Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sermones hugonis de prato de tempore

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461820

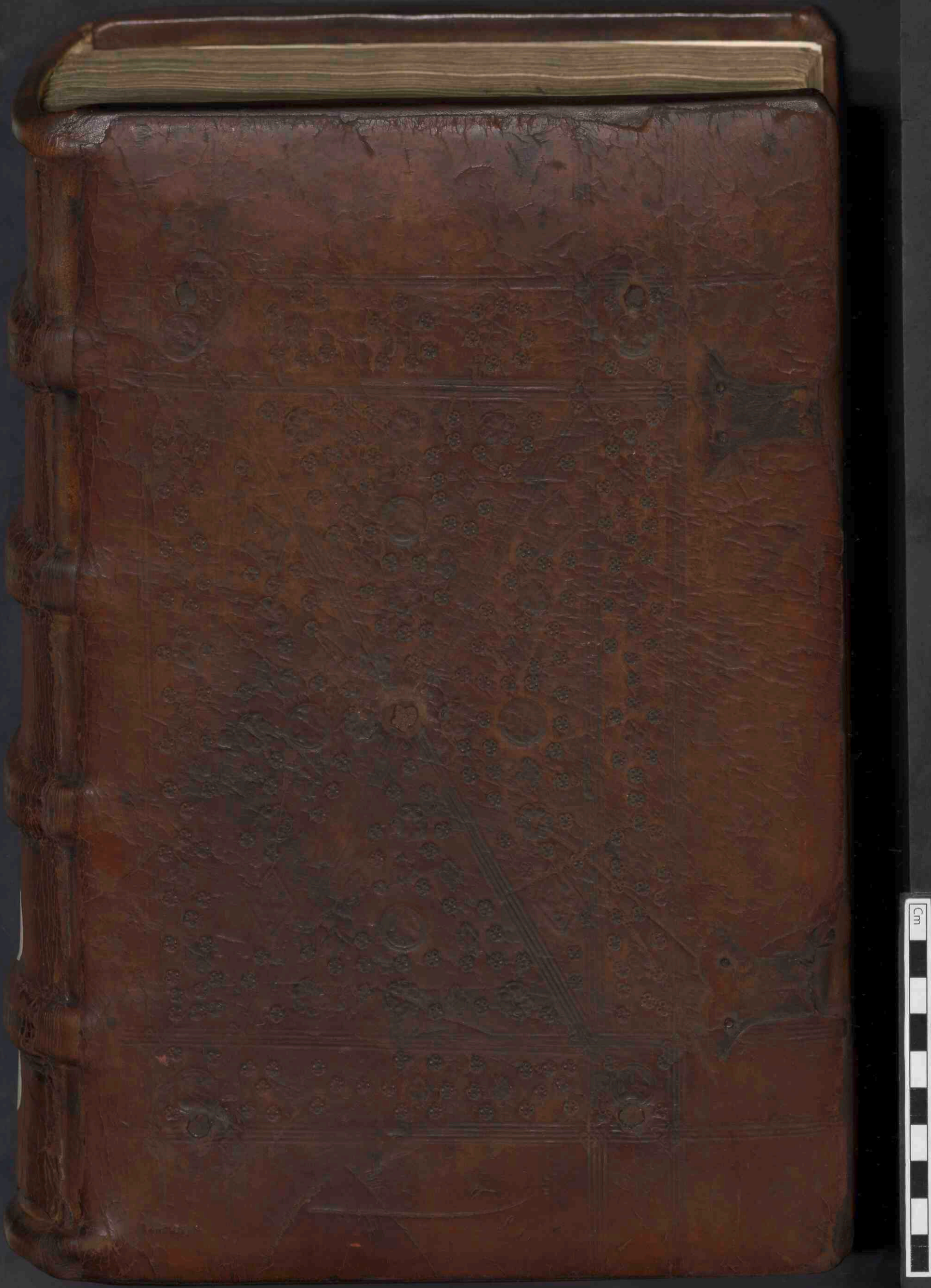

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

na filia iacob ⁊ pglutinata est anima eius
ad eaz.geñ.xxxiij.⁊ amā de thamar sozore
sua.ḡ.reg.xiij.Et nisi p speciale grāz homo
ab his vinculis fuerit irretitus.Bap.viij
Scim quomā aliter esse nō possum cōti/
nens nisi deus tederit. ¶ Dexto qz sunt
sicut pix ad denigrandam famā ⁊ honorez
hominis.Eccle.xiij.Qui tetigerit picē co
inquinabit ab ea.Sūt autez peccata car/
nalia maiozis infamie ḡ spiritualia ḡ quis
non sint tanti ponderis.Ecclesia.ix.Mis
mulier fornicaria quasi stercus in via con
culcabit.Unde de salomone dicit eccle sia
sti.xlvij.Inclinasti femora tua mulieri bꝰ
⁊ dedisti maculā in gloriā tuā.Et per hoc
pater solutio ad questionem que posset fi/
eri scz quare potꝰ monet abstinere a car/
nalibus ḡ a spiritualibus.cuz spiritualia
sint maiora qz scz carnalia sunt maioris in
fame ⁊ minꝰ tolerari possunt ḡ alia.⁊ isti
inter gentes querlabant.Et ideo ab his
monet abstinere que famā ledūt ⁊ querla
tionem cozrūpunt.⁊ sic patet primū.De
cundo hortaꝰ vt querlationem bonaz ha/
beamus inter gentes.d.Conuer.inter gē.
ha.bo.i.virtuosaz.Quia dic philosophꝰ.
Uirtus est que bonū facit hābtem ⁊ opus
eius reddit laudabile.Tūc ergo est quer/
satio bona quando est virtutibus plena.qz
sola virtus bonum facit hominem.qz nec
sapientia nec scientia nec potēcia nec diui/
tie nec dignitates possunt hominē bonuz
efficere nisi sola virtus.Ubi nota qꝫ cū bo
num sit quod omnia appetūt vt dic philo
sophus.tūc querlatio nostra ē bona.qñ
deo ⁊ hominibus placet.Eccl.xlv.Dilec
tus deo ⁊ hominib moyses. Nihil autē
est per quod deoz hominibus magis pla
cere possumus nisi p dilectionē. ¶ Nam
p dilectionem deo placemus.⁊ hoc ꝑter
quatuoz que dilectio opaē. ¶ Primo qz
dilectio cum ignis diuinus sit ꝓsumit ru/
bigines peccatoꝝ.Prouer.x.Uniuersa de
licta operit caritas.⁊ ideo facit hominē mū
dum ⁊ p ꝓsequēs deo placitū.Prouer.x
xij.Qui diligit cozdis mundiciā ꝑp̄ gra
tiam labioz suoz habebit amicū regē. ¶
Secundo cum dilectio sit vinculū ligās
in vnum diuersa.iuxta illud col.iij.Sup
omnia autem caritatem habete q̄ est vin

culum ꝓfectionis.Ligat enim hominē cū
deo ⁊ facit in ipo manere ⁊ vnuz esse cum
deo.i.io.iiij.Qui manet in caritate in deo ma.
net.⁊ deus in eo.Et p ꝓsequens deū diligēs
placet deo cum sit vnū cū eo ⁊ in eo ma/
nens. ¶ Tertio qz cum p dilectionē ad/
optemur in filios dei.iuxta illud galat.iiij.
Misit deus spiritū filij sui in corda nostra
clamantē abba pt.i.clamare nos faciētē
Et manifestū est qꝫ p dilectionē efficimur
carissimi filij dei.i.Johā.iij.Ecce qua
ca.de.no.de.vt filij dē.no.⁊ simus.Et p
cōsequens deū diligēs rancē filius caris/
simus ei placet.Nā carus est p creationē
carior ꝓfidē.⁊ carissimus p dilectionē.
Quarto cū plenitudo legis sit dilectio.vt
dicit ro.xiij.Qui diligit deū mādata eius
⁊ ꝑcepta eius custodit.Johā.xiij.Si dili
git me ꝙ.m.seruabit.Qui aūt ꝓhat mā
data eius diligit a deo ⁊ placet deo.Jo.
xv.Uos amici mei estis si.fe.q̄ ego p.vo
bis. ¶ Similiter p dilectionē placemus
primo etiā,ꝑter quatuoz. ¶ Primo qz
cū caritas nō ḡrat que sua sunt vt dicit.i.
coz.xiij.homo bñs dilectionem gaudet
curat de bono ꝓximi sui.i.Co.x.Ideo ꝓ
quod mihi vtile est sed quod multoꝝ sal
ui fiant.Omnis aūt qui sic est sollicitꝰ de
primo suo merito placet ei ¶ Secō quia
cum dilectio habeat amantez in amatum
transformare.iuxta illud bugonis de sanct
to victore.scio anima mea quia in eū quē
diligis transformaris.homo diligēs ꝓxi
mum in ꝓximum transformaꝫ.gaudens
omnibus bonis suis ⁊ malis compatiens.
Ro.xij.Gaudere cum gaudentibus flere
cum flentibus idipm inuicem sententes.
ij.Coz.xi.Quis infirmaꝫ ⁊ ego nō infir
moꝝ: quis scan.⁊ ego non vroꝝ.Qui au
tem sic afficitur ad ꝓximum merito placet
ei. ¶ Tertio quia cum caritas sit amoꝝ bo
nestus ⁊ castus siue amoꝝ amicitie:qui est
quando quis amat ꝓximum ꝑter ꝓximi
vtilitatem ⁊ nō sit amoꝝ vtilis siue ꝓpter
scentie.q̄ est qñ quis amat aliquid ꝑter
sui commodū ⁊ vtilitatem:sicut est amoꝝ
mundi.manifestū est qꝫ bñs caritatē pen
sat ⁊ impcaf ꝓximo oīa bona que pōt vel
omni lesuo cauet.ij.Coz.xij.Ego aūt li/
bentissime impēdā ⁊ superpēdar ipe ꝓ ani

bus vestris.Jtē in eodē.viij.Capite nos
Neminē lesimus.neminē corrupimꝰ.ne/
minē circūuenimus.Qui ergo se sic cir/
ca ꝓximum hz merito ei placet ¶ Quar
to cū caritas pariēs sit.benigna sit.nō ai/
gat ꝓperā.nō emuletur.nō inflet̄ur.non
turgidet.nō gau.sup iniqui.ꝙgau.aūt ve/
ro simul cōgau.oīa fulci.omnia ꝑperat.vt dr
i.Coz.xiij.manifestum est qꝫ bñs caritā
tem de necessitate bominibus ꝓbet.Co.
i.Sicut et ego ꝓ oīa oib placeo. ¶ Cō
sequenter oñdit ad quid et quare bonā cō
uersationez debemus.quia non ad vanā
gloriam vel deceptionē vt ypocrite.hz so
lum vt deus glorificef in nobis.Matth.
v.Sic luceat lux vra coꝝ hominibꝰ vt vi.
ḡa vra bo.⁊ glo.pa.ve.q̄ est in celis.Et
hoc est quod dr.Ut in eo qꝫ detrectant de
vobis.i.in detrahendo tractāt vel oblo/
quunf tanḡ de malefactoribus.i.qz vos
malefacere reputant quando ydola re/spu
itis ⁊ vnum deum colitis ⁊ alia opa ꝛpia
facitis.Et bonis operib vos ꝓsiderantes
glorificent deum ꝑ vos:⁊ in vobis cuius
imitatores facti estis.i.coz.vi.Glorifica/
te ⁊ portate deum in corpe vestro.i.sic agi/
te vt deus glorificef in vobis.Et hoc quā
to.Certe nō nisi in die ⁊ in tempe visitatō
nis sup.sue scz quādo eos dominus ꝑ gra/
tiam suā visitabit.hoc est qñ a peccatis cō
uertentur ad penitentiam reuertētes.Nō
est infideles ⁊ peccatores glorificāt deum
in operibus fidelium donec maneāt in ten/
bris peccatoꝝ scz quando ad gratiam quer/
untur.Esa.lxv.Donam visitationē tuaz
pacem.Prouer.xvi.Cum placuerint do/
mino vie hominis inimicos quoqꝫ eiꝰ cō
uertet ad pacem.Uel in die visitatois vꝛe
sue qñ vos dominus ꝑ flagella visitabit
⁊ diuersa.ps.Uisitabo in virga iniquita/
tes eoꝝ:misericordiam autem meam non
dispergam ab eo.Quod tempus e tota vi
ta ꝓsis in quo dñs fideles suos visitat per
tri.i.Sodicum nūc si oportet ꝓ tristari in
variis temptationibus vt ꝓbatio fidei ve
stre multo ꝑciosioꝝ sit auro quod ꝑ ignez
ꝓbat inueniaf in laudem ⁊ gloriam ⁊ hoꝛ
norem ⁊ reuelationem ihesu xpi.Gaudentes

esti infideles ⁊ peccatores in sctos ⁊ fideles
in tot aduersis nō deficere sed gaudere.in
xta illud Actc.v.Jbāt apli gaudētes a cōs.
conci.quo.dig.ha.sunt ꝑ nomīe ihesu ꝙtu.
pa.glorificabant eū q eos ita fecerat sortes
Uñ de beato dominico legif ꝙ cum tholo
se ipe cū socio suo p totā quadragesimam
in pane ⁊ aqua ieiunassent ⁊ in terra iacuf
sent hostes eoꝝ qui erant credentes here/
ticoꝝ in dei laudes ꝓrumperūt dicentes,
Uere isti homines boni sunt. Uel in die
visitationis q̄ erit in iudicio quando vos
recipietis ꝑmia ⁊ ipi supplicia.tūc esti me/
rito deum poterunt glorificare qui reddet
vnicuiq; iuxta opa sua.Et sic pz scōm. ¶
Tertio hortaf liberos vt ꝑter deū maiori
bꝰ subijciāf ⁊ bꝰ cāz assignat Et hoc.Sub
iecti esto.oi hūane creature,ꝑf deū.i.oi ho
mini cui p quēcunq; modū subijci debeaf,
Uel omni humane creature.i.omni ꝓsti/
ne generali qualis est rex vel potestas vel
episcopus vel hmōi qui sunt ꝓsone gene/
rales in dignitate posite.Et quia est ma/
la subiectio vt qñ homo seruit alijs i pec/
catis.ideo ad hanc remouendam subiun/
git ꝑter deum scz habendum.vt ꝑpositio
dicat vel finem vel ordinationem ad finē.
vt sit sensus q̄ seruiamus dominis:non
ꝑter bona temporalia ꝓsequenda: sed vt in
tali seruitio ipm deum mereamur tanḡ fi
nem nostri seruitij.Gene.xv.Ego mer/
ces tua magna nimis.Et hic ꝑpositio di/
cit finem.Uel propter deum.i.in his ser/
uiamus dominis in quibus ⁊ ꝑter q̄ or/
dinamur ad finem dei qui est finis oium
Et sic ꝑpositio dicit ordinationem ad finē
Ordinamur autem ad finem deum ꝓ bo/
na ⁊ iusta opa.Et ideo in opibus iustis ⁊
bonis debemus domino seruire ⁊ non ma/
lijs. ¶ Consequēter ꝑficiat quibꝰ sub
iici debeamus.d.Siue regi q̄ alios in po/
testate ꝓcellit siue ducibꝰ.i.alijs minoribꝰ
dñis qui iure potestatem bñt.vtpote qui
a rege dñi ꝓ stituunf ⁊ mittunf ad alios re
gendum ⁊ iudicandum scz ad vindictam
malefactoꝝ.i.penam.ꝑter hoc em data ē
potestas a deo ⁊ a rege terreno.vt scz mali
puniañ.Laudē bonoꝝ q̄ ꝑsistit in hoc ꝙ
nō sic mali puniunf.Ro.xij.Cbis non ti/
mere ptāte bonū fac ⁊ hēbis laudē ex ista

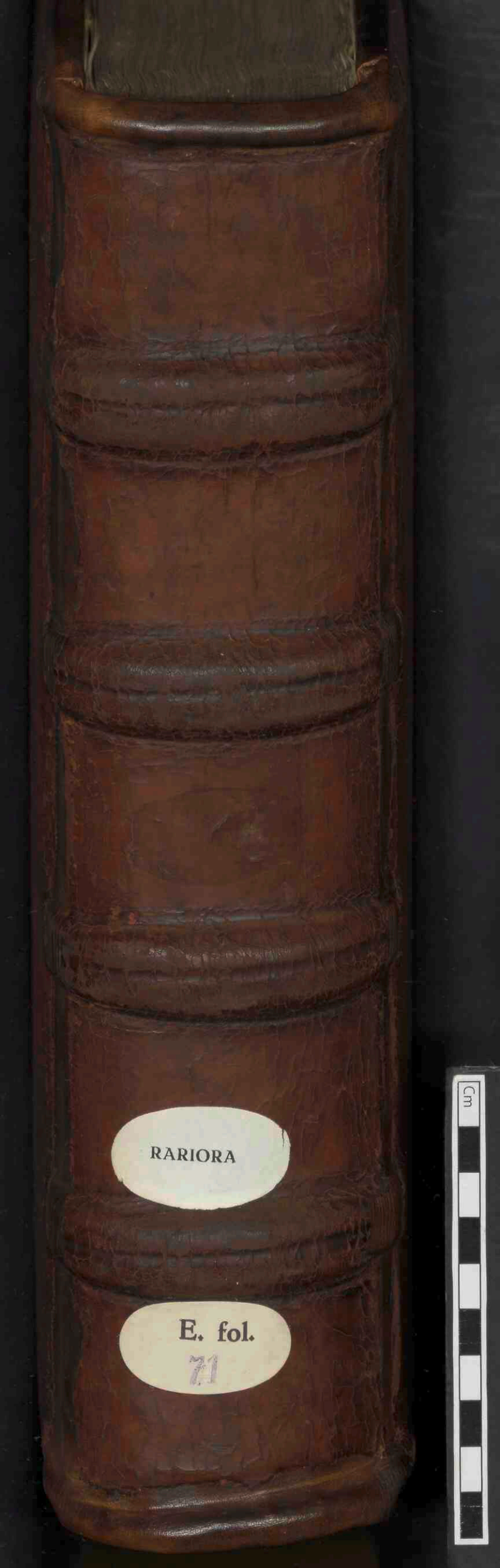
RARIORA
E. fol.
71

Cm

34
h.

Cm

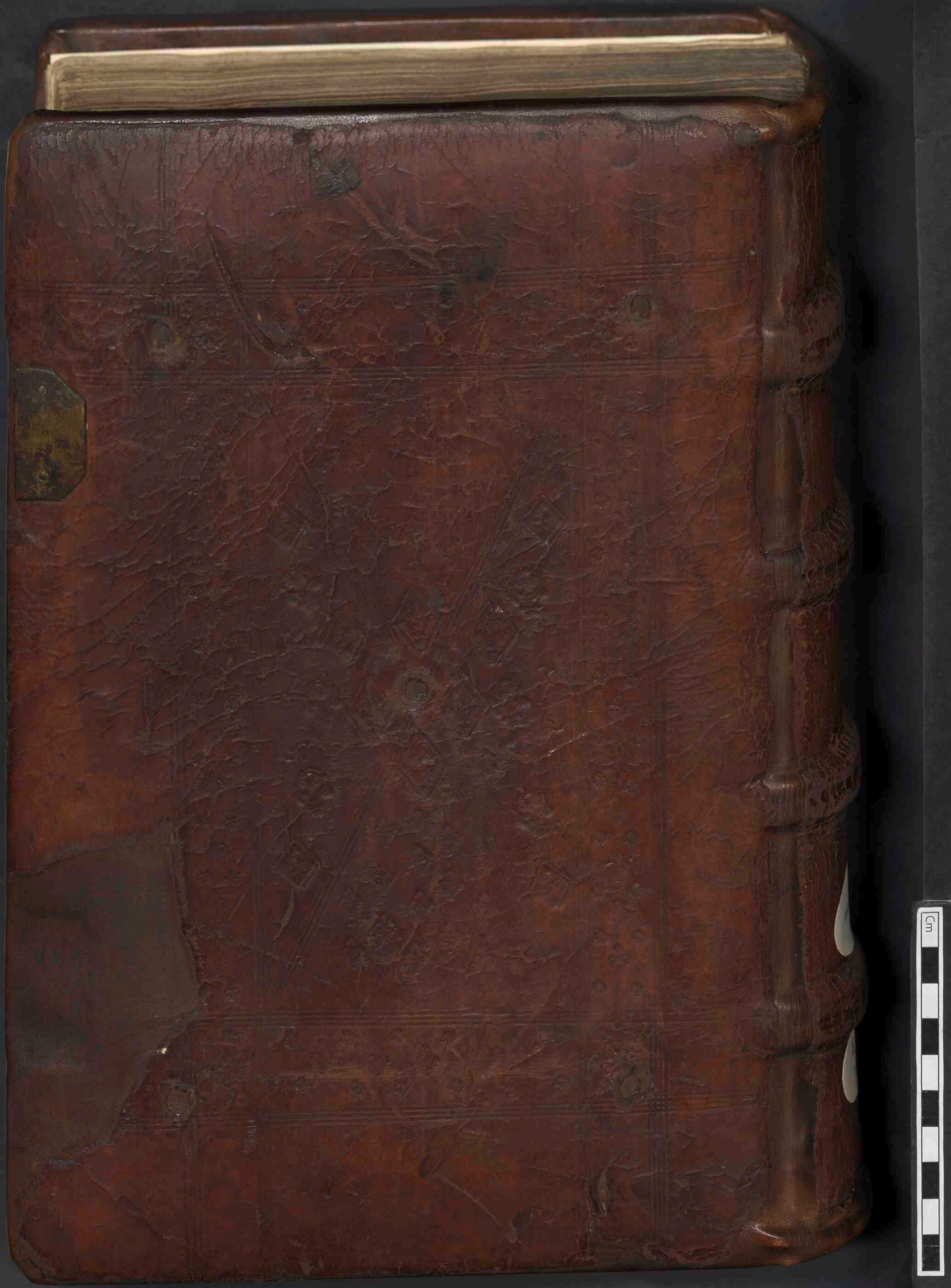

Esc. 71

N 29 B

Sermones hugonis de prato de tempore

Tu rex regnū celi portamus salutē
Vt per ea patent celi regna tibi
Tota refert sagax tibi pura mente rotunda
Vt tibi dignentur sancti salutes esse,
In suum regis nisi si state laborat
Cunctis angelus assonatus tribus Amen

Tabula alphabetica

Abraam patrem nostꝝ imitari debem⁹ in octo maximis ⁊ laudabilibꝫ virtutibꝫ ꝙs habuit. sermone. lxxxvi y

Abstinentiã desideriozꝝ carnaliũ bẽe debemus ꝓpter tria. ser. liij. J

Aduentus xpi in carnẽ .sex in se continet bene notanda, ser. i. H

Aduẽt⁹ ꝙdruplex recolit ab eccla. ser. i. A

Aduẽtus xpi in mundũ siue in carnẽ desiderabat ab oibꝫ creaturis. ser. i. B

Adueit nobis xp̃s octo mõis. ser. xliij. ſD

Afflictꝫ debem⁹ ꝑpati in ꝗtuoz. ser. lxxv. J

Agꝝ quẽ seminato⁹ xp̃s seminauit deus in fine mundi metet generaliter in qua tria faciet. ser. xxviij. H

Admiratõis quã xp̃s habuit in euãgelio cũ dixerit amice quõ huc intrasti nõ hꝫs vestẽ nuptialẽ tres sunt cãe. ser. ciij. T

Amicitia ꝛa tria dꝫ hẽe. ser. ciij U

Amicitia ꝙseruat naturã. ser. lxxxij. ꝙsi i fine.

Amicos quis volẽs sibi facere duo debet ꝙsiderare ibidem.

Ambulare debemus ſm spm̃ ꝓpter quartuoz. sermo. xcv. OJ

Ambulare debemus cũ summa cautela et moderamine ꝓpter quattuoz. ser. cv. x

Amoze alioꝝ ad attrahendũ ad se valent ⁊ deseruiũt ser. ser. xxij. in fine.

Antixp̃us trahet ad se multos differenter. sermo. iij. Z

Antixpi ortus ꝓgressus cuius ꝙflictus ⁊ obitus. ser. iij. F.G.H.J.K.

Anima ꝙ ad imaginẽ dei facta ẽ imaginẽ dei in se deformat qñ mortaliꝫ peccat ꝙ reformari põt quinꝫ modis. ser. xvij OJ

Anima silitudinarie senescere dꝫ ꝓpter m̃ ⁊ hoc ꝗtũ ad quattuoz. ser. ciij. K

Ãie que post resurrectionẽ xpi cũ eo resurrexerũt steterunt vsꝫ ad ascensionẽ xpi in hoc mũdo sed vbi steterint in scriptura nõ repitur ⁊ hoc rationabiliter ꝓpter quattuoz. ser. lix. K

Anna habuit septẽ laudabiles ꝙditões ꝓ pter quas ei⁹ testimoniũ dꝫ acceptaꝝ cuius vita ẽ speculũ oibꝫ mulieribꝫ in quibꝫ quide ꝙditionibus mulieres ꝓ posse eam imitari debent. ser. xi. K

Aplm ⁊ sui similes imitari debemus in septem. sermo. cxi K

Arboris boni. i. boni hominis, xij. sunt fructus. ser. lxx H

Arboris bone decem sunt conditiones. sermo. lxxx. L

Ascensio saluatoris nostri iesu xp̃i ẽ mirabiliter virtuosa quod pater ex quinꝫ. sermo. lviij primo membro

Ascensionis xp̃i quinꝫ sunt fructus. sermo. lviij. secundo membro

Ascendentem xp̃m imitari debemus ĩ ꝗnꝫ. sermo. lviij ibidem

Ascendens xp̃s ⁊ possidens regnum suuꝫ quinꝫ mazia dona suis aplis ⁊ eoꝝ sequacibꝫ largitus ẽ. ser. lviij mẽbro tertio

Ascensionem suam xp̃us ꝓpter duo distulit ꝙ non statim post resurrectionem ascẽdit. ser. lix. in principio

Ascensurus xp̃s in celum quattuoz fecit ꝙ nos similiter facere debemus si celũ ascendere voluerimus. ser. lix. OJ

Ascendit xp̃s in celum quadrupliciter. sermo. lix. questione quinta

Ascendit xp̃s ⁊ non semꝑ nobiscum stare voluit ꝓpter septem. ser. lx O

Auarus nõ põt saluari bonis mundi quattuoz de causis. ser. xcviij. H

Baptismus excedit circuncisionem in tribus. ser. xiij. A

Baptismus iterum excedit circuncisionẽ in virtute ꝗtũ ad septẽ. ser. xiij B

Beatitudo post resurrectionẽ mortuoꝝ ĩ quo ꝙsistat. ser. xlv. X

Beatitudo plus apparet esse in nobis ꝗ in patribꝫ veteris testamenn ⁊ hoc ꝗtum ad octo. ser. xc K

Bellum spũale quod nobis instat ẽ valde durum ⁊ forte ⁊ hoc ꝓpter octo. sermo. cvij C

Beneficia ꝓpter multa antiquis prestita ⁊ nostra beneficia figurantia fiducialiter currere ⁊ secure possumus dimicare. ser. xxvij. quarto membro

Bona que operamur non facere debemus ꝓpter vanam gloziam ⁊ hoc signanter ꝓpter tria. sermo. xcv H

Caritas dei patris circa nos manens apparet maxima esse ⁊ hoc quantum ad quatuor. ser. lxvij. L

Caritaꝫ pfecte in nobis duo sunt signa. ser. lxvij. membro quinto

Caritatem pfecte habere nos sex inducũt ser. lxix. F

Caritaꝫ siue dilectionis excellentia ⁊ nobilitas vltra alias virtutes ex tredecĩ apparet. ser. xc. G

Caritas vt in nobis sit septem requirunt̃ur. ser. xcvij. E

Carnalia desideria fugere debemus ꝓpter sex causas. ser. liij. L

Cecitatẽ corpalẽ ⁊ silr spũalem causantia ⁊ inducentia sunt octo. ser. xxx. O

Cecitas mẽtis magis ẽ piculosa q̃ꝫ corporis ⁊ hoc ꝓpter octo. ser. xxx E

Cecitaꝫ spũalis triplex est remedium sermo. xxx. F

Cenã seu refectionẽ duplicem paratiesus xp̃s electis suis. ser. lxviij. G

Cenam ad suam dominus tripliciter vocat. ser. lxviij. Y

Cenã ad suã vt oĩs veniant quatuor ipe dominus obseruat. ser. lxviij Z

Cena dñi demonstrat magnificentiã diuine bonitatis: q2 ad hãc cenã oĩa sunt para ⁊ hoc ptz q̃ꝫtũ ad octo. ser. lxviij. Z

Circuncidi voluit xp̃us ꝓpter nouem. sermo. xiij. X

Circũcisio ẽ duplex fm beñ. ibidem

Circumcisio excedit a baptismate in tribꝰ. sermo. xiiij. A

Cibus anime verbũ dei multos salutares effectus habet. ser. xxxij. post J

Clarificare debemus xp̃m vt apli: ⁊ hoc in q̃ttuor si volumus scire si spũs sctũs habitet ĩ nobis ⁊ opet nobiscũ. ser. liij. R

Corpus beate vginis qđ portauit xp̃um dr beñ ꝓpter octo. ser. xxxvij. R

Corpus xp̃i digne sumptum sex effectus optimos opaf in nobis q̃ oẽs p fermentũ peccati mortalis impediunt. ser. xlvi B

Corpus xp̃i sumere volens septẽ obseruare debet. ser. xlvi. C

Congregatione siue in communitate stare bonum ẽ ꝓpter tria. ser. xlvij. G

Corpalis refectio quatuor facit in hoñe. sermo. lxviij. post U

Compati afflictis debemus in quatuor. ser mone. lxxv J

Corpus nostrum debemus macerare cum magna ⁊ discreta disciplina ꝓpter quatuor. sermo. lxxix. ante E

Confitentes se nosse deum factis autẽ negant peiores sunt saracenis ꝓpter quatuor. sermo. xcv. S

Conuiuium chr̃isti septem virtuosa habuit que deficiunt in conuiuijs mũdi. sermo. xxxix. Z

Cophini duodecim tot signant virtutes. sermo. xxxix A

Crux xp̃i ⁊ penitentia signanť p nauẽ mltiplici ratione. sermo. cij A

Cupiditas dicitur nauis ꝓpter tria. ser mo. xxij S

Currere vt quis bene valeat quinq̃ exigunť. sermo. xxvij G

Currere spiritualiter volentem duo impediunt. ser. xxvij. post H

Currendum ad bene ⁊ strenue ser nos mouere debent que etiam corpaliter currentes ad velociter currendum incitare solẽt. sermo. xxvij. J

Currunt multi: sed solum vnus accipit brauium. ser. xxvij. F

Damnati vel sancti an aliqñ redeant ad vidẽdum hunc mundum. sermone xlv. A. in fine sermo.

Decens ⁊ congruum fuit ꝓpter sex ex pte dei vt ad ouile xp̃i p baptismalem dei gratiam reducamur. ser. l X

Denarius vt bonus sit requirunť sex. ser mone. cx. Q

Desideria carnis debem9 fugere ⁊ ab eis abstinere ꝓpter sex. ser. liij. L

Defectus triplex circa diuitias contingit in hominibꝰ. ser. xcviij. J

Deus quomõ dr venisse in mundum cuz ipe sit vbiq̃. ser. l. J

Deum vt misertus erat turbe que sequebatur eũ mouerũt quatuor. ser. lxxviij. Z

Deus blasphematur tribus modis. ser mone. cij. post B

Deus habuit tres pueros ⁊ maximos fi-

lios. ser. lxxxij. U
Deus ꝓuidebit nobis necessaria ꝓpter quattuor rationes. ser. xciij. G
Deū diligere debem? sup oīa toto corde aīa ꝓpter decem magna bñficia q̄ nobis cōtulit. ser. c. R
Deuotio z frequentia popul ad audiendum verbum dei causabatur ex octo. sermo. lxxxiij. D
Differentia est inter pati. sufferre. z sustinere. ser. xxxi. H
Digitus dei dicit spiritus dei triplici rōne. ser. xxvij Q
Dilectio dicitur legis plenitudo tripliciter. ser. xxiij. Y
Dilectio operatur quattuor per que placemus deo. ser. liij. O
Dilectio ē triplex. ser. xc. post T
Dilectio nostra quam habere debemus ad proximum debet habere quattuor. sermone. lxvij. A
Dilectio matris ad filios maior est q̄ patris ꝓpter quinq̄ causas. ser. xcvi Y
Dilectio nos ꝓmo placabiles ꝓpter q̄t tuor reddit. ser. liij. A
Dilectionis mutue duplex ē fructus. sermo. lxij O
Dilectionis mutue fructus vt maneat in nobis hoc apparet in duobus signis. sermo. lxvij. post O
Diligere ꝓmū sicut teipm exponitur sex modis. ser. xc. T
Diuicie dicunt spine. quia q̄tum ad quīq̄ spinis compant. ser. xxviij. R
Diuicie dicunt mammona iniquitatis q̄ tuor de causis. ser. lxxxij. añ finem.
Diuitis epulonis crudelitatem z immisericordiam erga lazarum cui noluit misereri aggrauant octo. ser. lxvi. R
Diuorum pōr in duodecim casib? celebrari. ser. xviij. X
Disciplina sex bona efficere habet in nobis. ser. cxij. X
Discumbere in primo loco ꝓpingit tripliciter. ser. xcviij O
Documenta sex de instabilitate mundi z de eius falsa fiducia. ꝓsperitate z gloria. ō eius tribulatione de eius gaudio z multa amaritudine. ser. xlij. H
Dominus dicit esse ꝓpe sex generibus hominum. ser. viij G
Dominus sex de causis ꝓmittam suam subtrahit seruis suis. ser. lij. B
Dominus discipulis suis nouem dicebat que intelligere non valebant. sermone. lij. L
Domino nostro a nobis in tribus ministrari pōt. ser. vi. ante R
Dona septem ministrare debemus alijs. sermo. xix. A
Ducimur ad deum multis modis. sermone. lxxviij. O

Ebrietas cauē

da est ꝓpter tria. ser. ij. X
Ecclesia ante natalem christi septem o cantat septem mala representantia sermo. vij. Z
Ecclesia militans p vineam designat ꝓpter quattuor. ser. xxvi. U
Ecclesiam dei hac etate vltima mundi per veram fidem z opera bona non ingredientes multum reprehenduntur ꝓpter tria. sermo. xxvi. X
Eccliam vineā dñi quattuor inuasiūt. z impugnant. ser. xxvi. Y
Ecclesia vel anima iusta intelligit p mulierem que timet valde vel anxiatur ꝓpter q̄tuor. ser. liij. post F
Ecclesia presens z militans dicitur regnum celorum ꝓpter quattuor. sermone ciij O
Elemosynam libenter dare ad hoc inducere nos debent quinq̄. ser. lxix. H
Epiphania dñi decem mirabilia reuerentia digna a deo facta sunt. sermone. xv. E
Equales sm deum viuere cupientes octo debent habere ad inuicem. sermone. xix. B post
Exempla vite accipere debemus a sanctis patribus. ser. xlij. post R
Exempla salutaria quinq̄ ad nostram instructionē ꝓtinentia. ser. lxxxviij. O
Excommunicatio dicitur iusta tribus modis. ser. lx. Z
Excommūnicatio apostolor a iudeis illata fuit iniusta tribus modis. ser. lx A
Excōmunicatio iuste lata mirabiliter ē timenda z cauenda ꝓpter tria. ser. lx. p? A

Hebriū septem sunt genera septem genera pec/catoꝝ significantia. ser. cvi. A
Felicitas eterna significatur p denarium quintuplici ratione. ser. xxvi. C
Femina multum compassus est christus ser. xcvi. U
Festa sex solēnia precepit deus fieri filijs israel p̄ter sabbatum quod omni septima/na solemnisabant. ser. xvi. G
Fides p dilectionem opaꝝ in nobis decē. ser. xlix. circa medium
Fides assimilat scuto. ser. xlix. P
Fidem xp̄i debent tria in nobis firmiter stabilire. ser. xcvij. A
Fides christiana bona ē ⁊ nulla alia fides. quod patet ex tribꝰ ibidem B
Fidei virtus mirabilis apparet q̄ntum ad tria ibidem. C
Fides nostra magnum meritum habet qđ patet q̄ntum ad tria ibidem D
Fides nostra debuit omnino per miracu/la confirmari multiplici ratione. sermone cvi. B
Filius dei quare dicit incarnatus ⁊ nō pa ter nec spūssan. ser. i. post J
Filius dei quō sit factus hō ibidem L
Filius dei quare solus dicitur incarnatus. ibidem J
Fletus xp̄i est quintuplex qui signat quin tuplicem fletum quez in hac vita debem? habere. ser. lxxxiij. P
Fratrem non offendere ad hoc nos septez inducunt. ser. cix L
Fraternitatem ⁊ societatem christianā di ligere ⁊ in ipa manere debemus p̄pter q̄t/tuoꝝ. ser. lxxv. R
Fructus quadruplex dominice passionis. sermo. lij. A
Fructum triplicem p̄sequimur si in noui/tate vite ambulemus. ser. lxxvij. Y
Fructus iustitie quadruplex est. sermone lxix. B
Fructificare debemus in ope omnium vi/tum. ser. cxiij. ante medium.
Furtū cauere debem? p̄pē duo. ser. cij A
Gaudere debe mus p̄pter quīq̄. ser. viij. E
Gaudendum ē in deo ⁊ non in mundo p pter sex ibidem F
Gaudere debemus summe p̄pter decē bo/na magna que in xp̄i natiuitate consequu ti sumus. ser. ix. B
Gaudij repromissio monstrat esse xpa q̄n tum ad quinq̄. ser. lij. B
Gaudio vano mundi fletum ⁊ tristiciam p̄feramus p̄propter quattuoꝝ. sermone. lxxxiij. post H
Gaudium triplex magi habuerunt. sermo ne. xv. D
Genera piculoꝝ corporalium octo pe/ricula anime octo significantia. sermone. xxix. in morali expositione
Genus humanū intelligit p cecū: qđ añ aduentū xp̄i quattuoꝝ mala patiebatur q̄ in ceco apparent a q̄bus oīb xp̄s ipm ple/narie liberauit. ser. xxx. post B
Gloriari nō expedit homini in ista vita p ter quinq̄. ser. xxix. U
Gloriari si quis vult in ista vita. de duo/bus debet gloriari. ser. xxix. X
Gloria eoꝝ qui terrena sapiūt ⁊ ventri ſ/uiunt. recte est infusionē eoꝝ q̄ntū ad sep tem. ser. cxi. S
Gratie octo sunt quas peccatores a deo i/uanum recipiūt. ser. xxxiij. A
Gratia filij dei ad nos christianos mira/bilis apparet quantum ad quattuoꝝ. sermo ne. lxv. A
Gratie gratum facientes ordinant ad tria ser. lxxxv. T
Gratiam gratum facientem debemus or/dinare ad tria. ser. lxxxv U
Gratiam inuanum recipe quid sit. sermo ne. xxxiij. ante A
Hereticī occul ti q̄ alios non inducūt ad malū a b ecclesia debent tolerari p̄pter tria. ser. xxiij J
Heretici quattuoꝝ generibꝰ falsatoꝝ com paranf. ser. lxx. F
Homo volens se humiliare oz q̄ttuoꝝ cō siderare. ser. xliij T
Hō oz q̄ttuoꝝ a deo fiēres a loco p̄prio q̄t tuoꝝ hz. i. q̄tationē. vitā. fructificationem ⁊ p̄seruationē. ser. lxvij. O
Homo recte considerans p̄ditiones vīj

Tabula alphabetica

ꝛ dignitatis nunc̄ desiderat. ser. lxviij. T
Homicida dicitur aliquis sex modis. ser mone. lxix. E
Homines de se confidentes qui reputāt se iustos ꝛ alios tanc̄ peccatores despici unt in talibus hominibus tria peccata de monstrant. ser. lxxxvi X
Homo deficit in seipo tripliciter. sermo ne. lxxxix. O
Homo insufficiens est ꝛ deficit ad bñ vi uendum q̄tum ad tria. ser. lxxxix P
Homo deficit ꝛ est insufficiens ad suum desiderium implendum ꝛ satiandū quod paret quantum ad tria ibidem. Q
Homini tria solent esse occasio clamandi sermone. lvi. Y
Homo nouus ꝛ homo vetus quid sit. ser mone. ciij. ante R
Honor ꝛ reuerentia a populis christo re gi exhibiti attenduntur quantum ad qua tuor. ser. xliij. Q
Humiliratem seruare nos ad hoc facien dum tria inducunt. ser. xxv R
Humilitatis virtus magnitudo ꝛ per fe ctio ex quattuor demonstratur. sermone. xliij. post. T
Humilitas habet efficere duodecim mira bilia ꝛ virtuosa. sermo. xliij. X
Humilitatem habere debemus ꝓpter duo sermo. lxxi. in principio.
Humilitas habet in nobis facere quinc̄ magnos fructus. ser. lxxi. Q
Humilitatem seruare ad hoc nos quattu or inducunt. ser. lxxv. H

Ieiunare de

be nus ꝓpter sex bona q̄ ex ie iunio euenīt. ser. xxxij. R
Ieiunū vr̄ sex debet habere conditiones. ser. xxxij. L
Ieiunandum est quadraginta diebus ꝛ non plus nec minus propter sex. sermone xxxiij. O
Ieiunamus tempore quadragesimali et non statim post epiphaniam propter ser. sermo. xxxij H
Ieiunium quare non eodem tempe euet niat. ser. xxxij. O
Ieiunare qui teneantur. ser. xxxij P
Ieiunium frangens an peccet mortaliter sermo. xxxij Q
Ieiunare volens quante etatis esse de bet. sermo. xxxij R
Ieiunans qua hora comedere debeat. ser mone. xxxij. S
Ieiunans que cibaria comedere possit. ser mo. xxxij. T
Ieiunium an frangatur ꝓ potationem an te comestionem. vel per comestionem ele ctuariorum. vel per anticipationem none. sermo. xxxij. U
Ieiunij meritum innuunt sex. sermone. xxxij. X
Ieiunantium infructuose sex sunt genera hominum. ser. xxxij. Y
Ieiunare tenentur quantumcunc̄ iusti ꝛ innocentes. ꝛ hoc ꝓpter tria. sermone. xxxij. Z
Iesus puer viginti habet conditiones per quas ab omnibus alijs pueris separatur. ꝛ per quas nobis reuerendus ꝛ diligend⁹ mirabiliter declaratur, sermo. x L
Iesus hoc nomen habet in se decem ma gnas ꝛ laudabiles virtutes. sermone. xiij. Z
Imitantur aliqui deum stulte ꝛ fatue. ser mone. xxxviij. U
Imitantur aliqui deum bene sapienter: ꝛ hoc quantum ad septem. ser. xxxviij. X
Incarnatio filij dei assimilatur matrimo nio quantum ad septem. ser. ciij. P
Incarnatio dei necessaria fuit multipli cratione. ser. i. H
Infirmitates quinc̄ contingunt de cau sis. ser. cij G
Ingratitudo triplex damnum habet. ser mone. ci. X
Ingratitudo valde peccatum magnum ē. ꝛ quinc̄ mala facit. ser. cviij. F
Inimicis debemus benivolentiā demon strare in quinc̄. ser. xix D
Inuitati ad nuptias venire contemnunt quadruplici de causa. ser. ciij. Q
Inuidiam fugere debemus propter tria. ser. xcv. P
Johannes vr̄ clamantis in deserto ma nens nobiscum septem modis clamauit ad nos. sermo. vij. Y
Johannes fuit plus q̄ ꝓpheta quantum ad sex. ser. v. H

Iraſci proximo tribus modis possumus. sermo.lxxvi T
Judeoꝝ malicia ꝛ puersitas detestanda ostenditur ex ser.ser.xli R
Judicium debet habere quattuor .s. iudicē reum ꝛc.ser.iij. D
Judicantes alios male sunt redarguendi ꝓpter quattuor rationes.ser.vi C
Judicium est multiplex.ser.xxij Z
Justos exaltauit deus multipliciter vt ceteri eos imitentur.ser.xxi. O
Justi affliguntur ꝛ puniuntur in presenti tempe ꝓpter decem.ser.xxix. T
Justicie fructus quadruplex est.sermõe. lxxix B
Justus de duobus summe debet gaudere.sermo.xl. B
Justus potest in presenti tempe gaudere de decem bonis.ser.xl L
Justi in vita beata decem gaudia maxima habent.ser.xl D
Justos quomodo deus exaltauerit memorare debemus vt eos imitemur.sermone.xli. F
Justicie seruire potest attendi ꝛ exponi ꝗn ꝗꝫ modis.ser.lxxix. B

Largitas diui-

na monstrat quantum ad quattuor.ser.lvi X
Lepra originatur ꝛ causatur ex corruptione quattuor humoꝝ. Dica simili peccatu ꝫ caulat ex corruptione ꝛ mala dispositione quattuor affectionum.ser.xx. J
Lepram quinq; modis legimus esse curatam qui designant quinq; modos curandi peccata.ser.xx. R
Lepra septem malas ꝓprietates ꝛ opationes habet significantes septē peccata mortalia.ser.cxij C
Lepram in scripturis legimus tribus modis curatā fuisse qui signant tres modos remissionis peccatoꝝ.ser.xcij. C
Legis dominus contra legem faciēs non peccat.sermo.xli. F
Liber quadruplex in scriptura inuenitur. sermo.xij. L
Locus infimus vel nouissimus ꝓpter tria est eligendus.ser.xcviij. H
Loquendo quattuor debemus obseruare. sermo.lv. C
Lupi seuientis.s.dyaboli quinq; sunt opera.sermo.l. T
Luxurie peccatum cauere debemus ꝓpter tria.sermo.xxxvi. H
Lucis ꝓprietates sunt.xiiij. ꝝm quas ambulare debemus vt filij lucis simus. sermone.xxxviij. Y

Magi triplex

gaudium habuerunt.sermone.xv D
Magos patres nostros seq̃ debemus.in.xij.ser.xv. F
Magnificentia diuine bonitatis ꝛ caritatis in cena quā xps ꝑparauit monstratur ꝗtum ad tria.ser.lxviij. T
Magnum dicit aliquid esse quadruplici ter.ser.lxxviij A
Male agere ꝛ non bene operari contingit ꝓpter sex.sermo .xix. E
Mala multa eueniunt hominibus ꝓpter peccata.sermo.xxi N
Malum octo ꝺz facere ꝛ quō in malo nos habere debeamus.ser.xxi. Q
Malefactores contra legem dei agentes in lege mandabant occidi.ser.xli. D
Maria virgo in chaisti passiõe spirituali gladio tredecim vicibus fuit ꝑforata.sermone.xi. Q
Maria virgo reliquit nobis pro nra vite instructiõe octo salutaria exempla.sermone.xvi. R
Marie tres signāt tres amaritudines ꝗs hō ꝗrens xpum ꝺz habere.ser.xlv A
Mariaꝝ tres pixides signāt trinitatē trine substantie ꝙ fuit in xpo.ser.xlv. B
Mariarum tria vnguenta in pixidibus signant tres amores quos querens deum secum habere debet.ser.xlv. L
Matrimoniū triplex est.ser.xviij. O
Matrimonio carnali octo consideranda concurrunt.ser.xviij. P
Matrimonium excellit alia sacramenta quantum ad sex.ser.xviij. Q
Matrimonij varietas attenditur quantū ad quinq;.ser.xviij. R
Matrimonium quid efficiat.sermo.xviij

Tabula alphabetica

ante litteram S
Matrimonium ad cõtrahendum nos tria debent mouere. ser. xviij. S
Matrimonio existentes ser modis debent ad inuicem ꝓsiderari. ibidem post S
Matrimonio existentium sepatio duobꝫ modis fieri potest ibidem T
Matrimonio existentium sepatio põt fieri in .xij. casibus. ibideꝫ post T
Matrimonio in spũali debent tria bona inuenire ibidem. V
Matrimonio in spirituali inueniunt .xij. bona. sermo .xviij. Z
Matrimonio in spũali qđ deus fac cũ aĩa est triplex bonum qđ similiter dꝫ eẽ in matrimonio carnali. ser. cxviij. añ. L
Mater plus diligit natos ꝯ pater propt quinqꝫ causas. ser. xcvi. y. z. xxxv. E
Medij proprietates sunt septem propterea christus stetit in medio discipulorum ser. xlvij. post. G
Membra nostra sicuti exposuimus pecca/to. ita econuerso exponamus omnia membra ad sanctificationem vite. ser. lxix L
Mendatium cauere debemus z loqui ve/ritatem propter tria. sermo. ciij. M
Mestica z dolor vidue cuius filius vni/cus mortebatur causabatur ex tribus. ser/mone. xcvi X
Miliciam hominis deuastant tria z faci/unt hominem succumbere inimicis spiritu/aliter z corporaliter. sermo. xxvij. R
Ministrare possumus dño nostro iesu xpo in tribus. ser. vi. ante R
Mirabilia innumerabilia facta fuat ĩ christi conceptione z natiuitate propter que totus mũdus obstupescere z ammirari debet. sermo. xi. N
Miraculum a christo factum magnum fuit in quo septem seruauit. ser mõe. lxxxviij. post I
Misericordiam exhibere proximo ad compassionem z beneficiẽtiam operis tria nos inducere debent. ser. O
Misericordiam facere siue exhibere z non iusticiam sapientiam potentiam iubet euangelista dicens. estote misericordes. et hoc ꝓpter septem. sermo. lxxij. T
Misericordiam habere ad hoc incitãt nos omnes creature. sermo. lxxij. X
Misericors est erga nos deus pater. z hoc quantum ad decem. sermo. lxxij. Y
Misericordie duo sunt genera. sermone. lxxij A
Misereri debemus proximo in quattuor. sermone. lxxv. I
Mitio virtutum celestium causabitur ex tribus. sermone. iij C
Modestiam maxie seruare debemus circa tria. sermone. xxv. S
Modestiam in quibus seruare z habere debeamus. sermone. lxxv. V
Mors est triplex. sermone. xli. B
Mors christi nouem habet efficere in nobis que in baptismo nobis conferuntur. sermone. lxxvij. U
Mortes quattuor incurrimus ex peccato. sermone. lxxvij E
Mulier chananea in sua oratione fuit virtuosa quantum ad decem. Sermone. xxxv. D
Mulier chananea quattuor magnas contumelias a christo patienter sustinuit quas christus ei intulit vt eius patientiam probaret z declararet. ser. xxxv. F
Mulieri channaee christus non loquebatur pro misericordia supplicante propter quattuor. sermone. xxxv G
Mulier chananea ter magnas virtutes habuit ꝓpter duas sanata fuit filia eius qđ etiam peccatos debet habere in pe vult ab infirmitate peccati liberari. ser. cxij. L
Mulieres siue tres marie commendant a ser. sermone. xlv. Z
Mulieribus querentibus iesum apparuit angelus coopertus stola candida ꝓ qđ notant quattuor. sermone. xlv. D
Mulierem pregnantem quadrupliciter possumus considerare. sermo. lij. E
Mundus dicitur desertum dupliciter. sermone. vij. L
Mundus arguendus est de triplici iudicio. sermo. luij. P
Mundus arguendus est de octo maximis sceleribus. ibidem Q
Mundus odit bonos homines tribus de causis. sermone. lxix. D
Mundus circa viram ordinatam triplicitet errat. ser. xciij. I
Murmuratio causat ex miris. ser. xxxi. D

Murmuratio phariseorum contra christum de receptione peccatorum apparet et est impia et iniusta ex tribo. ser. lxx. L

Murmuratio phariseorum ꝯ xpm apparet primo iniusta ex pte xpi et hoc q̄tū ad quīq̄. sermo. lxx. M

Murmuratio phariseorum ꝯ xpm apparet iniusta ex pte scribarum et phariseorum murmurā nū qđ oīa dix̄ q̄ ad quatuor. ser. lxx. N

Murmuratio phariseorum ꝯ xpm apparet iniusta ex pte publicanorum et ceterorum peccatorum et hoc quo ad quatuor. ser. lxx. O

Natiuitas xpi

omnibus est communis. et hoc ideo vt ab omnibus amet et veneretur. ser. ix. I

Natiuitatem xpi testificate sunt omēs creature. ibidem R

Nauis quam christus ascēdit signat tria. ser. xxij Q

Nauis christi octo habet conditiones ibidem. R

Nauis bene onerata veniente de oriēte in ea sunt opria bona q̄q̄ ira in cruce xpi oīa bona inuenimus ibidem. T

Nauis in mari ex quatuor paritur iactura. ser. cij. C

Nauis christi et nauis petri differunt. sermone. lxxiij ante. F

Negligentia humane salutis notatur in dormitione a qua propter quatuor cauere debemus et nō dormire. ser. xxiij E

Negligentia cognitionis veri bom multū est reprehensibilis ex tribo. ser. cuij R

Nunc illius temporis potest eē quadruplex computatio. ser. xxxiij R

Nuptijs a spiritualibus dei et anime expellimur homines tripliciter. sermone. xcviij I

Obscuritas et

claritas verborum et operū christi quadrupliciter pensanda. ser. sermone. lvi A

Obuiare et surgere xpo quatuor nos inducunt ser. ij. R

Odium fugere et labori bonorum operum intendere inducimur ex octo. ser. xxvi. B

Occidere possunt protestates et exterminare malos prescribere et condemnare. quod patet per tria. ser lxxvi R

Occiditur proximus duobus modis ibidem. S

Oculis mentis celum respicere debemus et ad ipm ambulare propter quatuor. sermone. cxiij. D

Odium quid mali agat in corde hominis sermo. lxxij. A

Olla nimis bulliens quatuor mala facit. sic et os fatui et irati. ser. cviij. añ F

Omne datum optimum et omne donum perfectum a deo est potest tripliciter exponi. sermo. lv. S

Onus proximi qđ portare debemus in quatuor spēs diuidit. ser. xcv. R

Onus vt portemus alteri quatuor nos ad hoc faciendū inducūt. ibidem Q

Opera mala dicunt opera tenebrarum propter quatuor. sermo. ij. S

Opera misericordie facere nos nouem ad hoc inducūt. ser. lvij. ante finem.

Opera dei possunt cōsiderari tripliciter. sermone. cij. post B

Opus virtutis dicitur opus bonum propter septem. ser. cix. I

Oratio perfecta debet habere decem conditiones. sermone. lvi Z

Oratio in fide et dilectione facta duodecim miracula facit. sermōe. lvi. B

Orationi vt instemus nos quatuor debent inducere. sermo. lxxv. H

Oratio phariseī fuit mala propter sex. sermone. lxxxvi. Z

Oratio publicani fuit sapientia plena q̄tum ad sex opera sapientis. sermone. lxxxvi. B

Oratio publicani fuit bona propter sex. sermone. lxxxvi. Ā

Orationem nostram quatuor faciunt exaudiri apud deum. ser. xx. E

Ordo triplex est in inferno. sermone. xxiij. ante. A

Ordo non dicitur conuersio esse in inferno q̄tum ad tria. ibidem A

Originalis pcī remedia. ser. xiij U

Ornamenta indigna que mala sunt opera nascuntur ex duplici radice. ser. ij. U

Oues habent decem conditiones que cōueniunt fidelibus christi. ser. l. U

Tabula alphabetica

Patientiam habere debemus in dictis z factis qđ ostenditur p duas rationes. sermo.lxxv. O

Patientiã in aduersis debemus hãe propter tria.ser.xxv. T

Pater plus diligit filius q̃ matrem et ꝑsanguineos ex pte patris plus q̃ ꝑsanguineos ex parte matris propter tres causas.ser.xcvi. Z

Passio dominica quattuor habet fructus sermo.li. A

Pastor bonus septẽ dr bñe q̃ oĩa pfectissime fuerũt in xp̃o.ser.l. O

Pastor mercennarius tria videtur habere.ibidem R

Pax bona triplex est.ser.xlvij. R

Pax mala etiam est triplex ibidem L

Pacem quadruplicẽ fec̃ xp̃s ꝺ̃ quadruplicẽ guerrã quã habuit hõ.ser.x. S

Peccat'originalis remedia.ser.xiij. C

Peccatũ vt odio habeaf̃ ꝑ septem est ꝑsiderandum.ser.cix. R

Peccatum humane nature quod in omnes transit fuit quadrupliciter infinitum. ser.i. O

Peccatum designatur p somnum propter quinq̃.ser.ij. P

Peccatum originale in xp̃o non fuit propter duo.ser.xiij T

Peccatum intelligitur p lepram quattuor modis.ser.xx. G

Peccatũ p mortale dyabolus ĥoĩ quattuor mala facit.ser.xxxvij. O

Peccata mortalia septem designantur p septem demoniacos qui in scriptura sacra reperiuntur.ser.xxxvij. T

Peccata dicuntur spine ꝓpter quattuor. ser.lxxx. G

Peccatum intelligitur per lepram z peccatoꝝ per leprosum triplici ratione. sermone.xcij. B

Peccata vt dimittantur valent quattuor ter.cij F

Peccatum signatur p febrem ꝓpter quinq̃.ser.cvi. Z

Peccata dicuntur redire dupliciter. sermone.cviij. G

Peccator murmurat de omnibus factis. dei.ser.v. A

Peccator assimilaf̃ arundini quantuz ad quattuor.ser.v. O

Peccatoribꝰ ser tubis debent clamare ꝓdicatores.ser.viij. B

Peccator p peccatum quinq̃ mala incurrit.ser.xx. D

Peccator designaf̃ per paraliticum cuius conditio apparet mirabilis quantum ad quattuor ꝓm quod quattuor mala fac̃ peccator.ser.xx.post L

Peccatores a deo ꝓmittunf̃ viuere in terris ꝓpter tria.ser.xxiij. R

Peccator comparatur cani propter quattuor.ser.xxxv. D

Peccatoris seu diuiti status describitur quadrupliciter.ser.lxvi. G

Peccator siue diues damnatur triplicif̃. ser.lxvi D

Peccator stans in peccato mortali patif̃ quattuor mala.ser.lxx. J

Peccator ꝺ̃ dei maiestatem peccans sicut ꝓ crimine lese maiestatis omnibus bonis priuatur.ser.lxx R

Peccatoris status tripliciter describitur. ser.lxxiij. G

Peccatori gaudenti z non ꝓspicienti mala sibi futura ea sibi annunciare debemus que sunt septem.ser.lxxxiij. A

Peccatori quattuor sunt valde periculosa ser.lxxxiij. O

Peccatorem dyabolus surdum facit q̃tum ad ser ibidem J

Peccatorem dyabolus mutum facit q̃tũ ad tria ibidem L

Peccatorem dyabolus tenet ligatũ quatuor vinculis ibidem A

Peccator designatur p sauciatum ꝓpter septem mala que ei propter peccatũ mortale euenunt que in sauciatoꝝ designantur. ser.xc. X

Peccatores volentes curari a domino q̃ designantur per leprosos qui clamauerũt ad dominum pro sanitate debent quinq̃ facere si voluerint anime consequi sanitatem.ser.xcij. Z

Peccator volens sanari a lepra anime ad hoc necessarij sunt quattuor modi q̃s christus seruauit in sanatione leprosorum.sermo.xcij A

Peccator assimilat homini mortuo et peccatū mortiferū ad decē. ser. xcvi T
Peccatoris triplex est insensibilitas. sermo. cij. C
Peccatorem quattuor portatores portāt ante iesum. ser. cij D
Peccator ne ponat ante iesum impeditur a quadruplici turba. ser. cij. E
Peccator quomodo resurgere debeat. sermo. cij. F
Peccator post resurrectionē a peccatis vt̄re in quadruplicē domū. ibidem G
Peccatores vocati ad nuptias venire contemnentes a tribus exercitibus ꝯdemnātur. ser. ciij. S
Peccator p vno peccato mortali quod in modico tempe egit: tot et tantas penas patiatur imperpetuum: hoc iustum est ꝓpter tria: ser: cviij H
Penitentia designatur p̄ nauem ꝓpter q̄n quor ratio nes. ser. xxij I
Penitentia designatur p̄ vineam ꝓpter q̄ tuor. ser. xxvi. post K
Peregrini sumus et esse debemus in hoc mundo propter quinq̄ que conueniunt peregrinis. ser. lij. L
Periculoꝝ octo genera tot pīcula aīe significantia. ser. xxix. in morali expositione. M
Parientium diuersitates nouem sunt. sermone. lij. N
Plenitudo temp̄is vel tempus gratie propter octo. ser. xj. O
Pirides tres magdalene iacobi et salome signant trinitatem trine substantie que fuit in xp̄o. ser. xlv P
Predicator signatus per iohannem vocem clamantis in deserto per quem spiritussanctus peccatoribus clamat. propter quattuor debet clamare ꝓpter que homines clamare solent. ser. vij Q
Predicatores intelligi p̄nt p canes ꝓpter quattuor proprietates canis. ser. xxxv R
Premium triplex consequimur si deo seruimus. ser. vi S
Pharisei et scribe deficiebant in iusticia sua quod patet quantum ad sex. sermone lxxvi. T
Primi erunt nouissimi et nouissimi erunt primi tripli intelligit. ser. xxvi. V
Profectus spūalis consistit in sedecim virtutum op̄ibus. ser. xxxiij X
Prouentus quem deus facit in temptatione est quintuplex. sermone. lxxxiij. in fine sermonis Y
Proximus debemus diligere propter ser. xxiij Z
Proximum debemus diligere dupliciter ibidem A
Proximum diligere debem? in deo et propter deum tanquam nosipsos. talis amor caritas nominatur propter quattuor. sermone. xxxi B
Proximo nostro debemus duo. sermone lxix. C
Proximum prouocare ad iram conuiciando vel mala imp̄cando vel culpas quas commisit ad memoriam reducendo non debemus propter tria. ser. xcv. D
Proximum diligere debemus sicut xp̄us dilexit nos. dilexit autem nos christus ser modis. ser. c. E
Prudētia tria ꝓsiderat. ser. xxi F
Prudentiā quā hē debemus et docere cōparat q̄busdam aīalib; ibidem G
Prudenter intelligere debemus sex. sermone. lxi. H
Prudentia spūs in bello spūali vri debemus tripliciter ꝑm quod sunt tres partes prudentie. ser. lxi. I
Purgare aliquid. ad hoc duo sunt necessaria. ser. xxxvi. K
Purgantes res sunt quattuor ꝑm quattuor que naturaliter purgant. sermone. xxxvi. L
Purgatorio existentes libenter iuuare debemus propter quinq̄. ser. xcv M
Publicani oratio in templo orantis qualis fuit. ser. lxxxvi. N

Quadruplex ē causa mandati de amore ꝑm q̄tuor que in amore considerātur

sermo. c. ante T
Querendo deum tria debemus obseruare. ser. xvi. post V
Querentibꝫ p̄mum regnum dei et iusticiā eius oīa tpalia ad q̄cunq̄ hoc tripli oñdi tur. ser. xciij. X
Quies triplex dr. sermo. xlvij. Y

Tabula alphabetica

Ratio triplex quare iudei magis de iohanne q̄ de xpo credebāt. sermone. vij X

Ramoꝝ palmaꝝ ⁊ oliue p̄cisio. sermone xliij. post R

Refectio septē panū ⁊ quinq̄ panū ordeaceoꝝ differunt. ser. lxxviij. E

Regratiari deo nos sex inducunt. sermone. ci. in moralitate.

Religio vide de matrimonio spūali. sermo. xviij. immediate ante Y

Religiosi mali secrete siue occulte in quatuoꝝ moriunt. ser. cxij Y

Renouatō ē duplex. ser. cij. añ R

Renouari debem⁹ p̄m sex spēs renouatōis q̄ in creatuꝝ inueniūt. ser. cij L

Reprehensibilis atq̄ stultus ē iste p̄m⁹ ⁊ uitatus ad nuptias ex sua excusatōe q̄tū ad ser. ser. lxviij. ante E

Resurrectionis xp̄i de ꝓgruitate quatuoꝝ legunt facta. ser. xlv. Y

Resurrectionis ꝓbatio ⁊ resurrecōis modus. ser. xlv. E

Resurrectio christi ꝓbatur quinq̄ mōis ibidem. F

Resurrectionis christi triplex testimonium. ibidem G

Resurrectio xp̄i ꝓbatur p̄ duodecim ratōnes. ibidem H

Resurrexit xp̄s q̄nq̄ mōis. ser. xlv J

Resurrectionis xp̄i vere tria fuerunt signa ibidem K

Resurrectio coꝝpm nostroꝝ futura est ꝓpter quinq̄ rōnes. ibidez O

Resurrectio christi sex annunciat mundo ser. xlv. post K

Resurgent omnes homines tam in coꝝpe q̄ in anima ibidem A

Resurrectio coꝝpm nullo mō p̄t eē naturalē ē oīo miraculosa. ser. xlv. O

Resurrectio coꝝpm magis ꝓueniēter differt vsq̄ ad finē mūdi q̄ si statim fieret. ⁊ hoc ꝓpter tria. ser. xlv. Q

Resurget in die nouissimo idem hō nūero ⁊ resumet anima idem coꝝpus numero qualiter intelligat. ibidem K

Resurget homo cum omnib⁹ membris q̄ viu⁹ habuit. vel habere debuit si natura nō erraſſet. ser. xlv. post K

Resurgēt i etate iuuenili q̄ xp̄s resurrexit

Resurgētes p⁹ morte siue boni ibidē siue mali ap̄li⁹ nō comedēt ibidem T

Resurgēnb⁹ cū xp̄o q̄d factū sit. ser. xlv. Y

Resurrectio mortuoꝝ fiat ꝓpleto nūero electoꝝ ⁊ ꝓsūpto mūdo fiet. ibidem Z

Resurrectio xp̄i dat. ix. exēpla q̄ q̄libet dz hē si vl't vt spūaliť resuscitet. f. xlviij. A.

Retrahit homo a seruitio dei multꝫ ꝺ causis. ser. lxxix. J

Sancti vel dānati an redeāt videre hunc mūdum. ser. xlv. in fi. ser. Z

Sanctū iste terminus triplicē interp̄tatiōnē siue significatōem hz. ser. xxxvi. K

Sanctum intelligiť tripl'r. ser. lx. post p̄ncipiū ser. naturales. ser. xiij. Y

Sanguis in se quatruoꝝ habet virtutes

Sāguis christi octo hz ꝟtutes excellētissimas. ser. xlij. mēbro tertio.

Sapere pl⁹ q̄ oportet contingit tripliciter ser. xvij A

Scīa dei ē duplex. f. cxiij. añ Z

Seculū designať p mare ꝓpter decem rōnes ser. xxij. X

Seminatoꝝ de⁹ p̄ in sex agris bonū semē semiauit in q̄b⁹ oīb⁹ p̄ter sextū dyabol⁹ loliū vel zizania supsemiauit. ser. xxiij. D

Seminatoꝝ filius dei xp̄s añ q̄ exiret seiare quatruoꝝ fec̄. ser. xxviij. O

Seruire duob⁹ dñis nēo p̄t. hoc exponitur de quatruoꝝ ⁊ fruire deo ⁊ dyabolo nēo p̄t ꝓpter quinq̄ ser. xciij E

Seruire diuitijs dz cupid⁹ l' auar⁹ ꝓpter q̄nq̄ q̄ ad fruī p̄tinēt. ꝓp' q⁹ dz fru⁹ diuitijs q̄ oīa aduersanť caritati. ibidem F

Seruitiū nostrum vt gratum sit deo septē requiruntť. ser. vi. P

Signa xv. extremum iudicium p̄cedēt⁹ia sermo. iij. B

Signum ponit⁹ ⁊ accipit⁹ nouem modis. ⁊ istis omnib⁹ modis iesus positus fuit in signum. ser. xi. P

Signa tria sunt q̄bus q̄s cognoscit⁹ de qua patria ipe sit. ser. cxi. quasi in fine.

Signa tria sunt q̄ quis vere resurrexit a morte culpe siue peccati. ser. lxxxvij. G

Similitudo dilectionis membroꝝ

corpis naturalis an mẽbra eccle qua sein uicẽ debent supportare ⁊ seruire sic mẽbra corpis naturalis. attendit quantum ad oc to. ser. xcix.

Societatẽ ⁊ fraternitatez xp̃ianã diligere debemus ꝓpter q̃ttuor. ser. lxxv

Societatẽ derelinquere malũ ẽ ꝓpter tria. ser. xlviij. in principio

Sol in fine mundi obscurabit quadru pliciter. ser. iij.

Solicitudo triplex ẽ. ser. xix.

⁊ sermone. lxxi:

Solicitudinis due sunt considerationes ser. lxxi.

Solicitudo temporalium duplex est. ser mo. xciij.

Solicin esse nõ debemus in crastinum ꝓ ter duas rões. ser. xciij.

Speculum ꝓ quod in pñti vita cognosci mus ẽ triplex. ser. xxxi. ante

Spũssanctus dz arguere quadruplici ra tione. ser. luij.

Spiritussanctus sex nominibus nomina tur. ser. lx.

Spiritussanctus consolat nos tripliciter sermo. lx.

Spũssanctus tria genera hominum non ꝓsolat. ser. lx.

Spũssanctus dz spũs veritatis propt q̃n q̃ sermo. lx. ante

Spũssanct. a quo mittat ser. lx. ante

Spũssctũs fecẽ aplos ⁊ eoz seq̃ces aptos ad testificandu xp̃o triplr. ser. lx.

Spũssanctus missus ẽ aplis quinquagesi ma die a resurrectione quadruplici ratiõe ser. lxij. post pncipiũ.

Spũssctũs apparuit in linguis propt sex rationes. ser. lxij.

Spũssctũs in linguis igneis apparuit ꝓ pter quattuor rões ibidem

Spũalis profectus ꝓsistit in sedecim vir turibus. sermo. xxxiiij

Spũssctũs apparuit potiꝰ in igne q̃ in alio elemẽto ꝓpter septẽ rões ꝑm septẽ dona spũssancti. ser. lxij. post

Spũsctõ repleti fuerũt oẽs apli qđ oñdit̃ q̃druplici signo rei plene. ser. lxiij.

Spũssanctum xp̃s tribus vicibus dedit. sermo. lxiij.

Spũssanctus missus ẽ in quadruplici re tũ spẽ. ser. lxiij. ibidem

Spũssanctꝰ venit ⁊ missus ẽ in spẽ colũ be ꝓpter quinq̃ ꝓprietates colũbe quas in nos vniẽs cpat ibidem

Spũssanctꝰ in spẽ nubis descẽdit ad ostẽ dendum q̃ spũssan. tres ꝓprietates nu bis in nobis opat. ibidem

Spũs. ter legimꝰ datũ. ibidẽ post

Spũssan. missus ẽ in ossa. i. in sctõs viros qui dicunt ossa sex modis ibidem

Spũssan. erudit quẽlibet iustũ quottidie ꝓ septem dona ibidem

Spũssan. postq̃ nos erudit ⁊ informat ꝓ septem dona ꝓ eadẽ nos pugnare facẽ ꝑ se prẽ mala humane nature. ser. lxiij.

Spũssan. bonitas mirabil apparet ⁊ mag na ꝓpter quattuor. ser. lxv.

Spũssancti bonitas vt nobis prosit ad uertere debemus quattuor. ibidem

Spũssan. cõmunicat nobis abundanter ⁊ excellenter quattuor bona. ibidẽ

Spũssan. quattuor bonis nobis commu nicatis iam supius debem inniti ad quat tuor alia ibidem

Stelle dicunt cadere de celo in fine mun di tripliciter. ser. iij

Stella q̃ apparuit tribꝰ magis differebat ab alijs stellis q̃tũ ad quiq̃. ser. xv.

Stipendiũ peccati. ser. lxxix

Superbia q̃tũ malũ sit ⁊ q̃ magna plaga ꝓpter superbiã sit facta. ser. lxi. añ

Superbie quattuor sunt spẽs. ser. lxxxvi.

Superbia vbi ẽ ibi stultricia: ⁊ hoc apparet q̃tum ad ser. ibidem.

Surgendũ ⁊ obuiandũ ẽ regi nostro ꝓ pter duo. ser. ij. ante

Surgere ⁊ obuiare xp̃o quattuor nos in ducunt. ser. ij.

Tangitur homo in vita sua a deo quinq̃ modis. ser. xcvi.

Temptatio est duplex. sermo ne. xxxix.

Tempis plenitudo dz tempus gratie ꝓ pter octo. ser. xij

Testimoniũ de xp̃o. ser. lx

Timoris septẽ sunt spẽs. ser. lxvij. pꝰ

Triticũ signat electos qđ ꝓsideratt triplr ꝑm triplicẽ electoꝝ statũ. ser. xxiij.

Tabula alphabetica

Tristicia quam bñt sancti in mundo. melior est lencia mūdi ꝓpter decē. ser. lij. D

Tribulationes libenter pati valet ad septē sermo. lxxiij B

Tribulatio infirmitatis corꝑalis inꝰ alias vtilissima ē. ꝓpter quinq; ibidem C

Trinus q; deus sit in ꝓsonis. id est q; tres persone sint in vno probatur per tres rationes. ser. lxiij. X

Tres ꝓsone. s. pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus q; sint solum vn⁹ de⁹ ꝓbat̄ per tres rationes. ser. lxiij. post principium.

Turbam sanctam exhibentem xp̄o reuerētiam in die palmar⁹ in occursu quattuor se qui debemus. ser. xlij. R

Verbum deiba

bet vtutem omnium seīmuz ⁊ hoc paz cūtuz ad decē ser. xxviij. O

Verbum di non fructificat ꝓpter quattuor impedientia ibidem P

Verbū dei est cibꝰ anime. cuius plures sūt proꝓietates. ser. xxxij. post J

Verbo dei insidiantur demones maxime ꝓpter duo. ser. xxviij. Q

Verbū dei audientes ⁊ istud custodiētes isti dicunt beati ꝓpter octo. f. xxxvij. S

Verbū dei diligēter auditū. septē bona efficere hz in audiente. ser. lxxiij. E

Verbum dei audire debem⁹ ꝓpter quinq; bona q̄ facit in audiente. ser. lxxxvij. Ē

Verbum di tenendū est ⁊ in eo standuz ꝓpter quattuor. ser. lxxxvij D

Verbū di ē gladi⁹ ⁊ armatura ad dyabolū ꝑpugnand. qđ paz ex septez. f. cvij D

Veritatem non dicere aliquem contingit tripliciter. ser. cx. O

Vestem p̄ciosaz vtutuz induere debemus ꝓpter tres causas. ser. xxv O

Vestis p̄ciosa vtutuz debet esse ꝓtexta ex septem virtutibꝰ ibidez P

Vestium luxum quattuor aggrauāt ⁊ peccatum inducunt. sermo. lxvi. J

Via quaz dñs ambulauit ⁊ q̄ ad dñm ducē ē via vtutū. q̄ dr recta duplr. f. vij. p⁹ C

Via di triplicit in vitate dicēd. f. cx. M

Viatoz prudēs viij. dz attēdere. f. cv. Y

Vicia quinq; sunt a quibꝰ cauere debemus q̄ filij isr̄l ꝑ desertum eundo inciderūt et ꝑ ipsis valde puniti sunt f̄mone. lxxxiij. L

Vicia ⁊ peccata si inciderim⁹. maiora erunt peccata nostra cū antiquoz ⁊ hoc ꝓpter ser. sermone. lxxxiij. OJ

Videre bene volenti tria sunt necessaria sermone. xc. S

Vinea est pnīa ad quaz vōies deus diuersimode mittit sermone. xxvi. A

Virgo maria ī passiōe xp̄i fuit ꝓfozata gladio spūali. xiij. vicibꝰ sermone. xi. Q

Virgo maria reliquit nobis ad nostraz vite informationem octo salutaria exempla. sermone. xv. R

Virtutum opa et virtutes quattuoz bona efficiunt in homine. sermone. ij. T

Virtutes ⁊ dona spūssancti sunt optima bona q̄ patet ex quatuoz. ser. lv. T

Virtutes excellunt omnia alia bona quantum ad ser. sermone. ci. Z

Vita nostra q̄ dicitur esse hostia debet habere quinq; sermōe. xvij. L

Vitā triplicē hēm⁹ a filio di. f. lxvij OJ

Vite nr̄e nouitas ꝓsistit ī decē. f. lxxvij X

Vite spūal' sunt. xij. fruct⁹. f̄m. xciij D

Viuere non debem⁹ f̄m carnis imperiuz ⁊ eius desideria. sed f̄m spiritum propter octo sermone. lxxxi. R

Vnitatem spūs ⁊ corꝑis mistici. s. ecclesie in vinculo pacis ꝓseruare ad hoc nos ser in ducūt. sermone. xcix. Q

Vocati sum⁹ ad quattuoz. ser. xcix. O

Vxoz qualis in matrimonio sit querenda sermone. xviij. S

Xp̄ūs suscipien

dus ē in aduentu cū magna reuerentia ⁊ diligentia ꝓpt̄ qūattuoz. f. i. C

Xp̄s rex differt ab alijs regibꝰ ī. v. f. i D

Xp̄s rex caro ⁊ frater nr̄ est nobis missus a deo q̄tuz ad tria. ibidem E

Xp̄s noster venit nobis in aduentu duodecim modis. ibidem. F

Xp̄s suscipiendus ē a nobis reuerenter. qz cū sit rex celi ⁊ terre venit tñ humilis ⁊ mansuetus similis nobis cū lege mansuetudis ⁊ amoz is. ⁊ hoc ꝓpter quattuoz. f. i. G

Xp̄o mīstrare debem⁹ ꝓpt̄ tria. f. vi. R

Xp̄o in rege nr̄o quattuor mirabilia possumus intelligere. ser. xlij. M

Xp̄s venit nouem modis in ruinam et resurrectionem multoz. ser. xi. O

Xps reliquit nobis.xij.salubria exempla. sermone.xvi.

Xps post resurrectionez suam quadragīta diebꝫ vsqꝫ ad ascensionē.⁊ nō plus nec mi ri⁹ ꝓpter quattuor apparuit.ser.lix.q.iij.

Xps sup oēs celos ascendit.f.xli.in fi.

Xps an fuisset incarnatus si homo nō pec casset.sermone.i.

Xpm mouerūt quattuor ad miserendū et pascendum turbam.sermone.lxxviij.

Xps cum oibꝫ membris suis habuit ꝟtutem sanatiuam sermone.xx.

Xps quinqꝫ que passus est in corpe suo q̄ tidie patit in membris suis ⁊ a ministris ⁊ fidelibꝫ suis.sermone.xxx.

Xps quater illusus fuit ser.xxx.

Xpm illudere videnī hodie mali sacerdo tes quattuor modis.ser.xxx.

Xps ꝑ quinqꝫ rationes ꝓbat q̄ demonia nō eiecit in ꝟtute belzebub.f.xxxvij

Xps ñ soluꝫ ñ peccauit.sed nec peccare po tuit.ꝓpter sex rationes .f.xli.

Xps dicebat veritatem.s.de celo mundo. inferno.peccato.⁊ ꝟ ope ꝟtuoso.f.xli

Xpm sequi debemus ꝓpter octo cōmenda bilia q̄ in ipso reperiuntur.ser.xli.

Xps pontifex noster excellenter quattuor. habuit. que omnes alij pontifices habere debent.sermone.xlij.

Xps post resurrectionem venit ad apostol los ꝓpter quinqꝫ in eis faciendū.f.xlvij

Xpi cicatrices vulnera in eo manserunt ꝓ pter quinqꝫ.ser.xlvij.

Xps ꝓtulit apostolis quinqꝫ bona propter quinqꝫ laudabiles ꝓditiones .q̄ in eis erāt sermone.xvij.

Xps passus est pro nobis ꝓpter novem in quibꝫ ipsum imitari debem⁹ ser.li.

Xpm imitari debemus in.ix.'vestigijs ser mone.li.

Xps filius dei ꝓpter nostram salutez quat tuor itinera pegit.sermone.lviij.

Xpūs habuit testimoniuꝫ de omni loco et de oīi creatura ⁊ oīa testificata sunt chri stum suum autorez esse.ser.lx.

Xpūs pendens in cruce docuit.xij.ꝓfectis sima exempla.sermone.lxxiij.

Xpo exhibere debemus precordialez reue rentiam.⁊ q̄ christi sanctitas habitet ī cor dibus nostris hyius tria sunt signa sermo ne.lxxv.

Xpūs in vicem magnis beneficijs nos vi sitauit quotidie que solum nobis christia nis confertur.sermone.lxxiij

Xpo debemus tria facere.scz cum ipso mo ri.sepeliri.resurgere.ser.lxxxvij.

Xps diversis vijs ad se nos ducere conat ne tantum bonum quantum vult nobis da re perdamus.sermone.lxxxviij.

Xpūs sex commendabilia habuit ꝟtra sex vituperabilia que dei pharisei notant sermone.xviij.

Xpo attribuunt quattuor a pharisei que excessiue ⁊ super omnes homines ei conue niunt.sermone.cx.

Xpūs in suscitatione puelle chananee sep tem obseruauit que nos habere debemus si voluerimus ab ipso a morte peccati suscita ri.sermone.cxij

Xpūs pendens in cruce multum profecit. sermone.cxiij.

Xpi convivium in quinqꝫ differebat a cō uiuio regis balthasar.fmoue cxiij.

Xpi oculorum elevatio in quinqꝫ differe bat ab elevatione oculoꝝ regis balthasar. sermone.cxiij.

Xpi excellentiam ⁊ perfectionem hieremi as per quattuor predixit.sermōe.cxv.

Dropici con

ditiones tres sunt que cōue niunt luxurioso ⁊ avaro.ser.xcviij.

Imaginem qua ad dei similitudinem facti sumus diligēter debemus attendere.⁊ hoc propt quinqꝫ.sermone.cx.

Izania habere

sis nascitur in populo ex ignoꝛ rātia prelatorū ⁊ rectorum propter tria.ser mone.xxiij.

Zizania vicioꝝ in anima hominis ex tri bus nascitur.sermone.xxiij.

Zizania vicioꝝ ne in anima nostra regnet tria valent.sermone.xxiij.

Sermo

Incipiunt sermones dominicales sup euangelia ⁊ epistolas per totum annum e⁊ diti a fratre hugone de prato ordinis pre⁊ dicatorum

Prologus

Ecce dabit voci sui vocē virtutis. ps lxvij. Quāuis a multis multipliciter sint cōflati sermones ac ⁊ hominū gratiam. meruerūt tanꝯ fideles agricole in vinea dñi fideliter laborantes tandem diurnum denariū fideliter pceptur. nihil omnus ego nouissimus vigilaui. ⁊ visuꝫ est mihi bonū in vinea dñi pter desudare vt grām ⁊ meritū con sequar cum eisdem dante deo felicitatis eterne denarium simi liter recepturus. De illiꝰ ergo virtute cō⁊ fisus qui sermonis ⁊ scie habet clauem. q̄ claudit ⁊ nemo apit. aperit et nemo clau⁊ dit. qui aperit os mutorum ⁊ linguas in⁊ fantium facit disertas. qui predicatori vo ci sui vocem virtutis donat. sermones dñi cales de euangelijs ⁊ epl'is per totum an⁊ num. ad dei honorē. proximorum salutem ⁊ predicantium cōmoduꝫ compilau. pro ut mihi diuina gratia est largita de prato scripture. ego ornundus de prato de flori⁊ bo ordinis predicatorū minim⁹. flores col⁊ ligens ⁊ inferens locis aptis. vt dicti ser⁊ mones amplius redolerent. Sed totum euangelium ⁊ epistolā diuidēs ⁊ exponēs p mēbra singula moralia īmiscui ⁊ dicta sanctoꝝ que pertinēt ad salutē anime ꝓut materia fuit passa. Nullus ergo ꝓter pro lixitatem sermones dictos abhorreat vel deuitet. q⁹ si ipe multum habet predicare inde accipiet vnum membruꝫ vel duo vel solius litere exposition̄ enarret. prout me lius iudicauerit dignū fieri. Quibus aūt pluries predicare incumbit diuersis vici⁊ bus poterint mēbra singula predicare va ri⁊ jis cibis ⁊ pluribꝰ reficientes aīas diuer soꝝ inde vitā eternā ⁊ fructū allaturi ⁊c.

Dñica prima aduētus dñi de euāgelio.

Primus

Sermo primus

Dicite filie sion. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. math. xxi. Isto tempus vocatur aduentus dñi quia ꝑm quatuor dominicas quas cō tinet. quatuor saluatoris nostri aduentus sancta mater ecclesia recolit. s. aduentum xpi in mundū siue in carnē. ⁊ hoc in prima dñica ꝓter quod dicit. Ecce rex tuus ve⁊ nit tibi mansuetus Aduentū xpi ad iudi⁊ candum. ⁊ hoc fit in secunda dominica ꝓ⁊ pter quod dic̄. Tunc videbitis filiū hois venientem. Aduentum filij dei quez facit ad homines in morte. ⁊ hoc fit in tercia do minica in qua agit̄ de aduentu filij dei ad limbum p quē aduentus eius in morte ho minis designat̄. ꝓter quod dicit. Tu es qui venturus es an aliū expectamus? Ad uentum xpi ad mentes nostras ⁊ hoc fit in quarta dñica. ꝓter quod dicit. Dñs ꝓpe est Tunc em̄ maxime filius dei expectatur venturus in mentes omniū fidelium per gratiā spiritussancti sicut corpaliter tūc ve nit. ⁊ natus in mundo fuit q⁹ qui ꝓ huma na salute perfecte ipm̄ credūt fuisse natuꝫ ⁊ tante solēnitati digne se preparant ⁊ dis ponunt. nō est dubiū quin filius dei p gra tiā in mentibꝰ eoꝝ habitet ⁊ quiescat. iob. xiij. Ad eum veniemus ⁊ mansionē apud eū faciemus. In presenti aūt dominica ad uentū xpi in mundum siue in carnem qui scz carnē sumere ⁊ nasci dignatus est virgi⁊ ne gloriosa. sancta mater eccl'ia recolit hu militer ⁊ deuote. Qui quidem aduentus desiderabatur ab omnibus creaturis. Hā desiderabatur ab oībus superioribus. scz ab angl'is vt restaurarent. quia per incarnati onem filij dei sedes demonū cadentiū sūt implere. Desiderabatur etiam ab inferio ribus. s. sanctis in limbo vt inde extraherē tur. qui ibi detinebantur captiui. qui p ad uentū filij dei liberati sunt zach. ix. Tu aūt in sanguine testamēti eduxisti vinctos de lacu in quo non erat aqua. Desiderabat ab anterioribꝰ scz patribus veteris testa. q̄ ꝓter vehemens desiderū affligebant̄. et

Ideo ab ipis patrib⁹ veteris testamēti vt p
ficerentur. nō amplius in vmbra legaliu⁹
ambulantes. neq⁹ in spe venturi ania affli
geret. quia spes q̄ differtur affligit animā
puer. xiij. Vtinā disrūperes celos ⁊ descē
deres esa. xliij. Desiderabatur a posterio⁹
ribus ⁊ modernis vt in eius fide ⁊ meri⁹
to saluarent. non descendentes ampli⁹ in
infernū quia post eius aduentum ad celos
ascendunt oēs qui credunt in ipm in vita
glorie permansuri. ic. iij. Sic deus dilexit
m̄dm vt suū filiū vnigenitū daret. vt oēs
qui credunt in eū non pereant. sed habeāt
vitam eternam. Hic quidem aduent⁹ tan
q̄ res magnifica valde. ⁊ etiam res admi
ratione plena per multa tpa fuit ante p̄nū
ciatus p multo⁹ oracula pphet⁹. Inter
quos pphetā quidā noīe zacharias de nu
mero pphet⁹. xij. predictū aduentū a spū
sancto doctus mirabiliter prenūciauit ⁊ be
ne ⁊ de p̄nti ranq⁹ de re acta locutus ē cō.
e. d. Exulta satis filia sion. iubila filia hie⁹
rusalē. Ecce rex tuus venit tibi iustus ⁊ sal
uato⁹ ipe pau⁹ ⁊ ascendens sup azinam ⁊
pullū filiū azine Matheus aūt recitat hāc
prophetā licet verba aliquantulum diffe
rant. Et quia euangelium hodiernū solū
pter hanc prophetā hodie recitatur. que
rpi aduentū veraciter exprimit ⁊ deuote.
ideo solum hāc pphetam put a matheo
sumit. psequar in sermone. hoc em̄ euāge
lium in dñica palmar⁹ cantat in qua ea q̄
in euangelio continent ad litterā contige⁹
runt. ⁊ ideo ibi hoc euāgeliū sumat iuxta
llam ⁊ pseq̄t. In hac ergo pphetia. put a
math. sumit tria principaliter continētur.
Primo em̄ annunciatio bona predicato⁹ri
bus imperatur ibi. Dicite. Secūdo cui bo
na annunciatio annuncie subiungit. ibi.
filie sion. Tercio ipe aduentus saluato⁹is
mirabilis nunciat. ibi. Ecce rex tuus venit
tibi mansuetus. Prio ergo bona annūciatō
pdicato⁹ib⁹ imp̄at. cum dr. Dicite. s. vos
pdicato⁹es. qui estis os dei per quos deus
ipe loquitur ad salutē Hiere. iij. Si sepa
ueris pciosum a vili quasi os meum eris
Mat. xij. Non em̄ vos estis loquentes sz
spūssanctus. Et ideo cōsuetudo ē ecclie vt
hodie oēs prelati pdicent. Et oīs fideles
debent hodie ad pdicatō⁹ire. vt audiāt bo
nam annūciatōm. quā deus hoi p̄misit et
veraciter adimpleuit. ⁊ dicere hoc bonum
nunciū de incarnatione filij dei. nec predi⁹
catores dēt silere. nec fideles alij propter
negligētā ñ audire. i. cor. ix. Ve mihi si ñ
euangelizauero. i. si non bonā annūciatō⁹
dixero. Euangeliū em̄ idē est qđ bona an⁹
nunciatio ab eu qđ est bonū. ⁊ angelus qđ
est nūcius. iij. re. vij. Hec dies boni nūcij
est. si tacuerimus ⁊ noluerimus nunciare
sceleris arguemur. Dic historiā breuiter
vere. sicut tūc erat obsessa samaria. ⁊ in fo⁹
tissima angustia. Nam caput asini octogi
ta argenteis vendebatur ⁊ tabi stercoris co
lūbe. i. vesica p̄ter grana ibi latentia quin
q̄ argenteis vendebatur. ⁊ mlieres filios
suos comederunt vt. iij. re. vi. p⁹. Sic aū
aduentū dei tot⁹ mūdus multis ⁊ magnis
angustijs p̄mebat. ⁊ cibi aīar⁹ sc⁹ dona spi
ritussancti ⁊ virtutes ⁊ verbū veritatis mi⁹
mis erant cari. ⁊ homīes filios occidētes
ydolis imolabant. quod erat iniquius q̄
ipos comedere. Erant enar⁹ hoīes infirmi
virtute non valentes malo resistere nec in
bono pficere sub seruitute vicio⁹ detenti
Erant etiā ignorantes ⁊ turpiter errantes
creaturas creatorē credentes. ⁊ eis hono⁹
res diuinos stultissime impendentes. ⁊ iō
sub prāte dyabolo tenebantur. pter q̄ omnia
in morte ad infernum descendebāt ibi eter
naliter cruciandi. Et sic abyssus hūane mi
serie de aduentu filij dei indigebat abyssu⁹
diuine misericordie petens vt ab his oīb⁹
liberaretur ad vitam gratie transferenda.
Aduentus ergo filij dei dies boni nuncij
fuit. quē nullo modo celare dēmus sz ipz
reuerēter ⁊ deuote p̄lis nunciare. Et hoc
est qđ deus hic mandat dicens. Dicite. i.
annūciate ⁊ p̄dicate diē letitie ⁊ gre ⁊ mi⁹
sericordie plenū. q⁹ saluato⁹ noster iā venit.
Esa. lxi. Spūs dñi super me. eo q̄ vnxerit
me euangelizare paupib⁹ misit me. vt me
deret contritos corde ⁊ predicarē captiuis
indulgentiā. ⁊ clausis aperionem. ⁊ predi⁹
carem annum dño placabilem ⁊ diē vlti
onis deo nostro. vt consolarer oīes lugē⁹
tes ⁊ ponerem consolationem lugentibus
sion. ⁊ darem eis coronam p cinere. oleū
gaudij pro luctu. pallium laudis pro spiri
tu mesoris. Nobis quippe letitia geminat

Sermo Primus

Antiquis dicebatur saluator noster aduenier, sed nobis dicit. Saluator noster iam venit. Spes aūt q̄ differt aīam affligit p̄uerbiū. Et ideo antiqui patres summe desiderabant quod nos iā hēmus. Bernar. Ardor hui⁹ desiderij patrū suspirantiū xp̄i in carne p̄sentiam frequentissime cogitans cōfundor et cōpungor in me ipso. et nunc vix cōtineo lacrimas ita pudet teporis torpis q̄ miserabilius tpor hor. cui nanq̄ nostrū ingerit gaudiū hoc munus gratie exhibite quantū accēderat veteribus sanctis desiderij sola promissio. Et sic patet primū. Secūdo cui hec bona ānunciatio debeat intimari subiūgit q⁹ filie sion. Syō erat arx et turris dauid in monte sita. et figurat ecclesiaz triumphantē. que ē arx dei. Filia sion erat ipsa ciuitas hierusalē in valle sita. que p̄legebatur ab arce sion sicut filia a matre. et signat ecclesiā militantē que p̄gitur et defenditur a triumphante sicut filia a matre. Sic ergo illis qui sunt in hierl'm. i. in eccl'ia dei hec bona annūciatio p̄dicari debet. non saracenis q⁹ ip̄i vident et nolunt audire. Nec iudeis nec hereticis. q⁹ ip̄i nō credūt sed filij dei incarnationē deprauant. Mat. vij. Nolite sanctū dare canibus. et margaritas nō mittatis ante porcos. Christiani ergo qui sunt in valle lacrimaz cōstituti. et qui se sub manu dei humiliant et curāt eius voluntatē audire. hanc bonā annunciatōz p̄dicare debemus. Qui aūt subp̄biunt xp̄i anozū et voluntatē dei non curant audire. sed potius in plateis eligunt mozari et fabulas audire q̄z ad eccl'iam dei p̄gere. p̄ salute verbū dei penitus nauseantes iudeis et saracenis peiozes in actibus virtuosis p̄dicare nō cogimur nec dēmus. Qui enim benedictiōem noluerit elongabit ab eo vt dic̄ dauid p̄s. cviij. Matth. xj. Confiteor tibi pater celi et terre. q⁹ abscōdisti hec a sa. et p̄u. et re. e. p. i. humilibus. Tales autez qui verbū dei cōtemnūt forte iudiciū sustinebūt. Luce .x.c. Dico vobis q⁹ zodomitis remissius erit in die illa q̄z ciuitati illi. Et sic patet p̄m. Tercio aduentus filij dei mirabilis nūciatur. q⁹ ecce rex tuus. Ecce in scripturis frequēter magne ādmirationis est nota. sicut dic̄ esa. vij. Ecce virgo concipiet et pariet filium. Similiter ē hic

Iste rex qui venit mirabilis est super oēs qui fuerūt ac etiā sunt futuri. et ideo cum magna diligentia nosipsos p̄parare debemus. vt ip̄i in natiuitate venienti secundū ecclesie rep̄sentatōz reuerenter et digne occurramus vt decet cuz oliuis et palmis vt turbe fecerunt p̄out in hoc euāgelio continetur. Debemus ergo ei occurrere cū oliuis et vera pace pectoris ad deū et corpis ad p̄imum et cum op̄ibus misericordie. Hec em̄ duo oliua significat scz pacem in folijs et misericordiā p̄pter oleum quod generat per q̄d misericordia designat. Unde in signum pacis. colūba detulit ad noe in ore suo ramum oliue virentibus foliis. vt p̄z Gene. viij. Item debemus occurrere cuz palmis. i. cū victoria viciorū et demonum. Nam palma victoriā designat vt martires in signū victorie ad palmā depinguntur et antiqui palmā tribuebant marti qui ē deus belli. Occurramus ergo obuiam saluatori nostro. ip̄m recepturi tam humilit̄ q̄z deuote Amos. iiij. Prepara te in occursum dei tui israel. facilis em̄ est via Ber. Non oportet te homo maria transfretare. non penetrare nubes. non transalpinare necesse est. si grandis oīdic̄ tibi via. vsq̄z ad temetip̄z occurre deo tuo vsq̄z ad cordis conpunctionem et oris confessionem. Assignant autē in p̄dicta p̄pheria quattuor rationes. quare eum suscipere debemus cuz magna diligentia et reuerentia corp̄is atq̄z mentis. Primo p̄pter dignitatem q⁹ rex. Secūdo p̄pter p̄p̄rietatem. quia tuus. Tercio p̄pter vtilitatē q⁹ venit. Quarto p̄pter mansuetudinē. q⁹ mansuetus. Primo ergo dēmus eum suscipe reuerēter p̄p̄ter dignitatem. quia rex. Et attende qualis rex. certe non qualis alij. imo multum differt ab omnibus alijs. Que autem differentia in quinq̄ maxime apparet. Primo in vniuersalitate. quia iste est rex vniuersalis. s. celi et terre et inferni et omnia ei obediunt et reuerentur. Phi. v. Dedit ei nomen quod est super omne nomen. vt in nomine ihesu omne genu flectatur celestium. terrestriuz et infernorum. Sed alij sunt reges particulares. quia solum terre. nec totius terre sed alicuius partis. Secundo in p̄petuitate. quia rex est perpetuus. Dan. vij. Potās

eius ptās eterna que non auferetur Apo. xix. Habet in vestimento suo et in femore suo scriptum. rex regum et dominus dominantium. In natiuitate apparuit q̄ sit rex regum et dominus omnium. quia natus est intacto sigillo virginalis pudoris. Vnde natus est rex Matth. ij. Vbi est qui natus est rex iudeorum? Alij autem fiunt reges sed non nascuntur reges. vnde non sunt reges a natura sed a fortuna. nō sunt perpetui reges sed ad modicum tempus vsq̄ ad mortē ¶ Tercio in potentialitate et potestate. quia eius potentia extenditur simpliciter ad omnia scilicet spiritualia et corporalia et celestia et terrestria. et ad aīaz et ad corpus. et ad omnia bona tam nature q̄ fortune et glorie et gratie. et ad ea q̄ sunt et ad ea que non sunt Matth. xxviij. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra Sed potentia aliorum dominorū extenditur soluz ad corpora. et ideo post occisionē corporum nō possunt facere amplius. et ideo circo modicuz sunt timendi. Sed iste rex post occisionem corporis pōt animam mittere in gehēnam in perpetuo cruciandam. et ideo soluſ ipe timendus Lu. xij. Nolite timere eos qui occidūt corpus. et post hoc non habent amplius quid faciant. timete euz qui postq̄ occi. hab. ptā. mit. in gehē. ¶ Quarto in perfectōne quia in oīb simpliciter est perfectus et in sciennia et in vtute et breuiter in omni re. Sed alij domini in nullo perfecti sunt. Et ita est perfectus iste rex q̄ in nullo deficere vl errare potest ¶ Quinto in premiorū largitate. quia innumerabilia et inaudita stipendia suis militibus elargitur. quia cuilibet militi totuz regnum suum donat Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. Quod regnum est ipe deus omne bonum continens. Omnes autem alij reges dant pmia misera et caduca. Ait etiā alexander qui omnes alios in largitate excessit. qui diuisit regnum suum duodecim pueris suis dum adhuc viueret vt pater. i. Macha. i. et p consequens potestatē et regna simul donauit. et quia hec sil oīa cum vita perdūtur. ideo modicum dedit. Christus aūt perpetua largitur ex quibus omnibus regis magnificētia demōstrat ¶ Se

cundo debemus eum reuerenter suscipere propter proprietatem. quia tuus. Est enim nē nō est enim rex saracenoz l tartaroz. q̄ in ipsum non credunt. neq̄ iudeoz. q̄ ipz negauerunt dicentes. Regem non habemus nisi cesarem. Ioh. xix. Non em̄ terreat nos potentia. caro em̄ et frater pater noster est. Ita accidit de christo et nobis. sicut de ioseph erga fratres suos qui amplexatus est eos dicens. Nolite timere pro salute em̄ vestra misit me deus ante vos. Gen. xlv. Ber. Puto q̄ xp̄s non poterit me despicere. os ex ossibus meis et caro de carne mea. sed quidam maledicti christiani dicunt sicut iudei. Non habemus regem nisi cesarem. quia eligunt sibi regem scilicet dyabolū qui cecidit eos in fortitudine in anima et corpore. Cesar enim dicitur a cedendo Job. xxiij. Ipe est rex sup oēs filios sup bie. Christum autem qui omnium pinguedine virtutum et spiritussancti gracijs vngit nos. nolunt super se regnare. Christus enim idem est q̄ vnctus. Lu. xix. Nolum? hunc regnare sup nos. ¶ Nota ergo q̄ iste rex caro et frater noster est nobis missus a deo quantuz ad tria. ¶ Primo ad exēplar et in exemplum nostre actionis vt ipm sequamur in operibus virtuosis. Exod. xxv. ca. Omnia fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est id est in xp̄o Job. xiij. Exemplum enim dedi vobis vt quemadmoduz ego feci ita et vos faciatis In cuius figura in altum eleuatus est. vt ab omnibus possit videri tanq̄ signum directum Esa. v. Leuabit signum in nationes ¶ Secundo in preciū iuste redemptionis Eramus ergo debito insolubili obligati. sed per suum sanguinē nos redemit. Apo. v. Redemisti nos de? in sanguine. Caros ergo nos hz quia care nos emit. ¶ Tercō in premium beate remunerationis. q̄ ipe est tota merces Johan. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum deum verū et quem misisti iesum christum ¶ Vbi nota de ioseph q̄ dedit beniamin fratri suo vterino duplicem partem. Christus autē est frater noster ex vtroq̄ parente. quod non conuenit angelis Heb. ij. Vtiq̄ enī angelos apprehendit sed semen abrae apprehendit. Et ideo duplicem partē nobis

confert.angelis autem solum vnam.quia in anima et in corpore nos glorificabit. Jo.x. Ego veni vt vitam habeant ⁊ abundantius habeant.scilicet q̄ angeli.quia in anima ⁊ in corpore beati erimus. Esa. vi. In terra sua duplicia possidebūt. Tercō debemus eum reuerenter suscipere propt̄ vtilitatem. quia venit nobis ad nostram vtilitatem.tantus enim ⁊ talis rex digna tus est venire in carne ⁊ tot labores sustinere ⁊ tantam mortem.solum propter nostr̄ cōmodū. Vbi nota q̄ rex iste venit nobis.xij.modis. Primo venit vt vita ad nos viuificandum.quia omnes in peccatis mortui eramus. Joban.x. Ego veni vt vitam habeant. Item ego sum panis viuus qui de celo descendi. si quis man. ex hoc pa.vi.in ēt.ioh.vi. Secundo venit vt lux ad nos illuminandum.quia omnes in tenebris habitabamus Esa.ix. Habitantibus in regione vmbre mortis lux orta est eis.paruulus enim natus est nobis et filius datus est nobis. Tercio venit vt medicus ad sanandum.quia mundus vbi q̄ iacebat egrotus.vnde medicinas salutares scilicet sacramenta ecclesie instituit omnem morbū expellentia. Quarto venit tanq̄ gigas.ad nos de potestate dyaboli eripiendum.quia omnes ab eo detinebamur. Collo.i.c. Qui eripuit nos de potestate tenebrarum id est demonum.⁊ transtulit in regnum dilectionis filij sui.Lu.ix. Cum fortis armatus cust.atri. su. in pace sunt omnia que possidet Quinto venit tanq̄ iustus ad opera dyaboli destruenda. et nos per gratiam iustificandum.quia omnes peccatores eramus diuina misericordia indigentes.vt dicitur. Roma.xxi.c. Johann.iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opera dyaboli. Rom.vi. Vetus homo noster id est concupiscentia mali simul crucifixus est cum christo vt destruatur corpus peccati.id est congeries peccatorum. Unde in premissa zach.prophetia dicitur. Ecce rex tuus venit tibi sanctus ⁊ saluator. Sexto venit tanq̄ ignis ad corda nostra igne spiritus sancti inflammādum.quia omnes propter inabundantem malitiam infrigidati eramus. Mat.xxiiij. Quoniam abundabit malicia refrigescet charitas multorum. hoc frigus christus venit expellere Lu.xij. Ignem veni mittere in terram. Et ideo in specie ignis spiritū sanctū super apostolos misit Septimo venit tanq̄ redēptor ad preciū pro nobis soluendum ⁊ nos libertati restituendum. quia omēs vt obsides pro debito primorum parentum in carcere inferni detinebamur. ps.lxviij. Que non rapui .scilicet in cruce tunc exoluebam. Quia qui peccatum non fecit.penam peccatorum sustinuit et exoluit.⁊ per consequens nos liberauit. Joban.xviij. Si filius vos liberauit veri liberi eritis. Gall.iiij. Itaq̄ iam non sumus filij ancille sed libere.sup. matris ecclesie.qua libertate christus nos liberauit. Octauo venit tanq̄ mediator ad nos patri reconciliandum ⁊ pacificandum. q̄ omnes inimici dei eramus. Ro.v. Commendat deus charitatem suam in nobis. quoniam cum inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filij sui.ioban.x. Medius autem vestrum stetit scilicet coram deo ad nos reconciliandū. Ipse tanq̄ mediator recepit vulnera que deus humano generi inferebat. Esa.liij. Vulneratus est propter iniquitates nostras.attritus est propter scelera nostra. Unde in eius natiuitate angeli cecinerunt pacem sanctam dicentes.⁊ in terra pa.bo.luce.iij. Mo no venit tanq̄ thesaurus ad nos veris diuicijs preditandum ⁊ replendum. quia mendici eramus Collo.ij. Ipse est in quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie dei abscondit. Roman. viij. Quomodo non etiam cum illo scilicet christo omnia nobis donauit. Profecto qui non habet deum nihil omnino habet.⁊ qui habet deum prediues est. Augusti. Habens aurum in archa diues non est.habens deum in conscientia diues est ioban.iiij. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterum .qui autem biberit ex hac aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum. Decimo venit tanq̄ clauus ad nos.in vna fide ⁊ cultura vni dei.⁊ vna lege ⁊ vna ecclesia insimul vnientium.quia diuisi eramus in omnibus supradictis.et alius sic et alius sic ibat. Joban.x. Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili.et illas oportet me adducere et

vocem m.au. et fiet vnum ouile ⁊ vnus pastor. ¶ Undecimo venit tanquam deus ad humanam naturam exaltandum. quia valde depressi eramus. Qui enim domini omnium constituti fueramus. sub elemētis mundi eramus seruientes vt dicit ap. ad Gall. iiij. Et vide quantum exaltauit eam. quia deus factus est homo. ⁊ homo veraciter est deus. ⁊ ideo ertunc angelus recusauit ab homine adorari vt patet apo. xxij. quando angelus dixit iohanni volenti se adorare. Vide inquit ne feceris conseruus enim tuus sum ⁊ confratrum tuorum. ¶ Duodecimo venit tanq̄ dominus ad nos in ciuitatem nostram celestem reducendum. a qua omnes exulabamus. iohann. xij. Ego si exaltatus fuero a terra omnia trahā ad meipsum. id est hominem qui cum omnibus cōmunicat Ephe. iiij. Ascendens christus in altum captiuam duxit captiuitatem. dedit dona hominibꝫ

¶ Quarto debemus eum suscipere reuerenter propter mansuetudinem. quia cum sit rex celi ⁊ terre venit tamen humilis et mansuetus similis nobis cum lege mansuetudinis ⁊ amoris. ¶ Et hoc quidem satis congrue propter quattuor. ¶ Primo propter salutem quam venerat vandam. non enim tunc venit ad mundum iudicandum sed saluandum iohan. iij. Non enim misit deus filium suum in mundum vt mundum iudicaret. sed vt mundus saluaretur per ipsum. Quando enim ad iudicandum venerit tunc cum maiestate magna veniet ⁊ virtute. Salus autem in humilitate consistit iohan. xij. capit. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Vt ergo ostēderet salutem anime in humilitate consistere. ideo humiliter venit Math. iij. Sic decet nos implere omnem iusticiam. id ē omnem humilitatem. ¶ Secundo propter exemplum quo nos veneratinformādum et docendum. Ipse enim venit nos docere contemnere mundum ⁊ munda. ergo vt nos veraciter doceret ⁊ informaret debuit ipe prospera mundi despicere ⁊ humiliter ambulare. phi. ij. Humiliauit semetipsum formam serui accipiens. Et ideo postq̄ lauerat pedes discipulorū dixit. Exemplum enim dedi vobis vt quēadmodum ego feci. ita ⁊ vos faciatis. Johan. xiij. ¶ Tercio propter diuinam virtutem monstrandam. quia si cum potentia vt reges mundi veniisset. conuersio fidelium attribueretur potentie armorum et non virtuti diuine. sicut patet de cultura deorum quam romani principes violēter per potentiam armorum in totum mundum induxerunt. Propter hoc etiam elegit contemptibiles personas ad sui comitatum vt totum dei virtuti ascribatur. i. corinth. i. Videte vocationem vestram fratres quia non multos sapientes secundum carnem sed que stulta sunt mundi elegit deus. In quo apparet q̄ christus vere fuit deus qui sic abiecte venit. ⁊ tamen totum mundum conuertit a ritu nociuo ⁊ vsitato ad fidem arduam intelligendam ⁊ forte operandam. Ex quo soluitur questio de machomero qui multos ad suam fidem conuertit. quia ritus ille facilis est ad intelligendum et operandum. ⁊ ideo multos attraxit. ¶ Quarto propter congruum attractiuum ostendendum. Si enim cum potētia venisset fuisset a nobis timore habitus potius q̄ amatus. timor autem nō est conueniens attractiuum ad deo seruiendum. sed amor. Nam qui ex timore seruit non meretur sed qui ex amore ⁊ mo per fecta charitas foras mittit timorem. vt dicitur. i. iohan. iiij. Et ideo mansuetus ⁊ humilis venit vt a nobis potius ametur q̄ timeatur. ⁊ nos ad se per amorem attrahat. Hier. xxxi. In charitate perpetua dilexi te ideo attraxi te miserans. iohan. vi. Nemo potest ad me venire nisi pa. qui mi. m. tr. eum per amorem. sicut attrahitur omus dūramus viridis ei ostenditur vt dicit. Augē. ¶ Sequitur tractatus.

¶ Circa aduentum filij dei sive incarnationem sex videnda sunt. ¶ Primo an filius dei fuisset incarnatus si homo nō peccasset Et dicendum q̄ sic probabiliter. Nam si homo non peccasset fuisset incarnatus ad complementum beatitudinis humane vt homo esset beatus in anima ⁊ in corpore. Nam beatitudo hominis in cognitiōe humanitatis ⁊ diuinitatis christi consistit. iuxta illud iohan. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum verum deum ⁊ quem

misisti iesum xpm. Nõ aũt fuisset incarnatus ad paciendũ ꝓ boĩe sicut postea principaliter fuit. ℣ Secũdo videndũ ẽ quõ deus dicitur venisse in mundũ. cũ ipe sit vbilibet. cuiꝰ rõ est quia ipe est bonum infinitum oĩa bona in se continens ⁊ ipe in omnibus consistens ⁊ ideo oportet qꝺ vbiqꝫ sit. Augu. Deus est vbiqꝫ. est em intra omnia non inclusus. extra oĩa nõ exclusus supra omnia non eleuatus. Et dicendum qꝺ filius dei dicitur venisse in mundum in quantum nouo mõ cepit esse in mundo qꝺ ante non fuerat. s. ꝓ carnis assumptionem Et propterea vocat aduentꝰ fili dei in carnem. Tercio videndũ est cum scõm aug. indiuisa sint opa trinitatis. cuius ratio est quia cũ operatõ procedit ab essentia vt dicit philosophus. et vna sit essentia in trinitate diuina. oportet qꝺ in ea sit vna operatio. Quare ergo filius dr incarnatus ⁊ non pr nec spũsanctus. Et dicendum vt dicit aug. qꝺ tota trinitas opata est incarnatiõem et oĩa humana opa xpi dicitur fecisse. Sed qr in trinitate est relatio realis constituens siue distinguens realiter psonas diuinas ideo psone diuine sunt distincte adinuicẽ et vna non est alia. quia pater non ẽ filius nec spũsanctus. ⁊ aliquid cõperit vni qꝺ non competit alteri. Sicut generatio competit patri ⁊ non filio nec spũsancto. ⁊ processio competit spũsancto ⁊ non patri vel filio. ⁊ gigni eternaliter et incarnari tpaliter filio ⁊ non patri vel spũsancto Et ad hoc videndum pono duo exempla. Unum ꝓ laicis in ꝓdicatione. ⁊ aliud ꝓ clericis in sermone. Exemplũ ꝓ laicis est scriptura alicuius carte. Scripturã em alicuius carte opantia sunt cor. imaginatio ⁊ manus. qr cum omnis motus sit a corde manꝰ nõ potest scribere nisi moueatur a corde Sili ter si imaginatõ. non imaginaretur dnãs corpm krarum nunqꝫ manus scriberet. De manu manifestum est Et tñ cuius hec tria operantia sunt scripturã. tamẽ sola manus dr scribere sed nõ cor vel imaginatio. Sic est ĩ ꝓposito qꝺ cuius tota trinitas sit incarnatõez opata ⁊ alia opa humana xpi. tñ solus filius dei fuit incarnatus. mortuus et sepultus. surrexit ⁊ ascendit in celũ. Exemplum quantũ ad clericos est in silogismo.

dicat sic. Oĩs hõ habet animã petrꝰ est hõ ergo petrus hz aĩam. Manifestũ est qꝺ hãc conclusionẽ. scz petrus hz aĩam fecit voluntas memoria ⁊ intellectus siue rõ. qr si voluntas noluisset silogisare. ꝓdicta ꝓclusio non esset habita. ⁊ si memoria nõ retinuisset ꝓmissas non assensisset conclusionez ⁊ si rõ non silogizasset non haberetur cõclusio. ⁊ tamen cuius hec tria operentur ꝓclusionem. tñ sola ratio dr silogizare. Sile est in trinitate circa incarnatõnẽ filij dei. quia incarnatio solo filio dei competit ℣ Quarto videndũ est quõ filius dei factus ẽ hõ Et dicendũ qꝺ per assumptõez aĩe ⁊ corpis factus est hõ ex quibus homo ꝓstat. Sed cauendũ est hic qr ex vniõe aĩe ⁊ corpis cõstituitur psona humana q̃ dicit hõ. sed in xpo non fuit sic. sed solum fuit ibi psona diuina ⁊ non humana. quia vnio duarꝫ naturarꝫ facta est in vna diuina psona ⁊ non duarꝫ psonarũ in vna natura. Sic ergo psona verbi dei ex eo qꝺ assumpsit animam ⁊ carnem ex quibus constat hõ facta est hõ natura humana que sp est verus deꝰ in natura diuina. ⁊ iõ quod erat pmansit. ⁊ qõ non erat assumpsit Unde filius dei fm naturam humanã opatus est oĩa humana ⁊ natiuitatẽ ⁊ mortẽ. ⁊ scõz diuinã opatus ẽ oĩa opa que solus poterat facere. Nõ aũt per ꝯrium accidit in morte. qr non dr filiꝰ dei mortuus fuisse ex eo qꝺ dimiserit aĩam ⁊ carnem quas nunqꝫ dimisit. sicut dicit factus hõ eo qꝺ corpus ⁊ animã assumpsit Sed dicitur mortuus fuisse ex eo qꝺ separata est aĩa a carne sicut alij boĩes ex eo qꝺ separat aĩa a carne mori dicunt ℣ Quinto videndũ est quare solus dei filius dicit incarnatus ⁊ non pat nec spũsanctus. Et dicendum qꝺ incarnatõ competit filio ⁊ non patri nec spũsancto. Per incarnatõm em filius dei factus est filius virginis sed de ratõne filij est qꝺ generetur ⁊ nascat ⁊ hẽat prem ⁊ matrem. qõ nõ competit patri nec spũsancto sed solum filio. Et iõ filius dei eternaliter genitꝰ a patre. cepit in tpe hre matrẽ. ⁊ ex ea nasci. ⁊ qr oĩa que ad rõz filiationis pertinent. ei competũt ⁊ nõ patri vel spiritui sancto ideo solus ipe debuit incarnari Itẽ filius dei est dei vtus ⁊ dei sapĩa. oĩa ordinãs. ⁊ oĩa pficiens. vt dr. i. cor. i. Si

ergo pater veniſſet in mundū ad docendū hoīes ⁊ patiendum pro eis ⁊ filius remā ſiſſet in celo ad gaudendū. fuiſſet valde vi tuposum filio. ⁊ iō decens fuit vt filius ve niret in mundum ad pficiendum oīa ⁊ ad ordinandum tanqz dei verbus ⁊ dei ſapiētia vt ſicut deus pater p ipm fecerat hoīez ita per ipm reficeret. Spūſancto autē nullo mō incarnari cōpetebat. qz ipe habet a car nalibꝫ ad celeſtia eleuare. Ezech. viij. Et eleuauit me ſpūs inter celū ⁊ terram. Uñ ſi ipe fuiſſet mixtus carni et carnalibus. fe ciſſet ꝫ naturā ſpūs et ideo nō decebat ipz incarnari. V Sexto videndum eſt quare fuit neceſſarium filium dei incarnari. qz ſi cut ſolo verbo fecit mundū et hoīem ita ſolo verbo potuit euz reficere. Et dicendū ſm aug. Deus non reſpicit qđ poſſit facere ſz qđ deceat ipm facere et ſit cōueniens rōni et nature rei. Et ſm hoc cōueniēs fuit filiū dei incarnari multiplici ratōne. V Primo ratione manifeſtatōnis miſericordie diui ne. Nā ante aduentū filij dei deus manife ſtauerat valde iuſticiam ſuā ⁊ non mīam nam vſqz tunc in toto mundo iuſticia re gnabat. quod patet quantū ad oēm locuz ad oēm pl'm. ⁊ ad omnē pſonā. Quantū ad omnem locū patet qz iuſticia regnabat qz i celo vñ electi ſūt āgeli. In aere vbi p iecti ſunt demones. In padiſo vnde electꝰ eſt hō. In mundo vbi factū eſt diluuium In limbo vbi detinebantur patres p pctō primi parentis. In purgatorio vbi purga bant iuſti. In inferno vbi tormentabātur dānati. Et ſic mīa alicubi nō regnabat niſi in celo reſpectu remanentiū angelorum. ps xxxv. Domine in celo mīa tua. Idem ptz quantū ad oēm pl'm. nam in pl'o gentili magnas iuſticias exercuit deus. ⁊ multis peſtilencijs ipm tradidit vt pz in pharaōe et exercitu eius. qui omnes ſubmerſi ſunt in mari. vt pz exo. xxiij. Itē pz i exercitu ſē nacherib. de q̄ angelus dñi cōcidit octogi taquinqz ſimul interfecit. vt pz eſa. xxxvij. Et que maior peſtilentia q̄z eſſe ſub prāte demonū ⁊ ydolis īmolare qđ pl's gētilis ante aduentū filij dei faciebat. In populo etiā dei ſcz iudaico magnas iuſticias inter multa bñficia exercuit deus. naz ſexcenta milia que egreſſa ſunt de egipto proſtrata ſunt in deſerto ⁊ a ſerpentibus ⁊ igne con ſumpta. ⁊ ſolū duo terrā pmiſſionis intra uerunt. Proinde tradite ſunt plures pe ne vſqz ad cōſummatōez in manus inimi coꝝ. Idē pz quantū ad oēm pſonam. nam non valebat fides. qz abraā fidelis ⁊ oēs patriarche ad inferos deſcenderūt. Non ler vel pphetia. qz moiſes ⁊ oēs pphete il luc ibant. Non dignitas ſacerdotalis vl're galis. qz aaron. ⁊ dauid ⁊ oēs ſacerdotes illuc deſcenderunt. Nō ſapīa vel fortitudo qz ſalomon ⁊ ſampſon ⁊ oēs ſapientes et fortes ad inferos ſunt detracti. Nō ſancti tas vel iuſticia. qz iob thobias ⁊ etiā iohā nes bapti'. ⁊ oēs iuſti illuc ibant Job. iij. Ubi conſtituta eſt domus oī viuenti. At vbi venit plenitudo tpis. ſcz incarnatōnis filij dei. miſit deus filiū ſuum in ſilitudinē carnis peccati. cū ſacco gre ⁊ mie pleno. q̄ bus totam terrā repleuit ps. xxxi. Miſeri cordia dñi plena eſt terra. Que maxime in incarnatōe filij dei demonſtrata eſt q̄ ap paret in celo qđ ab hoībus poſſidebat in ter ra. que illuminata ⁊ ſanctificata eſt pīa ſaluatoris In inferno qui fuit euacuat⁹ in omni pl'o ⁊ in oī pſona. qz quicūqz volūt pīt ſaluari ⁊ celum intrare. i. tbi. iij. Qui vult oēs hoīes ſaluos fieri. Uia ergo re gnat ſup oīa opa dei. ps. cxliij. Miſera tiones eius ſup oīa opa eius. V Secūdo ratione iuſte ſatiſfactionis. nā pctm huma ne nature qđ in oēs tranſit fuit quadrupl'e infinitum. V Primo qz ꝫ infinitum bonū cōmiſſuz. Scđo qz infinitis bonis nos pri uauit. ſ. iuſticia originali ⁊ ſtatu īnocētie. ⁊ gratia ⁊ gloria dei. Tercio qz infinitos in fecit. ⁊ inficit. pter qđ oēs naſcimur filij ire. Eph. ij. Eramꝰ natura filij ire. Quar to qz infinitis malis nos addixit iob. xiij. Hō natus de muliere cū repletur multis miſerijs. Cū ergo dēs ſit iuſtiſſimꝰ ⁊ nihil impunitū relīquat. ⁊ nō poſſit ad ordinem reduci iuſticie niſi p ſatiſfactiōez ꝺdignaz optuit qz aliqs ſatiſfaceret cui meritus eſſet infinitū. ⁊ qui eſſet ſupra totā naturā ſicut peccatū totā naturā corrupat Nullus aūt purus hō pōt eſſe meriti infiniti nec ſupra totā naīam imo oēs ſunt meriti finiti ⁊ in fra naīaz. ⁊ iō optuit qz taꝰ eſſet dēs. Deus aūt non peccauit ſed hō. Et iō vt iuſta fier

satisfactio optuit q̄ esset ds ⁊ hō sīl. deq̄ posset ⁊ hō q̄ deberet. Et iō optuit filiū dei incarnari vt ī nāa humana iuste ꝓ hoīe satisfaceret. in q̄ appuit maxima charitas dei. qz cū in tota nāa null9 inueniret qui posset satisfacere voluit filiū suū assumere carnem vt ꝓ hoīe satisfaceret. Ro. ꝓpter nimiam charitatē qua dilexit nos ds filiū suū misit in mundū ℣ Tercio rōe summe cōmunicatōis. Bonū em̄ vt di. Dyoni. ē sūpius cōmunicatiuū. ⁊ quāto melius est tanto magis se cōmunicat vt pz in luce que omnia cōzpalia in bonitate excedit. ⁊ ideo magis se cōmunicat. Cū ergo de9 sit summū bonū. summe se nobis debuit cōmunicare. sūme aūt cōmunicatōis mod9 fuit ꝓ incarnatōis misteriū. ℣ Quarto rōe desiderij nāalis Naturale em̄ desiderium hoīs est eē beatuz nec aliq̄d natura patit eē frustra. qz demōstraret imꝑfectōez auctoris nāe. qd̄ est impossibile. hō aūt naturaliter desiderat eē beatus. Beatitudo aūt hoīs cōsistit in deitatis cognitiōe et humanitatis xp̄i. ioh. xvij. Hec ē vita eēna ⁊c. Ergo ad cōplementū et ꝑfectōz btūdinis in qua sola nāale d̄ sideriū hoīs ꝑficit et q̄escit. ds debuit īcarnari etiā si hō nō ꝑccassset vt dictū ē supra et iō sancti nāaliter aduētū xp̄i desiderabāt dicētes. Utinā dirūpes celos et descēderes. Esa. lxvij. ℣ Quinto rōe cōpassionis vt. s. posset bis q̄ tēptāt ⁊ affligunt cōpati vt di. apls ad heb. ij. Nobis aūt cōpati in natura diuina nō poterat. et iō nāaz hūanaz decuit ipm assumere in qua bis q̄ tēptant cōpateret et misericors fieret. Nō aūt pena et afflictō bñ cognoscit nisi ꝑ experientiā et iō assūpsit carnez vt pēnas nās expiret. et ꝑ sequēs nobis cōpateret et misericors fieret. et ab ipīs pēis tād nos liberaret. Debuit em̄ ꝓ oīa fratribus assimilari vt misericors fieret. heb. ij. ℣ Sexto rōe repletōis sic em̄ nec frustra aliq̄d ita nec vacuū pōt cōsistere in nāa. Manifestū ē aūt q̄ dēmōes de celo cadēdo māsiones eoz vacue remāserunt q̄ ꝑ solū meritū filij dei fuerūt hoibus ꝓpate. ioh. xiij. In domo pa. m. mā. mul. sunt sz vacue si q̄ min9 dixissez vobis. qz vado parare vobis locū. Optuit ergo filiū dei incarnari. vt in carne assumpta mereret nobis illaz mansionū adeptōz. et sic repletur. Et ideo dicūt theologi q̄ tantū durabit mūdus admin9 donec ille mansiones ab hoibus repleant. cuius gre. alit vicar. s. q̄ tantū durabit mūdus donec tibi sint hoīes in equali numero angelorz. ℣ Septimo rōe cōpletōis vt. s. oīs modus ꝓductōnis hoīs cōpleret. Nā primus hō ꝓduct9 fuit sine patre et matre. s. adā. scdus. s. eua ꝓducta fuit ex prē et sine mātre. oēs alij ex prē et matre. Restabat aūt quartus mod9 vt quis ꝓduceret ex matre sine patre. quo ꝓdūxit xp̄s in esse. et in hac quarta generatiōe filij dei in terram suā. s. in hīlm celestez ꝑ xp̄i meritum redirēt. Sicut in figura de9 dixit abrae geñ. xv. Generatione aūt quarta reuertetur populus meus huc.

℣ Sermo scdus de epla.

Scientes quia hora est iā nos de somno surgere. Ro. xiij. Consuetudo est quandō aliquis magnus dominus venit ad aliq̄z terrā alienam. q̄ homines illius terre dirigūt nuncios ad exquirendū quando dñs iste fuerit ꝓpe terram. et tunc milites et pedites ornati ꝓgant ei obuiam ipm honorifice recepturi. Quia ergo ꝑm representationē eccie rex noster xp̄s filius dei rex celi et terre in ꝓximo est. vt descendat ad nos nobis marima donaria largiturus. ideo apls in pīma epistola tanq̄z nuncius et speculator eccle sie affirmat dicens. Scientes quia hora ē iam vt surgamus et nos preparem9 et occurramus in occursum obuiam saluatori nostro Amos. iiij. capit. Preparare in occursum dei tui israel. Quia et si secundum carnem nō sit modo venturus ad nos. tñ veniet in mentem si erimus prepati. Joh. xiij. Ad eum veniemus et mansi. apud eū faciemus. ¶ Circa hanc preparationem apls in presenti epistola quatruor facit. Primo ergo nos hortatur vt surgamus et prepemus nos ad occurrendū regi nō in principio eple. Secdo duas cās assignat quare est surgendū et regi nō obuiādū ibi. Nūc em̄ ꝓior est nra salus q̄z cum credidimus Nox ꝓcessit dies aūt appropinquabit Tercio inducit volentes occurrere vt indigna

non induant ad digne occurrendu tanto regi ibi. Abiciamus ergo opa tenebra & induamus arma lucis. Quarto oñdit que sint indigna ornamēta in quib ei occurre non debemus. & q̄ digna in quib ei humiliter est obuiandū ibi. Non in comessationib & ebrietatibus &c. sed induimini dñm ihesum xp̄m. ¶ Primo ergo apls hortat nos vt surgamus & p̄pemus nos ad occurrendū obuiā regi nō vi. Scientes q̄ tps & hora est vt de somno to̊pis & negligentie surgamus vt occurramus obuiam saluatori nostro puer. xiij. Usquequo piger dormis? Item sicut hostiū vertitur in cardine suo. sic piger in lecto suo. In eod. xvi Maxime aūt surgendū est a somno culpe et peccati. ephe. v. Surge qui dormis & exurge a mortuis & illuminabit te xp̄us.

Designatur aūt peccatum p somnū ꝓpter quinq̄ ¶ Primo q̄ sicut somnus reddit hoiem insensibilē sic peccatu. puer. xiij. Traxerunt me & ego non sensi. verberauerūt & ego non dolui. Trahit hō a demone cuius seruus factus est alias non auderet eum trahere. & nedū trahit, sed & hoc non sentit. Hoc figuratū fuit in. iiij. reg. vi. de militibus regis sirie quos heliseus duxit in samariā p̄cutiens cecitate. quos rex israel volens occidere sed heliseus non permisit. Ita demō postq̄ traxerit hoiem ad peccatum statim vellet occidere & ducere in infernum. sed deus non p̄mittit ex magna mia. Tren. iij. Misericordie dñi multe q̄ non sumus consumpti. & non solum trahitur sed etiam verberatur & vulneratur letaliter & totus expoliatur Lu. x. c. Qui etiam despoliauerunt eū & plagis impositis abierunt semiuiuo relicto. Et tamen non dolz imo letatur quod peius est. Prouerbi. ij. capitu. Letantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. ¶ Secundo quia sicut somnus est quedam imago mortis et anima in peccato manens mortua est. quia seperata a vita vera scilicet deo qui est beata vita animarum. iobā. xi. capitulo. Ego sum resurrectio & vita. Uera mors quam non timent est seperatio anime a deo qui est beata vita animaruz. Et ideo dr in ps. Mors peccatorum pessima. ¶ Tercio q̄ sicut somnus reddit hominem similez be/

stijs p̄ tempore illo quia vi. phūs in vi/ midio tp̄is. s. in quo dormimus non differimus a bestijs ita peccatuz. ps. xlviij. hō cum in honore esset non intellexit. compatus est iumentis insipientibus & similis factus est illis Boe. Hois ista conditio est vt si se nosse dederit infra bestias redigatur Sicut ergo ligat bestia & ducitur ad macellum ita ligatur peccator & ducitur ad infernum. Prouer. v. Funibus peccatorum suorum quisq̄ constringitur. mathe. xxij. Ligatis manibus & pedibus mittite eum in tenebras exteriores. ¶ Quarto quia sicut somnus facit ea apparere que nō sunt & videtur dormienti q̄ sit episcop? & q̄ habeat vestes p̄ciosas & similia fantasmata generat. sic peccatū facit apparere ea q̄ non sunt esa. xix. Sic somniat esurie & comedit cum aūt fuerit expergefactus vacua est anīa illius. sic erit multitudo oīm gentiū Facit enim peccatū apparere vmbras ac apperētia bona. quādo aūt peccator fuerit excitatus per penam tūc cognoscet q̄ bona mūdi sunt vmbra. Unde impij qui sunt in inferno dicunt illud. sap. iiij. c. Transierūt oīa illa tāq̄ vmbra Facit enī p̄tm malū apparere bonū & econuerso hoc sic. q̄ corrumpitur palatū rationis anime. aug. Palato non sano pena est panis qui est suauis. et oculis egris odibilis est lux que puris est amabilis. Esa. v. Ue qui dicitis malū bonum & bonum malum ponentes tenebras lucem. & lucem tenebras. ponentes amarum in dulce & dulce in amarum. ¶ Quinto sicut somnus facit videri dormienti illa esse vera pericula que non sunt. & vera pericula facit eum non timere vt si latro esset supra eum volens eum strangulare sic peccatum facit peccatorem supra modū time re pericula mundi & dispendia rep̄ aliuz que picula non sunt. & vera picula. scilicet p̄dere virtutes separari a deo & mori in aīa non timet. Pauptatem enim mundi & abiectionez nimis timet. & paupertatem & cōfusionem eternā non timet. ps. xxiij. Illic trepidauerūt timore vbi nō erat timor Talis enim somnus quo peccatores dormiūt est somnus confusionis & mortis. Hiere. iij. ca. Dormiemus in confusione nostra Sic dormiuit sampson in gremio dalide

et surrexit confusus ⁊ victus ab inimicis iudic. xvi. Et ideo talis somnus est penit⁹ deserendus. j. thes. v. Non dormiamus sicut et ceteri, sed vigilemus ⁊ sobri sumus. Surgamus ergo charissimi ⁊ obuiam eamus saluatori nostro. Prouerbiū est. qui male non surgit dietam postponit. Et sic patet primum. Secundo apostolus duas causas assignat quare surgendum est ⁊ regi nostro obuiandum. Prima sumitur a propinquitate glorie, secunda a propinquitate gratie, ibi. Nox precessit dies aūt approprinquabit. Dic ergo sic. Dixi quia hora est a somno surgendi peccati ⁊ pigricie vt obuiemus regi nostro. quia nūc nostra salus, scilicet deus qui est salus eterna et gloria beatorum propior nobis est quaz esset. sup. primo cum credidimus. quando scz fidem recepimus. Quanto enim plus viuimus tanto proximiores morti sumus in qua christus nobis bene operātibus aduenit mercedem eternam reddit⁹ Apo. xxij. Ecce venio cito ⁊ merces mea mecuz est. reddere vnicuiqz iuxta opera sua. Jac. Confirmate corda ⁊ffi vra aduentus domini approprinquabit. Et est oportuna rō si non essemus valde corrupti quia omnis motus vel naturalis vel voluntarius moueatur feruentius dum approprinquat fini. Unde philosophus dicit ꝙ naturalis motus in fine augmentatur. sed violentus remittitur Et greg. dicit super illud iohā. iij. Gaudentqz vehementer quasi effodientes thesaurum Qui thesaurum fodit tāto anxius effodiendo laborat quanto se thesauro approprinquare existimat. Vel salus eterna propior dicitur non approximatiōe loci sed debiti, quanto enim post susceptaz fidem plura bona operamur, tantomagis salus eterna approprinquat nobis ⁊ nos ipsi Matthe. iij. capi. Penitentiam agite approprinquat enim regnum celorum iac. iiij. Approprinquate deo ⁊ approprinquabit vobis. Secundam rationem ponit dicens. Nox precessit. Sic enim nox ⁊ dies sunt continua ⁊ vnum non potest approprinquare nisi alterum discedat sic culpa ⁊ gratia In infusione enim gratie culpa expellitur ⁊ hoc est quod dicitur. Nox p̄cessit. Surgendum est enim quia nox precessit, dies autem approprinquabit. Nox inquā culpe et infidelitatis ⁊ ignorantie quib⁹ dormiebamus precessit ⁊ per dei gratiam recessit Dies autem id est illuminatio gratie approprinquauit sole iusticie mundum irradiante Malach. iiij. Timentibus deū orietur sol iusticie. Sic ergo patet ꝙ surgere debemus ⁊ ire obuiam. quia ⁊ gloria eius et gratia approprinquauit. gratia facit nos surgere ⁊ ambulare ⁊ gloria trahit. Quid ergo moramur ꝙ non imus obuiam regi nostro Mich. ij. Surgite abite. quia non ha. hic requiē Ubi nota ꝙ quattuor nos inducunt ad surgendum ⁊ eundum obuiam christo. Primum est gallicantus diuine predicationis. dum enim dies approprīquat galli cantare frequentant. et tunc piatores surgunt ⁊ in viam suam vadunt. Charissimi eccenunc dies in quo omnes prelati ⁊ predicatores predicāt. quia in hodierno euangelio eis mandatur dum dicitur. dicite vos scilicet predicatores filie sion. id est ecclesie fidelium vt surgant ⁊ p̄parent se ad obuiandum regi suo qui venit ⁊ mansuetus et benignus. Dicitur ꝙ leo timet vocē galli. Ferocior ergo est leone qui vocem predicatoris non timet. qui est p̄co dei minans pēnā ⁊ p̄mittens glām Secōm est tactus diuine correctionis. Uiator ⁊ffi qui nō surgit ad vocē galli dēt excitari p tactum. Sic deus hominibus ꝙ ad vbuz predicationis surgere a peccatis ⁊ ad se redire nolunt aduersa euenire p̄mittit vt ad deum ire cogātur. Greg. Mala q̄ nos hic premunt ad deum ire compellunt Actu. xij. Percussoqz latere petri exci. e. dicens. Surge veni. ⁊ p̄ti. ce. ca. de mani. e⁹ Petrus ī vinculis herodis peccator ī vincul⁹ dyaboli. ꝙ dū ex latere per aduersa pcutit. quasi equus calcaribus excitatus, surgit ⁊ ad deū vadit. ⁊ tūc vinculis peccatoz solu⁹ Sic fuit tactus saulus ⁊ surrexit paulus ⁊ ad dū rediit actu. ix. Et bñ di. ex latere. qz aduersa nō principal'r ⁊ direē de⁹ irrogat pcōri sed ꝓpter peccata ⁊ iō multū dēmus timere peccare. ⁊ si nō ꝓpter penas eternas saltē tpales quas de⁹ ꝓpter pēa irrogat, ⁊ quas ꝓpter merita auertit. Exemplū de achab ꝺ quo dicit. iij. reg. xxi. Nōne vidisti achab humiliatum coraz me, ꝓpter

qđ non inducam malum in diebus eius. Hiere. xviij. q si gens illa egerit penitentiam a peccato suo agam et ego penitentiam. ¶ Tercium est dies diuine illustrationis quia satis est piger viator qui et si nō surgit ad cantum gallorum neq; dum excitatur. non surgit saltem orto iam sole. Cū ergo dies gratie appropinquauerit. vt dictum est omnino surgere et ire christo obuiam debemus. Esa. v. Ego sto ad ostium et pulso si quis aperuerit mihi introibo ad illum. secunda corinth. vi. Ecce nunc temp⁹ acceptabile. ecce nunc dies saluris. Quin⁹ est acceptabile illud tempus quando deus querit ad nos intrare qui est omne bonum ¶ Quartum est strepitus ambulantium per viam recte operationis. Cō sueuerunt enim viatores ad strepitum ambulantium surgere et ambulare. Reducam⁹ ergo ad memoriam exempla seruorum dei. quos deus de mortuis viuos fecit. tanquam carbones succendit. sicut augustino fecit et tūc velocius surgemus et secure ad deum accedemus. Hoc fuit figuratum in turbis de quibus dicitur in euangelio hodierno q̄ præscidebant ramos de arboribus et prosternebant in via. præscīdere ramos de arboribus est accipere exempla sanctorum. præscīdam⁹ ergo ramos obediētie ab abraā ramum penitentie a dō. ramum fidei a petro ramum dilectionis a iohanne. ramum humilitatis a beata virgine. et sic de alijs. Et nota hic q̄ turbe præscidebant ramos arborum fruciferarum scilicet oliuarum et palmarum. Quidam pescidunt ramos arborum infructiferarum et siluestrium duz exemplum accipiunt in peccato dauid et nō a penitentia. qui dicunt sicut dauid peccauit et penituit. sic et ego possum peccare et penitere. magdalena peccauit. petrus peccauit. paulus peccauit. simliter ergo et ego possum peccare et cetera. Et sic patet secūdum. ¶ Tercio inducit apostolus volentes christo occurrere vt indigna ornamenta abijciant et digna assumant dicens. Abijciamus ergo opera tenebrarum ꝛc. Si ergo tenebre recesserunt ergo opera illarum debent recedere. ¶ Opera ergo mala dicuntur opera tenebrarum propter quatuor. Primo quia ex tenebris ignorātie et erroris oriuntur. Philosophus. Errant omnes qui peccant. scilicet in assumptione minoris. Quia peccator dicit fornicari est malum. sed fornicari cum ista non videtur sibi malum. sed delectabile bonum. Prouerbi. ij. Omnis emptor dicit malum est malum est. cuz recesserit gloriatur. Sapiē. v. c. Errauimus a veritate et sol iustitie non luxit nobis. ¶ Secundo quia tenebras querunt et in tenebris fiunt iob. iij. Omnis qui male agit odit lucem Iob xxiij. capitu. Si subito videant aurorā arbitrantur vmbram mortis. ¶ Tercio quia in anima tenebras spirituales inducunt. Psal. lxxi. Nescierunt nec intellexerunt. in tenebris ambulant. i. iohan. i. capitu. Qui odit fratrem suum in tenebris est. ¶ Quarto quia ad eternas tenebras ducunt. Matthe. xxij. Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores. Sed quia vt dicit beatus augustinus non sufficit abstinere a malo nisi homo faciat quod bonum. est. ideo postq̄ abiecerimus opera tenebrarum debemus induere arma lucis. scilicet virtutes que animam ornent et defendant: in pugna spirituali. Ephe. vi. Induite arma dei vt possitis stare aduersus insi. dyaboli. ij. Chorinthior⁹ .x. Arma militie nostre non sunt carnalia sed spiritualia. Induamus ergo virtutes vt honeste ambulemus sicut in die scilicet in aperto ad edificationem proximorum. Matt. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona Ephesio. v. Vt filij lucis ambulate. ¶ Nota virtutes et opera virtutum quatuor bona efficiunt in homine prout hic innuitur. ¶ Primum est quia tanq̄ vestes operiunt multitudinem peccatorum. i. per. iij. Charitas operit multitudinem peccatorum. Et hoc sic innuitur cum dicitur Induamur Vestes enim induuntur. ¶ Secundum est quia defendunt hominem tam in vita q̄ in morte tam in presenti q̄ in futuro ab omnibus animam impugnantibus Eccl. xxix. Super scutum potentis et super lanceam aduersus inimicum tuum pugnabit. Tho. iij. Elemosina ab omni peccato et a morte liberat et nō patit aiam ire in tēbras Hoc innuit cū dr Arma Arma ei defendūt

Tercius qr ornant et decorant homines. xliij. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Vestitus deauratus sunt opa in charitate facta. Vestitus vero luto circūdatus sunt opa extra charitatem facta. Varietate ꝛo circumdatus. est ornatus ille quando abū dat diuersis generibus bonorum operuz Puer iij. Stragulatam vestē fecit sibi. i. variarum ꝛ multarum virtutū Et hoc sic innuitur cum dicitur Lucis. Lux enim ornat Est enim secundum phūm ypostasis colorum. Unde quando mulieres volunt pulcre apparere tunc ornant se seu colorāt

Quartū est quia fidelem exhibēt nobis societatem. Ipe enim non deserūt nos qñ alia omnia nos deserunt scilicet in morte. Diuicie delicie ꝛ honor. ꝛ omnia nos desernunt. apoc. xviij. Opa enim illorum secunꝫ illos. peccatores faciūt sic colūba nidificās in fenestra vbi plures pullos amisit. thesaurizant eñ in mundo isto vbi oēs antecessores sui tantum thesaurum amiserunt Osee. viij. Effraim facta est quasi colūba seducta non habens cor. i. sensum. Unus dus iste est saccus ptusus de quo dr aggei i. Qui merces cōgregauit misit eas in sac cum pertusum Foramen mundi est mors per quaz omnia recedūt. ꝛ ideo nullo modo thesaurisandum est in mundo Matth. vi. Nolite vobis thesaurizare thesauros in mundo siue in terra vbi erugo ꝛ tinea demolitur. ꝛ vbi fures effodiunt ꝛ furantur. Thesaurisandum est ergo opibus bonis que in celo conseruantur ꝛ nunqz nos deserunt Matth. eodem ca. Thesaurisate vobis thesauros ī celo. vbi nec erugo nec tinea demolitur. ꝛ fures non effodiūt nec furantur. Et hoc innuitur cum dicitur sic. Ut in die honeste ambulemus. In die. s. domini quando veniet ad iudicium particulare in morte vnuscuiusqz ꝛ ad iudiciū vniuersale in fine mundi. Tunc enim bonestе ambulat homo quando bonaz societatem habet. Si ergo habuerim? opera vtutum que sola nos comitantur. tunc in die domini honeste ambulemus. Et sic pz tercīū.

Quarto ostendit que sunt indigna ornamenta que abiicere debemus ad eundū obuiam regi nostro Indigna vero ornamenta sunt opera mala que nascūtur ex duplici radice. scilicet ex carnis pcupiscentia. Et hoc sic primo tangitur cū dr Non in comessationibus. Et ex spirituali malicia ꝛ hoc sic tāgitur secundo cuz dicit Non in contentione Ad hanc duplicē radicem omnia mala reducunt. Dicit ergo sic. Abiciamus opera tenebrarum ꝛ induamus arma lucis vt honeste ambulemus et procedamus digne obuiam regi nostro venienti. non ambulantes in cōmessatōnibus. Cōmessationes sunt mutue inuitationes ꝛ conuiuia facta per simbola que prohibet salomon prouer. xxiij. Noli esse in cōuiuijs potatorum nec in comessatōnibꝫ eorum qui carnes ad vescendum conferunt quia vacantes potibus ꝛ dantes simbola consumentur. Et ebrietatibus. luc. xxi. Uidete ne grauentur corda vestra crapula et ebrietate Ebrietas ē nimia potatō. a qua propter tria cauere debemus. Primo qz ad luxuriaz prouocat Prouer. ij. Luxuriosa res est vinum ꝛ tumultuosa ebrietas. Hier. Uenter mero estuās facile spumat in libidinem. id est in luxuriam. Secūdo quia spiritum suffocat. Osee. iiij. Fornicatio et vinum et ebrietas auferunt cor. Qui enim ebrius est quasi bestia. et non discernit Propter quod noe iacuit denudatus in tabernaculo geñ. ix. Et loth cum filiabꝫ dormiuit. vt patet in eodem. Tercio quia substantiam minuit et annihilat Ecc. xix. Operarius ebriosus nō locupletabitur Sic annihilauit substantiaz suam ille filius prodigus viuēdo luxuriose. vt dicitur luc. iij. Neqz ambulemus in cubilibus. hoc est secundum morem pigritantium in lectis suis. vigilantibus enim prouenit regnum celorum et non dormiētibꝫ quibus dr amos vi. Ue vobis qui dormitis in lectis eburneis et lasciuitis ī lectis vestris. Cogitare enim deberēt tales quod christus dicit mat. viij. Uulpes foueas habent et volucres celi nidos filij? aūt hois nō. Neqz ābulem? in impudicicijs hoc ē in īmūdicijs carnis ad quas inducunt cubilia ephe. iiij. Non ambuletis sicut gentes que tradiderunt. se impudicicijs. Ecc. xxiij. Aufer a me vētris pcupiscentiā et pcubitus pcupiscie nō apphēdat me. Sic nō ābulem? in pctis

spiritualibus. scilicet contentione. que ex superbia nascitur. prouer. ij. Honor est hoī qui separat se a contentione. ysido. In nulla causa contendas. qz ptentio lites pascit fauces odiorū accendit. ꝛ concordiā rumpit. Et emulatōe q̄ nascit ex inuidia. Vel contētio refert ad verbū. emulatō aūt ad factuz. Jac. iij. Ubi zelus ꝛ cōtentio. ibi inconstātia ꝛ omne opus prauum. Postq̄ posuit que vebemus abjicere. ponit ornamenta que dēmus induere dicens. Sz induimini dñm iesum xp̄m. i. formā ꝛ cōuersationem dñi nostri iesu xp̄i. vt quō xp̄us ambulauit in sanctitate ꝛ iusticia cor̄ deo ꝛ omni pplo. ita ꝛ nos pro modulo nostro ambulemus. Ad quod tenemur. Gal. iij. qui baptisati estis in xp̄o iesu xp̄um induistis, i. induere, pmisistis Col. iij. Induite vos sic dei electi viscera misericordie. Sic erat indutus apostolus qui dicebat gal. ij Uiuo ego iam non ego, viuit vero in me xp̄us. Sic ergo indui digne ꝛ honeste ibimus obuiā regi nostro. Et tātū d̄ epla ꝛc.

Dñica secunda de euangelio.
Sermo tercius

Erunt signa in

sole ꝛ luna ꝛ stellis. Lu. xxi. Sancta mater ecclesia sicut pia ꝛ sapiens mat omnes fideles christianos amore ꝛ timore tanq̄ charissimos filios nititur ad viaz veritatis reducere et ad virtutum opera pmouere. nunc in psperis blandiēs. nunc terrens aduersis. vt per dulcedinem premiorum inducat ad opa virtuosa ꝛ per terrorem tormētoz auertat ab iniquitate malorum. Est em̄ in hominibus sicut in arboribus. nam homo bone ꝛ male arbori assimilatur. Est nanq̄ quedā arbor sicut oliua que leniter debet tractari ꝛ fructus eius manibus colligi ꝛ non ptica excuti. alias sequēti ano min⁹ fructificaret. Est aūt alia arbor vt nux cuius fruct⁹ nō dēt leniter manibo colligi. sed ptica excuti. vt sequēti ano melius fructificet. Sic sunt quidā tā bone nature vt non indigeant verbere sed solis verbis veraciter corriguntur. ꝛ quidā sunt tā puerse nature quib⁹ verba nil pferunt. sed indigent forti verbere. Exemplū pz in petro ꝛ paulo ꝛ alijs discipul. Nā petrus ꝛ iohā nes ad solū xp̄i verbū oīa reliquerūt. ꝛ ad deū veraciter sunt conuersi ꝛ alij discipuli Paulus vero nō verbo sed forti verbere ē cōuersus pstratus ꝛ excecatus. sic ergo sācta mater ecclesia in pcedenti dñica ad cōsolationē bonoz̄ aduentū filij dei in mū dñi ad memoriā reduxit. vt nos ad magnū amorē alliceret. Qui quidē aduentus tot⁹ fuit mellifluus ꝛ humilis ꝛ deuotus ac nimia charitate circūfluue. In hac vero dñica ad terrorē malor̄ aduentū filij dei ad iudiciū generale in fine mūdi fiendum recolit ꝛ affirmat. vt eos magno timore pcutiat. vt per hoc a malis caueant perpetrādis ꝛ ad bona excitent semetipos vt si contingat quia possibile est. nostro tpe dictum iudicium euenire. simus edocti de his q̄ tūc euenire dicuntur. Qui quidē aduent⁹ tot⁹ tus erit horribilis ꝛ amaritudine plen⁹. qz talis tunc erit tribulatō qualis nunq̄ fuit nec postmodū est futura vt d̄r Mat. xxiij. De hoc ergo aduentu presens euangeliū tractat. ꝛ hunc in toto officio ecclesia suis fidelibus recitat phorrendum. In quo q̄dam euangelio quinq̄ principaliter continentur. Primum est signorum generale iudicium precedentium euentus ꝛ hoc in principio euangelij. Sed̄z est filij hois. s. xp̄i ad iudicium venientis aspectus ibi. Et tunc videbunt filium hominis venientez ꝛc. Tercium est ad iustos diuine consolationis affatus. ibi. His aūt fieri incipientibus respicite ꝛc. Quartū est cuiusdā similitudinis ad ante dicta cernenda annexus ibi. Uidete ficulneaz ꝛ omnes arbores ꝛc. Quintum est omnium predictorum certissime adimpletionis tempus ibi. Amen dico vobis quoniam non preteribit generatio hec donec oīa fiant ꝛc. Primo ergo ponitur signorum generale iudicium precedentium euentus quia erunt signa in sole ꝛ luna ꝛc. Et ponuntur euentura signa in fine mundi circa quadruplicem creaturam. Et primo circa creaturam celestē cuz dicit, Erunt signa in sole ꝛ luna. Que aūt sint ista signa hic non determinatur sed in Mathe. xxiij. c. vbi dicitur Sol obscurabit ꝛ luna nō dabit lumē suū Hoc ē signū in sole qd̄ obscurabit Qui q̄dē q̄druplex ob

scurabitur. Primo ad litteraz tunc erit generalis eclipsis scz virtute diuina in tota terra. Illa enim eclipsis differt ab aliis. tum quia erit vniuersalis, oēs alie aūt sūt pticulares. tū qz diu durabit. sed alie tam diu durāt, donec sol trāsierit lunā interpolitā inter solē z terrā. tū qz non fiet p̄r lūe interpositōz sicut oēs alie. sed p diuinā virtutem. sicut z in xp̄i passiōe factū ē. Secdo dicēt obscurari ꝓpter maioris luminis supueniētōz. Nā vt dicit hiero. sol obscurabitur non diminutione sue lucis abscedēte. sed maiori luce supueniente. scz xp̄o qui ē vera lux Triso. Sicut in hoc seculo luna z sidera obscurantur orto sole sic xp̄i gloria apparitione sol obtenebrescit. z luna nō dabit ꝓprium iubar. Et hoc erit post finez mūdi. Tercio obscurabit methaphorice vt dicāt sol obscurari. qz seuerā vindictā iudicis respicere non audebit. sicut in passione xp̄i radios sue lucis retraxit. qz xp̄m pēdentē in cruce respicere nō audebat Aug. Verozem diei iudicij z tormēta peuntiū necz sol necz luna. astra necz terra aspicere poterūt. z retrahent splendozem suum. Quarto pōt intelligi sol obscurari mistice Sol eīm mistice xp̄s est qui tunc valde obscurus erit. quia miraculis z predicatōne nō erit clarus Apoc. vi. Sol factꝰ ē niger quasi saccus cilicin⁹. Antixp̄s aūt erit valde clarus qz vbicz predicabit z mirabilia facere videbitur qz vt di. ysido. tunc oīa mirabilia auferent a fidelibꝫ. z antixp̄s z discipuli eius ea facere videbit vemonuz opatione. ij. thessa. ij. Cuius aduentus erit scm opationē satbane in omni virtute z signis z ꝓdigijs mēdacibꝫ Apoc. xiij. c. Faciet signa magna z eē facē z ignē de celo descēdere in terrā in conspectu hoīm. z seducit habitantes in terra ꝓpter signa q̄ data sūt illi facere. Obscurabit eīm xp̄s quantum ad diuinitatem qz nullus audebit ipm p̄dicare fuisse deum sed hoiem purū. Itez quantū ad veritatē. qz nullus audebit ipz p̄dicare doctoē veritatis sz falsitatis. Itē quātū ad spūssancti plenitudinē. qz nullꝰ audebit ipm ꝓfiteri plenū fuisse spūlācto sed spū maligno. Et sic valde obscurꝰ erit xp̄s in mōdo Luna nō dabit lumē. Ad lrāz sic erit. Consueuit ei lucere lūa occlto sole vel obscurato. sed tunc nō erit sic. Et in hoc ribilibꝫ tenebris mundus inuoluet. Vel mistice p̄r lunā sancta ecclesia dēsignatur quia tunc lumen doctrine nō dabit. nec sācitas ecclesie miraculis fulgebit. Subtrahetur etiā ab ea lumen obedientie. qz oīa regna romano impio rebellabunt. z oēs ecclesie rebellabunt ecclesie romane prope finē mundi vt dicit glo. sup illud. ij. Thessa. ij. Nisi venerit discessio primū z reuelatus fuerit homo peccati filius perditionis. Luna etiaz verteretur in sanguinē vt dz Ioel. ij. quod solum mistice accipiendū ē. quia tunc ecclesia magnā patiet̄ persecutionez ab antichristo z eius nunciis. z cruore maximo perfundet̄. Apoc. xiij. Et faciet vt qui cunqz nō adorauerit imaginē bestie id est antixp̄i occidatur. In eodem. xvij. Et vidi mulierē ebriaz de sanguīe sanctoꝝ z de sānguine martirū iesu. Quosdā aūt antixp̄s trahit ad se timore tormentoruz Dani. xi. Ruent in gladio z in flāma z in captiuitatem. z rapinaz. Et ꝓpter hoc tradet frater frater z pater filiū. eligentes potius in bonis ducere dies suos q̄z sub tanta tribulatione rerū z personarum vāna pati. Quosdam trahit largitate munerū. qz inueniet thesauros absconditos quos dēones reuelabunt. Dani. viij. In copia rerū occidet plurimos. Item multiplicabit gl̄iaz z dabit eis potestatē in multis z terrā diuidet gratuite. In eod. vi. Quosdam trahit deceptione miraculorum sicut simplices z populares. Math. xxiij. Surget̄ pseudo xp̄i. i. fli xp̄i qui dicēt se eē christos z pseudo prophete id ē falsi prophete. et dabunt signa magna et prodigia magna ita vt in errorem inducantur si fieri pōt etiā electi et sic xp̄i eccia vndicz confundetur. et lumē non dabit et vndicz sanguine perfundet̄ Stelle autem de celo cadent. non quidez secundum substantiaz quia perpetue sunt Sed tripliciter dicuntur cadere scilicet ꝓprie similitudinarie. et mistice. Proprie aūt dicūt cadere dupliciter scilicz igneas comas emittendo. omnia enim sidera magnas comas a se emittent vt circa vicinuz aduentum alicuius signi domini solent euenire comete. Et lumen suū retrahendo qz p aliqs dies añ iudiciū retrabēt lumē

suum vt non videantur. Joel. ij. Stelle retraxerunt splēdorē suū Stelle aūt similitudinarie dicunt vapores igniti in aere. qui cadendo corruscant in aere. De quibꝫ seculares dicunt ꝙ stelle cadunt. quia tūc frequenter per aerem discurrent ad terrorem. Sap̄. v. Ibūt directe emissiones fulgorum. Qualifice aūt sancti doctores dicūt stelle iuxta illud Dan. xij. Qui ad iusticiā erudiunt multos quasi stelle in perpetuas eternitates. Qui tunc obscurabunt & cadent, q̄ non docebūt. Et multi ꝓpter timorem tormentorꝫ ex celo ecclesie cadēt, quia vt dr apo. xij. Draco ille magn⁹ traxit cauda sua tercia ptem stellarum & misit eos in terrā. Secundo ponūtur signa circa creaturam terrestrem tā terre q̄ maris. cuz dr Et in terris pressura gentiū. Tunc em̄ maior pressura erit q̄ vnq̄ fuit vel postmodū sit eventura. Quadruplicē em̄ tribulatōz passura est eccia scz tyrannorū hereticorū & ypocritarum quas iam passa est. quarta erit antixp̄i ceteris maior. quā in fine mōdi pacie vt patet Dan. vij. Videbā inquit in visu noctis. & ecce bestie quatuor magne ascendebant de mari. Prima quasi lena Ista est crudelitas tyrannorꝫ Secūda similis vrso. Ista est versutia hereticorum. Tercia filis pardo. Ista est varietas ypocritarū & dolus. Quarta terribilis & fortis nimis. Ista signāt antichristū. Erit ergo tunc in toto mōdo magna pssura. & in aīa & in corpe. Nam cum psecutione antixp̄i erūt magne pestilentie & fames & guerre & seditōes & terremot⁹. In mari erit etiaz signū magne & inaudite ꝯfusionis & turbationis. q̄ nunq̄ ante fuit. vt infra patebit. Tercio ponuntur signa circa rōnalē creaturā. vz hoīes, Arescēt & erunt sicci & pallidi quasi mortui ꝓpter timorem eorum q̄ videbūt & expectabunt, quia spūs tristis exsiccat ossa, puer. xvij. Et q̄ erunt illa. Ubi nota q̄ hiero. dicit se inuenisse in annalibus hebreorꝫ in quibꝫ scriptū reppit q̄ in fine mōdi. xv. signa erunt in. xv. diebꝫ ante diez iudicij. sed an ꝓrinus sint illi dies an interpollati nō expr̄ essit. Ita prima die erigūt se maria oīa super oēs mōtes. xl. cubitis stanta in loco suo quasi murus. Secūda tantū descendēt q̄ vix videri pūt. Tercia maria redibūt in locū pristinū. Quarta omnes pisces & belue maris & oīa q̄ mouentur in aquis congregabunt sup aquas & dabūt vsq̄ ad celum rugitus. Quinta aues & oīa volatilia celi cōgregabunt in campis in uicem plorantes & vlulantes & nō gustantes cibū neq̄ bibētes. Sexta flūmina ignea surgēt ab occasu solis vsq̄ ad ortū currentia. Septima oīa sidera errātia & fixa spargēt ex se comas igneas sicut comete. Octaua erit magnus terremot⁹. ita vt oīa aīalia prosternant. Nona, oēs lapides tā magni q̄ pui diuidentur in quatuor ptes vnam quāq̄ aliā collidentē. Decima oēs plāte & herbe & arbores sanguineū fluent rorem Undecima oīa aīalia exibunt de cauernis & siluis & venient ad campos rugientia, et nihil gustantia. Duodecima oēs montes & colles & edificia prosternent & in pulue rem redigent. Tredecima exibūt hoīes q̄ viui remāserūt de cauernis & ibūt velut amētes & nō loquētes. Decimaquarta omnia corpa mortuorꝫ stabunt supra sepulcra pata ad resurgendū. Quinta decima cōburetur mundus & oīa hūana viram moriētur. et statim p̄ea fiet iudiciū. Nā statim quatuor angeli ibūt ad quatuor ptes terre dicentes, Surgite mortui venite ad iudiciū Math. xxiiij. Mittet angelos suos cū tuba & voce magna & congregabit electos a q̄tuor ventis celorꝫ vsq̄ ad terminos eorꝫ. Hec aūt mirabilia preueniūt ꝓpter duo. Primo vt magnum malum futurꝫ pnuncient Gre. Ultima tribulatō multis tribulationibꝫ p̄ uenitur vt p̄ crebra mala q̄ preueniunt intelligantur mala ꝓpua q̄ subsequentur, multa em̄ debent mala precurrere vt malū sine fine valeant nūciare. Secundo vt sint in citamenta doloris & hoībus ꝯpari videantur. Omnis em̄ creature compacientur hoī in iudicio. Nam sol obscurabit, luna quer tet in sanguinē & sic de alijs. Cui⁹ rationē assignat crisō. d. Paēfamilias moriēte domus tota turbat, familia plangit, & nigris vestimētis se induit. Sic humano generi ꝓpter quod oīa facta sunt, circa finē cōsummato. totus destruit mundus. celi misteria lugent, et candore depposito tenebris induuntur. Durior est ergo lapidibus qui hodie non plorat. & ad cōpassionē nō mouet

Hiere.vi. Luctū vnigeniti fac tibi planctum amarū. ¶ Quarto ponunt signa circa creaturā intellectualē.s. circa angelos cum dr. Nam virtutes celorū mouebūtur. ¶ Que ꝑmotio ex tribus cābitur. Dño Tolūne celi ꝑtremiscunt ⁊ pauent ad nutum eius Beda. Quid faciunt tabule qñ tremunt colūne quid virga deserti patitur cum cedrus padisi pcutit. Secundo ex ꝓpatione pugne. cris. Si rex ꝓcessurus ꝯ aliquē ad bellum expeditionez mandat in populo dignitates omnes mouebunt ⁊ exercitus excitant ⁊ tota ciuitas fremet. quā tomagis regi celesti exurgente iudicare vivos ⁊ mortuos angelice virtutes ꝑmouebuntur. terribiles ministri terribilez dñm precedentes. ante ipm fulgura viua. ꝑ lumine precedunt. ꝑ tubis tonitrua horrenda. Tercio ex horrore diuine vidicte Antes qñuis angeli cōscij sibi non sint. videntes tñ infinitas multitudines dānari nō intrepidi illic stabunt. ¶ Tunc videbunt filium hois ⁊c. In hac scda pte ponit filij hois. s. xpi ad iudiciū venientis aspectus. ⁊ hoc est. Et tunc videbūt filium hois venientez. s. ad iudicium in nube materiali. Act. i. Et nubes suscepit eum ab oculis eorū. Et sequit. Quēadmodū vidistis eū ascendentem in celum sic veniet Esa. xix. Ascendet dns sup nubem leuē. Item in nube. i. cum multitudine sanctorū ⁊ angelorū Esa. ij. Dñs ad iudicium veniet cum senatoribus ꝑpli sui. Cū ptāte magna. quo ad humanitatem fm quam pater dedit ei omne iudiciū facere. ⁊ maiestate quo ad diuinitatem. Primus aduentus fuit in humilitate magna ⁊ infirmitate. scds vero erit in ptāte magna ⁊ maiestate. ¶ Circa hoc iudicium nota ꝙ ad oē iudiciū quattuor requirūtur. s. Judex. reus. accusatores ⁊ testis Judex aūt erit xps. Judex aūt debet iudicium facere vbi scelus est cōmissum. Et iō descendet ad terram. Item debet facere in loco cōmuni. Et ideo iudicium fiet in valle iosaphat. Item debet sedere. Et ideo descendet in sede maiestatis in nubibus cantidis sedens. Ipse enī fuit iudicatus stās et ipe iudicabit sedens. Itē debet esse potens vt possit sententiā executōi mandare Eccl. vij. Noli velle fieri iudex nisi valeas virtute irrumpe iniquitates. Et iō descēdet cū ptāte et omnes sancti et angeli eius cum eo. non sicut alia vice. qñ venit humilis ad saluandū ⁊ nō ad iudicandū. Job. iij. Non misit deus filiū suū in mundum vt iudicaret mundum sed vt saluetur mūdus per ipm. Item debet videre ⁊ videri. Ideo venit in forma humana Apo. i. Videbit eū omnis oculus ⁊ qui eū pupugerunt. Item debet esse iustus. Et iō oñdet vulnera lanceā ⁊ clauos ⁊ crucē. in quibo maxima eius iusticia demonstratur. Nam vt ita fieret satisfactio voluit in cruce mori Que oīa et vsqz modo celauit clamās misericordiam ⁊ non iusticiam. Propter qđ dicit Apo. heb. xij. ꝙ sanguis xpi melius loquitur qz abel. quia ille clamat vindictam Math. xxiiij. Tunc apparebit signum filij hominis in celo. scz crux et claui. Iñ cantamus Hoc signum crucis erit in celo cuz dñs ad iudicandū veniet ¶ Reus in hoc iudicio erit peccator. Et quia reus debet cōueniri. ideo quattuor angeli ꝛanqz dei nuncij ibunt ad quattuor partes mundi dicentes. Surgite mortui venite ad iudicium. i. Chorinth. xv. Canet esñ angelus. ⁊ mortui resurgunt qui in chri. sunt primi. Mat xxiiij. Mittet angelos suos cum tuba et congregabunt electos. Et quia anima et corpus simul peccauerunt ideo omnes anime corpora sua resument. et ministerio angelorum ante iudicem ducentur. Et qz de similibus idem est iudicium. ideo vsurarij cum vsurarijs. fornicarij cum fornicarijs. et sic de alijs insimul ligabūtur. mat. xxiij. Ligate eos fasciculos ad comburendum. Quia pro terrenis iudicabuntur. ideo in terra prosternentur. Justi vero in aere iuxta christum locabūtur. i. Thes. iiij. Deinde nos qui viuimus qui relinqmur qui residui sumus simul rapiemur cum illis obuiam christo in aera. et sic semp cuz dño erimus. Accusatores i hoc iudicio erūt demones. qz referent oīa cogitata. oīa verba oīa opera. oñia cōmissa. Et ad vltimū sic allegabunt vt refert augustinus. Dicitur? est aduersarius inquit contra nos. Equissime iudex iudica hunc meum esse ob culpam. qui tuus nolit esse per gr̄am. tuus ꝓ

naturam. meus p miseriam. tuus ob passi
onem. meus per suasionem. ubi inobediēs
mihi obediens. a te accepit immortalita
tis stolam. a me accepit hanc pannosam q̄
inductus est tunicam. tuam vestem dimi
sit. cum mea huc venit. equissime iudex iu
dica hunc esse meum. Unde si bene aduer
tamus dyabolus quinq; allegat. Primus
est culpa lese maiestatis per quaz a grana
peccatoz cecidit. Secundū est miseria pra
ue voluntatis pquam naturam deuasta
uit. Tercium est obseruantia prave & dya
bolice iniquitatis. per quā christi passionē
euacuauit. Quartum est seruitus dyabo
lice potestatis p quam obseruantiam mā
datoz dei contempsit. Quintum est ō
honestatio charitatis per quam amisit ve
stem virtutum nuptialis iocunditatis

Testis erit angelus q̄ custodiuit pecca
torem. & peccata scripta in fronte. vt in oze
duoz̄ stet oē testimonium. Daniel.
vij. Judicium sedit & libri aperti sunt. id
est conscientia & peccata singulozum. His
auditis iudex christus vertet se ad sā
ctos quibus promisit secuz iudicare. mat.
xix. Vos qui secuti estis me in regenerati
one cuz sederit filius hominis in sede ma
iestatis sue sedebitis & vos ꝛc̄. Et dicet.
Quid vobis de peccatoribz videtur fiēdū
fore. Et primo vertet se ad virginem ma
trem. que dicq. Satis stetit aperta ianua
misericordie. amodo tempus iusticie est &
non misericordie. Eccles. iij. Omnia ha
bent tempus suum. Secundo vertet se
ad apostolos qui dicent. Nos extraximus
eos de ptāte dyaboli & de cultura deoz̄
et dedimus eis sacramenta ecclesie. p que
mūdati sunt a peccatis & filij dei effecti et
ipi per viam bonā ambulare noluerunt. sz
a deo recesserūt. Ergo qui noluerit bene
dictōz elongabit ab eo. Ipi noluerūt tuā
bñdictōz. & iō sunt imppetuū maledicti. Ab
poc. xix. Vindica dñe sanguinē nr̄m q̄ ef
fusus est Job. xxi. Qui dixerūt deo recede
a nobis sciam viaz tuaz nolumus Ter
cio vertet se ad martires q̄ dicēt. Vindica
dñe saguinē nostz q̄ vsq; mō misericordiā
inuocauit sed nūc iusticiā petit. apoca. xix.
Vindica dñe sanguinē ꝛc̄. Quarto ad cō
fessores q̄ dicent. Qui nō vult doctrinam
accipe oz acriter verberari. sz isti doctrinam
veritatis noluerūt recipe. & ideo eternali
ter verberēt. Quinto ad virgines q̄ dicēt. Foras
canes & venefici & q̄ in carnalibz voluptati
bz sūt inuoluti vt porci q̄ inter nos nisi mū
di habitare dñt. apo. xxi. Nihil coinquina
tū & facies abhoīatōz intrabit ad illā. Et
breuit nullus mīam sed iusticiā allegabit.
Postea fit vna vox oīm sanctoz dicentiū.
Moriant. moriant. Sicut xp̄o fuit dictuz
Crucifigat. crucifigatur. Tūc iudex irata
facie vltus peccatores formabit sententiā.
di. Me occidistis gladio & seruos meos
paupes fame et siti. q̄d totū mihi reputo
factū Unde dicet. Esuriui & non dedistis
mihi manducare ꝛc̄. vt p̄z. Matth. xxv. Et
iō discedite a me maligni in ignē eternū q̄
patus ē dyabolo & angel' ei?. In qua sñia
quinq; dicet. Primo priuatōz oīs boni. ibi
Discedite a me. q? sum oē bonū. in quo cō
sistit principalr pena dānatoz̄. Secundo
abordinationē corpis & aīe. et rixā oīm vi
tiuz inferioz & superioz. quod erit magna
pēa. ibi. Maledicti. q? corp? maledicz ānī
me. q? sibi cōsensit & aīa corpi. q? malū per
suasit. Tercio penā intolerabilē corpis et
aīe ibi Jn ignē. Quarto pene eternitatē nū
q̄ finiende. ibi. Eternū. Quinto societa
tem damnatoz lamentabilē. ibi. Preparat
est dyabolo & angelis suis. Cogitem? ergo
charissimi q̄ ibit peccator sic sententiat?
maledictus. Nō surtsū q? ibi erit facies iu
dicis irati. ppter quā dicunt mōtibz cadite
sup nos & collibz opite nos a facie ire agni
vt p̄z apoca. vi. Non ante. q? ibi peccata in
fronte scripta ptrahentia ad infernū. Nō
retro q? ibi mundus expellens Nō ad dex
trā vel sinistrā. q? ibi demones demergen
tes. Non restat igit nisi vt terra os suū api
at & descendant ad infernū viuentes. & sic
fiet. Et nota q̄ iudex sic ordinabit. vt
in infimo inferni stent ydolatre et heretici
sup eos superbi & obstinati. tercio loco homi
cide et raptores. quarto luxuriosi et delica
ti quoz̄ deus venter est. qui coopiētur
vermibus et tineis in recōpensationē deli
ciarum. esa. xiiij. Subtus te sternet tinea
et operimentū tuuz erunt vermes. Tercio
ponit ad iustos diuine ꝓsolationis affat?
q̄d est magne ꝓsolationis & remuneratōis

q; pro modica penitentia habebunt pẽpe/
tuam gloriam ꝓ pro terrenis celestia. ꝓ trã
sitoꝛijs eterna. Et hoc ibi est. His aũt fie/
ri incipientibꝰ .s. que dicta sunt de signis,
et reprobis. respicite ꝓ fidem ⁊ leuate per
spem capita vestra. i. desideria mentis ve/
stre. spes eñ habet eleuare sicut desperatio
deprimere. qñ appropinquat redẽptio ve
stra. i. cum iudicium horribile reprobis in
ferendum fiet. tunc vos electi ⁊ dilecti nõ
timeatis. q; vos non tanget. imo sicut ipi
damnabunt. ita econtra vos saluabimini
⁊ redemptio vra tunc apparebit. q; ꝓ gra
redemptionis xpi in anima ⁊ corpe eri/
tis gloriosi. ⁊ iõ vos nõ timeatis. q; ꝓtem
sistis omnia ꝓpter me. qui mala presentia
non timuistis. sed patienter toleraſtis q; ip̃
mẽs semp in celo habitauit. ⁊ qui in me ñ
in mundo nec in vobis estis ꝓfisi. His eñ
quattuoꝛ modis debent iusti leuare capita
sua. i. spem suam. Primo omnia munda/
na contemnendo. Matb. xix. Ecce nos re
liquim⁹ omnia et secuti sumus te. Secũ
mala presentia non formidando. Ro. v.
Sed ⁊ gloriamur in tribulationibꝰ scien
tes q; tribulatio patientiam opaꝛ. patien
tia probationem. probatio vo spẽ. Tercio ĩ
celis habitãdo. Philꝫ. iij. Nostra conuer
satio in celis est. Quarto in deo ⁊ non in
mundo nec in se ꝓfidẽdo. ps. lxx. In te do
mine speraui non ꝓfundar in eternũ. sic le
uauit caput suum dauid ⁊ ꝓfisus ẽ in deo
⁊ vicit goliam. vt patet. i. Reg. xvij. Sic
apostoli ⁊ martyres in deo sperantes om/
nia vicerunt. Philꝫ. iiij. Omnia possum ĩ
eo qui me ꝓfortat. Et iõ vos qui hec obser
uastis nolite timere sed gaudeatis. q; mũ
dus inimicus destruiꝫ ⁊ dyabolus cũ mi/
nistris suis qui vos multo tpe molestaue
runt in carcerẽ reducunꝫ ibi imperpetuũ
cruciandi. ⁊ q; laboriosa vita vra finiꝫ ĩ re/
quiem transitura ⁊ q; vra redẽptio ⁊ glo/
ria appropinquat. Et ideo dicit eis Veni
te benedicti patris mei possidete paratum
vobis regnum ab origine mũdi. Esuriui
enim ⁊ dediſtis mihi manducare ⁊c. ma/
thei. xxv. Carissimi his quattuor modis le
uemus capita nra modo ⁊ nos ⁊ appropi/
quabit redemptio nostra. nobis enim loq
tur ꝓps sicut ⁊ illis. Apoc. iij. Qui hz au/
res au. audiat q̃d spũs dicat ecclesijs. Et
sic patet terciũ. Quarto quandã simili
tudinẽ ad antedicta cernenda annectit di
cens. Videte ficulneam et oẽs arbores. q̃
cum producũt ex se fructum scitis quoniã
prope est estas. greg. Bene aũt regnũ dei
estati cõparaꝫ q; nunc meroꝛis nubila trã
seunt. ⁊ vite dies eterne solis claritate ful
gescunt. Sicut ergo fructus arboꝛũ signa
estatis. sic signa que ꝓdixit sunt signa fina
lis iudicij. Et iõ vt dicit greg. in omel. qñ
multa eoꝝ que dixit iam facta cernamus
nam guerre et fames ⁊ pestilentie sunt in
vniuerso mundo. pauca restant que nõ est
dubiũ quin in proximo fienda sunt. Pro
pter qõ solicitari in operibꝰ bonis. et fide
vera fundit⁹ radicari debem⁹. vt si hec ter/
ribilia que restant. nostris temporibꝰ con/
tigerit euenire. non euellamur propꝫ ari/
ditatẽ a fidei firmitate. Domus enim su
pra petram edificata nec a vento flãte nec
a pluuia descendẽte. nec a fluuio iuxta cur
rente potest a sua stabilitate moueri ꝙ ma
net penitus inconcussa. vt dr. Matb. vi.
Arbor aũt que bene radicata non est. q̃ mo
dicũ habet solis. defacili a vento prosterni
tur. turbine ꝓquassaꝫ. et modico euellitur
torrente. Unde hoies illi illo in tpe aresj/
cere perhibenꝫ. qui bonis operibꝰ non ful/
ciunꝫ ac etiam viua fide. Et quid refert ca
rissimi qõ illud generale iudicium nos in
carne mortali degere inuenerit. an parti/
culare iudiciũ quo quilibet iudicaꝫ ĩ mor
te Quid enim refert q; mundus mihi fi/
niatur. qõ in generali iudicio fiet. vel ego
finiar mundo qõ in particulari iudicõ agi
tur omni die Certe nihil. Et iõ ac si in ꝓ/
ximo generale iudiciũ fiendũ esset semper
parati esse debemus. cum particulare qõ
q̃tũ ad vnumquẽq; equipollere cernitur
ĩ ꝓximo sit ventuꝝ. et citius q̃ credamus
Matb. xxiiij. Et vos estote parati q; qua
hora non putatis filius hominis veniet. et
sic patet quartũ. Quinto ponit omniũ
predictoꝝ certissime adimpletionis tem/
pus. ⁊ hoc ibi. Amẽ dico vobis non ꝓter/
ibit sc̃z de mortalitate ad immortalitatem
generatio hec. i. gen⁹ humanũ vel genera/
tio fideoꝝ donec omnia supra dicta fiant.
Celũ nõ sidereũ. sed aereũ. De quo dicit

Mathei.xiij. Volucres celi comedebant illud. Et terra transibunt.i. mouebuntur deposita priori figura permanente aūt substantia. vt di. Beda. Verba aūt mea non transibunt .i. intellect⁹ vbor meor ñ manebit incompletus. Greg. Manētes sententias exprimit sermo dei qui trāsit ⁊ sic patet certitudo iudicij generalis . quia in generatione ista fiet. Sed sicut certum ē iudiciū in generatione ista fieri .sic est incertum temp⁹ et hora qñ fieri debeat. quia nullus vnq̄ sciuit. nec scit nec sciturus est Mathei.xiij. De die aūt illo ⁊ hora nemo scit neq̄ angeli in celo neq̄ filius nisi pater. Filius .i. xp̄s .p tāto dicit nescire quia ad modu⁹ nescientis se habuit. cum nulli vnq̄ reuelauerit. neq̄ reuelatur⁹ sit. Itez pro tanto dr̄ nescire q⁹ inquantu⁹ hō hoc nescit. inquantū vo deus et iudiciū et horam et diem iudicij et oīa alia veraciter scit. et iō di. Aug. Quotquot de hac materia sunt loquuti. q⁹ multi iā fuerunt scz de certitudine ⁊ tpe finalis iudicij ⁊ de antichristi ortu loquuti mēdaces sunt inuēti ⁊ quicunq̄ de hoc loquunt a seipsis loquuntur. Si enim xp̄s hoc reuelare noluit apostolis qui fuerūt super omnes secretarij dñi iuxta illud. Jo.xv. Oīa quecūq̄ audiui a patre meo no.fe.vo. multo min⁹ vlli alij reuelabit qui tñ de hoc quesierunt . Act.i. Dñe si in tēpore hoc restitues regnū isr̄l? Et ait illis. Non est vestr⁹ nosse tpa vl̄ momenta. q̄ pater posuit in potestate sua. Similiter si spiritussanctus qui .pphetis omnia reuelauit ⁊ aduentū xp̄i ⁊ tempus aduentus. hoc eis noluit reuelare multomin⁹ alijs reuelabit. Et sic patet quintū et vltimū principale de euangelio tc̄. Tractat⁹. Vt autem de aduentu ad iudiciuz aliquam noticiam habeam⁹ ꝑm qđ ex scripturis colligi potest . distinguenda sūt nobis tria. s. precedentia. ꝓcomitantia. ⁊ subsequentia ad iudiciū. ℣ Precedētia distinguunt ꝑm triplicem statū. ℣ Primo ꝑm statū predicatōnis q̄ fiet ꝑ Enoch et helyam. Malach.iij. Ecce mittam vobis helyam .pphetam. anteq̄ veniet dies dñi magnus et horribilis. ℣ Scō ꝑm persecutionis statuz q̄ fiet ꝑ antixp̄m ⁊ pseudo prophetas. ℣ Tercio ꝑm statū purgationis que fiet ꝑ ignem. ps.xcvi. Ignis ante ipsum precedet.ij. Pe.iij. Elementa vero calore soluent. Quilibet aūt istor⁹ status distinguit multipliciter. ℣ Circa statum enoch et helye nota q⁹ ante ipsum p⁹cedent quattuor. ¶ Primo discidiū vulgariter teilung regnor⁹ a romano imperio ij.Thessa.ij. Nisi ve. dis. primum. s. omnium regnor⁹ a romano imperio. Unde gl. super illud Daniel. vij. ⁊ habebat cornua decē. dicit a ꝓpinquante die iudicij romanū regnū scindet in decem regna. Secundo inobediētia ecclesiar⁹ romane ecclesie . vt dicit glo. sup premisso vbo apostoli. Nisi ve. dis. Tercio ypocrisis religiosorum ⁊ hereticor⁹. i. Thi.iiij. In ypocrisi loquentiū mendaciū. Mathei.xxiij. Surgent pseudo xp̄i ⁊ pseudo .pphete et multos seducent. Quarto vniuersalis excitatio prelior⁹. Mathei.xxiij. Surget gens contra gentem ⁊ regnum aduersus regnū Post hoc sequit predicatio helie et enoch que reddit cōmendabilis a tribv. Primo a tpis diuturnitate. Apoc.xi Dabo duobus testibv meis et .pphetabunt mille ducentis. lx. diebv. i. tribv annis et dimidio. q⁹ tanto tempore xp̄s p̄dicauit. Secūdo a virtute verbor⁹ ibidem . Si quis voluerit nocere eis. ignis exeat de ore ipsoruz et deuorabit inimicos eor⁹. ⁊ si quis voluerit eos ledere. sic oportet occidi eū. Hi habēt potestatem claudendi celum ne pluat tpe prophetie eor⁹. et potestatem habent super aquas cōmutandi in sanguinem et percutere terram omni plaga. quocienscūq̄ voluerint. Tercio a patiendi ꝑsētia. Ibidē Et cū finierint testimoniuz suū bestia que ascendet de abysso. glo. interli. i. antixp̄s q̄ ascendet ad regendū p tenebrosos demones. faciet aduersus eos bellū. ⁊ occidet illos ⁊ vincet. et corpora eor⁹ iacebunt ī plateis ciuitatis magne que vocat spiritualiter zodoma glo. interli. scz hierusalez que dicit magna virtutibv. nunc vo in zodoma est mutata . quia nemo predicabit ī ea et egiptus glo. interli. i. tenebrosa sine cognitione dei vbi et dom⁹ illor⁹. s. enoch ⁊ helye crucifixus est. Et videbunt de populis et tribvb ⁊ linguis et gentibv corpora eor⁹ per tres dies et dimidiū. ⁊ corpa eor⁹

nis que fiet ꝑ ignem. ps.xcvi. Ignis ante ipsum precedet.ij. Pe.iij. Elementa vero calore soluent. Quilibet aūt istor⁹ status distinguit multipliciter. ℣ Circa statum enoch et helye nota q⁹ ante ipsum p⁹cedent quattuor. ¶ Primo discidiū vulgariter teilung regnor⁹ a romano imperio ij.Thessa.ij. Nisi ve. dis. primum. s. omnium regnor⁹ a romano imperio. Unde gl. super illud Daniel. vij. ⁊ habebat cornua decē. dicit a ꝓpinquante die iudicij romanū regnū scindet in decem regna. Secundo inobediētia ecclesiar⁹ romane ecclesie . vt dicit glo. sup premisso vbo apostoli. Nisi ve. dis. Tercio ypocrisis religiosorum ⁊ hereticor⁹. i. Thi.iiij. In ypocrisi loquentiū mendaciū. Mathei.xxiij. Surgent pseudo xp̄i ⁊ pseudo .pphete et multos seducent. Quarto vniuersalis excitatio prelior⁹. Mathei.xxiij. Surget gens contra gentem ⁊ regnum aduersus regnū Post hoc sequit predicatio helie et enoch que reddit cōmendabilis a tribv. Primo a tpis diuturnitate. Apoc.xi Dabo duobus testibv meis et .pphetabunt mille ducentis. lx. diebv. i. tribv annis et dimidio. q⁹ tanto tempore xp̄s p̄dicauit. Secūdo a virtute verbor⁹ ibidem . Si quis voluerit nocere eis. ignis exeat de ore ipsoruz et deuorabit inimicos eor⁹. ⁊ si quis voluerit eos ledere. sic oportet occidi eū. Hi habēt potestatem claudendi celum ne pluat tpe prophetie eor⁹. et potestatem habent super aquas cōmutandi in sanguinem et percutere terram omni plaga. quocienscūq̄ voluerint. Tercio a patiendi ꝑsētia. Ibidē Et cū finierint testimoniuz suū bestia que ascendet de abysso. glo. interli. i. antixp̄s q̄ ascendet ad regendū p tenebrosos demones. faciet aduersus eos bellū. ⁊ occidet illos ⁊ vincet. et corpora eor⁹ iacebunt ī plateis ciuitatis magne que vocat spiritualiter zodoma glo. interli. scz hierusalez que dicit magna virtutibv. nunc vo in zodoma est mutata . quia nemo predicabit ī ea et egiptus glo. interli. i. tenebrosa sine cognitione dei vbi et dom⁹ illor⁹. s. enoch ⁊ helye crucifixus est. Et videbunt de populis et tribvb ⁊ linguis et gentibv corpora eor⁹ per tres dies et dimidiū. ⁊ corpa eor⁹

non sinent poni inmonumentis. glo. interli. vt memoria habeat. et inhabitantes terram gaudebunt super illos. glo. interli. qz iustorum afflictio est consolatio malorz. et iocũ dabunt et munera mittent inuicẽ. qm hi duo pphete cruciauerunt eos. glo. interli. contradicẽdo iniquitati ipsorz qui habitabant super terram et post tres dies et dimidium. spũs vite intrabit in eos. Et stetere/runt super pedes suos. et timor magn9 cecidit super oẽs illos qui videbant illos. et audierunt vocem magnã dicentem illis. Ascendite huc. scz ad pfectum angelorũ seu sanctorz. et ascenderũt in celũ in nube que illos refrigeret. et inimicos terreat. et viderunt eos inimici eius. ¶ Circa statũ et persecutionẽ antichristi notanda sũt nobis quinqz. s. ort9 antixpi. et progressus cultus. conflictus et obitus. ¶ Circa ortũ eius nota quattuor. Primo vnde nascet qz de tribu dan. Geñ. xlix. Fiat dan coluber in via. Et in apoc. Dan non scribitur in catalogo sanctorz in detestationem antichristi Secdo quõ nascetur. qz de fornicatione et non de virgine sicut quidam finxerunt. ij. Thessa. ij. Et reueletur homo peccati. i. de peccato pceptus. Tercio quõ pfouebitur in vtero. qz operatione dyaboli. Nam sicut aug. di. spũs malign9 descendet in vterũ matris. et ex virtute dyaboli pfouebit et implebit antixpm. Non tamen erit i antichristo dyabolus sicut in demoniacis. qz tunc sibi non imputaret peccatũ. sed qz sic possidebit eũ. qz pro sua voluntate inclinabit eũ cũ assensu liberi arbitrij. Vñ super illud. ij. Thes. ij. cuius aduent9 erit scm operationẽ sathane di. glo. Non tñ sine pfensu vt frenetici qui culpã non habent. qz si sic ageret. qz aũt incipiat esse malus ex vtero matris probat per illud ps. xlviij. Transgressores de ventre no. te. Hoc dr antichristo. Sicut Hiere. i. dicit beato iohãni baptista. Priusqz te formarẽ i vtero noui te. Quarto vbi nascet. quia in babilonia Apoc. xvij. Babilon magna mater fornicationũ. ¶ Circa pgressum nota quattuor Primo vbi nutriet. qz in illis ciuitatibus corozaim et bethsaida. Vñ super illo vbo Matth. xi. ve tibi corozaim. ve tibi bethsaida. quia si in tyro et sidone facte fuissent virtutes que facte sunt in vobis olim in cinere et cilicio penitentiam egissent. Secundo a quibus nutriet. qz a malchitis et magis babilonis et docebunt eũ omem artẽ magicã sic di. aug. Nutrietur etiaz a spiritibz malignis: qz propter incantationes suas quotidie et famulabunt: et assistent ei comites in diuersis. Apoc. xvi. Vidi de ore bestie et de ore pseudo prophete: propter incantationes quas de ore emittet tres spũs immũdos. Tercio qui populi ei adherebũt: quia populus iudeorz. Jo. v. Alius veniet i nomine ipsius et illum accipient. Quarto in qua etate incipiet hec omnia: qz in adolescentia. Eccl. iij. Vidi cunctos viuẽtes q ambulabant sub sole cũ adolescente secundo scz antichristo. Nam prim9 adolescens fuit christus. In illa ergo etate incipiet pdicare qua et christus ¶ Circa cultũ eius similiter nota quattuor cultus p quos attrahit diuersos ad se. Primo ergo vt attrahat ad se iudeos dicet se esse messiã in lege promissum vez deum et vez hominẽ. et reedificare templũ salomonis. dicẽs se velle restaurare ritum moysi. ij. Thessa. ij. Qui gloriat. et extollitur super omne qđ dicit deus: aut qđ colitur. ita vt in tẽplo dei sedeat ostendens se tanqz ipse sit de9. Dicet eñ iudeis se velle destruere omnẽ ydolatriã. Dañ. xi. Eleuabit aduersus omnẽ deum. Veruntamẽ cor eius erit ad destruendũ omnẽ cultũ iudeorz. Exodz. viij. dicitur. Et cor eius aduersus testamentum sanctũ. Item in eodem. viij. ca. Usqz ad principem fortitudinis magnificat9 est. et ab eo tulit iuge sacrificiũ. Secundo vt attrahat gentiles et ydolatras faciet simulacrum et statuã: et per incantationes mittet in ipm malignũ spũm ad vandũ responsa: et vocabit ipsum deũ moazim. Apoc. xiij Datum est ei vt daret spũm imagini bestie vt loquat ipsa imago bestie. et faciet vt quicunqz non adorauerit imaginez bestie occidat. Dañ. xi. Deum patrum suorum non reputabit: deũ autem moazim statuet in loco suo et venerabit. Moazim interpretatur. presidium quia ponetur edictuz. vt quicunqz fugerit ad statuam illam sit securus: et non occidat ob reuerentiã statue

Hanc enim imaginem faciet ab omnib⁹ adorari: vt dicitur. Apoc. xiij. Tercio vt attrahat ad se christianos. dicet se christum venisse ad iudicium sicut promisit in euāgelio. Et ostendet se mortuum ⁊ tercia die resurget. Apoc. xiij. Et vidi vnum de capitibus suis quasi occisum in morte. glo. interli. simulabit se antichristus mortuum: ⁊ per triduum latens post apparebit dicēs se suscitatum et plagam mortis eius curatam. Glosa. Arte magica ascendet in aera ferentib⁹ eum dēmonib⁹ ⁊ sic curabit plaga mortis eius ⁊ qui prius mortu⁹ credebatur post viuus reputabitur. et hoc ē qđ ibidem sequitur. Et admirata est vniuersa terra post bestiam. Et adorauerūt draconem scz dyabolum: qui dedit potestatez bestie. s. surgendi et adorauerunt bestiam id est antichristuz. Quarto vt attrahat ad se omnem hominem pcitum et magnum ponet caracterem in fronte ⁊ manu dextra vt distinguant sui ab alienis et nemo possit emere vel vendere nisi habuerit signuz. Apoc. xiij. Faciet oēs pusillos et magnos diuites et pauperes et seruos ⁊ liberos habere caracterem in manib⁹ et in frontibus ne quis possit emere vel vendere nisi habeat caracterem bestie aut nomē ei⁹. ¶ Circa
J conflictum eius nota q̄ ptra triplicem populum dimicabit scz contra clericos: nobiles: et mercatores. Clericos et laicos expugnabit et ad se trahet per rationes naturales. Erit enim valde instructus ī scripturis pb⁹. Dañ. viij. Surget rex īpudens facie ⁊ intelligens ꝓpositiones. Job xiij. De ore eius lampades procedūt. id est rationes naturales pb⁹. Milites ⁊ nobiles expugnabit ⁊ ad se trahet p distributionem terraz et dignitatum. Daniel. xi. Multiplicabit gloriam et dabit potestatē in multis. ⁊ diuidet terraz gratuito. Mercatores expugnabit ⁊ ad se trahet per aurū et argentum. Dañ. xi. Dominabitur thesauroz auri et argenti: ⁊ in omnib⁹ preciosis egipti. In eodem. viij. In copia rerum occidet plurimos. Demones eīm reuelabunt ei omnes thesauros absconditos et maxime loculos salomonis quos ipe suffodi fecit. Antiquitus enim homines morientes absconderunt thesaurum suū sperantes se redire post longum annum quez ponebant phī ad eundem locum et carnaliter viuere sicut prius. ⁊ propterea in sepulcris antiquoz frequenter est inuentus thesaurus. Hec sepulcra inueniet diabolus antichristo. Job. xxi. Ipe ad sepulcra ducetur: ⁊ in congerie mortuoz vigilabit. In eodem. xli. Sternet sibi auz quasi lutum. Populus etiam minor similiter distinguitur in tria genera hominum. s. in simplices: infirmos: ⁊ perfecte penitentes. Simplices ad se trahet per falsos ꝓphetas id est predicatores. Infirmos per tyrānos et perfectos p falsa mirabilia. Hec tria notat dñs in euāgelio. Matth. xxiiij. cū dicit. Surgent pseudo ꝓphete. i. pseudo xpi ad decipiēdum simplices. ⁊ tradēt eos ī magnā tribulationē ⁊ occident: ad infirmos cogēdos. ⁊ dabūt signa magna vt si fieri potest in errorem inducantur electi. ad perfectos cōmouendos. Propter has oēs tribulationes sathanas dicitur soluēdus circa diem iudicij. ⁊ dabitur ei libera potestas temptandi homines et nocēdi Apoc. ij. Cum consumati sunt mille anni. i. cū appropinquauerit finis mundi. millenarius enim est numerus perfectus. soluet sathanas id est dabitur ei libera potestas rēptādi. Et postea religabitur in iudicio. Apoc. ij. Et dyabolus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris vbi ē bestia ⁊ pseudo ꝓphete cruciabuntur in seculā seculoz. ¶ Circa obitum antichristi notāda sunt quattuor: scz tempus: ps̄ona interficiens: locus et modus. Primo nota tempus. q̄ post q̄ predicauerit tribus annis et dimidio. sex diebus post mortez helye ⁊ enoch interficietur. Apoc. xi. Ciuitatem sanctam calcabunt mensibus. xlij. Dañ. xij. Usquequo finis horum mirabilium? quanto tempore durabit persecutio antichristi. Et respondit angelus et iurauit per viuentem in secula seculoz. Quia tempus: tempora et dimidium temp⁹. i. vsq̄ ad tres annos ⁊ medium. Secundo nota personam interficientem. q̄ ipe christus interficiet. vel michael ministerio interficiet christ⁹ vero auctoritate. ij. Thessa. ij. Quem dominus interficiet spiritu oris sui. In historijs scolasticis dicit q̄ quedā

audiet vox in aere dicens. Morere. Et statim fulminabitur antichristus. Tertio nota locum, quia in illo loco morietur vnde christus ascendit scilicet in monte oliueti Congregabit enim multitudinem exercitus sui, et cum fuerit in supremo glorie sue pre multitudine exercitus sui interficietur in valitudine sua. Dan. xi. Veniet in valitudine vt conterat et figat tabernaculum suum inter maria super montem inclitum. Maria appellat mare mortuum et circunadiacentia maria. montez inclitum appellat montem oliueti i. Et sequitur. Veniet vsqz ad summitatē eius scz mōtis oliueti et nemo auxilietur ei scz quādo interficiet a xpo. Quarto nota modū qz interficiet subito et absque manu hominis et cunctis videntibus. Job. xxviij. Subito morietur et auferent violētum. i. antichristum: sine manu. In eodem. iiij. c. Videntibus cūctis ꝑcipitabitur. ¶ Circa tercium. s. statū purgationis que fiet per ignem nota ꝑambula que sequentur statum antichristi et ꝑcedent ignem purgationis. ¶ Primo ergo precederet spacium penitēdi post mortē antichristi ergo dabit spacium. xlv. dierū ad penitentiam illis qui in psecutione antichristi negauerūt fidem. Dañ. xij. In tē pore illo cum posita fuerit abominatio in desolationem. id est antichristus qui abominabilem se exigebat ad adorandum. dies mille. ccxc. i. tres annos cum dimidio. quia tanto tempore durabit. Et postea sequitur. Beatus qui expectat et puenit ad dies. M. ccc. xxxv. In hoc enim numero inuenitur spacium. xlv. dierum datuz ad penitendum. Nam si diebus mille. ccxc. addantur dies. xlv. sunt. M. ccc. xxxv. Est ergo sensus. Beatus qui post hos dies persecutionis vixerit qui sunt dies mille. ccxc et peruenit ad dies. xlv. supadditos ad penitentiam qui simul omnes fiūt. M. ccc. xxxv. sicut di. magister in hyst. in vltia visione danielis. Et in isto tempore omnes iudei conuertentur. ps. lvi. Conuertētur ad vesperam et. fa. pa. vt ca. s. mundi. Videntes enim se deceptos ab antichristo conuertentur ad christum. Et istud tempus vocatur status securitatis. Dicent enim tunc ministri antichristi. Licet enim princeps noster est mortuus. tamen pacem et securitatem habemus et ducent vxores et conuiuia celebrabūt. Et cum dixerint pax et securitas: tunc repentinus superueniet eis interitus. vt dicit apostolus. i. Thessa. v. Quia vt dicitur Matthei. xxiiij. sicut in diebus noe erant homines edentes et bibentes et nuptui se tradentes. sic erit in aduentu antichristi. Post hunc statum erit signoz status que ponit biero. que supradicta sunt si tamen sunt vera: nam de eis apud theologos doctoz dubitatio est. Quidā ēm dicūt qꝫ possibilia sunt: et possibile videtur ea sic euenire. Quibusdam autem videtur omnino absurdum et dicunt qꝫ statim post ꝓbabitū tempus mūdus comburetur. Quicquid autem sit ꝑ dicatoris arbitrio relinquatur. ¶ Post ꝑdicta ergo ꝑambula sequetur status purgationis que fiet per ignem. nam virtute dei ignis maximus generabitur in terra: et ex concursu omniū causarum superioz̄um et inferioz̄ que ex sua natura habent virtutem igniendi. que omnia diuina virtus faciet simul concurrere. Sicut factum est diluuium ex concursu omniū causarum: que habent pluuiam generare. vt di. Augustinus. Qui ignis faciem huius mundi purgabit, et tantum ascendet quantum aqua diluuij: qui purgabit bonos: quos inueniet si aliquid in eis purgandum fuerit. Boni vero et perfecti qui nihil purgabile habebunt resolutionem in corpoꝛibꝫ patientur sine aliqua lesione et pena. vt dicit Augꝰ. malos autem concremabit. Innouabit etiam elemēta. ij. pe. iij. Elementa calore soluentur. glo. Consumpti per ignem meliorem speciem resumūt. Et quia postꝫ iste ignis combusserit mundū descendet ad infernū cum reꝓbis diuisa ab eo luce. ps. xviij. Vox domini intercidentis flāmam ignis. Vbi basilꝰ di. Dominus ita recidet flāmam ignis vt electis luceat et reꝓbos exurat. Et in tali exustione omnia maria et omnes aque preter oceanum comburenť. et terra equabitur et remanebit lucida vt cristallus. et sic patet primū: ¶ Sequitur secundū scilicet comitantia ipsum iudicium que erūt multa. i. resurrectio coꝛpoꝛ virtute diuina et cō

gregatio eorundē ad vallem ioſaphat virtute angelica. Et tunc chriſtus veniet ad iudicium ad dictam vallem ⁊ cū iuſtis ⁊ peccatoribus diſceptabit. Omnia hec q̄ cunq; in iudicio concurrent in precedenti ſermone ſatis diffuſe dicta ſūt: ⁊ ideo hec ibi require: ⁊ hic amplius non dicatur. et ſic patet ſecundū. ¶ Sequitur terciū ſcz ſequentia poſt iudiciū. ſcz ſtatus innouationis mundi qui erit poſt iudiciū aſcendentibus electis cum chriſto ad celum. et deſcendentibus impijs ad infernū quia ſicut homo innouabit in corpore ⁊ in omnibus ſenſibus corporis cuius innouationi hic non inſiſto: quia ad reſurrectionez corporis pertinet ita mundus innouabit poſt iudicium ⁊ ſuperiora ⁊ inferiora. In ſuperioribus innouabitur firmamentum: quia quadā luce reſurrectionis clarebit ⁊ quieſcet mobile vlterius non mouendū. Vñ glo. ſuper illud eſa. Celi ſicut fumus liquescent di. Celi noui ⁊ terra noua quaſi quadam reſurrectionis virtute glorificata clarebunt. Item innouabit. quia lucebit ſeptupliciter ſicut lux ſeptem dierū. id eſt lux ante peccatū. q̄ p peccatū omnia ſunt deteriorata in odium hominis. Eſa. xxx. Erit lux ſolis ſicut ſeptem dierum. Vbi dicit glo. q̄ in ſeptuplum plus lucebit q̄ fecit ante peccatum. Stabit etiam īmobilis in oriente vbi creatus eſt nunq̄ ad occaſum tendens nec eclipſim patiens. Habac. iij. Sol ⁊ luna ſteterunt in habitaculo ſuo. Propter hoc totum tp̄us futurū dicit vna dies: quia ei nox non ſuccedit. zach. xiiij. Erit dies que nota eſt domino ⁊ nō dies neq; nox. Et quia vt dicit phūs. Temp? eſt numerus motus p prius ⁊ poſterius ⁊ cū motus nec in firmamento: nec in ſole ⁊ aſtris erit. ſequitur q̄ vlterius tp̄us non erit. Apoc. x. Tempus iam nō erit. Itē innouabitur luna: quia habebit lumē a ſe et non a ſole: ſicut modo habet. ps. lxxxviij. Luna perfecta in eternū. Item habebit tantam lucem quantā habuit ſol ante peccatū Eſa. xxx. Erat lux lune ſicut lux ſolis. Itez nō diminuet nec deficiet nec patietur vltra eclipſim. Eſa. vi. Nō occidet vltra ſol tuus: ⁊ luna tua nō minuetur. In inferioribus vero innouabunt quatuor elementa. ⁊ primo ignis quia clarior erit. Secūdo aer quia erit ſine turbine pluuia ⁊ tonitruo. Item ex aere ⁊ luce infuſa erit vnuz corpus: ſicut criſtallus habet lucem incorporatam modo lux accedit aeri ⁊ recedit. Vnde in illa alteratione que fiet p ignem illa cōmunicabūt, aer. ignis. celū. ⁊ aqua. ⁊ omnia iſta dicent celum vnū. Vnde in Apoc. xxi. Vidi celū nouū ⁊ terram nouā Sumit celum p̄ro tribus elemētis ſicut dicit glo. Item carebit qualitatibus corruptibilib. ſicut caliditate: frigiditate. humiditate ⁊ ſiccitate. remanebūt tamē qualitatum radices in aere. Tercio aqua: quia in aere nō erit fluribilis. ⁊ quia iſta eſt p̄prietas principalis aque. ꝓpter hoc dicit Apoc. xxi. Et mare iam nō eſt. Item carebit potentia extinguendi. Sap. xix. Aqua extinguendi naturam oblita eſt. Item carebit corruptione ⁊ potentia corrūpendi. q̄ omnis corruptio ab humiditate eſt que in aqua nō erit. vnde glo. ſup illo verbo. ij. Pe. iij. elementa calore ſoluent. dicit. Elementa quatuor quibus hic mūdus conſtat: ille magnus ignis comburet: neq; oīa cōſumet vt nō ſint ſed duo ex toto cōſumet. duo in meliorem reſtituet faciem. Quod quidam exponūt de igne ⁊ aqua que ex toto dicunt conſumi quo ad vſum illarum qualitatum ſcz caliditatis ⁊ humiditatis. Aqua em̄ non habebit poteſtatē extinguē di vel fluendi. neq; ignis cōburēdi. Quarto innouabitur terra. quia nō erit obſcura ſed lucida ſicut criſtallus: Item non habebit vſum germinādi: nec in ea erunt vegetabilia. Itē erit tota plana. Eſa. xl. viij. humiliabitur omnis mons ⁊ collis. hanc innouationē expectant oīs creature. Propter quod dicit aplus Ro. viij. q̄ omnis creatura ingemiſcit ⁊ parturit vſq; huc: q̄ ipſa creatura liberabitur a ſeruitute corruptionis in libertatem filioꝝ dei. Ibidē ⁊c.

¶ De epiſtola ſermo quartus.

QVecūq; ſcripta ſunt: ad noſtram doctrinā ſcripta ſūt. Ro. xv. In hac domnica eccleſia recitat aduētum chriſti ad iudicium generale. in fine mundi. de quo iudicio multa ſcripta ſunt valde: ⁊ p̄cedē

tia signa ⁊ cōcomitantia ⁊ subsequētia vt in p̄dictis ostensum est: q̄ omnia sunt scripta: ⁊ ecclesia recitat ad nos erudiendos. vt de ipso iudicio ⁊ de his que ad illud p̄curant eruditi ad ipsum p̄paremur vt decet. Jacula em̄ que p̄uidentē minus feriūt vt dicit Gre. ¶ De hac em̄ materia ep̄la p̄ sens loqui videtur: ostendens q̄ omnia q̄ deus pater ꝑphetas suos scribere mandauit: ⁊ que eius filius hō factus in terra est opatus: omnia sunt ad nostram doctrinaz animaꝝ salutē perpetuo ꝓsequendā. In q̄ quidem ep̄la apl's quatuor facit. Primo em̄ totam diuinā paginā ad nostram diē esse scriptaz eruditionē. ibi. Quecūq; scripta. Secūdo vt oēs idem sentiamus exēplo christi ⁊ p̄m christū. ⁊ hoc ad dei honorē ad ip̄m deū suā fundit oōnem. ibi. Deus autem patientie ⁊ solacij det idipm vobis sapere: nē. Tercio vt in obsequijs caritatis ⁊ infirmitatū tolerātia adinuicem suppor temus: sicut ⁊ x̄ps nos suscepit ⁊ supportauit: p̄iam ponit exhortationez. ibi. ꝑpter quod suscipite inuicē sicut et x̄ps suscepit vos. Quarto vt omni gaudio spirituali ⁊ pace repleamur iterato subiungit dēpcationem. ibi. Deus aūt spei repleat vos omni gaudio ⁊ pace nē. ¶ Primo ergo dicit totam scripturam ad nostram esse scriptā eruditionē. ⁊ hoc est. quecūq; scripta sunt: siue in ve. test. siue in no. te. siue de deo siue de celo: vel de mūdo vel inferno. vel de angelis vel de aīabus: vel de aduentu x̄pi in mundū. vel de aduentu eiusdē ad iudiciū omnia ad eruditionē nostram scribi fecit per seruos suos vt in ipsis de credēdis sperando ⁊ agendis eruditamur: ⁊ vt ꝑpatiam in aduersis. ⁊ p̄ ꝓsolationē in ꝑspis scripturaꝝ. i. quas scripture docent ⁊ mandant: habere veram spem de bonis eternis mereamur. vt nec ꝑpter aduersa nec ꝓpter ꝑspera ab istoꝝ spe decidamus. Hoc em̄ scripture mandāt: vt nō frangam̄ aduersis nec ꝑsperis dissoluam̄. sed firmam spem tanq̄z anchorā in aduersis ⁊ ꝑsperis retinentes ad brauū supne vocationis curramus. Circa hoc verbū ad nostrā instructionem notandū q̄ multa scripta sunt tā in veteri q̄z in nouo testamēto. a quibꝫ tanq̄ magnā doctrinā accipe possumus ⁊ debemus. Hoc est em̄ magis latum verbū ad p̄dicandū ⁊ exponendū q̄z sit in tota scriptura. Ubi nota q̄ est q̄druplex liber. scz liber creature: liber scripture: liber gre: liber glorie. In quolibet istoꝝ multa scripta sūt ad nostrā doctrinā. Primus liber est liber creaturaꝝ de quo dr Gen̄. i. In principio creauit deus celum ⁊ terrā scz p̄tinens ⁊ p̄tēntum. Ex q̄ instruim̄ ad fidem de deo bīdā quia in rerū creatione relucet dei oīpotentia que patri appropriat. In reꝝ vero ordinatione dei sapientia que filio attribuitur. In reꝝ aūt ꝓseruatione dei bonitas. q̄ spiritui sancto attribuit. Ex q̄ patet q̄ vnus ē deus in tribus p̄sonis cōsistens: q̄ creauit ordīauit ⁊ regit oīa. Ro. i. Invisibilia dei p̄ ea q̄ facta sunt intellecta ꝓspiciunt: sempiterna quoq; vtus eius ⁊ diuinitas Sapien. xiij. A magnitudine em̄ spēi ⁊ creature cognoscibiliter poterit hoꝝ creator videri. Iste vocat liber creaturaꝝ in quo mirabilia possumus spec'lari. p̄uer. vi. Vade ad formicā o piger ⁊ ꝓsidera vitam eius ⁊ disce sapīam. Et dicas hic de obediētia celi ⁊ de fructuositate terre: de elemētis et de natura multoꝝ aīaliū. ¶ Secūdus liber est liber scripture qui ꝓtinet totū vetus testam̄tū in q̄ multa sunt scripta. Hā primo scriptū inuenimus in Gen̄. i. q̄ deus hoīem magna excellentia dotauit. Faciamus inquit hoīem ad imaginē nostrā. vt p̄sit piscibus maris ⁊ volatilibus celi ⁊ bestijs terre vniuersecq̄z creature. De cuius excellētia miratur ꝑphēta in. p̄s. viij. Quid est homo q̄ memor es eius. Omnia subiecisti sub pedibus eius nē. Ex quo instruimur q̄ maximā dilectionē ad deū habere debemus quia tales nos fecit ⁊ oīa p̄opt nos. Instruimur etiā q̄ aīam ⁊ naturam nostram sic excellentē in magna reuerētia ⁊ puritate ꝓseruare debemus et nō in luto vicioꝝ labefactare. Ecc̄. ix. Fili in mansuetudine serua aiam tuā ⁊ da illi honorem p̄m meritū ⁊ sanctitatē. i. dignitatē. Secūdo inuenimus etiā scriptū in Gen̄. q̄ deꝑpter peccatū ⁊ mandati transgressionez expulit hoīem de paradiso ⁊ quasi tota illa excellentia spoliauit ac infinitis bonis p̄uauit: ac infinitis miserijs cū tota sua posteritate adiudicauit. Ex q̄ instruim̄ q̄

supra omnia & valde pccatū detestari debemus quod nobis tot bona abstulit. & tot malis addixit. Ecc. xxi. Qui in vno offendit multa bona pdet. Tercio inuenimus in scripturis iterum in Gen. vi. ca. q̄ propter peccatum carnis: omnis enim caro corruperat viam suam: deus totū genus humanū preter septem i diluuio deleuit & dixit. Penitet me fecisse hoīem. Ex quo instruim̄ q̄ carnalis concupiscentia ē illa virago in qua gen⁹ humanū suffocat: & est ignis ipsū consumēs. Ad quod significandū: ignis sup zodomitas descēdit turpium carnis peccato fedatos. Job. xxi. Ignis est vsq; ad cōsumatōem deuorans & oīa eradicans. s. germīa virtutum. Et ideo quātuz possumus corp⁹ nostrum macerare dēm⁹ ne talit suffocemur & taliter obruam̄. aug. Carnē vestrā domate ieiunijs & abstinētia esce vl potus quantū valitudo permittit. Ūñ de istis dr. Heb. xi. Circūierūt in melot. in. pe. ca. egē. an. affli. Quarto inuenim⁹ scriptum itez in Gen. xi. q̄ in edificatiōe turris babi. diuisit labiū vnū i lxx. līguas quā filij hoīm ex magna superbia edificabāt coq̄ntes lateres p saxis & bitumē p cemento. c⁹ cacumē vsq; ad celū volebāt erigere. vt ex altitudīe non timerēt amplius a diluuio aque. & ex lateribꝰ qui nō ledūt ab igne non timerēt futurū iudiciū p ignē fiendū. & sic cogitabāt dī potētiam subtfugere. Ex q̄ instruim̄ q̄ omnis diuisio & discordia est ex superbia: ab ipa em̄ oīs perditio initiū sumpsit. vt dicit hob. iij. Quicūq; em̄ peccat superbit & ītra deum erigit dum eius mādata ītemnit & contra ipsa facit & ei⁹ grām & donaꝛ oīcit āq̄ lutū. Propt q̄d homo sepat a sāctis ab ecclesia iustoz & a merito passionis xpi & omniū electoꝝ a virtutibꝰ & donis spūssancti & pace & primi vnitate. q⁹ int superbos semp turgia sūt vt dr. puer. xiij. Et breuit ab oī bono sepat. esa. lix. Iniq̄tates vre diuiserūt inter vos & deum vestruz. Ex q̄ patz sup omnia debem⁹ superbiam detestari & hūilitatem sectari per quaz bō mltipl exaltatur. i. pe. ij. Hūiliamī sub. po. manu dei vt vos exaltet i tēpore. cc. Luc. xiij. Dis qui se exaltat hūiliabit. cc. Quito inuenim⁹ scriptū. Exo. xiij. q̄mō deus eduxit pplm suū p manum validam de egipto a duritute pharaonis ipo cum exercitu suo suffocato in mari & q̄ mō mirabilibꝰ bñficijs est ipm p desertū psecutus. Nam colūna nubis per diem & columna ignis per noctem nūq̄z eis defuit & manna angelorū panis cib⁹ optimus p quattuor annos de celo exhibitus fuit eis. Ex q̄ instruim̄ q̄ deus pplm suū de manu hostiū eripit & ipm innūerabilibꝰ benefic̄is per desertū mundi psequtur. Nam ignē spūssācti mittit qui eos accēdit & purificat & illuminat & nubē refrigerij eis tribuit in aduersis Dan. iij. Fecit mediū fornacis quasi ventū roris flantem. i. cor. i. Fidelis deus qui non patietur vos tēptari sup id q̄ poteritis sed faciet cū tēptatōe prouentū vt possitis sustinere. Et ideo si bene agim⁹ multum in deo cōfidere debem⁹. ps. xxxvi. Spera in dominū. & fac bo. Sexto inuenim⁹ in. Leui. viij. q⁹ dē⁹ sacerdotes & leuitas de pplo seqstrauit ad cultū deo exhibēdum & instituit sacrificia ad peccatoꝝ oblationē illud sacrificiū verū aq̄ immaculate significantia. p q⁹ peccatū non est oblatū sed ablatū a q̄ fluxerūt omnia sacramēta ecclesie q̄ hūt in ei⁹ sāguine efficatiā oīa peccata delere. Ex q̄ instruim̄ q̄ ad cultū diuinū semp sūt alicj ordinādi. & q⁹ sacramēta ecclesie per ista sacrificia figurata deuote & pure debem⁹ suscipe vt a peccatis mūdemur & salutē aīe cōsequam̄. mat. xxvi. Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit. Ipsa em̄ sunt medicine leuissime & efficacissime: & sine rez dispendio omnem languorez anime sanant. sine quib⁹ sal⁹ hominis haberi non potest. Septimo inuenim⁹ in libro numeroꝝ. xxiij. cap. omnes māsiones quas fecerunt israel in deserto numeratas & inscriptas fuisse. Ex quo instruim̄ q⁹ omnia tempora nostra & oīa opera nostra & omnes mansiones quas facim⁹ in mundi deserto scribūtur in libro & in iuditio coram deo de oīb⁹ districtaz rōez deo reddemus. & ppt ipa & dī ipis iudicabimur siue ad vitā siue ad mortē. Dan. vij. Judiciū sedit & libri apti sūt. ber. De tps tibi ipense. a: te. q. sit exp. Mat. x. Qz & capilli capitis vri numerati sūt. q⁹ mīma vra dei nūerat: propter q̄d valde ābulare debem⁹ caute cū obseruemur in oī vita nra. Ephe. v.

Videte quomodo caute ambuletis. Octauo inuenimus Deu. i. ca. quō moyses seruus dei & omnis illa cōgregatio q̄ egressa est de egypto vltra sexcenta milia hominū pugnatorū p quibusdam peccatis oēs p̄ter duos scz iosue & caleph filium iephone mortui sunt in deserto nec terram promissionis potuerunt intrare. Ex quo instruimur q̄ deus populū suum in hoc mūdo punit ne puniat in futuro. aug. Ideo diuina bonitas irascitur maxime in hoc seculo ne iracatur in futuro. & misericorditer adhibet temporalem seueritatem ne eternā iuste inferat vltionem nec terrā lacte & melle manantem in hoc mundo populo suo confert vt tandem dulcedine eterne sacietatis reficiat. Et ideo dei flagella cum gaudio sustinere debemus. quia in ipsis purgamur instruimur & emendamur & vt filij dei et nō vt adulteri tractamur Hebre. xi. Q3 si extra disciplinam estis. ergo adulteri et non filij dei estis. Quē essi di. deus. cor. fla. autem oēm fi. quē. re. ij. Jacob. vi. Et essi non sinere peccatores ex sententia agere, sed statim vltionez adhibere magni beneficij est indicium. Nono inuenimus in Josue. quō dñs per iosue illas septem impias & pessimas nationes deleuit & ciuitates eorum succendit. & populus dei totā occupauit. Ex quo instruimur q̄ impij et filij eorū propter eos exterminandē de terra et bona eorū aliis tradunt. ps. Filij eius fiant orphani. et vxor eius vidua. & epi. e. ac. al. nutantes transferent filij eius mendicent & ejciantur de habitationibus suis Scrutet venerator omnem substantiam eius & viri. alieni. la. eius. Sic mandauit achab deleri cum tota pgenie sua. vt patz iij. Re. xi. Exod. ij. Ego sum deus zelotes vindicans iniquitatē patrū in filios in terciam & quartam generationē. Ex quo patet q̄ dei flagella inferunt bonis ad correptionem & emendationē & malis ad exterminationē & futurorū tormentorū inceptionem. Unde in vita ista incipit eis infernus & de tormentis transeunt ad tormenta. Job. xxiij. Ab aquis niuium transeunt ad calorem nimium. Sic trāsiuit pharao cum egyptijs de plagis ad plagas. vt patet in Exo. Decimo inuenimus Judi. ij. q̄ de mandato dei iudices constituti sunt qui populum iudicabant vel consolabant. Ex quo instruimur q̄ omnis potestas minister dei est vindex in nostra ei qui male agit: vt dicit aplus Ro. xiij. Prouer. viij Per me reges regnant et legum conditores iusta decernūt. Ex quo patet q̄ dominis tēpalibus obedire tenemur, et statuta eorum iusta que diuine iusticie non cōtradicunt et vita et p̄ cōmuni vtilitate omniū statuunt etiam q̄ztum ad conscientiā seruare tenemur et contrariū facientes penam que taxatur tenentur soluere. Multi autem contrarium dicunt. male dicentes q̄ huiusmodi statuta et lex si transgrediantur ea homines non obligant conscientiam sed bursaz. Contra quod dicit Ro. xiij. Qui potestati resistit dei ordinationi resistit. Coll'. iij. Serui obedite p̄ois dñis vestris. s. carnalibus non ad oculum seruientes: quasi hominibus placentes. sed in simplicitate cordis sicut timentes deum. Undecimo inuenimus in libro Regū. i. q̄ dñs in furore filijs israel dedit legem & regiam dignitatem. vt dicitur Osee. xiij. Dabo tibi inquit regez in furore meo. Ex quo instruimur q̄ dignitas humana seu mundana non est appetenda, nec deus libenter eam hominibus confert. quia in ea multe vanitates et iniusticie continentur Unde de saul primo rege a deo constituto dicitur q̄ quando est factus rex nō erat vir melior in omni israel qui postea in regia dignitate factus est valde malus. Hoc est signū q̄ temporali dignitate fulgētes et temporali iocūditate letantes nō sint multi amici dei. Et ad significandū q̄ tēpalis dignitas vana sit et per consequens nō appetenda semper quādo in libro regum dicitur talis fuit et tantum regnauit. addit. et mortuus est. Mors enim optime ostēdit quoniam humana dignitas vana est. Nam rex et imperator sicut et ceteri sub terra reconduntur nec potentia: nec diuitie: nec delicie eos comitant. sed facit eos omnia p̄dicta relinquere. et melius esset eis ea nunq̄ habuisse. Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil secum auferet. Ecc. xli. O mors q̄ amara est memoria tua homini pacem habenti in substantijs suis. Et sic

ꝓ de duob⁹ libris. ſ. creature et ſcripture. ¶ Tercius liber qui eſt liber gratie eſt ro/tũ nouũ teſtamentũ. qz nouũ teſtamentũ eſt p̃cipaliter ipſa gratia ſp̃ſſancti q̃ da tur fidelib⁹ a xp̃o. Ipſe ergo xp̃us eſt liber gratie qui eſt ſcriptus intus ⁊ foris, vt dr Ezech. ij. cꝫtũ ad diuinitatẽ ⁊ hũanitatẽ. qz vtrobiqꝫ doctrina magna inuenit q̃ eſt forma ⁊ exemplum totius xp̃iane religio/nis quem in tota vita noſtra imitari ⁊ ſpe culari debemus. Joh. xiij. Exemplũ enim dedi vobis vt quẽadmodũ ego feci: ita et vos faciatis. De quo libro grandis reſtat nobis ſm̃o. ſed quia imbecilles ſumus ad audiendũ dimittat ad p̃ns. ¶ Quartus liber eſt liber glorie in quo beati legũt ⁊ ip/ſum legendo oĩa sciunt. quẽ ſemel legere eſt oĩa ſcire. vt di. Aug⁹. Et ſic patet q̃ in quatuor libris. ſcz creatura ⁊. ſcripturarũ. gratie: ⁊ glorie. multa ſcripta ſunt ad eru/ditionem noſtram. ⁊ ſic patz primũ. ¶ Se cundo apl̃us vt exemplo xp̃i idem oẽs ſẽ/tiamus ⁊ vnanimes deũ honoremus ſuaz Fundit oratiõnẽ. d. Deus patientie ⁊ ſola cij. i. ꝫſolationis ſup. dator. det vobis idip ſum ſapere in alterutꝫ. i. ſapienter facere: vt vnus alterum ſupportare ſciat ⁊ ei pla cere. ⁊ vt oẽs credatis ⁊ idem dicatis. i. Lor. i. Idip̃m dicatis oẽs. ⁊ nõ ſint in vo bis ſciſmata. ⁊ hoc ſic ſm̃ ieſum xp̃m. ⁊ ſm̃ exemplum ieſu chriſti qui omẽs homĩes ad vnitatem reduxit. ⁊ hoc idem petro pro vobis vt vos vnanimes ĩ corde ⁊ vno ore in locutione glorificetis deum qui vos cre auit. ⁊ patrem dñi noſtri ieſu chriſti q̃ vos cum filio ieſu chriſto naturali in filios ad optauit. ⁊ ſic ꝓ ſecundũ. ¶ Tercio apl̃s vt inuicem ſupportemus in obſequijs ca/ritatis et infirmitatũ tolerãtia: ſicut ⁊ chri ſtus ſuſcepit nos piam ponit exhortationẽ dicens. Propter quod ſcz vt deum hono/retis ſuſcipite inuicem ſi eſtis in aliquo in firmi. ⁊ ſi in aliquo indigetis vnus ſerui/at alteri. ⁊ hoc ſicut ⁊ chriſtus ſuſcepit vos ducens ⁊ eleuans in honorem dei. glo. id eſt vt vos faceret imortales, imo quaſi de os et dei filios, ps. lxxxi. Ego dixi dij eſtis ⁊ filij excelſi omnes. Suſcepit enim nos chriſtus ſicut nutricius ad informandum Item noſtras miſerias tolerãdo: ⁊ nobis ſua beneficia exhibendo. Sic ⁊ nos inuicẽ ſuſcipere debemus. ¶ Conſequẽter ponit modum quomodo chriſtus ſuſcepit nos. quia in deos ſuſcepit ſm̃ veritatem. ⁊ gen tiles ſm̃ miſericordiã. ⁊ oſtendit q̃ hic de/bemus nos ſuſcipere inuicem: ⁊ ratione ve ritatis iuſticie ⁊ ratione miſericordie. Et hoc eſt quod dicit, Dico enim chriſtuꝫ fuꝫ iſſe miniſtrum. ſcz p̃dicatorem ⁊ apoſtolũ circumciſionis. ⁊ propter circũciſionem. ſcz iudeorum, quia illis ſpecialiter miſſus eſt ⁊ in propria perſona eis p̃dicauit Sic dixi. xv. Non ſum miſſus niſi ad oues que perierunt domus iſrael. Et hoc propter ve ritatem dei ſcz oſtendendã. Et exponit ſe dicens. Ad confirmandas. id eſt implen das promiſſiones patrum. id eſt patrib⁹ veteris teſtamenti factas Geñ. xxij. In ſe mine tuo benedicentur omẽs gentes. Et ſic gentes chriſtus ſuſcepit ex ſola ſua mi ſericordia. ⁊ hoc ſic. Gentes autem dico debere honorare deum ſuper miſericordia id eſt de miſericordia ſibi facta. quia non ex operibus iuſticie que fecimus nos: ſed ſm̃ ſuam miſericordiam nos ſaluos fecit. ad Thitũ. iij. Et hoc ſcz q̃ gentes debent honorare deũ ſuper miſericordia ſibi fa cta probat per quatuor auctoritates. Et pri ma reſpicit miſericordiam ſibi impenſam ſuper infuſione fidei quã deus gentilibus ĩfudit. ibi. Propterea ꝫfitebor tibi in gen tibus domine. Secunda vero ſup̃ infuſio ne caritatis proximi. ibi. Letamini gentes cum plebe eius. Tercia autem ſuper infu/ſione caritatis dei. ibi. Laudate dominum omnes gentes. Quarta ſuper infuſione ve re ſpei ibi. Erit radix yeſſe. Hec autem ſũt tres virtutes. ſcz fides. ſpes. ⁊ caritas. per quas omnes gentes ſaluate ſunt. Dicit ergo gentes laudare debere deum de mi ſericordia ſibi impenſa ſuper infuſione fi/dei quam deus in mĩa eis infudit. Et hoc eſt qđ di. O dñe loquit̃ xp̃us ad patrem: confitebor tibi in gentibus: i. faciam gen/tes ꝓfeſſione fidei tuam diuinitatẽ ꝫfiteri et noĩ tuo. i. filio tuo incarnato p̃ quẽ cog/noſceris ſicut res per nomen: faciã gentes cantare. i. aperte confiteri eius humanita/tem affirmando. In his aũt duobus pfe/cta conſiſtit fides, Jtẽ gentes debent deũ

honorare ꝓpter infusionē caritatis ⁊ vnitatis ꝓprie: q; coniunxit eas cū plebe sua vinculo dilectionis fidei ⁊ vnitate ecclie ita q; ē vnū ouile ⁊ vnus pastor. Et ergo dicit. Letamini gentes cū plebe eius: cui ex dei misericordia vnite estis. Item gentes debēt deū honorare ꝓ infusione caritatis dei. In qua laudent deū ex tota dilectione vt filij dei. ⁊ hoc est. Laudate dñm omnes gentes. s. ꝓ dilectione quā vos habere ad illum: laudate eum verbo ⁊ magnificate muneribus. Item gentes debēt honorare deū ꝓ infusione firme spei: q; fecit ⁊ facit eas sperare in christum: qui ꝓcessit de radice yesse: ⁊ a mortuis resurrexit. ⁊ hoc ibi. Erit radix yesse. ⁊ ex hac ille ꝓcedet qui exurget scz a mortuis regere. id ē ad regendum gentes in fide ⁊ bonis operibus ⁊ gentes in eū sperabūt habere vitā eternā. Geñ. xlix. Et ipse erit expectatio gentium. Et nota q; yesse dicit radix. ⁊ dauid arbor beata maria ramus. ⁊ xps flos ⁊ fructus. Esa. xi. Egredietur virga de radice yesse ⁊ flos de radice eius ascendet. Et sic patet tertiū. Quarto ⁊ vltio iterato subiungit deꝓcationē. ibi. Deus aūt spei. s. infusor ⁊ in quo sperare debemus: repleat vos omni gaudio spirituali quo sitis bene ordinati ad deū: ⁊ pace qua sitis bene ordinati ad ꝓximū: ⁊ hoc est in credendo. s. in his q̄ sunt fidei sitis concordes ⁊ virtute spūs sancti. id est in caritate que dicit spūssancti virtus. Et sic patet quartum.

Dñica tercia aduentus de euāgelio.

Sermo quintus.

Q Vm audisset iohānes in vinculis opa christi mittens duos ꝑ discipulis suis ait illi. Tu es qui venturus es an aliū expectamus. Habac. xi. In hac tercia dñica aduentus recolit xpi aduentus ad limbum. De hoc em̄ videtur iohannes petere. s. an xpus per se in mundū veniret etiā ꝓ se ad inferni claustra descēdat, vt dicit Gre. Per quē aduentū intelligit aduētus filij dei ⁊ ad mortuos ⁊ ad limbū descendit. Qui q̄dem aduentus filij dei in morte est cū preparatione ⁊ timore expectandus. Et ideo ecclesia ad hunc nos offis fideles inuitat. dicit. Surgite vigilemus quia nescitis quā do veniet dñs. Luc. xij. Et vos estote pari quia qua hora nō putatis dñs veniet. Ꝑo test etiam per aduentū xpi ad limbū aduēnire xpi in mentem significari. Quia sicut sancti patres quasi in quodā carcere ꝓ culpa primoꝝ parentū in limbo manebāt. sic ⁊ nos ꝓ eadem culpa in valle huius mundi detinem̄: ⁊ in ea tanq̄ ꝓfinia demorabam̄ ⁊ filium dei tanq̄ in mentes nostras spūaliter venire desideramus, qui nos consoletur dicentes. Esa. lxiij. Vtinam dirumperes celos ⁊ descenderes. Sic ergo i hac dñica aduentus xpi ad limbū recolit de q̄ iohannes in euangelio hic queritur videt. In quo quidem quatuor sūmarie cōtinētur. Primū est iohānis vinculatio dolorosa. ibi. Cū aūt. io. in vin. opa christi. Secundū est iohannis interrogatio fructuosa. ibi. Tu es qui venturus es an aliū expectamus. Terciū est responsio xpi virtuosa. ibi. Respondens autem iesus ait illis. Euntes renū. iohāni que vidistis ⁊ audistis Ceci vident ⁊c. Quartū est de iohanne a xpo facta recōmēdatio copiosa. ibi. Illis aūt abeūtibus cepit iesus dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in desertū vi. ⁊c

Primo ergo ponitur iohannis vinculatio dolorosa. Herodes enim antipas sine ascalonita filius regis herodis qui innocentes occidi fecit. iohannē vinculauit ⁊ in carcere posuit. Herodes autem agrippa filius aristoboli filij regis herodis ⁊ fratris illius herodis ascalonite occidit iacobum fratrem iohannis gladio ⁊ petrum i carcerem religauit. Qualis ergo pater talis filius ⁊ nepos etiam fuit. In carcere ergo predicti herodis iohannes existens et audiens mirabilia opera que christus faciebat: misit duos discipulos suos quoꝝ noīa tacentur. vt ex parte sua christum interrogarent dicentes. Tu es qui venturus es ⁊c. Circa hāc primam partem scz iohānis vinculationem tria notātur ad nostrā edificationem scilicet vinculationis iohānis admiratio. quia iohannes vsq; hodie in vinculis detinetur. ⁊ quis ꝓ iohannem in vinculis significetur. Primo ergo notatur magna admiratio q̄ ex iohānis vinculatiōe consurgit. que quidē āmiratio ex

quatuor causatur. s. ex parte iohannis: et ex parte herodis: ex parte herodiadis. et ex parte cause vinculationis. ¶ Ex parte quidem iohannis. quia vt dicit Crisostomus. iohannes scola virtutum. magisterium vite sanctitatis norma: forma iusticie et regimentis speculum: pudicitie titulus: castitatis exemplum. penitentie via. peccatorum venia. fidei disciplina. iohannes maior homine. par angelis. legis sanctio. apostolorum vox. silentium prophetarum. lucerna mundi. precursor iudicis christi. castra metatoris. i. loci preparatoris. domini testis. et totius medius trinitatis. Hic talis et tantus traditur herodi incarcerandus et saltatrici donatur. Ex parte vero herodis consurgit admiratio. quo vt idem Crisostomus. d. herodes prophanauit templum. sacerdotium sustulit. et subuertit ordinem. temerauit regnum. corrupit imperium. quicquid erat religionis et legis. quid vite. quid morum. quid fidei. quid discipline perdidit et confudit. Herodes sicarius in ciues. in nobiles latro. in socios populator. in domesticos predo. plebis interemptor occisor filiorum. in extraneos homicida. in proprios parricida. inebrians terram cruore. sanguinem pium in poculo crudelitatis absorbuit. et hic tam nequam et sceleratus tenuit et alligauit iohannem. ¶ Ex parte autem herodiadis admiratio surgit. quo herodias meretrix vxor philippi et concubina herodis fratris eius demonum incantatrix impostatrix criminum. corruptrix castitatis. spectaculum demonum. corruptio mortis. homicida sancti dei: et filia diaboli. et mater iniquitatis: et ad preces tam nequissime iohannes est incarceratus et morti condemnatus. ¶ Ex parte vero cause vinculationis admiratio consurgit. quia propter iusticiam quam iohannes defendebat. propter veritatem quam predicabat et propter sanctitatem qua continebat est carceri mancipatus et vinculis alligatus. Carissimi quis audiuit vnquam talia. et quis de talibus plenam posset reddere rationem Ro. xi. O altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei. quam incomprehensibilia. sunt. iudicia eius. et inuestigabiles vie eius. Unde quidam philosophi quesierunt. vt. d. boe. Si deus est vnde tot mala. et si deus non est vnde tot bona. sed de mundo ab scandalis: quia vinculatio hec vsque hodie manet. Si quis enim hodie vult similis esse iohanni et defendere iusticiam: et loqui veritatem et sanctitatem seruare: certe multas patietur tribulationes et retum et persone ne mirta incommoda sustinet. vj. ad Thy. iij. Omnes qui pie volunt viuere in christo iesu persecutionem patientur. Sed plorandum est fratres quod hodie pauci iohannes inueniuntur qui defendant iusticiam. predicent veritatem et contineant sanctitatem. Psal. Non est intelligens aut requirens deum. omnes declinauerunt simul inutiles facti sunt. non est qui faciat bonum non est vsque ad vnum. Et nota quod sicut propter predicta tria scilicet iusticiam et veritatem et sanctitatem iohannes se incarcerari permisit. ita propter alia tria sponte ad carcerem deserti pertexit. Et primo vt mundum quibus dominum tangere debebat ab omnibus operibus coinquinatis mundabat ab omnibus mundas seruaret. Secundo vt visum de spiritu sancto in columbe specie visum immaculatum custodiret. Tercio vt auditum quo patrem dicentem. hic est filius meus dilectus auditur erat. et linguam qua dicitur erat ecce agnus dei. sanctam et puram seruaret. Quia ergo totus mundus in maligno positus est. vt dicit. i. ioh. v. Et inter latrones theasaurus seruari non potuit. ideo ad desertum confugit. Apoc. xviij. Exite de ea populus meus. et principes non sitis deliciarum eius. Secundo notandum est quod iohannes vsque hodie in vinculis tenetur. Si quis enim vult similis esse iohanni et defensare iusticiam: et loqui veritatem: et continere sanctitatem. certe multas patietur persecutiones. vj. thi. iij. Omnes qui pie viuere volunt in christo persecutionem patientur. Iohannes enim interpretatur gracia siue in quo est gracia. Gracia autem et virtutes vsque hodie in viculis tenentur et vicia regnant. Tenetur enim in vinculis vera fides et infidelitas et fides mortua regnant. ita vt videat. tempus iudicij aduenisse in quo fides perpauca erit. Luce. xviij. Cum venerit filius hominis putas ne inueniet fidem in terra. Similiter spes de deo spualiter supplantata est: et tota spes ad mundana fluxit. esa. xxviij. posuimus mendacium spem nostram. et mendacio protecti sumus. Spes mundanorum veracior est mendacium

quia mentitur & non dat quod promittit. Similiter caritas dei & proximi extirpata est & odiū & guerra vbiqz regnant. Matth. xxiiij. Surget gens ꝓtra gentē: & regnum aduersus regnuz: & qm̄ abundabit iniquitate, ca. mul. Similiter liberalitas nō cōparet sed auaricia regnat vbiqz. Hiere. vi. A maiore vsqz ad minorē omnes auaricie student. Similiter castitas non seruat̄ ꝫ luxuria omnia penetrat & corrūpit. ps. Corrupti et abominabiles facti sunt. Similiter hūilitas nō habetur sed honor et vana gloria ꝙ omnes queritur. Jo. xij. Dilexerūt gloriā hoīm magis qz dei. Et breuiter vicia vbiqz regnant. & sua abundantia replent terrā. Gratia aūt & virtutes breuiter vinculant. Osee. iiij. Non est vitas & non ē misericordia & non est scia dei in terra. Maledictū & mendaciū et furtū et homicidium & adulteriū inundauerūt & sanguis sanguinem tetigit. ¶ Tercio notandum ꝙ Johannē in vinculis & in carcere detentū significatur hō penitens in ergastulo carnis degens. Corp⁹ em̄ qđ ante peccatum erat palatiū glorie post peccatū factū est carcer miserie. Job. vij. Numqd mare aut cetus sū ego: qz circūdedisti me carcere in q̄ carcere hō penitēs quadrupli vīculo alligat̄ s. vīculo originali ꝙ cupiditatis vinculo pēnis' miserie: vinculo actionis prauē: & vīculo caritatis fraterne. Primo ligatur vinculo originalis cōcupiscētie q̄ ē promptas ad malū & difficultas ad bonum Propter qđ di. apostolus. Ro. vij. Non enim qđ volo bonum hoc ago. sed qđ odi malū illud facio Eccl. vij. Inueni amariorem morte mulierē. i. ꝙ cupiam mali: vincula em̄ illius sunt manꝰ illius. Prompta ad malū & difficultas ad bonum sunt manus & vincula illius mulieris Hec ꝙcupiscentia signata ē per mulierem: de qua dicitur. Luce. xiij. ꝙ erat inclinata nec poterat surs̄ū respicere. qz vt dī. Gen. viij. Cogitatio sus hoīs & cogitatio eius ab adolescentia sua proni sunt ad malū. ¶ Secūdo ligat̄ vinculo pēnis miserie. s. penalitatum carnis: q̄ sunt fames: sitis, frigus et calor: labor & dolor & mors. Osee. xi. In funiculis adam trahā eos. Penalitates aūt presentes dicunt̄ funiculi adam, qz ex adam contrahunt̄. Hec vincula penitens humiliter sustinet. i. Cor. iij. Usqz in hanc horam esurim⁹ & sitim⁹ & nudi sum⁹: & colaphis cedimur & instabiles sum⁹. Scit em̄ ꝙ hec penalitates sunt quasi quedā medicine amare purgatiue a malis & preseruatiue, Greg. Qđ lima ferro: qđ flagella grano: qđ fornax auro, hec tribulatio viro iusto: Peccator aūt ab hoc vinculo seipsum festinat soluere. quasi manū dei possit effugere dum esurie & sitim expellit p crapulā & ebrietatē: frigus vestituz multitudine: laborē aūt ociositate. dolorez vo voluptate. mortē aūt medicinaꝝ sumptiōe. Sed vt di. Hiere. xxx. Catenas ligneas ꝓfregisti & facies ꝑ eis ferreas. qz in esurie & sitim sempiternā ibit. & calorē & frigus intolerabile patiet̄. Job. xiij. Ab aquis niuiū transibunt ad calorem nimiū. ¶ Tercio ligat̄ vinculo actionis prauē. qz vt dī. Job. iij. In multis quidez offendim⁹ oēs ps. Funes peccatoꝝ circūplexi sunt me a quibus peccator penitens dū audit opa xp̄i qui cecos illuminat: mortuos in peccatis resuscitat: & peccata relaxat: instanter ꝓcurat absolui & mittit duos nūcios ad deū. s. oratōnem & elemosinā. qui cozaz deo vadūt vt illuminet̄ in mente & virtus ei ꝓferat̄ ad hec vincula ꝓfungenda Ec iō dī. Tues q̄ venturus ꝛc̄. s. in mentē meam ꝑ grāz tuā vt me illumines de credendis: & mihi robur ꝓferas in agendis. Sic fecit cornelius centurio de q̄ dī. Act. x. Elemosine & oratones tue ascenderūt in memoriā in cōspectu dei. Et iō ad eum petrus missus est qui eum illuminauit & a vinculis peccatorum absoluit. ¶ Quarto ligat̄ vinculo caritatis fraterne q̄ est vinculū psanctissimū vniens animā cū deo & oēs virtutes in anima & oēs fideles in vna ecclesia & opera bona oīm fidelium in merito gloriose beate virginis. Propter qđ di. apostol⁹. Coll. iij. Sup omnia aūt hec caritatem habete qđ est vinculū pfectionis Et ad Ephe. iij. In caritate radicati & fundati vt possitis comprehendere. c. offi. s. q̄ sit. la. lon. ꝛc̄. Et sic patet primum ¶ Secundo ponitur iohānis interrogatio fructuosa: magnus enim fructus secutus est dum per eam discipulos suos ad cognitionem ch̄i rursū reduxit

Et hoc est. Tu es qui venturus es an alium expectamꝰ? Ubi nota q̄ hebrei ob hoc verbum damnant iohannem. pro eo q̄ dicunt ipm̄ in morte de xp̄o dubitasse. nec veram fidem habuisse de ipso. Vira cecitas q̄m si iohannes hac interrogatione dubitasset vel aliquo modo peccasset dns post ipsum tm̄ non cōmendasset Nota tamen q̄ de hac interrogatione diuersimode sancti sentire videnꝰ. Et reg. enim et hiero. sentire videntur et dicere q̄ quesiuit si xp̄s de seipso descensurus erat ad inferos sic̄ per seipm̄ mundum venerat quatenus ei? descensum deberet inferis nunciare sicut eum iam mundo nunciauerat venisse vt greg. ait. Querit vt sciat. et si is qui per seipsum venerat p̄ se etiam ad inferni claustra descendat. Idem di. hiero. Elit enim Unde non ait. Tu es qui venisti. sed tu es q̄ venturus es Et est sensus Vāda mihi q̄ ad inferna descensurus sum. vt̄ te debeā inferis nunciare. an aliū ad hec sacramenta missurus es Ambro. vo dicit q̄ non fide sed pietate dubitauit. sicut vxor dicit viro eunti vltra mare. Dimittis me solam et filios tuos. Hoc non dicit ex ignorantia sed ex pietate. Cris. vo di. q̄ nullo mō dubitauit. Elit enim Sed nō vtiq̄ habet hoc ratione. s. q̄ iohannes aliquo mō dubitauerit. iohannes enim neq̄ hoc ignorauit. Hilarius vo di. q̄ non sue sed discipulo? ignorantie p̄suluit. vt enim scirent non aliū a se predicatū ad opa eius intuēda discipulos suos misit. Et est verior hec sīa vt ex xp̄i responsiōe apparet. Quia si di. ego descendā vel aliquid ad descensum pertinēs. sed solum factis et vobis discipulos iohannis certificauit. qui indiscrete p̄ magistro suo crebrius emulabant? p̄ponentes eum ipsi. Et iohannes appropinquās morti noluit eos in hoc errore dimittere. sed misit eos ad xp̄m in quo inuenirent exempla vite. lumen doctrine et miracula glorie. p̄ que omnia cognoscere poterant q̄ ipe erat filius dei. Et sic patet ꝑm

Cūtes renūciate iohāni. In hac tercia parte ponit xp̄i rāsio virtuosa q̄ per miracula respondet eis. Nam coraz eis multa fecit vt dī. Luce. vij. Et sic patet q̄ responsio optima fuit. q̄ incepit a factis ibi. Ceci vi. claū. ambu. et terminata est ad verba ibi. Et beatus est qui non fuerit scādalizatus in me. Acti. i. Cepit iesus facere et docere. Primo ergo probat q̄ ipse erat filius dei. q̄ opa talia similiter et in tanta quānitate et in tali potestate non orando sed precipiendo fecit. que nulli? vnq̄ fecit nec facere potuit. Jo. xv. Si opera non fecissem in eis q̄ alius nemo fecit peccatū nō haberent. In eodem. v. Opa q̄ ego facio hec sunt que testi. phi. de me. Secūdo idez p̄bat p̄ rationē. que talis est. Beatitudo cōsistit in cognitione veritatis et būanitatis xp̄i. Job. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te so. deum vez̄ et quem misisti iesum xp̄m Scādalizari aūt in xp̄o nihil aliud est q̄ opera humana q̄ pertulit. non credere ipsū esse deū. Non scandalizari autē in xp̄o nihil aliud est q̄ sub humanitate xp̄i credere diuinitatē esse. hūane infirmitatis operibo nō obstantibo q̄ pertulit. Ulñ scandalum ponit hic pro obice. Oēr autē ponit dē lapillus qui abscondit? in puluere. Damus etiam dē abscondi in verme et ē oēr vel scandalū i pisce. Uult ergo xp̄s hic dicere. Si ille qui q̄uis videat me humane fragilitatis opa exercere. nihilominus tamē credit q̄ sub humanitate sit absconsa deitas. beatus qui tūc non scandalizabitur vel scandalū patiet? in me. Sic qui p̄pter opa hūane fragilitatis q̄ perfecto non credit esse me deū nec sub humanitate diuinitatem latere. scandalū patiet? in me. p̄pter q̄d capietur et ꝯdemnabit? sicut piscis ab hamo. Et hoc dicens tetigit valde subtiliter istos discipulos iohannis q̄ tali scādalo laborabāt. dū propē abstinentiā vite magistr̄ suū ei p̄ferebāt. si ꝑsiderātes alia opa q̄ faciebat. hoc aūt scādalū manīe apparet in morte xp̄i. vt di. gre. Grande erū scandalū mens fidelium p̄tulit. qñ eū q̄ se filiū dei dicebat videbant capi et occidi tāq̄ a deo totalit̄ derelictū. Ulñ dicebāt. Si rex isrl̄ ē de cē. nūc d̄ cru. et cre. ei. vt p̄z Jaxxvij. Coz. i. Nos aūt p̄dicam? xp̄m crucifixū iudeis q̄dez scādalū. Et sic p̄z rāsio nē xp̄i in nullo p̄tinere ad iobez. nisi q̄ remittit ad eū discipulos tanq̄ mḡr remittit scolares ad repetitōez magis p̄ticulariter instituendos. quia xp̄s alte probauerat

Ipse erat filius dei quasi. d. Christ⁹. Ea/
tis ad iohannez ⁊ renunciate ei mirabilia
que coram vobis feci. ⁊ que facere me au/
distis. Nã cecos illuminaui. claudos feci
ambulare. ⁊ leprosos mundaui. surdos fe
ci audire. ⁊ mortuos suscitaui. ⁊ pauperes
euangelizaui. i. de euãgelio instruxi. vel in
structores alioꝝ de euangelio feci. Et tunc
iohannes exponet vobis prophetiam esa.
que de messia futuro dicta fuit. q̃ cum fa/
cris meis ꝓcordat. q⁹ cum deus ipse vene/
rit ⁊ saluabit nos. tunc sꝛz in aduentu mes
sie qui deus erit aperient oculi cecoꝝ ⁊ au
res surdoꝝ patebunt. tũc saliet et sic̃ cerua
claudicans. ⁊ aperta erit lingua mutorum
esa. xxxv. Item in eodem. lxi. Euangeliza
re pauperibꝫ misit me. Et iõ pauperes euãge
lizant. Diuites enim ita sunt intenti di/
uicijs ꝓgregandis et ꝓseruandis ⁊ in tan/
tũ talibꝫ inhiant q̃ de euangelio instrui
nihil curant. Et si aliqñ audiunt verbum
dei a solicitudinibꝫ mundi suffocat in ore
eoꝝ ⁊ non referũt fructum vt dr̃. Matth. xi
xiij. Propter qõ xp̃s dixit. difficile qui pe/
cunias hñt. intrabũt in regnũ celorũ. In
eodez. xix. ¶ Moraliter aũt nota q̃ filius
dei in aduentu suo ĩ animã peccatoris oĩa
supradicta mirabiliter opat. Et iõ iustifi/
care impiũ est miraculoꝝ maximũ. Om/
nia em̃ miracula in iustificatione impij cõ
currunt. Propter qõ di. sanct⁹ aug. q̃ ma
gis est de impio facere pium q̃ creare ce/
lum ⁊ terraz. Homo em̃ per peccatũ septẽ
damna patit̃ que hic insinuant̃. Primo ĩ
excecat̃ in mente Sap. ij. Excecauit enim
e. ma. eoꝝ. Vere peccator est cecus. Nam
ducitur a dyabolo ad furcas inferni. et nõ
videt. Peccator est sicut noctua que ĩ lu/
mine solis videre non potest. sed in tene/
bris melius homine videt. sic peccator lu/
cem veritatis et bonitatis diuine nõ videt
Tenebras aũt et astucias et lucra mundi
optime videt. Luce. xvi. Filij huius mun
di vel seculi prudentiores filijs lucis ĩ ge
neratione sua sunt. Hanc cecitatem dñs
sanat cum fidei lumen peccatori infundit
in quo omnia videt. et cognoscat necessa/
ria ad salutẽ. Act. xv. Fide purificans coꝝ
da eoꝝ. Et sine quo misteria fidei non co
gnoscit. vnde dr̃ Esa. Nisi credidentis ñ
intelligetis Et hoc est qõ dicit̃. Ceci videñ
id est peccatores ceci in mẽte tenebris pec
catoꝝ illuminantur. Secundo peccator ꝑ
impotentiã claudicat. Claudicare ab ipo/
tentia procedit. Peccator enim devictus
a vicijs non potest procedere recta via. q⁹
vt dicit hoc. posse peccare ab impotẽtia ꝓ/
cedit. q⁹ ex hoc potest homo malum agere.
q⁹ in efficacia et stabilitate boni stare non
potuit. Exemplo claudi vel cadentis. Ex
hoc enim quis claudicat vel cadit q⁹ recte
ire vel stare nõ potest. Sic peccator ob hoc
cadit in malum q⁹ in bono stare nõ potest.
propter qõ di. aug. Peccatum nihil est. ⁊
posse peccare nõ est posse. sed deficere. Itẽ
sicut claudus in omni passu versus terraz
flectitur. sic peccator omni tempore querit
talem mercedẽ ⁊ terrena cõmoda Pro/
pterea enim vadit ad ecclesiam ſac̃ elemo
sinam vt ꝓseruet̃ ⁊ augeatur in bonis pre/
sentibꝫ. Propterea xp̃s di. Amen dico vo
bis rece. me. s. Matth. v. Et dr̃ Job. xij. c.
Abundant tabernacula predonũ. Hãc im
potentiã xp̃s depellit dum ipse que ẽ vera
fortitudo anime peccatoris illabit̃ in quo
omnia potest homo. Phil. iij. Omnia pos
sum in eo qui me ꝓfortat. Et per quẽ om/
nia facit. ⁊ hoc est qõ hic dr̃. Claudi ãbu/
lant sꝛz erecti versus celũ celestia queren/
tes. Tercio peccator lepram anime incur/
rit que lepra corpis in centuplum peior ẽ
que a solo deo sanari potest. ꝓpter quã red
ditur abominabilis deo et sanctis et ejcit̃
extra castra. i. extra ecclesiam sanctorum a
dyabolo devorand⁹. In cuius figura mã/
datũ est in lege q⁹ leprosus debet mitti ex/
tra castra. et caput discoopertũ portare. q⁹
peccator non põt dyabolo resistere si deus
permittit dyabolũ proprias virtutes ĩ pec
catorem exercere. Qui em̃ habet caput di
scoopertũ non habet inimico resistere Un̄
chayn homicidio perpetrato ait Gen̄ iij.
Ecce ejcis me a facie tua. omnis qui iue/
nerit me occidet me. q⁹ autez peccator nõ
statim a dyabolo devoratur et magna dei
misericordia procedit. Trenoꝝ. iij. Mise
ricordie domini q⁹ non sumus consumpti
Hanc lepram per gratiam suam domi/
nus repellit. quam animẽ infundit. sicut
contrarium expellit contrarium. est enim

contraria gratie dei, p quam gratiam constantinus ab vtraq; lepra curatus est. Et naaman syrus. iiij. re. v. Et hoc est qđ dicitur. Leprosi mundant. ¶ Quarto peccator efficitur surdus ab audiendo infecta verba vite. ps. cxiij. Aures habent et nō audiunt. Peccator efficit surdus propter strepitū mundanorum, q; tota die in dominijs mundi et inter rotas fortune morant. Sic molendinarius surdus efficit in molendina, propter strepitū mole. Propterea dī bieremie. xxij. peccatori. Terra, terra, terra audi. verbum dñi. Ter dī terra. q; peccator terrena cogitat. terrena loquit. terrena opant. Peccator sicut dī. ps. facit sicut aspis qui vt non audiat vocem incantantis et sic capiatur, obturat aures suas vnam immittendo in eam caudam et aliam figendo ad terram. Sic peccator ne audiat verbū dei et ne capiatur ab eo, obturat vnam aurem cauda, i. longam vitā sibi promittendo et de morte nō cogitando. Luce. xij. Gaude anima mea. ha. mul. bo. tepo. nē. Alia obturat terra. s. circa terrena se totaliter occupando et in eis bonū suum constituendo. ps. cxliij. Beatū dixerunt populū cui hec sūt. Hanc surditatē dominus expellit dum p gratiam suam tangit aures cordis et facit hominem omnia mundana contemnere et ad vite intentū esse. Sic tetigit apostolos q statim ad vnicum verbum xpi relictis omnibus secuti sunt eum. vt patet. Matb. iiij. Et hoc ē qđ dicit. Surdi audiūt. sup. verbū dei cum effectu ¶ Quinto peccator in anima morte culpe morit. q; cum vita anime qua per gratiam viuit deo in dilectione dei consistit. iuxta illud hugonis de sanc. victore. scio aia mea. q; amor ē vita tua. et per peccatū mortale odium dei incurrit. liquet qđ per peccatū anima morit cū dei dilectionē amittit. Hec est pessima mors de qua sup omnia dolendū est. et ad quaz vitandam omnia mala sunt toleranda, et ad quam expellendā omnia sunt expendenda ps. xxxiij. Mors peccatorum pessima. aug. Vera mors est quā homines non timent scz separatio anime a deo. Morit homo i corpore et omnes amici cōueniunt et plorant et curant honorifice sepelire eum, moritur i anima et nullus curat, et nulli dolet et nullus plorat. Hanc mortem dñs expellit dū amorem suum qui est vita anime ipsi anime infundit. p quam sapiunt et spiritualia et terrena dissipiunt. et per quē deus in eo manet et ipse in deo, qui est beata vita animarū. vt di. i. aug. i. Jo. iiij. Deus caritas est et qui manet in caritate i deo manet nē. Et hoc est qđ dicit mortui resurgūt. Secto peccator efficitur pauper. q; cum omnia bona sint filiorum dei. iuxta illud. i. cor. iij. omnia vestra sunt siue mundus, siue mors, siue vita siue presentia, siue futura. et peccator de filio dei transit ad dyaboli seruitutem. manifestū est qđ omnia bona pdit. matthei. xxv. Ei aūt qui non hz scz gratiaz filiorum. et qđ habet auferetur ab eo. Et si peccator bona fortune videtur habere. certe iniuste et rite possidet. sed sicut credo in malum suū. q; vt dicit aug. Peccator nō est dignus pane quo vescitur. Nulla creatura est ita pauper sicut peccator, qui tamē diuitem se dicit qđ mors oprimet, probat, quia in morte diuicias et delicias et honores totaliter perdit. Apoc. iij. Dicis q; diues sum et locupletatus sum et nullius egeo. et nescis quia miser es et miserabilis pauper et cecus et nudus. Justus aūt in morte veras diuicias et delicias et honores inuenit. Propter quod. vi. scriptura. Eccī. xli. O mors bonum est iudiciū tuum. Hāc pauperratem tollit dñs dum virtutes aie infundit que vere diuicie sunt q auferri non possunt. et durant perpetuo. Et hoc est qđ dicitur ibi. Pauper euangelizantur. i. virtutibus sublimant. ¶ Septimo peccator de oībus factis dei scandalizatur et murmurat Naz murmurat de iustitia. dum videt pestilentias venire et bōes eternaliter damnari. ps. xlviij. Nunquid ineternū irascetis nobis? Item murmurat de misericordia qua deus petit peccatoribus. Luce. xv. Murmurabant scribe et pharisei dicētes, q; hic peccatores recipit et manducat cum illis. Item murmurat de prouidētia qua peccatoribus semp prospera eueniunt et iustis aduersa, bierē. xij. Quare via peccatorum prosperatur. bene est oībus q iniquе agunt? Item murmurat de bono tempore et de malo Et breuiter de omnibus murmurat et scandalizatur Unde xps exemplum

posuit de [illegible] iohanne baptista dicens. Non venit iohannes manducare panem neq; bibere vinū: et dicitis demoniū habet. Venit filius hoīs manducare et bibere et dicitis. hic est vorator et potator vini vt dicit Matth. xi. Hic cadit exemplū illius senis qui cum venit cum filio et asino in ciuitatem: et primo ascendit ipse asinū: secundo fecit ascendere filiū. tercio ascendit ipse et filius simul. quarto nullus eorū ascendit: et de omnibus fuit murmuratū. Istud est pessimū peccatum scz murmurare et scandalizari de factis dei. i. Corinth. x. Neq; murmuraueritis sicut quidā murmurauerūt et perierūt de exterminatore. Hoc murmur et scandalum dñs sedat p lumen spūssancti q̄ docet nos credere omnia: iuste, pcedere et recte disponi. i. Joh. ij. Unctio eius scz spūssancti docebit vos de omnibus. Et hic patz terciū. ¶ Quarto ponit iohānis cōmendatio copiosa. cū dicit. Illis aūt abeūtibus cepit iesus dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in desertum videre ꝛc. Siquidem totus populus exibat in desertū ad videndū et audiendū iohannē. Sed noluit iesus cōmendare iohannē coram discipulis suis: quia tunc magis confirmasset eos in errore quo eū sibi pferebant: sed illis abeunti bus cōmendauit eum coram turba. Que quidem cōmendatio necessaria fuit ꝛ dignа. Siquidē ex interrogatione iohānis quadrupler error turbe surrexit de iohāne Quidam essi cogitabant q̄ esset mobilis in sua fide cum paulo ante christū asseruit deum. d. Ecce ag. dei qui tol. ꝛc. Joh. xj Modo interrogat. Tu es qui ven. es an alium expectamus? Et ideo xp̄s hoc remouens asserit iohānem nō esse mobilem vt arundinē sed firmū in fide sua. Quidam assimilabant eum histrionibus qui in facie laudāt hoīes vt accipiāt de rebus dñorū ꝛ p̄sequens non existimabant eum esse sancte vite. Hoc xp̄s remouens di, eū nō esse mollibus vestitum vt histriones qui i aula regum morantur ꝛ eis adulant dicti adulatores ab aula. Unde iob. talia nō q̄rebat. s. mollibus vestiri. ꝛ in aula regum ꝛ dñorū morari ꝛ delitijs affluri: imo induebatur tunica de pilis camelorū facta: ꝛ zona pellicea ad lumbos eius: ꝛ in deserto habitabat: ꝛ in spelunca iacebat: ꝛ cibus eius fuit locusta ꝛ mel siluestre: vt p̄z Matth. iij. Et asperā ꝛ sctām vitam ducebat. Et nota hic q̄ vestis iohānis ꝛ oīm iustorum est vestis iusticie q̄ figurata est p̄ tunicam xp̄i quā deus suis maīb⁹ texit: vt phīa dixit hoe. q̄ facit hoiem dignum nuptijs eterni regis quā ille paup nō hīs & nupcijs ē expulsus vt p̄z. Mat. xxij Ista vestis est valde rigida: ꝛ nō est mollis. q̄ arta est via q̄ ducit ad vitā. Matth. vij. Vestis aūt pcōrum ē molli: q̄ bonis mūdi ē delectabilis. Ista vestis mollis est pellicea vt puta de corijs pauperū facta: q̄ cibus diuitū vita paupm ē. Exēplū de vsurarijs ꝛ pdonibus q̄ excoriant pauperes. Ista est vestis illa quā rex amō pcidi fecit nūcijs q̄ venerūt eū visitare. Rex amō. i. dyabolus peccatoribꝫ q̄ vadūt ad euz visitare ad infernū p̄cidit vestes scz in morte q̄ tūc oīa bona auferūtur ab eis. ꝛ tūc sūt viri cōfusi fortit valde. q̄ tūc appet ignominia eorū nam q̄ supra oīa q̄sierūt hōres suppeditant a canibꝫ q̄ supra oīa q̄sierūt diuitias expoliantur ab omnibꝫ. Cū ista veste pellicea electi sūt primi pentes de paradiso postq̄ vestem innocentie pdiderūt Istā vestem mollem nō habuit iohannes baptista. sed peccatores qui morant i domibus dñorū mundi vestiti sunt ea. Quidam credebāt eū nō esse ꝓpheta ꝓ eo q̄ futura nesciebat: qđ ad ꝓpheram ptinet. sed de eis interrogabat. Hoc xp̄us remouens dixit iohannē nō esse ꝓphetam solū: sed plus q̄ ꝓpheram. ¶ Ubi nota q̄ vere iohānes fuit plus q̄ ꝓpheta quantum ad sex. Primo quia in vtero in mundo: ꝛ in limbo ꝓphetauit quod nullus alius fecit. Secūdo quia indice xp̄m ostendit quem ceteri alij futurū esse dicebāt. Tercio q̄ fuit ꝓpheta ꝙsolationis: sed alij afflictionis ꝓ eo q̄ dixerūt expecta rexpecta. Spes autē que differtur affligit aiam. vt dr̄. puer. xij. Quarto q̄ nō solum vera p̄dicabat ꝛ p̄dicebat: sed semp agebat sancta. qđ multi alij nō fecerūt. Quinto q̄ alij ꝓphete de ipo iohāne ꝓphetauerūt vt malachias. Ecce mitto angelū meū ꝛc. eius dē. iij. Sexto q̄ oēm ꝓphetisationē termīauit. Matthei. xi.

Usq; ad iohannē lex ⁊ ꝓphete. Quidam credebant iohannem non esse nunciū dei ꝓ eo q̄ secretum de messia futuro nō reuelauit ei. quod ad nunciū ptinet. s. secreta dñi portare. Hoc xp̄s remouet. d. eum esse angelū. i. dē q̄ scriptū erat malach. iij. qui debebat aduentū messie filij dei imediate p̄cedere ⁊ viā ei p̄parare. s. p̄dicando. baptizando: ⁊ hoīes ad pn̄iaz inducendo ⁊ xp̄o testimoniū phibendo. In qua magna iohānis fama declarat. Et sic pz q̄ in cōmendatione iohānis quatuor virtutes cardiales apparēt in eo pfecte fuisse. nā in eo q̄ dissimilis arūdini describit fortitudo insinuat. in eo q̄ nō fuit mollibꝫ indutus: nec in aula regū cōmoratus ei⁹ tpantia manifestat. in eo vero q̄ ꝓphēta asserit eius prudentia cōmendat. sz in eo q̄ angelus appellat eius iusticia declarat. In angelo em̄. i. nūcio hūilitas ⁊ fidelitas designat. que ad iusticiā reducunt. ¶ Morale autē ad edificationē nostrā nota q̄ iohannes nō fuit arūdo: q̄ ꝓditiones arūdinis ꝓueniūt peccatoꝛi ⁊ nō iohanni. Assimilat aūt peccatoꝛ arūdini quantū ad quatuor. Primo q̄ arundo radicat in arena ⁊ terra fluida ⁊ nō in petra. sic peccatoꝛ nō radicat in petra xp̄o. sed in mūdo fluente. i. Jo. ij. Mūdus transit ⁊ cupīa eius. Et iō peccatoꝛ cū mūdo transit. q̄ vt di. Gre. qui labenti innitit necesse est vt cū labente labatur. Johānes aūt in petra xp̄o fuit radicatus. Sic iustus primo ⁊ principlr debet fundari in christo qui est regnū dei ⁊ iusticia eius. Et nota hic q̄ arbor bene radicata ⁊ fundata difficulter eradicat. sic qui radicatus est in xp̄o vl in mundo ab vtroq; difficile mouet. Et ideo attendendū est vbi hō primo mittat radices vtr̄ in xp̄o vel in mūdo. Secūdo q̄ arundo exterius hz pulcritudinē in foliis. ⁊ interius in stipite vacuitatē. sic mūdus ⁊ mūdani exteri⁹ apparēt pulcri ⁊ interius sunt vacui ⁊ deformes. Vacui sunt quia nō hñt virtutes. que sūt vere ⁊ ꝓprie diuitie hoīs nec hñt deum q̄ est omne bonū. ⁊ iō nihil habent. sz sunt omno vacui ⁊ ideo semp̄ desiderāt repleri tāq; nihil hñtes. Sunt etiā deformes quia tria sunt turpiora ō mūdo sc̄z infern⁹ dyabolus ⁊ aīa peccatoris sicut tria sunt pulcriora que repiunt in creaturis sc̄z padisus angel⁹ ⁊ anima iusti. Johānes aūt nō fuit vacuus interius. sed plenus spūsancto Luc. i. Spūsancto replebit adhuc ex vtero matris sue. Item exterius fuit extenuatus ⁊ rigidus. Unde inter oēs sanctos depingitur exterius deformis. Intus autez fuit pulcerrimus. Sic iustus debet esse interius plenus virtutibꝫ ⁊ exterius vacuus esse in rebꝫ mundi. interius pulcer ⁊ exterius abiectus. ⁊ attenuatus. Hic pz exemplum de galla puella simachi ꝓsulis ⁊ patricij filia que cū a pentibꝫ molestaret vt reciper virū alioquin: vt dicebant medici hēret barbā. Non curauit habere barbam ⁊ exterius esse deformis dū interius esset formosa. in dyalogo est. Pōt etiā p arundinē ypocrita designari. qui exterius lucet p apparentē ꝙuersationē. interius aūt est vacuus. q̄ veritatē virtutis nō habet q̄ad modū arūdinis ad ventū detractionis vel adulationis inclinat. Nec est illa arūdo que xp̄m sitientem aceto potauit vt pz Math. xxvij. Sitit xp̄us salutē nr̄am ⁊ bonitatē: sed ypocrita specie bonitatis ei ꝓpinat. sicut acetū similitudinē habet vini et nō vinū non est. Tercio q̄ arūdo est valde debilis ⁊ de facili euellit ⁊ frangit ⁊ ad oēm ventū mouetur: sic peccatoꝛ est valde debilis ad onera penitētie. nec pōt ea sustinere. frangitur etiā in omni aduersitate sibi ꝓpingente ⁊ blasphemat ⁊ ad oēm ventū tēptationis flectitur ⁊ inclinat. Arūdo vere est mūdus q̄ nullā stabilitatē habet. Ecc. xxvij. Stultus sicut luna mutat. id est mūdus: qui semp̄ stultizat ⁊ coronat⁹ rosis vt puer semp̄ vult in croceis iocari. et ideo in eo nullo mō est cōfidendū. Sed iohānes fuit valde fortis: q̄ a flumine persecutionis vinculationis ⁊ decollatōis euelli nō potuit a fide ⁊ operꝫ iusticia. Nec a vento adulationis fuit motus cū iudei miserūt legatos ⁊ nūcios. q̄ volebant eū ꝓ messia siue ꝓ xp̄o recipe. sed dixit. Nō sū. vt patz Jo. i. Sic vir iustus debet esse fortis ad onera pēitentie. ⁊ in omni aduersitate fortune firmus. q̄ō tūc erit cōfirmatus amorē dei habebit qui facit grauia leuia. Quarto q̄ arūdo hz lanuginem ꝓ fructu. sic peccatoꝛ nō refert fructū ex opibꝫ suis. Cap. v.

Spes impij quasi lanugo que a vento tollitur. Ro. i. Quem fructū habuistis tūc in illis in quibus nunc erubescitis. iohannes aūt fructū retulit. quia p triplici causa debetur ei fructus centesimus. s. qz virgo. qz ꝓdicator. z qz martir. Sicut vir iustus debet facere bona opa quoz gl'iosus est fructus: vt pz in libro Sap. iiij. ca.

De epistola sermo sextus.

Sic nos existimet hō vt ministros xpi. i. Corinth. iiij. In tota epla hodierna vnū intendit apls. s. falsum iudicium quo ad ministros xpi subditis ꝓhibere. in quo cū euangelio concordat. In q̄ ostenditur q xps falsaz opinionē de iohāne baptista dei ministro ꝓpter interrogationez quā fecit exortā p multiplicē de iohāne cōmendationē deleuit ostendens ipm verū mīstrū dei. Tria ergo apls circa tale iudiciū in hac epla facit. Primo q viri ecclesiastici qui ab ecclesia in suis officijs cōstituunt ad diuina tractanda debent vt xpi ministri a reliquis reputari. ibi. Sic nos existimet hō vt mi. z dispē. mīs. dei. Secūdo ostendit q tales ministri non debent a suis subditis iudicari. ibi. Hic iam querit inter dispensatores. Tercio ostendit quat tuor cōes que debent tale iudiciū cohibere ibi. Sibi aūt p minimo est vt a vobis iudicer aut ab hūano die ꝛc. Primo ergo vt di. apls q viri ecclesiastici qui ab ecclia in suis officijs instituūt ad diuina tractāda: debent vt xpi ministri a reliquo populo estimari: z hoc ibi. Sic nos exis. hō. ꝛc. s. viros ecclesiasticos existimet homo qui libet vt ministros xpi querentes scz xpi honorē: z ei ꝓficientes. ij. Cor. iiij. Non enim nosmetipsos ꝓdicamus: sed iesum xpm dōm nostrū. nos aūt seruos vestros ꝓpter ihm: z dispensatores misteriorum dei. Nota q dispensator est qui ꝓuidet z disponit q̄b cuicq̄ psone cōgruit. z ꝑm hoc cuicq̄ distribuit. Vel qui disponit misteriorum officia vel quecūq̄ alia bona dōi sui. Talis dispensator erat paulus z tales debēt esse ꝓlati ecclie. Col. i. Cuius factus sum ego paulus minister ꝑm dispositionē dei que facta ē mihi in vobis. i. Pe. iiij. Unusquisq̄ sicut accepit grām in alterutrū illam administrantes sicut boni dispensatores multi formis gratie dei. Quidam aūt ministri ecclesie potius sunt dissipatores q̄ dispensatores q dissipant patrimoniū xpi. Luc. xvi. Homo quidā erat diues qui hēbat villicū z diffamatus est apud illū quasi dissipasset bona illius.

Circa hanc primā ꝑtem epistole ad edificationē nostram tria sunt videnda: qz cū quilibet xpianus sit empticius seruus xpi eius sanguine redēptus z de potestate dyaboli ereptus. debet ei fideliter ministrare z deuotū obsequiū exhibere z omnia bona que habet ad honorē z voluntatem dōi expendere. cum bonoz ipsius sit dispensator z nō dns. Et ideo primo videndū est que requirūtur ad hoc q ministerium z seruicium nostrum sit deo acceptū. quod valde solicite attendere debemus: quia in tali seruicio ꝓcurrūt res z persone z maximuz lucrum z maximū damnū. Si enim debito mō fiat remunerandū est vita eterna Si eīm aliquis multo tempe z multo labore z solicitudine addiscit aliquā artē ex qua tamen modicū lucrum ꝓsequit cum quanta solicitudine deberet addiscere ministerium hoc. circa quod pōt accidere maximū lucrum z maximū damnū. Et ideo nota q septem requirunt ad hoc vt nostrū seruicium sit deo gratū. Primū est intelligentia veritatis que per fidem habetur: vt scz credamus de deo omnia que fides catholica credit. Hiere. xi. Credere eīm oportet accedentem ad dominū quia est: z inquirentibus se remūerator sit. Sicut enim regi terreno non est acceptus minister cecus: sed intelligens. iuxta illud Prouer. xiiij. Acceptus est regi minister intelligēs sic regi celesti nō est acceptus minister infidelis sed fidelis. Hebre. iij. Sine fide impossibile ē placere deo. Quomodo eīm quis poterit placere deo nisi sciat que placita sunt deo. quod per fidem scitur. Et iō iudei z sarraceni z omnes extere nationes q̄ seruiūt deo. eoz seruicia non sunt deo accepta: quia non habent fidem z ideo nesciunt quid faciunt z quidam credētes se obsequi deo peccāt. Joh. xvi. Uenit hora vt omnis qui interficit vos arbitretur se obse

quium prestare deo. & hec facient vobis: quia non nouerũt patrem neq; me. Aug. Omnis actio infidelium mala. Secundum est conformitas morũ vel moralitatis que per imitationẽ haberur vt conformet se minister moribus dñi. Conformari eñ debemus actibus christi & eũ sequi. Joh. xij. Si quis mihi ministrat me sequatur. Similitudo enim morum dilectionẽ generat. Eccĉ. xiij. Omne animal diligit sibi simile. & omnis homo primum suum. Hũc enim deo acceptum est ministeriũ nostrũ quando ei in actibus conformamur: vt sicut ipse quidez est sanctus impollutus segregatus a peccatoribus ita et nos simus Leuit. xi. & xix. Sancti estote quoniã ego sanctus sum. Qualis est ergo dominus talis nititur esse minister. propter quod dicitur Prouer. xix. Princeps qui libẽter audit verba mendacij: omnes mĩstros habet impios. quia sez nitũtur ei in malo cõformari. Hic cadit exemplũ cuiusdam infirmi. qui videbat sibi esse gallus quem nullus medicorum poterat curare: nisi quidam medicus qui simulauit se similit esse gallum. Et tunc infirmus accessit ad eum omnia que medicus faciebat similiter & ipse faciebat. & medicus assumpsit medicinam similiter & ille per quã liberat⁹ fuit. Nunq; mulier placet viro nisi conformet se actibus suis vel moribus. Et ideo vidue nõ libenter assumunt: quia sunt alioz mo/ribus conformate. Tercium est mũdicia puritatis que per caritatem habetur. ps. c. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Peccatum reddit animã nõ solum imundam sed leprosaz. Unde peccatum per lepram in scriptura designatur. Sicut ergo nullus dñs vult ministrum leprosum sibi ministrare imo abominatur ipsum. sic christus nullum vult sibi ministrare peccato mortali infectum. imo ex ipso ministerio condemnat ipm. vt patet in ministris ecclesie. qui si in peccato mortali in sacramentis ecclesie deo ministrent moraliter peccant. Hic cadit exemplũ illius dñe tudertine de qua Gre. d. in dyalogo q; cum de nocte pollura esset a viro de mane p̃cessit ad dedicationẽ oratorij sancti sebastiani. & tetigit reliquias eius & statim inuasa est a demone. Hanc imundiciam peccatoz caritas depellit: quia ipsa est ignis diuinus qui animã purificat & ꝑsumit rubiginem peccatoz. Prouer. x. Uniuersa delicta operit caritas. Luce. vij. Remittunt ei peccata multa: quoniã dilexit multum. Quartum est actus humilitatis qui per subiectionẽ habetur. ꝓprium enim ministri est humilitas & subiectio. hz enim dñm discalciare & equũ ꝑparare et genu flectere: & in omni obsequio ei assistere. Et ideo ꝓpria naturã & rõnem ministri est superbia. Et hoc multomagis in ministris christi deber obseruari nõ solum hac ratione sed etiam q⁹ dñs eoz hũilimus fuit. Matt. xi. Discite a me quia mitis sum & humilis corde. Valde ergo monstruosuz est & detestabile q; aliquis de ministris sit superbus & ambitiosus: cũ dñs eoz sit hũilis. Et ideo iesus discipulis suis ait. Matthei. xj. Quicũq; inter vos vult ma. fieri. sit mi. vo. Secus est in ministris dyabolis cũ ipse sit superbissimus. & ideo sicut ipse e superbo & ipsi sunt superbi. Job. xli. Ipse est rex sup omnes filios superbie. Sed in ministris xp̃i nullomõ est tolerandũ. ps. c. Non habitabit in medio domus mee q; facit superbiam. Hec hũilitas subiectionez habet: quando sez minister xp̃i vult subesse & nõ esse & omnes alios reputat se superiores. i. Se. v. Non quasi dñantes in clero. Et iterũ. Superiores inuicẽ arbitrantes. Phil. ij. Quintũ est patientie longanimitas que per aduersoz tolerantiaz habetur. Debet enim minister sustinere correctiones dñi in dictis & in factis: & obsequia laboriosa tolerare. vt mercede retributionis nõ careat. ij. Cor. vi. In omnibus exhibeamus nos sicut dei ministros in mul. pa. Job. xiij. Etiaz si occiderit me in ipo spabo. Minister christi debet facere sicut canis qui si expellitur per vnũ ostiuz statim redit per aliud. Non coronat xp̃us aliquem ministrũ suũ: nisi sit ꝓbatus i patientia aduersatioz. sicut rex terrenus nõ dat ciuitatem militi nisi multa aduersa ꝓ eo sustinuerit: vt ꝓbatus sit sustinere. Jac. i. Beatus vir qui suffert temptationem q; niam cum ꝓbatus fuerit accipiet coronã. xc. ij. Thi. ij. Nemo coronabitur nisi qui

le.cer. Sextum est negociatio fidelitatis que per sinceram dilectionē habet Matth. xxiij. Quis putas est fidelis seruus et prudens quem constituit dñs super familiam suam. Qñ enim minister habet sinceram dilectionem ad dñm: tunc enim negocia fideliter agit: alias querit utilitatem propriam et non dñi et tunc valde a dño diligitur et carus habetur. Ecc. xxxiij. Est tibi seruus fidelis sit tibi quasi anima tua. Et nota q̄ merces non tribuitur p̄m multitudinē negociorum: sed p̄m fidelitatē. Matth. xxv. Quia super pauca fuisti fidelis supra multa te constituā. Septimū ē strēnuitas velocitatis que per solertē diligentiam habet. Quando minister christi solicitus ē et velox in ministerio suo acceptus ē illi. sicut minister solicitus et velox acceptus ē regi et dño terreno Prouer. xxij. Vidisti virum velocem in opere suo, coram regibus stabit. Ecōtrario est de pigro quia ministrum negligentem et pigrū dñs libenter expellit et cū magnis iurgijs sustinet eū. Ecc. xxij. De sterore boum lapidatus est piger. i. vilissima obiurgatione. Sic de muliere pigra que per totam septimanā nō purgat domū nisi in die sabbati et dom? eius videt quod dat stabulum. sic sunt multi clerici circa officium diuinū valde negligētes nec attente. nec tempe suo dicentes. Aliqui sūt qui officium diuinū nō dicunt nisi die dominica. et ecclesiam dei tenent sicut aliam domū cō. Hiere. xlviij. Maledictus vir q̄ facit opus suum negligenter. Job. ij. Aufer ista hinc et nolite facere domū patris mei do. ne. Seculares vero dñi aīas suas purgant semel in anno. et magis sunt soliciti de seruicio equor̄ suor̄ q̄z de seruicio dei. ¶ Secundo videndū est in q̄ christo vult sibi ministrari. Et dicendū q̄ in tribus sibi a nobis et ministrari et seruiri pōt. Primo in solerti custodia nostri. Abacuc. ij. Super custodiam meam stabo. Quilibet homo quedam ciuitas dei est. iuxta illud. ps. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. In qua deus sponsam et filiam suam. id est animā ad ipsius imaginem creatam collocauit ab hostibus custodiendā. qui huic ciuitati diuersa cōtinua mouent plia. Job. vij. Milicia ē vita hominis sup terram. In hoc ergo christo ministrare debemus vt sponsam suam. i. animā nostram et ciuitatem suam ita custodiamus ne ab hoste capiatur: et in captiuitatē inferni ducatur. ij. Thi. ij. Labora sicut bo. mi. christi iesu. Sic militauerat apostolus qui dicebat. ij. Thi. iiij. Bonū certamen certaui, cur consumma. fi. ser. Secūdo in fideli et vtili vsu virtutū et donor̄ nobis collator̄, sicut di. Job. i. ca. Quilibet homo egredit nudus ex vtero matris sue. Et p̄bus di. q̄ anima nascitur sicut tabula rasa. Et a nobis penitus nihil habemus: sed omnia bona nobis a deo donātur. i. Cor. iiij. Quid habes quod nō accepisti? Sic ergo christo ministrare debemus vt virtutibus et gratijs nobis concessis laudabiliter vtamur ad dei honorem et primi vtilitatem. Et iō non debemus abscondere bona dei vel inutiliter tenere, quia iste seruus qui abscōdit pecuniam domini sui condemnatus ē vt patet Luce, xix. Domine ecce mna tua quam habui repositam in sudario. Sic bene vsus fuerat ille bonus seruus qui dic̄ Domine quinq̄ talenta tradidisti mihi. ecce alia quinq̄ superlucratus sum. Matth xxv. ij. De. i. Ministrate in fide vestra virtutez et opera fructuosa. Die ergo illis qui bonis ad dei ipsius vituperium et proximi nocumentū vtuntur. Tercio in subuentione seruor̄ christi opera pietatis eis exhibē do et quantum ad corpus et quantum ad animā. Sex enim sunt opera pietatis ad corpus. et sex quantum ad animaz. In hoc ergo christo ministramus si opera pietatis primis exhibemus. quia hec opera reputat ipse sibi fieri. Matthei. xxv. Esuriui et dedisti mihi manducare ꝛc. Amen dico vobis q̄diu fecistis vni ex mi. ni. ꝛc. ¶ Tercio videndū est quare domino ministrare debemus. Dicendū q̄ propter tria. Primo propter debitum reddēdum ex innume ris beneficijs deo seruire obligamur et maxime ex tribus. Primo quia ad imaginez suam nos creauit pulcerrimas creaturas et sui capaces. ¶ Cogitemus quantū remur medico. qui reddidisset nobis visum vel manus vel pedes ꝛc. Quantum vero tenemur deo qui nobis corpus et animam dedit. Job. ij. Manus tue dñe fece

runt me ⁊ plasmauerunt me. Secundo quia omnia nobis subiecit ⁊ ad nostrū ministerium ⁊ seruitutē ordinauit ⁊ etiā angelos suos. ps. lxxxx. Angelis suis mandauit de te ⁊c. De quo miratur propheta dicens. Quid est homo q̄ memor es eius? Omnia subiecisti sub pedibus eius oues ⁊c. ps. viij. Tercio quia ipse in luto ⁊ late re mortalitatis. per. xxx. annos nobis seruiuit ⁊ pedes nobis lauit: ⁊ vt nos redimeret morti se tradidit. ⁊ ideo totaliter ⁊ ī oībus ⁊ p̄ omne tempus: ⁊ omni genere famulatus ei obligamur. ⁊ si omni die millesies moreremur: nō tamen esset sufficiēs recōpensatio. ps. cxv. Quid retribuam domino pro omnib̄ que retrib. mi. ⁊c. quasi di. nihil dignum. Secūdo tenemur deo ministrare, ppter p̄mium consequendū: vt si terreat labor alliceat merces que infinita est. ¶ Triplex autem p̄mium consequimur si deo seruimus. Primū est quasi deo seruimus. totus mundus seruit nobis. Quia vt d. Aug⁹. qui subest iugo xp̄i oīa subsunt ei. Bern̄. Fideli homini totus mundus diuitiaꝝ est. totus plane q̄z tam p̄spera q̄z aduersa cooperantur ei in bonum. Ro. viij. Diligentib̄ deum omnia cooperantur in bonū. Secundū est: quia deus suos seruitores nobilitat valde. trāsferens eos de genere seruoꝝ in carissimos filios. ps. lxxxi. Ego dixi dij estis ⁊ fi. excel. Huius habemus exemplū in cruce christi que seruiuit deo per breue tēpus in duro seruicio: ⁊ tamē ita exaltata est. Aug⁹. crux de penis latronū transijt ad frontes imperatoꝝ. Quid ergo dīs faciet fidelibus suis si tantum honorē contulit penis suis. Hoc etiam patet in apostolis ⁊ alijs sanctis. Nam beatos se reputant imperatores si possunt osculari ossa eoꝝ. Terciuꝫ est quia deus seruitoribus suis dat totuꝫ regnum suum: quod est omne bonū. Nō sic alexander diuisit regnum suū duodecim pueris suis. i. Jacha. i. sed christus cuilibet dat totum. Luc. xxij. Vos estis q̄ permansistis mecum in temptationibus meis. ⁊ ego disponam vobis sicut disponi. pa. me. reg. ¶ Tercio debem⁹ deo ministrare, ppter tormentū vitandū: quia cū ex multis beneficijs tenemur seruire deo vt dictum est: nisi hoc fecerimus p̄ ingratitudine igni eterno ⁊ tenebris merito cōdemnabimur. Matth. xxv. Inutilem ej̄cite in tenebras exte. Hoc autem tormentum in tribus consistit. Primo ⁊ principaliter in separatione a deo. Secundo in cōiunctione ad tormenta. Matth. xxv. Discedite a me ma. ecce primū. in ignem eternum. ecce secundū. Tercio in deordinatione virtū anime ⁊ corporis ⁊ remorsu conscientie. Esa. lxvi. Vermis eoꝝ non morietur. id est remorsus conscientie. Et sic patet primum. Secūdo dicit apostolus q̄ minister christi in suis ministerijs non debet a suis subditis iudicari: et hoc sic ē. Hic. i. inter vos subditos. iam queritur. id est in tempore p̄senti: cum magis expectandū esset vsq̄ ī futurum donec deus iudicet vt fidelis q̄s q̄z inter dispensatores inueniat. quasi di. ceret. Vos iudicatis ministros ⁊ dispensatores christi q̄ nō sunt fideles. ¶ Consequenter tercio apostolus ponit quatuor rōnes per quas ostendit q̄ tales sic iudicantes sunt redarguendi ⁊ cohibendi. Quaꝝ prima est q̄ ministri eccl̄ie vel p̄lati parū curant talia iudicia. Et ideo nihil p̄sunt Eccl̄esia. xxxij. Ubi auditus non est non affundas sermonem. Et hoc sic est. Nihil autez pro mīmo est. id est parum curo vt vobis iudicer. ⁊ similiter parum curo si iudicer ab humano die, id est ab ītellectu humano sc̄z carnali qui solum carnalia videt non sicut intellectus ⁊ dies sanctorum qui spiritualia videt. Vel ab humano die id est ab homine quando est in suo die. id est in hac p̄senti vita in qua videt tātum exteriora. ⁊ ideo non potest bene iudicare. i. Reg̃. xvi. Homo videt ea que patent. deus autem intuetur cor. Sed cōtra hoc est illud Ecc̄. xli. Curā habe de bono nomine. ij. Cor. viij. Prouidemus bona non solum coram deo: sed etiam coram hominibus. Ad hoc dicendum q̄ laudis fama nobis non est querenda, ppter honorē ꝓprium. ⁊ sic non curat apostolus: sed ppter honorem dei ⁊ p̄rimi edificationem. ⁊ sic loquūtur scripture predicte. Secunda ratio est. Nullus enim potest alium iudicare q̄z ipse seipsum sed melius seipsum iudicare sufficit. ergo multomagis a-

lium. ꝛ hoc est. Sed neq̄ meipsum iudi/
co. id ē iudicare valeo certo ꝛ diffinito iu/
dicio. q̄ tamē melius cognosco meipm q̄
vos. Petr⁹ putabat seipm bñ cognoscere
quando dixit Mat. xxvi. si oportuerit me
tecū mori nō te negabo: ꝛ tamen deceptus
fuit. Sed contra hoc videtur esse quod di
citur infra. si nosmetipos iudicaremus nō
vtiq̄ iudicaremur. Et dicendū q̄ hic loq̄
tur de iudicio examinatiōis. hic autem de
iudicio diffinitionis vel condemnationis.
Et q̄ nō possit seipsum diffinitiue iudica/
re ostendit cum dicit. Nihil mihi ꝓscius
sum. i. nullius grauis delicti ꝓscientiā ha/
beo. sed nō in hoc iustificatus sum in ocu/
lis dei. qui forte aliquod peccatum occulte
habet. ps. xviij. Delicta quis intelligit. p/
uer. ij. Quis potest dicere mundū est cor
meū purus sum a peccato. Ecc. xix. Sunt
iusti atq̄ sapientes ꝛ opera illor⁹ in manu
dei ꝛ tamen nescit hō vtrū amore an odio
dignus sit. Sed contra di. Joh. i. epla ter
cio ca. Carissimi si cor nostrū nō reprehende
rit nos fiduciam habemus ad deum. sed
qui fiduciam habet ad deū iustus est. Et
dicendum q̄ hoc non dicit q̄ si non habet
homo ꝓscientiā peccati grauis q̄ sit ꝓpter
hoc iustus. sz q̄ illis qui sic perfecte viuūt
vt nō agant contra ꝓscientiam deus reue
labit si est peccatum in eis vel in generali
contritione dimittet. Unde de sarracenis
dicit: qui viam veritatis nō audiūt q̄ si vi
uant bene ꝑm legem nature q̄ deus eis vi
am veritatis siue per angelos siue per ho/
mines reuelabit. Quia vt d. dyo. Julia/
nos iam angeli erudierūt. Tercia ratio ta
lis ē. Nullus debet alium iudicare nisi ha
beat sup eum auctoritatem. sed super mini
stros ecclesie nullus habet potestatem vel
auctoritatem nisi deus vel aliquis loco dei
ergo a secularibus iudicari nō debent. Et
hocibi. Qui autez iudicat me dñs est. q.
d. nō debetis me iudicare vtrum sim fide
lis dispensator an nō. quia nō habetis au/
ctoritatem sup me: sed dñs iudicat me: q⁹
habet auctoritatem. qui est maior iudex et
testis ꝛ cognitor ꝓscientie. Hiere. xxix. Ego
sum iudex ꝛ testis di. dñs Jo. ij. Ipse em̄
sciebat quid esset in hoīe. Unde ergo dili/
genter q̄ hic tangitur triplex iudiciū. Pri
mū est hoīs de homine ꝛ de occultis eius
ꝛ hoc est omnino incertū. Secundū est ho
minis de seipso. ꝛ hoc nō est omnino incer
tum. nec est omnino certum. Tercū ē dei
de homine. ꝛ hoc est omnino certū. Quar
ta ratio quasi ꝓcludendo inducitur ꝛ est
talis. Judicium ꝛ omnia cetera requirit
suum tempus determinatū. sed tēpus iu/
dicij non est adhuc. ergo nō licet modo iu
dicare. Et hoc est. Nolite ante iudicij tem
pus iudicare. iudicio diffinitiōis suspicio
so. Ecc̄ viij. omni negocio tps est ꝛ oppo/
tunitas quoadusq̄ veniat tempus dñi:
sz ad iudicandū. Tunc em̄ erit tempus
iudicij. Esa. iij. Dñs ad iudicandū veniet
cum senioribus populi sui. qui illumina/
bit abscondita tenebraꝝ. i. manifesta faci/
et opera tenebrosa. sz peccata in tenebris
facta quantum ad malos. Jo. iij. Omnis
qui male agit odit lucem. Et mānifestabit
consilia cordiū. i. opera bonoꝝ ex discretio
ne ꝛ deliberatiōe facta. Dañ. vij. Judiciū
sedit ꝛ libri aperti sunt. id est corda singu/
lorꝝ. Et tunc laus erit vnicuiq̄ sz bonorū
pro bonis operibus ꝛ intentionibus rectis
Prouer. iij. Date ei de fructu manuum
suarum ꝛ laud. e. in portis opera eius. Et sic
patet secūdum tercium ꝛ quartū.

Dominica quarta de euangelio.

Sermo septimus.

Misserūt iudei
a hierosolimis sacerdotes ꝛ le
uitas ad iohannē vt interroga/
rent eum. tu quis es? Joh. In euangelio
p̄cedentis dñice ostenditur quomō xp̄us
multipliciter iohannem baptistā cōmen/
dauit. In p̄fatis aūt dñice euangelio ostē
ditur quō iohannes magnificauit xp̄m et
se summe humiliauit: ꝛ dicit se esse vocez
ꝛ p̄conem christi. vt nos excitet ad p̄parā
dum vt occurramus saluatori nostro ob/
uiam in p̄primo in mundū venturo ꝑm ec/
clesie rep̄sentationē. in quo ipsius aduen
tus in mentes nostras ꝑm veritatem signi
ficatur. Agitur ergo in hac dñica de aduē
tu christi in mentem: quē per gratiam suā
facit. Et ideo vt ipsum digne in hospicio
animaꝝ recipiamus. iohānes baptista cla
mat tanq̄ christi preco. d. Dirigite viam

dñi. Via dñi est ad cor. & ideo corda ꝑparare oportet. Euangeliū autez ꝓtinet quatuor. Primo iudeoꝝ ad iohannem baptistam solēnem legationem ibi. Miserunt iudei ab hierosolimis sacerdotes & leuitas Secūdo legatoꝝ multiplicem interrogationem ibi, Tu quis es? Tercio iohannis ad singula responsionē. ibi. Et confessus est & non negauit. Quarto loci vbi hec peracta sunt descriptionē. Hec in bethania facta sunt trans iordanem. ¶ Primo ergo ponitur ad iohānē baptistam solennis legatio iudeoꝝ. Magistri em̄ legis iudeorū videbant ex Dan. ꝓphetia tp̄us aduentus messie in ianuis venisse. & ideo erant valde perpleri si de ipsis aliquis magnus surgeret. Unde iosephus dicit, ꝙ quia temp⁹ aduentus messie cōpletuz erat. multi surrexerūt & dixerunt se esse christum, & maxime quidā noīe theodas & iudas galileus: vt dicit origenes. & magnam in populo cōmotionē fecerūt. vt etiā recitat gamaliel. in act. apo. v. ca. Videntes ergo iudei christum & iohannē apud oēs maxime opinionis esse ꝓuenerūt potius in iohannē. volentes eū recipe ꝓ messia. q̄z xp̄m. ¶ Triplex aūt fuit ratio vt d. Crisō. quare iudei magis de iohāne q̄z de xp̄o credebāt. Primo quia erat de magno genere. vtpote filius zacharie magni sacerdotis, & q⁹ miraculose natus est de vtroq; pente sterili & sene. Christus aūt vt credebant erat filius fabri & cuiusdam paupcule mulieris & nō miraculose natus. quia de iuuēcula q̄uis de sene patre. Secūdo quia iohannes in victu & vestitu magis asperam vitā q̄z xp̄s agere videbatur. Nam tunicam de pilis camelo⁹ habebat & zonam pelliceā ad lūbos eius. & cibus eius locuste & mel silue stre. vt patz Matt. iij. ca. Christus autem cōmunibus vestibus induebat. & cōmuni cibo vtebatur. & in cōuiuijs cōmedebat Tercio quia iohānes consortia hominū deuitabat. in deserto morabatur. in antris latitans & spelūcis: donec spūs ei dixit vt exiret ad xp̄o testimoniū phibendum. Et tūc venit in omnem iordanem: p̄dicans baptisimū penitentie. vt patz Lu. iij. Christus autēcū publicanis & peccatoribꝫ māducabat & ibat. Mar. ij. Propter ea ergo iudei ad iohannē legationē miserunt. vt an essz xp̄us interrogarent. Que quidem legatio ex tribus solennis apparet. sz ex pte mittēntium. quia iudei qui tunc erant acceptabilis populus dei. Et ex pte missoꝝ quia sacerdotes & leuite phariseoꝝ qui erāt in sciencia & vita excellentioꝛes in populo. Et ex pte loci. quia hierusalem que est totius regni caput & dña. Et sic patz primū. Deinde ponit interrogatio legatoꝝ. Ad hoc ergo venerūt vt interrogarēt eum dicētes. quis es? Interrogauerūt aūt eum de duobus sz de ꝑsona ibi. Tu quis es? Et de officio ibi. Quid ergo baptizas. De ꝑsona aūt p̄mo interrogant in ꝑticulari. s. an sit xp̄s an helyas, vel ꝓphēta: sz heliseus. Secundo in generali quis sit vt possint mittentibus respōdere ibi. Quis es tu. vt respōsum demus. & sic patet secundū. ¶ Tercio ponit iohannis ad singula quesitoꝝ responsio. Nam primo respondet ad questionē de ꝑsona. Secūdo ad questionē de officio. ibi. Ego baptizo in aqua. Itē p̄mo rñdet ad qōnē factā i ꝑticulari. Secūdo ad qōnē factā vniuersaliter ibi. Ego vox clamātis in deserto. Et sic pz ꝙ ad singula q̄sita rñdit. & hoc ē. Et ꝓfessus est & nō negauit Cōfessus est se nō esse q̄d nō erat sz xp̄m. helyam. vel ꝓphetam heliseū. & nō negauit se esse quod erat, sz vocē clamantis in deserto. Et hoc ē quod sequit̄. Et confessus est. q⁹ nō sum ego xp̄s. Ubi apparet ꝙ nō fuit arūdo que a vento mouet. quia a vento vane glorie qui magnos cedros euellit & euellere nō desistit penitus nō est motus. Nonne primi pentes ꝑfectissimi ab illo euulsi sunt dū esse desiderantes bonū & malum sciente. Nam apli extremi viri ab illo ꝓcussi sunt cum facta est contentio inter eos quis eoꝝ videret maior esse. Lu. xxij. Sed nō iohānes baptista ab illo aliqualiter est cōmotus. Nam isti legati offerebant ei magnā dignitatē dū ꝑ xp̄o recipere volebant. magnam sanctitatis & status opinionē dū p⁹ helya eum recipe dicebant & magnam scientiam & diuinorum reuelationem dum ipsum ꝓphetam singulariter reputabant. Propter primū cecidit lucifer volens vt deus esse. propter secundū cōmoti sunt apostoli volētes ma

gnum statum habere. propter tercium pri
mi parentes euulsi sunt diuina vt dē? sci
te cupientes. O iohannis baptiste humi
litas admirabilis. Quis hominū si eligē
retur in ꝓphetā eligi recusaret. Quis nol
let sanctus ⁊ sapiens reputari. Gre. Ma
gnum est honorē non appetere. maius aūt
oblatum respuere. maximū autem de ha
bito nō supbire. Aug. Magna virtus est
homines dignitates nō appetere. sed obla
tas respuere maxīa virtus est. Et ideo di
cit so. ꝙ iohānes in nullo opere tm vnq̄
meruit sicut in hac humilitate tam ꝓfun
da. Sicut ergo beata virgo in sua humili
tate merito fuit sup oēs exaltata. Lu. i. Re
spexit humilitatem ancille sue. sic iohānes
in sua humilitate a xpo ꝑ omnib cōmen
datur. ait ergo. Non sum ego xp̄us. i. non
sum vnctus vt gigas humane nature ad
ꝓliandū cū draconе antiq̄. xp̄s ei idē ē qđ
vncr̄. Ite nōsū vnctus vt rex ad hūanā
naturā de potēri manu dyaboli eripiendū
⁊ liberandū. Item non sum vnctus vt sa
cerdos magnus ꝙ tota hūana natura ex
piationis sacrificiū ad deo īmolandum.
Hec enim tria hominū genera inungi de
bebant. ⁊ hec tria christus quem iudei ex
pectabant ⁊ querebant facere habebat. sc̄z
bellum humane nature cum dyabolo pre
liari. ipsam de manu dyaboli eripere. ⁊ ꝑ
toto populo hostiaz placationis deo offer
re. Et ideo quia ad hec tria inungendus e
rat. debebat pre omnibus ꝓcipibus suis
esse vnctus. Sed ego inquit iohānes nō
sum ille. Et ideo adiungūt. Helyas es tu
Qui ait. Nec etiam sum helias qui debet
exire de paradiso ⁊ p̄cedere iudicem in ad
uentu secundo. Iste em̄ primus aduentus
est: qui in mirabili dulcedīe ⁊ copiosa mi
sericordia. Sed ille erit in formidabili iu
dicio ⁊ seuero. Unde in hoc primo aduē
tu christus nos iudicare nō venit sed a pec
catis omnib saluare. Johannis. iij. Non
misit deus filium suum vt iudicet mun
dum. sed vt saluetur mundus per ipsum.
Quāuis quantū ad operationē ⁊ virtutē
iohannes possit dici helias. vt ipsa veritas
dicit in Mat. xi. c. Si vultis recipe ipse ē
helyas. Qđ etiaz angelus testatus est. di.
Lu. i. Ipse p̄cedet ante illum in spū ⁊ vir
tute helye. Non est ergo iohānes helias i
psona: sed in spiritu. Et ideo subiungūt.
Prophēta es tu? qui ait. Nec etiam sum
ille ꝓphēta magn? de quo moyses Deu.
xviij. dixit. Prophētam de gente tua ⁊ de
fratribus tuis suscitabit tibi dominus deꝰ
tuus. ipsum tanq̄ me audietis. Dictum
enim ꝓphētam videbantur iudei petere.
Uel non sum ꝓphēta sc̄z helyseus qui per
excellentiam dictus est ꝓphēta. quia ha
buit spiritum in duplo q̄ helyas. sc̄z spiri
tum ꝓphetizandi ⁊ faciendi miracula. Sc̄z
iohannes nullum signum fecit. vt patet
Joh. i. Uel ad literam non fuit ꝓphēta io
hannes: vt dicit glo. quia ad ꝓphētam per
tinet futura p̄dicere. sed iohannes non p̄
dicebat futura sed ostendebat p̄sentia.
Postq̄ ergo iohānes ꝓfessus ē se nō esse
quod nō erat. respondit ad questionem fa
ctam vniuersaliter quis esset ⁊ ꝓfitetur se
esse qđ erat. quia postq̄ missi quesierunt
quis esset vt rñsum darēt his qui eos mi
serūt dixit. Ego vox clamātis i deserto. di
rigite viam dñi. Humilis ⁊ vera ꝓfessio q̄
vere iohānes fuit vox ꝙ incarnati in ipo
clamātis in deserto iudee. i. facientis ip̄m
clamare. Triplex est ei habitudo vocis ad
verbū quā iohānes veraciꝫ habuit ad xp̄m
Prima q̄ vox naturaliter p̄cedit verbum
Deinde em̄ vox audiꝫ q̄ verbū mente vel
ꝓceptus ꝓcipiaꝫ. sic ⁊ io. p̄cessit xp̄m nasc̄ē
do p̄dicando. moriēdo. ⁊ ad inferos descē
dendo. Lu. i. Preibis em̄ ante faciē dñi pa
re vias ei? Secūdo q̄ vox baulat verbū
ad aures auditoꝝ quasi quoddā vehiculū
⁊ q̄si interpretor manifestat ip̄m. Sicꝫ iohs
manifestauit xp̄m iudeis ⁊ testimoniū de ipo
reddidit auribꝫ ipoꝝ nō solūmō absentē te
stificādo. sc̄z ⁊ p̄nt̄ demōstrādo. Jo. i. Sc̄z
vt manifestet in isr̄l ꝓpterea ego ven̄ in aq̄
baptizās. Tercia ē q̄ vox trāsit in nihilu
ꝙ in mēte audiēnū remanēte. Sic
postq̄ suscitauit iudeoꝝ auditū ad xp̄m su
scipiēdū desiit p̄dicare ⁊ baptisare remanē
te baptismo ⁊ p̄dicatiōe xp̄i. Joh. iij. Oe
oꝑt minui. illū aūt crescere. Et iō meri
to ꝓpaꝫ lucerne. q̄ desinit lucere apparente
sole. Joh. v. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lu
cens. Uere ergo iohannes fuit vox verbi
dei. q̄ tota fuit clara totaliter vocans ad pe

nitentiã. Nihil em̃ fuit iohanne quod nõ vocaret ad penitentiam. Nam ꝛ ortus et vita tota, s. vestimentũ: habitaculũ: cibus potus: actus: eras: atq; mores: omnia ad penitentiam vocabant. Talis debet esse p̃dicator veritatis vt totus vocet verbo ꝛ exẽplo ꝛ in tota vita sua. i. Tbi, iij. Esto exẽplum fidelium in verbo in conuersatione: in caritate: in fide: in castitate. ¶ Postq̃ autem iohannes respondit ad questionẽ factam de persona respondit ad questionẽ factam de officio ꝛ ministerio suo. Nam nunciis interrogãtibus cur baptizaret, respondit valde humiliter. d. Ego baptiso in aqua. i. lauo solum exterius tanq̃ minister eius qui debet vos mundare interius quod est ministerium valde humile. ꝛ ideo nihil magni facio. Interrogant autẽ d̃ baptismo ꝛ cur baptisat: q̃ scriptũ erat in Esaya. Ipse absterget gentes multas. Hoc debebat esse in aduentu messie. Sequitur Medius autem vestrum stetit qui lauat ab omnibus peccatis interius mundans. Joh. i. Super quẽ videris spm̃ descendentẽ ꝛ manentẽ sup eum sicut colũba hic est qui baptisat in spũsancto. id ẽ interius mundat: quẽ vos peccatoꝛ tenebras ꝛ ex inuidia excecati nõ cognoscitis q̃ solũ a mundis corde videtur. Mat. v. Beati mundo corde quoniã ipsi deum videbunt. id est cognoscent. Tbi nota q̃ christus dicit medius noster dupliciter. Primo quia pacificat nos deo ꝛ angelis ꝛ ad inuicem. Colł. i. Pacificans p̃ sanguinẽ crucis eius: siue que in celis sunt siue que in terris sunt. Et ideo ipse est pax nostra qui fecit vtraq; vnũ Ephe. ij. Hoc em̃ ad mediatorem p̃tinet, ꝛ ideo iure mediator hominũ noiatur. i. Tbi. ij. Mediator dei ꝛ hominũ homo christus iesus. Secundo quia deus erat ita iratus ꝓtra hoiem q̃ homiñ interficiebat ꝛ ad infernũ p̃cipiebat. Sed christus sicut pius mediator p̃iecit se sup̃ hominem: sicut mater sup̃ filium se p̃icit ꝛ fuit medius inter deum ꝛ hominẽ ꝛ recepit vulnera in corpore suo. Esa. liij. Vulneratus est p̃pter iniq̃tates nostras. Propterea deus pater placatus est homi. Iste medius noster venit post iohannem nascendo. p̃dicando ꝛ baptisando. qui tamen ante iohannẽ factus est. i. omni gratia ꝛ virtute ꝛ omni perfectione anime p̃fectus, vnde glo. di. Ante me factus est. i. in dignitate p̃latus. Non enim aliter pot intelligi christus ante iohannẽ factus nisi s̃m humanã naturam in qua fuit perfectus ante iohannẽ s̃m diuinã naturã non est factus sed eternus. Tbi nota q̃ tunc homo dicitur perfectus quando est cõiunctus deo per gratiam. ꝛ habet scientiam et virtutem ꝛ vsum liberi arbitrij. Defectu autem istoꝝ facit hominẽ quasi nõ differre a bestijs. sed omnia ista christus ante iohannẽ habuit. imo hec oĩa iohãnes a ꝛpo habuit. Nam quando beata virgo habuit ꝛpm̃ in vtero ꝛ salutauit elisabeth, tunc beatus iohãnes fuit mũdatus a peccato. et gratia ꝛ virtute repletus ꝛ scientia illuminatus ꝛ vsum liberi arbitrij recepit: vt dicit Crisos, p̃pter q̃ exultauit in gaudio in vtero exist̃ens. vt patz Luc. i. Christus aũt fuit ab instanti conceptionis perfectus ꝛ per ꝙsequens fuit factus. id est perfectus ante iohannẽ. Et hoc ẽ quod dicit̃ p̃ Esa. lxvi. Anteq̃ pturiret peperit. i. p̃fectum virum in vtero habuit. Et iterũ Hiere. xxxi. Femina circũdabit virum. i. perfectum hominem. Et p̃pter hanc perfectionem iohannes se indignum dicebat discalciare ꝛ corrigiam calciamenti eius soluere. Hoc autem verbum tripliciter potest exponi. Primo litteraliter. secundo spũaliter. Nam p̃ calciamentũ intelligitur christi hũanitas quia diuinitas: vt dicit Ere. mortalitatis nostre morticinio calciata venit ad nos super lutum humane miserie. Corrigia vero istius calciamenti fuit amor: quia p̃pter nimiam caritatem qua dilexit nos deus misit filium suum in similitudinẽ carnis peccati. vt dicit aplus Ro. viij. Tanculum ergo tanti amoris p̃pter quod ꝛ in quo diuinitas coniuncta est humanitati. ꝛ deꝰ factus est hõ. iobes nõ poterat nec dignus erat exoluere ꝛ manifestare. q̃ tantus amor fuit q̃ excessit omnem intellectũ humanũ nec verbis explicari posset. Qua si diceret iohannes, Misterium incarnationis eius nescio nec exp̃mere valeo vt dicit Grego. Tercio figuraliter. vt hoc dictum Johannis alludat illi figure veteris

testamenti. de propinquo discalciando. q̄ nolebat relictam fratris sui propinqui in sui recipere vxorem. vt patet deutero. xxv. Dic hist̄oriam. quasi diceret. iohannes. Vos queritis aliquem magnum qui humanam naturam sibi assumat in sponsaz que soli christo debetur. & si christus non vult eam sibi assumere. ego eius propinquus non sum dignus discalciare eum et assumere mihi humanam naturā in sponsam. quia eam ꝺ manu dyaboli eripere nō possem: vt dicit Grego. Et sic patz terciū ¶ Quarto ponitur locus vbi hec sunt perpetrata. quia in bethania trans iordanem nō in bethania que est prope hierusalem.

¶ Sexta modificatio

Moralizatio circa terciam membrū.

VEgo vox clamantis in deserto. Moraliter autem ad edificationem nostram circa hanc responsionem iohannis quattuor videamus. Primo cuius vox clamantis iohannes fuit. secundo quare clamātis. tercio vbi clamantis. quarto quid clamātis. Primo ergo videndū cuius vox clamantis iohannes fuit. Et dicendum q̄ duorū clamantiū iohannes vox fuit. Primo fuit vox verbi dei in deserto mundi clamantis qui ad hoc factus est homo vt in nos & ad nos clamare posset. ¶ Septem autē modis manens nobiscum clamauit ad nos. Et primo clamauit vt mundo & mundanis renūciemus: quia totus mundus in maligno positus est. & quia mundus transit & concupiscentia eius. vt dicit. i. Joh. ij. Luc. xiiij. Nisi quis renū. oī. que pos. nō potest meus esse discipulus. Secūdo clamauit vt vitam carnalem abnegemus et corpora nostra in cruce penitentie configamus: quia caro ꝯcupiscit spiritū & eum nitit suffocare: vt dicit apls Gal. v. & Matthei. xvi. Si quis vult post me venire abneget semetipsum. i. renūciet vite carnali & desideria eius necet. & tollat crucem suā & sequatur me: q̄ qui amat animā suam. id est vitam ālem perdet eam. vt ipse infra mat. ait. Tercio clamauit vt in celo & non in mundo qui est saccus pertusus. thesaurizemus. quia in celo omnia cōseruant: & in mundo omnia ꝑsumuntur & diripiuntur Matthei. vi. Thesaurizate vobis thesauros in celo vbi nec erugo: nec tinea demolit. & vbi fur non effo. nec̄ fu. Quarto clamauit vt proximū tanq̄ nos intime diligamus. & misericordie operibus intendam? quia qui diligit ꝓximū legem implevit & dilectio ꝓximi malum nō opatur: vt dicit Ro. xiij. Hoc est p̄ceptum meū vt diligatis invicem. Luce. vi. Esto misericors &c. Quinto clamauit vt ꝑ nostris necessarijs & in nostris p̄ssuris ad deū & nō ad vana ecurramus. quia omnis qui petit accipit & qui querit inue. Luc. xi. Matth. xi. Venite ad me omnes qui la. & on. est. & ego refici. vos. Joh. vij. In nouissimo autez die magno festi stabat iesus & clamabat. Si quis si. ve. ad me. & bi. Sexto clamauit vt in ꝓlio spiritus fortiter dimicemus: quia mundus caro & demonia mouent contra nos prelia. Luc. xxij. Symon ecce sathanas expetiuit vos. scz ad temptandū & dimicandū. Et ideo ecclesia cantat. Estote fortes in bello & pugnate cum antiquo serpente. quia si pugnauerimus coronabimur. alias tanq̄ captiui in carcerē dyaboli detrudemur in perpetuū cruciandi. ij. Thi. ij. Nemo coronabitur nisi qui legi. certa. Septimo clamauit vt nos ad trāsmigrādum omni tempe parati simus: quia mors fortissime approximat. Et nil certi? more. & nil incertius hora mortis. vt di. bern̄. Matth. xxiiij. Et vos estote parati q̄ qua hora nō pu. fi. hominis ve. ¶ Secundo fuit iohānes vox totius humane nature ꝑ ipsum & in ipso clamantis & miam postulantis. ¶ Clamauit aūt hūana natura per iohannē ꝓpter septem mala que tunc fortissime patiebat ꝓpe interitum cōstituta. Et ad hec mala rep̄sentandum ecclesia añ natalem christi septem o cantat p̄dicta septē mala rep̄sentantia Primū malum quod hūana natura patiebat erat malum ignorantie: quia erat totaliter ignorans. Non enim habebat sapiam que est de diuinis: q̄ & si vnitatē dei cognosceret: tamen trinitatem ꝑsonaz penitus ignorabat. Act. xix. Sed nec̄ si spūssanctus est audiuim? Item nō habebat scientiam que est de creaturis: quia venerabat eas vt deos. Bap xij. Aut girū stellaz aut numiā aquā: aut solez: aut lunā rectores orbis terraz deos

putauerunt. Item nō hēbant prudentiaz que est recta nō agibiliū: qz eoz actiones ad finem vltimū non ordinabant. Venit aūt filius dei z oprime nos docuit ista tria scz sapientiam scientiā z prudentiā. Job. xviij. Ego ad hoc natus sum z veni in mūdum vt testimoniū perhibeā veritati. Vn de plus scit de veritate modo vna vetula q cōtinuat pdicatiōes qz antiquitus pbus vnus. Et propterea cantat ecclesia primū o.d. O sapientia que ex ore altissimi prodisti ꝛc veni ad docendū nos viam prudētie. ¶ Secundū malū quod patiebatur erat culpa: quia p peccato primoz parentū oēs ad inferos descendebant z ibi tanqz debitores detinebant captiui. Nec valebat sapientia nec pplexia: quia ibi salomon z oēs pphete erant: nec dignitas aliqua: quia ibi reges z sacerdotes. nec penitentia innocētia vel iusticia quia ibi abel iob z oēs iusti. Sed venit filius z soluit pcium z p debito sanguinem suū fudit. i. De. i. Non corruptibilibus auro vel argēto liberati estis. sz pcioso sanguine agni incōtamiati. Propterea cantat ecclia secūdū o.d. O adonay z dux domus israel ꝛc. veni ad redimendū nos in brachio extento.

¶ Tercium malum quod patiebat erat. qz erat subiecta pessime seruituti dyaboli in luto z latere seruiens magisqz populus israel sub egyptica seruitute Hiere. xvi. Seruietis dijs alienis qui nō dabunt vobis requiem. Sed venit filius dei z de hac seruitute nos eripuit z de mundo principem mundi eiecit. z eum in inferno religauit. Job. vi. Nunc princeps mundi ejcietur foras. z hoc valde iuste. Quia sic dyabolus genus humanū sibi cōstituerat seruū, pter victoriam quā de primis parentibus habuit. Sic xp̄us vincendo dyabolum ligauit eum z abstulit pdam eius vt patet in illa similitudine. Luce. xi. Cū fortis ar. s. dyabolus custodit atriū suū scz mūdum in pa. sunt ea que pos. Si aute fort. il. supue. vi. il. ꝛc. Propterea cantat ecclesia tercium o.d. O radix yesse que stas in signum populoz ꝛc. veni ad liberandū nos

¶ Quartū malum qō patiebat erat. qz fu nibus peccatoz omnes ligati erant. Sap. xvij. Una em catena tenebraz. i. peccatoz omnes ligati erant. Erant em hoīes diuersimode irretiti. Propter quod diuersos fines ponebant. Aliqui in honoribus aliqui in diuitijs aliqui in delectatiōe carnalium. quia vt dicit pbus Qualis vnus q̄sqz ē talis finis videt ei. Phil. xvij. Quorū deus venter est. Sed venit filius dei z funes peccatoz dissoluit dando scz gratiā z meritū sue passionis nobis applicando p quā funes peccatoz soluūtur. Et extunc petro z eius successoribz dedit claues quibus peccatores absolueret a peccatis: qō ante nō fecerat. Et pterea cantat ecclia quartū o.d. O clauis dauid veni educ vīctum scz funibus peccatoz de domo carceris. i. de maloz cupiscentia z colligantia

¶ Quintū malum quod patiebat erit qz vmbra legaliū obumbrata erat. quia oīa in figura pringebant illis. vt di. aplus. i. Coz. x. Hebre. x. vmbram em habens lex futuroz bonoz non ipsam imaginem rez Semp em aialium sanguinem offerens nunqz puenit ad verum sanguinē nisi in aduentu christi. Veniens em veritas ipa cessauit omnis vmbra. z vno sacrificio immolato consūmauit in sempiternū sanctificatos. oīum aialium sacrificio eneruato vt dicit aplus vt supra. In cuius figura in morte christi: velum templi scissum est. z sancta sanctoz sunt aperta. z ideo pdicatoz. no. te. nō tenet velatam faciē sicut moyses tenebat quando populo pdicabat: vt patet Exo. xxxiij. Hebre. ix. Tabernaculū factum est primū. Et sequit. Nō dicit sancta. Et sequit. hoc significante spūsancto. nōdū ppalatam esse sanctoz viam adhuc priore tabernaculo habente statum. Propterea cantat ecclesia quintū o.d. O oriens splēdor lucis eterne. veni illumina sedentes i tenebris. s. legaliū z ūbra mortis

¶ Sextum malū quod patiebatur erat qui a exulabatur a patria z ciuitate sua. Dupler enim patria debetur homini. scz paradisus terrestris ratione corporis et paradisus celestis ratione anime. Ab vtraqz ergo illa patria propter peccatū primi parentis exulabatur. Sed venit filius dei z ad celestem patriā nos reduxit Osee. xj. Ascēdit em pādens iteraū eos, Epl. xiij. Ascēdēs in altū captiuā duxit captiuitatē

Non autem ad paradisum terrestrem nos reduxit: quia illum docuit nos cõtemnere Quidam hic constituũt paradisum. Sap. ij. Venite fruamur bonis que sunt ⁊ vtamur creatura tanq̃ in iuuentute celeriter quoniam hec est pars nostra. Propterea cantat ecclesia sexti dñi o. d. O rex gentiũ ve ni ⁊ salua hoiem quem de limo formasti. Saluare em hoiem est ducere eum ad paradisum celestem. Septimũ malũ quod patiebatur erat: quia longa spe attendiata manebat. Dicebat enim homini a pphe tis. Expecta reexpecta. Spes em que differtur affligit animã. Prouer. xiij. Propter quod dicebat moyses Exo. iij. Mitte dñe quem missurus es. Esa. lxiij. Vtinã disrũperes celos ⁊ descenderes. Sed venit filius diu desideratus ⁊ exhibuit in re quod erat in spe. Jo. i. Ecce agnus. Propterea simeon ait Luc. ij. Nũc di. f. t. d. se. d. tu. in pa. q̃ vi. o. m. sal. t. Propterea cãtat ecclesia septimũ o. d. O emanuel ⁊ exspectatio gentium ⁊c. veni ad saluandum nos sc̃z realiter. Secũdo videamus qua re iobãnes vox clamãtis dicat. Ad quod dicendũ q̃ vox clamantis dicitur p̃dicatoꝛ in quo ⁊ p quẽ spũssanctus peccatoꝛibꝫ clamat. Quibꝫ ꝓpter quatuoꝛ clamare debet ꝓpter que solent hoiꝫ clamare. Clamamus ad surdos, ad dormientes. ad in tumultibꝫ demoꝛantes ⁊ ad longe distantes. omnia em hec sunt peccatoꝛes. Primo enim sunt surdi: quia tonitruũ illius hoꝛribilis vocis non audiunt. s. surgite mortui ad iudiciũ. Ipsi enim sunt aspis surda. q̃ vnam aurem obturant ad terraꝫ figendo. id est terrena meditando ⁊ alteraꝫ caudam imittendo. i. longam vitam sibi ꝓmittendo. Secũdo sunt dormientes: q̃ ita secure stãt in peccatis sicut homo dormit in lecto imo ita pfundant se in somno peccati q̃ ni si tangant̃ p penas nõ excitant̃. Exemplũ huiꝰ pꝫ in samsone q̃ ita pfũde dormiebat in gremio dalide q̃ totõdit eũ. ⁊ nihil sẽsit donec captus ⁊ ligat⁹ ⁊ exoculatus fuit: vt pꝫ Judi. xvi. Dalida est ꝯcupĩa carnis. ĩ qua si quis dormit tondetur omnibꝫ viciis ⁊ traditur demonibꝫ exoculandus. Tercio stant in tumultibus mundi ⁊ inter rotas fortune. ꝓpter quod ita efficiunt̃ surdi q̃ tubas dei. id est predicatoꝛes non audiunt. p̃s. cxiij. Aures habent ⁊ non audiunt.

Quarto sunt valde de longe stantes a deo. p̃s. cxviij. Longe a peccatoꝛibus salus Et ꝓpterea clamandũ est peccatoꝛibꝫ vt a peccatis resurgant Esa. lviij. Cla. ne. cess. quasi tuba exal. vo: tu. Vbi nota q̃ peccatoꝛibus sex tubis clamare debemus. Primo, ꝓmittendo gloriam dei vt amoꝛe boni ipsos attrahamus. Esa. lxiij. Oculus nõ vi. deus absq̃ te q̃ prepa. ex pe. te. Secũdo minando penã eternam vt timoꝛe pene ipsos retrahamus a malis. Job. xxiij. Ab aquis niuiũ: transeũt ad caloꝛem nimium. Tercio testificando velocẽ transitum mundi vt ab ipius amoꝛe eos euellamus. i. Job. ij. Mundus transit ⁊ concupiscentia eius. Quarto accelerationem mortis asserẽdo vt semper ipsos paratos manere faciamus, Matthei. iij. Jam securis ad radicem arboꝛis posita est. Ecc̃. xxiij. Vemoꝛ esto quoniã moꝛs non tardabit. Quinto affirmando: q̃ omnia in moꝛte deserunt hominem p̃ter bona opera. sc̃z honoꝛes diuitie ⁊ delicie ⁊ amici ⁊ ꝙsanguinei vt ipsos bonis moꝛibus seu operibus intendere faciamus. Apoc. xxiij. Opa em illoꝛ sequũtur il. Sexto illa hoꝛribili voce clamando, surgite mortui venite ad iudicium: vt ipsos timoꝛe percutiamus. Hieꝛo. Siue comedam siue bibam: siue aliq̃d faciam semper ista vox hoꝛ. videt auribus, me. insona. sur. moꝛ. veni. ad iudic̃.

Tercio videndũ ẽ vbi vox clamãtis: q̃ in deserto. id est in mundo qui dicit̃ deserta dupliciter. Primo quia bonis derelictus est ⁊ malis plen⁹. Ecc̃. xvi. Ab vno sensato inhabitabit̃ patria, ⁊ a tribus inpijs deseretur. Secundo quia venenosis animalibꝫ est plenus. i. Jo. ij. Omne q̃d est in mundo aut est ꝯcupiscentia carnis: aut concupis. ocu. aut superbia vite. Ista sunt genera aĩaliũ venenatoꝛũ q̃ inuenerũt filij israel ĩ deserto. Deu. viij. Ductoꝛ tuus fuit in solitudine magna atq̃ hoꝛribili in qua erat serpens flatu adurens ⁊ significat superbiam, que vento vane glorie vrit. Et scoꝛpio: ⁊ significat luxuriam que sicut scoꝛpio blande moꝛdet ⁊ postea infigit cum cauda venenum. ita in principio

delectat ⁊ postea tormentat. ℣Prouer. xiij. Ingredietur blande ⁊ in nouissimo mordebit vt coluber. ⁊ dipsas. i. situla q̄ facit hoīez mori siti ⁊ significat auariciā: q̄ auarus sp̄ sitit ⁊ nūq̄ pecunia implebitur. Ecc̄. v. ¶Quarto videndū ē quid clamātis. q̄ dirigite viā dñi. Via dñi p quā dñs ambulauit: ⁊ que ad dñm ducit est via virtutis que dr recta dupliciter. ℣Primo q̄ ad locū intentū ducit. sc̄z ad beatitudinē quaz omnis homo naturaliter appetit. Naturalis aūt via ad beatitudinē est iter virtutū: vt dicit boe. ℣Secūdo dicit recta q̄ mediū nō discrepat ab extremis. Extrema autez hoīs sunt ortus ⁊ mors: ⁊ vtrūq̄ cū gemitu ⁊ paupertate. Job. i. Nudus egressus sum de vtero ma. mee. nu. re. il. Ergo tota vita hoīs: ad hoc vt sit recta debet esse cuz gemitu. ℣Eo tanto ergo via virtutū dr recta. q̄ facit concordare mediū cū extremis Nam qui in via virtutis sunt p totū plorant. Aug⁹. In valle miserie sum⁹ in qua eo magis est flendū q̄ minus flemus. p̄s. xli. Fuerunt mihi lacrime mee panes die ac nocte. ℣Plorare eīm debemus quotidie ⁊ p dilatione patrie ⁊ p incolatu p̄sentis miserie. Item tpalia ꝓtemnūt. ℣Phil. iij. Via arbi. s. vt ster. vt xp̄m lucrifaciā. Hūc ergo viā dñi dirigimus ⁊ facimus rectam q̄n p ipsam post dñm recto tramite ambulamus. vt sicut ipe tpalia ꝓtempsit. carnē afflixit. aduersa multa sustinuit. iuste ⁊ sācte vixit: ⁊ vsq̄ in finem pseuerauit. ita ⁊ nos faciamus. Esa. iij. Hec via dñi ambulate in ea: neq̄ ad dexterā neq̄ sinistrā declinantes ⁊c̄.

¶Sermo de epla quarte dñice aduent⁹ dñi ⁊ octauus in ordine.

¶Gaudete in domino semp iterū dico gaudete

℣Phil. iiij. Quere si dissimulare noluerim? magnū gaudiū ist at toti pplo xp̄iano d̄ natiuitate filij dei in hūana natura in primo recolenda. In qua ⁊ per quā hūana natura est exaltata ⁊ oīmb bonis repleta. Natus est eīm filius dei cū sacco pleno grātū ⁊ oīm vtutū. quas nobis gratis donauit i. Cor. i. Gratias ago deo meo per iesum xp̄m. q̄ in oīb diues facti estis in illo. et in omni verbo ⁊ in oī scientia. ita vt vobis nihil desit. ℣Propterea in hac epla aplus ad gaudiū nos hortat. In qua quidē epla sūmarie tria facit. ℣Primo eīm apls ad spūale gaudiū nos inuitat ibi. gaud. in do. semp. ℣Secūdo ipedimentū oīos tollit. ⁊ ad orationē ⁊ grāz actionē inducit ⁊ ꝓhortat ibi. Nihil soliciti sitis sz in oī or. ⁊ obse. cū gra. ac. pe. ve. inno. apud deū. Tercio impetrat ⁊ orat vt de⁹ in oīb ⁊ vbiq̄ nos custodiat ibi. Et pax dei q̄ exup. oēm sen. cus. cor. vra. ¶℣Primo ergo ad spūale gaudiū apls nos hortat. ⁊ facit tria. ℣Primo ostendit in quo gaudendū ibi. Gau. in do. Secundo qualiter gaudendū ibi. Mode. ve. Tercio q̄re gaudend. ibi. dñs ppe ē. Dicit ergo. gaudete in dño ⁊ nō in mūdo. semp id est oī tēpe tā in ꝓsperis q̄z in aduersis Jac. i. Oīe gaudiū existimate fratres mei cū itemp. v. incide. Gaudete ergo p bono gratie in q̄ estis. Iterz gaudete p bono glorie quod expectatis. Math. vi. Gaudete ⁊ exultate q̄m merces vestra multa est in celis. Esa. lx. Gaudens. s. de merito gaudebo in dño. s. de pmio. Non igit gaudete in mundo sed in dño. i. sup mia dei. qui se incarnauit in virginis vtero. Iterz dico gaudete. q̄ filius dei carnē assumpsit p conceptionē in virginis vtero. q̄nimo iterz gaudete quia cito nascet ⁊ nobis apparebit p suam gloriosā natiuitatē. q̄ angeli de ipsa gaudebant cantantes gloria in altissimis deo. ⁊ pastoribb dicebāt. Euāgeliso vobis gaudium magnū. Gaudete vt modestia vestra. i. modestū gaudium vestrū ⁊ mo desta opa vestra nota sint oīb hoīb non ad vanam gloriaz sed ad edificationē: vt p vos discant bene agere ⁊ bene gaudere et moderate operari. id est opera sua cū modo agere. ij. Cor. viij ℣Prouidemus bona nō tantum coram deo: sed etiaz coram hominibus. Mathei. v. Sic lu. lux vestra coraz ho. vt vi. op. ve. bona. Et que est causa q̄re gaudere debemus. certe q̄ dñs prope est qui est fons gaudij. Est enim prope omnibus p potentiā. essentiā. ⁊ pñtiam. imo oībus. Act. xvij. In ipso eīm viuimus mouemur ⁊ sumus. Sed iustis est prope p gratie infusionem ⁊ specialem ꝓtectionē. de q̄ est maxime gaudendum.

Sequitur moralitas epistole.

Gaudete in dño semper ꝛc. Moralit ad edificationē nostram. circa hanc primā ptem tria videamus. Primo quare chri stifidelibꝫ sit gaudendū. Secūdo quare ī dño ꝛ nō in mundo sit gaudendū. Tercio quibus ꝛ quō dñs propē est. Circa pri mū nota q̄ ꝓpter quinq̄ gaudere debem? Primo quia ad imaginē dei creati sumus ꝛ ipse hoc tempe homo fieri ad similitudi nē nostram voluit. Phi.ij. Semetipsum exinaniuit. foꝛ. ser. ac. in simil. ho. factus. Magnū gaudiuꝫ valde q̄ deus est homo ꝛ homines sunt dij ꝛ filij dei. ps. lxxxi. Ego di xi dij estis ꝛ filij excelsi omēs. Ab hoc gau dio peccatores penitus excluduntur quia imaginem dei quā in seipsis habent suplā tauerūt luto peccatoꝝ. ita q̄ nil apparet in eis. ꝛ sunt penitus in bestias transformati ps. xlviij. Homo cū in ho. es. nō intel. com pa. ꝛc. Filius etiā dei nō est factus homo peccatoꝛ: ꝫ homo iustus. ita q̄ neq̄ de sui creatione nec de filij incarnatione pecca toꝛes gaudere possunt. imo meli? esset eis si nati non fuissent nec filius dei incarnat? Math. xxvi. Bonū ei erat si natus nō fu isset homo ille. Secundo gaudere debe mus: q̄ filius dei ad hoc natus ē. vt illūi net nos dei sapiēria: vt nobis remittat pec cata. vt nos iustificet. ꝛ vt nos ɔ̄ potestate dyaboli redimat. i. Loꝛ. i. Qui factus est nobis a deo sapientia ꝛ sanctificatio ꝛ iu stitia ꝛ redemptio. Ista sunt permaxima beneficia que filius dei nascens nobis cō tulit: ꝛ ideo in eis multū est gaudendum Ab hoc gaudio peccatores seipsos exclu dunt: quia sapientiā mundi ꝛ nō dei volūt habere. peccata volunt retinere ꝛ in eis vi uere. diuitias potius q̄ virtutes volunt possidere ꝛ ɔ̄ potestate dyaboli nolūt exire Et ideo in hac natiuitate de nullo possunt gaudere. nēnuī esti verum gaudiuꝫ. ꝛ ad mittunt falsum ꝛ stultū. qɔ̄ est de ludo ta illoꝝ ꝛ epulis ꝛ chꝛeis: ꝛ sic de alijs. Sap. ij. Coꝛonem? nos rosis ꝛ fruamur bonis. ꝛ nō sit pratum qɔ̄ nō ptranseat lu xuria nostra. Tercio gaudere debemus q̄ xps ad hoc natus est vt sup nos regnet Et ideo statim natus a magis est adoratꝰ qui fuerunt primitie gentium. Realiter ei nos sumus iudei. i. xpm confitentes super quos xpus regnat. Math. ij. Ubi est q̄ na tus est rex iudeoꝝ Vere hec ē materia ma gn gaudij q̄ regē hēmus potentissimum ad ꝓtegendū. largissimū: ad dorandū mi sericoꝛdissimū ad ꝓcendū. liberalissimum ad remunerandū. q̄ minimū fuiciū valɔ remūerat. Mat. ix. Centuplū accipietis ꝛ vitā eternā pos. Ab hoc gaudio pcōres sūt penitus alieni: q̄ xpm sup se regnare no lunt, nec eius legibꝫ astringi ꝛ hoc q̄ iustū dñm nolūt. Sed sic volo sic iubeo est lex eoꝝ. Lu. xix. Nolumus hunc regnare sup nos. Et ideo cū potentia amicoꝝ se iuuāt pecunias ꝓphas ꝛ nephas, ꝓcurāt. parce re nesciūt: nec miseris subuenire volunt, imo ꝓ verbo dant alapā: ꝓ alapa vul nus: ꝓ vulnere interficiūt: nec centupli sata gunt retributionē obtinere. Job. xxi. Qui dixerunt deo rece. a no. sc. vi. t. nolu mus. Quarto gaudere debemus: quia ad hoc xps natus est: vt nos spūali natiui tate in filios dei regeneraret. Joh. i. De dit eis potestatē filios dei fieri. De q̄ mul tū est gaudendū. q̄ in hac ntīrate oīa no bis ꝓcit. ꝛ veste polimita virtutum: q̄ nos dignos facit nuptiaꝝ regis eterni strēnue modo vestit ꝛ in filios dei adoptat. Si au tē sum? filij ꝛ hæredes: vt ɔ̄ Ro. viij. Hoc gaudio peccatores nō pñt gaudere. q̄ per peccatum in quo stant oīa ꝓdunt: ꝛ filiati onem dei ꝛ vestem virtutū ꝛ hæreditatem regni ꝛ penitus nudi remanēt inter ribal dos dyaboli. Apoc. iij. Dicis diues sum ꝛ nullius egeo. ꝛ nescis: q̄ tu miser es ꝛ mi serabilis ꝛ cecus pauꝑ ꝛ nudus. Quin to gaudere debem? q̄ ad hoc natus ē xps: vt nos deo ꝛ ad inuicem pacificet. Unde rex pacificus significaꝝ vel vocaꝝ. Et ideo statim in eius natiuitate angeli cecinerūt pacem dicentes. Glia in excelsis deo. Et in terra pax hoibꝰ bo. vo. Intrans ei in mū dū fecit cantare pacez. vadens p mundū fecit ꝑdicari pacē. ꝛ exiēs de mūdo reliqt ī testamto pacē. Jo. xiiij. Pacē meā do vo bis. pacē relinq̄ vobis. Ab hac peccatores excludunt. q̄ nec pacē hī: nec pacē ꝓmi nec pacē sui hñt. Esa. lxviij. Non est pax impīs dicit dñs. Secūdo videndum quare in deo ꝛ nō in mūdo gaudendū sit,

Ubi nota q̄ ꝓpter ſex in deo ⁊ non in mundo gaudendū eſt. Primo q̄ gaudiū mundi eſt fatuū ex fatuitate ꝓcedēs. Aſſimilat eñ riſui frenetici: q̄ ridet imminente morte q̃ oñs ſui ploꝛant ⁊ idem videt. Sic mūdani gaudent imminente imo exiſtente morte. q̃ ſc̄z ſerui dei ploꝛant. q̄ cognoſcūt nocumentū mortis anime. Et hoc innuit chriſtus quādo fleuit ſuper hieruſalem gau. d. Si cognouiſſes ſupple et tu fleres. Luc. xix. Compatitur dei filius ⁊ ploꝛat ꝓ nobis homo patitur ⁊ mdebit. Et ſic patet q̄ gaudiū mundi ex fatuitate ꝓcedit. Item eſt fatuū ab effectu quia hominem infatuat. Eſt enim ſicut vinum q̄d inebriat hoīez niſi temperetur aqua. ſic gaudium mundi niſi memoria aduerſoꝛ tēperetur. Propter quod dicit Ecc̄. xi. In die bonoꝛ ne imemoꝛ ſis maloꝛ. Et iterū Ecc̄. vij. Coꝛ ſapientis vbi triſticia eſt. coꝛ ſtultoꝛ vbi letitia. Huius exemplū patz in ſalomone. qui nō ꝓhibuit coꝛ ſuū quin omni voluptate frueret. ⁊ patz Ecc̄s. ij. ⁊ ideo infatuat⁹ fuit. Gaudiū aūt dei ex vera cauſa ꝓcedit. ⁊ facit hominē tempatuz. ⁊ ideo in deo ⁊ nō in mundo gaudendū ē. Secūdo q̄ gaudiū mundi eſt breue. ⁊ cito mutatur Job. ij. Gaudiū ypocrite. id eſt mundi: qui eſt ypocrita ad inſtar pūcti Gaudiū mundi nullam ſtabilitatē habet niſi ſicut ſerenitas marcij. Eccle. xxvij. Stultus. i. mundus qui ſemper ſtultiſat vt luna mutatur. Gaudiū aūt in dño eſt ꝑpetuū. q̄ homo de gaudio gratie tranſit ad gaudium glorie. Math. xxv. Serue bone ⁊ fidelis ↄc̄. intra in gaudium dñi tui. Job. xvi. Gaudiū veſtrum nemo tollet a vobis. Tercio q̄ gaudium mundi nō eſt plenū neq̄ purū. letificat eñ hoīem in delectationib⁹ ſolum coꝛpalibus. in quib⁹ nō ſuperat beſtias. Neq̄ etiam eſt puꝛ vt dicitur Prouer. xiij. Riſus dolore miſcebitur. Boe. Quā multis amaritudinib⁹ dulcedo felicitatis humane eſt reſpſa. Et inde eſt q̄ gaudiū de mundanis nō ſatiat hominē ſicut nec ipſa mundana: q̄ no ē de eſſentia anime: nec intrat in animā. Gaudium aūt de dño plenū eſt. quia implet animā. Job. xvi. Petite vt gaudiū veſtruz plenum ſit. Ita etiam replet animā vt redundet in coꝛpus. Prouer. xvij. Animus gaudens etatem floꝛidam facit. Eſt etiam purum quia ſi tribulationes ⁊ aduerſitates contingant gaudet. Ro. v. Sed ⁊ gloriamur in tribulationib⁹. Eſa. xxxv. Gaudium ⁊ leticiam obtinebūt fugiet doloꝛ ⁊ gemitꝰ. Quarto ꝓ gaudiū mūdi exclud gaudiū dei. Jac. iij. Quicūq̄ voluerit eſſe amicus huius mūdi inimicus dei cōſtituetur. Ber. Delicata eſt diuina conſolatio. quia nō datur admittentib⁹ alienam. Et a dño maledicitur. Luce. vi. Ve vobis diuitib⁹ qui habetis hic conſolacōnem. quia ſcilz in futuro nō gaudebitis. ⁊ ideo omnis homo ſapiens debet ipm ſpernere. ps. lxxvi. Renuit conſolari anima mea ſc̄z in his mundanis. Gaudiū aūt in dño trahit ad gaudium celi ⁊ oñe gaudiū ꝓtinet. Quinto q̄ gaudiū mundi de rebꝰ peſſimis ē. Prouer. ij. Letant cū malefecerint ⁊ exultāt in re. peſ. Aug. Quid ē ſeculi gaudium niſi impunita nequicia ſc̄z luxuriari. in ſpectacul' nugari. ebꝛioſitate ingurgitari. turpitudinem facere. ⁊ nihil mali pati. Gaudium autem in dño eſt de rebꝰ optimis ſc̄z de virtutū poſſeſſione. de bonoꝝ operꝝ factione. ⁊ de maloꝝ aſpernatione. Sexto q̄ gaudiū mundi vertitur i triſticiam atq̄ luctū. Prouer. xiiij. Extrema gaudij luctus occupat. Ratio eſt. quia vt homo dimittit gaudiū mundi quod fit ꝓ mortem. vel gaudium mundi dimittit homine. quod fit per aduerſam fortunam. et vtrūq̄ eſt valde doloroſum. De primo. Eccl'. xli. O mors q̄ amara eſt memoria tua homini pacem habenti in ſubſtantijs ſuis ⁊ adhuc valente capere cibū. De ſecundo boe. Infeliciſſimū genus infoꝛtunij eſt fuiſſe felicem. Gaudium autem in dño tranſit ad leticiā perpetuā. Tercio videndū quibus dñs ꝓpe eſt. Vbi notandum q̄ dominus dicitur eſſe ꝓpe ſex generibus hominū. Primo eſt ꝓpe peccantibus vt de peccato erubeſcant. ⁊ abſtineant ⁊ bene agant. Hic cadit exemplum illius heremite qui oſtendebat ſe velle peccare in platea cum vna meretrice. que noluit ſed duxit eum in cellam locum ſeceretum. Qui ait. Hic videt me deus cum tota curia celi q̄d audiens illa querſa ē.

Secundo est ꝓpe penitentibꝫ ad intrā/dum ad eos et eos recipiendū per iustifi/cationē si volunt ei ostium apperire apoc. iij. Ego sto ad host. et pul. si quis ap. mi. intro. ad. e. hiere. iij. Tu fornicata es cum multis amatoribus. tamen reuertere ad me et ego suscipiam te. Tercio ꝓpe est tribulatis ad adiuuandū et eripiendū. ps lxxx. Cum ipo sum in tribulatione eripaz eum ⁊ glorifi. Caro enim et frater noster ē geñ. xxxvij. ber. Puto ꝙ me spnere nō po terit caro de carne mea ⁊ os ex ossibꝫ meis Sic fuit ꝓpe petro dum cepisset mergi in mari et statim xps affuit ambulans super mare. Sic fuit ꝓpe beato anthonio. dum quadā die a dyabolo fortissime molestare tur. Qui ait vbi eras domine iesu Qui di xit. Ego eram ibi. sed expectabam agonez tuum. Quarto est ꝓpe iustis ad exau diendū. ps. cxlij. Prope est dñs oībus in uocantibus eum in vritate. Sic fuit ꝓpe chananee ⁊ centurioni cui dixit. Vade si cut credidisti sic fiat tibi Quinto ē ꝓpe iustis de bono ope conuenientiꝫ ad opa eoꝝ perficiendum. Mathe. xviij. Ubi duo vel tres cōgre. sūt in no. me. ibi. i. me eo. sum. esa. xxvi. Omnia opera nostra opē ratus es in nobis dñe. Sexto est ꝓpe iustis ⁊ peccatoribus ad mercedem condi gnam tribuendā. apoca. xxij. Ecce ego ve/nio cito ⁊ merces mea mecum est reddere vnicuiqꝫ ꝑm opera sua. Sic fuit ꝓpe illi diuiti qui dicebat Gaude anima mea ba bes multa bona in an. plu. d nocte misit eū ad infernum iuxta stipendia meritoꝝ ut pz. luc. xij. Et nota ꝙ nunc plus est dñs ꝓ pe iustis ad remunerandū qꝫ fuit in ve. tes. et via ad celum est mō ꝓpinquior. qz tunc via ad celū ibat ꝓ infernum. mō aūt vadit recto tramite, mat. iij. Penitentiam agite appinquat enī re, ce. Cum ergo dñs sit ita ꝓpe omnibus istis modis multuz in dño gaudere debemus ⁊ nihil solliciti esse. quia ipe in aduentu suo omnia ꝓuidebit nobis et dabit Et sic pz primū. Secūdo apls ad oratiōnē ⁊ gratiarumactionē nos indu cit ⁊ confortat. Et circa hoc duo facit. Primo remouet impedimentū oratōnis Secundo inducit ad orationē ostendēs insimul orationis modū. ibi. Ez in omni oratione ⁊c. Dicit ergo dñs ꝓpe est et vt possitis ad ipm corda dirigere nihil solici ti sitis. i. per. v. Omnem solicitudinē vrāz ꝓijcientes in eum. quoniā ipi cura est d vo bis. Hec solicitudo que hic ꝓhibet est in ordinata ⁊ immoderata occupatō circa tē poralia. habens laborem in acquirendo. ti/morem in possidendo. ⁊ dolorem in amit/tendo Sequit Sed in oi oratione ⁊ obse cratione ⁊ gratiarumactōne scz de habitis iā beneficijs petitiones vestre inno. apud deū. Oratio dicit simplex petitio. obsecra tio dicit petitio cum adiuratione. vt rogo te per deum. ⁊ sic pz secundum. Tercio apls imprecatur ⁊ orat. vt pax dei vndiqꝫ ⁊ in omnibus nos custodiat. d. Et pax di. scz a deo data ⁊ creata. ⁊ dicit dei ad diffe rentiā pacis dyaboli de qua lu, xi. Cū for. ar. cus. arti. s. ī pa. s. om. q̄ pos. Et ad differē tiam pacis mundi iobā. xiiij. Pacez meā do vobis. non quō mundus dat ego do vo bis. ⁊ ad differentiā pacis carnis. de qua math. xiij. Non veni mittere pacez inter. sed gla. Que pax scz exupat omnē sensuz id est oēm ꝓgnitionē. Si enī minimā cre aturā pfecte ꝓgnoscere non valemus quō illā nobilissimā ⁊ suauissimā pacē a deo no bis infusam cognoscemus Hec inqꝫ pax custodiat corda vra. ne p timorē mal ū vel amorem corrumpant. Cor enī maxime in diget custodia puer. iiij. Omni custodia serua cor tuum. ex ipo enī vita ꝓcedit. Et intelligentias vestras ne per errorē seducā tur. locus enī veritatis est ipa pax. ⁊ ideo in pace null? error pōt remanere. ps. lxxv. In pace factus est locus eius. Et vt custo diat certe in iesu xpo dño nostro loco secu ro ⁊ firmo in quo omnia bona obseruant Quia vt di. gre. Sicut oīa ex nihilo facta sunt ita in nihilum tenderent omnia nisi manus omnipotentis ea teneret. Et sic pa tet tercium.

In nativitate dñi fmo de euāgelio. ix.

Euāgelizo vo bis gaudiuz magnū qd erit oi ꝓplo quia natus ē vobis hodie saluator lu. ij. Sicut di. ber. tria sunt hodie mirabiliter ꝓiūcta. s. deus ⁊ homo mater ⁊ virgo. fides ⁊ cor by manum. Mirabile ē

ergo omnino ⁊ omnem intellectum transcendit humanum q̄ deus incōprehensibil' et immutabilis factus ⁊ natus est homo vt hodie fuit. Verum non est impossibile si sane intelligatur. Nam factus est homo sine sui aliqua mutatōne. Aliquando etiā ita aliquid fit quod ꝑm substantiam transmutatur. et vt sic caro fit terra ⁊ terra fit lapis. Sic non est factus deus homo. Alliqñ fit aliquid quod nō mutatur secundū substantiā sed recipit aliquid quod nō habebat. Sicut qñ lana tingitur. et homo fit frater. Et isto modo filius dei factus ē hō non q̄ in substantia fuerit mutatus sed suscepit in se quod non habebat. scz naturam humanam. animam ⁊ corpus Ad. phi. ij. Habitu inuent⁹ vt homo. Et ideo quod erat permansit. quia nulla mutatō in natura diuina facta est. et quod non erat assūpsit. non cōmixtionem vel diuisionez passus. quia in psona filij dei non sunt ꝓmixte due nature. scz diuina ⁊ humana. sed sūt cōiuncte. ita q̄ quelibet māsit integra. nec psona filij dei diuisa est ab alijs personis assumendo humanam naturā. Quia vt di. aug. Indiuisa sunt opera trinitatis In p̄ sona ergo filij dei assumente naturam būam erat patris psona ⁊ spiritussancti iob. xiij. Non credis q̄ ego in patre ⁊ pater in me est. Item ibidē. Pater in me manens ipe facit opera Persona em̄ nō diuiditur ab essentia. Et iō in psona filij dei humanā naturam assumente fuit tota essentia diuina. et p̄ cōsequens oīes persone sunt tres iste aūt modus fuit possibilis deo. et p̄ dei graciam factus est nobis intelligibilis. i. cor. ij. Nobis aūt reuelauit deus p̄ spiritū suum. Spūs em̄ scrutat etiā pfunda dei. ¶ Secōm mirabile est q̄ m̄ fit virgo et v̄go sit mater. sicut factū est quod possibile est deo. q̄ virtus diuina multo melius ex sanguinibꝰ virginis potuit vnum corpus formare. q̄ virtus semis humani. Potuit etiam hoc corpus ita formatū extra mittere sine corruptōe virginalis pudoris. et plus potest deus facere q̄ nos possumus deliderare sed vna virgo potest hoc desiderare q̄ pareat sine sui corruptione ergo deus potuit facere. ¶ Sic ergo nos intelligimus vt deo possibile ⁊ nō nature Tercium mirabile est q̄ cor humanuꝫ p̄dictis credit perfecte non tamē inclinatur ad hoc credendū sine dono fidei. i. cor. xij. Fides est donum dei Et ideo oportet nos habere fidem ad ea pfecte credendū. que de natiuitate filij dei dicunt. hier. xv. Nunquid federabit ferrū ferro ab aquilone .i. fides et cor humanum que sunt sicut duo ferra valde dura ⁊ non possunt ꝯiungi in frigore infidelitatis. nisi ignis fidei assit. ¶ In autoritate aūt premissa de euangelio hac nocte cantato sumpta quattuor de ipa dicuntur. Primū est ipius natiuitatis autoritas. cum dicit Euangeliso vobis. angelus loquitur missus ex pte dei ad hoc annunciandum. Secōm est natiuitatis iocunditas. ibi gaudium magnum. Tercium ē natiuitatis cōmunitas. ibi Quod erit oīi pl'o. Quartum est natiuitatis veritas. ibi Nr natus ē hodie saluator. ¶ Primo ponitur natiuitatis autoritas. q̄ angelus loquitur ex pte dei dicens. Euangeliso vobis. i. bonam annunciationē vobis loquor Euangelium enim idem est q̄d bona āūnciatio. ab eu quod est bonum. ⁊ angel⁹ q̄d est nuncius. Ad hanc aūt autoritatē roborandum ecclesia hodie quattuor viros eximios introducit. scz esa. eximium prophetarum qui a spūsancto inspiratus. non solum christi natiuitatem sed etiam oīa alia eius humana p̄dixit. vt de vnoquoq̄ certitudo magis firmaretur in nobis. nam p̄ dixit conceptionē dicens. Ecce virgo concipiet ⁊ pi. Predixit natiuitatem dicens Paruulus natus est nobis ⁊ filius datus est nobis. Predixit predicationem dicēs. Videbunt oculi tui preceptorem tuum. ⁊ aures tue audient verbū post tergū monētis. Predixit passionē dicēs. Tanq̄ ouis ad occi. du. Predixit resurrectōm dicens Erit germē eius in magnificentia et glio et fructus terre scz xp̄s sublimis. Predixit ascensionē dicens. Quis est iste q̄ venit de edom. tinctis vestibus de bosra . Iste formosus in stola sua gradiens in multitudine virtutis sue. Et predixit xp̄i aduentum ad iudicium dicens. Dominus ad iudicium veniet cum senatoribus pli sui. Secūdo introducit paulum ap'm qui raptus in paradisum xp̄m incarnatum vidit. et ideo

qđ prius nō credebat postea firmissime credidit. ¶ Tercio introducit euangelistā lucam. dominum autoritate angeli natū recitantem. di. Euangelizo vobis gaudium magnum. ¶ Quarto introducit iobānez euangelistam qui eternam generationem xpi nobis describit di. Verbum caro factū est et habitabit i nobis Et vtranqz generationez iobēs veraciter ꝓgnouit. Nam supꝑ pectus domini recumbēs in ipso sacro dominici pectoris fonte vtranqz generationē perfecte potauit z cognouit. Et ideo in pria canonica cap. i. ipse sic ait. Quod vidimus et audiuimus et manus nostre cōtractauerunt de verbo vite hoc annūciamus vobis. Aliam vero generatōnē qua xps in vtero matris nat9 est recitat nobis matheꝰ i. c. dicens Qđ enim in ea natū est de spū sancto ē. ¶ Habuit enim xps tres generationes. et tripliciter fuit natus. Ad qđ representandum hodie tres misse cantantur Prima natiuitas christi est eterna et9 gñatio qua semper z ab eterno generatur et genitus est a patre. omnino ineffabilis z nobis incomprehensibilis. esa. liij. Generationem eꝰ quis enar. Et hanc significat missa matutinalis que in media nocte cātatur. ¶ Secunda christi natiuitas fuit qua cōceptus est in virginis vtero. qua ideo nat9 fuisse dicitur quia statim ꝓceptus omni perfectiōe anime fuit perfectus et vsum liberi arbitrij habuit. Hec fuit quantum ad aliquid obscura. in eo scz qꝺ corpus fuit statim formatum et animam fusa in omni perfectione perfecta. Et quantum ad aliquid fuit clara. in eo scz qꝺ sicut aliorū puerorꝫ corpora illud corpus de purissimis sanguinibus beate virginis formatum est. licet per spiritumsanctū virtutem. z sicut corpora aliorū crescebat. Et hāc significat missa aurore que aliquid habet obscuritatis. et aliquid claritatis. ¶ Tercia xpi natiuitas fuit quando hodie ex intemerato virgis glorioso vtero natus est. q̄ tota fuit clara. Et hanc significat missa cantanda in tercia clara die. Ultime tres misse tres status hoim representant. scz missa matutialis statum hominis ante legem q̄ totus fuit tenebrosus. Missa aurore statum hominis sub lege q̄ habuit aliquid claritatis ꝓter moralia ꝓcep. z alia q̄d obscuritatis ꝓter precepta cerimōialia. quia vt 2. i. corinth. x. Omnia in figura ꝓtingebant illis. Missa vero tercia status hominis post xpi aduentum q̄ tot9 fuit clarus. Nō est ergo fabulosū vel fictum xpi natiuitas. sz omni fide digna z veritate obnixa et autoritate preclara. ij. pe. i. Nō enim indoctas fabulas secuti notā fecim9 vobis dñi iesu xpi virtutem. Ad hanc ergo autoritatē insinuādam circa angelū xpi natiuitatem nunciātem duo narrant. s. quia magna cū luce apparuit. qđ nunqz i ve. te. legitur ꝓtigisse ō āgelis q̄ tamē sedule pribꝰ apparuere. vt di. bed. Et qz statim facta est cum angelo multitudo celestis milicie dicentiū. Gla in excelsis do. Hec eīm duo multū faciūt ad autoritatē dicti āgeli autēticandam. scz qꝺ fuit in multitudine et in lumine. Hāc ergo natiuitatē xpi q̄ hodie scilicet media nocte die dominica nat9 est in mūdo. lucas narrat dicēs. Exijt edictum a cesare augusto vt describeretur vniuersꝰ orbis. Et dicas hic totā historiā natiuitatis. Ideo ergo xps nascit dum mūd9 ꝺscribit. quia ipse ad hoc veniebat vt homines terrēos ad celestē miliciā trāscriberet z quosdam eligeret alijs reꝑbatis. ¶ Et nota qꝺ put in quibusdā cronicis inuenitur. Quādo autem hec descriptō fuit facta rome fuerunt inuenta mille milia z octingenta milia hominū pugnatorꝫ. Et sic ꝑz primū. ¶ Secūdo ponit natiuitatis iocūditas. cū subditur gaudiū magnum. ¶ Ubi nota qꝺ ꝓpter decē magna bona q̄ i xpi natiuitate ꝓsecuti sum9 sūme gaudere ꝺbem9. ¶ Primo quia nāa hūana ē summe exaltata. q̄ erat in infimis collocata. Naz homo est deus et deus est homo. Et q̄ vnqz potuit maior exaltatio esse? Hanc exaltationem non ꝓgnoscit angelus. Nusq̄m enim vt di. apl9 ad heb. ij. angl'os ꝓpp. Et ideo angelus qui prius sustinebat se ab hoibus adorari. tanqz maior. postea non sustinuit. sed dixit se voleti adorare Vide ne feceris conseruus enim tuus sum ego et fratrum tuorꝫ. apoc. vlt. Hanc dignitatem peccator non ꝓgnoscit. qui pro re vili in luto peccati manet. z iter ribaldos dyaboli in platea mundi moratur. ¶ Secundo quia humana natura est deo pacificata. que erat deo maxime

inimica. quia cum deus sit homo non pōt
hominez amplius odire. odiret eñ seipm
Ephe. ij. Ipe enim est pax nostra. Et ido
natus statum fecit cantari pacem. Luce. ij.
Et in terra pax ho. bo. vo. Potest hic dici
de quadruplici pace quā xps in hoiē fecē.
¶ Tercio qz est summe dotata. z omnib
bonis replera. cum esset in summa miseria
constituta. Nam bona nature gratie z glo
rie extunc in natura humana in maxima co
pia sunt inuenta. Nam bona nature repa
rauit. bona gratie donauit. z bona glie repro
misit. Deus eñ dando nobis filiuz suum
omia bona nobis cum ipo dedit. Ro. viij
Quomodo non etiam omnia bona nobis
cum illo donauit. ¶ Quarto quia est per
fecte illuminata cum esset vndiqz excecata
in creatore z creaturis errans. ps. Exortū
est enim in tenebris lumen rectis. scz xps
dns noster. qui est lux vera que illu. o. ho.
ve. in hunc mundū. Jo. i. esa. ix. Habitan
tibus in regione vmbre mortis lux orta ē
eis. Paruulus eñ natus est nobis z filius
datus est nobis. In cuius signuz angelus
xpi natiuitatem annuncians pastoribz cuz
magna luce apparuit. z tota illa nox a me
dia nocte citra quando xps est natus ita fu
it luminosa qz quasi dies videbatur z sta
tim nouuz sidus exortum fuit die noctuqz
fulgens. donec magos ad xpum perduxit
vt verum lumen natū esse nunciaret z de
monstraret. Esa. lx. Surge z illūinare hie
rusalem. quia venit lux tua z gla dñi super
te orta est. Et ambulabūt gentes in lumi
ne tuo. ¶ Quinto qz est sanitati restituta: q̄
erat omni infirmitate prostrata. Esa. i. A
planta pedis vsqz ad verticē non est in eo
sanitas. Cristus eñ nascēdo nram oēm cō
munē lāguorē efficaces detulit medicinas
quibus omēs sanauit. ps. cvi. Misit vbū
suum z sanauit eos. Aug. Magnus itaqz
venit medicus quia magnꝰ vbiqz iacebat
egrotus. Nam instituit sacramēta ecclesie
contra oēm vulnꝰ peccati valentia. ¶ De
cto quia est libertati donata: que erat sub
seruitute durissima dyaboli cōstituta. Ex
quo enī filius dei factus est homo: libera
uit hominē a dyaboli seruitute infunden
do. scz grām z virtutes p quas homo a iu
go dyaboli liberatur. Job. i. Lex per moy
sen data est. gratia z veritas p ihesum xpm
facta est. Col. i. Qui eripuit nos de pote
state tenebrarum. id est demonum z tran
stulit in regnum. scz dilectionis sue. ¶ De
primo quia est a debito delictorum: pro q̄
in carcere inferni obnoxia tenebatur abso
luta. quod impossibile erat solui. Quam
uis enim predictum debitum plenarie: et
superabundanter in cruce solutum fuit. in
natiuitate tamen sufficienter solutum fuit.
quia cum in sua natiuitate meritum infini
tum acquisiuerit. liquet qz per illud meri
tum totum debitū humāe nature poterat
solui. Sicut enīz tunc in natura erat pecca
tum infinitum. ita repertum est in natura
meritum infinitū scz in ihesu xpo. sed illi qui
meruit placuit differre vt abundantius sol
ueret. Esa. lij. Gratis venūdati estis. gra
tis redimemini. ¶ Octauo quia est spūs
sancti robore cōfortata. Nunqz enī inuen
tus est aliquis in tota humana natura qui
conciperetur z nasceretur sine peccato nisi
xps. z sic natura hūana in omnibz hoībus
a peccato vincebatur. in xpi aūt natiuitate
natura vicit peccatum. Ex quo patz magi
nū robur ei collatum ex oī parte ad pecca
tū vincēdū. Et iō mō mlti vincūt peccatuz
qui añ xpi aduentum ñ poterant. quin po
tius omēs vincebant. ps. xiij. Non ē qui
faciat bonū non est vsqz ad vnū. ¶ Nono
quia in natiuitate xpi cepit natura humana
vite anime appropinquare z ad ciuitatem
suam redire. quia prius semp versus mor
tem tendebat z in exilio exulabat. modo
enī quātoplus tendim? versus mortez cor
poris tantoplus tendim? versus vitā ani
me z vsus ciuitatē nram. Propter qd di
cit ap̄s ad phi. i. Cupio dissolui z esse cū xpo
Petrus aūt p magno mūere vita longa p
mittebat hoī. Exo. ij. Honora patrem tuū z
matrē tuā vt sis lōgeuus sup terrā. ¶ De
cimo qz in natiuitate xpi nata hūana oī pfe
ctōis genere fuit dotata vel pfecta. Nam
fuit pfecta i natura qz principiū est ꝯiunctū
fini. s. deo hoī. Unūqdqz eñ tunc pfectū ē
quādo ꝯiungit suo principio. z non quiescit
donec ad idem redit. sicut aqua ad mare.
Sic homo ñ pōt quiescere nisi ꝯiungat deo
Aug. Fecisti nos dñe ad te z inquietū est
cor nrm donec requiescat in te. Item pfecta fuit in

gratia. q; ipa plenitudo gratie tota hūane
nature se infudit. nec vnq; humana natu
ra potuit maiorē gratiam obtinere q; vt fi
lius dei eam assumeret et in ea nasceretur
Item pfecta fuit in gloria. q; filius dei ve
rus homo statim natus est in gloria ⁊ sem
per in vita beata fuit. ¶ Simul enim fuit
viator et comprehensor. Gaudium ergo in
xpi natiuitate gaudere debemus in qua de
cem magna bona que homo summe desi
derat consecuti sumus. Nam summe hō
desiderat exaltari si sit depressus pacificari
si sit in periculosa discordia. ditari si sit mi
seria circūseptus. illuminari si sit tenebris
obumbratus. sanari si sit graui infirmitate
prostratus. liber fieri si sit durissima serui
tute subiugatus. a debito absolui pro quo
sit in duro carcere teligat⁹. fortificari si sit
in viribus destitutus. ad ciuitatem suā re
dire si sit in exilio condemnatus ⁊ in omni
bus pfici si sit mirabiliter impfectus. Hec
autem oīa per christi natiuitatem cōsecu
ti sumus vt dictū est. ⁊ ideo gaudeamus
phil. vlf. ¶ Gaudete in domino semper
iterq; dico gaudete. Gaudere ergo hodie dē
bem⁹ in christo ad memoriaz pdicta bene
ficia reducendo. sed nō debem⁹ hodie va
ne gaudere in mundo. choreis ⁊ ludis. ⁊
spectaculis demoniorū. ⁊ comessatiōibus
quibus hodie gaudet mundus. qui vertū
gaudium in vanū gaudiū cōmutat. cuius
finis ē luctus. puer. xiiij. Extremū gaudij
luc. oc. Et sic pz pm. Tercio ponitur natiui
tatis cōmunitas cum subditur. qđ erit oī
pplo. ¶ Natiuitas em̄ xpi omnibus est cō
munis vt ab omnibus ametur ⁊ veneret
¶ Primo em̄ fuit cōmunis deo ⁊ homini
bus. nam filius dei sumens carnez huma
nam in genere hominuz natus est verus
deus ⁊ verus homo. gal. iiij. At vbi venit
plenitudo tpis misit deus filium suum fa
ctum ex muliere. factum sub lege vt eos q;
Decebat enim vt filius dei cui attribuit
sapientia inter boīes nasceretur. vt huma
nam naturam que tota deordinata erat p
sapientiam suam reordinaret. ⁊ superbum
humani generis inimicuz sua prudentia
debellaret ⁊ viam sapientie hoīb demon
straret q̄ vbiq; errabūdi viuebant. ⁊ q; cō
munis est. iō dē⁹ ⁊ homo hoc natale sic ve
nerantur. ¶ Secō fuit cōis angelis ⁊ ho
minibus nā psona filij dei q̄ nata est iesus
est cum angelica natura maximā affinita
tem hns Job. iiij. Spūs est deus. Eadez
tñ persona carnem induens ⁊ verus homo
natus ē. In qua carne p omnia hominib
similis fuit. phi. ij. In similitudinem ho.
fact. est. habitu inuen. vt hō. Et ideo ange
li ⁊ homines dñt hoc natale deuotius ve
nerari Et preterea angeli descendentes di
xerunt. Gloria in excelsis deo. Et pastores
omnes ad bethleē iuerunt. ⁊ ipm venerati
sunt vt pz lu. ij. Natus est enim vt ruinas
angelorum hominib repleret. ⁊ ideo cōis
vtriq; ¶ Tercio fuit cōis patribus ve-
et hominibus noui. Ab illis enim secūdū
carnem descendit scilicet abraam ysaac et
iacob ⁊ alijs patribus vt matheus narrat
in euangelio hac nocte cantato. Ab illis
enim descendens ad homines no. te. venit
et eis suam maiestatez ostendit. per quod
beati dicuntur lu. x. Beati oculi qui vidēt
que vos videtis. Et ideo priores ⁊ posteri
ores debent ipm venerari. mat. xxi. Et qui
precedebant ⁊ qui sequebantur clamabāt
dicentes. Benedictus qui venit in noīe
dñi. ¶ Quarto fuit cōis iudeis ⁊ gētilib
nam de gente iudea originem traxit ⁊ iude
us fuit. Heb. vij. Manifestuz est quod de
tribu iuda ortus sit dominus noster. Gen
tiles autem in filios adoptauit fratres de
inceps eos xpianos vocans. Unde ⁊ nos
qui gentiles eramus modo sumus ⁊ dici
mur xpiani scilicet fratres ⁊ filij xpi. Si
autem filij ⁊ heredes vt di. aplus ro. viij.
Et ideo omnia bona que xps est opatus
super christianos requieuerunt sicut super
filios suos et ipi soli sunt heredes omniuz
bonorum christi. iohan. vij. Volo patervt
vbi ego sum illic ⁊ ipi sint me. i, eozundez
bonorum possessores. lu. xxij. Ego dispono
vobis sicut dispo. mihi pater me. reg. ¶
Quinto fuit cōis viuis ⁊ mortuis. Nam
homo viuens natus est ⁊ aiam viuentez
sp assumpsit. Sed in carne mortali est na
tus in qua fuit mortuus. et ad mortuos de
scendit. et in ipa a mortuis resurrexit vt vi
uos et mortuos viuificaret et ad immor
talitatem transferret. Ro. iij. Tradit⁹ est
pter delicta nostra. et resurrexit propter

iustificationem nostrā. Sic enī in adā oēs moriunt. ita ⁊ in xpō oēs viuificabunt vt di. apls. i. co. xv. ¶ Sexto fuit cōis viris et feminis nam ex femina sumpsit carnez sed in forma viri apparuit ⁊ hoc valde congrue. nam p virum et feminam pditio humana aduenit. et ideo vt iusta fieret satisfactio per illum salus debuit procurari qui haberet participium cum vtroqz. vt sicut vteroqz fuit in culpa. ita vteroqz procuraret salutem. Et sicut femina principiuz male dictionis extiterat. ita esset principiū benedictionis et gratie. Et propterea incarnatio filij dei a maria initium sumpsit Lu. i. Spiritus sanctus superuenit in te. ⁊c. ¶ Se primo fuit cōmunis iustis ⁊ peccatoribus Nam de iusta ⁊ sancta matre nasci voluit sed p peccatoribz voluit incarnari vt ipos oraculo viue vocis ad penitentiā reuocarz Ma. iij. Non veni vo. iust. sed peccatores ad penitentiam. Et in huius figura in tota christi genealogia non fit mētio de aliqua sancta muliere nisi solum de peccatricibz scilicet raab. thamar. ruth. et bersabee.

¶ Octauo fuit cōmunis diuitib⁹ et pauperibus. quia diues super omnes et in omnibus bonis. de cuius plenitudine accipiunt vniuersi. Hodie fuit natus. sed in maxima paupertate ꝑ Psalmo. xliij. Simil in vnum diues ⁊ pauper. Pauperem enim vitam elegit. vt daret cōtenere bona mūdi. Et intantuz fuit pauper q sub diuo natus est. nec ei fuit locus in diuersorio. nedum in domo. sed pannis vilibus est inuolutus et in presepio reclinatus. mat. viij. Vulpes foueas ha. ⁊ vo. ⁊c. Pauptatē ergo elegit et paupertatē predicauit et ipi regnum celi promisit. mat. v. Beati pau. spi. q. ip. est regnum celoz ¶ Nono fuit cūis sapientibus ⁊ simplicib⁹. Nā sapientia di oīa regens ⁊ oīa gubernans nata est vt puer paruꝰ. vagit⁹ emittēs quasi penit⁹ nihil sciēs nec etiā loq valēs. q aptt os mutoz et linguas infantiū fecit diserras. Et ideo magni sapiētes venerunt ipm adorare ⁊ similit pastores simplices. Sapientes aūt mōi inflati vento mōdane scientie nolunt se huic puero hūiliare. et ideo eius misteria nō cognoscūt. mat. xi. Confitebor tibi dne pater rex celi et terre. q abscon. hec a sa. et pru. et rele. ea parvul

¶ Decimo fuit cōmunis breuiter concludēdo oī statui et cōditioni. Nam virginib⁹ et maritatis et viduis cōmunis fuit. q de matre virgine dēsponsata tñ nasci voluit. q post mortem viri viduata fuit. Item fuit cūis senibus et pueris. q eternus ⁊ antiquus dieꝝ hodie natus est ⁊ cepit esse puer vni⁹ diei vt omnes cuiuscunqz eratis surgant in ei⁹ laudē ps. Juuenes ⁊ virgines senes cum iuniorib⁹ laudent nomen dñi. Item cōmunis fuit clericis ⁊ laicis. quia de stirpe sacerdotali ⁊ laicali natus est. Itez cōmunis fuit nobilibus ⁊ artificibus. magnis et paruis. vt non sint qui se a calore eius abscondāt. Nam de stirpe regia processit vsqz ad patrem artificem et vtrōqz fabri. Oēs ergo xpm venerentur natum. q? omnes in ipo partem hñt scilicet homines et angeli patres veteris testamenti et noui. iudei ⁊ gentiles. viui et mortui. viri et femine. iusti et peccatores. diuites et pauperes sapientes et simplices. virgines et maritate ⁊ vidue. senes et pueri. clerici ⁊ laici. nobiles et populares Et sic patet terciū ¶ Quarto ponit natiuitatis veritas. quia natus ē nobis hodie saluator. Vere natus est hodie saluator mundi. nec aliquis de hoc dubitare debet cum hoc p multa argumenta fuerit demonstratū et omnes creature eiꝰ orum testificate sunt. ¶ Nam primo ipz testificati sunt angeli. qui statim ipo nato apparuerunt hominibus dicentes. Natꝰ est vobis hodie saluator. ¶ Secundo testificati sunt ipm sol ⁊ luna ⁊ stelle. Naz hac die in oriente tres soles apparuerunt. qui statim in vnum coniuncti sunt. ad designādum q tria. scilz diuinitas anima et caro in christo coniuncta sunt. nouum scz aīa d nouo creata. et antiquum scz caro ab adā descendens. et eternum scz dietas coniuncta sunt simul. et sunt facta sol. vn⁹ homo iesus christus. ¶ Item hac die rome circa solem apparuit vnus circulus aureus. in quo circulo erat quedaz virgo pulcerrima in cuius gremio erat quidaz puer. et dictū est imperatori q ille puer erat maioꝝ eo. Siquidem romani volentes octauianuz cesarem vt deum adorare. quia toti mūdo in pace presidebat. imperator recusauit di.

Volo p̄ri scire si aliquis vnq̄ maior me nasciturus sit. Et aduocauit sibillā. Que dñi in die natalis christi in camera impera toris vaticinijs intenderet vidit p̄dictum circulum. ⁊ virginem in gremio puerum gestātem. quē oīa sibilla ostendit impera tori dicens scz. Hic puer maior te est. Et statim audita est vox in camera imperato/ris in capitolio. Hic est ara celi. Unde vsq̄ hodie p̄dcta camera q̄ facta ē mō eccl'ia vocat sācta maria ara celi Imperator aūt sta tim deposuit dyadema ⁊ illū puer adora uit ⁊ recusauit deinceps ab homīu b⁹ado rari. In hac nocte nato dño in oriente ap/parutina stella. in qua erat quidā puer hīs crucem in fronte qui voce hūana allocut⁹ est magos dicens. vt in iudeaz pgerent ad regem iudeoz natum adorāduz. ¶ Tercio testificata sunt eum omīa elementa. Nam hac nocte obscuritas aeris in lucem quasi diei cōuersa est. ⁊ rome fons olei erupit q̄ fluxit ad tiberim in sign um' q̄ fons pieta tis ⁊ misericordie natus erat omībus gra tiam ⁊ misericordiaz largiturus. Templū etiaz pacis corruit. Siquidem romani ha bentes p̄ri. annos p̄tinue pacem. tēplum pacis constituerūt. in quo posuerunt ima ginem romuli. ⁊ consuluerunt appollinez q̄ntum durare deberet. Et acceperunt re sponsum q̄ donec virgo pareret ⁊ virgo permaneret. Qui virginem impossibile reputantes parere posuerunt titulum. tē/plum pacis eternū. In hacautez nocte di ctum templuz corruit. Item hodie vinee engadi floruerūt ⁊ balsamū p̄duxerunt. in signum q̄ ille erat natus qui omīa debe/bat cōseruare per virtutē liquoris sangui/nis sui. ¶ Quarto testificata sunt eum aīa lia. Nam cū virgo reclinaret eum in p̄se/pio aīalia que ibi erāt scz. bos ⁊ asinus ge nu flexerūt sibi. Et multi miseri christiani hodie christo genua nō flectunt. Esa. i. Co gnouit bos possessorem suum ⁊ asinus p̄/sepe domini sui. israel autē me non cogno uit. ⁊ populus meus nō intellexit. ¶ Qui tot testificati sunt eum omnes p̄phete. Actu x. Huic omnes p̄phete test. phi. esa. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filiū. Baruth Post hoc in terris visus est. ⁊ cum homi. conuersatus est. Zach. Ecce rex tuus ve nit tibi māsuetus. ¶ Sexto testificate sūt eum multe figure veteris testamēti. ⁊ ma xime virga aarō que vna nocte germina/bat ⁊ fronduit ⁊ fructum fecit. sic christ⁹ subito totus perfectus fuit in anima ⁊ in corpore ⁊ verus deus ⁊ homo ⁊ sic p̄fect⁹ natus est. ¶ Septimo testificatur x̄pi nati uitatem diuina bonitas. q̄ cū fm̄ dyoni. bonum sit suipsius diffusiuū. q̄nto meli us est tantomagis diffundi debet vt patz in sole. summum bonuz quod deus est. maxime se diffundere debuit. Sūmus au tem diffusionis modus bonitatis diuine fuit per incarnationem ⁊ natiuitatem x̄pi vt dicit. Augu. Magis autem deus est paratus se nobis ꝯmunicare q̄ nos posi/sumus ipsuz recipere. Cum ergo humana natura poterat deum recipere tanq̄ verū hominem ⁊ supposituz in humana natura ergo de⁹ debuit incarnari ⁊ nasci sicut ve/rus homo in natura humana. Et fm̄ hoc filius dei fuisset factus homo ⁊ natus etiā si homo non peccasset. sed p̄ alia causa. ¶ Octauo hoc testificatur summa dei iusti cia. Propterea enim christus natus est vt p̄ homine patereturꝫ ⁊ per cōsequēs esset iusta satisfactio vt sicut superbiēdo homo voluit fieri deus. ita deus se humiliando voluit fieri homo. Et sic hō peccando pe/nam meruerat infinitam. ⁊ suum peccatū fuit infinitū multipliciter. ita deus meren do in humana natura factus homo meri/tum acquisiuit infinitū. ⁊ suum meritum fuit infinitum multiplicat. Ad hanc autē satisfactionem iustam p̄sequendam. opor tuit q̄ deus fieret homo. vt esset deus ⁊ hō qui satisfaceret. deus qui posset. ⁊ hō qui deberet. ¶ Nono hoc testificatur sū/ma dei caritas. fecerat enim deus hominē ⁊ multis gratijs dotauerat eum tandem ip̄m ad vitam beatam perducturus. ⁊ hō omnibus gratijs se exuerat ⁊ infinitis mise rijs fuerat implicatus ⁊ tandem ad illam vitam beatam non ibat. sed ad inferos descendebat. ¶ Deus autem ex maxima caritate misit filium suum in mundum fa/ctum hominem de virgine gloriosa vt hoī cōpateretur eius miserias patiendo. ⁊ sic ipsum ab omnibus liberaret ⁊ ad vitam transferet eternā. epbe. ij. Propter nimiā

charitatē qua dilexit deus. cum es. mor. cō
unificauit nos xpō cuius gratia sum⁹ sal⁹
uati et conresuscitati ⁊ cōsedere fecit ī cele
stibus ¶ Decimo hoc testatur dei pfectō
propter quā dei perfecta sunt opera Gen. i
Vidit deus cuncta que fecerat ⁊ erāt val⁹
de bona. Propter peccatuz aūt oīa effecta
sunt imperfecta. Nam celum fuit ex parte
euacuatum ⁊ paradisus totaliter remā⁹
sit vacu⁹. et sol ⁊ luna et stelle et oīa elem
ta pfectione sunt diminuta. et homo pfe⁹
ctus factus est totaliter imperfectus. vt er⁹
go oīa ad pfectionem reducerentur opte⁹
bat. q filius dei fieret hō in quo omnia cō
iūgerentur suo principio ⁊ sic pfirerentur.
Nam homo qui habet cum oībus conue⁹
nientiam coniunctus est deo et deus hoī,
tra vt principiū et finis oīm insimul sunt
coniuncta in vno homine xpō q⁹ inquan⁹
tum deus est omniū principium et inquā
tum homo finis Apoca. i. Ego sum alpha
et o principium et finis. io. xij. Ego si exal⁹
tatus fuero a terra oīa trahaam ad me id est
hominem qui habet cum omnibus cōue⁹
nientiam vt di. gre. Per christū ergo oīa
ad perfectionem sunt reducta. Et quartus
modus producendi hominem est in vni⁹
uerso reptus Nam primus fuit facere ho
minem sine patre et matre vt adam. scōus
fuit facere hoīez ex patre sine mrē vt eua.
Tercius fuit facere hominem ex patre et
matre vt omnes alij. Quarto restabat ho
minē facere ex mre sine pre et fuit christus
In hac ergo generatione totus mundus
perfectionem accepit. Et sic patet ſquar⁹
tum.

De epistola sermo decimus.

Multifarie mul

tisq; modis olim loquens deus
patribꝰ ī pphetis nouissime aūt diebꝰ istis
locutus est nobis in filio. hebr. i. Quia hoī
bus non fortiter radicatis nec dei consiliū
super salute ppria considerantibus subtili
ter sed extrinseca tantum cernentibꝰ vid⁹
quoddam absurdum et obstupendum. q
filius dei hodie natus sit de virgine gloro
sa. ideo aplus in epistola que hodie in. iij.
missa cantatur mirabiles conditiones de
hoc puero scribit. et excellēt et multiplici
ter ipm nobis describit. Per quod ostēn⁹
dit nobis istum puerum vere fuisse filiuz
dei. et super angelos ⁊ omnem creaturam
per que omnia vult nos apls inducere ad
veram fidem reuerentiaz ⁊ amorē ad istū
puerum. ¶ Narrat enim apls in hac epi
stola. xx. conditiones de hoc puero. q quas
ab omnibus alijs seperatur ⁊ per quas no
bis reuerendus ⁊ diligendus mirabiliter
declaratur. Prima est q⁹ in ipo est deter⁹
minata spes hominis que per longam ex⁹
pectationem diu afflixerat illius desideriū
quoniā spes que differt affligit aīam vt dr
puer. xiij. Ante autem illud tempus dice⁹
batur homini a prophetis qui dei consiliū
sciebāt Expecta reexpecta Esa. xx viij. Erat
enim verbum domini. Expecta reexpecta.
sicut enim aqua frigida anime sitienti. Et
sicut nuncius bonus de terra longinqua.
sic fuit natiuitas isti⁹ pueri toti generi hu⁹
mano diu expectādo afflictō. Propter qō
dicebat. Utinā disrumpes celos ⁊ descen
deres. Esa. lxiij. Ipe enim hominis spem
determinauit. et desiderium impleuit. Et
hoc est multifarie. i. multociens. multisq;
modis olim loquens deus patribus in pp
phetis. Multociēs enim ⁊ multis modis
deus locutus est patribus in pphetis et p
prophetas. scilicet per somnia ⁊ imaginari
am visionem vt. biere. ⁊ amos et multis
alijs. et per apertam vocem in subiecta cre
atura formatam vt moysi. et in spiritu. vt
dauid Nouissime autem diebus istis scz
tempore natiuitatis ipe qui sic multiplicit
loquebatur aduenit ⁊ locutus est nobis re
aliter non dicendo. Expecta reexpecta. sed
illud Ego qui loquebar, ecce assum. Esa.
lij. ¶ Secunda est. quia in ipo et per ipm
pacificati sumus deo. cuius signum est lo
cutio. inimici enim non loquuntur adinui
cem. nisi aliquando p interpositam perso⁹
nam. sic deus pater postq; adam suum mā
datuz trāsgressus fuit nunq; generi huma
no locutus fuit nisi per subiectam creaturā
Nouissime autez diebus istis. s. tēpore na⁹
tiuitatis locutus est nobis non per subiec
tam creaturam. sed in persona filij sui qui

vsq̄ tunc p̄r ora prophetarum locutus fuerat Et hoc est quod dicitur. locutus ē nobis in filio. in signum scilicet pacis perfecte. Ipe enim est pax nostra vt dicitur ad eph. ij. et. mat. xvij. Hic est filius meus dilectus ipm audite. ¶ Et potes hic dicere de quadruplici. pace quā xps fec̄ Habebat enim homo quadruplicem guerram. scilz cum deo cuius pacem christus fecit in carnis assumptione. Item homines adinuicem habebant guerram. hanc pacem xpus fecit in vnius baptismi et fidei et ecclesie institutione. Joh. x. Alias ou. hab. que nō sunt ex hoc ouili. et illa. oportet me adducere et vo. m. au. et. fi. v. o. et vn. pa. Terciam guerram habebat homo cum angelo hanc pacem christus fecit in sua ascensione quā do scilicet homines cum angelis in gloria collocauit. Quartam guerram habebat homo cum seipo. scilicz anima cum carne hanc pacem fecit christus in spiritus sancti missione per quem motus carnales sunt sedati et spiritus carni dominatur. ¶ Tercia conditio sequit ex hoc dicto scilicet locutus ē nobis in filio quia deus pater omnia misteria in filio suo nobis manifestauit Jo. xv. Omnia quecunq̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Nam ante christi natiuitatem omnia in figura contingebāt illis. vt dicit apostolus. i. corinthio. x. In cuius figura moyses velata facie populo predicabat. Sed quando deus pater locutus est nobis in filio cui totum cor suum manifestabat. omnia nobis reseruauit. nulla figura permansit. Heb. vij. Omnia nuda sunt et aperta oculis eius ad quem nobis sermo. In filio ergo loquendo omnia nobis manifestauit. In cuius figura in morte xpi velum templi scissum est. et visa sunt sancta sanctoꝝ io. vi. Erunt omnes docibiles dei q. deus p̄r se docuit nos. mat. v. Aperiens os suū docebat eos. ¶ Quarta est alij filij non constituūt heredes nisi in morte parentum et sunt vsq̄ ad p̄finitū tempus sub tutoribus et actoribus et per consequens a seruis nihil differre videnť. vt di. apo. ad gall. iij. Sed iste puer statim natus est constitutus heres dei. Et hoc est quod aut quem constituit. here. ¶ Quinta est quia alij filij non constituuntur heredes in omnibus bonis parentum eorum sed in quibusdam solum. scilicet in bonis terrenis. q̄ sūt bona fortune vt diuicie. sed in bonis nature et glorie pater non constituit filium heredem. Sed iste puer constitutus est heres dei in omnibus bonis scilz nature. fortune gratie et glorie. et hoc est quod dicit vniuersorum. ¶ Et ideo in fine omnium orationum dicimus. per dominum nostrum iesum christum filium tuū. quasi ipe sit clauiger et heres omnium bonorum. ¶ Sexta est quia alij pueri quando nascuntur sunt omnino ignorantes et imperfecti quia dicit phūs. Anima nascit sicut tabula rasa in qua nihil est scriptum perficitur autem scientia et virtute in. ij. de aīa. Et ideo pueri tradūtur magistris disciplinandi. Sed iste non indiguit magistro imo statim natus sciuit omnia. quia iste ē dei sapientia increata per quam deus omnia condidit Et hoc est quod inquit p̄ quē fecit et secula id est p̄r cuius sapientiam fecit seculum inuisibile et visibile. Iste puer est ista sapientia a qua omnis alia sapientia deriuatur. et per quam dicitur sapiens omnis homo Prouer. viij. Per me reges regnant et legum conditores iusta decernunt. ¶ Septima est quia alij pueri quando nascuntur sunt pleni immundicijs. nec pulcritudo apparet in eis perfecta. Sed iste puer statim natus et antecz natus fuit splendor et gloria dei id est gloriose substantie dei fuit ita q̄ tota pulcritudo dei in eo relucebat sap. vij. Candor est enim lucis eterne. et speculum sine macula dei maiestatis. i. p̄fi. i. Ipe est in quem desiderant ḡres siue angeli prospicere. Ita est pulcer quia in eius visione consistit nostra beatitudo. lu. x. Beati oculi qui vidēt que vos videtis. Etiam secundum humanitatem fuit pulcerrimus. Psal. xliij. Speciosus forma p̄e filijs hominum. Et ita fuit pulcer q̄ eius splendor faciei splenduit vsq̄ in orientez vt patuit in stella magorum. et vsq̄ romam in sole patuit vt dictum est in precedenti sermone. Et hoc est quod dicit. qui cuz sit splendor glorie. ¶ Octaua est. quia alij pueri non assimilantur patribus per oīa. sed in quibusdaz lineamētis et accidētibus. nō aūt in substātia

Sed iste puer est substantie dei figura totam ipaz continens ⁊ repñtans. ita q̄ qui videt filiū videz ⁊ pr̄z et ecōuerso. io. xiiij. phi. q̄ vi. ane. vi. ⁊ pa. me. Non credis q̄z ego in patre ⁊ pater in me est. Una est ergo substantia ⁊ essentia patris ⁊ filij. licet sint due p̄sone. ⁊ ideo qui videt vnū videt et alium. ꝓter qd̄ apparet q̄ iste puer vere est deus. Et hoc est ⁊ figura substantie ei⁹

¶ Nona est. q̄z alij pueri q̄n̄ nascuntur sunt imbecilles ⁊ ab alijs portātur. Iste puer statim natus portauit et portat oīa verbo virtutis sue. i. imperio potentie sue. Est ergo iste puer dei sapiētia. dei gr̄a. dei substantia et dei virtus p̄ quā oīa sunt producta in esse et omnia conseruātur vt sint Sicut enī oīa produxit ita omnia conseruat. gre. Sicut oīa ex nihilo facta sunt. ita in nihilum tenderent nisi manus conditoris ea teneret Iste enī puer iacens in cunabul' oīa ꝓtabat ⁊ continebat. Unde cantamus Jacet in p̄sepio ⁊ in nubibus tonat Et hoc est qd̄ dicit. portans oīa verbo virtutis sue. ¶ Decima q̄z alij pueri nascuntur peccatores est Job. Omnes nascamur filij ire. Et iō indigent p̄ baptismū mundari sed iste nō fuit natus peccator sed statī natus fecit purgatōem peccatoꝝ. q̄z statī meruit meritū infinitū p̄ qd̄ tota natura humana poterat purgari. sed in cruce meruit supabundanter meritū infinitū. per quod totā naturam purgauit. apoc. i. Qui lauit nos a peccatis nostris in sanguīe suo Iste ergo puer totus mundus lauit nos a peccatis nostris a quibus nos nullus vnq̄z poterat liberare seu purgare Et hoc est qd̄ ait. Purgatōem peccatoꝝ faciens. ¶ Undecima est q̄z pueri alij vel infantes nō cō sueuerūt haberi in reuerētia. imo sedēt in terra cum infantibus. sed iste puer statī natus sedet ad dexterā dei patris oīpotentis in excelsis. Unde existens in gremio matris sedebat ad dexterā maiestatis dei in excelsis eo q̄ similis erat beatus ⁊ indigens cōprehensoꝝ ⁊ viatoꝝ. Et hoc est qd̄ di. Sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. i. in equalitate dei inquantū deus ⁊ in potioribus bonis patris inquantū hō. Ipse enim fuit deus et hō. Et iō inquantū deus p̄ oīa fuit equalis deo patri. Inquantū vero hō fuit sup oēm creaturā visibilē ⁊ inuisibilē constitutus. ephe. i. Ipm dedit caput sup oēm ecclesiā. ¶ Duodecima ē q̄z omnes alij pueri sunt infra angelos. sed iste puer supra angelos sicut filius et dñs est supra seruos. Et hoc est qd̄ di. Tanto melioz effectus angelis quanto differentius p̄ illis nomen hereditauit. Quia iste puer hūit nomen filij et dñi. et angeli nomen serui. Unde dicuntur angeli. i. nuncij Sed iste puer vt verus dei filius et dñs hereditauit id ē veraciter apprehendit. nomē quod est sup̄ oē nomen. vt in noīe iesu omne genu flectat. ce. ⁊c. vt di. apl's phi. ij. Et act. iiij. Nec q̄z enī est aliud nomen sub celo datū hominibꝫ in quo oporteat nos saluos fieri. Unde etiā inquantū fuit homo fuit sup angelos in gratia et in gloria constitutus. Licet inquantuz fuit homo mortalis et passibil' fuerit aliquantulū ab angelis minoratus. p̄s. viij. Minuisti. e. pau. ab an. Sed ⁊ hodie sup angelos eum coronasti. ¶ Tredecima est q̄z alij pueri generant' ab hoībus et sunt filij hoīm. Sed iste puer est filius dei in celis sine matre. et in terra sine patre Unde nec angeli nec homīes sunt filij dei sicut iste. Et hoc est quod dicit'. Cui dixit aliqñ angeloꝝ fi. m. e. t. q. d. nulli. ⁊ si alicuando angeli dicunt' filij dei. iuxta illud Job. xxviij. vbi eras cuz me simul laudarēt astra matutina et iubilarent omnes filij dei Dicunt' filij dei adoptiui. sicut et homīes i. iob. iij. Videte qualē charitatē dedit nobis deus pater vt filij dei noīemur et simus sed iste est vnicus filius dei naturalis de eius substantia genitus ergo iste puer homines et angelos excellit ¶ Quartadecima est. quia alij pueri nascuntur ⁊ generātur in tēpore. sz iste est genitus a deo patre in eternitate. Et hoc est quod ait. ego hodie genui te id est in eternitate. Unde ita est eternus sicut deus pater. et quia eternitas est tota simul. sequitur q̄ si pater genuit eum in eternitate q̄ semper genuit eum et ideo filius semper est genitus a patre et sp̄ generatur. Beata autez virgo secundū humanitatem assumptam genuit eum hodie secundum ecclesie repr̄sentationem. ꝑue. viij. Ante colles ego ꝑturiebar. Quintadecia est q̄z et si hoīb⁹ vel angelis posset

aliqua reuerẽtia exhiberi. tñ adorari vt ds nõ dz aliqua creatura. esa. xlviij. Gloriam meã alteri nõ dabo. Sed deus mandat angelis. et multomagis hoibo q̃ istũ pueruz debeant vterum deum adorare. ⁊ hoc est adorent eũ oẽs angeli dei. Magi similiter eum adorauerunt. mat. ij. Procidentes adorauerũt eum. Iste ergo puer est verꝰ deus. cuius ministri ⁊ nũcij sunt celestes spũs. Ipe ergo facit celestes spũs ãgelos suos. i. nuncios suos. ad annũciandũ misteria sua hoibus ⁊ ad ipos regendũ ⁊ gubernandũ. et ministros suos sc̃z eosdẽ spiritus facit flammã ignis ad malos puniẽdum ⁊ coercendũ. Et ideo amari et timeri et reuereri dẽt vt verus deus ⁊ dñs. Et hoc est qui facit angelos suos spiritus. et ministros suos flammã ignis. Sedecia est. qz regnũ et potentia oĩ hoĩ deficit qñ homo dimittit regnum p mortẽ vel regnũ dimittit hoiem paduersum fortunã. Dz thronus et regnũ huius pueri ẽ perpetuũ quod nunq̃ deficiet. Dan. vij. Potestas eius pot. eter. que nõ auferet ⁊ regnũ eius quod nõ corrũpet. Et hoc est qđ ait. Thronus tuus. in se. seculi. Regnabit ergo in perpetuum super bonos per amorẽ ⁊ gloriam sup malos p timorem et penã. Et ideo mltum debemus solicite ei seruire. et multũ timere eum offendere. ex q̃ gloria et pena perpetua est. Decimaseptima est. qz regnuz oĩm alioꝝ errat mlticiẽs in regine qz frequenter in regno mõi et curia male allegatur et male ꝓcedit et male sentẽtiat. Sed iste nunq̃ in regine suo errat. nec regnuz ei9. i. iudiciũ regni nunq̃ ad dexterã vel ad sinistrã declinat. sed est virga equitatis. Et hoc ẽ quod di. virga equitatis. virga regni tui Et tñ viꝺz q̃ mirabiliter erret in hoc regno dũ impij sublimãtur et iusti deprimunt Ecc. viij. Sunt iusti quibus mala ꝓueniunt quasi opa egerunt impioꝝ ⁊ sunt impij qui ita securi sunt quasi iusto tũ facta habeant. Et sic non videt equitas in regno dei. imo oĩa vident in casu pponge re. Ecc. ix. Vidi sub sole nec fortũ esse bellum. nec velociũ cursum. nec sapientiũ panẽ. nec doctoꝝ diuitias. nec artificũ gratã sed temp9 casumq̃ in oĩbz. Dz breuiter nõ sic ẽ. imo oĩa recte ponderant ⁊ disponunt q̃uis hoc nos videre non valeam9. Doce. Et tu q̃uis cãm tante dispõnis ignoras. tñ qñ bonus rector mõm tpat recte fieri ne dubites Decimaocta ua ẽ. qz iste puer in quantũ homo fuit rectissim9 ⁊ bñ dispositus. nã sp dilexit iusticiã. ⁊ oẽ bonũ nã iusticia virtus ẽ generalꝫ ad oẽ bonũ. mat. v. Attendite ne iusticiam vrã faciatis co. ho. vt videami ab eis. i. opa bona Et si sp dilexit iusticiã. ita sp odiunt iniquitatez et oẽ malũ. ⁊ ideo fuit rectissim9 in affectu Et ideo deus vnxit eũ oleo leticie. i. virtute spũssancti. et gratia que letaz faciũt aiaz pre pricipibus suis. i. sup omnes sanctos qui fuerunt secũ pricipes in predicta virtute et gratia spũssancti. Et totum hoc debet intelligi inquantũ homo. qz inquantũ hõ fuit vnctus. esa. lxi. Spũs dñi super me. Sic fuit plenus virtute ⁊ gratia spũssancti q̃ de plenitudine eius nos oẽs accepimus. et quicunq̃ bunc spm̃ sanctũ vel aliquã gratã hñt ab eo habent. io. i. De plenitudine eius nos oẽs accepimus gratiaz ꝑ gratia. Oẽs aũt alij sancti hũerũt gratiaz per ptes. Huic ipe fluuius gratiaꝝ et donoꝝ spũssancti se totũ infudit vt ei non sit datꝰ spũs ad mensurã. Decimanona est. qz oĩa alia peũt preter seruiciuz qđ isti puero impendit. vt diuicie delicie ⁊ honores ac enã celi aerei peribunt sicut ⁊ terra et terrena. peribit enim hec figura terre cum oñibus terrenis ⁊ figura aeris. sic in diluuio perierunt. Ceterum celi ⁊ terra fm substãtiam ineternum stabunt. sed seruiciũ qđ isti puero fit nunq̃ perit. sed cuz defuncto recedit. apoc. xiij. Opera enim illoꝝ sequntur. Ambro. Non sunt bona hominis que secum auferre non potest. sola misericor/dia comes est defunctoꝝ Et hoc est. Ipsi peribunt scilicet celi aerei ⁊ que in eis continentur. tu autem permanes. scilicet ad remunerandum opera tibi facta. Geñ xv. Ego merces. t. magna nimis. Dicesima est. quia oĩa alia mutantur ⁊ trãseũt per prius ⁊ posteri9. ⁊ pteritũ recessit et futurũ non aduenit. Sed iste puer ẽ eterno ⁊ nõ mutant anni sui nec accedũt. nec recedũt. sed ineternuz oĩa sibi assunt simul. nec est ei aliquid preterituz vel futurum. sed omia sunt pñtia. Et ideo certissimam

scientiã de rebꝫ hꝫ nec falli põt .nec in vllo mutari. Est ergo semꝑ idẽ. ⁊ omĩa sunt ei ꝑsentia. qz ipe est eternus ꝓm substãtiaz diuinã que humanã naturam assumpsit. In eternitate aũt sunt omĩa simul. ⁊ nõ ẽ ꝓius aut posterius. ⁊ ideo nullomõ mutatur. malach. iij. Ego dominus ⁊ nõ mutor. hoeri?. O qui ꝑpetua mundum tõne gubernas. Immobilis stabilisqꝫ manens das cũcta moueri. Et hoc est qõ di. velut ami. mu. e. ⁊ mu. tu autẽ idez ipe es ⁊ an. t. non deficient. In magna ergo reuerentia istũ puerũ habere debem?. cuz tot excellẽtias de eo narrat apostolus. ⁊c.

¶ Dominica infra octauam natiuitatis de euangelio sermo vndecimus.

Erat ioseph ⁊ maria mater ihesu mirantes super his que dicebantur de illo lu. ij. Alia mirabilia sũt dicta ⁊ facta circa christi natiuitatem in celo ⁊ in terra vt supra dictũ est, ꝓpterq̃ regio tota ꝙcutitur. ⁊ omnes in admirationẽ ducuntur. Et qd mirũ si alij in admirationem ducũtur cum ioseph ⁊ maria mater eius q̃ de ipso ꝑfectam fidez habebãt ⁊ sciebãt ipm filium dei esse de spiritu sancto ꝙceptum. ⁊ natum ex ea. de his que dicebãtur de illo de quibus loquitur ꝓsens euangelũ mirabantur in quo principaliter quinqꝫ ꝙtinent. Primũ est ioseph ⁊ marie sup his que dicebantur de xpõ ꝙgrua admiratõ. in principio euãgelij. Secundũ est simeonis de ihesu et maria ardua ꝓpheratõ. ibi. Et benedixit illis simeon ⁊ dixit ad mariã matrẽ eius. Ecce positus est hic in ruinam ⁊c. Tercium est ãne de xpõ confessio ⁊ verissima affirmatio. ibi. et erat ãna ꝓphetissa filia phanuel de tribu asser. Quartum est marie ⁊ ioseph ad ꝓpria remeatio cuz ihesu ibi. Et vt perfecerunt omnia ꝓm legẽ dñi reuersi sunt in galileã in ciuitatẽ suam nazareth. Quintũ est xpi ꝓfectus ⁊ virtuosa confortatio. ibi. Puer autem crescebat ⁊ confor. plenus sap̃, ⁊ gratia dei erat in illo. Primo ergo ponitur ioseph ⁊ marie super his que dicebantur de xpõ ꝙgrua admiratio. Congrue eñ mirabantur qñ tot ⁊ talia contigerunt. Contigit eñ miratio ex his que supra vsitatũ cursum nature fiũt et supra naturam existunt. quoruz causas ignoramus que vocantur mirabilia. multa autem talia in xpi conceptione et natiuitate contigerũt ꝓpter que ioseph et beata virgo non imerito mirabantur. sicut dicit origenes congregemus in vnum que dicta et facta sunt in xpi conceptõne et natiuitate et videbimus innumera mirabilia. ꝓpter quod totus mundus obstupescere dz ac etiam ad mirari. Primum mirabile est quia deus omnipotens misit extremuz baronẽ suum, scz angeluz gabrielẽ ad quã dã paupculã virginem significans scilz q̃ volebat vnicum filium suum per omnia sibi equalem ei cõicare. vt sicut esset filius vnicus dei in celis. ita esset vnicus filius virginis in terris. et volebat q̃ de ea carnem assumeret. fieretqꝫ veraciter filius eius carnalis lu. i. Missus est angelus gabriel a deo ⁊c. Quis vncꝫ similem amorem audiuit. Secundum mirabile fuit qz deus misit virgini. d. q̃ ipũsanctus descendet in eã et illud corpus formaret. et animam in eo crearet ita q̃ ipa esset expers a consorcio viri. nec vir in dicto puero aliquid facere haberet. et ideo esset filius dei. et filius virginis et non alicuius viri. et q̃ portaret eum sine pena et pareret sine corruptione et ideo virgo permaneret post partum sicut fuerat ante partum. lu. i. Spiritus sanctus supuenet in te. et vir. al. obumbrabit tibi. Quis audiuit vncꝫ tam admirabile et obstupendum. Tercium fuit. quia deus misit virgini dicendo q̃ per predictum puerum volebat genus humanum exaltare et liberare. ita q̃ homines per christum a dyaboli potestate liberarentur et in dei filios adoptarentur. vt cum ipo in eius regno perpetuo regnarent. Et ideo vocaret eum ihesum id est saluatorem. quia homines saluaturus et redempturus erat. mat. i. Vocabis nomen eius ihesum. Ipse enim saluum faciet populuz suum a peccatis eorum. Istud est omnino mirabile. et supra totius facultatem nature. Ista tria mirabilia audiuit beata virgo ab angelo gabriel. que si explicarentur plusqꝫ centum mirabilia continerent. Quartum

mirabile audiuit a beata Elisabeth q2 eo/dem die conceptionis xpi beata virgo iuit in domum zacharie et salutauit elisabeth: ad cuius vocem elisabet clamauit et, voca/uit eam matrem domini sui ⁊ dixit filium suū ex hoc exultasse ī vtero suo Luc.i. Ūñ hoc m q ve.m. do.m.ad m.ec.vt fa ,ē vo. sa.t.ia.m.exul.ī gau.⁊c. Istud fuit oīno mirabile. ¶ Quintū mirabile audiunt beata virgo ⁊ ioseph a pastoribus qui dixerūt eis quod angelus domini cum magna lu/ce apparuit eis, quod nunq̄ auditū est in toto.ve.te. q angeli qui tam sepe apparue runt patribus cū luce apparerēt: ⁊ dixit eis q natus erat saluator mundi. ⁊ q venirēt in bethleem, ⁊ inuenirēt infantem pannis inuolutū in p2esepio positum ⁊ subito cū angelo hoc dicēte. facta est multitudo ma gna angelo2 clamantiū. Gloria in excelsis deo. Et in terra pax hominib9 ⁊c. ¶ Se/quitur mirabile fuit auditū a magis q de extre mis terre venerūt in tredecim diebꝰ in hie rusalē dicētes. Ubi ē qui natus est rex iu/deo2? Vidimꝰ enī stel.e.in.ori.⁊ ve.ado/rare eū. Et ve.beth.⁊ stel.sta.su p vbi erat puer, ⁊ ap.the.s.ob.ei.mu.⁊ p̄cidē.ado.eū vt patz Math.ij ¶ De quibꝰ verbis ⁊ factis maria ⁊ ioseph nō īmerito potuerūt āmi/rari. ¶ Septimū mirabile audierūt asyme one, qui nō vnū mirabile sed mlta mirabi lia dixit vt patz in hoc euāgelio scz q iesus posit9 erat in ruinā ⁊ resurrectōez mltoz2 et in signū cui contradicerẽ ⁊ q cor ⁊ ani/mam virginis gladius doloris trāsi. erat. ¶ Octauuz mirabile audierūt ab ista an/na filia phanuel. Sed qđ mirabile dixe/rat lucas causa breuitatis non refert, nisi q publice loquebatur de christo, ip̄m con fitendo et p2otestando omnibus qui ex/pectabant redēp. israel. ¶ Nonū mirabile audierūt ab angelo. qui dixit eis vt fuge/rent cum puero in egyptum p2o eo q he/rodes quesiturus erat puerū ad perden/dū eū. vt patet. math.ij. Istud fuit valde mirabile q filius dī statim natus cogebat fugere ⁊ querebat ad occidendū qui vene rat vitam dare. Bene ergo ioseph ⁊ ma/ria mirabant de his que dicebantur de illo q̄ius multa alia dicebant; q nō sūt scripta ¶ Secundo ponitur de iesu ⁊ maria sy/meonis ardua, pplexatio. quia ait ad ma riam matrem eius, Ecce positus est hic ī ruinam ⁊ resurrectionē multoz2 in israel. vbi primo, pplexsat de christo, secūdo de matre eius. Tria, pplexisat de xp̄o ⁊ vnū de matre. De xp̄o em̄ tria p̄dicit scz q de/beat esse in ruinā multoz2 in israel ⁊ in re/surrectionē sup, multoz2 ⁊ in signū contra dictionis. Sic ergo xp̄us fuit in ruinaz et in resurrectionē multoz2. Circa q3 scien/dū q xp̄s q̄ tū in se fuit dare venit vitā et resurrectionē omnib9. Jo.x. Ego veni vt vitā habeant. Et.i.Thi.ij. Qui vult oēs h.sal.fie. Sed multi nolueru̇t hanc vitaz luminis gratie recipe. Jo.iij. Hoc est aūt iudicium quia lux venit in mundū, ⁊ dile xerunt magis homines tenebras q̄ lucez Job.xxiiij. Ipsi fuerūt rebelles lumini. q dixerunt deo rece.a no.s.vi.r.no. In eo3 xp̄i. ¶ Sciendū est etiā q sicut duplex est mors. s. aīe ⁊ corpis. ita duplex est vita et resurrectio. s. corpis ⁊ aīe. Resurrectionē aūt ⁊ vitam corporis xp̄s venit oībus da/re ⁊ oīmibus dabit. q mortem nostrā mo riendo destruxit ⁊ vitaz resurgendo repa/rauit. Sicut em̄ primus homo destruxit na/turam, ita xp̄us repanit. Resurrectionem aūt ⁊ vitam anime que p̄sistit in gratia et gloria dei, venit dare solum eis qui sermo nē eius seruauerūt. Jo.viij. Si quis ser. me, ser. nō gu. mor. ineter. Exemplū sicut potestas venit ptegere ⁊ saluare oīnes de ciuitate nō considerando merita aliquoz sed cū examinat, ptegit ⁊ saluat solum il/los q bene se habent ⁊ statuta ciuitatis ser uant. alios aūt p̄demnat ⁊ occidit. Ita ve nit xp̄us in mundū oīns saluare. Sed dū merita examinat. quosdam facit resurge/re a peccatis. ⁊ q̄sdā relinquit ī fecib9 suis Et hoc est qđ hic dr. q iesus posit9 fuit in resurrectionē mltoz2 sz nō oīm. Ita tū cau ſaliter positus fuit in resurrectionē mltoz2 q ipse fuit cā resurrectionis ⁊ vite oīm q a peccatis resurrexerūt ⁊ vita gratie vixe/rūt. Joh.ij. Ego sū resur. ⁊ vi. q cre. in me etiaz si mor. fu. vi. Occasionaliter aūtē ⁊ nō per causam fuit etiā in ruinam mltoz2 qui de factis ⁊ dictis xp̄i scandalisati fue runt. vnde debuerunt edificari. ⁊ ad eu3 cōuerti, Exemplum de sole. sol enim sum

pliciter est causa illuminationis, sed est occasio obsecationis habentibus debilez visum vt noctuis, vel coruptis oculis, vl lippis, quia si sol non luceret viderent. Per hunc ergo modū xps venit in ruinā multorū ¶ Est ergo xpc in ruinā malor p occasiōez et in resurrectōez bonor p cām ¶ Ubi nota q̄ nouē mōis xps venit in ruinā et resurrectōnē mltor. Primo venit in ruinā demonū, et resurrectōez hominū causaliter, vt scz demones expellerent de mundo: et homies assumerentur in celum. De primo ioh. xij. Nunc princeps huius mundi eiciet foras. De secundo ibidem. Et ego si exal. fuer. om. tra. a dmeipm. id est hominez qui habet cōuenientiam cum omnibus. Per quod fuit in resurrectionem et in reparationem ruine angelor que de ipis hominib raparata est. ¶ Scdo venit causaliter in ruinam viciorum et resurrectionem virtutum. quia in aduentu xpi vicia regnabant et virtutes supplantare erāt. Hoc fuit figuratum in eo. q̄ quando xps intrauit in egyptum omnia simulacra egypti corruerunt Esa. xix. Ecce dominus ingredietur egyptum id est mundum: interpretatur enim egyptus confusio et tenebre. q̄ competunt mundo super nubem leuem. i. carne mortali. mouebūtur simulacra egypti. id ē mūdi peccata que sunt simulacra mundi et a mundo adorant ¶ Tercio venit in ruinaz mortis nature et culpe et in resurrectionem nature et gratie causaliter. De primo osee xiij. Ero mo. tu. o mo. De scdo ioban. xi. Ego sum resurrectio et vita. ꝛc. ¶ Quarto venit in ruinam veteris testamēti q̄tū ad cerimonialia, et in resurrectionem noui. Math. xi. Usq ad ioh̄em lex et prophete ij. cor. Uetera trāsierūt et ecce noua oīa facta sunt. In cuius signuz in morte xpi verum. scil. est. ¶ Quinto venit causaliter in ruinam veteris hois. i. carnalis cōcupiscēcie et in resurrectionē noui scz spūalis vite. Roma. vi. Uetus homo noster simul crucifixus est vt destruatur corpus peccati, ij Cor. iiij. Licet is qui foris ē noster homo corrūpat, tamen is qui intus est renouant de die in diem. ¶ Sexto venit occasionaliter in ruinam iudeor, sed causaliter in resurrectionem gentiliū. Job. ix. In iudiciū in hunc mundum ego veni vt qui non vident videant, et qui vident ceci fiāt. ¶ Se primo venit occasionaliter in ruinam philosophor et sapientium mundi habentiuz intellectum superbum. qui dicunt ꝝgnez non posse parere et virginem permanere, et deum non posse nasci. et in resurrectionem simplicium qui captiuant intellectum suū in obsequium fidei xpi. ij. Cor. x. In captiuitatem redigentes omnem intellectū humanuz i obsequium xpi. id est cogentes eū credere promerito fidei, que sunt naturre impossibilia. Lu. x. Confitebor tibi pater celi et terre. quia abscō. becā sa. et pru. et re. ea paruulis ¶ Octauo venit occasionaliter in ruinam hereticorum habentium intellectum obcecatum dicentium xpm corpus de celo attulisse et virginem angeluz fuisse qui sunt lapidandi et conburendi. Quod figuratum est in verbo domini quando dixit moysi. Et bestia tetigerit montem lapidabitur. Exo. xix. Recte ipi sunt bestie nihil scientes vtpote cerdones et fabri et auent montem deitatis et humanitatis xpi tangere. Et venit in resurrectionem fidelium qui xpm verum deum et hominem cōfitentur: quia ipos cōfitebitur coram pre filios suos et si filios et heredes. Ro. vi. Mat. x. Omis qui me cōfitebit cora hominibz. pfite. et ego eū corā pa. me. ¶ Nono venit occasionaliter in ruinā malor xpianorum qui de tanto beneficio ingrati existūt. quia xps omnib alijs reprobatis nos elegit in pplm et filios suos. Ephe. i. Qui elegit nos añ mū. cōsti. Et nos tantū beneficiū non recognoscimus nec grates exhibemus ¶ Et venit in resurrectionē hūilū xpiano z q̄ tantū bñficiū cognoscunt dicētes Quid ret. do. p o. q̄ re. m. ca. sa. ac. ꝛc. ps. cxv. i. morte pati sim? p ipo reape. Tales deus suscitat et exaltat. Luce. i. Depo. po. de se. et exalta. hu. Tales si cadant aliquando p peccatū facit eos resurgere. Prouer. xxiij. Sep. in die ca. iust. et resur. Sic ceciderunt apli, et fecit eos resurgere. Sic igitur primo. secundo. tertō. quarto. quinto. modo venit christus causaliter et per se in ruinam et resurrectionem. Sexto aūt mō septio et octauo et nono veit i ruinā occasionaliter. ¶ Itē nota q̄ iesus posit? ē i signuz

multiplex cui fuit contradictum ⁊ contradicitur omni die. ¶ Nouem enim modis ponitur ⁊ accipitur signum ⁊ istis modis omnibus iesus positus fuit in signū. ¶ Primo enim positus est in signum contradictionis ⁊ percussionis vt signum ponitur ad sagittam. Venit enim filius dei predicare pauperrimē. contemptum mundi nostri et delicias carnis spernere. Et in signū horum omnia hec christus obseruabat et implebat. Luc. ij. Hoc vobis signum inuenietis infantem pannis inuolutum ⁊ positum in presepio. Ecce magna paupertas et contemptus mundanorum et deliciarū Huic signo totus mundus cōtradicit. qz omnes volunt diuites esse ⁊ honores habere. ⁊ delicijs carnis vti. Sap. ij. Fruamur bonis a iuuentute. quoniam hec est pars nostra. Item xps tota die percutitur in factis suis tangit signum a sagittis. Nihil ei facit de quo boies nō murmurēt et eū verbis non percutiant. Siue enim patienter sufferrat malos vt corrigantur. siue acrius puniat eos pro meritis factorum suorum siue iustos permittat affligi vt puriores fiant. siue remuneret malos in vita ista. tangit nihil boni in futuro seculo habituros. sp homines murmurant. et percutiunt eum verbis. sicut filij israel in deserto. Num. xvij. Venite percutiamus eum lingua cō tra quos di. apostolus. i. cor. x. Neqz murmuraueritis sicut quidam eorum murmuraverunt et perierunt ab exterminatore ¶ Secundo fuit positus in signum directionis sicut ponitur corda et regula cementarij. quia ipe fuit exemplū ⁊ regula omniū operum nostrorum. Joh. xiij. Exemplum enim dedi vobis vt quemad. ego feci vt vos faci. exo. xxv. Omnia fac secundum exemplar quod. t. in mon. mō. ē. i. in xpo qui est iusticie mons Esa. vij. Propterea dominus ipe hoc dabit vo. lig. scilicet directionis. Huic signo contradicitur a mūdo qui nullo modo in actionibus suis regulē christi vult se conformare sed dicit. Sic volo sic iubeo sit pro ratione voluntas. Iu. xix. Nolumus hunc regnare super nos ¶ Tercio fuit positus in signum sanationis. sicut vrina clara et pullus sedatus est signū sanitatis. ⁊ hoc qñ fuit suspensus in ligno. qz tunc fuit signum qz humana natura erat purgata ⁊ ira dei sedata. Hoc figuratū fuit vbi dñs dixit ad moysen. Fac serpentem eneum ⁊ pone eum in signum. qui percussus inspexerit eum viuet. Num. xxj. Quicunqz ergo per fidē xpm clare respicit in cruce suspensum signū est sanitatis anime Joh. iij. Sicut moses exal. ser. in deser. ita exaltā. opor. fi. hominis. vt omnis qui cre. in ipo non per. Sic aspexit eum latro de cruce ⁊ sal. fuit. Huic signo mundus contradicit. quia in suis infirmitatibus ipz respicere contemnit. et eius medicinas vt sanetur sumere recusat ¶ Quarto fuit positus in signum imitationis. sicut ponit de xpillum in exercitu. Sicut em dicitur Job vij. Milicia est vita hoīs super ter. Et ideo in hac milicia debet esse vexillifer ⁊ vexillum. xps aūt est vexillifer ⁊ crux quā sibi baiulauit est vexillum. Debemus ergo si volumus in hac milicia de hostibus triumphare imitari xpm portantem signum crucis vt accipiamus crucem penitentie ⁊ post ipsum eamus. matb. xvi. Si quis vult post me ve. tē. tol. cru. suam. s. penitentie ⁊ seqtur me. Huic signo mundus contradicit. quia sub cruce ⁊ post crucem pnīe nō vult ire. sed vadit post crucem nūmi ⁊ post concupiscentias suas. ⁊ ideo de hostibus victoriam non reportat. sed consumitur ab eis. Prouer. xxiij. Vacantes potibus ⁊ dātes symbola consumentur ab eis. Contra qs ecclē. xviij. Post concupiscentias tuas nō eas. faciunt enim te in gaudium inimicis tuis. ¶ Quinto fuit positus in signum euasionis. sicut quando capitur aliqua terra ponitur scutum vel vexillum dñi in illa domo quā dñs nō vult expoliare. sed vult eā defendere. Christus em p sanguinē suū ē in signū euasionis oibz q pdctō sanguine tici sunt Hoc figuratū fuit i sanguīe agni de q dñs mādauit filijs isrl' vt signa postes domoz vt nō tangerent ab angelo percutiente. exo. xij. Erit vobis sanguis iste in signum. Quia angelus percutiens non tetigit vbicunqz vidit hostia hoc sanguine tinctā. Quicūqz vult euadere de excidio mūdi qui tota die a demonibus capitur ⁊ occiditur. oportet q tingatur sanguīe christi. Unde in Ezechi. ix. viro volenti percutere

ciuitatem dictuz est qꝫ oẽs illos supꝫ quos viderit signuz thau.i.signum crucis nõ deberet tangere. Quicunqꝫ aũt est insignit? sanguine xpi habet signum thau sup caput in fronte sua. Hoc fuit figuratũ in captiõe hiericho. de qua sola raab meretrix euasserat cum omni domo sua.quia cingulũ coccineum appendit ad fenestram domus sue vt pz iosue.ij. Cingulus rubeus sanguinẽ xpi significat. Huic signo mundus ꝺicit qz nec signum thau vult recipe.nec sanguine xpi tingi.imo vult nisi vanitatis signa portare ⁊ alia figurata. ¶ Sexto positus fuit in signum ostensionis. vt pontur circulus in taberna ad ostendenduz qꝫ ibi sit vinum. Sic ergo xps positus est in signũ ad ostendendum qꝫ vbicunqꝫ ipe est per gratiam suam.ibi est vinum letitie qꝺ letificat deum ⁊ homines.⁊ omne bonum.et vbicunqꝫ ipe nõ est nihil boni habitat. ps xiij. Signatum est super nos lu.vul.t.d. Et nota hic de ficulnea cui maledixit xps quia habebat solum folia que statim aruit Sic sunt multi qui habent xpm solum extrinsecus per signa xpianitatis exteriora.sz non intus in corde per veritatez rei. Tales habent solum folia.⁊ ideo maledicentur a deo ⁊ arescent. debent eim intus xpm habere. Can.viij. Pone me vt signaculũ super cor tuum. Huic signo mundus contradicit ⁊ ꝺi.qꝫ omnia mala eueniunt seruis dei.et amatores mundi qui deum nõ hñt oĩa bona habent.i.macha.i. Eamus ⁊ disponamus testamentũ cũ gentibus que circa nos sunt qz ex quo recessim? ab eis inuenerũt nos multa mala Job.xij. Abũdant tabernacula predonũ ⁊ audacter ꝓuocãt deum. ¶ Septimo fuit positus in signũ clementie ⁊ pietatis peccatoribꝫ. sicut arc? celestis fuit positus in nubibꝫ celi in signum clemẽtie dei qz peperat terre.sicut pz geñ. ix. Sic ies? in modũ arc? extẽsus brachijs crucifixus est ad recipiendum ⁊ osculandũ peccatores esa.v. Leuabit dñs signũ in natões. Huic signo mũdus ꝺicit.qz non sepijcit in brachijs xpi nec misericordiã petit sed in malicia pseuerat. ¶ Octauo fuit positus in signũ discretõis.sic termini ponũt in campis ad discernendũ campos. Sic ⁊ xps in die iudicij.qñ statuet oues a dextris et edos a sinistris ⁊ ipe stabit in medio discernens inter eos. Huic signo mũdus nõ poterit ꝺicere qz tunc destruct? erit mõs et m/ꝺani in signis suis inuenier se receptos ps.lxxiij. Signa nra non vidimus iã nõ e pph.⁊.n.non.cog.am.sap.v. Ergo erraui mus a via veritatis. ¶ Nono positus fuit in signũ victorie ⁊ imortalitatis. sicut olim fiebat rome arcus triũphalis magnis pi cipibꝫ redeuntibꝫ cũ victoria.in signum victorie et imortalitatis qz ꝺicebãt eos inter deos immortalitatis translatos. Sic xps post resurrectionẽ devicta morte ⁊ mundo et demonibꝫ ⁊ oibꝫ inimicis positus est in celis gloriosus ⁊ habet oĩm ptãtem .in signum victorie ⁊ immortalitatis humane apoc.xij. Signuz magnũ apparuit in celo mulier amicta sole.i.humanitas xpi amicta sole diuitatis ⁊ imortalitatis dei.⁊ luna.i. mundus sub pedibus eius? Esa.lv. Erit dñs in signũ eternum quod nõ auferetur. huic signo non ꝺicit mundus quia mundus non est in celo vbi hoc signũ erit esa.xxi. Tollatur impius ne videat gloriã dei. ¶ Secundo,pberat de virgine dicens Et tuã ip.ani.pran.gla.i.gladius ipius scz dolor habitus de passione ipius pertransibit tuam aĩam. vt dicit beda. Vel fm eu. gladius.i. dolor dñice passionis pertransibit ipius aĩam quã reputas tuã. Vel resoluendo possessiuum in priminiuum sic gladius dominice passionis pertrãsibit tu amipius animam .i.tunpius. quia vt dic aug?.aĩa magis est vbi amat qꝫ vbi aĩat. et ideo anima virginis magis erat in filio suo xpo quez super omnia diligebat qꝫ in corpore suo.⁊ ideo vulnera xpi ipa sensit.sicut ⁊ xpus.quantũ ad animi trisiciã. ber. xpus in cruce carnem.maria spiritum immolabat.et nisi qꝫ spes marie semper affuit gloriose resurrectionis filij.ipa fuisset mortua in passione filij pre dolore,sed spes resurrectionis retinuit ei vitam. Addit aũt vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Istud vt non ponit causatiue.sz cõsecutiue. Ex hoc enim secutum est qꝫ reuelate sunt vbiqꝫ cogitationes iudeorum qꝫ vsqꝫ tunc latebant. Sic revelata fuit unicuiq; cogitatio herodis cum mandauit interfici pueros.vt inter ipos occideretur christus

qui prius simulauerat se eñ adorare. Sic pontifices ⁊ pharisei simulabant se zelatores legis. ⁊ cõtra legem xpm occiderunt. Per quod cogitatiões inuidie ⁊ auaritie eorum ostense sunt. ¶ Nota hic q̃ qua tuordecim vicibus beata virgo gladio fuit perfozata in filij passione. ¶ Primo qñ vidit eum capi ⁊ ligari sic̃ pditorẽ. ⁊ omẽs discipuli fugerũt ipo solo derelicto. Secundo quando coram iudicibus false accusabatur ⁊ reus esse mortis iudicabatur. ¶ Tercio quando per totã noctem fuit illusus ⁊ alapis cesus ⁊ cõsputꝰ. ¶ Quarto quando de mane eum vidit vinctum duci ad pylatum ⁊ stabant cõstanter accusantes eñ q̃ deberet mori. ⁊ ipse nihil respondebat. ¶ Quinto quando vidit ipm duci ad herodem qui iohannem interfecerat ⁊ christi sanguinẽ sitiebat qui illusit illi tãq̃ insano. ⁊ indutũ veste alba remisit ad pylatum. ¶ Sexto qnando coram pylato a toto populo est accusatus vt eum crucifigeret. ⁊ pilatus sedens p tribunali ipm crucifigi condemnauit. ¶ Septimo quãdo in atrio pilati fuit ligatus nudus ad columnam ⁊ fortissime flagellatus. ¶ Octauo quando posita est corona spinea super caput eius ⁊ arundo pro sceptro in manu ⁊ indutus fuit purpura in derisionem regie dignitatis ⁊ velati sunt ei oculi ⁊ fuit alapis cesꝰ ⁊ consputus. ⁊ viliter illusus. ¶ Nono qñ vidit eñ exire cum cruce in collo inter duos latrones vadens ad mortem festinanter. ¶ Decimo qñ vidit eñ exui nudum ⁊ iussu per clauis affigi ⁊ a toto populo maledici et conuicia inferri dicente. Vach qui destruebat templum dei ⁊ in tri. dieꝫ edificabat illud. ¶ Undecimo qñ vidit eum petere bibere ⁊ non potuit habere sed datũ fuit ei vinũ felle mixtum qđ non potuit bibere. ¶ Duodecimo qñ vidit eum pre maximo dolore lacrimantez ⁊ dicentem. Deus meus deus meus. vt quid dereliquisti me. ⁊ pre magna pena inclinauit caput. et emisit spiritum. ¶ Decimotercio qñ corpus eius est depositum de cruce. et sepulture traditum. tunc tetigit eñ ⁊ osculata est omnia vulnera eius ⁊ redijt in hec tusalẽ seminiua ⁊ tota consumpta. Plures ergo q̃ sunt hore diei beata virgo trãsuerberata est gladio in morte filij ⁊ iõ verũ

ꝓphetauit simeon d. Et t. ipsi. a. p. gla. Et sic patet secundũ ¶ Tercio ponit anne dõ xpo confessio ⁊ verissima affirmatio q̃ erat anna ꝓphetissa filia phanuel ¶ Ubi nota q̃ euangelista septem laudabiles conditiones de ista anna refert. ꝓter quod eius testimonium merito dz acceptari. Cuius vita est speculum omnibus mulierbus q̃ et bona virgo et bona nupta et bona vidua fuit. Et in istis omnibus conditionibus sequentibus debent eã mulieres pro posse imitari. ¶ Prima conditio est q̃ vsq̃ ad matrimonium virginitatem conseruauit Iste est ille thesaurus pciosus absconditus in agro carnis et illa preciosa margarita pro qua emenda omnia largiri dñt vt dr mat. xiij. Quia non ẽ digna ponderatõ ꝑtinentis ad̃ ecc. xv. Ipi reddit centesimꝰ fructꝰ et aureola ⁊ canticũ speciale. Et ideo quantum põt dz istum thesaurz mulier custodire vel saltem vsq̃ ad matrimoniũ ¶ Secunda q̃ post mortẽ viri licet solum septẽ annis cum ipo fuerat alteri postea non nupsit. Cum ergo vir ⁊ vxor sunt vna caro dõ debet se vxor mortuo viro mortuã reputare et reliquũ tps in penitentia ꝑsumere. Uñ in quibusdã aubꝰ hoc dr obseruari vt mortuo cõpare nulli alteri amplius societ. vt in turturibus ¶ Tercia est q̃ toto tpe vi duitatis sue bene se bũit et laudabiliter vixit. quod indicat virtutẽ in vidua magnã. virtus eñ circa difficile est Difficile ẽ eñ valde a consuetis abstinere. Cum igitur in matrimonio multa vana ⁊ delectabilia obseruentur virtuosum est viduis ab oĩbus illis abstinere. et eis fructus septuagesimus ꝓmittitur pro labore. ¶ Quarta est q̃ circa templum frequens erat. nõ q̃ alicꝫ ab eo recederet. Sic vidue circa eccl̃iaz et in locis sanctis dñt frequenter ⁊ libẽter esse ⁊ non discurrere p domos ociose ⁊ verbose. q̃ sicut anna meruit xpm videre quia in ecclesia conuersabatur. sic ipe in ecclesia vident xpm et verba xpi audiunt. et dicũt verba xpi ⁊ xps est in medio eaꝝ. ¶ Quinta est q̃ ieiunando corpus suum macerabat. sic dñt vidue facere. Periculosus est enim status viduitatis si vidua delicate viuit. i. tbi. v. Uidua que in delicijs viuens est mortua est. Hier. q̃ diu eua absti̇nuit

in paradiso virgo fuit. q̃ cito preceptum abstinentie violauit corruptionem sensit. Idem ad quandam virginem. O filia si apostolus castigauit corpus suum ⁊ in ser. redegit. quomodo adhuc tu iuuencula in feruore iuuentutis posita vapibus et vino plena. de castitate eris secura? ¶ Sexta est. quia obsecrationibus instituit. quod est acceptabile sacrificium deo. obsecratio est peticio cum adiuratione. Multa enim sunt pro quibus vidue debent orare et obsecrare. scilicet vt conseruentur in bono et proficiant in seruitio dei. et vt deus pacificet mundum. et conuertat peccatores et similia. ¶ Septima est. quia propter bona opera sua donum prophetie meruit habere. Unde ⁊ tu fac similiter vt propter bona opera tua deus reuelet tibi que tibi expediunt. Hec ergo anna sic laudabilis ipa hora superueniens qua scilicet simeon accepit puerum iesum confitebatur domino et loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem israel. id est omnibo qui herodis alienigene tyrannide grauati liberationem populi et ciuitatis hierusalem expectabant promittens per aduentū christi et in ipo christo redemptionez a tyrannide supradicto q̃uis euangelista exp̃s se hoc non dicat quia testimonium mulieris in ecclesia non admittitur. nec in ecclesia loqui permittitur vt di. apostolus. i. thi iij. Docere autem mulierem non permitto. Sed contra non fuerunt liberati p xp̃m ab illa tyrannide. Responsio non est intelligendum ad literam. sed referendum est ad spiritualem liberationem quam plenarie per christum consecuti sunt. Et sic patz tercium. ¶ Quarto ponitur marie ⁊ ioseph ad propria remeatio ¶ Quinto ponitur christi profectus ⁊ virtuosa confortatō q puer crescebat et confortabatur secundum corpus plenus sapientia. quia ab instanti sue conceptionis plenus fuit. et gratia dei erat in illo. Et sicut crescebat secundum corpus. ita in vsu gratie et virtutum que erant in illo. Quidam crescunt soluz in corpore Esa. lxv. Puer centum annorū morietur. Et sic patet quintum.

¶ De epistola Sermo duodecimus.

Quanto tem⁊

pore heres paruulus est nihil differt a seruo. gal. iiij. Quia bonum nō diligitur nisi cognituz dicat apls in epla presenti maximuz bonum. imo maxima bona que per natiuitatem puer consecuti sum? vt in eius amore ardentius accendamur Nam ante eius aduentum eramus serui peccati seruitute tenti et sub iugo legis. gētes sub seruitute pēi ⁊ iudei sub iugo legis p chr̃i sū aūt aduentū ab vtroq̃ sum? liberati. et per graciam spiritus ab vtroq̃ in filios dei adoptati. Hec oīa apls in presenti epla ostendit. In qua quidem epla tria facit ¶ Primo ꝓponit humane cōsuetudinis similitudinem. per quam seruitutem et libertatem spūs nititur demonstrare in principio epistole. ¶ Secundo pdictam silitudinem ad ꝓpositum adaptat. p quam ostendit in seruitute nos fuisse. sed p xp̃m libertatem habere ibi Ita et nos cū es. par. sub ele. mundi eramus ser. ¶ Tercio oñdit fructū quē per predicta libertatez habemus. siue oñdit euidens testimoniū per quod patet nos predictā libertatem vt dei filios possidere ibi. Quoniā autē estis fi. dei misit deus spiritū fi. s. in cor. vestra. Primo ergo ꝓponit humane consuetudi silitudinē. per quā seruiturē in qua fuim? ante aduentum xp̃i ⁊ libertatem spiritus quam adepti sumus p ipm nititur demōstrare dicens. Quanto tempore heres puul? est. etate ⁊ scientia nihil differt a seruo. quia cogitur vt seruus et verberatur et nullam habet suarum rerum ptātem cum sit dñs oīm. i. q̃uis sit dñs oīm suaruz rerum. lu. xv. Fili omnia mea tua sunt. Sz est sub tutoribus qui eū ab hostibus tueātur et actoribus qui p eo cās agant et bona eius procurent. et ipm in moribꝰ informent. et hoc non sp sed vsq̃ ad prefinituz tempus a patre. id est iure a patribus instituto. in quo tempore ordinatuz est a iure vt ei suarum rerum potestas det. Sūt enim iura q̃ sunt a patribꝰ instituta determinantia tempus qñ tradenda est heredi tas successori. et quando filiusfamilias relinquendus ē sibipsi vt se gerat ad sensuz suum. In quo instruimur q puer sub fe⁊

tula disciplīne sunt tenendi .et iō nō sunt dimittendi sensui suo .puer.iiij. Qui pcit v.odi.f.su. In eodem.xxij.stultīcia colli/gata est in corde pueri et virga disciplīne fugabit eā In eodem.xxiij. Noli subtrahe re ab eo disciplinā si eī percusseris eū vir ga non morietur.tu pcutis virga eum et animam illius ab inferno liberabis. In eo dem.xxx. Puer qui dimittitur voluntari sue confundit matrē suam.eccl.vij. Mili/or est ira risu.quia per tristīciam vultus cor rigitur animus delinquentis .i.melior est aspa correctio patris q̄z blanda remissio. vt patet in beli sacerdote.qui remisse cor/ripuit filios suos.dicēs. Quare facitis res hmōi.ij.reg.ij. Et iō occisi sunt in bello am bo'vno die.et ipe cecidit de sella et fractis cervicibus expirauit. Unde fertur de quo dam qui ibat ad suspendiū.r pater plorās sequebatur eum. qui sub specie osculandi patrem amputauit dentibo sibi nasum di/cens. Ego vado ad suspendiū quia nō cor/rexisti me Boe.in disc.sco.hec. Et ideo sic deus bonus et sapiens pater quotidie cor/rigit nos flagellis et disciplina pacis eius semper nos erudit ad salutē.quia non viri liter sed puerīliter viuimus.quod p̄z quā tum ad quattuor. ¶ Primo quia tpalia que quasi nulla sunt magis q̄z eterna dili/gimus.sicut paruulus magis diligit po/mum q̄z regnum.et a nociuis sicut puuli non abstinemus .puer.i. Usquequo par/uuli diligitis infantiam:et stulti ea q̄ sunt sibi noxia cupient ¶ Secundo.quia sicut paruuli tota die nugis r ludis r spectacu lis intenti sumus magis q̄z saluti anime Zacharie .viij. Platee hierusalez imple/bimini infantibus r puellis ludentibus. Baruth.iij. Qui in aubus celi ludunt. Tercō quia nihil certum de statu nostro iudicamus .sed tota die vagi corde.sicut pueri qui vbiq̄z cespitāt circūferimur omī vento. Cōtra qđ .puer.iij palpebre tue pre cedunt gressus tuos. Unde illa sancta a/nimalia erant plena oculis ante r retro vt patet.Ezech.i. Quarto quia contrarijs affectibus tota die afficimur sicut paruu/lus qui modo ridet r modo plorat .puer. xij. Vult et non vult piger. Et sic p̄z pa/tum. ¶ Secō hanc similitudinem ad .pp.

situm adaptat per quā oīdit nos ante xpi aduentum sub seruitute fuisse sed per ipm liberos esse. Dicit ergo Ita r nos iudei cū essemus paruuli cognitione dei r viri/bus resistendi peccatis .eramus seruien/tes per terrorem minarum r per repromis sionem bonorum sub elementis.i.sub le/ge que per elemēta intelligitur .quia ipsa est prima institutio ad fidem r iusticiam sicut ab elementis primuz vsum discendi assumunt puuli. Elementis dico mundi. vnde lex dicitur elementū mōi q̄ non ce/lestia et eterna,promittebat.sz terrena r trāsi toria vt est mūdus Esa .i. Si volueritis et au.me.bo.r-pme. Uel sub elemētis mū di id ē sub festis iudeoz q̄ accipiebanť fm elementoz mundi cursum.qualia erāt ne omenie.id est lunares dies et sabbatum, aug. Si itaq̄z iudei sub elementis erāt qd differunt a paganis. Responsio. Pagani non sub elementis seruiūt. sed elementis seruiūt Colunt em̄ astra r solē r lunā.aquā et terram et hmōi. Judei vo sub elemen tis deo seruiebant. In elemētis ergo neo/menias.i.lunares dies significat et sabba tum qđ iudei obseruabant. nō q̄ in elemē tis sparent vt pagani sed in his deum ve/nerabanť.dū puuli erant.et ad tps pleni tudinis nondū puenerant. Sicut em̄ par uulus sub pedagogo est et actore r tutore anteqūz fit adultus.ita iudeis adhuc puulis lex fuit pedagogus.q̄ timore cōpressit r p̄ ceptis dei obedire coegit.fuit etiā lex actor et tutor iudeis quos deus heredes insti/tuit dum puuli erant cognitione dei.et vi tibus resistendi peccatis. Quo tpe erant etiā quasi serui legalib?.s.trin penis a mal' et promissionibus tpalium ad bona incitati nec sui dñabanť sed vicia nec suoz.i.here ditatis eterne.cum essent hoz dñi a deo cōstituti. His ergo fuit lex tutoris loco dū ꝫ malignoz spūum impugnationes et gē/tilium psuasiones que ad ydolatriam tra hebant illos defendit admonendo.depre cando.et aliq̄ puniendo.et sic eterna bo/na illis cōseruauit.q̄m ex illis xps multos ex inferno liberauit. Fuit etiā eis actor.q̄m cām eius apud deū bñ egit dum p sacrifi/cia et placationes.et expiatiōes deum eis placauit .et hoc vsq̄z ad tpus p̄finitum.i.

vsq; ad aduentū xpi. In quo cōstituit deꝰ vt perfecti ⁊ liberi fierent et hereditatē obtinerent. alioquin exheredi tarent. Deq; ipe subdit. Vbi venit plenitudo tc. Hec oīa aug. Postq; ergo ostendit q; ante xpi aduentum eramus sub seruitute cōsequēter ostendit q; per xpi aduentum sumus a seruitute liberati ⁊ in filios dei adoptati Et hoc est quod di. At vbi venit. non facili necessitate. sed sola dei voluntate plenitudo tpis. i. posq; tps precedens cōpletum est. Plenitudo enī tpis est completum tpus quod pfinitum fuit a deo patre vt mitteret filium. Vel plenitudo tpis dr tps grē. Et hoc ppter octo. ¶ Primo, ppter carismatū donatōnē. quia in eo dant plena dona spiritussancti iohe. ij. Effundam de spū. m. super oēm car. Actu. ij. Repleti sunt omnes spiritusancto. ¶ Secundo propter pacis plenitudinem quia in eo fuit plena pax in toto mundo. ps. xl. Orietur in diebus eius iusticia ⁊ abundantia pacis dñabitur Esa iij. Conflabunt gla. s. in vo. ⁊ lan. su. in fal. ¶ Tercio propter tpalium copiam. quia in eo sunt plena abūdātia. sicut spūaliū ita tpalium rerum. iohe. ij. Filie sion exultate et letamini in dño deo vro, quia dedit vobis doctorem iusticie et descēdere faciet ad vos imbrē tpantie ⁊ serotinuz sicut in principio. et implebuntur aree frumento. et vino torcularia redundabūt ⁊ oleo ¶ Quarto ppter figurar; adimplētionē. quia in eo omnes figure de. te. implete sunt et omnia que de xpo fuerunt pphetata implera sunt Mat. v. Non veni legē soluere sed adimplere. ¶ Quinto ppter tpis adimpletōez quia in eo tps impletum ⁊ cōpletū est. i. cor. x. Nos sumus in. q. fi. se. deue. ¶ Sexto ppter misericordie repletōem. Ape enī legis iusticia vbiq; regnabat. sed nūc misericordia dñi plena est ter. ¶ Septimo ppter creaturarum cōpletōem Quid enim aliud creatura petebat. nisi suo creatori in aliqua creatura vniri. ephe. i. Proposuit in eo dispēsatōe plenitudinis tpor; instaurare oīa in xpo que in celis ⁊ que in terra sunt in ipo ¶ Octauo ppter premiī reddi tionem. q; in eo patisus ⁊ vita est data lu. xxiij. Hodie me. e. in para. Mat. ij. Voca operarios ⁊ red. il. mer. Jo. iiij. Alij laborauerunt ⁊ vos in la. e. introistis. In hoc ergo tpe sic pleno. misit deus filium suuz naturalem id est in carne apparere fecit sinilem nobis Esa. xix. Cla. ad do. a facie in. et mit. e. sal. et pu. qui. li. e. Factum ex mulliere ex carnis assumptione. Ro. i. Qui factus est ex semine dauid secundum car. Et melius dicit factum q; natum. Fuerūt enim quidam heretici qui dixerunt eū nihil assumpsisse de corpore virgineo. sed in trans in ipm acum quodam aereo corpe quod sibi formauerat statiz exiuit plus hoc noctis dantes aeri, q; virgini, nihil plus dātes vtero ipius q; presepio. Contra quos Gen. xxvij. Caro enim et frater noster est ps. Homo natus est in ea. Factum sub lege. Ad litteram propter obseruantiam circuncisionis secundum legē datam abrae vt patet gen. xvij. et ppter obseruantiā purificationis fm legē datam moysi. vt patz leui. xij. Adimpleuit aūt legez non necessitate. quia dns legis. sed pfecta humilitate. mat. iij. Sic decet nos implere omnez iusticiam. i. omnem humilitatē. Sic ergo xps factus est ex muliere et sub lege ppter duo. ¶ Primo ppter redemptionē a malo Secdo ppter collationem boni. Duplicem enim effectum ex xpi incarnatione consecuti sumus. Primus est redemptio a malo ⁊ a seruitute legis ⁊ hoc est. vt eos q; sub lege erant. i. sub legis seruitute redimeret ab illa seruitute. Et hoc refertur ad illud qd dictum est factū sub lege gal. iij. Christus nos redemit a maledicto tc. Secdus effectus est collatio gratie filialis. ⁊ hoc est vt adoptionem filioz recipemus. principel bonoz gratie eius hic in pīn. et glorie in futuro Ephe. i. Predestinauit nos in adoptōz filioz per iesum xpm in ipm. Et respicit ad hoc qd dr. factum ex muliere. Factus est ergo sub lege. vt. e. qui sub. le. e. re. non solū a maledicto legis. sed a dyabolo et a morte eterna. Factus ē ex muliere vt adoptōez filioz dei recipemus. Cogitem? charissimi magna bīficia dei. Nam factus est vt nos deos faceret. i. iohā. iij. Videte qualem charitatem dedit nobis deus pater. vt filij dei nominemur et simus tc. Factus est seruus vt nos liberaret vt hic ptz Factus est pauz vt nos ditaret. i. corint. i.

In omnib⁹ diuites facti estis in illo in oī verbo ⁊ in oī scientia, ita ꝙ nihil vobis deest. Factus est humilis vt nos secum exaltaret phi.ij. Humiliauit semetipsum ꝓpter quod deus illum exaltauit ⁊ nos in ipso. iob.xij. Volo pater vt vbi ego sū illic sit ⁊ minister meus sc̄z eadez exaltatiōe. Hoc⁹ tius est vt nos viuificaret. Joh.xij. Ego si exaltat⁹ fuero a ter.i. super lignuz leuatus ⁊ crucifixus. omnia trahaz ad meipsuz. i. hominez q̄ conuenientiam habet cū omnibus ⁊ ꝓpter quem facta sunt omīa trahaz advitam. q⁹ ego sum vita. Descendit ad inferos vt nos inde extraheret. Zacha.ix. Tu autem in testamento sanguīs tui eduxisti vinctos de lacu in quo non erat aqua Resurrexit a mortuis vt nos resuscitaret i.cor.xv. Quoniam quidem p hominez mors, ⁊ p hominem resurrectio mortuor⁹ Si aūt xp̄s resurrexit et nos resurgemus Ro.iij. Et Jortuus est ꝓpter peccata nostra et resurrexit ꝓpter iustificationez nostram. Ascēdit ad celos vt nos illuc duceret eph. iij. Ascendens in altum captiuā duxit captiuitatē. ioh.xiiij. Et si abiero ⁊ preparabo vobis locū. iterum venio ⁊ accipiā vos ad meipm vt vbi sum ego. ⁊ vos sitis.

O anima misera cogita hec magna bñficia dei et tota consurge in amorem isti⁹ pueri. quia oīa hec fecit tibi et in ipsius laudes erumpe. et dic cum ꝓpheta. Quid retribuam dño ꝓ oībus q̄ retribuit mihi.

Tercio ostendit euidens testimoniuz et signū per quod patet nos p̄dictam libertatem vt dei filios possidere. Et hoc sic ē Quoniā aūt estis filij. i. hoc est signum ⁊ testimonium ꝙ nō solum nos iudei sz etiā vos gentiles estis per xp̄m facti filij adoptiui ipsius dei. quia deus pater misit spiritum filij sui qui est etiam spiritus patris ⁊ a patre filioq̄ procedit. in corda nostra sc̄z tam iudeor⁹ q̄ gentiliū. quia ꝓbat nos esse dei filios, vt ergo ꝓbaremur adoptari esse in filios a deo spiritum suuz dedit nobis qui facit nos clamare. Et hoc sic ē clamantē. i. clamare facientem abba pater q̄ nunq̄ p̄sumeremus nisi spiritus docerz nos. et faceret dicere. Ro.viij. Ipe spūs postulat ꝙ nobis id est postulare nos facit gemitibus inenarrabilibus. Abba hebrai cum est idipsum significans quod ⁊ pater Pater vo grecū est deriuatiōe. quia deriuatur a patit q̄ grece dicit pater. sed latinum est institutōne. Sic ergo iudeos grecos et latinos qui sunt adoptati per xp̄um in filios dei spiritussanctus clamare facit deum xp̄m patrem suū esse et ip̄m confitētur. Et nota ꝙ dicit spūssanctus nos facit clamare abba pater per quod dat intelligi q̄ spūssanctus duobz modis facit nos clamare sclz occulte q̄ significat in noīe occulto quod est abba. ⁊ apte quod significatur in noīe noto quod est pater. Pater enī apte clamat dei cognitōz i intellectu et dei virtutem in effectu. Consequenter concludit dicens. Itaq̄ qui sic hz spm̄ qui facit eū clamare. iam non ē seruus. expulsa culpa omnino. Jo.xv. Jam non dicā vos seruos sed amicos. Sed filij? infusa adoptōis gratia. i. io.iij. Videte qualem charitatē dedit nobis deus vt filij dei nominemur ⁊ sim⁹? Quod si filius p gratiā. et heres tandē participando gloriam p deum. i. p dei misericordiam ro.viij. ꝙ si filij ⁊ heredes, heredes quidē dei. coheredes autem xp̄i. Cuz ergo sumus filij xp̄i dēmus p viaz xp̄i ambulare que sunt via discipline et virtutis. qui aūt p viam xp̄i non ambulant nō sunt filij. heb.xij. ꝙ si extra disciplinā estis cui⁹ pucipes facti sunt oēs. ergo adulteri ⁊ non filij estis Ibidem. Quē enī diligit deus castigat. flagellat aūt oēm filium quē recipit Si vis plura dicere de via xp̄i que fuit via pauptatis et penalitatis humilitatis et charitatis. require in tabula tē.

In circūcisiōe dñi de euāgelio Ser.xiij.

Postquaz consūmati sunt dies octo vt puer circumcideret vocatū est nomē eius iesus. lu.ij. Ab ore veritatis regnum celoz sinapi cōparatur, q⁹ puum est cēteris. sed est magnuz virtute nemo enī pōt in regnum celorum intrare nisi sit puus sui reputatione. et maximus virtute. mat.xviij. Nisi conuersi fueritis et efficiamini sic̄ puuli non intrabitis in reg.ce. In cuius exemplū filius dei factus est puus in corpe et obsequijs qui est infinitus virtute. Et

ideo euangeliū pñs est puum quantitate. et maximum in virtute .quia illum ꝓtinet et describit.qui factus est octo dieꝝ cuꝫ sit eternus ꝫ omnino imensus. In quo qui/dem euangelio tria mirabilia continētur. Primū est qꝫ eternus sub tpe claudit.ibi postꝙ ꝓsu.sunt.di.octo. Secm est qꝫ fi/lius dei impassibilis patit ꝫ circuncidit.ibi Ut circū.pu. Terciū est qꝫ deus innoiabi lis noiatur.ibi. Uo.est.n.e.iesus. ¶ Pri mum ergo mirabile est.qꝫ filius dei sub tē pore claudit ꝫ infans octo dieꝝ efficitur. Filius quippe dei inquantum hō cepit ha bere dies et annos ꝫ patriā ꝫ pentes.et in tpe creuit ꝫ mortuus est.Et vide qꝫ ex hoc ꝙ sub tpe clauditur.ꝫ per consequens sub lege qꝫ tale tps erat a lege determinatum genī.xvij. Infans octo dierum circūcidet Ju quo maxima eius misericordia circa ho mines demonstrat .Ex hoc enī voluit con tineri sub lege vt hos qui sub lege erant re dimeret Exptus enī circūcisionis penaꝫ et alias cerimonias legis quas vt videmus seruauit.qꝫ non venit legem soluere sed ad implere. matb.v.compassus est iudeis ꝫ eos ab illo on ere liberauit.Vat.xvi Us/qꝫ ad iobēꝫ lexꝫ prophete.Similiter exper tus penalitates humane nature. scꝫ famꝫ sitiꝫ.calorem ꝫ frigus.compatitur nobis si cut pius pater ꝫ tandem ab oībus libera/bit.heb.iij. Non enim hēmus pontificeꝫ qui non possit cōpati infirmitatibus nīis. rem̄ptatum aūt per omia. Malum enī nō cognoscitur nisi cognitum et expertum. Et ideo filius dei voluit expiri nostra mala. scilicet paupratem.expulsionem,contume liam verboꝝ.falsam accusationem.ꝫ ne ꝙ sententiam.amicoꝝ derelictionem ꝫ tā dem iniustam ꝫ violentam morte, ad quā oia mala humane nature ordinantur vt in omnibus malis nobis compateret ꝫ ꝓ no bis patrem rogaret. Clamemus ergo ad xp̄m secure si quodcunꝙ malum patimur qꝫ ipe omnia.expt9 est ꝫ ideo nobis ꝓpati tur et ꝓ nobis apud deum aduocat.i.io. ij.Aduocatum habemus apud d.p.iesum xp̄m iustum.ꝫ ipe est ꝓpitiatio ꝓ pecca/tis nostris Clausus est ergo sub tpeꝫ lege ꝓ nostra salute.et ideo non debet nobis durus videri si claudimur sub iugo xp̄i et penitentie ꝫ religionis ꝓ honore deiꝫ hō no nostro.mat.xi. Tol.iu.m.su.v. Et sicꝫ primum ¶ Secundū mirabile est.qꝫ filiꝰ dei impassibilis patit ꝫ circuncidit. Filius quippe dei inquantum deus est ipa beatitu do.nec pati pōt.sed inquantū hō passus ē penam circūcisionis ꝫ alias penas. In qꝫ/bus omnibꝰ sit patiebatur et beatus erat. Sic ergo xp̄s circūcisus est octauo die cul tro lapideo in mēbro generationis sm qōd lex mandabat.leui.xij. Non tñ cultrus la/pideus erat de necessitate sacramenti. Et nota etiā qꝫ xp̄s inquantum homo nō re/nebatur circūcidi. quia circuncisio fiebat ꝓ peccato originali tollendo.sed peccatū originale nō fuit in xp̄o. Ser.ad quid nbi circuncisio bone iesu necesse.qui nec pecca tum contraxisti nec cōmisisti.quod ipe nō feceris etas manifestat.quod vero non cō traxeris hoc veritas ꝓbat.ꝫ patris veitas et matris integritas. Pater tibi est ab eter no,sed deus est in quē peccatum non cadit Mater tibi est ex tpe sed virgo est.nec pa/rere potuit incorruptio corruptelā ¶ Et qꝫ peccatū originale in xp̄o ñ fuerit,ex duobꝰ patet. ¶ Primo qꝫ xp̄s non fuit generatꝰ ex concupiscentia carnali.nec per modum generationis.quia nec in semine viri nec in sanguine menstruoso impuro in quo libi/do est. Unde etiam si deus modo forma/ret vnum hominem non per viam genera tionis.sed sicut primum hominem vel pri mam mulierem.talis non haberet peccatū originale.ergo multomagis xp̄us non ha buit.qꝫ ꝓ viam generationis formatus nō fuit. Secundo idē patet quia duo ꝑia non possunt simul esse in eodem subiecto. sed iusticia originalis que est ꝑia peccato originali fuit in xp̄o ergo non fuit in eo pec catū originale. Assumpsit enim xp̄s carnē in perfectissimo statu carnis scilicet in sta/tu carnis ante peccatū qui fuit in primis parentibus ante peccatum qui iusticiā ori ginalē habuerunt.q. consistebat in hoc qꝫ aīa erat subdita deo,nec aliquod malum concupiscebat.et omnes vires inferiores subiecte erant rationi.nec ad malū instiga bant.et totum corpus erat subiectū anime Hec est iusticia originalis que perfectissi/me fuit in xp̄o.ad quā iusticiam sequebat

q̃ oĩa exteriora ad nutum subiecta fuissẽt homini sicut xp̃o fuerunt qui talem iusticiam habuit. Postq̃ aũt anima primi hominis rebellisauit deo. etiam inferiores vires rebellisauerunt rationi ⁊ corpus aĩe et in hoc consistit pc̃catũ originale. q̃ cuz tali inobedientia ⁊ concupiscentia ⁊ inordinatione homo nascitur in qua pc̃catum ⁊ culpa contrahitur. Nam dum anima infunditur ⁊ creatur in corpore infecto ⁊ maculato concupiscentia. maculatur ⁊ ipa Et ideo statim infusa est maculata. et consistit in culpa ipsa. et pc̃catum originale q̃ cum ipsa originatur. Ad quod sequitur q̃ omnia exteriora rebellisant homini. Et si quereretur quõ anima pueri statum creata ⁊ infusa rebellat deo. Dicendum q̃ vt di. apostolus ad. ro. v. In adam omẽs pc̃ cauerunt. Unde anima ade rebellãte deo omnes rebellauerunt in ipo. pro eo scilicz q̃ ab adam accipimus corpus ⁊ naturam corruptam in quo anima creatur et maculatur. et ideo statim incitabilis ẽ ad malum. et ideo pc̃catum originale est pc̃catum contractum et non cõmissum quia in ipa infusione anime ipm anima contrahit. Et si quereretur vlterius quare parẽtes mundati a peccato originali generant filios cum peccato originali. Dicendum q̃ pentes mundantur a peccato originali solum quantum ad culpam anime et non quantum ad reatum pene. Unde ipse fomes peccati et concupiscentia mali remanent in carne. licet per baptismum ⁊ bona opera in tali psona minuatur. Ro. vij. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee. Et quia parentes dant filio corpus maculatum ⁊ anima cum infunditur tali corpori maculatur Et ideo parentes mundati generant filios cum peccato originali. etiam quantum cunq̃ sancti. propter q̃d nascimur omnes filij ire. vt dicit in iob. Et q̃ originale per generationẽ introducitur. inde est q̃ circũcisio in mẽbro generationis fiebat. vt ibi fieret medela vnde fiebat ⁊ morbus. qm̃ q̃que peccat quis p hec et torquet. sap. xi.

Octauo aũt die fiebat ꝓpter figuram. Oĩa enim in figura contingebant illis vt dz. i. ad cor. x. Quia figurabat oblatio corruptionis xp̃i fienda que pfecte cõplebitur in octaua etate. que est etas resurgẽtium. Et si obiceretur. q̃ vidz omino q̃ xp̃s habuit originale pc̃catũ. quia penas inflictas p pc̃cato originali habuit. scilicz famem. sitim calorem ⁊ frigus. ⁊ mortem. Dicendũ est q̃ xp̃s nullum defectũ vel penalitatem ex natura contraxit. sed voluntarie assumpsit penalitates nostras vt posset nobis compati vt dictũ est. Defectus aũt culpabiles nec assumpsit nec ẽxit. Quatuor effi mala siue vulnera consecutus est homo. ex pc̃cato que sunt infirmitas. ignorantia concupiscentia ⁊ malicia. Christus aũt solam infirmitatẽ assumpsit que sequitur totam humanam naturã. scz calorẽ famem. sitĩ. frigus. laborem. mortẽ ⁊ hmõi. Et ideo non habuit febres. ⁊ dolores ventris. ⁊ alias infirmitates. que totam naturam humanã non consequũtur. Nullo ergo modo originale pc̃catum habuit. cuius assumpsit penas pro originali pc̃cato inflictas. ¶ Secundum est aũt quia deus a principio mundi vsq̃ modo contra pc̃catum originale tria remidia instituit ⁊ ordinauit. Nam pmo fecit morbum et deus fec remedium ¶ Primũ remediũ fuit sacrificiũ pro adultis. Et inde est q̃ antiqui patres de o sacrificium offerebant. Si autez paruuli moriebantur ante vsum liberi arbitrij. sufficiebat eis fides parentum. vt sicut a parentibus introductum fuit peccatum ita per eosdem deleretur. Si autem parentes paruulorum qui moriebant nõ erant fideles paruuli non saluabantur ¶ Secundum fuit circũcisio tpe abrae. quia deus mandauit abrae q̃ ipe ⁊ posteri eius deberent circũcidi. Hoc ergo remedium fuit datum solum in ppło p masculis oĩs aũt alij ppli vsq̃ ad xp̃m habuerunt remedium primũ ac etiã femine iudeorum. ¶ Tercium remediũ fuit baptismus. Nam q̃ circũcisio non erat remediũ cõe nec suaue imo valde penosum. et ideo aduentẽte medico suauitatis scz iesu xp̃o vbi non ẽ masculus ⁊ femina gentilis ⁊ iudeus circumcisio et preputium. barbarus et scita. seruus et liber vt di. apls ad col. iij. instituit suaue et cõe remedium. s. baptismũ q̃ nõ solum purgat pc̃catũ sed a pte celi q̃d circũcisio

ñ faciebat. et hoc facit baptismus i virtute passionis xpi. que in ipo operatur que ꝛ pec cata deleuit ꝛ celum aperuit. Baptismus er go est remedium necessariū ad peccatum tollendum ꝛ ad regnuꝫ dei introducendū Johannis tercio. Nisi quis renatus fue/rit ex aqua et spiritusancto non potest in/troire in regnum dei. Notandū ꝙ omnib⁹ istis remedijs xps vsus fuit non propter necessitatem. Nam circuncisus fuit et ba/ptisatus. et in die purificationis pro eo sa/crificium oblatū fuit scilicet par turturum et ꝺ. pul. co. vt patet. lu. ij. ¶ Quamuis non indigeret voluit tamen hodie circun/cidi propter nouem ¶ Primo propter bo nitatem legis mosaice ostendendā. vt sc̄z ostenderet legem moysi esse bonā ꝛ a deo esse datam contra hereticos qui vetus te/stamentum non recipiunt. ꝛ dicunt ipum a dyabolo fuisse datum. Dum enim xps legem obseruat ꝛ fm legem circunciditur ꝓfecto bonam esse ostendit legem. ¶ Se cundo propter veritatem humane carnis demonstrandam. vt ostenderet se verā car nem habere et non fantasticam vel aereaꝫ contra hereticos qui dicunt ipum corpus aereum habuisse. sicut apparuerunt inter/duꝫ angeli in corporibus assumptis. quia caro fantastica vel aerea non potest sangui nem emittere. Unde si corpus angeli ap/parentis scinderetur non emanaret inde sanguis ¶ Tercio propter fatorum obser uantiam destruendam. vt destrueret oēs malicias et fata que tunc fiebant ꝛ adhuc fiunt. Cauent enim homines. quia hodie est caput anni dare aliquid de domibus suis. nec volūt vt inde aliquid aspor̄et ni si primum aliqꝺ inferatur. Contra quos xps hodie dedit preciosius quod habebat sc̄z carnem ꝛ sanguinem suum. ꝛ nihil re/cepit. Multe enīz obseruantie sunt in qui bus homines ponunt spem suaꝫ quas om nes christus destruxit in circunsione. In quo dedit intelligi ꝙ solus in filio dei incar nato debemus habere spem. et solum ad ip sum in oib⁹ factis nostris oculos mentis dirigere ꝛ nō nobis hodie ondit carnē suā q⁹ in eo spes salutis nostre consistere debet Quasi ꝺ. xpus. Ecce oñdo vobis in quo spem ponere debetis. et quid in omnibus factis vestris respicere debeatis. sc̄z virtutē sanguinis mei. ¶ Quarto ꝓpter spem nre redemptionis firmā reddendam vt firma spes nostre redemptionis hēretur. Dice/bat enim xpus totam humanam naturaꝫ redimere. que fuit maxima emptio ꝙ ma/xima aūt redemptiōe datur arra. vt firma sit emptio. et ideo xps dedit hodie arram nostre redemptionis que sanguine xpi fiē da erat vt firma ꝛ rata pmaneret. Postea eñ in cruce banc solutionē compleuit qui totum sanguinem suum fudit. i. pe. primo Non enim corruptibilibus auro vel argē to redempti estis. sed precioso sanguine agni incontaminati. ¶ Quinto prop ter exemplum humilitatis vandum Et hoc est quod dicit Bernardus. Nullum hūs vestigium vulneris. ligaturam vul/neris non refugit non sic impꝰ non sic ait peruersitas elationis humane. Erubesca/mus enim ligaturam vulnerum qui inter dum de vulneribus gloriamur. Valde ꝙ ni ad vulnera postea ad remedia. Secundi Ille eñ quem peccati nemo pōt arguere. primum remediuꝫ sine vlla necessitate sus/cepit. Et ideo circūcidi voluit vt omnem humilitatem impleret mat. iij. Sic nos ꝺ cet implere omnez iusticiam. i. omnez hu militatem ¶ Sexto propter misteriuꝫ in/carnationis celandum vt sacramentum in carnationis dyabolo celaretur. Cum enim circuncisio fieret circa peccatum originale credidit dyabolus ꝛ hūc peccatorem esse q̄ circuncidebatur qui et circūcisionis reme dio indigebat. Propter hoc etiam voluit ꝙ mater sua perpetua virgo desponsata eēt ¶ Septio. ꝓpter onus circūcisionis tollen dū vt exptus penam circūcisionis cōpate/ret his qui circūcidebanť et sic ab illo one re eos liberaret vt dictum est. ¶ Octauo propter spiritualem circunsionem faci/endam vt ostenderet nos spiritualiter erē/plo sui circuucidi Duplex est enim circū/cisio secundum Bernardum. que debet fieri in nobis. scilicet exterior in carne in/terior in mente ¶ Circuncisio exterior cō/sistit in duobus. ¶ Primo in habitu ne sit superfluus. vanus ꝛ dissolutus. ¶ Secꝺo in omnibus sensibus vt sint ordi/nati et nō dissoluti. Demus ergo eē circū/

ãsi aspectũ vt nõ hẽamus oculos sublimes et vagos ad videndum vana ⁊ cõcupiscẽ dũ mulieres. Itẽ in auditu vt nõ audiamus vana ⁊ nociua. Item in gustu ⁊ olfactu vt ab ĩmoderato potu cibo nos et abis que ad ꝯcupiscentiã ꝓuocant abstinemus. Item in tactu vt nõ tangamus et operemur que tãgere ⁊ opari nobis nõ sunt licita. Similiter interior circũcisio in duobus cõsistit. scz in corde vt non cogitemus mala et vana. et in voluntate vt non desideremus mala. Qui ergo ad petrã xp̃z sic se circuncidit interius et exterius vere cuz xp̃o est hodie circuncisus spũaliter et hũc diem solẽniter celebrat. Col. ij. Circuncisi estis in xp̃o circuncisione non manufacta in expoliatione corporis carnis sed in circũ. i. christi. Sed qui se dissoluunt interius in corde. et exterius in ope ⁊ dissolute operantur. hi hodie cũ xp̃o non circuncidũtur nec hunc diem celebrant sed contaminant spũsancto resistentes. act. vij. Dura cervice incircuncisi cordibus ⁊ auribus vos spũ sancto sp̃z restitis. ¶ Nono voluit circuncidi et sanguinẽ suũ fundi ꝓpter virtutem sui sanguinis demonstrandã. ad ondendũ ꝙ oẽm virtuosam operationẽ quã quicunqz sanguis habet efficere sanguis xp̃i specialiter efficit in nobis. ¶ Inuenim9 enim de sãguine quatuor virtutes. Primo enim sãguis habet rumpere vt sanguis hircoꝝ admantẽ quẽ nihil aliud frãgere põt. ⁊ hoc facit ꝓ calorẽ qui est in illo sanguine virtualiter sicut calor est virtualiter in sole. Sic xp̃i sanguis frangit cor bonis quod est duꝝ ⁊ hoc ꝓ calorẽ spũsancti. Quis enim ẽ tã durus vt dũ recogitat sanguinẽ xp̃i ꝓ se toties effusum. vt in eius amore nõ frangatur ⁊ igne spũsancti vrat. ¶ Secdo sanguis hz mũdare vt dixerũt pontifices capitolij ꝙ Constantino leproso ꝙ si lauaret in sanguine puerorum calido et fumanti mũdaret. Hoc pontifices habuerunt ꝓ responsa demonum qui de sanguine xp̃i dicere intenderunt. sed pontifices materialiter intellexerũt Sic sanguis xp̃i lauat a lepra peccati quod solus sanguis xp̃i potest absterge re. Apoc. i. Qui lauit nos a peccatis nr̃is in sanguine suo. ꝓ quem sanguinẽ constãtinus a lepra anime ⁊ corpis est mundatꝰ

In baptismo enim sanguis xp̃i operatur. ¶ Tercio sanguis habet viuificare ⁊ conseruare viram. Unde quidã antiqui pbi dixerunt ꝙ anima erit in sanguine siue sanguis pro eo ꝙ vita in sanguine conseruatur Leuit. xvij. Anima enim omnis carnis in sanguine est id est vita. ¶ Sic sanguis christi dedit nobis vitam gratie. Tre. nono. In vmbra tua viuemus in gentibus Alia trãslatio habet. in sanguine tuo viuemus in gentibus. Ephe. ij. Cum essemus mortui in delictis et peccatis nostris conuiuificauit nos christus in illo. scilicet in sanguine christi. Unde adhuc omnes gentes super quas non stillat sanguis christi manent mortui in delictis suis. Et hoc est quod per prophetam christus dicit. Similis factus sum pellicano solitudinis. ¶ De quo fertur quod facit suos pullos sub arbore. et dum pro esca se absentat venit serpens et interficit eos. ¶ De lucanus autem rediens percutit rostro latus suum de quo sanguis emanat. quem distillat super pullos. et sic eos reducit ad vitam ⁊ in tantum debilitatur ꝙ fere moritur. Sic christus videns filios suos morti traditos ab antiquo serpente sanguinem suum super eos fudit. et sic reuocauit eos ad cuius effusionem debilitatus est vsqz ad mortẽ. ¶ Quarto sanguis habet pulcrificare et colorare. Quia sanguis de concha de quo tingitur purpura est pulchrior super colores rubeos. ¶ Est enim purpura quidam pannus tinctus in sanguine conche. et est ita rubeus ꝙ videtur flãmam ignis proicere. qua in sub pena capitis antiquitus nullus poterat induere nisi imperiali priuilegio vel regia dignitate. ¶ Unde nec coccus. i. grana de quibus tingitur scharletum et verzenum quod est lignum rubeum de quo tinguntur pãni rubei. sunt aliquid respectu sanguinis conche. ¶ Exemplum De mulieribus que accipiunt babacellũ id est granum ad colorandum ad pulchrificãdum faciem. Sic sanguis christi pulcrificat animam super omnia. Unde beata Agnes ait Sanguine eius ornauit genas meas tẽ. Et ideo anima super quam stillat sanguis Christi est pulchrior res de mundo et aia supra qz ñ stillat ẽ turpissima ⁊ sic

patet ꝑm. ¶ Tercium mirabile est q̄ filij dei innominabilis noīatur. Nomina enīz ponuntur ad exprimendū ꝓprietates rerū sed nullum nomen nec oīa noīa sīl possunt exprimere bonitatē ⁊ totam ꝓprietatē dei q̄ enarrari non pōt. tñ hodie noīatur. Vocatum est inquit nomen eius ihesus. i. saluator. Et hoc valde congrue in capite anni impositum est ei nomen ihesus. Romani nanq̄ dñi mundi adorabant solem et lunam et alios planetas. ꝓponentes in eis salutem humanam consistere. ⁊ statuam solis vocabant appollinē. statuaz vero lune dyanā. statuam martis martē. et sic de alijs Et ab ipsis denominabant oēs dies septimane a sole. scilicet diez solis. Sed crescēte religione christiana hoc nomen mutatū est. et vocatur dñica. quia in ea dominus natus est et circūcisus et in ea resurrexit. Secundam aūt diem noīabant a luna scz diem lune. ⁊ sic de alijs. Septimū a saturno. scilicet diem saturni. Sed iudei vocāt sabbatū. i. requiem. q̄ deus illo die ab opibus creatōnis requieuit in quo ipos imitatur. Annū aūt computabant ꝑm motuz solis menses aūt ꝑm motum lune. Et sic patet q̄ ꝑm veritatem omnis dies est caput anni et similiter caput mensis. quia q̄libet die est sol in aliquo puncto in quo nō erit vsq̄ ad mensem in sequenti lunari. Romani autem ordinauerunt q̄ ianuarius esset primus mensis anni. vocantes enim ianuarium a ianulo qui fuit rex tuscie tanq̄ aliquid numis fuerit in eo. Et sic patet q̄ secundum cōputationē romanoꝝ hodie est primus dies anni. ꝑm autem iudeos ⁊ multas alias cognationes non est sic quia iudei accipiunt primum diē anni primam lunam aprīl. Ut ergo xp̄us ostenderet. q̄ ipe est salus omnium ⁊ ipe solus deberet adorari. et ab ipo solo omnis salus deberet peti voluit in capite anni vocari ihesus id ē saluator. q̄ ipe solus saluat. vocatum ē in quit nomen eius ihesus. o nomen toties vocatum. totiens expectatum et tam diu desideratum. sed hodie primo exhibitū ⁊ saluatori impositum. Dudum eīm longe erat a peccatoribus salus longe erat ihesus ꝓpe erat dñs vltōnum deus exercituum. vnde dauid agnoscens nomen potentie postulabat nomen clementie. d. Dic domine anime mee. salus tua ego sum. Quasi dicat. Satis diristi ego sum dominus satis scimus te esse dominum. et ideo absconde q̄so nomen potestatis. et exhibe nomen benignitatis. Fac vt cognoscamus te ihesuz. qd̄ hodie impletum est. apparuit enim benignitas et humanitas salua. n. dei quoniaz vocatum est nomen eius ihesus. O nomē omni honore ⁊ reuerentia dignum. Non est fratres charissimi casualiter inuentum et impositum hoc nomen. sed a deo nominatum Esa. lxij. Vocabitur f. n. no. quod os. do. nominauit. Ab angelo nunciatum Lu. i. Vocabis nomē eius ihesus. Ab apostolis predicatum. Act. iiij. Non est aliud nomen sub celo datuz hominibus in quo oporet. n. sal. f. Ab omnibus creaturis adoratum et inuocatum phi. ij. In nomine ihesu om. ge. fle. ce. ter. et in. Vocatum est ergo nomen eius ihesus. Utinam sciremus exprimere et in corpare nobis dilectionez huius dulcissimi nominis. quod toties legimus in scripturis. quod mel in ore iubilus in corde. vt di. ber. Ideo dicam. Ihesu dulcis memoria. dans vera cordis gaudia. sed super mel ⁊ omīa eius presentia Nil tamen suauius auditur. nil iocundius nil cogitatur dulcius q̄z ihesus dei filius ihesus spes penitentibus q̄z pius est petentibus. q̄z bonus te querentibus. sed quid inuenientibus ihesu rex admirabilis et triumphator nobilis. dulcedo ineffabilis totus desiderabilis. nec lingua potest dicere. nec littera exprimere experto potest credere quid ihesum diligere. Amor ihesu dulcissimus et vere suauissimus. plus miliesgratissimus q̄z dicere sufficimus ihesus dei cus angelicum in aure dulce canticum. in ore mel mirificū in corde nectar celicuz ihesu tua dilectō grata mētis refectō repletā sine fastidio. dans famē desiderio. Quite gustant esuriunt. qui bibūt adhuc sitiūt desiderare nesciūt. nisi ihesū quē diligunt. Et si volum? hui? bñdicti nois dulcedinē et vitatē scire. nota q̄ hoc nomē ihesus ē ꝓpe penitētibo in refugiū Quis ei pctor non timeat nomen potentie. quis audeat sustinere deum vltōnum. omnipotens nomen eius. Sz ecce ihesus dulce refugiū spes va

penitentiby. mat.i. Vocabis nomẽ eius ie sum. Ipse enim saluũ faciet pplm suũ a pec catis eoꝝ Secundo est egrotantibus in re medium mat.xvi. In noie meo demonia eijcient. ⁊c. sup.e.ma.ipo. et bene ba. Et iõ non est nomen iesu ab infirma aia negligẽ dũ. qz in ipo habet salutis antidotum ber. Habes enim o aia mea reconditũ electuari/ um cũ vasculo vocabuli quod ẽ iesus. qõ nulli vnq̃ pestis inefficax inuenitur. Ter cio est pugnantibus in presidium. Subij cit enim oẽm feritatẽ inimicoꝝ. lu.x. Re/ uersi sunt discipuli d. Dñe in nomie tuo etiam demonia subijciunt nobis Prouer. xviij. Turris fortissima nomen dñi ad ip/ sam confugiet iustus et saluabitur. Exem plũ de beata agata. que dixit q̃ feras nõ ti/ meret. quia audito nomine iesu mansuef cunt ¶ Quarto est patientibus in solatiũ Unde ipe consolatur patientes d. luc. vi. Beati eritis cum vos oderint hoies ⁊ ex/ pbra. et eie. n. v. t. m. ꝓter fi. bo. gau. ⁊ ex. Ecce. n. m. v. mul. ẽ. in ce. Ideo ibant apli gaudentes. a. con. cõsi. quoniam dig. ha. sunt pro no. ieb. contu. pa. act. v. Unde di cebat apls in eodem. xxi. Ego non solũ al ligari sed etiam mori in hierusalẽ pat⁹ suz ꝓter nomen dñi iesu Et ꝓterea martures dum. p hoc noie patiebant videbat eis in magnis delicijs ⁊ solatijs esse. ¶ Quãto est pficientibus in augmentum ps. lxxxiij. Ibunt de virtute in vir. scilicet in virtute nominis iesu. q̃ sine ipso nihil possumus facere Prouer. iiij. Justorum semita qua si lux crescit ⁊ proficit vsq̃ ad pfectum diẽ Et hoc in noie iesu. quia oia p ipsum facta sunt. io. i. ¶ Texto est deficientib⁹ in sub sidium. hoc significatũ est act. iij. vbi ait pe trus claudo. In nomine iesu surge ⁊ ãbu. Et statim surrexit. Si ergo sedes p pigri/ ciam sanet te iesus excutiendo torporẽ Si ꝓter impotentiã sanet te iesus infunden/ do vigorem. ¶ Septimo dat indulgen/ tiam ⁊ remissionẽ peccatoꝝ in ecclesia dei vt habetur p hos versus. Cũ iesus in miss/ sa quotiens audisq̃ maria. Et flectis ge/ nua dat iohannes tibi papa. Ob q̃niam scelerum viginti nempe dierum. ¶ Octa uo est credentibus ⁊ pfitentib⁹ in hõris va stigium. io. i. Dedit eis ptãtem fi. dei. fi/ bis qui credunt in no. eius. Quod est ma ximus honoꝝ et pfectus. q⁹ si filij ⁊ here/ des vt di. apls. ad Ro. viij. Hoc cognoꝝ uit angelus. qñ non pmisit se adorari a io. apo. vlt. ¶ Nono est cõtemplantibus in su spiriũ. esa. xxvi. Dñe nomen ⁊ memoria le tuũ in desiderio anime Nullum enim no men ita excitat anime desiderũ spirituale et suspirare facit sicut iesus. Exemplũ de beato ignatio qualiter habebat hoc nomẽ impressum in corde suo vt post mortẽ in/ ueniretur in eo scriptum aureis litteris. ¶ Decimo est postulantibus in exaudiri onis suffragium. io. xv. Quicquid pe. pa. in no. m. dabit vobis Nota quomodo hoc nomen iesus est titulus nostre petitionis in curia dei patris. et ideo ecclesia semper in fine omnium orationum adiungit. p do minum nostrum iesum christum. Jus au tem istius tituli nõ competit oibus ⁊ ideo non omnes orationes exaudiuntur ¶ Undecimo est perseverantibus in premi um Apoc. xxij. Et nomen in frontibus eo rum quasi di. Hec est gloria eorum habe re nomen dei iesu scriptuz in frontibus iu is et cetera

¶ De epla Sermo. xiiij

Apparuit beni

gnitas ⁊ humanitas sal. no. dei ⁊c ad tytum. iij. In euangelio hodierno agi tur de christi circumcisione in epistola de/ ro de baptismo quez christus instituit cir cumcisioni succederet per quem saluamur et renascimur in filios dei. et ad vitaz spũs renouamur et renascim̃. in qua quidẽ epla apostolus tria facit ¶ Primo ostendit magnitudinez diuine misericordie super nos apparuisse in eo q̃ nos saluauit. in pn̄ cipio epistole. ¶ Secũdo determinat mo dum per quem nobis salus aduenit. ibi. p lauacrum regenerationis ⁊. re. s. s. ¶ Ter cio ponit finem ad quem saluationem ta/ lem ordinauit. ibi. vt iustificati gra. ipsius be. simus. secunduz spem vi. eter. ¶ Dño ergo ostendit magnitudinem diuine mi/ sericordie super nos apparuisse di. Ap̃a. ben. et huma. sal. n. dei. i. larga misericoꝝ/ dia et clementia qua se voluit vnire nostre

misere nature et ꝓpter nos miser fieri Vel benignus deus ⁊ humanatus saluator nr deus apparuit scz mundo ꝑ carnem et nobis ꝑ fidem. Et hoc nõ ex opibꝫ iustície .q̃ fecim⁹ nos scz pr⁹ Null⁹ nãqꝫ hoc credat ij.thi.i. Qui vocauit nos vocatõe sua sancta non ꝓm o ꝓa nostra. Quia nulla bona feceramus. imo potius cuꝫ inimici essem⁹ reconciliati sumus deo.ro.v. Quippe quia etiã que videbanť bona nulla erant. Esa. lxiij. Et facti sumus vt ĩmundi omes nos quasi pannus menstruate vniuerse nře iustície. sed ꝓm suaꝫ misericordiã saluos nos fecit. scz in passiõe sua. Tre.iij. Misericordie dñi quia non sumus ꝯsumpti non nře iustície ¶ Consequenter oñdit modũ istius nostre saluationis. qui est ꝑ baptismũ hñs tem vim a xpi passione. Saluauit em̃ nos per lauacꝫ regeneratõis. et renouatõis spiritussancti. id est qđ fit ꝑ spm̃sanctum. scz per baptismum. q̃ lauacꝫ est regeneratõis qꝛ in eo regeneramur in filios dei. iob. iij. Oportet vos nasci denuo. Et renouatõis qꝛ in eo deposito veteri hoie cũ actibus suis renouamur in nouum hoiem̃ qui ꝓm deũ creatus est in iusticia et sanctificatõe. vt di. apls. ad ephe. iiij. Que regeneratio ⁊ renouatio fit ꝑ spm̃sanctuꝫ. qui in baptismo opatur. vnde talis regeneratio spũssancti debet dici. Renouationis inqꝫ spũssancti quem spm̃ effudit in nobis. non tantuꝫ in nos sed in nobis ad inquietaꝫ ꝓmanentiã ⁊ hoc abũde. qꝛ ad remissionẽ oĩꝫ peccatoꝝ et ad copiam oĩm virtutũ. ioel. ij. Effundã de spiritu meo super oẽm carnez ꝛc̃. Et nota q̃ idẽ est regeneratio ⁊ renouatio in re. differunt tñ ratione. qꝛ regeneratio appellatur inquantũ dat esse spũale. renouatio vero inquantũ aufert vetus esse siue pristinam vetustatẽ. Unde regeneratõ dicit gratiam ad bonum renouatio vero gratiã ꝯtra malũ Hoc ẽ lauacꝫ de quo zach. xiij. Erit fons patens domui dauid ĩ ablutõꝫ peccatoꝝ et menstruate. Et ezech. xxxvi. Effundam sup vos aquam mundã et mũ. ab oĩ. inq̃. vris . In quo quidẽ lauacro spũssanctus in copia datť ad sancte et spũaliter viuendum. Et hoc est Quem scz spm̃sanctũ effudit dẽsup nos abunde ad sancte et spiritualiter viuendum et ad nos regenerandum et rẽnouandũ ꝑ iesum xp̃m saluatorem nostrum. i. ꝑ passionez iesu xp̃i in qua ꝓpie saluatoris nomẽ accepit siue obtinuit ¶ Consequenter tercio oñdit finẽ istius saluationis. Ad hoc em̃ nos saluauit ꝑ lauacrũ baptismi. vt tandẽ simus heredes vite eterne alias talis salus nihil valeret. et hoc est Ut iustificati gratis. Sola enim gratia iustificat. ro. iij. Justificati gratis. ꝛc̃. Justificati ergo ex fide pacẽ hẽamus ad deum. Heredes simus ꝓm spem vite eterne. ro. viij. Spe em̃ salui facti sumus. Tandẽ autem simꝰ heredes ꝓm rem in xpo iesu dño nostro in quo vita eterna consistit io. xvij. Hec est vi. e. vt cognoscant te. so. vr. de. ⁊ q̃. mi. iesum xp̃m Sed cõtra plures nõ saluanť ꝑ baptismũ. et in pñti ꝑ gratiã. ⁊ in futuro ꝑ gloriaꝫ. ergo xp̃s nec saluauit nos ꝑ baptismum . Dicendũ ẽ q̃ xp̃s se hz vt medicus ⁊ vt sol in saluatõne hoĩs. Sicut em̃ medicus non sanat hoiez sine medicina sic nec xp̃s sanat sine baptismo. io. iij. Nisi quis re. fu. Sicut ergo medicus dat medicinam et mandat dietã. sic et xp̃s parauit sacramenta ecclesie et mãdauit abstinentiã a malis. Et sicut medicus diceretur hoĩes sanare qui haberet ita efficaces medicinas q̃ quicunqꝫ eas sumeret sanaretur sic ⁊ xp̃s dicitur homines saluare. quia sacramẽta ecclesie p̃parauit. que sũt tante virtutis vt quicunqꝫ ea digne sumit saluatur ꝑ hoc in presenti per gratiam ⁊ in futuro ꝑ gloriam. cuꝫ quibus non oẽs saluentur quia non omnes ea sumunt. Similiter se habet vt sol. Manifestum est enim q̃ sol totum mundum illuminat quantum est ꝯ se. sed si quis claudit fenestram non illuminatur a sole sed in tenebris manet. Sic et xp̃s stat ad hostiuꝫ vniuscuiusqꝫ et vult intrare et illuminare oẽm hominem. sed nõ illuminat nisi qui ei apperuerit apoc. iij Ego sto ad host. ⁊ pul. si. q. ap. mi. intr. ad il. ꝛc̃. Peccatores aũt qui nolũt ei aperire. sed rebellant non illuminantur iob. xxiiij. Ipsi fuerũt rebelles lumi. qui di. deo rece. a no. io. j. Hoc ẽ iudicium. qꝛ lux venit in mũdũ et dilex. hoĩes. mag. te. q̃ lucẽ Et sic ꝑ scdm̃ ⁊ terciũ. Quia ĩ euã. a gił de circũcisione. et in epla de baptismo . videamus in quantis baptismꝰ exẽdit circumcisionẽ

A Notandū ergo q̄ baptismus excedit circumcisionem in tribus ¶ Primo in cō munitate quia baptismus oībus est com munis, et maribus et mulieribus et iude is ac gentilibꝫ et omnibus mandatur vt baptisentur. ¶ Mat. xxviij Docete omnes gentes baptisantes eos. Et ideo fit in aqua que omnibus est cōmunis et in necessita te ab omnibus potest conferri. Circumci/sio autem non fuit oībus cōis nec omnib⁹ est mandatū. vt circuncidantur. sed solū iudeis maribus. ¶ Secundo in suauita/te, quia baptismus est remedium suaue, z circūcisio austerum et durū q̄ in loco ner uoso fiebat, cuius cultrus lapideus nō fu erit de necessitate/ Tercio in virtuositate. B Nam baptismus est maxime efficatie z vir tutis. Excedit aūt baptismus circūcisio nem in virtute quantū ad septem ¶ Pri mo quia p̄ baptismum oēs saluantur qui cunq̄ saluantur. Unde est sacramentum necessitatis. io. iij. Nisi quis re. fu. ex aqua et. s. s. cē. Per circūcisionē aūt nō omnes saluabantur nec erat omnibus necessaria vt dictum est. ¶ Secundo q̄ per baptis/mum mundamur et a culpa z a pena, et a peccato originali z actuali, quia vt di. aug. in paruulis delet originale z in adultis ori ginale et actuale. Operatur enim in virtu te passionis christi qui in passione sua no/bis abluit in sanguine suo maculas pecca/torum nostrorum, et penas pro eis sustinu it. esa. liij. Vere languo. no. ip. tu. et do. no. ip. por. Ro. vi. Quicunq̄ baptisati sum⁹ in christo ihesu in morte ipsius baptisati su mus. i. in virtute mortis xpi. Circuncisio autez mundabat hominem solum a culpa originali. non aūt a pena, quia carentiam diuine visionis, que erat pena originalis peccati non auferebat. Circuncisi enim illi descendebant ad limbū sicut alij. Nec etiā inuenitur dictum ab aliquo sancto q̄ circū cisio auferret peccatum actuale. sed solum originale quod verū est principaliter. Ex consequenti etiam auferebat actuale si inueniebat et hoc solum quantū ad culpā sed non quantum ad penam ¶ Tercio q̄ in baptismo confertur gratia et datur spi/ritus sanctus abunde ad vincendum ex oī parte peccatum vt hic dicitur, per quē ener uantur vires peccati vt concupiscentia nō ira dominetur nobis. et p̄ quez habilitant omnes potentie anime ad bene operandū et delectabiliter. In cuius figura sup xp̄m descendebat spiritus sanctus in specie colū be. que est animal fertile z omni mense ge nerat. Operatur enim baptismus in vir/tute xp̄i crucifixi. cum quo peccatum est cru cifixum et vires eius sunt eneruate. et con cupiscentia refrenata ro. vi. Uetus noster homo id est p̄cupiscētia carnal' simul cruci fixus est. vt destruatur corpus peccati z cō geries peccatorum. In cuius figura man dauit dñs moysi vt suspenderet serpentez in ligno vt patet nume. xxi. Fac tibi serpen tem eneū cē. Serpens venenans hominē est ipm peccatum quod suspensum est in ligno crucis vt di. aug. Suspensus autem non hz vires nisi soluatur. et ideo peccatū non p̄t homini nocere nisi homo recedat a cruce. Peccatum enim solum in cruce li/gatum et suspensum est, alibi aūt magnas vires hz p̄pter q̄d di. apls ad gall'. ij. Chri sto confixus sum cruci. Circuncisio aūt z si conferebat gratiam p̄ quam homo fiebat dignus deo. non tamen conferebat gratiā abundantē que enerueret concupiscentiā peccati vt abilitaret potentias aīe ad facili ter et delectabiliter operandū bonū m ¶ Quarto q̄ p̄ baptismum regeneramur in filios dei et renouamur a veteri homine in nouā creaturam, i. iob. iij. Uidete qualem dilectionem dedit nobis deus. vt filij dei nominemur z simus. Et ideo statim bapti sati dicuntur xp̄iani. i. filij dei. Unde in ba ptismo imprimit caracter q̄ē quoddā signū distinctiuū ponens hoiem in specialez po testatem. Per circuncisionez aūt nō rege nerabantur circūcisi in filios dei magis q̄z alij iusti qui circuncisi nō erant, nec in/ipa imprimebatur caracter per quem circunci sus in aliqua excellentia super alios pone retur ¶ Quinto per baptismum totaliter homo eripit' a potestate dyaboli vt nec hic nec alibi baptisato dominetur. quia chri/stus in cruce, in cuius virtute agit baptis mus dyabolum debellauit et in inferno re ligauit vt dicit augustin⁹. Unde cantam⁹ caput draconis saluator contriuit in iordani flumine ab eius potestate nos oēs eripuit

Col.i. Qui eripuit nos de ptāte tenebra rum.i.demonum. Hoc fuit figuratū.exo. xv.qñ in mari rubro pharao cuz toto exer citu suo submersus est.et filij israel libera ti sunt. Quare rubrū est baptismus christi sanguine rubricatus. ps.lxxviij. Tu con fregisti capita draconum in aquis. Circū cisio aūt non totaliter eripiebat a ptāte dy aboli.q2 omnes saltē post mortē incarcera ti in inferno detinebantur. V Sexto q2 p baptismū cōfertur baptisato mirabilis ve stis oīm virtutū et donoz spūs sancti.q̄ vir tute passionis xpi in baptismo .confertur. Christus aūt in cruce exutus vestimentis confecit mirabilem vestē virtutuz q2 in ea omnes virtutes fuere.noluit eñ nudus re manere q2 vt dicit aug. nullum exemplu alicuius virtutis defuit in cruce quinmo omnes virtutes in cruce fuerūt Hec ē ve stis stragulata et polimita.i.varia que fac hoiem dignū nuptijs eternis quā quicū q̄ non hz de nuptijs expellitur mat.xxij. Amice quō huc intrasti nō hās vestē nup. Hanc aūt vestē circūcisio cum tanta virtu te non conferebat.q2 q̄uis conferret grati am cū qua virtutes infundunt.tñ illa gra p tunc non faciebat hoiem dignum nup tijs eternis nec per illam tunc ad nuptias ibat. Hanc aūt vestem quidam xpianoz furant cū dissimulant se esse quod nō sunt hāntes vocem iacob sed manus esau. Sic fecit pylatus qui dz furatus fuisse tunicaz inconsutilem xpi. V Septimo q2 baptis mus aprit celum In cuius figura baptisa to xpo apti sunt celi. mat.iij. Circumcisio autem celum non aperiebat.

In ephia dñi de euangelio Ser.xv

Natus Qm esset iesus in bethleē iude in diebz herodis ecce magi ab oriente venerūt hierosolimā mat.ij. Sicut dz eccl.ij. Sapientia absco dita et thesaurus inuisus que vtilitas in vtrisq3 Siquidem deus pater motus mi sericordia sup insipientia et paupertate nra. miserat nobis sapientiā oia docentem. et thesauruz omnia replentem .s.filium suū qui est sapientia et thesaurus suus.coll'.ij. Ipe est in quo sunt omnes thesauri sapie tie et scientie dei absconditi. Sed miserat eum in sacco nostre mortalitatis in quo ab scondebatur.et ideo vt nobis esset vtilis ppicuus hodie manifestaut per stellā. Et hoc valde congrue. Quia signum debet respondere signato. Thesaurus aūt ille manifestandus.erat lux vera que illu.om. hominem.et ideo per stellam signum lucis et vasculum debuit reuelari De cuius ma nifestatione et veneratione habetur in pre senti euangelio. Quod quidem euangeli um quattuoz summarie continet. V Pri mo continet magoz aduentum ad chri stum inquirendum. In principio euange lij. V Secundo herodis consiliū ad chri stum occidendum ibi. Audiens aūt hero. rex tur.est valde. V Tercio magoz pfectum ad christum venerandū .ibi. Qui cum audissent regem abierunt Et ecce stel la et cetera. V Quarto dei responsum ma gis factum ad suam patriam remeandu ibi. Et responso accepto in som.ne.re.ad hero. p.al.vi.te.sunt in regi.s. Primo ergo ponitur magoz aduentus ad chri stum inquirendum ibi. Cum natus esset iesus in bethleem iude.ad differentiam al terius bethleem in galilea in tribu zabu lon.vt pater iosue.xix. In diebus herodis Sed quare non dixit in diebus octauiani cesaris. Et dicendum q̄ hoc non dicitur vt determinet tempus natiuitatis christi per tempus herodis.sed vt videatur im pleta prophetia iacob q̄ habet Gen .xlix. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de fe.e.donec veniat qui mittendus est. Dz iam ablatum erat sceptrum de iuda q2 ille herodes erat alienigena. qui primus re iudeoz fuit. Et sic euangelista probat christum venisse ex triplici prophetia. Et prophetia iacob qui propheta uerat vt di ctum est de tempore Ex prophetia mibee qui prophetauit de loco vt infra dicetur. Ex prophetia balaam qui prophetauit de ortu stelle.nume xxiiij. Orietur stella ex ia cob. V Manifestum est ergo christum na tum esse cum omnes isie tres propheie vno tempore sunt implete. Esa.autem de aduentu istoz magoz prophetauit vt pz in epistola hodierna. Et ideo euāge

50

Iista hoc puríssime supponens ait Cum natus esset et cetera, ecce magi. non magi. id est malefici vt quidam dicũt, sed magi. i. sapiẽtes et phi. Fuerũt ei sapiẽtes ⁊ phi ĩ terra persarum Nam magus lingua persa rum idem est quod phũs lingua greca. et sapiens lingua latina. Ab oriente venerũt hierosolymã. i. de pte orientis venerũt hierosolimam non vocati. et ideo hac nocte non dr inuitatorium Venerunt aũt primo hierosolymam, quia erat caput regni ⁊ ibi erant scribe docentes legem, Venerũt ergo hierosolimam vt interrogarent scribas legis de loco vbi xps nasci deberet. Et hoc est. Vbi est qui natus est rex iudeorũ. Nõ inquirunt vtrum sit natus rex iudeorum. sed affirmant q natus est rex. Nullus vnq fuit natus rex preter illũ. apo. xix. Nõs in vestimento ⁊ in femore suo scriptũ. Rex regum et dominus dominantiũ. q. d. Nõ querimus herodẽ regem iudeorum. sed quendam puerum recenter natũ qui natus est rex de quo certi sumus, Vidimus enim stellam eius in oriente nuper exortam eius significantẽ ortum. et ideo venimus adorare eũ. Stella est lumen fidei de celo descendens, quia fides est donum dei vt dicit apls eph. ij. Oportet enim q homo prius per stellam fidei illuminetur ⁊ consequenter adoret deum. Est ergo primo necessaria illuminatio mentis per fidem. secundo exhibitio operis per diuinum cultum. Videamus ergo ⁊ nos stellam ihesu. i. veram fidem de eius incarnatione habeamus. et veniamus puro corde adorare eũ sicut et magi fecerunt. Et nota q pastores venerunt voce excitati angelorum ⁊ magi lumine stelle. et vtrique ad christum venerãdum venerunt Et nos miseri et negligentes vtrumque habemus et non imus. Nam vocem angelorum. i. pdicatorum quotidie audimus. et stellam fidei videmus et tamen christum puro scz corde et mente deuota. et mundis manibus non adoramus. et ideo omnibus gentibus reprehensibiliores sumꝰ. qꝰ ⁊ fidẽ et doctrinã et exẽplã bone vite hẽmus. mat. xi. Ve tibi beth sayda. qꝰ si in tyro et sydone facte fuissent virtutes, que facte sunt in vobis olim in cinere et cilicio penitentiam egissent. Sed quare per stellam visam cognouerunt xpm filium dei natum fuisse Aug⁹. Sed dictum est a quibus audierunt q talis stella christum natum significaret profecto ab angelis aliqua monitõe reuelatõis. Potuerũt igitur illis angeli dicere. Stellam quã videtis xpi est. Ite adorate illum qui natꝰ est. et sic iudicate qualis ⁊ quantus natus sit. Dicitur enim q isti tres magi fuerunt de progenie balaã. qui de ortu stelle predixerat. Qui in anno semel sicut pdecessores sui fecerant. ibant super montem victoriale, ⁊ tribus diebus ibi morantes se lauabant. et orabant deum vt eis illam stellam quam balaam predixerat ostenderet Quadam autem vice scilicet in nocte natiuitatis domini dum sic ibidem more solito morarentur, stella quedam supra mõtem propre eos apparuit. que habebat formam pulcerrimi pueri. super cuius caput crux pendebat. que magos allocuta est d. Ite velocius in terram iuda ⁊ ibi regem quem queritis natum inuenietis. Qui statim cum magna comitiua venire cepe runt. Sed quõ in tam paruo spacio temporis. scz in tredecim diebus tantũ venire potuerunt scz ab oriente in hierusalez, que in medio mundi dicitur esse sita. Et dicẽdum est q si isti magi vt dictum est ⁊ vox videtur et Hieron⁹. restatur hoc. fuerunt successores balaam potuerunt decenter venire de patria sua vsq ad hierusalem super dromedarios et camelos animalia velocissima ambulando. quia eorum patria ẽ iuxta madian que non est in capite orientis et est sita a hierusalem a parte orientis, ad ipsam orientalem plagam Et propterea dicũt Vidimus stellam in oriente. id est in patria nostra. que est ad orientalem plagam. Et sic hoc videtur dicere esa. in prophetia hodierna di. Inundatio camelorum operiet te et dromedarij madian et epha. Que sunt due regiones in arabia site. vt dicẽ. Hieronimus Remigius di. Si isti fuerunt successores balaam. regio istorum non longe distat a terra promissionis. Id circo in tam brem spacio temporis venire hierusalem potuerunt. Sz hũc qrendũ est quare euangelista di. eos venisse ab oriẽte qd non est, Quia ab illa regiõe venerunt

que in orientali pte iudee sita est Si aūt venerunt de capite orientis quod distat a hierusalē p iter vnius anni. tunc dicendū est q̄ ille deus q̄ stellā oriri fecit et creauit. perduxit eos sua virtute in tam paruo tpe ab oriente in hierusalē in .xiij. dieb⁹. vt dicit Remigius cūis crisi. dicat q̄ per biennū ante iter arripuerant. ita q̄ p annū et .xij. dies venerunt in hierusalem sed hoc non tenet. ¶ Queritur de hac stella an fuerit vna de alijs Et dicendū q̄ non. q̄ ab alijs differebat quantū ad quicq̄. ¶ Primo in ortu siue creatione. q̄ alie stelle a principio create sunt. sed hanc tunc puer natus creauit et magis vt preiret deputauit. ¶ Secūdo in situ. q̄ fm fulgentiū non erat in celo cū alijs sed in aere, ppinquo nobis. ¶ Tercio in actu. q̄ lucebat die ac nocte. cū aliq̄n occultaretur ¶ Quarto in motu. q̄ nō circulariter sicut alie sed in rectū ibat. et antecedebat eos, nec continue mouebat. sed cū ipi ibant et ipa mouebatur et pcedebat et cū stabant et ipa stabat Quinto in duratōe q̄ alie stelle ppetue sunt, sed hec pacto officio in precedēte materiā redacta est. Item nota q̄ hec stella dr eius scz xp̄i. q̄ ab eo d̄ nouo creata ad sue natiuitatis indiciū, et ad locū natiuitatis ostendendū. Non aūt dicitur eius quasi ipe stella q̄ dñs sit natus sub stelle dnio sicut aliqui mentiunt astrologi. cum nec etiam nos sic nascamur. ita q̄ ex stellis vl̄ constellatione aliquis efficiatur bonus vel malus. Aug⁹. Dicit ia erubescat stultitia sacrilega q̄ sub stella q̄ decreto putat esse natum xp̄m. Nullos em̄ hoīes nasci sic credit qui recte credit in xp̄m. Cle rū nec hec stella fecit xp̄m mirabiliter venire. sed ipam fecit xp̄s mirabilit apparere Ipe eī natus ex matre nouū sidus celo oīdit. Qui natus ex patre celum terrāq̄ creauit. Eo nascente lux noua est in stella reuelata. quo morīēte lux antiqua est in sole velata. Eo nascente superi nouo honore clamauerunt. quo moriente inferi nouo tremore tremuerunt quo resurgente discipuli nouo amore exarserunt. quo ascendente celi nouo obsequio patuerūt. Tamen vt̄ est quicquid fuerit de xp̄o q̄ stelle hūt effectus sup̄ corpa humana et alia corpa quantum ad qualitates actiuas et passiuas alterandas et nō sup̄ liberū arbitriū nisi indirecte vt di. aug. gre. cri. et alij doctores Thī non efficiunt hoīem bonū vel malū. sed inclinant et disponū t homines ad bonuz vel malū vel ad diuersa vicia et ad diuersas virtutes et artes et exercicia Nihilominus tamē hoīes possunt p liberū arbitriū talibus inclinationibus et dispositionibus resistere. Propter q̄d di. ptolomeus q̄ sapiens dñabitur astris stultus aūt ab astris mutat Eccl. xxvij. Homo sapiēs manebit in sapientia sua vt sol. stultus aūt vt luna mutat q̄ vt dicunt ysido. crisi. et multi alij sancti doctores. Si ex stellis est q̄ sumus boni vel mali. ergo nec bonum nostrum est laudabile. nec malum vituperabile. et per cōsequens nec premia nec supplicia merentur. Frustra enim ponerent leges et precepta. Item si adulter et homicida p̄r stellas fiunt magna est stellarum iniquitas maior est aūt illius qui ad hoc eas creauit. vt dicit ysido. Ex quo sequitur sicut dicit boeti⁹ q̄ omnia crimina in autorem stellarū scz dei referantur. quod nephas est cogitare. Et sic patet primum. ¶ Secūdo ponit herodis consilium ad xp̄m occidendum Et hoc est Audiens autem herodes rex. scilicz q̄ rex iudeorum esset natus. turbatus est. q̄ primo timebat interitum regni sui. Turbari est etiam propter iram romanorum quaz incurreret si consentiret nouo regi. Decreuerant enim romani. ne quis rex vel deus sine eorum licentia diceretur. Turbari est etiam propter astantem multitudinē magos comitantem. quasi erubescens alium q̄z se regem quem in regno suo. Turbata est etiam omnis hierosolima cum illo. Et quare cum potius deberent gaudere de rege suo nato. cum herodes alienigena et tyrannus esset. Et dicendum q̄ in veritate non sunt turbati. sed turbationem simulauerunt vt herodis fauorez haberent. quia si turbationem non ostendissent eius indignationem incurrissent, quia multum iudeorum effundebat sanguinem. et eis importabile imponebat. Vel si in rei veritate aliqualiter turbati sunt. ideo sunt turbati. quia nouitatem et mutationem timebant. in qua posset esse periculum personarum scz et rerum. Et congregans

omnes principes sacerdotū. qui in tēplo dei sacrificia offerebant et scribas populi. qui populū scilicet de lege et pphetis docebāt. scisitabaf ab eis. i. querebat quasi bono zelo. vbi xps nasceref. i. nasci scom pphetas debebat quia omnes pphete de xpo. i. de messia futuro qui eos saluare debebat pphetauerunt. At illi habito prius consilio inter se per scripturas scrutantes dixerunt qz in bethleem iude. que primo vocata est effrata debebat nasci. Et sic erat per micheam pphetā scriptum capitu. v. Et tu bethleem effrata puulus es in milibus iuda. ex te enim egre. dñator in isra. Tunc herodes clā a scribis z sacerdotib sibi ab eis cauens ne maliciā eius ppenderent z impedirēt vocatis magis diligēter didicit ab eis tempus stelle quādo apparuisset eis primo. Et mittēs illos in bethleem. i. hortās eos vt irent, ait illis. Ite et interrogate diligenter de puero. Et cuz inueneritis et adorueritis. renūciate mihi locū et puerum et omnia que inueneritis. Renunciate dico ad me redeundo. vt personaliter z oretenus mihi ostia enarretis vt et ego similiter veniam et adorez eum. Indecēs enī videtur qz vos venia tis ab extremis terre ad eum adorandum: et ego qui sum iuxta nō faciam reuerētiaz ei. Et ideo bono animo z ex rōnabili causa videbatur querere. Sed frustra iacitur verbe ante oculos pennatoz. et omne humanū studium cōtra dei cōsilium est inane. saris quesiunt saul dauid z pluries habuit eum inter manus et voluit cōfodere eum et tñ nunqz potuit eum occidere. Et filij iacob posse suū totum fecerunt vt interficerent ioseph. et habuerunt eum prem manuby et tñ non potuerunt eū delere. qz deus ordinauerat ipm super eos regnare Sic herodes omne studium adhibuit vt xpm interficeret. et nō potuit. Et sic pz qm xpm venerandū. Et hoc est. ¶ Qui cum audissent regem abierūt itinere quo ceperāt egredientes de hierusalē. Quby egressis statim stella quā viderāt reapparuit z more solito antecedebat eos vsqz dum veniens staret supra domuz vbi erat puer Ex quo patz qz dum ingressi fuerant hierusalez stella se occultauit ne hieroslimite et herodes eam viderēt. qui indigni fuerūt xpi stellam videre. Vel quia indecēs erat eis signum oñdere. cum habebant pphetiaz. que debebat eis sufficere. Ex quo etiā patet qz dum homo ofidit in deum. et ei se totum ꝛmittit. deus illuminat et dirigit eum. quando aūt derelicto deo confugit ad auxilium hominū. deus subtrahit ei auxilium. z per ꝛsequens confundit et maledicit. Hyere. xvij. Maledictus homo qui confi. in ho. et ponit car. bra. suum Benedictus vir qui cōfidit in dño. z erit dñs fiducia eius. Isti magi habebant stellam ducem sui. z venerunt ad ꝛsulendum herodem. Sic multi xpiani habent stellā verbi dei. que illuminat gressus omnium volentiū recte ambulare. z ipi vadunt ad dyabolos per diuinos et sortilegos consulendū. qui si aliquando dicē eis veritatem vel in aliquo iuuat. hoc facit ad pdendum eos. vt di. aug. Sic herodes magis veritatem dixit volens occidere ihesum. Ut eī dyabolus salutem nostrā occidat frequenter loquit veritatem. et ideo non debem? attendere quid dicat sed qua intentōe dicat. Sicut dixit canis latroni volenti sibi dare panem vt non latraret, quia volebat domū espolare Quānis vt di. glo. dei. cōsilio actū ē vt stella i ingressu iudee magis se occultaret. vt sic cogerent querere a scribis vbi puer fm pphetias nasci deberet. quatenus magi z nos in illis audientes testimoniū pphetarū z videntes stellam magis firmarētur in fide. z testimonium de xpo nato efficax appareret. Videntes ergo magi stellam gauisi sunt gaudio magno valde. Quia magis gaudet homo de bono perdito reinuento qz a principio cum illud habuit. Sic pater filij prodigi magis fuit gauisus dum ipm perditū reinuenit qz a principio dum ipm habuit. z ideo fecit cōuiuium vt patz. luce. xv. Sic isti magis gauisi sunt dum stellā perditā reinuenerunt. qz fuerant a principio dum eis apparuit. ¶ Triplex ergo gaudiū magi habuerunt. Primo pter stelle recuperationem quo gauisi sunt gaudio. quia videntes stellam gauisi sunt. Secundo pter stelle accessionez: q gauisi sūt gaudio

magno quia antecedebat eos. Tertio propter loci ostensionē. quo gauisi sunt gaudio magno valde. quia steterit supꝫ vbi erat puer id ē sup illud diuersoriū in quo natꝰ est. q. d. Hic est puer quem diu queritis. Et ideo intrantes domū de camelis descendētes inuenerunt puerū quem quere bant cū maria matre eius: ⁊ non cum ioseph. Mutu enim dei actum est vt ioseph aliquo casu abesset ne pater pueri putaret. Et ꝓcidentes cū magna humilitate adorauerunt eum vt solū deum. qui solumō adorari debet. Et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera. Aurum sicut regi magno. Thus sicut deo vero. et sacerdoti magno. Myrram sicut mortali homini. In auro enim ostenditur regis dignitas. In thure vero eiꝰ deitas et sacerdotalis excellentia. In mirra vero humana mortalitas. quia mirra corpa mortuoꝝ inunge bant. que habet a putredine ꝑseruare sicut fuit factum corpori xpi post mortē. io xix. Venit ⁊ nicodemus ferens mixturam mirre quasi libras centū. Et sic protestati sunt eum regem esse celi ⁊ terre ꝑm carnem de progenie dauid regem natum ⁊ deum verum ab eterno patre genitum ⁊ summum sacerdotem ad offerendū hostiam ad deo totum genus humanuz reconciliandū. et mortalem hominē moriturum pro peccato totius humani generis delendo. Et nota ꝙ quilibet istoꝝ trium magoruz obtulit ista tria in quibus deum venerati sunt. In quo tres magne virtutes magoꝝ apparent. Primo eoruz humilitas et reuerentia demonstratur. quia procidentes. Secō eoꝝ fides et latria. quia adorauerunt in q̄ ostēderant ipsum verum deum esse cui solum cultus latrie debetur. esa. xli. Gloriam meā alteri non dabo. Et cōsidera bene magnaz fidem magoꝝ. quia inuenerūt ipm in stabulo ⁊ no in pallatio regali. pannis vilibꝰ inuolutū ⁊ non aureis rectum. solum cum vna paupercula muliere ⁊ non cum caterua militum ⁊ domicellorum. vagientem in cunabulis ⁊ non loquentem ⁊ tamen deum verum crediderunt ⁊ ipm adorauerūt. Tercio eoruz charitas ⁊ misericordia. qz obtulerūt ei munera. quod ē effectus caritatis. i. corinthi. xiij. Charitas paciens est benigna est id ē egenis larga. Quamuis cum iste puer esset filius diues in omnibꝰ et prediues tamen vt pauper venit in mū do. et pauperem vitam elegit nihil pecunie habēs. et ideo tanq̄ pauperi ei munera obtulerūt. Hic ergo hac sacratissima die est xps a magis cognitus et adoratus. ¶ Et nota ꝙ hac benedicta die que fidei nostre inicium fuit deus decem miracula digna reuerentia ostendit. Primo enim magus odorauit et veram fidem de redemptore suo habuit. In quo significatur ꝙ in hac die primo gentilis populus vera fide illuminari cepit. qui per longuz tempus ante obtenebratus diuersas adorauit creaturas. esa. ix. Populus gentium qui ābulabat in tenebris vidit lucē magnam. Hodie ergo primo xpus est cognitus ⁊ adoratus a populo gentili vt verus deus. Et propterea istud festum dicit epiphania ab epy quod est supra et phanos apparitio quia hodie xpus per stellaz que hodie apparuit magis desuper demōstratus est. Secundo iohannes xpm baptisauit. Nam eodem die reuolutis. xxix. annis. ⁊. xiij. diebꝰ venit ad flumē iordanis et baptisatus est a iohā. Erat enim vt dicit luc. iij. c. quasi annoꝝ. xxx. quia per. xiij. annos intrauerat. xxx. annū. Et propterea illud festuz dicitur teophania a theos quod est deus et phanos quod est apparitio. quia tota trinitas dei in baptismo apparuit. scilz pater in voce. filius in carne. spiritussanctus in columbe specie. In quo quidem baptismo xps tactu sue mundissime carnis. vim contulit regenerativam aquis. ⁊ ordinauit humano generi ad tollendum peccatum suaue remedium ⁊ cōmune omnibus virtuosum ⁊ terminauit penosum ⁊ particulare remedium deficiens in virtute. Tercō idem iohannes tanq̄ paranimphus ecclesiā xpo dosponsauit. vt deinceps generatenꝰ filij spirituales ⁊ spirituali generationi intenderetur tanq̄ rei necessarie. ioh. iij. Oportet renasci vos denuo. propter hoc cantamus hodie celesti sponso iuncta est ecclesia. Sicut enim vir ⁊ vxor conueniunt ad filios procreandum. sic xpus in vtero ⁊ fide ecclesie regenerat homines in filios dei per baptismum. Et ideo baptisatus dicit

xpi filius z eccie. z ob hoc vocaf xpianus. id est filius xpi. Joh. i. De. e. po. f. d. f. zc. qui nõ ex sang zc. sed ex deo na. s. Magna ergo excellentia est hodie hoibus collata. vt fiant filij dei z eccia fideliũ optimo spõso z nobili est ꝓiuncta. Quarto deus paf loquif humano generi. qui ab iniõ mũdi ꝓpter guerram nobiscũ factam non fuerat nobis. nisi ꝑ subiectam creaturaz locutus q̃ inimicꝰ nobis sz hodie nobꝫ reddidit lo q̃lã d. hic ẽ filiꝰ meus dilectꝰ ipsuz audite quasi d. Hic qui sibi ecclesiã fidelium desponsauit z in tanto amore est cõiunctus idem est filius meus dilectus. Et ideo ꝓpter eius amorẽ pacem facio cum hoibus z omnẽ offensam remitto. Et si vultis q̃ hec pax illibata ꝓduret ipm audite z eius mandata implete. Quinto incolũbe spe cie spũssanctus descendit ad significãduz q̃ deiceps vita nostra totaliter spũalis debet esse. Usqꝫ em̃ tunc homines carnalit vixerant dicentes. Fruamur bonis a iuuẽ tute quoniã hec est pars nostra. Sapi. ij. In eoꝝ ꝓsona. i. coꝝ. xv. ait sic aplus. Comedamus z bibam? cras em̃ moriemur. Merces em̃ hominis terrena erat. Juxta illud. Esa. x. Si vo. z aud. m bo. ter. comedetis. Sed dinceps spũalit viuere oporet. z omnia carnalia z mundana relinq̃re Propter quod xps dicit in math. Ignez ve. mit. in ter. i. spũmsanctum qui in specie ignis apparuit. Veni enim separare vxorẽ a viro. id est carnalem vitam ab homine. Et itez ꝓ in eodẽ. xvi. Si q̃s vult ve. p?. m. abne. se z toll. cru. su. z sequaf me. Deinceps etiã merces est spiritualis z celestis z non terrena. Luc. xxij. Ego disponaz vobis. sicut di. m. pa. me. reg. Dic ergo incepta est hodie vita spiritualis z terminata est carnalis z terrena. Sexto celi apertuntur qui ab initio mundi fuerant homi clausi ꝓpter peccatum. Et hoc ad tria significandum. Primo ad significandum q̃ tota trinitas ad terram descẽderat. sz pater in voce filiꝰ in carne spiritussanctus in spẽ columbe. ad quid ergo clauderetur? Secundo ad significandum q̃ omnem hominem spiritualiter viuentem deinceps recipere est paratum quod vsqꝫ tunc non fecerat. quia quantumcũqꝫ homo spirituali ter z sancte vixisset. non ascendit celum. sz ad inferos descendebat. Tercio ad significandũ pacem inter deum z hominẽ factã Quasi. d. celum. Ex quo facta est pax inf deum z hominẽ ad quid clauderet amplius? Haz porte ciuitatũ tempe guerre clauduntur z tempe pacis reserant. Septimo omnis ꝓphetia finitur. quia magi vident oculoꝝ z iohannes ostẽdit digito di. Ecce agnus dei. Joh. i. Propf quod dominus ait. Usqꝫ ad iohannẽ lex z ꝓphete Math. xi. Gaudium ergo magnũ est hodie humano generi exhibitum. quia spes nostra hodie est adimpleta nam spes que differtur affligit aiam. Prouer. xiij. Uñ dominus ait. Luc. x. Beati oculi qui vi. q̃ vos vi. amen dico vo. q̃ mul. re. z ꝓphe. vo. vi. q̃. v. vi. z nõ. v. Unde symeon post q̃z hoc magnũ bonum diu exspectauit vt vidit ait. Nunc di. ser. t. d. fm. v. tu. in pace. Luc. ij. Ergo sicut aqua frigida sitienti anime. sic desideratum bonum dum possidetur. quod hodie impletum est. Octauo xps desertum intrauit. z cepit facere penitẽtiã nostraz. z ieiunare icepit. Quia namqꝫ spũssanctus descenderat vt dictuz est. z homines debebãt deinceps spiritualiter viuere. ostendit quo modo spũaliter viuatur. s. carnẽ macerãdo. mundũ relinquendo. z desertum ꝓtemplationis z puricicie ingrediẽdo. Caro enim z mundus spiritui ꝓtrariantur. Quanto aũt quis recedit ab vno ꝓtrario. tanto magis ad aliꝰ approprinquat. Et qui vult ad spũalem vitam accedere. debet a carnali z mundana vita discedere. Intrauit etiam desertum tanqꝫ pugil humane nature. ad hostẽ eiꝰ sz dyabolum debellãdũ. nam in fine ieiunij ipsum ꝓstrauit z debellauit. vt patet Math. xiij. Nono aquã ꝓuertit in vinuz Et primũ miraculum coram discipulis suis fecit quia eodem anno post baptismũ cuz esset annoꝝ. xxx. z. xiij. dieruz inuitatus ad nuptias aquã ꝓuertit in vinum. Et ꝓpter hoc festũ hoc vocaf betphania. a beth qꝺ est domꝰ z phanos apparitio. quia in allo miraculo quod factũ est in domo apparuit q̃ erat verus deus. In quo miraclo ostẽdit mationũ esse bonũ ꝓtra manicheos q̃ ipm damnãt quia ipm sui pñia miraculi

f z

factõe decorauit. Decimo de quinq̃ panibus ordeaceis ⁊ duobus piscib quinq̃ milia hominũ satiauit vt di. beda. Nam eodem die reuoluto anno cum esset xp̃us xxx. ⁊ vnius anni ⁊ xij. dierum ascendit in montem. ⁊ misertus turbe. quinq̃ panes ordeaceos ⁊ duos pisces. quos quidã puer in sacculo habebat. fregit ⁊ multiplicauit ⁊ iussit apponi turbe. vt comederent et saturati sunt. qui fuerunt quinq̃ milia hominũ. ⁊ sustulerũt de fragmentis. xij. sportas. vt patet Joh. vi. In quo monstratur esse verus deus. quia facere miracula per imperium soli deo queunt. Et ꝓterea vocatur hoc festũ phagiphania a phagin grece qđ ẽ comedere latine. ⁊ phanos quod est apparitõ. quia in tali miraculo monstratus est esse verus filius dei. ¶ Et sic patet q̃ quadrupliciter xp̃s est hodie monstratus esse filius dei. scz per stelle apparitionẽ per vocem patris in iordanis flumine. per aque in vinũ q̃uersionẽ ⁊ panum in deserto multiplicationem. Propter quod hoc festum quadrupliciter nominat. scz ephia. theophania. betphania. ⁊ phagiphaia. hec est ergo dies quã fecit dominus quã decẽ magnis miraculis decorauit. ¶ Quarto ponitur dei responsum magis factum ad suam patriam remeandũ. Et hoc est vt responso accepto scz a deo. in somnis dum de nocte dormirent ne redirent ad herodẽ Cogitauerunt enĩ an deberent ad herodẽ redire. Et ideo dicunt responsuz accepisse super eo quod taciti cogitabant. Sicut et moyses dictus est ad deũ clamare cum tamen sileret. Exo. xiij. quid clamas ad me moyses ⁊ Per aliam viam scz per tharsum cõducto nauigio. reuersi sunt in regionem suaz scz indiam vt dicit crisp. Et quãdo beatus tho. venit illuc. adiũcti sunt ei ⁊ simul cum eo predicauerunt. Herodes aũt impetu furoris sui videns se illusum a magis. ibat tharsum et omnes naues que magos cõduxerãt cõbussit. ps. xlviij. In spũ. ve. cõ. na. thar. ¶ Carissimi fratres sequamur magos istos. patres nostros. primicias fidei nostre. Primo in inquisitione salutis ⁊ magna solicitudine querendi xp̃m ⁊ veniendi ad ipsum. Nam nobis sicut ⁊ ipsis stella. id est lumez fidei est exorta. Esa. lv. Querite dominuz dum inue. p̃t. inuo. eũ dum ꝓpe est. Hebr. x. Accedamus cuz vo corde in plenitudine fidei aspersi corda a sciẽtia mala. Et nihil nos retrahat a querendo xp̃m. Non labor vel dispendium. quia magi laboriosa ⁊ dispendiosa itinera agressi sunt vt xp̃m inuenirent. Non opulentia ⁊ diuitie. quia magi ditissimi fuerũt vt pote orientales dñi. gre. Quis nesciat orientales ꝑdiuites esse. Non nobilitas ⁊ excellentia. quia magi ⁊ reges ⁊ magni viri fuerunt. Non sapientia ⁊ scientia. qz magi philosophi fuerũt. Hec enĩ tria genera hominũ videnf non curare xp̃m querere. scz diuites. potentes dñi ⁊ mundi sapientes. nec intelligunt misteria dei. Matth. Confiteor tibi dñe pater celi ⁊ terre qz abscõdisti hec a sapiẽtibus ⁊ pru. ⁊ revelasti ea. Secũdo in ꝓsecutione boni operis quia q̃uis in ingressu iudee aspectum stelle ꝓdiderunt vt dic glo. tamen ꝓpter hoc non destiterunt a bono opere inchoato. sed ingressi sunt hierusalem querentes a scribis vbi esset xp̃s Multi ꝓpter quodcũq̃ impedimentuz a quocunq̃ opere inchoato desistunt. Contra quos dicit. Luc. ix. Nemo mit. ma. ad ara. ⁊ re. re. ap. ẽ. r. d. Tercio in cõfessione veritatis quia coram herode dixerunt alium regem iudeorum esse natum quem ipi volebant adorare. ⁊ non archilaum filiuz eius. sicut sirenes faciunt submergi nauem sic adulatores hominẽ quẽ laudãt ⁊ vitatem ei non dicunt. Esa. iij. Populus meus qui beatum te dicunt. ipi decipiũt te ⁊ viam gressuum tuoz ꝺissipant. Prouer. xix. Qui blandis fictisq̃ sermonibz loquitur amico suo rete expãdit gressibz ei⁹. Quarto in leticia cordis. quia cum magno gaudio ibant ad xp̃m adorãdum. ps. Jubilate deo om. ter. ser. d. un le. ij. cor. ix. Nõ ex tristicia aut necessitate. hilarẽ enĩ datorem di. dñs Esa. li. Gemũt in syon laudantes ⁊ letitia sempiterna sup capita eoz. Quinto in fide mentis. quam valde mirabilẽ ostẽderũt quia vt dictũ est ipm nõ in pallatio regali. nõ in lecto aureo. nõ in comitiua militũ inuenerũt. sed in stabulo in vilibz pãnis cum vna paupcula muliere. ⁊ tamen verũ deum ⁊ regem celi ⁊ terre ipm crediderunt ⁊ confessi sunt. Sexto in reuerẽtia

corpis quia procidentes adorauerunt eum Vult. stant erecti coram deo nec se inclinant. Septimo in caritate muneris. quia obtulerunt ei aurum. Octauo in deuota oratione mentis. quia obtulerunt ei thus per quod oratio significatur. ps. xliij. Dirigatur oratio mea sicut incen. in. &c. Nono in mortificatione carnis. quia obtulerũt ei mirram per quam carnis mortificatio designatur. Corpus enim xpi in mirra legitur inuolutum. vt patet. Joh. xix. Collos. iij. Mortificate membra vra que sũt sup ter. Ro. xij. Obsecro vos p misericordiã dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem sanctam deo placentem. Decimo in cognitione reditus quia ex quo responsum acceperunt de reditu ergo de ipo tacite cogitabant. Undecimo in declinatione herodis vt ad herodẽ. i. dyabolum nõ declinem? vel redeam? ex quo ei semel euasimus manus eius amplius ad eum non redeamus. qz ipse vult in nobis occidere christũ vt possit nobis libere dñari sicut herodes volebat Si aũt ad eum redierimus erũt nouissima nostra peiora primis quia ipe cũ septẽ spiritibus nequioribus in nos introibit. vt nos fortius possideat & nunqz pdat. vt dicit Lu. xi. Duodecimo in dimissione vie veteris vt viã veterẽ dimittam? & p aliaz in patriã redeamus. Carissimi patria nra est padisus a qua & de qua expulsi sumus pter gulã. superbiã & inobedientiã. & transgressionez. vt di. greg. Redeamus ergo ad eã p aliã viã scz penitentiã mẽtis & corporis. p humilitate. Obedientiaz. & p obseruationẽ mãdatoz di. Quia contraria contrarijs curant. Coll. iij. Induite vos sicut electi & dilecti dei. viscera misericordie benignitatẽ humilitatem modestiã patien. Esa. iij. Hec ẽ via ambulate in ea. neqz ad dexterã neqz ad sinistram declinantes &c.

Dominica infra octauam epiphanie domini de euangelio. Sermo. xvi.

QVm factus

esset ihesus annoz. xij. ascẽdẽtibz penitibz illius hierosolimã scdz consuetudinẽ diei festi. & sumptis diebz cũ rediret remãsit puer ihesus in hierusalẽ. Luc. ij. Hoc est primũ euãgeliũ qđ de opibz xpi legit. Nihil ei bẽm? de opibz xpi que vsqz ad tricesimũ annũ operatus ẽ exclusiue. Omes effi euangeliste opa xpi que in. xx. anno & deinceps facere incepit scribere procurauerũt. vt fides & autoritas magis eius operibz pberetur. Credendũ est qz magnificus puer semp magnifice gessit De illis etiaz pauca redigerũt in scriptis vt meli? memorie mandarent. quia vt dr Job. xxi. Multa quidẽ & alia signa fecit ihesus que si scribant p singula. nec ipm mũdum arbitror posse capere eos qui scribendi sunt libros. Et tamen sunt scripta que nobis sufficiũt ad salutẽ. & p que tota vita nostra põt optime informari. Cõtinet aũt presens euãgeliũ multa salubria exempla tam ex parte xpi qz ex parte virgis matris eius. In quo quidẽ euangelio sex summarie ptinent. Primũ est parentũ ihesu ad festũ pasce ascensio & ipius ihesu in hierusalem remãsio virtuosa. in principio euãgelij Secũm est ipius ihesu a parentibz diligẽs requisitio & ipius reuentio fructuosa ibi. Existimantes aũt illũ in comitatu esse. venerunt iter diei. & requirebãt eũ inter cognatos & notos. Tercũ est sup prudentia ihesu omniũ ammiratõ. & matris ipi? ploratio dolorosa. ibi Stupebãt aũt omnes qui eũ audiebant sup prudẽtia & responsis eius. Et dixit mater eius ad illum. Fili qđ fecisti nobis sic? Quartũ est ihesu ad parentes ei? responsio incõprehẽsibilis & totalit ponderosa ibi. Et ait ad illos Quid est qz me querebatis? Nesciebatis qz in his que patris mei sunt oportet me esse. Quintuz est ipius ihesu ad parentes subiectio & verboz suoz a matre pseruatõ copiosa ibi. Et descendit cũ illis & venit nazareth. Et erat subditus illis. Et mater eius pseruabat omnia verba hec. Sextum est ipius ihesu in sapientia & gratia profectus. et in etate corporis augmentatio gaudiosa ibi. Et ihesus proficiebat etate & sapientia apud deum et homines. Primo ergo ponit parentũ ihesu ad festuz ascensio & ipius ihesu remansio in hierusalem virtuosa. Circa quod sic notandũ qz sic habetur. Nume. xxviij. et xxix. Ex festa solennia precepit ihesus fieri filijs israel pter sabbatũ qđ omni septimana solennisabant. & quo habet. Exo. xxv. Primũ festũ fuit neomenie. i. noue lune qđ fiebat in kalẽdis mẽsiũ. in q nõ debe

bant operari. sed facere magnū sacrificiuz deo, scz de duobus vitulis z vno ariete z vij. agniculis z vno hirco, qui p̄ peccato z expiatione populi offerebantur. Secū dū fuit festum pasce qđ incipiebant. xiij. die lune p̄imi mensis scz apr̄il. habebant enz mensees lunares eodē modo sicut nos. In quo totus populus p̄ familias z domos suas. xiij. die ad vesp̄am immolabat eduz z similiter qualibet familia p̄medebat illo sero agnū assum igni. z de sanguine tingebant sup liminaria domoz. Et hoc festuz durabat. vij. diebus. vel. viij, cōputando p̄imas vesp̄as in quib̄ incipiebat. festuz in quibus omnib̄ debebant comedere azima. Primus z vltimus erant solennes. Et in quolibet istoz. vij. dierū faciunt simile sacrificiū sicut in kalendis. Et hoc est festum de q̄ in p̄ti euangelio fit mentō. ad quod iesus cū p̄entibus ascendit. Terciuz festū fuit nouaz frugū. In quo offerebāt panes nouaz frugum. In quo sicut in kalendis simile sacrificiuz facere tenebantur. Et hoc fiebat. i. die a paschate in pentbe. qñ data fuit lex. Quartum festū fuit tubarum. qñ israel fuit liberatus. Tubis enz z cornibus vtebant. quod fiebat p̄ima die vij. mensis, scz septembris. In quo offerebant simile sacrificiuz sicut in kal'. Sed erat duplicatū scz kal'. z p festo quod i kl'. Quintū fuit festū ꝓpiationis qđ fiebat x. die septembris. In quo offerebāt simile sacrificiū sicut in kal'. In quo debebant in pnia se affligere, p peccatis vt deus ꝓpicius fieret eis. z delicta p̄cez z peccata. Sextū fuit scenophegie. i. fixio tabernaculoz qđ fiebat. xv. die septembris z durabat octo diebz. Prima dies z octaua erāt solennes. Exibāt enz extra domos suas. et habitabāt sub vmbraculis octo diebus in memoriaz. q̄. xl. annis sub vmbraculis in deserto habitabāt q̄libet istoz dierum magnū sacrificiū. offerebāt. Nā prima die offerebāt in sacrificiuz. xiij. vitulos z. xiij. agniculos. z duos arietes. hircum p̄o peccato. z sic faciebant omni die vsq̄ ad septimum inclusiue. excepto q̄ a p̄imo die vsq̄ ad septimū minuebāt vnū vitulū. Die vero octauo sicut in kal'. simile faciebāt sacrificiū. istud festū z festū nouaz frugū, scz penth. z pasce erant valde solennia apd iudeos. z erat p̄ceptū. vt patet Exo. xij. q̄ in his tribus solennitatib̄ omnes masculini sexus debebāt se in hierusalē ad tēplū p̄sentare coram deo. De duob̄ aūt p̄mis poterat homo ꝓpter infirmitatem. et vie logitudinē excusari. De tercio vero. s. de festo pasce nullus poterat nisi ꝓpter infirmitatē legittime excusari. Ad hoc ergo festum pasce ascendit iesus cū p̄entib̄ suis in hierusalem. z steterunt ibi. vij. diebus. quib̄ expletis redierūt in nazareth, z puer iesus remansit in hierusalem. z hoc nesciebant parentes eius. Cum aūt venissent nazareth z nō inuenissent eum. crediderūt eū esse in comitatu, i. cum aliis qui eos fuerūt comitati in via z cum eis iuerant. z sic p̄ma die quieuerūt. sc̄da aūt die ceperūt eū querere inter cognatos z notos, i. inter cō sanguineos z notos cum quibus credebāt eum esse. z per totam diē illum nō inuenerunt. Die tercia regressi sunt in hierusalez et inuenerunt eū in medio doctoz audiētem illos z interrogantē. z oēs mirabāt super p̄udentia eius que apparebat in interrogationibus z respōsionibus suis. Sed quomō potuit esse q̄ puer tante diligentie per totā diem non requireref a p̄entibus. Et di. glo. q̄ mos erat iudeis euntib̄ ad festa q̄ mulieres ibant seorsum z viri seorsum z pueri poterant cum vtrisq̄ ad libitum ambulare. Et ideo beata virgo credebat eum cum ioseph ambulare. z econuerso z isto modo non credebant eū in hierusalem remansisse. Et dixit mater eius ad illum. Fili quid fecisti nobis sic tē. Et ait filius. Et quid est quod me querebatis. Nesciebatis q̄ in his que patris mei sunt oportet me esse. q. d. Amodo iam tempus apt̄; p̄opinquat vt incipiaz ostendere ad quid veni. quia ad p̄dicandum z docendum z querendum loca et animas que patris mei sunt. Unde quasi tunc intrauit possessionem templi. Sed nonne sciebat virgo ad quid filius venerat? Dicendum quod beata virgo sciebat in generali ad quid filius venerat. nesciebat tamen quantū ad omnia p̄icularia i q̄b̄ instruebat quotidie z videndo et audiendo. Et sic intelligēdū est qđ sequit. z ipi nō intellexerūt verbuz

quod ipe locutus ē eis. Vel nesciebatis
q̄ in his que p̄is mei sunt oportet me eē.
id ē nesciebatis. q̄ p̄ spūalis p̄ponēdus ē
carnalibus. z iō debui deo cultu dei. z aīa-
rū salute curare nō obstāte q̄ me dolentes
quererētis. z hoc ipi nō intellexerūt. Et de
scendit cū illis z erat subditus illis. i. reue
rentiā z obedientiā exhibendo. Et maria
tantā archa sapientie ꝓseruabat omia ver
ba hec. que. postea retulit beato luce scribē
da posteris. me latere. Et iesus ꝓficiebat
etate. quo ad se. z ꝓ incrementa membrorū et
temporū. Gre. Juxta naturā hois ō infan
tia in iuuentutē ꝓcedebat. Et similiter ꝓ-
ficiebat sapientia z gra apud deū sm eius
gram z apud hoies ad quos salutē accede
bat sapientia z gra eius. Non enī in se ꝓfi
ciebat sapientia z gra qui sm animā ab in-
stanti sue ꝯceptionis recepit plenitudinē
sapiētie z gre non ad mēsurā. sm vero p-
sonā nullā ꝓfectionē recepit. sed erat ipsa
ꝓfectio sapientie z gratie quia ꝓsona erat fi
lij dei. Christus em sm ꝓsonā habuit sapiē
tiam diuinā. que ē causa z fons oīs sapiē-
tie z boni. z sm animā quam assumpsit ha
buit sciētiā humanā que ē duplex. s. intel
lectiua z ꝓactica. Intellectiuā habuit in-
fusā a deo. qui anime create xp̄i statī om-
nē sciētiā z sapientiā infudit z gram spūs
sancti. nō ad mēsurā. In hac ergo sapiētia
z gratia xp̄s nūq̄ ꝓfecit sed ꝓfecit in vsu
ipāz. s. i sciētia ꝓactica. z exp̄imētali: quā-
do ipas ad opatōes applicabat. Hebre. v.
Didicit ex his q̄ passus est obedientiam.
Ostensio ergo sapie z gre eius ꝓficiebat
apud hoies q̄ inde edificabant z saluabā-
tur apud deū q̄ inde glorificabat. Sapia
ergo refert ad predicationē eius. z gra ad
cōuersationē ex quibus surgebat ꝓfectus vbi
z exēplū. Sic ergo in vsu sapie z gre ꝓficie
bat apud deū z hoies vt dictū ē. Et sic pa
tet littera. zc.

Moralitas.

Moraliter aūt ad edificatōem nr̄am nota
q̄ totū hoc euangeliū est plenū exemplis.
Quia nāq̄ vt dictū ē hoc ē p̄mū euāge-
liū q̄d de opibus xp̄i narrat. decuit vt to-
tū exēplis radiaret. Inuenim⁹ aūt ī eo taz
ex pte xp̄i q̄z ex pte vginis gl̄ose vigīn ma-
gne edificatōis z informationis exempla.
Nā ex pte xp̄i sunt. xij. z ex pte vginis
sunt octo. Primū q̄d a xp̄o habem⁹ ē vt a
puerina bonis opibus assuescam⁹. q̄z pu-
er ascendit in templū in festo ad orandum
z disputandū. Quia sm p̄hūz ex actibus
bonis generat habitus vtutū: q̄ facit de-
lectabiliter z faciliter opari sicut z natura.
Delectatō aūt ꝓficit opatōem. q̄ē a mo
dū pulcritudo iuuētutē. vt ibid̄ p̄hūs dic̄
Et inde vt op⁹ dei sit facile z ꝓfectū. opor
tet q̄ a iuuētute incipiat. Propt q̄d dic̄
Tre. iij. Bonū est viro cū portauerit ab ado-
lescētia sua zc. Mat. xi. Tol. iu. m. s. v. iu. e. m. s. est
zc. Illis aūt qui nō in iuuētute sz in senec
tute volūt iugū xp̄i z onus p̄ne sub ire. mi-
mis est difficile atq̄ graue. Mat. vij. Arta
est via q̄ ducit ad vi. z pau. am. p ea. Exē-
plū de vgulto plicando. z de arbore gros
sa. Eccl. xxx. Curua cervicem a iuuentute.
Quia vt prouer. xix. dic̄. Qui a puericia
delicate nutrit seruū suū. i. corpus postea
sen. e. cō. Secōm ē vt posit̄q̄ ceperimus
in via dei ambulare in ea ꝓficuerem⁹. quia
alijs recedentibus iesus in tēplo remansit.
Quia vt dicit ber. Sola inter vtutes ꝓfi
cientia coronat. Quidā nō possunt audi
re vnā missaz, sed stati eleuato corpe do-
minico fugiūt. Cōtra q̄s dr Mat. x. Nō q̄
inceperit. sed q̄ ꝓse. sal. e. In cuius figura
mādatū est in lege. vt cauda aīalis sp̄ deo
immolaret vt patet Leui. iij. Et vxor loth
q̄ nō ꝓcessit iugit aīa sz ꝓuersa est retro in
statuā salis ē trāsformata vt p̄z Gen. xix.
Propt quod xp̄s venientibus ad se discipu
lis s'ait illis Luc. xij. Mēores estote vxoris
loth. Qr nēo mit. ma. suaz ad ara. z re. re.
ap. ē. reg. dei. vt dic̄ ī eodē. ix. Terciū ē
vt ꝓsanguineos z notos amicos fugiam⁹
z mūdanos. quia iesus int̄ cognatos nō ē
inuētus. Sic inter ꝓsanguineos z mūdi
hui⁹ amicos iesus. i. salus nō inuenit. Ra-
tio em vel nūq̄ suadet parentes filijs z ꝓsan
guineis nisi ea q̄ mūdi sunt in q̄bus ania p-
ditur. Mat. x. Inimici hois domestici ei⁹
Propterea dixit dñs abrae. geñ. xij. Egre
dere de terra tua z de cognatiōe tua z de
domo patris tui. Imo quod peius ē ple-
rīq̄ parentū faciunt sicut corui q̄ pullis suis
escā nō mistrāt. nisi p⁹ tres dies dū vidēt
eos nigras plumas emittere sic ipsi. Sic
multi filios suos oduūt nec videre volunt

nisi se sequãt in astuciis mũdi & negociis lucrariis. vt qualis pater talis sit & filius Propterea dñs ait Luc.xiiij. Si quis ad me venit & nõ odit patrẽ & matrẽ suam &c non põt meus esse discipl's. Unde cuidaz xps dixit. Sequere me. Qui rñdit. Dñe pmitte me prius sepelire pẽm meũ. Cui/ stus respõdit. Uor. sepeliant. mor. suos. Luc. ix. Et hiero. di. q summũ genus pie/ tatis est. scz in hoc pentibus esse crudelem scz in nõ eis obediẽdo in eo quod a dei sa/ pitio eos retrahere conatur. Anna vt di. Aug. Diligendus ẽ generator. sed pponẽ dus ẽ creator. ¶ Quartũ est vt si deum pditum p peccatuz reinuenire cupim?. pa/ cem habeamus. quia nõ nisi in hierusalez que visio pacis interptatur se inuenire p/ misit Hebre.ij. Pacem & sanctimoniã se/ quimini cum ommib sanctis sine qua ne/ mo videbit deum. ps. In pace factus est locus eius. Unde a postolis suis he/ reditario iure in testamento pacem relicq d. Pacem meã do vo. Jo.xiiij. Unde in/ grediens mundũ & vadens p mũdũ. egre diens mundũ: pacem predicauit. tanqz ne cessariam ad salutẽ. Luc.ix. In quãcunqz domuz intraueritis dicite primum. Pax huic domui. ¶ Quintũ est vt deũ in loco debito scz in templo dñi p oratione quera/ mus. quia ibi non alibi xps inuentus est Non inuenit deus in plateis. quia ibi va/ rietates: & detractiones Non in curijs. qz ibi periuria & false accusationes & sentẽtie Non in appothecis: quia ibi multa mẽda/ cia & deceptiones. Non in tabernis. quia ibi totaliter dyabolus & non xps. Sed in ecclesia. Est aũt duplex eccl esia scz magna & parua. Magna vt ecclesia materialis. p/ ria: vt camera vl cella hominis. In vtraqz inuenit deus. ¶ Sextũ est vt tempe con/ gruo scz p triduum deum queram?. quia xps non nisi per triduum potuit inueniri Primus dies sit cõtritionis. Secõs con/ fessionis. Tercius satisfactionis. Quidaz habent primũ & non secundũ vel tercium quidã habent primũ secundũ & nõ terciũ. & ideo deum non inuenũt Exo.viij. Uiã trium dierum pgemus in solitudinem et sacrificabimus dño deo nostro. Tales eĩ deum inueniunt. Septimum est vt debi/ tum modũ inquirendo deum teneamus quia a parentib debitũ modũ tenentib p misit se inueniri qui fuit in eo q solicite do lozose & pseueranter cum q̃sierunt. Uade & tu fac similiter. Et sic patet q inquirẽdo deo tria debent obseruari. scz debitus lo/ cus. pgruuz tempus & decens modus. Et per ptrarium triplicater erratur inq̃rendo deum. s. in loco. tempe. & mõ. sicut in qua/ cunqz alia re. vt di. ber. Quidã cũ errant in loco. quia querũt eum vbi non est. & hoc triplicater. Primo sicut carnales quoz deus venter est. qui querunt deũ in deli/ cijs carnis in q̃bus nõ est. qz spũs ẽ deus Canti.iij. In lectulo meo p nocte quesiui quẽ diligit aĩa mea. q̃siui eũ & non inueni Quia vt di. aplus. i. cor. xv. Caro & san/ guis regnũ dei nõ possidebũt. Secõdo sicut quari qui adorãt crucẽ numi. qui q̃runt eũ in diuicijs. Osee. v. In gregib & armen tis suis vadẽt ad querendum dñm. Sed ibi nõ inuenit quia deus ẽ pfectũ bonum. Sed diuicie multã amaritudinẽ habẽt an crã. & in acquirẽdo & pseruãdo. & i perdẽ do. Magis autẽ in ptrario reperitur scz in pauptate qz paup factus ẽ deus. Mat. v. Beati paupes spũ q̃niaz ip. ẽ reg. ce. Ter/ cio sicut vanigloziosi superbi. q̃ glam hoim diligũt magis q̃z dei. q querũt eũ in digni tate honoris mũdani. sed ibi nõ inuenit. qz ds nõ est in falso honore scz in vo. Ho/ nor aũt mundan? falsus ẽ. qz nõ ẽ reuerẽ/ cia exhibita in testimoniuz vtutiz. sed ẽ ho/ nor pannoz & diuicia & q exhibetur malis sicut & bonis. Et ideo xps nõ est inuenta magis in domo herodis. pallatio regali. sed in stabulo. In vero aũt honore q cõ/ sistit in virtutib ds optime inuenit. De his tribus dr Job.xxviij. Non inuenit in terra suauiter viuentiuz. quo ad primos. abyssus di. non est in me. quo ad secõdos. et mare loquit. nõ est mecum. q ad tercios. Ubi ergo inuenit deus. Certe in aĩa hu/ mili in templo dei cõmorãte. Aug. Excel/ sus es dñe et humiles corde sunt domus tue. Et in eloquio diuino. Marthe. xviij. Ubi duo vel tres congre. s. i. n. m. ibi. s. e. i. m. cor. Et ideo xps in templo diuina col/ loquẽs inuent? fuit. Horũ figura habet. iij. Reg. xix. de helya: quãdo voluit vide

re deū et dictū ē ei vt iret in desertū. et sta/
ret in fozamīe petre. ⁊ ecce spūs grandis.
id ē vētus subuertēs mōtes! et cōterēs pe
tras. et ibi nō dñs et ecce cōmotio magna
id est terremot⁹. et nō ibi dominus. et ecce
ignis magnus. et nō ibi dñs. et ecce sibil⁹
aure tenuis. et ibi dñs. ¶ Per fozamē pe/
tre ecclesia dei designat. p spūm grādem
supbia bonoz. p cmotionē magnā tumul
tus diuitiaꝝ. p ignē magnum luxuria. que
ignis ē vsq; ad cōsumatōez deuorās. vt di
cit Job. xxi. ¶ Per sibilū aure tenuis vbū
dei et anima sibilans vbum dei. Quidā
errāt i tempe et hoc tripliciter. ¶ Primo q;
nō querūt euz in triduo ⁊tritionis: cōfessio
onis: satisfactionis. vt factum ē. Scdo q;
querunt eum nimis tarde. s. in anxietate
mortis cōstituti. Sic refert beda de q̄dam
monacho in anglia. q̄ in extremis cōstitu/
tus vidit infernū aptum. et dictū ē sibi ab
astantibꝰ q̄ deberet se recōmendare deo.
Qui ait. Tarde surrexi. Et p;out dice/
ret ds in adiu. m. inten. antequ gla p. di/
ceret expirauit. Similiter dicē gre. in dya
logo de quodā romano. q̄ in extremis cō
stitut⁹ vidit demones. et exclamans petijt
inducias vsq; mane et sic clamās mortu⁹
est. Tercio q; nō querūt eū in tpe miseri/
cordie deputato. q̄d est vita p̄sens. ꝛ iu/
stitie. sicut ille diues epulo. de q̄ dz Isai.
xvi. q̄ nō leuauit oculos nisi quando erat
in tormētis. Et ergo deus querēdus est.
per triduū. ante mortez. et in vita p̄senti.
sic enī solum inuenīri pōt. Esa. lv. Queri
te do. dū inue. po. iuo. e. dū. p. ē. ij. cor. vi.
Ecce nunc tps acce. ecce nunc dies saluz.
¶ Quidā errant in modo. et hoc etiā tri
pliciter. Primo quia querūt eum solum
verbis. d. Dñe adiuua me Isai. vij. Nō
omnis qui d. m. d. d. in. re. ce. sed q̄ fe. vo.
p. m. Scdo quia querunt euz solum extrī
secus. Nam signāt se cruce. vadunt ad ec/
clesiam ieunāt. dant elemosinas. dicunt
pater noster. sed aīa et cor est in ptāte dya
boli ꝓpter peccatuz mortale: quod tenent
Esa. xxix. Populus hic la. m. ho. cor. aūt
e. lō. ē. a me. sm. cā essm colunt. Ecōtra vult
deus scz cor et aīam. Prouer. xxiij. Pre/
be mihi fili cor tuuz. Gen. xiij. Da mihi
animas cetera tol. ti. Tercio q; nō querūt
eum supoīa sed infra multa. plus diligūt
multa q̄z deū ⁊ ideo nō inuenīūt. Isai. x.
Qui amat pa. ⁊ ma. aut f. aut ag. aut quod
cunq; aliud plus q̄z me. non est me dignus
Est ergo querēdus deus verbis et factis.
intrinsecus. et extrinsecus. ⁊ supaīa. alia
et tunc inuenitur. Octauum exemplum
quod a xpō habemus est vt mediū in oib⁹
factis nostris teneamus. ¶ Poeta. Medi
tenuere beati. virtus enim consistit in me
dio. et viciū in extremis. vt di. phūs quia
prodigalitas que dat danda ⁊ nō danda
cōsistit in extremis. similiter auaricia q̄ re/
tinet danda ⁊ nō danda. Sz largitas que
dat danda ⁊ retinet retinenda tenet me/
diuz. Et ideo illa sunt vicia. ⁊ hec ē vtus
Et ideo discretio dicit mater oīm vtutū.
quia in oibus mediū tenet. Et ideo xpus
ad hoc ostendendū stetit in medio anima
luz in natiuitate. in medio latronū in cru
ce. in medio discipulorū suoz in resur/
rectōne. p viā ergo mediā q̄ ambulare dēm⁹
Esa. xxx. Hec est via ambulate in ea. neq;
ad dexteram neq; ad sinistram. Hec est via
regia per quam filij regis eterni gradiun/
tur. ¶ Nonuz exemplū est vt in societate
bonoz̄ maneamus. quia inter doctoz̄es
inuentus est. Quēadmodū scabies inficit
socios. ita ⁊ praui mozes inficiunt ⁊ boni
informāt. ps. Cū scō. s. e. cū puer. puer. Et
vide grande bonū ⁊ grande malū. Quia
viuendo cum bois acq̄ritur fama. ⁊ si ma
luz faciat vir credit. fama autē maximum
bonuz ē. Prouer. xxij. Melius ē nomē bo
nuz q̄z di. mul. Viuendo autē cū malis p
ditur fama. Et frequēter de quo nō habz
culpam inculpat. Et ergo qui negligit fa/
mā stultissim⁹ est. Decimuz exemplum est
vt modum bonum in nostra rōne ⁊ collo/
cutione teneam⁹. quia iesus audiebat ⁊ in
terrogabat. Multi semp volūt loq̄ nec lo
quentē finire pmittunt sermonē. qui stul/
ti reputant. Prouer. xviij. Qui prius re
spōdet q̄z audiat stul. se est. demō. ⁊ cōfusi.
dig. Et ecc. xxxij. Audi tacens simul ⁊ que
rēs talis essm modus ē aptus discipline et
cōtrarius ē generatiu⁹ ꝓtennonis ⁊ turgij
Tibi habemus exemplū prius discendi q̄z
docendi. quia xpus audiuit ⁊ interrogauit
prius q̄z docuit. q̄d ēcōtra hereticos q̄ pri⁹

vocent q̄ dicerit. vtpote qui sunt cerdones ⁊ artifices. ¶ Undecimum exemplū est vt pentibus nostris subiciamur ⁊ eos in summa reuerentia habeam⁹. quia iesus qui tantus erat subditus erat vni paupcule mulieri ⁊ vni fabro: ⁊ hoc est. Descendit cū eis ⁊ erat suditus illis. Ber. Quis quibus deus hoibus. vnū de. x. preceptis est honorare pentes. Exo. xx. hono. pa. et ma. ⁊c. In eodem. xxi. Quia male. pa. vl mū. mor. moriat. ⁊c. Ecci. iij. Honora patrem tuū. ⁊ si defecerit sensu veniam da. Quia non pinet ad filios corrigere pentes q̄ uis sint nimis sensati ⁊ transuersi nisi reuerēter ⁊ dulcibus ꝝbis nec debent eos ꝝbis exasperare: vel ꝺridere. Prouer. xxx. Oculuz qui subsānat pēm. ⁊ despicit partū matris sue. suffodiant eum corui de torrētibus. ⁊ comedāt eū filij aquile. Di. pbūs q̄ sunt quedā amicitie, quibus non possum⁹ repēdere equales vices. sicut parentibꝫ mgris ⁊ dīs. Si enī nos ⁊ nostra deo ⁊ pentibus largiremur. non possem⁹ eis cōdignam mercedem rependere, quicquid enī boni habemus ab eis habemus Duodecimū exemplū vt sicut etate ⁊ tempore. ita sapientia dei ⁊ gratia operibꝫ semper crescamus ⁊ proficiamus. quia iesus ꝓficiebat etate quo ad se p̄ incremēta mēbrorum ⁊ temporū. ⁊ ꝓficiebat sapiētia et gra apud deum ⁊ homines vt dictum est Ergo nos facere debemus. vt in sapiētia et gratia ꝓficiamus ⁊ crescam⁹. Quia vt di. Greg. In via dei non ꝓficere. deficere est. Quia vt idem di. Amor dei nunq̄ ociosus est magna enī operat si est. Si aūt opari desinit. iaz amor non est. ⁊ ideo assimilat igni qui semper est in motu. Multi crescūt solū etate ⁊ tempe ⁊ nō sapientia et gra Esa. lv. Puer centū annor⁹ morietur Contra quos apls. i. cor. xiij. Nolite pueri effici sensibus. malicia autē ꝓuli estote sensibꝫ aūt pfecti. Et multi crescūt solū scientia speculatiua sed nō practica ⁊ exprimētali: qđ tangit valde clericos ⁊ religiosos qui oīa speculāt ⁊ pauca opant. Et ad regnū dī nihil ꝓficūt. Qz vt d. apls. i. cor. iij. Regnū dei nō ꝝsistit in sapiētia verbi sed in ostensione spūs ⁊ virtutis. Augu. Surgunt indocti: ⁊ regnū dei rapiunt et nos cum doctrinis nostris in infernū demergimur. Et mīti crescunt sapiētia mūdi ⁊ non dei. que est animalis terrena et dyabolica. vt dicit iac. iij. biere. iiij. Sapientes sunt: vt faciant mala bene aūt facere nescierūt. Et sic parēt exempla ex parte xpi. ¶ Ex parte aūt virginis habem⁹ octo salutaria exempla. Primū est vt in festis deuote ecclesias visitemus ⁊ indulgēnas reptemus. quia dicit de ciuitate sua ituri in paschate ad aliam ciuitatem ad templum dñi visitando. Propter hoc enī institute sunt vt in eis ad ecclesias eamus ⁊ ibi missam ⁊ p̄dicationē audiam⁹ ⁊ deuote deuz orem⁹ et reliquias sanctoruz visitemus ⁊ indulgentias reportem⁹. Et vt ista libe/rius faciamus p̄ceptum est a dño: vt in festis opa seruilia non agam⁹ quod sc̄batū est īfestis. Multi aūt accipiūt solū caudā ⁊ credunt se accepisse caput solū eīm ab operibus vocāt. Exo. xx. Memento vt di. sanctī. Sanctificare sabbatū est ab opibꝫ seruilibus cessare ⁊ sanctis opibus intēdere. Et ideo qui male agunt in festis neuꝝ custodiūt quibꝫ nihil magis seruile q̄ peccatū. p quod hom o efficit seruus. Joh. viij. Qui facit peccatū seruus est peccati. Scōm est vt filios sancta opa doceamus quia vadēs ad festū filium suū secū ducit parentes eīm duo debēt filios. s. nutrimentū ⁊ documentū. Et quale documētū certe dei. Sed heu hodie q̄ solū documentum mūdi dant eis. ⁊ de doctrina dei nihil curant ⁊ sic mittunt eos ad mortem inferni. Math. xvij. Tradet aūt frater fr̄em īmortē ⁊ pr̄ filiuz. Et iō filij in inferno surgēt in pentes eos vēribꝫ discerpētes. Et idoꝛps ait. Luc. xx viij. Filie hierusalē nolite flere su. me. sz sup v. ⁊ s. fi. vel. fle. q⁹ venīt dies in quibꝫ dicēt. Beate steriles q̄ nō genuerūt. Tercū vt sim⁹ soliciti de p̄ditōe filiorū nr̄or⁹ vt salutē eorū ꝓcurem⁹. q⁹ beata virgo filiū p̄ditū solicite requisiuit. Multi ⁊ mīte vident filios suos a lupo infernali asportari ⁊ nō clamāt neq̄ aliquid curāt. Ber. Cadit asinus ⁊ est qui subleuet. perit homo ⁊ nō est qui curet. Venit lupus ⁊ oēs clamāt: venit dyabol⁹ ⁊ null⁹ obstat. Sic erat solicita mater beati Aug. que fē solent flere matres filios mortuos. sic illa

perditionem filij sui quotidie flebat. vt d. Aug. & non quieuit donec ipm ad salutez reduxit. Quartuz est vtpium & discretum modum in arguendo filios teneam?. vt nõ eos cum delinquũt blasphemus neqz male dicta impcemur. vnde ait. Fili quid feci/sti nobis sic? Hic cadit exemplũ d istis septem filijs & filiabus quibz mater propter iniuriaz ab eis receptam maledixit. qui statim tremore capitis & omniũ membroz concussatõne vexati & suoz ciuiũ oculos nõ ferentes per mundum dispersi sunt. De quibus dicit beatus Augustin. q duo iporum frater & sozor venerunt ad affricam & ad memoriam beati stephani sunt curati. Debemus ergo ipos arguere verbis, & si indigent verberare. Eccĩ. xij. Tunde latera eius dum infans est. Quintũ vt quando iesum perdim? p peccatũ ipm cuz dolore requiram?. vt dictum est supra. quia dolentes quereba. te. Sic quesiuit eum magdalena & inuenit & sibi apparuit. Jo. xx. Maria stabat ad mo. fo. plo. Quidam volunt ipm ridendo inuenire. dũ nullam contritionem de peccatis habent sed ridendo cõfitentur. Septum est q vrozes viros suos honorẽt qz btã virgo de stirpe regia quẽdã fabruz scz ioseph virum suũ honorauit d. Pater tu, & e. do. q. ẽ. Eum essi premisit et patrẽ filij dei vocauit sicut & ipa vera mater erat. eũdẽ honorẽ sibi attribuẽs in paternitate predicta qui ipius nutricius sollũ erat. Quantumcumqz vroz nobilis sit & alta. debet in dictis & factis virum honorare & ei sub esse. Sicut sara honorauit abraam dñm eũ vocans. Quia vt di. apls i. coz. xi. Vir caput est mulieris & propter ipm facta est mulier. Maxime autẽ debet ipm honorare vt custodiat corpus suum ne cum altero fornicetur. quia id ẽ summũ dedecus viri. Et pterea in lege talis mulier mãdata est lapidari. vt ptz Deu. xxij. Septimũ est vt legem dei iugiter meditemur. quia maria cõseruabat omnia verba conferens in corde suo. ps. cviij. Meditabar in mandatis. Et ps. i. In leg. e. me. di. ac. deu. vi. Meditaberis ea sedens in domo tua & ambulans in itinere tuo dormiens atqz consurgens. Lex & verbum di est cibus anime. Matth. iiij. Nõ in so. pa. vi. ho. sed in omni ver. qz p proce. de oz. d. Omnibz autem qui non retinent cibum, nihil confert. Sic est de verbo dei. In cuius figura mandatuz fuit in lege moysi q. nullum animal non ruminãs offeretur in sacrificium. Octauum est vt presumptõez sciendi alta misteria dei abijciamus qz cuz nõ intellexerit verbuz quod locutus est ad eos non fuit importuna vt ipm sciret credens aliquid magni in dicto latere. Ro. xij. Non plus sape qz oportet sapere. sed sa. ad so. Hoc est cõtra multos qui alta misteria dei & subtiles questiones eorum intellectum penitus excedentes scire volũt & de predestinatione & diuinitate: & vnitate dei. & corpore xpi. & similibz. qui sunt arguendi & verberandi. Exo. Et si bestia tetigerit montem lapidabitur. Bestia est homo secularis qui vult tangere mõtem scripture. Solus moyses ascendit mõtem ad loquendum do. quia solus homo cui reuelat deus secreta sua debet alta & profunda scrutari. ¶ In fine nota quoddam misteriũ. quia in festis quando iesus debet queri & inueniri perditur. & in toto alio tempe non perditur sicut in festis. quia festa sunt instituta. vt homines vacent diuinis. vt dictum est. ipi vacant potationibus & cõmessationibus. & ludis. & vanitatibus et minus esset maluum operari qz sic facere. Et propter hoc festa nostra in odium deo sunt Esa. i. Solẽnitates vras odiuit aia mea Amos. v. Odi. & proieci festiuitates vestras. & ideo saracen qui non solennizãt festa derident xpianorum festa. Thre. i. Ci derunt eam hostes & derisserunt. sa. e. Et quod peius est. quia i pascha & magnis solennitatibus quando homo deberet magis sanctificari tũc magis se dissoluit & vane letatur. Et breuiter festa videntur ordinata solum ad solacium corporale &c.

De epistola. Sermo. xvij.

Obsecro vos

fratres p misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiã sanctã do placẽtẽ. Ro. xij. Sic dicit aplus ad ro. xiij. que a deo sunt ordinata sunt. Omnes autem fideles sunt a deo p creatõez & generationẽ. Jo

beatus paulus tanꝯ dei apostolus ad gẽ
tes conuertendas et ordinandas. in epla
hodierna omnes fideles nitit ordinare, vt
re & nomine xpiani. id ẽ xpi fideles simus
filij. Et quia homo habet ordines ad deuz
a quo est. ad mundũ in quo est. & ad prox
muz cum quo viuit & est. ideo in hac epla
quantũ ad hec nos satagit ordinare. Que
quidẽ epistola in quattuor scindit. Primo
enim ordinat nos ad deum ꝓm vnam par
tem nostri. s. sc̃m corpus vt ipm hostiam
viuentem deo offeramꝰ. In principio epi
stole. Secũdo nos ordinat ad mũdũ. vt nos
ei nõ ꝓformare debeamꝰ ibi. Et nolite cõ
formari huic seculo. sed ẽformamini in nouitate
sensus vestri. Tercio nos ordinat ꝛ ad
deum ꝓm aliam ptem nostri. s. ꝓm intelle
ctũ ne plusꝯ oporteat & deceat sapiamus
ibi. Dico enim ꝓ gram dei que data ẽ mihi
omibus qui sunt inter vos. non plus sapere
ꝯ oportet sapere ꝛc. Quarto nos ordinat ad
ꝓximũ. vt vnus alteri subueniat ibi. Sic
enim in vno corpore mlt. mẽ. ha. ꝛc. Primo
ergo apls ordinat nos ad deuz ꝓm vnam
partẽ nostri. sc̃z ꝓm corpus vt ipm hostiaz
viuentẽ deo offeramꝰ. Et hoc ẽ. Obsecro
vos frẽs. i. ꝓ sacra adiuro. Est ei obsecratio
petitio cum adiuratione. vt ꝓ natiuitatem
xpi & mortem & similia. In quo apostoli
benignitas & humilitas demonstratur. qz
non imperat sicut prelatus & dns. sed ob
secrat sicut frater & seruus. cum tamẽ ma
gnus esset prelatus et pre alijs apostolis.
Sciebat enim qꝺ animus hominis melꝰ
per blanda deducitur ꝯ per violentiam
trahatur. Bene. Generosus est animus
hominis et naturaliter contra potestatem
recalcitrãs facilius ducitur ꝯ trahaf. Un
de superbos prelatos qui aliter faciunt.
dominus increpat per Ezech. xxxiij. c. di.
Cuz austeritate imperabatis eis et cum po
tentia & dispersę sunt oues mee. Sic fecit
roboam filius salomonis. & ideo populus
nõ acquieuit ei. sz recessit ab eo vt patz. iij.
reg. xij. Obsecro inqꝯ frẽs. Et per quid ob
secro. certe per misericordiam dei. sup. vo
bis factam. Et sic est adiuratio nõ soluz ꝓ
vnum bonum sed ꝓ omia bona que xpus
nobis fecit. que oĩa xpus mor? mĩficordia
nobis largitꝰ est. Un ex mĩficordia nos fi
de illuxit. nos a peccatis absoluit. nobis
dona & virtutes infudit. in filios di regenuit
de prãte dyabolo nos eripuit. nobis celum
apperuit. & per mortem suã saluos nos fec̃
Ad tyt̃. iij. Nõ ex op. iusticie q. f. no. sed secũ
dum suã mi. sal. n. f. In quo oñditur ma
gnus feruor apostoli. quãdo ꝓ omia bona
nostra nos adiurat. Quando enim feruen
ter desideramus aliquid. ab aliquo obtine
re. per illud quod magis amat eum adiu
ramus. Dic apostolus ꝓ dei misericordiã
quam magis amare debemus. nos adiu
rat. que magis apparuit in eo qꝺ sanguinem
suum ꝓ nobis fudit. Et ideo apostolus
vt frãgat corda nostra ad amante duriora
adducit sanguinem xpi. Quia si adamas
sanguine hirci frangitur multo magis cor
da nostra deberent sanguine xpi frangi.
In cuius effusione conspicit misericordia
di. Et quid obsecro Certe vt exhi. cor. ve.
non corpora animalium sicut iudei anti
quitus. ps. xlix. Non accipiam ỏ de. f. vi.
Vestra di. non aliena. Sunt enim aliqui
qui de alieno corio longam coriam facit
Ro. vi. Sicut enim exhibuistis membra
vestra ser. immun. & iniq. ad iniq. ita nunc
exhi. ser. iust. in sanctificationem. Exhibete
dico corpora vestra hos. deo per carnalia
desideriorum & operum mortificationem
Gal. v. Qui autem sunt xpi car. f. cru. cuz
vi. & con. Coll. iij. Mortificate membra
ve. que sunt super ter. ij. cor. iij. Semper
mortificationem iesu in corpore vestro cir
cumferentes. Et hoc iustum est quia ipse
corpus suum in ara crucis hostiam deo ꝓ
nobis immolauit Nota qꝺ ab hostia imola
da totus sanguis effudebatur iuxta altare
Sic iuxta crucez christi que altare dei est
de quo edere non habent potestatem qui
tabernaculo seruiunt. Hebreo. xiij. Debe
mus consumere in penitentia vitam car
nis & sanguinis. Luc. ix. Qui vult venire
post me abne. se. id est vitam carnalem et
animalem et tol. cr. s. ꝛc. Gal. ij. Crucifixo cõ
fixus sum cruci. multi consummãt vitam
suam inutili labore sed non crucem christi
Hec autem hostia quinqꝯ debet habe
re. Primo dẽt hostia eẽ immolata a deo ꝓ car
re. Secũdo debet esse vi
uis mortificationez. Tercio debet eẽ sctã
uẽs ꝓ caritatis feruorẽ.

per christi sanctificationem. Quarto debet deo placens. per hilarem oblationem Quinto debet esse rōnabilis. p discretionis circumspectionē. Primū patet. Secundo debet esse viues hostia. per caritatē feruorem. Et hoc est exhibere deo hostiaz viuentem. scz per caritatem que facit operā viua. cum forma virtutuz. Et ideo qui non diligit manet in morte et facit opera mortua. Vel viuentem p fidem que p dilectionē operatur. qz fides sine opibz mor. ē. vt dr Jac. ij. abac. ij. Justꝰ i fide sua viuet Jn vetere lege offerebatur hostia mortua Et hoc est recte. qz de morte temporali. transibant ad mortem eternā. s. ad carentiā visionis diuine cui obligati erant. sed modo cessauit illa obligatō. z aperta est ianua ad vitam. ergo viuens hostia a filijs vite debet offerri. Nota p quidam offerunt hostiam mortuā z non viuam. s. qui corpus sanctum in ecclesia dei vendicāt sepilire z nō cessant a peccatis. Corpus mortuū sepelitur in ecclesia z anima viua ī inferno. Luc. xvi. Mortuus est di. z sepul. in inferno. Itez qui carnem suā affligunt siue p ieiunium siue p orationē. siue quocunqz alio modo in peccato mortali existentes. Itez viri religiosi qui corpe sunt in claustro. z corde z mente in seculo. Tales inique diuidunt. quia dant corpus deo z animam seculo. Mors aūt ē separatio anime a corpe. z ideo cum sit anima in seculo p amorem z iugez meditationem. corpus remanet mortuuz in claustro quod offerunt dō. Quia vt dicit augusti. Magis est anima vbi amat. cz vbi animat. Et talibus cum sint in contnua morte. est eis claustrum maxima pēa z quasi carcer. Tercio debet hec hostia eē sancta z hoc tripliciter ſm quod sanctū tripliciter dicitur. Nam sanctum vno modo idem est qp sine terra. Debet enim hostia nostra esse sine spe retributōis terrene sed solum pro spe retributōnis eterne. Matth. vi. Nolite thesaurisare vobis the. in terra. aūt vo. thes. in cel. O deus quot sunt qui tibi seruiunt solum pro temporali mercede. z qui querunt bonas prebendas. z in omnibus spūalibus querunt solum temporalem mercedem. Malac. i. Quis est in vobis qui claudat hostia z incendat altare meum gratuito? Secundo sanctum idem est quod firmatum. Debet ergo hostia nostra esse firma z stabilis z perseverans. quia non qui ceperit sed qui pseuerauerit. hic saluus erit. Math. x. Jn cuius figura cauda animalis semp debebat in sacrificio offerri. vt patz Leui. iij. Tercio sanctum idem est quod sanguine tinctū. Debet ergo hostia nostra esse tincta virtute sanguinis xpi. quia nisi sanguis xpi stillet sup eam. nihil valet. eo p nō potest nos a peccatis mundare nisi in vtute sanguinis ei? Hebre. ix. Sanguis xpi emundauit conscientiam nostram ab operibus mortuis. Jn cuius figura in veteri testamento omnia pene mundabantur in sanguine. z sine sanguinis effusione non fiebat remissio. vt dicit apostolus ad hebreos. Quarto debet hostia nostra esse placens deo per hilaritatem. vt libenter et non cum tristicia z murmure hostiam immolemus. quia hilarem datorem diligit deus. vt dicit apostolus. ij. cor. ix. Math. vi. Cuz ieiu. nos. fi. sicut yp. f. Vel debet esse placens deo p rectam intentionez. vt soli deo placere velimus. et non hominibus sicut ypocrite. Quito debet esse discreta. Et hoc ē racionabile obsequium vestrum sup. sit per discretōnem. per quam omnia perfecta z fructuosa redduntur Bern. in epla ad carthusienſ. Denuo sunt et alia corporis exercicia. sicut sunt vigilie z ieiunia z huiusmōi que spiritualia non impediunt. sed adiuuant si cum ratione et discretione fiant. q si ex indiscretionis vicio sic aguntur. vt vl deficiente spiritu vel languēte corpore. spiritualia īpediātur. qui sic agit corpori suo tollit boni operis effectum. spiritui affectū proximo exemplum. z deo honorem. sacra legus est. z horum omnium in deum regus. Leui. ij. Quicquid obtuleris sacrificij sale condies. Tamen cauendum est ne nimis de sale ponatur. Quidam enī nimis discreti sunt. in tantum vt nihil pene vel doloris velint sustinere. Et ideo subiungitur. Bern. ibidem. Justū est caput quā docz dolere in seruitio dei quod olim sepe laborauit in vanitate seculi. esurire ventrem vscz ad rugitum qui sepe suppletus est vscz ad vomitum. sed modus in om-

mibus tenendus est. Rōnabile sit ergo ob sequiū vestrum. Et sic patz primū ¶ Secundo nos ordinat apostolus ad mundū quatenꝰ ei cōformari non debeamꝰ. d. Et nolite cōformari huic seculo. Et hoc dupliciter. Primo per amorem. quia amantē simulat amato vt in illud transformet̄ osee. ix. Facti sunt abhominabiles sicut ea que dilexerunt. Sicut enim calor disponit ceraz vt fiat similis sigillo impresso. sic amor disponit aiam vt amato sibi pjuncto assimiletur. Et est tanta hec assimilatio z cōformatio vt amatoz mūdi mundus dicat̄ iob. i. mundus eum nō cognouit. ꝓpter hoc dicit iob. i. Can. ij. Fratres nolite diligere mū. neqz ea q̄ in mundo sunt In mundo sunt tria. vt ibidē dicat̄. s. cupiscētia carnis cōcupiscentia oculoꝝ. z supbia vite. hec sunt mūdi que mūdani diligunt. scz diuicie delicie z honores. que dilectores suos perdunt z derelinquūt. saltem in morte. Secundo p operationez vt nō cōformemur actibus mundi quia mali sunt. ¶ Peccatores sunt simee mundi quia ommbꝰ actibꝰ mūdi nituntur summopere cōformari. et ideo non possunt esse bestia dei. In cuius figura in lege mandatū est qz ome anima ambulans sup manus vt simea. sit immundū nec de ipso possit fieri sacrificium vt patet Leuit. xi. Item sunt sicut camaleō. qui ad omnem colorem sibi appositum mutat̄. ita peccatores ad omnem impressionem mali quam habent siue p auditum siue p visum statim afficiunt̄ ad illud z illud cogitant z desiderant. ezech. xxiij. Cumqz vidisset viros depictos in pariete insonuit sup eos concupiscentia oculoꝝ suoꝝ Et nota qz huic seculo nullo modo debemus cōformari cū sit animal monstruosum. Est em̄ illa bestia quā vidit. io. in apo. que habebat. capita vij. z cornua decem. z super cornua eiꝰ decem dyademata. z super caput eius noīa blasphemie. z similis erat pardo. z pedes eius sicut pedes vrsi. z os eiꝰ sicut os leonis. Et habet̄. Apoc. xiij. ¶ Peccator qui mūdus dicit̄ est bestia. q̄ rōne non vnit̄ sic bestia. dum nō cōsiderat finem suū. Septem capita sunt septē vicia. que peccatori siue mūdo dñant̄. Vicia ei regnāt in mūdo z nō virtutes. Tot em̄ dños habet peccator q̄t vicia in eo regnāt. Joh. viij. Qui facit pecc. ser. est peccati. Decem cornua sunt. x. transgressiones decalogi quibꝰ peccator deum impugnat. Decem dyademata sup cornua signant gl'iam quā habent peccatores de suis peccatis. Apoc. ij. Letantur cū malefe. z ex. i. re. pes. Nomina vero blasphemie sunt vba quibus peccatores se excusant. z deum accusant dicentes omnia esse p̄destinata. z ex necessitate venire. Per pardū vero qui est varij coloris intelligunt̄ duplicitatis varietates. q. mundani aliud dicunt z aliud faciūt. Pedes vero similes habet vrso qui sil'es sunt manibus humanis quia mundani habēt opera similia opibus hominū sed nō sunt sed potius bestiaꝝ opera sunt. Mundani sicut vrsus mel concupiscit z sequit̄ sine fine no. ita concupiscunt z sequunt̄ dulcedinem tpalem vsqz ad mortē. Os vero eoꝝ est sicut os leonis fetidum quia fetet cora deo z sanctis eiꝰ. ps. xiij. Sepulcrū pa. é. gut. eoꝝ. Nolite ergo inquit aplus huic seculo cōformari. sed reformamini scz p gratiam xpi qui p peccatū deformati fuistis. in noūitate sensus vestri vel mentis vestre. Fm aliam literā nō in nouitate carnis sed mētis. Aīma ei q̄ ad ymaginē dei facta est. ymaginē dei in se deformat: dum peccat. Ephe. iiij. Renouamī spū mentis vre et indu. nouū ho. scz xpm. Nota qz hec reformatio sicut reformatio materialis fit q̄nqz modis. ¶ Primo p mallearōez tribulationū z pſecutionū. ps. cxviij. Sup̄ dorsum. fa. pe. Sicut reformant̄ fabrilia. z rōm. necessari? ē ignis spūssancti in corde hois reformādi. Malleare ei sup̄ ferrū frigidū vanum ē. Hiere. v. Nunqd̄ federabit̄ ferrum ferro ab aquilone. i. in frigore aquilonis Sic fuit reformat? paulus q̄ndo dixit Act. xiij. Per mul. f. o. n. ī. r. cel. Secdo p subtractiōez. sic ēformāt̄ sculptilia dū celte eleuant̄ a lapide. hoc ē p pauptatē voluntariaz. q̄ oīa superflua abiecit z dispsit pauperibus. ps. cxi. Dispsit d. pau. iu. e. m. ī se. se. Sic fuit reformat? zache? qui ait. Lu. xix. Dñe ecce di. bo. me. d. pau. z si q̄ dē fraudem red. q̄. Tercio per additiōnem eius quod deest. Sicut reformantur domus z multa alia. Sic docebat dñs reformari illuz

cui dixit marci decimo. Unum tibi deest Vade que habes vende et da pauperib Hec ergo reformatio et reuocatio fit per consilia. ¶ Implens enim precepta reformatur consilia superaddendo. Sic reformati sunt apostoli mathei.xix. Ecce enim reliquimus omnia et secuti ꝛc. ¶ Quarto perfusionem quādo aliquid primo liquescit et postea funditur in aliquid ī quo recipit formam sicut campane. Sic oportet ꝙ primo anima liquefiat feruore deuotōnis. Cāti.v. Anima mea liquefacta est. Et postea ad formam recipiendā proiciatur quasi ī modulum in aliquē bonum virum cuius formam accipiet et exemplum. Sic volebat reformari apostolus illos quibus dī.ad phi.iij. Imitatores mei estote et observate eos qui ita ambulant sicut habetis formā nos. Sic volebat reformari augustinus qui estuabat estu īcredibili quādo iuit ad simplicianum vt proficeret sibi quis esset aptus modus viuendi sic affecto vt ipse erat ad ambulandū in via dei ī qua alij sic alij sic ibat. Propterea petrus dicē prelatis.i. Pet. quinto. Non quasi dominātes in clero sz forma facti gregis ex animo. ¶ Quinto ꝙ appositionē decentiū colorum. vt reformā tur domus. dum pinguntur. Duo autem sunt colores quib reformari debemus scz albedo mundicie. et rubedo caritatis Cāti.quinto. Dilectus meus candidus. et rubicundus ¶ Sequit vt ꝓbetis: que sit voluntas dei. Ad hoc ei debet fieri ista reformatio vt ꝓbem⁹ interiori sensu q̄ sit.i.q̄ bona sit voluntas dei. Est enīz bona quo ad declinationē a malo. beneplacens quo ad operationē bom quod ē in p̄cepto. et pfectā quo ad īpletionē bom quod ē in ꝯsilio. vl bona in se. eo enī ipo quo deus vult aliqd bonū est illud. beneplacēs in bōis dispositis p̄ virtutes. et pfecta in beatis. et sic pz scdm scdm aliam ptem nostri.i. fm intellectū ne plusq̄ deceat sapiam⁹ d. Dico aūt. et affirmo et p̄cipio et supra obsecraui et monui vt cur hoc? Responsio plus est in fide errare et piculosius q̄ in hostia offerēda vel in deordinatōe ad mūdū vel in quacūq̄ alia re. Et ideo dico.i. p̄cipio. ꝙ gram apl̄atus mei que data est mihi. non meis meritis reddita. ꝙ quā sum gentium doctor et apostolus ꝯstitut⁹ in fide et veritate.i. cor.xv. Gratia dei sum id quod sum ¶ Precipio inq̄.omnib qui sunt inter vos.i. omnib fidelibus qui vobisc ū sunt. non plus sapere q̄ oportet sapere. puer.xxv. Sicut qui mel comedit multū nō est ei bonum. quia inflat. sic qui perscrutator est maiestatis opprimet a glia. ¶ Et nota ꝙ aliquis plus sapit q̄ oportet tripliciter. Primo quando terminos transgredit a patribus institutos in his que fidei sunt. puta cum noua vult inuenire. vel nouo modo ea que fidei sunt exponit. Cōtra quod. puer.xxij. ne transgrediaris terminos antiquos. quos posuerunt patres tui. Secūdo quando excedere nititur vires ingenij sui et qōnes ad quas non pōt attingere nititur disputare et reuoluere. ꝯtra quod eccī.iij. Altiora te ne quesieris. et sor. re ne scr. fu. Tertio quādo in discendis ordinem puerit prius volēs discere difficilia q̄ facilia ber. Medicus bonus ordinat de cibis. si ordinem in cibis sumendis non seruues ipos cibos naturaliter bonos tibi reddes nō bonos. Nō dicit de cibis ītellige de scientijs hebr.v. Facti estis quib lacte opus est nō solido cibo. Perfect⁹ aūt est solidus cibus. qui p̄o cōsuetudine exercitatos habent sensus ad discretionē boni et mali. precipio ergo non plus sapere q̄ oportet sapere sed sapere ad sobrietatem.i. ad modū tempantie. vt neq̄ excedas nimium neq̄ coarteris indebitum. Multa enīz scire debem⁹.i. cor. xiij. Ignorans ignorabit. osee.iij. Quia scientiā tu repulisti. et ego repellā te. Ebrius et non sobrius reputaret. qui vellet volare eodem modo non reputabit sobrius qui nititur celestia perscrutari. puer.xxiij. Prudentie tue pone modū. Similiter q̄ nollet surgere ad comedendū. non sapiēs sed stultus et pigerrim⁹ diceretur. sic qui non vult aliqualiter discere que sunt fidei i.thi.iij. Attende lectioni exhortationi et doctrine. hec meditare in his esto. Ergo quilibet debet velle tantum sapere sicut vnicuiq̄ diuisit deus.i. diuisit dedit. mēsuram fidei.i. fidem illustratā illustratōe maiori vel minori. Secūdū em ꝙ q̄libet ē illustrat⁹ ī fide tāt̄ debet velle sape. sap.vi.

omnia constituisti in numero pondere et mensura. et potissime gratiaꝝ suaꝝ dona. Et sic patet terciuꝫ. ¶ Quarto nos ordinat apostolus ad primum vt vnus alteri seruiamus. Et ad hoc inducit quandã similitudinẽ in corpe humano. v. Sicut enim in vno corpe multa mẽbra habemus. omnia aũt membra non eundẽ actum habẽt. sed diuersis actibꝫ sibi inuicem subministrãt. Oculus enim videt. p pedibꝫ et manibus et omnibꝫ alijs mẽbris. Et lingua loquitur pro omnibꝫ mẽbris. et sic de alijs. Ita multi. i. omnes fideles vnum corpus sumus in xpo. i. per xpm. Gratia enim per xpm nobis collata nos vnit in vno corpe mistico quod ẽ eccia. Gal. iij. Omnes vos enim vnũ estis in iesu xpo Singuli autez sup. sumus vel esse debem⁹ membra. ita q̃ alter sit membrũ alterius illi subministrando et adiuuando ephe. iiij. Supportantes inuicẽ in caritate. Et nota q̃ hec similitudo colligatiois et subministratiois membrorũ corpis naturalis ad membra eccie qua sibinuicẽ debent seruire. supportare. et diligere sicut mẽbra corpis naturalis. attenditur quantuz ad octo. Si de hoc vis pdicare, reqre infra dñicã. xviij. p⁹ trinitatez in moralitate simonis de epla. Et sic patz q̃rtũ.

¶ Dominica prima post octauam epiphanie de euangelio Sermo. xviij.

Nuptie facte

sunt in chana galilee. Joh. ij. Quia temp⁹ institutũ ab ecclesia pro celebrandis nuptijs erat pñs. ido hodie in ecclesia euangeliũ de nuptijs recitat. vt qualiter se habeãt in mrionijs contrahendis nuptiaꝝ celebratores salubriter instruant. Non enim omni tẽpe possumus nuptijs intendere celebrandis. sm ecclesie institutã imo ab eadẽ mra tempa feriant. Nam ab aduentu dñi vsq̃ ad octauã epiphanie inclusiue celebrare nuptias nõ debem⁹. similit a septuagesima vsq̃ ad octauas pasce etiam inclusiue. et silr a tribus diebus ante ascensionem dñi vsq̃ ad octauas pentho. In hoc ergo euangelio de nuptijs sex summarie ꝑtinentur. Primo eĩ describit ꝓuiuium nuptiale. In principio euangelij. Secũdo declarant ꝓuiuaꝝ personę. ibi. et erat mater iesu ibi. Vocatus ẽ aũt iesus z discipuli eius ad nuptias. Tercio ponit colloquiuz maternale ad filium ibi. et defi. vi. ait ad iesum. Vi. non habẽt. Quarto subiungitur matris et filij ad ministros cõiuij imperium salutare ibi. Et dixit mater iesu ministris. Quinto ab archytriclino qui gustauit aquam vinum factaz reclino qui gustaut aquam vinum factaz bonitatiꝝ vini asserit specialiter ibi. Ut aũt gustasset architriclinus aquã vinuz factam ꝛc. Sexto inter signa iesu. hoc perhibetur initiale subinfert. insimul et miraculo facto bonum subsecutum fidei speciale ibi. Hoc fecit initium signoꝝ in chana galilee ꝛc. Et crediderunt in eũ discipuli eius.

¶ Primo ergo describit ꝓuiuiũ nuptiale. quia nuptie facte sunt in chana galilee. id est in quodaz vico siue villa prouincie galilee. Ubi nota q̃ quidã dicunt q̃ ꝑ sonus istarum nuptiaꝝ fuit Johã. euan. Sz hoc non est probabile sm opinionem illorum qui dicunt q̃ iste nuptie facte fuerũt post vocationem apostoloꝝ inter quos fuit iohẽs. vt patet matth. iiij. quia nõ est credibile q̃ post vocationem redierit ad duendum vxorem qui vsq̃ tunc permansit virgo. Secundũ aũt opinionem illoꝝ qui dicunt q̃ he nuptie fuerunt facte ante vocationem apostoloꝝ vel discipulorum que ꝓmuniorẽ. credibile est q̃ iste nuptie fuerunt iohan. Et ideo tamq̃ ꝓsanguineũ vocauit iesum z discipulos eius supplentes nros. Et ideo mater iesu fuerat ibi tamq̃ mater io. quia vt dicunt erat filius virginis nutricius. Et hoc est. Erat mater iesu ibi. Vocatus est autem iesus. et discipuli eius. scilicet futuri ad nuptias. secundum hanc opinionem. sed non futuri imo presentes sm primam opinionem. Quicq̃d autem sit credendum est q̃ sponsus vel sponsa fuerit ꝓsanguineus vl ꝓsanguinea vxoris. propter quod vocatus est iesus. z discipuli eius. Cristus autem voluit interesse nuptijs duplici de causa. Primo vt gloriam suam coram multis manifestaret. Secundo vt nuptias approbaret. contra manicheos qui nuptias damnant. Ipse igitur probauit presentia sua et miraculo potentie sue. Et sic patet primum z scdm

¶ Sequit̃ tciũ. Et deficiẽte vino ꝛc. In

quo ponit colloquium maternale ꝟginis que plena visc.ibꝰ pietatis cōpassa ē vere cundie sponsi in defectu vini. Et ait ad ie/ sum. Vinū non habent. sez ministri ad p/ pinandū. z quine ad bibendū. Quod fuit signū paupertatis sponsi. qui non potuit vi num sufficiens prepare. Vel forte vinum sufficiens preparauit p tot quinis sed ie/ sus venit cum discipulis. qui erant paupe/ res. Hic nota p loco illius pticule. sed ie/ sus venit cum discipulis. qui erant paupe res. alij libri habent. Sed paupes alij ve nerunt. Paupes autem qñ inuitantur ad bonum prandiū in duplo comedunt et bi bunt tanq̄ esurientes et preteritam famē restaurare volentes. Hic cadit exemplum macchionis ferrarie. qui dixit q in capitu lo generali ferrarie celebrato biberunt frēs vinum p duobꝰ milibꝰ militū. hoc etiam fuit signū q beata ꝟgo ꝺ pentela coniugij erat. qz aliter non de defectu vini curasset. qz eius defectū suum reputauit. Di. ergo iesus non offensus vel arguēs vel corrigēs matrem, cuius cōpassio grata fuit ei vt p effectum patuit. Quid mihi z tibi est mu lier Mulier hic est nomen sexus z nō mol licei. ex hoc loco arguunt heretici q xps ni hil habuit facere cum ꝟgine. sed transiuit p eam. sicut aqua p cānale. Dicunt eñ q attulit corpus ꝺ celo. sed mentiuntur quia idem iohannes qui hoc dicit asserit q ibi erat mater iesu. Dupliciter aūt hoc verbū exponitur Uno modo fm crisō. sic. Quid mihi z tibi mulier sez de defectu vini quasi di. Cognitio istius defectus non ptinet ad me vel ad te. sed ad illos quoꝝ sunt nuptie qui debebant sibi de necessarijs prouidisse dimitte ergo primo vt ipsi cognoscant de fectū z gra tunc miraculi qꝺ petis acceptior erit illis. Et ponit exemplum crisō. de medi co. qui si se vltro offerret egroto non mul tum curaret de ipso. sed cum multis pcibꝰ egroti se offert ei, tunc multam reuerentiaz exhibet illi. Et hoc est qꝺ sequitur. Hōdū venit hora mea .i. hora qua magis gratum sit z acceptum miraculum illis quibus po stulas fieri nondū adest. qz nondū patz de fectus vini. Non aūt ꝺditor tpoꝝ et hora rum subiectus fuit alicui hore. vt quidam astrologi dicunt. imo omni tpe ē hora sua operandi qꝺ vult, vt di. Crisō. Sed tamē ex pte rerum que requirunt determinatum tempus z locum, ac etiam quantum ad ho mines vna hora cōpetentior est alia. sic hic vtilior hora faciendi miraculū erat post re cognitionez defectus vini q̄ ante. Scōm vero aug. sic exponitur. Quid mihi et tibi mulier .s. cōmune .i. quid habeo a te p qꝺ possum hoc miraculum facere. q. d. Tu pe tis fieri miraculum. qz sponsus vel sponsa attinet tibi fm carnem sed fm carnem quā a te sumpsi. non possum facere miracula. sz miserias z mortem pati. qꝺ in cruce appare bit. tunc enim te matrem meaz recognoscā fm carnem, z in carne quā de te sumpsi mo riar z crucifigar. z iō te tūc discipulo com mendabo. Et hoc est dum sequitur. Non dum venit hora mea. i. non est tempus re cognoscendi quid ex te habeo, sed erit ī pas sione euangelio predicato. Hō hora neces sitatis sed voluntatis spōtanee, in qua pati z mori disposui. Jo. x. Nemo tollit animā meam sed ego ponam eam. sic patet tertiū Et dicit mater iesu ministris. Ecce quar tum. In quo mater z filij salubriter impe rant ministris. Et primo impat mater. di. Quodcunq̄ dixerit vobis facite. Ex quo patet q beata ꝟgo omnino credebat q fili us suus esset miraculum facturus. Et iō se cure dixit ministris. Quodcunq̄ dix. vo. rē. Erant autem ibi sez in domo cōmuñ. la pidee ydrie. i. vasa lapidea aq̄tia, ab ydros qꝺ est aqua. sex posite fm purificationē iu deorū. Et ideo posite ibi erant. vt possent purificari immūdi fm modum iudeoꝝ. vt si aliquis de quinis aliquam immundiciā incurrisset fm legem vt si tangeret mortici num, vel aliqꝺ prohibitum lauaret in eis. z fieret mundus. Capientes. i. cape valen tes singule metretas binas vl ternas. Me treta dī a metron qꝺ est mensura fm con suetudinē terre. Aliqui ei habēt maiorem aliqui minorem. fm ysi. metreta ē .x. sexta riorum. Sextarius autem cōtinet duas li bras. Et sic patet. q erāt magna vasa que iesus fecit ipleri. Unde ait ministris. Im plete ydrias aqua Et impleuerūt eas vsq̄ ad summum. Et dixit eis iesus. iam facta mutatione. Haurite de ydrijs z ferte archi triclino. fm aug. architriclinus ē princeps

triū ordinū mensurāz a se altitudine distā tium. Vel ipsa dom⁹ sic dispositā dicit ar chitriclinus. Et dicitur ab archos. qđ est princeps ⁊ clinum domus. Sic ꝼm aug. ſi dicitur architriclinus princeps vel domus conuiuij vel domus in qua erat conuiuiuz sed prepositus ministrantium. qui scz fue rat constitutus. vt ordinaret conuiuium ⁊ etiam seruitores. Unde ponit questionem Crisᵒ. Quare iesus precepit ferri vinuz ar chitriclino potius qᵐ spōso vel alicui conuiue Et respondet. qđ ille cui committitur cura. ⁊ ordinatio conuiuij nō comedit vsqz post alios. Et ideo salubrior ⁊ discretior est ad iudicandum de vino qᵐ conuiue. qui iā sunt repleti de cibo ⁊ potu. ⁊ ideo iussit dom⁹ ferri illi vinum ex aqua factum. vt veritatē cognitam alijs indicaret Et tulerūt mini stri. Ut aūt gustauit aquam vinū factaz. et nesciebat vñ esset illud vinum vocauit spō sum architriclin⁹ mirans vini bonitatē. qđ ꝼm generalem ordinē primo debuit ꝓponi ri. ⁊ dixit ei credens qđ ita fieri precepisset Omis hō primo. i. in principio cōuiuij po nit bonum vinū scz in mensa. et cū inebria ti fuerint. i. repleti cibo ⁊ potu. tunc ponit il lud qđ deterius ē. i. min⁹ bonū. Quia ꝓpt opilationem medie cellule ex vapore vini bonum vinū nō potest ꝯgnosci et discerni Tu aūt seruasti bonum vinū vsqz adhuc id est vsqz ad finem conuiuij ꝯtra generalem consuetudinē. Et ex hoc patet qđ optimum fuit vinū. Unde crisᵒ. Hoc generale ī om nib⁹ miracul' xpi qđ sp ad nobiliꝰ termi nantur qᵐ natura possit facere. Uñ si restī tuit visum vel auditum. vel aliud membz melius fecit qᵐ natura prius fecerat vel fa cere posset. Patet etiā qđ hoc vinū fuit ru beum sicut cantat ecclesia. Aque rubescūt ydrie qz sicut fecit illud vinum melius ita fecit pulcrius. Pulcrius aūt est vinū ru beum qᵐ album. Pulcrius etiā claruit mi raculum qz si album fecisset credidissent qđ fuisset aqua aliquantuluz rubricata ꝓpter precedens vinum qđ dixissent fuisse in va sis. Et sic patet quartum ⁊ quintum Se xto inter signa iesu hoc perhibetur iniciale cum dicitur. Hoc initiuz signoz fecit iesus in chana galilee. Non enim legitur añ ali quod signum fecisse. Ex quo patet qđ ī ad lescentia sua nullum fecit signum. vel hoc dicitur primum signum publice ⁊ manife ste a iesu factum. Sed dicitur primum nō simpliciter sed primum qđ fecit in patria il la. ⁊ manifestauit gloriam suam. i. veritatis sue potentiam. Et crediderunt in eū discī puli eius futuri ꝼm quosdaz. sed presentes ꝼm alios. qui tunc credebant sed tunc vi so miraculo magis crediderūt. Et sic patz lra

De triplici mātimonio

Dicē patet in hoc euangelio agit de nuptijs et matrimo nio celebratis Et ideo sciendū qđ triplex est matrimoniū. s. carnale inter virū ⁊ vxo rem. spūale inter animā ⁊ deum. sacramē tale inter filium dei ⁊ humanam naturam. siue inter xpm ⁊ ecclesiaz. De quo dicit apo stolus. Ephe. v. Sacramentum hoc ma gnum est ego aūt dico in xpo ⁊ in ecclesia.

¶ Primum ergo est matrimonium carna le inter virum ⁊ vxorem cuius nuptie in p senti describuntur ¶ Circa qđ ad presens consideranda. viij. cōcurrunt. s. necessitas. excellentia. varietas effectus monium cō uersationum sepationū. quo ad quid. ⁊ sepa rationū simpliciter. ¶ Primo ergo ꝯsideran dum est de eius necessitate Est enim sacra mentum necessitatis. sicut enim baptismus est sacramentum necessarium ad salutē. in xta illud. Joh. iij. Nisi quis renatus. f. ac. sic matrimonium est necessarium vniuerso. li cet non sit necessarium alicui homini. qz si ee ipso mundus deficeret. Et ideo in re. e. erat in precepto. Gen. i. Crescite. ⁊ multi re. t. Ex quo manifeste patet qđ est bo num quia impossibile est esse malum illō sine quo mundus esse non potest et quod deus precepit fieri ¶ Secundo videndū est de eius excellentia ⁊ bonitate. Excedit enim alia sacramenta quantū ad ser. Pri mo quantum ad perpetuitatem. qz añ om nia sacramenta a principio institutum est. ⁊ vsqz ad finem mundi durabit. ¶ Secū do quantum ad locum ⁊ ad statum vbi ⁊ ī quo fuit institutum quia in paradiso ⁊ ī sta tu innocentie. Alia autē sacramenta in va le huius miserie sunt instituta ⁊ ī statu cor ruptionis ⁊ peccati. ⁊ vt quedaz medicine anime languentis vt patet in parabola de samaritano. Quere in sermone sanctiato et samaritano. ¶ Tercio quantum ad

si habet probos ⁊ honestos parentes ⁊ ma
xime matrem Cris. Debet enim puella es
se timorata ⁊ verecunda. sine quib parata
est ad omne malum ¶ Sexto videndum
è quomodo vir et vxor debent conuersari.
vt eorum matrimonium sit deo acceptum
⁊ fructum tricesimũ mereantur. Ad quod
dicendũ. q̃ sex modis adinuicez debent cõ
uersari. prout ex hoc euangelio colligitur.
Primo debent amabiliter conuersari. vt vn?
coniugum diligat alterum sicut seipsum.
Ephe. v. Singuli autem vnusquisq̃ sicut
seipsum suam vxorem diligat. ⁊ hoc innui
tur. quia nuptie he dicuntur facte in chana
galilee. que interpretatur zelus. Zelus au
tem est intensus amor viri ad mulierez. vñ
zelotipus. vocatur qui nĩs diligit vxorem.
Debet autem zelus esse temperatus Qui
dam nimis excedunt in zelo vxorum ⁊ eccõ
uerso. Quidam nimis sunt remissi nihil ze
lantes vxores neq̃ vxores viros. sz vtrũq̃
est malum. Debet etiam zelus siue amor es
se precordialis. ⁊ singularis. vt ex corde se
diligant. et nullum alium tantum. ⁊ hoc si
gnatur per anulum. qui mittitur in digito
sponse. qui debet esse vnus ⁊ singularis. et
debet mitti in digito quarto in quo est que
dam vena que respondet cordi. Quidam
autem multum deficiunt ⁊ a precordiali et
singulari amore vxorum. ⁊ econuerso vxo
res Secundo debent conuersari cum timo
re dei. quia qui sine timore dei matrimonio
vtuntur ⁊ cõmiscentur vt insensata iumen
ta. dyabolus habet potestatem super eos. ⁊
eorum matrimonium non est ad salutez. sz
ad perniciem vt angelus thobie iunioi di
xit. vt patet in septẽ viris. quos omnes dya
bolus interfecit. vt patet Thobie. iij. Et iõ
multuz timere debent sponse facere molias
et facturas ⁊ alia que matrimonio aduersã
tur. ⁊ maxime deo displicent. quia per hoc
dyabolus accipit potestatem super eos Et
hoc innuitur. q̃ erat ibi mater iesu sez salu
tis. Mater salutis est timor dei ¶ Tercio
debent conuersari salubriter. vt vnus iuuet
alterum. et confortet ad salutem. Hõ apo
stolus ostendit. i. Cor. vij. di. Sanctifica
tus est enim vir in fidelis per mulierez fide
lem ⁊ sanctificata est mulier infidelis p vi
rum fidelem. Sicut enim vnus iuuat aliũ
in corporalibus. ita debet iuuare in spiritua
libus. Ue ergo illis qui sunt causa perditõ
nis virorum ⁊ ipsos iuuãt perdere. Et hoc
innuitur per hoc q̃ ibi fuit iesus id est salus
¶ Quarto debent conuersari concorditer
vt vnus concordet cum altero in bono Ec
clesiastici. xxv. In tribus beneplacitum est
spiritui meo. que sunt probata coram deo
et hominibus. Concordia fratrum. amor
proximorum. ⁊ vir et vxor bene sibi cõsen
tientes. Et nota q̃ vi. bene consentientes.
quia in nullo malo vnus alteri debet pse
tire Hoc notatur per hoc q̃ ibi fuerũt di
scipuli iesu. quibus erat vnum cor et ani
ma vna in domino vt dicitur. Act. iij. Si
ergo litigiose viuant magna pena est. puer.
xix. Tecta iugiter persullanna litigiosa mu
lier. ¶ Quinto debent conuersari patien
ter vt vnus eorum supportet defectum al
terius et patienter toleret Ephe. iij. Sup
portantes inuicem in caritate. Gall. vi. Al
ter alteri? onera portate. et sic adim. le. xpi
vnde de socrate legitur q̃ due vxores eius
semel irate ⁊ valde concitate verberauerũt
eum. ⁊ egredicns domum sedit extra iuxta
murum domus ⁊ vxores proiecerunt aquã
putridam super eum qui ait. Sciebam q̃
post tonitrua debebat sequi pluuia ⁊ absces
sit Multi enim valde defectuosi sunt ⁊ ta
men modicum defectum vxorum tolerare
non possunt. Et nota q̃ mulier est formata
de costa pectoris viri. ⁊ non de pede q̃ nõ
debet suppeditari vt famula. sz teneri vt so
cia. Et maxime coniugibus est virtus pa
cientie necessaria. quia matrimonium mul
ta incomoda ⁊ aduersa circũstant. i. Cor. vij
Tribulationẽ tamen carnis habebunt hu
iusmodi sez coniuges. In cuius signum in
quibusdam terris scutum portatur añ spon
sam quãdo vadit ad virum ⁊ vir colaphis
ceditur quando subtrahit sponsam. Et hoc
innuit q̃ in conuiuio defecit vinum. ⁊ con
iuges patienter tulerũt nec murmurasse le
guntur. Multi statim murmurant propter
quemcũq̃ defectũ. ⁊ maledicunt illi q̃ ma
trimonium procurauit. Contra quos. Ba
pientie. i. Custodite vos a murmuratiõe q̃
nihil prodest. ¶ Sexto debent conuersari
honeste ⁊ caste vt eorum concupiscẽtia to
ta infra claustra matrimonij restringat. ⁊

seipsis sint ꝓtenti nec alios nec alias ꝓcu/piscant. Debent etiam honeste seipsis uti. et solum naturali modo .i. Cor. vij. Vir uxori debitum reddat. & similiter uxor uiro. & nolite fraudare inuicem. nisi ex ꝓsensu forte vt vacetis orationi. Non enim in omni tempore debent cõmisceri. sed in solennitatibus debent orationi vacare. Hoc innuit per hoc ꝙ aqua in vinum conuersa ē. Tūc in matrimonio aqua que ē fluxibilis in vinum qđ ē restrictiuum conuertitur. quando concupiscentia carnis que valde fluxibilis ē restringitur & intra claustra matrimonij coartatur. vt solum ad inuicem. et nulli alij velint penitus cõmisceri. Septimo videndum ē de separatione coniugum quantum ad thorum. & cohabitationē. ¶ Et dicendum ꝙ talis separatio duobus modis fieri ꝓtingit. Primo ex utriusq ꝓsensu. vt quando unus vel ambo consentiunt penitentiā agere et aliquā intrant religionē. vt dicit apostolus. i. Cor. vi. Nisi forte ex cõsensu vt vacetis orationi. Secundo ex culpa unius eorum. vt quando alter eorum fornicatus ē. & potest probari. tunc ecclesia reliquus coniugū potest ab eo separari. Si autem ambo fornicati sunt. non possunt ab inuicem separari. quia quilibet ē in culpa. nec unus ꝓtra alium habet ius querele. Hoc idem accidit in fornicatiõe spirituali. q cõmittitur recedendo a fide. vt si alter coniugum hereticus efficiatur. quia tunc potestatem super uxorem perdit. & econuerso. Octauo videndum ē de totali diuortio sepatione ita ꝙ uterq non possit alteri copulari. Et dicendum ꝙ tale diuortium potest ī tribus casibus celebrari. qui in his uersibꝫ cõtinentur. Error conditio. votum cognatio crimen. Cultus disparitas. vis ordo ligamē. Honestas. si sis affinis. si forte coire nequibis. Hec dirimũt facta & impediunt facienda. Primus ergo casus ē error persone. vt si consensi accipere filiam petri iunioren & ipe dedit maiorem. sicut fecit laban iacob. vnde iacob demane cognita veritate poterat dimittere liam. ꝓpter scandalum autem bonum ē facere sicut iacob. Secundus casus ē error conditionis. quando sez uxor creditur esse libera & ē serua. & econuerso de viro. sed error qualitatis vel fortune non impedit. vt quando creditur eē virgo vel sapiens. vel sana vel diues. & hoc nõ est. & simile ē de viro. Tercius casus est votum solenne qđ per susceptionem sacri ordinis. vel per ingressionem religionis solēmizatur. sed votum simplex licet impediat. contrahendum tamen non dirimit cõtractū. non tamen potest debitum petere licet posset reddere. qui hmõi simplex votum fecit. Quartus casus ē cognatio spiritualis q̄ ꝓtrahitur in baptismo & confirmatione. vt quando tenes filiam alicuius ad baptismū vel confirmationem. tunc illam tu non potes accipere. nec aliquis filiorum tuoꝝ. Et si sit masculus quem tenuisti non potest accipere aliquam filiarum tuarum. Et simile ē de cognatione legali. sez de filijs adoptiuis. Quintus casus ē crimen. puta quando vir anteq̄ esset sua uxor. sed uxor alteri us promisit ꝙ si mozeretur vir eius acciperet eam in uxorem. vt fornicaretur cum ea. et postea fornicatus ē cum ea. & maxime si uxor vel ambo postea machinati sunt in mortem viri prioris vel uxoris mechi. Sextus est disparitas cultus. qz inter christianum et quamcūq aliam nõ baptisatam nõ potest esse coniugium cum baptismus sit ianua sacramentorum. Et similiter si aliquis infidelis cõuertatur ad fidem. & uxor nollet cõuerti. potest accipere aliam uxorem. Et similiter ē de uxore. quia non est quentio lucis ad tenebras. neq̄ xpi ad belial. vt vi. ij Cor. vi. Septimus casus ē vis vt quãdo aliquis timore coactus accipit aliquā uxorem. si enim postea quando ē in tuto nõ consentit potest dimittere eam. quia matrimonia debent esse libera. Octauus casus est sacer ordo apud latinos tantum. sed nõ apud grecos. Nonus casus ē ligamen alicui⁹ religionis cui per obedientiam ē ligatus. Decimus ē iustitia publice honestatis que cõtrahitur in sponsalibꝫ. quia puella despondata uni per uba de futuro nunq̄ potest nubere alicui de pentela illius usq̄ ad quartā generationem inclusiue si ꝓtingat illū mori. vel alter impediri vt non accipiat eam & econuerso de viro. Undecim⁹ casus ē affinitas siue pentela usq̄ ad quartaz generationem inclusiue. Duodecim⁹ casus ē impotentia coitus. vnde quando vir propter

malefici
vt supra
vir fo/

significationem. quia significat matrimoni
um vel coniunctionē christi cum ecclesia.
Epē. v. Sacramentum hoc magnum est
ego dico in ecclesia ⁊ in christo. Quarto
quantum ad nobilissimam virtutē quā de
us excellenter posuit ibi. s. amorem ⁊ cari
tatem. Geñ. ij. Quamobrem relin. ho. pa
et ma. ⁊ adhēre. vro. s. Propterea forma
uit deus mulierem de osse viri vt fortiter
sicut se diligeret eam Epē. v. Viri debēt
diligere vxores. s. vt corpora sua. ¶ Quin
to quantum ad desiderium naturale qđ ñ
potest esse malum quia ostenderet malicia
instituēntis naturā qđ est impossibile. Om
nis homo naturaliter desiderat matrimo
nij copulam vt perpetuetur in filijs. qz in
se perpetuus esse non potest. Sexto quā
tum ad bonorem quē xps matrimonio ex
hibuit. Nā matrem virginem voluit de
sponsari. cum non esset necesse. vt de ma
tre desponsata nasceretur. Et ad nuptias
inuitatus cum discipulis suis iuit ⁊ ipsas
maiestatis sue presentia honorauit. et pri
mum miraculum ibi fecit propter qđ om
nes conuiuas letificauit ¶ Tercio viden
dum est de eius varietate. que attenditur
quantū ad quinqz. Primo quantū ad di
scretionem personaꝝ. quia a principio mū
di vsqz ad moysen solum mater et filia sūt
accepte. ne mater cum filio vel pater cū fi
lia in matrimonio iungerentur. qđ patet
per hoc qđ dicitur. Geñ. ij. Quāobrem
relin. homo pa. ⁊ ma. Ergo nec filia pēm.
nec mater filium accipere poterat. Sed p
legem moysi. xvi. persone sunt excepte. scz
mater ⁊ nouerca. socrus ⁊ nurus. filia ⁊ p
nepūs. s. filia fratris carnalis ⁊ sororis. aua
scilicet mater patris vel matris. filia filie ⁊
filia filij. vxor patrui et auunculi vxor frīs
carnalis nisi in casu. s. quando frater sine li
beris moreret. Et hec lex ī populo dei vsqz
modo durat. Sed grego. papa ad supra
dicta addidit vt amicicie inter fideles lon
gius protraherentur ⁊ latius extenderentē.
Et fecit statutum vt vsqz ad quartum gra
dum inclusiue non possent matrimonium
contrahere Primus gradus est frater carna
lis ⁊ soror. Secundus filij ipsoꝝ. Tercius
filij filioꝝ. Quartus filij nepotū. Et quia
vnus papa potest tantum quantū alius. nō
super illo statuto greg. potest alius papa di
spensare. vt frequenter videmus In perso
nis autem a moyse exceptis dispensare nō
potest. Secundo quantū ad pluralitatem
⁊ vnitatem vxoꝝ. Nam a principio mūdi
vna fuit concessa vni. Erunt inquit duo in
carne vna. Geñ. ij. Quia vir ⁊ vxor quan
tum ad actum matrimonij ad equalia iudi
cantur qz vir non habet potestatem sui cor
poris sed vxor. ⁊ ecōuerso. vt dicit aposto
lus. i. Coꝝ. vij. Sed lamech cepit habere
plures vxores. vt patet Geñ iij. Et quia
totus mundus defluxerat ad pluralitatem
vxorum. propter qđ genus humanum ma
gis multiplicabatur. ideo deus permisit. po
pulo suo plures vxores habere. vt magis
multiplicarentur ⁊ crescerent ⁊ hoc vsqz ad
christum fuit concessum. qui eligens popu
lum spiritualem. ⁊ dimittens carnalem re
duxit coniugium ad pristinum statum. vt
esset solum vnus vnius vxoris vir vt ma
gis spiritui vacaretur. qz vt dicit. Jo. vi.
Spiritus ē qui viuificat. caro autem nō p
dest quicqz. Tercio. quantum ad libellum
repudij quem licebat dari in veteri test. vt
patet. Deut. xxiij. Non aūt in nouo. Ma
thei. v. Qđ deus ꝓiunxit homo non sepat
Similiter aque amarissime. de quibꝰ ha
bet. Nu. v. Quas debebat bibere vxor su
specta viro de adulterio modo nec fieri de
bent. nec bibi. ⁊ vxorem suspectam. non po
test vir aliquo experimēto ꝓbare Quar
to quantum ad meritum. quia in vte. nō
erat maioris meriti virginitas ⁊ continen
tia vidualis qz matrimonium. aug. Deliba
tus iohannis baptiste nō prefertur nuptijs
abrae. tantum enim patriarche ⁊ prophete
matrimonio merebantur. quantum modo
in virginitate ⁊ viduitate viuentes. sed in
nouo te. vtraqz ē maioris meriti qz matri
monium. Nam statui matrimoniali redditur
fructus tricesimus. viduali sexagesimus. sed
virginali centesimus Matthei. xiij. Dabāt
fructū. aliud centesimum. aliud sexagesimū.
aliud tricesimum. bēd. Nunc autem bona ē
castitas coniugalis. melior continentia vi
dualis optima perfectio virginalis. Quā
to quantum ad preceptum ⁊ indulgentiaz.
quia in vte. te. erat sub precepto. Geñ. i.

Crescite et multi. et re. ¶Modo autem sub indulgentia cadit eius celebratio ⁊ abstinē tia sub consilio. i. Cor. vij. Bonum est ho mini mulierem nō tangere. Et infra Pro pter fornicationem autē vn. vr. ſ. ha. Hoc autem dico ſm indulgentiam ⁊ nō ſm im perium. Et infra De virginib ⁊ precep. n. ha. cō. autē. do. Et infra. Ego autem parco si mulier nubat. Et infra. Beatior autem erit si sic permanserit ſm meum consilium Unde modo pro magno bono consulit ho mini in virginitate permanere. qz mulier in nupta ⁊ virgo co. que dei sunt ⁊ quomodo placeat do vt sit sancta mē. et cor. ¶Que au tem nupta est cogitat que mundi sunt quo modo pla. viro. vt ibidem dicit. apostolus ¶Quarto videndū est de eo quod efficit coniugium. Et dicendum est q̄ consensus expressus voluntarie ⁊ non ficte vel coacte per verba de presenti vel per nutū si sit mu tus efficit matrimonium carnis autem co pula ipsum consumat. Alia autem que pre cedunt vt promissio de accipiēdo sunt spō salia. nec efficiunt matrimonium. Simili ter que comitantur vt missio anuli que est signum matrimonij ⁊ instrumentum. ⁊ om nia alia. que obseruant in matrimonio sūt quedam solennitates matrimonij. et nō ef ficiunt matrimonium Consensus autem il le est in oblationem perpetuam et in copu lam carnalem. ¶Quintum est quid debe at mouere ad contrahendum. ⁊ qualē uxor debeat queri ¶Ad primum dicendum est S q̄ tria debent mouere ad contrahendum. ſ. proles vt habeantur filij qui sancte nutriā tur ⁊ efficiant filij dei ⁊ per consequens he redes vite eterne. Quia si filij et he redes. Ro. viij. Secundū est vt fornicatio vitet i. Cor. vij. Propter for. autem vn. vr. su ba. et vnaquaeq̄ virum suum. Quia me. est nu. q̄ vri vt ibidem dicitur. Tercium est mutua obsecutio. quia nemo sibi satis est. Gen. ij. Non est bonū ho. esse so. fa. ei. ad. sibi simile. Eccl. xxvi. Ubi non est mulier ingemiscit eger. Est enim homo animal na turaliter sociabile. Ad secundum dicendū q̄ eorum qui uxores accipiunt. quidā sunt lasciui et vani et hi in uxoribo non querūt nisi pulcritudinem. Quidam sunt auari et cupidi. ⁊ hi non querūt nisi diuicias Qui dam sunt sapientes ⁊ discreti. et hi queri principaliter uxores bonas. Primi stulte faciunt. qz vt plurimum pulcritudo in mu liere periculosa est. Unde quidaz philoso phus querit si vir debeat ducere uxorē tur pem aut pulcram Et respondet q̄ pulcra ci to adamat. turpis facile contemnit. Dif ficile est autem custodire quaz oēs amant sed molestum est possidere quam nemo di gnatur habere. Minori autem miseria de formis habetur q̄ pulcra seruetur. Et ideo nec nimis turpis nec nimis formosa uxor querenda ē. ⁊ plus turpis q̄ nimis formo sa. Secundi sez cupidi imprudenter agūt Unde crisо. Tu iuuenis quando uxorem ducere vis. noli querere diuitem. sed mo rigeratam. qz boni mozes frequenter acqui runt diuitias. Diuitie autez bonos mozes nunq̄ fecerunt. Querit theofrastus philo sophus. qō sit melius ducere uxorem pau perem vel diuitem. Et respondet q̄ pauper tem alere difficile est. diuitem ferre tamē tum ē. Diues enim magnam arrogantiam habet in domo. Et ideo vt dicit salomon. Prouer. xxi. Melius est sedere in angulo domatis q̄ cum muliere litigiosa. ⁊ in do mo cōmuni. Tercij autem sez sapientes op time faciunt. qui querunt in uxoribo sapiē tiam ⁊ bonitatem. qz sapiens mulier edifi cat domum suam. insipiens vero extruet manibus destruet. vt dicit. Prouer. xiiij. ⁊ eccle. xxvi. Sicut sol oriēs in mundo in altissimis dei. sic mulieris bone species ornamentuz domus sue. Unde in quibusdā terris ē consuetudo q̄ cereus accensus po nitur in manibo sponse dum intrat domum viri. Et iterum in eodem. xxvi. Qui pos sidet mulierem bonam incboat possessionē Unde in quibusdam terris spozarius ple nus frumento in manibo sponse dum intrat domū traditur qō ipsa spargit per domum in signum abundantie. Et ideo Eccl. xxvi. dicitur. Mulieris bone beatus vir. non di xit mulieris diuitis vel pulcre. Habere er go bonam uxorem est donū dei. Prouer. xix. Domus ⁊ diuitie dantur a parentibus a domino autem proprie uxor prudens Bea tus ergo vir qui inuenit uxorem bonam ⁊ infelicissimus qui accipit malam. Et nota q̄ bonitas puelle cognoscit in moribus. ⁊

maleficium. vel ꝓpter frigiditatem vel pro/
pter quodcunꝯ aliud impedimentum. nō
potest cum vxore coire. tunc enim possunt
separari si volunt. ℙossumus autem addere
vnum alium casum qui est mors. que ma/
trimoniū separ. ¶ Si enim resurgeret nō
teneret alter reaccipere illam. Et sic patz ō
matrimonio carnali. ¶ Secundum ē ma/
trimonium spirituale inter deum ⁊ fidelez
animam. qō celebrat in baptismi collatiōe
tunc enim anima abrenunciat dyabolo et
pompis eius. ⁊ fidei anulo subarrat. qz ō
⁊ in deū se credere profitet ⁊ veste polimi/
ta ⁊ talari. s. virtutum ⁊ donorum spiritus/
sancti. que vestis nuptialis a christo dicit.
Matth. xxij. induitur ⁊ ornatur. Ulī bea/
ta agnes ait Anulo suo subarrauit me. ⁊ i/
mesis mo. or. m. Osee. ij. Sponsabo te mi
bi in fide. Et tunc deus inseparabiliter per
gratiam eidem coniungitur. donec sponso
fidem sponsa seruat Unde inuitus ab ea se
paratur. hoc matrimonium per penitentiaz
reconiungit ⁊ reficitur. si fuerit per fornica
tionem cum dyabolo que in omni peccato
mortali cōmittitur per diuortium separatiō
Osee. ij. Sponsabo te mihi in iusticia ⁊ iu/
dicio. i. in penitentia. in qua homo fac ope/
ra iustitie. ⁊ seipsuz iudicat. vt a domino ñ
iudicetur. Hiere. iij. Tu fornicata es cum
amatoribz multis tamē reuertere ⁊ ego su/
scipiam te. Idem. xxxi. In caritate ꝑpe. di.
te ⁊ iō attr. t. mi. Nunc̄ eñ anima reditz
ad deum. nisi traheretur ab eo. Jo. vi. Ne/
mo potest venire ad me nisi pa. m. trax. eū.
Hoc matrimoniū in religionis assumptio/
ne perficit in qua anima spiritualius deo cō
iungitur ⁊ magis obligatur eidem. Sicut
eñ in matrimonio carnali mulier relin. pa/
triam ⁊ paren. ⁊ totam spem suam ponit in
viro. sic in ingressu religionis homo relin/
quit patriam ⁊ parentes ⁊ totū mundum ⁊
ad deū ꝺfugit. ⁊ sub ei⁹ spe ⁊ protectione in
posterz vivit. Hiere. xvij. Benedictus vir
qui ꝺfidit in domino. ⁊ erit dñs fiducia ei⁹
Item sicut sponsa dum vadit ad virum in
duit nouas vestes. sic intrans religionem
induit nouum vestimentoꝝ genus. qō ad
hū humilitatis ⁊ penitentie indiciū sancti pa/
tres sanxerunt. Item sicut sponsa stat de/
inceps sub precepto viri. ⁊ quicquid habz
possidet commune cum viro ⁊ ab oñi alio
homine ꝓtinentiam ꝓmittit. ⁊ sic intrās re
ligionem ꝓmitet obedientiam prelato loco
dei. ⁊ nihil potest deinceps proprium possi
dere. Debet etiam manere in castitate per/
petua. ¶ In his tribz obedientia. abrenū/
ciatione ꝓpꝛij. ⁊ castitate perpetua hoc ma/
trimoniū substantialiter ꝓsistit. Et sic patz
ꝙ hoc matrimonium celebrat in baptismo
repat in penitentia. et perficit in religione.
¶ Et nota ꝙ in matrimonio spūali debēt ℣
tria bona sicut in carnali matrimonio inue
niri q̄ sunt fides. ꝓles. ⁊ sacramentum. Fi/
des vt anima fidem seruet deo quā in ba/
ptismo ꝓmisit ⁊ nunc̄ ꝑ peccatum morta/
le cū dyabolo fornicetur. qō non facit ani/
ma peccatoris. Esa. lvij. Juxta me disco/
opuisti te. ⁊ suscepisti adultez. Item debet
ibi esse ꝓles bonoꝝ opuꝝ que sunt finis ani/
me. Esa. xxviij. A facie tua domine ꝓcepi/
mus ⁊ quasi ꝑturiuim⁹ ⁊ ꝑperimus spūm
id est bona spiritualia. Item debet ibi eē sa
cramentum vt nunc̄ a deo sepetur. Osee
ij. Sponsabo te mihi in sempiternum. Jo
hannis. xv. Manete in me quia si quis in
me non ma. mittetur foras. Et nota ꝙ hoc
matrimoniuz spirituale celebratur i chana
galilee id est in zelo transmigrationis. cum
de vicijs ad virtutes ⁊ de mundo ad celuz
transitur. tunc enim anima deo coniungit
tanc̄ sponsa. ¶ Item in hoc matrimonio ℣.
est ielus. id est salus anime ⁊ vite. In nul
lo autem alio contubernio inuenitur salus
nisi in matrimonio ⁊ ꝓiunctione anime ad
deum ⁊ omnia salutifera ad hanc salutem
ordinantur. ꝓpter hoc enim factus ē mū
dus. factus est homo. Et facta sunt omnia
Johannis. i. Omnia ꝓpter ipm facta sunt
⁊. si. nē. i. propter salutem que in ipo consi/
stit. quia ipse est inicium ⁊ principium om/
nium. Jelus enim saluator ⁊ salus interꝑ/
tatur. Item ibi ē mater ielu. id est mater sa
lutis. scz timor dei castus ⁊ sanctus ꝑ quem
homo declinat a malo ⁊ facit bonum. De
primo. Prouer. xv. In timore dñi declīat
omnis a malo. De. ij. ecc. xv. Qui ti. de.
fa. bo. Et iō qui sine timore ē. iustificari nō
poterit. vt dē in eodem. i. c. Recte ergo ti/
mor dē mater salutis. qz peccatum excludit
⁊ bonum opatur in quo salus ꝓsistit. Itez

sunt ibi .xij. discipuli .i. xij. virtutes q̄ fuerit in discipulis ihesu; iſtam primo est ibi fides apostolica q̄ perfecte in apostolis fuit Ma thei xvi. Tu es xp̄s filius dei viui. dixit pe/ trus. similiter omnes dixerunt. Hoc enim matrimoniuz in fide celebratur vt dictum est. Secundo ē ibi spes apostolica. Jo. vi. Dñe ad quem ibim⁹. q. d. Spes nr̄a in te est. Sic anima deo p̄iuncta totam spem su am ponit in deum. z ipsum sequit puro cor de. p̄s. In te dñe spe. non p̄fun. in. Tercio ē ibi caritas apostolica. Jo. xi. Eam⁹ z nos vt moz̄i. cum ipso. Sic anima deo desponsata super omnia diligit deum. z omnia di/ ligit ꝓpter ipsum sicut sponsa diligit vir̄ z omnes ꝓsanguineos viri. Quarto est ibi obediencia prompta que fuit inter apostoli los quia statim ad vnius vocis xp̄i iussio/ nem secuti sunt eum vt patet. Mathei. iiij. Sic anima deo copulata obedit omnibus preceptis dei. sicut bona vxor viro. Luc. vij Dico huic vade et vadit. et seruo meo fac hoc z facit. Quinto ē ibi eleuatio mentis a terrenis. z conuersatio celestis que fuit in apostolis. p̄bi. Nostra conuersatio ī celis ē. Sic anima deo desponsata habitat in celestibus vbi ē sponsus suus. Quia vt di. aug. Ani/ ma ē pot⁹ vbi amat q̄z vbi animat. Quia ergo sponsus suus quem sup̄ omnia diligit est in celo. tō ipsa per spiritum sanctū eleua tur ad celum. Ezech. iij. Eleuauit me spūs inter celum z terram. Sexto ibi ē plena iu stitia p̄ quaz apostoli omnib⁹ que sua sunt reddiderunt. deo honorem. sibiꝑ sancti/ tatem. z ꝓximo obsequium z bonam volū/ tatem. Sic anima deo p̄iuncta reddit deo que dei sunt, z cesari que sunt cesaris. Ro. xiij. Reddite omnib⁹ debita. cui tributum tributum. cui vectigal, vectigal. cui honorē honorem. Si enim inueniret a sponso de/ bitis obligata non traduceret eam. Septi mo ē ibi abundancia spiritus que fuit ī apo stolis. Act. ij. Repleti sunt omnes spiritu/ sancto. Sic anima deo coniuncta. ex q̄ scit sponsum suum spm̄ esse. iuxta illud. Job. iiij. Spiritus ē deus. nititur quantum po/ test spiritualiter viuere. z in spiritum trans formari z spiritualib⁹ abundare. Debz eti am matrimonium spūale sicut z carnale in abundancia celebrari. Gal. v. Spū am. et desi. car. n. p̄fi. Octauo ē ibi fortitudo siue pacientia firma. que fuit in apostolis. Luc. x. Ecce ego mit. vos sicut oues ī me. lu. In eodem. xxi. In pacientia vestra possidebitis animas vr̄as. Sic anima deo p̄iuncta. Ꝑter nulla aduersa que sponsus permittit ei euel/ nire separatur ab eo. Ro. viij. Quid nos se. a cari. christi. q. d. nihil. imo reputat se beatā si ꝓ amore sponsi patiatur aliquid aduersi. Act. v. Ibant ap. gau. a. p̄sen. cō. quoniaz dig. ha. sunt ꝓ no. ie. contu. pa. Nono est ibi edificatio ꝓximorum q̄ fuit in apostolis. Matḥ. v. Vos estis lux mū/ di Sic anima deo coniuncta ꝓpter amo rem sponsi edificat verbo z exemplo. vt ꝓ pter ipa ab omnib⁹ amet̄. Ro. xij. Ꝓui/ dentes bona nō tantum coram deo. sed etiam coram ho. i. Ibi. iiij. Exemplū eius fidelium in verbo. in conuersatione. in cari tate. in fide. ī castitate Decimo ē ibi victo ria plena de inimicis. que fuit in apostolis Luce. x. Reuersi sunt autem. lxxij. discipu/ li. di. Domine etiaz demonia subjciuntur nobis in noie tuo. Sic anima sponsa dei omnes persuasiones dyaboli supat. resistē do quibus ei persuadet. vt per peccatū mor tale secum fornicetur. Jaco. iiij. Resistite dya. et fu. a vo. Vincit enim munduz ipm odiendo z fugiendo, q̄z sponsum suū xp̄m occidit vincit etiam carnem ipsam macerā do. et domando. quia a deo sponso suo ipa retrahere nititur. i. Cor. ix. Castigo corpus meum et ī ser. re. Undecimo ē ibi ꝓcordia et vnitas animorum que fuit in apostolis Act. iiij. Erat illis cor vnum et anima vna in domino. Sic anima sponsa dei vnum ē cum deo et habet cum ipso idem velle z idē nolle. Et ideo omnia mādata eius implet p̄s. Ad omnia man. t. dirī. i. Cor. vi Qui adheret deo vn⁹ spiritus ē. Duodecimo ē ibi cōmunio rez sicut in apostolis fuit. qui bus erant omnia cōmunia. z distribuebat vnicuiq̄z ꝓut opus erat. vt dicitur Act. ij. Sic anima sponsa xp̄i omnia hz cōmunia cum deo. Et iō petenti bo se ex pte dei bona sua largit. q̄ ipse in p̄sona illoz se recipe, p̄/ fitetur. Mathei. xxv. Q̄d vni ex mi. m. fe. m. feci. In hoc matrimonio debet anima

sponsa christi habere ydrias aque. id est lacrimas oculorum. et cordis. vt in eis sepe lauetur ne sponso turpis appareat. iiij. Rege gum. v. Vade et lauare se. in ior. ps. Lauabo per singu. noc. lec. meum &c. Sic lauit se magdalena et petrus. et ideo sponso innumerabiliter placuerunt. Aque istius matrimonij. id est aduersa et tribulationes. et tristicia que in hoc matrimonio contigerint conuertentur in vinum optimum gaudij et consolationis. Johānis. xvi. Tristicia vestra vertetur in gau. ps. v. Transiuimus per ignē et aquaz et eduxisti nos in refrigerium Et sic patet de matrimonio spirituali. ¶ Secundum ē matrimonium sacramētale inter filium dei et humanam naturam. quod fuit iniciatum in patriarchis et prophetis quādo deus iurauit abraam et dauid qz de semine ipsorum carnem sumeret. ps. cxxxi. Jurauit dominus dauid et non frustrabit eum de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Tunc fuere istius matrimonij sponsalia celebrata. Fuit autez ratificatum in gabriel archangeli missione. tunc cū ratum et acceptum est factum tam ex pte dei ad consumandum matrimonium angelum mittentis q̄ ex parte v̄ginis q̄ vices humane nature gerebat consentientis. Consummatuz vero fuit dum filius dei humanam naturam. id est animam et carnem in vtero virginali tanq̄ in thalamo in vnitate psone sibi vniuit et copulauit. vt essent duo in carne vna id est diuina et humana natura in vna persona filij dei. Sic in matrimonio carnali sunt duo in vna carne sed licet generanda Uterus ergo virginal fuit istius connubij thalamus. vt dicit gregorius. ps. Ipse tanq̄ spon. proce. de tha. s. Fuit autem hec sponsa in domum viri introducta in christi ascensione Tunc enim humana natura ad dextram dei patris est pariter collocata tanq̄ dilecti sui spōsa. Et nota qz incarnatio dei dicitur matrimonium propter septem. Que require infra secūda dominica post trinitatis in primo membro sermonis de euangelio &c.

De epistola. sermo. xix.

Habentes do nationes scōm graciam que data est vobis differentes &c. Ro. xij. Intellect⁹ huius epistole dependet ex superioribus. scilicet ex epistola dominice precedentis que imediate supra hanc ponitur. In qua ostēdit apostolus qz omnes christiani sicut ad inuicem membra corporis naturalis subministrant in operationibz suis. ita fideles debent gratijs sibi datis mutuo subuenire. Et ad hoc in presenti epistola apostolus fideles inducit. Que quidē epistola scinditur in tres partes. Primo docet quomodo superiores scilicet q̄ habent aliquam excellentiam respectu aliorum. et graciam specialem. debent illam graciam alijs ministrare ibi. Habentes do. Secundo ostendit quomodo equales se ad inuicem debent habere ibi. Dilectio sine simulatione. Tercio ostendit quomodo etiā ad inimicos debemus benuolenciam demonstrare ibi. Benedicite persequentibus &c. ¶ Primo ergo docet quomodo superiores. scilicet q̄ habent excellenciam aliquam respectu aliorum et graciam specialem debent illam alijs ministrare. quia sicut vnum membrum ministrat alijs bonum suum sic fideles debēt adinuicem facere. Et hoc ē. Habentes do. &c. differentes id est dona differencia. dico habentes scm graciam que data est vobis. Mathei. x. Gratis accepistis gratis date. Omnia enim bona a gracia dei sunt. Sitis sup. membra dei adinuicem id est in diuersis donis a deo vobis gratis collatis. sitis sicut membra corporis. q̄ membra bona sua sibi adinuicem cōiungunt et sibi mutuo seruiunt. ¶ Et enumerat hic septē dona. Primum est prophetia in dicendo occulta vel futura. Et hoc est. siue prophetiaz sup. habeatis. et hoc scm rationem fidei. id est scm quod exigit fides illorum quibus prophetatur et qui prophetant et habent donum prophetie id est siue habeatis prophetiam propter fidem vestram siue propter fidem illorum quibus prophetatis. sitis membrum alter alterius in prophetādo que decent. ¶ Et nota qz a dono prophetie incipit. quia in primitiua ecclesia credentes accepto spiritusancto prophetabant. Et accipitur prophetare pro futura predice-

A

re vel occulta revelare. ¶ Secundum est ministerium in sacramēta ecclesie ministrā do. q hoc est. sive ministerium habeatis sitis membꝝ ī ministrādo. s. sacramenta inferio ribꝰ. i. Coꝛ. iiij. Sic nos existimet homo. vt ministros xp̄i et dispensatores ministe/ riorum dei. ¶ Tercium ē doctrina ī igno/ rantes docendo. Et hoc ē sive qui docet id est docere ē aptus. sit membrum in doctri/ na illam alijs amministrando. Prouer. xi. Qui abscondit frumenta maledicēt a po/ pulis benedictio autem super caput vendē/ tium. Dañ. xij. Qui ad iusticiā eru. mul. quasi stel. in p.e. ¶ Quartū est exhortatio ad ꝓfilia implenda. Et hoc ē qui exhortat id est qui habet gratiam exhortandi. i. īdu/ cendi. per efficax verbum q sanctam vitam suam alios ad maiora sequ ꝓfilia. Tytum. ij. Hec loquere q exhoꝛ ¶ Quintū est abun dantia rerꝝ ad necessitatem paupꝝ sublenā dum. q hoc ē. qui tribuit. i. qui habet unde tribuat elemosinam. coꝛporalez pauperib sit membrum in simplicitate dando illam. id est solum p̄ vita eterna nihil aliud que/ rens in elemosina. Prouer. x. Simplici/ tas iustorum diriget eos. Mathei. xv. Ne sciat sinistra quid faciat dexteꝛa tua. De/ xtum est eminentia status ad alios guber/ nandum. Et hoc ē. qui preest. scꝫ alijs per gratiam prelationis et regiminis. prefit et sit membrum in solicitudine. q primo sui. ij Thi. ij. Solicite cura teipsum ꝓbabilem exhibere deo operarium inconfusibilez. Et postea aliꝰ. p̄s. Ecce non dormitabit neq̄ doꝛ. qui. c. ist. ¶ Et nota q triplex ē solici/ B tudo. ¶ Prima est mundane curiositatis que prohibetur. Mathei. vi. Nolite solici/ ti esse dicen. quid man. aut quid bi. Secū da ē humane infirmitatis. que indulgetur i. Coꝛ. vij. Qui enim uxoꝛe est. solicitus ē que sunt mundi quō placeat uxoꝛi. Tercia est divine circūspectionis. s. solicitudo eoꝝ que ad deum spectant p̄ se et p̄ alijs. De qua hic dicitur. i. Coꝛ. vij. Qui sine ux ē sol. ē que sunt dei. q quomodo placeat. Et prelatis contemplativis p̄cipitur. ij. Thi. ij. Solicite cura teipsū q c. vt supra. De/ primum est miseratio ad miseris cōpacien dum. Et hoc est qui miseretur id est q ha/ bet animum miserendi q compatiendi mise/ ris. q vi oppressis. misereatur et sit membrū in hilaritate Ecci. xxxv. In omni dato fac hilarem vultum tuum. In eodem. i. In/ clina aurez tuā pauperi sine tristicia. Quia bi. da. di. deus. ij. Coꝛ. ix. Et nota q p̄ se est dare elemosinam pauperi et per se ē mi/ sereri. quia elemosina respicit actum exte/ riorem. et misereri actum interiorem coꝛ/ dis. Est enī misereri miseris dare coꝛ Cū vnum potest esse sine altero. Potest enim quis misereri sine dare elemosinam. Est er go misereri elemosina interioꝛ coꝛdis. que magis placet deo. Prouer. xxiij. Prebe fi/ li mi. coꝛ. t. m. Et sic patet primum. ¶ De cundo ostendit apostol? quomodo equa/ les se ad invicem debent habere. Et ponit hic octo in quibus se equales ad invicem debent habere fm deum viuere cupientes. Primum ē dilectio vera et discreta quan/ tum ad se. s. vt in se veram dilectionem ha beant. Dilectio autem vera est quando est sine simulatione. Discreta vero ē quando in proximo oditur culpa q diligitur natu/ ra. Et hoc ē. dilectio sine simulatione. sup. vera q nō ficta. quia vt dicit in Job. xxxvi. Simulatoꝛes q callidi ꝓuocant iram dei. i. Jo. iij. Nō diligam? verbo neq̄ lingua. sed ope q veritate. Odientes malū, q adherentes bono. i. dilectio vera non solum sit ve/ ra sed etiā discreta. qō tūc est qū erimus odi entes malū in proximo q adherentes bono eius p̄ amoꝛem. p̄s. Qui diligitis dominum malum. Aug. Sic diligendi sunt homines vt eoꝝ nō diligant errores. ¶ Secūdum est affectus dilectionis quantum ad alios. vt. s. sic quis habet dilectionem dei q primi in seipō. ita velit ꝓximū habere. Et sic ipse diligit ꝓximū. ita velit reamari a ꝓximo. et hoc ē caritate fraternitatis invicē diligētes sup. sitis. vt quilibet non tm̄ alterꝰ diligat. sed ab illo rediligi appetat. Jo. xv. Hoc ē preceptū meum. vt di. inui. sicut di. v. Quia sic diligere ꝓximū pertinet ad salutem tu/ am. ita vt diligatis ab ipso pertinet ad sa/ lutē ipsius. quam sic tuam debes diligere. Mathei. xxij. Diliges ꝓximum tuum si cut teipsum. ¶ Tercium ē opinio bona de ꝓximo ad ꝓximū. que ostendit in exhi bitione honoris. Et hoc ē. honore invicem preuenientes supl. sitis. vt quilibet ostēn/

mine dñaꝫ. quare nō omēs boīes bñ operantur ⁊ virtute dēseria vicioſe agunt. ps. Non eſt qui faciat bonū. nō eſt vſq; ad vnū. Ad qđ dicendum q̄ hoc contingit ꝓpter ſex. Primo propter facilitatem. Bonum enim opus procedit a virtute. virtus autez vt dicit philoſophus eſt circa difficile ſicut patet. In fide noſtra multa difficilia ⁊ omnem intellectum noſtrū excedentia continentur q̄ ad ſalutem cōſequendam credere oportet. Propter qđ dicitur Eſa. liij. Domine q̄s credidit auditui noſtro. Simile apparet in ſpe. q̄ enim homo ſperat futuram gloriam quā nec oculus poteſt videre. nec auris audire. nec cor cogitare. nec intellectus intelligere. vt dicit apoſtolus. i. Cor. ij. eſt valde difficile. Similiter apparet in caritate. Nam q̄ homo diligat inimicos ⁊ diligat deum plus q̄z ſe. et futura bona plus q̄z preſentia. eſt valde difficile. Homines autem magis inclinantur ad facile. q̄z ad difficile ⁊ ideo plures male agunt q̄z bene. Secūdo hoc contingit ꝓpter multiplicitatem. quia vt dicit dyo. malum contingit multifariam id ē multis modis bonū autem vnifariam id ē ex vna ⁊ ꝓfecta cauſa. Exemplū de homine ſano et infirmo. Ad hoc autem q̄ ſit ſanus oportet q̄ in toto corpore ⁊ in omnibus membris ſanitate poſſit. Similiter apparet in pulcritudine. Idem ergo dicendū eſt de operatione bona et mala. in qua ſi vna circumſtantia deſit ſufficit q̄ ſit mala. ſed ad hoc q̄ ſit bona omnes circumſtantie bone requiruntur vt q̄ ſit facta debito modo. tempore ⁊ loco ſuo. bono animo ad bonum finem. ⁊ multa alia. Homo autem citius amittit aliq̄d q̄z omnia ſeruet. ⁊ ideo plures male agunt q̄z bene. Tercio propter ꝓnaturalitatem vnūquodq; eſſi magis inclinatur ad id qđ ē ſibi naturale q̄z ad illud qđ ē ſibi ab alio. Sicut lapis magis inclinatur ad ferri deorſum qđ habet a natura q̄m ad aſcendere ſurſum quod habet a proiciente ⁊ econuerſo eſt de igne. Sed cum homo ſit ex nichilo. ⁊ naturaliter defectiue operatur. qđ ē operari malum. quia facere malum non eſt niſi deficere a bono vt dicit Boe. Et ideo dicit aug. q̄ malum nichil eſt. ⁊ nichil fiunt homines cum peccant. Operari autem bonum habet homo a deo. Johānis. xv. Sine me nichil poteſtis facere. Et ideo homo citius inclinaꝫ ad malum qđ habet a natura q̄z ad bonum quod habet ab alio ſcilicet a deo. Et hanc rationem aſſignat gregorius Quarto propter boni ꝓpinquitatē. Omnis eſſi homo naturaliter deſiderat bonum quia vt dicit philoſophus. bonū eſt qđ omnia appetunt. Hec autem eſt differentia inter operationem boni ⁊ operationem mali. q̄z in operatione mali eſt delectatio ⁊ poſtea ſequit amaritudo q̄z vt dicit philoſophus. mali penitudine replent ſed in operatione boni eſt econuerſo. q̄z bonum fit cum difficultate. q̄z arta eſt via que ducit ad vitā. Matthei. vij. Et ideo eſt ibi pena. ſed poſtea ſequitur delectatio. q̄z bonorum laborū glorioſus eſt fructus. Sap. iij. Homo autem magis inclinaꝫ ad preſens bonū q̄z ad futurum. q̄z futurum eſt incertum. ⁊ poteſt non haberi ⁊ perdi. propter qđ prouerbium dicit. Melius eſt hodie ouum q̄z cras gallina. Quinto propter malam ſocietatem Nam in omni opere bono caro contradicit anime. Gall. v. Caro concu. aduer. ſpiritū. Et ita fortiter declinat animam ad delectabilia mundi. q̄ anima non poteſt agere bonum qđ vult. Ro. vij. Non enim qđ volo bonum hoc ago. ſed qđ odi malū illud facio. Video enim aliam legem in mem. meis repugnantem legi mentis mee. Et ideo aia tedio victa malum operaꝫ. Hec autem contrarietas in homine non fuiſſet niſi peccaſſet. Juſto enim dei iudicio factum ē. vt dicit gregorius q̄ ſtatim quando anima rebellauit deo ⁊ caro rebellauit anime. Sexto propter modicam fidelitatem. Si eſſi homo crederet aliam vitā et immenſitatē penaꝝ ⁊ ꝓpetuitatē ⁊ ſimiliter immenſitatē glorie. ⁊ crederet firmiter propter bona opera in perpetua gloria collocari ⁊ ꝓpter mala eternis ignibus deputari. raro male ageret. Sed homo habet fidem mortuam ⁊ remiſſam ⁊ dicit. forte ſic erit. ſicut dixit adam eue dicenti ſibi q̄ eſſet deus. nō eſſi credidit q̄z vt dicit apoſtolus. i. Thi. ij. Adā non ē ſeductus. ſed dixit Si hoc mihi eueniet videbo. ita homines non credunt ſed dicunt. ſi erit videbimus. Propterea apoſtoli dixerunt chriſto. Luce. xvij. Domine adauge nobis fidem.

Dñica secūda posī octauam epiphanie ō euangelio Sermo. xx.

Qm descendiſ set ieſus de monte secute sunt eū turbe multe. Matbei. viij. In hoc euangelio duplex miraculū a saluatore nostro factū salubriter recitatur. Primum fuit mūdatio cuiusdam leprosi. In principio euangelij. Secundum fuit curatio paralitici ibi Cum autem introisset capbar. Circa primum miraculum. ſcz mundationez leprosi tria ponuntur. Primo miraculum antecedentia. ibi. Cum descen. ie. ecc. le. nē. Secundo miraculum concomitantia. ibi. Extēdens ie. ma. ait. Volo. mun. Tercio miraculum subsequentia ibi. Et ait illis ie. Vide ne. dix. sed va. ostē. re sa. nē. littera plana ē.

¶ Sensus mysticus

Mystice autem exponendo nota q̄ per istum leprosum intelligitur genus humanum peccato infectum. Quādo ergo ieſus descendit de monte sue maiestatis ⁊ factus est homo, tunc secute sunt eum turbe multe Aliqui vt instruerentur et sequerent̄ audiendo verba vite vt discipuli, aliqui vt sanarentur vt infirmi. Aliqui vt viderent signa. vt curiosi. Aliqui vt obseruarent. vt pharisei. Anteq̄ enim descenderet de mōte deitatis sue fieretq̄ homo pauci eum sequebantur. quia pauci eum cognoscebant Nam solum iudei. p̄s. Notus in iudea deus. Quando ergo factus est homo. tūc venit ad eum leprosus id est genus humanū peccato infectum. et humiliauit se mala sua recognoscendo. ⁊ adorauit eum. ⁊ salutem petiuit. Tria ergo fecit. Nam venit per caritatem ⁊ desiderium passibō mentis. sic em ad deum acceditur. Adorauit per fidem et humilitatem. Salutem petiit per spem ⁊ benignitatē di. Dñe si vis po. m. mun. q. di. Posse tuum credo ⁊ confiteor. q̄ credo te esse verum deum. q̄ omnia potes. Et ideo vt deum te adorani. Nec ꝓpter bonitatem tuam salutem meam spero. et ideo munda me q̄ si vis potes me mūdare. Et extēdēs ieſus manū sue virtutis tetigit eum di. Volo. mundare. i. sis mund⁹ Imperatiui modi est quasi di. Quid mirum si volo te mūdare imo propter hoc solū ō celo descendi ⁊ factus sum homo. vt tangerem ⁊ curarez Et nota q̄ statim quando ieſus tetigit hominem leprosum. qō fuit in cruce. quando factus est sicut leprosus totus sanguinolē⁊ tus ⁊ vlcerosus totus iuxta illud. Esa. liij. Reputauimus eum. q. l. ⁊ percussum a deo ⁊ humiliatum. tunc sanatus est homo. In cuius figura ieſus voluit tangere leprosum ad innuendum. q̄ quando ipse quasi leprosus fieret tunc homo mundaretur. Et hoc est qō sequitur. Et confestim mundata est lepra eius ¶ Et nota q̄ in omnibō mēbris christi erat virtus sanatiua. Luce. vi. Christi erat virtus sanatiua. Luce. vi. Christus de illo exibat ⁊ sanat omnes Nam manu tangendo hunc leprosum sanauit eum. ore dicendo matheo. ſeq̄re me sanauit eum in anima. oculo respiciendo petrum cōuertit eum pedes cū tangerētur a magdalena. a peccatis dimissa est. dum facies eius stare supra socz petri obumbrando eam febris dimisit eam. dum emorroissa fimbriaz vestimenti ei⁹ tangeret. sanata est. dum digitum suum misit in aures. ⁊ os muti loq⁊ lam habuit ⁊ auditum dū sputo oculos ceci nati liniuit rehabuit visum. dum vocem guturis eius audiuit lazarus reuixit. Si ergo a lepra peccati cupim⁹ sanari veniam⁹ ad deū per desiderium et caritatē. Ja. iiij. Appropinquate deo ⁊ appro. vo. Adorem⁹ eū per fidem et humilitatē q̄ credere oportet accedentē ad deū. vt patet ad. Hebre. iiij. Petam⁹ salutem per spem ⁊ benignitatem. propter ei⁹ enim benignitatem salutez speram⁹ ad. Tyt. iij. Nō ex operibō iustitie. q̄ fe. n. sed ꝑm. s. m. sa. n. f. Et sic patent antecedētia ⁊ cōcomitantia miraculū primi

¶ Mozalitas

Mozaliter aūt nota q̄ p̄ leprosum isti intelligitur peccator. ⁊ per lepram peccatū multiplici ratione ¶ Primo ratione figure eoz. que deus mandauit per moysen circa leprosum obseruari. Nā vt patet Leui. xiij. Leproso existenti in lepra quinq̄ precipiebantur facere scilicet vt recederet a fortitudine hominum. vt portaret vestimenta dissuta. vt haberet caput discoopertum. vt haberet os tectum. et vt clamaret se immundum. Omnia hec ꝓueniunt peccatori. Nam peccator per peccatum hec quinq̄ mala incurrit. ¶ Primo enim separatur

dat se sentire de altero q̄ sit venerabilis et bon⁹. Est enim honor ꝑm philosophū. reuerentia exhibita in testimonium virtutis Phi.ij. In humilitate superiores sibi invicem arbitrantes.i. Pe.v. Omnes honorate. et hoc exigit amor si ē in corde. qui enim veraciter diligit̄ sine dubio honorat̄ ambo. Non ē amor fraternus nisi mutuus se preveniāt obsequijs. Etiam viliores de ecclesijs honorare debemus.i. Cor.xij. Que putam⁹ ignobiliora mēbra esse corpis bis abundantiorem honorem circumdamus. Quartū est solicitudo proximo obsequendi in feruore spiritus. Sicut enim prelati q̄ presunt debent circa subditos solicitari vt dictum ē. ita subditi ad invicez debēt esse solliciti in mutuis obsequijs exhibendis. q̄ hoc ē. solicitudine. s. exhibendi q̄ ē vtile. nō sitis pigri. quia tale ē opus dei. q̄ vt dicit. Hiere. xlviij. Maledict⁹ qui facit opus dei. neg. Sed multi sunt de quib⁹ dicitur Prouer.xxvi. Sicut hostium vertitur in cardine suo. sic piger in lectulo suo. Hec autem sollicitudo debet esse in feruore spiritus sicut solicitudo mariē. Et hoc est. spiritu feruētes sup. sitis id ē debetis eē ignis diuin⁹. i. Thessa.v. Spiritum noli te extinguere. Quintum ē bona intētio in operibus bonis. vt. s. in omnibus bonis queramus gloriam dei. vt pro ipsis spem retributionis eterne habeam⁹. Et hoc ē domino seruientes id ē propter dominum sitis seruientes in quib⁹ seruitis. vt in omnibus nihil nisi eius gloriā queratis Matthei.v. Sic lu.lux.ve.coram ho. vt vi.op. v.bona glo.pa.v.qui.nō. Vel ꝑm aliam litteram. Tempori seruientes. s. sitis. i. ꝑm tēporis exigentiam q̄ oportunitatem proximo pus ē q̄ oportunitas Et ad hoc faciendum vos moueat spes retributionis eterne. vt in operib⁹ sitis gaudentes spe. id est bona gaudenter faciatis propter spem retributōnis eterne. vt si terreat labor alliciat merces. Gene.xv. Ego ero merces.t.ma.ni. Spe illi⁹ boni ad quod tenditis. quicq̄d in via contingit gaudere debetis. Pe/tium est patientia in aduersis. vt sīa proximo molestemur vel quecunq̄ mala nos ꝑmant patientiam habeamus. Et hoc ē. in tribulatione patientes. Est enim patiētia saccus meritorum. q̄ quanto plus extendit̄ tanto plus capit Matth.xxi. In pa.ve.pos. ani. vestras. Quidam scindunt istum saccum q̄ ideo oīa merita effundunt̄. Aggei.i. Qui congregauit merces misit eos i saccum pertusum. Patientia etiā in aduersis purgat animam q̄ facit eam perfectam. Jacobi.i. Patientia opus perfectum habeat. vt sitis perfecti. Et ideo beatus vir q̄ sustinet temptationez. q. cum. pro. su. ac. co. vite. vt ibidem dicitur. Septimum ē orationum instātia. vt. s. pro malis culpe amouendis q̄ pro bonis et necessarijs obtinendis orationi instemus. Et hoc ē. orationi instantes sitis. i. Thessa.v. Sine intermissione. o. i. Pe.iij. Estote prudentes q̄ vigilate in orationibus. Pro nobis namq̄ q̄ alijs orare debem⁹. Multa enim nos ad orandum impellunt. s. abundantia malo⁹ q̄ periculorum que circumstant. quia totus mundus in maligno positus est. i. Job. v. hiere. Omnis homo a proximo suo se custodiat q̄ in omni fratre suo non habeat fiduciaz. quia omnis frater supplantans supplantabit q̄ omnis amicus fraudulenter incedet. Et debilitas virium ad resistendū malis. Ro.vij. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee q̄ captiuantē me in lege peccati que ē in membris meis. Et carentia bonorum virorum qui deficiunt. Esa.lvij. Viri misericordie tolluntur. q̄ non ē qui eripiat. Matthei.ix. Messis quidem multa operarij pauci. Rogate ergo dominum messis vt mittat operarios in messem suam. Octauum ē misericordie exhibitio in sanctos q̄ peregrinos nō solum enim prelati q̄ maiores debent benefacere suis inferioribus. sed etiam inferiores adinuicem debent sibi mutuo subuenire. q̄ ideo quod supra dixit de maioribus ad minores. nunc di. de paribus inter se. vt vn⁹ subueniat alteri. q̄ maxime sanctis hominib⁹ bñfacere debem⁹. Eccl.xxi. Si bñfeceris scito cui bñfeceris bñfac iusto q̄ magnam inuenies retributionem et ne susceperis petōrez. et hoc est. necessitatibus scōr cōicantes sup. vīa bona tpalia Hebre.xiij Beneficientie q̄ cōmunicationis nolite ob

liuiſci, talibus enim hoſtijs promerek dñ. ij. Cor. viij. Veſtra abundantia. ſ. in reb⁹ temporalib⁹, illoꝝ inopiam ſuppleat. vt ꝛ illoꝝ abundantia. ſ. in ſpiritualib⁹ veſtre inopie ſit ſupplementum. ꝛ hoc ſi ſint in loco reſidentes. Si autem ſunt tranſeuntes recipiatis eos hoſpicio. Et hoc non ſolum ſemel ſed ꝓtinue ſitis ſectantes hoſpitalitates in illis. ſ. qui tranſeunt exemplo abrae. et lotb. qui inde magna premia ſunt ꝓſecuti. Et abraam in angelis hoſpicio receptis cognouit vnitatem et trinitatem dei. dum tres vidit ꝛ vnum adorauit. accepit ꝓmiſſionem de filio habendo de quo filij dei debebat naſci in quo omnes gentes benedici debebant Et lotb ab eiſdem angelis liberatus ē ab incendio zodomoꝝ. Hyſtoria habetur. Geñ. xviij. et. xix. ca. Mathеus et martha ꝛ maria magdalena hoſpite chriſti ſanctificate ſūt. ꝛ maximas gratias a dō receperunt. Pluries ē inuentum ꝙ hoſpitales credentes recipere peregrinos recepe runt xp̄m. Sicut patet de beato gre. q̄ pluries recepit xp̄m ꝛ angelum dei. Imo melius dicamus ꝙ ſemper recipiunt chriſtū. Mathei. xxv. Eſuriui ꝛ dediſtis mihi mā ducare ꝛc. Multa valde deberent nos inducere ad opera miſericordie ꝛ maxime ad hoſpitalitatem ſectandam. Et ſic patet ſecundum Tercio oſtendit apoſtolus quo
D modo ad inimicos debemus benīuolentiā demonſtrare. et hoc quantum ad quinq⁹. Primo vt corde inimico benedicam⁹ pro ipſo orando. Mathei. v. Orate pro perſequentib⁹ ꝛ calumnianib⁹ vos. Et hoc ē benedicite id ē bonum optate perſequentib⁹ vos. ꝛ pro ipſis orate vt dñs reducat ipſos ad penitentiam Secundo ore ꝛ non ſolum corde inimico benedicamus eum ſalutando ꝛ benedicendo. Et hoc eſt. benedicite. ſ. ore. ꝛ oris benedictio ex corde ꝓcedat. ꝛ nolite maledicere contra quoſdam qui ſimul benedicunt ꝛ maledicunt. Unde benedictio non ſit maledictioni admixta. exemplo xp̄i. de quo dicitur. i. Pe. ij. Qui cum ma. n. m. cum pa. non. ꝙ. Tercio vt cōgratulemur inimico in bonis ꝛ cōpatiamur in malis. Et hoc eſt gaudere. ſ. cum inimicis gaudentib⁹ ſup. debetis. vt per hec congratulationis ſigna animi benīuolētia deſignetur et demonſtretur. Phil. ij. Gaudeo et ꝓgratulor omnib⁹ vobis. Idipſum aūt et vos gaudete ꝛ ꝓgratulamini mihi. Et ſimiliter flere debetis. ſ. cum inimicis flentibus vt cōpaſſionem in aduerſis eis ingruentibus oſtendatis. Eccl. vij. Non deſis plorantib⁹ in conſolationem. ꝛ cum lugentib⁹ ambula. ij. Cor. x. Quis infirmat et ego non infirmor. quis ſcan. ꝛ ego nō vror. Et ita debetis gaudere ꝛ triſtari cum inimicis vt bonum ꝛ malum eoꝝ veſtrum reputetis qō ē ſumme perfectionis. Unde determinat modum gaudij ꝛ meroris. Et hoc eſt. Idipſum inuicem ſentientes ſitis ſup. vt qō vn⁹ ſentit id eſt erpitur ſiue malum ſiue bonum ſentiat alter per animi compaſſionem ꝛ p ſigni oſtenſionē aug. Bona voluntas aduerſa alterius quaſi ꝓpria debet reſpicere. Quarto vt in intellectu cū eo ꝓcordemus. vt etiam ſi ſciamus alta ꝛ magna nō preferamus nos ei ipſum vilipendendo. ꝛ ſupprimendo. ꝛ noſtram ſcientiā exaltando. ſed conſentiamus humili ſcientie quā inimicus noſter habet ꝛ oſtendam⁹ nos cum eo in omnib⁹ concordare. Et hoc eſt Nō ſitis alta ſapientes quantum ad intellectum id ē non oſtēdatis vos alta ꝛ magna ſapere. alijs deſpectis. Ro. xi. Noli alta ſapere ſed time. Luce. xvi. Qō altum ē bota ſapere ꝛ time. Luce. xvi. Qō altum ē abominabile ē apud deū. Sed mimbus abominabile ē apud deū. Sed ſitis humilibus conſentientes. id ē humili ſcientie paruulorum quibus deus reuelat veritatem. Mathei. xi. Abſcon. ea a ſ. et p. ꝛ r. e. p. Quinto vt inimico malum pro malo nō reddamus ſed bonum ꝛ hoc ē qō poſt hanc epiſtolā di. ſubdens. Nulli ma. pro ma. red. ſed cum omnib⁹ pa. ha. Ro. xij. Si eſurierit i. r. ci. il. ꝛc. Et ſic patet tercium. ꝛ per conſequens patet littera Nam apoſtol⁹ in hac epiſtola ad viginti optima nos hortat. Nam ponit ſeptem quantū ad maiores reſpectu minoꝝ. ꝛ octo reſpectu equalium. que debent habere ad inuicem. Ad edi ꝛ quinq⁹ quantum ad inimicos. Ad edificationem noſtram vnum ſolū in hac epiſtola videam⁹. Quia cū tota ſcriptura claret ꝙ hoīes bñ agant ꝛ dñs inumerabilia ꝓmia bene agentibus repromittat et male agentibus penas innumerabiles ꝓmineat bene etiam opari ſit op⁹ rationis que in bo

a deo ⁊ a societate angelo⁹ ⁊ sanctorũ et a societate fideliũ de ecclesia. de quibus nõ est merito sed solum numero ⁊ eius habitatio est cum demonib⁹ ⁊ cũ feris pessimis que deuorant animã in deserto id est in mũdo ab oĩi virtute deserto. Job. ij. Frater fui draconum ⁊ socius struthionũ. Sic nabuchodonosor propter peccatũ ꝓiect⁹ fuit ab hominib⁹ ⁊ factus bestia cum bestijs habitauit. vt patet. Dañ. iiij. ps. Homo cũ in honore. est. n. int. comp. est iu. in. ⁊ similis factus eis. Et tandem recludet in leprosorio inferni. Nam de celo de paradiso ⁊ de mũdo expulsi sunt peccatores. ⁊ eis leprosorium in inferno est assignatũ. Apoc. xxj. Foris canes ⁊ venefici. Secundo habet vestes dissutas id est ⁊tutes que sunt vestes anime q⁹ virtutes ita sunt cõsute in homine vna sine reliquis haberi põt. Per peccatum autem dissuit q⁹ peccator potest habere fidem informẽ sine alijs ⁊tutib⁹ ⁊ posset habere prudentiã sine alia. s. fortitudinem. ⁊ iusticiam sine temperantia ꝓut sunt ⁊tutes morales ⁊ non infusa a deo. Tales ⁊tutes q⁹ sunt dissute modicũ calefaciunt animã. Et ideo a deo reijciuntur. Apoc. iij. Vtinam esses calid⁹ aut frigidus. sed q⁹ tepidus es incipiam te euomere ex ore meo. Qui tales vestes habent sunt viri confusi turpiter valde. q⁹ non cooperiunt turpitudinem peccator⁹ suorũ. sicut vniuersa delicta operit caritas. vt dr̃. Prouer. x. Hoc fuit figuratũ in eo q⁹ omnino rex. i. dyabolus fecit precidi vestes vsq⁹ ad nates nũcijs dauid qui uerant ad ꝓsolandum eũ. Quibus rex dauid mandauit q⁹ non redirent in hierusalẽ ad eum. sed starent in hiericho vt patet. ij. Reg. x. Sic dyabolus facit illis qui consolantur eũ in eo q⁹ male agunt quibus dissuit ⁊ precidit ⁊tutes. ⁊ sunt viri ꝓfusi turpiter valde. Quibus de⁹ mandat. i. phibet ne veniant in hierusalem celestẽ ad videndum eum. sed stent in hiericho. i. in defectu ⁊ carentia visionis diuine. que est pena. Hierico enim luna interpretat. in qua defect⁹ notatur. Tercio habet capput discooptum. i. nõ habet armaturaz dei que ꝓsistit in ⁊tutibus infusis. ⁊ donis spiritus sancti. Et iõ in prelio spũs stare non potest. nec resistere quin vulneret ⁊ ꝓsternatur Jaculis essi temptationum ⁊ ipulsionibus dyaboli resistere non põt quin ab ipis vulneret ⁊ ledet. Et iõ cayn petõr effect⁹ ait. oĩs qui inuenerit me occidet me. Geñ. iiij Et iõ quotidie mortaliter peccat et de peccato trahit ad pctiñ. gre. peccatũ. q⁹ ꝓ penitentiã nõ delet mox suo põdere ad aliud trahit. ꝓpterea di. aplus. Epist. vi. Induite armaturã dei vt pos. st. a. insi. dya. quia stultũ est in plio inermẽ esse. Quarto habz os tectũ. q⁹ alimentũ aĩe. i. verbũ dei. nõ sumit. ⁊ si sumit. ñ retinet ⁊ fit ei abominabile q⁹ ẽ signũ mortis. ps. Odiẽ et cã abominata ẽ aia eor⁹ ⁊ a ꝓpo. vs. ad po. mor. Nõ sumit etiã alimentũ vite. q⁹ oĩa opa sua sunt mortua nec possunt vitã ꝓferre. et iõ fame morit. Luce. xv. Ego autẽ hic fame pereo. Debebat etiã os ꝓtectũ portare q⁹ fetebat os eius. Sic peccator coram deo ⁊ sanctis eius fetet. esa. xxxiiij. De cadaueribus corũ ascendet fetor. Et iõ tanq̃ asin⁹ ⁊ canis fetens ad foueas inferni proijcitur. in morte Hiere. xxij. Sepultura asini sepelietur putrefact⁹. ⁊ ꝓiect⁹ extra portas hierlm. Iu. xxi. Vor. ẽ di. ⁊ se. in in. Quinto debz clamare. dicere se immũdum. ⁊ hoc ẽ signũ q⁹ se iuuare nõ põt. sed adiuuari petit. Nã ille q̃ clamat ĩ ãgustia posit⁹ auxiliũ petere videt. Peccator essi ꝓ se põt cadere in peccatũ sed ñ inde exire. q⁹ est spũs vadẽs et nõ rediens. vt dr̃ in ps. Vñ nisi misericordia dei vel ꝓce alic⁹ sancti viri vel ꝓcibus ecclesie q̃ quotidie ꝓ peccatorib⁹ rogat. iuuaret peccator nunq̃ ad deũ rediret. Et iõ ꝓ deuotã oratiõnẽ fortit debet clamare. Job v. Voca si est. i. q⁹ est. q̃ te audiat. ⁊ ad alĩ quẽ scõr⁹ ꝓuertere. ps. Leua. ocu m. ĩ mõ. id ẽ in scõs. vñ veniet aux. mi. Sic clamauerũt illi. x. viri leprosi. qui steterũt alonge ⁊ le. v. d. Jesu ꝓ. mi. nr̃i. et iõ mũdati sunt. vt patz. Luc̃. xvij. Sic clamauit chananea di. Miserere mei fili dauid et filia ei⁹ fuit liberata. vt dr̃ Matb. x. Secũdo per le prã intelligit peccatũ rõe originis ⁊ vniuersalis infectionis. Originale essi lepra et causat ex corruptiõe quattuor humor⁹. oĩes ei hũores sunt ĩ leproso corrupti. ⁊ iõ oĩa mẽbra corrumpuntur. Sic peccatum causatur ex corruptione et mala dispositione

quattuor affectionum que sunt in anima. que sunt gaudium. spes. timor. et dolor. propter quod anima efficit leprosa. et oēs potentie anime corrumpunt. Gaudet enim peccator de peccatis de quibus nō ē gaudendum sed flendum. Prouer. ij. Letant cum male et exin. re. p. Et de quibus est gaudendū. scz de bonis opibus nō gaudet. imo attediat in ipsis. Job. x. Tedet animā vi. m. Item timet que nō sunt timenda. s. bona mūdi ne sibi deficiant. et homines mundi ne se ledāt ps. Illic trepi. ti. nō. Luc. xij. Ne terreami ab his q̄ cor occi. et post hoc. ñ. ha. am. q̄d fa. Et nō timent deū. nec sanctos qui sūt super omnia timendi. Luce. xij. Timete eum qui post occ. mit. habet in gehen. Item sperat in quibus non est sperandū. s. in mundū. qui ab initio fefellit omnes in se sperantes Esa. xxxvi. Ecce confidis sup baculū arundineum confractū sup egiptum. id ē supra mūdum. qui est confusio et tenebra. Sic em̄ interpretatur egiptus. Cui cum innixus fuerit homo cōminutus intrabit manū eius. et perforabit eam Et non sperat in bonitate dei. et in merito passionis xpi. et in oratiōe sanctor. in quo sperandum ē. ps. Sperate in eo omnis congregatio populi. Item dolet de quibus non est dolendū. scz de perditione pecunie et honoris. et de morte propinquorū. et de hmōi transitoriis. Plus dolet dum perdit nūmmū q̄z cum perdit deum. Plus dolet perdere mundū q̄z celū. Plus possessiones q̄z virtutes Plus amicos q̄z sanctos. Plus corp⁹ q̄z animā. Et de quibus ē dolē dum non dolet. s. de morte anime et de verberibus peccatorū. Prouer. xxiij. Verberaverunt me et non dolui. Mirabil' error regnat in mūdo q̄z vt dic̄ aug. Quia moritur hō in corpe et omnes amici circueunt et plorant moritur in anima et nullus dolet et nullus ploratur. Sic ergo patet q̄ quattuor affectiones anime sunt corrupte in peccatore. propt q̄d dicit Boe. Gaudia pelle. pelle et timorē spemq̄z fugato. nec dolor assit Nubila mēs est iunctaq̄z frenis. Hec vbi regnat. Ex horum aūt quattuor corruptionibus oēs potentie anime inficiuntur tam interiores q̄z exteriores. Nam voluntas fallacia bona vult. Intellect⁹ falsa cognoscit. memoria malorū recordatur cor praua cogitat. oculi vana vident. aures inhonesta audiunt. lingua peruersa loquitur. manus illicita tangūt et breuiter omnes potentie anime sunt infecte Tercio p lepram significatur peccatū ratione opationis et proprietatis. Habet em̄ lepra septē pessimas actiones in corpe effecere septē peccata mortalia figurātes quas require infra do. xiiij. post trinitatis in moralitate sermonis Quarto p lepram intelligitur peccator ratione curationis. q̄z solus deus potest curare leprosum. et similit peccatores. Hoc etiam ibidem require. Et nota q̄ quinq̄z modis legim⁹ lepram curatam fuisse in scriptura qui signant quinq̄z modos curationis peccatorum. Primo aque ablutione vt lepra naaman. qui curatus est in iordane vt patet. iiij. Reg. v. Et significat baptismū in q̄ omnia peccata mūdant. Apoc. i. Qui dilexit nos et lauit nos in sanguine suo. i. in virtute sanguinis sui in baptismo opat. Signat etiam lacrimarum effusionē. in quibus lota fuit magdalena et petrus. Luc. xxiij. Egressus petrus flevit amare. ps. Exitus aquarū deduxit oculi mei q̄z nō. cu. le. t. Secūdo p lone oliue sione vt patet ꝺ illis. x. leprosis. quibus dixit. Ite ostē. vo. sa. Et fac. ē dum. i. mū. sunt. Luc. xvij. Et signat confessionez in qua homo ostendit. Scientiam sacerdoti loco dei que ē tante virtutis q̄ statim vt homo confitet firmiter confiteri mundatus ē a culpa. et a pena infernali liberat⁹. ps. Dixi confitebor. me iniu. m. dño et tu re. impi. p. m. Et magna ergo misericordia dei accessit. q̄ tā facilia et efficatia remedia ptra peccata instituit et homo miser non sumit ea. Tercio presentie separatione vt lepra marie sororis moysi. p qua cum moyses rogaret vt sanaretur. respondit dñs. sepetur primo et maneat extra castra sex diebus. vt patet. Num. xii. Et signat excōicationez. et aliaq̄ penarū ecclesiasticaq̄ irrogationē. que sunt vt quedam medicine amare purgātes malos humores. Quidaq̄ habent humores ita inueteratos. i. peccata ita infixa anime p obstinationē q̄ non nisi per fortem medicinam. i. disciplinam extirpant. Job. vi. Peccata mea sicut sagitte in me sunt. i. Cor. v. Deo creui hmōi tradere sathane in interitū carnis. i. vexationē sathane vt spūs salus fiat.

In primitiua eñ ecclesia qui excõmunicabantur statim a demõe vexabañ ¶ Quarto man⁹ inclusione vt man⁹ moysi q̃ extracta de sinu moysi leprosa apparuit ⁊ reposita in sinu similis facta ẽ carni relique. vt patet. Exo. iiij. Et signat religionis ingressuz Aliqui enim in seculo sunt valde leprosi ⁊ peccatores. qui dum intrant religionem curantur. Sic curatus ẽ matheus. dum illaz sanctam ⁊ venerabilem apostolor religionem ⁊ p̃sortium ẽ ingressus. Est enim religio quasi quoddã martyrium in quo omnia peccata purgantur. ¶ Quinto tactus impressione. vt hic leprosus. ⁊ signat penarũ ⁊ tribulationũ inflictionez q̃ sunt vt quodam purgatoriũ peccatorz rubiginem consumens ⁊ animam cutilantez reddens Est autem duplex purgatoriũ. Unum in vita ista in quo homo leuiter tangitur. q⁹ omnis pena in p̃nti leuis et momentanea ẽ. vt di. apo. ij Cor. iiij. In quo homo p̃bat qua si aur per ignem an sit vez aur. Geñ. xxi. Accede ad me vt tangaz te fili mi ⁊ p̃bem vtr tu sis filius meus. Aliud purgatoriuz est in alia vita. in q̃ homo fortiter tangitur. ⁊ vt ferrum mixtũ terre. s. vena ferri. ponit in igne magno ad purgandũ Propter qd̃ qui sunt ibi mĩam a nobis postulare nõ cessant. Job. xix. Miserem̃. m. mi m. sal. vos a. m. q⁹ ma. do. te me. Tercio ponunt miraculum primum subsequentia q⁹ facto miraculo dixit iesus mundato. vide nemini dixeris. ⁊ attende. q⁹ q̃uis hoc verbum sit in forma p̃cepti non tñ p̃cepeum fuit. quomodo eñ ⁊ quare et p̃cepisset vt nemi diceret. cum sanauerat eum coram multis tunc bis. sed vt daret no. exemplũ. vt in bonis operibz gloriam hominuz non queram⁹. iõ sic mandauit glo. Celari iussit et celari non potuit. sed dat exemplũ. vt sui sequaces in magnis q̃ faciunt lateri velint. sed vt p̃sit alijs p̃damur inuiti. Insinuatur etiam ẽ hoc. vt qui gloriã mundi fugit. maxime eã apprehendit. vt patet in sanctis qui spreuerunt gloriã mũdi ⁊ mõ ita exaltantur i hoc mũdo a mũdo. ⁊ eñ a mũdanis. vnde sapiens quidam. Hoc solũ habet huius mũdi gloria gloriosum q⁹ se appetentes fugit. ⁊ se fugiẽtes appetit. Sequit Vade ostende te sacerdoti. Glo. Mittit ad sacerdotẽ propter humilitatem. vt sacerdoti deferat honorem. Eccl. vij. Honorifica sacerdotes. Specialiter autem exhortatur ad confessionem q̃ post cõtritionem in qua homo mundatur a culpa necessaria ẽ ad salutem. Prouer. xxviij. Qui abscõdit scelera sua nõ dirigetur. qui aũt p̃fessus fuerit ⁊ reliquerit ea misericordiam p̃sequetur. Sequit. Et offer munꝰ tuuz q̃d̃ p̃cepit moyses leprosos offerre in testimonium sue curationis. vt recipiaris ab omnib tanq̃z mund⁹ Circa q̃d̃ sciendũ. q⁹ vt habetur. Leui. xiiij In mundatione leprosi. i. si p̃tigit q⁹ leprosus mundarek a lepra. multa debebant obseruari. Nam sacerdos debebat exire ad eũ extra castra. ⁊ mundat⁹ debebat habere duos passeres viuos. ⁊ aquas viuas. i. de fõte scaturiente in quodam vase ficili. ⁊ quẽdam baculum de ligno cedrino. et vermiculum. i. quendam filum rubeum. ⁊ aliquã tulum de ysopo. et sacerdos debebat accipere vnum de illis passeribz ⁊ inscindere et guttur. ita q⁹ sanguis eius distillaret super aquas illas viuas in vase ficili. ⁊ debebat accipere alium passerem viuum. ⁊ ligare ipsum simul cum ysopo ⁊ baculo cedrino cuz filo illo rubeo. ita q⁹ fieret aliqd̃ aspersiolũ. q̃d̃ debebat intingere in illis aquis viuis. ⁊ aspergere leprosum mundandum septies ⁊ postea debebat sacerdos soluere istũ passerem viuum ⁊ mittere cum auolare in agz ⁊ tunc mundandus debebat intus redire ĩ castra ad consortium hominum. sed non in domum suam. ⁊ ibi debebat stare septẽ diebus. ¶ In capite vero septem dierum debebat lauare vestimẽta sua. ⁊ radere omnes pilos corporis sui. octauo vero die debebat offerre ad hostiũ tabernaculi duos agnos ⁊ vnam ouem de quibz fiebat sacrificium deo. debebat etiam apportare vas olei de quo sacerdos debebat effũdere in palmam man⁹ sinistre ⁊ digitũ dexterz intingere in oleo dicto sue palme ⁊ p̃gere versus altare septies. ⁊ de reliquo oleo palme man⁹ debebat vngere aurem dexteraz mũdati ⁊ pollices man⁹ dextere ⁊ pedis dextri. ⁊ bis pactis die octauo rediebat in domũ suam. Totũ hoc erat in figura mundationis peccatoris q̃ fit i baptismo Quia vt dicit apostolus. i. Cor. x. Omnia in figura

contingebant illis. In baptismo enim virtus mortis ⁊ sanguinis xpi operatur. Que virtus non applicatur hominib⁹ nisi mediante baptismo. Unde duo passeres significabant duas naturas que fuerunt in christo scz diuinam et humanam. quarum vna. s. humana fuit mortua et sanguinem eius fudit id est virtutem suam super aquas baptismi quia in eius virtute baptismus habz purgare peccata. et hoc significat passer occisus. Alia vero natura. scz diuina non fuit mortua. nec aliquid passa. q̄ significabat passer auolare dimissus. Tamen baptism⁹ in virtute deitatis christi habet efficatiā infinitam ad omnia peccata delenda. et ideo passer viuus dimittebatur in aquas. Lignū cedrinum est lignum imputribile et significat xpi animam immortalem. Vermiculum vero. id est filum tinctum vermiculo id ē colore rubeo signat carnem christi ī suo sanguine rubricatam. ysopus vero qui ē herba odorifera. et medicinalis multa habens folia. signat multiplicem virtutē passionis christi. ista quattuor fuerūt simul cōiuncta. s. passer viuus. i. deitas. cedrus id ē anima christi. ysopus id est virtus ⁊ operatio christi. et vermiculum id est caro christi et sic ligata mittebantur in aquas et sacerdos aspergebat leprosum septies. quia virtus passionis christi que procedit a diuinitate ⁊ a carne ⁊ ab anima nō purgat peccata nisi mediante aqua baptismi. Unde el⁹ virtus non tangit peccatorem nisi p̄ baptismum aque sanguinis vel flaminis. Septies autem aspergebat ad ostendendū q̄ omnia genera peccatorū que sunt septem ī baptismo mundantur. Et inde mundat⁹ primo restituitur habitationi hominum. id ē iustificatus congregationi fidelium et angelorum sed non statim redit in domum suam sed primo debet facere sacrificium deo. Domus peccatoris mundati et iustificati est celum. Hebre. xiij. Nō habem⁹ hic manentem ciuitatem sed fu. inq̄. Ad quam iustificatus non statim vadit. sed primo debz facere sacrificium deo p̄ mundatione sua ⁊ tantum beneficium recognoscere. et debet offerre in sacrificium duos agnos et vnam ouem id ē gemminum amorem. s. dei et p̄ximi qui sunt duo agni nouelli. Johannis xiij. Mandatum nouum do vo. vt di. iii. Qui vero significat innocentiam noue vite quam mundatus debet inchoare. Et sic debet deo totum amorem suum offerre et in nouitate spiritus innocentiam vite conseruare. vt non rursus mortis operib⁹ inq̄netur. Debet etiam secum portare oleum. id est habere opera pietatis. q̄ septies debet proijci versus tabernaculum. quia omnia opera bona. que procedunt a septē virtutibus. que virtutes procedunt ab oleo id est a gratia spiritussancti debent tēdere versus celum quod est tabernaculum dei non manufa. id est debent fieri ad honorem dei ⁊ edificationem ecclesie. De quo oleo debet vngi auris dextera mūdati. vt libenter audiat verba sancta. et pollices manus dextre et pedis dextri. per manum dextrā intelliguntur opera bona per pedem dextrū bona desideria. Omnia enim opera humanis et desideria debent esse vncta oleo letitie spiritussancti in anima deuota. Eccl. xl. Oleum de capite tuo non deficiet. Sicut cerunt ille quinq̄ virgines prudētes. sed quinq̄ fatue non sum. ole. in lam. id est in operibus suis. vt dicitur. Mathei. xv. Et ideo lampades earum extincte fuerunt. id est opera earum perierunt. Sed manus sinistra id est mala operatio non debet inungi oleo pietatis. vt bōa intentiōe fiat. Uerbi gratia. Ille qui feneratur vt det elemosinam ⁊ filias maritet ne fornicentur. vngit manum sinistram oleo. Et simile est de omnibus malis que bona intentione fiūt. Et postq̄ homo sic fuerit mundatus a peccato tunc septima die id est septima etate que est etas morientium lauabitur ⁊ radetur ab omnibus pilis id est ab omnib⁹ mitserijs. et sic anima munda et lota die octauo id est etate octaua que est etas resurgentium simul cum corpore redibit in domum suam id est in celum. Et sic patet primum ⁊ p̄ consequens primum miraculum. s. mūdatio leprosi ¶ Consequenter ponitur secundum miraculū. s. curatio paralitici. Circa q̄ quinq̄ facit euangelista. Primo introducit centurionis orationem vel petitionem ibi. Cum autem intrasset capharnaum accessit ad eum centurio. Secundo curatōnis promissionem ibi. Ego veniam ⁊ cu. eū

Tercio centurionis fidelem responsionem ibi Et respondens centurio ait. Domine ñ sum dignus vt intres sub tectum meū. sed tantum dic verbo ꝛc. Quarto saluatoris admirationem ibi. Audiens autē iesus admiratus est. ꝛ sequentibꝫ se dixit. Amen dico vobis. non inueni tantam fidem in isrl. Quinto promissionis impletionem ibi Et dixit iesus centurioni. Vade ꝛ sicut credidisti fiat tibi. Dicit ergo. Cum introisset iesus capharnaum accessit ad eum centurio. id est princeps super centum milites qui erat alienigena natione. s. ydume⁹. vt dicit glo. Sed contra. Luce. vij. dicitur ipm misisse ad eum seniores iudeoꝝ rogans eū. vt veniret. ꝛ postea iesu veniente misit amicos vt dicit. Seipsum non sum dignus arbitratus vt venirem ad te. Ergo ipse non accessit Et dicendum ꝑm aug. qꝫ non est contrarietas quia illud per nosipsos dicimur facere qđ per amicos fieri procuram⁹. vel corpore fore venit. sed iudeis tanqꝫ familiaribus xpi negocium commisit. vt ipsi hoc impetraret Et ideo lucas dicit seniores misisse. Vel vt dicit interliniaris. accessit mente ꝛ deside rio. qui modus accedendi ad deum est melior. quia spiritus ē deus. et ideo vult qꝫ accedatur ad eum spiritualiter. Accessit ergo rogans eum per amicos scilicꝫ iudeos qui dixerunt. vt patet Luce. vij. Dignus ē vt hoc illi prestes. diligit enim gentem nostrā et synagogam ipse edificauit nobis. Et dixit. Domine puer meus. i. seruus meus iacet in domo paraliticus. Contra illos qui statim seruos dum infirmantur emittūt foras. Consequenter ponitur promissio cū rationis vbi ait. Ego veniam virtualiter licꝫ non corporaliter. ꝛ curabo eum. quia virtꝰ eius que est vbiqꝫ iuit illuc quia ibi nouꝫ effectum curationis fecit Ire enim incepit sed corporaliter non peruenit. vt dicit Luc. vij. Consequenter ponitur fidelis responsio centurionis. qui ait. Domine non sum dignus vt intres sub tectum meum. Nam et ego homo sum habens sub me mi. ꝛc. q. di. Sicut ego sum sub potestate. et nihilominus habeo sub me milites qui ad nutuꝫ mihi obediunt. ita tu ꝑm humanitatem es sub deo. et ꝑm deitatem omnia subsunt tibi et ad nutum opediunt. et ideo dic tantū verbo et sanabit. puer. m. In quo magna eius fides apparuit. Et ideo quarto sequitur admiratio saluatoris qui audiens tantam fidem in homine gentili admiratus est. id ē ad modum admirantis se habuit. faciēdo aliquem gestum admirationis Non enim admirando in eum cadit. qui omnia ab eterno nouit. Et sequentibus se cum admiratōne locutus est di. Amen dico vobis nō inueni tantam fidem in israel. Sed nōne inuenit maiorem in beata virgine ꝛ in iohanne baptista. qui ait. Ecce agnus dei ecce qui tol. peccā. mun. Johannis. i. Et in petro ꝛ in alijs discipulis qui dixerunt Tu es christus filius dei viui. Mathei. xvi. Et dicendum qꝫ facta comparatiōe verum di. qꝫ centurio non audierat prophetas. nec vocē patris dei. Hic est filius meus di. sicut iohānes ꝛ apostoli. Nec angelus fuit ei locutus sicut beate virgini. Nec vid erat eū adhuc mirabilia facientem. Et ideo facta comparatione maiorem fidem habuit. In quo innuitur qꝫ gentiles qui ei⁹ mirabilia non viderunt maiorē fidem habituri erant i xpm qꝫ iudei. quibus tanqꝫ filijs panem filiorū dedit in eis virtutes ꝛ miracula operando Et quia ipsi filij cōtumaces et rebelles fuerunt lumini. ac patrem suum occiderūt. ex hereditati sunt celi hereditate amissa. ꝛ gentiles qui in ipsum crediderunt introierunt in regnum in filios adoptati. Et hoc est qđ sequitur. Quia multi ab oriente et occidēte id est de diuersis partibus mundi venient et recumbent cum abraā. ysaac et iacob in regno celorum id ē sicut patriarche propter fidem quaz habuerunt in spe beate glorie quieuerunt. sic gentes in me crediture ad eternam gloriaz transferentur et iudei filij regni ejcientur extra regnuz in tenebras exteriores inferni propter eorum incredulitatem et duriciam cordis sui. Vltimo ponitur promissionis impletio dum ait iesus centurioni. Vade et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer ei⁹ in illa hora Vt patet ex dictis patet oratio et petitio centurionis ex quattuor commendabilis apparet. s. a sapientia. humilitate. fidelitate. et pietate. Hec autem quattuor apud deum omnē orationem faciunt exaudiri. Primum ē sapientia naz sapienter petiuit. vtpote rem

bonam. Nam stultū est petere qđ possit iu/re negari. vt dicit catho. Et tempore con/gruo scz quando christ⁹ intrauit capharna um id ē ecclesiam iustoꝝ. nam capharnauz interpretatur villa pulcerrima. ⁊ villa pin guedinis. et consolationis. que tria optime ꝓueniunt ecclesie iustorum. Antea essi pete re salutem nihil proderat quin post mortē omnes ibant ad infernum Petamus ergo ⁊ nos sapiēter. qz adhuc iesus ē in capharnaum. Mathei. xxviij. Ecce ego vobiscum sū. vsqz ad ꝓsum. se. Mater filiorū zebedei cuius illa esset coniuncta christo. tamē qz nō sapienter petiuit a xp̄o exaudita non est. Petamus rem bonam. Nam salomon qz rem bonam petiuit scz sapientiam. fuit ple/narie exauditus vt patet. iij. Re. iij. ¶ Se cundum ē humilitas cum ait. Non sum di gn⁹. vt intres sub tectum meū. Eccl. xxxv. Oratio hūliantis se nubes penetrat Tūc autem homo humiliat se in oratione quā/do peccatoꝝ se recognoscit. Sic recogno uit se publicanus nō phariseus. et ideo ille fuit exauditus ⁊ alter ꝓdemnatus. Tercius est fides. Unde ait. sed dic ver. ⁊ sa. pu. m. Ja. i. Postulet autem in fide nihil dubitās Quia omnia possibilia sunt credenti. Ma thei. xxi. Si habueritis fidem ¶ Quartū est pietas qua compassus ē seruo suo. et nō expulit eum vt multi faciunt. Si ergo vo/lumus exaudiri. compatiamur alijs ⁊ com patietur deus nobis. Sic compatiebatur iob. d. Compatiebar quondaz anima mea pauperi. Job. iij. Et oculus fui ceco et pes claudo. In eodem. xxix. Et deus postea cō passus ē ei et reddidit ei omnia duplicata vt patet iob vltimo ca. ⁊c. ¶ Moralitas ¶ Moraliter per istum paraliticū designa/tur peccator cuius conditio prout hic inui tur apparet miserabilis quantum ad quat/tuor. scm qđ quattuor mala facit peccator q̄ sunt seruitus persone. transformatio natu/re. infirmitas creature. ⁊ vexatio anime Pri mum ē seruitus persone Unde puer meus id est seru⁹ meus. Nam peccator efficit ser uus peccati. Johannis. viij. Qui facit pec/catum seruus ē peccati. et non solum vnius peccati. sed oīm que in eo regnant q̄ ligant hominem tanqz seruum Prouer. v. Funi/bus peccatorum suorum quisqz cōstringit

Unde boe. in li. de ꝓso. probat. qđ peccator nunqz est impunitus. sed statim habet pe/nam pro peccato. scz seruitutem peccati. q̄ est maxima pena. sicut libertas predulce bo num. Secundum est transformatio natu/re. qz iacet. Homo est factus rectus. cete/ra animalia curua. vt ipsa statura indicz ho mini qđ debeat ꝓēplari. vt dicit Qui. poe/ Os boi sublime dedit celūqz videre Pec cator autem peruertit naturam in terra nō in celuz respiciēdo. esa. Incuruat⁹ sū vsqz in finem. Hiere. xx. Uerterunt ad me dor/sum. ⁊ non faciem. Quia peccator terrena cogitat. terrena loquitur. terrena operatur Hieremie. xxij. Terra terra terra audi ver/bum domini. Et qz homo habet vim ama tiuam per quā in illud qđ diligit transfor/mat. iuxta illud hugo. ō sancte vict. Scio anima mea qđ ī illud qđ diligis transforma ris. Inde est qđ amando terram efficit ter/ra qui est imago dei ⁊ in deum debuit trans formari. aug. Talis est vnusquisqz. quale id qđ diligit. terram diligis terra es. deuz diligis de⁹ es. ps. Ego dixi dij estis. Ter cium est infirmitas creature. qz paralyticus Paralisis est dissolutio membroꝝ seu ner/uorum nō valentiū recipere influentiā vir/tutis a corde propter opilationem. vel ꝓ pter malos būores in ipis existētes Quā infirmitatem recte patitur peccator. Nam influentiam cordis ecclesie. id est xp̄i qui ē cor ⁊ caput ecclesie non valet recipe. Sa/cramenta enim q̄ fluxerunt de corpore xp̄i pendentis in cruce. vt di. aug. non recipit. Et hoc ꝓpter malas affectiones quas ha/bet in anima a quibꝫ non curatur. quia non vult recipere medicinā. Et breuiter ad om nia opera bona peccator ē valde infirmus nec ei sapiunt. nec ea facere potest. Quar/tum ē vexatio anime qz male torquet Pec catū delectat corpus sed vexat animā aug. Justisti domine ⁊ sic est vt pena sit sibi om nis inordinatus animus. Quando essi pec cator cogitat bona. q̄ perdidit. mala q̄ fe/cit. ⁊ periculum qđ ei imminet si moreret. nisi sit omnino stultus valde tormentatur. Job. vij. Peccata mea sicut sagitta fixa sūt in me fixa Sicut homo tormentatur habēs ferrum in vulnere. sic peccator habens pec catum in anima. Et sic patet de euangelio.

De epistola. Sermo xxi.

Dilite prudentes esse apud vosmetipsos. Ro. xij. Sic dixit boe. primo extirpanda sunt vicia. deinde inserēde vtutes. Hiere. iiij. Nouate vobis nouale et nolite serere inter spinas. Semen enim qđ inter spinas cecidit suffocatum fuit. vt di. domi nus. Mathei. xiij. Jō apostolus in hac epistola nos hortatur ad extirpationem mali. postea ad perfectionem boni. In qua quidem epistola quattuor facit. Primo nobis prohibet ne prudentiam inutilem ꝛ pſumptuosam possideamus. in principio epistole. Secūdo nos monet ad illud quod ē magne perfectionis vt nulli malum ꝓ malo reddētes pacem cum inimicis habeam⁹. ibi. Nulli ma. ꝓ ma. red. Tercō nos monet. vt etiam inimicis bona prebeam⁹. ibi. Si esu. in. t. ci. il. Quarto subīfert generale documentum. quomodo in malis omnibus nos geramus. ibi. Noli vinci a malo. sed vin. in bo. ma. Primo ergo prohibet ne prudentiam inutilē ꝛ pręsūptuosam possideamus. ſm qđ hoc verbum dupliciter potest exponi. Nam si exponit. Nolite prudentes esse apud vosmetipsos id ē prudentiam vestram nolite inter vos continere. sed alijs communicate ipsos dirigēdo ꝛ ordinando. sic prohibet nobis prudē tiam inutilem. Prouer. xx. Sapientia abscon. ꝛ thē. inutius que vultas in vtriscz. Unde ille fero piger qui abscō. ta. do. s. cō demnatus est vt dicitur Mathei. xxv. Si autem exponitur. Noli pruden. esse ꝛc. id est non vos prudentes reputetis. sic pſumptuosam prudentiam nobis vetat. vt ī oculis nostris prudentes nō simus. Esa. l. Ue qui prudentes estis in oculis vestris. id est corā vobismetipsis. Sic ergo primo nos admonet. vt prudentiam habeamus ꝛ ipsam alios doceamus. Cum enim prudentia sit virtus optima per quam tota vita hōis dirigitur ꝛ sine qua homo animalibus stultior efficitur cum multa animalia prudētia dicantur. bonum autem vt dyo. di. suuipsius est communicatiuum profecto prudentiam habere ꝛ cōmunicare debem⁹? Circa qđ sciendum qꝫ prudentia tria considerat scz futura presentia et preterita. Bene. Si sapiens fuerit animus tuus trib⁹ temporibus dispensetur. futura precaue pſentia dispone. ꝓterita memorare. Sap. viij. Attingit ergo a fi. vscz ad fi. for. et dis. omnia su. scz prudentia. Unde illa sancta animalia de quibo dicitur. Ezechiel. ij. ꝛ apo. iij. Per quem viri euangelici signant erāt plena oculis. ante ꝛ retro. quia viri prudētes omnia perspiciunt. futura presentia et preterita. Primo ergo prudentiam habere debemus ad futurorū cautelam ꝛ ispectionem. quia vt dicit boecius non essi qđ ante oculos situm ē sufficit intueri. sed rerum exitus prudentia mentur. Exemplum đ ioseph q̄ septem annis fertilitatis congregauit vt tēpore famis haberet. Peccatoz autem sicut bestia non considerat nisi presentia. Contra qđ dicitur. Eccle. vij. Memorare nouissima tua et in eter. nō pec. Hanc prudentiam docet nos formica. Prouer. vi. Vade ad formi. o piger et conside. vi. eius que congre. in mes. i. ci. Secundo debemus habere prudentiam ad presentium dispositionem. vt scz sic vtamur diuicijs ne in paupertatē deueniamus. sic negocietur vt non ꝓdemnemur. sic dominemur. ne seruire cogamur. sic honorem recipiamus vt non vituperemur. Omnia ista cauet prudentia virtus moralis etiam in hominibus mundi. Et multomagis prudentia spirit⁹ virtus diuina in filijs dei. Nam non vult hic ditari ꝛ delectari. ne in perpetuum paupertatem habeat ꝛ doloꝛez. Juxta illđ Luce. Ue vobis diuitibus. qui ha. hic conso. v. In eodem. xvi. Recoꝛ. fi. quia re. bo. in vi. Sed vult hic depauperari et cruciari vt homo in perpetuum sit beatus. vt dic augustin⁹. Luce. vi. Beati pauperes spū quoniam ipsoꝝ ē regnum celoꝝ aug. Domine hic vre. hic seca Item sic negociatur vt ñ condēnetur. sed optime remuneret. Mathei. xxvi. Euge serue bone ꝛ fi. quia in pa. su. fi. super mul. te consti. Item dominatur creaturis ꝛ vicijs ꝛ nunqz seruit. Job. viij Semē abrae sumus. ꝛ nemini seruiuimus vnqz. Item in dignitate. sic honore fungit⁹ qꝫ nō ꝓfunditur. qꝫ in ipsis nō eleuat. sed humiliatur Exemplū de paulo qui postqz

fuit raptus ad celū et a christo glorioſe ad apoſtolatum vocatus. dixit Ego ſum mini mus apoſtolorum. qui non ſum dignus vocari apoſtolus. i. Cor. xv. Sic etiā magn⁹ patriarcha abraam qui poſtq̄ deus ei locutus fuerat dixit. Loquar ad dominum meum. cū ſim cinis ⁊ pulvis Geñ. xviij. Sic mater dei poſtq̄ angelus ei locutus fuerat aſſerens eam ſuper omnia exaltatam vtpote filium dei pariturā dixit. Ecce ancilla domini ⁊c̄. Luce. i. Et quia iuxta ſententiam domini. Luce. xiiij. Omnis qui ſe humiliat exaltabitur ideo in deo ſpiritus prudentis ſumme exaltaf. Eſa. lij. Ecce ſeru⁹ meꝰ eleuabitur exaltabiſ ⁊ ſublimis erit valde. Prudētia vero mūdi et carnis omnia hec facit in contrariū. Et ideo mors eſt vt dicit apoſtol⁹. Ro. viij. Quia ſoluꝫ hic vult ditari ⁊ delectari. honorari et dominari. et quid ſequaf non curat. ⁊ mala preſentia fugit. et non curat incidere in futura. ſimil eq̄ vmbratico qui propter vmbraꝫ in magnū precipitium cadit ⁊ ſaltat. ſimilis etiaꝫ cant portanti carnes ſuper pontem qui ꝓpf vmbram carnium reſultantem in aqua dimittit carnes vt dicit eſopus. Omnia eñ bona et mala preſentia ſunt vmbra futuroruꝫ bonorum ⁊ malorum. Et de hac prudentia et ſapientia mūdi loquitur iaco. in canonica ſua. c. ij. di. Non eſt iſta ſapientia ꝺ̄ ſurſum deſcendens. ſed terrena animalis dyabolica. Terrena eſt prudentia auarorum. qui vt talpa inuoluunt ſe terrenis ⁊ optime ſciunt terrena lucrari. Et tales vocat mundus valde prudentes. De ſpiritualibꝫ eñ nihil vident ſicut talpa extra terram nō videt lumen. Animalis ē prudentia carnaliū qui ſciunt gaudere et perfrui bonis mundi ⁊ vt animalia nihil aliud deſiderant quoꝫ deus vēnter eſt. Dyabolica ꝺ̄o ē prudētia ſuperborum qui caute dominantur et prudenter ſciūt opprimere inimicos. ⁊ amicos acquirere. itaq̄ oppreſſi ab eis vix poſſunt perpendere. Tales ſignificanf per milites pilati qui dicebant chriſto. Prophetiſa. quis eſt qui te percuſſit? Luce. xxiij. Et tales mundus ſuper omnia reputat prudentes. Tales ſunt prudentes apud ſemetipſos. de quibus hic loquitur apoſtolus. qz ſunt prudentes apud mundum. ſed ipſi ſunt mūdus. i. Johannis. ij. Omne qđ ē in mundo id eſt in hominibus mundi. aut eſt cōcupiſcentia carnis aut ꝓcupiſcentia oc. aut ſuperbia. ¶ Tercio debem⁹ habere prudentiam ad memoriam preteritorum vt ſcz memoremur quot mala propter peccata hominiꝫ euenerunt. vt ab ipſis caueam⁹. ⁊ quomodo deus iuſtos exaltauit. vt ad iuſticiā animemur. Unde ſapiens quidam. Felix qui ex alieno periculo nouit ſibi cauere. Recordemur enim q̄ dyabolus et omnes angeli mali tam nobiles creature propter vnā ſuperbiam de celo ſunt ad inferos ꝓiecti in ꝓpetuum cruciandi ibidem. Primi parētes ad imaginem dei facti ꝓpter gulam ⁊ vanā gloriam de paradiſo ad hanc vallem miſerie ſunt expulſi ⁊ morte et miſerijs infinitis cum tota poſteritate ſua addicti. Propter peccatum carnis totus mundus. ꝑter octo aīas aquis diluuij eſt ſubmerſus. Et pharao cum toto exercitu ſuo ⁊ ſennacherib cū centum et octoginta milibꝫ propter iniurias ⁊ oppreſſiones quas ſeruis dei inferebant penitus ſunt extincti. Et pluſq̄ ſexcenta milia filiorum iſrael propter incredulitatem ⁊ diffidentiam proſtrata ſunt in deſerto ⁊ diuerſis mortibus interēpta. et ſolum duo terram promiſſionis intrauerunt. Nō ne propter peccata ⁊ iniuſticias ⁊ diuerſos dolos regna ⁊ ciuitates deſtructe ſūt. Ubi ē troya. vbi ē niniue. vbi ē carthago et babilō. apō. xviij. Cecidit babilō illa magna. ⁊ facta eſt habitatio demoniorꝫ. Eccl. x. Regnuꝫ de gente in gentem tranſfertur. ꝓpter iniuſticias ⁊ diuerſos dolos. Quid ergo fratres putamuſ nos effugere iudicium dei ſi peccauerimus ⁊ tantam neglexerimus ſalutem. Ro. ij. Ignoras quoniam benignitas dei ad penitentiam te adducit. Secundum autem duriciam tuam et impenitens cor theſaurizas tibi iram in die ire ⁊ reuelationis iuſti iudicij. Ibidem Ira ⁊ indignatio. anguſtia ⁊ tribulatio in omnem animā hominis operantis malum. Sed benignitas dei eſt peccatoribus nociua. Eccl. viij. Quia non proferf cito ꝓtra malos ſententia. filij hominum abſq̄ vllo timore perpetrant mala. Similiter memorari debemus quomodo deus iuſtos exaltauit vt eos imitemur ¶ Nonne ioſeph factus eſt domin⁹

egipti qui custodiuit mandatū ¶Nōne moy
ses constitutus est deus pharaonis et dux
super populum domini. qui negauit se esse
filium filie pharaonis magis eligens affli/
gi p populo domini q̄z terrene iocunditatis
peccatum habere. Hebre. xi. ¶Nōne dauid
pascens oues factus est rex super populum
domini ꝓpter suam mansuetudinē. Quid
dicam de apostolis piscatoribus. quorum
ossa reges ⁊ imperatores cum magna reue
rentia osculant. Carissimi nunquid manus
dei ē abbreuiata ⁊ non magis extenta imo
est extenta. Sic ergo operemur vt illi et sic
exaltabimur. sequamur opera et sequentur
nos premia. Et non simus vt cattus. qui
vult pisces cōmedere ⁊ nō vult tangere flu
uium. Dicit ergo q̄ deus adiutor noster ñ
adiuuat nisi volentem et nitentem se adiu/
uare. Ephe. v. Surge qui dormis. exurge
a mortuis ⁊ illuminabit te xp̄s ¶Et no
ta q̄ prudentia quam habere et docere de/
bemus quibusdam animalibꝫ comparatur
Et primo per christum comparatur serpē/
ti. Matthei. x. Estote prudentes sicē serpentes. Cu
ius prudentia in quattuor apparet. Nā ser
pens caput abscondit pro eo cetera mēbra
exponēdo. In arto foramine se ponit. vt ve
terem abiiciat pellem. ne incantatorem au/
diat vnam autem ad terram figit et aliam
obturat cauda. Propter inimicicias quas
habet cum homine in cauernis ⁊ in desertis
habitat. Sic ⁊ nos caput nostrum id ē chri
stum summe custodire debem⁹. ne per pec/
catum abscindamur ab eo. quin potius mor
ti nos tradere debemus. q̄z per talem mor/
tem in perpetuū viuem⁹. Luce. xvij. Qui
perdiderit animam suam id ē vitam ꝓpter
me inueniet eam. Item in arto foramine po
nere nos debemus vt veteris hominis ⁊ cō
uersationis pellem deponamus. Ephe. iiij.
Deponite vos ſm pristinam conuersatio/
nem veterem hominem. Matthei. vij. Con
tendite intrare per angustam portam. quia
arta est via que ducit ad vitam. Item ne p
suasionem dyaboli audiamus vnam autem
cauda id ē memoria mortis obstruere debe
mus. ⁊ aliam terra. id ē consideratione pro
prie fragilitatis. cōsiderātes ex quot ⁊ quā
tis potest homo perire. Qui enim castrū su
um luteum fecit guerram mouere non au
det Item cognoscentes inimicicias quas cū
mundo habem⁹. et quomodo nos persequi
non omittit iuxta illud. Job. xv. Si me p
secuti sunt ⁊ vos persequentur debemus exi
re de mundo. Esa. lij. Exite de mundo po/
pule meus. Secundo prudentia quam ha
bere debem⁹ ꝓparatur per salomonem quat
tuor animalibus. Unde ait Prouer. xxx.
Quattuor sunt minima terre. et ipsa sunt
sapientiora sapientibꝫ. Formice populus in/
firmus. qui preparat in messe cibū sibi Le/
pusculus plebs inualida que collocat i pe/
tra cubile suum Regem locusta non habet
⁊ egreditur vniuersa p turmas suas Stel/
lio manibꝫ nititur ⁊ morat in edibꝫ regum
Ista quattuor similiter nos facere debem⁹.
vt in ꝓspectu dei prudentes nos simus. Il/laz
tempore messis. qō ē tota vita presens. de
bemus vt formica fructus bonorum operū cō
gregare. vt inde in futura vita pascamur.
Eccl. ix. Quodcunq̄z potest manus tua face
re instanter operare. q̄z nec opus nec ratio.
nec sapientia. nec scientia erunt apud infe
ros. quo tu ꝓperas. Apoc. xiiij. Opera enim
illorum sequuntur illos. Item considerantes nostram fragi
litatem ⁊ modicam nostram virtutem. vt le
pus in petra christo spem nostram locare de
bemus. vt in eius virtute aduersa superem⁹
⁊ bona operemur. et p̄mia ꝓsequamur Job.
xiiij. Omnia possum in eo qui me ꝓfortat
esa. Qui sperant in domino mutant fortitu/
dinem assument pennas vt aquile current
⁊ non laborabunt. Hiere. xvij. Benedictus
vir qui confidit in domino. ⁊ erit dominus fi/
ducia eius. Item per desiderium eternorum
saltare versus celum vt locuste debemus.
sed statim debemus ad terram reflecti per
paucorum meritorum ⁊ fragilitatis nostre ꝓside
rationem. Qui enim saltat eleuatus in altū.
⁊ statim reflectitur versus terram. Sic ⁊ nos
facere debem⁹ Exemplum de pauone q̄ re
spiciens sibi pedes statim humiliat depo/
nens alas. Item ꝓsiderantes q̄ multa na
turalia. scz ingenium docilitas ⁊ multa alia
bona mūdi nobis desunt quibꝫ tanq̄z alis
si ea haberemus volare possemus. q̄z omnia
hec sunt homini data. vt versus celum vo/
let ⁊ facilius tendat. debem⁹ manibꝫ niti ⁊
in domo regis eterni morari. aug. Surgūt
indocti et celum vi regnum dei rapiunt. et

nos cum doctrinis nostris in infernum di
merginur. Et ꝓpterea di. apostol⁹. i. Cor.
vij. Unusquisq; in ea vo. qua vo. ē perma.
Totus em̄ mundus ꝓfundit̄ in eo q̄ vnus
di. Si essem religiosus sic facerez. Alius
Si nō haberem vxorem aut filios sic fa/
cerem. ⁊ sic de alijs. ⁊ nullus ē ꝓtentus sta/
tu suo. Oēs. n. in quocūq; sint statu pñt be
nefacere. ⁊ in domo regis eterni morari. q̄
stellio manib⁹ nitit̄ ⁊ morat̄ in domib⁹ re/
gum. Simus ergo ꝓtenti statu vocationis
nostre ⁊ in eo nitamur animas nr̄as salua/
re q̄ in quocunq; statu homo ꝓtentat̄ be/
ne ē sibi. ⁊ in quocunq; non ꝓtentatur ho/
mo male ē sibi. Multa aūt alia sunt que ad
prudentiam nos inuitant ⁊ prudentiā nos
docent. Et sic patet primum. ¶ Secūdo
nos monet ad id q̄d est magne perfectiōis
vt scz nulli malum ꝓ malo reddentes. pa/
cem cum inimicis habeamus. Dō nos do
cet dupliciter facere. scz vindictam non re/
quirendo. ⁊ quod ē perfectius iniuriam nō
repellendo ibi. Non vosmetipsos defendē/
tes. Dicit ergo. Non sitis alicui reddētes
malum conuicij vel alicuius pene pro ma/
lo vobis ab eodem illato. Prouer. Nō di
cas reddam malum pro malo. expecta do/
minum ⁊ liberabit te. Sed magis sitis ꝓ/
uidentes bona facere ⁊ non mala reddere.
non tantum coram deo. qui intus videt. scz
etiam coram hominib⁹. Coram deo debem⁹
bona prouidere tripliciter. scz in cogitatiōe
vt sit munda. Jsich. vij. Ue vobis qui co
gitatis inutile. In affectione vt sit sancta.
Leui. xi. Sancti eritis quoniam ego sanct⁹
sum. Et in intentione vt sit recta. Matthei.
vi. Si oculꝰ. t. sim. fu. to. cor. t lu. erit Si/
militer coram hominib⁹ etiam tripliciter. s.
in habitu ne sit notabilis. aug. Non sit no
tabilis habitus vester. In locutione ne sit
irrationalis. Sermo enim est nuncius ra/
tionis. Et ideo sine ratione ꝓferri non de/
bet. Unde in solum habentib⁹ rationem in/
uenitur sermo. Et ideo de omni verbo ocio
so merito homines sunt rationem reddituri. vt dicitur. Matthei. xij. Et in operatiōe
ne sit reprehensibilis. Ephe. v. Uidete q̄/
modo caute ambuletis. Et ita prouidea/
tis facere bona. q̄ si fieri potest aliquo tem
ti modo sitis pacem habentes cum omnib⁹
hominib⁹. ⁊ hoc quantuz in vobis ē. Aliqñ
em̄ nullo mō fieri pt. ps. Cū his q̄ ode. pa.
e. p. c. lo. il. tē. Hebre. xij. Pacē sequimini
cū oib⁹ ⁊ sanctimoniā. sine qua nemo vide
bit deū. Deinde cū dicit. Nō vosmetipos
defen. monet ad id q̄d ꝓfectius ē. s. vt iniu/
ria non ꝓpulset̄. sed magis sustineatur. Et
hoc est non sitis vosmetipos defendentes.
Matth. v. Si quis pcus. te in vnam ma. p.
ei ⁊ al. Dz date locum ire. s. vos ꝓsequēti
⁊ affligenti. q̄d facit qui aduersarium per/
mittit facere q̄d vult. Eccl. viij. Ne stes ꝑ
faciē ꝓtumelioſi. Hoc cadit sub ꝓsilio Vel
date locum ire dei vt ipse aduersarios ⁊ in
iuriātes puniat. Si em̄ vos punitis eos d̄
iniuria vobis illata. non relinquitis locum
deo vt eos puniat i die ire. i. in die iudicij.
Et nota q̄ vt di. aug. non ꝓcipit hic apost.
vt sancti nolint vindicare. cum scriptuz sit.
Apoc. vi. Usquequ dñe iuste ⁊ verax nō vin
dicas sanguinem nr̄m qui effusus ē. scz pci/
pit vt non se vindicent. sed relinquant vin
dictam ire dei. Quid ergo interest inf scīm
⁊ peccatorem cum vterq; vindictam velit.
vbi est illud. Dili. ini. ve. benefacite. h. qui
v. o. Matthei. v. Et dicendū q̄ sanctus ho
mo magis cupit corrigi inimicum q̄z puni/
ri. ⁊ cū deus punit non delectat̄ de pena ini
mici. q̄ non odit eum scz de iustitia dei. ⁊ q̄
deum diligit. hoc ei placet q̄d deo Et sancti
de celo petunt vindictam de inimicis nō vt
delectent̄ in pena inimicorū sed de iustitia
dei. ps. Letabit̄ iustus cum viderit vindi
ctā. Peccator aūt econuerso. q̄ soluz vult
puniri ⁊ vexari inimicum. et de correctione
non curat ⁊ delectat̄ de pena inimici ⁊ non
in iustitia dei. Sic ergo date locum ire di
q̄ ipse puniet. Scriptum ē enim mihi vin
dictam ⁊ ego retribuam d. dñs in prouer.
Fm lām septuaginta interpretū. vt d. glo.
Nostra aūt translatio hz. Ne dicas reddaz
malum ꝓ malo. expecta dñm ⁊ liberabit te.
Et sic patet sēm. ¶ Tercio monet ad illd
q̄d est maxime perfectionis. ⁊ sub ꝓsilio ca/
dit. vt. s. bona inimicis pbeam⁹. Et hoc est
Si esu. ini. t. ci. il. si. si. po. da il. Esa. lviij.
Frange esu. pa. t. Matth. v. Qui de. vni ex
mi. m. po. aq̄. f. tē. Et rōnez reddit h⁹. q̄ ini
mic⁹ ꝓ hoc ad caritatē inflāmabit̄. ⁊ d̄ ini/
mico efficiet̄ amic⁹. Prouer. xvi. Cum pla

cuerint dño vie hoīs inimicos ei⁹ ꝙuertet ad pacē. ꝛ hocē Hoc faciens carbones ig. ꝯgre. sup ca. ei⁹. i. feruentē caritatez. q̄ ignis est ꝯgre. super caput. i. sup mentez eius q̄ ē caput anime. Id est occasiões ꝛ quasi materias diuersas dabis ei. vt ad caritatez. q̄ est ignis inflāmetur. Luce. xij. Ignem veni mittere. in ter. i. caritatez. ꝛ quid volo. nisi vt accendatur. Hi sunt carbones vastatores ignīū qui ꝙsumunt omnem rubiginem peccatoꝝ Et sic patet tercium ¶ Quarto sub infert generale documentū. quō in oīi malo nos habeam⁹ di. Noli vin. a malo. sz vī. in bo. ma. ¶ Hoc ꝑt intelligi. viij. modis ſm qō malum octo hz facere. s. corrumpere. debilitare. merituz auferre. excecare. tormentare. imperfectum oīdere. ꝙtristare et deosum trahere. ¶ Primo ſm sensum litere vt. s. proxim⁹ non supet nos malo suo. nec corrumpat faciendo nos malos sic ipe est. sed nos vincam⁹ bono nostro malū pximū faciendo ipsum bonum ꝛ ad bonitatem trahendo. i. De. ij. Conuersationē vestraz intergētes habentes bonā vt in eo q̄ detrectant de vobis tanq̄z de malefactoribus ex bonis opib⁹ vos ꝙsiderantes glorificent deum. Sic vicit cecilia sponsum suū valerianū ꝛ mater sancti aug. ipm augusti num ¶ Secundo vincim⁹ in bono maluz. q̄ ipsum malum ꝙuertitur nobis in bonū Quod fit quando sumus ī caritate funda ti. Ro. viij. Dili. de. oīa coop. in bo. glo. Etiam malum per occasionem. vt quando post malum. ꝛ ꝓpter malum quod quis fecit cadendo a caritate. postea fortius resurgit. ꝛ feruentius bonum opatur. vt di. apo. ad Ro. v. Ubi abun. de. su. ꝛ gra. ¶ Tercio quando in ipso malo quod volebat ꝙ impatientiam nobis auferre meritum. per patientiaz meritum augem⁹. et in malo qō volebat nobis auferre animam fortiter animam possidem⁹. Math. xxi. In pa. ve. posani. vestras. Quantumcūq̄z esī calefaciat et feruear ignis si olla ē plena aqua nō frangitur. Quantumcunq̄z enim seuiret contra vincentium mundus. tamen vincentius ꝙ patientiam vicit mundu. ꝛ plus potuit sustinere q̄z mundus inferre ¶ Quarto q̄ malū qō volebat ꝙ suo furore mentez excecare ꝛ rōnez obfuscare. iuxta illud. ps. supcecidit ignis. s. tribulationis ꝛ angustie ꝛ ñ viderūt solem. nos illuminamur. qō fit q̄ credim⁹ nobis mala euenire vt a dño corripiamur. ne cū hoc mūdo dānemur vt d. apo. ad coz. Diere. Per omne flagellū et dolorem erudieris hierl'm. Sic fuit illuminatus dauid q̄ dixit angelo ꝓcutienti ꝑpl'm Percute me ego sum qui peccaui. i. Regū xiij. ¶ Quinto q̄ per ipsum malū qō volebat nos tormentare ꝛ penam irrogare. penas exoluim⁹ peccatoꝝ. vt q̄ per famemet sitim. calorem ꝛ frigus ꝛ alia mala pene q̄ in pñti patimur. a penis absoluimur peccatoꝝ. Hebre. xi. Circuierūt in melotis ī pel. capri. egen. an. Sic exoluit apostol⁹ in malis q̄ sibi euenerunt penas peccatoꝝ suoꝝ ¶ Sexto q̄ in malis non solū purgamur a penis peccatorū. sed etiam perficimur sic autꝝ in fornace. Sap. iij. Tanq̄z aurꝝ in fornace proba. elec dominus. Mala enim ꝓtrariū volunt facere. s. hominem infirmare ꝛ imperfectum ostendere. Et hoc est qō sathā. di. Job. x. Mitte manum tuam ꝛ tange cuncta que possidet. Et idem. Tange os eius ꝛ carnem. ꝛ tunc videbis q̄ in faciem bene dicat tibi. i. tunc apparebit q̄ non sit perfectus. ꝛ q̄ non sit bonus realiter. sed apparēter. Sed iob vicit in bono malum. quia in ipsis malis ꝓfectus apparuit. ¶ Septimo q̄ non solū mala patienter toleramus. sed eiā gloriamur ꝛ letamur in ipis malis que nos p̄munt. Ro. v. Sed ꝛ gloriamur ī tribulationib⁹. Act'. v. Ibant apli gau. a conspec. pci. q. dig. ba. sūt ꝙ no. ie. cōtu. pati. Mala eīm bñt ꝓtristare. ꝛ iō dū in eis letamur nō vincimur a malo. sed vincimus in bono malū ¶ Octauo q̄ ꝙ ipsa mala que patimur ad regna celorū ꝙuenimus. Matthei. v. Beati qui ꝑsecu. ꝓpter iu. tē. beati eritis cū ma. vo. bo. Dis. n. res tendit ad locū suū. locus aūt ꝛ fōs oīm malorꝝ est infernus. vbi vmbra mortis. et nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. Job. x. Et iō oīe malū inquantū malū trahit deosum g̃ in mal' ꝛ ꝙ mala tēdimus sursū ī celo. recte vicimus ī bono malū. ꝛ ñ vicimur a malo. Tū ergo oīs medicina fiat ꝙ ꝓtrarium. q̄ ꝓtraria ꝓtrarijs curant'. tunc nō vincimur a malo sed vincimus in bono malū. q̄ ꝓtrariū opamur qō habet facere malū ꝛ

ad ꝓtrarium imus ad qꝫ hz duceremalũ. Et sic patet quartum.

Dñica tercia. de euangelio. Sermo. xxij.

Ascendente ie su in nauiculã secuti sunt eum di scipuli eius. Matthei. viij. Jesus vt verꝰ homo humana opa fecit. iõ ad transeundum de vna ꝑte stagni ad aliã nauicla idiguit. nauiculam ascẽdit, ꝙ in nauicula obdormi uit. sed vt verus deꝰ creaturis impauit. et obedierũt ei ꝙ nullius opus habuit ꝙ iõ in quantũ xꝑs erat deus nõ indigebat naui. sed nauis indigebat xꝑo ne in fluctib sub mergeret qꝫ per effectũ postea patuit. Nec etiã inquantũ deus dormiuit nec dormita uit. ꝑs. Ecce nõ dormi. nec dor. ꝛc. De hac ergo materia pñs euangeliũ exiat. In quo quidẽ euãgelio quinqꝫ ponit sũmarie euãgelista. Primum ẽ iesu ꝙ discipulorũ eius in nauiculã ascensio. ad transfretanduz. in principio euangelij. Secundũ est maris ꝙ fluctuũ ꝓcitatio ad nauigantes ꝙ nauiculaz submergendũ. ibi. Et ecce mo. ma. fac. ẽ in ma. ita vt na. op. fluc. Tercium ẽ iesu a discipulis excitatio ꝙ eorundẽ ad ipm deprecatio ad periculũ euadenduz. ibi. Et accesserũt. ꝙ sus. e. d. Dñe sal. n. pi. Quartum est iesu digna increpatio. ꝙ ad mare ꝙ ventos eius dem impium ad tranquillandũ ibi. Et dixit eis. qd timidi estis mo. fi. ꝙ sur. ꝙ impa. ven. ꝙ mari. Quintũ est hoim existentiũ in naui admiratio. ꝙ potestatis iesu ꝓfessio ad omnia coercendũ. ibi. Porro ho. naute ꝗ apli. vt di. glo. mirati sunt dicentes Qualis ẽ hic. qꝫ ꝙ venti ꝙ mare. o. ei. Quamuis origenes di. qꝫ non apostoli mirati sunt sed homines quoꝝ erat nauicula qui cum ipis erant ¶ Primo ergo ponit iesu ꝙ discipuloꝝ eius in nauiculã ascensio ad transfretãdum Et hoc est ascendente iesu in na. vt. s. de vna ꝑte stagni. vel laci ad aliam transiret. secuti sunt eũ discipuli eius cum eo ad eundez locũ ire volentes Quamuis enim potuissz super mare ambulasse sicut alia vice fecit. vt patet. Matthei. vi. Quarta autẽ vigilia noctis venit ad eos ambulans sup mare. tamen voluit nauigio ad illam terrã venire. qꝫ nunc humana, nunc diuina opa ostendebat. vt se vꝝ deum ꝙ verum homi nez comprobaret. vt daret nobis exemplũ qꝫ in bis que possumus opari ꝓnos nõ debemus temptare deum diuine prouidẽne nos committentes ꝙ nibil penitus operantes. Nam christus non volauit sed cũ aliis nauigauit Sic ꝙ nos debemus in mari huius seculi nauigare ꝙ remos accipere et bona operari Multi volunt soluz volare ad celum et nibil volunt operari in terra. Contra quos apostolus. ij. Thessa. iij. Qui non vult operari non manducet. Littera plana est. qꝫ hoc euangelium bistoriale est et non doctrinale, ¶ Mozalitas Mozaliter autem ad instructionem nostram duo bic videamus. scz quid per nauiculam ꝙ quid per mare significet ¶ Circa primum sciendum qꝫ per banc nauiculam tria significantur. scilicet ecclesia. religio. crux christi Hoc tandum ergo qꝫ christꝰ banc triplicez nauẽ ascendit. Et similiter discipuli eius. Et omnis perfecte viuens ad portum eterne salutis desiderans venire. eandem triplicez nauem ascẽdere debet. scz nauem ecclesie. nauem religionis. et nauem penitentie. id est crucem penitentie. Nam et ecclesia militãs et religionis status. et crux penitentie ꝙ nauem possunt intelligi. ¶ Prima nauis est ecclesia militans que ratione figurate nauis. per nauem congrue designat. Nam sicut nauis in capite et in cauda est arta ꝙ in medio lata. sic sancta ecclesia in principio fuit arta. Exemplũ de sancto marcello papa qui multis annis fuit deputatus ad custodiam animaliũ. Et btũs vrbanus papa multo tempore in sepulcris martyrum latitauit. Hebre. xi. In solitudinib errantes in montib et speluncis. et in ca. ter. Similiter in fine temporis antixꝑi erit valde arta Quia vt dr. Matthei. xxiiij. Erit persecutio magna ꝙ tal. qua. nõ fu. ab o. mũ. In medio aũt. s. modo est valde ampla ꝙ ꝗuz ad numeꝝ. qꝫ multi sunt fideles. ꝙ ꝗuz ad gaudiũ. qꝫ patrimoniũ crucifixi ẽ valde ꝛ diuiciis ꝙ bonoribꝫ exaltatum ꝙ abundant valde tabernacula clericoꝝ ꝙ audacter prouocant deum. cũ ipse omnia dederit in manibus eoꝝ. Job. xij. Et quia vt dr. Matthei. vij. Arta ẽ via que ducit ad vitaz ꝙ ampla ꝗ du. ad ꝑdi. iõ in primitiua ecclesia ꝑlati multi saluabant ꝙ sanctificabant. et modo

multi homines damnant. & pauci sanctifi/
cant. Hanc nauem xps intrauit tangz do/
minus & nauclerus quando descendit i vte/
rum virginalem. tūc enim primo fuit de ec
clesia militante. Nos autem in hanc nauez
intramus. quādo super aquas baptismi na
tamus. Manat em hec nauis i magno pe/
lago gratiarū & donoz spiritussancti. Et iō
non possumus ad eam ascendere nisi super
aquas natando. Christus autem banc na/
uem intrando descendit. qz minoratꝰ pau/
lo minus ab angelis in eam intrauit. vt di
cit ps. Nos autem banc nauem intrando
multum ascendimꝰ. qz in filios dei adopta
mur. Job. i. Dedit. e. po. f. d. f. Et qz vt di
ctū est xps est huius nauis dominꝰ et nau/
clerus. iō quando in baptismo intramꝰ eiꝰ
fidelitatem iuramꝰ. & dyabolum et omnem
aliū dominum abnegamꝰ. qđ facimus cum
dicimus in baptismo. Credis in deuz. & di.
baptizandus credo. Abrenuncias dyabo/
lo & pompis eius. Et tñdz. abrenuncio. naz
vsqz ter. filij ire ad dominū dyaboli specta
bamus. hec nauis fuit figurata p archā noe
ad quā omīs qui intrauit fu. sal. & qui nō in
trauit perijt & suffocatus ē. Sic qui bāc in
trat saluaꝰ. & qui non intrat damnaꝰ. Ma
thei. xvi. Qui credi. & bap. fue. s. e. qui vo
non crediderit. In hoc tū differt hec ab il/
la. Nz vt dicit. in illā lupꝰ intrauit. & lupꝰ
exiuit hō intrauit & hō exiuit. nihil enim in
illa mutatū ē. Sed in hāc hō intrat lupus
& fit ouis dei. intrat hō et fit filius dei. et iō
extūc dicit xpianus filius xpi. Et nota figu
ram. Nam noe misit foras archā corui. sic
ps misit dyabolum extra ecclesiam Joh.
xij. Nūc princeps huius mūdi ejicietur fo
ras. Itez noe misit colūbam que rediit ad
archam ferens ramū olive virentibꝰ foliis
vt patet. Gen. viij. Sic deus pater emisit
filiū p mortem qui rediit p resurrectionem
portans ramum olive. i. pacem dei. & iō ait
Pax vobis. Jo. xx. Virentibꝰ foliis. i. cū
gratijs & donis spiritussancti. Et iō ait. Ac
cipite spiritumsanctū. Hec ē illa nauis de
qua salomon. Prouer. xij. ait. Facta ē qua
si nauis institoris delon. p pa. s. Nam xps
venit in ecclesiam quasi institor & quasi ne/
gociator. qr. bo. mar. s. animas homīm preco
sissimas margaritas. Matthei. xiij. Simile
est re. ce. ho. n. qr. bo. mar. Que nauis delō
ge panem nostrū. i. xpm portauit. s. de celo.
Jo. vi. Ego sum panis viuus qui de ce. de
scē. Mirabil' autē institor xps in hac nauī
fuit. qz dedit deitatem. & accepit humanita
tem. De. i. Jo. iij. Videte qualem caritatē
dedit nobis deus vt filij dei nominemur & si
mus. De secūdo. Jo. i. Verbuz caro fa.
tū. Dedit diuicias & accepit paupertatem.
De primo Luce. xxij. Ego dispono vobis
sicut disposuit mi. p. me. reg. vt ed. & bi. su/
per mē. m. in re. m. tū. De secūdo. ij. Coz.
viij. Qui cum esset diues ege. p. n. eff. est.
Et breuiter dedit omnia bona sua & acce/
pit omīa mala nostra. De primo. Ro. viij
Quō non etiam cum il. omnia no. do. De
secūdo. Hebre. iiij. Temptatū autē p om
nia Propter qđ cantamus. O admirabi/
le pmertū creator. ge. hu. a. cor. su. de vir.
na. dig. est. tū. De hac autez naue di. crik.
Navigat ecclesia instructa fidei guberna/
culo. felici cursu p huius seculi mare. hñs
deū gubernatorem. angelos remiges. cho/
ros portans omniū sanctoz. erecta in me/
dio ipa salutari arboze crucis. in qua euan
gelice fidei vela suspēdens. flante spiritusā
cto ad portam paradisi & securitatem quie/
tis eterne deducit ¶ Ubi si bene aduerti/
mus. viij. de hac naue d. Primo. qz hoc se
culū mare tēpestuosuz valde hz navigare &
iō valde timendū est. & cū cautela eundum
Epte. v. Videte quō cau. am. ber. Nusqz
ē securitas o frēs. neqz i celo. neqz i padiso
multo minus in mūdo. In celo āgelus ce/
cidit sub pēna deitatis. Adaz de padiso d
loco voluptatis. Judas in mūdo de scola
vitatis. Discipuli etiā fuerūt i periculo i p/
sentia xpi. vt hic patz. Secūdo ostdit qz ha
bet deū gubernatorē cui mare & venti obedi
unt. & iō multū pfidenduz ē. Ufi a sanctis
dī qz hec nauis pt pcuti. sed ñ submergi. qz
xps ip est ibi eā gubernādo. Matthei. xxviij
Ecce ego vo. sū oi. die vsqz ad cōsu. se. qui
& si aliqñ videat dormire. tñ peruigilat et
nobiscū ē. Esa. xliij. Cuz ptransieris p aqs
tecū ero. & flumina nō operient te. Tercio
ostendit qz angelos hz remiges. qui eā inf
luctus huius seculi custodiūt. & deducūt.
ps. Angelis suis mā. de te tū. Et iō multū
gaudendū. Phil. iiij. Gaudete in dño sp

item dī. gau. Quarto ostēdit q habet chorōs angelorū portare qui sunt omni virtute pleni & ideo libenter intrandū. quia cum sancto sanctus eris. vt dicit ps. Quinto dī. q arbor istius nauis ē salutifera crux christi que stat semper erecta tanq̄ arbor extensa tāq̄ artemo. ad protegendum et ideo sub ipsa manendum. q̄ de ipsa mirabilis virt⁹ emanat. ita q quicunq̄ sub ipsa manet. a nullo potest ledi. Quod figuratum fuit Eze. chielis. ix. Vbi viro volēti percutere homines ciuitatis mandatum ē q nullum percuteret super quem videret thau. id est signū crucis. Item dī. q nauis istius vela sunt carte euangelioꝝ que sunt plene verbis christi scriptis. sicut plenum ē velum aere & vento. Verbum enim nil aliud ē nisi aer formatus in gutture loquentis. Ista em̄ vela plena sunt flatu. id ē verbis christi que nos docent qua via. quando quomodo. & quo sit eundum. Et ideo sunt attentius audienda. Luce. xi. Beati qui audiunt verbum dei et cust. il. Septimo dī. q spiritussanct⁹ eam ducit. Job. iij. Spiritus vbi vult spirat. Et ideo vbi est impetus spiritussancti illuc statim ē eundū. Unde ezechiel. i. De illis animalibꝫ sanctis per que viri euāgelici designantur dī. Ubicunq̄ erat impetus spiritus illuc gradiebant̄ et rote. Secure ergo ad impetum & motionem spiritussancti nauigemus. q̄ ipse ad portum felicitatis eterne nos ducet. vt octauo & pclusiue in pdicta autoritate dicit̄ ps. Spūs tu. bo. de. m. i. ter. re. In quo portu & in omni pace & opulentia quiescem⁹. Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis. & in tabernaculis fiducie. & in requie opulenta. Secunda nauis ē religio que pgrue dicit̄ nauis. q̄ tria que sunt substancialia religiōis scz obedientia. pmanentia & paupertas excellenter reperiuntur in naue. Ibi em̄ est obedientia prompta. cōmanentia magna. ibi em̄ quicq̄ sceleratꝰ pmanēt & paupertas summa. q̄ est ibi nihil nisi q̄d deforis apportatur. Hanc nauem christus intrauit dum stetit in mundo. Nam substantialia religiōis perfectissime obseruauit q̄ vsq̄ ad mortē fuit obediēs. Phi. ij. Exinaniuit seme. ipm. obe. vsq̄ ad mor. Virginitatem & pmanentiam summo gradu seruauit. ita q nec primos motus habuit vel aliquam cogitationem carnalē. Et nota q xps habuit ita castos mores q nunq̄ fuit de aduersarijs de hoc notatus vel accusatus vel infamatus vel i suspicione habitus. cum de multis alijs fuerit infamatus. Et tamen cum mulieribꝫ conuersatus ē. & a peccatrice tāgi se permisit. et cum maria & martha frequenter ē hospitatus. & magdalenaz a multis de effusiōe unguenti molestatam defendit & commendauit. Paupertatem etiam voluntariā in summo gradu seruauit tanq̄ penitus nihil habēs. Matth. viij. Vulpes fouea. habent. Propterea fuit religiosus. q̄ fuit nazareus. que in vet. te. quedam religio erat. Et ideo cum barba longa & capillis depingitur. Unde ipse fuit caput & institutor omnis perfectionis & religionis. Illud em̄ sanctum collegium apostolorum instituit. cui nec prius nec postea aliquod aliud potuit in sancitate & omni pfectioni equipari. q̄ in ipso omnia pfilia fuerunt plenarie obseruata Et nota quando apostoli intrauerūt illam nauē ad xpm sequendum. reliquerunt aliam nauem. s. cupiditatis. Matthei. iiij. Et illi relictis continuo rebus & naui secuti sunt eum sicut em̄ cum naui religionis nauigatur ad celum sic cum naui cupiditatis nauigat̄ ad infernū Dicitur autem cupiditas nauis propter tria. Primo q̄ sicut nauis stat super aquas & nō impletur. sic cupiditas stat super diuicias & nō implet̄ sed sp sitit. Eccleſiastici. v. Auarus non implebitur pecunia. Secundo q̄ sicut nauis fit cū magno labore. custoditur cum magno timore. & pditur cum magno dolore. sic auarus cū magno labore & multis incommodis diuicias acq̄rit. & pipis acquirēdis vt arā ca se cuscerat. & pſumit. Sap. v. Ambulauim⁹ vias difficiles. ps. Anni nri sicut aranea meditabunt̄. Item cū magna solicitudine et timore ipas diuicias custodit. Job. xv. Sonit⁹ terroris sp ē in auribꝫ ei⁹. & cum pax sit il. insidias suspicatur. boe. Tu qui nūc gladiū quēcunq̄ ptimescis. si huius vite callē vacu⁹ viator intrasses corā latrōe cātares. O preclara mortalium opum beatitudo. quam cum adept⁹ fueris secur⁹ eē desistis. Item cum magno dolore eas amittit quia vt dī. boe. Infelicissimū genꝰ infortunij ē

prius fuisse felicē ⁊ postea infelicem. Et iō dicitur spine ab ipsa veritate. Luc. vij. Quia cogitationum suaꝝ aculeis mē tem lacerāt ⁊ in acquirēdo ⁊ perdēdo vt di cit gre. Tercio cupiditas dicit nauis. quia sicut nauī de tāto lucro ⁊ de omnib⁹ merci bus nihil manꝫ nisi feces ⁊ sentina. ita auā ro de omnib⁹ bonis suis ⁊ reb⁹ nihil rema net nisi tormēta in inferno et putredo ver/ mium in fouea. Quaro enī omnia auferun/ tur in morte. Nam diuicias auferunt psan guinei. corp⁹ comedūt vermes. animā aspor tat dyabolus. Nihil ergo remanet ei nisi cruciatus infernalis. Et iō multum est flen dum in morte peccatoris. cū omnia perdat Hiere. vi. Luctū vni. fac. ī. plan. tē. Ter/ cia nauis est crux xp̄i que dicitur nauis qꝛ xp̄m portauit ¶ Et qꝛ sicut ī nauī bene one rata maxime que de oriēte venit sunt opti/ ma queꝫ. ita in cruce omnia bona inuem/ untur. Quia vt di. aug. nullum exemplū bonitatis ⁊ perfectionis abest a cruce. īmo tota vita nostra in cruce potest inuenire. Omnes enī virtutes apparēt ī cruce. Pro pter qō dicebat apo. ad Gal. vi. Mihi ab sit gloriari nisi in cruce dō. nostri iē. Nam primo ibi apparet maxima caritas ex parte dei patris qui vnicū filium suū morti tradi dit propter seruū redimendū. Secūdo ap paret magna fides ex parte virginis glorio se q̄ morientē filiū semper deum credidit Tercio apparet magna spes ex parte latro/ nis. qui in quendam pfectum denudatū crucifixum tanꝫ in verū deū regē celi spe/ rauit. Propter qō non immerito audiuit hodie. me. er. ī para. Luce. xxiij. Quarto ap paret maxima prudēcia ex parte spiritussan cti qui sic sapienter decepit luciferū absco/ dens deitatē sub humanitate tanꝫ hamū quem piscator abscondit sub verme sic su/ scepit et percussit eum. Job. xxvi. Prudē/ cia eius percussit superbum. In eodem. xl. Aunquid capitur leuiathan hamo. Quin to apparet magna iusticia ex parte xp̄i. q̄ vt iusta fieret satisfactio factus ē homo. ⁊ mor tuus in cruce. Ut sicut homo in ligno pec/ cauerat ita homo in ligno satisfaceret. Et si cut peccatū hominis fuerat infinituꝫ ad om/ nes perdendū. ita meritum hominis esset infinitum ad omnes saluandū. Et sic iusti/ ciam magnam exercuit in cruce super cor/ pus suū pro iusta satisfactione peccati ho/ minis. Sexto apparet magna temperāna ex parte deitatis xp̄i. secm quā xp̄s etiā ī cru/ ce fuit beatus. ⁊ tamē ita fruebat beatitudi/ ne q̄ secm humanitatem maxime patiebatur ⁊ ita patiebat q̄ semper erat beatus. Eccl. xi. In die bonoꝝ ne immemor sis malorū ⁊ econuerso. Septimo apparet maxima fortī tudo ex parte humanitatis xp̄i. qꝛ aduersa omnia patienter sustinuit nec in omnib⁹ ē cōmota Esa. liij. Tanꝫ ouis ad occisionē ducetur. Hanc nauem xp̄s ascendit in mor te. vt transiret de hoc mundo ad patrem In hac naue. scz cruce xp̄s pendens mirabilia docuit. De quib⁹ si vis predicare. require in dominica. v. post trini. in secūdo mēbro euangelij. per hanc nauem. s. crucem peni/ tencia designatur. Luce. xij. Qui nō baiu/ lat crucem suam id est penitenciaꝫ. et sequi tur me non potest me⁹ esse discipul⁹ ¶ Quia sicut in cruce homo mortificatur ⁊ ligatur. sic in penitencia mortificantur membra et concupiscencia mala ligatur. Gal. ij. Chri/ sto pfixus sum cruci. Crux ergo ē nauis pe nitencie. ¶ Designatur ergo penitencia p nauem propter quinq̄ rationes quas req/ re infra ī dominica. xix. post tri. in primo mē bro euangelij. hec nauis patitur magnaꝫ tē/ pestatē ex ventis. sicut hic innuitur. Nam quattuor ventī contra eā fortiter flant. De quibus. Dañ. vij. Ecce quattuor venti pu gnabant in mari. pctra quos deus ordinauit ⁊ fecit virtutes quattuor. tanꝫ quattuor anchoras vt nauem penitencie pctra omnē ventū stabilirent ¶ Que sunt iusticia. prudē cia. tpancia. ⁊ fortitudo. Prim⁹ est ventus orients. qui signat natalem ⁊ pgenie bois que maxime penitencie ctrariat. Propter qō dictū est abrae. Gen. xij. Egredere de ter. t. ⁊ de pgna. t. et de. d. p. t. Ubi et xp̄s ait Si q̄s venit ad me ⁊ nō od. pa. su. et ma. su. nō pt me⁹ ee discip. Luc. xiiij. Qꝛ īmici hois dome. ei⁹. vt ipe xp̄s di. mat. x. Cōtra hunc ē anchora iusticie. quia iustum ē sub/ ditum esse deo magis q̄ parentibus. Deꝰ autem mandat penitentiam agere Matb. iij. Penitenciaꝫ agite appro. essi. re. ce. Se cundus est ventus occidēs. qui signat mor tem et defectum carnis que quotidie cēdit

ad occasum Quam quidam longe esse cre
dentes differunt penitentiã agere. Soph.
ij. Vox cantantis in fenestra ⁊ corui? in su/
perliminari. Qui vent? multos submersit
et hoc ẽ pessimum. quia hic ventus .s. consi/
deratio mortis super omnia deberet impelle
re nauem penitentie. Sicut fuit impulsus
quidam magister. qui ascendens cathedrã
dixit. Liquo coax ranis cra corruis. vanaq;
vanis. Ad logicam pgo que mortis non ti
met ergo. Contra hunc ẽ anchora prudẽtie
que habet cõsiderare finem. Eccli. vij. Ve
mozare no. t. et ine. non pecca. Tercius est
ventus meridional' qui signat prospera mũ
di in quibus penitẽtia dissoluitur. Hiere.
xxxi. Usqueq; delicijs dissolueris filia va/
ga? Quia vt dicitur Job. xxviij. Non in/
uenitur in terra suauiter viuentium. s. peni/
tentia Contra hunc ẽ anchora tpantie. cui?
est bona mũdi tempate recipere. siue bono/
res. siue delicias. siue diuicias. i. Cor. viij
Qui gaudent tanq; non gau. et qui emũt
tanq; non possidentes. et qui vtuntur hoc
mundo tanq; non vtentes sint. ps. Diui/
cie si affl. no. cor appo. Quartus ẽ ventus
aquilonis qui signat aduersa. Hiere. i. Ab
aquilone pandetur omne malum. Quia si
cut a calore caritatis oritur omne bonũ. ita
a frigore iniquitatis omne malum. In ad/
uersis autem penitens per impatientiã fran
gitur ⁊ blasfemat. murmurat. et maledicit.
In cuius persona dicitur. Job. iij. Vale/
dictus vir qui annunciauit patri meo di.
Natus ẽ tu. pu. masculus. Contra hunc ẽ
anchora fortitudinis. que omnia mala pati
enter tolerat. d. illud. Job. i. Dominꝰ de/
dit dominꝰ abstulit sicut d. pla. ita. f. ẽ sit
no. d. be. Quantum ad predicta duo dici
tur in ps. Cadent a latere tuo mille id ẽ ab
aduersis que non directe sed ex latere veni
unt. ⁊ decem milia a dextris tuis. id ẽ a pro
speris que per dextram designantur. qz pei?
facit penitere prosperitas q; aduersitas. fi/
lij israel fuerunt dissoluti in maxima quan/
titate quando in deserto habuerunt mãna.
panem angelorum. ⁊ discipuli christi fue/
runt tempore passionis fracti in aduersita/
te. Dauid in tempore aduersitatis sanctũ
se cõseruauit. et tempore prosperitatis tur/
piter deliquit Cum igitur ista nauis ita for
titer impellat a ventis. nihil restat nisi vt de
uote clamem? di. Domine salua nos peri/
mus. sicut apostoli fecerunt. ⁊ teneam? su/
pradictas anchoras firmas. Et tunc chri/
stus imperabit ventis et fiet tranquillitas
magna. i. Cor. x. Fidelis deus qui nõ pa.
vos tẽp. su. id quod po. sed fa. cum temp. et
puen. vt po. su. Et sic patet primũ Circa
ca secundum nota qꝫ per mare presens se/
culum designatur multiplici ratione. Pri/
mo ratione motionis ⁊ instabilitatis. Na;
mare nunq; quiescit. sed semper fluctuat ⁊
eleuatur et deprimit. Sic mundus nunq;
quiescit quosdaz deprimendo. ps. Vidi impium superexaltatum et eleuatum sicut cedros libani ⁊ pertransiui et ecce non erat Job. xxx. Eleuasti
me et quasi supra ventũ ponens allisisti me
valide. hoc. Hunc continuum ludum ludi
mus summa infimis et infima summis mu/
tare gaudemus. Secundo ratione eiectio
nis. Nã mare mortuos a se ad litus ejicit.
Sic mũdꝰ ejicit illos qui sunt mortui mũ/
do. nec opa mũdi faciũt. i. Cor. iij. Tanq;
purgamenta huius seculi facti sum? omni/
um peripsima vsq; adhuc. Johannis. xv.
Quia vero de mundo non estis propterea
odit vos mũdus. Viri enim spirituales nõ
solũ ejiciuntur de mũdo. sed etiam persecu
tionem patiunt. Job. xv. Si me persecuti
sũt ⁊ vos persequent Tercio ratione de
uorationis. In mari eñ grãdiores pisces
deuorãt minores. Sic in mũdo potentes
paruulos deuorãt ⁊ affligũt Matthei. xviij
Lenes suffocabat eum Abac. i. Quare nõ
respicis super inique agentes ⁊ taces deuora
te impio iustiorem se ⁊ facis homines qua/
si pisces maris Viuũt tamen sancti viri li
cet a tyrannis deuorent sicut ionas in ventre
ceti. ij. Cor. vi. Quasi morientes ⁊ ecce vi/
uimus Quarto rone terminationis. mare
eñ terminũ habet arenam que sterilis ẽ et
grauis Hiere. v. Qui posui arenã terminũ
mari. Sic finis huius mũdi ẽ fructuositas
cũ onere pctoꝝ. Ro. i. Quẽ fructũ habui/
stis in illis in quibꝰ nũc erubescitis. Eccli. iij.
Quid habz homo de vniuerso labore quo
laborat sub sole? Nihil enim inuenit hõ in
morte nisi opera sua. siue bona. siue mala.
Apocal'. xiiij. Opa eñ il. sequunt il. Et qz

totus mundus in maligno positus est. nec opa bona faĉ. siĉ spina nõ facit fic⁹ vel vuas nõ in fine nihil inuenit, nisi on⁹ et penã pec catorũ omni spe boni fraudatus. Job. vij. Consumpti sunt absq; vlla spe. Huius ex emplum ꝓps recitat ꝺ diuite epulone qui vnam guttam aque non potuit habere, tormenta vero multa habebat. vt patet, Luce xvi. ¶ Quinto tõne multitudinis periculoz. Sunt enim in mari mirabilia ⁊ multiplicia pericula. ⁊ de ventis ⁊ de piratis. ⁊ ꝺ scopulis. ⁊ sic de alijs. Eccl. xliij. Qui nauigant in mari enarrant pricula ei⁹. Sic mũdus iste totus ẽ plenus periculis. ij. Coz. ij Periculis fluminum. periculis latronũ periculis ex genere. pericul' ex fal. fra. pi. ex gẽ. pi. in ci. pi. in soli. pricu. in ma. pi. in ter. ber. Periculum probat transeuntium raritas ⁊ pereuntium multitudo. Pauci valde trãseunt per hunc mundum illesi ⁊ multi pericitantur. aug. Ama seculum et absorbebit te, amatores suos vorare nouit non portare Ubi sunt gigantes ⁊ potentes a seculo viri famosi, nonne omnes cum multis periculis perierunt? ¶ Sexto ratione monstruosi tatis. Nam in ipso mari mirabilia sunt mõstra. Aliquando inuentus ẽ ibi piscis per omnia sicut miles armatus in equo. sic mũdus iste totus est plenus hominibus monstruosis, Quidam enim habent faciem in pectibus ⁊ pedes in capite vt omnes auari. Quidaz habent duas linguas ĩ ore vt omnes adulatores ⁊ detractores. puer. xviij. Verba bilinguis quasi simplicia, ⁊ ipsa perueniunt vsq; ad interiora ventris. Quidã habent gladios in labijs. vt omnes maledici. ps. Gladius sub labijs eorum. Quidã habẽt multa capita quia quot vicia regnãt in hoĩe. tot capita et dominos habz. Quia auaro dominatur auaricia. ⁊ luxurioso luxuria. ⁊ sic de alijs ꝛc. aug. Malus tot dominiorum seruus est. quot viciorum. ¶ Septimo ratione immansionabilitatis. Non enim mare est locus ad manendum sed ad cito trãseundum. Nullus enim intrat mare vt ibi mãeat. sed vt cito trãseat. Ita mũdus iste nõ ẽ locus ad manendum. Hebre. xiij. Non habemus hic manentem ciuitatem. sed futuram inquirimus Omnes enim in hoc mundo sum⁹ vt hospites ⁊ peregrini qui festinare debemus et ad ciuitatem nostraz redire aug. Nihil aliud est tempus ꝓsentis vite nisi cursus ad mortez. in quo nemo paululum stare vel tardius ire permittitur. sed omnes pari modo vrgemur ¶ Octauo ratione incertitudinis. Il-lõ enim ĩ potestate hominis existentis in mari est ire q̃ vult. sed ducit' a ventis frequenter quo nõ vult. nec ad portum intentum peruenit. sicut vult. Sic non est in homine sed in spiritusancto ducente vt ad portum salutis ꝓueniat. Ro. ix. Non est volentis neq; currentis sed miserẽtis dei. Et propterea multum orare debemus vt deus vitam nostraz dirigat in salutem. Thobie. iiij. Omni tẽpore benedic deum. et pete ab eo vt vias tuas dirigat. ¶ Nono ratione saporis. Est eĩ mare valde amarum et tamen piscibus maris in eo nutritis valde sapit. Sic mundus in veritate valde amarus est, et tamẽ hominibus mundanis valde sapit. nec ei⁹ amaritudinem sentiunt, imo magnam dulcedinez reputant. et magnas delicias affluentis mundi. Job. xxx. Esse sub sentibus delicias computabant. ps. Beatum dixerunt cui hec sunt. Et hoc ex magna corruptione palati procedit. Habent enim homines mundi palatum corruptum ut febri citãtes. Et iõ amarum videt' eis dulce et dulce amaz. aug. Palato non sano pena ẽ panis qui sano est suauis. Esa. v. Ve q̃ dicitis malum bonum et bonum malum. ponentes amarum in dulce, et dulce in amarum. ¶ Decimo ratione voracitatis vel insaciabilitatis. Nã mare omnia flumina deuorat et nunq; redundat vel saciatur aquis Eccl. v. Omnia flumina intrant mare. et mare non redundat. Sic mundus omnia bona terre consumit. et nunq; dicit sufficit Omne enim quod est in mundo aut ẽ concupiscentia carnis aut concupiscentia oculi aut superbia vite. i. Johannis. ij. Sed cõcupiscentia carnis nõ saciatur delicijs, nec concupiscentia oculorum diuicijs. nec superbia vite honoribus ergo mundus nũq; saciatur. Prouer. xxx. Tria sunt insatiabilia. Infernus id ẽ superbia vite. os vulue. id est cõcupiscentia carnis. et terra que nunq; satiatur aqua id ẽ concupiscentia oculoz diuicijs. Et sic patz de toto euãgelio

De epistola Sermo xxiij

Nemini quicquã

debeatis nisi vt inuicẽ diligatis Ro. xiij. In hac epistola vocet apostolus. quo/modo omnes ⁊ singuli debent se habere ad inuicem ꝑ interiorez affectum. qui ẽ caritas siue amor. Non enim sufficit ꝙ homines pacifice se habeant adinuicem et signa dilectionis ostendant nisi assit ⁊ bona voluntas ⁊ dilectio cordis. quia dominus noster christus intuetur corda hominũ ⁊ non solum opera. i. Regũ. xvi. Homines vident que foris patent. deus autem intuetur cor. Duo autem facit in hac epistola apo. Primo ponit debitũ generale ī quo omnes ad/inuicem obligamur. In principio epistole. Secũdo ponit solutiuũ ſpeciale ꝑ qđ omnia debita exoluere cõprobamur. ibi. Qui enim diligit proximũ legẽ impleuit. ¶ Primo ergo ponit debitum generale. in q̃ omnes ad inuicem obligamur. Et hoc est. Nemini quicq̃ debeatis. i. omnibꝰ reddite debita ⁊ vnicuiq; qđ suum est soluite. siue honorem siue tributum. Ita tamen ꝙ non sitis debitores alicuius nisi in caritate et dilectione in qua estis omnes debitores ad inuicem quia vnusquisq; tenetur ⁊ debet alterum sicut seipsum diligere. ergo ī debito caritatis omnes adinuicem obligamur. sem per enim reddenda ẽ caritas ⁊ semper debetur In cuius figura ignis semper debebat ī altari ardere. vt patz. Leui. vi. Proue. xxx Ignis sc̃z caritas nunq̃ dicit sufficit. ambro. Nullum tempus ẽ in quo non sit caritas impendenda. nec cum reddit amittitur sed potius reddendo multiplicatur. ⁊ quãto plus redditur tantomagis auget. Que reddi nõ potest nisi habeatur nec haberi nisi reddatur Idem dicit aug. Et sic patz primum. ¶ Secũdo ponit solutiuum ſpeciale per qđ omnia debita ⁊ mandata soluere cõprobamur. Et hoc ẽ. Qui enim diligit proxi. le. im. Et circa hoc tria facit Primo proponit intentum sc̃z ꝙ qui diligit proximum totam legem implet. Secundo probat ibi. Nam non adulterabis. Tercio cõcludit ibi. Plenitudo ergo legis ẽ dilectõ Primo proponit intentum di. sic. Debetis inuicez diligere. qz qui diligit proximũ legem adimpleuit Cuius ratio ẽ Nam qui diligit proximũ diligit deum. Non enim diligendus ẽ proxim⁹ nisi in deo ⁊ ꝓpter deũ ⁊ ad deum. Si quis enim aliter diligeret proximum non diligeret proximum sed aliqđ proximi puta vicium eius vel diuicias etc. Ex dilectione ergo dei causatur dilectio proximi Sed ꝓpter vnumquodq; tale ⁊ illud magis vt d. philosoph⁹. Ergo qui diligit proximũ multomagis diligit deum. Sed in his duobꝰ mãdatis vniuersa lex pendet ⁊ ꝓphete. Ergo qui diligit proximũ omnia implet ⁊ omnia debita soluit. Hic cadit exemplum cuiusdam sacerdotis de francia q̃ habebat optimũ vinum de quo omne mane ⁊ sero bibebat. ⁊ dicebat ꝙ soluebat sibi omnia debita q̃ anxias cogitationes debitorum faciebat eum obliuisci. Secũdo probat intentum suum di. Nam non adulterabis. Vbi nota ꝙ quedam sunt precepta affirmatiua. quedam negatiua tam ad deum q̃ ad ꝓximũ pertinentia. vt patet. Ergo ⁊. Manifestum ẽ autem ꝙ qui diligit deum ⁊ ꝓximũ implet precepta affirmatiua. que sunt de honore et reuerentia dei. et de bono proximi qz ut dicit gre. ꝓbatio dilectionis exhibitio ẽ opis. i. Job. iij. Qui haberet substantiã huius mũdi ⁊ vi. fra. ſ. ne. ha. et cla. vi. ſ. ab eo. quo. c. d. ẽ. in illo. Jo. xiij. Si dili. me mã. m. serua. Similiter q̃ diligit deum ⁊ ꝓximũ cauet ab omni iniuria ⁊ nocumento eoꝝ sic̃ a ꝓximis malis. qz ꝓximum vt seipm diligere debet. Sed omnia ꝑcepta negatiua ad hoc tendunt. vt hõ nec cogitatione nec locutione. nec opꝫ ꝓximuz vel deũ offendat. ⁊ hoc ẽ qđ dic̃ Non adulterabis non oc. n. fu. f. n. fal. te. di. tc̃. Et ꝓpterea dilectio ꝓximi malũ non opaꝫ Ire per dilectionez ꝓximi implentur ꝑcepta iuris naturalis que sunt. Quod tibi non vis fieri alijs fecisse caueto. Quod tibi vis fieri alijs fecisse memento. Mathei. vij. Que cunq; vultis vt faciant vobis homines. ea et. v. fal. l. Nam qui diligit proximum debitũ sibi seruiciũ impendit. et a nocumẽto cauz. ⁊ iõ tercio ꝓcludit di. Pleni. ergo le. ẽ di. Qz ẽ plenitudo legis nature. ⁊ legis mosaice. vt dcm̃ est. ⁊ legis euãgelice Jo. xv. Hoc ẽ ꝑcep. m. vt dili. inui. ¶ Et no. ꝙ dilectõ dei dẽ legis plenitudo triplicit.

¶ Primo q̄ mouet omnes virtutes ad implendum opa legis. Gal. v. Fides per dilectionē opatur. Et similiter alie virtutes. ¶ Mouet etiam membra. Nam pbus dicit. q̄ bonū amatum mouet voluntatem. & voluntas ipa mouet mēbra. Secūdo q̄ summat & perficit bona opa ab alijs virtutib⁹ ichoata. Facit. n. in bono pseuerare i. Thi. i. Finis p̄cepti est caritas. glo. pfūmans & pfirmans. Tercio quia opa alia virtutū plena & fructuosa reddit. quia sine ipsa oīno sunt vacua & vana. i. Cor. xiij. Si distri. fa. m. in. ci. pau. & si. tra. cor. m. ita vt ar. caritatē. aūt nō ha. nihil mihi pdest. Et sic patz secundū principale. Et ideo circa dilectionē ꝓximi tria hodie videamus scilicz quare ꝓximus sit diligendus. & quō sit diligendus. & que faciunt ad trahendū alios ad amorē suum. ¶ Circa primū nota q̄ ꝓpter sex debemus proximū diligere. ¶ Primo quia deus hoc mādauit in vtero & nouo testamento. Leuit. xix. Diliges amicū tuū vel ꝓximū tuū fm aliam translationem sicut teipsum. Idez dicitur Mat. xx. & Luc. x. Ex quo pz q̄ sine dilectione ꝓximi nō potest esse salus. cum sit maximū mandatoꝝ. & obseruatio mandatoꝝ sit necessaria ad salutem. Mat. xix. Si vis ad vi. ingredi serua man. i. Jo. iij. Qui non dili. ma in mor. Secūdo quia fraternitas nos compellit. Omnes em fm corpus vnū patrez habemus adam & vnā matrem sz euam. Et fm animam ab vno deo creati sumus. Malach. ij. Nunqd nō pater vnus est oīum nostrū? Nunqd non deus vnus creauit nos? Quare ergo vnus quisq̄ despicit fratrem suū. Voluit deus vnicum hominē facere ex quo omnes prodirent vt oēs se diligerent tanq̄ fratres. Non sic legitur factum in angelis & animalibꝫ brutis. Tutua ergo dilectio ē debitum naturale. a quo nullus absoluitur quousq̄ vnus homo ab altero soluatur. Sed inter xp̄ianos est alia fraternitas p̄ter hanc. sz spūalis. de qua di. Aug. Oēs quidem fratres fm quod homines sumus quātomagis fm q̄ xp̄iani. Ad illud q̄ es homo vn⁹ pater fuit adā. & vna mater eua Ad illud vero q̄ xp̄ianus es vnus pater ē deus: & vna mater ecclesia. Hec fraternitas tanto melior est naturali fraternitate, quāto meliorem patrem habet deū: & meliorem matrem ecclesiā. Ex quo pz q̄ xp̄iani plus debēt inuicē diligere q̄z extere nationes. ¶ Tercio q̄ exēpla nos inducūt & maxime tria. Et primo nos inducit exēplū dei qui intantū dilexit hoīem q̄ vnicū filiū suū ꝓstituit fieri hoīez. & p eo redimē do ad crucis patibulū festinauit. Ephe. ij Propter nimiā caritatē suam qua dilexit nos deꝰ cū essemus mor. peccatis ꝓuiuificauit nos xp̄o cui⁹ gratia saluati estis. Secūdo nos inducit exemplo angelorū qui in tm nos amant vt hoīem donec viuit nō derelinquant sz custodiūt dirigunt & illuminant. Hebre. i. Oēs sunt administratorij spūs ꝓpter eos qui hereditatē capiunt salutis. Tercio nos inducit exemplū aīaliū q̄ vnūquodq̄ diligit suū simile: vt dicit Eccē. xiij. ¶ Quarto debemus ꝓximū diligere quia dei & hoīum placentia hoc ꝓsuadet. Sup oīa em placet deo amor & concordia ꝓximoꝝ. Eccē. xxv. Diligere proximū sicut se. maius est oīb⁹ holocaustomatibus & sacrificijs. Hic cadit exemplū duaꝝ illaꝝ cognataꝝ que steterūt simul viginti annis & valde se dilexerūt & mutuo sibi obsequebant. & nūq̄ verbum asperuz inuicē habuerūt. Et quidam heremite magne vite reuelatū est q̄ cū illis duabꝰ cognatis mansionem in celo habiturus eēt. ¶ Quinto debem⁹ ꝓximū diligere q̄ magnū emolimentū & fructū attrahit & maloꝝ est euasio. Quia si quis diligit ꝓximū deus diligit eum. & dat ei gratiam suā: & exaudit eū in petitionib⁹ suis. & dat ei fortitudinem ad vincendū dyabolum & carnem & mundū & supandum aduersa. & tādem dat ei vitam eternaz in qua manet in deo perfecte & deus in eo. i. Joh. iij. Qui manet in caritate in deo manet & deus in eo. Qui aūt nō diligit manet in morte. q̄ quam separatur a deo qui est beata vita aīarum. vt dicit Aug⁹. Separatur etiam ab omnib⁹ alijs virtutibus quia dilectio est forma oīm virtutum. sine forma aūt nihil pōt ꝓsistere. q̄ forma dat esse rei. Separat etiam a merito passionis xp̄i. & oīum sanctoꝝ & a bonis omnib⁹ que in ecclesia fiūt Et tādem separabit a gloria & applicabit tor

mentis. Mat. xxv. Discedite a me ma. in ig. eter. Esurium & nō dedistis mi. māducare. ¶ Certo debemus primū diligere. q̄ in dilectione primi adimplemus oīa mandata dei. vt dictū est supra. & affirmatiua & negatiua. & sic p̄z primū. ¶ Secūdo videamus u bō primū diligere debeam⁹. Et dicendum q̄ dupliciter debemus diligere primum scz sicut deus dilexit nos & sicut diligimus nosipsos. Primo debemus diligere primum sicut deus dilexit nos. Joh. xv. Hoc est p̄ceptum meum vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Dilexit autem & diligit nos tripliciter. scz vehementer. veraciter & pseuerāter. Sic & nos debemus inuicem diligere. ¶ Primo dilexit nos vehemēter. Cuius vehemētia amoris in quatuor apparet. Et in eisdem vehementia nostri amoris ad primum similiter apparere debet. ¶ Primo vehemētia amoris dei ad nos apparet in eo q̄ nō misit secuū suū vt angelum ad nos visitandū in infirmitate mortali & in carcere dyaboli detentos. sed filium suū vnigenitū. Jo. iij. Sic deus dilexit mundū vt filium suum vnigenitū. Domine quid est homo q̄ memor es eius. Nā mittis ei filiū tuum. mittis spīm sanctum. & ne quid in curia celesti vacet in eius ministerium mittis angelos tuos. Sic & nos debemus in salutem primorū nosipsos exponere ad exhortādū & erudiendū & obsequendum. ij. Cor. xij. Ego libenter impendar & superimpendar ipse p animabꝰ vestris. Itē cum essem liber ex oīb⁹ omniū me seruū feci vt oīs facerem saluos. i. Cor. ix. Quidam abominant proximos infirmos & nec videre volunt. sed xp̄s tetigit leprosum. d. Volo mū. Mat. viij. In cuius figura dicit Lu. x. Samaritanus iter faciēs approp̄inquauit sauciato. & incidit in latrones & alligauit vulnera eius. quē sacerdos & leuita p̄transierāt & desperarāt. ¶ Secū do vehemētia amoris dei apparet. q̄ mittens filiū suū nobis nō aliquid vile vl mo dice valoris nobis misit: sed misit nobis melius quod potest esse scz bonam vitam Jo. x. Ego veni vt vitam habeant & abundantius habeāt. Vita em̄ est finis omniū. Nam mundam p̄o vita pingui & honorabili corporis oīa faciūt iuxta illud. Ecc̄.

vi. Omnis labor hom̄is in ore eius. Spirituales aūt omnia faciūt p̄o vita anime bona ad laudē dei. i. Cor. x. Oīa ad laudem dei facite. Sic & nos meliora nostra debemus p̄rimis dare scz bonā voluntatē cōpassionem cordis: & amorem. suffragia oratione: & bona tēpalia meliora & non solum panē mucidū & vinū acidū. Proueuer. xxij. p̄b. mi. fili cor tuum. Sic faciebat apls d. ij. Cor. x. Quis infirmatur & ego nō infirmor? quis scan. & ego nō ur. sicut em̄ p̄z Geñ. iiij. Sacrificiū abel dē⁹ respexit quia meliora obtulit: & ad sacrificiū cayn & ad munera eius nō respexit q̄ peiora obtulit. ¶ Tercio apparet vehementia amoris dei. quia nos p̄euenit amando. Gratis em̄ nos amauit & nō ex op̄ibus nostris. i. Johā. iiij. In hoc appa. cari. dei in no. nō quasi. n. di. deū. sed quoniā ip. primo. n. Hiere. xxxi. In caritate perp̄. dilexi te ideo attra. te miserās. Sic & nos non solū diligentes nos diligere debemus: quod ethnici & peccatores faciūt sed etiā inimicos: vt di. Mat. v. & debemus p̄ximos p̄uenire amando. Tunc em̄ carbones ignis sup̄ eoꝝ capita congerim⁹. & ad amorem maxima incentiua p̄bemus. ¶ Quarto apparet vehementia amoris dei quia dō filio suo vnigenito fecit hostiam pro peccato nostro delendo. p̄pter quam reconciliatus est & placatus nobis deus Hebre. x. Una enim oblatione. scz sui corporis cōsūmauit sanctificatos in sempiternum. Caros ergo dūs nos habet. q̄ care nos emit scz p̄cioso sanguine vnigeniti sui. i. Pe. i. Non auro vel argento redempti estis sed p̄cioso sanguine agni incōtaminati. Sic & nos debemus de corporibꝰ nostris hostiam deo facere. ipsa in primoꝝ obsequia cōsumendo. & morti si necesse est exponēdo. Ro. xij. Obsecro vos per misericordiā dei vt exhi. cor. ve. ho. vi. sanc. deo placentē. Eph̄. v. Ambulate in sicut & x̄p̄us dilexit vos. & tradi. semet. p̄o vo. obla. & host. dō Si em̄ olim deus placabatur hostia mortua. multomagis nunc hostia viua. Unde de noe legit Geñ. viij. q̄ deus odoratus est odorez sacrificij eius. Et ait. Nequaq̄ vltra maledicam terre. p̄pter hoīes. Et nota q̄ deus habuit p̄o bono q̄ abraam voluit

filiũ ysaac sacrificare deo. Et ait. Quia fecisti rem hanc nec pepcisti vnigenito tuo ꝓpter me bñdicens bñdicam tibi ⁊ multiplicabo te. Et multomagis habet ꝓ bono si homo seipm sacrificat ꝓpter deũ in obsequiũ ꝓximoꝝ. ¶ Secundo nos amat xps veraciter. Diligere autem veraciter ẽ: qñ diligimus psonam ꝓpter bonũ suũ. ⁊ non ꝓpter commodum nostrum qui vocat amicũ honestus siue amicitie. Sic nos xps dilexit qz bonoꝝ nostroꝝ nõ indiget. Sic ⁊ nos debemus ꝓximũ diligere ꝓpter seipm ⁊ nõ ꝓpter sua: qualis ẽ amoꝝ ꝙcupiscẽtie siue vtilis qñ ꝙ aliquem amamus: quia ẽ nobis vtilis vel qz ab eo dona spamus. q non ẽ verus amoꝝ. Talis ẽ amoꝝ hominuꝫ mundi. Vera autem amicitia non est pẽlanda tpalibus ꝙmodis sed gratuito amore porranda. vt dicit seneca. Item veraciter tunc amamus qñ amamus psonam in bonum virtutis eius ⁊ vicia detestamur: nec psonis ꝓdescẽdimus vt vicijs implicent. Quia vt hic dr. Dilectio ꝓxim malum non opat. Aug. Sic diligẽdi sunt homines vt eoꝝ nõ diligant errores. Tulli? Nulla ẽ excusatio si amicitie cã peccaueris. Bern. Sanciat lex amicitie vt ne rogem? res turpes nec faciam? rogati. Sic ⁊ xps dilexit nos. Nam matri filioꝝ zebedei male rogãti nõ ꝓdescendit q̃uis esset eius amica. vt ptz Mathei. xx. ¶ Tertio amauit nos xps pseueranter. Job. xiij. Cũ dilexisset suos qui er. in mun. in fi. di. eos. Sic ⁊ nos debemus ꝓximum diligere. Prou. xvij. Omni tpe diligit qui amicus ẽ Quidam diligunt solum tpe ꝓsperitatis Eccl. vi. Est amicus socius mense ⁊ non pmanet in die necessitatis. Boet. Quem felicem fecit amicum. infortunium faciet inimicũ. Secundo debemus diligere ꝓximum sicut nosipos. Quod sex modis exponit. Primo diligere debemus ꝓximum sicut nosipos vt diligamus in ꝓximo quod debemus diligere in nobis. In nobis aũt debemus diligere naturã nostrã q̃ est imago ⁊ similitudo dei, ꝓpio sanguine filij dei redempta. ⁊ ideo valde caram eam debemus habere. Debemus etiã in nobis diligere gratiam ⁊ virtutes ⁊ bona opa ⁊ non vicia ⁊ peccata. Et hec eadẽ debemus diligere in ꝓximo. Secundo debemus diligere ꝓximum sicut ⁊ nos. i. ex quo nos. s. caritatis affectu ⁊ effectu ⁊ non ex ꝙcupiscẽtia carnis. Eodem mõ ꝓximũ ex caritate diligere debemus ⁊ non ex aliqua mala ꝙcupiscentia vel rõe ptis. qz est socius in aliq̃ malo. ¶ Tertio debemus ꝓximum diligere sicut nos. i. in quo nos. s. in deo ⁊ non in mundo. in puritate ⁊ non in ꝑuitate. ¶ Quarto debemus diligere ꝓximum sicut nos. i. ꝓpter nos. s. ꝓpter deum. ⁊ non ꝓpter aliquod commodum tempale. Finis esti dilectionis nostre ⁊ fructus dr ee ipse deus vt ipe sit tota merces nostre dilectionis. Gen. xv. Ego er. mer. tu. ma. nimis. ¶ Quinto debemus diligere ꝓximum sicut nos. i. ad quod nos. s. ad gratiam in ꝑsenti ⁊ gloriam in futuro. Nec nos nec ꝓximum ad aliquem alium finem diligere debemus puta ad regnandum vel ad gaudẽdum vel aliquod hmõi. Eccli. xij. Time deum ⁊ mã. e. obser. Hoc est. em oĩs homo i hic est finis omnium hominum. Quia vt dicit aug. Deus fecit hoĩez vt deũ ꝙgnosceret: ꝙgnoscẽdo amaret. amando possideret. ⁊ possidendo frueret. ¶ Sexto debemus ꝓximũ diligere sicut nos. i. qnomodo nos. s. sup̃ res tpales ⁊ corpus nostruꝫ ꝓpriũ. sed infra deũ. Plus em debemus diligere salutẽ ꝓximi q̃ bona tpalia. ⁊ etiam plus q̃ corpus ꝓprium. Et debemus pati esse si necesse esset ⁊ corpus ⁊ bona nostra ꝓ salute anime ponere. s. ꝓximi. Qui ergo sic diligit ꝓximum ꝓfecto legem implevit: ⁊ malum non opatur. Et nota noĩe ꝓximi intelligitur omnis homo. vt dicit aug. ¶ Tertio videamus que faciunt ad attrahendum alios ad amoꝝem suum. Et dicendum q̃ sunt sex. Primum est moderata sermonum. Eccleſia. xx. Sapiẽs in verbis amabilem se facit. gratie autem fatuoꝝ effundentur. Multũ em loquẽtes sunt multum displicibiles quia multũ effundunt. Prouer. x. In multiloq̃o peccatum non deerit. Propterea orauit dauid d. Pone domine custodiã ori meo. Secundum ẽ similitudo in ꝙuictu. vt homo sciat se ꝓformare bonis moribꝫ alioꝝ. ⁊ non sit singularis in domo. Eccl. xiij. Omne aĩal diligit sibi simile. Tertium ẽ virtus in ope-

ribus. Virtuosi em̃ multũ diligũtur etiã a malis. z hoc quia sunt boni. quia virtus est que bonũ facit habentẽ z opus eius bonũ reddit. vt dicit pb̃us. Bonũ aũt est qđ omnia appetũt. vt di. idem pb̃us. Tullius Nihil est virtute amabilius. nihil quod magis alliciat ad diligendũ. Uñ eos qs nunq̃ vidimus diligimus virtute. Hiero. Et quos ad ꝓtemplationẽ sui roma nõ traxit vnius hoĩs, scz trinliuꝫ fama ꝓduxit Unde sup omnia hõ qui vult diligi debet conari esse bonus. ¶ Quantum est fidelitas in cõmissis. Ecc. xxvij. Si est tibi seruus fidelis sit tibi quasi anima tua. Omne em̃ raꝫ carũ. Et quia fidelitas rara est. ideo cara. Hiere. ix. Omnis hõ a ꝓximo suo se custodiat. z in omni fratre suo non habeat fiduciam. quia oĩs vir supplantans supplantabit. z oĩs frater fraudulencer incedet. ¶ Quintũ est mutua obsequia et beneficia. Sapiens. Hoc tempe obsequia amicos z veritas odiũ parit. Unde iacob quando voluit sibi recõciliare fratrem suũ esau z amicuꝫ sibi facere. misit ei munera di. Placabo eum muneribꝰ que p̃cedunt. Gen. xxij. Multe amicicie recõiunguntur z multe paces fiunt ꝓpter munera. Prouer. xviij. Donum hominis dilatat viam eius. z ante principes spacũ ei facit. ¶ Bextum est preuenire amando. Aug. Nulla est maior ad amorem inuitatio q̃ p̃uenire amando. z nimis est durus animus q̃ z si cum diligatur dilectionem nolit impẽdere. saltem nolit rependere. Et ideo in obsequijs z beneficijs p̃uenire debemus si cupimus adamari. Et sic p̃z totum de epla.

Dñica quarta de euãgelio. Mto. xxiij.

Simile est re

gnũ celoꝝ homini qui semi. bo. se. ĩ agr. suo. Isai. xlij. Sicut di. Gre. regnum celoꝝ idcirco rebꝰ terrenis simile dicit. vt ex his que anim9 nouit surgat ad incognita. quatenus exẽplo visibiliũ ad inuisibilia se rapiat. Et iõ xp̃s veniens spũalem viam z gloriã nos docere frequenter in pabolis loquebat nr. Animus enim hoĩs assuetus terrenis eleuat se difficulter ad inuisibilia. Et ꝓpterea multi pb̃i. errauerũt sensum transcendere nõ valentes. Nam celestia corpora primo mouentia z omnia disponentia esse dixerunt. z ipsa tanq̃ deos adoranda homĩes docuerũt. Christus aũt aliam causam assignat. vt sup hoc euangeliũ p̃z quare in pabolis loquebat. vt scz humiles z fideles qui in his que sunt fidei intellectum suum captiuent. credentes simpliciter qđ ecclia docet. mysteria dei per fidei lumen cognoscant. z eis a spũsancto reuelent. Superbi autem z infideles qui nolũt se subtjcere fidei discipline excecent sui erroris recipientes mercedem. Unde super hoc euangelium discipulis querentibꝰ quare in pabolis loqueret. respondit dñs. Vobis datum est noscꝫ mysterium dei. ceteris autem in pabolis vt videntes nõ videant. z audientes nõ intelligant. Et ideo xp̃s q̃ q̃ in parabolis loquebatur. In hoc autez euangelio quedã pabola cõtinet doctrinaꝫ cõtinens valde magnam. In qua quidem parabola quinq̃ p ordinẽ declarant. Primũ est diuine bonitatis affluẽtia. quia bonum semen seminauit. in principio euangelij. Secundũ est humane salutis negligentia z dyabolice fraudis operatio. q2 dormierũt homines z dyabolus zizania seminauit ibi. cũ a dor ho. ve. inimi. Terciũ est rectorice vel rectorie potentie ignorantia. quia vnde zizania agri habent ignorat ibi Cum aũ cre. lxx. &c. Accedẽtes aũt ser. patrifamj. dix. ei. Domine nõne bonũ semẽ seminasti in agro tuo, vnde ergo habet zizania. ¶ Quartũ est diuine longanimitatis patiẽtia. q2 vtraq̃ vsq̃ ad messem crescere mandauit dimitti. ibi. Serui aũt dixerũt. Uis imus z colligimus ea? Quartum est magne equitatis iusticia. qua zizania z triticum sin vtriusq̃ decentiã recondi iussit ibi. Colligite primũ zizania z alligate ea fasciculos ad cõburendum &c. ¶ Primo ergo ponit diuine bonitatis affluentia. q2 seminauit bonũ semen. Et hoc est. Simile est regnũ ce. &c. id est simile est negociũ ecclesie que regnum celoꝝ dicitur vt dñica. xx. post trinitatis dicetur. Vel negocium dei qui regnum celoꝝ dicitur ecclesiam simile est huic negocio seminatoris quod fuit vel potuit esse. Non enim compatio hic est persone ad personam, sed

negocij ad negocium. ¶ Et quia totū hoc ꝓsens euangelium est in parabolis. ideo ē totum mystice exponendum. ⁊ quia ꝓtra ria iuxta se posita magis eluceſcunt. vt di. pbus. ⁊ de bonitate semīatoris ⁊ malicia supseminatoris insimul ꝓsequamur quā uis non eodem membro ponant. ¶ Ho/ ta ergo circa primū q̄ iste seminator sc̄z de us pater in sex agris bonū semen semina uit. In quibus omnibus preter sextū dya bolus lolium vel zizania superseminauit. Ecc. xxxiij. Unum contra vnū. bonū con/ tra malum. Et nota q̄ zizania in singulari est feminini generis. ⁊ dēclinat hec zizania huiꝰ zizanie. In plurali est neutri generis Ytō hec zizania horꝰ zizaniorꝰ. vnde est no men ethimologitū. ¶ Primus ager est celū empyreum in quo deus naturam angeli cam seminauit que est optimū semen ⁊ oī um perfectione completa. ⁊ nulla alia cre/ atura sic ad dei bonitatem ⁊ perfectionem appropinquauit. Unde aplus di. de xpo. Hebr. j. Uidimus eum paulominus ab angelis minoratū. In hoc agro dyabolus supseminauit zizaniam sc̄z superbiam ma gnam: quia deo equiparari voluit in eo q̄ bonitatem suā voluit a seipso habere. Esa. xiiij. Qui dicebas in corde tuo. In celum conscendam. super astra celi exaltabo solii um meum. sedebo in monte testamenti in lateribꝰ aquilonis ⁊ similis ero altissimo. ¶ Secundus ager est paradisus delicia/ rum. in quo deus seminauit bonum semē sc̄z humanam naturam: sex maximis excel lentijs doratam. Nam erat immortalis vt posset non mori. Unde nec infirmitas ali qua eā occupasset. nec ignis nec aqua vel aeris intēperies. vel aliquid aliud eam le/ sisset. nec dyabolus in eam intrare potuis set. Erat dominans omni creature inferio ri. Omnia em inferiora sibi ad nutuz obe dissent. ⁊ terra ⁊ arbores ad votum fru/ ctificassent. Erat in se valde ordinata ⁊ nū q̄ caro dominata esset. erat plena scientia ⁊ scientiam sine labore in posterū habuis/ set. Erat deo grata ⁊ accepta per virtutū ⁊ donoꝰ possessionē. ⁊ erat ad regnū sine la bore ⁊ dolore viuendo venturā. In hoc a/ gro dyabolus supseminauit zizania. sc̄z in obedientiam vanā gloriā ⁊ gulam. Genē. iij. Nequaq̄ morie. s. e. s. dij. s. ⁊ c̄. Tertius ager est mundus. in q̄ no deus semina uit multa bona semina. sc̄z multitudinē ⁊ diuersitatem creaturaꝝ. in quo homo val de instruitur suū creatorem ad cognoscen dum. ⁊ per ꝓsequens ad amandū. Nam in creaturarū ꝓductione cognoscit dei om nipotentia. In creaturaꝝ ordinatione dei sapientia. Et in ipsarum perpetuatione dei permanentia. quia effectus non est me lior ⁊ durabilior sua causa. In hoc agro dyabolus supseminauit zizania sc̄z magnam discordiam ⁊ magnam miseriam ⁊ magnam deceptionē. Hec em tria in om/ nibus animalibus reperiunt ⁊ maxime in hoibus in quibus est maxima discordia ⁊ briga. Quilibet em vult esse dominus et suam voluntatem facere. Et ideo inuicem se expellunt ⁊ occidūt. Non em pugnant ꝓ iusticia ⁊ veritate sed ꝓ ambitu bonoꝰ ⁊ ꝓ appetitu diuitiaꝝ. Jac. iiij. Unde bella ⁊ lites in vobis? nōne ex cōcupiscentijs ve stris que militant in membris vestris liti gatis ⁊ belligeratis. Item in hoibus ē ma gna deceptio. Quilibet em nititur aliuz de cipere ⁊ supplantare. Prouer. Omis em/ or dicit malum est malū est. ⁊ cū recesse/ rit gloriatur. Hiere. ix. Omnis homo a ꝓ ximo suo se custodiat. ⁊ in oī fratre suo ñ ha beat fiduciam. Mich. vij. Ab ea que dor/ mit in sinu t. custodi claustra oris tui. q̄ fi lius contumeliam facit patri. ⁊ filia ꝓsur/ git aduersus matrem suam. Propterea di. aplus ad Ephs. v. Uidete quō cau. āb. Item est in hoibus magna miseria. Tuz miseria enim nascimur. cū miseria viuim? ⁊ cū miseria moriēm. ⁊ in valle miserie ha/ bitamus. ⁊ ideo puer nascens incipit a ploratu sue calamitatis ꝓpheta. Non dum loquit ⁊ statim ꝓphetat: vt d. Aug. Ephe. v. Redimentes tpus quoniā dies mali sūt. Ex quo adam lapsus est. ⁊ de pa radiso expulsus omnes dies mali sunt et pleni miseria: vt di. idem Aug?. Job. xiij. Homo natus de mu. bre vi. t. reple. mul. mi. ¶ Quartus ager est anima hominis in quo deus bonum semen seminauit. sc̄z suam similitudinem in essentia ⁊ potētijs ⁊ suam bonitatem in gratijs ⁊ virtutibus ⁊ spūssancti donis. Esa. xi. Requiescet su

per eum spūs dñi. spūs sapientie ⁊ intellectus. spūs scientie ⁊ pietatis spūs consilij ⁊ fortitudinis. ⁊ replebit eum spūs timoris dñi. In hoc agro dyabolus superseminauit pessimā zizaniam scz ꝑcupiscentiam maloꝝ. Nam anima ĩstigata a carne. mala cōcupiscit ⁊ illicita desiderat. Geñ. viij Sensus enim hominis ⁊ cogitatio hūanum cordis prona sunt in malum ab adolescentia sua. Item rebellionem virium inferioꝝ ad rationē. Ro. vij. Video aliaz legem in mēbris me. repu. le. me. m. Et inhabitationē vicioꝝ vt imago dei in ipa sit totaliter transformata. ⁊ sit imago cesaris ⁊ non dei. ⁊ que debuit domus dei esse. efficiatur habitaculum demonum. Luce. xi. Tunc vadit ⁊ assumit. sept. al. spiritus ne. se. ⁊ ingressi. ha. ibi. ¶ Quintus ager est ecclesia militans. in quo deus seminauit bonū semen. s. verbi ꝓdicationem vt homo de credendis ⁊ agendis instruatur. peccatoꝝ remissionem. vt homo de manu dyaboli liberet. corpis sui māducationē vt homo in dei amore conseruet. ⁊ medicinarū id est sacramentoꝝ ecclesie exhibitionē vt homo ab omni infirmitate sanetur. Et nota ꝙ iste est ager acheldemach emptus sāguine iesu christi in sepulturā peregrinoꝝ id est sanctoꝝ qui se peregrinos reputant. in hoc mundo. Hebre. xi. Confitentes ꝙ hospites ⁊ peregrini sunt sup terram. Sepulcrum autem maloꝝ est infernus. Luc. xvi. Mor. est diues ⁊ se. in infer. Et iō patrimoniū xpi crucifixi vocatur ecclesia. In isto agro seminauit dyabolus pessimā zizaniam. scz hereticam prauitatem cū multis erroribus. Symoniacā malignitatē cum multis muneribus. scismaticam diuisionem. cum multis seditionibus. Et malā tempaliū administrationē cum multis tribulationibus. ij. Mach. vi. Nam templum luxuria ⁊ comessationibꝫ erat plenū ⁊ scortantiū cū meretricibus. Mirare etiaz plenum erat illicitis que legibꝫ ꝓhibebantur. ¶ Sextus ager est beata virgo in quo deus seminauit verbū suuz diuinū: ⁊ eternū cum plenitudine gratiarum ⁊ virtutū Terra illa quondam inculta facta est vt ortus voluptatis. ¶ Hic est ager plenus cuius fragrantiā deus pater sentiens benedixit ei. Hec est terra bona ⁊ optima q̄ attulit fructū centesimū: sexagesimū ⁊ trigesimum. quia ⁊ virgo: nupta: ⁊ vidua fuit. In hoc agro dyabolus nunqꝫ potuit aliquod malum seminare. Cantic. iiij. Tota pulcra es ami. m. ⁊ macula nō est in te. Et sic patet ꝙ deus vicit dyabolū in seminis ꝓpagatione: quia bonum est potentius malo: nec dyabolus tantū abundat in malo q̄tum deus in bono. ⁊ sic patet primum.

¶ Secūdo ponit humane salutis negligentiam. ⁊ dyabolice fraudis opationem Sed opera dyaboli in ꝓcedenti membro sunt dicta in zizania ꝙ supseminatione. et ideo solum de humane salutis negligentia videamus. que in hoīm dormitione notatur. Ubi nota ꝙ mirabiliter ē homo negligens circa salutem suam ⁊ nimis circa ipsam dormit. ¶ Sed ꝓpter quatuor dormire nō debet. Primo quia est in fortissimo ꝓlio cōstitutus: in quo habet cū diuersis pugnare, quia inimici eius nō dormiūt scz demones. qz semp insidias machinantur. Job. xxx. Qui me comedūt nō dormiunt i. De. v. Job. est. ⁊ vi. quia aduer. vester dya. tā. le. ru. c. q. quē, de. cui. re. fo. ti. Et hoc est quod hic dicit. Cū autez dormiret homines. i. quando ꝑs aptum esset ad tēdendum laqueos. q̄ tunc est quādo homines incaute se habēt. nec de salute curāt tunc eīm dormiūt. Obseruat eīm ꝑs tēpus ⁊ locum ⁊ complexionem ⁊ modum. ⁊ opportunitatem vt melius possit possit capere. ⁊ tūc tendit laqueos ⁊ insidias parat vbiq; ac etiam in medio tritici. i. inter ipsa bona: q̄ sub specie boni frequenter mala facit operari: vt vsurarius sub specie pietatis feneratur interdū vt maritet filias ⁊ nutriat filias: ne malam arripiāt viam. ij. Cor. xi. Ipse enim sathanas trāsfigurat se in angelum lucis. Geñ. xxx. Scit eīm dñs: quia quacūqz die comederitis ex eo apient oculi vestri. q. di. Comedite secure quia ex hoc sequetur bonū ⁊ nō malum. Et hoc est q̄d hic dr. Et abijt. glo. i. abscondit sese occultissimus. Et ideo nullo mō est dormiendum cum inimici nostri nō dormiant. ꝑsalmo. Ecce nō dor. ne. dor. qui c. is. Cuius rōnem assignat Bernñ. Quia nō dormit neqz dormiet qui impugnat israel. Geñ. xxxi. Fur

siebat somnus ab oculis meis dixit iacob Ite in hoc plio ē ꝓdutio: q̄ caro que debet ꝛet aiam adiuuare, ꝓdit eam. ⁊ mittit eā tradere in manus inimicoꝝ. Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄. Stultus aūt esset qui in castro fortiter oppugnato vbi sciret ꝓditores esse obdormiret. Et stultior q̄ in gremio ꝓditoris obdormiret Exēplū sam sonis: qui obdormiuit in gremio dalide: que tradidit eū in manus phylistinoꝝ inimicoꝝ suoꝝ: qui ligauerūt ⁊ exoculauerūt eū. ⁊ fecerūt eū molere vt iumentū. vt ꝑz Judi. xvi. Valida est caro quando autez homo dormit in sinu carnis. id est satisfacit eius voluptati ⁊ in eius amore letatur ⁊ negligit eius desideria refrenare: tūc tradetur omnibus virtutibus ⁊ omnib⁹ bonis ⁊ tradetur in manus demonū. qui fascīūt ei oculos ne videat quo ducit: ⁊ mala que passurus est. sicut fasciatur suspendendus ⁊ faciūt eū molere. i. de peccato in peccatū circūire. ps. In circūitu impij ambulant. Qui ergo sic dormiūt cōfundent. Hiere. iij. Dormiemus in ꝓfusione nr̄a. Propterea di. aplus. i. ad Thess. v. Non dormiamus sicut ⁊ ceteri: sed vigilemus ⁊ sobrij simus. Eph. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis. ⁊ illuminabit te xps

¶ Secūdo nō debemus dormire. q̄ tps vigilie est valde breue. ⁊ tps quietis erit perpetuū. Job. xiij. Breues di. bo. sunt. i. Cor. vij. Hoc aūt dico fratres tps breue est. Reliquū est vt qui habent vxores tanq̄ nō hōtes sint. ⁊ qui flē. tā. nō flē. sint. et qui gau. tā. nō g. ⁊ qui em. tā. nō pos. ⁊ qui vt. hoc mū. tā. nō vtant. Et quid ē tota vita ꝑsens vnius hōmis respectu eternitatis future. certe nihil. ps. Quoniam mil. an. in. oc. t. tā. di. hester. que. p. Et ideo xps reprehendit petrū di. Symon dormis non potuisti vna hora vigilare mecum? dormire: q̄ nō est locus aptus: neq̄ tps dispositū dormitioni. Locus nō ē aptus q̄ totus mūdus plenus fecibus peccatoꝝ. i. Job. v. Totus mūdus in maligno positus est. Plenus pssuris tribulationū Jo. xvi. In mū. pssurā hēbitis. in me aūt pacem. Tps nō est dispositū: q̄ nox precessit ⁊ aurora gratie iā venit: vt deinceps bonis operibus intēdam? abiectis operib⁹ tenebraꝝ. Ro. xiij. Nox ꝓcess. dies aūt ap. Abijci. ergo opa teneb. ⁊ indu. ar. lucis. sic vt in di. bo. ambulemus. Esa. lx. Surge ⁊ illūinare hierusalem: quia venit lux tua.

¶ Quarto nō debemus dormire. q̄ semp in morte sumus. Math. iij. Jam securis ad ra ar. po. est. Multa pcla semp nos circūdant in quibus semp sumus in morte. Propter quod cantamus. Media vita in morte sumus. Et quis posset dormire dū deberet sibi caput amputari. ⁊ dato q̄ nullum piculum imineret. ⁊ tñ sero mortis fortissime appropinquat. ⁊ ianua celi ē apta ⁊ ianitor clamat: vt cito eamus alias ianua claudetur nobis. Math. xv. Media nocte clamor factus est. ec. spon. ve. ex. obei. ⁊ q̄ pa. e. intra. cū e. ad nup. ⁊ clau. ē ia. Nouiss. vero ve. ⁊ re. v. d. Dñe dñe aperi nobis. Ad ille ait. Amē dico vobis nescio vos. Eligi. itaq̄. ⁊ tē. Et sic patet secundū.

¶ Tercio ponit rectorice potestatis ignorantia. ¶ Ignorant essi rectores ⁊ prelati vnde zizanie hæresum nascantur in populo. ⁊ hoc ꝓpter tria. Primo q̄ dormiūt et nō ꝓsiderant populum sibi cōmissum. iō intrat ⁊ exit lupus ⁊ nō perpendūt. Contra quos Prouer. xxvij. Diligenter attende vultum pecoris tui. tuasq̄ greges ꝓsidera Ezech. iij. Fili hom̄is speculatorē dedi te filijs israel ex ore meo ⁊ annūciabis eis ex me. Quod si dicente me ad impiū morte morieris ⁊ tu nō annūciaueris ei sanguinē eiꝰ de manu t. req̄. Non essi ꝓsiderāt oues nisi q̄n debent tonderi. ⁊ tunc ꝓsiderant diligenter dicentes cū filijs beli sacerdotis. i. Regū. ij. Da mihi carnem vt coquā sacerdoti nunc dabis: alioquin tollam vi.

¶ Secūdo q̄ nescīūt ꝓsiderare ⁊ nō solū nescīūt zizania hæresum distinguere. sz nec fidem quā ꝓtestant: ⁊ de cuius patrimonio viuūt agnoscūt: nisi sicut simplices seculares. Nec articulos fidei distinguere sciunt. Esa. lxvi. Speculatores eius ceci omnes. In eodē. xxiij. Erit sicut ꝓplus sic sacerdos. Et ideo sunt merito repellendi. Osee. iiij. Quia tu sciam repulisti repellā ⁊ ego te ne sacerdotio fungaris mihi. Periculosum est valde ignorantia ⁊ negligētia platoꝝ. Quia vt dr. Math. xv. Si cecus ceco ducatū pstat ambo in fo. ca. Sūt

essi dñici gregis custodes a lupis circũdati. Sunt nauis ecclesie naucleri. inter fluctus mũdi eũtes. Et sunt domus dei ostiarij a tyrãnis ⁊ hereticis obsessi. Istis aũt tribus generibus hoĩm est valde periculosum dormire Unde dauid custos ppli dei di. Si dem. som. oc. m. ⁊ pal. m. dor. ⁊ re. te. m. Prouer. vi. Festina discurre ⁊ suscita amicũ tuũ ne dormitẽt palpebre tue. Tercio q̃ nõ sunt viri spũales. spũalis essi diiudicat oĩa: vt di. aplus. i. Cor. ij. Si spũ aliter viuerent scirent zizania cõsiderare. Et hoc est quod hic dicit. Cũ creuisset herba ⁊ fructũ fecit. tũc appa. ⁊ zi. glosa. Cum homo spũalis esse ceperit tunc diiudicat omnia. Nisi essi ex cõparatione virtutũ vicia nõ cognoscunt. sicut cecitas nõ cognoscitur nisi p̃ visum. Quãdo ergo hõ crescit in scientia ⁊ virtute. tũc videt vicia alioq̃. Sicut essi palatum infectum nõ potest iudicare de saporibus. sic homo vitiosus de vitijs. Cum ergo herr. c. ⁊. f. f. tũc. appa. ziza. i. cũ viri catholici ecclesiarum rectores creuissent in vita ⁊ doctrina: vt Aug. Hiero. ⁊ ceteri. tunc apparuit ⁊ fuit cognitum pessifex̃ dogma hereticoq̃. ante aũt nõ cognoscebatur sicut ziza. nõ cognoscit nisi ab exptis: dum est parua in herba. Sed xp̃us vnde hoc p̃figit ostendit di. Inimicus hõ ẽ. id est dyabolus qui ideo dicit inimic⁹ homo. q̃ p̃ homies fidei xp̃iane inimicos hec zizania heresum seminauit. vnde sicut homo malus dicit dyabolus. ita dyabol⁹ dr̃ hõ malus. Non essi dyabolus nisi p̃ homines malos seminare zizania p̃t. Ubi nota q̃ ex tribus nascitur zizania vicioq̃ i anima hois scz ex malicia inimici: qui importune nos temptat. ⁊ qui sagaciter spargit eam in terra. Et ex pinguedĩe terre q̃ scz caro deliciose nutritur. In terra essi pinguis ⁊ humida nimis crescunt male herbe. ⁊ stant vermes ⁊ rane. Et ex negligentia custodis qui deberet claudere aditũ inimico: ne posset intrare. dẽret corp⁹ macerare ⁊ desiccare: ne vicia pullularẽt ibi. ⁊ dẽret sarculo cõfessionis malas herbas extirpare. Prouer. xxiij. Per agrũ pigri hominis transiui. ⁊ ecce totũ repleuerãt vrtice. id ẽ pruritus carnalis q̃cupiscentie. ⁊ operuerant superficiem eius spine. i. solicitudines diuitiaq̃ que spine dicunt. ⁊ maceria lapidum destructa erat. i. offis virtutes dissipate. Hec est terra de qua dicit Gen. iij. Spinas ⁊ tribulos germinabit tibi. Et hec. vi. Terra p̃ferens spinas ⁊ tribulos reprobа est. ⁊ maledictioni. prima cuius cõsumptio in cõbustionẽ. Aria ergo debemus facere ne zizania vicioq̃ in anima nostra regnet. scz claudere aditum suggestionibus inimici. ⁊ macerare carnem. ⁊ eradicare zizania dum incipiũt pullulare. vnde poeta. Principijs obsta. sero medicina paratur. Et nota q̃ optime per zizania vicia designant. Est ei zizania ventosum bladũ acutum ⁊ venenosum faciens homiem nimis dormire. Incẽptum est acuta signat auariciam. Auarus essi valde est acutus ⁊ subtilis ad decipiendũ ⁊ torquendum. ꝑs Sicut nouacula acuta fecisti dolum. Sicut essi nouacula acuta radit pilos. ita q̃ homo vix sentit: sic vsurarius dulciter aufert totum. Incẽptum vero est ventosa signat superbiam que eleuat hoiem ad ventũ superbus enim nescit nauigare nisi velis inflatis. Et fomentũ superbie est adulatio. per quam superbus eleuatur. ⁊ ruit ⁊ dissipatur. Job. xxx. Eleuasti me ⁊ quasi in vẽtũ ponens elisisti me valide. Esa. iij. Populeus qui beatũ te dicunt. ipsi te decipiunt. ⁊ viam gressuum tuoq̃ dissipant. Incẽptum aũt est venenosa. ⁊ reddit hominem sopitum. signat luxuriam. Concupiscentia essi carnis recte venenũ est intrans p̃ venas ad cor auferens vitam aĩe. Prouer. xxiij. Et sicut regulus venena diffundet. Ubi mulier dicit dulce venenũ. faciens hoiem vt syrena dormire. Ad hec tria scz superbiam. auariciam. luxuriam. omnia peccata reducunt. vt dr. i. Jo. ij. Omne q̃ est in mũdo. aut est con. car. aut cõcu. oculi aut superbia vi. Et sic p̃ tercium. Quarto ponitur diuine equanimitatis patientia q̃ vtraq̃ ad messem crescere dimitti mãdauit. Dñi ei serui dicerẽt vis imus ⁊ colligimus ea: rñdit nõ. Finite vtraq̃ crescere vsq̃ ad messem. Inordiatus fuit zelus seruoq̃. quia si ſtanum quando hõ peccatum habet euelleretur. pauci remanerẽt Jac. iij. In multis quidem offendimus omnes. vnde eodẽ zelo Jacobum ⁊ Jo/

hannem dicentes. Domine vis vt dicamus vt descendat ignis de celo: et consumat illos. sicut fecit helyas. christus redargunt. d. Nescitis cuius spūs sitis. Filius enim hominis nō venit perdere animas sz saluare. Luc. iiij. Ex hoc videtur q hæretici non sunt ab ecclesia precidendi. et multo minus materiali gladio feriendi. Contra dicit glo. Hiero. sup illud. i. Cor. v. Auferte malum a vobis. Et reddit causam. Nescitis quia modicum fermentum totam massam corrūpit. Rñsio. Sunt quidā hæretici notorij q alios volunt corrūpere et ad malū trahere. et isti tāq membra putrida ne alia membra corrūpant. sunt ab ecclia pcidendi. In q pcisiōe nō eradicat triticū sz potiꝰ in eo dimissiōe triticū pfūdit et era dicat vel suffocat. et sic intelligēda ē autoritas apli inducta. Alij vero sūt hæretici occulti qui alios nō inducunt ad malū. Et ideo debent ab ecclesia: vt hic dicitur tolerari. ¶ Et hoc ꝓpter tria. ¶ Primo quia forte conuertent. Unde Aug⁹. hic in glo. di. Hic datur locus penitentie et moriemur nō cito amputare. quia qui hodie errat cras forte conuertet. et defendet veritatem. Si ergo mō eradicarent triticū qđ futurꝫ erat eradicaret. Exemplū de aug⁹. et pau. Secūdo q tales nō bene discernūtur a fidelibꝫ. aug. in glo. Sicut inter lolium et triticū ōdiu herba est paꝫ distat. ita mo ner dūs ne de ambiguo iudicemus. quia dūs in die iudicij nō suspicios e. sed manifeste iudicabit vel damnabit. Tercio q ꝑ eos boni frequent excitant et ꝓbant. Aug. in glo. Necesse est vt mali permixti bonis sint. p quos exerceant. vel quoꝫ cōparatione nitantur ad melius. quibꝰ sublatis aliundo caritatis marcescit. quod est triticum eradicare. Unde. i. Co. xi. dicit. Oportet hereses esse vt qui ꝓbati sunt manifesti fiant. Et sicut ecclesia paritur occultos hereticos ꝓpter tria. sic deus omnipotens peccatores patitur ꝓpter tria. ¶ Statim essi homo quādo peccat meretur supplicium eternale. quia cōtra bonū eternū peccauit. sicut homicida statim capitur et traditur potestati morte plectendus. Sed deus eius sententiam differt. et condēnationem ꝓpter tria. Primo vt dei misericordia et benignitas in his qui penitent manifestētur. i. Thi. i. Ideo misericordiam consecutus sum vt in me ostenderet deus omnez patientiam ad informationē eoꝝ qui credituri sunt illi in vitam eternā. Ex magna ei benignitate deꝰ peccatorez sustinet vt quādo peniteat et ad deum reuertatur humiliter. Ro. ij. Ignoras quoniam benignitas ad penitentiam te adducit. Esa. xxx. propterea expectat nos deus. vt misereatur nostri. Et nō solum expectat: sed tota die vt redeat peccatorem hortatur: porrigens ei manum vt surgat. Esa. i. Conuertam manum meam ad te. scilicet te adiuuandum si surgere vis. Hiere. iij. Tu fornicata es cum amatoribus multis: tamen reuertere ad me et ego recipiam te. Et non solum hortatur sed minatur penas et ꝓmittit premia. De primo. Luce. xiij. Ita dico vobis nisi penitentiam egeritis omnes simul ꝓibitis. ꝑs. Nisi conuersi fueritis gladiuz s. vi. ars. te. et. pa. illū. ¶ Et in eo para. vamoz. sa. s. ar. eff. De secundo Matthei. iij: Penitentiam agite. appro. e. re. ce. Et qz multi sunt male nature: ita q verba eis nihil prosunt. ideo deus impēdit verbera et flagella. Quare enim deus tot flagellis et guerris et pestilētijs nos affligit nisi vt cōuertamur ad deum. Gre. Vala que nos hic premūt ad deum ire compellunt. Idē Oculos quos culpa claudit pena aperit. Osee. vi. In tribulatione sua mane consurgunt ad me. Et nota quātum expectat multos semper ad hostiū cordis pulsans. et non aperuit ei. Apoc. iij. Ego sto ad hostium et pul. si quis ap. mi. introi. ad il. scz cum virtutibus et spūssancti donis. ¶ Secundo vt dei iusticia in his que pereūt cōprobetur. et ex hoc dei ꝓuidentia ꝓpendat. multi enim ex hoc q nō vident malos puniri. non credunt mundum dei prouidentia gubernari. Boetius. Quidam quesierunt si deus est vnde mala. et si non est vn de bona. ¶ Nam si deus non potest elicere de malis peccatoꝝ penitentiā et misericordiam. Elicit iusticiam eos acriter puniendo: que inter opera dei et anime virtutes maxime relucet. ¶ Nam ita ꝓbene stat latro in furcis sicut miles in equo. et ita de center peccatoꝝ includitur in inferno sicut

gẽma recluditur in anulo ad sui honorez. ꝛ hoc est quod di. aplus ad Ro. ix. Dicit enim scriptura pharaoni, q2 in hoc ipm excitaui te: vt ostendam in te virtutẽ meã, et ãnunciet nomen meũ in vniuersa terra. Ergo cuius vult miserek. ꝛ quẽ vult indurat. Exo. vij. Ego indurabo cor pharaonis. scz vt postea dure puniam eũ. ergo in q̃busdã peccatoribus deus ostendit misericordiam suam eoꝝ miserendo. ꝛ in quibusdam iusticiam eos acriter puniendo. Ro. ix. q̃ si deus volens ostendere iram ꝛ notam facere potentiam suam sustinuit ĩ multa patientia vasa ire apta in interitũ. vt ostenderet diuitias glorie sue in vasa misericordie sue que preparauit in gloriã quos ꝛ vocauit. Quare? Certe quia placz sibi. Ibidem. An nõ habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud q̃dem vas in honorem: aliud in ꝓtumeliaz. Tercio vt malicia peccatoꝝ iusti per patiẽtiam purgentur perficiantur ꝛ coronentur vt dictum est de hereticis. Nisi em fuisset persecutio tyrannoꝝ, non essent martires per patientiã coronati. Et ideo deus ꝑmittit tyrannos tyrannidẽ exercere: vt martires purgarentur: ꝛ perficerenk: ꝛ coronarẽtur. Et ideo in malis dei omnipotentia ostẽditk qui ꝺ malis eoꝝ elicit tot bona. Et ideo nõ bene dixerũt illi. Si deus est vnde mala, imo mala ostendũt deum omnino esse dum de malis eliciũtur bona. quod solus deus potest facere. Et sic patet quartum.

¶ Quinto ostendit magne equitatis iusticia. q2 zizania ꝛ triticũ ꝑm vtriusqz decẽtiam recondi mandat. Nam in tempe messis. i. in finali iudicio in fine mundi. vel ꝑticulari iudicio. scz in morte vniuscuiusqz dicet messoribus. i. angelis: qui ad hoc deputati sunt ꝛ per quos deus sua iudicia exercet. ꝛ in bonos ꝛ in malos. Colligite primũ zizania. i. peccatores hereticos ꝛ scismaticos qui messem dei conati sunt corrũpere ꝛ cõburere ꝛ vastare. q̃ sunt vulpes samsonis. qui habent faces accẽsas in caudis ad cõburendum messem christianoꝝ. q2 sicut zizania ex corruptione aeris ꝛ ex terre malicia oriũtur, sic ipse ex corruptõe carnis sunt nati: ꝛ in corruptõe ꝛ malicia mẽtis sũt nutriti. Et de ipsis ait. Ligate ea fasciculos ad cõburẽdum, vt qui fuerunt simul ligati in culpa. sint simul ligati in pena. scz auari cum auaris. luxuriosi cum luxuriosis. ꝛ sic de aliis. Et postea fiat de oibus vnus fascis magnus: ꝛ ad infernum ꝓficiatur ad perpetuũ ignez. Ubi nota q̃ duo videtur hic ponere circa reprobos penam. scz separationem a bonis ꝛ ordinationem in penis. Primo separationem a bonis cum di. Colligite zizania. i. tollite eos de medio bonoꝝ. ne cũ eis societatẽ habeant neq3 faciem dei videant. Esa. xxvi. secũdũ lxx. Tollatur impius ne videat gloriã dei que est principalis ꝛ essentialis pena dãnatoꝝ. sicut visio est tota merces: vt dicit Aug. Secũdo ordinationem in supplicijs ostendit. cũ d. Et alligate ea fasciculos ad cõburendũ. Gre. Si nullus ordo in supplicijs seruandus est. cur cõburenda ligania in fasciculos liganꝰ. Sed nimirũ fasciculos ad cõburendũ ligare ẽ hos qui eterno igni tradendi sunt pares paribus sociare, vt quos similis culpa inq̃nat parem pena constringat. ꝛ sic videtur q̃ sit ordo in inferno. Cõtra q̃ ꝺ di. Job. x. Ubi nullus ordo ꝛc. Ad quod dicendũ. q̃ in inferno triplex est ordo. Primus est diuine iusticie. Aug. Peccatores in supplicijs ordinantk: vt nunq3 sit decus culpe sine decore iusticie. Secũdus ordo est supplicioꝝ: quia nõ oĩs equaliter puniuntk. Deute. xxv. Pro mensura peccati erit ꝛ plagarũ modus. Apoc. xviij. Quantũ se glorificauit ꝛ in deliciis fuit tantũ date illi tormentũ ꝛ luctum. Tercius est ordo peccantiuꝝ: quia illi qui fuerũt similes in culpa socientur in pena: vt dictum est. ¶ Et similiter quantũ ad tria dicitur non ibi esse ordo. Primo quia ibi elementa ꝛ cetere creature non seruant ordinem ꝛ suam distinctionem. sed cõmixta sunt omnia ꝛ sunt confusa. ꝑs. Ignis, grando, nix, glacies, spũs procel. Et ideo infernus vocat chaos. Luc. xvi. Secũdo q2 dãnati nõ seruãt ibi locũ. Job. xxiiij. Ab aquis niuium transeũt ad calorẽ nimiũ. Res aũt tunc inordinata ꝺ quãdo frequenter mutat locũ. Tercio q2 elemẽta ibi mutant ꝓprietates suas. Naz ꝓprietas aque est extinguere ignem. ꝛ ibi nõ extinguet. Item ꝓprietas ignis ẽ lucere

sed ibi non lucebit. ꝓprietas aeris est recipere lumen. sed ibi non recipiet. Sequit. Triticum aũt ingre. in hor. me. in. electos q̃ non sunt ex corruptione carnis. sicut zizania ex corruptiõe aeris. sed ex deo nati sũt & nõ sunt nati ꝓter intentionẽ seminantis sicut zizania. sed ante secla a deo ꝓdestinati. qui vt triticũ excocti sunt ad solem & desiccati ad ventũ. vt corpora sua mortificarent. & fierent acceptabilis hostia corã deo sicut de tritico sit hostia salutaris. Ad quod hortatur apls. Ro. xij. Obsecro vos ꝑ misericordiã dei vt exhibeatis corpa vestra hostiam viuentem sanctam deo placentem. ¶ Et nota q̃ optime ꝑ triticũ electi significantur. Triticũ enim tripliciter considerare possumus. ꝑm triplicem electorũ statum. Primo possum? triticũ considerare ꝓut est in agro in quo fert fructũ. aliud centesimũ. aliud tricesimũ. & signat statum horũ hoim in mundo existentium seu viuentium quorũ aliqui seruant virginitatẽ. aliqui viuũt in ꝓtinentia. aliqui in matrimonio. Secũdo possumus ipm considerare ꝓut est in area in qua triturat secernit a paleis & ventilatur a puluere. Et signat statum religiosorũ qui in claustro religionis frangunt voluntatem suam ꝑ obediẽtiam secernunt a palea ignita carnalis concupiscentie per ꝓpetuam ꝓtinentiam. & vellant a puluere terrene cupiditatis. ꝑ voluntariam paupertatem. Matth. iij. Cuius ventilabr̃ in manu sua & purgabit aream suam. Tercio possumus ipsum considerare ꝓut est in horreo. vbi conseruat ad nutriendum & delectandũ. Et signat statum beatorũ qui in mensa dei nutriuntur & delectant. Lu. Ego dis. vo. sic dis. mi. pa. me. teg. vt edatis & bibatis sup mẽ. in. r. m. ps. Inebriabunt ab vbertate domus tue. Et sic ꝑ de euangelio.

De epistola. Sermo. xxv.

Induite vos sicut electi dei sancti & dilecti. Col. iij.

Sicut solent pueri quando ꝓponitur fructus alienos capere vestibus denudari. & sic remanent valde confusi sic primi parentes nostri quando pomũ vetitum ceperunt fuerunt veste innocentie denudati. Que sicut vestis cooperiebat turpitudinẽ eorũ. & ideo erant nudi. & nõ verecundabantur. Sicut vestis tenebat eos calidos. & iõ erant nudi & nullum frigus patiebantur. Sic vestis valde ornabat eos: quia sicut liliũ inter spinas candore luminis vestiebat eos. & ideo nudi pulcerrimi apparebant. Sicut vestis ferrea ab omni lesiuo cõseruabat eos. & ideo nudi ab aliquo nõ ledebant. Et sicut vestis reuerendos exhibebat eos. Optime ergo vestitos in reuerẽtia habemus. Et ideo sic nudi ab angelis & omnibus creaturis in magna reuerẽtia habebant. Hac aũt veste denudati remanserũt valde confusi. quia hec oĩa ꝓdiderũt & nos cum illis. Statim enim erubuerũt & frigus & calorem senserũt & turpes nudi apparuerũt. Et omnia facta sunt eor̃ lesiua. Et angeli eos deriserũt d. Ecce. adam quasi vnus ex nobis factus est. Et sic denudati & confusi electi sunt de paradiso. Hec omnia patent Gen. iij. Luc. x. Qui etiam dispoliauerunt eum & plagis impositis abierunt semiuiuo relicto. Et sic patz q̃ optimũ sit hanc vestẽ habere & q̃ dãnosum ea carere. Hec aũt vestis ꝑ duo recuperari potest scz ꝑ baptismũ & penitentiam. In baptismo ergo hanc vestẽ hõ recuperat & induit. qui in ipso virtus xpi operatur. Gal. iij. Quicũq̃ in christo iesu bapti. estis xp̃m induistis. i. vestez xp̃i. Et sicut vestis innocentia supradicta quinq̃ effecit ĩ primis pentibꝰ corpaliter. Ita in nobis efficit quĩq̃ spũaliter. Hã primo ipsa operit multitudinẽ peccatorũ. Prouer. x. Omnia delicta operit caritas. i. Pe. iij. Caritas operit mlt. p. Secũdo calore ignis spũssancti facit nos calidos de q̃ dr Luc. xij. Ignẽ veni mittere in terrã. & quid volo nisi vt accendat. Cant. viij. Aque multe nõ poterunt extinguere caritatẽ. Ro. viij. Quis nos separabit a caritate. q. di. nul. Tercio ornat aiam valde q̃ ipsa ẽ vestis nuptialis q̃ facit hoiez dignũ nuptijs regis eterni. & quicũq̃ eam nõ habz pãnosus & ribaldus reputat de nuptijs repellendus. Mat. xxiij. Quõ huc intrasti nõ habens vestem nuptialem. Quarto ab omni lesiuo hominem defendit. i. Pet. iij. Et quid est quod vobis noceat si boni emulatores fueritis. Imo qđ plus ẽ oĩa lesiua facit cooperari in bonum. Ro. viij. Diligẽtibus

om.coop.in bo. Quinto facit hoiem val/ de reuerendū ⁊ dignum honore. quia fac eum eterni reg.filium.i. Joh.iij. Videte qualem cari.de.no.d. vt filij dei noiemur ⁊ simus. Ad hanc pciosaz vestem induen dam aplus nos in hac epla hortatur. In qua quatuor facit. Primo nos hortatur ⁊ modū induendi ⁊ causam assignat vt hāc pciosam vestem induamus. In principio eple. Secundo nos hortatur vt hanc ve/ stem baltheo regio cōstringamus ibi. Su per omnia aūt hec caritatem habentes qđ est vinculum pfectionis. Tercio nos hor/ tatur vt cum hac veste in pace xpi ⁊ vnita te eccleſie gaudeamus.ibi. Et pax xpi ex/ ul.in cor.vestris. Quarto nos hortatur vt tam de pciosa veste grati existentes verbū laudis ⁊ doctrine ad christi honorem abū danter in labijs hēamus.ibi. Grati esto/ te ⁊ verbum xpi habitet in vobis. Primo ergo nos hortatur: ⁊ modū induēdi ⁊ cau sam assignat vt pciosam vestem virtutum induamus d. Induite vos.s. p baptismū si baptisati nō estis.vel per penitentiam si baptisati estis. quia hec vestis in baptis/ mo donatur. ⁊ perdita per penitentiam re cuperatur. Induite ergo vos.quia coram rege celesti nudi apparere nō dētis. Adaz enim valde erubuit coraz dño nudus ap/ parere ⁊ abscondit se: vt pz Geñ.iij. Apo. xvi. Beatus qui custodit vestimenta sua ne nudus ambulet. Assignat eñ tripli/ cem causam quare pciosam vestem virtu tum induere debemus, vbi etiam innuit induendi modus.quia electi dei sancti et dilecti. Electi aūt eterna electione. Eplx. i. Elegit nos ante mundi constitutionem. Sancti vo sacroz pceptione q̄ virtute xpi hoiem sanctificant ⁊ iustificāt.i. Coz.vi. Ez abluti estis: ez scificati estis: ez iustifica ti estis in no.d.no.ie. xpi. Ez dilecti san/ guinis xpi redemptione tanq̄z dilectis fi/ lijs exhibita. Apoc.i. Qui dilexit nos ⁊ la uit nos a peccatis nostris in sanguine suo Quos ergo elegit sanctificauit ⁊ redemit Ergo hanc vestem pciosam virtutum in/ duere debemus: quia electi ⁊ sanctificati ⁊ dilecti ⁊ sicut electi sancti ⁊ dilecti. Ita qz ⁊ causa ⁊ modus induendi in his verbis innuitur. Primo ergo debemus indue re.quia electi: ez ad statū gratie in pſenti: ⁊ glorie in futuro. Ad celestem ergo habi tationē ⁊ quiuiū eternū sumus electi ⁊ vo cati. ⁊ ideo debemus dignas vestes indue re. Illi eñ qui ad aliquem statum ⁊ dig/ nitatem eliguntur induūt vestes honora/ biles.ij. Coz.v. Habitationē celestem su pindui cupientes si tamen vestiti ⁊ nō nu di inueniamur. De ioseph legitur q̄ solū qz habuit coram rege cōparere. prius to tonderūt ⁊ veste mutata obtulerunt eum regi. Geñ.xli. In aula regis assueti nullo debebat stare vestitus sacco. vt pz Hester iiij. Sic in aula dei. Et ideo ille nō habens vestem nuptialem expulsus est de nuptijs vt patet. Matth.xxij. Secūdo debem⁹ induere.quia sancti.id est mundi.p sacra/ mentorum susceptionem vt fiamus habi taculum dignū dei.ij. Coz.vij. Vos estis templum dei viui. Camera eñ magni do mini pulcris pannis coronatur.multoma gis nos debemus vestes virtutū pulcras induere.cū simus templum dei. ⁊ spūssan ctus habitet in nobis. vt di.aplus.i. Coz. iij.i. Mach.iij. Ornauerūt faciem tem/ pli coronis aureis ⁊ scutulis. ps. Sancti ficauit.i. mundauit ⁊ ornauit tabernaculū suum altissi. Tercio debemus induere quia dilecti amici dei ⁊ cari. Care eñ nos emit ⁊ redemit. sez suo sanguine pciosō vt caros nos haberet. Cari aūt amici regis pciosis vestibus induūtur: vt patet de Jo/ nata.i. Mach.xi. Vbi dicitur q̄ antioc/ chus dedit ei potestatem esse in purpura: ⁊ habere fibulam auream ante pectus rā/ q̄z amico regis. Sic deus vult vt amici sui sint in purpura.que est vestis regalis. id est habeant caritatem in anima.que p pur puram sanguine cōdx rubricatam signifi catur. ⁊ habeat fibulam aureā ante pectus id est carnis pinentiam. Fibula enim cō/ stringit pectus: ne possit videri vel tangi. per quod carnis continentia designatur. Cant.v. Dilectus meus candidus p car nis continentiam. rubicundus per cari tatis ignem. inter vbera mea commorabi tur tanq̄z carus et dilectus amicus. Si/ cut Johannes euangelista recubuit su/ pra pectus christi. De quo ipse multum gloriat d. Hic est discipulus illeq̄ su. pec.

dñi in ce.r. Et sic amici dei debent esse i cor
pore z in aīa vestiti. Prouer.xxxi. Omēs
domestici eius vestiti duplicibus. Conse
quenter cū di. Viscera misericordie beni
gnitatem ꝛc. determinat genus vestimēto
rum. Ista eīm festis est vestis virtutū z lu
minis z glorie quā induere debem⁹. Esa.
ie.lij. Induere vestimentis glorie tue hie
rusalez quiras sancta. Ro.xiij. Indumi
ni dō.iesum xp̄m.i. virtutes dñi nostri ie
su xp̄i. ¶ Ponit aūt apl's sic septē virtu
tes ex quibꝫ debet vestis ista esse contexta.
tanq̄ ex multis coloribꝫ. Prouerbi.xxxi.
Stragulatam vestem fecit sibi. i. variam
bis.z pur.in.ei⁹. ¶ Prima ē misericordia
cordis.z hoc ē. Viscera misericordie. i. in ī
timo cordis misericordiā habete.i. cordis
compassionē vt miseris z afflictis cōpatia
mini.miseri cordia eīm .i. miseris dans cor
ethymologisat. Matth.ix. Euntes discite
quid est misericordiā volo z non sacrifici
um. ¶ Secunda est beneficentia opis: vt
sicut homo compatiē ꝓmo in corde: ita
benefaciat in ope. Prima est elemosyna ī
terior, secunda exterior. Et hoc est benigni
tatem sup̄. induite. vt vestra misericordia
p benigna opa manifestetur. Hec autē be
neficentia opis z elemosina exterior ī duo
dividit. Quia quedam ē elemosyna cor
poralis z dividit in sex opa misericordie.
que in hoc versu continent. Uestio cibo
poto tego redimo visito condo. Alia ē ele
mosina spūalis ad animam pertinens. z cō
tinet sex alia opa misericordie. que in hoc
versu continent. Consule castiga solare re
mitte fer ora ¶ Notandum autē ꝙ ad mi
sericordiam in effectu z affectu ꝓmo ex
hibenda m.i. ad compassionez cordis z be
neficentiam opis tria nos inducunt. ¶
Primum est colligātia membrorū. Quia
vt dicit apl's ad ephe.iiij. Oēs vnū cor
pus sumus in xp̄o. caput aūt xp̄s. Cū aūt
pateāt vnum membrū compatiunt oīa mē
bra. Sicut cum patiē vnus fidelis reliqui
debent ei compati. j. Cor.xi. Quis infir
matur z ego non infirmor? ꝙs scan. z ego non
ur. ¶ Secundum est assimilatio capitis.
q̄ in hoc ope xp̄o capiti nostro assimilamur.
qui compatiens miseriis nostris voluit fi
eri homo z eas experiri. vt ab ipsis nos li
beraret. Hebre.iiij. Nō habemus pontifi
cē q̄ nō pot.cōpa.ifir.no.tempt.aūt p oīa.
Matth.iiij. Misereor sup turbā q̄ iā tri
duo sus.m.nec ha.q̄d mā. Misit⁹ ē eīm ad
ultrere z liberauit eū. Jo.viij. Mulier vbi
sunt qui te accusauerūt? ne.te p̄dē.ꝛc. Cō
passus ē chananee z exaudiuit eā. Matthei
xv. O mulier ma.est fi.tua ꝛc. Cōpassus
est petro z respexit retro. Luc.xxij. Et ꝙer
sus d.resp.pe. Cōpassus est matri z cōmē
dauit eā Johānī. Jo.ix. Ecce mater tua.
Cōpassus ē magdalene z apparuit ei. Jo.
xx. Maria stabat ad monumētū foris plo
rans. Cōpassus est discipulis z venit ad
eos Joh.xx. Venit iesus z stetit in medio
discipulorū suorū. Terciū est meritum retri
butionis. Multū enī in hoc ope meremur
quod p̄z.q̄ quicquid in hoc ꝓximo facim⁹
xp̄us reputat sibi factū. Mat.xxv. Quod
vn.ex mi.me.fe.mi.fe. Et iō mīcū mereīm
Cuius rō est, Quia in mia dat bō ꝓmo
q̄cquid bz.scz cor interius.z omia sua bō
exterius. Mat.v. Beati mi.q. ipsi mi.cō
sequū. ¶ Tercia virtus ex qua vestis ista
debet esse ꝙtexta. est hūilitas vt in gratijs
z bonis nobis datis z in bonis opib⁹ que
facim⁹ nō superbiamus. sed in hūilitate mē
tis z corpis semp maneamus Lu.vij. Cū
feceritis oīa q̄ p̄cep. fūt vobis. di. serui inuti. su
mus. Et hoc est hūilitatē. ¶ Et nota q̄ ad
humilitatē seruandam tria nos inducunt
¶ Primū est ꝙditionis nr̄a. Si eīm ꝙsidera
mus introitū z exitū nostrū. z quot mise
rijs subiacemus. habemus materiā mag
ne hūilitatis z nō superbiendi. Ecc̄.x. Quid
superbis ci. z ter. Ysaie.vi. Hūiliatio t. in
medio t. Voluit deus ponere ventrē ante
oculos vt hō posset respicere vñ p̄eret hu
miliari. Beri. Quid superbis saccus z ci
bus vermiū. memento vnde veneris z e
rubesce vbi sis z ingemisce quo vadis z cō
tremisce. ¶ Secundum est exemplū crea
toris z totius creature. Nam creator semp
sum humiliauit. for. ser. ac. z humilē ma
trem z humiles discipulos elegit. humile
iumentū equitauit. humile obsequiū exhi
buit dum pedes discipulorū lauit. Matth.
xi. Discite a me quia mi.s. z h.ꝛc. Similiter
tota creatura hūilitatē obseruat dū mīste
ria sua hūiliter iplet. z suo creatori obedit

Baruth.iij. Stelle q3 vocate sunt & dixe runt assumus & luxerunt cū iocunditate ei qui fecit illos. ¶ Tertiū ē magna punitio quā p̄ superbia legimus fore factā vt pat3 in demonib3 & primis p̄nib3 & in sennache/rib & pharaone & in multis alijs. Et mag/num meritū humiliatari reddendū vt si ter ret supplicium alliciat p̄miū. Job.ij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Humili/tas eñ est mensura exultationis & retribu tionis: q3 q3tum quis se humiliat tm̄ remu nerabit & exaltabit. Luce.xiij. Qui se hu. ex. ¶ Quarta virtus ex qua debet hec ve/stis esse p̄texta ē modestia opm & sermo/num vt in oib3 modū debitum teneamus Phi.iij. Modestia vra no. sit om.bo. Et hoc est modestiā. ¶ Debemus aūt mode/stiam maxime circa tria obseruare. ¶ Pri mo circa verba vt modeste loq̄mur. Eccle sia.xxviij. Verbis tuis facito stateram. & frenos ori tuo rectos. In lingua eñ maxi ma immodestia & distpantia apper. & ideo maxie indiget freno. Jac.iij. Dis natura bestiaꝝ & volucꝝ & serpentum & ceterorum domaꝝ & domita sunt a natura humana. linguam aūt nullus hominū domare p̄t. Inquietū eñ malū ē plena veneno morti/fero. Propterea petuit dauid, d. pone do mine custodiā ori meo. ¶ Scdo debemus obseruare modestiam circa tpalia & in ac quirendo & in vtendo. Multi eñ se consu munt vt tpalia acq̄rant mare & aridam pa grantes. & nullum finem ponunt ad acq̄/sitionem eoꝝ. Contra quos Mathei. vi. Nolite soli. es. in cra. di, quid mā. aut quid bi. Querite primū regnū dei & iusticiam eius. & hec om. adi. vo. Et multi effrenate bona acq̄sita p̄sumūt. Prouer.xxiij. Ua/cantes potib3 & dantes simbola p̄sument. Eccl.ij. Nec prohibui cor meum quī om/ni voluptate frueret. ¶ Tertio debemus modestiam habere circa scibilia: vt ea q̄ decent & expediunt nobis scire velimus Ro.xij. Non plus sape q3 oportet sape. sed sape ad sobrietatem. Circa scibilia aūt maxima immodestia inuenit & mirabilit nociua. Quidā eñ totū tp̄s suū expēdūt in quibusdā scientijs nullius utilitat̄ sp discentes & nunq3 ad sciam veritatis pue nientes. vt dicit apl's.ij. Cor.iij. Quidā insi stunt toto posse quibusdam scientijs in crariis & receptiuis. Quidam attendūt spiritibus eoruꝝ & doctrinis demoniorum vt di. apl's.i. Thi.iij. Quidā conant̄ sci/re que facultatem suam excedūt vt trinita tem diuinaꝝ p̄sonaꝝ & p̄destinationē hoꝝ minū. Contra q3 Eccl.iij. Altiora te ne q̄/sieris. Et prouer.xxv. Qui scrutator ē ma iestatis opprimet̄ a gloria. Quinta virtus ex qua oz vestis esse p̄texta est patia in ad/uersis vt patienter tolleremus aduersa. q̄ Cor.vi. In omnibus exhi. nos sicut dei minis. in multa patientia. Et hoc ē patien tiam. Debemus aūt in aduersis patientiā am habere propter tria. ¶ Primo q̄ pa/tientia dirat hominem. Nā patiens d̄ci/malo lucraf. de quo alij p̄dunt. s. de contu/melia de fame de siti frigore & calore. Ma thei.x.viij. Patientiā habe in me. & omia reddam tibi. s. duplicata. Ipa eñ est fac/cus meritoꝝ qui q3toplus extendit̄ tanto/plus implet̄. Patientia sicut vrsus vrbe ribus impinguat. & sicut salamandra inig ne tribulationis viuit: & sicut aurum inig ne depurat. impatiens sicut plumbum in igne consumitur. Mirabile est de patien/tia. quia inimici sui soluunt ei oīa debita & dirant eā hñ tem. ¶ Secundo q̄ patien/tia hominem martyrē esse facit. Gre. Si ne ferro & flāmis martyres esse possumus si patientiam vraciter in aīa p̄seruamus. Nonne marcellus papa celebraf vt mar/tyr propter patientiam quam habuit i cu stodia aīalium. cum tm̄ nō fuerit gladio in teremptus. Jac.i. Patientia opus p̄fectū habet. Opus p̄fectū est martyriū vñ vir patiens dicit multomagis miracula fa/re sicut martyr. Gre. Ego virtutem patiē tie signis & miraculis maiorem esse puto. Cuius ratio est quia martyrium gladio p̄y uo durat tempe: sed martyrium patientie quandoq3 durat. xx. xxx. xl. xl. annis. ¶ Tertio quia patientia in p̄lio spūali p̄te/git hominem ab omni ictu & omnino ne cessaria est: si quis vult illesus de p̄elio mundi exire. Hebreoꝝ.x. Patientia nos/bis nec. est. ¶ Sexta virtus ex qua debet hec vestis esse contexta est suppoztatio p̄/nalitatum infirmitatū & defectuū proximi Ro.xv. Debemus autem nos firmiores

infirmitates alioꝝ ſupportare Gal. vi. Al. al. on. por. ꝛ ſic adim. le. xpi. vnuſquiſq; hz miſos defectus. Sic̃ ergo quis vult in ſuis defectib ſupportari. ita debet alios ſupportare. Mat. vij. Quecũq; vultis vt faciant vobis. ꝛ vos facite illis. Chriſtus eſſ̃ qui nullum habuit defectũ portauit patienter graues mores hoim p. xxxiij. annos. ꝛ quotidie de⁹ graues mores nr̃os ſupportat. ¶ Secunda virtus ex qua debet hec veſtis eſſe cõtexta eſt remiſſio offenſaꝝ. vt ſcz remittamus primo offenſas culpabiles nobis illatas. relinquẽtes deo vindictã tanq̃ iudici viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ. Ro. xij. Mihi vin. ꝛ ego retri. dicit dñs. Sicut xp̃us pendens in cruce omnes remiſit offenſas dicens. Luc. xxiij. Pater dimitte illis. ꝛc. Sic ꝛ nos debemus dimittere. Et hoc eſt quod dicit. Donantes. i. parcẽtes vobiſipſis. ſi quis aduerſus aliquẽ habet querelã. ſicut ꝛ xp̃s donauit vobis. ſcz in baptiſmo ꝛ penitentia oẽs offenſas veſtras. ita ꝛ vos debetis alijs parcere. Et hoc eſt neceſſariũ ad ſalutẽ. Aliter deꝰ nõ remitteret nobiſ peccata nec exaudiret nos in aliquo. Mat. xviij. Serue nequã nõne oportuit te miſereri conſerui tui ſicut ꝛ ego tui miſertus ſum. Ecc̃. Relinque proximo tuo nocenti tibi ꝛ tunc tibi peccanti peccata ſoluent. Mirabile eſt. Homo homini ſeruat iram ꝛ a deo querit medelã. Cũ tñ xp̃s dicat Mat. vi. Si nõ dimiſeritis hoibꝰ peccata eoꝝ. nec pater ce. di. vo. peccata ve. Et nota q̃ ſupportare defectus alioꝝ ꝛ dimittere offenſas ſunt due elemoſine ſpũales deo valde accepte ꝛ hoibus neceſſarie ad ſalutem. Et ſic p̃z primũ. ¶ Secundo nos hortat apl̃s vt hanc p̃cioſaz veſtem baltheo regio: ſcz caritate p̃cingam⁹. Offis eſſ̃ virtutes defluerent ad terrena niſi caritate ſtringerent in anima. Caritas añt vnit virtutes in anima. ꝛ vnit hoiem deo ꝛ eccleſie. ꝛ p̃cõſequens eſt vinculũ perfectionis. ꝛ hoc eſt qđ dicit. Sup omnia añt hec habete caritatẽ tanq̃ baltheum offis illas ſupradictas virtutes conſtringentem ꝛ ordinantẽ que vel quod eſt vinculum pfectionis ꝛ nõ ſeruitutis. Ecc̃. vi. Vincula illius alligatura ſalutaris. Eſt etiã vinculũ ſuauitatis. Math. xi Jugũ eſſ̃ meũ ſuaue eſt. ꝛ on. m. le. Eſt etiã vinculum magne ſalutis ꝛ virtutis omia tra bens. Offis eſſ̃ voluntarie agens trahitur ab amore rei. bonũ eĩ amatũ mouet oparantes: vt di. pb̃us. Hec traxit filiũ dei de celo ad terram ꝛ facit hoiem trahere ad celeſtia. Oſee. xi. In funiculis adam traham eos in vinculis caritatis. Hiere. xxxi. In caritate perpetua dilexi te. ideo attraxi te miſe. Et ſic p̃z ſecundũ. ¶ Tercio nos hortatur apl̃s vt cũ veſte hac in pace xp̃i ꝛ vnitate eccleſie exultemus. Volent eñ mulieres bene indute ꝛ honorate ꝛ in nobili ſocietate exiſtentes ꝛ pace multũ exultare. Sic ꝛ nos hac veſte p̃cioſa induti in pace xp̃i et vnitate eccleſie viuentes multum gaudere debemus. Phil. iiij. Gaudete in dño. ſp. Et hoc eſt quod di. Et pax xp̃i a xp̃o. ſ. data vel qualis fuit in xp̃o. Jo. xiiij. Pacem relinq̃ vo. pa. m. do vo. Exultet in cordibꝰ veſtris. i. in cordibꝰ veſtris exiſtens exultare vos facit. Phil. iiij. Et pax xp̃i que exuperat oẽm ſenſum cuſtodiat corda veſtra. ꝛ intelligentias veſtras. In qua. ſ. pace vocati eſtis in vno corpore. i. eſt ad viuendũ in vno corpore: qđ eſt eccleſia. qz in pace vocauit nos deus. i. Cor. x. Vnũ corpus multi ſumus. Et ideo xp̃us ingrediens in mundũ pacẽ ãnunciari fecit. Lu. ij. In terra pax hoibꝰ. Cadens p̃ mundũ pacẽ p̃dicari fecit. Lu. x. In quãcũq; domũ intraueritis primũ dicite pax huic domui. Egrediens de mũdo pacẽ in teſtamẽtũ legauit Jo. xiiij. Pacẽ relinquo vobis. Surgẽs a mortuis pacẽ nobis apportauit. d. Pax vobis. Jo. xx. Et ſic p̃z tercio. ¶ Quatornoſ hortat apl̃s ut de tã p̃cioſa veſte nobis ĩxp̃i pace ꝛ eccl̃ie vnitate collata grati exiſtamus. Et hoc eſt. Grati eſtote ſcz de tantis gratijs. qz ingratitudo eſt ventus vẽs ſiccans fontem pietatis: ꝛ roẽ miẽ ꝛ fontem gratie vt dicit Berñ. Sap̃. Ingrati ſpes quaſi glacies yẽrnalis contabeſcet. Conſequenter cum di. Verbũ chriſti oſtẽdit in quo debet eſſe gratitudo tal̃. Et di. q̃ debet eſſe in duobus. Primo in diſtributione talenti accepti a deo quantũ ad p̃ximum. Et hoc eſt. Verbũ chriſti habitet in vobis. i. hic eſt modus ingratitudis. vt verbũ chriſti habitet in vobis. i. intellect⁹ obſeruatio verbi xp̃i. ꝛ hoc abundanter.

vt solū in vobis habitet verbum xpi. sed ī oīmi sapīa sitis docentes ⁊ cōmonēres vos metipsos. ita vt vnus doceat alterū. Sitis ergo docentes insciōs verbū xpi ⁊ cōmonentes pigros vt seruent verbū dei. Et in quib debeant seipsos docere. oñdit d. In psalmis qui de moribus agunt ⁊ ī hymnis qui de laude dei agunt: ⁊ canticis spūalibus: que sunt de bono eterno. Eph. v. Loquentes vobismetipsis in hymnis ⁊ canticis spūalibus. Secūdo debet esse ista gratitudo ḡtū ad ꝓximū ꝓfectū interioris actus Et hoc est. Sitis cantātes dño ad honorē dñi ⁊ hoc in cordibus vestris in gratia q̄ data est vobis. i. in ꝯsideratione būficiorū dei q̄ vobis ꝓgrām dei sūt collata, ⁊ si ꝓ q̄rtū

Dominica septuagesime de euangelio.

Sermo. xxvi.

Simile est r̄e gnū celorū hoī patrifamilias: q̄ exiit primo mane ꝯducere operios in vineam suā. Matth. xx. In hac sacra dñica septuagesime triplex similitudo ꝓponit nobis sc̄z laborantiū in vinea. currentium in stadio ⁊ pugnantiū in agone. Cuius ratio est. q̄ hac nocte recolit ecclesia quō expulsus fuit adam de padiso. ⁊ in hanc vallez miserie ꝓiectus. In qua ꝯstitutū est ei laborare currere ⁊ pugnare. Primo mādatū est ei laborare vt laborem manuū suarū manducet. Ge. iij. Maledicta terra in opere tuo. In labore comedes ex ea. Et rursum In sudore vultus tui. vc. pa. r. Job. v. Homo nascit ad laborem. Laborādum est ergo q̄ merces est magna ⁊ fructus gliosus. Sap. iij. Bonor labor gliosus est fructus. Secūdo mandatū ē ei currere. vt ꝓ velocem cursum brauiū ciuitatis sue q̄ pdidit recuperet. i. Cor. ix. Sic currite vt ꝓp. Currendū ē ergo q̄ brauiū currenti ⁊ nō stanti ꝯferrur. Tercio mādatū ē ei pugnare, vt ꝓ victoriā inimicorū ciuitatē suā reintret. Job. vij. Militia est vi. ho. su. ter. Pugnandū est ergo q̄ soluz vincentes coronant. ij. Thi. ij. Nemo coronat, nisi qui le. cer. De primo agitur in hoc euāgelio. De duob secūdis in epla. Agit eñ in hoc euāgelio de laborantibus in vinea ecclesie ⁊ pñie. In quo quidē euāgelio q̄n dō ꝯtinent. Primo ibi sub quadā similitudine diuine bonitatis magnitudo demōstratur ex operatiōe ꝯductiōis. in principio euāgelij. Secūdo hūane pigricie ociū redarguēs ibi. Quid hic statis. to. d. o. Tercio diuine retributiōis magnificentia declarat in denariorū collatione ibi. Cum aūt sero factū esset dixit dñs vinee. Uo. op. ⁊ red il. mer. Quarto fraterne felicitatis inuidentia subinfert in operariorū murmuratione ibi. Et accipientes murmurabant aduer. patrē familias. Ui. no. vo. fe. vē. Quinto pūmptiōis audatia reprimit ⁊ desperationis dejectio subleuat in parabole adaptatione ibi. Sic erūt primi nouissimi. ⁊ no. pri. Multi sūt vocati pauci vē. elec. Primo ergo sub quadā similitudine diuine bonitatis magnitudo demonstrat in operariorū ꝯductione. Et hoc est q̄d di. Simile est reg. ce. i. simile est negocium ecclesie militantis huic negocio quod fit vel esse potuit. Litera plana est. Et quia hec est quedā similitudo. ideo est eius mistica exposicio requirenda. Iste ergo patrifamilias est deus pater: cuius celū ⁊ terra vna domus est: vt hic dicit. Crisostomus. qui hos tres familias. s. angelos ⁊ sanctos in celo q̄ letant. homines in mūdo qui pliant. vnde ⁊ ecclesia militans vocat. ⁊ demones ⁊ damnatos in inferno qui tormentant. Iste deus pater plantauit vineā ⁊ operarios ꝯduxit vt fideliter laborantes in ea ad celestem familiam trāsferant felicitatis eterne premiū recepturi. Ubi nota q̄ ꝓ hanc vineam duo significari possunt que cōgrue ei hac similitudine currūt. Primo ꝓhāc vineam ecclesia militans significat. Esa. v. Uinea dñi exercituū domus israel est. etc. Iste paterfamilias ē ꝯditor noster qui hanc vineam vniuersalē ecclesiā que ē ab abel vsq̄z ad vltimū electū. qui in fine mundi nasciturus est. que q̄t sanctos ꝓdulit quasi tot palmites misit. Hic pater exit ad colendā vineam mane hora sexta nona ⁊ vndecima. ⁊ operarios ꝯducit. q̄. a mundi huius initio vsq̄z ad finē ad erudiendū fideles populum plebē ꝓdicatores mittere nō desistit. Unus vinee xps est vitis. ⁊ oēs fideles palmites. Jo. xv. Ego sū vitis ⁊ vos palmites. Propter quattuor aūt ecclesia

militans p vineā dēsignatur. Primo rōe apparentie. t hoc quantū ad locum t q̄ntū ad tempus. Quantū ad locū. nā vinea in ista terrā turpissima apparet. sed in frondibus. t in alto pulcerrima est. Sic sancta ecclesia hic in terra turpissima apparet. q̄ ceci t claudi t rugose vetule cum multis miserijs sunt in ea. Luc. x. Paupes t debiles: ce. t clau. intro. huc. Supius autem in celo est pulcerrima. q̄ omīs sunt reges t regine t sancti. i. Pe. ij. Regale sacerdotium gens sancta ppl's acquisitionis. Silter q̄ntū ad tps. Nam tpe hyemali vinea tota apparet turpis t dissoluta. t nulla p̄uidentia gubernata. In vere aūt et estate apparet tota pulcra t ordinata. Silter ecclesia in tpe p̄sentis hyemis. i. aduersitatis tota videt turpis t dissoluta: t nulla p̄uidentia gubernata. q̄ in ea exaltant mali. t boni deprimūt. Hiere. xij. Quare via impioꝝ p̄sperat. bene ē oibus quia inique agunt. In futuro aūt tpe eius pulcritudo t ordo apparebit. i. iob. xij. Carissimi filij dei sumus. sed nondū apparuit quid erimus cum aūt apparuerit silles ei erimꝰ. phil. iij. Reformabit corpus humilitatis nr̄i. p̄figuratū corpi glē sue. ¶ Secūdo p vineam ecclia dēsignatur rōe existētie. q̄ tota virtꝰ vitis t bonitas in vuis apparet t non in frondib. Sic tota virtus ecclie est in opibus caritatis: t nō in foliis verboꝝ t vestimentis ouīū t religionū. Mat. vij. Non oīs qui mi. d. dō. dō. in. reg. celo. sed qui facit vo. pa. m. Jac. ij. Ostendas mihi fidē tuā ex opib tuis. Unde illa ficulnea que nō hēbat nisi folia. maledicta est a xp̄o. vt patet Mat. xxi. Quidā in ecclesiā dei habent solum verba t nō facta. Quidā nec verba nec facta. sed solū vestes sanctitatis: q̄ sunt amputandi t in ignē mittendi. Jo. xv. Omnē palmitē in me nō ferentem fructū tol. e. Ille ergo est verus palmes istius vinee: qñ in ea vue respondent frondib t frondes vuis. i. facta verbis t habitui. t verba t habitus factis. Osee. x. Vitis frōdosa israel t fructꝰ adequatus ē ei. ¶ Tercio p vineā eccl'ia dēsignat: rōe p̄cedentie quia sicut vitis p̄cisa ad nullū opus ē apta nisi ad ignem. sic palmites ecclesie. i. fideles si p peccatū a xp̄o p̄cident nihil valent vltra nisi ad ignem inferni p̄ficiant. Ezech. xv. Fili hoīs quid de ligno vitis ex oīb lignis nemoꝝ nūquid tollet de ea lignuꝫ vt fiat opus? Quasi dicat nō. Un subdit. Etiā cū esset integrū nō erat aptū ad opus. Unde sicut palmites dū hærent viti omnib lignis sunt meliores. t p̄cisa a vite viliores. sic fideles ecclesie dū xp̄o adhærent per fidei stabilitatē omnib alijs nationib sunt meliores t dignores. t p̄cisi per peccata mortalia peiores. Eccle. ix. Melior est canis viuus leone mortuo. Mat. v. Si sal euanuerit ad nihilum valet vltra. nisi vt mittat foras t p̄culcet ab hoibus. ¶ Quarto p vineam ecclesia dēsignat rōne putationis t colligantie. q̄ sicut vinea deuastat nisi putet t ligetur et vertit in labrustas t ascendūt sup eam depres. sic ecclia dei nisi purget a vicijs t tyrannis t ab hæreticis. qui exterminat eam deuastat t p̄sumit t ascendūt sup eam depres. i. hereses t peccata. Esa. v. Nūc ostendam vobis quid faciā vinee mee. Et subdit. Non putabitur t nō fodiet t ascendent sup eam dep̄res t spine. t ideo oport et eam purgari. Lu. iij. Cuius ventilabrū in manu sua t purgabit aream suam. De hac vinea dñs multū q̄querit. quia cū ita diligenter plantauerit eam. Nam vt di. Bern̄. Hec vinea est plātata in manu dei redempta sanguine xp̄i. irrigata verbo veritatis dei. ppagata gratia t virtutib. t fecūdata spūssancti donis. cū oīs vuas magnas asportat dyabolus t ipse nō nisi racemos colligere potest. Mich. vij. Factus sum sicut qui colligit racemos in autūno vindemie. Ista vinea est figurata per vineam quā noe plantauit. t bibens vinum eius inebriatus est t nudatus in tabernaculo suo: vt p̄z Gen̄. ix. Filius eni dei amore istius vinee inebriatus est. t sicut ebrius in cruce nudatus. Ad istam vineam misit dñs eruditores t custodes hora. i. siue mane q̄ fuit ab adam vsq̄ noe. qui fuerunt abel t enoch t multi alij. Similiter hora ij. que fuit a noe vsq̄ ad abraam qui fuerunt noe t tres filij eius t iob t multi alij. Similiter hora sexta. q̄ fuit ab abraā vsq̄ ad moysen. qui fuerūt abraā t. xij. patriarche. Similiter hora. ix. q̄ fuit a moyse vsq̄

ad xp̃m. qui fuerũt moyses ⁊ oĩes ꝓphe/
te. Similiter hora. xi. que est a xp̃o vsq̃
ad finem mundi. qui fuerũt apostoli ⁊ di/
scipuli xp̃i ⁊ oĩes p̃dicatores in nouo te
stamento qui mercedem plenã receperũt.
⁊ primo denariũ dei effigiatũ in carne hu
mana. s. xp̃m qui est imago dei. ipsi cogno
uerũt ⁊ receperũt. Joh. xvij. Et ipsi cogno
uerũt ⁊ crediderũt vere quia tu me misisti
Et ideo xp̃s dixit eis. Beati oculi qui vi.
que vo. vi. Luc. x. Latroni etiam de cruce q̃
in hac vltima etate venit primo dictũ est
q̃z omnib⁹ alijs prioribꝫ. Hodie mec. er.
in paradiso. Lu. xxiij. Et nota q̃ multũ re
p̃hendunt q̃ hac vltima etate: in qua nos
sumus eccl'am dei p̃ veram fidem ⁊ opera
bona nõ ingrediuntur. Et hoc ꝓpter tria.

¶ Primo quia magna virtus emanat a
passione xp̃i ad intrandũ ⁊ psistendum ⁊
laborandũ in vinea. Luc. vi. Virtus de il
lo exibat. Et ideo apls di. Oĩa possum
in eo qui me cõ. Joh. xvi. Confidite quia
ego vici mundũ. ¶ Secũdo q̃ intrantes
hanc vineam modicum laborant ⁊ statim
remunerant. Antiqui patres p̃ multuz tẽ
pus s̃z per octingentos aut sexcẽtos ãnos
laborauerũt. ⁊ tarde remũerati sunt. s̃z in
morte xp̃i: qui mortuus est. xi. hora. i. vlti/
ma etate mũdi. Ꝫ mõ modicum labora/
re oportet ⁊ statim quiescimus recipiẽtes
denariũ felicitatis eterne. Ecc̃. ij. Modicũ
laborani ⁊ inueni mihi multam requiem.

¶ Tercio q̃ via ẽ illũminata ⁊ abbreuiata.
Nam olim ꝓpter magnam guerram via
que ducit ad celum ibat per infernũ ⁊ te/
nebras ⁊ faciebat magnum circũituz. mõ
vadit ⁊ ducit ad celũ recto tramite Mat.
iij. Penitentiam agi. appropin. enĩ. re. c.

¶ Nota etiam q̃ hanc vineam dñi qua/
tuor deuastant ⁊ impugnant. Primo per
furia hereticoꝝ qui falsa expositioñe scrip/
ture ⁊ pestifero dogmate ecclesiã totã cor/
rũpere nituntur. Canti. ij. Capite nobis vul
pes paruulas que vineam nostram demoli/
untur. Tales esse debent occidi. sunt enĩ mẽ/
bra putrida totum corpus ecclesie corrũ/
pentia. Secũda p̃ssura tyrannoꝝ. ps. Ex/
terminauit eam aper de silua. Isti apri fre
quenter ecclesiaz ad solitudinẽ reduxerũt
vt di. Aug. Et nisi fuisset manu dei reten/
ta omnino perisset. ¶ Tercio superbia p̃/
latoꝝ qui quotidie, per malũ exemplũ vi/
neam istam. s̃z ecclesiã deuastant. Dicte.
xij. Pastores multi demoliti sunt vineaz
meam. Ista suppbia ex magnis diuitijs q̃
in ecclesia dei sunt causat. Valde enim di
latatum est patrimoniũ crucifixi ⁊ vtinaz
ad salutẽ ⁊ nõ ad pniciem. ¶ Quarto abu
dãtia peccatoꝝ. Vnde iezabel peccatrix vi
neam naboth dissipauit. vt p̃z. iij. Re. xxi.
Tot enim mala in ecclesia dei. tam in cle/
ricis q̃z in laycis abundant q̃ nõ videtur
iam vinea esse dñi: sed dyaboli. Et remo/
ta fide magis videtur vinea dñi plebs sa
racenoꝝ q̃z xp̃ianoꝝ ⁊ intantum abundãt
in ea mala q̃ videt dñs ipsam nõ custodi
re: sed eam totaliter reliquisse. Osee. iiij.
Homicidiũ furtũ adulteriũ mendacium
inundauerũt. ⁊ sanguis sanguinem teti/
git. ¶ Secũdo p̃ hanc vineaz penitentia
designatur. Et ideo hoc sacro tẽpe q̃ vo/
cat septuagesima ecclesia hoc euangeliuz
legit in quo cantica laudis omittit. te deũ
laudamus. alla. glia in excelsis ⁊ lamẽta
penitentie incipit assumere di. Circũ. me/
ge. moz. tẽ. Et tres magnos peccatores hy
die legit s̃z dauid in principio misse. qui
peccauit peccato luxurie. Paulum in epla
qui peccauit peccato suppbie. Et Math. in
euãgelio. qui peccauit peccato auaricie. ad
que tria peccata omnia peccata reducunt.
vt nullus quantũcũq̃ peccatoꝝ: vel in quo
cunq̃ genere peccatoꝝ diffidat ad peniten
tiam accedere. ¶ Designat etiã penitẽ/
tia per vineam ꝓpter quatuor. s. rõne mun
sionis. ratione resecatiõis ⁊ ligationis. ra/
tione plantationis. ⁊ rõne letificationis.
Primo p̃ vineam designatur penitẽtia ra
tione mũsionis. q̃ sicut vinea nõ facit fru/
ctum nisi palmites mũserint in vite. ita pe
nitentia nõ facit fructum nisi per fidem et
caritatẽ penitentes manserint in xp̃o. Jo.
xv. Sicut palmes nõ potest facere fructũ
nisi manserit in vite. sic ⁊ vos nisi in me
manseritis. Et ideo multi sarracenoꝝ ⁊iu
deoꝝ ⁊hereticoꝝ aspere viuũt ⁊ penitẽ/
tiam agunt. ⁊ quia nõ sunt xp̃o iuncti p fi
dem nõ fructificant. Et multi xp̃ianoꝝ fa/
ciũt similiter penitentiã suã. ⁊ quia nõ sũt
xp̃o p̃ caritatẽ ꝑiuncti denariũ nõ merentẽ

Secūdo cōne resecationis ⁊ ligatiōis q̄ nisi vinea putet ⁊ ligetur ⁊ fodiat. dissipat ⁊ ad nichil in labrustas. Sic oportet q̄ penitens vicia resecet per purā cōfessionē. et abiciat superflua p elemosinas ⁊ largitiones ⁊ ligetur ad parillū crucis p ipsius virtutis inhabitationē. Gal. ij. Christo p̄fixus sū cruci. Quia de cruce erit mirabilis virtus ad penitentiā agendam. omnia amara dulcorans. Quod figuratuz fuit in ligno q̄d̄ dns in aquis marath mitti iussit. vt patet Exo. xv. Item oportet q̄ fodiat. q̄d̄ penitens facit dū euellit ab anima virulentiā malaz cogitationū. vt dum remouet a se terrena desideria ⁊ stat sequestratus ab oī consortio malo. q̄ cū sancto sanctus eris vt dr. ps. Tercio cōne plantationis: q̄ vinea plantata in latere montis in paucitate terre melius vinum facit q̄z plantata in planicie in terra pingui. Sic penitentia debet fieri in monte p̄templatiōis: ⁊ ip̄ius paupertate ⁊ nō in mūdo lutoso ⁊ abūdantia temporalium. In cuius exemplū xp̄s actum penitentiam desertū intrauit. Quarto cōne letificationis. quia sicut de vinea exprimit succus scz vinū quod letificat deum ⁊ homines. sic de penitentia. Luce. xv. Gaudium est in ce. su. v. pe. pe. ag. Ad hanc vineam: scz penitentiaz deus quosdā mittit mane. i hora. i. hois vel etate que vocatur puentia que durat vsq̄z ad xv. annū q̄ sicut sol mane nō est clarus sed vaporibus circūdatus ⁊ pui valoris. sic etas puerilis. In hac hora vel etate misit iohannez baptistam nicolaū ⁊ beatū dn̄icum ⁊ multos alios. q̄ a cunabul' ceperūt agere penitentiā quib' deus p̄misit vitam eternam: Prouer. viij. Qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Item quosdā mittit hora. iij. que vocat adolescētia. que durat a. xv. anno vsq̄z ad. xxx. annū. q̄ sicut sol hac hora semp ascendit sic homo. In hac etate vel hora misit iohannē euangelistā. sanctū petrū. sanctū paulum. sanctū franciscuz. ⁊ alios miltos. Item quosdā mittit hora. vi. que vocatur iuuētus. que durat a. xxx. anno vsq̄z ad. xlv. q̄ sicut sol hac hora videt figi ⁊ stare. sic homo in hac hora. i. etate figitur ⁊ solidatur. In hac hora vel etate misit beatū petrū. ⁊ beatum arsenium roma-

nū: qui fuit magnus miles ⁊ multos alios Item quosdam mittit hora. ix. que vocat senectus. que durat a. xlv. āno vsq̄z ad. lx. quia sic hac hora sol sp descendit. sic homo hac etate incipit deficere. ⁊ vires ipsius et sensus debilitantur. In hac hora misit illū latronem de quo fertur: q̄ dum semel vidisset capillos suos canos dixit. Hec etas nō est latrocinia exercendi: sed penitentiaz agendi. Et quersus magnam penitentiaz egit. Sic homo prudens semp debet statū suū p̄siderare. Ecc. xvi. Oculi stultoz in finibus terre. sapientis autē oculi i capite suo. Multi semp querūt noua de mundo ⁊ vana ⁊ nō p̄siderat canicie ⁊ rugas suas Item quosdam mittit hora. xi. scz vespere que vocat senium. que durat a sexagesimo anno vsq̄z ad mortem. Quia sicut sol tūc omino incipit deficere. ⁊ nullius calozis ee sic ista etas. Et hec etas vltima hora vocat siue in sene siue in iuuene. In hac hora vl etate veniūt oms illi qui vere penitent et quertunt in morte. Et nota q̄ frequenter accidit q̄ d̄ hac nouissima hora veniūt. prius remunerant ⁊ denariū felicitatis perpetue recipiūt. q̄z illi qui in. i. hora vel etate penitentiā agere ceperūt. Prius effi remuneratus est latro de cruce q̄z petrus vel iohannes: q̄ frequēter accidit q̄ illi qui tardius veniūt feruentius opantur ⁊ plus i modico tpe merent q̄z alij in multo. quia deus nō pensat q̄tuz. sed ex quāto affectu Unde illa vidua que misit duo era minuta in gasophilatiū plus omnib' misit: vt xp̄s dixit. Den. Faciamus illud q̄d̄ in rebus fieri solet: vt qui tardius exierūt velocitate recōpensant moram. Et nota q̄ sunt reprehensibiles qui saltem in hac hora penitentiam nō assumūt: q̄ penam ⁊ seruitutē merent eternā. In cuius figura mandatū fuit in le. Deut. xv. q̄ seruo q. vij. anno. i. vij. etate nolebat egredi seruitutē debebat subula pforari auris. ⁊ sic in eternuz pmanebat seruus. Item valde reprehendendi sunt qui vsq̄z ad horā vesprinā differūt vineā pne intrare. q̄ in illa etate nō pnt pnaz agere. ⁊ volūt q̄ illa etas portet onera totius vite. Hic cadit exēplū illius militis q̄ ibat in sardiā. ad fuiendū iudici ar horee cū quinq̄z equis quoz quatuor veri

didit pisis ⁊ ꝑciū viuendo voluptuose cō sumpsit. postea sup quintū posuit totā sarcinam. ⁊ desup ipse ascendit qui pondus ferre nō sustinens crepuit in plano portus Tales solum feces volunt dare deo. ⁊ totum vinū bibūt. Hic cadit exemplū de illo filio q̄ hēbat vegetē vini. ⁊ pī plies de vino petenti noluit dare nisi vltīo de fece. In qualibet ergo etate dē ꝑ suā misericordiam quotidie multa milia ad vineā penitentie mittit. vt nullus in aliqua desperet etate. Et ideo oēs in quacūq̄ etate debemus vineā penitentie intrare. Et sic patet primū. ¶ Secūdo humane pigricie ociū redarguit cum dicit. Quid hic statis tota die ociosi. i. toto tpe vite vestre pūtis, q̄ respectu alterius vite vna dies est. imo minus q̄z vnū momentū. qđ tps ita modicū ⁊ paup̄ ꝓcessum est nobis ad laborandū vt laborare nō recusemus. Vbi nota q̄ ꝑ totū officiū in epla ⁊ in euāgelio monem ociū fugere. ⁊ labori bono op̄ intendere. Ad quod faciendū inducimur ex octo.

B ¶ Primū est natura. q̄z ad hoc nascimur: vt laboremus. Job. v. Homo nascit ad laborem. Etiam in statu innocentie hō laborasset. Gen. ij. Tulit em̄ dēus hoīem et posuit eū in paradisū voluptatis vt operaret ⁊ custodiret illū. Quāuis i statu illo ille labor nō erat hoī penosus: sed delectabilis. Post peccatū aūt datū ē hoī in penā. Genes. iij. In sudore vul. t. ve. pa. t. ¶ Secū dō est creatura. Omnis em̄ creatura laborat ⁊ nō ociat q̄diu voluit vita pūs. Nam de angelis dicit apls. Hebre. i. Omnes sūt administratorij spūs in misteriū missi. De celo vero luna sole ⁊ stellis p̄z ad oculum q̄z quotidie mouent ⁊ pagunt officiū sibi iniunctū. Omnia etiā mouent elemēta. ac etiā terra licz nō locali. sed alterationis motu. Omnia etiā aialia cū labore victum sibi vendicant. Prouer. vi. Vade ad formicā o piger ⁊ cōsi. vi. eius. Unde de apibus dr. q̄ nō patiunt ociosam in congregatione vitam. ¶ Tercū est locus. Non sumus ei in loco illo rancz in loco quietis: sz laboris Est ei mūdus iste quidā campus laboris vbi agricole laborant. ⁊ tirones ꝓbantur. Mich. ij. Surgite abite: q̄z non hētis hic requiē. Jo. xvi. In mūdo pressurā hēbitis.

¶ Quartū est tps q̄z totū tps pūs decessū est ad laborandū: ⁊ bene operandū ⁊ merendū. Gal. vi. Dū tps hēmus operemur bonū ad oēs. Eccē. ix. Quodcūq̄z pōt manus tua facere instanter opare. Sen. Dia alie na sunt tm̄ tps nostrū est. Turpis aūt est iactura q̄ ꝑ tpis negligentiā fit. q̄z irrecuperabilis est. ¶ Quintū est ōis ordo. Hic est em̄ ōnis ordo in tota creatura. vt qui vult quiescere primo laboret. q̄z oīs creatura mō laborat ⁊ postea quiescit hoīe quiescente. Et ideo oīs creatura ptuit ⁊ ingemiscit vsq̄z adhuc. quietē hoīs expectans vt dr Ro. viij. Et de deo etiā dr. q̄ sep die bus opatus est. die septima requieuit. gen. ij. Unde lucifer qui primus voluit sedere q̄z ministrare v. sedebo in monte testamenti in latere aquilonis. Esa. xiij. Proiectus est de celo ⁊ labori penoso ⁊ infructuoso est in perpetuū deputatus. Similiter hoīes qui illum imitant ⁊ ꝑ uertūt ordinē dei. vt pi us velint sedere q̄z ministrare vel laborare ꝓsciunt ad laborem inutilē ⁊ penosū. ꝑs Laborabit in eternū ⁊ viuet adhuc in fine ¶ Sextū est exemplū xp̄i qui factus ē ho mo. ⁊ in laboribus multis a iuuentute sua fuit vt daret nobis exemplū laborādi. ꝑs Paup̄ sū ego: ⁊ i laboribus a iuuēture mea Qui etiā ad laborandum nos inuitat. dicens Ite ⁊ vos in vineam meā ⁊ q̄d iustū fuerit dabo vobis. Et ideo nemo pōt dicere. nemo nos ꝓduxit. Jo. xv. Si nō venissem ⁊ eis locutus fuissem peccatū nō haberēt. Hāc aūt excusationē non hīt. ¶ Septimū est modicus labor: ⁊ magnū p̄miū. q̄z quilibet denariū accipit. Bern. Labor meus vix est vnius horē: ⁊ si amplius est nō sentio ꝓ amore. i. Cor. xij. Nō oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in cor. ho. ascendit. q̄ p. d. di. se. Octauū est multor malor fuga. q̄z q̄ociū sectat in multa mala incidit. Prouer. xxi. Desideria occidūt pigrū. Noluerunt em̄ quicq̄z manus eius operari tota die concupiscit ⁊ desiderat. Eccē. xxxiij. Multā malitiam docuit ociositas. Ezech. xvi. Hec fuit iniquitas sodome sororis tue saturitas panis ⁊ vini ⁊ ociū. Sed quō peccatores dicunt ociari cū ipsi dicant in inferno. Lassi sum̄ in via iniquitatis. Sap. v. Et dicendū q̄ ipsi multū laborāt ⁊ cuiscerant

se ꝙ ꝯsumūt vt aranea ꝙ circūeūt mare: ꝙ aridam iere. ix. Ut inū agerēt laborauerunt. Sz ꝑ tanto labor eorum vr ociū. qz frustra est. Quia sicut homo p ociū nihil ꝓsequitur. ita ipi ex labore eoꝝ nichil boni ꝓsequūtur. sap. v. qd nobis ꝓfuit superbia ꝙ diuicie ꝙ iactātia qd ꝓtulit nobis? Et sic pz secūdum. ¶ Tercio diuine rebutōis magnificētia declarat in denarij collatōe q̄ fuit excedens merces sup merita singuloꝝ: tam q̄ venerūt de mane sicut q̄ venerunt ꝑ sero. xo. viij. Non sunt ꝓdi. pas. h? tpis ad futurā glo. q̄. r. in no. Et hoc est qđ ait. Cū autē sero factum essz. ꝛc. Tibi nota ꝙ duplex ē sero. s. generale omniū. qđ. est finis mūdi. ꝙ priculare vniuscuiusq; qđ ē mors In vtroq; āt sero domin? seruis suis mercedem reddet: qz in priculari recbuet merdem q̄ntū ad aīmā. in vniuersali q̄ntū ad corp?. qz in illo sero vniuersali erūt beati in corpore ꝙ anima. Domin? vinee ē deus pater qui vineā sancte eccie plātauit. esa. Vinea elcā mea ego te plātaui. Mich. xx. Homo erat paterfamilias qui plātauit vineaz. Procurator dei patris ꝙ ih̄u? vinee ē christus hm qz homo cui pat omnia dedit in manus. Mat. xi. Omnia michi tradita sunt a patre meo. Ipe ergo hz punire: ꝙ remunerare viuos ꝙ mortuos. Act. x. q̄ ꝓstitutus est a ꝺo iudex viuoꝝ ꝙ mortuoꝝ Est ergo xp̄s noster iudex vt dictū ē qz nos iudicabit. Item est noster ꝓcurator qz oīa nobis ꝓcurauit. Ro. viij. Quō nō cū il. o. bo. no. do. Itē est noster aduocatus. qz causam nostram suscepit: ꝙ semp. p nobis deū interpellat. i. Jo. i. Aduocatū hēmus apꝺ pa. iesum xp̄m iust. ꝙ ipse est. pp. p. pe. no. Item nostre mercedis est retributor: vt hic patet Joban. x. Ego vitam eternam ꝺo eis. Dat ergo oīb? seruis suis denariū id est seip̄m qui est denarius dei patris et beata vita animaꝝ: vt ꝺi. Aug?. Gen̄. xv. Ego merces tua magna nimis. ¶ Significatur ergo felicitas eterna p denariū ꝗntuplici rōne. Primo rōe imaginis. Nam in denario qui olim dicebat denarius erat imago regis. Felicitas aūt humana est deitas hūanitas. Christus em̄ q̄ est imago dei patris ꝙ deus hūanatus est beatitudo. Nam cognoscere xp̄m inc̄tum deus est ꝙ inc̄tum homo. est vita eterna. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cog. te so. ve. de. et quē mi. iesum xp̄m. Est ergo xp̄s denari? patris in quo ip̄m habendo ꝙ videndo cōsistit beatitudo nostra qui c̄uis omnibus detur tamen vnus alio clarius videbit: ꝙ pfectius possidebit hm differentiā meri? Sicut oēs stelle illūinantur a sole sz vna magis illūinat alia. i. Cor. xv. Stella differt a stella in claritate sic ꝙ resurrectio mortuoꝝ. Corpus autē magis erit clarum ex maiori gloria anime. Unde differentia claritatis corpoꝝ ex differentia glie animaꝝ causabitur. ita ꝙ in ipsa claritate maiori corpoꝝ cognoscet maior gloria animaꝝ. Et sic vna erit glia omniū ꝙ de eisdē sc̄z de euasione mali ꝙ de adeptione boni. Et c̄ctum ad oīa hec erunt pares. Et hoc ē quod hic dicit. Pares illos nobis fe. Sz illam gloriā nō oēs equaliter pticipabūt vt dictum est. ¶ Secūdo ratiōe valoris Denarius em̄ dicit a decem. Quia olim decem pueros valebat. Vita autē eterna pro obseruatione decem preceptoꝝ datur Mat. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Ipsa ergo obseruatio decem p̄ceptoꝝ gratia informata valet denariū regni celestis. Quia vt dicit Aug. Regnuz celoꝝ tantū valet quantū habes. Homo autem gratia dei adiutus seruat precepta ergo regnum dei meretur. ¶ Tercio rōe litteraꝝ Sunt em̄ littere in denario expressi mentes nomen regis per quas scientia designatur. sic ꝙ in denario vite beate erit scientia omniū rez. quia in ipso deo cognoscemus deū ꝙ omnia alia. i. Cor. xiij. Nūc cognosco ex pte tunc aūt cognoscam sicut ꝙ cognitus sum. Videmus em̄ nunc p speculum in enigmate. tunc aūt facie ad faciē Gre. Quid est qđ nesciant qui videntez omnia vident. ¶ Quarto ratione sufficientie quia in denario est omīs sufficientia corporalis vite: que em̄ potest. Eccls. x. Pecunie obediunt omnia. Sic in denario regni erit similiter sufficientia ꝙ superabundantia omnis boni. Exo. xxiij. Ostēdam tibi omne bonū. ¶ Quinto ratione figure rotunde in quo nō ē finem vel principium inuenire. Sic illa vita beata q̄ est deus non habet principium nec finem.

Et quicūq; vitam beatam semel habuerit perpetuus efficietur in ipsa. Jo. vi. Oīne quod venit ad me nō ej. fo. Et sic patet tercium. Quarto fraterne felicitatis inuidē/tia subinfertur, quia primi videntes q; vltimi acceperunt singulos denarios. ⁊ ipsi nō amplius acceperūt murmurauerūt. nō aduersus ꝓcuratorem. sed aduersus pa/trem familias. di. Di nouissimi vna. b. fe. ⁊ pes illos no. fe. qui pt. p. di. ⁊ estus. Ꝫ cum boni nunq; murmurēt de omnib; q; deus facit sed dicūt cum Job. dñs de. do. ab situ. sicut d. pla. i. fa. est sit no. d. be. quō cū omnes isti oparij boni fuerūt quia oēs denariū acceperūt: dicuntur murmurasse.

D Ad q̄d dicendū q; murmuratio ex mł/tis potest accidere. Primo eñ ⁊ ꝓprie cau/satur murmuratio ex motu impatientie. ex eo scz q; non patienter sustinēt aliqui ea que deus facit sibi vel alijs siue bona siue mala. Sic filij israel in deserto nō patien/ter tulerūt ea q̄ deus fecit eis. ⁊ ideo mur/murauerūt, i. Cor. x. Neq; murmuraueri/tis sicut quidam eor. Et talis murmura/tio nō est inter sanctos vt dictū est. Gre. Regnū celor nullus murmurans accipit ⁊ nullus q̄ accipit murmurare potest. Se/cundo potest causari ex longa expectatione ⁊ cordis suspiratione. ⁊ ista fuit in antiqs patrib;. Gre. Accipientes murmurabant q; antiqui patres in infernū descendētes a glia dilati sunt. quasi ergo post murmu/rationē denarium accipiūt qui post longa tempa inferni ad gaudia regni ꝓuenerūt

Tercio potest causari ex admiratiōe di/uine clemētie. Talis murmuratio q̄nq; ē inter sanctos viros. q̄ videntes q; deus tā copiose remunerat ⁊ citius aliquando re/munerat tarde venientes. q̄s sibi lōgo tpe seruientes. quodāmō murmurant dei su/per hoc liberalitatem ⁊ mīam admirantes Sic petrus murmurare potuisset q; latro citius eo ad regnum ꝓuenisset. Et de tali murmuratiōe intelligi potest quod hic di/citur.

Quarto potest causari ex āmira/tione diuine patientie. Et hanc etiam ha/bent sancti viri qui videtes malos in hac vita florere. quodāmō murmurant. dei su/p hoc patiētia admirātes. Hiere. xij. Qua te via ipior ꝓsperat? bene est oīb; q̄ pua/ricant ⁊ iniq̄ agūt. Abac. i. Quare respicis ꝓditores tacentes conculcāte impio iu/stiorē se. Vel dicendū. q; murmurauerūt. id ē murmurare potuerūt. q? nō omīs similitudo currit quatuor pedib;. Cri. Non aūt opor/tet ea que in pabolis sunt sm totū q̄d dici/tur inuestigare. sz intentionē ꝓpter quā cō/posita est intelligere ⁊ nihil vltra scrutari. Non ergo inducit hoc vt ostēdat aliquos inuidia morsos, sed vt ostendat hos in tā/to positos esse honore. q̄d inuidiā alijs po/tuit generare. Et sic pz quartū.

Quin/to ꝓsumptionis audaci reprimit ⁊ desperā/tōis subleuat electio in pabole adaptatō/ne. q? sic erūt primi nouissimi. i. iudei: qui primo ad banc vineam sunt vocati erunt nouissimi in laboratione ⁊ p; ꝓsequens in remūeratione. q? vltimo ꝙuerrent. ⁊ no/uissimi sz gentiles qui nouissima hora in banc vineā intrauerūt erūt primi i regno Non tñ oēs qui ad banc vineam vocant nec; oēs q̄ in ea laborāt recipiant denariū regni q? multi sunt vocati ad fidem ⁊ pe/nitentiam. pauci vero electi ad regnū. Sūl/ti sunt electores epor ⁊ alior dñor. ⁊ pau/ci sunt epi ⁊ ptātes respectu alior. Sic de/bet intelligi hoc exemplū de filijs israel q̄ p moysen sunt vocati ad intrandū terram ptmissionis ⁊ fuerunt vltra sexcenta milia ⁊ non intrauerūt nisi duo sz caleph ⁊ ioh/sue. ex quo magnus timor debet incutiēno bis. ⁊ debemus niti de illis paucis electis esse. hoc autē q̄d di. Erūt primi nouissimi ⁊ nouissimi primi tripl'r ꝓ itelligi. Pri/mo vt nouissimi in oculis suis sint primi ⁊ maxīmi in oculis dei. Et hoc verū est. q; humilitas est que exaltat. i. Re. xv. Non ne cum ꝑuulus esses in oculis tuis. caput in tribub; israel factus es Luc. xiij. Omis qui se exaltat humiliabit. ⁊ qui se humili/at exaltabit. Et ecōuerso qui sunt primi et maxīmi in oculis suis sint minimi. ⁊ nouis/simi in oculis dei. Quia qui se exaltat hū/liabitur vt ibidem di. lucas. Secundo vt nouissimi in iudicio hoīm sint primi in iu/dicio dei. Quia hoīes videt que foris pa/tent. deus autem intuetur cor. i. Reg. xvi. Et ideo frequenter aliter iudicat deus q̄; homines qui intima aspicit. Et ideo ecō/uerso primi in iudicio hoīz sint nouissimi

in iudicio dei. Tercio vt dictū est. scz qui primo venerūt vltimo remunerent. z qui vltimo venerūt primo. Cuius ratio potest esse duplex. Prima que dicta ē. scz q illi q̄ tercius veniūt feruentius operantur. Secunda est sola gratia z voluntas dei. q̄ tangitur in littera cū dicit. An oculus tuus nequa est: quia ego bonus sum. nō licz mihi quod volo facere. Quia vt di. aplūs Ro. vi. Gratia dei vita eterna. Cū ergo gra nō supponat meritū. alis gra non esset gratia. vt di. aplūs ibidez. z vita eterna det gratis ergo nouissimi possunt esse primi. z primi nouissimi. Quia vt d. aplūs ibidē. Non ē volentis neq̄ currentis sed dei miserētis. Et sic patet quintum.

De epistola Sermo. xxvij.

Nescitis q̄ hi qui in stadio currūt omes qui dē currūt. sz vnus accipit bra/ uiū. i. Cor. ix. Consuetudo est aliquaz ter raz q̄ tpe isto currere faciūt brauiū et iali q̄b terris agonistē frequentāt agones ar mati scutis galeis z baculis ligneis z agoni sant i plateis z vijs. Ecclia ār ista sacro tpe septuagesime incipit per lamenta pnie ad brauiū eterne felicitatis velocius currere z in agone spūs fortius dimicare. Et ideo hoc tpe facit legi quandam epla pauli i qua beatus paulus sub similitudine cur/ rentiū brauiū z agonisantiū i plateis nos hortat vt ad brauiū supne vocationis cuz firma spe pcipiendi curramus. z in agone spūs cogrue dimicemus nō q̄ licitum sit pdicta etiam conspicere nedū facere. sz si/ cut xps prudentiam villici iniquitatis al legauit. sic aplūs prudentem actum illoz allegat: vt in eo q̄ prudenter faciūt facta sua eos sequamur prudenter facta spūs faciendo. Matth. x. Esto pru. sicut ser. In qua quidē epla aplūs quatuor facit. Pri mo ēm sub similitudine currentiū in sta/ dio nos hortatur vt sic curramus q̄ brauiū regni celestis cōprehendere valeam? in principio epistole. Secūdo sub simili/ tudine agonistaz nos hortatur vt legitīe certemus. quatenus coronā glorie pcipa mus ibi. Omis qui in agone cōtendit ab omnib se abstinet. Tercio in pdictis duo bus se adducit in exemplū vt ipm inspice re valeamus. ibi. Ego sic curro non quasi ac̄. Quarto multa beneficia antiquis pa/ tribz pstita reducit ad memoriā nostra be/ neficia figurantia. ppter q̄ fiducialiter cur rere z secure possum? dimicare in. x. ca. ibi Nolo autē vos ignorare fratres q̄ patres nostri omnes sub nube fuerūt. Primo er go sub similitudīe currentiū in stadio hor tat nos vt sic curramus q̄ brauiū regni ce lestis accipere valeamus. Et hoc est. Ne/ scitis q̄ hi qui in stadio currūt. i. octaua p te miliarij. Stadium enim est octaua pas miliarij. Miliariū autem constat ex pas/ sibus mille. Passus aūt ptinet quinqz pe/ des. Et sic stadium cōtinet passus centum xxv. z dicit stadiū fuisse institutū ab hercu le. vt tm̄ curreret sub spe adipiscendi pre/ miū aliquod in fine cursus. z daret ei qui citius pueniret. Ipse aūt hercules vno an helitu tm̄ spacium ptransibat. Et dicit sta dium a stando q̄ tūc hercules stabat. In tali ergo stadio oms qui pueniūt vt accipi ant pmiū in fine cursus reddendū oēs cur runt ad finem stadij. sed vnus qui meliuſ omnib currit z vsqz ad finem ptingit ac/ cipit brauiū. i. pmiū cursus q̄cūqz sit il/ lud. nō est vbiqz equale spacium quod sta tuit ad currendū. Posita similitudine ad aptat. d. Sic ergo vos currite vt cōprehē datis pmiū. s. cursus vestri: q̄d est venari? regni celestis. qui vt in hodierno euāgelio habet dat omnib qui in vinea penitentie pseuerant. vnde nō est sicut brauiū q̄d so/ lum vni tribuit sed omnib qui vsqz ad fi nem currūt plenissime elargit. In hoc er/ go est silitudo: vt si volumus brauiū eter/ nū recipe vsqz ad finē cursus curram?. q̄ solum sic currenti attribuit. Circa hoc pri mū mēbz tria ad edificationē nostram vi deamus. s. qui sunt equi ad hoc brauiū cur rentes que sunt necessaria ad bene curren/ dū z q̄ nos mouere debent ad currendum ¶ Primo videam? qui sunt equi ad hoc brauiū currentes. oms ēm currūt q̄ omes in fide sua credūt saluari: sed vnus tantuz pplus. scz xpianus accipit brauiū. ¶ Et di cendū q̄ sunt sex equi ad hoc brauiū currē tes sex pplos significantes: z omes frustra currūt pter vnū qui accipit brauiū. Primus

equus est pallidus de quo dr Apc̃. vi. Vidi et ecce equus pallidus et qui sedebat sup eũ nomẽ illi mors et infernus sequebatur eũ. Et iste signat genus iudeoꝝ quorũ merces erat talis abũdantia. quã pallor designat. Esa. x. Si audieritis me bo. t. cõ. Quia omnes morientes ad inferos descendentes. et ideo ad brauiũ nequeũt peruenire. hz mors vel infernus sequit eos. De quorũ numero sunt omnes xpiani qui ꝓ terrenis deo seruiũt. ps. Confitebit tibi cũ bene. ei. Jo. vi. Queritis me. q̃ mãducastis ex panibus meis de quibꝫ dr Matth. v. Amen dico vo. re. mer. s. ¶ Secũdus est equus emissarius de quo dr in eccl̃. Equus emissarius sic et amicus subsannatoris sub omni supra sedente hinnit. Iste significat geñ sarracenoꝝ: quoꝝ vita tota ẽ in luxuria delicijs corporalibus et hmõi currũt q̃ dicunt in alia vita hoies plures vxores habere et iuxta flumẽ lactis et mellis ꝓsistere. et ideo brauiũ nõ accipiũt felicitatis eterne. de q̃rũ numero sunt oes xpiani quoꝝ deus vẽter est. qui in corpalibꝫ delicijs finem suũ ꝓstituũt. Eccls. vi. Omnis labor hois in ore eius. Tercius est equus rufus. Apc̃. vi. Et exiuit alius equus rufus et qui sedebat sup eũ datũ est ei vt sumeret pacez de terra et vt inuicẽ se interficiant: et dat̃ est illi gladius magnus. Iste significat geñ tartaroꝝ ꝓpter magnã effusionẽ sanguinis quã fecerũt. quibꝫ magnus gladius ẽ largitus ad seipsos et alios interficiendum et pacifice sup totã orientalem plagã regnãt Isti inaniter currũt. q̃ de mõ currẽdi nullam legem habẽt. sed quilibet currit sicut sibi placet de quoꝝ nũero sũt oes xpiani q̃ sub lege euangelij nolunt ꝓstringi. sed volunt viuere ꝓ libito voluntatis. ¶ Quartus equus est niger. Apc̃. vi. Ecce equus niger et qui sedebat sup eũ bẽbat stateram in manu sua. Iste significat genus hereticoꝝ qui staterã dolosam habẽt in manibus dũ verba euãgelij et sacre scripture nõ ponderant recto mõ. sed false exponentes que nõ intelligunt. et ideo sicut falsarij litterarũ et ponderũ debent cõburi. de quoꝝ nũero sunt omnes xpiani q̃ falsa loquunt̃ et operant̃. ¶ Quintus equus est varius qui ẽ fallax ad salutẽ. zach. vi. In quadriga q̃rta equi varij et fortes. Iste signat genus ypocritaꝝ et falsoꝝ xpianoꝝ qui sunt varij quia sunt aliud interius et aliud exterius. et sub pelle ouina habent morsum caninũ Matth. vij. Attendite a fal. pph. qui ve. ad vo. in v. o. intrin. aũt sunt lupi ra. Isti videntur currere: sed nõ currunt. et ideo brauiũ nõ accipiũt. Isti sunt valde fortes ad nocendũ et decipiendũ. q̃ hoies nõ cauent sibi ab eis. ¶ Sextus equꝰ est albus. Apc̃. vi. Et ecce equus albus. et se. sup eũ habebat arcũ. et data corona. et exiuit vincẽs vt vinceret. et iste significat genꝰ veroꝝ xpianoꝝ qui omnia vincunt et peruenit vsq̃ ad brauiũ. et ideo coronant̃ qui bñ t alba et candida vestimenta. i. opa. Eccl̃. ix. Omni tpe vestimenta tua sint candida. Ro. xij Abiciamus ergo opa te. et induamur lu. id est opa lucida. Isti soli accipiũt brauiũ. Secũdo videamus que sũt necessaria ad bene currendũ ita ꝙ brauiũ habeamus. sicut enim legere et nõ intelligere est negli. Ita currere et nõ bene currere est opus perdere. ¶ Et sciẽdũ ꝙ ad bñ currendũ quinq̃ exiguntur q̃ etiã exiguntur in cursu corpali et sũt necessaria ¶ Primũ ẽ fortitudo ꝓsone et ꝑgrua dispositio: q̃ nec cecus: nec claud̃: nec debilis vel infirmus bene currere potest. Ita homo debet esse dispositus et sanus in mẽte: ꝓ virtutes et gratiam dei que disponit et faciũt hoiem aptum ad bene currendum Extere nationes nõ possunt currere. q̃ sũt cece et claude. nec mali xpiani. q̃ sunt debiles et infirmi dei fortitudine et spũssancti donis carentes. Et ideo cum via dei sit arta et difficilis nõ possunt ꝙ eam currere. Aug̃. Angusta est via que ducit ad vi. et. et ad ipsam nisi dilatato corde nõ curritur q̃ iter virtutũ quo gradiunt̃ paupes xpi ẽ amplum spei fideliũ. et si artũ sit infideliũ vanitati. ¶ Secundũ est impedimentoꝝ remotio. Sunt enim multa impedientia spũ aliter currere volentẽ. Et ꝑcipue sunt duo Primũ est vinculatio peccatoꝝ. Catenatus enim vt est peccator non potest currere. Prouer. v. Iniquitates sue capiunt impiũ. et funibꝰ peccatoꝝ suoꝝ ꝓstringit̃. Et ideo ꝙ veram ꝓtritionẽ et cõfessionẽ oporet q̃ primo ab his vincul̃ soluat̃: q̃ alꝫ non posset ꝓgere, nedũ currere, Jo. xi. Soluite

eñ ⁊ sinite abire. Hoc dixit xp̃s de lazaro per quē peccator̃ designat. Secundū impedimentū est onus tpalium. Non eñ onerat⁹ potest velociter ambulare nedū currere. Berñ. Tu onus istius auro ⁊ argento putas te xp̃m sequi qui exultauit vt gigas ad currendā viā. Et q̃ istud onus ē aie q̃ currere dz igit̃ hec alleuiatio dz fieri intus i aīa. vt aīa ñ afficiat̃ nec ꝯcupiscat tpalia que ꝯtuis aliquis nō habeat, afficiat̃ tamē ⁊ ꝯcupiscat ea habere. ⁊ ita ē oneratus ac si haberet. ⁊ qui nō cōcupiscit nec afficitur est leuis ⁊ aptus ad currendū ꝯtuis tpalia possideat. Et attende q̃ cursor̃ p̃cingit se ⁊ habet vestes curtas nō defluentes in terrā vt melius curat. sic spūaliter currere volentem oportet cingi p̃ continentiā carnalis voluptatis. Luc. xij. Sint lū. v. p̃cin. Debet etiā vestes curtas habere vt de tpalibꝫ solum accipiat necessaria. i. Thi. vi. Habētes ali. ⁊ quibꝫ te. b. ꝑtē. simus. Quidam habent vestes muliebres p̃ centū defluētes sicut viri effemīati qui totaliter carnis voluptatibꝫ īmergūtur ⁊ ideo currere nō possunt. vñ in huius figura mandatū ē in lege Deut. xxij. q̃ viri veste femínea indui nō debent. Tercīū qđ exigit̃ ad bene currē dū vt brauiū habeat̃. ē velox cursus arreptio: vt cito homo arripiat cursum. Raz in cursoribꝫ brauij magna p̃rogatiua est anticipare cursum. Ita spūaliter cito incipere cursum maximū bonū est ad brauiū p̃cipiendū. Treñ. iij. Bonū erit vi. cum pta. iu. dñi ab ado. sua. Multi sunt qui dicūt. ista tm volo currere ⁊ semꝑ vadunt se vertendo ⁊ nūq̃ currunt. Prouerbi. xxvi. Sicut ostiū vertitur in cardine suo: sic piger in leculo suo. Ecc̃. xxxij. Precordia fatui quasi rota carri. Rota carri semꝑ vertitur circa axem neq̃ ab axe nūq̃ separatur. ⁊ siliter ostium in cardine. Sic multi dicūt se velle recedere a mundanis ⁊ nūq̃ recedunt. Quartū est deuiatōis cautio vt currens a deuiatione caueat. q̃ si modicū deuiat multum errat. Nu. xx. Non ibimus per agros neq̃ per vineas. neq̃ bibemus aquas d̃ cisternis tuis. sz via publica gradiem̃ neq̃ ad dexteram neq̃ ad sinistrā declinantes. Quidā vadunt ad spectacula ⁊ ludos et per tabernas declinant ad dexterā mundi. Quidam vero seculi tristicia absorbentur que mortem operantur. vt dicit apl̃us. ij. Cor. vij. Exemplū huius habemus in filijs israel qui circūierūt per. xl. annos ī deserto. ⁊ viam quam in duobus mensibus facere debebant distulerunt facere per. xl. annos. p̃s. In circūitu impij ambulant Et ideo qui nō vult deuiare vadat p̃ christum qui via est. Joh. xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Berñ. Beatus est dominie iesu qui te hominē inter homines ꝙuersantem obseruans diligenter. p̃ virtꝫ se prebet imitatorem tui. Quintū est cursus cōtinuatio. Est enim sola perseuerantia beres regni eterni. Matth. x. Qui perse. vsq̃ in finem hic saluus erit. In cuius figura mandatum est in lege. q̃ semꝑ cauda animalis deberet in sacrificio offerri. Multi incipiunt feruenter currere. sed nō cōtinuant neq̃ opus penitentie consūmant. ⁊ iō nihil faciunt. Prouer. xviij. Qui mollis est ⁊ dissolutus in opere suo frater est sua opera dissipātis. Mollis est qui cedit duris. ⁊ ideo quando occurrit ei aliquod difficile in opere incepto desistit quod tale est ac si illud opus dissiparet. Cōtra quod dicit apostolus. ij. Thimo. iiij. Bonum certamen certaui cursum consumaui fidem seruaui. Tercio videamus que nos mouere debeant ad bene ⁊ strēnue currendū.

¶ Et dicendū q̃ sex debent nos mouere ⁊ incitare ad bene currendum. que etiam corporaliter currētes solent incitare. Primū est p̃miū ⁊ brauij p̃ciositas. Plures enim veniūt ad currendum ⁊ melius fata gunt currere. vbi brauiū p̃ciosius cernit. In hoc autem cursu ponitur brauium cōtinens omne bonū in se. Exo. xxxiij. Ostēdam tibi omne bonum. Esa. lxiij. Oculꝰ non vidit deus absq̃ te que p̃parasti expectantibꝫ te. Est etiaz hoc brauium bonū perpetuum ⁊ nunq̃ finiendum. Esa. lj. letitia sempiterna super capita eor̃. ¶ Secundū est nobilitas ⁊ multitudo p̃sonar̃ expectantiū nos currentes. Nam q̃ debent currere coram rege ⁊ regina ⁊ omnibꝫ baronibus ⁊ dñabus regni totis viribus bene currere nituntur. Nos autē coram deo ⁊ beata maria ⁊ angelis ⁊ sanctis omnibꝫ currimus. Berñ. Expectāt nos angeli: vt

eoꝝ ruina restauretur. sancti vt eoꝝ gloria cōpleatur. Deus pater quasi filios ⁊ hæredes vt sup omnia bona sua constituat. Filius quasi fratres ⁊ coheredes vt fructum natiuitatis p̄cium sanguinis patri suo offerat. Et ipse spūssanctus qui est ipsa caritas ⁊ benignitas in qua pater nos p̄destinauit ad regnum. Et maxime nos religiosi debemus niti bene currere. q̄ nō solum celum sed etiam mūdus nos currere aspicit. ⁊ aliqui vt addiscāt. ⁊ aliq̄ vt detrideāt ⁊ infament. i. Coꝝ. iiij. Spectaculū facti sumus mūdo ⁊ angelis ⁊ hoībus. ¶ Tercium est tp̄is brevitas. Breui em̄ tpe currere habemus. Ysach. Que est vita n. ni. va. ad modicum pa. Antiqui magno tpe currebant ⁊ tandē ad inferos descendebāt Nos aūt vltima hora venientes modicū in vinea patientie ⁊ penitentie nolumus laborare ⁊ in stadio currere. ¶ Quartū ē miseria loci in quo sumus ⁊ maloꝝ habitantiū in eo copiositas: q̄ totus mundus est plenus malis. i. Jo. v. Totus mundus in ma. est positus. Greg. Mala q̄ nos hic p̄mūt ad deū ire cōpellunt. Optime facit deus qui locū incolatus ⁊ pegrinationis nostre tot malis ⁊ omni instabilitate replevit: vt nos bonitate sua nō detineret. Ber. O munde īmunde si sic transiens allicis. quid faceres si maneres. certe omnis capes De loco autez malo festinat homo exire. Sic festinauit loth exire de sodomis. Gene. xix. ¶ Quintū est inimicoꝝ nos insequentiū crudelitas: q̄ demones in hoc cursu fortissime insequunt̄ p̄dere cupientes. i. Pe. v. Aduersarius no. dy. tan. leo rugit. q̄. quē de. Consueuerūt aūt omnis hoīes insequentib⁹ inimicis fortissime currere fugiendo. Act. xij. Percussoꝝ latere petri excitauit eū. d. Surge velo. ¶ Sextū est p̄ditionis ⁊ cōfusionis multiplicitas. quia si nō bene currerim⁹ expoliabim̄ armis ⁊ īcarcerem dyaboli detrudemur. ⁊ erimus in p̄petuū confusi. ⁊ auferent̄ a nobis corpus ⁊ anima ⁊ oīa bona nostra. Luce. viij. Si aūt qui non habet ⁊ q̄d videt̄ ha. au. ab eo tc̄. Carissimi curramus fortiter sup equū album. vt nō ꝓfundam̄: ⁊ tanḡ victi in carcere recludamur sed tanḡ victores brauiū hēam⁹. Et sic p̄z p̄imū. ¶ Secūdo sub similitudine agonistaꝝ nos hortatur ap̄ls vt legitime decertemus quatenus coronam glorie p̄cipere mereamur. Et talis est rō. Omnis pugnans in agone p̄ modico p̄mio ab omnib⁹ abstinet et fortiter dimicat: ergo multo fortius in agone spūs debemus nos p̄ magno p̄mio ab omnib⁹ abstinere ⁊ fortiter dimicare. Et hoc est. Omīs em̄ vel aliquis qui in agone certe cō. Hoc est. Omnis qui in agone cursu. in bac vita. Jo. vij. Vilicia ē vi. ho. sup terr. Ergo per totā vitā ab his q̄ nos impugna spūs impediūt abstinere debemus ¶ Ubi nota q̄ inter alia maxīe sunt tria q̄ deuastant hoīs militiā ⁊ faciūt hoīes succūbere inimicis etiā in p̄lio mūdi. ¶ Primū est desideria carnalia ⁊ delicie carnis. Unde de militib⁹ hannibalis dr̄ in tito liuio. Quos nec ferrū nec alpes nec nines potuerūt vincere dulcie campanie enervauerūt. Unde ibidē legit̄ q̄ senatus romanus misit quendā capitaneū ad quandaz militiā. qui iuuenes eam delicijs ⁊ meretricib⁹ dissolutā statim exbanniuit de exercitu oēs feminas: ⁊ mādauit q̄ nullus posset habere nisi vnū equū nec aliquē famulum: ⁊ statim fuit militia repata ⁊ deuicerūt hostes. Simile est in p̄lio spūs. Et iō beatus petrus capitaneus istius p̄elij clamat. Obsecro vos tanḡ aduen̄ ⁊ pegrinos abstineatis vos a car. de. que. mi. aduer. aīam. i. p. ij. In cuius figura mandatū est in lege q̄ p̄cedentib⁹ filijs israel ad bellum p̄co debebat clamare d. Si quis duxit vxorē de nouo reuertat̄ in domū suā. vt p̄z Deut. xx. ¶ Secundū est multitudo spolioꝝ. q̄ magnū piculū est donec homo est in bello spoliꝰ intendere. Exemplū de ꝓflictu cōradini nepotis friderici imp̄atoris qui rebellatus est a rege karolo q̄ milites eius erāt dispsi ad spolia. Propterea iudas machabeus ait. i. Mach. iiij. Nō ꝓcupiscatis spolia. q̄ bellū ꝓtra nos est. Sed vt notū est nos sum⁹ in ꝓtinuo bello. ⁊ iō nllō tpe debem⁹ spoliꝰ intendere vt spoliꝰ onerati: ꝙ sp̄m⁹ sub armis ⁊ virtutū stare. i. Thess. v. Sobrij simus induti. lo. fi. ⁊ car. ⁊ ga. spe salutis.

Tercium est inobedientia militum qz sine duce bellatur exercitus si milites non obediunt duci. Et ideo plures ecclesiarum ruinas duabz istius exercitus obedire oportet. Hebr. xiij. Obedite ppo. vē. per om. q sub ia. il. Et sic patet q a tribus maxime abstinere debemus scz a desideriis et delicijs carnis. et a spoliis tpalium et ab inobedientia platoz. Et si pugnantes in agone mundi abstinent ab his tribus vt corruptibilem coronam accipiant. id est gloriam et meredem transitoriam que corrūpitur et defecit. multomagis nos abstinere debemus q incorruptam coronam accepturi sumus. id est eternam que nunqz corrūpitur. nec vnqz deficit. nec marcescit. i. Pe. v. Ut cū venerit princeps pastoz percipiatis imarcescibilē eterne glorie coronam. Et sic patet secundū. Tercio in duobus pdictis se adiuuat ad exemplū vt ipsum sequi debeamus dicendo. Ego igitur qui ad finem cursus īpugna venire volo sic curro ad brauiū regni cōtum ad primū. nō quasi ad incertum. id est nō tanqz incertus de pmio. Quia q de pmio est incertus pigre et lente et male currit. Qui aūt veram spem habet de premio optime currit. sicut paulus. similiter sic pugno cōtum ad secundū sup. ptra duos volum carnem et mundū. nō quasi aerem verberans. i. inaniter pugnans. Qui enim p hoste aerem pcutit. ppter inanem ictū magis seipm grauat. Vel quasi aerem verberans pugnat. qui tantū verba habet quibz ad litteram aer verberatur. et operibz bonis caret quibz pdicti inimici vincunt. Prouer. xix. Qui tantū verba sectatur nibil habebit. Talis quod verbo edificat facto destruit. Ecc. xxxiij. Unus edificās alter destruens. quid pdest illis nisi labor? Non sic ergo pugno sed castigo corpus meum. id est discipulus vigilijs et ieiunijs castuz facio et in seruitutem redigo. scz anime. id est facio ipsum rationi obedire. vt q ratio dictat facienda faciat. et que nō dictat facienda caueat. Et ppie di. Castigo corpus meū. qz corpus est quod impedit animam in cursu. et in certamine pdit. retrahit enim corpus aīam ne bene currat et pdit et impugnat vt succūbat. Et ideo qui vult bene currere et bene vincere. oportet q corpus castiget et mēbra mortificet. Colo. iij. Mortificate mēbra vestra. Et nō di. occido corpus meū: sed castigo. Ro. xij. Rōnabile obsequiū vestrum. Et maxime hoc est necessarium pdicatoribz ne reprobus efficiatur. quod tunc est quādo illud quod pdicat verbis factis nō implet. Ro. ij. Qui pdicas nō furandū furaris. Debet enim pdicator omnia que docet implere. Ro. xv. Nibil audeo loqui eoz que per me nō effecit xpus. et hoc est. Ne forte cū a. pdi. ip. re p. eff. Et sic patet terciū. Quarto aplūs mlta beneficia antiquis pstita reducit ad memoriā. nostra beneficia figurantia. ppter q fiducialiter currere et secure pssumus dimicare. Et hoc est. Nolo autem vos ignora. quoniam pa. nostri non carnales. corlīxis eīm loquebatur. sed fidei instructoribz omnes tam boni qz mali sub nube fuerūt. Ecce primū beneficium multū in se continens. quia a nube multa bona habuerūt. Protegebat eīm eos a psequentibz inimicis. Exo. xiij. Colūna nubis stetit inter castra egyptioz et castra israel erāt tenebrosa ita vt ad se inuicem toto noctis tempe accedere non valerent. Item illuminabat. Exo. xiij. Per diem erat columna nubis et per noctem columna ignis. Nam filijs israel erat luminosa et egyptijs tenebrosa. Item ducatū pbebat. Exo. xiij. Dominus pcedebat eos in colūna nubis. Item refrigerium exhibebat in ardoze diei. et protectōnem a vento et pluuia et tempestate. Esa. iiij. Erit in vmbraculū diei ab estu et in absconsionem a tempestate et pluuia. Secūdum beneficiū tangit cum di. Et oēs mare transierūt. scz sicco pede ab egyptijs liberati et ipsis egiptijs submersis. Exo. xiij. Filij israel pretexerūt per medium sicci maris et aque erant eis p muro a dextris et sinistris. Terciū beneficium tangit cum di. et omnes in moyse. i. in ducatu moysi baptisati sunt. i. ab ignorantia dei purgati. p visa signa in nube et in mari. i. in signis visis in nube pcedente et in mari cedēte et locū faciēte sunt purgati et illūiati. Exo. xiij Submersis egyptijs timuit pplus dīm et credidērūt dño et moysi seruo ei? scz timore purgati. Quartū bñficiū tangit di. Et oēs eandē escam spūalem māducauerūt.

scz manna quod de celo cadebat: propter quod di. spūalē siue angelicā. Sap. xvi. Angelor esca nutriuisti pplm tuū. Quin tum beneficiū tangit di. Et oēs eundem potū spūalem biberunt. quia virtute dei q̄ spūs est sibi ꝓpinatū de petra oreb. ⁊ de petra cades: vt patet Nūeri. xx. percussit eē moyses ad impiū dñi virga bis silicem. ⁊ egresse sunt aque largissime ita vt biberet pplus ⁊ iumenta. Et ne crederet q̄ aquas dedisset ad momentū subdit. Biberūt aūt de spūali ꝑse. e. pe. i. voluntati eor satisfaciente. Quocūq̄ eē. pcederent aquarū fluenta eos sequebant. d. glo. Sed ꝓtra. Si sequebat eos aqua ex pcussione prima in oreb. cur murmurauerūt postmodū in cades ⁊ necessariū fuit eis aquā dare. Responsio dicit q̄ glo. referenda est ad illam percussionem que facta est in cades. ⁊ non ad primā. petra aūt erat xp̄us. i. per petram illam figurabat xp̄s a quo ⁊ per quē omia supradicta beneficia nos hēmus maiora ⁊ meliora. sicut res est melior ⁊ dignior figura sicut vinum circulo. Omnia eē supradicta beneficia fuerūt figura nostrorū beneficior que maiora sunt. q̄ p̄z. Quia illi habuerūt ꝑ duce moysen ⁊ nos xp̄m qui educit nos de egypto tenebraꝝ. huius mundi in celestem hierusalem. Illi habuerūt nubem. ⁊ nos spūssancti gratiā q̄ protegit nos ab oīb inimicis multomagis q̄z colūna nubis filios israel qua gratia apostoli roborati ante reges ⁊ pīdes impauidi stabant. qui prius clausis ianuis morabant. Item illuminat de credendis ⁊ agendis. i. Jo. ij. Unctio docebit vos de oībus. ⁊ Johā. xvi. Cum autem venerit ille spūs veritatis do. vos om. veri. Colūna illa illuminabat corpus, sed gratia spiritus sancti mentem. Item p̄bet nobis ducatuz ⁊ nobiscum graditur ꝑ totū desertum mūdi. Isa. xxviij. Ecce ego vobiscū sum omdie. vsq̄z ad ꝯsu. se. scz ꝑ gratiam spūssancti. quod colūna illa non fecit. Item refrigeriū mentis ꝑstat in oīb aduersis. Un de paraclitus dicit. id est ꝯsolator. Et ideo cātamus. Consolator op. dul. bo. ani. dul. re. Propterea apostoli recepto spūsancto ib. g. a. cons. ꝯsi. qm̄ di. b. sunt ꝑ no. ie. cō. pa. Act. v. Qui prius erant tristes ⁊ desolati. Columna illa prebebat refrigeriū contra solis incendium. ⁊ aeris intemperiem gratia vero spiritussancti contra incendia viciorum ⁊ contra cuncta nobis aduersantia nos defendit. Illi baptizati. id est purgati fuerunt in mari rubro. ⁊ nos in baptismo christi sanguine rubricato. In quo submergitur pharao. id est dyabolus cum toto exercitu viciorū: ⁊ renascimur in filios dei. Illi habuerūt manna cibum celestem ⁊ nos corpus christi verum. quod sine cōparatione excedit manna. quia habet dare viram eternam. quod manna non fecit Joh. vi. Ego sum panis vi. qui de ce. d. si q. m. et hoc pa. vi. ineter. Pa. pe. mā. mā. in deser. ⁊ mor. sunt. Illi habuerunt aquā de petra ⁊ nos doctrinam a christo intelligentiam nostram replentem in sarietatez ⁊ ei vitam eternaz dantem. Joh. vi. Verba que ego locutus sum vobis spūs ⁊ vita sunt. Et sic patet q̄ potiora beneficia sumus nos per misericordiam dei consecuti q̄z illi. propter que ⁊ in quor virtute oportet me ad prauium cūrere ⁊ in agone spiritū possumus decertare. Et sic patet quartum ⁊ ꝯsequenter totum de epistola.

¶ Dominica in seragesima de euāgelio. Sermo. xxviij.

Cum turba plurima cōueniret ⁊ de ciuitatibus ꝓperarent ad iesum. dixit p̄r similitudinem. Exīt qui seminat seminare semen suum. Luc. viij. Pluries dominus turbis in parabolis loquebatur vt quod dicebat memorie mādaretur: q̄ quod p̄ similitudinē accipitur melius seruatur. ⁊ phylosophus etiam dixit q̄ non est intelligere sine fantasmate. id est nisi illud quod dicitur in vniuersali non applicando ad aliquid in aliquo exemplo imaginabili conspiciatur. Et ideo intellectus semper reflectit supra fantasmata in quibus conspicit quod intelligit. Est aūt vt di. Orige. pabola sermo quasi factus non aūt iuxta q̄d dr. possibilis aūt fieri rez significatiuus ꝑ transsumptionē eor q̄ in pabola traduntur. Sic ergo in hoc euāgelio

xps parabolice loquit. vt quod p simplex di
ctum retineri nō pōt p sititudinē melius
teneatur saltē a discipulis qui similitudis
expositionē intelligere meruerūt. t supbis
t nō curantibus intellectus victi clauda
tur. Math. xi. Confitebor tibi pater. qz ab
scō. h. a sa. t p̄u. t reu. ea p. In quo qui
dem euāgelio quatuoz sūmarie p̄tinentur
Primo essū xpi p̄dicatio facta ad turbas ī
parabolis recitat. In p̄incipio euāgelij vsqz
ibi. Qui ha au. au. Secūdo discipulorū
interrogatio de parabole expositione subiun
git. ibi. Inter. autē dis. e. que esset hec pa
bola. Tercio quare quibusdā in parabolis t
quibusdā aptē sit loquendū a xpō innuit.
ibi. Vobis datum est nosse misterium re
gni dei ꝛc. Quarto ipius parabole a christo
expositio p ordinē apitur ibi. Est autē hec
parabola. Semen ē vbū dei. Dño ergo
xpi p̄dicatio facta ad turbas in parabolis re
citat. Et hoc est. Cū tur. plu. cōue. Vulti
essū de ciuitatibz t de castris multis ad ie
sum cū festinantia veniebāt audientes do
ctrinam t miracula eius. t videntes tpus
messie in lege p̄missi iam venisse. ita q̄ ma
gna cōmotio in tota patria fiebat. t ideo
multi veniebant quidā vt instruerentur.
multi vt sanarentē. qz virtus de illo exibat
t sanabat oēs. Luc. vi. Vulti vt miracla
eius viderent. Luc. v. Vidimus miracu
la hodie. Vulti vt frequenter credentes
ipm esse messiam qui in mundū ad p̄dm
audeoz liberandū venire debebat. Jo. vi.
Hic est vere p̄pheta qui venturus ē in mū
dū. Pū ergo talis cōcursus p̄loz fieret.
xps iuit ad mare t ascendit vnā nauiculā
p̄pter tumultū populi. t de naui cula p̄po
suit hanc silitudinē t multas alias. vt p̄z
Math. xiij. Est aūt sikitudo hec de semina
toze semināte: t de semine iacto. t ō vario
seminis euentu. qz aliud cecidit secus viā
aliud in petrosa. aliud inter spinas. aliud
in terrā bonā. vt infra p̄z. Et q̄ hec silitudo
t in his sit mystica significatio requirēda
p̄z p illud qō in fine sikitudinis dr. Qui
habet aures audiendi audiat. Ubi di. hoō
Quotiēs hec āmonitio vel in euangelio
vel in Apoc. iob. interponit misticum esse
qō dicit ꝗrendūqz a nobis intentius ostē
ditur. Et ideo in hac p̄ma p̄te tria vide
re debemus sc̄z quis sit iste semiator. t qō
est eius semen. t quō hoc semen diuersi
mode cadit. Circa p̄mū nota q̄ iste se
minator filius dei est cui p̄p̄riū est semina
re. Et hoc est qō hic dicit. Exijt seminare
id ē ad seminandū. q̄ seminat. i. qui hz offi
cium seminandi. qui tunc exijt dū visibil
nobis in carne apparuit. Joh. xv. Ego exi
ui a patre meo t veni in mundū. qui ab in
itio mundi seminauit t semināre nō cessat.
Ecc. xi. Mane semina semē tuū t vespere
ne cesset manus tua. Jo. v. Pater meus
vsqz modo opatur t ego opoz. Qui semi
nauit sex agros sc̄z celum. paradisum ter
restrem. mundū. sanctam ecclesiaz. aiam
hois. t beatam virginē. Si de hoc vis p̄
dicare ꝗras supra vñica quarta post octa.
epbi. in primo mēbro sermonis de euāge
lio. Sic ergo filius dei est p̄p̄rie seminator.
oēs alij p̄dicatores t seminatores quoz
cūqz bonoz sunt copbini. Unde Aug. ait
Quis ego nisi copbin⁹ seminantis. in me
ipse ponere dignatur quod velit spargere
Iste seminator primo exiuit ad creandū
dū agrum vt haberet vbi seminaret. t hoc
fecit quando mundū creauit. Math. xiij.
Ager autem est mundus. quem fecit ma
gnum pulcrū t fecundū vel abundantem
Sed magnitudinē eius vsurpauit sibi su
perbia t diuisit. Ex supbia essū ceperūt ho
mines vsurpare sibi domia t terras. sicut
patet de nemroth. qui cepit esse venustus
venator coram dño. Gen. x. Ipse cepit ee
potens in terra. t erat rob. vē. co. do. Pul
critudinem vero eius vsurpauit luxuria.
Gen. vi. Videntes filij dei filias hominū
q̄ essent pulcre acceperūt sibi vxores ex oī
bus quas elegerant. Abundantiā autem
eius vsurpat sibi auaricia que cōmunia fa
cit p̄p̄ria t omnia retinet t abscondit p̄o
pter quod generat caritia in terra. t ideo
omnibus est odiosa. Prouer. xi. Qui ab
scondit frumenta maledicetur in p̄oplis
benedictio aūt sup caput vendentiuz. Et
qz bona istius agri sic sunt occupata. ideo
nō germinat nisi spinas t tribulos. Gen.
iij. Spinas t tribulos germinabit tibi. et
ideo secūdo iste seminator exijt ad hūc agꝝ
purgandū p diluuij inūdationē. Gen. vi.
Finis vniuerse carnis venit coram me re

pleta est terra iniquitate. Tunc enim magnitudo: pulcritudo ⁊ fecunditas vel abūdantia creaturarū velete sunt. Tercio iste seminator exiuit ad hunc agrum seminādum dñ factus est homo. ⁊ cū hominibus conuersatus est. Baruth. iij. Post hoc i terris visus. ⁊ cum hominib cōuersatus est. Math. iij. Circūibat iesus totam galileam docens in synagogis. In quo agro seminauit exemplū querlationis. verbuz ꝓdicationis. ⁊ meritū sue passionis. quia suo sancto exēplo mūdū informauit. Jo. xiij. Exemplū em̄ dedi vo. vt quē. e. fe. vo. ita ⁊ vo. fa. Suo vero verbo mundū erudiuit. Jo. xviij. Ego palam locutus sum mundo. Ego semp docui in synagoga ⁊ in templo quo oēs iudei conueniunt. Et sue passionis merito mundū redemit. i. Deꝰ. i. Non auro vel ar. re. es. sed ꝓcio. san. ag. i cō. Et nota q di. semen suum. Tunc enim ꝓdicator seminat semen suum: quando verbum dei p scientiam habet in corde. ⁊ p iusticiam habet in opere. Sic ꝓdicabat aplꝰ q dicebat. Ro. xv. Nihil audeo loqui eorum que p me nō effecit xp̄us. Quādo vero ꝓdicator nō facit que ꝓdicat. nec qđ ꝓdicat habet in corde: sed in quaterno semi nat semen alienum. Jesus ergo semē suū seminauit. qz verbū dei habebat in se imo ipse erat fons verbi dei. ⁊ cepit prius facere q̄ docere. Multi autē statim q habent vnū quaternū sermonū volunt docere ⁊ ꝓdicare. Similes pylato qui postq̄ quesiuit a xp̄o quid esset veritas a xp̄o statim exiuit foras ad pplm̄ nō expectata responsiōe Tales si error sit in quaterno errorem ꝓdicabunt. Quarto exibit ad hūc agrum metendū ⁊ fructus cōgregandū. scz in finali iudicio. Quāuis em̄ quotidie in priculari iudicio vniuscuiuscq mortis. deus metat hunc agrum. tamen in fine mundi messionem faciet generalem. In qua tria faciet

¶ Primo enim metet omnes homines. Apoc. xiij. Mitte falcem tuā ⁊ mete quia venit hora. Secūdo ventilabit per quā vētilationē sapabunt boni a malis p ventilabra discretionis. Luc. iij. Cuius ventilabr in manu eius ⁊ purgabit aream suā. Tercio congregabit in duplici horreo. scz celi i quo ꝯgregabuntur electi ⁊ inferni in quo congregabunt reprobi. Luce. iij. Congregabit triticum in horreū suum. paleas vero cōburet igni inextinguibili. Primus ergo exitus ptinet ad opus creationis. Secundus ad opus purgatiōis. Tercius ad opus redemptiōis. Quartus ad opus retributionis. ¶ Secundo vero videamus de semine quod seminatū est. Hoc aūt semen congrue potest intelligi corpus xp̄i ⁊ verbum dei. De corpe em̄ suo d. xp̄s. Jo. xij. Nisi granū fru. ca. in ter. mor. fu. ipsum solum manet. Si autē mortuū fuerit multum fructum affert. Gal. iij. Semini tuo quod est xp̄s. Et cōuenienter valde dicit semen. Sicut em̄ semē primo seminat. secūdo in terra mortificat. tercio incipit pullulare. quarto ascendit sursum. quinto producit spicam. sexto maturescit. septio metet. octauo in horreo recondit. sic istud semen scz corpus xp̄i. primo fuit seminatum in terra bona. scz in vētre v̄ginis in incarnatiōe. Secūdo fuit mortuū in passione. Tercio pullulauit ⁊ frōduit in resurrectione. Quarto ascendit sursum in ascensiōe. Quinto ꝓduxit spicam in spūssancti missione ⁊ gentiū vocatione. Sexto maturescit ⁊ cōplebit ista spica in vniuersali ecclesie cōgregatione. quando cōuertent reliquie iudeoꝝ. Septimo metetur in mūdi cōsummatione. Octauo reconderur in horreo vite eterne in perfecta retributione Prima quatuor competunt corpori christi vero. reliqua vero corpori christi mistico Item per hoc semen cōgruentius omnibus intelligitur verbum dei. Unde de hoc semine dicere ad litteram christus intendit vt in fine euangelij in expositione similitudinis apparet. ¶ Habet enim verbum dei omnem virtutem omniū seminum. Et hoc pz q̄strum ad decem. Est em̄ verbū dei calefactiuū illuminatiuū. letificatiuū. castificatiuū. sanatiuū. nutritiuū. vi viuificatiuū. generatiuū. renouatiuū. est virtute maximū. ⁊ quātitate puū. est cū puritate seminandū. Hec aūt oīa in seminibus inueniunt. Nā ꝓpter quoddā semen est hōes virtutē calefactiuā sicut granū sinapis ⁊ piperis. sic v̄bū dei hz inflāmare aīam. ꝓpter

Ignituz eloquium. Treñ. i. De excelso. misit ignē in ossibus meis. id est verbum ignitum ⁊ erudi-

uit me. Lu. xij. Ignem ve. mit. in ter. i. ver
ba ignita. Secūdo est qnoddā semē illū
natiuū vt semen rute ⁊ feniculi. sic verbū
dei habet aīam illuminare. ps. Lucerna pe
dibus m. ꝝ. t. Tercio est quoddam semē
habens vrtutem letificatiuam. vt carda/
momū ⁊ semen croci. sic verbum dei habet
aīam letificare. sicut iobānes baptista ad
verbū marie salutantis elizabet exulta uit
Luc. i. Ex quo facta est vox sa. t. in au. me.
exulta. in gaudio infans in vte. m. Sicut
similiter exultauit maria ad verbum eliza
beth dicentis. Beata que credidisti. ⁊ ait.
Magni. a. m. d. Et ex. ⁊c. Quarto ē quod
dam semen habens virtutem refrigerati/
uam ⁊ castificatiuā. vt semen lactuce si de
feratur ab homine. sic etiam verbū dei ha
bet aīam castificare ⁊ sanctificare. Act. x.
Loquēte petro cōpunc. cor. sūt. ⁊ ceci. spūs
sanctus sup eos q. au. ver. Qui scilicz spi/
ritussanctus habet animam sanctificare
⁊ castificare. Quinto multa semina habēt
virtutem sanatiuā. ⁊ ideo ponūtur in me/
dicinis ⁊ ꝯfectionibus. vt semen cucume
ris ⁊ peponis. sic verbum dei habet aīam
sanare. ps. Misit verbum suum ⁊ sanauit
eos. Sap. xvi. Nec herba nec malag/
ma sanauit eos. sed sermo tuus dñe q̄ sa/
nat vniuersa. Sexto quasi omnia semina
terre habent virtutem nutritiuam viuifi/
catiuam ⁊ ꝯseruatiuaz. sic verbum dei ha
bet animā viuificare conseruare ⁊ nutrire
Matth. iiij. Non in so. pane. vi. hō. sed in
oi verbo qđ ꝓcedit de ore dei. Esa. i. Nisi
dñs exercituū reliq̄sset nobis semē quasi
sodoma fuissemus. ⁊ quasi gomorre sikes
essemus. Sic ꝯseruatus ē moyses in col/
loquio diuino. xl. diebꝫ. vt pz Exo. xxxiij.
Septimo omnia semina terre habent vir
tutem generatiuā q̄ vnūquodq̄ generat
aliud. sic filius hōis regenerat hoiem in fi
lium dei. vt patz in baptismo. In quo dū
accedit verbū ad elementū fit sacramentū
vt di. Aug. In quo hō regenerat in filiuz
dei. Jaco. i. Uolūtarie genuit nos verbo
veritatis. i. Cor. iiij. Per euangeliū ego
vos genui. Octauo i seminibꝫ totus mū
dus renouatur. sic ꝑ verbū dei totus mun
dus renouatus est ad nouū cultū. ad no/
uam doctrinā. ⁊ ad nouam vitā. Job. xiij.
Mandatū nouū do vo. Apoc. xxi. Ecce no
ua facio omnia. Nono semina sunt modi
ca quātitate ⁊ maxima virtute. sic verbuz
dei breue est. q̄ verbū abbreuiatum fecit
dñs sup terram. Ro. ix. sed sup omnia ma
ximū est virtute quia ꝑ ipsum omnia fa/
cta sunt. Decimo sicut semina munda et
pura debent seminari. sic verbum dei cum
magna puritate debet predicari. ij. Cor. ij.
Non sumus sicut plurimi adulterātes ver/
bum dei. sz ex sinceritate coram deo in xpo
loquimur. Phil. i. Quidā ex ꝓtentione
xpm annūciant nō sincere. Recte ergo se/
men est verbū dei. ⁊ ꝯgruenter verbū dei
semen vocat ꝓpter decem ꝓdicta in quibꝫ
cum semine materiali cōuenit. Et q̄ ver/
bum dei tot hz virtutes. ⁊ ita magne effi/
cacie esse phiberur. Ideo di. Aug. q̄ cū tā/
ta diligentia est audiendū cū quāta ē cor/
pus xpi videndū. Tercio videamus. quō
hoc semen diuersimode cadit. quia aliud
cecidit secus viam. Ubi no. q̄ vt di. theo/
philus nō dicit. hic q̄ seminator semina/
uerit secus viam vel supra petram. vel in
ter spinas. sed dr q̄ semen sic diuersimo/
de cecidit. q̄ verba dei in corda audientiū
seminant. sed quidam sic ipm recipiunt si
cut granum recipitur iuxta viam. q̄ illud
cōculcant. Et quidā sic recipiūt: sicut gra/
num recipitur sup lapides. quia in eis nō
mittit radices. Quidā sic recipiūt ipm si/
cut semen recipitur inter spinas. quia suf/
focatur in eis ⁊ nō refert fructū. Quidam
sic ipsum recipiunt. sicut semen recipit in
terram bonā ⁊ bene paratā. quia in talibus
multum fructificat verbū dei. Uel si dica
tur q̄ directe sicut in terram bonam sic se/
cus viā ⁊ supra petrā ⁊ inter spinas semi/
uit. Dicendū est sicut di. Crisi. q̄ secus est
de seminatore materiali ⁊ de seminatore ver/
bi dei. quia ille nunq̄ seminat secus vi/
am vel supra petrā vel inter spinas. q̄ nō
potest facere. q̄ via nō sit via. ⁊ petra non
sit petra ⁊ spine nō sint spine. Sed verbū
dei ē tante virtutis q̄ frequenter facit viā
bonā terrā. lapidem ꝙuertit in terrā ⁊ spi/
nas euellit de terra. Esa. lv. Sicut ymber
descendit de celo ⁊ inebriat terrā ⁊ infun/
dit eam ⁊ germinare eam facit. ⁊ dat semē
serenti ⁊ qđ panē comedenti sic erit ⁊ bū

egredietur de ore meo nō reuertet ad me vacuum. Et ideo verbum dei: q in via q iuxta viaz q supra petras q inter spinas q vbicz est seminandū. Mat.xvi. Predicate euangeliū omni creature. Notandū ergo vt hic apparet q semen verbi dei qua duplicem euentū habet q quadripharia diuidit. q de quatuor ptibus tres pdunt.

Et put hic innuit quatuor sunt impedimēta ne verbū dei fructificet in aīa hoīs seminatū. s. societas mundanoz. qz cōculcatū est ab hoībus. puersitas inimicoz. qz volucres celi comederūt illud. ariditas auditoz. quia natum aruit. quia nō habebat humorē. q solicitudo terrenoz quia simul exorte spine suffocauerūt illud. Primū impedimentū est societas mūdanoz. Stare em tota die in plateis vbi audiunt diuersa noua. Stare i foro seu apothecis vbi audiunt diuersa mendacia. Stare in curijs vbi audiunt diuersa furia q decepciones suffocat verbum qđ homo de mane in pdicatione audiuit. Et hoc est qđ hic dr. q illud quod cecidit secus viam conculcatū est ab hoībus ꝛc. Remediū contra hoc est fugere hoīes. Tre.iij. Sedebit solitarius q tacebit. Unde arsenius cogitans quō posset saluari audiuit vocem dicentē sibi. Arseni fuge hoīes si vis saluus fieri. Sen. Quotiens inter hoīes fui minor homo redij. qz sicut bonus hō de bono thesauro suo pfert bonū: vt ipsa veritas dr. Mat.xij. sic malꝰ de malo pfert malū. Sed vt dr.i. Joh.v. Totus mundus in maligno positus est. Et ideo quersans cū mūdanis in mundo nō nisi malum ibi audire potest. Propterea angelus vrit Loth. Gen.xix. Jn monte te saluum fac. Et vxor eius: qz vertit se ad ciuitatem quersa est in statuā salis. vt esset posteris in exemplū cōmonendi oīs qui volunt saluari quatenus ciuitates relinquant. nec vnqz ad eas redire pſumant Esa.lij. Exite de medio eius. q Apoc.xviij Exite de illa populo meus q pticipes ne sitis deliciarum eius. Secundū est impedimentū puersitas inimicoz. quia volucres celi comedebant illud. qđ primo impedimento cōiunctum est. quia ex quo homo nō curat verbum dei recondere in corde sed dimittit: illud discooptum in auribus suis. quod tunc est qū nō facit clausurā auribꝰ suis q a vanis nouis supuenientibus cōculcatur. q tunc volucres celi. i. demones qui in hoc caligino so aere cōmorantur. q per ipm tanqz aues discurrūt. qđ quod volucres celi dicunt rapiunt verbū dei de auribus peccatoz ne credentes saluentur. Ubi nota q demones maxime insidiant verbo dei ꝓpter duo. Primo q sciūt ipm esse virtutis maxime. vt dictum est supra Hebre.iiij. Viuus est sermo dei q efficax q penetrabilior omni gladio ancipiti. q pringens vsqz ad diuisionē aīe q spūs cōpagū quoqz q medullaz. Secundo quia ex eo sunt maxima damna cōsecuti. Nam ad verbū aplōz totū mundū conuertebantur pdiderūt q in ydolis non sunt amplius adorati. sed p verbū dei eoz sunt destructa cultura. Remediū cōtra hoc impedimentū est facere clausurā ostiis sensibus: q abscondere semen verbi in corde p firmā q iugem memoriā. Nam terra q est secus viam debet sepeliri q abscondi. ps. In corde m. ab. elo. t. vt. n. pec. t. Luc.ij. Maria aūt ꝓseruabat oīa. ver. hec conferēs in corde su. In cuius figura mandatū est in lege. Leui.xi. q aīal nō ruminās esset immundum. nec de ipso poterat sacrificium fieri. Est etiam remediū contra hoc signum crucis. Aues em aliquo signo vel formidine arcentur in campis ne comedant semē. ꝓformido autem demonibꝰ est signum crucis Propterea signamus nos cū verbū in predicatiōe audiuimus. Cant.ix. Pone me vt signaculū super cor tuū. Hic cadit exemplum de illo iudeo de quo dr. Gre. q dum veniret romam iacuit de nocte in templo apollinis: q fecit crucem de lapidibꝰ. q lapidauerūt inter eos: q demones de nocte nō fuerūt ausi tangere eum. sed statim visa cruce disparuerūt. Tercium impedimentū est ariditas auditoz: qz natum aruit. Granū nāqz sup lapides seminatum aduenientes estu aret: quia nō habet humorem. ps. Fiat sicut fe.te, qđ pri. cū. euel. era. Sic multi deuote audiūt verbū dei q dum in pace q ꝓspere viuūt deo ꝓfitentur. ps. Confitebitur tibi cū be. fe. e. ꝛc. Sed aliqua tribulatione infirmitatis vel paupertatis: vel alterius aduersitatis aduenientes statim

arent ꝙ per impatientiã frangunt. Sicut enim granũ nõ cognoscitur tempe humiditatis sed ariditatis. scz tẽpore estus. sic tales tẽpore tribulationis cognoscuntur. Sicut essn autũ non bene cognoscitur nisi in camino ignis. sic homo non in ꝓsperitate sed in aduersitate cognoscit. Ecc. ij. In igne ꝓbatur aurum ꝙ argentum. hoies vero in camino humiliationis. Et hoc est qõ sathan d. dño. Job. i. Nũquid iob frustra timet deum? nonne tu vallasti eum ac domũ eius. Et subdit in eodem. c. Emoquin mitte manũ tuam ꝙ tange cuncta que possidet. ꝙ tunc videbis ꝙ in faciem benedicat tibi. Et similiter dixit. ij. c. ꝙ tangeret carnem eius. Remediũ contra hoc est adhere Nõ te crucifixo. qz de ipso tria flumina exeunt totam terram virtualiter irrigantia. s. flumen lacrimarũ aque ꝙ sanguinis. que adhesio fit per fidem spem ꝙ caritatẽ. Nõ esn hoc vicio ꝓtingit nisi ex defectu fidei. spei ꝙ caritatis. Quicũq; esn aridus humectari cupit per has virtutes adhereat crucifixo. vt scz credat dei filiũ ꝓ hoĩm salute in ligno suspensum. speret ꝙ ipm crucifixum salutari. diligat supꝫ omnia tanq; deum ipm filium virginis crucifixũ. Propterea dicit apostus Gal. ij. Christo cõfixus sum cruci. scz ꝓfidẽ veram spem ꝙ caritatẽ. ¶ Quartũ impedimentũ est solicitudo terrenoꝝ qz simul exorte spine suffocauerũt illud. Non enim potest dei verbum in hominibus solicitis terrenoꝝ fructificare: quia verbum dei nisi attente ꝙ ꝓfunde audiatur. nõ germinat in anima peccatoris. Sed tales nõ possunt attente ꝙ ꝓfunde recipere verbum dei. Cuius ratio est. quia vt di. Aug. Ẽnima magis est vbi amat q; vbi animat. Et quia tales nimis amant diuitias. ideo magis sunt extra circa diuitias cõgregendas ꝙ custodiendas q; in ecclesia vbi audiũt verbum dei. quia vt dicit Matx. v. Vbi est thesaurus tuus. ibi est ꝙ cor tuum. Hic cadit exemplum d quodam domino ꝙ eius seruo. Qui dominus dum esz in ecclesia diebus dominicis: non videbatur a clericis hoĩes incensante. ꝙ ideo nõ prebebat ei incensum ꝙ eius seruus nõ stabat ibi. ꝙ tamen ab eodem clerico videbatur ibidez ꝙ ideo incensabat: vbi ipsum conspiciebat. Et postea dominus ꝓfitebatur ꝙ nunq; in ecclesia mente stabat. ꝙ semper eius seruus diebus dominicis ibi mẽtaliter stabat. q; cum pecoribus foris esset quod deus requirit. In cuius figura mandatũ est in lege. Leuit. iij. ꝙ totus adeps interior semp offertur deo in sacrificiũ: quia deꝰ pater totam ĩtentionẽ hoĩs in ꝓdicatione ꝙ in omnibus bonis q; facit requirit. Prouer. xxij. Prebe fo. mi. cor tuũ. m. Si enim omnis ars ꝙ que homo facit requirit totũ hominẽ. multomagis deus. Remedium contra hoc est considerare multiplices diuitiaꝝ defectus. nam nõ satiant sed sitim immittũt. Item frequenter sunt causa ꝓditionis corporis ꝙ anime. Eccls. v. Vidi aliud malum sub sole. diuitie congregate in malum dñi sui. Item in magna necessitate scz in morte hominẽ derelinquũt. Debemus etiam dei bonitatem considerare q; omnibus ꝓpiet etiam inanimatis ꝙ irrationabilibus creaturis. Matth. vi. Nolite ergo soliciti esse dicẽtes. Cur ergo ira solicitamur vbi ita parua vtilitas ꝙ fructus tam exilis reperit. Eccls. v. Qui amat diuitias fructũ non capiet ex ipsis. Multa enim incõmoda ꝙ nocumenta maxima inde ꝓueniũt. vt infra patebit. Et sic patet de tribus ꝓbo seminis que ꝓduntur. Quarta aũt pars seminis cecidit in terram bonã. id est in corda bonoꝝ fidelium. que sunt parata ꝙ laborata ꝓ bonoꝝ operꝫ exercitationẽ sũt purgata a malis herbis peccatoꝝ per frequentem confessionem sunt humectata ꝓ spũssancti inhabitationẽ qui lacrimis humida facit corda. ꝙ sunt impinguata ꝓ virtutum infusionem. qui verbum dei deuote ꝙ reuerenter audiunt. ꝙ ideo in ipsis affert fructum centuplũ. i. multũ fructũ ꝙ perfectum. Centenarius esn numerus perfectionem designat. quia vltra ipm nõ itur. Et quia constat ex decies. x. Denarius eĩ numerus similiter perfectionẽ designat. ꝙ sic decem ꝓies centum omnes sunt perfecte. Matth. aũt. xiij. dr. Et attulit fructum aliud centesimũ: aliud sexagesimũ: aliud tricesimũ. vt sicut semen perditum triphariam est diuisum. ita semẽ fructificans tripliciter diuiditur. Boni enim fideles in triplici statu considerantur. Nam quidã

sunt incipientes: quidã ꝓficientes ⁊ quidam perfecti. Vel quidã sunt in matrimonio: quidam in viduali ꝯtinentia. ⁊ quidã in virginitate ꝑfecta. Primi referunt fructum tricesimũ: secundi vero sexagesimũ ⁊ tercij centesimũ. scz qui implent nõ solũ ꝓcepta sed etiam supaddũt consilia. Ista bona terra perfectissime fuit beata virgo ⁊ attulit fructũ centesimũ sexagesimũ ⁊ tricesimũ. Quia ⁊ virgo ⁊ vidua ⁊ nupta fuit. ⁊ omnia consilia impleuit. Et sic ꝑz primũ. Secundo discipulorꝫ interrogatio ꝺ parabole explanatione subiungit. quia discipuli sicut ⁊ ceteri de turba nõ intellexerunt parabolam hanc. ⁊ ideo cum iesus dimisisset turbas ⁊ redisset domũ: ⁊ esset singularis cum discipulis. vt dicit Math. xiij. Interrogauerũt eũ vt edisseret eis similitudinem istam ⁊ intellectũ eis ostenderet. Vbi habemus exemplũ que nõ intelligimus interrogare debere. Consequẽter tercio iesus ostendit causam quare quibusdam in parabolis loqueretur. ⁊ quibusdam dei misteria reuelaret dicẽs. Vobis datum est nosse mysteriũ regni dei. quasi di. Ideo coram turbis parabolam ꝓpositaꝫ non exposui. quia meritum eorꝫ nõ exigit. quia ⁊ si aure audiũt corde tamen nõ credũt quod audiũt. Vos aũt tales nõ estis Et ideo vobis expono. quia vobis est datum nosse mysteriũ regni dei. i. secreta sacre scripture. que regnũ dei dicitur. qz regnum dei docet ⁊ in ea regni iusticia continetur ⁊ gloria. Ceteris aũt que foris sunt vt ꝺr Math. xiij. id est qui neꝯ intrãt ꝑ fidem: neꝯ curãt cognoscere veritatẽ in parabolis. supple occultandũ est mysteriũ regni dei. Lucas. Auferetur a vobis regnũ dei, id est sacra scriptura. ⁊ dabitur genti facienti fructus eius. Et quare hoc: vt videntes. id est videre ⁊ intelligere se putantes non videant ꝑm veritatem ⁊ audientes verba non intelligant intellectũ eorũ. Istud autem vt causatiuũ est. sed nõ causatur ex improbitate doctoris siue dñi: sed ex malicia ⁊ indignitate eorꝫ. Bap. ij. Excecauit eos malicia eorꝫ. ex pte ergo eorꝫ ponit causatiue. ex pte vero dñi permissiue. Esa. vi. Exceca cor populi huius. id est excecari ꝑmitte. In hoc etiã misericorditer agit cum eis. qz si cognoscerent nõ tũ ꝓpter hoc bene agerent. Ro. i. Qui cũ cognouissent deũ nõ sicut deũ glorificauerũt aut gratias egerunt. Vi ergo cognoscerẽt ⁊ male agerent magis peccarent. Lu. xij. Seruus qui cognouit. do. fui ⁊ n. fa. pla. v. m. Vel vt videtes foris hũanitatem nõ videant. i. nõ cognoscant intus diuinitatem. Et videntes foris mirabilia. nõ videant intus virtutem diuinam opantem. Itez audientes foris verbũ nõ intelligant interius spũalem sensũ. Et sic patet secundũ ⁊ tercium. Quarto parabola ipsa a xpo ꝑ ordinẽ aptatur. ⁊ hoc est Est autẽ hec parabola. i. talis est intellectus istius parabole. Quia semen est verbũ dei. ꝑ quod homies regenerant in filios dei. ⁊ in quo electi crescunt ⁊ multiplicant Jo. i. Dedit e. po. fi. dei fi. tẽ. Act. vi. Verbum dei crescebat. scz ꝑ verbũ predicationis. Qd aũt secus viã hi sunt. i. ꝙ semen qd cecidit secus viã intelligunt hi qui audiũt. deinde venit dyabolus. tollaz qd supra petrã. i. hi sunt qui intelligunt ꝙ petrã supra quã cecidit semen. Quod aũt in spinas cecidit. hi sunt. i. ꝙ semen qd cecidit inter spinas intelliguntur hi. tẽ. Et sic ꝑz ꝙ hec exꝑsitio est breuis ⁊ apta. ⁊ ideo ꝓpter honorẽ dñi nihil addamus vel minuamus. Prouer. xxx. Ne addas quicqã verbis illius. Et glo. hic di. Nota hãc ꝓmã esse parabolã. que cũ interpretatione sua posita sit. ⁊ cauendũ est vbicũqz dñs interrogatus a discipulis suis ꝑmones suos voluerit ne vel aliud vel plus velimus intelligere qz ab eo exꝑsitũ est. Aliud autẽ vel plus ꝺ. i. ꝯtrariũ vel supfluũ. Supfluum aũt nõ ꝺr. quicqd ad fideliũ vtilitatẽ cedit Ideo aũt hanc parabolã ꝙ seipm dignatus est exponere. vt se figurate loqui inoresceret ⁊ rez significationes etiã in his qrendas esse doceret. Et qz hoc nõ exposuit. s. quare diuitie ꝙ spinas significent cũ ille delectent: ⁊ iste pungant. Notandũ hoc solũ in hac pte qramus. Quare dñs ergo ꝙ diuitie dicunt spine. qz quãtz ad quinqz spinis cõparantur. Primo dicũt spine rõne punctionis. Nam spine subtiles habent aculeos de quibꝫ pungũt. Sic diuitie sub foliis mundane glorie mentez triplici ter pungũt. scz ꝙ laborem in acqui-

rendo p timorē in ꝓseruando ⁊ per dolorē in perdendo. Greg. Diuitie spine sunt qꝛ cogitationū suaꝝ punctionib⁹ mentē lacerant: ⁊ cū vsq; ad peccatū ꝓrabunt quasi infricto vulnere cruentāt Et qꝛ diuine sub foliis mundane glorie pungūt, ideo a dño fallaces diuitie vocantur. Nam hoīes fallunt qꝛ ꝓmittūt abundantiā. ⁊ imittūt penuriam ⁊ sitim. Lu.i. Diuites dimisit inanes. ꝓmittūt quidē quietē ⁊ dant inquietudinē. Eccl'es.v. Saturitas diuitis nō sinit eū dormire. Hic cadit exemplū de illo paupe qui tota die cantabat ⁊ postq; inuenit marsupiū plenū denarijs nō cantauit plus. ¶ Secundo ratione vestium lacerationis. quia sicut intrans spinas nō potest vestes suas illesas seruare. sic diuitie hoīs secum ꝙuersantis lacerant vestem interiorem scz vestem virtutū. Geñ. Diuicie ipsum cor lacerant. que si aliter extra hi nequirent ipsum cor auellendum esset. Abac.ij. Ve qui multiplicāt nō sua ⁊ subditur. ij. Nunquid nō repente ꝓsurgant qui mordeant te ⁊ suscitabunt qui lacerabunt te. ¶ Tercio ratione latitationis. Nā sub spinis latitant serpentes: ⁊ sepē tangentes mordent. Eccl'es.x. Qui dissipat sepē mordebit eū coluber. Sic serpētes infernales sub diuitijs se abscondunt: ⁊ ibi laqueos tendūt ⁊ hoīb⁹ insidiant. i. Thi.vi. Qui volunt ⁊ nolites fieri incidūt in temptationem ⁊ in laqueū dyaboli. ¶ Quarto rōe ligationis. Spine em̄ ita cōplectunt ⁊ cōstringunt ad inuicem vt vix possint ab inuicem separari. Sic diuitie ita ligant ⁊ constringunt affectum hoīs. vt vix possit eas executere. ideo xp̄s dixit. Lu.xviij. Quam difficile qui pecunias habent intrabunt in regnum dei. Et ideo qui vult ꝓfectus esse ven.om. que ba. ⁊ det pau. vt dicit Mat. xix. ¶ Quinto rōe nutritionis. Nam sicut spine sunt materia ignis ⁊ pabulū. sic diuitie sunt materia ⁊ pabulū cupiditatis q̄ ignis est infernalis. Esa.xxxiij. Spine cōgregate igne cōburent. Jac.v. Diuitie vestre putrefacte sunt. ⁊ erugo eoꝝ erit vobis in testimonium ⁊ manducabit carnes vestras sicut ignis. Et nota q̄ diuitijs duo adiungit. scz solicitudinem ⁊ voluptatem q̄a hec duo mala diuitias comitantur.

Et sic patet totum.

De epistola Sermo. xxix.

Libenter suffertis insipientes. cū sitis ipsi sapientes. ij. Cor. xi. Ista ep'la valde magna est. ⁊ quātitate verboꝝ ⁊ pōdere sententiaꝝ. nec paucis verbis valet aliquatenus explicari. Nā seminator iste beatus multa in ea seminat fidelibus saluberiter colligenda. In qua quidem ep'la sū marie quinq; facit. Primo em̄ ostendit q̄ mundani ministros ecclesie disculos atq; malos q̄ sapientes ⁊ bōs libentius amplecūt in principio epistole. Secundo ostendit q̄ boni ministri ⁊ veri serui xp̄i multos labores ⁊ aduersa in ꝓsenti seculo patiuntur ibi. In laborib⁹ plurimis. Tercio ostēdit de quo ⁊ in quo in hac vita perfecti homines gloriant. ibi. Si gloriari oportet q̄ infir. m. sunt gloriabor. Quarto ostendit q̄ deus q̄ñq; seruis suis permittit euenire aduersa. vt in humilitate ⁊ gratijs conseruent. ibi. Et ne ma. reue. extro. m. da. ē mīsti. car. xc. Quinto ostendit q̄ deus interdum seruos suos non exaudit ad votum. vt ad salutis bonum exaudiant. ibi. Propter quod dñm rogaui. Primo ergo ostēdit corinthios ⁊ in ꝑsona eoꝝ mūdanos libentius ⁊ patientius ministros discolos sustinere q̄ sapientes ⁊ bonos. Et hoc est quod di. O corinthij ⁊ o mūdani libenter suffertis insipientes ministros ⁊ pseudo apostolos in opibus suis incongruis atq; malis cum sitis ipsi sapientes. i. esse debetis. exemplificat. di. Sustinetis em̄ quadam mala patientia si quis ex libertate q̄ est in xp̄o in seruitutē. re. le. vos redigit. i. reducit. Contra quos Gal'. iij. State et iterum nolite iugo seruitutis ꝓtineri. Ité sustinetis si quis devoret. i. vestra tanq; devorans subito consumit. Mat. xxiij. Qui devorant domos viduarū sub obtentu ꝓlixe orationis. Item sustinetis si quis accipit blande ⁊ paulatim procurando vt ei porrigatis manū dando. Ab ista acceptione etiam dicuntur accipitres. Talis acceptio omnino sine rapina non est. Ergo: Aues que rapiūt accipitres dicunt. Unde paulus, Si quis accipit. Si em̄ in ac

cipiendo malum non esset ⁊ quodāmodo rapina scriptura nō diceret. Ignis deuorabit tabernacula eorū qui munera libenter accipiunt. Job. xv. Hoc est valde contra questuarios hospitalariorū ⁊ templariorū qui p̄ omnē modum ⁊ per phas ⁊ nephas pecuniam extorquere nituntur. ⁊ tamen mūdus sustinet eos ⁊ libentius dat eis q̄ sanctis viris veris ministris christi. Unō hoc per omnia verificatur modo apud xp̄ianos Item sustinetis si quis extollitur de bonis que nō habet se iactando. ⁊ vobis superbe loquendo ⁊ dñando. Contra quos Ecc̄. xxxij. Rectorem te posuerunt noli extolli, sed esto in illis quasi vnus ex illis. Itez sustinetis si quis in faciem vos cedit. In faciem cedere appellat in p̄sentia obprobriū inferre. glo. nō appello in faciem cedere nisi ignobilitatem vobis obijcere. Obijciebant em̄ pseudo apostoli corinthijs q̄ ignobiles erant ⁊ non de genere abrahe. Et hoc est quod subditur. Secundū ignobilitatem dico. id est dico illos vos cedere in faciem dum ignobilitatem vobis improperant quasi nos veri apostoli infirmi fuerimus in hac p̄te. i. nō possemus d̄ genere carnis gloriari sicut ipsi. Sed falsum est: quia veri ministri xp̄i sunt nobiliores omnibus alijs: q̄ filij sunt regis eterni. Joh. i. Dedit eis po. fi. dei. fi. Sunt etiam filij abrahe. quia ex fide abrahe sūt ⁊ opera abrahe faciūt. ⁊ cum fideli abraam benedicent̄. vt di. aplus ad Gal. iij. Erat etiam fm carnem, d̄ tribu beniamin apls. Et iō de tribu abrahe Unde etiam fm carnem non poterant illi pseudo apostoli supra paulū gloriari. Et hoc est quod subdit. In quo. i. in qua ⁊ de qua nobilitate quis illorū audet gloriari. hoc tamen in insipientia dico quātum ad materiā gloriandi, neq̄ em̄ mihi neq̄ eis esset gloriandum in hoc. sed non quantum ad finem ex p̄te nostri. quia bono fine hoc dico vt ostendam illos nō esse nobis p̄ferendos: p̄pter generis nobilitatem. Gre. Justi ⁊ p̄fecti gloriam laudis fugientes ⁊ animarum lucra querentes, aliquādo virtutes suas p̄dicant. nō vt ipsi apud hoīes ostentione sua p̄ficiant sed alios p̄ quideāt vite. cum exemplo suo eos ad vitam spiritus trahunt. Et q̄ ipsi de nullo supra me possunt gloriari. patet quia hebrei sunt lingua ⁊ natione ⁊ ego similiter. Israelite sunt id est de populo israel ⁊ ego similiter. Semen abrahe sunt. i. de abraam nati. ⁊ ego similiter. Ministri christi sunt de facto ⁊ nō de iure. quia vsurpant sibi officium sicut q̄ dā vsuarij officium predicationis. Osee. viij. Ipsi regnauerunt ⁊ non ex me. Et ego similiter sum legitimus minister christi. ⁊ nō vsurpo mihi officium p̄dicationis. q̄a a christo sum vocatus, ⁊ ideo sum ego magis minister xp̄i q̄ ipsi q̄ quis nō deberem me de hoc collaudare. ⁊ hoc est quod subdit. Ut minus sapiens dico plus ego. id est magis sum ego minister xp̄i q̄ ipsi. Et sic patet primū. Secundo ostendit q̄ boni ministri ⁊ veri serui christi multos labores ⁊ anxietates. ⁊ multa aduersa patiunt in vita ista. Et hoc est. In laboribus plurimis. sup. fui ego. ⁊ mei similes, similiter fui in carceribus abundantius q̄ pseudo apostoli. ⁊ ego similiter fui in plagis etiam supra modū ⁊ in mortibus frequenter. id est in periculis ducentibus ad mortem similiter fui. Quia vt dicitur. ij. Ubi. iij. Omnes qui pie vo. vi. in xp̄o ie. pse. pa. Vel aliter Proficient in p̄ius errantes ⁊ in errore mittentes. Act. xiij. Per multas tribulationes o. nos intrare reg. dei. Consequenter quod dixerat de plagis in generali ⁊ mortibus exemplificat in p̄ticulari di. Iudeis quinq̄es quadragenas p̄cussiones vna percussione minus accepi. i. xxxix. tanq̄ malefactor. Sicut in lege mandabat. Deu. xxv. Pro mensura peccati erit ⁊ pla. modus Ita dumtaxat q̄ quadragenariū numerū nō excedat. Et dicit glo. q̄ vnuz ictum dimittebant. de. xl. plagis ne īmisericordes viderentur. Eruebant em̄ aplm ⁊ ligabāt ⁊ sic. xxxix. plagas cum duris flagellis infligebant. sicut malefactoribus fiebat. Sicut etiam factum fuit christo ad columnā ligato. Item ter virgis cesus sum. scz a gentilibus. Act. xvi. Magistratus scissis tunicis eorū iusserunt eos virgis cedi. Itez semel lapidatus sum. Act. xiij. Lapidantes paulum extraxerunt eum ante ciuitatem existimantes eum esse mortuū. Consequenter exemplificat quod fuit in mortibus frequēter di. Ter naufragium feci. i. sustinui

rupta naui in mari ⁊ nō tantum ter naufragium ptuli. īmo nocte ⁊ die in ꝓfundo maris fui. scz rupta naui ⁊ dei gratia ꝓtegente euasi. Unde di. bay. Non est amplius mirandū petrum sup vndas maris infusis vestigijs ambulasse q̄z pauluz nocte ac die in ꝓfundo maris fuisse ⁊ domino ꝓtegente ad terram liberum ꝓuenisse. Et rursuz. Qui seruauit ionam in ventre ceti etiam militem suum egregiū in mari conseruauit. Item in itineribus fui sepe. īmo quasi totum mundū circūiuit ap̄. p̄dicando euangeliū christi. Ro. xv. A hierusalem per circūitum vsq̄z illiricū replerim euangeliū christi. Consequēter ampliꝰ exemplificat idē. s. quō fuit in moꝛtibus frequenter. In ꝓiculis fluminū. scz fui. ⁊ in ꝓiculis latronū volentiū me occidere ꝓiculis ex genere. id est ex gente mea. Act. xxiij. Collegerunt quidam se ex iudeis ⁊ deuouerūt se dicentes. neq̄z māducaturos neq̄z bibituros donec occiderēt paulum. Erant autē pluſq̄z quadraginta. qui hanc ꝯiurationē fecerāt. ¶Periculis ex gēribus ꝓpter destructionem ydoloꝛ. ⁊ assertionem vnius dei. Act. xix. Concitauerūt demetrius argentarius ⁊ qui cū eo erant artifices seditionē dicentes. Magna dyana ephesioꝛ. ¶Periculis in ciuitate ex commotione illaꝛ contra me. Act. Diuisa est multitudo ciuitatis ⁊ quidā erant cum iudeis quidam cū aplis. ¶In solitudine a bestijs ⁊ serpentibus. Act. xxviij. Uipera invasit manū eius. ¶Periculis in mari a piratis ⁊ fluctibus. ¶Periculis in falsis fratribus scz hereticis qui simulant se xp̄ianos ⁊ sunt p̄secutoꝛes eoꝛ. Gal. ij. ¶Propter subintroductos falsos fratres: qui subintroierūt explorare libertatem nostram quā habemus in xp̄o ihesu. ¶Moraliꝛ ad edificationē nostram. nota q̄ octo ponit genera periculoꝛ coꝛpalium octo pericula anime significantia. ¶Primū est periculū fluminū id est carnaliū voluptatū que homines in aquis cōcupiscentie dimergūt. quod figuratū est in eo q̄ pharao. i. dyabolus omnes puulos hebreoꝛ in flumē p̄sci mandauit. vt patet Exod. i. Et ideo deus oīs voluptuosos prime etatis ī aquis diluuij submergi mandauit. Contra hoc periculū est tempantia que habet submersionē voluptatum cauere. ¶Secundū est periculuz latronū. i. temptationū occultaꝛ dyaboli. qui a dextris ⁊ a sinistris nobis insidiatur ⁊ in angelum lucis se transfigurat: vt dicit aplus. ij. Coꝛ. xi. Contra hoc piculum est prudentia. q̄ habet cauere pericula in p̄lio spūs. Math. x. Esto. pru. sicut ser. ¶Tercium piculum est ex genere. i. amoze parētum ⁊ ꝓpinquoꝛ qui nō curant animā perire īmo ipsum frequentius faciūt perire. Math. vij. Inimici hoīs domꝰ eius. Propt̄ q̄ dixit dns abrae egredere de terra tua. ⁊ de cog. t. ⁊ de domo patris tui. Gen. xij. Contra hoc periculū est obedientia. qua homo obedit deo omnibꝰ alijs contēptis. ⁊ ipm sequitur. Math. Ecce reliquimus omnia ⁊ secuti sumus te. ¶Quartū est piculuz ex gentibus. i. odium inimicoꝛ. quo nō p̄cipit iniurias: īmo vellet inimicū suum occidere. i. Joh. iij. Qui odit fratrē suum hoī cida est. Contra hoc piculū est caritas dei ⁊ ꝓximi. qua homo ꝓpter deum diligit etiam inimicū. Math. v. Diligite inimicos vestros. ¶Quintū est periculū in ciuitate. i. cupiditates que in mercationibus ciuium exercent. Unusquisq̄z em̄ nititur alium decipere. Hier. ix. Unusq̄sq̄z a ꝓximo suo se custodiat. ⁊ in omni fratre suo nō habeat fiduciam. q̄ oīs vir supplantās supplābit. et oīs amicus fraudulenter incedet ⁊ virum fratrem suum deridebit. Contra hoc periculū est iusticia. qua homo reddit vnicuiq̄z q̄d suū est. Ro. Reddite oīmbꝰ debita. cui tributū tributū. cui hōrē honorē. cui vectigal vectigal. ¶Sextū periculum est in solitudine. id est in accidia claustraliū qui seruiciū dei accidiose ⁊ cū tristicia faciūt respicientes retro p̄q̄z ad aratrum miserūt manū. similes filijs israel. q̄ postq̄z de egypto exierant redire cupiebāt ⁊ frequenter vellent ꝓpter ipsam accidiaz mori. Quod figuratū est in eo q̄ helyas fuit in desertum. ⁊ ex tristicia obdormiuit subter vnam iuniperū ⁊ petiuit animē sue vt moꝛeretur: vt p̄z. iij. Re. xix. ca. Contra hoc periculū est alia virtus. scz gaudium ⁊ leticia spiritualis. Phil. iij. Gaudete in dño semp. iterum dico gaudete. ¶Septimū periculum est in mari. id est in piratis ⁊ flu-

etibus maris per quos designãtur oppressiones & rixe magnoꝝ qui totã pcordiam cõturbant & paupes depdantur. Contra qs dicit iohãnes baptista. Neminẽ percalũniam pcutiatis & contẽ. esto. sti. ve. Lu. iij. Contra hoc piculũ est par & pcordia Ro. xi. Si fieri potest quod ex vo. est cum omo. pa. b. Octauũ periculum est in falsis fratribus. id est ypocrisi hereticoꝝ qui simulant se fratres & sub vestimentis ouiũ cupiunt agnos xpi devorare vt lupi. Ma. vij. Attendite a falsis pphetis qui venad vos in vesti. ouiũ. intrin. aũt sunt lupi rapa. Contra hoc periculũ est veritas fidei & doctrine vt hoc in vera fide & doctrina consistat in omni spiritui nõ credat. i. Jo. iiij. Nolite omni spũi credere. sed pbate si ex deo spiritus sit. Deinde cum dicit in labore & erũna ostendit q̃ serui dei non solum habent labores & penas assumptas et inflictas. sed etiam ex natura cõtractas d. In labore sup. fui ex natura ptracta & erũna qui est quidam morbus & quasi sensuũ cõrabescentia quam homo ex natura corrupta habet. Sap. ix. Corpus quod corrũpitur aggrauat animã & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantẽ. Itẽ in vigiliis multis sup. fui. quia aliquãdo pertrahebat sermonẽ vsq; ad mediam noctez. vt patet Act. xx. Vel laborabat manibus p victu quotidiano. vt gratis euangeliũ p dicaret & nullũ grauaret. ij. Thess. iij. Neq; panem gratis manducauimus ab aliquo. sed in labore & frigore & fatigatiõe nocte & die operantes ne quem vestrum grauaremus. Item fui in fame siti & in ieiuniis multis & in frigore & nuditate. Sed contra dicitur in ps. Nõ vi. iust. derelictum. ne se. eiq; pa. Et Matth. vij. Primũ querite regnum dei. & iust. e. h. omnia adi. vo. Solvit Grego. in moralibus. exponens hunc locum d. Sanctus qui mente sup mentem rapitur pauper inopia non angustiatur oppressus nihil patitur. Et licz verum est q̃ vere iustus aliquando patiatur defectum temporalium. ipse tamen defectus est illi loco deliciarum. Deinde cum d. Preter illa que extrinsecus sunt ostendit q̃ serui dei ministri christi non solum habent penas & labores exteriores taz assumptos q̃z afflictos. sed etiam habent anxietates interiores in solicitudine & cõpassione fidelium d. Preter illa que extrinsecus sunt. id est preter illa que sustineo exterius in corpore vrget me magis qõ intrinsecus ẽ in mente. scz solicitudo omniũ ecclesiaꝝ. i. quam habeo de omnibus ecclesiis p eis orando ipsas docendo. ipsas ordinando. & omnibus cõpatiendo. De primo ad Ephe. iij. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrem. no. ie. christi. vt det vobis sm diuitias glorie sue habitare xpm per fidem in cordibus vestris in caritate radicati & fundati. De secũdo Act. xxij. Non subterfugi q̃minus annũciarem vobis omne consiliũ dei. De tercio. i. Corinth. xiij. Omnia honeste & sm ordinẽ fiant in vobis. De quarto exemplificat hic d. Quis infirmatur & ego non infirmor. id est de illo sicut de meipso nõ doleo Quis scandalizatur in aliquo. & ego non vror igne zeli & caritatis. ¶ In fine istius secundi membri nota q̃ pter decem dei iustos affligit & affligi permittit. Primo vt purgentur a puluere vel rubigine peccatoꝝ. Luc. xxij. Symon ecce sathan expetiuit vos vt cribraret vos sicut triticum. Grego. Nõ flagellum grano. quod lima ferro. quod fornax auro hoc facit tribulatiõ viro iusto. Secũdo vt nõ adhereant terrenis & desiderio mundanoꝝ. quia si adhererent terrenis amittunt pulcritudinẽ & saporem. quia dum terrenis cõglutinantur terrena sapiunt. ps. Conglutinatus est in terra venter. Si ergo cor hominis adiuolet & cogitet de terrenis. nõ tamen debet adhererc. sed cito ad se redire. hoc autem manifeste habet facere tribulatio. quia quãdo homo tribulatur nec in mũdanis inuenit requiem. anhelat ad deum. in quo credit se requiem inuenire. Aug⁹. Fecisti nos dñe ad te. & inquietũ est cor nostrum nisi requiescat in te. vnde Gen. viij. dicitur de columba per quam vir iustus intelligitur q̃ cum nõ inuenisset pes eius. vbi quiesceret reuersa ẽ ad archam. Tercio vt non corrũpantur in delectationibus & quiete bonoꝝ. Aqua ei putrescit nisi moueat. Hier. xlix. Requieuit moab in fecibus suis. non est transfusus ꝺ vase in vas. Sicut enim corruptus ẽ

dauid tempe quietis ⁊ pacis. qui tempo/
re aduersitatis ꝑseruar⁹ est illesus. Quar
to ne extollantur in magnitudine gratia
rum ⁊ donoꝝ. Et hoc innuit hic aplus di.
Et ne magni re. exto. ⁊c. Quinto vt magis
illuminẽtur in cognitiõe veroꝝ. Esa. xxviij
Et tantũmodo sola vexatio dabit intelle/
ctum auditui. Hiere. ℣Per oẽm flagellum
⁊ dolorẽ eruditeris hierlm. Cũ melius co
gnouerũt apostoli xp̃m in aduersis. dum
ab eo sepati fuerant q̃z in ꝓsperis dũ eum
ꝓsentem habuerũt. Sexto vt augeatur i
eis gratia ⁊ gloria p̃mioꝝ. Et hoc innuitur
cum dr. Virtus in infirmitate perficitur.
Item di. Hiero. Sicut ignis dum flatu
p̃mitur crescit sic dõ iusti p̃munt aduerſ:
crescunt in meritis. ps. Dum supbit im/
pius in affligendo incendit pauper in cari
tate crescendo. Quod figuratum est in eo
quod scriptura refert q̃ salomon coronа/
tus est in regem in gyon. iij. Re. i. quod in
terp̃tatur lucratõ. ⁊ significat tribulatiõez
in qua opus ẽ lucta vel patientia. Sic af/
flictus est thobias ⁊ iob. Septimo vt velo
cius gradiant ad regnum celoꝝ. Sicut ei
equus calcaribꝰ punctus velociter currit
ad bꝛauiũ. sic iusti vite p̃sentis malis pũ/
cti ad deum ire cogunt. Gre. Mala q̃ hic
nos p̃munt ad de. i. c. Hiere. xxvi. Stimu
lator ab aquilone venet ei. Octauo vt pec
catores ad cogitandũ quid de eis fiet ex/
citentur si iustis irrogantur tot genera ad
uersoꝝ. ℣Prouer. xi. Si iustus in terra re/
cipit quãtomagis impius ⁊ peccator. Lu.
xxiij. Si in viridi hoc faciunt. in arido q̃d
fiet. id est in siccis ab hũore gratie. i. ℣De.
iij. Si iustus vix saluabitur: impius ⁊ pec
cator vbi parebit. Nono vt flagella nõ sp
venire putẽtur ex merito peccatoꝝ sicut di
xerũt amici Job. Recordare inquiũt quis
vnq̃z innocens perijt. Job. iij. Et ideo ip
se ostendit q̃ nõ ꝓpter demerita sua ipe fla
gella patiebatur. Unde ait. Non peccaui
⁊ in ama. mo. oc. m. In eodem. xvij. Glo.
Culpam nõ feci ⁊ flagella recepi. Si essẽt
semp ꝓpter demerita flagella irrogarent.
tũc oẽm flagellatũ hoies cõdemnarent ⁊
abominarent. sicut abominant suspensum
q̃ essẽt maĝa mal⁹ꝝ malorꝝ. Decio vt mi
nores videntes maiores meritis ⁊ digni
tate tribulari. nõ anxient in afflictione ad/
uersoꝝ. Quando enim homĩes parui me
riti audiũt per scripturã xp̃m ⁊ apostolos
⁊ magnos sanctos tot aduersa passos fu
isse. debent omĩno consolari. Ro. xv. Que
cũq̃z scripta sunt ad no. doct. scrip. sunt. vt
per pa. ⁊ conso. scrip. spẽ ha. Et sic ꝓ secũ/
dum. Tercio ostendit de quo ⁊ in quo ho
mo in vita ista si gloriari velit. debeat glori
ari. Vult hic dicere apostolus q̃ in quocũ
q̃z statu ⁊ cõditiõe homo sit in vita ista nõ
debet gloriari nec expedit. ⁊ hoc ꝓpter quĩ/
q̃z. ¶ ℣Primo. quia nõ est in tuto. ſz in cõ
tinuo p̃lio. ⁊ multa aduersa eum circũstãt
Unde postq̃z apostolus ad celum raptus
fuerat ꝓtestatus est spũssanctus quoniaz
vincula ⁊ tribulationes euz hierosolimis
manebant. vt patet Act. xxij. Semp̃eriaz
habebat angelum satbane qui eũ torque/
bat. Non ergo ei gloriari expediebat. ⁊ mꝫ
tomin⁹ nobis qui pauperibꝰ gratijs sub/
leuami nr ⁊ p̃timis malis repleñ. ¶ Se/
cũdo nõ est gloriandũ. quia multi gl̃iando
miserabiliter euanescũt ⁊ deuotio cordis
effunditur. Ecc. xliij. Apti sunt thezauri ⁊
euolauerũt nebule quasi aues. ¶ Tercio
quia inimici nostri. s. demones. ꝓpter glo/
riationem omnia bona nostra depredanꝫ.
In cuius figura dicit Esa. xxxix. q̃ ezechi/
as postq̃z thezauros oẽs ostenderat nũ
tijs paladan regis babilonis dixit esayas
Ecce dies venient ⁊ auferent omnia que
in domo tua sunt. ⁊ que thesaurisauerunt
patres tui vsq̃z ad diem banc in babilonẽ
di. dñs Gre. Deꝑdari desiderat qui thc.
pub. in vi. poꝝ. ¶ Quarto quia gloriatio ⁊
iactantia multos turbat. ℣Prouer. xxviij.
Qui se iactat ⁊ dilatat iurgia concitat.
¶ Quinto quia gl̃ia hominis nihil est. io.
Si ego gloriam meam quero gloria mea
nihil est. Hiere. ix. Non glorietur fortis in
fortitudine sua. nec sapiens in sapia sua.
nec diues in diuitijs suis. Sed si gloriari
vult aliquis in vita ista de duobus gloria
ri debet. ¶ ℣Primo de infirmis ⁊ aduersis
que patitur ꝓ deo ⁊ dei iusticia. Secun
do de gratijs ⁊ donis que recipit a deo. Et
hoc facit ibi. Si gloriari oportet scio homi
nẽ in christo. ℣Primo ergo ostendit q̃ ꝓ
infirmis ⁊ aduersis que ꝓ deo patimur

gloriari debemus di. Si gloriari oportet que infirmitatis mi. sunt gloriabor. Et hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpter multa bona que aduersa & infirma efficiũt in homine q̃ supra imediate dicta sunt. Secũdo q̃ infirma & aduersa patientes elegit deus hic ad gratiam & in futuro ad gloriam. De prio i. Cor. i. Infirma mundi elegit deus. s. ad ad gratiaz suam. De secundo Luce. xiiij. Exi in vicos & plateas ciuitatis & pauperes & debiles & cecos & claudos introduc huc. Non enim est deus noster vt dñ gentium. & principes mundi qui solum potentes & diuites ad sui eligunt comitiuaz Tertio quia tales sic infirmi & disciplinati ostendunt esse filij dei. Hebr. xij. q̃ si extra disciplinam estis ergo adulteri & nõ filij dei estis. Pro hmõi ergo est gloriandũ Et de hoc ponit exemplũ de quodã aduerso quod sustinuit ꝓ xpo d. Deus & pater dñi nostri ihesu xpi qui est benedictus in secula scit q̃ nõ mentior. id est ipm qui omnia nouit inuoco testem q̃ verz est q̃d dico Damasci ꝓpositus gentis arethe regis voluit me cõprehendere &c. littera plana est. Secũdo cum dicit. Si gliari oportet. vbi incipit. ij. ca. ostendit q̃ de gratijs & donis que homo recipit a deo est gloriandũ. Et circa hoc duo facit. Primo ostendit q̃ p hmõi sit gloriandũ. Secũdo ostendit cõgruum modũ gloriandi & causam quare i talibus est gloriandũ ibi. Nam si voluero gloriari nõ ero insipiẽs. Primo ergo ostẽdit q̃ de gratijs & donis est gloriandũ que hõ a deo recipit. & hoc ẽ. Si gliari oportz qz oportet ꝓpter pseudo apostolorz reprehensionem. vt ipsi mendaciter nõ glorientur. pro hmõi que dixi & que dicam est gloriandũ sed veraciter nõ expedit gloriari. vt patz p ea que dicta sunt supra. Ponit ergo materiam sue gloriationis quãtam ad donum. quod recepit a deo in duplici raptu mentis. Primus fuit in tercium celum. secundus in paradisum. ibi. Et scio hmõi hominem. Dicit ergo. veniam ad visionem ignotorz & reuelationes occultorz domini. id est a dño mihi factas & oñsas. scio hoiez in christo sicut membz in corpore suo & sicut locatum in loco. Actuũ. xvij. In ipso enim viuimus mouemur & sumus. Ante ãnos xiiij. i. in ãno. xiiij. añ hoc tps. Et nota q̃ loquitur hic de se tanqz de alio. quia hoc ad cõmendationẽ sui pertinebat. In his aũt que ad accusationẽ sui pertinent loquitur de se tanqz de se. d. i. Ibi. i. Qui prius fui blasphemus & persecutor & cõtumeliosus Prouerbi. xviij. Justus prior est accusator sui. sequit. Siue in corpore siue extra corpus nescio deus scit. id est nescio si in illo raptu anima fuit extra corpus. an in corpore deus autem scit qui hoc facere potuit Et addit de termino ad quem fuit raptus dicit. Raptum huiusmodi vsqz ad tercium celum. Primũ est celum aereum. Matth. xiij. Volucres celi comederũt illud. Secundum est sidereum scz firmamentum. Geñ. i. Vocauitqz deus firmamentũ celum. Tercium est empyreũ quod statim conditum sanctis angelis est repletũ. De quo Geñ. i. In principio creauit deus celum & terram. Sed contra aut hominem appellat cum dicit. scio hominem. hominem integrum ex anima & corpore. & sic sciebat hominem raptum in corpore aut ꝓ sola anima dicit hoiem per sinodochen. & sic sciebat raptum sine corpore. Respondeo dicendum est. Vel corpe nõ simul rapto. & hoc bene sciebat cum corpore non fuit raptus. Vel corpore ab ipa anima simpliciter separato & hoc nesciebat. Nesciebat enim vtrum anima in illo raptu fuit a corpe separata. Sed contra si anima pauli fuit rapta supra firmamẽtum vt dictum est. Et certum erat ei q̃ anima sua non poterat simul esse extra corpus & in corpore. quomõ ergo potuit ignorare an esset a corpore separata vel non. Respondeo: duplex est raptus. vnus localis. alius per mentis contuitũ. Primo modo non fuit raptus paulus. nõ enim fuit anima sua localiter in celum translata. Sed secundo modo fuit raptus. Et vtrum in illo contuitu mentis anima fuerit separata a corpore ignorabat. Et si aliquis opponat quod glo. d. q̃ vltra omnia sidera fuerit raptus & sic videtur raptus fuisse localiter. Dicendum q̃ vltra omnia sidera potuit rapi sm intelligentiam quia deus ostendit ei viram eternã. Item si ad dei visionez raptus ẽ. ergo vi

dit deum facie ad faciem. id est per essenti
am. Sed Exod. xxxiij. dicitur. Non vide
bit me homo & viuet. Et. i. Johānis. xiiij.
Deum nemo vidit vnq3. Paulus autem
bene sciebat scripturas. ergo sciebat q3 quā
do vidit deum viuus non fuit. & per conse
quens fuit anima a corpore separata. Ad
quod dicendum q3 vidit deum facie ad fa
ciem eo modo quo anime separate sancto
rum vident. Ad hoc autez quod obijcitur
dicendum. Non videbit me homo & vi
uet. id est non videbit me homo sensibus
corporis vtendo & imaginatione. Et eo
dem modo dicendum est ad illud scz. De
um nemo vidit vnq3. scilicet sensibus cor
poris vtendo. Hoc autem bene sciuit pau
lus. quia bene sciuit q3 quando anima vi
dit deum non est vsa sensibus corporeis.
vel aliqua imaginatione alicuius rei. sed
per violentiam spiritus fuit tota ad cele
stia eleuata & deum per essentiaz vidit. nō
tamen in manendo sed in transeundo. &
ideo in quodam raptu deum vidit. Sed
contra quomodo si deum vidit in quo sūt
omnia non vidit etiam modum rapt9 sui
& nescijt an anima sua esset a corpore se
parata vt non. Respondeo deus est specu
lum in quo omnia videntur. Est tamen
speculum voluntarium. & ideo operit se si
cut vult. Nam & plura ibi videt vnus q3
alius sicut deo placet. Voluit ergo de9 si
bi ostendere modum raptus sui & tamen
et multa maiora ostendit. De inde dicit. Et
scio huiusmodi hominem. Vbi ponit secū
dum raptum. Primus raptus creditur
fuisse in tempo ananie. quando tribus die
bus non manducauit neque bibit qui fue
rat ante annos. xiiij. quando hoc dixit. Se
cundus autem quando factus est in extā
si in templo ī hierusalem. vt patz act. xxi.
De quo non dicit quando fuit. sz ait. Et scio
huiusmodi hominem. id est eundem qui
supra raptus est & etiam in christo existen
tem. tunc sicut prius siue in corpore siue
extra corpus nescio. de9 scit. Expone sicut
prius. quoniam raptus est ī paradisum. i.
in dulcedinem superne ꝫtemplationis.
Glo. in eam tranquillitatem qua fruūtur
isti qui sunt in celesti hierusalē Ad supra
dixit tercium celū hic dicit paradisum. non eī fuit
rapt9 in paradisū delitiaꝝ sz paradisū āgelorꝝ
Et audiuit non aure corporis. sz aure mē
tis. i. mente percepit archana verba. i. inti
matōne quadam percepit de sacratissima
dei essentia & gloria beatorꝝ. ī tantum se
creta verba audiuit. qđ non licz homī lo
q. i. verbis explicare. aug. Dixit qdem qđ
posset hominib9 dici. & tenuit apđ se qđ non
posset dici. Ergo & audiatur ad qđ possu
mus pertīgere. Illa ergo archana & secre
ta q3 de gloria dei & beatorum in mente pce
pit nec ab homine mortali dici possūt. nec
homini mortali lingua intimari nec aure
audiri. vel corde cogitari. Esa. lxiiij. Oc
lus non vidit de. abs. t. que prepa. ex te.
Cōcludit ergo di. Pro huiusmodi ergo
visione & reuelatione a deo receptis glori
abor. quoniam congruum est pro huius
modi gloriari. cum sint bona spiritualia &
ad dei honorem tendentia. Et si gloriaf
in his honorez dei querit & in domino glo
riatur. ij. Corinthi. x. Qui gloriatur in do
mino glorietur. Per me autez nihil sup.
gloriabor. id ē pro his q3 pertin ēt ad me vt
esse de genere abrahe & huiusmodi ad car
nem pertinentibus. nisi in infirmitatibus
meis scilicet corporalibus afflictionibus.
quia virtus in infirmitate perficitur. &c.
¶ Deinde cum dicit. Nam & si volue
ro gloriari. ostendit congruum modum et
causam gloriandi dicens. Si voluero glo
riari propter reprimendam audaciā pseu
do apostolorum. nō ero insipiens. quia bo
no zelo faciam ad edificationem audien
tium. & ad depressionem malorum. & ideo
veritatez dicam. id est pro veritate hoc di
cam. quod dicere veritatem interpretatur
haymo. Si quis inquit p vtilitate & edi
ficatione alioꝝ factum diuinitus sibi con
cessum cum humilitate narrat nō est insi
piens. q3 loquitur veritatē. Jo. xiij. Vos
vocatis me magister & dñe & bene dicitis.
sum etenim. Glo. Qui necessitate vrgente
vera de se loquitur. tantomagis humilita
ti cōiungit. quātomagis veritati sociatur.
Hic ē ergo cōgruus modus gl'iandi. quā
do homo necessitate vrgente ad edificatio
nem proximoꝝ & ad depressionem pfum
ptuosoꝝ gloriatur. Et sic gloriabat apostо
lus. parco autem. quasi di. Quamuis sic

possem gloriari. & sic possem me laudare. tamen parco. id est parcere volo. laudibus & glorie me laudando & gloriando. Et hoc ne aliquis extimet me esse aliquid supra illud quod videt me esse, pprijs oculis. aut audit ab alijs aliquid de me. id est de mecum non nisi infirmitas videatur in me. vel ab alijs qui videt me audiatur. Si autem de me magna referrem & plura, putarent forte simplices & infirmi me non esse infirmū & mortalem. sed hominem imortalem vel angelum vel huiusmodi. Ideo ergo parce d̄ se loquitur ne quis existimet eum esse supra illud quod vidit vel audit vt scilicet pro magnis illis non esse homo mortalis & fragilis videatur. Et sic patet tercium. ¶ Quarto ostendit q̄ deus seruis suis quantūcunq; perfectis permittit & infert aduersa vt in gratijs semp̄ in humilitate cōseruentur. & hoc est. Et ne magnitudo extol. me in superbiam, datus est mihi. id est ad meam vtilitatem. quia temptatō cui non p̄sentitur prodest ad coronam. stimulus carnis mee. id est temptatio carnalis cōcupiscentie: quia illa temptatio carnem pungebat. qui stimulus est angelus malus sathane. qui est minister illius temptationis a dyabolo missus & a deo permissus qui me colapbiset. id est affligat Et sic deus & dyabolus cōueniunt ad hominem temptandū. sed deus vt probet & coronet dyabolus vero vt vincat & vinctum ad infernum deducat. Et sic patet quartum.

¶ Quinto ostendit q̄ deus interdum seruos suos non exaudit ad votum. vt exaudiet ad salutem. Unde aug⁹. di. q̄ exaudit dyabolus petens Job temptandum. Et non exaudit paulus apostolus petens stimulū remouendū. Exaudiuit eum quē dispposuerat dānare, & non exaudiuit eum quem voluerat saluare. Nam & eger multa petit a medico que medicus non dat. Non exaudit ad voluntatem. vt exaudiat ad sanitatem. Item et dñs non exaudiuit paulum ad voluntatem, vt exaudiret ad salutem. Et hoc est quod dicit. Propter quod. id est pro amotione stimuli carnis ter dominū rogaui. vt discederet a me nesciens eum mihi vtilem. & dixit mihi vel interius inspirando. vel exterius vocem in aere formando. Sufficit tibi gratia mea quasi diceret. remedium habes sufficiens scz gratiam meam per quam potes omnem temptationem vincere & in bono consistere. Nam virtus in infirmitate perficitur: quia in infirmitate certat & per gratiā vincit. Sine infirmitate autem nō certaret. & per consequens nō coronaretur. i. Thi. ij. Nemo co. nisi qui legi. cer. Concludit ergo di. Libenter ergo gloriabor in infir. m. vt virtus & gratia christi habitet in me. Et sic patet totum de epistola.

¶ Dominica in quinquagesima de euangelio Sermo. xxx.

ASsumpsit ie

sus duodecim discipulos, & ait illis. Ecce ascendimus hierosolimā &c. Luce. xviij. Quia istis diebus cōsueuerunt fideles, multum dissolui & ludis & comessatiōibus vacare. & gaudium mundi est aduersoz memoria tempandū iuxta illud Eccē. In die bonoz ne immemor sis malorz iō ecclesia christi passionem patris nostri p̄dicat. que fuit multa amaritudine celebrata. Et quia per christi passionem humanū genus est sanatum & illuminatū. ideo post p̄dicationē passionis statim christus quendam cecum sanauit. per quē genus humanū figuratur. Et sic in euangelio hodierno duo principaliter continentur. ¶ Primo enim christi passio abnentur. ipso christo discipulis p̄nunciatur. In principio euangelij. ¶ Secundo quidam cecus publice coraz turbis illuminat ibi. Factum est autem dum appropin. hierico cec⁹ quidā. In primo autem mēbro duo implicant. Primo xp̄i passio sicut fuerat p̄ plxetata foze cōplenda a xp̄o discipulis p̄nūciatur. In principio euā. Secundo vt boz intellectus penitus a discipulis ostenditur fuisse ignoratus ibi. At illi nihil horz intellererūt. Primo ergo christi passio sicut fuerat p̄plxetata foze complēda. a xp̄o apostolis p̄nunciatur. Et hoc est. Assumpsit iesus duodecim discipulos. In quo instruimur q̄ secreta nostra & maxime que ad salutem ale p̄tinēt paucis reuelare debem⁹.

quia multi ⁊ multa salutem anime nitun
tur impedire. Ecc̄. vi. Multi pacifici sint ti
bi cōsiliarius autem sit tibi vnus de mille.
Et nota q̄ aplis xp̄i. i. viris sanctis facta
nostra secreta reuelare debem⁹. quia si sunt
mala suadebunt nobis ea relinquere ⁊ vi
am ⁊ modū relinquendi ostendent. si autē
sunt bona sua psuasione ⁊ intercessione ea
aggredi ⁊ pficere nos iuuabūt. Unde de
Aug⁹. dicit q̄ deus misit in mentē eius vt
iret ad simplicianū seruum dei. ⁊ ei gestus
suos pferret. ⁊ ille sibi quis esset apt⁹ mo
dus viuendi indicaret. Sic beatus benedi
ctus iuit ad quendā monachum noīe ro
manū ⁊ ei ꝓpositum suum indicauit. q̄⁹ ⁊
secretum tenuit ⁊ inquantum licuit mini
strauit. vt di. Grego. in dyal'. Sed attēn
de vt dicit Ecc̄. xxx viij. Noli inquit consili
ari cū socero tuo. ⁊ a zelantibus te abscon
de consilium. Socer enī solum respicit bō
nū filie vxoris petentis consiliū. ⁊ zelantes
hominē respiciūt solum bonū eius corpa
le. Et ideo cū talibus secretum salutis ani
me nostre nō debemus habere. quia impe
dient ⁊ nō iuuabunt. Propterea xp̄us ait
Inimici hominis domestici eius. Matth.
x. Hec est illa turba de qua dicit hic inferi
us q̄ cecū salutē petentem increpauit vt ta
ceret. cecus fortis ⁊ constans non curauit
turbam sed magis clamauit. ⁊ ideo iesus
iussit eum venire ad se ⁊ ipsum sanauit.
Quia si homo facit quod in se est. deus iu
uat eum. ⁊ ad salutem perducit. Cū ami
cos ⁊ qui nos solum carnaliter affectant.
debemus viriliter increpare. ⁊ eoꝝ blandi
cias nō curare. Sic etiam xp̄us in hoc loco
petrum blandientē sibi increpauit quia sy
monpetrus q̄ xp̄m carnaliter tūc diligebat
dum audiuit ipsum dicentem. Oportz fi
lium hominis ire hierosolimā ⁊ reprobari
a senioribus ⁊ tradi ⁊ crucifigi statim ait
Absit a te domine nō erit tibi hoc. ꝓpicius
sis tibi. Cui christ⁹ respondit. Vade post
me satbanas non sapis ea que dei sunt.
Matthei. xvi. Dicit ergo. Ecce ascendim⁹
hierosolimam. Ecce in scriptura nota est
admirationis ⁊ que maior admiratio caris
simi q̄ vt dominus pro seruis: amicus p
inimicis innocens pro peccatoribus. deus
p hominibus voluntarie ad patibulū cru
cis ascendat. Ro. v. Cōmendat deus cari
tatem suam in nobis. quoniam cum ini
mici essemus reconciliati sumus per mor
tem filij eius. vix enim ꝓ iusto quis mo
ritur: sed ꝓ impijs ⁊ peccatoribus quis au
deat mori? Quinq̄ autez circa suam pas
sionem p̄dixit. scz q̄ traderetur. illuderet.
flagellaretur. conspueretur. ⁊ occideretur
Ecce magna admiratio. Nam ille tradit
qui est virtus omnipotentis patris omia
regens ⁊ oia gubernans. Hebre. i. Por
tans omnia verbo virtutis sue. Ille illu
ditur qui est perfecta dei sapientia. omnia
ordinans ⁊ disponens in numero ponde
re ⁊ mensura. Sap̄. xi. Ille flagellatur qui
est omnimoda ⁊ pura innocentia. qui pec
catū nō fecit. nec. dō. inuē. est in o. e. i. Pe.
ij. Ille conspuitur qui est perfecta dei glo
ria. ⁊ candor lucis eterne. ⁊ speculum sine
macula. Sap̄. vi. In quem etiam deside
rant angeli ꝓspicere. vt dicitur. i. Pet. i.
Ille occiditur qui est beata vita animarū.
vt dicit Aug. ¶ Moraliter autem ad edi
ficationem nostram nota q̄ ista quinq̄ q̄
tunc xp̄us passus est in corpore suo. quoti
die patitur in mēbris suis. quia ipse est ca
put nostrum nos vero mēbra eius. Et eti
am a ministris ⁊ fidelibꝰ suis. Primo pa
titur in mēbris suis. Nam serui dei quoti
die traduntur decipiuntur ⁊ expelluntur.
Luc̄. xxi. Trademini aūt a parēntibus ⁊ fra
tribus ⁊ cognatis. Item a mūdo deriden
tur. Sap̄. v. dicunt dānati. Hi sunt quos
habuimus aliquando in derisum ⁊ in si
militudinē improperij. Exemplum de hey
seo ascendente in bethel. quē deridebant
pueri ciuitatis. di. Ascende calue. ascende
calue. Sed vide quid sequitur. Quia vr
si duo egressi de saltu lacerauerunt ex eis
xlij. pueros. vt patet. iiij. Reg. ij. Item a
tyrannis ⁊ p̄donibus flagellabant. Esa. x.
Ue assur virga furoris mei ⁊ baculus ipe
est. vbi di. Aug. Quid superbit impius si
de ipso flagellum fecit pater meus? pater
filium flagello corripit. ⁊ post flagellum
in ignem mittit. Item conspuūtur. dum
in contemptu et vilipensione habentur. i.
Corinthi. iiij. Usq̄ in hanc horam esuri
mus ⁊ sitimus ⁊ nudi sumus ⁊ colaphis
cedimur. Et sequitur. Tanq̄ purgamēta

huius mũdi facti sumus oĩum peripsima vsq; adhuc. Item occidunt. ps. Propter mortificamur tota die es. s. o. oc. Secũdo eadem quinq; xp̃us quottidie patit a ministris z fidelibus suis. Primo em̃ patitur traditionẽ. Fuit em̃ traditus a iuda. salutando. amplexando. osculando. comedendo. Sic multi in ista q̃dragesima xp̃m z matrẽ eius salutabũt dũ pater noster z aue ma. dicent. xp̃m amplexabunt. z osculabunt extensis brachijs. xp̃m comedent dũ corpus xp̃i sumẽt. z post pasca xp̃m sic amplexatũ z osculatum z sic in mensa aĩe receptum turpiter perdũt ip̃m de anima p mortale peccatũ expellendo. z dyabolum eius aduersarium intromittendo. Secũdo a suis ministris z seruis patitur illusionem. Nam duri corde z obstinati christo illudere videntur. dum toto die clamat p scripturas z p̃dicatores. cõuertimi ad me z ipsi despiciũt. Prouer. i. Vocaui z renuistis. extendi manũ meam z nõ fuit qui aspiceret. Et quid sequitur? Ego quoq; in interitu vestro ridebo z subsannabo cũ vobis quod timebatis aduenerit. Tota die minatur penas eternas z ipsum nõ timẽt Tota die repromittit p̃mia inaudita. z ip
A si nõ curant. Et nota hic q̃ quater christus illusus fuit. Primo in domo cayphe sacerdotis cuz velamine capitis. Luce. xxi. Illudebant ei cedentes z velauerũt eum z percutiebant faciem eius. Secũdo in domo herodis cum veste alba. Lu. xxiij. Tercio in atrio pylati cũ veste purpurea. Joh xix. Quarto in cruce. Math. xxvij. Principes sacerdotũ cum scribis z senioribus illudentes dicebant. Si rex israel est descẽdat nunc de cruce. His quatuor modis
B hodie mali sacerdotes vident xp̃o illudere. Primo cũ caypha cũ velamine capitis dum amictũ habent in capite qui significat spem celestium z ipsi pro temp̃alibus z nõ pro celestibus in ecclesia seruũt. Secundo veste alba sibi illudũt. qui camisiaz albam induentes per quã mũdicia cordis z corporis significat. ipsi mundiciã nõ seruant. Tercio in purpura cũ militibus sibi illudunt. qui casulaz vel vestem purpuream siue rubeam induũt per quã feruor z latitudo caritatis signatur. z ipsi nõ habẽt purpureã vestem caritatis sed sanguinolẽtam odij z rancoris. Quarto in cruce euz derident cum iudeis qui eius verba puerilia derident cum iudeis qui eius verba pueri tebant z fidem deridebant cũ ẽba dei cõtemnũt z indigne p̃dicant. Tercio xp̃s a suis fidelibus patit flagellationẽ. cũ ip̃m quotidie verbis lacerant. z ipsum tanq; signum ad sagittam p̃cutiunt. Hiere. xviij. Percutiamus eũ lingua. Lu. ij. Positus est hic in ruinã z in signũ cui cõtradicetur. Quarto xp̃us patit despitionẽ. Cõspuitio ista signat malam vilipensionẽ z vilificationem quã quidã habent ad deum et ad sacramenta ecclesie que ita tractãt quasi quasdam ĩmundicias. z tamen deus ex benignitate sua sustinet eos. Esa. i. Facite meam nõ auerti ab increpantibꝫ z cõspuum in me. Quoto xp̃s patitur occisionẽ. q; dum fideles p̃ quibus semel mortuus est vt eos peccatis mũdaret quotidie ad peccata redeunt z quotidie peccatis se maculant quantũ in se est iterũ xp̃m occidũt. dũ peccatum perpetrant quod per solã xp̃i mortem potest deleri. z p̃ quo fuit necessarius filium dei mori. Hebre. vi. Rursum crucifigentes ĩmetipsis z ostentui habentes. Secũdo ostendit q; intellectus verboz xp̃i a discipulis fuit penitus ignoratus. Et hoc est. At illi nihil horz intellexerunt. Et sic patet primũ. Secũdo principaliter quidam cecus a christo corã turbis illuminat. z hoc est. Factũ est dum ap p̃. hiericho. cc. In quo quidẽ miraculo tria apparent. s. magna miseria ex pte cecitatis z mendicantis z magna misericordia ex pte christi vocantis z sanantis z magna gratiarum actio ex pte turbe deum laudantis. Circa vero hoc miraculum sciendũ est q; per istum cecum allegorice genus hũanũ congrue potest intelligi. quod ante xp̃i aduentum quatuor mala patiebatur. que in isto ceco apparẽt. a quibus omnibꝫ xp̃s ip̃m plenarie liberauit. Primo ergo erat cecũ nec creatorẽ suũ cognoscebat. sed creaturas p̃ do colebat. Sap. xiij. Aut solẽ aut lunã aut gyrũ stellarũ rectores orbis deos cẽputabãt. Propterea petebat zacha. vi. Illumiare bis q; in tene. z in vm. mor. sedent. Et hoc est quod hic dicitur. Cecus quidã Christus autem ipsum illumiauit di. Re

spice. Joh.i. Erat lux vera que illūi.omīē ho.veni.in hunc mundum. ¶ Secundo erat totaliter terrenis intentū ⁊ eius mer/ces terrena erat. Esa.i. Si volueritis ⁊ au/dieritis me:bona terre comedetis. Unde pro omnibus bonis operibus suis ad deū non ascendebat. Et hoc est quod hic dicit Sedebat.i.in terrenis bonis quiescebat: tamē in vltimo fine. Sed christus iussit ipsum duci ad se vt ipsum secum ad de/um duceret celestia perceperum Joh.x. Per me si quis introierit saluabitur⁊ in/gredietur ⁊ pascua inueniet. ¶ Tercio erat extra viam iusticie ⁊ veritatis.quia ex quo recta fide carebat.non poterat in via iusti/cie ambulare. Quia vt di. Aug. Omnis actio infidelium mala. Hebre.xi. Sine fi/de impossibile est placere deo.⁊ ideo di.in ps. Omnes decli.non est qui fa.bo.nō est vsq; ad vnum. Et hoc est quod hic dicit. Qd sedebat nō in via sed secus viam. ergo erat extra viam. Sed christus per lumen fidei, ⁊ p. donū gratie fecit ipsum posse in via iusticie ⁊ veritatis ambulare. Et hoc ē quod hic dicitur qd illuminatus factus se/quebatur xpm magnificans deum. Dum eīm ei ostendit viam ⁊ dedit virtutem eūn/di per viam ipsum dicitur ambulare feciſ/se. ¶ Quarto erat veris diuitijs pauper/rimū ⁊ egenum.quia veras diuitias.scilicz virtutes ⁊ dona spūssancti paucas habebat Apoc.iij. Nescis quia tu es miser ⁊ mise/rabilis ⁊ pauper ⁊ cecus ⁊ nudus. Et hoc est quod hic dicitur.quia sedebat mendi/cans.christus autem genus humanū om/nibus bonis replebat. Quia pater dando nobis filium omnia bona nobis cum ipso donauit. Ro.viij. Quō nō etiam cum illo omnia nobis dō. Joh.i. De plenitudine eius nos omnes accepimus gratiam pro/gratia. Reliquit nobis etiam thesau/rum sue passionis hominibus dispensan/dum. Et hec omnia fecit dū appropinqua ter hierico.i.ad penam mortalitatis nostre Hierico autē interpretatur luna.que pro de/fectu ponitur. Que omnia omnis ples vt vidit dedit laudem deo. Et hoc ē quod di. apostolus.i.Cor.i. Qui factus est nobis sapientia a deo ⁊ iusticia ⁊ sanctificatio et redemptio. Sapientia quantū ad primū iusticia quantū ad secundum. sanctificatio quantum ad tercium. redemptio quantū ad quartum. Et sic patet miseria generis humani ⁊ misericordia christi. ⁊ gratiarum actio plebis ⁊c. ¶ Moraliter autem ad edi/ficationem nostram nota qd p. hunc cecum peccator intelligitur.qui moraliter in men/te est cecus. Circa quod tria videamus.s. ex quibus cecitas inducit. in quibus ceci/tas spūalis est periculosior qm corpalis ⁊ ex quibus cecitas repetur. ¶ Primo ergo videamus ex quibus cecitas inducitur.

¶ Ubi nota qd octo sunt causantia ⁊ in/ducentia cecitatem corporalē ⁊ similit spi/ritualem. ¶ Primū est magni luminis i/spectio. vt patet si aliquis inspiciat rotam solis.que dissoluit oculos ⁊ excecat. Quia vt di.plus. Excellentie sensibiliū corrū/punt sensum. Et ideo illi qui transeunt montes vbi sunt continue niues. deferūt in manu ramū oliue ne videndo solum ni/ues excecentur. Hoc enim signat peccatū psumptionis. Presumptuosus enim vult figere oculum in rotam diuinitatis dei. dū/vnitatem essentie ⁊ trinitatem personarū ac eius prescientiam inuestigare nititur et presumit. ⁊ ideo opprimitur ⁊ excecatur. Prouer.xxv. Qui scrutator est maiesta/tis op.a gloria. Propterea dicit aplus ad Ro.xij. Non plus sapere qm oportet sapere sed sa.ad so. ¶ Secundū est longa in te/nebris habitatio. quia vt di.plus Opus nature est opus intelligentie. ⁊ ideo natu/ra non mittit virtutem suam ad membrū quod non operatur. ⁊ ideo virtus visiua i oculo non videntē deficit. ⁊ ad membrum quod multum operatur multam virtutem mittit. Unde plus di.qd scriptores habent oculos meliores ⁊ fabri habēt brachia for/tiora. ⁊ cursores crura aliis duriora ⁊ for/tiora. Et ad idem vadit qd homo aliquan/do ꝓpter senium amittit visum. Geñ.xx/vij. Senuit ysaac ⁊ caligauerūt oculi eius ⁊ videre nō poterat. Quia organū visus scz oculus est debilitatū ⁊ nō potest recipe lumen. ⁊ ideo natura nō transmittit virtu/tē. Hoc significat peccatum cōsuetudinis Quando eīm homo inueteratus est in te/nebris peccator oīno est excecatus. qz sup/ma intelligētia aufert ei gratiam per quam

posset videre ex quo ipa nō vtitur. Lu. xix. Auferte ab eo mnā z date illi qui decem mnas acquisiuit. quia omni habenti dabi tur z abundabit. ab eo autem qui non ha bet: quod hēt auferetur ab eo. ¶ Terciuz est multi fumi perceptio. qui nimis oculis contrariaf. Hoc signat peccatum ire. Si cut enim fumus generatur ex collectione lignoz circa ignem. sic ira ex collectiōe san guinis circa coz. vt dicit pbs que excecat hoiem. Sicut em cecus nō potest videre. sic ira impedit animū ne possit discernere verum. Item sicut cecus percutit quenq̄ sic iratus pcutit amicum z inimicum. pa rentes z filios z aliquando seipsum occi dit. Exemplum de achitophel. ij. Re. xvij ¶ Quartum est venti pulueri immixti ī oculos insufflatio. hoc signat peccatum va ne glorie. superbie sociatū. Sicut em cecus dum se credit ascēdere cadit. sic vane glo riosus z superbus. Exemplum de lucifero z primis parentibus. Esa. xiij. Qui dice bas in coꝛde tuo. In celum ascendam ꝛc. Et sequitur. Verūtamen ad infernū de traberis in pfundum laci. Quintū est ni mia ad lumen vigilatio. ex hoc enim oculi cōturbantur. Hoc signat nimiā solicitu dinem quā homo habet pro temporalib ac quirendis z obseruandis. Ecc. v. Saturi tas diuitis nō sinit eum dormire. Pro q̄ bus excecatur z vendit animā suam dya bolo: qđ est maxima cecitas. Ecc. x. Nihil est sceleſtius q̄ amare pecuniam. Hic em animā suam venalem habet. Deu. xvi. Ex cecant oculos sapientiuz munera. Contra quod christus ait Math. vi. Nolite so. esse in cra. d. quid man. aut quid bi. ꝛc. Que rite primum regnum dei z iust. eius: z hec omnia ad. vo. ¶ Sextū est malor humo rū ad oculos descensio. ac etiam nimius calor. Unde in ethiopia. pter calorem mlti pdunt visum. Similiter ad peluim fer uentem excecātur homines. Hoc signat pec catum luxurie que ex abundanti caloꝛe et sanguine consurgit. ex quibo magnus ca loꝛ in carne generatur. Luxuria em vere ē ignis. Job. xxij. Ignis est vsq̄ ad cōsump tionem deuorans. Que totaliter excecat hominē. Sicut em cecus non discernit in ter pulcrum z turpe. sic luxuriosus frequē ter habet pulcram vxoꝛem z nobilem. et dimittit eam pter turpem z vilissimam z frequenter vadit ad moꝛtem habēs ocu los fascinatos sicut ille qui vadit ad suspē dium. Plures em iam interfecti sunt. sic excecatus fuit samson de dalida que plu ries voluit eum pdere z ille tamen semp doꝛmiebat in gremio eius. Tandem aute decepit eum z prodidit. pter quod ab ini micis exoculatus fuit. vt patet Judi. xvj ¶ Septimū ē oꝛgan deuastatio. vt quā do perforatur vel eruitur. Quedā em po tentie anime sunt omīno alligate oꝛganis ita q̄ coꝛrupto vel impedito oꝛgano. anīa non potest actus illarum potentiarū opera ri. de quibus est visus. Hoc signat peccatū odij vel inuidie in quo anima moꝛitur. z a deo separatur qui ē beata vita animarum. i. Joh. iij. Qui non diligit manet in morte Et iterum. Qui odit fratrem suū homici da est. Et scitis quoniā omnis homicida nō habet ptem in regno christi z dei sicut enim oculus est oꝛganū videndi. sic amoꝛ dei z primi est oꝛganum viuendi. qui tol litur z deuastatur per odium z inuidiam. ¶ Octauum est lucis cooperio: vt quā do quidam panniculus sup lucem gene raf. ita q̄ lux est cooperta: z intus absco dita: nec videri potest. Hoc signat peccatuz accidie z pigricie qñ homo talentuz a deo sibi traditum abscondit z nihil opatur in eo. pter quod a dño cōdemnaf. vt patet Luce. xix. Domine ecce mna tua quā ha bui repositam in sudario z ē. Et sequitur. De oꝛe tuo te iudico serue neq̄ quare nō dedisti pecuniam meam ad mensam. ꝛc. Prouer. xi. Qui abscondit frumenta ma ledicetur in populis. Secundo videa mus in quibus cecitas mentis ceciari coꝛ poꝛis magis periculosa videaf. ¶ Et sunt octo in quibus magis apparet cecitas mē tis q̄ coꝛporis esse periculosa. Primū q in nobiliori subiecto scilicet in anima z no biliori bono priuat scilicet lumine gratie. quod sine compatione melius est lumi ne sc̄z coꝛpis. ¶ Et his enim duobus pri culosior infirmitas iudicatur. scilicet quia est in nobiliori membꝛo. vt quia est in coꝛ de vel in cerebꝛo. quā que est in oculo. et que est in oculo quam que est in pede.

ꝙnia meliori bono priuat scz vita, ꝫ que priuat visum. ꝙ que priuat visum ꝫ que priuat auditum vel gressum. ¶ Secundū est quia cecus corporaliter conatur oīno ducem habere, nec sine duce audet ambulare vel baculo. Cecus vero spūaliter de duce nō curat, ꝙ oīa facere sine duce attemptat Esa. Ceci ducem querūt ꝙ nos sine duce erramus. Imo ducē expellit. Job. xxi. Qui dixerunt deo recede a nobis sci. vi. t. no. ¶ Tercīū est quia cecus corporaliter eligit ꝑ duce videntem ꝙ fidelem ꝑsonam. Peccator aūt cecus eligit cecum ꝑ duce. dū scz accipit exemplū a malo alterius: qui cecus est sicut ipse. Treñ. iiij. Errauerunt ceci in plateis: tetigerūt lacinias suas. Et quod peius est peccator eligit ꝓ duce illum qui pluries eum ꝺcipitauit. s. ꝑ priuz sensum ꝙ ꝑ priam voluntatem. Contra qd Ecc. xviij. Post ꝛcupiscentias tuas non eas, ꝙ a voluntate tua auertere. Si em ꝑ fites anime tue cōcupiscentias eius. faciet te in gaudiū inimicis tuis. Libentius enā sequitur dyabolū ducentē ipm ad mortez ꝫ ipm ducentem ipm ad vitā. ¶ Quar tū est quia cecus corporaliter cecitatē suaz agnoscit ꝙ ꝓfitetur se esse cecū. Peccator vero cecus nō agnoscit maximā cecitatem suam. immo multi peccatores reputant se valde videntes ꝙ sapientes, ꝙ ideo magis peccant. Joh. ix. Si ceci essetis nō haberetis peccatū. nunc vero q dicitis videmus peccatum vestrum manet. Ro. i. Dicētes se esse sapientes stulti facti sunt. Ubi di. Aug. Si dicentes se esse sapientes stulti facti sunt, puta ergo te stultum: ꝙ sapiens eris. ¶ Quintū est q cecus corporaliter oī studio ꝙ conatu quo potest querit illumīari. Peccator vero cecus nō curat. nec querit illuminari. imo fugit audire verbū dei. per quod posset illuminari. ꝑs. Lucer. pe. quēcīꝫ cibum vnde veniat scit ponere in os. Peccator vero nescit cibum ponere in os aie. sed ponit in auribus in oculis ꝙ in manibus dū in corpeis sensibus delectat ꝙ totū conatū suū ad hoc tendit vt sensus corpis pascat. ꝙ aiam fame perire ꝑmittat Job. xxiij. Dauit em sterilem ꝙ que non peperit. s. carnem ꝙ vidue non bene fecit. scz aīe que ꝑ peccatū separata est a dō spōso suo ¶ Septimū est q cecus corporaliter qd videre nō ꝑt palpat. Unū vulgariter dicitur. Qui nō videt palpare debet. Sic ysaac q non videre poterat palpabat iacob. Gen. xxvij. Peccator vero cecus penas futuras quas oculo fidei non videt nec credit. nec oculo cordis videre potest. nec oculo cogitationis cogitat. nō vult hic eas aliqualit experiri. imo oēm penam penitentie subter fugit. Deberet em experiri penā famis sitis ꝙ frigoris ꝙ caloris ad ꝓbandū si poterit eā in perpetuū sustinere. Esa. xxxiij. Quis ex vobis habitare poterit cū ardoribꝫ sempiternis? Hic cadit exemplū illius heremite qui temptatus de quadā muliere. cui? for mā assumpserat dyabolus ꝙ sibi apparuit voluit experiri si ignē posset sustinere. quē ꝑ peccato passurus erat. ꝙ accendit candelam ꝙ cōbussit digitos suos, ꝙ statim temptatio recessit. ¶ Octauū est q cecus corporaliter felices reputat videntes ꝙ se iudicat infelicem. Thr. v. Quale mihi gaudiū est qui in tenebris sedeo ꝙ nullum lumen video. peccator vero cecus iustos videntes ꝛtēnit ꝙ irridet. Prouer. xxix. Abominant impij eos qui in recta via sunt. Et se reputat beatū. dū tpali felicitate fruitur. ꝑs. Beatū dixerūt ꝑplm cui hec sūt ¶ De tercio scz ex quibus spūalis cecitas reparet. pax dicamus, quia multa de alijs dicta sunt. ¶ Nota ergo ꝙ triplex est remedium cecitatis spūalis ꝑut ex scriptura habetur. Primū est amaritudo ꝛtritionis. quod figuratū est in thobia cuius oculos angelus felle liniri mandauit ꝙ visuz recepit. Secundū est ablutio confessiōis. quod figuratū est in ceco nato cui xps mā dauit ꝙ iret ad natatoria syloe ꝙ lauaret se. Qui abiit ꝙ lauit ꝙ vidit. vt patz Jo. ix Syloe interpretatur missus. Aqua ergo syloe est confessio que est vnum de lotorijs christi missi a patre. Tercium est collirium bone opationis quod ptinet ad satisfactionem. Apoc. iij. Collirio inunge oculos tuos vt videas. Collirium fit ex frumento. Frumentū est christus. Sic opa bona fiunt ex xpo ꝙ in xpo ꝙ per christū. Esa. xxvi. Omnia opa nostra operatus es in nobis domine. Et sic patet totum.

De epistola. Sermo. xxxi.

Si linguis hominũ loquar ⁊ angelorũ caritatem autẽ nõ habeam. fac. ſ. ve. es. ſo. ⁊ cim. tin. i. Cor. xiij. Sicut epla dominice p̃cedentis ſic ⁊ iſta eſt valde lõga Nam totũ. xiij. c. prime epl'e ad corinth. cõtinet. nec per pauca congrue expediri põt: niſi ſuperficietenus ipſam tranſeundo. Dñi no ergo ipſam breuiter p̃currere intendo. quia dies hodierna longis ſermonibꝫ nõ eſt apta. Intendit aũt aplus in tota p̃nti epla caritatem nobis p̃ omnibus aliis virtutibꝫ cõmendare ⁊ eius excellentiam demonſtrare. Et ideo in hac epiſtola quatuor facit. Primo eñ oſtendit. q̃ omnes alie virtutes ⁊ dona ſine caritate ad ſalutez penitus nihil valent. In principio epl'e Secũdo oſtendit q̃ caritas oĩm virtutũ opa poſſidet ⁊ exercet. ⁊ omnia mala cauet ibi Caritas patiens eſt. benigna eſt. ⁊c. Tercio oſtendit q̃ in futura vita omnes virtutes ⁊ dona euacuata ceſſabunt. ſed caritas nunq̃ excidet ibi. Caritas nũq̃ excidit. ſi. p̃phẽ. eua. ⁊c. Quarto excellentiã ⁊ maiorẽ caritatis quaſi p̃cludẽdo ſubinfert. ibi. Nunc aũt. ma. fi. ſp. ca. Primo ergo oſtendit q̃ alie virtutes ⁊ dona ſine caritate nihil p̃ficiunt ad ſalutem. Eſt autem caritas ordinatus amor dei ⁊ p̃rimi. vt ſcz deus ſup̃ omnia diligatur. Deinde debemus diligere p̃rimũ in deo ⁊ p̃pter deum tanq̃ noſipſos. Talis ergo amor caritas noĩatur. Et hoc valde congrue p̃pter quatuor. ¶ Primo ergo talis amor dicit caritas rõne ethimologie noĩs. q̃ caritas. i. cara res. Tranſcendit eñ caritas omnia virtuoſa ⁊ valeroſa. ⁊ ſup̃ omnia cara magis valet. Sap̃. vij. Nec cõp. il. la. p̃ci. q. o. a. in. cũ. il. are. ẽ exi. ⁊ ar. nul. eſt in cõ. illius. Enam caritas res cara eſt. q̃ omnes rarũ carũ. Perfecta aũt caritas raro inuenitur. Secundo talis amor dicit caritas. q̃ rẽ cui ineſt facit caram ⁊ p̃cioſam. Homo eñ p̃ caritatẽ carus eſt ⁊ p̃cioſus deo ⁊ ſanctis ⁊ ſine ipſa eſt vilis ⁊ abominabilis. Et nõ ſolum hoĩem cui ineſt facit carum ⁊ p̃cioſum: ſed oĩa opa eius reddit cara vtpote valẽtia vitam eternã: que ante nihil valebant. Unde paleas facit aur. Tercio dicitur talis amor caritas. q̃ carissime cõiungit dei. ſ. deo. i. Jo. iiij. Deus caritas ẽ ⁊ q. m. in ca. in deo ma. ⁊ deus in eo. Per amorem eñ homo in deũ transformat. ꝑs Ego dixi dij eſtis. ſcz p̃ amorem. Quarto talis amor dicitur caritas. q̃ ad rem caram ducit. ſcz ad vitam eternã. quia gloria correſpondet caritati. Tantũ eñ quiſq̃ habebit de gloria. q̃ntũ habuit de caritate. Dñi Aug. di. Opera bona nõ ex quãritate ſuis: ſed ex caritate ſur plus vel minus p̃ſunt. Impar quidem facultas eſt multũ vt patrum danti: ſed nõ impar caritas. Et ideo tñ eſt dare calicẽ aque quantũ fuit zacheo dare dimidiũ patrimonij. Huius ergo caritatis excellentiam apls hic demõſtrat quod facit dũ p̃mo oſtendit q̃ oĩs virtutes ⁊ dona ⁊ omnia bona opa ſine caritate nihil p̃ficiunt ad ſalutem. Et hoc p̃bat p̃ inductionẽ. Inducendo in actu locutionis que eſt mediũ inter actum interiorem ⁊ exteriorem. Locutio eñ conſtituit ex interiori intentione: ⁊ exteriori p̃latione q̃ loqui eſt cũ intentione p̃ferre. Item inducendo in actu mẽtis interioꝛ qui eſt p̃phetia ⁊ cognitio ⁊ ſciẽtia ⁊ fides ⁊ hmõi. Et in actu operis exterioris vt eſt elemoſinaz facere ⁊ ſeipſum martirio exponere. Et p̃ hoc vult intelligi omnia alia bona: que ſine caritate haberi poſſunt. ¶ Primo ergo inducit in actu medio inter interiorem ⁊ exteriorem. quod eſt loqui v. Si lin. loquar. i. ſi habuero donũ linguarũ vt linguis oĩm ſciam loqui. vt apli ⁊ angelorũ q̃ lingua ſua loquunt ⁊ p̃ceptus ſuos ⁊ voluntatem dei ſibi indicant aliquibꝫ nutibus ⁊ ſignis. Vel linguã hoĩm appellat quecũq̃ humano intellectu concipi poſſunt. ⁊ hũana ratione inueſtigari. Linguã vero angelorũ qua dicunt quecũq̃ que nec ſenſu nec experimento nec hũana rõne concipi p̃nt: ſed ſolo intellectu a dei gratia informato. Si ergo ſic mirabiliter loquar. caritatem aũt nõ habeam qua ſcz poſſum care ⁊ excellenter loqui. factus ſum velut es ſonãs quod alios excitat vt campana. aut cimbalum tinniens quod alios dulciter delectat. quoꝛ vtrũq̃ ſe conſumit. ⁊ alios p̃oꝛdeſt. Et vide q̃ duo tangit ſcz ſonum etiã

qui est grossior ⁊ correspondet lingue hominū. ⁊ sonum cimbali qui est subtilior. ⁊ correspondz lingue angelorū. Et iterum. Sicut es ⁊ cimbalum non sonant motu ꝓprio. sed impulsu alieno. ad aliorum vtilitatem ⁊ delectationem. ⁊ non ad ꝓpriaz sic qui ꝓdicat absqꝫ caritate mouente spiritu: profert ea que alijs sunt vtilia. ⁊ eos demulcent sed sibi non valent ad vitaz eternam. iob. xl. Ossa eius sicliz vehemoth velut fistula eris. Dulciter. n. aliq̄ndo sonāt qui sunt ossa dyaboli. sed ipsi sūt sine medulla deuotōis. Deinde inducit in actu interiori. d. Et si habuero ꝓphetiam. i. futurorum reuelationem ad alijs nunciādum sicut habuit balaam ⁊ saul. i. reg. x. ⁊ caypbas. iohā. xi. ⁊ nouerim misteria oīa veteris ⁊ no. te. ita vt in sapientia que est supra humanum intellectum perfect⁹ existam. vt iudas qui fuit de numero apl̄oꝝ quibus dominꝰ dixit. Vath. xiij. Vobis datum est nosse misterium regni dei. Ipse etiam dyabol⁹ misteria dei scinit. ezech. xviij. Omne secretum non est abscondituma te. Et omnez sciēriaz habuero supque est de eis ad que potest attingere humanus intellectus. Et si hūero omnem fidem. i. perfectam fidem de omnibus que sunt necessaria ad salutem. vt de creatore ⁊ creaturis de angelis ⁊ animabus. de inferno ⁊ paradiso. ita vt montes trāsferā. i. montes transferri a deo per fidez ipetrem. Nam virtute fidei aliquando miracula fiunt etiam a malo homīe. Sic alleranderqui habuit tantam fidem licet informem: vt ad preces suas montes caspij sint conIuncti. ⁊ intus iudei inclusi. vt. d. ioseph⁹. Vath. xvij. Si habueritis fidem sicut granum sinapis dicetis monti huic transi hinc ⁊ transibit. Sed quare attribuitur miraculorum operatio magis fidei quaz alij virtuti. Et dicendū est ꝙ hoc ē ideo. qz fatetur omnipotentiaz dei. Omnipotētie autem attribuitur virtuosa ⁊ miraculosa operatio. Item fides eleuat hominez supra posse nature. ⁊ est de bis que naturam supant. ⁊ sic competit ei vt det posse supra naturaz. vt per posse supra naturaz ꝓfirmetur fides supra naturam. Qz si queratur quomodo fides q̄ est sine caritate hoc potest mereri. Dicendū est ꝙ non datur hoc fidei sine caritate de merito ꝓdigni sz congrui. si hoc exigat vtilitas populi. Et si q̄ritur qūo hoc potuit fides alexādri cū eēt infidelis. dicendū est ꝙ tūc sufficiebat credere vnum deuz remūneratorē bonorum ⁊ punitorem malorꝝ. quod alexander credebat. Hiere. xi. Credere eim oportet accedentem ad deum. quia est. ⁊ inquirentibꝰ se remunerator sit. glo. Sine hac fide nullus vnqꝫ saluari potuit. sed modo talis fides nō sufficit. Si autem opponat sine fide mediatoris nullus vnqꝫ saluari potuit ⁊ sic plus necessarium fuit credere qꝫ illō quod dictum est. Dicenduz ꝙ verum est ꝙ sine fide mediatoris explicita vel implicita nūqꝫ fuit salus ⁊ in illa montes trāsferri possunt. Si hoc inqꝫ sine caritate habuero nihil sum ad vitam eternam acquirendam. Vath. vij. Dñe nōne in nomīe tuo ꝓphetauimus. ⁊ demonia eiecimus ⁊ virtutes mltas fecimus? Et d. illis. Amē dico vobis. nescio vos. Qui ergo caret caritate que vero ⁊ summo esse cōiungit sz deo totaliter nihil est. Unde in ꝑsona peccatoris d. dauid. Ad nihilū redactus sū ⁊ nesciui. Deinde inducit in actu exteriori d. Et si distribuero oīs facultates m. in. ci. pau. ⁊ si tra. coz. m. ita vt ar. sicut se. b. laurentius. vt d. glo. Quo nihil potest esse ꝑfectius opus misericordie. nec maius signum dilectionis. iuxta illud Jo. xv. Vaiorem hac dilectionē nemo habet. i. maioris dilectionis signum. vt a. suā. i. vitā suam po. quis ꝓ a. suis. Caritatem autez nō habeam nihil mihi ꝓdest. s. ad vitam eternam obtinendaz. Prodest aūt qꝫtum ad multa alia. Bona eim extra caritatem facta ad multa ꝓsunt. vt alibi patz. Et sic pz primū. Secundo ostendit ꝙ caritas omnium virtutū opera possidet ⁊ exercet. ⁊ omne malum cauet. quia ipsa est forma oīm virtutū per quam omnes virtutes opant̄ ⁊ cōtraria omniū virtutū ꝓhibentur ꝑ caritatem. Et exemplificat hic. in. xv. virtuosis opibus di. Cari. pa. est sz in aduersis tolerandis. Unde eim ꝓmus vxacie diligit. inde illata aduersa ab illo fortiter tolerant̄. Sicut eim aur dilatatur. pcussum. sic caritas in aduersis ꝓficitur cū libenter

patitur. Jac. i. Patientia opus pfectum habet. ps. Nū superbit impius psequendo. incendit pauꝑ ipsum plus ꝛ plus diligendo. Item benigna est. s. in releuando miserias. primoꝫ glo. i. larga egenis. Item non emulat. i. nō inuidet bono in alio considerato. Gal. v. Non efficiamini inanis glorie cupidi inuicem ꝓuocantes. inuicez inuidentes. Item nō agit perperā. i. puerse bonum in altero psequendo. qđ est magna puersitas. Prouer. iij. Noli phibere eum qui potest benefacere si potes ꝛ ipe benefac. Item nō inflatur de bono habito inꝑbiendo. nec contra deum nec contra ꝓximū. Vulti eī ex bonis q̄ habent inflātur ꝛ dedignant minoribꝫ loqui. Bapꝝ. iij. Dirūpet deus illos inflatos sine voce. Item nō est ambitiosa bona mūdi habendi. In miltis em̄ nō est caritas. qz multi dignitates honoꝛes ꝛ primatū ambiunt vehementer. Cōtra quos Ecc̄. vij. Noli querere ab homine ducatū. neꝯ a rege cathedram honoris. Multa em̄ pericula sunt ibi ꝛ multos picitari vidimus. Item nō querit q̄ sua sunt. s. reperendo ꝓtentionem si fuerint ablata. Luc̄. vi. Qui aufert que tua sūt ne reperas. scz iudicio ꝓtentioso. hoc est consilium. Vel nō querit que sua sunt. i. ꝓpria bona ꝛ cōmoda. sed cōmunia bona ꝓꝓijs anteponit vt di. Aug. i. Coꝛ. x. Non q̄rens qđ mihi vtile est: sed quod multis. Phil. ij. Non que sua sunt singuli ꝓsiderantes. sed que alioꝝ. Item nō irritatur scz vindictam appetendo. quia non habet interius iram que est appetit⁹ vindicte. Jac. i. Ira viri iusticiam dei nō opatur. Sed caritas dei iusticiam opatur. ꝛ ideo nō irascit neqꝫ irritatur. ꝛ si habeat aliquando aliquaz animi cōmotionē. Et si obijciatur q̄ ipse deus irritatur. Ezech. xxviij. Irritauerūt me ꝛ noluerūt me audire ergo multomagis caritas creata. Dicendū est q̄ irritatō que est cōmotio animi ad vindictā hec nō cadit in deum nec in caritatem. ꝛ de hac loquitur hic. Irritatio vero que est inflictio pene vlciscentis peccatū sine animi cōmotione. hec est in deo ꝛ in habentibꝫ caritatē de qua nō loquitur hic. Item nō cogitat malum. scz cum ꝓsensu deliberato. Esa. i. Auferte malū cogitationū vestraꝝ ab oculis meis. Item nō gaudet supꝫ iniquitate. scz quando videt inimicū ruere. vel aliqđ iniquū facere. Prouer. xxiiij. Cum ceciderit inimicus tuus ne ꝓgaudeas. ꝛ in ruina alterius ne exultet coꝛ tuum. Hoc est em̄ dyabolicū valde. Caritas autem dyabolica non est. Ecc̄. xix. Qui gaudet supꝫ iniquitate deuorabit. Item cōgaudet veritati. Ꝛ tate deuorabit. Item cōgaudet veritati. Ꝛ ꝓdicare vel opera monstrare. i. Jo. Maiorem hoꝫ nō habeo gratiaz. cū vt filios meos audiam in veritate ambulantes. Item omnia suffert. i. cum veritatem cognouerit opera virtutū que sunt ardua ꝛ difficilia viriliter portat sicut Job. Jac. v. Sufferentiam Job audistis. Item omnia credit scz que veritas dicit. sicut abraam. Gen̄. xv. Credidit abraam deo ꝛ reputatū est ei ad iusticiam. Et nota q̄ nō dicit. omnibꝫ credit. quia. i. Joh. iiij. dr. Nolite omni spiritui credere. Ecc̄. xix. Qui cito credit leuis est corde. Gen̄. Utrūq; vicium est ꝛ in omnibus credere ꝛ nulli. Item omnia sperat q̄ deus ꝓmittit. qz omnipotentē nō dubitat. Job. xiij. Et si occiderit me in ipso sperabo. Item omnia sustinet per longanimitatem expectādo. sciens q̄ sūma bonitas nō auertitur a bona voluntate. Ecc̄. ij. Cōiungere deo. scz ꝓ caritatem. ꝛ sustine. scz longanimiter exꝑtando. vt crescat in nouissimo vita tua. ¶ Item nota differentiam et diuersitatem inter ea pati. sufferre. ꝛ sustinere. Pati em̄ ꝓpꝛie est respectu mali pene illate. Sufferre vero est respectu difficultatis in agendo bonum. Sustinere vero est respectu boni dilati. Est ergo caritas primo patiens cōtra impatientes. Secūdo benigna contra inimicos. Tercio nō emulatur contra inuidos. Quarto nō agit perperam cōtra puersos. Quinto nō inflatur. cōtra superbos. Sexto nō est ambitiosa. ꝛtra cupidos. Septimo nō querit que sua sūt. ꝛtra auaros. Octauo nō irritatur. ꝛtra iracundos. Nono nō cogitat malum. ꝛtra versuros. Decimo nō gaudet super iniquitate. ꝛtra dyabolicos. Undecimo congaudet veritati. ꝛtra mendaces. Duodecimo omnia suffert. ꝛtra imbecilles. Tredecimo omnia credit. ꝛtra infideles. Quartodecimo omnia sperat. cōtra desperantes. Quintodecimo omnia sustinet. ꝛtra festinos ꝛ ꝓperos. Et

sic ꝑ3 secundū. ¶ Tercio ostendit ꝙ in futura vita oēs virtutes ⁊ dona euacuata cessabūt. caritas autem nūq̄ excidet. ſ3 ꝓficietur. ⁊ perfecta ineternum manebit. Et quo magna caritatis excellentia demonſtratur. Et facit tria. Primo enim di. ꝙ caritas non excidit: sed alia dona excidunt. Secūdo ꝓbat ꝙ alia dona excidant. p rationem. ibi. Ex parte enim cognoscimus. Tercio ꝓbat idem per duo exempla. ibi. Cum essem paruulus. ¶ Dicit ergo caritas nunq̄ excidit. sed manet in patria. q̄ uis quantū ad aliqua ſ3 quantū ad actus exteriores ⁊ laboriosos excidat. quantum enim ad interiores semper manet. Non excidet ergo in futuro. ſ3 magis augebit. nec etiam excidit in ꝓsenti. ⁊ si aliquādo refrigescat. Vath. xxiiij. refrigescet caritas multoꝝ. Attende tamen ꝙ verum est ꝙ secundū substātiam suam eadem caritas q̄ est hic manebit. etiam in futuro. quātum ī se est: ab habente tamen potest abici si voluerit. Et si detur ei non posse velle permanebit. hiere. xxxi. In caritate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te miserans. Prouerbioꝝ. xvij. Omni tempore diligit qui amicus est. id ē q̄ in caritate diligit habet quo possit si vult. omni tēpore diligere. quia habet caritatem. Caritas ergo nūquam excidet. Dona vero alia dona cessabunt siue sint ꝓphetie. siue sint cognitiones de futuris que omnino euacuabuntur. quia totū ibi erit ꝓsens ⁊ permanens. siue sint lingue. id est dona loquendi variis linguis. q̄ sibi cessabunt. q3 vnica lingua. ſ3 lingua dei omnes loquētur. Esa. liij. Donam vniuersos filios tuos doctos a domino. siue sit scientia que est per speculum creature ⁊ per cognitionē3 causarum creaturarum. que destruetur. quia per verissimam ⁊ ultimam omniū causam omnia cognoscētur. Apō. xxij. Non egebunt lumine lucerne. quoniam deus dominus illuminabit eos. Quomodo autem ⁊ quātum ad q̄ dō inde cum d. ex ꝑte enim cognoscimus ꝓbat per rationem quod predicta dona sciētie ⁊ ꝓphetie debeant cessare. Et est ratio talis. Omne quod est imperfectum aduenīente gloria cessabit. sed predicta imperfectionem habent. ergo cessabunt ⁊ hoc est quod d. Ex parte enim cognoscimus ⁊ ex parte ꝓphetamus. i. ideo euacuabunt predicta quia exꝑte. i. impfecte cognoscimus. ⁊ ex ꝑte. i. imperfecte prophetamus Et quantum ad scientiam apertum est. q3 intellectu infirmo cognoscimus. qui se h3 ad manifestissima nature vt oculus noctue ad lucē solis vt di. phūs. Unde sicut oculus infirmus videt circulum circa cādelam accensam qui non est ibi ſ3 humor inordinatus qui est in oculo facit sic apparere. Sic intellectus multa credit se videre in creatura. que ibi non sunt. Treñ. iiij. Tenebrati sunt oculi nostri. Item cognoscimus medio tenebroso. ſ3 per creaturam. Job. xxvij. Nos quippe tuoluimur tenebris. De ꝓphetia etiam similiter patet. Ipsi enim ꝓphete imperfecte cognoscebant per enigmata ſ3 ⁊ figuras. Unde heliseus qui fuit eximius ꝓphetarum ignorauit etiam mortē filij sunamitis vt patet. iiij. reg. iiij. Sic ergo patet ꝙ ī perfectionem ista continent. sed cum venerit qd̄ perfectum est quod erit in gloria. quia ibi erunt omnia consumata. euacuabitur qd̄ ex ꝑte. est. i. exilitas cognitionis ⁊ imperfectio que est hic ī scientia ⁊ ꝓphetia tollet tur. quia perficietur sicut tollitur lumē cādele aduenīēte lumīe solis. Et multomagis euacuabitur donum lingue. ¶ Deide cum di. Cum essem paruulus. idem ꝓbat per exemplum. Et attende ꝙ in paruulo est duplex imperfectio ſ3 loquele ⁊ sciētie duplicis ſ3 diuinorum ⁊ hūanorū. Et ideo di. Cum essem paruul9 loquebar vt puulus. sapiebam vt paruulus. s. de diuinis. ⁊ de his que nouerunt qui habent donum ꝓphetie cogitabam vt paruul9 de istis terrenis. quando autem factus sum vir. i. etatis perfecte. euacuaui. i. deposui ⁊ diuisi que erāt paruuli. ⁊ sic dimisi loqui puerile. ⁊ hoc recipit donum linguarū sapere puerile ⁊ hoc respicit donum ꝓphetie dimisi etiam cogitare puerile. ⁊ hoc respicit donū scientie q3 vt d. esa. lxv. Puer centum annoꝝ morietur. Et sic quantum ad tria que dixit posuit exemplum. Similiter erit in patria. quia hec tria ad perfectionē transibunt. ⁊ sic euacuabunt. ¶ De

inde cum dī. Videmus aūt nūc p̄ speculum. ꝛc. probat idem p̄ aliud exemplum faciliꝰ per similitudinem sumptam a modo videndi ꝛ cognoscendi: qui est imperfectionis. Dicit ergo. Videmus nūc per speculum. q. d. bene dico q̄ scientia ꝛ prophetia imperfectionem habent. ꝛ ideo debent in patria euacuari. qō patet ex modo cognoscendi. quia nunc in via videmus deū ꝛ diuina per speculum rationalis creature que est imago dei. ꝛ videmus etiam in enigmate id ē in vestigio ꝛ in creatura irrationali in qua deus ꝛ diuina videntur magis obscure. Est enīz enigma obscura allegoria. vel obscura similitudo. Obscurus enim sermo ꝛ mirandus est enigma. vt ē illud patrem progenies occidit matris in aluo quā genuit mar' generauit filia patrē y fiō. vero dicit. q̄ enigma est queisto obscura que difficile intelligitur: nisi aperiatur. vt est illud. Judicum. xiiij. De comedente exiuit cibus. Unde de moyse. q̄ videbat deum in subiecta rōnali creatura ꝛ nō irrationali. dr Numeri. xij. Ore ad os loquor ei ꝛ palam ꝛ non p̄ enigmata ꝛ figuras. Sicut dictū fuit ezechieli. Fili hominis ꝓpone enigma ꝛ narra parabolam Et nota q̄ triplex est speculū p̄ q̄ō in ista vita cognoscimus. Primū ē nobilissimū ꝛ clarissimū. scz filiꝰ dei ī carnat⁹. Sap. vij Candor ē lucis eterne ꝛ speculū sine macula dei maiestatis. Hoc speculū a iudeis fuit consputum vt in eo clarius videremus ꝛ fuit affixum cruci. vt in eo cordis nostri maculas intueremur ꝛ abstergeremus. Secundū speculuz est sacra scriptura. Jac. i. Si quis p̄spexerit in lege p̄fecte libertatis sicut in speculo. Et ibidem. Si quis auditor ē ꝓbi ꝛ nō factor hic compabitur viro cōsideranti vultum natiuitatis sue in speculo. Tercium est speculum rōnalis creature. Et sic accipitur hic. Unde dyo. d. q̄ angelus est speculum clarissimū sequitur Tunc autez scz in gloria videbimus facie scz nostra ordinata ad faciem ipsius dei. i. p̄sentialiter ꝛ manifeste. i. Job. xiij. Cum autem apparuerit similes ei erimus. quoniam videbimus eum sicuti est. Esa. xij. Oculo ad oculum videbūt. Et in hac cognitione omnia p̄fecte cognoscemus, ꝛ p̄sequens omnis imp̄fectio cognitiōis tolleur. Nūc cognosco ex ꝑte. Hic quasi adaptat ꝛ explanat quod dixerat de cognitione obscura ꝛ manifesta d. Nunc. i. in p̄senti vita cognosco ex ꝑte. i. obscure ꝛ imp̄fecte. totum enim velatū est. Unde Esa. vi. dicitur q̄ seraphin duabus alis velabant faciem dei ꝛ duabꝰ pedes eius ꝛ duabꝰ volabant. Et hoc est cognoscere p̄ speculū in enigmate. Tunc autez scz in gloria cognoscam. sicut ꝛ cognitus sum scz a deo plene ꝛ p̄fecte. quia eodem medio cognoscam deum: quomō ipse me ipse cognoscit scz. p̄ essentiam dei. Et hoc est videre facie ad faciem. Intellige tamen q̄ per hoc nō intendit concludere equalitatē in cognoscendo. Deus enim in infinitū limpidius me cognoscit q̄ ego possim ipm cognoscere eā in patria. scz notat per hoc medij cognoscē di identitatem. quia idem erit medium scilicet essentia diuina. Et sic patet tercium. ¶ Quarto excellentiā ꝛ maioritatem caritatis. quasi concludendo subinfert di. Nunc autez. id est in vita p̄senti manent tria hec. scilicz fides. spes. ꝛ caritas. Fides qua deum credimus. Spes qua bonum eternum quod est ipse deus speramus. Et caritas qua ipsum super omnia diligimꝰ ꝛ amamus. Et hec tria sunt maiora omnibus virtutibus ꝛ donis. Unde vocantur virtutes diuine. quia coniungūt animam deo. Sed caritas est maior his duabꝰ scz fide ꝛ spe. ergo est maior omnibus alijs. Si autem plura vis dicere de excellentia caritatis. require infra dominica. xiij. post trini. in secūdo mēbro de euangelio. Et sic patet quartum. ¶ In fine nota q̄ septez puerilia euacuare debemus. Primo debemus euacuare loqui puerile. id est sine p̄ meditatione. Pueri enim loquūtur quic quid in os venerit. Canus vero vir circūspecte ꝛ cum p̄meditatione loquitur. Unde de viro perfecto in. p̄s. dr. Lingua eius loquitur iudicium. id est examinatā sentētiam. ¶ Secūdo debemus euacuare sapere puerile. id est vt nō simus sapientes circa parua. vt pueri circa nuces ꝛ momēta cira plumbeam ꝛ hmōi vilia ꝛ circa maxima insipientes. sicut illi qui circa temporalia que sunt parua bona sunt valde prudē

tes ⁊ circa virtutes ⁊ dono valde insipientes, i. Cor. xiij. Nolite pueri effici sensibus, sed malicia pauli estote. Talis em ē sapientia terrena animalis dyabolica. vt dr Jac. iij. ¶ Tercio euacuare debemus cogitare puerile, quod est solum de psentibus vt nō solum de psenti vita, sed de futura cogitemus ⁊ necessaria pparemus vt in perpetuū ibi honorifice viuamus. De quo habemus exemplū de formica. Pro. vi. Vade ad formicā o piger. ⁊ pside. vie. ⁊ di. sa. que cum nō habeat ductum nec pcep. nec prin. parat. in est. ci. s. ¶ Quarto euacuare debemus mūdicias pueriles qui sedent in luto ⁊ deturpant vestimenta sua. Sic peccatores vestem nuptialem virtutum que dignum facit hominem nuptijs eterni regis, quam eis deus cōtulit in baptismo per lutum peccatorū trahūt. ⁊ dignitatem regiam qua filij eterni regis sunt nō venerantes stant in pstibulis ⁊ tabernis ⁊ ad torquēdas vluras. Lytū. i. Infelibus nihil est mundū, sed coinquinate sunt vie eorū, ⁊ mens ⁊ scientia. ¶ Quī to euacuare debemus puerilem mutabilitatem, qui tota die mouent ⁊ mutantur. Sic multi vna die vadūt per viam q̄ ducit ad celū ⁊ altera p viam inferni. Vna die edificant, ⁊ altera die destruunt. sicut pueri qui faciūt domūculas. Ecc. xxxiij. Vnus edificans ⁊ alter destruens, quid p dest illis labor. In eodē. xxvij. Nō sanctus in sapientia sua manet sicut sol, nam stultus vt luna mutatur. ¶ Sexto euacuare debemus timorē puerilem. Solent enim pueri multū timere lōies laruatos, Leuia ei magis timēt q̄ grauia pricula. Sic peccatores habent timorē mundanū. ⁊ nō diuinū, q̄ magis timent perdere denariū q̄ celum. Magis timent hōies q̄ deum, magis statutū ciuitatis q̄ euangelū, magis penas tpales q̄ eternas. Deū. Autoritate hēmus, sed sonū ⁊ vitā puerorū, nec puerū tm̄ sed etiam infantuū. Hi leuia ⁊ hi fortia formidāt nos vero vtraq̄. ¶ Septimo euacuare debemus amorē ⁊ cōcupiscentiam puerilem. Solent em̄ pueri concupiscere queq̄ pulcra, nec attendūt vtrū sint nociua. Sic peccatores oīa que vidēt domos ⁊ agros, ⁊ pulcras mlieres cupiūt ⁊ nō ꝑsiderant q̄ hec mūdana bona multis sunt occasio damnatiōis eterne. Et sic patet totū de epla.

¶ Dñica prima quadragesime de euangelio Sermo. xxxij.

Ductus est ie

sus in desertū a spū. Mathei. iiij. Jeiuniū xpi est exemplū ⁊ forma nostri ieiunij, q̄ oīs xpi actio nra ē instructio. Jo. iij. Exemplū em̄ de. v. vt quēad. e. f. ⁊ v. f. Et iō prima die solēni nostri ieiunij, scz dñica prima quadragesime in ecclesia recitat vt fideles in eo conspiciant q̄tum ⁊ quō debeant ieiunare. Circa quod ieiuniū quatuor principaliter in hoc euangelio describunt. Primū ē ipsius xpi ieiuniū cū suis ꝑambulis qđ pegit in principio euangelij. Secundū est pugna quā post ieiuniū habuit ibi. Et accedens tē. d. ei. s. fi. d. es. ⁊c. Tercia est victoria quā in pugna obtinuit ibi. Tunc reliquit eū dyabolus. Quartū est corona quā ex victoria meruit ibi. Et ecce angeli ac. ⁊ mi. ei.

¶ Primo ergo ponit xpi ieiuniū cū suis ꝑambulis ⁊ ideo circa primū duo ponūt. Prio ei ipa ꝑambula xpi ieiunij narrant. Secūdo ipius xpi ieiuniū subinfert ibi. ⁊ cū ieiu. ⁊c. Precambula aūt sunt quatuor. scz dies in qua ieiunare incepit, locus vbi ieiunauit mouens qđ eū ad ieiunandum mouit. ⁊ finis quē in ieiunando habuit.

¶ Primo ergo ponit xps ⁊ dies quo xps ieiunare incepit. q̄ statim post baptismū eodem die quo baptisatus est ⁊ spūssancrus super eum in colūbe specie descendit. intrauit desertū ad ieiunandū ⁊ orandum quod patet ex euangelij originali vbi dr. Tunc duc. est ie. in deser. i. statim eo baptisato. scz in die epbie, ⁊ ideo in illa di. xl. inciatur vbi dat salutare exemplū. vt q̄ vult in ieiunio xpm imitari, debet primo baptisari baptismo spiritus ⁊ lacrimarū per veram cōtritionem ⁊ confessionem. vt recipiat spm̄sanctum. in cuius robore possit vicia ⁊ demonia expugnare. Prbil. iiij. Omnia poss. in e. qui me confortat. alias nullo modo posset. Et inde est q̄ peccatores ieiunantes ita peccant in. xl. sicut primo. q̄ spiritū sanctum nō recipiūt. cuius virtute

possint dyabolo ⁊ peccatis resistere. Et ergo quilibet debet in principio quadragesime confiteri ⁊ lauari ⁊ spūmsanctum recipere quia tale ieiunium nō solum virtutem resistendi peccatis habet, sed etiam q̄ntum ad meritū valet in centuplo plus q̄ si de mortali pscientia haberatur. Verē essi vitam eternam ꝓpterea dr Esa.i. Lauamini mū.es.auf.ma.co.vr.ab oc.m. Vlti lauāt manꝰ suas solū post comestionē, vt illi qui in fine quadragesime post ieiunium confitent.in tpale eternū pmiū cōmutantes. Sed sicut nobiles lauemus añ ⁊ post manus. Secūdo ponit locus vbi xps ieiunauit.quia in deserto. Desertū essi dicitur a desertiōe omis boni corpalis.quia nec delicata cibaria.nec iocunda societas. nec suaues melodie, nec delicie aliq̄ sunt ibi.ꝑ quod signatur q̄ ieiuniū nostrum debet esse a delicijs separatū. Et ideo ecclesia ordinauit q̄ cibaria delectantia vt carnes oua ⁊ caseus.in hoc ieiunio penitus nō gustentur. Sunt añt multi qui ita deliciose ⁊ intm comedūt q̄ nullam austeritatē vel penam sustinent in ieiunando, qui licz q̄ntum ad culpam vitando mandatum ecclesie seruent.tamen q̄ntum ad meritū et satisfactionem sunt quasi reputandi nō ieiunare. Isid. Spernit ieiuniū quod delicijs compensat. Cuius ratio est.quia ieiunium indicitur. vt caro domet ⁊ puniatur ⁊ spūi subijciatur.⁊ vt carnis vicijs ⁊ concupiscentijs facilius resistatur.quod totū euacuatur ꝑ illos qui sic ieiunant. Et ideo nō seruant ꝓceptum de ieiunio q̄ntum ad intentionem legislatoris.quod dns reputat quasi non factum. Zacha.vij. Cum ieiunaretis nunq̄d ieiunū ieiunastis mihi q.d.non. Tale est ieiuniū sarracenoꝝ qui omnia cōmestibilia sua bona seruant ⁊ comedunt in sua execrabili quadragesima. Carissimi differre debet ieiuniū xpianoꝝ. a ieiunio sarracenoꝝ. Item sicut desertuz a desertione denoiatur.ita homo in hoc sacro ieiunio debet deserere vicia ⁊ peccata. Esa.lviij. Hoc est ieiuniū quod elegi. dissolue colligationes impietatis. solue fasciculos deprimētes. Quia vt di. Hieron. Qui ieiunāt ⁊ prāua agunt demones imitantur. Debet essi homo deserere mundū in hoc sacro ieiunio quantū potest.quia vt dr.i. Job.v. Totus mū.in mali.p.est.esa. lij. Exite de medio eius pple meus ⁊ ne participes sitis inquinationis. Carissimi deseramus in hoc sacro ieiunio mundū ⁊ peccata.⁊ faciamus cū deo pacem.⁊ si nō pacem.treugam tamen aliquā cōponamus vt nō eum in hoc sacro tpe impugnemus quia durū nobis esse deberet semper contra stimulū calcitrare. Timendū est valde ne deus nobis irascat.quia ei nō ē qui possit resistere. Job.ix. Deus cuius ire resistere nemo potest.⁊ sub quo curuant qui portant orbem. Quāuis essi deus sit valde dulcis.tamen si irascitur est valde fortis. Aceruz essi quod fit ex dulci vino magis est potens q̄ quod fit ex labrusco. Hebr.x. Horrendū est incidere in manus dei viuentis. Tercio ponitur mouens qd xpm ad ieiunandū mouit.quia ductus a spū sancto.vt di. Gre. Spūssanctus ergo eū mouit. Unde alius euangelista di. Erpuit eum spūs in desertum. Mar.i. Ubi nota q̄ ypocrita qui ducit ad ieiunandum.⁊ auarus qui ducit ab auaricia. ⁊ qui non habet quid comedat.libenter essi comederet si haberet. ⁊ qui nō habet appetitū comedendi ⁊ de hoc dolet.⁊ qui ieiunat pter infirmitatē vt sanetur.⁊ qui ieiunat vt postea melius comedat. vt gulosus.omis isti nō ducunt ad ieiunādū a spūsancto.⁊ ideo omnes tales nō remūerant a spūsancto. sed ab eo ꝓpter quod ieiunauerunt remunerati sunt. Math.i. Amē dico vo.remuner.s. Carissimi nō simus de numero talium sed moueat nos spūssanctus. Quarto ponitur finis ꝓpter quē xpus desertum ad ieiunandū intrauit. q̄ vt temptaretur a dyabolo. Christus essi venit vt gigas humanenature.⁊ ideo spōte iuit ad campū seu locum certaminis vt cum dyabolo certamen singulare iniret. vt qui omes vicerat vinceretur a solo.⁊ ꝑ xpm victorē omis ab eius ptate liberarent ad regnū finaliter transituri. Coll.i. Qui eripuit nos de potestate tenebraꝝ.i. demonū ⁊ transtulit in regnū filij dilectionis sue. Uñ cantamus Caput draconis saluator ꝑtriuit ab eius potestate nos omis eripuit. Et hoc ē quod xps ostendit. Lu.xi.v. Cum fortis ar.cus-

at.su.in pa.s.oī.q̄ pos.si aūt for.eo supue-
F uia.uni.at.eius.auf.in qui.cōfi.ꝛ spo.ei.
dis. ¶ Et attēde q̄ in hoc xp̄m imitari vel
le nō debemus.vt scz a dyabolo tēptari ve
limus quin potius petimus quotidie di.
Et ne nos indu.in temp. Matb.vi. Quā
uis essi temptari ꝛ nō supari dignū sit co
rona.tñ tēptari velle p̄sumptuosum est.ni
si quis vt xp̄us essz de victoria certus.qui
erat firmatus in bono nec poterat vinci.
Sicut status eēalis ē pfectus.tamē velle
eēari est p̄sumptuosum.nisi cū adiectio
ne.velle se bene bñe.sicut di.aplus.i.Thi.
iij.Qui eēatum desiderat bonū opus desi
derat.Oportet aūt ep̄m modestū esse ꝛc.
Sz illud vt tenek cōsecutiue quo ad nos
quia quando desertū pñe intramus hoc
ꝓsequimur.qz tunc a dyabolo maxime tē
ptamur.Ecc.ij.Fili accedens ad seruitu
tē dei sta in iusticia ꝛ timore.ꝛ p̄para aiaz
tuam ad temptationē.qz vt di.Gre.Il
los pulsare negligit quos quieto iure pos
sidere se sentit. Hic cadit exemplū illius
G qui vidit in ciuitate solū duos demones.
ꝛ supra monasteriū multa miha.Et sic pa
tent p̄ambula ieiunij xp̄i. ¶ Secūdo po
nit ipsius xp̄i ieiunū qđ pegit.qz cū ieiu
nasset.xl.diebꝫ.Ubi nota q̄ ieiunū est sa
tisfactoriū.cōseruatiuū.ꝛ meritoriū. Pro
pter p̄mū ieiunant pententes. ꝓpter se
cundū ꝛ tercū iusti ꝛ innocētes.q̄ nō bñt
satisfacere.sed indigent ꝓseruari ꝛ mereri
Nullo aūt istoꝝ modoꝝ xp̄s indiguit ieiu
nare. Non primo mō.qz peccatū nō fecit.
nec dolus inuentus est in ore ipsius. vt dz.i.
Pe.ij. Silr nec secūdo mō. cū cōseruari
nō indigeret.cū esset cōfirmatus in bono.
imo ipse alios ꝓfirmabat. Nec tercio mō
qz mereri nō indigebat.cū ab instanti sue
cōceptionis fuit infiniti meriti ꝛ p̄mij eo
q̄ eius aīa verbo erat vnita.ꝛ p̄ ꝓsequens
semꝑ erat in gl̄ia ꝛ beata.licz q̄tum ad pri
mū accidentale meruit resurrectionis glo
riā.ꝛ iudex oīm fieri ſm hūanam naturā
Nam ꝓpter ea que passus est meruit glo
riā resurrectionis ꝛ superexaltari ſm hūanā
naturā. Phil.ij. Hūliauit semetip̄m.Et
sequit. Propter qđ ꝛ deus exaltauit illū
ꝛ de il.no.quod est su.om.no. Ieiunauit
ergo solū ꝓpter nos vt nos ad ieiunū in
uitaret. Si em̄ ipse qui nō indigebat ieiu
nare ieiunauit.quātomagis nos qui mul
tū indigemus dēmus ieiunare. Ieiuna
uit etiā vt ieiunio autoritatē daret. Si eī
ieiunij solū ab ecclesia esset institutū vili
penderek ꝛ a discolis dicerek.Quare xp̄s
nō ieiunauit.si nos voluit ieiunare. Et sic
p̄z quare ieiunauit. Sed quare tanto tpe
ieiunauit ad p̄fis sufficiat triplex rō. Pria
est figural'. Secūda est ex pte nostri. Ter
cia est ex pte dei. Ratio figuralis est. qz vt
di.beatus Gre. Virtus decalogi p̄ quatu
or libros sancti euāgelij custodit. Denari
us aūt numerus quater ductus surgit in
xl. Tunc ergo decalogi mādata p̄ficimus
cū quatuor libros sancti euangelij custo
dimus. Virtus aūt ꝛ pfectio pñe in cu
stodia mādatoꝝ ꝛ sancti euangelij ꝓsistit.
Juxta illud Matb.xix. Si vis ad vitā in
gredi serua mandata. Propterea xp̄s ie
iunauit.vt daret intelligi q̄ pñia q̄ in ieiu
nio repñtatur p̄ quadragenariū numerū
p̄ficit ꝛ figurat. ꝓpterea etiā moyses ꝛ he
lyas.xl.diebꝫ ieiunauerūt. Rō ex pte nr̄a
est.qz vt di.Gre.nos quoq̄z in hoc morta
li corpe ex quatuor elementis subsistimus
p̄ cuius corpis voluptates p̄ceptis dñicis
ꝓtra im̄.que p̄ decalogū sunt accepta.qz
ergo p̄ carnis desideria que ex quatuor ele
mentis causant. decalogi p̄cepta ꝓtempsi
mus.quare dignū est vt carnē quaterde
cies affligam⁹. Appē.xviij. Quantū gl.se
ꝛ in de.fu.tā.da.il.toꝛ.ꝛ luctū. Ratio ex p̄
te dei est q̄ deus voluit ꝛ semꝑ vult q̄ oīa
bona nr̄a ab eo recognoscam⁹ tanq̄z feuda
rij.feudū recognoscūt a rege. Mat.xviij.
Simile est re.ce.ho.re.qui vo.ser.su.ꝛ tr.
il.bo.su.i.Coꝛ.iiij. Quid bēs q̄ nō acce
pisti ꝛ Et in huius recognitionē deus dec
mas ꝛ primicias mādauit sibi offerri. In
ter alia aūt bona q̄ a deo bēmus est tps. et
ideo vt decimā ꝛ primicias tpis deo offe
ramus.xl.diebꝫ ieiunare debemus. Nam
cccxvij. dies sunt decima totius anni ꝛ alı
quantulū plus vel potius hō q̄z deus dec
piat. Tres autē dies ieiunij quatuor tpm
semꝑ in quadragesima veniūt.qui ꝓ primi
cijs cōputant. Duodecim esn̄ dies ieiun
oꝝ quatuoꝝ tpm ſm.xij.meses ꝓ primicijs
cōputant. Nam primicia est de.xxx. pub

vna. Et ideo ꝑ quolibet mense vna die ie
iunare debemus vt primicias deo redda
mus. Tres ergo dies quatuor tpm q̄ sem
ꝑ in quadragesima eueniūt adiūcti. xxxvij
faciūt. xl. Et ideo quadraginta diebus ie
iunauit. vt ostenderet q̄ tm̄idem nos ieiu
nare debemus vt deo decimas & primici
as tēpis offeramus. Et ꝓterea quatuor
p̄cedentes dies sunt additi ad. xl. vt nūe
rus quadragenarius sit cōpletus quē ie
iunare debemus. Et nota q̄ in his oīb̄
xl. diēb̄ nō est passus famē. sed in fine di
erū esurijt. Et hoc est quod di. Et cū ie. xl.
die. & xl. noc. esu. Quod est ꝓtra multos,
qui in ieiunio nullā famē sustinere volunt
sed in media die statim comedūt dū fame
scunt. Et etiā addit noctes. ne diceret̄ co
medere in nocte. Q̄ autē tot diēb̄ ieiu
J nare potuit dīnitatis fuit & q̄ postea esurijt
hūanitatis fuit. & sic p̄z primū. Secūdo
ponit pugnā quā xp̄s post ieuniū habuit.
q̄ acce. tēp. Vbi nota q̄ sm̄ Gre. tota ista
tēptatio nō interius sed exteri⁹ fuit. Nos
vero ex corruptione primor̄ pentū nati et
interius & exterius temptamur. sed xp̄us
accepit carnem sine c̄upiscentia aliqua ō
statu primor̄ pentum ante peccatū. Un
de sicut primi parentes ab eodē temptato
re. scz lucifero solum exterius temptati fu
erunt. sic & xp̄us. Idem ergo temptator fu
it. & de eisdem vicijs temptauit & eodem
mō. nisi q̄ tunc intrauit serpentē & p̄ ipsum
loquebatur. mō aūt formauit vnū corpus
hoīs de aere in quo loquebat̄ & videbatur
homo & venit ad xp̄m in desertū quod erat
inter hiericho & hierusalem & habuit bar
bam ꝓlixam more iudeor̄. vultum dimis
sum in terram & habitum religiosum. p̄tē
debat eīm exterius magnā sanctitatē & in
modo loquendi magnā prudentiā. & qua
si videbatur q̄ venisset ad eū visitandi cau
sa. Et quia astutus & callidus temptator
homini ꝓfecto deputatur ad pugnā. Chri
stus aūt & adam fuerūt ꝓfectiores hoīes q̄
vnq̄ fuerūt. Lucifer aūt qui p̄ excellentiaz
temptator⁹ & ab effectu suo oīb̄ alijs de
monibus est callidior & sagacior. Et ideo
ꝓtra primū hominē pugnauit & vicit. Et
similiter ꝓtra xp̄m pugnatur⁹ accessit quē
nō vicit. sed ab eodem totaliter ē devictus
Et attende q̄ dēmones cadentes de celo
ad homines expugnandū in hoc aere cali
ginoso piter remanserūt. & hoc ē quod hic
dicit. Et accedens temptator. Tempta
uit autem xp̄m de tribus de quibus p̄ios
pentes tēptauit & oēs tēptat. Nā primos
pentes primo de gula temptauit dum po
mū pulcrum visu & delectabile ad vesce
dum ostendit. Secūdo de superbia tem
ptauit dum eis dixit. eritis sicut dij. Ter
cio de auaricia temptauit. dum subiungit
scientes bonū & malū. De auaricia ergo &
cupiditate sciendi temptauit. Nam vt d.
Gre. nō solum cupiditas in appetitu hab̄
di tempalia sed etiam in appetitu scientie
quia de auaricia rerū eos temptare nō po
terat. cum ipsi fuerint p̄ deum bonor⁹ om
nīū mūdi meri dīi constituti. vt p̄z Gen.
i. De his tribus similiter dīm temptaut
scz gula. superbia. siue vana gloria. & auari
cia rerū. Primo ergo xp̄m tēptauit de gu
la d. Si fi. dei es dic vt la. is. pa. fi. Ergo
In pugna xp̄i primo cōtra gulam agit. q̄z
nisi prius hec refrenetur frustra cōtra alia
vicia laboratur. Est eīm gula clausura por
taz siue porta castri. & ideo nisi ipa bene fir
metur & custodiat̄ oīs inimici intrabunt
quia ipsa inimicis aditū pandit vt p̄lient̄
Et attende q̄ dyabolus principaliter expe
riri volebat an xp̄us filius dei esset & ideo
ait. si fi. dei &c. Habebat eīm rōes p̄ q̄bus
dum eīm opa solius dei eum facere vide
bat credebat eū esse deū. scz dū humana fa
ciebat credebat eum esse hoīem. Quia si
sciuisset eum fuisse filiū dei & p̄ eius mor
tem principatum mundi sibi p̄ eum aufer
ri. nūq̄z temptasset eum. nec procurasset eī
crucifigi. vt di. Aug⁹. i. Cor. ij. Si eīm co
gno. nūq̄z dīm glorie crucifixissent. i. cru
cifigi procurassent. Sed xp̄us ita sapienter
respondit q̄ semp in dubitatione eum reli
quit. d. Non in solo pane viuit homo. &c.
q. di. Si cōpateris mihi prius deberes
cōpati anime q̄z corpi tanq̄z meliori. & per
suadere mihi cibum anime. qui est verbū
dei. quod habet animā illuminare. ꝑs. Lu
cerna pe. m. vr. tuū. Habet animā sanare.
ꝑs. Misit verbum suum & sanauit eos.
Sapiē. xvi. Nec̄z herba nec̄z malagma
id est emplastrum sanauit eos. sed sermo

tuus domine qui sanat vniuersa. Habet animam debilitatam sustentare. ps. Da/nis. i. verbum dei. cor hoīs confirmat. Habz aīam pollutam mundare. Joh. xiij. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonem quē lo/cutus sum vobis. Habet aīam impugna/tam defendere ⁊ liberare. Eph̄e. v. Galeaz salutis assumite. ⁊ gladium spūs quod ē verbuz dei. Hebre. iiij. Viuus est sermo dei ⁊ efficax. ⁊ penetrabilior omni gladio an/cipiti. Habet aīam letificare. Luce. i. Ex q̄ fest. v. sa. t. in au. m. exul. ⁊c. Et habz ani/mā beatificare. Lu. xi. Beati qui au. ver. d. ⁊ cu. illud. Ergo si verbum dei cōferat tot bona. hoc debuisti mihi psuadere. ⁊ nō ci/bum qui perit. Joh. vi. Operamini nō ci/bum qui pit. hz qui pmanet in vitam eter/nam. Tel. q. di. Alius est modus viuēdi ꝑ cibū materialē. Nam moyses in col loquio diuino. xl. diebz ⁊ xl. noctibz simi/liter ieiunauit. vt p3. Exo. xxxiij. ⁊ ideo si/ne pane possum viuere cōtemplando deū Secundo temptauit eum de vana gloria cū eum in sanctam ciuitatem assumpsit. s. hierlm supra pinnaculū templi statuens Sed nunq̄d videbaᷓ dyabolus eū depor/tans. Responsio. Credebat eū demon vi dei. sed xp̄s sic agebat q̄ a nemine vide/batur. Et sic di. Gre. Non est mirū si xp̄s a dyabolo se portari pmisit cū a mēbris su/is ipse pmisit se crucifigi. Nōne mēbrum dyabolī fuit pylatus ⁊ iudei crucifigentes imo toraliter dyabolici. ⁊ dyabolo peiores fuerūt. Statuit ergo ip̄m supra pinnacu/lum templi: vbi leuite stabant ad legē po/pulum docendū. Quoddā repagulū fue/rat ad modum pulpiti p̄dicatoꝝ in facie tē/pli in alto consistens. Et ait illi. Si filius dei es mitte te deorsum. ⁊ hoc secure potes facere. quia scriptū est in. ps. Quoniā de/us mandauit angelis suis de te vt custodi/ant te ne forte offendas ad lapidē pedē tuū Quo intendebat dyabolus. Quia si mi/sisset se ⁊ nō lesisset se. temptasset eū de va/na gloria. Si aūt fuisset lesus temptasset eum de murmure ⁊ impatientia. sicut ia/nulum monachum quē dyabolus trahēs in sporta per eccliam di. eū ad paradisum velle ducere dū esset ꝑpe tectum. iecit ad terram. Et per hoc experiri scz volebat an esset filius. Sed christus non fecit quod dyabolus intendebat. ⁊ ita caute respon/dit q̄ semper eum in dubitatione reliquit ⁊ sicut dyabolus allegabat scripturas. ita christus respondebat per scripturas dicēs Scriptum est Deutero. vi. Non tempta/bis dominū deum tuum. Temptare deuz est quando homo p̄ virtutem a deo sibi da/tam potest se tueri ⁊ cōseruare salutem et vitam suam. ⁊ ipse non vult ea vti. sed cō/mittit se fortune ⁊ prouidentie dei. di. Ad iuuet me deus si vult. Quod apostolus ꝓ/hibet. di. i. Corinthi. x. Neq̄z temptaueri/tis deum sicut quidam eoꝝ. ⁊ a serpentib⁹ perierūt. Contra quod apostolus dat no/bis exemplum in multis. vt quādo appel/lauit ad cesarem in iudea. vt patet Actuū xxv. Et quando damasci se fecit de muro deponi in sporta vt euaderet manꝰ inimi/corum. vt patet. i. Corinthioꝝ. xi. Et quan/do in grecia dixit se ciuem romanū. Actu. xxij. vt non flagellaretur. Et quando asse/ruit se pharisеum. propter quod pharisei irati sunt cum saduceis. ⁊ paulus euasit. vt patz Actuum. xxiij. Stulte ergo loquū/tur qui dicunt q̄ omnia sunt predestina/ta ⁊ de necessitate eueniunt. Multa enim potest homo precauere. ⁊ multa potest fa/cere ⁊ dimittere. Ecclesiastī. xv. Deus ab initio constituit hominem ⁊ reliquit eum in manu consilij sui. In eodem. xv. Ante hominem vita ⁊ mors. apposuit tibi ignez ⁊ aquam. ad quodcūq̄z volueris porrige manum tuam. Tercio temptauit eum ex auaricia cum duxit eum in montem excel/sum ⁊ ostendit ei omnia regna mūdi ⁊ glo/riam eorum. di. Hec omnia dabo tibi si ca/dēs adorauueris me. In quo mentiebatur sicut mendax est ⁊ pater eius. quia nec re/gna nec gloria eorum eius erant. nec pote/rat elargiri. Et attende q̄ adorari dyabo/lus petit tanq̄z superbus. ⁊ gloriam dei si/bi vsurpare desiderans. quia superbia eoꝝ semper ascendit. vt dicitur in. ps. Om/nes ergo qui ab hominibus gloriam de/siderant ⁊ honorem imitantur dyabolum Sapiē. ij. Imitantur autem illum qui sunt ex parte illius. Et nota q̄ malefici et diuini et sortilegi et multi tales offen/dunt deum. quia honorem deo debitum

dyabolo impediūt. dū aliquas obseruanti as facūt ꝙ p eū ꝙ ab eo aliquid volunt ha bere ꝙ scire. Et ideo oīs tales mandauit deus in ve. te. occidi. Exo. xxij. Maleficos ꝙ diuinos non patiaris viuere. Quia ꝙ honor soli deo debitus dyabolo ꝓferatur: nullo mō tolerare debemus. Et ideo xp̄us in oīb temptationīb alijs dyabolū patiē ter sustinuit. vērbū ꝓ verbo reddendo. hoc autem quod in dei iniuriā vertebaṫ noluit sustinere. sed dixit. vade sathanas. Dñm deum tuū adora. ꝙ il. so. ser. i. talis cultus ꝙ reuerēcia soli creatori ꝙ nulli creature de bet ab hoīb exhiberi. Quia vt di. Crisō. In ꝓprijs iniurijs patientē eē laudabile est. Iniurias aūt dei dissimilare nimis ē impiū hic possent multa dici de hoīb qui aliud q̄ deū adorāt ꝙ colūt. Quia aliq̄ di uitias. aliqui honores. aliqui filios ꝙ hoīes terrenos. aliqui corpus ꝓprīū quor deus venter ē. vt d. apl's Phil. iij. Quia vt di. Aug. Illud ab homīe colitur qđ p̄ ceteris diligit. Sed hec oīa dimittanṫ ad pñs in posterꝝ reseruanda. Et sic p̄z secundū. Ter cio ponit victoria quā xp̄s ex pugna habu it. qr tūc reliquit eū dyabolus tanq̄ vict? ꝙ ꝓfusus. Sed tanq̄ inuerecūdus ꝙ infir mus in morte xp̄i redijt ꝙ stetit supra bra chiū crucis: si posset in eo aliqđ malū ꝓspi cere. vt di. Aug. Et attende q̄ sup hoc sūt multe opiniones. s. an dyabolus qui ꝓfe cte ab hoīe de aliquo vicio vincī possit eū amplius de eodem vicio vel de alio tēpta re. vl' statim accedat alius dyabolus ad tē prandū. Et an dyabol? ab hoīe victus sta tim descendat ad infernū. vel alteri depu tetur ad pugnā. Omnia hec lectoris pru dentie reseruenṫ. Et sic patet terciū. Et qr post victoriā nō restat nisi corona. Et ideo quarto ponit corona. quā xp̄s ex victoria meruit. qr accesserūt angeli qui sc̄z in cer tamine longe steterūt. ne ꝓ angelor adiu torū vicisse credatur. Nos aūt in nostris tēptationīb ab angelis iuuamur. ꝙ ꝓ eos vincimus. sed xp̄s nō fuit in hac tēptatio ne ab angelis adiutus. Propterea ergo dr q̄ accesserūt angeli tanq̄ serui ad dñm ꝙ ministrabant ei. Sed in quo mīstraue rūt nō est certū. nec aliquis sanctor hoc d. Ministrabant ergo ei de quocūq̄ ei pla cuit. Sed ex quo euāgelista di. q̄ famē si cut verus homo patiebaṫ ꝙ di. angelos ac cessisse ꝙ ei mīstrasse. videt innuere q̄ in cibo ei mīstrauerūt. vel apportando cibū. vel seruiendo in cibo. Sic ergo ꝙ nos vin camus. vt āgeli cibū vite eterne ministrēt nobis. Et sic p̄z totum de euangelio.

Tractatus totus de materia quadrage simali. Sermo. xxxiij.

Circa nostrū ieiuniū quedaz vtilia ꝙ quasi necessaria videamus. Primo quare sit ieiunandū. Secūdo quo sit ieiu nandū. Tercio quare tanto tpe sit ieiunā dū ꝙ nō plus nec minus. Quarto quare isto tpe. sc̄z in vere sit ieiunandū. Quinto q̄re nō sp̄ eodē tpe sit ieiunādū. i. q̄re q̄dra gesima vadit alta ꝙ bassa. Sexto an oēs teneanṫ ad ieiuniū in quocūq̄ statu. Se ptimo in qua etate teneatur homo ieiuna re. Octauo qua hora sit comedendū. Mo no que cibaria debent comedi ꝙ que non. Decimo de frangentibus ieiuniū. ꝙ vtrū comestio electuarioꝝ vel potatio vel antici patio hore frangat ieiuniū. Undecimo. q̄ sūt illa que minuūt ieiunij meritū. Duo decimo qui sunt illi q̄ infructuose ieiunāt. Tredecimo vtrū iusti ꝙ innocentes tene antur ieiunare ꝙ quare. Quartodecio vtr existentes in mortali peccato teneantur ie iunare. ꝙ ad quid valeat eis. Primo que ritur quare sit ieiunandū. Ad hoc dicēdū q̄. ꝓpter sex rationes. siue ꝓpter sex bona q̄ ex ieiunio consequimur ieiunare debem⁹.

Primo. ꝓpter ordinē reparandū. Nā deus a principio ordinauit hominē vt in eo anima dñaretur carni. ꝙ caro obediret ꝙ subesset anime. sed ꝓpter bene comede re ꝙ bene bibere caro rebellat aīe ꝙ in hoīe dñatur. p ieiuniū aūt ei subijcitur ꝙ casti gatur. i. Cor. ix. Castigo corpus me. ꝙ in ꝛ. redigo. sc̄z aīe. Aug. Ieiunij mentē pur gat. sensum eleuat. ꝙ carnem spūi subijcit. Hoc fuit figuratū in Sara dña ꝙ agar an cilla. Ge. xvi. Sara vxor abraam anīa sponsa dei. Agar ancilla caro serua q̄ debet sub disciplina teneri ꝙ nō in delicijs. quia agar statim q̄ se cōcepisse vidit rebellauit domine sue ꝙ gratia sibi facta fuit abusa.

Ecc.xxxiij. Seruo maliuolo tortura: ⁊ cō/
pedes. mitte eum in oprationem ne vacet.
Secūdo ꝓpter dignitatem recuꝑandam.
Homo em̄ per rationem fm̄ quā factus ē
ad imaginem dei omnib creaturis fuit ꝑ
positus. ꝑ quā similis est angelis ⁊ capax
gratie ⁊ glorie dei. Gen̄. i. Faciam⁹ hoiez
ad imaginem ⁊ si. n. vt ꝑsit piscibus ma/
ris, ⁊ vo. ce. vniuersisq; b. ter. Sed ꝑ pec/
catum homo rōnem pdit. quia peccatū cō/
tra rationem est. ⁊ efficit similis bestijs. vt
di. Boe. ps. Homo cū in ho. esset nō intel.
cōpa. est iu. insi. ⁊ similis factus est illis.
Gula autem fuit principiū omnis peccati
ex qua luxuria generatur. quia gula ⁊ lu/
xuria sunt due sorores siue sunt mater ⁊ fi
lia. sicut ligna ⁊ ignis. Sicut ergo subtra/
ctis lignis diminuit ignis. sic ꝓpter ie
iunij gula ⁊ luxuria ⁊ oīe peccatū carnis
penitus refrenat. ⁊ ꝑ ꝓsequens homo vnit
ratione. ⁊ dignitatē recuperat quā amisit.
Greg. In pugna xp̄i prius contra gulam
agat. quia nisi prius hec refrenet frustra
contra alia vicia laborat. Tercio ꝓpter ve/
ritatē intelligendā. qđ est hoīs ꝓpria opera
tio. In hoie accidit sicut in mūdo. quia ex
humiditate resoluūtur vapores ascendentes
in aerem ⁊ claritatem solis obnubilantes
Sic est in stomacho. qr ex multo cibo resol
uunt fumositates ad cerebrū ascendentes
⁊ obturantes meatus spūum vitalium ꝓ
pter qđ homo incipit dormire. a quib fu/
mositatib intellectus ebetat. Isi⁹. Qui
nimis cibis vtunt. quātomagis ventrem
pascūt tantomagis sensum obtundūt mē
tis. sed subtracto cibo ꝑ ieiunium cōperen
ter minuūtur vapores. ⁊ subtiliātur spūs
animales. ⁊ ideo ieiunus melius intelli/
git veritatē. Exemplū huiꝰ hēmus in da/
niele qui per ieiunij triū hebdomadarum
eleuat⁹ fuit ad intelligendū visiones dei.
Quarto hostem nostrum scz dyabolū fu/
gat. vt in christi ieiunio dēmonstratur. qui
post ieiuniū dya. temptantē deuicit ⁊ fuga
uit. Mat. xvij. Hoc genus dēmoniorū nō
ejcit nisi in ieiunio ⁊ oratione. Quinto
quia gratiam dei impetrat. vnde antiqui
patres. quando aliquā gratiam a deo po/
stulare volebant ieiunium indicebant. Un
de moyses vadens ad loquendū deo vt le
gem ab eo recipet. ⁊ gratiā ꝓpl'o impetra/
ret. diebus. xl. ieiunauit. vt ꝑz. Exo. xxxiij
Sexto qr ad gl'iam paradisi pducit. qđ figu
ratū est in ieiunio helye. qui post ieiunium
quadragenariū ad montē dei oreb puenit
vt ꝑz. iij. Re. xix. ¶ Secūdo querit quō sit
ieiunandū. Ad qđ dicendū ꝙ vere ieiuniū
sex habere debet. ¶ Primū est vt hō prius
baptiset ꝑ veram ꝙtritionē ⁊ veram ꝙfessio/
nem vt dictū est supra in principio sermo
nis. Esa. lviij. Hoc est ieiunium quod ele
gi. Dissolue colligatiōes impietatis. ¶ Se
cundū est ꝙ homo firmū ꝓpositū hēat ab/
stinendi a peccatis. Si em̄ deus mandat
a carne mortua abstinere. multomagis a
carne viua. aliter talis vt dyabolus ieiu/
naret. ¶ Terciū est vt sit ieiuniū puū ⁊ in
quātitate ⁊ in qualitate. vt nec multū splē
dide. nec nimis comedas. ¶ Quartū est
vt sit ieiuniū letū. Math. vi. Unge caput
tuū oleo. s. leticie. Multi em̄ ex ieiunio effi
ciunt ita tristes ⁊ melancolici ꝙ totā famī
liam turbant. ¶ Quintū est vt sit ieiuniū
vere ⁊ nō simulatū. sicut ieiuniū ypocritaꝝ
qui exterminant facies suas vt appareant
hoīb ieiunantes. Math. vi. Et sicut sar
raceni. qui de die ieiunant ⁊ đ nocte come
dūt. ¶ Sextū est vt sit ieiuniū largum. ⁊ bo
nis operib mie sociatū. vt quod tibi sub/
trahis pauperi elargiaris. ⁊ alia opa mie
cū ieiunio fiant. ¶ Terciū querit quare
tanto tpe. s. xl. diebꝰ ⁊ nō plus nec minus
ieiunandū sit. Ad quod dicendū ꝙ ꝓpter
sex rōes. Primo scz vt latoz noue legis. s.
xp̄us cū latore veteris. s. moyse concorda/
ret qui tantūdē ieiunauit. ⁊ ideo tm̄ voluit
nos ieiunare. Secūdo vt ostendat ꝙ qua
tuor euangelia ꝑ decē ꝑcepta. ⁊ decē ꝑcep
ta ꝑ quatuor euāgelia replicata ducūt ad
plenā remissionē. q̄ ꝑ numeꝝ quadragena
riū designat. Tercio, vt totꝰ ānus decimet
vt dictū est supra. Quarto qr hoc tp̄s fuit
in natura ꝑfiguratū. vt patz in purgatione
mūdi. quā deus fecit in diluuio. xl. diebꝰ.
⁊ ideo ad purgationē miꝰis mūdi. s. hoīs
tm̄dē ieiunare dēm⁹. Quinto qr hoc tp̄s
fuit in scriptura ad pniam ꝑfiguratum. vt
ꝑz in ieiunio ninuitaꝝ. qui. xl. diebꝰ ieiu
nauerūt. Sexto qr hoc tp̄us est scriptura
significatū fm̄ omnes ptes sui. scz annos.

menses. septimanas. dies. ⁊ horas. Nam xl. annos pluit manna in deserto. xl. mensibus ꝓdicauit xp̃us in mũdo. xl. ebdomadas stetit in vtero matris. xl. diebus stetit in deserto. xl. horis stetit in sepulcro. Quarto quare isto tempe ⁊ non statim post epiphaniã. vt xp̃us ieiunamus. Ad quod dicendũ q̃ ꝓpter sex rationes. Primo quia hoc tempe scz in marcio in quo semp̃ quadragesima euenit. factus est mũdus ⁊ homo ꝓditus. Et ideo decens fuit. vt homo eodem tempe p̃ ieiuniũ ⁊ penitentiam reparetur ad vitam. Secũdo quia xp̃us ieiunij debet cum paschate resurrectiõis cõtinuari. quia ieiunio corpis debet succedere satietas ⁊ ꝓsolatio mentis que per sumptionem corporis xp̃i in paschate exhibet quod sanctificati sumere debemus. Et iõ nõ ieiunamus post ep̃iam vt xp̃s. vt sanctitas ieiunij cum resurrectiõis gaudio cõtinuetur. ⁊ vt sic sanctificati spũaliter cum xp̃o resurgamus ⁊ ipsi incorporemur p̃ ipsius corpis sumptionẽ. Aug. Cibus sũ grã dium cresce ⁊ manducabis me. nec tu me mutabis in te sicut cibum carnis. sed tu mutaberis in me. Resurrectio aũt nõ põt venire nisi prima dñica post passionẽ ⁊ ñi. que fuit facta. xv. luna primi mensis. ⁊ iõ eodem tempe recolit. licz nõ semp̃ eodez die. quia hoc nõ potest esse. Tercio q̃ hoc tempe mundus a vetustate hiemali renouatur. ⁊ ideo decens fuit vt etiam homo p̃ penitentiam renouaret ad vitam gratie. Eph̃x. iiij. Renouamini spũ men. vestre. Quarto quia hoc tempe maxima necessaria est medicina. quia hoies ⁊ bestie ꝓpter abundantiã sanguinis magis ad luxuriã mouent. Vnde omma in humorẽ modo ꝓsurgunt. Quinto q̃ hoc tps magis accedit ad equalitatem diei ⁊ noctis. frigoris ⁊ caloris. ut ex ipo tempe ãmoneamur ab inequalitate vicioꝝ recedere ad virtutes que in medio consistunt sicut vicia in extremis. ⁊ ideo inequalia sunt. q̃ gulosus habet manus os cũ ventrem. Sexto vt oñ datur q̃ ad gloriam resurrectionis nõ p̃ uenitur nisi per penitentiã ⁊ carnis afflictionem. quia nõ est seruus maior dño suo. Job. xiij. xp̃us autem sic puenit. Vñ mater filioꝝ zebedei fuit rogans q̃ petijt filios ante regnare cũ pati. vt patz Matth. xx.

Quinto queritur quare nõ semp̃ eodẽ tempe ieunamus. i. quare quadragesima alta ⁊ bassa ꝓcedit. Ad q̃ dicendũ q̃ quadragesima nullo mõ eodem tempe occurrere potest. Cuius ratio est. q̃ pascha nũquo xp̃us ĩmolatus fuit oportet q̃ respondeat paschali ve. te. per quod figuratũ fuit quod incipiebat. xiiij. luna ad vesperã primi mensis. Primus autem mensis est in q̃ primũ lunare terminat. scz aprilis. q̃ in ipso semp̃ primũ lũare terminat. Nota ergo q̃ ãnus solaris ꝓtinet. xij. lunaria. ⁊. xij dies nõ cõpletas. Vnde si hodie esset luna prima sequenti anno eodem die esset lune fere. xij. Habet em̃ lũare. xxx. dies. ⁊ dimidium. quos multiplicando. p̃. xij. erunt ccc. liiij. dies. annus autẽ continet. cccl v. dies ⁊ sex horas. Pascha autẽ resurrectionis semper oportet esse in dominico die sicut xp̃s resurrexit. Luna em̃ in parasceue semp̃ debet esse quasi plena. vt scz bẽat ad minus. x. dies ⁊ ad plus. xx. quia xp̃s plena luna passus est. Ex his ergo patet quare quadragesima nõ potest occurrere vno mõ sicut festa sanctoꝝ. in quibus obseruãtur menses solares ⁊ nõ lunares. sicut hic q̃ omnia supradicta nõ possunt semp̃ eodem tempe occurrere. Sexto queritur an omnes in quocũq̃ statu teneanť ieiunare. vt laboratores. viatores. ifirmi. pauperes. pueri lactantes. Ad hoc dicendũ q̃ hoc quadragesimale ieiunũ de iure positiuo est. In iure autem positiuo hoc est obseruandũ q̃ semp̃ recurrendũ est ad intentionẽ legislatoris. Intentio aũt legislatoris in hoc ieiunio fuit inducere hoies ad virtutẽ abstinentie moderate. vt vires ieiunãtiũ nõ excedat. Et ꝓterea sacerdos pt̃ discretionem cũ oĩbo in hoc ieiunio ex causa rõnabili vbi recte iudicat q̃ legislator dispẽsare deberet. De laboratoribo ergo distinguendũ ẽ vtz sint diuites vel pauperes. q̃ diuites tenenť. Non em̃ oportet eos tota die laborare. Pauperes vero si pñt sufficienter sibi ⁊ familie sue necessaria acquirere modicum laborando. puta quia modica hora multum lucranť vel quia leuẽ autem exercent que non debilitat eos. tũc tenenť Aliter vero non tenentur ad totum sed ꝓ

posse ad partem. Viatores autem qui ex tali arte victum querũt. qui ambulare nõ possunt ieiunando similiter nõ tenent ad totum. Alij vero viatores spontanei si taliter differre nõ possunt puta. quia est festum tempore ieiunij. vel quia ieiuniũ invenit eos in via. vel quia habẽt necessarios pfactis suis. & eundo comode ieiunare non possunt. similiter nõ tenentur ad totum. sed sicut possunt ad partem. Infirmi autẽ si eos offendit ieiunium vel cibi ieiunij nõ tenent. nõ tamẽ debet esse quantũcũq; modica offensio. pro qua ieiuniũ frangãt & cibos phibitos assumant. Pauperes autẽ mendicantes si in hora comestionis nõ tm acquisierit vt eis sufficiat vel quia ex pcedenti inedia nimis debilitant nonam expectare non tenentur. aliter autem tenentur. Pueri autem infra. xx. annum non tenẽtur. sed bonum est q; ante sicut possunt incipiant ieiunare. & in septimana aliquo vel aliquibus diebus ieiunent. Mulieres vero lactantes nõ tenent ad tonũ si ex hoc pueris deficeret nutrimentũ vel nimis molestarentur ex hoc. sed debent vt possunt ieiunare in pte. Omnia tamen ista debent fieri de licentia sacerdotis. ¶ Et queritur vlterius. vtrũ frangens ieiuniũ ꝓter predictos modos peccet mortaliter. Et dicendũ q; sic. si hoc facit ex ꝓtemptu vel sine rõnabili causa. q; mandatũ ecclesie sicut mãdatũ dei obligat. iuxta illud. Lu. x. Qui vos audit me audit. & q; ꝛc. ¶ Septimo queritur. in qua etate homo tenetur incipe ieiunare. Ad quod dicendũ q; a. xxi. anno homo debet totã quadragesimã ieiunare. ante aũt nõ tenet. q; vsq; ad illud tpus natura multo indiget nutrimento ꝓpter nutritionẽ & augmentationẽ. quã habet in corpore facere. Nam vsq; tunc homo nutrit & crescit. Sed bonũ est vt puer añ hoc tẽpus ieiunare incipiat. ¶ Octauo queritur. qua hora homo debeat comedere quando ieiunat. Et dicendũ q; ieiunans hora. ix. debet comedere & nõ ante. Cuius ratio est q; ieiuniũ debet esse penosum. a medio autem die vltra ieiuniũ incipit esse penosum ante aũt pax vel nihil. q; calor naturalis ꝺ nocte redit ad interiora sicut sol. & totam nocte in digerendo cibũ laborat. De mane aũt vt sol ad exteriora redit transmittẽdo cibũ digestũ ad mẽbra. & hoc facit vsq; ad medium diem. media aũt die calor naturalis nõ habet in quod agat. & ideo reflectitur supra stomachũ. & ꝙsumit hũiditatem eius. & ex tunc homo incipit debilitari & ieiuniũ incipit esse penosũ. ante aũt pax vel nihil est penosum. Ihñ Jnno. di. q; neq; putandi sunt ieiunare qui ante. ix. comedũt. quod intelligo per magnã horã. vt in tercia vel in media die. Sufficit enim q; nona inueniet hoiem comedentẽ in mensa. alias oporteret eum habere astrolabiũ ad horam nonã cognoscendã quod nõ est necessariũ. Sed ꝓtra de religiosis qui media die comedũt. Et dicendũ est q; verũ est in quibusdam ieiunijs voluntarijs non ab ecclesia institutis: sed in ieiunijs ab ecclesia institutis ipsi obseruãt horam nonam & seruare tenentur sicut & alij. Exemplum ionate q; comedit añ horã. & ꝓpter hoc venit plaga dei in ꝓphm vt pz. i. Re. xiij. ¶ Nono queritur que cibaria in ieiunijs possint comedi. Ad hoc dicendũ q; carnes oua et caseus vbiq; sunt totaliter phibita in qua dragesima. Extra vero quadragesimã in ieiunijs ecclesie similiter carnes vbiq; sũt phibite. Oua vero & caseus possunt comedi fm ecclesie ꝙsuetudinẽ diutius appropinquatã. ¶ Decimo queritur. an potatio ante comestionem. vel comestio electuarioꝝ vel tragee. vel anticipatio none frangat ieiuniũ Et dicendũ q; vini potatio añ comestionẽ vel comestio electuarioꝝ vel tragee post comestionẽ nõ frangũt ieiunũ. vt di. Jnno. papa. nisi ista ī fraudẽ sumant. vt sic fames tollatur. q; si sic fieret oĩno esset contra intentionem legislatoris. que debet respici tanq; principale in oĩ lege. Si ꝺs enim de mane comederet electuaria & bñ biberet certe nullam postea vsq; ad nonã famẽ pateret. & sic illuderet ieiunio & ecclie. Anticipacio aũt none per magnã horã. ita q; comedat in media die vel circa. omĩno frangit ieiuniũ. vt di. Jnno. nisi legitima assit causa. ¶ Undecimo queritur q; sunt q; minuũt ieiunij meritũ. Ad quod dicẽdũ. q; sunt ser. Primũ est mltoꝝ ciboꝝ sũptio & delectatio in eisdẽ. Secũdum ẽ magna mora in comedendo & multuz comedere

Tercium est comestio electuariorum. Exemplum de illo famulo domini richardi cardinalis qui videns familiam omni sero quadragesime electuaria comedere. comedebat ipse castaneas ex quo de electuarijs habere nō poterat. Quartum est potatio vini ante cōmestionem. Quintum est impatientia ⁊ perturbatio familie. Exemplum de illo qui dum ieiunaret totam familiam conturbabat. Cui apparuit beata ẏgo di. q potius faceret elemosinas ⁊ nō ieiunaret. Sextum est occupatio in re illicita vt tollatur tedium ieiunij. vt illi qui ludunt ad taxillos. Deius autem his oībus est nō ꝓfiteri in principio quadragesime. ¶ Duodecimo queritur qui sunt illi qui infructuose ieiunant. Ad quod dicendum q sex genera hominū infructuose ieiunant. scz ypocrite qui ieiunant vt boni reputentur. Et illi qui non habent vt comedant. libenter enim comederent si haberēt Et illi qui non habent appetitum comedē di ⁊ de hoc dolent. Et illi qui ieiunant propter infirmitatem cauendā vel reuma. Et illi qui ieiunant propter auariciam vt bursę pcant. Et illi qui ieiunant vt sapidius ⁊ melius comedant. vt gulosus ⁊ delicios⁹ ¶ Tredecimo queritur vtrum iusti teneantur ieiunare ⁊ quare. Ad quod dicendum. q quantūcūqz iusti ⁊ innocentes ieiunare tenentur. Et hoc ꝓpter tria. Prīo vt obediant mandato ecclesie quod ita obligat sicut mandatū dei. Luce. x. Qui vos audit me audit. Secundo vt eis meritum augeatur. Non enim solum peccatores affliguntur in ista vita. sed vt plurimū iusti ad augmētum glorie. vt patz de Job. Tercio vt a malis pseruentur. Est enim ieiuniū purgatiuū ⁊ pseruatiuū sicut medicina. ¶ Quartodecimo queritur an existentes in peccato mortali teneantur ieiunare ⁊ ad quid valeat eis. Et dicendum q status peccatoris est sicut status infirmi. Unde sicut infirmus magis indiget confortari qz sanus. cuius cibus non cōuertatur in corpus suum sicut cōuertitur in corpus sani. sic peccator magis indiget ieiunare ⁊ bene facere qz iustus. cuius ei non tantū ꝓsit. Valet autem ieiunium ⁊ alia bona opera q facit peccator in mortali existens. quātum ad multa alia qz quis ad primum esset tale vite eterne nō valeat. Ad que bōa valeat require alibi. quia hoc nō est de pñti materia. Et tantum de dubijs istis.

¶ De epistola Sermo. xxxiij.

Hortamur vos ne inuacuū gratiaz dei recipiatis ij. Cor. vi. Sicut dr eccls. iij. Omnia tps habent. Et omni tpe debemus spūalibus intendere. iuxta illud. ps. Benedicā dño in omni tempe. tñ hoc tpus est specialius ab ecclesia ad lamenta penitentie ⁊ spūalem miliciam instituū. Et ideo oēs xpiani xpi milites debent mō in spūali bello contra carnē. mundū. ⁊ dyabolū fortius dimicare. q fortius instat bellum. iuxta illud. Ecc. ij. Fili accedens ad seruitutē dei. sta in iusticia ⁊ timore ⁊ ꝓpara aiam tuā ad temptationē. Et ideo apl⁹ xpianoz capitaneus ⁊ magister in hac epistola omnes fideles hortatur. vt gratiam dei qua possint hoc piculo de hostibus triūphare recognoscant ⁊ ipsam nō negligāt. sed vtantur. quia per ipsam possunt hostes deuincere ⁊ in omnibus virtuose agere. ⁊ tandem ad regna celestia pueire. Propterea dicebat apl's. i. Cor. vi. Gratia dei sum id qđ sum ⁊ gra. e. in. m. va. nō fuit. In hac ergo epla apo. tria facit. Primo em̄ hortatur vt grā dei vtentes bona opa inchoemus. In principio epl'e. Secūdo nos hortaī vt in hīs opibus inchoatis de bono in melius pceedamus ibi. Sed in oibz exhibeamus nosmet. si. dei mi. Tercio nos hortaī vt bona opa inchoata in pseuerantia ꝓsumeremus ibi. Parama iusa de. cc. ¶ Primo ergo nos hortaī vt gratia dei vtentes bona opera inchoemus. Et qz bonū opus nō potest fieri nisi malū caueaī. ideo circa primū duo facit. Primo hortatur ad bonū. Secūdo dehortatur ad malū. s. vt a malo caueamus ibi. Nemini dantes vllam offensionē. Iterū circa primū duo facit. Primo ponit exhortationem ad bonum inchoandū. Et assignat rationem. Secundo ostendit tempus adesse ad bonū faciendū ibi. Ecce nunc tēpus accep. Di. ergo. Hortamur vos ne inuane gra. d. re. Et assignat rationē. qz dās premium iuuare. q ait Esa. xlix. Tpe accepto. scz

tempore gratie. ex. t. amouendo omnia impedimenta salutis ⁊ in die salutis. sc̄z quā do salus confertur quod est modo tpe grē adiuui te. cōferendo omnia necessaria ad salutem. ꝓpter duo ergo debemus incipere bene operari. sc̄z q⁹ oīa impedimenta remoueat. ⁊ quia gratiam ⁊ opportunitatem bene operandi confert. que duo homo naturaliter desiderat vt ꝓueniat ad salutez. ⁊ ideo dixit. Exau. te. Hec est maxima gratia quaz non debemus inuacuū recipere. Ubi nota ꝙ tunc dicit aliquis gratiam sibi factam recipere inuanū siue inuacuū. quando nō vrituree a ad finem illum ad quem grā illa fuit ei exhibita. vt si gratis accomodo tibi aureos vt lucreris. ⁊ tu tenes eos in scrinio sicut ille seruus neḡz qui ait Luce. xix. Dñe ecce mna tua quā habui repositam in sudario. Cui dñs ait. Quare nō dedisti pecuniam meā ad mensam. ⁊ ego veniens cum vsuris vtiqz exegissem illam. vnde ⁊ ꝑbus d. ꝙ vacuū est quod nō includit finem ad quem est. Et ꝓ hunc modū multas gratias a deo inuanū siue inuacuū recipimus. quia per ipsas finem intētum nō consequimur. ¶ Et inter alias octo sunt gratie quas peccatores a deo inuanū recipiunt. Prima est gratia filioz adoptionis ꝙ quā sumus a seruitute dyaboli liberati. ⁊ in filios dei adoptati. quod totum fit in baptismo. i. Joh. iij. Videte qualem dilectionem dedit nobis deus. vt filij dei nominemur ⁊ simus. Qui ergo post baptismalem gratiam iterū subdit se dyaboli seruituti inuacuū gratiaz adoptionis filioz in baptismo recepit. ij. Pet. ij. Canis reuersus ad vo. suū ⁊ sus lota in volutabro luti. Secunda gratia est celi apertionis ⁊ debiti solutionis. Nā xp̄us per sue passionis meritum gratis nobis celū aperuit. a quo iuste exulabamus. ⁊ ꝑcium soluit ꝙ quo tanḡ ꝙ debito primoz pentum in carcere infernī detinebamur. neqz celum ascendere poteramus. Apoc. iij. Qui habet clauem dauid. qui claudit. ⁊ ne. ap. aperit ⁊ nemo claudit. i. Pe. ij. Qui peccata nostra ptulit in corpore suo sup lignum. i. penam ⁊ ꝑcium pro peccatis nostris. Tunc homo hanc gratiam inuanū recipit. quādo nec celū vult intrare ⁊ maiorē se obligat quotidie pena peccatoz. dum peccata peccatis addit. propter que eterno cruciatui est deputandus Luc. xi. Fiunt no. hō. il. ꝓio. p⁹onib⁹. Tercia gratia est vie cognitionis. Nam xp̄us ad hoc venit in mundū vt viam eundi ad celum nos doceret. quā nullus docere poterat. quia nullus ascendit in celum nisi q̄ de celo descendit filius hominis qui semp est in celo. vt dr. Joh. iij. vnde ait. Ego sū via. Joh. xiiij. Et iterum. Ego sum ostiū. per me si quis intro. sal. In eodē. x. Hanc viam nesciunt extere nationes. ⁊ ideo salvari nō possunt. quia sine fide impossibile est placere deo. Hebre. xi. Cognoscere ergo deum per fidem. ⁊ eius voluntatem et eius iudicia magna gratia est. ps. Non fecit ta. o. na. ⁊ iu. s. n. ma. e. Hanc gratiā homo inuanū recipit quando ꝓ viam cognitam nō incedit. Christus clamat. Venite post me ego sum via. Venite per viam innocentie. ꝓ viam penitentie. per viam obedientie. ꝓ viam sanctitatis. ꝓ viam humilitatis. ꝓ viam pauꝑtatis. ⁊ pauci vadunt post eum. sed abeūt alius in villam suam. alius ad negotiationē suam. Et dicūt domino illud Job. xxi. Recede a nobis. sci. vi. t. nolumus. Item melius fuisset viam veritatis non cognoscere. q̄z post agnitionem retrorsum conuerti. i. Pet. ij. Quarta est gratia medicinaꝝ ꝑparationis. quia christus efficacissimas medicinas infirmo homini ꝑparauit. He medicine sunt sacramenta ecclesie que xp̄us in suo sanguine cōfecit. ⁊ homini a demonib⁹ sauciato adhibuit. vt patet in illa ꝑabola. Luc. x. Homo quidam descende. ab hieru. in hiericho ⁊ inci. in latro. ⁊c. Et q⁹ vt d. Aug. hec medicine sc̄z sacramenta ecclesie de latere xp̄i fluxerūt pendentis in cruce. ideo infinitaz habent virtutem. ita vt omnes in quacūq infirmitate sanent. ps. Qui sa. o. infir. tuas. He medicine nō sunt in exteris nationib⁹. ⁊ ideo eoꝝ plage sunt desꝑabiles. q⁹ nisi deus per miraculum faciat nullus eorum sanatur. Sed nos nō habemus nisi aperire os ⁊ dicere peccaui ⁊ recipere sacramenta ecclesie. ⁊ tunc spūssanctus intrat ⁊ totaliter sanat aiam. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. Hāc grām inuacuū recipit quicūq has medicinas spnit nec eas

vult sumere. q2 nec pñiam nec eukaristiaz sumit 7 stulticiat volens sine medicina salutem. qđ nõ potest esse. Lu. ix. Si quis vult post m. ve. s. ad salutẽ. abneget se. p amarã medicinã. 7 t. cr. su. i. penitentiã 7 sequatur me. Quinta est gratia administrationis. Deus em̃ magnã grãm fecit hõmini in eo q2 ordinauit q2 oẽs creature ei seruirẽt vt ad salutẽ facilius pueniret. Nam vt dicit Hebre. i. Oñs angeli sunt administratorij spũs in ministeriũ missi. ꝓpter eos qui hereditatem capiũt salutis. Celum etiã et sol 7 luna. 7 omnia sidera famulant hõi. 7 siliter quatuor elementa. 7 omnia terre nascentia. 7 breuiter omnia homini seruiũt ad salutem. 7 bona nature 7 bona fortune. Deut. vi. Que creauit dñs deus in ministeriũ cunctis gentibꝫ que sub celo sũt. De hac gratia dauid admiratur di. Dñe quid est homo q2 memor es eius. Et sequitur. Omnia sub. sub pe. e. ꝛc. Hanc gratiã inuacuũ recipit qui nõ ad salutem sed ad pniciem vtitur creaturis 7 bonis nature 7 fortune. vt qui in creaturis delectat plusq3 in creatore vt delicios9 vel qui creature plus seruit q3 creatori. vt auarus. vel q3 honorem deo debitum nõ creatori exhibet sed creaturis impendit vt sortilegi 7 diuini. vel qui diuinos honores sibi volunt impendi. vt superbi. Job. xij. Dilexerũt gloriam hõim magis q3 gloriam dei. Sexta est gratia expectationis. Homo em̃ peccãs mortaliter statim est dignus mortis eterne. q2 cõtra eternũ bonũ peccauit. 7 eterno bono se priuauit. sed dñs ex magna gratia 7 mia nõ statim ꝯdemnat eũ: sed expectat eum vt peniteat 7 eius misereat. Esa. xxx. Propterea expectat deus vt misereat nostri. Et q2 ista sit gratia magna. ꝯsidera illos qui statim post peccatum ad infernuz descenderũt vt chore dathã 7 abyron qui viuẽtes ad inferos descenderũt. vt patet Numeri. xxvi. Ita quilibet peccator esset dignus descendere. Et attende q3tum expectat multos. Sed audi esayã. Expecta. reexpecta. expecta reexpecta. vt vadãt 7 cadant retrorsum. 7 cõterant 7 illaqueentur 7 capiant. q2 longa expectatio est eis occasio plura mala faciendi. Deus tñ facit qđ in se est. Ecc. viij. Quia nõ ꝓfert cito contra malos sententia. filij hõim absq3 vllo timore perpetrant mala. Hanc ergo grãm inuacuũ recipit qui factus corpus semper di. cra. cra. 7 nunq3 redit ad arcam. In cuius figura dñs mandauit in Leuit. vt nũq3 corpus in sacrificio offerretur deo. Septima gratia est nuptialis vestitiõis. Deus aũt gratis induit omnẽ xp̃ianum vestem gratie virtutũ 7 donoz spũssancti. 7 facit eũ dignum nuptijs regni eterni. quã quicũq3 nõ habuerit. de nuptijs eternis expelletur. quia nõ est dignum vestitum sacco aulam regis intrare. Ista ẽ maxima gratia. Nullus vnq3 histrio ab aliquo dño talem vestem vel tle donũ recepit. Et q2 ista sit magna gratia patz. Quia xp̃us istam vestem nõ donat nisi xp̃ianis. Hanc ergo gratiam inuacuũ recipit quicũq3 hanc vestem ꝓpter catũ mortale ꝓiecit. 7 nudus remaner tanq3 ribaldus inter lusores. Contra quod dicit Apoc. xvi. Beatus qui custodit vestimenta sua ne nudus ãbulet. Octaua grana ẽ gloriose resurrectionis. Propterea enim xp̃s mortuus est 7 gloriosus resurrexit vt mortẽ nostram destrueret moriendo. 7 vitam reparet resurgendo. Hec sunt magna gratia. Quia ex iusticia est q2 morimur. et ex gra q2 resuscitamur 7 ũmortales sumus. Sed q2 glorioſi resurgamus. hoc est magna gratia quã expectamus. Phil. iij. Saluatorem expectamus dñm nostrum ieſuz xp̃m. qui reformauit corpus humilitatis nre cõfiguratũ corpori claritatis sue. Hãc gratiam inuacuũ recipit quicũq3 in quadragesima nõ mortificat corpus per penitentiam. vt in pascate glorioſus cum christo resurgat. quia vt di. apostolus. i. Cor. xv. Sicut granũ nõ surgit glorioſum cuz folijs nisi prius moriatur in terra. Sic homo non surgit in gloria nisi in mundo primo mundo moriatur. Colloss. iij. Mortui enim estis 7 vita vestra abscondita est cuz christo in deo. Ro. vi. ca. Si enim mortui sumus cũ christo: credimus q2 simul etiam viuemus cum eo. Deinde cum dicit Ecce nunc tempus acceptabile. Ostẽdit tempus adesse ad bonũ faciendum. quia nunc est tempus acceptabile in quo deus acceptat opera nostra. Est dies salutis in quo salus eterna ꝓfertur bene operantibꝫ.

B Ubi nota q̄ p̄ō eē quadruplex compatio
istius nunc. ¶ Prima ē p̄ntis ad futurū
q̄ p̄ns seculum est aptum ⁊ acceptabile
ad bene opandū ⁊ non futurū ecc.ix. Q̄ō
cunq̄ p̄ōt manus tua facere instanter op
are q̄ nec opus nec rō nec sapiētia nec scīē
tia erūt apud miseros quo tu ꝓperas Ez
vt dr. puer. xx. ꝓter frig̃ piger arare nolu
it. mēdicabit ergo in estate. ⁊ ñ dabit ei. q̄
si peccator vellet dare totū mūm. pena gut
ta aque in alia vita nō haberet. Exemplū
de diuite epulone. de quo lu. xvi. Et si tot̄
mōs rogaret. ꝑ vno damnato non exaudi
retur. quia in inferno nulla est redēptio vt
dr iob. vij. Nunc ergo est dies salutis. ¶
Scdo p̄ōt esse compatio p̄sentis tēpis
ad temp̄ vt. te. in quo viuebant boīes lō
gissimo tpe. et multa patiebant aduersa ⁊
tandē ad inferos descendebāt. q̄ nec scīē
tas nec iusticia. nec misericordia. nec ali
quid aliū valebat. iob. xxvi. Ibi cōstitura
est domus omni viuēti. Sed mō post mo
dicum laborē ⁊ quasi ꝑ nihilo dat vita eē
na et multis datur gratis sine labore. ecc.
li. Modicum laborani ⁊ inueni mihi mul
tam requiē. Statim modo quando mori
tur iustus vadit ad paradisum. Luce. xxiij
Hodie mecū eris in paradiso. Hoc verbuz
non potuerunt audire oēs sancti ⁊ ꝓphete
ve. testa. nec etiā Johānes baptista ⁊ tamē
vnus latro no. test. audire meruit. Nunc
ergo est tēpus acceptabile et dies salutis
¶ Tercio potest eē compatio quadra
gesime ad reliquū temp̄ totius āni. quia
hoc temp̄ ꝑcipue est dies salutis ab eccle
sia institutus ad delendum peccata. ad ex
pugnandum vicia ⁊ ad acquirendū glo
riam. In nūdinis vel foro inueniūtur om
nia necessaria et tūc debēt emi quia melī
forū habetur. Charissimi modo sūt nū di
ne bonorū anime. nā ecclesie sunt aperte. in
dulgentie dant. misse et oratōnes multi
plicant. et frequēter predicatōni insistitur
cōfessores sedēt peccata relaxare pati. Om
nia ergo sunt parata venite ad nuptias. ve
te hoc est tēpus acceptabile ⁊ dies salutis
in quo oīa renouātur. et ad fructifican
dum se parāt. ꝓter miserū peccatorē. Haz
aīalia et vmee ⁊ arbores incipiūt parere
de quo dñs cōqueri ꝑ hieremiā. viij. c.
d. Vilurus in celo cognouit tēpus suum
turtur et irūdo et ciconia custodierūt tēp̄
aduētus sui. popul̄ aūt meus ñ cognouit
iudiciū dñi. ¶ Quarto potest eē compa
tio p̄sentis tēporis ad futurū siue hodierne
diei ad crastinū. Hodie ergo est dies salu
tis. quia vt dicit Bernar. qui tibi ꝓmisit
veniā de cōmissis diem crastinū non spo
pondit. Et stultū est in crastinū differre.
quia vt dicit Bernū. Nil certius morte. et
nil incertius hora mortis. Multi intrant
de sero lectulū et de mane inueniūtur mor
tui. iob. xxi. Ducunt in bo. d. su. ⁊. i. tē. Ex
emplū de illo diuite. Lu. xij. qui dicēb ar.
Anima mea habes multa bona reposi. in
an. plī. requies. cōme. bi. epul. Et sequitur
Stulte hac noc. repe. ani. t. a. te. que autez
pa. cuius erūt? Propterea dicit. Eccl. v.
Non tardes cōuerti ad dominū ⁊ ne dif
feras de die in diem. subito enī veniet ira
illius. et in tempe vindicte disperdet te.
Sed multi faciūt sicut salomon dicit. ꝓ
uer. xxvi. Sicut hostium vertit̄ in cardi
ne suo. sic piger in lectulo suo. Hostiū cuz
rugitu vertitur in cardine sed nunq̄ inde
exit sic peccator in cōcupiscēcia sua clamās
o plus o plus. sed non dimittit eam De
inde cum dicit nemini dātes supp. sitis vl
lam offensionē de hortatur a malo vt scilz
a fratrum offendiculo caueamus. i. co. x.
Sine offensione estote iudeis ⁊ gentibus
et ecclesie dei. Et assignat huius ratōnem
dicens Ut non vituperet̄ mi. nos. scilz per
vos dum offenditis. et nos ñ imitamini.
Ministerium dr. officium. Ro. ij. Nomē
dei per vos blasphemat̄ inter gentes. Pro
pterea monet. pe. i. epla. ij. c. Conuersatōm
vestrā inter gētes habētes bonam vt in eo
q̄ detrectant de vobis tanq̄ de malefacto
ribus ex bonis operibus vos ꝓsiderātes glo
rificent deū. Et hic patet primū ¶ Secun
do nos hortat̄ vt in bonis op̄ibus inchoa
ris de bono ad melius ꝓcedamus. Et circa
hoc duo facit ¶ Primo hortat̄ ad ꝓfectū
virtutū in generali ad nullaz virtutē desce
dēdo Secūdo in speciali ad specialeſ de
scendēdo. ibi. In multa patia. Dicit ergo
Non recipiamus inuacuū gratiā dei. sed
in omnibz bonis et virtutibz exhibeamus
nos scilicet ego et vos sicut dei ministros

i.cor.iiij. Sic nos existimet hō vt ministros xpi. Deinde cū d. In multa patia vescendit ad pfectū spēalem in virtute. Et tāgit pfectū in.xvi.opibus virtutū siue in.xvi.virtutibus. ¶ Et primo ī patiēta d. Exhibeamus nosmetipsos in ombus sicut dei mīstros in virtutibus scilz in multa patiēta habita scz in tribulationibus.qz vt d. ps. Vulte tribu ius. ¶ Secūdo exhibeamus nosmet ipsos sicut dei mīstros in necessitatibus. vt scz in necessitatibus sanctoz et pauperū,p posse nostro subueniam⁹. Ro.xij. Necessitatibus sanctoz cōicantes.s. nīa bona temporalia. ¶ Tercio in angustijs q̄ sunt in subtractione eoz que hō desiderat. vnde surgit in eo cura ira et timor.heb.xi. Egentes angustiari.afflicti. Sic enim angustiatos cōsolari dēmus et eis cōpati et ꝓposse assistere.qđ elemosina magna est mat.xv. Infirmus fui et visi.m.in car.et.vt.ad m.ij.cor.x. Quis infir.et.e.nō infir.ꝛc. Vl nosipos dēmus exhibere patētes in angustijs si nobis ingruerit. ¶ Quarto in plagis nobis ab alijs illatis.in quibus sensus affligitur qđ fit dū libenter eas toleramus.i. cor.xi. In plagis supra modū a iudeis quinqes quadragenas vna minus accepi.ter virgisce.lum semel lapidat⁹ sum ¶ Quinto in carceribus in quibus libertas auferrur.et motus in quibꝫ dēmus ꝓficere ꝓ penitentiā ¶ Sexto in seditionibus.glo.i.cōmotionibus ppli contra nos maledicētis et blasphemantis.vt si populus cōtra nos cōmouetur et nos infamat et blasphemat tanqz seductoꝛes ꝓficiamus ꝓ patientiā et non deficiamus ꝓ impatientiā. ¶ Septimo in laboribus manuū voluntarie assumptis.act.xx. Ea q̄ mihi opus erant et his qui mecū sūt ministrauerunt manus iste.ij.thes.iij. In labore et fatigatione nocte et die laborātes Et infra. Si quis nō vult opari non māducet.ps. La.ma.tua.m.de.e.et de.ti.e. ¶ Octauo in vigilijs in quibus dēmus orare et pmeditare quid sit agendū et qualiter mat.xxvi. Vigilate et ora.ne intr.in temp. ¶ Nono in ieunijs volūtarijs et coactis vt d.glo.vt carnē nīam domem⁹ abstinētia esce et potus.inquantū valitudo pmittit vt di.apl's. Castigo cor.m.et in ser.re. Ītē vsqz in hāc horā esurim⁹ et sitimus et nudi sumus.i.cor.iiij ¶ Decimo in castitate mentis et corpis. Castitas em̄ corpis modicū quid est si ex affectu mēs nō procedit. In cuius figura mandatū est.leuit. xij.qꝫ ī purificatiōe duo turtures offerēt̄ur In quibus duplex castitas designatur lu. xij. Sint lumbi ve. pci. Hec est illa sacrōnia. de qua d.apl's ad heb.xij. Pacē sequimini cū oibus et sanctimoniā sine qua nēo videbit dēū Qz nihil coinquinatū introibit in illā.apoc.xxi. ¶ Undecimo in sciaꝫ et cauere amus qualiter inter mūdi ꝓspera et aduersa sit ambulandum.ephe.v. Videte quō caute ambuletis nō quasi insipientes Hō em̄ satis est ministris xpi habere castitatem ꝓpter seipos.nisi habeāt scripturarū sciam ad alios informandū. Osee.iiij. Quia tu scientiam repulisti,re.et ego te ne sacer.fungā.mihi.biere,iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meū et pascent vos scientia et doctrina. ¶ Duodecimo in longanimitate operis.vt non deficiamus.sed diu et ꝑstanter expectemus nō querētes hic remunerationē. Jac.v. Exemplū accipite fratres exitus mali longanimitatis laborīs et patiē ꝓpheras q̄ locuti sunt noīe dñi ¶ Tredecio in suauitate sermonis vt scz blandi et affabiles simus.eccl.iij. Cōgregatōi pauperi affabilē te facito Jn eod. vi. Verbū dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos Ex qz est quedā carnalis suauitas.et in ꝓpheris simulata.ideo addit spūsancto subdita vt fm̄ deum suaues et affabiles sim⁹ nō sicut illi qui ꝓ dulces sermones corda innocentū et simpliciū seducunt. ¶ Quartodecimo in charitate nō ficta. Charitas ficta scz vera appellat.quādo timore aduersitatis ab amico nō retrahimur.sed ex hoc possumus adiuuam⁹. ꝓuer.xxviij. Omni tpe diligit qui amic⁹ est. Ītē charitas non ficta est quādo sic est in corde et in ope sicut ostendit in verbo.i.io.iij. Fratres nō diligamus verbo neqz lingua.sed ope et veritate. Ficta ergo charitas est q̄ corde nō placuerat et opere nō implet sed solū per verba ostenditur.et non diligit ꝓsonam sed bona eius ¶ Quintodecimo in verbo veritatis ipz auctor et deuote predicando et ipm sploqndo quantūcunqz surgit tribulatio.col.iij. Verbum xpi habitet in vobis. Verbum

veritatis est xp̃us. Joh.xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Non ergo falsitas nō vero cōmiscere dēt. Prouer.viij. Veritatez meditabit guttur meū. ¶ Sextodecimo in virtute dei.qđ facim⁹ quādo in ip̃o confidimus ⁊ speram⁹ ⁊ non in aliq̄ alio. xvij. Maledictus vir qui ꝑfidit in hoīe. ⁊ ponit carnē brachiū suū. Benedictus vir q̄ cōfi.in.do,ij.cor.i. Ut non simus cōfidentes in nobis sed in deo. Et sic p̄z scd̄m.

Tercio nos aplūs hortat vt bona opa inchoata in pleuerantia ꝑsummem⁹. Cōsūmatio aūt boni in duobus cōsistit scz in expugnatione viciorū. ⁊ hoc facit in hac pte et dilatatione virtutū. ⁊ hoc facit post hāc ep̄lam. In hac ergo parte ad expugnatiōz et victoriā viciorū nos hortat di. Exhibeamus nos sicut dei ministros in expugnatione viciorū pugnātes ⁊ defendētes nos p̄ arma iusticie que sūt virtutes.i.thi.v. In dutri lorica fidei ⁊ charitatis ⁊ galea spei salutis ꝑ quę arma dēm⁹ nos defendere p̄ oēm modū.s.a dextris ⁊ a sinistris.ps. Cadent a latere tuo mi.⁊ de.m.a de,tuis. Itē dēmus nos defendere.vt transeam⁹ illesi p̄ gloriā hūani fauoris vt ibi non extollamur.et p̄ ignobilitatē.i.p̄ ꝓtēptū nostrū tanq̄z simus viles ⁊ ignobiles ⁊ inde non deficiamur ⁊ cōtristemur ¶ Per hec duo transiuit ipe apl̄s.vt p̄z act.xiij.quādo puerunt eū esse mercuriū ⁊ barnabam iouē ⁊ afferentes coronas voluerūt eis vt dijs sacrificare ⁊ statim posit tanq̄z vilissimos eos reputantes eiecerunt extra quitatē lapidantes Itē dēmus transire illesi p̄ infamiā qua dicimur mali.⁊ p̄ bonā famā qua dicimur boni ⁊ iusti.vt scz nō curemus si a quibusdā vituperemur.⁊ a quibusdā laudemur.i.cor.iij. Nihil aūt p̄ mimo est vt a vobis iudicer.aut ab hūano die. Sed cōtra hoc videt esse qđ dr Ecc. xi. Curā habe de bono noīe. Et dicendum est q̄ curandū est de bona fama ꝑpter hōrē dei.et sic loquitur auctoritas et nō est curā dum ꝑpter se.⁊ sic loquit apl̄s hic. Itē vincamus parma iusticie ⁊ nō curemus si reputemur vt seductores dūmō veraces sumus. Nā ipe xp̄s vt seductor est habitus Joh.vij. Alij dicebant.q̄ bonus ē. alij nō sed seducit turbas. Itē nō curem⁹ si simus habiti sicut.q̄ ignoti.s.a deo.i.non approbati.nec ab eo electi.q̄ cogniti sum⁹ hoc ē approbati.i.approbatorū opa facientes.i.thi.ij. Novit dñs qui sunt ei⁹. Itē non curemus si habiti simus tanq̄z morientes.glo. de vicio in vicium ruentes vt peccatores.q̄ ecce viuimus.i.in apto p̄ opa bona ostendimus q̄ viuimus deo ¶ Poterit etiā intelligi de morte corpali.q̄ ꝑpter miserias quas quotidie patiebant reputabantur quasi mortui ⁊ tamē veraciter viuebant. Itē vincam⁹ per arma iusticie vt si etiā affligam⁹ in corpe simus vt castigati.i.ad nr̄am correctōz recipiamus afflictionē sciētes illud ad heb.xij. Quē em̄ diligit dñs castigat flagellat aūt om.f.quē recipit. Et nō simus mortificati.i.nō ꝑpter hoc nos reputemus morti traditos.ps. Castigans castigauit me dñs ⁊ morti nō tradidit me Et si habiti simus quasi tristes in aīa simus tm̄ sp̄ gaudentes. Jac.i. Omne gaudiū.i.p̄fectū ⁊ integrū existimate fratres cū in tēp. va.inci. Item si habiti simus sicut egētes oī spirituali bono vel t̄palibꝫ diuitijs.non curemus.q̄ sumus multos locupletantes spūalibꝫ ⁊ t̄ris diuitijs.⁊ abūdamus nō solū quantū ad nos sed etiā quantū ad alios. Prouer. Est diues cū nihil habeat ⁊ ē paup̄ cū in multis diuitijs sit cōstitutus.i. cor.i. In oībus diuites facti estis in illo. Itē si habiti simus a multis tanq̄z nihil boni hūtes nec diuini nec terreni.nō curem⁹ quia veraciter nos sumus oīa possidentes scz p̄ contēptū ⁊ abiectionē in quo oīa possidentur Deut.xi. Omnis lo.qué cal.p.vestre.e.i.cor.iij. Omnia vr̄a sunt. siue paul⁹. siue appollo siue cephas. siue mūdus. siue vita siue mors. Et sic patet de epistola.

Dñica scda de euāgelio. Sermo. xxxv

Egressus iesus secessit in partes tyri ⁊ sydonis cē.mat.xv. Sicut dr.i.io.iij. In hoc apparuit filius dei vt dissoluat opa dyabolī. Ante siquidē xp̄i aduentū dyabolus possidebat hoīes mūdanos in aīa ⁊ in corpe. et ideo tunc tp̄is multi demoniaci fuisse leguntur ꝓpterea dyabol⁹ a dño p̄ceps

huius mundi appellatus est Jo.xij. Nūc princeps huius mōi eijciet foras Quoti die eīm iesus demonia expellebat vt euāgelia intuēti. Et iō mō demoniaci nīi ficti cīj nō apparēt. Et in hoc primis tribꝰ dīnicis diebꝰ quadragesime euidentē apparet Jn quibꝰ oībus de demonum expulsione narrāt De hac eīm materia p̄sens euangeliū recitat. Jn quo quidē sex p ordinē continentē. ¶ Primū est filij dei misericordia copiosa Jn principio euangelij ¶ Scōm est cananee virtuosa oratio. ibi. Ecce mulier chananea a finibus illis egressa cla. d.ei. Mi.m.do.fili.da ¶ Terciū m est xp̄i reīstēna siue duricies misteriosa. id ē misterio plena. ibi. Qui nō rīdit ei verbū ¶ Quartū ē collegij aplōꝝ intercessio affectuosa. ibi. Et accedentes dīs. eius ro. e. d. Di. eā. ¶ Quintū est ad discipulos ꝛ ad chananeā xp̄i rīnsio serioſa. ibi. Jpe aūt respon. air. Nō sum missus nīsi ad o. q̄ p̄. do irl̄. Et itez ibi. Nō est bo. su. pa. fi. ꝛ mit. ea. ¶ Sextū est chananee a xp̄o cōmendatio ꝛ exaudito gratioſa. ibi. O mulier magna est fides tua ¶ Primo ergo ponit filij dei misericordia copioſa. qz videns miserias nr̄as quibꝰ plurīꝫ in luto ꝛ latere oī famulatu sub durissimo pharaonis impio p̄mebamur. exiuit a patre ꝛ venit in mūm et egressus de paradiſo loco deliciaꝝ ꝛ beatoꝝ venit ad angustias nr̄as. vt ipas in carne nr̄a assumpta nobiscum expiretur ꝛ ab ipis nos finaliter liberaret. gal. iiij. At vbi venit ple. t. m. de. fi. s. fa. ex. mu. f. sub le. ꝛc̄ matth. xvij. Misereoꝝ sup turbam quia ecce iā t. iū. m. Hoc triduū est tps nature tpus scripture. s. legis ꝛ tps grē. Jn quo triduo dei misertus est turbe vniuerse terre. Exo. iij. Vidi afflictionē populi mei qui est in egipto ꝛ descendi vt liberē eum. Et hoc ē qō hic dr̄ Egressus iesus se. in p. ty. ꝛ sy. Tyri interpretat tristicia ꝛ angustia. sydon intꝑpretatur venatio angustie. Venit ergo filius dei ad venandū ꝛ capiendū angustias nr̄as vt erueret nos ab eis. Et hoc datur intelligi p hoc quod mulier chananea. id ē natura humana. p peccatū rabiē non solū canina. sed rabida effecta est. quia sicut canis rabidus omēs inficit. sic ipa oēs inficiebat. ꝓpter quod oēs nascimur filij ire. vt ait iob. Dū xp̄s ingressꝰ ē ptes tyri ꝛ sy. ipa a ty. ꝛ sy. exiuit Quia dū xp̄s miserias nr̄as intrauit natura humana remedia salutis inuenit. Quia xp̄us appropiās homini sauciato qui incidit in latrones alligauit vulnera ei infundēs oleū ꝛ vinum Lu. xi. i. sacra ecclesie que lāguētis anime etiam existentis in morte sunt efficacissime medicine. p̄s. Misit verbū suū ꝛ sanauit eos. et eripuit eos de interīoibus eorum. Vel aliter. Egressus ē iesus. i. salus de ira et p̄fidia iudeoꝝ. Et fuit hoc ex maxima iniquitate. Jpi eīm fuerunt rebelles lumini. qui dixerunt deo. Recede a no. sci. vi. t. no. iob xxij. Luc. xix. Nolumꝰ hunc reg. fu. no. Jterum non ba. re. nīsi. ce. iob. xix. Et iō iesus id ē salus secessit ad ciuitates ꝛ ad p̄fidos gentiliū. Nam tyrus ꝛ sydon ciuitates gentilium erant. act. xiij. Vobis oportebat primum loqui verbū dei. sed quoniā repellitis illud ecce cōuertimur ad gentes. Et fuit maxime misericordie dei vt ad illos gratiā salutis effunderet q̄ ipm quotidie impugnabant et ipm negabant et honorē suum ydolis quotidie exhibebant Titū. iij. Non ex operibus iusticie que fe. n. sed p̄m su. m. sa. n. f. Jn immēsum ergo tenemur deo p̄ maria misericordia nobis facta. q̄ in xp̄i incarnatione ꝛ morte nobis apparuit. Sed xp̄iani magis ꝛ sup oēs obligant. quia iesus. i. salus a iudeis egressa sup xp̄ianos plenarie requieuit. ro. xv. Gentes aūt super misericordia. sez sibi facta honorare dīnt deū. Et sic p primū ¶ Scōdo ponit chananee oratio virtuoſa quia ecce mulier chananea ꝛc̄ Attende q̄ ecce in scriptura sacra nota est admirationis. Valde quippe mirabile in ista muliere apparuit. Quia vt d. crī. Mira res mulier caput peccati. arma diaboli. expulsio paradisi. corruptio legis antiq̄ venit ad dīm iesum. O mulier naturaliter timida non timet adire ꝛ ei loqui cuius aspectum cherubin et seraphin in celestibꝰ tremorem munt. O admiranda res sursum tremor. deorsum fiducia. Propterea inquit venit propterea carnē assumpsit vt ego audeam ei loqui. O mulier naturaliter modici sensus ita sapienter allegauit ¶ Vbi nota q̄ aut ex hoc euāgelio colligi p̄t. chanāea in sua oratōne ostenditur virtuoſa fuisse quantū ad

dece. ¶ Primo ondit̃ plena fuisse sapia quod apparet in duob. ¶ Primo in eo q̃ a societate peccator̃ recessit. q̃ a finib̃ illis egressa ē in quibus sc̃z peccatores hītabāt a q̃b̃ recedere magna sapia ē Job. xxviij Timere dēū ipm̃ est sapia ⁊ recedere a malo intelligentia. sicut em̃ scabies sic ⁊ praui mores pcōres inficiūt. ps. Cum electo electus er. cū puer. pēr. Et esa. lij. Exite de medio eius pl̃e meus. et ne pticipes sitis cōquinatōis. Perditur etiā fama in cō tubernio pcōr̃ que res valde cara ē puer. xij. Melius est nomē bonū q̃ diuitie multe. Mala ergo societas trahit hoīez ad mala ⁊ bona ad bonū. i. cor̃. vij. Sanctificat̃ est vir infidelis p̃ mulierem fidelē ⁊ sanctificata est mulier infidelis p̃ virū fidelem Et attende q̃ dicit a finibus illis egressa. Nō em̃ hō dēt solū exire a peccatoribus et peccatis sed a finib. i. circūstantijs peccator̃. q̃ nō solū hō dēt vitare fornicatōez et mulierē fornicariā. sed oēs fines. ⁊ oēs circūstantias. ⁊ inductiua ad fornicatōem vt delicate comedere ⁊ bene bibere ⁊ ociari et bene indui. ⁊ ad spectācula ⁊ choreas ire nere. Et sīliter est in omnib̃ peccatis alijs q̃ sapienter allegauit. q̃ ex pte sui allegauit miseriā vnde ait. Miserē mei q̃ sum misera magna plena. ⁊ ideo misera mea inuocat misericordiā tuā. ps. Abijss? abyss inuocat. i. abissus miserie mee. inuocat abissū misericordie tue. Ex parte filie allegauit vexatōem pessimā. q̃ male a dēmono vexabatur. Ex pte xp̃i allegat potēciā. q̃ dñe ⁊ clemētiā q̃ fili dauid. q. d. Ti bi subest cum volueris. q̃ dñs vniuersor̃ tu es. sed potentia est frustra que per opus no manifestat̃. sicut potentia visiua in oculo nisi videat ⁊ potentia gressiua in pedib̃ nisi ambulet. ec. xx. Sapientia absc̃dita ⁊ thesaurus inui. que vtil. in vtriq̃. Ergo manifestetur potentia tua in expellendo dēmonia a filia mea. Sicut expulisti eū de celo ita expellas eū de mōdo. nō p̃mittas eū vexare filiā meā creaturā tuā. Et hoc p̃fecto facere dēbes quia ex origine carnis quā assumpsisti tibi misericordia ē innata. q̃ ex carnē assumptā filius es dauid. qui fuit clemētissimus ⁊ misericordissimus. i. cor̃. j. David in sua misericordia cōsecutus ē sedem regni in secula. Opare ergo xm̃ naturam tuā cuius p̃priū est miserere. Igitur misericordia tua expellat miseriā meā vt liberet filia mea. q̃ ipa patiēte ego patior ¶ Ubi nota matres plus diligūt filios q̃z patres triplici rōe. ¶ Primo q̃ magis sunt certe q̃ sunt filij sui. Secdo q̃ magis laborāt in eorum generatione ⁊ nutritione. Tercio q̃ statim natos secū tenēt ⁊ nutriunt Sicut et p̃sanguineos cū quib̃ conseruati sum?. magis diligimus q̃ amicici e sociali p̃iunctē amicitia naturalē. Et hoc totū redit ad hoc q̃ mr̃ plus ponit ibi de suo q̃z pater Sed plus de eo q̃ pertinet ad substantiā filij ponitur a patre. q̃ pater dat formā ⁊ mat̃ materiā. Et ideo filius naturaliter plus diligit patrē ⁊ p̃sanguineos ex pte p̃is q̃z matre et consanguineos eius. Secdo ondit̃ fuisse fide illuminata. Ubi nota q̃ fides chananee fuit vera viua ⁊ approbata. Vera fuit. q̃ xp̃i diuinitatē ⁊ humanitatē plenarie est cōfessa in quib̃ tota fides cōsistit Dū em̃ dixit dñe p̃fessa est deitatē. dū vero subdit fili dauid. p̃fessa est humanitatē Viua fuit q̃ ipaz p̃bona manifestauit. q̃ vt dr̃ iaco. ij. Fides sine op̃ib̃ mor. ē. Approbata fuit. q̃ in obprobrijs ⁊ aduersis sp̃ firma stetit. Et iō p̃ filia miraculū impetrauit. q̃ fidei miracula attribuunt̃ mat. xvij. Si habueritis fidē sicut granū sinapis et dicetis huic mōti transi hinc ⁊ transibit. et nihil impossibile erit vobis. Quidā hīt fidē sicut flos q̃ statz ad tactū eua nescit ¶ Tercio ondit̃ spe subnixa. q̃ nō p̃fugit ad falsa p̃sidia. sed in xp̃o vero medico posuit spem suā. Hā vt d. orig. Nō iuit ad magos. non adduxit diuinos. non iuit ad mulieres impostatrices. non q̃siuit inanes ligaturas sed oēs reliquit dyaboli cultus et venit ad dñm iesum oīm saluatorez sicut filia dei benedicta. hic. xvij. Maledictus vir q̃ confidit in hoīe ⁊ po. car. b. s. Benedictus vir qui cōfidit in dño ⁊ erit dñs fiducia eius. Quia saul consuluit phitonissam interfectus ē in bello ⁊ audiuit mortem suam ⁊ filioz suoz. i. reg. vlt. Hic cadit exemplū q̃d beatus gre. in dyalogo recitat de illa dña que iuit ad dedicatōz eccie

sancti sebastiani ⁊ tetigit reliquias eius cuz nocte fuisset pollura a viro suo. q̃ dum reliquias tangeret inuasa ē a dyabolo. quaz parentes eius duxerũt ad flumẽ vt sm cõsilium diuinoꝝ in aqua aliquotiẽs lauerẽtur. Et dũ hoc agerẽt intrauit in eã demonũ legio ¶ Quarto fuit pietate ⁊ cõpassione diffusa. qz filie demoniace mirabiliter cõpassa est ⁊ eius miseriã ꝓpriam reputauit. ¶ Vbi nota nota q̃ omnis peccator mortali existẽs peccato hz demoniũ in mẽte in ventre. Sed in hoc est differẽtia. Qz aliqñ verat hoiez solũ in aia. Aliqñ in aia et in corpe. sicut a deo ei ꝓmittitur. Libenter em̃ strangularet eũ si deus vellet. Sic ista erat in aia ⁊ in corpe vexata. Sed attẽde qđ d. apđ aug. Pietas inqt mđi ẽ solũ circa corp⁹ ⁊ de aia nihil curat. Mortẽ em̃ hõm corpus ⁊ amici cõueniũt ploꝛant ⁊ nõ recedũt a corpe donec illud tradãt hõrifice sepulture. Mortẽ in aia ⁊ nullus ploꝛat. nullus dolet ber. Cadit asinus ⁊ hz subleuantem se. cadit hõ in peccatũ ⁊ nõ est qui subleuet. Venit lupus ⁊ asꝑoꝛtat ouem. ⁊ oẽs clamant ⁊ oẽs succurrũt. ꝑoꝛtat lupus infernalis aiam hoĩs ad infernũ et nullus reclamat. Sed ista sua solicitudine ⁊ oꝛõe saluẽ aĩe ⁊ corpus sue filie ꝓcurauit. Sic fuit solicita mater sancti aug. ⁊ ipm reuocauit ad vitã. Sic dẽrent esse soliciti parẽtes ad filios ⁊ ipos reuocare ad vitã ꝓuer. vi. Festina discurre. suscita amicũ tuũ Hz ben hodie qz parentes transmittũt filios ad mortẽ. Propter quod xps ait inimici hoĩs domestici eius. mat. xi. ¶ Quinto fuit humilitate abiecta. cuius humilitas in quattuoꝛ apparet. qz non canẽ qui aliquid valet. sed catellũ se dixit ⁊ indignã panẽ se ꝓfessa est. qz nõ panẽ hz micas cadentes petuit. ⁊ filios dei suos dños nouit. Et ꝙa sic se hũiliauit. iõ exaudita fuit. Jaco. iiij. Deus superbis resistit humilibus aũt dat gratiam ps. Respexit in oratiõz humilium. ⁊ n. spreuit. p. eoꝝ Ideo fuit publicanus exauditus ⁊ pharisseus dãnatus. qz ille humiliꝫ. ⁊ ille superbe oꝛauit. Similiꝫ filius ꝓdigus postq̃ se humiliauit ⁊ dixit se nõ esse dignuz filiũ. sed mercẽnariũ noluit statũ a prẽ ad filioꝝ gratiã est receptꝰ ⁊ iussit honorificũ anulũ ꝑ pari. vt ꝓz. lu. xv. gen. xviij. Loquar ad dominũ meũ cum sim cinis ⁊ pulvis. i. cum me cinerẽ ⁊ puluerẽ recognosco. tũc in oratione ad deũ loquar. aliter em̃ oꝛare nihil valet ⁊c. ¶ Sexto fuit patiẽa roborata. Quattuoꝛ ei magnas ꝛtumelias a xpo patienter sustinuit quas xps ei intulit vt eius patientiã declararet. ¶ Prima fuit in hoc q̃ xps nihil ei rñdit ac si excõicata esset. Secũda qz dixit eã nõ esse ex ouibus dei. ⁊ ꝙ ꝑs ex ouibꝫ dyaboli. lu. xi. Qui nõ ẽ mecũ cõtra me est. ⁊ qui nõ colligit mecũ dispgit. ¶ Tercia qz canẽ eã appellauit. ¶ Quarta qz dixit eã nõ esse dignã pane vesci. Certe pauci inueniunt quibꝰ si quis rãsci excõicatis loqui recusaret. insup oues dyaboli eos appellaret. ac etiã canes vocaret. necnõ indignos panem vesci asseꝛeret q̃ magna impatientia mouerent. Sed ista parata sp̃ ⁊ non turbata. pantiẽter hec oĩa tolerauit. Et quia patientia opꝰ pfectũ hz vt dꝛ ia. v. iõ pfecte obtinuit quod petiit. mathe. xviij. Patientiã habe in me ⁊ oĩa reddam tibi. ¶ Septimo fuit perseuerantia coꝛonata. qz pseuerauit pulsans donec obtinuit qđ petiit. lu. xi. Si perseuerauerit pulsans dabit ei quotquot hz necessarios Quia d. ber. Nõ inter virtutes sola pseuerantia singularis filia est regis summi. et ideo ipa sola coꝛonari meretur. mat. x. Qui pseuerauerit vsq̃ in fi. hic sal. e. Jn cuiꝰ figura mandatũ est in lege leui. iij. q̃ sp̃ cauda animalis hz in sacrificiũ offert. vnde apo. i. coꝛ. ix. Multi quidẽ curr. sz. ac. b. ille scz qui fortius ⁊ pseueranter currit Alij aũt aristã ceparum capiunt Decauo fuit reuerentia venustata. qz adoꝛabat eum. et iõ gratiã meruit obtinere. ecclꝰ xxxij. Pꝛo reuerẽtia accedet tibi gratia bona. Multi stant erecti in ecclesia ⁊ vedigna. Multi stant erecti in ecclesia ⁊ vedinantur se inclinare ad terrã ⁊ maioꝛẽ reuerentiã exhibent hoĩbꝫ q̃ deo. et ideo nihil obtinent. Non sic fecerũt magi sed prudentes adoꝛauerunt mat. ij. Et nota hic de tribus quinquagenarijs. quoꝝ duo abigne cõsumpti sunt qui irreuerenter locuti sunt et humiliꝫ est locutus. Histo. habetur iij reg. i. Vnde non solũ deo sed etiam seruis dei est magna reuerentia exhibẽda vt gre. di. vt ꝓz de alexandro qui totum mundum

vilipendebat et reges ⁊ principes suppedi
tabat. et tamen veniens hierusalem sum/
mum sacerdotem veneratus est vt dic ma
gister in hist⁹is. ¶ Nono fuit discretione
precipua quia decētia ⁊ bona petiuit sc̄z vt
misereret⁹ et filie vtricꝫ gratiā salutis impē
dendo. ¶ Vulti indecēter ⁊ male petūt ⁊ nō
ñ accipiūt. iaco. iiij. ℣ Petitis et nō accipitis
eo q̄ male petatis. ¶ Vulti petūt solū mun
dana bona. que si petant⁹ ad sustentatōz vi
te peti debent math. vi. ℣ Panē nostrū quo
tidianum da no. ho. ℣ Prouer. xxx. ¶ Iendi
citatē et di. ne de. m. sz tantum vic. m. ꝛ-ne
Unde hec chananea petiuit solum micas
Et ideo aug. d. ¶ Si tpalia a deo queritis.
cum mō querite. ſ. si prosint det. si obsint
non det. Et illi cōmittite. q̄ꝛ quid prosit ⁊
quid obsit nō nouit egrotus sed medicus.
¶ Vulti qō peius est petunt mala sc̄z vindi/
ctas inimicoꝝ et mortem qui nō exaudiun
tur. q̄ꝛ nescit iustitia dei patrocinari crimi
nibus. vt di. Cri. Exemplū de salomone q̄
a deo fuit exauditus. q̄ꝛ non petiuit tpalia.
nec vindictam siue stragē inimicoꝝ sed
ad regendū pplm dei sapientiā postulauit.
vt p̄z. iij. reg. iij. sic et ista quia decentia pe
tijt exaudita fuit ¶ Decimo fuit transmu
tata feliciter. q̄ꝛ de cane facta est ouis x̄pi.
et ideo panē filioꝝ habuit q̄ prius non me
rebatur micas Et hoc innuit. mat. duz d.
chananeā eam fuisse. quod interpretatur
ꝑmutata Et mar. d. eam syrophenissaz ge
nere quod interpretatur alte conuersa De
tracitet enī fuit cōmutata et alte conuersa
dum de canibus ad filioꝝ gratiā est transla
lata. p̄s. lxxvij. ℣ Hec mutatio dextre excelsi
Econtrario aūt peccatores infeliciter trans
mutantur. quia de gratia filioꝝ ad seruitu/
tem dyaboli rediguntur ⁊ de boibus in be
stias transmutantur. p̄s. ℣ Homo cū in ho.
es. non. intel. cōpa. est iu. i. et si. fa. est illis
Et sic patet secūdū. ¶ Tercio ponitur x̄pi
resistentia siue duricies misterio plena. q̄a
non respondit ei verbum bernar. Quid est
hoc dñe ieſu christe. quod nō respondes
ei. certe hoc misterio vel figura non caret.
Tu enim venisti de celo in terram et in p
tes tyri et sydonis secessisti id est angusti/
as et tristicias humane nature assumpsi/
sti. sic enim tyrus et sydon interpretatur vt

omnium misereris. Tu liberasti adulteraz
fortiter accusatā Job. vij. Et magdalenā
excusasti. et ab ea septē demonia expulisti.
lu. viij. Tu sanasti languidum non peten/
tem. qui. xxxviij. annos in infirmitate habe
bat et preuenisti eum di. Vis sanus fieri
ioh. v. Tu conuertisti paulum te persequē
tem. Actuum nono. Tu illuminasti lon/
ginum cor tuum lancea perforantem. vt
sc̄z dicitur in hyst⁹is. Tu mandasti di/
scipulis tuis. dicēs Euntes discite quid ē
misericordiam volo et non sacrificiū mat.
ix. Tu constituisti matrem tuam reginam
misericordie. vt de misericordia sua recipi
ant vniuersi. vt dicit Bernardus. Et quid
plura? Tua misericordia plenum est celuz
et terra. Cur ergo non loqueris chananee
nec eam exaudis tam sapienter pie fideli/
ter et devote pro misericordia supplicantez
Dicendum est ergo q̄ hoc ꝓpter quattuoꝝ
fecit. ¶ Primo propter cōmendationem
doni. Quia sicut dicit Augu. si aliquando
non statim dat deus quod petitur. dona
commendat non negat. quia dona que ci/
to dantur vilescunt. dilata vero et diu de/
siderata dulcius obtinentur. Unde in iu/
re canonico prohibetur ne sponse statī po/
testati mancipentur virorum ne maritus
vilem habeat dotem. quam non suspira/
uit dilatam. ¶ Secundo propter accensi
onem animi. Facit enim deus sicut faber.
qui supra carbones ardentes aquam ꝓji/
cit vt magis ⁊ fortius ignient. Sic domi/
nus non statim exaudire eaz curauit vt in
dilatione eam fortius exardesceret ⁊ inflā
maret. Quia vt dicit grego. desideria dila
ta crescunt si autem dilatione deficiunt de
sideria vera non fuerunt. ¶ Tercio prop
ter manifestationem boni vt scilicet eius ꝑ
tus et bonitas manifestaretur. que hodie
in vniuerso mundo narratur Math. xxvi.
Amen dico vbis vbicunqꝫ predicatum fu
erit euangelium hoc in vniuerso mundo di
cetur et q̄ hec fecit in memoriam eius. Si
enim dominus statim exaudisset eam. tot
eius virtutes hodie non clarescerent mū
do. ¶ Propter quod dictum est abrae vt
filium immolaret vt eius timoꝛ et obedi/
entia nota fierent. Geñ. xxij. Nunc cogno
sci q̄ timeas dominum. id est cognoscere

feci. Unde Crisō. Propterea sic christus exasperauit eam et distulit exaudire, quia sciebat eam sic respondere ⁊ sic perseuerare et patientem fore. ¶ Quarto propter exhibitionem exempli, vt scilicet nos exemplo huius facti in precum instantia persistamus et perseuerantes aures diuine misericordie propulsemus et credamus firmiter q̄ si deus non statim exaudit propt̄ melius facit quod ipe bene cognoscit. q̄ꝫ uis penitus ignoremus Et sic patet terciū ¶ Quarto ponitur collegij apostolorum deprecatio affectuosa quia accesserūt discipuli eius dic. Domine dimitte eam. scilz eam exaudiendo. quia clamat post nos. id est clamoribus nos infestat. Quod valde efflagitare debemus vt sancti ⁊ apostoli p nobis ad dominum intercedant. quia eis xp̄s iurauit di. Amen amen dico vobis. si quid pe. pa. m. in no. m. da. vo. iobā. xvi Circa q̄ sciendū q̄d q̄uis deus omnia p̄destinauit ab eterno nec precib⁹ ab eo quod disposuit aliquatenus remoueri possit. iuxta illud malach. iij. ego dñs ⁊ non mutor tamen disposuit ⁊ ordinauit vt sancti p se et alijs precibus obtineant q̄d deus añ secula disposuit eis dare, vt di. greg. Et hoc apte in dyalogo p̄bat. Et ponit exemplū de ysaac. de quo de⁹ dixit abrae. vt dic̄ apostolus. ad. ro. ix. et b̄tur geñ. xxi. c. In ysaac vocabitur tibi semen. Et tamen scriptū est geñ. xxv. Deprecatus est ysaac dñm p rebecca vxore sua. eo q̄ sterilis esset. Qui exaudiuit eum ⁊ dedit cōceptum rebecce. Si ergo deus disposuerat multiplicare semē abrae p ysaac cur accepit vxorem sterilem. Et si de⁹ disposuerat q̄ eēt sterilis cur deprecatus est p ea vt ꝯcipet. Certe q̄ ita ordinatū est. vt illud q̄d deus ante secula electis suis disposuit dare p̄cibus sanctoꝝ obtineat. Propterea dr iob. v. Voca si è qui te audiat. et ad aliquē sanctoꝝ conuerte re. Rogare ergo dēmus ap̄los et alios sanctos in omni necessitate nra q̄ ipi sunt aduocati nostri ⁊ medij inter nos ⁊ deum p quos deus ordinauit oīa nobis largiri lu. xxij. Ego dispono vo. si. di. m. pa. m. re. i. sicut deus pater dedit mihi regnū ⁊ oīa ī manus ita ⁊ ego ꝯcedo vobis. Deinde cū d. Non sum missus nisi ad o. ⁊c. ponit ad discipulos et ad chananeā xp̄s rñsio seriosa. et primo xp̄s ad discipulos dicētes dimitte eā respondit di. Nō sum missus scilz a deo patre ni. ad o. q̄ pi. do. israel Ubi nota q̄ deus p̄misit et iurauit abrae q̄ de semie eius filio⁹ dei carnē assumpturus erat luc. i. Jusiurandū q̄d iu. ad abr. pa. no. d. l. no. Unde filijs israel fuit p̄missus. et de p̄genie eoꝝ natus ⁊ principaliter ad eos saluādos venit. qui pierant ⁊ quotidie piebant q̄ ⁊ anteceſſores eoꝝ et ipi ad infernū quotidie descendebāt. Sed secundario venit ad oēs gentes saluandas geñ. xxvi. In semine tuo bened. oēs gentes Et hoc̄ q̄d. Non sum missus a deo p̄cipaliter nisi ad oues que pierunt et penit oī die de domo ⁊ p̄genie israel. Sed ex ꝯsequēti ⁊ secūdario ad oēs gentes saluādas fuit missus. i. tbi. ij. Qui vult oēs ho. sal. fie. Nota q̄ per oues non dñt intelligi angeli mali vt bene tici dicūt. q̄ nō sunt oues sed lupi rapaces quos xp̄s venit dispgere et non colligere mat i. Quid nobis ⁊ tibi iesu nazarene venisti ante tpus perdere nos. ¶ Secundo xp̄s rñdit chananee. Nam ipa p̄seuerans in petitione venit ⁊ adorauit eū di. Domine adiuua me. Cui xp̄s rñdit di. Nō ē bonu. pa. fil. ⁊ mit. ca. i. virtutes et gr̄e ⁊ bona spūalia sunt iustoꝝ ⁊ dñt dari iustis cum ipi sunt filij dei. ⁊ p cōsequēs heredes olz bonoꝝ. nō dñt dari peccatoribus cū ipi nō sint filij dei sed canes filios mordentes et lacerantes. quia si filios defenderent delacerantes. quia si filios defenderent decēs esset q̄ ipi de pane comederent. Erat tende q̄ cū ipa a longe clamaret xp̄s nō respondit ei verbum. Sed dū appropinquauit et adorauit rñdit ei xp̄s Quia dū petit a longe clamat petens mīam ⁊ non appropinquat p veram confessionē et satisfactionem. scz dū nem. deus ei verbū saluris nō rñdet. scz dū p veram p̄tritoꝝ confessionē et satisfactoꝝ p propinquat. tunc deus verbū saluris et pacis rñdet ei. dicit ergo Nō ē bo. fu. pa. fi. ⁊ mit. ca. Ubi manifeste apparet q̄ canes hic peccatores signant qui vere sūt cāes ⁊ peiores ꝛes q̄ cāes q̄ canis solū hz miseriā ad malū pene. pctoꝝ aūt hz miseriā culpe ⁊ pene. Canis ē solū obnoxi⁹ morti tpali seu corpali fz pctoꝝ morte corpali et eterna pter obligat̄. Magna est ergo vilitas ⁊ miseria pc

catoris qui de dei filio fit canis et in morte tanq̃ canis ad foueas inferni sepeliendus ꝓficitur in tormẽtis lu.vi. Mortuus ẽ di/ ues et sepultus est in inferno. Compatur aũt pctõr cani ꝓter quattuor. ¶ Primo ꝓter impudentiã. qr canis coram quocũq̃ facit turpitudinẽ suã. Sic pctõr coram deo et tota curia celi nõ erubescit peccare biere. iij. Frons meretricis facta est tibi noluisti erubescere ¶ Sed certe erubescere deberet vt probe ageret. hoc. Magna vobis si vissi bitatis cũ ante oculos agitis iudicis cun/ cta cernentis ¶ Secundo ꝓpter insatu/ rabilitatẽ. Insaturabilis est em̃ animꝰ pec catoris r õm bonoꝝ pariẽ famẽ sicut canis Unde filius ꝓdigus q̃ gerit peccatoris fi/ guraꝫ. d. lu. xv. Quanti mercennarij in do. pa. m. a. pa. ego aũt. hic fa. peo. Qui filiqs porco. ven. s. imple. cu. Eo em̃ ipo q̃ pecca tores deũ nõ habent qui ẽ bonũ ꝓfectũ sa tians hois appetitũ nihil hñt et per conse/ quens non satiant̃. Sicut ergo auris non impletur auditu nec oculus visu. sic non auarꝰ pecunia. nec superbꝰ hõib. ꝑs. Famẽ patient̃ vt canes. Esa. lvi. Canes impudẽ tissimi nesciẽtes saturitatẽ ¶ Tercio ꝓpter immundiciã. quia canis quod euomit re/ sumit. puer. xxvi. Sic canis q̃ reuers. ad vo. suũ. sic imprudens qui reuer. ad stul/ ticiam suam. Et sicut canis trahit os suuꝫ ꝑ immundicias et ꝑ terram. sic pec/ tor tota die immundicias peccatorum ꝑ fert in ore suo. et maxime os detractoris similis scabro. qui stercus colligit et reuol uit ꝑs. Lingua eorum transiuit in terra. ¶ Quarto ꝓpter nocietatẽ. Quia canis dentib̃ mordendo nocet r lacerat quoscũ q̃ põt r aliqñ fundit venenuꝫ vt canis ra bidus. Sic peccator in lingua r manu r re tib̃ ablatõe ꝓximum lacerat r cõsumit ꝑs Lingua e. gla. a. Et itez. Sicut nouacula acuta fe. do. puer. i. Insidiem̃ sanguini ab scondamus tendiculas contra insontẽ fru/ stra deglutiamus eũ sicut infernus viuen tẽ. Isti ergo canes nõ sũt digni comedere panem filiorum dei qui est virtus passio nis xpi gratia dei dona r virtutes r que/ cunq̃ bona spiritus Mat. vij. Nolite san/ ctum da. ca. nec̃ margaritas spargere inter por/ cos. Sed deus ne fame pereant dum vi/ uunt de mensa exuberanti filiorum ꝓji/ cit bucellas et micas. quia bona tempora lia minus sunt q̃ mice respectu bonorum spũaliũ. Hec etiã mice multis spinis r offi bus sunt respersa. qr vt di. boe. q̃ multis amaritudinibus fecilitas humana respers/ sa est Et sic patet q̃ oĩa bona sunt filiorum dei. quia ipi sunt heredes dei. Peccato/ res aũt bona furantur et male vtuntur et ipa tanq̃ fures et proditores possident et ideo in malum suum tenent Eccle. v. Ui di aliud malũ sub sole diuicie congregate in malum dñi sui ¶ Possunt etiam p ca/ nes intelligi sancti predicatores. ꝓter qua tuor bonas proprietates canis. quia ẽ val de fidelis dño. dentibus lacerat lupos. li gua sanat vulnera r latratu fugat latrones Sic et sancti predicatores fideles sunt dõ ipm̃ non deserẽtes et ipius fidem defen/ dentes pati pro eo mor. lacerant dẽtibus reprehensionum vicia et peccata. sanant lingua id ẽ ꝓsilio et monitõib̃ suis vulne ra peccatorꝝ et demones et hereticos latra tu sue predicatõis fugant ꝑs. Lingua canũ tuorum ex inimicis ab ipo Isti enim ca/ nes colligunt micas de mensa filiorum dĩ qui sunt in vita eterna. quia omnia quecũq̃ bona iusti in hac vita habent sunt mi/ nus q̃ mice respectu bonorum vite eter/ ne et cuꝫ istis rogat chananea colligere mi cas cadentes quibus christus ait Joh. vi Colligite que supauerant fra. r̃ Et sic ptz quarttum et quintum. ¶ Sexto ponitur chananee a christo cõmendatio et exaudi/ tio gratiosa. quia ait chananee O mulier magna est fides tua. magna .i. alta quia vsq̃ ad celũ dum me x̃m deum adorasti Fides peccatorꝝ claudit infra tectũ dom̃ dum solũ mundana q̃rit Sap. ij. Nec ẽ ps nra nec est agnit̃ reuers̃ ab inferis r ꝓ hoc erim̃ tãq̃ si nõ fuerimus. Magna. i. ãpla qr ꝓtotum m̃dm narrabit̃ fides tua mat. xxvi. Ubicunq̃ fuerit ꝑdicatũ euan. hoc r̃. vt supꝰ Magna id ẽ ꝓfũda r radica ta qr nec ꝓtumelijs nec verecũdia de cord̃ tuo potuit extirpari Fides peccatorũ val/ de faciliter extirpat̃. qr radicẽ nõ hñt. quia ad tps credũt r in tpe tribulationis rece/

dñt.lu.viij.magna.i.longa.qz vsqz ad fi/
nē pfecte es creditura.Et qz fidei dñi mi
racula eo q fides eleuat hoiem supa eē na/
ture.qz fides credit qđ natura ñ pōt.iō da
tur ei opari supa posse nate.7 iō fiet tibi mi
raculū plenū sicut pristi et plusqz pristi
qz nō solū filia tua sanef.sed 7 ty et ipa in
aīa et in corpe sins salue.7 qz vbū xpi erat
vtutis effectiuū.iō sanata est filia eius ex
illa hora.Et sic pz q pentes pñt filiās sani
tatē corpis et salutē aīe ipetrare.7 sīt alij
hoīes adinuicē pñt apud deū vnus alteri
gīaz impetrare.Et sic pz sermū.Si vis mo
zaliter loq; p filiā demoniacā chananee aīa
peccatrix intelligit.q a demonio 7 a vicijs
et a mdo pessime vexat.nec curat salutem
petere.sed qz multa dicta sunt dimittat
ad pñs

¶ De epistola.Sermo.xxxvi.

ROgamus vos
et obseramus in dño iesu.vt
quēad.ac.a.nobis.q.vo.op.a.
et.p.d.7c.i.thes.iiij.Apls qui fuit in padi
so et euāgeliū nō ab hoīe.sed p reuelatōez
iesu xpi.dicit ad gal.i.p quē enā xps loq;
batr vt ipe testat d.an experimētū q̄ritis ei9
qui loqr in me xps.ij.cor.xiij.in hac epla
vult nobis voluntatē dei intimare.tanqz
dei nunci9 ad hoc missus 7 ideo est diligē
ter a nobis audiend9 qz vt ipe d.ij.cor.v.
legatōe p xpo fungim̄ obsecram9 vos pro
xpo reconciliami dco.In hac epla tria apo.
facit.Primo.n.vt in via dei ābulem9 exhor
tatōz pōit generalē.Secūdo vt dei volū/
tatē faciam9 exhortatōz pōit spēalem.ibi.
Hec ē voluntas dei sctificatio vra.Tercio
quare sic sctī eē dēmus cām assignat tōabi
lē.ibi.Nō em̄ vocauit nos de9 in īmūdiciā
sed in sctificatōz.Circa primū duo facit.
Primo ponit exhortatōz.Secdo exhortatōis
cām et rōz.ibi.Scins em̄ q̄ pce.de.vo.
Primo em̄ vt in via di ābulem9 nō desce/
dendo ad aliqđ spēale generalit hortat nos
d.Rogam9 vos et obsecram9.i.cū aduira
tiōe rogam9 in dño iesu xpo.i.p dñm nrm
iesuz xpm.vt sic ābuletis in via dei,pficien
do quēadmodū accepistis a nobis.s.in exē/
plo qđ vobis dedim9 quō opteat vos am
bulare 7 pla.deo qz nō fm carnē.ij.cor.x.
In carne em̄ ābulātes nō fm carnē milita
m9.Imo q xpi sunt car.s.cru.cū.7 vcu.gal.
v.Ambulatio respicit ad mādatoz imple
tōz placētia vo ad psilioz 7 sūmatōz.Sed
q fine volo vt sic ābuletis:certe vt abunde
tis.s.magis in gīa dei 7 in donis spūssancti
Bona em̄ opatio et pmanuatio boni meret
abūdantiā maioris gīe 7 pfectiōis spūssancti
dona possidē.Cōsequēter cū d.Scitis em̄
7c.pōit rōz quare ē acq̄escēdū.Que talis
ē.qz scitis,q̄ pcepta dederi vobis nō auto/
ritate mea.sz p dm.no.ie.xpm q oīa tēdūt ad
hoc vt spūaliter ābuletis et deo placeatis.Et
iō i excusabiles estis si ñ facitis.7 iō dr.lu.
xij.Seruꝰ sciēs vo.de.su.7 nō f.7c.Et sic
pz primū.¶ Secdo vt dei voluntatē faci/
amus et sancti simꝰ spūaliter nos hortatur
Circa quod quattuor facit.Primo enim
nos hortatur vt sancti simus.Secdo dis
suadet ea q̄ sanctitatē impediunt quātum
ad seipm ibi vt abstineatis vos.¶Tercio
quantū ad proximum.ibi.et ne quis supa
grediat nec circūueniat in negocio frem
suum.Quarto huius dissuasionis tanqz
assignat.ibi.Quoniā vindex est dominus
de his oībus d.ergo Scins q̄ pce.de.vo.
quia hec est vo.dei.glo.i.preceptum quod
deus vult impleri,s.sanctificatō vestra.vt
s.sancti sitis.leui.xi.Sancti estote qm̄ ego
sanctus sum.di.d.de.ve.io.xvij.Ego pro
eis sanctifico meipm vt 7 ipi sint sancti.Cō
sequēter dissuadet q̄dā vicia q̄ maxime im
pediunt sctitatē quantū ad seipm di.Ho
luntas dei sctificatio vra q cuz īmundicia
carnis non pōt haberi.et ideo volūtas est
vt abstineatis vos a fornicatōe q coīgnat
hoiez ne sit scūs.Et iō dr.i.co.vi.Fugite
fornicatōz.Nō,n.meli9 īpugnat q̄z fugien
do.Ut sciat vn9q̄sqz vrm possidē suū vas,
i.suū corp9.in q tāqz in suo vase aīa orinet
in sctificatōe.i.in virtutū plenitudine.q hy
cūt hoiez sctm̄.i.co.iij.Templū dei sctm̄ ē
qđ estis vos.Et hōre quantū ad subiectio
nē vicioz vt nullū vicium vobis dñet hy
vtutes.Hoc ē.n.magn9 hōr vt vicia sup/
peditent.7 virtutes dñent et regnēt.Ex
vt di.phūs.hōr ē reuerētia exhibita in re
stimoniū virtutis.Vel vas hic vxor,pria
vocatur.i.pe.iij.Tanqz vasculo mulieb/

bōē impiētes Vocvas in scīficatōe pos
sidēt cū cauēt ab oī illicito actu. ⁊ honore
cum quis vxī eo debito mō ⁊ debito fine.
non turpiter abutendo ad delectatōz dho.
vi. In his ꝙ ita ꝓiugia accipiunt. vt deū a
ſua mēte excludāt ⁊ libidini ſue ita vacēt
ſicut equus et mulus. in his dñatur dē
moniū Et ideo ſciat vnuſq̄ſq̄ vām poſ
ſidere vas ſuū. i. corpus ſuū ⁊ vxorē ſuaz
non in paſſione deſideriī ſup. carnalis ad
implenda. ſicut gētes ꝙ deū ignorāt ꝑ grāz
et veꝝ fidē. ꝙ lege dei nō ſunt ſubiecte. licz
naturali inſtinctu et rōe deū cognoſcāt ⁊ ꝑ
pter hoc ſolū carnalia q̄rūt et carnis dele
ctationē. ro. i. Tradidit illos dñs in paſſi
ones ignominie. Hoc vicīū hodie multū
regnat in mōdo etiā inter fideles et mirabi
liter dyabol⁹ coinquinat matrimoniū. qđ
eſt magnū peccatū et magna miſeria. Cō
ſequēter diſſuadet a malo quantū ad ꝓxi
mūdi. Et ne quis ſupgrediatur fratrē ſu
um ſcz ꝑ potentiā oppimēdo neq̄ circūue
niat in aliquo negocio. ꝑ dolum et aſtutiā
decipiēdo Vel nō ſupgredia tur ꝑ ſupbiā
nec circūueniat ꝑ auariciā. De quibus dz
heb. v. Inuenti ſūt in ꝓplo impij inſidian
tes quaſi aucupes laqōs ponētes et pedi
cas ad capiēdos viros Conſequēter ponit
rōem diſſuaſionis vi. Quoniā vindex eſt
dñs. i. ꝓpterea nō dēbetis iſta facere qm dz
qui ſcit et pōt ⁊ vult. vīdex ē. i. vīdictā faci
et de his oīb et ī pñti ⁊ in futuro. ſic ꝓdixi
mus vobis et teſtificati ſum⁹ dō vobis ꝓ
dicarem⁹ glo. ſub teſtimonio ſcripturaꝝ uz
ꝓbauim⁹. Eccl. xij. Cūcta q̄ fiūt addu. dē ī
iudicīū. ꝑ oī errato ſiue bonū ſit ſiue malū. i. co
gnitū. v. Oēs nos mani. oportet ante tri. xpi
vt recipiat vn. ꝓpria corꝑ. ⁊c. Et ſic ꝑz ꝑm
Tercio quare ſic ſcī eē dēmus cām affig
nat d. Dz nōvocauit dōs ſup. ad fidē et gra
tiā ſuā in īmōdicīā hoc ē. vt īmōdice peccōrū
putam⁹. ſed in ſcīficatōz vt. ſ. ſcī ſim⁹ in no
bis et ſcīs exēpla ꝓximis exhibeamuſ mat.
v. Sic luceat lux vra. co. ho. vt vi. op. v. bo. ⁊
glī. pa. vē. q̄. ī. ce. ē. Dz oportet ſctōs hīe te
ſtimoniū ab his q̄ foris ſūt vt d. apls. i. thi.
iij. i. pe. ij. Conuerſatōz vram inter gētes vt in eo q̄
detrectāt de vobis tanq̄ de malefactoribꝫ
et bonis opibus vos cōſiderātes glificent
deū in die viſitatōis. Et ſic ꝑz tercīū. Dic

ꝑz ex ꝓdictis in tota illa epla apo. ad duo
nos inducere intēdit. ſ. vt ſim⁹ ſcī. et a lu
xuria caueamus. que maxime impedit ſan
ctitatē ¶. Primo ergo nos hortatur ad ſā
ctitatem quia voluntas dei eſt hoc vt ſi
mus ſancti. Dimus ergo ſancti ſecūdum
triplicem interpretationē vel ſignificatōez
huius noīs quod eſt ſanctum. Nam ſcm
idem eſt q̄ ſanguine tinctū. Et iō oēs qui
pro xpo in ſuo ſanguine moriuntur et tin
guntur ſancti dicunt̄. Tunc eīm ſancti erim⁹
cū virtus ſanguinis ſup nos ſtillabit quod
fit dū in innocentia et gratia baptiſmali
que in virtute ſanguinis xpi conſeruāt noſ
firmiter permanemus nec ab eis per mor
tale peccatum aliquādo ſeparmur. Vnde
omneſ illi qui ſine peccato mortali poſt ba
ptiſmum vixerūt cōgrue ſancti vocari poſ
ſunt Item ſanctū idez eſt qđ a terra eleua
tū. et ſine terra. Vñ ſcī dicūtur illi q̄ terre
na et carnalia deſerentes, in celeſtibꝫ p me
ditatōez et deſiderium conuerſant̄. phi. iij.
Noſtra conuerſatio in celis eſt. hebr. xiij.
Non habemus hic manentem ciuitatē ſz
futu. in. Mundus enim iſte eſt locus corru
ptionis. Sed ſup globū lunarē ñ ē corru
ptio. vt di. phūs. Illic ergo ne inquinem
eleuati cōuerſari debemus. ezeb. viij. Ele
uauit me ſpūs inter celum et terram. Tūc
ergo erimus ſancti quādo cū martha om
nes facīrates noſtras in ſanctoꝝ neceſſitati
bus cōſumimus. et cum maria ad pedes
crucifixi verbum dei ſcripturas legendo ⁊
meditando audimus attente ⁊ deuote oīa
do ei loquimur ī intimis cordis noſtri. eſa
xxv. Anima mea deſiderauit te in nocte.
ſed et ſpiritu meo in pcordijs meis de ma
ne vigilabo ad te. Dum enim legim⁹ ſcri
pturam ſacram deus nobiſcum loquitur.
ſed dum oramus loquimur nos deo vt d.
Augu. Item ſanctum idem eſt quod purꝫ
et mundum. Vnde etiam ſancti dicuntur
qui cūq̄ſ aliquādo fuerunt immūdi tamē
per veram et aſperam penitentiam ab oīi
inquinamento ſe plenarie mundauerunt
Naz et dauid et magdalena et plures iſto
modo ſancti dicuntur. Leuit. Sanctifica
mini. i. mundamini et eſtote ſancti. eſa. v.
Juſtus homo in iuſticia ſanctificabit. id
eſt mūdabit. Quicūq̄ ergo nō ꝓmāſerit in

innocentia baptismali. et vult ꝺi facere voluntatē vt sit sanctus emūdꝫ se ⁊ lauet per veram pnīam et deuotā. qꝛ aīa in contritione et confessione ⁊ satisfactione mundatur q̄ sunt pnīe ꝓtes. ij. coꝛ. vij. Mundemus nos ab oī inquinamēto carnis ⁊ spūs. Et qꝛ in tali mundatōe dēt purgari facies aīe quā hō videre nō pōt. ideo duo sunt necessaria. s. speculū in quo se aspiciat mūdand⁹ ⁊ res purgātes. Speculū aūt ē scriptura sancta ⁊ verbū ꝺei in quo si quis bene attēdit videt oēs defectus suos ꝑuer. vi. Mā datū lucerna est ⁊ lex lux. Unde sicut ille qui pꝛius non videbat nisi trabes in domo et ingrediēte radio solis vidꝫ minimos pilos sic ille in cuius mēterem ingreditur radius spūssancti et verbū ꝺei videt oēs defectus suos qui pꝛius vix pctā grauia cognoscebat vnde gre. assilat spūmsanctum ⁊ verbū ꝺei radio solis. In cuius figura manda tuꝫ est in lege. exo. xxx viij. q̄ sacerdotes in trāturi templū ad sacrificandū dēbēt lauari in labꝛo eneo in quo specula affixa esse debebant. vt in eis maculas suas extergerēt et lauarent. Hoc speculū accepit aug. duꝫ se purgare incepit. vñ ipe ꝺ. q̄ accipiēn libi apl̄m paulū ⁊ legenti apparuit vna facies eloquioꝝ castoꝝ. in quibꝫ defectus ⁊ maculas suas aspexit Et iō exultare didicit cū tremoꝛe. hoc speculū deuote petebat dauid ꝺ. Reuela ocu. m. ⁊ cōsi. mi. ꝺ. l. t. Res aūt purgātes sunt quattuoꝛ fm quattuoꝛ q̄ materialiter purgāt. Prima ē aqua lacrimarum qua fuit lota ⁊ purgata maria magꝺ. ⁊ petr⁹ lu. vij. Lacrimis cepit ri. pe. ie. s. magdalena. In eoꝺ. xx. egressus pe. flebat amaꝛa. Et attende q̄ oīs foꝛtis macula ꝺꝫ lauari spēaliter. Omne aūt peccatū mortale foꝛtissima macla ē quā solus ꝺeus pōt abstergere et delere. esa. xlvij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas ꝓpter me. Et iō oīne mortale peccatū spēalit ⁊ singillatim lauari dēt. ps. Lauabo p̄ sing. n. l. m. i. per singula peccata cōscīam meā. Et nota q̄ liquiꝺū melio⁹ lauat q̄ aqua qꝺ in ⁊tute cineris lauat Et iō si volum⁹ bñ lauari mittam⁹ cinerē vilioris bōane nafe in aquā lacrimarum nr̄aꝝ. In cuius figura eccīa in pncipio sacri ieiunij cinerē sup capita nr̄a ponēs ait. Memēto q̄ cinis es ⁊ in cinerē reu. Hec aūt vilitas maxīe apparꝫ in moꝛte. In qua bō q̄ alijs ꝺñari volebat ponī sub terra ⁊ pedibꝫ cōculcaī qui affluebat diuicijs mo ꝺico cilicio inuoluī ⁊ nihil aliud secū pabit. q̄ quottidie comedebat carnes ⁊ splen ꝺide viuebat tradī vermibꝫ comedēdus et quē oīa venerabantur ab oibꝫ cōculcaī Exemplū de ludo scacoꝝ in quo oēs cuspiuunt regē. sed cōpleto ludo rex ponī in fido sacci. Sic accidit pctōri. Propter qꝺ ꝺi. scriptura ecc. vij. Memorare nouissima tua ⁊ in eter. nō. Hoc figuratū est nu. xix. vbi mandatū ē a ꝺño q̄ cineres vacce rufe extra castra cōbuste dārent mitti in aquā lustrationis qua dēbant aspgi filij israel vt a carnalibus immundicijs mundarentur. Vacca rufa est caro būana cuiꝰ cineres. i. mēoria cineꝝ in q̄s resoluī. ꝺñt in aquā lacrimaꝝ p quā mūdamur mitti. heb. ix. Si ei cinis vituli aspsus coinquinatos sanctificat ad emundationem carnis quanto magis sanguis xpi emundabit cōsciām nr̄am ab opibꝫ mortuis. i. peccati. Secūda res purgans est aspꝛa vt est lima. q̄ eleuando rubiginē de ferro ipm purgat ⁊ purificat. p qꝺ significaī elemosinarum largitio p quā ꝺū bō eleuat se a substantia sua ⁊ paupi porrigit a rubigine peccatoꝝ mundaī. vnde de zacheo. q̄ vinit dñe ecce dimi. bo. m. ꝺ. pau. Christus vidit Hodie huic domui salus facta est. luc. xix. Ergo si volumus a peccatis purgari. acuiamus limā. id est elemosinarū largitiōꝝ in qua ꝺū substātia nr̄a redditur a peccatis mundamur. tho. iij. Elemosina ab omni pctō ⁊ moꝛte liberat. lu. xi. Date elemosinā ⁊ ecce oīa mūda sūt vobis Sic mūdat⁹ ē cornelius centurio cui act. x. ꝺi. ē. Eleosine tue ascenderūt in mēoriā in cōspectu ꝺei. Et iō ad eū missus ē petr⁹ vt ab oibꝫ pctis eū mundaret. Sic cōsuluit daniel nabuchodonosoꝝ ꝺi. Pctā tua eleēmosinis redime dan. iiij Tercia res purgās ē res calida. vt ignis qui in fornace metalla purgat, ⁊ signat spūssanctum qui in fornace tribulationum purgat corda electoꝝ. ideo apl̄oꝝ pector purgaturus in spē ignis apparuit. Si ergo ab igne volumus purgari disponamus nos vt apli p ieiuniū ⁊ oratione ⁊ cōcordiā aīoꝝ q̄ tria apli būerūt. ꝺū spūssanctum expectabant vt ꝺoꝝ actu. i. Sic purgatus eſt

Sermo xxxvi

Esaias qui se pollutum asserebat. qui ait. Volauit ad me vnus de seraphin. et calculo quē sumpserat de altari tetigit os meum et sic mundauit eū. Item calculus ignem significat spīm sanctū. Hunc ignē xp̄us venit mittere in terrā vt oēs purgaret. lu. xij Ignem veni mittere. iter. Et attende q̄ talis dispositio est oīo necessaria. q̄ vbi aurum et argentū purgant ē plūbū et palee q̄suuntur et hoc p̄pter indispositionē eorū Sicut in fornace tribulationū vbi electi purgantur ipsi q̄sumunt p̄pter in dispositionē suā. Quarta res purgans est res amara vt medicina q̄ malos humores interi? purgat. et significat amaritudinē pnie q̄ aiam purgat. nā sicut medicina habet diuisiuū latiuum. et restauratiuū. sic pnīa hz tres partes. s. contritionē q̄ diuidit peccata et deducit vsq̄ ad os. confessionē q̄ p̄fcit extra et satisfactionē p̄ quā hō restauratur et restituitur ad virtutes et dona q̄ fuit in ecc̄ia et ad bona q̄ p̄didit q̄. s. fecerat ante peccatū que nota q̄ sicut medicina aliquādo inuoluit zucaro. vt facilius possit sumi, sic pnīa involuenda est in ligno crucis, cuius passio tanq̄ in aq̄s marath i quas cū moyses iussu dñi lignū misisset dulcorate sūt. exo. xv Impenitētia ergo nr̄a ne deficiam? vl' nimiū molestem xp̄m crucifixū contēplemur qui p̄ nobis tot et tāta sustinuit patienter. hebr. xij. Recogitate eū qui tal. sust. aduer. sea. pec. ad. vt nō fatigemini aīmis vestris deficientes Et sic p̄z moralitas. Secdo aplus nos hortat spēaliter. vt a luxuria caueam? et corpa nr̄a in sctificatōe. et bōre custodiam? et nō in passione carnaliū voluptatū. sicut gētes q̄ spūm dei nō agūtur. Ad q̄ quidē precauēdā oportuna Remedia ab ipo. p̄pter tria cauere debemus Primū ē dei q̄tumelia et dispicētia. Nam oēs sum? filij dei et filie ad ei? imaginē creati. Sed nōne vnus rex ad magnū vituperiū sibi reputaret. q̄ aliq̄s cū filiabus suis fornicaret Certe sic Quāto ergo fornicatio filioz et filiaz dei cedit in ve peior in die vidicte. nec acq̄escit cuiq̄ peccanti. nec accipiet p redēptōe dona plurima.

Et exponit hoc glo. de celesti spōso cui oēs aīe nūpte in fide baptismi sūt tāq̄ sponse copulate. osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Item sic apls di. cor. iij. Nescitis q̄ templū dei sctm ē q̄d estis vos Si q̄s aūt templū dei violauerit dispdet illū de?. in eodē. vi. Nescitis q̄ membra vra sunt templū spūssctī Scdm ē primi iniuria. Maxia ei iniuria in hoc peccato primo infert. et quā p̄rim? magis molestē pt̄at. Hā q̄d cari? hz ab eo auferē. s. mater filia sororem vel vxorem Deinde fidē q̄ hoc vicio laborat primo frangit Uñ dauid fidelissimū militē suū scz vriaz p̄ditorie occidi fecit p̄pter vxorē ei?. vt p̄z ij. reg. xi. et amō thamar sororē suā corrupit vt p̄z in eod. c. xiij Tertiū ē p̄pria iactura. Mirabilē enī iacturā patit homo ex hoc vicio. Hā ex hoc vicio perdit homo spūalia bona corpalia et seip̄m. Quod totū in filio p̄digo p̄z. q̄ dissipauit substātiam suaz et p̄didit stolā primā. scz virtutes et dona aīe et seruus demonis ei effectus. vt patz lu. viij. Propter hoc luxuria cōpatur igni qui oīa consumit. iob. xxi. Ignis est vsq̄ ad consumatōz devorans. ose. iiij. Fornicatio vinum et ebrietas auferunt cor. Ip̄m etiā corpus frequēter perdit adulter. Patitur etiā homo magnā ex hoc vicio iacturam. quia hoc vicium est valde efficax ad capiendum et valde potēs ad retinēdum Augusti. Efficacissimū glutinū ad capiēdum animas est mulier. vij. prouer. Multos enim vulneratos dejecit et fortissimi quiq̄ interfecti sunt ab ea. Propterea balaam hoc peccatum pre ceteris elegit ad decipiendū filios israel. vt patet nu. xxv. Huius exemplū habemus in dauid. sampsone et salomone Quis ei sanctior dauid. quis fortior sampsone. quis sapiētior salomone. et tamē oēs isti ac hoc vicio victi sunt propterea dicit Prouerbio. xxij. Fouea p̄funda os aliene cui iratus est dominus incidet in eā. Et ideo q̄ hoc vicio laborat. vix de sua salute cogitare pōt deū nō cognoscit. nec ad ip̄m redire curat. ad celū oculos nō leuat. verba correctōis nō audit osee. v. Non dabunt cogitatōes suas vt reuertant ad deum suū. quia spūs fornicationis in medio eor ē. et dñm nō cognouerunt. Secdo extra ip̄m adhibere remē-

dia optima debem⁹. ⁊ omnia incitamenta eius fugere. sicut est multū comedere ⁊ potare. in quo ē luxuria sicut ignis in lignis Epbe. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Et sicut ociari. ⁊ variis vestimentis indui. ⁊ mulieribꝫ colloqui. vel respicere. vel quod pctus est tangere. vel de eis loqui. vel cogitare. vel vanas cantilenas cantare. vel in ipis chozeis saltare. Omia ẽm hec sunt incitamenta luxurie que ẽnio debem⁹ vitare. Est enī mulier sicut basiliscus ⁊ ignis. ⁊ ideo nec videri nec tāgi debet ¶ In fine nota ꝙ tria sunt que solent homines in vicio illo decipere. scz scitas mulieris. ꝓfidentia de ꝓpria castitate ⁊ cōsanguinitas. Cōtra primū d. hiero. Si pudicā queris feminā. quā videris bene cōuersantē mente dilige. sed non frequentes pītia cozporali. Hic cadit exemplum illius sancte heremite de cozsica que tēpe indulgērie uit ad romā Et dum rediret a terrigenis plūbum est detenta ꝓpter eius nimiā sanctitatē. qui ei heremi tozio cōstrūerāt. Quā vnus pisanus frequētius visitabat ⁊ tandē ipaz de heremitozio trahēs eā sibi in vxozē accepit. Cōtra scām hiero. d. Hostiolū tuū aut raro aut nunq̄ mulierū pedes terant. vide ne sub eodem tecto manseris nec in preterita castitate cōfidas nec dauid sanctior. nec salomone sapientior. nec samsone fozcior esse pōtes memēto semp ꝙ padisi colonū mulier de possessione sua eiecerit. Exemplū Quantūcūq̄ sit dux ferrū illud tamen ignis em ollit et calefacit. Mulier aūt ignis ē. Aliud exemplū ex duobus lapidibꝫ si ad inuicez collidantur ignis exit. Item cuius candela iuxta mux posita ipm non cōburat. nī ipm denigrat. Sic qui cum muliere versatur. cuius non ꝓburaf tamen denigraf. Contra tercīū di. hiero. Si generis gratia iudicas mulierē nullo modo dimitti. memēto ꝙ thamara fratre suo corrupta sit. Precipue debet hō cauere ne sit solus cum sola. puerbiū est. Agio ladisagio. Propter ea q̄ti die in dñicali oīone petim⁹. Et ne nos inducas in temptationē. Et sic patz de epla. Dñica tercia de euā. Sermo. xxxvij

Erat ieſus eiꝫ

ciens demonium. et illud erat mutum. Luce. xi. dicitur. Apocalp. xviij. ¶ Sicut reddidit vobis reddite illi Et bier. l. Reddite ei fm op⁹ suū. iuxta oīa q̄ fecit facite illi. Dya bolus quippe cernens se de celo terrā expulsū et videns hoiem ad illū locum ascendere vnde ipe ꝓiectus fuerat. invidit hoi ineffabile bonū ꝓcepturo. ⁊ ō sollime eū temptauit ⁊ de padiso piecit loco voluptatis ⁊ glozie necnō ⁊ aditū regni celestis ei pcludens in banc vallē miserie ipm traxit ⁊ qui dēbat imortalis in celum ascendere mortalis fact⁹ descēdit postmodū ad infernū. Bap. ij. Invidia dyaboli mors introiuit in orbē terraꝝ Filius aūt dei qui venit oīa instaurare siue q̄ in celis siue q̄ in terris sunt vt d. apol. ephe. i. venit eruit redderet vnicuiq̄ fm stipēdia mentoꝝ suoꝝ tū dyabolū de mdo expulit ⁊ hoiem ad regna celestia reuocauit vt sic dyabol⁹ hoiem de padiso loco sibi ꝓprio dēputato fraudulenter expulerat. ita ihesus nō fraudulēter sed sapiēter ⁊ potēter dyabolū de hoc mundo loco sibi dēputato expelleret ad infernū puer. xxvi. Rnde sponte iuxta sponsā suā Et q⁹ dyabol⁹ in hoibꝫ hītabat in mdo. nō prius eū ab hoibꝫ seqstrauit. et postmodū ad infernū ꝓiecit. De hac ergo seqstratōe in pīti euangelio agit Jn quo quidē euāq̄ quinq̄ p ordinē describūtur ¶ Primū est opatio dēitatis in demonis expulsione Jn pīci. euā. Secūm ē dēpuatio hūitatis inscribaꝝ et pharisecoꝝ falsa imposītōe. ibi. Quidā aūt. ipo dix. Jn beel. pī. ⁊. ¶ Tertiū ē repbatio falsitatis in xpi cōfessione. ibi. Jpe aūt vt vi. co. e. di. Dēregnū in se divisum. desol Quartū ē euēt⁹ p̄ claritatis sue ies vētur⁹ p coꝝ mala opatōe. ibi. Cū immundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca inaquosa. ¶ Quintum est attollēria virtutis in cui⁹dam mulieris laudis clamatōe. ibi. Et factū ē dū hec diceret q̄ tol. vo. q. ⁊. Be. vēr. ⁊. Prio ergo ponit opatō dēitatis i dēonis expulsiōe q⁹ erat principalis. ei. d. Circa quod nota ꝙ ois res habet ꝓpriam opationem. Exemplum in sole et in igne. Nam sol habet illuminare ⁊ ignis calefacere. Et q⁹ ꝓpriuz ē eis iō ab hac opatōe nō cessant. Propria aūt opatio filij dei veniēs in mundū fuit demones ex-

pellere ⁊ opa eoꝝ destruere. i. iohā. iij. In hoc apparuit filiꝰ dei vt dissoluat opa dya boli. Et ideo ab hac opatione nō cessabat Et hoc est qđ hic dicitur. Erat iesus. ei. de q. di. Continue ipm eijciebat. Erat essi est verbū ꝓteriti imꝑfecti tpis. ⁊ signat continuationē ꝓteriti ad ꝑns. Eiecit essi eum de celo ad terrā ⁊ de deserto vt ꝑz in. xx. pri. q. ri. xo. dictū est et tandē de mōdo ad infernū io. xij. Nunc princeps huius mūdi eijciet foras. Eijcit ipm ⁊ quottidie de cordibꝰ fidelium. Et hec est cā quare mō nō sicut antea aduentū xpi demoniaci nisi ficticij appa rent q̄ sunt nō verbo sed fortiꝰ verbere expellendi. Subdit aūt. d. Et illud erat mutuꝫ scz ab effectu qꝫ mutū hoiem cui inerat facebat. Erat etiā cecū vt di. mat. Erat etiā surdū vt di. theophilus. Dis aūt surdus a natura oꝑtet qꝫ sit mutꝰ ⁊ ecōuerso. Sur dus aūt ab euētu bene potest loq̄. Quattuoꝝ ergo miracula fiūt in vno hoīe ꝓpetra ta sunt. Nā cecus vidꝫ. surdꝰ audit. mutꝰ loquitur. et possessus a dēmonio liberatur Quod quottidie in q̄uersione fidelium diuina gratia oꝑatur vt dicit greg. Nam dyabolus ꝑ peccatum mortale quattuoꝝ mala facit hoī. Primo essi excecat eū vt nō videat picula in quibus est. ⁊ nullo mō remptorē suum cognoscat. Est essi dyabo lus sicut corꝰ. qui primo eruit oculū homini suspenso. Sic dyabolus ei. quē per peccatū mortale suspendit. primo oculum fidei nīhꝫ eruere. et secundo oculū cōsideratiōis ꝓpꝝ statꝰ. Si enim peccatoꝝ cōsideraret ⁊ videret mala quibꝰ addictꝰ est. ⁊ bonis quibus est priuatus. statī ad deū p̄ le. ij. scito ⁊ vide q̄ malum ⁊ amarum est te dereliquisse dominū deum tuum. Secundo facit eum surdum ad verbuꝫ vite audiendum. Esa. vi. quārum ad vtrū q̄. Excreca coꝝ populi huiꝰ et aures eius aggraua. vt videntes non videant. ⁊ audientes nō intelligant. Et qꝫ auditus non poterat esse vacuus. ideo dum peccatoꝝ verba vite non audit. circa rumores ⁊ tumultuꝫ mūdi dī inaniter occupat. inqbꝰ duꝫ delectatur non facile audit bona. sed ad ipsa surdescit ps. Aures hīt ⁊ non audient. Et ideo peccatoꝝibꝰ fortiter clamare nō ꝑdest nisi ꝝbere vexatione tangantur. Esa. xxx. Tātumō sola vexatio dabit intellectū auditui. Satis clamauit moyses ad pharaonē ex pte dei, vt dimitteret ꝑplm ⁊ noluit. nec dimittere voluit. nisi ꝑcussura p̄rogenitorum. Tercio facit eū mutū. vt peccatuꝫ suum nō ꝓfiteat nec ab eo absoluatur. ps. Os habēt ⁊ nō loquent. Vbi nota qꝫ tota vis lupi ē in gutture, Sic tota vis dyaboli circa gutt' pctōris versat. Nā punitur eū elemosinas dare ad eccl̄as ire ieiunare ⁊ orare. ꝫ ne cōfiteat tonis viribꝰ instat. quia sic ꝑderet eū totū. de īquitate ad iusticiaꝫ trālituꝫ. Esa. xlij. Dic tu iniquitates tuas vt iustificeris. Quarto possidet eū vt seruum ⁊ ducit de peccato in peccatū ad sue bīplacitū voluntatis. ij. thi. ij. A quo capti tenent ad ipi⁹ volū. Exemplū. Sic facit dyabolꝰ, sicut ꝓdo. nā rapiens hoiez mittit ei strangulū vel banaliū ne possit clamare ponit eū in carcerē ne possit euadere et fugere. vīcit manus eius ⁊ ꝑdes. ne possit mouere. possidet eū vt dñs ⁊ ducit ⁊ reducit. vt sibi placet ⁊ tandē aufert ei omnia bona sua. Sic fa. dyabolus peccatori qđ maxīe apparet in morte. nā eius aīam asportat corpus dat vermibꝰ ⁊ diuicias cōsanguineis. iob. v. Cuiꝰ messez fam. ꝑ. ⁊c. Et hic ꝑz primū. Secūdo ponit ꝓpriatio bonitatis in scribarū ⁊ phariseoꝝ falsa imꝑpositione. qꝫ in beelzebub principe demoniorū dixerunt illō dēmoniū eiecisse. Vnde aūt sunt mirate et hoc nōabiliē. Admiratio ei⁹ vt phūs d. ex ignorātia ꝓuenit. Nā eclipsim solis vulgꝰ cām nesciēs admiratꝰ de qua astrologus cām sciēs nō admiratꝰ. Et quis inquā reddere posset cām quare filiꝰ di tātā ad hoīez būerit caritatē vt descēderet de celo in terrā vt hoīez possessū a demonio liberaret. Certe nullꝰ. xo. xi. Altitudo diuiciaꝝ sapiē ⁊ scie dei. q̄ in comꝑ. sūt iudi. e. ⁊ in ꝛc. ⁊c. Quidā aūt vani signū d celo q̄rebāt vt faceret igne d celo descēdere. vel tonitrua mugire. Pharisei aūt et scribe q̄ fuerūt malicia plene ⁊ scia mōi in vsamā, ꝓruperūt dicētes. In beelze. pri. d. e. de. Vbi nota a belo ꝑē nimi regis ninive ortū. ydola hūerūt. Qui nimꝰ fec statuā autea ꝑis silūtudinē bōtem ⁊ vt in reuerētia

maxima haberet. statuit vt quicunq; ad eā
p fugerēt tuti manerēt a nemim offendēdi
Sicut p̄ cōstantinum ecclesie est indultuz
z catholicis p̄incipib⁹ approbatum vt qui
cunq; rei in ecclesia non tanganf. Ideo ce
perunt homines illi ymagini diuinos ho
nores impendere z vt deo sacrificare vidē
tes nino ex hoc in immensum placere. Ad
cuius exemplum cetere ciuitates ceperunt
ydola fabricare scōz ydeomata lingue sue
nominantes. alij beel. alij baal. alij beelphe
gor. alij baalim. Judei ꝛo vnius dei cul/
tores. ydolum sydonioꝝ qui eis erant vici
ni vocabant beelzebub. i. virum muscaruz
causa irrisionis. Beel em̄ vir. zebub musca
interp̄etat. quia muscе cōgregabant sup̄
ydolū p̄pter cruorez animaliū que ibi im/
molabant. Quod ydolum dicebant fuisse
p̄incipem demonioꝝ. Cui ydolo dicebāt
subsistere luciferū p̄incipem demonioruz
cui familiarē xp̄m asserebant. Ex cuius fa/
miliaritate z cōfederatione mioꝛes demo
nes xp̄o obedire dicebant. z ad vocez eius
dem ab obsessis corp̄ibus egredereñ. O
quot sunt hodie tales qui bona facta z boa
opera dicunt mala intentione fieri. z suos
dei ypocritas. asserunt z auaros ac nequā
ambulantes. Cōtraquos xp̄s ait. Jac. vi.
Holite iu. z non iudi. no. cōdē. z non p̄dē.
Sed quod peius est multi opa dei. z que
dei auxilio sunt agenda. mittunf auxilio de/
monum p̄ facturas z incantatōes z sortile
gia effectui mandare. z dum bonum vo/
lunt consequi malo medio frustrari bono.
decidunt in iudiciū eternale. Et sic p̄z scōz

¶ Tercio pomf reprobatio falsitatis huiꝰ
scz q̄ xp̄s ejciat demonia in ꝛtute alteriꝰ
demonis. Intendit ergo xp̄s hoc p̄obare
q̄ ipe non ejcit demonia in ꝛtute alteriꝰ
demonis cuiuscūq;. ¶ Et hoc per quinq;
rōnes ꝓbat. Euangelista aūt vnaz ex se in/
nuit que talis est. Quoꝝ vna est virtus et
vna opatio p̄p̄ria per se ex vna essentia p̄
cedūt. Sed cognoscere cogitatōes cordis
z futura in suis causis nō determīata p̄di/
cere est p̄p̄ria opera dei. Esa. xli. Annūcia
te que ventura sunt in futurū. z scimus q̄
dij estis vos. Sed xp̄s vidit cogitatiōes
eoꝝ. quia xp̄m ejcere in beelzebub demo/
ma non ore sed corde dicebant. Predixit
etiā mala eis futura vt in fi. euā. p̄z. Ergo
ipe eandem virtutē z eēntiaz z opationez
habebat cū deo. ioh. v. Pater meus vsq;
mō opatur z ego opor. Et p̄ cōsequēs erat
deus. Deus aūt nō opatur in virtute de/
monis. qđ oēs cōfitenf. ergo nec xp̄s. Et
hanc rōz euangelista innuit dū v. Ipe aūt
vidit cogitationes eoꝝ. Sequētes aūt q̄
q̄ rōnes xp̄s ex se ponit. ¶ Quaꝝ prima
sumpta est a naturali desiderio z opatione
que talis est. Naturalia in demonib⁹ inte
gra permanserunt. sed gratuita p̄rdid
runt. omnis autem creatura naturaliter
desiderat sui status conservationem et nō
destructōz. et ad hoc nitif quantū p̄t. q̄
etiā demones in tantis p̄stituti penis natu
raliter nollent nō esse. q̄uis desiderio rōis
p quā se in tanta miseria cōstituros p̄uiderāt
vellent nō esse lu. xxiij. Dicent montibus
cadite su. nē. Sed vt di. boe. oīa res cōser
uatur in vnitate z tādiu consistit q̄ vnū ē
una. deficit aūt cū diuiditur exēplū in qua
tanb⁹ in tonibus. in arboribus z aialib⁹ q̄
oīa in vnitate cōseruanf deficiūt aūt cū di
uiduntur. Quia si ciuitates z tonus diui
dāf z pugnēt adiuicē p̄sumēf. Si ramus ar
boris p̄scindātur a stipite z stipes a radice
non est amplius arbor. Et si aīma diuidit a
corp̄e nō est amplius aial. Et silr est in oī
bus. Si ergo in demonib⁹ ē pugna q̄dam
uicem de boib⁹ se expellunt. sequit q̄ sint
diuisi et agāt ad destructionē regni sui in
teritū. qđ est falsuz q̄ totus conaf ipo. ē
est vt regnent sup̄ hoīes et eos ad se ma/
bant. p̄s. Superbia eoꝝ qui te oderūt ascē
dit sp̄. Quia par volūt pluribus p̄esse. Doc
etiā credebāt z cōfitebanf iudei tanq; scri
pturam dei sciētes. Ergo erat contra eos
dictū eoꝝ. Et hoc est qđ dicit. Omne re
gnum in se diuisum. p̄ ōriam boim volūt
tatē z pugnā desolabitur z destruef. Qua
vna ciuitas ꝫ aliā z terre ad inuicez p̄lia ad
interitū dimicabūt. ita q̄ regnū qđ p̄mus
erat non erit. Et si tonus z p̄gentes diui
dantur z adinuicē pugnent ꝫsumentf. Si
ego inquit xp̄s ejcio demōia in beelzebub
ergo demones sunt diuisi adinuicē. z mu
tuo se expellūt. et p̄ consequēs nō p̄nt pu
rare. qđ est falsum. q̄ scriptura de dyabolo
d. iob. xli. Ipe est super oēs filios superbie.

Secūda ratio est sumpta a minori que talis est. Quicquid pōt virtus inferior pōt virtus superior et multoplus. vt si miles vel comes pōt vnū castrū expugnare multo magis rex. sed discipuli mei qui sunt de stri filij et nati ex vobis eiiciunt non in virtute demonis demonia. sed in virtute a dō sibi largita. Lu. x. Reuersi sunt aūt. lxxij. cum gaudio dicētes. Dñe etiā in nomine tuo demonia subiiciuntur nobis ergo multo magis ego inquit xp̄s possum virtute a deo mihi data demonia eiicere cuz sim eorum dñs z magister ioh. xiij. Vos vocatis me magister et dñe et be. di. sum et enim. Et ideo ipi iudicabunt vos de hac blasphemia quā mihi inferus dicentes in beelzebub me eiicere demonia q̄r propter hoc ipi vere credūt q̄ ego in virtute dei eiicio demonia q̄ vos deprauatis merentur vos iudicare. et vos iudicari meremī ab eisd̄. mat. xij. Vere bi. et. v. su. se. xij. iu. xij. tri. strā Vel filij vī. i. exorciste vī qui p q̄sdā exorcismos quos docuit salomon demones expellebant. vt di. ioseph⁹. ergo relinquitur q̄ ego eiicio demōia i digito dei. i. in virtute spūsancti qui digitus dei dr triplici ratiōe

¶ Primo rōe emanationis. q̄r sicut digitus p̄cedit a corpe mediante manu. sic spiritussanctus p̄cedit a patre p filiū. Filius ei manus est patris p quē fecit et secula.

Secundo ratione distinctōis. q̄r sicut in digito est diuersitas articulor̄. sic a spūsancto est diuersitas donor̄. i. cor̄. xij. Diuisiones grāt sūt idē aūt spūs Et alij quidez dat p spm sermo sapientie. alij dat sermo scīe sm eundē spm. alteri fides in eodē spū

¶ Tercio rōe operatōis. q̄r sicut digito hō operatur. ita deus spūsancto. i. cor̄. xij. Hec oia operatur vnus atq̄ idē spūs diuidēs singulis p̄out vult. Et si in hoc inquit xp̄us credideritis q̄ ego tanq̄ manus dei eiicio demonia in digito dei. i. in virtute spūssctī que est eadē mee virtuti. sicut eadem est vestus manus et digiti. p̄fecto puenit in vos regnum dei. vos iustificans. id ē filius dei qui est regnū dei. lu. xvij. Regnū dei intra vos est. Quod quotidie petim⁹ p gratiaz ad nos venire d. Adue. reg. tu. ma. vi. Et hoc est quod d. Si ergo in beelzebub eiicio demonia. fi. vī. in quo e. zc.

¶ Tercia rō sumpta est ex pugna contrariorū q̄ talis est. Statim q̄ ēria appropinquāt agunt z patiunt adinuicē et potentiꝰ destruit minꝰ potens. que aūt conueniūt non p̄eliantur adinuicē dū appropinquant. Exemplū in natura vt de calce posita in oleo vbi nō destruitur. et posita in aqua statī ignis inclusus feruescit et calefacit aquā. Quia oleū ē calidū z siccū sicz calx. sz aqua est frigida et humida et p consequens ēria calci z statim dū cōiunguntur agunt adinuicē. Exēplum in aīalibus vt in leone et pdo q̄ sunt inimici mortales. eo q̄ pdus concūbit cuz leena Et ideo statim q̄ vident se p̄liantur adinuicez. Sed leo vincit pardū viribus pdus aūt vincit leonē astutia q̄r intrat qđ dā foramen oblongū ante amplū z retro strictū. de quo pdus exit. sed leo non pōt exire z tunc pardus venit ad posteriora leonis et occidit eum. Exemplum in hoibꝰ q̄r si vnus hō inuadit ab inimico suo moraliter et vincatur ab eo. capitur a b eo z vincitur et spolia eius sibi aufert. qui tñ aūcz inimicꝰ eius appropinquaret z ad eū. viuebat in pace. et oia bona sua simiīter in pace possidebat. Et hoc ē quod dic. Cū fortē armatū custodit atrium suum. in pace sunt ea que possidet. Fortis iste ēnius et inimicus humani generis diabolus est qui ē armatus multa malicia z astutia et potentia. est etiā armatꝰ vicijs et peccatis hominū siue hoibus p̄catoribus. Nam p lorica habet luxuriā vel luxuriosos p scuto ypocritas p arcu detractores p galea superbos. p gladio auaros p lancea meretrices p insignibus vanegloriosos. p eq̄ falerato hr diuisiones z p̄tes. Et sic armatus ante aduentū filij dei custodiebat atrium suum. i. mōm istū z ī pace possidebat z mundū z eos qui erāt in mūdo Venit aūt xp̄s vt gigas humane nature melioꝰ armatus. oībus virtutibus et gratijs et donis spūssancti. et cum maiori potētia q̄r cū tota potentia dei q̄ infinita est. z inuasit eū in atrio suo. Et tanta fuit eius potentia q̄ manu inermi z affixa cruci debellauit istum fortem cum omnibꝰ suis. vt di. aug. Et sic debellatū vinxit in catenis. z in inferno reclusit. apoc. xx. Et vidi angelum descendentem de celo habentē clauē abissi et catenaz magnā in manu sua. et appēdit draconē

serpẽtem antiquũ qui est dyabol9 ⁊ satha/nas. ⁊ ligauit eum per annos mille. ⁊ mi/sit in abissum ⁊ vniuersa arma ei9. i. pecca/ta quibꝫ cõfidebat abstulit. Jo. i. Ecce qui tollit peccata mũdi. Unde cãram9. Ipse enim est verus agnus qui abstulit peccata mundi. qui mortem nostram. i. peccatum moriendo destruxit. Ro. vi. Cetus hõ no ster, id est cõcupiscentia carnis simꝫ crucifi/xus ẽ. vt destruatur corpus peccati. i. cõgeri es peccatoꝝ. Et spolia eius. i. hoĩes quos dya. detinebat distribuit. i. ad diuersa of/ficia ordinauit. Alios faciẽdo ꝓphẽ. alios aplos alios euãgelistas. alios aũt pastores ⁊ doctores. ⁊ sic de ceteris gradibꝫ eccl'ie. Eph. iiij. Et ipse dedit quosdã q̃dez aplos. quosdam ꝓphetas alios vero euãgelistas alios aũt pastores ⁊ doctores. in op9 mi/nisterij ad cõsummationem sanctorum. Si ergo inquit ego christus appropians dy/abolo statim pugno cum eo. ⁊ destruo eũ ⁊ expello eum ⁊ quotidie accipio ei spo/lia. Jcquiꝫ q̃ sim ei inimic9 ⁊ cõtrari9 ⁊ non ei ꝓfecto tarus vt vos dicitis. Quarta rõ sumpta est ex natura cõtrariorꝝ que talis ẽ Nũquam vnum cõtrarium agens ꝑm for/mã ⁊ naturam suam agit ⁊ opaꝫ in virtu/te alterius cõtrarij. q̃ sol non illuminat in virtute tenebre ⁊ ignis ñ calefacit in virtu/te aque. q̃ cum contrarium destruat cõtra/rium. si vnum ageret in virtute alteri9 se/queretur q̃ aliquid destrueretur ꝓ ꝓpriam virtutem quod est ipossibile sed per eam cõseruatur. Et si aqua calefacta ab igne calefaciat in virtute ignis. hoc tamen non facit in natura sua. sed per accidens. Sed dyabolus inquit christus est mihi contra/rius. q̃ contraria sunt que maxime a se di stant. sed nos maxime distamus. q̃ ego in gloria ⁊ ille in pena ⁊ miseria. ego in luce ille in tenebris. ego in vita ille in morte. et sic de ommib9 ergo nõ operor in virtute sua Et hoc ẽ q̃d dicit. Qui nõ ẽ mecũ ꝯ me ẽ ⁊ econuerso qui ꝯ me est. ⁊ mihi ꝯrarius nõ ẽ mecũ. Sed dyabolus est mihi ꝯrius vt probatum est. ergo nõ est mecum in ali qua operatiõe. Nõ ergo in beelzebub ejcio demonia. Quinta ratio sumpta est ab ef fectibus ꝯrarijs. que talis est. Si effectus vl' opera sunt cõtraria oportet q̃ cause sin

contrarie. q̃ duo cõtraria opa nõ possunt naturaliter ꝓcedere ab eodez ꝑm idem. sic calefieri ⁊ infrigidari nõ possunt ꝓcedere ab igne. ⁊ illumiare ⁊ tenebrare a sole. Sz opa xpi ⁊ dyaboli sunt oĩno ꝯria. q̃ ille dil pgit hoĩes ꝓ diuersos errores. xps aũt col ligit ad fidei ⁊ ecclesie vnitatez Joh. x. Alii as oues ha. que nõ sunt ex hoc oui. ⁊ illas o. m. ad. ⁊ fi. v. o. rẽ. Jste captiuat hoies ꝓ diuersa vicia. sed xps liberat ꝓ multiplicꝫ virtutes. Jste ducit hoĩes ad morte eter/nã sed xps ad vitã eternã. Joh. x. Ego vi/tam eternã do eternã eis. Et sic in oĩb9 dy abolus ꝯria xpi opibꝫ opaꝫ. Ergo ejcere d monia quod est op9 xpi nõ pot ee dyaboli sed op9 ei9 est in homines demonia ĩm mi tere et eos acriter tormentare. et hoc ẽ q̃d dicit. Qui non cõgregat mecũ dispgit. i. q̃ ꝯria opatur mihi. nõ pot mecũ in ope con uenire. sed dyabolus est hmõi. ergo in aliq ope nõ mecũ conuenit vel ꝓsentit ⁊ sic ꝓz terciũ Quarto ꝓdicitur effectus penali tatis iudeis futurus ꝓ eorũ mala opatiõe q̃ cum ĩmũdus spũs exiret ab hoie. Ubi nota q̃ spũs neꝯ dicit ĩmundus ab effe/ctu sicut ⁊ cecus ⁊ mutus. q̃ immũda opari cogitare. immũda velle. ⁊ immũda opari Ille aũt spũs expellit ab homie in bapt mo ⁊ in penitentia ꝓ gratiã dei. Qui expul sus ab hoie iusto ambulat ꝓ locꝫ peroꝝ indeuota ⁊ inaquosa. ab hũore gre ⁊ lachri marũ et vnctionis spũsancti. In quibus non inuenit requiẽ. q̃ ipe est lupus rapax qui nõ satiat nisi oẽs occiderit ⁊ iõ nõ cu rans de his q̃s possidet in hos de quibꝫ ex pulsus fuit redire conatur. In quos dũ in greditur si inuenerit eos vacantes a bonis opibus et ornatos ꝓ ypocrisim. qui videñ boni ⁊ non sunt. sicut erant iudei qui tanq̃ ꝓphus dei videbãtur mandata dei custodi re. sed nõ sic erat. imo ꝓpter traditiones su as mandatũ dei fecerant irritũ ⁊ inane. vt dr marci. vij. Si sic inquã inuenit eos mũ vadit et assum. sep. al. sp. ne q̃. se. vt mel/ius hoĩem custodiat. Et sic exptos ⁊ mali uolos ordinat in officijs sicut miles custo des castri. Et vnũ ad coꝝ ponit vt nihil fact at nisi mala eum cogitare. Secundum ad memoriam ponit vt solũ eũ faciat inimi rum recordari Tercium ponit ad vilius vt

faciat eũ mala ⁊ ipudica videre. ¶ Quartũ ponit ad aures vt vana audiat atq; mala ¶ Quintũ ponit ad linguã vt puersa loquatur ⁊ falsa. ¶ Sextũ ponit ad tactũ vt faciat ipz luxuriari ⁊ vereis ⁊ dlctãri ¶ Septimũ ponit ad mã? vt neq; ⁊ puersa faciat eũ opari. Jpe ꝛo oia loca ista circuit tãq; capitane? ⁊ mgr ⁊ dñs. ¶ Et p̃sequẽs fiunt nouissima hois illius pcora p̃oribus. q? magis veraf ⁊ ad malũ iducif. ¶ Qz vt d. gre. Animus qui diuiditur ad multa fit minor ad singula. ¶ Et ideo p̃mus dyabolus dũ solus erat ñ sic verabat ¶ Vel septẽ dr ꝓpter se ptẽ capitalia vicia de quibus tẽptant ⁊ ad que illũ cui insunt ducere conantur vt vn? tẽptet solum de supbia alius de luxuria. et sic de singulis. ¶ Unde et de magdalena dr lu. vij. q̃ xp̃s expulit ab ea septẽ demonia id est septẽ capitalia vicia. ¶ Ad litteram sic euenit iudeis ⁊ q̃tidie euẽit pctoribꝫ patiẽ tibꝫ recidiuũ. ¶ Et sic pz quartũ ¶ Quito ponit extollẽtia siue cõmendatio vitatis a q̃ dã muliere facta. ¶ Quia dũ xp̃s hec loquef surrexit quedã mulier de turba que a quibusdã pdisse qua sancte matrbe fuisse creditur. q̃ ait xp̃o. Beat? venter qui te portauit. ¶ Propter merã ⁊ omnimodaz vitatez quã xp̃s loquebaf. hec mulier beatuz dixit non solũ xp̃m sed etiã ventrẽ ⁊ vbera et totum corp? qd̃ eũ portauit. qd̃ vere ꝓpter octo fuit beatum. ¶ Primo fuit beatũ corpus virginis ꝓpter totius fomitis peccati ligationẽ ⁊ extimatõz ¶ Nam fomes peccati ⁊ ois concupiscentia mali in corpe virginis. in prima sanctificatione. qua scz sanctificata fuit in vtero p̃ dei gratiã ligat? fuit ne ad malum aliquod inclinaret. in secunda vero sanctificatione scz in filij dei cõceptione p̃ supabundantẽ gratiã spũssancti fuit totaliter extinctus. ⁊ ideo nec pecca re. nec inclinari potuit ad peccandũ. ¶ Hoc figuratũ fuit i arca noe. vbi oia fuerũt plata aialia et ferocia cum mitibus manserunt Esa. xi. ¶ Habitabit lupus cũ agno et puer parvulus minabit eos. i. xp̃s existẽs in vtero virginis omẽs motus carnales in ea extinxit ⁊ ad concordiã spũs duxit ¶ Secundo fuit beatũ p̃opter totalẽ incorruptionem. quia non fuit corruptũ in filij conceptõe nec grauatũ in eius portatione nec virginale sigillũ fuit fractum in ei? pturitione. nec fuit putrefactum in aie egressione. ps. ¶ Nec dabis sanctum tuum videre corruptionẽ. ¶ Tercio fuit beatũ ꝓpter perfectam ipsius ad spũssãcti subiectionez. q? sp̃ corpus virginis spũssancti organũ fuit ad oẽ op? bonũ dispositũ ⁊ patũ lu. i. Ecce ancilla dñi. fiat mihi secundum verbum tuum. ¶ Quarto fuit beatũ ꝓpter radialem emissionẽ. Exibãt enim quidã radij virtuales de facie ⁊ oculis virginis gloriose. qui libidinẽ et petulantiã aspicientiũ extinguebant ¶ Hoc fuit figuratũ in virga assueri que erat signũ clementie ad quẽcunq; extendebatur. vt patet ben. v. ¶ Quinto fuit beatũ ꝓpter totius trinitatis et deitatis in eo habitatiõem. q? verus filius dei et tota trinitas ⁊ deitas in eo corpaliter habitauit Hiere. xxxi. ¶ Nouum faciet dñs sup̃ terrã femina circundabit virum. id est beata maria xp̃m. qui iõ fuit virin vtero existens. quia pfectus deus ⁊ pfectus homo. Apoc. xij. ¶ Signũ maximũ apparuit in celo mlier amicta sole. i. deitate ¶ Sexto fuit beatũ ꝓpter finalem remunerationẽ q? statim post mortẽ fuit glorificatũ. Esa. xxv. ¶ Gloria libani data ẽ ei decor carmeli et saron. ¶ Nostra aũt corpa incinerantur nec statim habent suam remuneratõz apo. vi. ¶ Date sunt illis singule stole albe et dictum est eis vt requiescerent tpus adhuc modicum donec impleatur numer? fratrũ suoz. ¶ Quia in die iudicij cõpleto numero electorum corpa sua gloria potient̃. iob. x. Ingredietur et egredietur et pascua inuenier ¶ Septimo est beatũ ꝓpter totalẽ delectationẽ. q? omẽs sensus corpis virginis sunt actualiter in felici delectatõe vt oculi aures. gustus. olfactus ⁊ tactus. Esa. xl. ¶ Tunc videbis et affluues et mirabitur ⁊ dilatabiꝫ cor tuũ. Illũ enim habuit ⁊ hz semp in p̃sentia de quo dr luce. x. ¶ Beati oculi q̃ vi. q̃ vos videtis ¶ Octauo est beatuz ꝓpter delectabilez visionẽ. q? corpus virginis est ita pulcrũ et gloriosum q̃ ip̃m oẽs sancti et angeli videre desiderant. ⁊ ip̃z videndo maxime delectantur. ps. Fluminis impe. le. ci. dei. id ẽ. pulcra ⁊ delectabilia q̃ egrediuntur de corpe virginis. que tot sũt vt cum impetu fluant delectant et letificãt ciues ciuitatis dei. Hic cadit exemplum de

illo qui vidit beatam virginē p quandā ri
mulaz cū vno oculo quē eruit sibi ꝛ deside
rabat sibi erui aliū ꝛ iterū videre eā. Sed
audiamus charissimi cuz magno gaudio
quid xps rñdit Ait eñi. Quinimo beati q̄
audiūt verbum dei ꝛ cu. illud. Et pōt quin
imo esse vna dictio. ꝛ tunc tantum valz ac
si diceret verū est quod dicis. Et hoc etiā
verū ē q̄ beati sunt q̄ au. verbū dei. ꝛ cu illō
Et tunc dz legi sine interrogatione. Vel
pōt esse due dictiones. ꝛ tunc tantū valz q̄n
sicut etiā iuxta illud geñ. xxiij. Quin. id ē
etiā camelus tuis potum tribuā. ꝛ imo po
nit p̄ p̄ led Unde sensus est. Beatus vent̄
qui te portauit. Et dñs rñdit Quin. i. etiā
beatus est. led etiā beati sunt qui audiunt
verbum dei et custodiūt illud ¶ Et nota q̄
qui audiūt verbū dei et custodiūt illud sūt
beati p̄ter eadem octo p̄opter que corp⁹
et v̄nter beate virginis supradictum est
beatū. Et p̄ro p̄ter fomitis ligatōz ꝛ exti
ctōem. Hā ita mortificāt corpa sua p̄ salu
brem disciplinam q̄ nō audēt carnalia pe
tere. Exemplū beati benedicti abbatis. q̄
inter vrticas ꝛ vepres se nudū p̄iecit. ꝛ p
cutis vulnera eduxit a corpe vulnus men
tis. ita q̄ nunq̄z aliq̄d tale vt gre. dicit sen
tiret. ij. cor. iiij. Semp mortificationē ie
su xp̄i. in corpe nr̄o circūferētes vt ꝛ vita ie
su in corpibus nr̄is manifestet. Pecca
tores aūt fomitē p̄ti nutriūt nō extinguūt
Secundo p̄ter totalē incorruptōz. q̄ nec
corpis nec mentis corruptōem patiūtur.
Unde beata lucia dixit. Corruptiones mē
tis ꝛ corpis nunq̄z suscepi. ps. Beati imma.
in via qui ambulant in lege dñi. i. cor. v.
Expurgate vetus fer. vt sitis no. cōsper. si
cut estis. Peccatores aūt ꝛ in aīa ꝛ in cor
pore corrumpūtur. ꝛ in aīa cū dyabolo for
nicant ¶ Tercio p̄ter p̄fectā ad spīm scī
subiectionē sunt ei dispositi ꝛ pati ad p̄se
quendū oīa que ei spūssanctus suggerit et
revelat. Ezech. i. Ubi erat impetus spirit⁹
illuc gradiebātur. ps. Ad oīa mādata tua
dirigebar. Esa. lx. Qui sunt isti qui vt nu
bes volant. i. ita velociter obediūt spiritui
sancto sicut nubes ventis. Peccatores aūt
oī impulsui spūssancti resistunt ¶ Quar
to p̄ter radialē emissionē. Egrediunt̄ en.
a facie et ab oculis et ab oīb⁹ sensibus iu
stoz̄ quidam radij virtuales p̄primos il
luminantes ꝛ edificantes p̄ bona verba ꝛ
sancta exempla q̄ in eis conspiciunt. mat.
v. Vos estis lux mūdi. Ibidem. Vos estis
sal terre. i. cor. x. Sive comeditis sive bi.
si. aliud quid fa. o. in glo. dei facite. Pecca
toribus aūt egrediūt radij basilisci mor
les p̄primos occidentes Nam loquēdo ri
dendo et tangendo occidunt aīas. ꝛ loqn
do occidunt maxime illi qui adulant̄ hoī
bus in p̄ravitatibus suis. Uñ p̄uer. xxix.
Qui blandis ficisq̄z sermonib⁹ loquitur
amico suo rete expandit pedib⁹ eius ꝛ esa.
liij. Populi meus qui te beatū dicunt de
cipiunt. et viā gressuū suoz̄ dissipant.
Hodie diminute sūt veritates a filijs hoiz
vt iquit. ps. Pro modico lucro hodie sub
ticetur veritas et asseritur falsitas. esa. lix.
Corruit veritas in plateis. Potius etiam
et vana et fabulas mūdi volūt audire ho
mines. ij. thi. iiij. A veritate quidē audiū
auertent. ad fabulas aūt conuertentur ¶
Quinto p̄ter totius trinitatis inhabita
tionem. Jo. xiij. Qui diligit me s. man.
s. ꝛ pa. m. di. e. ꝛ ad e. v. ꝛ man. a. e. esa. xl.
x. Loquente pe. ce. s. s. su. o. qui au. verbuz
Peccatores aūt sunt habitaculū multorū
demoniorū. Vulti enī legionem demonio
rū. in v̄ntre hūt ¶ Sexto p̄ter finalem re
tributionem. q̄ verbū dei cū affectu audiū
dat vitam eternā. Jo. viij. Si quis s. m. s
mor. non gustauerit. de mor. ad vitā
Jo. viij. Peccatores aūt oī morte morti
tur. et in corpe ꝛ in aīa ¶ Septimo p̄ter
totalem delectationem q̄ in aīa et in corpe
erunt beati et sūt omnes sensus actualiter
semp erunt in actu suaq̄ delectationū. esa.
lx. In terra sua duplicia possidebūt Pec
catores aūt totaliter tormentabunt et per
oia in oībus erunt in penis ¶ Octauo p̄
pter delectabilem visionē Unde sancti nō
solum delectabuntur in videndo deū. ꝛ et
in videndo se inuicem. Unde quilibet san
ctus totam celestē curiā letificabit. et ideo
quot sanctitor gaudia. Lu. xv. Gaudiū est
an. dei sup̄ vno pec. pe. agē. et multomagis
sup̄ tanto gloriā possidēte. esa. xxv. Gau
dium ꝛ leticiā obtinebunt. Peccatores aūt
erunt de formes nimis quia turpiores res
te mōdo sunt peccator⁹ dyabol⁹ ꝛ infern⁹. Est

sic ꝓz sextum ¶ In fine nota q̄ ꝑ septem spiritus malignos septē peccata mortalia designant. Unde in scriptura septē demoniacos legimus designantes septē genera peccatoꝝ. Cuius rō est. qz eandē opatōem hz dyabolus circa aīam et aliquando circa corpus. sicut mortale peccatum. Et iō corrue ꝑ septē dēmonia eos qui in scriptura reputantur septē peccata mortalia designātur ¶ Primus. demoniacus est de quo in pñti euangelio agit qui vt dictum est erat princeps in omnibus ydolis. ad quē ꝓfluebat multitudo muscaꝝ ꝓpter sanguinem sacrificij. Istud demoniū faciebat loq ydola et adorari vt deos. Per hoc peccatū superbia designat. q̄ similiter opatur in anima. Ipa enī est principissa et initiū omnium peccatoꝝ. Tho. iiij. Hunc̄ superbiā in tuo animo dñari permittas. ab ipa enī initiū sumpsit oīs pditio. Itē facit hoīes se velle adorari vt deos. Exemplū huius habem? dani. vi. de nabuchodonosor. qui precepit vt nullus peteret ab alio deo nisi a se. Et attēde q̄ muscę cū alis faciebant isto ydolo ventuz. Sic superbus laude maloꝝ et adulatoꝝ nutritur qui faciūt superbo ventum ō alis suis. i. gratijs eis datis. Totuz hoc in primis pennibus pz. De istis muscis recte pōt intelligi illud. exo. viij. Venit muscaꝝ grauissima in vniuersa terra egipti et corrupta est terra ab huiꝰcemodi muscis. Istō demoniū ejicitur humilitate. qz ꝑ hanc ꝑ illas curant ¶ Secundus demoniacus est saul quē dēmō male agitabat. et nō ꝑmittebat eum dauid respicere rectis oculis. nec eū audire poterat cōmendari. Et pluries euz sine cā occidere est conatus vtz. i. reg. xviij Idem facit inuidia in homine. Hā verat eum et cōsumit eū. nec pōt inuidus inspicere rectis oculis cui inuidet. sed vellet eum mori et aliqñ euz occidit. Exemplū ō cayn et abel et de fratribus ioseph. De quibo in gen. Istud demoniū ejicit amore ꝓximi. Tercius est de quo dz in pñti euangelio q̄ erat mutus. et matth. xij. q̄ erat cecus et mutus. Idē facit ira in hoīe que excecat mētē eius. qz ira. im. aīm ne pos. cer. vez. vnde ꝓuerbiū. Est homo iratus non est ꝓsultus. Perdit enī homo ꝓ ira lumē rationis et discretionis et mouetur ad impetuz furie vt bestia. Item pdit loquelā recte loquendi. Talia enī loquit ac si insensatus esset. Et ideo verba irati non sunt attendenda. Ad ira multi dum sunt irati nō possunt loq. Greg. Ire sue stimulis accensum corpal pitat. corpus tremit. lingua se ꝓpedit. facies ignescit exaspantur oculi. et noti nequa q̄z recognoscuntur ore clamorē formant sed sensus quid loquitur ignorat. Istud demonium ejcitur mansetudine ¶ Quartus ē filie chananee mat. v. Quā dēmon tormētabat valde. ita q̄ non delectabatur in aliquo idē facit accidia in hoīe. nam homo accidiosus est totus melancolicus et in seipo tormentū habet et vellet multoties nō fuisse natus. et tediosa ē sibi vita. Job. x. Taedet animaz meā vite. m. di. aduer. m. el. m. Nec in aliquo spūali pōt saporem inuenire. Unde si venit ad missam non pōt vsq̄z ad finem stare. si audit predicatōem stanz vellet eam finiri. virtutes et miracula sanctoꝝ non pōt audire. sed oīa fastidit et nauseat. Numeri. xxi. Anima nostra nauseat supcibo isto leuissimo. Istud demonium ejcitur letitia spūali. ¶ Quintus est demoniacus ille de quo dz matth. ix. q̄ frequenter mittebat euz demoniū in ignez et aquā Idem facit auaricia in hoīe. qz hō auarus circuit mare et aridā et sustinet famē et sitī et calorem et frigus et mille incōmoda ꝓ pecunia congreganda. et accenditur ignis i mente ipius ex solicitudine et discursu. Eccle. v. Saturitas diuitis non sinit eū dormire. Istud demonium expellitur largitate elemosinaꝝ ¶ Sextus est ille de quo dicit lu. viij. q̄ occurrit ihesu vir qui habebat demoniū qui frangebat catenas et iacebat in sepulcris. et egressus ab eo intrauit porcos cui nomē erat legio. Hoc est pēccatuz gule cui nomen est legio. qz infinita gula requirit. Totus mundus vix sufficit guloso Itē frangit catenas. qz nulla lex vel monitio guloso facta de cibis vel ꝓpter infirmitatem. vel quocunq̄z mō aliquid valet. Item requiescit in sepulcris mortuoꝝ. qz tota intentio et desiderium guloso in ore ꝓ ꝓximo requiescit. in quod mittit bolos de carnibus animaliū mortuoꝝ factos de quibo cito vermes incipiunt scaturire. ps. Sepulcrum patens est guttur eorum. Et tandez

intrat porcos, qz gulosus cõsumpt⁹ inopia vilissima officia incipit exercere. vt ptz de filio prodigo, q̃ postq̃z oia cõsumpsit incepit pascere porcos. lu. xv. Hoc demonium ejcit̃ tpanna ¶ Septimus est ille q̃ occidit septẽ viros sare vt dr tho. iij. Hoc ẽ pcatũ luxurie que occidit septẽ virtutes aie. Est enī luxuria ignis oĩm virtutũ germia eradicans iob. xxi. Ignis est vsq̃z ad p̃fũ. devorans. Hoc demoniũ ejcitur castitate vl matrimonio in dei timore legittime observato. exemplũ de sara filia raguelis de qua idem demon qui septẽ viros eius occidit est expulsus, postq̃z vir timentẽ deũ accepit. cui in timore dñi fuit ĩ matrimonio copulata Et sic patz totum.

De epla Sermo xxxviij.

Estote ímitatores dei sicut filij charissimi. Ephe. v. Sicut dr Ecc. iij. ca. Oia tps hñt. Et si omni tpe xp̃m mgrm et patrẽ nostrũ imitari debeam⁹. tñ usto sacro⁹ tpe maxime debem⁹ eũ in bonis opib⁹ imitari. ac etiã nos ab oĩ inquinamẽto carnis et spũs custodire. Et ad hec duo apls in p̃nti epla nos inducit In qua quidem epla quinq̃z facit. Primo efficit ad dei imitationez p viã dilectõis vt filios charissimos nos hortatur in principio eple. Secundo a peccatis q̃ corpus maculant et famã denigrant nos spãliter deterrat ibi Fornicatõ aũt et oĩs imundicia aut auaricia nõ nominetur in vobis. Tercio vt a talibus peccatis abstineamus, penam magnã ĩminatur ibi. Hoc aũt scitote intelligentes q̃m oĩs fornica. Quarto errorem quorundã impunitatem peccantiũ asserentiũ vt liberius peccare possint removere conatur. ibi. Nemo vos se. inanibus v. Quinto quare tales in suo errore seq̃ non debeamus, sz vt lucis filij ambulare cãm oñdit et rõnem venat ibi. Eratis enī aliq̃n tenebre. nunc aũt lux in do. ¶ Primo ergo ad dei imitatõem p viã dilectõis vt filios charissimos nos hortat dic. Estote imitatores dei sicut filij charissimi vos ipi conformando. Cari p̃pter imaginis impressionẽ et cõseruatõem cariores p̃pter redemptõz et redemptionis recognitõem. charissimi p̃pter mot̃ p fo-

matõz. i. p̃. Christus pas. p no. no. remlin. et. vt se. vel. eius. Peccatores aũt fiũt filij vilissimi. Nã viles sunt p̃pter imagis detur partionẽ. Ecc. xlvij. Inclina fili femoratua mulieribꝫ et dedisti maculã in glam tuã Viliores, sunt p̃pter beneficiop̃ dei ingratitudinẽ. Nam p nihilo habent preciosam mortẽ filij dei et gratiã baptismi et virtutes spũssancti et ecclesiastica sacramenta et patriã celestem. p̃s. Pro nihilo habuerũt terram desiderabilem. Vilissimi sunt p̃pter opez contrarietatẽ. Nõ enim solum deũ non imitant vt spurij. sed vt inimici contraria opantur. Job. xv. Cucurrit aduersus deum erecto collo. Lu. xvi. Qui non est mecũ, contra me est. Consequẽter dicit. Et ambulate in dilectione. oñdit in quo talis imitatio dz esse. q̃ in dilectõe qz sicut xp̃s dilexit nos. Sic nos enī imitacem debemus diligere sicut et xp̃s dilexit nos. q̃ intantũ dilexit nos q̃ tradidit semet ip̃m p nobis oblationẽ et hostiã deo in odorem suauitatis. Oblationẽ quantũ ad figgella crucẽ antecedentia. hostiã quantum ad ip̃am mortẽ Heb. x. Christus sel obla tus est ad multorum exhauriẽda peccata. Itẽ vna oblatõe cõsummauit in sempiternũ sanctificatos In odorẽ suauitatis, id ẽ placentẽ deum patrẽ mundo et ip̃i deo placentẽ. Gen. xvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs. Et nota q̃ redolent contrita sicut spẽs Sic et xp̃s Esa. liij. Attritus est p̃pter scelera nra Itẽ redolẽt obusta vt thus Sic et xp̃us q̃ fuit agnus assatus in stipite crucis Itẽ redolent effusa sicut vinũ. Sic et xp̃s effusꝰ fuit quando de ipo sanguis et aqua emanauit. p̃s. Sicut aqua effusus sum. ¶ Circa hoc primũ membrũ ad edificationem nostram videam⁹ quo modo in quibus debeam⁹ deũ imitari. Ubi nota q̃ aliqui volunt deum fiulte imitari. vt filij zebedei. q̃ volebant cũ deo regnare in celo sed nõ crucifigi in cruce quod nõ p̃t esse Mat. xvi. Si quis vult post me venire sz ad regnuz. abne. semet. et tol. cru. su. et sequatur me. Iudas crucem Aliqui volunt deum imitari p̃pter se, Quia vt dicit aug. Omnis peccator peccando vult deũ imitari vt superbo appetẽdo

excellentiã boni que maxime in dō est Ecc. xviij. Ego in altissimis habito. in quo luci fer voluit deum imitari. Esa. xviij. Ponaz sedem meam ad aqlonē z si. e. al. Ut luxuriosus z gulosus appetendo delectationē q̄ summe a deo ē ps Delectatões ī dextra tua vsqz in fi. Ut accidiosus appetendo q̄ tem q̄ ppetua est in deo in q̄ omnes sancti requiescunt. Esa. xxxij. Sedebit ppls meus in pulcritudine pacis in tabernaculis fiducie. in requie opulenta. Ut auarus appetendo diuicias que opulentissime sunt ī deo. Prou. viij. Mecū sunt diuitie z gloria opes supbe. idest. magne z alte. Ut iracundus appetēdo vindictam inimicorū quam maxime exercet deus. Mathei. x. Timete eum q̄ postqz oc. coz. habet ptā. amit. in ge. Oēs isti quocunqz modo deū imitari nituntur. Una q̄ vult exaltari vt supbus oportet eū primo humiliari Lu. xviij. Omis q̄ se hu. exal. Et qui vult delectari vt gulosus z luxuriosus oportet primo ieiunare z penuriam pati. Primo enim in vigilia ieunaf cqz comedaf in festo. i. coz. vi. In fame z siti z in ie. nul. in lab. z. erū. in vi. nul. in frigore z nuditate. Et q̄ vult quiescere vt accidiosus oportet primo laborare Eccle. ii. Vodicū laboraui et inueni mihi multā requiem Et qui vult vitari vt auarus oportet primo pauperem fieri. mat. v. Beati pau. spū quo. ip. ē. re ce. Et q̄ vult vindicari vt iracundus oportet primo pcere z relinquere vindictā deo. ro. xij. Mihi vindictā et ego re. d. d. Quidā imitant deum bene z sapienter. et isti sunt filij charissimi qui imitant deum quantū ad septem

Scio ī lumīe sapiētie. q̄ q̄ ignorat ignorabitur. i. coz. xiij. Et quia neminē diligit deus. nisi eum qui cū sapientia inhabitat. Sap. viij. pterea dr math. x. Estote pru. sicut serpen. Et student in scientia dei vadūt ad predicatōz vt illuminentur Sic secut? est eū aug. et alij doctores. Quidam vero homīes mali sunt similes noctuis qui sp in tenebris cupiunt habitare Jo. iij. Omnis qui male agit odit lucem.

Scdo in puritate vite et ꝓscientie. quia sicut filij dī pure et sancte vixit sic ipi viuere nituntur Job. xxvij. Nec reprehēdit me coz meū in omni vita mea. i. coz. iiij. Nihil mihi ꝓsci? sum. quia vt dicit sap. i. spūssanctus nō habitat in coz. sub. pe. Sic secutus est eū sanctus benedictus et beatus dñicus et alij q̄ sine pccato mortali vixerunt

Tercio in feruoze charitatis et beniuolentie. qz sicut filius dei p salute nra posuit aiam suaz ita ipi p honoze dei z primoz salute aiaꝫ suaꝫ sunt parati ponere. ij. Coz. xij. Ego autem libenter impendā et supimpendar ipse pro animabus vestris. i. Joh. iij. Quoniā ille animā suā p nobis posuit et nos debemus p fratribus animas ponere. Sicut secuti sunt eum apli de quibus dr. actu. v. Ibant apli gaudē. a conspē. consi. quoniā dig. basunt pro nomine ihesu con. pa Quarto in largitate munerum z beneficentia. quia sicut xps omibus benefecit. iuxta illud act. x. Qui pertransijt benefaciendo et sanādo omnes oppressos a dyabolo sic et ipi omnibus benefacere nituntur ac etiaz inimicis Mat. v. Diligite inimicos vr. benefa. bis qui oderunt v. ora. pro. pse. z calū. v. Sic secutus est eum dauid qui fecit miphiboseth nepotem inimici sui capitalis de mensa sua comedere vt patet. ij. Re. ix. Sic secutus est eum beatus stephanus qui p se lapidantibus deum flexis genibus exoravit. vt patz act. vij. He. xij. Beneficientie autem et cōmunionis nolite obliuiscī. talibus enim hostijs ꝓmeretur deus. Sic beatus laurēti? thesauros ecclesie dedit pauperibus Sic paulinus nolanus eps dedit seipsum vidue p eius filio redimendo. vt dicit gre. in dyalo. Quinto in amore pacis et concordie. quia sicut filius dei pacificauit cum suo sanguine siue que in celis siue que in terris sunt. vt dicit apls collo. i. Et in pa. fa. est locus eius ps. Et ingrediens mundum p angelos pacem annunciari fecit lu. ij. Et vadens p mundum aplis suis pacem ipcari mandauit d. In quācunqz domum intraueris pri. d. p. huic domui. lu. x. Et egrediens mundum nobis pacem legauit d. Pacem relinquo vobis pacē meā do vobis Jo. xiij. Sic ipi nitūtur inter hoīes pacem habere Ro. xij. Si fieri pōt qd ex vobis est cū oibo hominibus pacē habentes He. xij. Pacem sequimini cum omnibz sanctimoniā sine qua nemo videbit deum Sic sequuntur eum omnes

boni religiosi qui ꝛ inter se pacē ꝺi ponūt ꝛ inter discordes pacē reformare nitūtur vt veri filij ꝺei Mat. v. Beati pacifici quoniā filij ꝺei vocabuntur ¶ Tertio in patientia aduersitatis ꝛ cōtumelie. quia sicut filij ꝺi aduersa sustinuit patienter et expulsionez et falsam accusationē ꝛ flagellationez ꝛ mortem. iuxta illō Esa. liij. Tanqꝫ o. ad oc. du. sic et ipi oia aduersa patienter ꝛ cū gaudio pferunt Heb. x. Rapinā bonoꝝ vestrorum cum gau. su. Sic secuti sunt eum martires de q̄ bus cantam⁹ Cecidunt gladijs more bidentiū nō murmur resonat. nō querimonia. sed corde tacito mens bene cōscia cōseruat patientiā ¶ Septimo in cōsummatōe operis et pseuerantie. quia sicut filius ꝺei in bonis opibus vsqꝫ ad mortē pseuerauit. iuxta illud iobā. xvij. opus ꝙ summaui qō ꝺedisti mihi vt faciā. sic ipi vsqꝫ ad mortē in bonis opibus pseuerant. i. Thi. vi. Bonū certa. certa. cur. cōsum. fi. ser. In cuius figura mādatū est in lege. leui. iij. q⁹ spurcauda animalis ꝺeberet cū corpe immolari Et sic pz primum ¶ Secōo a peccatis que corpus maculant ꝛ formā ꝺenigrant nos spūaliter decorari ꝺebemus. Fornicatio aūt q̄ ē soluta cū soluta ꝛ oīs immundicia. i. omnis pollutio siue naturalis siue cōtra naturam siue cū alio siue cum alia siue secū siue cū soluta siue cum non soluta siue quocunqꝫ mō illicito. de qua Roma. i. Tradidit illos ꝺeus in ꝺesiderio cordis sui in immundiciā. Aut auaricia que extenuat corpus ꝛ vexat animam et ꝺenigrat famā. Quia vt dicit boetius Auaricia odiosos. largitas aūt semp caros facit Prouer. xv. Qui sectat auariciā conturbat domū suam. Omnia hec nō solū non sint in vobis. sed nec noīentur in vobis scz ab alijs p probabilē presumptionē sicut ꝺecet sanctos. qui non solū ꝺebent abstinere a malo. sed ab omni specie mali. sicut dicit apls. i. thes. v. Ab vtroqꝫ sic surgit infamia Esa. xiij. Perdā nomen babilonis ꝛ reliquias et pgenie et germen Ec. xli. Curā habe de bono nomine. Quia vt dr. puer. xxij. Melius est nomen bonū qꝫ diuicie multe Aut turpitudo non noīetur in vobis hoc est nō solū pcta carnis nō sint in vobis. nec noīentur in vobis sed etiā accessoria ad peccatū carnis non noīenti vobis. vt turpitudo que ꝙsistit in oculis ꝛ tactibus inhonestis. Legit in vitis patrū de quodā sancto viro qui manus suas inuoluit ne tangeret ipius sue matris manus ꝛ indignanti matri respondit Caro mulieris ignis est. Prouer. vi. Nunquid pōt hō abscondere ignem in sinu suo vt vestimenta illius non ardeant? Sic qui ingreditur ad proximē primi sui. non erit mundus cuz tetigerit eā Aut stultiloquiū qō consistit in verbis carnalibus et dissolutis ad ipm opus quo Eccl. ix. Colloquiū illius quasi ignis exardescet. Aut scurrilitas que ad rem nō pertinet. que consistit in leuitate et mollicie verboꝝ. aut qñ quis leuia verba loquit et demulcentia q̄ ad nullā rē bonā pertinent. ꝛ solū ea loquit vt placeat mulieri. et si nōn ꝺeant directe ordinata ad luxurie actū. ꝛ ex quadam vrbanitate pcedere videant. Que vt dicit glo. a stultis curialitas appellatur. a nobis aūt vocat affabilitas bre. Hodie scurrilitas. affabilitas. et maturitas appellatur que crudelitas iudicat Ideō Memento os tuū diuinis oraculis ꝙsecrari tū Quicquid ergo ex eo ociosum vel turpe ꝺū exierit sacrilegiū puta. Et iō a talibus penitus abstinendū est. Quia vt dicit apls. i. cor. xv. Corrumpūt bonos mores colloquia praua. i. pessima. Si quis loquitur quasi sermones ꝺei. Et hoc est quod sequitur Sed magis gratiarum actio sup. noīetur in vobis vt vno ore glorificetis ꝺeum. Esa. li Gaudiū ꝛ letitia inuenietur in ea gratiarū actio et vox laudis. Et nota q⁹ supradicta accessoria ad peccatū carnis scz turpitudo stultiloquiū ꝛ scurrilitas nō sp sunt peccata mortalia. et iō pena que subinferetur nō respicit oīa supradicta. sed solū peccatū luxurie et auaricie vt pz litteram intuenti. Et sic pz ꝓm ¶ Tercio vt a talibus abstineamus pena magna minatur ꝺ. Hoc aūt scitote intelligentes scz scripturas q⁹ omnis fornicator exercens luxuriā cū soluta. aut immundus exercens indifferenter vel in se vt molles vel cum quacunqꝫ alia pson. aut auarus qō scz auarū eē est ydolorum seruitus. i. seruire ydolo. seruit enī auarus pecunie. non habet hereditatē in regno xpi ꝛ ꝺei. i. nō hēbit gl̄iam q̄ ꝙsistit in būanitate et ꝺeitate xpi.

Job.xvij. Hec ē vita eterna vt cog.te so. pe.de.quē mi,i.c. Et hoc ē vt di.crīs.prīn/cipalis ⁊ substātial' pena dānatoꝝ scz ab ei/na glia separi et carēcia visiōis diuine Se/cundaria vo pena dānatoꝝ ē applicatio ad/ tormenta.i.coꝝ.vi. Nolite errare.neq ad/ulteri neq molles neq masculoꝝ ꝙcubi/tores regnū di possidebūt Et sic pz ꝙ hic ñ/ insert peccara accessoria ad fornicatōz que/ supza tetigit Et sic pz terciū ¶ Quarto er/go ē ꝙrundā impunitōz pctōꝝ asserentuz/ vt liberi? peccare possint remouere conat.d. Nemo vos seducat inanibꝫ vobis ꝓmit/tens impunitatē peccantib sic isti q mu/tuo se inuitant ad peccādū Sap.ij. Veni/te fruamr bonis q sunt tāq in iuuētute ce/leriť. Et addūt Nemo ē agnitꝰ q sit reuers? ab inferis .Col.ij. Videte ne qs vos sedu/cat ꝓ phiam ⁊ inanē fallaciā ꝑm traditōez/ hoim. Propter hoc enī venit ira dei.i.pu/nitio et vindicta.quā vs inferens se hz ad/ modum irati in filios diffidētie.i. in illos/ q diffidūt de dei iusta retributōne.nec ipaz/ credūt nec ipam curāt. Hoc em̄ maxīe di/splicet deo, ꝓter hoc em̄ factū est diluui/um ⁊ sodomā subuersa Eccl.xvi. Ne dicas/ a deo abscōdar.et ex sūmo quis opis mei/ memorabiť.in ꝓlo magno nō agnoscar q/ est em̄ aīa mea in tā immēsa creatura Esa/ xxvij. Percussimus fedus cū morte.et cū/ inferno fecimus pactū. Flagellū inundās/ cū transierit nō veniet sup nos. Talis ergo/ est pena seducētiū ⁊ impunitatē asserēnū/ Et iō nolite effici pncipes eoꝝ neq in cul/pa neq in pena. Et sic pz quartū ¶ Quin/to quare tales in suo errore sequi non dēa/mus.sed vt filij lucis ambulare rōz ⁊ cām/ assignat dicens. Eratis enī aliqñ tenebre/ Quasi d. Si tales sequebamr in suo erro/re in statu ignorātie.ante quersiōez ad fi/dē qñ eratis tenebre magis erat tolerāduz/ Erāt enī dese tenebre ꝓ originalē culpā ex/ pānaz sup hūanā naturā. Job.xxvij. Om/nes quippe inuoluimur tenebris. Hz dēsi/ores tenebre erāt ꝓ ignorātiā legis dei sup/ intellectū expānaz.i.reg.ij. Impij in tēbris/ tacescent. Sed dēsissime tenebre erāt per/ actualē culpam sup affectū ⁊ voluntatem/ ptensaz quales fuerūt in egipto. Ba.xvij/ Vinculis tenebraꝝ etlonge noctis cōpe/diti inclusi sub rectis iacuerūt. Et iō si nūc/ errabant non erat mirū Sed modo non ē/ ferendū.quia estis lux in dño illuminate/ et ꝑ lumen gratie effugante tenebras ori/ginalis et actualis culpe.et per lumen sapi/entie dei effugante tenebras ignorantie vt/ videatis quid sit agendū Matb.v. Vos/ estis lux mundi Et phi.ij. inter quos luce/tis sicut luminaria in mundo.et ideo am/bulate vt filij lucis.scz xps qui est lux va/que il.om.bo.iob.viij. Ego sum lux mdi/ et sic ambulare debetis ꝓpter magnuz fru/ctum percipiendum quia fructus lucis est/ in omni bonitate quantum ad interiorem/ intentionem .et iusticia quantum ad ex/terius opus, et vritate quantū ad sermo/nem Quasi d. Fructus lucis est opus p/fectum et in intentione ⁊ in opere et in ser/mone. Et ideo fructus lucis est bonus et/ vrus et iustus.et ideo in luce vt filij lucis/ ambulare dēmus ¶ Notandū ergo ꝙ tūc/ vt filij lucis ambulabimus quando ꝑm lu/cis ꝓprietates opabimur que sunt quat/tuordecim ¶ Primo em̄ lux est omnium/ virtutū corꝝ celestiū ad terram delatiua/ est enim quoddam vehiculum virtutū coꝝ/porum celestiū. Sic ⁊ filij lucis recipiunt/ maxima dona a deo et ista effundūr ad edi/ficationem ⁊ ꝓmorū salutem. Actu.xxij. Non enim subterfugi quo minus annun/ciarem vobis omne consilium dei. Pec/catores aūt filij tenebraꝝ dona dei absconi/dunt ⁊ ideo ab hominibus maledicuntur./ Prouerbio.xi. Qui abscondit frumenta/ maledicetur in ꝓlis. ¶ Secundo lux est/ est tenebrarum expulsiua. Sic filij lucis/ tenebras peccatorum ⁊ ignorantie ab ho/minibus expellunt ipos ꝓ doctrinam ⁊ bo/na exempla illuminando ⁊ ipos a peccatis/ retrahendo ⁊ absoluendo Mat.v. Vos/ estis.l.mū. Job.xx. Accipite spiritū sanctū/ quoꝝ remi.pec.re.ei. Peccatores aūt filij/ tenebraꝝ nitūť tenebras imittere ⁊ dictis/ et actis ꝓmos excecare ¶ Tercio lux est/ caloris generatiua. sol enī ratiōe lucis quā/ emittit calefacit. Unde phūs dicit ꝙ no/ctes plenilunij sunt alijs calidiores Sic fi/lij lucis ignē amoris recipientes eundem/ ignē accendunt in coꝝdibꝰ ꝓmoꝝ Quia/ vt dicit greg. Amor dei n unq̄ est ociosus

opatur eñ magna si est.nj.cor.v. Charitas xpi vrget nos sc in vobis amorē generare Peccatores aūt filij tenebrarū nituntur hunc ignē in se et in alijs extinguere et solum se diligunt et vtinam bene ¶ Quarto lux est incorruptibilis. transit eñ p feda et nō corrumpitur nec fedat. Sic filij lucis in fece mundi et cum mūdanis luteis cōuersantes in ceno eorum nō fedant. quia a malis eor nō sumūt exemplū sed a bono si quod agunt. dimittunt eñ sentes accipiunt rosas. Joh.i. Lux in tenebris lucet z tenebre eā non comprehenderūt. Ro.xij. Noli vinci a malo. sed vince in bono malum. Peccatores aūt filij tenebrarū in opibus malis aliorum totaliter corrumpūtur accipientes exemplū de malis et nō bonis vt de fornicatione magdalene. sed non de penitentia. et de negatōe petri et non de lacrimatōe ¶ Quinto lux est solis executiua sic filij lucis xpm solē iustitie in omnibus et in preceptis et consilijs sequi nituntur. Lu.v. Relictis oīnibus secuti sunt eū Peccatores aūt filij tenebrar non solū non sequuntur deum sed vadūt ꝓ deū Job.xv. Cucurrit aduersus deum erecto collo. In eodem.xxiij.capitu. Ipi rebelles fuerunt lumini. Qui dixerunt dño. recede a nobis scientiā viarū tuar nolum⁹. Job.xx c. ¶ Sexto lux est discordiū conciliatiua vt pz in elementis q vt dicit phūs mediante luce in corpibus mixtis comungunt. sic filij lucis inter se concordant in vna fide z in bono ꝓposito seruiēdi dō. act.iij. Erat istis cor vnū et anima vna in dño. Item inter discordes pacem reformare nituntur istū imitantes vt filij pacis. qui pacem inter deum et homines fecit. et homines ydola colentes ad vnitatē fidei et cultus reduxit i.cor.i. Obsecro vos p misericordiam dei vt idipsum dicatis omnes et nō sint in vobis scismata Peccatores aūt filij tenebrarum non bñt pacē Esa.xlviij. Nō est pax impijs vt dicit dominus. sed guerras et diuisiones faciunt istum imitantes cuius mēbra sunt sc dyabolū. qui primos rebelles in celo z primos ꝓfirmatos exules a paradiso terrestri fieri ꝓcurauit. sap.ij. Imitantur aūt illū qui sunt ex pte illius Ex attende q aliqū faciendū est vt paul⁹ fecit. q dū pharisei z saducei essent ꝓgregati ꝓtra eū vt eū ꝓcurarēt et morti traderent non posuit inter eos pacem sed scisma dicēs se pharisēū et pharisēorum filiū. Propterea pharisei z saducei adinuicē sūt iratī z pugnus manus eor z ea sit. sic primit⁹ ꝓpulos oppugnant. Et nos etiā sic facere dēmus Sic mant. Et nos etiā sic facere dēmus ¶ Septimo lux est boīm letificatiua. Ideo q lucē primo lux est boīm letificatiua. Ideo q lucē non vident. gaudere pfecte non pñt. Iho v. ¶ Quale gaudiū mihi erit qui in tenebris sedeo et lumen celi nō video. sic filij lucis tā de pfecta sua ꝓuersatōe q̄ de ꝓuersione peccatoꝝ quaz ꝓcurant celo et terre sunt gaudia inferentes Lu.v. Gaudiū est angelis sup vno pec. pe. agente. Peccatores aūt filij tenebraꝝ de pditione sua angelos vtq ecclām militantē et triumphantē contristāt. Esa.xxxij. Angeli pacis amare flebūt. Cōmistant etiā ꝓmos insontes vānis et iurijs psequentes Prouer.i. Abscondamus tēdiculas ꝰ insontē frustra. deglutiamus eū ꝙsi infernus viuentē. sit lex nīa lex iustitie ¶ Octauo lux ē colorū ypostatis ꝙ ipoꝝ repūtatiua Color eī ē ipa lux incorpa ta Est enī lux mediū quo color videtur et ō vbi lux nō est color videri nō pōt. sic filij lucis oēs colores z pulcritudines ecclie sustinent tanq̄ bases z ipos manifestant. qz in diuersis ordinibus et statibus ecclie seruiētes vtutes z dona. s.s. oñdūt dū agūt opa vtuosa Act.i. Accipietis virtutē. s. lucis vos z eritis mihi testes sup. in oībus vtuibus z in oī iudea z sama. z vsq ad vltimū Peccatores aūt filij tenebraꝝ oia confundūt et vtutes et dona supplantāt se in seipis vt cia manifestant. Ro.i. Et sicut nō phauerunt deū habere in noticia tradidit istos reprobū sensum vt faciāt ea que nō us in reprobū sensum vt faciāt ea que nō ¶ Nono quemūt repletos oīni iniquitate Sol lux est in celo sita. s. in sole z in terra opera lucis facit. sic filij lucis in celo cōuersantur et in terra opant. Phil.iij. Nostra cōuersatio in celis ē Heb.xiij. Non habemus hic manentē ciui. sed futurā. inq̄. Quia vt dr mat. vi. Vbi ē thesaurus tuus ibi est z cor tuū Thesaurus aūt filiorum lucis xps ē qui ē in celo ad dexteram dei sedens Peccatores aūt filij tenebraꝝ conuersant solum in terra in terre nis bonum suum ꝓstituentes. Sapiē.ij.

Venite fruamur bonis a iuuētute celeriter quoniam hec est pars nostra. et non ē agnus qui sit reuersus ab inferis, et post hoc erimus tanq̄ non fuerimus ¶ Decimo lux est fluidor restrictiua ⁊ congelatorum resolutiua vt p3 in luto et glacie. Sic filij lucis carnalia desideria defluenta p lamēta penitentie deliccāt ⁊ restringunt. Sic beatus benedictus ꝓficiens se in vrticas et vepres eduxit p vulnus corpis vulnus mētis quia voluptatē traxit in dolorē vt dicit gē. Heb. xi. Circūierunt in me. in pel. ca. egē. an. aff. in soli. er. in mō. ⁊ in spē. ⁊ i caten. ¶ Manus etiā que erant p auariciā constricte resoluunt bona sua paupib largiendo. ps. Dispsit de. pau. Peccatores aūt filij tenebrarum defluūt totaliter p carnalia desideria ⁊ terrena. ⁊ p auariciā constringunt. ps. Conglutinat? est in terra venter eorū ¶ Undecimo lux est pditor reinuētiua. quia q̄ homo de nocte pdit. apparēte luce reinuenit et apportat. Sic filij lucis alias perditas in tenebris peccator per lumen gratie reinuenire et piscari conantur deo cuius sunt deuotius offerentes Mat. iij. Fa. v. fi. pi. bo. Peccatores aūt filij tenebrarum nitūtur alias suas ⁊ alior pessimas ⁊ mala opa pdere. ij. thi. iij. Mali aūt ꝓficient in pei? errantes ⁊ in errorem mittentes ¶ Duodecimo lux est oīm fructum pductiua. Ubi continue sunt tenebre nihil nascitur Sic filij lucis. xij. fruct? q̄s ponit aplus ad gal. v. omnes pducūt Būt ei lignū vite afferens fructus. xij. p singulos menses vt dr apoc. xxij. Ad litterā etiā oīa bona mundi pducunt q? cū ipi sint filij dei et oīa bona sint filior ⁊ ꝓpter filios deus oīa bona pducat. sequitur q? ipi sint cā omniū bonor Peccatores aūt filij tenebrar nihil pducunt boni nisi spinas et tribulos. et iō sicut spine igne cōburentur. Mat. xiij. Ligate eos fasciculos ad cōburendū ¶ Tredecimo lux est quor ūdā atho mor inuisibiliū vt sint visibiles factiua vt p3 in spera solis domū ingrediente in qua pdicti athomi cōspiciunt. sic filij lucis oīa vident ⁊ mūmos suos defect? ꝓsiderant. et ideo sp defectuosos se reputant Jaco. iij. In multis quidē offēdim? omēs Et si dix. q. pec. nō ha. ip. n. seducim? ⁊ ve. in no. non est. i. iob. i. Unde ista sancta aalia. de quibus dicit ezech. i. ⁊ apo. iiij. per q̄ sancti viri designantur erant ꝓculis vndiq̄ plena. Peccatores aūt filij tenebrar nō videt in domo sua. i. in aīa nisi trabes magnas. i. peccata mortalia. Uident etiā si quid male visibile est. sicut bely sacerdoti. qui non poterat videre lucernā dei anteq̄ extingueretur. ita ipi nihil clarū pūt videre. sed q̄ō male fumigans. Sic etiā noctuis que i lumine excecant ⁊ in tenebris vident. sa. xlij. Excecauit eos malicia eor ¶ Quarto decimo lux est quarundā auiū lucem odiē num expulsiua. sic filij lucis hereticos lucem odientes ⁊ in tenebris habitantes expellunt Peccatores aūt filij tenebrar eos defendunt et acceptant cum eisdē in foueam decidentes. Matbe. xv. Si cecus cecu. ambo in faueam cadunt. Et sic patet totum

¶ Dominica quarta de euangelio

Sermo xxxix.

Būt iesus trās mare galilee quod est tyberiadis. Job. vi. Sicut dr ecc. xi. in die bonorum ne immemor sis malorū et in die malorum ne immemor sis bonor. Ūn tpantia vna virtus cardinalis est p quā homo tpate prosperis debet vti. q̄ō maxime fit p memoriam aduersorum. que pūt homini de facili euenire Fortitudo aūt est alia virtus cardinalis posita ex aduerso per quaz hō in aduersis quibuslibet nō frāgitur. q̄ō maxime fit p memoriaz boni quod homo sperat. ꝓpter patientiam aduersorum. Propterea apls ro. v. dicit. Sed et gloriamur in tribulationib scientes q̄ tribulatio patientiam opatur. patientia autem ꝓbationem. ꝓbatio vero spem. spes autem nō cōfundit Et ideo sancta mater ecclia timens fideles ꝓpter ꝓtinuū ieiunium et onus penitentie iaz grauatos deficere. in hac dñica iocunda oīa representat. Nam officium nocturnū est deliberatōe filiorū israel. per quā nostra liberatio a vicijs ⁊ a dyabolo ō signatur. Missa etiam tota apparet iocunda vt in introitu misse et in epistola et in euangelio patet. Domin? etiā papa eccie pater rector tenet bodie in manibus rosaz

auream et induit se pontificalibus ornamē tis. In pñti aūt euangelio vnum maximū conuiuiū quod xp̄us fecit. et maxima pl̄i leticia recitatur In q̄ quidē euangelio qui q̄z summarie p̄tinentur. Primū est transi tio maris facta a iesu cū sequela populi nu merosa. In principio euangelij Secūdū est eleuatio oculoz xp̄i. z interrogatio p̄o cibōz penuria seriosa ibi. Cū suble. er. ocu. iesus. Terciū est philippi et andree rñsio ō fectuosa ibi. Rñdit ei philippus Ducen toz de. pa. nō suf. e. ut. Et ait an. Est puer vnus hic ut. Quartū est pl̄i refectio mi raculosa ibi. Facite hoīes discūbere. Qui tū est laudatio et confessio gratiosa ibi. Il li ergo hoīes cum fi. q̄ fe. si. di. ¶ Primo ergo ponit tr̄ānsitio maris facta a iesu cū se quela pl̄i nūerosa. Et hoc est Abīt iesus trans mare galilee Circa q̄ nota q̄ euāge lista more hebraico loquitur appellans ma re quoddaz stagnū quod egrediebat a ioz dane z quod fiebat ex iordanis extensiōe quod ōz mare galilee. a curcūstanti regione Sed mare tyberiadis ōz a tyberiade ciui tate proxima sic notata. eo q̄ in honore ty berij cesaris. olim fuerat fabricata. Idem etiā stagnū genazereth appellatur a natu ra lacus eo q̄ crispantibus undis generat ex se aurā. Hoc transiuit iesus cum discipl̄is suis in barcha et ascendit montē ex oppositio situ. Erat aūt p̄mū pascha iudeorum. scz dies festoz in quo iob. bap. decollat? est. Et sequebatur eum multitudo magna Quidā vt sanarentur vt infirmi. q̄ virtus de illo exibat et saluabat oēs lu. vi. Quidā vt instruerentur z in dei amore accēderēt vt apl̄i z discipuli q̄ erant quedā turba per se. Lu. vi. Descendens iesus de monte ste tit in loco campestri. z turba discipulorum eius cū eo hēbat ei verba luminosa z igne spūsancti accensa. Aliqui vt viderēt mira cula eius vt vani. q̄ vadunt ad p̄dicatōez ad videndū. z non ad discendū Matth. xij Dñe volumus a te signū videre Quibus ait. Generatio mala z adultera signū q̄rit Quidā vt obseruarent eū vt scribe z pha risei. Lu. xiij. At illi obseruabāt illū. Qui bus multi sunt siles qui de predicatiōe ni hil reportāt nisi id q̄d aliq̄n incaute. vel mi nus ponderose ōz. z illud diuulgāt in pla teis z vicis. Quidā vt cū eo mād ucā rent vt gulosi nihil nisi vitā pinguē cor pis ap petentes. Job. vi. Queritis me q̄z mādu castis ex panibus meis z saturati estis. O quot sunt hodie siles istis qui soluz p̄ cōmodū tpale xp̄m querunt. z si xp̄i pau moniū esset tenue sicut est pingue p̄mul in eo non manerent. Malachie. i. Quis e in vobis qui claudat ostia z accendat alta re meum gratuito De quib⁹ xp̄s di. mat v. Amē dico vobis re. m. suā. Justice aūt p mare p̄sens seculū designat multis flu ctibus q̄ quassatum quod iesus in carne al sumpta transiuit. omnes eius fructus et amaritudines degustando vt nobis cōpa teretur p oia. Heb. iiij. Non hēmus pon qui non pot. cōpa. infir. no. tempatū aūt per oia Et postq̄ mare transiuit ascendit i montem maiestatis sue in excelsis per glo riam resurrectionis. Mar. xvi. Dominus quidem iesus assumptus est in celu z se. ad dex. dei. Et tunc multitudo magna ve nit ad eum quia videbat magna signa q̄ faciebat. Quia postq̄ xp̄s celum ascendit misit spūmsanctū aplis cum sacco granariz z donoz̄ū et oīm virtutū. quibus apl̄i ro tum mundū pagrantes repleuerūt facien do p̄digia et opa marima z virtutes p̄ter quod totum mundum ad christum trāse runt. io. iiij. Qui credit in me opa q̄ ego fa cio et ip̄e fa. Tunc etiā xp̄s cū maria multi tudine montē glie sue ascēdit. q̄z cū oibus aiabo q̄ ab initio mūdi in spe z fide beati fe mis tedeuerat. Ubi cāram? in p̄sa. Redi turmis cū duabo angel̄ et aiabo. Si ergo volum? cū xp̄o mōtē glie sue ascēdere. cuz eo mare p̄ter trāseam?. q̄z q̄ mare nō trāse unt. montē glie nō ascēdūt Nō stulti sem cū filijs zebedei q̄ voluerūt cū xp̄o vna a dextris ali? a sinistris in regno ei? sedere. nō xtris ali? a sinistris in regno ei? sederet. nō cū eo in cruce manere Et iō xp̄s eis dixit, Nescitis q̄d petatis. mat. xx. Et sit pax p̄i mū ¶ Secūdo ponit eleuatio oculoz xp̄i et interrogatio p̄ cibōz penuria seriosa ibi Cum suble. oc. ut. Ubi nota q̄ filius dei leuauit oculos sue potentie z sapientie q̄ mundū creauit et ordinauit Gene. i. Di dit deus cunc. q̄. fe. z er. val. bo. Leuauit o culos sue iusticie z vindicte quādo hoīem de paradiso expulit Sed adam voluit se

abscondere. Gen. iij. Abscõdit se adam et eua vꝛe eius a facie dñi. Et ait dñs Adã vbi es? Leuauit oculos sue misericordie ⁊ gẽe. qñ videns afflictionẽ nr̃am indutus ẽ carne humana. et descendit vt nos liberaꝛ egypto ⁊ descendi vt liberem eũ. Et sicut dicit. Exo. iij. Vidi afflictionẽ ꝓpli mei qui ẽ in descendit ꝑ incarnationẽ et mortẽ. sic ascẽdit ꝑ resurrectionis gloriam. Et tunc hũanam naturam summe exaltauit et in bono replenit Epbe. iiij. Qui descendit ipe ẽ q̃ ascendit super omes celos. vt adimpleret omnia. Unde cãtamus in ꝓsa. Alta xꝑus tiaꝛ oĩa. Et hoc est qđ hic mistice innuit Quia xꝑs postq̃ mare transierat. et montem ascenderat. quesiuit a philippo. Unde emamus panes vt manducent hi. cuius meritũ poterit sufficere ad totam humanã naturã spualibus bonis replẽdam Certe nullũ nisi meũ. qꝛ oportet esse meritum in ipe ei sciebat q̃ solus ipe poterat hoc facere. Sed litteraliter exponẽdo quare magis a philippo q̃ ab oĩbꝫ alijs de victualibus ⁊ panibus inquisiuit. magis ei a iuda qui loculos habebat petere debebat. Ad qđ dicendum q̃ philippus erat de ẽra illa idẽ de ciuitate illa vel regione vel vico. et ideo magis ad eũ ptinere videbatur vbi ptes. Christus aũt hoc dicebat ꝛptrans eum. Ubi nota q̃ duplex ẽ ꝛptatio. Una ad malũ inclinãs. et hec est a dyabolo. carne et mũdo. Jaco. i. Unusquisq̃ temptat a concupiscentia sua. Et hac deus nunq̃ tẽptat. Quia vt dꝛ Jaco. i. Deus intẽptator malorũ est. ipe ei neminẽ temptat. Alia est temptatio ꝓbans Et hec est triplex. qꝛ aut fit vt temptatus innotescat ꝛptanti vel ꝓbanti aut vt innotescat alijs. aut vt innotescat sibi ipi. Primo mõ non tẽptat dꝰ sꝫ hõ Ecc. iij. ex multis loqlis ꝛptabit te Secundo mõ tẽptat dꝰ viꝫ pfectũ ad exemplũ gen. xxij. Tẽptauit dꝰ abraã. Et sequitur. Nũc cognoui q̃ timeas dñm. i. cognoscere feci. Tercio mõ tẽptat dꝰ viꝫ pfectũ ad humilitatis meritũ. qꝛ hõ hũliaf cum sibi sua infirmitas innotescit. et hoc tercio mõ christus temptauit philippum sicut infirmum in fide. Unde philippus sicut imperfectus in fide rñdit. et ideo sua imperfectõ sibi innotuit q̃ de xꝑo nõ pfectã fidem habebat dum postea vidit ipm tã grande miraculum opantem debuit eĩ rñdere. Dñe tu oĩa potes. tu oĩa scis et ideo potes panes de nouo creare. et de longinquis ꝓtibus facere huc venire. et sic patet secdum

Tercio ponitur philippi ⁊ andree rñsio defectuosa. ⁊ primo philippus ad xꝑi interrogationem respondit vi. Ducentoꝝ denariorum panes nõ sufficiunt eis ⁊c. Tot denarios habebant apli. vt dicit victor. Secundo beatus andreas ad questionez etiam imperfecte et cum defectu respondit dicens. Est puer vnus hic habens quinq̃ pa. oꝛ. ⁊ du pis. Sꝫ hec qđ sunt inter tãtos Ex quo beati andree imperfectio ꝓz. quia non debuit dicere Sed hec quid sunt inter tantos? imo debuit dicere Domine satis sunt. quia tu potes ea multiplicare ⁊ turbã satiare. Spiritualiter autem et ad edificationem nostram nota q̃ puer iste fuit xꝑs qui fuit puer. id ẽ purus totus ⁊ innocens i. Per. ij. qui pec. non fe. nec inuen. est do. in o. e. Non autem fuit puer sensu vt multi semper sunt pueri. Esa. lxv. Puer centum annoꝝ morietur. Qui habuit quĩq̃ panes ordeaceos. id est quinq̃ vulnera que sunt valde aspera. sed fuerunt medicinalia. quia ad sanitatem gentium. sic ordeum est asperum et medicinale. Que vulnera debent comedi. id est ab anima per iugẽ memoriam ruminari Tre. iij. Recordare paupertatis ⁊ transgressionis mee absinthij ⁊ fellis. memoria memor ero. et tabescet in me anima mea. In cuius signum mandatuꝫ ẽ in lege vt omne animal non ruminans esset immundum. nec posset deo in sacrificium immolari. leuit. xi. Debent autem comedi cum duobus piscibus. id est cum vera fide ⁊ spe. vt scilicet credamus q̃ illa vulnera fuit passus christus verus deus ⁊ ver⁹ homo. ⁊ q̃ ea non ꝓ se. sed ꝓ salute humana passus fuit vt penaꝫ reatus nostri quo tanq̃ rei in carcere inferni detinebimur exoluret ⁊ q̃ ex illis vulneribus dum ea patẽret tulit infinitum meritũ acquisiuit ꝓpter qđ celum apuit. Uñ penã exoluit. meritũ acquisiuit

celū aput Et hoc firmiter credere debēm⁹ Debemus etiā spare q⁹ virtute istius meriti bene opabimur ⁊ in celū vltimo ascendemus. Est enim spes certa expectatio futuroꝝ bonoꝝ ex gratia et merito ꝓueniens Si ergo sic ruminabimus istos panes. i. xp̄i vulnera atq; penam tunc pascetur aīa et oīa amara ꝑ dulci sumet. q⁹ dicit greg. Si passio xp̄i ad memoriam reuocetur nihil est adeo durū quin equo aīo toleretur Et sic non deficiet in via pīgris incolatus. sed in virtute talis cibi vsq; ad celū salubriter ambulabit Hoc fuit figuratū in helya qui in virtute panis succinericij quē comedit ambulauit. xl. diebus ⁊ xl. noctib⁹. do nec ꝓuenit ad montem dei oreb. iij. re. xix. Panis succinericius est filius dei inuolutus in carne mortalitatis nostre ⁊ in ligno crucis assatus. Joh. vi. Ego sum panis viuus qui de ce. de. Propterea dr cant. v. Comedite charissimi et inebriami. Propterea xp̄s sacramentū sui corpis instituit vt illud cum tali fide ⁊ spe iugiter comedamus lu. xxij Hoc est corpus meū. Hoc facite in meā cōme. i. cor. xi. Quotienscunq; man. pa. bu. ⁊ ca. bi. mor. do. an. do. ve. Dñt ec̄ ꝑ quicq; pāes ordeaceos quicq; fūt necia petēti dsignari. q⁹ ertem⁹ sūt valdē aspa sz aie lāguēs sūt validissīa medicina que sunt ꝓtritio cordis. confessio oris. elemosina opis. oratio mentis. ieiunium corpis Que dñt fieri in vera fide dei ⁊ ecclesie ⁊ vera spe ꝑ ea veniam consequendi Multi em̄ saracenoꝝ et iudeoꝝ ⁊ herencotū pniam agunt. et in ipa opantur virtutes et q⁹ non faciunt eā in vera fide nihil faciunt. nec sunt fructū pnie ꝓcepturi. Jath. vij. Multi dicent mihi in illa die Dñe nōne in noie tuo ꝓphetauim⁹ et virtutes multas fecimus Et dicit illis Amen dico vobis nescio vos Jn eod. xxv. Et sic ꝑ tercium ¶ Quarto ꝓmit refectio ꝑpi miraculosa. Quia postq; iesus fecerat apl̄os suaz imperfectionez cognoscere ait eis. Facite homines discūbere. s. sup fenū quod erat in loco Accepit er. ie. pa. ⁊ cū gra. deo egit. fregit et dedit apl̄is vt turbe apponerent. Silr fecit de piscibus. Isti panes et pisces virtute dei vbiq; multiplicati sunt. et primo in manibus xp̄i. Virtus em̄ erat in manibus vt dicit aug. Secdo in manib⁹ apl̄oꝝ stoloꝝ distribuentiū. Tercio in ore comedentiū vt dicit victor. Et cū oēs essent repleti ꝓcepit apostolis eleuare fragmenta ne perirent pedibus ꝛculcata. Et quilibet apl̄s accepit cophinū suū. i. cistā de vimine factā ad portādū fenū ⁊ binōi. et eccl̄e uauerūt. xij. cophinos vel sportas plenas fragmentis Hāc aūt miraculosā refectioē duplicit ꝛsiderare possum⁹. s. moraliter ⁊ allegorice sm misticū intellectū. Moraliter aūt ad edificatōz nraz exponēdo nota q⁹ in xp̄i ꝛuiuio septē virtuosa apparēt. q⁹ ꝛuiuū sm dī deficiūt Propter q̄ hoc ē laudē dignū ⁊ illa sūt merito ꝛtenenda Dī mū ē mortuū sctm. q⁹ ex magna pietate miserr⁹ turbe fec. vñ ait Misereor sup turbaz Ex pietate em̄ dēm⁹ bona nra largiri. ps. Jocūd⁹ bō q̄ mise ⁊ como. Tāto elemosina maioris meriti cēset. quāto ex maiori pietate ⁊ affectōe ꝓcedit. Q⁹ vt dicit greg. Deū pēsat q̄ntū ꝛz ex quāto affectu. Etiā illa vidua q̄ duo era minuta in gazophilacio misit plus oīb⁹ dicta ē a xp̄o misisse. vt pz lu. xxi. Cōiuia aūt mdi ex iactātia vana gl'ia fiūt vt sz hoīes oñdant diuinas magnificētias suas et hōrē. sic assueuer⁹ grā de ꝛuiuio fecit vt oñderet diuinaz gl'ie luce vtz bef. i. Secdm ē laus dīna. q⁹ pmissa gratiarū actio ⁊ bñdictio. Hā vt dr marci. vi. Dñs i celū intuēs bñdixit ⁊ hic dr q⁹ grās egit Dēm⁹ ei i comestiōe oroz pmittere ipaz bñdicere ⁊ in fine deo grās referre. sic religiosi faciūt. ps. Edēt pauperes ⁊ saturabūt ⁊ laud. dr. q⁹ sicut di. apl̄s. i. thi. iij. Sāctificat ei. s. cibꝰ ꝑ verbū dei et grām. Et emplū dī illa sanctimoniali q̄ sēl'line signo crucis lactucā comedit a dyabolo ē inuasa vt recitat gre. i. cor. x. Siue come. siue bi. siue aliud q̄d fa. o. ad lau. dei fa. Q⁹ cū in ēt⁹ de oī ope mereat ec̄ dī comestiōe. oīa in noie dñi dr incipe ⁊ ad dei gl'iaz terminare Jn ꝛuiuijs aūt mdi pmittunt cātulene ⁊ tube ⁊ musica instrumēta Tercū ē idigētia iusta Q⁹ hoc ꝛuiuū paupib⁹ ⁊ idigentib⁹ q̄ nō poterāt aliūde hre et pisonis q̄ xp̄z seqbant legitur factū fore. lu. xiij. Cū facis prandium vel cenā. voca pauperes et debiles et ce. et clau. et beatus eris. Conuiuia autem mundi fiunt magnatibus ⁊ diuitib⁹

bus ⁊ non vocant ibi serui dei qui christū sequunt. sed histriones qui obloquunt.

¶ Quartū ē tpantia magna qz in hoc conuiuio non fuit aliud nisi panis ordeaceꝰ ⁊ pisces. et non varia fercula siue vinū. Deus enim valde tpate comedere. Quia vt dicit hiero. Venter ⁊ genitalia sunt vicina. et ideo venter mero estuās facile spumat in libidinē. pterea dicit apls ad ro. xiij. Non in comessatōnibus et ebrietatibꝫ. Et ad epse. iiij. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. In conuiuijs aūt mōi oīa sunt ꝓuocantia ad luxuriā. s. varia fercula. op⁹ timū vinū. pulcre mense cātile ne ⁊ musici instrumenta. Et ideo cū inepta letitia et ludo. prohibito surgūt exo. xxxij. Sedit populus manducare et bibere et surrexerūt ludere. ¶ Quintū est significatio congrua. Hā hoc conuiuiū fuit factū super montez sub diuo et ꝓsederūt hoīes sup fenū. In q̄ datur intelligi q̄ serui dei stant in mōte cōtemplationis in celestibꝫ habitāt. s. phi. iij Nostra cōuersatō in celis est. Sedent etiā sup fenum. ꝓ quod caro figurat. Esa. xl. Oīs caro fenū. Tunc em̄ hō sup fenuz sedet cum spūs carni dñatur et carnalia dēsideria refrenantur. Comedūt em̄ sub diuo quia spes eoꝝ non clauditur in hoc mūdo. sed ad celū terminatur eternale cōuiuium expectando. Conuiuia aūt mōi fiūt in paludibus terrenoꝝ nec ꝙ̄ mundi sedent sup fenū. sed fenū sup capita eoꝝ manet dum caro spūi dñatur. et in carnalibꝫ desideriis eoꝝ submergunt. Fiunt etiam sub tectis in domibꝫ. qz spes eoꝝ clauditur infra tectum. Post hoc nihil aliud expectādo. Et ideo serui dei transeūt de conuiuio ad conuiuiū sed mōi conuiue ḋ conuiuio transeunt ad esurie sempiternā. Esay. lxv. Serui mei comedēt et vos esurietis. In cuius figura xp̄s ascendēs in celū cū aplis comedit vt pz actu. i. Sic de conuiuio ad esuriem transit diues epulo. q̄ vnā guttā aque nunq̄ postea potuit habere. vt pz. lu. xvi. Job. xxi. Ducūt in bonis dies suos. et in punc. ad infer. des. ¶ Tertū est ꝓuidē tia bona. qz mandatū est in hoc cōuiuio reliquias ne perirent ꝓ indigētibus reseruari. Serui em̄ dei reliquias de industria in conuiuijs suis faciunt vt eas pauperibus elargiant. Lu. xi. Quod superest date elemosinā reliquie aūt quinoꝝ mōi ꝓseruant. nec pauperibus dant. ⁊ interdū putrefiunt. Exo. viij. Ascenderūt in reliquias ciborꝝ tuoꝝ tane. Vel male dispensantur dū canibꝫ histrionibꝫ largiunt. ¶ Septi mū est sufficientia plena. qz cōmederūt ⁊ saturati sunt. Serui em̄ dei satiant dū quecūq̄ bñt contentant. mat. xix. Centuplū accipietis. i. spūz ꝓfectōis ꝙ̄ quē eritis cōtenti in bonis terrenis. vt di. gre. Cōuiue aūt mū di non satiātur ꝓuer. xvij. Justus comedit et replet aiam suā. venter aūt impioꝝ insaturabilis. Job. iij. Omnis qui bi. ex hac aqua sitiet. Qui aūt bi. ex aqua quā ego da. nō s. ine. Et qz in conuiuijs mundi tot indecentia et viciosa concurrūt. ideo frequēter in ipis comedentes a deo condēnātur. Sic condēnatus est baltisar in conuiuio qd̄ fecit ⁊ vidit in piete articulos manus sententiā ꝫ scribentis. ꝓpter qd̄ cepit tremere. et cōpages renū eius dissoluebantur ⁊ cōuiuium versum est in luctū vt pz danie. v. puer. xiij. Extrema gaudij luc. oc. ¶ Secundo hāc refectionē possumus exponere allegorice ꝟm mysticum sensum. Unde nota q̄ duo conuiuia legunt a iesu facta scz pñs. et quod habet mat. xiij Que significāt spirituālē aīe refectionem que pascit verbo dei. Deut. viij Nō in solo pane. vi. hō sed in omni. verbo qd̄ ꝓcedit ab ore dei. Quia vt dic̄. gre. miracula quedā xp̄i sic accipienda sunt vt in veritate facta credant. et aliud significēt. Hoc spāle sacra scriptura habet dū narrat gestū ꝓdit misterū. Cibus aūt aīe est verbū dei. i. sacra scriptura scz nouū ⁊ ve. te. qd̄ p̄dicat pl̄o dat comedere. mat. xiij. Omnis scriba doctus in re. ce. si. est patrisfa q̄ profert de the. sauro. ⁊ ve. Per duo hec cōuiuia q̄ rp̄s fecit vetus et nouū testamentuz siue ve. ⁊ no. lex congrue designantur. Lex autē vet⁹ in q̄nq̄ libris moysi ꝓtinet. q̄ ꝓ quinq̄ paēs ordeaceos designantur. ⁊ in ꝓphetis ⁊ psalmis q̄ ꝓ duos pisces designāt. Hā panis ordeaceꝰ datur seruis. sic illa lex fuit lex timoris q̄ seruis datur et nō continebat gratiā filioꝝ. Et ad hoc figurāduz q̄ lex vet⁹ data fuit audierunt filij israel vocē et sonituz buccine ⁊ lāpades montemq̄ fumi

gantē. et iō ꝓterriti atq; pauore ꝯcussi ste
terunt ꝓcul dicētes moysi Loquere tu no
bis et audiemus. Non loquat nobis dñs
ne forte moriamur. vt ꝑz exo. xx. Itē ordei
um est pungitiuū continēs multam corti
cem qua lex vetus erat pungitiua v. Ocu
lum ꝓo oculo dentē ꝓ dente liuorē ꝓ liuo
re. exo. xxi. Et continebat corticē figuraruz
multaz. id est misteriozz in nouo testamen
to explicandozz. i. cozz. x. Hec in figura con
tingebant illis Hos quinq; panes z duos
pisces portauit vnus puer clausos in pera
Iste puer fuit ꝓpls iudaicus. qui fuit puer
sensu. sed senex tpe. Esa. lxv. Puer centū
annoz morietr. Qui semp legit z nūq; ad
pfectionē venit Heb. vi. Nihil enim ad
pfectū adduxit lex. ꝙ. Cozz. iij. Usq; hodie
dū legit moyses velamen est positū super
coz eozū Sed xps hos panes fregit z de
dit discipulis manducare dum intellectū
veteris testamēti disseruit Lu. xxiij. Tūc
aperuit illis sensum vt intelligerēt scriptu
ras. Fuit ergo ꝓpls iste pastus quinq; pa
nibus ordeaceis. i. quinq; libris moysi. et
duob9 piscib9. i. psalmis et ꝓphetis q aspi
tatē legis temperabāt vel potestate regia.
vel sacerdotali. Et iō hoc ꝙuiuū fuit factū
ante illud qđ recitat marcus de quo duo
decim cophini sunt sumpti. qz duodecim
erant tribo israel q spūaliter pasci debebant
qz vt di. apls. i. cozz. x. Omnes eandē escā
spiritalem manducauerūt. Plures tamē
religiē supauerūt de isto cōuiuioq; de illo
quod recitat marcus. qz de hoc duodecim
de illo septē cophini eleuati sunt. Hā lex
vetus q ꝓ hoc conuiuiū designatur ob' dif
ficultatē seruari non potuit Ac. xv. Quid
temptatis imponere iugū sup ceruicē disci
pulozz quod neq; patres nostri. neq; nos
portare potuimus De vtroq; tñ cōuiuio
multa remanserunt. qz neq; nouū neq; ve
tus resta. seruat. et de vtroq; plura fuerūt
eleuata q; apposita. qz de vtroq; plura di
mittunt q; obseruent. Conuiuiuz aūt qđ
marcus recitat qđ post hoc factū fuit. signi
ficat nouū testamētū vel nouā legē in quo
fuerunt septē panes triticei qui dant filiis
quia lex noua est lex amoris q dat filiis et
ꝓmet gram filioz. Et iō fuerūt ibi septez
panes qz septē virtutib z septē donis spū.
sancti pascunt fiiz dei q in noua lege dant
qz lex noua ē principaliter ipa septiformis
gratia spūssancti. Hos septē pānes silr xps
bñdixit et fregit et multiplicauit. z dedit
apl'is vt apponerēt turbe. qz ipam legē no
uā. s. legē amoris xps instituit z docuit io.
xiij. Mandatū nouū do vobis vt di. li. inu.
mat. v. Diligite inimicos vr. In ve. autez
lege dicebatur. Diliges amicū tuū z odio
bēbis inimicū tuū vt dicunt iudei. Et mā
dauit apl'is vt ipam legē nouā oib' ꝓdica
rent Marci. xvi. Predicate euāgeliū omi
creature z vt ipam gram spūssancti oibus
daret. mat. x. Gratis acce. gratis date. De
hoc aūt ꝙuiuio sustulerunt apli septē spi
tas qz septē erāt eccie pascende apl'is in
noua lege vel nouo testamēto de reliquis
prandij xpi quib' iob. in apo. scribit di. 10
bānes septē eccl'iis q sunt in asia. ꝓpias
vniuersitas eccias designat. In septē aūt
sportis apostolozum contētus est ac conti
netur cibus aie dandus in nouo te. omni
bus fidelibus xpianis. qz ꝓ septē sacramē
ta eccie que ꝓmenf in sportis apostoloz
id ē in prāte quā a xpo receperunt dat sepi
formis gratia spūssancti in qua salus anīe
ꝓmeī. Et sic patet q per duo xpi conuiuia
vetus et nouū testamentū designant qui
bus boies spūaliter pascuntur. eoruū fuit
datum seruis z aliud filiis Unum gene
rauit seruitutē et timorem alter libertatē z
amorē. Et hoc est quod apostolus dicit in
epistola hodierna Hec em inquit sūt duo
testamenta. vnū quidē in mōte sina in ser
uitutem generās q ē agar. Et qz vt dicit a
postolus ad gal. iij. bi qui fidē z opera hñt
abrae. bi sunt filij abrae. ideo nō solū dete
mus pasci de reliquijs ꝙuiuij qđ significat
nouū testamētū. sed etā de reliquijs hui9
ꝙuiuij quod vetus testamentū significat
abrae filijs fuit datū. cuius fide z imitatōe
filij sumus facti. Comedemus ergo de re
liquijs copbinoz quas apostoli de mensa
xpi sumpserūt. Hā ideo xps apostolis reli
quias colligi mandauit. vt eas omnibus
posteris imptiret Hā be reliquie spūalia
bona quibus aīa pascitur designant q nāto
magis multiplicant quanto pluribz dant
et diuiduntur. sic iste panis tā romagis est
multiplicatus. quāto pluribz ē diuisus. Si

ergo de hoc quinto volum⁹ spiritualiter sa
tiari ad apostolos recurramus⁹ q de ipis ple
nos cophinos abstulerunt nobis postmo⁹
dum tribuendos ¶ Primum cophinum
beatus petrus sumpsit q fide pfecta. t inte⁹
gra fuit plen⁹ sup quem tota dei ecclesia fū
data pfistit. Matb. xv. Tu es xp̄s filius di
ui. Et sequit. Tu es pe. t su. bāc pe. edi.
ec. me. Recurram⁹ g ad btm̄ petrū p fide
viua t vera. Fides enī nra mortua ē. eo p
opera ipsaz non manifestamus. Jaco. ij.
Ostendas mihi fidem tuam ex operib. Jdē
Fides sine operib mortua ē. Quia vt dic
tum. Quid ē q p medios ensis non transi
mus vt tantam miseriā declinem⁹. t ad tā
tam gloriam pueniam⁹. nisi q mortua ē fi
des nra ¶ Secundū cophinū sumpsit bea
tus andreas. q fuit plenus spe va et firma
qz omnib⁹ spretis secutus ē xp̄m in ipm to
o. se. sunt eum. Recurram⁹ ergo ad beatuz
andreā p spe va habenda. qz spe falsa mul
tum abundam⁹. Confidim⁹ ei in diuicijs
amicis t in alijs bonis mundi in quib⁹ cō
fidendum non est. Esa. xxxvi. Ecce pfidis
super baculū arundineū pfractum istum su
per egyptū. i. mundum cui cum innix⁹ fue
rit hō cōminutus intrabit manum eius t p
forabit eam + Jn deo autem et sanctis et in
merito passionis xp̄i in quib⁹ ē pfidendum
non pfidimus nec speram⁹ t ideo nos dece
ptos t maledictos inuenim⁹. Hiere. xvij.
Maledictus hō qui pfidit in homine t po
nit carnem brachiū suum. Benedictus vir
qui cōfidit in dño t erit dñs fiducia eius.
¶ Terciū cophinum sumpsit beatus iaco
bus maior qui fuit plenus pfecta victoria.
Vicit ei⁹ mundum dyabolum t carnem et
omnia vicia supplantauit. Jacobo ei⁹ sup
plantator interpretat. Luce. x. Dñe in no
mine tuo etiam demonia subijciunt nobis
Et iō primus inter aplos celuz intrauit. ad
designandū q solum victores p victoriam
celum intrant. Recurramus ergo ad beatū
iacobum p victoria. qz omnia nos vincūt
t mundus t caro t demonia. Minima tē
ptatio carnis minimus appetitus honoris t
vindicte t rer̄ temporalium nos prosternit
Job. iij. Nunc aūt venit sup te tribulatō
t defecisti. Et in psperis t in sinistris cadi

mus t magis ī psperis q̄z sinistris. p̄s. Ca
dent a la. tu. mil. t de. m. a. d. t. ¶ Quartū
cophinum sumpsit beatus iohannes q fuit
plenus dei t primi dilectione. qz inter alī
os magis fuit feruens dilectione et magis
a xp̄o dilectus. Ubi discipulus dilect⁹ xp̄i
vocatur. Omnia enim eius verba in amorē
terminant. vt patet ī eius epl̄is. Filioli in
quit diligamus inuicem. qz qui manet ī ca
ritate in deo manet t deus in eo. i. Jo. iiij.
ca. Recurramus ergo ad btm̄ iohannez p
caritate qz in dilectione dei t primi multū
deficimus. t dilectione priuata t ppria ab
undamus. Jobi. ij. Omnes enim q̄ sua sunt
querunt non q̄ ihesu xp̄i. Dilectione etiā car
nali t mundana multū abundamus. sed in
dilectione spūs t diuina multum deficim⁹
Cuius cām xp̄s assignat di. Matbei. xxiiij.
Quoniaz abundabit iniquitas refrigescet
caritas multoz ¶ Quintū cophinuz sum
psit btūs thomas qui fuit plenus certitu
dine fidei. Nam dubius in fide xp̄i meruit
p pctactum vulnerū certificari. vt deinceps
omne dubium de cordib⁹ fideliū auferret
vt dicit gre. Recurramus ergo ad beatum
thomaz vt cordib⁹ nr̄is infigat vulnera xp̄i
preciosa vt ī eius fide veraciter solidemur.
Pcuius meritum non defluamus ad ima sz
ad celestia subleuemur. qz qui veracit̄ cre
dit terrena premnit vt celestia psequatur.
Hebre. xi. Fide moyses grandis effectus
negauit se esse filium filie pharaonis. ma
gis eligens affligi p pl̄o dei q̄z terrene io
cunditatis habere peccatum ¶ Bertum co
phinū sumpsit iacob minor. qui fuit ple
nus eximia sanctitate. Ubi ppter excellenti
am sanctitatis eius appellatus ē iustus t p
pter similitudinem cum xp̄o dictus ē frater
dñi. qz sicut ī persona sic etiā in operib⁹ fuit
similis xp̄o. Recurramus ergo ad btm̄ ia
cobum vt sancti t similes xp̄o simus. qz nō
sancti sz valde magni peccatores sumus ñ
xp̄o similes in opib⁹ sed valde dissimiles.
Jacobi. iij. Jn multis quidem offendimus
omnes. ¶ Septimum cophinum sumpsit
btūs philippus qui fuit plenus sapia dei.
vñ ait Jo. xiiij. Dñe ostende no. pa. t su. no.
Et q magna eius sapia demonstrat. qz suf
ficientiaz t beatitudinē in q erat quesiuit. s.
in dei pgnitione t visione in q̄ oēs philoso

phi. ⁊ mundi sapientes errauerunt beatitu
dinē in diuersis ponentes. Recurram⁹ er
go ad btm̄ philippū vt dei sapīa illustran ī
solo deo finem nr̄m ⁊ beatitudinē cōstitua/
mus. ⁊ non in aliq̄ bono mundi vt auarus
in diuitijs. superbꝰ in honoribꝰ. delicioſus
in voluptatibꝰ qz illud ꝓ deo colit ab hoīe
qđ pre alijs diligit. vt dicit glo. super illud
Phi. iij. Quoꝝ deus venter ē ¶ Octauū
cophinū sumpsit btūs bartholome⁹ q̄ fuit
plenus suspensione a terrenis ⁊ eleuatione
ad celestia Interpretat enim barthlome⁹
filius suspendentis se. qz per spm̄scm̄ a terre
nis se suspendit ⁊ ad celestia eleuauit. Eze/
chiel. viij. Eleuauit me spūs inter celum ⁊
terrā. Et qz in celo vbi nulla ē corruptio le
te vestsabat. de eo dicit q̄ vestimenta eius
nunq̄ fuerūt veterata. Recurram⁹ ergo ad
btm̄ bartholomeū vt a terrenis nos eleuet
quibꝰ totaliter sum⁹ immersi. et transferat
ad celestia. vt ibi ꝑuersemur ⁊ sim⁹. Phi.
iij. Nostra ꝑuer. in ce. est. ¶ Nonū cophi
num sumpsit btūs matheus. qui vera pn̄a
plenus fuit. qui ꝑ veram pn̄am fuit pfecte
mutatus et de peccatore factus iustus. de
theloneario euangelista. et de publicano
aplus. Recurram⁹ ergo ad btm̄ matheū vt
in vera pn̄a pmanendi nobis gr̄am a xp̄o
acquirat. vt sic ipe post ꝑuersionē ad nego
cia mundi non redijt. nec ad theloneuꝫ re/
dit. ita nos post pasca ad peccatū nō redea/
mus. sed de virtute in virtutꝫ feliciter pgre
diamur. iuxta illud. ps. Ibunt de virtu. in
virtu. Quia vt dr̄. Luce. ix. Nemo mittens
ma. ad ara. ⁊ resp. re. ap. est regno dei. Phi.
iij. Que retro sunt obliuiscens ad anterio
ra me extendens ad destinatū psequor bra
uium supne vocationis ¶ Decimū cophi
num sumpsit btūs symon. qui fuit plenus
vera obedientia. quia deo veracit obediuit.
Symon em̄ interpretat obediens. Nā sta
tim vocatus iuit post xp̄m ⁊ mundū ⁊ parē
tes ⁊ oīa dereliquit vt xp̄o libere obediret.
Job. xxiij. Vestigia eius secut⁹ est pes me
us. Recurram⁹ ergo ad btm̄ symonem vt
nobis gr̄az deo obediēdi acquirat. q̄ valde
indigem⁹. qz nec deo nec p̄latis eccl̄esie nec
euangelio nec epl̄is nec alicui legi subiecti
volum⁹ obedire. sz vnusquisq̄ qđ sibi pla/
cet vult agere. ⁊ in p̄teritū tps in qua nul/
la lex erat totaliter remeare. Judith. xviij.
et. xxi. In diebꝰ illis non erat rex in israel.
¶ Undecimū cophinuꝫ sumpsit btūs iu⁹
das qui thad⁹ dictus ē. qui fuit plen⁹ glo
riosa ꝓfessione. Judas em̄ ꝓfitens ⁊ gloria
sus interpretat Ipe em̄ pfessus ⁊ cōfessus
est veram fidem vrā doctrinam ⁊ veram re
ligionē. Item fuit gl̄ōsus in stirpe qz ō stir
pe xp̄i natus. Recurramus ergo ad btm̄ iu
dam vt virtutꝫ veraciter ꝓfitendi pcā nōa
nobis acq̄rat. qz vt dicit. Prouer. xxviij.
Qui abscondit scelera sua nō dirigēt. qui
aūt ꝓfessus fuerit ⁊ reliquerit ea. misericor
diā ꝓsequet. Esa. xlviij. Dic tu iniq̄tates tu
as vt iustificeris ¶ Duodecimū cophinuꝫ
sumpsit btūs mathias q̄ iude ꝓditori suc/
cessit. qui fuit plenus diuina electione Nā
primo fuit electus vt esset de. lxij. discipul.
Secūdo vt esset de. xij. Tercio fuit electꝰ
ad vitā eternam. Recurramus ergo ad bea
tum mathiā vt gr̄am nobis acq̄rat vt sim⁹
de numero electorū. qz multi sunt vocati
pc̄. ¶ Recurram⁹ ergo ad istos cophinos
carissimi vt bonis spūalibꝰ repleamur. Qz
multi sunt ita miseri ⁊ iniqui q̄ oibꝰ cophi
nis omissis solum ad cophinū iude ꝓditori
s recurrunt. qui fuit plenus furtis cupidi
tate. inuidia. murmuratione. ꝓditione. des
speratione. homicidio ⁊ ꝓditione. quē nō de
mensa xp̄i eleuauit. sed a seipo implenit Et
sic patet quartū. ¶ Quinto ponit laudatio
⁊ ꝓfessio pp̄li gratiosa qz ille hoīes cū vidis
sent q̄ fecerat signuꝫ dicebant. Quia hic ē
vere ꝓpheta. de q̄ alij ꝓphete ꝓpheuerunt
Deut. xviij Prophetam de gente tua ⁊ ō
fratribus tuis sicut me suscitabit tibi deus
luminandū ad opa dyaboli dissolnendū
ad nos de ptāte dyaboli liberandū. ⁊ ad roi
bur anime infundendū. Si de hoc vis pre
dicare queras infra in vltima do. i qua idē
euangeliū legi in secundo membro euāge
lij. vbi inuenies decez ꝓpter q̄ xp̄s venit in
mundū. Et sic patet totum de euangelio.

Sermoꝫ xl.

De epistola.

Scriptū est quo
niam abraā duos filios habuit. Gal. iij.
Quia peccatores gaudent in vita ista. nec

curant ieunare. nec pñiam agere. ⁊ tñ deus benigno vultu et leta facie ipsos respicere videt. cum multa ꝓspera ꝓfert eis. iuxta illud. Job. xij. Abundãt tabernacula prædonum ⁊ audacter ꝓuocant deum. Justi aũt econtra ieiunant ⁊ affligunt. ⁊ mandata dñi custodiũt. ⁊ tñ deus eis multa aduersa euenire permittit. ⁊ non vident filij sed spurij ⁊ serui penitus non parentes. Jõ apostol⁹ in hac epistola sub similitudine duoꝝ fratrum veteris test. s. ysmael ⁊ ysaac ostendit ꝙ iusti sunt predestinati ⁊ electi a deo ⁊ per gratiam spiritussancti in filios adoptati. et iõ sunt liberi ⁊ heredes eterne hereditatis ⁊ ciuitatis supne. Peccatores aũt sunt reprobati ⁊ vt spurij ⁊ serui extra hereditatem ꝓiecti. In qua quidem epistola quattuor facit. Primo enim ipam hystoriaz ipsoꝝ duorum fratruz narrat atq; recitat in principio epistole. Secundo ipam historiam exponit ibi. Que sunt ꝙ allegoriam dicta. Hec enim sunt duo testamenta. Tercio ostẽdit ꝙ omnes iusti ⁊ fideles sunt filij ꝓmissionis per quę inter ysmael et ysaac fuerunt in electis ⁊ reprobis vsq; mõ ꝓmanere ⁊ durare demonstrat ibi. Nos aũt fratres ſm ysaac ꝓmissionis filij sum⁹. Ez quõ tunc is q̃ ſm carnem natus est. Quarto adoptionem filioꝝ ⁊ libertatem quaz hñt iusti per xpm foze factã affirmat ibi. Itaq; fratres non sum⁹ ancille filij. sed libere. qua libertate xps nos liberauit. Primo ergo apls hystoriam de ysmael ⁊ ysaac narrat dicẽs. Scriptum ẽ ſez. Geñ. xxi. Quoniã abraam duos filios habuit. s. ysmael. ⁊ ysaac. ⁊ vnum habuit dñ ancilla agar. s. ysmael. ⁊ vnum de libera sara. s. ysaac. Sed qui de ancilla fuit ſm carnem natus ẽ. i. non per miraculum. sed per legem nature vt patet. Geñ. xvi. Qui aũt de libera fuit natus est ꝙ repromissionez. i. per miraculum, sicut deus ꝓmisit abrae vt patet. Geñ. xvij. Et non solum ſm legem nature. q̃ senex sicut abraam erat de vetula sterili sicut erat sara. ſm nature curſuz generare nõ ꝑt. ysmael ergo genitus ẽ ſm naturam. ysaac vo per repromissionem qui significat gratiam. Per ysmael ergo significantur peccatores qui ſm carnem nascunt̃ ⁊ ſm carnem viuunt. ꝙ ysaac vo significãtur iusti. qui ꝙ gratiam dei spiritualiter renascunt̃ in baptismo in filios dei ⁊ spiritualiter viuunt. Ro. viij. Qui spũ dei agunt̃ hi filij dei sunt. Et totum hoc deus ꝓmisit ſm beneplacitũ gratie sue ꝑs. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi omnes. Propterea xps filius dei naturalis non cõfunditur vocare eos fratres v. Nat. n. t. fr. m. Hebre. ij. Attendendũ autem ꝙ abraam multos alios habuit filios. q̃ v̄ cetbura multos habuit sed hos duos memorat apls. q̃ i his duobus magnum quid figuratum est. s. natiuitas ⁊ ꝙuersatio peccatoꝝ. ⁊ natiuitas ⁊ conuersatio iustoꝝ qui per dei gratiam renascũtur. Multa facta fecit abraam q̃ scripta nõ sunt. q̃ nihil significabant. Hoc autez scriptũ est. q̃ magnuz quid figurabat. Et hoc est qđ statim subdit̃. Que sunt ꝙ al. di. Et sic patet primuz. Secundo idem apls ipsam hystoriam adaptat ad ꝓpositũ ⁊ exponit. Et primo generationez ysmael populo iudaico adaptat. secundo generationẽ ysaac populo xpiano ibi. Illa q̃ sursum est hierusalem libera est. Dicit g̃. Que sunt ꝙ allegoriaz dicta. i. per aliũ sensum. Allegoria dr̃ cum aliud sonat in ꝛbis. ⁊ aliud signat. Alleos enim idem ẽ qđ alienũ. ⁊ gogos ductio. quasi ducens ad aliũ sensuz ab eo quẽ littera ꝓtendit. Hystoria ꝛo dicit quid factũ. Moralitas ꝛo siue tropologia dic̃ qđ sit faciendũ. Anagogia quid appetendum. Allegoria ꝛo dicit quid sit credendũ et intelligendũ ꝙ ea q̃ dicuntur q̃ per ea q̃ dicũtur aliud credere ⁊ intelligere debem⁹ sicut est hic. Abraam enim est deus pater qui ẽ pater multaꝝ gentium. Sic enim interpretatur hoc nomen abraam. Abba enim pater ⁊ raaz multaꝝ interpretat̃ ⁊ subauditur gentium. Inde dr̃ abraam pr̃ multarũ gentium per quẽ intelligit̃ de⁹ pater. Libera aũt ⁊ ancilla signat duo test. Et hoc ẽ qđ subdit̃ Hec enim. s. ancilla ⁊ libera sunt. i. signant duo te. Libera signat te. nouum. dans oĩb⁹ per xpm nouaz grãz ꝙ quam hoies in filios dei regenerant̃. Nouum enim testa. ẽ principaliter ipa gratia spũssancti. Sed ancilla significat vetus test. Dicit̃ aũt testamentũ q̃ testes habuit per qs est ꝓfirmatũ. s. angelos moysen ⁊ ꝓphetas. Nouũ aũt testa. habuit testes filiũ dei ⁊ apostolos qui audierunt ⁊

viderunt omnia. Et ꝓpterea etiaz vocatur testa. vetus ⁊ nouū. In vtroqꝫ aūt testa. genuit deꝰ filios qui seruirent sibi. Sz in veteri te. generati sunt iudei tanꝯ ſui. qz timore pene ⁊ ꝓmissione tpaliuz seruiebāt. Nā ꝓpter hec duo ſui seruiunt. Lex autē minabaꝫ penam. Exo. xxi. Oculum ꝓ oculo. Et tpalia ꝓmittebat. Esa. i. Si audieritis me bo. ter. come. Et attende q̄ oēs taz noui qꝫ veteris testa. qui sic deo seruierūt ⁊ seruiunt. ſ. timore pene. et ꝓpter bona tpalia. ſolum ſunt ſui ex agar ancilla nati. ⁊ de carnis corruptione que caro penas abhorret ⁊ dulcia querit et ꝓ ysmael designanꝫ. Gratia vo noui te. liberos pit. qui ex dei dilectione ſuerūt non ex amore carnis. Et iō oēs tam noui qꝫ ve. te. q̄ deo ex amore seruierūt ⁊ seruiunt. ⁊ nō ꝓpt tpalia cōmoda. ſunt filij ex ſara libera nati. i. de eccleſia noui te. quia oēs tales ad nouum ptinent te. ⁊ ꝓ ysaac ſignificanꝫ Jo. i. Dedit eis po. fi. d. fi. q̄ nō ex ſan. neqꝫ ex vo. c. nē. ſed ex deo na. ſ. Uñ ⁊ prēs ve. te. q̄ ſic deo seruierūt. dicunꝫ patres filioꝝ no. te. vt abraam ysaac ⁊ iacob. Omnes eñ tales ꝓ gratiam dei nati ſunt. ⁊ a deo ab eterno electi. i. Coꝝ. x. Patres nñi oēs ſub nube fuerūt. Et hoc ē q̄ ipe dicit. qui aūt de libera natꝰ eſt ꝓ repromiſſionem. i. per virtutem ⁊ grām repromittentis ſub figura veritatē. Quis eñ impoſſibilia ſm naturā crederet et q̄ ſuauia ſunt in pñti ꝓtēneret niſi vtꝰ dei hoc opareꝫ in eo Tali ter ergo generanꝫ xp̄iani quoꝝ p̄ceſſit typꝰ in ysaac. ysmael aūt designat iudeoꝝ natiuitatem ⁊ oīm coꝝ qui ſui ſunt peccati. Sic ancilla ⁊ libera ſignant duo te. vnum quiꝺ ſcz vetus testa. datū eſt in mōte ſina. q̄ in terpretaꝫ mandatū. generans hoīes in ſuitutē. i. ꝓſtituens hoīes ſuos. qz iudei ex timore ſuiebant. q̄ ſuoꝝ eſt. vel ſui peccati erant qz vt dicit. Ro. vij. Occaſione aūt accepta pctīi ꝓ mandatū operatū eſt in me oēm ꝓcupiam. Lex enim vetꝰ oñdebat peccatū. ⁊ non ꝓferebat grām ad vitandū peccatuz. Et iō incitabat hoīes occaſionaliter ad pctīm eo q̄ mimur ⁊ inclinamur in vtiū. ⁊ ꝓſequens lex ꝓſtituebat hoīes peccatores ⁊ faciebat a peccatis ex timore caueri q̄ aūt nō ex timore seruiebant neqꝫ ſui peccati erant nō ſunt ꝓ illud testa. ſui ꝓſtituti. Qđ testamentū eſt agar. i. ſignificatur per agar seruā. Et hoc ꝓgrue qz ſina mons eſt in arabia. in q̄ datuz fuit vetꝰ testa. Nō eñ datū fuit in terra ꝓmiſſionis vbi iudei q̄ſi filij fuerūt. ſed in arabia vbi ſui fuerunt et alieni. qz ve. te. nō filios. ſed ſuos partebat. Et iō ve. te. optime ꝓpert ꝓ̄ſo cui datum ē. ⁊ quantū ad pl̄m qui in arabia terra fuit. ⁊ qꝫtū ad pl̄m qui nunc ſuit in hierl̄m. cū oīb filijs ſuis iudeis. Redacti enim in ſeruitutem erant. ⁊ hoc eſt qđ ſubdit. Qui ꝓiunctus ē et q̄ nunc eſt hierl̄m. i. ve. te. datum in monte arabie ꝓiunctum ⁊ ſimile eſt ꝓ omnia ei hierl̄m q̄ nunc ē. i. iudaico pꝰo qui nunc ē in hierl̄m. qui. ſ. terrena viligit ⁊ ꝓ terrenis ſuit cum filijs ſuis. qui pꝰs ē ſinagoga q̄ ſub peccato generat filios. totus quidē populus mater quilibet aūt de populo filius ē. Vetus aūt te. dē eſſe ꝓiunctū et ſimile illi ꝓpulo qz ſicut ve. te. penas minabatur. ⁊ tpalia ꝓmittebat. ita ille populꝰ ꝓmore pene ⁊ amore tpaliuz ſuiebat. Deinde cū dicit. Illa autem q̄ ſurſum ē hierl̄m. adaptat generationem ysaac ꝓpulo xp̄iano generato ab eccleſia. Eccleſia enim mater eſt xp̄ianoꝝ ⁊ quilibet xp̄ianꝰ filiꝰ eccleſie. Dicit ergo ſic. Synagoga q̄ nunc ē in hieruſalē timore pene vel ſub peccato ſeruit. Sed illa hieruſalez q̄ ſurſum ē. i. eccleſia de gentibꝫ ꝓgregata. q̄ cum deo gaudz in ſpū in celeſtibꝫ ꝓ deſiderijs habitat. Juxta illud. Phi. iij. Noſtra ꝓuer. in celis ē. Vel ſurſum ē ſm potiorē ſui partē. ſ. ſm illos qui triumphant ⁊ gaudent. libera ē. qz ex amore ſeruit qui liberuz facit. ij. Coꝝ. iij. Ubi ſpūs dñi ibi libertas. Que eſt mater noſtra fouens nos amore dulci. ⁊ in cōſilium ducens nō onerans nos iugo ꝓcepto rum legis. Et hoc ꝓbat ꝓ eſaiaz. liiij. c. vbi ſcriptū eſt. Letare ſterilis que non paris. ſ. mō. erūpe ꝓ ſigna letīcie et clama ꝓ gaudij vehemētia. q̄ non ꝑturis. ſ. mō. Nocē dicere. O tu eccleſia gentiū ⁊ de gentibꝫ congregāda q̄ modo ſterilis es. ⁊ nō pis filios letare ⁊ erumpe ī ſigna letīcie. ⁊ decāta laudes. qm̄ multi filij deſerte q̄ mō ſine viro eſt. magis qꝫ eius. ſ. ſynagoge q̄ mō bz virū ſcz ipſum deū. i. Reg. ij. Donec ſterilis peperit plurimos. et q̄ multos habebat filios infirmata ē. In ve. eñ te. qñ eſaias loc dicit

rit ecclesia non habebat virū. sed diuersos deos colebat. ⁊ sterilis erat nec filios generabat legitimos. sed spurios. qz deserto suo proprio sponso anime. cū diuersis demonibus fornicabat. et spurios generabat. sed postq̄ xp̄o p fidem tanq̄ sponso ē cōiuncta plures filios q̄ synagoga genauit. qz plures sunt xp̄iani iudeis. ¶ Synagoga aūt fuit q̄ habuit viz. deserta uo ⁊ vaga et sine vl la lege viuens gentium multitudo. Et sic patet secundum ℣ Tercio ostdit q̄ omnes iustiā fideles sunt filij p̄missionis p spiritū sanctū in filios dei adoptati et p̄ditiones q̄ inter ysmael ⁊ ysaac fuerunt adhuc int̄ electos ⁊ reprobos esse demonstrat. Dic ergo duobz filijs rñdet duplex pplus. ⁊ duabus matribz duo te. per que deus filios generat ¶ Sed nos fratres q̄ genti sum⁹ a deo in eadem fide sum⁹ filij p̄missionis ſm ysaac. i. ad similitudinez ysaac geniti. s. mirabiliter ⁊ per solam dei gr̄am ⁊ misericordiā in dei filios adoptati Lytum. itj. Non ex opi. iu. reno. sp. s. Ro. ix. Non essi oēs qui sunt ex isrl israelite sunt. sed qui sunt filij p̄missionis estimant̄ in semine ℣ Consequent̄ ostē dit p̄ditiones q̄ erant inter ysmael et ysaac adhuc esse inter electos ⁊ reprobos dicēs. ¶ Sed quō tunc is qui ſm car. natus fuerat. sc̄z ysmael psequebat̄ eum. s. ysaac qui ſm spm̄ natus erat. i. p spūssancti operationez ita ⁊ nūc qui sunt ſm carnem nati ⁊ ſm carnem viuunt psequunt̄ eos qui sunt ſm spiritum nati. ⁊ ſm spm̄ viuūt. Aug. Qui ſm carnem nati dilectores mūdi. qui ſm spm̄ nati sūt amatores regni celoz ⁊ dilectores xp̄i desiderantes vitam eternam. gratis colentes deū. Judei etiam sunt ſm carnē nati. qz psequuntur nos qui sum⁹ ſm spm̄ nati. qz legem ſm spm̄. ⁊ non ſm carnē custodimus. Et nota q̄ per hoc q̄ patimur probamur filij promissionis et filij dei. vt dic glo. Hebre. xij. Q̄ si extra disciplinam estis. ergo adulteri ⁊ non filij estis Quem essi diligit dñs castigat. fla. aūt om. fi. quē te. Hiero. Nō puto nos inuenire posse vbi ysmael plecutus fuerit ysaac. sed hoc solum q̄ cum ysmael luderet cum ysaac indignata sit sara. Aug. Vidit pueros ludentes simul ⁊ dixit. Ejce ancillaz ⁊ filiū ei⁹ Quid est hoc? quid enim mali fecerat ysmael puero ysaac. ludebat cum illo. Sed illa lusio illusio erat. illa lusio deceptionem significabat. Illum ludum sara intellexit quē apostolus vocat psecutionē. qz vt dicit magister in hist̄ijs trahebat eaz ad ydola adorandum Ergo mali psequunt̄ bonos dum eos inclinant ⁊ ad malum trahunt vel male agere cogunt. vel persequunt̄ iniurijs. vt p impatientiam franganť. sed ꝺ tali persecutione nonest curandū qz scriptura refert sancto spiritusancto inspiratam. vel deum dixisse abrae. Gen̄. xxi. Ejce ancillaz. s. agar q̄ ve. te. significat. ⁊ filium eius. s. ysmael p quem ⁊ omnes mali ⁊ ſm carnem nati. qui ad ve. te. p̄tinent intelligunt̄. Non essi erit heres filius ancille cū filio libere. i. mali cū bonis. iudei ad ve. te. p̄tinentes. cum xp̄ianis ad no. te. pertinentibz. qz sicut nūc sunt dissimiles in conuersatione ita erunt ⁊ in futuro in retributione. Aug. Sed hoc qꝺ dicit ejce qñ erit? Hoc erit cum area ceperit ventilari. Itaq̄ qui pertinent ad agar ⁊ ysmael. i. lex ⁊ iudei electi sunt de ecclesia et a gratia patris. necnon ⁊ heretici ⁊ filij eoruz oēs. etiam qui in ecclesia a dño terrenaz querunt felicitatem adhuc ad ysmael pertinent ⁊ sicut isti pertinent ad ysmael ⁊ ad vetus te. ita ⁊ antiqui veteris te. ministri gratiam querētes filij p̄missionis sunt ad no. testa. pertinentes. vt dicit aug. Et sic patet tercium ℣ Quarto adoptionem filioz ⁊ libertatem quam hñt iusti per xp̄m factā fore affirmat di. Itaq̄ fratres mei i fide xp̄i. nos qui adoptati sumus p spm̄sc̄m in filios dei ⁊ ex amore deo seruim⁹. non sum⁹ ancille filij qz non sumus ſm̄ pecati vel legis. vt peccatores ⁊ iudei. sed sumus filij libere. sc̄z celestis hierusalem. qz sumus filij ecclesie militantis que est filia ecclesie triumphantis vt euacuatis illis ceremonialibz ex amore seruiam⁹ qui est lex libertatis qua filij seruiunt. Et non p̄ceptis meritis vel alia libertate sum⁹ filij libere. nisi in ea libertate qua xp̄s. i. per quam xp̄s nos liberauit. Libertas aūt qua liberati sum⁹ a xp̄o. est remissio omnium peccatoz. qz qui facit pecm̄ ſm̄ est peccati. Job. viij. Et fidei per dilectionē operantis iustificatio Job. viij. Si filius vos liberauerit veri liberi eritis ℣ Moraliter ad

edificationem nr̃am duo in hac epl̃a videa
mus. De duob⁹ ẽſſi tota hec epl̃a loquitur
ſcz de libertate ⁊ gaudio iuſtoꝝ. Dñs ait Le
tare ſterilis q̃ non paris. Et iterũ Jam non
ſum⁹ ancille filij ſed libere. Et de fruitute et
miſeria peccatoꝝ. Dñs ait. Ejice ancillam ⁊
B filium eius Notandum ergo q̃ oſſis iu
ſtus de duob⁹ ſumme debet gaudere Pri⁹
mo de bonis q̃ habet in p̃ſti. Secundo de
bonis q̃ habiturus eſt in futuro. Bona de
quib⁹ iuſtus p̃t gaudere ĩ p̃ſti ſunt. x. et qꝝ
ꝓtraria iuxta ſe poſita magis eluceſcunt. iõ
dicendo gaudium iuſtoꝝ tangem⁹ miſeriã
L peccatoꝝ Primũ ergo gaudium iuſtoꝝ
eſt cũ ſummo bono ꝓiunctio. Juſtus enim
intime ꝓiunctus ẽ deo. Nam bz caritatem
p̃ quam de⁹ in eo ⁊ in deo ipe manet. i. Jo.
iiij. Qui manet in caritate in deo manet et
deus in eo. Peccator aũt non manet ĩ deo
nec de⁹ in eo. ſed in dyabolo ⁊ dyabolus in
eo. Dañ. i. Nec hĩ. in cor. ſub. peccatis. Ca
riſſimi ſi quis eſſz ſumme ꝓiunct⁹ cũ papa
vel cum rege aliq̃ magno vel impatore quã
tum gauderet vel gaudium haberet De
cundum eſt ſumme honoris adeptio. Ipſe
eſſi eſt ſummi regis filius in fratrez xp̃i per
ſp̃iſcm̃ adoptatus. i. Job. iij. Videte qua
lez ca. de. no. de. vt fil. de no. et ſi. Et iõ ſic
filius dei cũ magna diligentia ab angel' cu
ſtodit. et in magna reuerentia in celi curia
ab oib⁹ ſanctis habet. Jn hac etiaz vita ſo
lus iuſtus dign⁹ ẽ honore. Eſt enim honor
ſm pl̃m reuerentia in teſtimoniuz vtutis.
Solus aũt iuſt⁹ habet vtutes ergo ipſe ſo
lus ẽ honorandus. Peccator aũt eſt filius
ĩmo ſu⁹ dyaboli ⁊ in magno vituperio cõ
ſtitutus. ⁊ nunq̃z vez ſed falſum bz hono
rem ⁊ non a magnis p̃ſonis ſed a vilib⁹ ho
noraf Tercium ẽ veri boni poſſeſſio. Nã
bona gratie ⁊ virtutũ q̃ iuſtus poſſidet ſũt
optima ⁊ vera bona q̃ patet. qz bonum fa
ciunt poſſeſſorem ⁊ ab eo aufferri non poſ
ſunt. qz a ſolo deo ei donanf. Ja. i. Omne
datum op. et o. do. p̃fe. deſur. eſt deſcen. a
pa. lu. Bona aũt fortune in quib⁹ peccato
res frequenter abundant ſunt fallacia bõa
q̃ nec bonum faciunt habentem ⁊ ab eo au
ferenf. ⁊ per multas iniuſticias acquirunf.
vera aũt bona non bz Quartuz eſt p̃fe
cte libertatis habitio. qz iuſtus liberam ma
trem bz eccleſiam. ⁊ liberꝝ patrez xp̃m. vt in
hac epl̃a patet. Jn magna eẽ libertate vivit
qz ſeruire deo reguare ẽ vt dicit gre. Aug.
etiam dicit q̃ iuſto qui ſubeſt iugo xp̃i om⁹
nia ſubſunt ⁊ omnia ei ſeruiunt. ⁊ ipe oſſi⁹
bus dominaf. Et p̃bũs d. q̃ liber ẽ qui eſt
cauſa ſui. et ſibi operaf. Nõ cõpẽnt iuſto.
Peccator aũt in vltima ſeruitute eſt. vt di
cit boe. Nam auarus ſu⁹ eſt pecunie. et ſup
bus honoris. et guloſus ventris. Phili. ij.
Quoꝝ deus venter eſt Quintum ẽ ma
gni lucri ꝓgregatio Juſtus eſſi ⁊ de malis
⁊ de bonis et de omni re lucraf. Ro. viij.
Diligentib⁹ deum om. co. in bo. glo. etiaz
mala q̃ occaſionẽ. Nam p̃ſecutiones ⁊ fla
gella ⁊ tribulationes cedunt iuſto ad lucrũ
De rabie eniz tyrannoꝝ multũ lucrat⁹ ſũt
martyres Lucratur eẽ iuſtus de omni bo
no qõ in eccleſia agit. p̃s. Particeps ego
ſum om. ti. te. ⁊ cuſ. man. t. Lucraf etiaz in
ſtus p̃ omni actu bono vitam eternam Et
etiam p̃ticeps meriti paſſionis xp̃i ⁊ omniũ
ſcoꝝ. Peccator aũt eſt in vltima pauptate
qz de omni re perdit. et omnia ei cedunt in
malum. ⁊ bona natura ⁊ bona fortune. ⁊ de
nullo bono qõ fit in mundo lucraf. ac etiaz
propria bona pdit. Mat. xxv. Oſſi habe
nti dabitur ⁊ abun. ei autem qui non ha
bet ⁊ qõ videtur habere auferet ab eo. Et
paſſio xp̃i ⁊ merita oĩm ſanctoꝝ cedunt a ĩ
malum Sextum ẽ omnis pacis fruitio
Juſt⁹ enim bz pacem cum deo ⁊ cum ſeip
ſo ⁊ cum ꝓximo. Jo. xiiij. Pacem meã do
vobis ꝛc. Ro. Cum oib⁹ hoib⁹ pacem ha
bentes. Peccator aũt nullam pacem hab
Eſa. lvij. Non ẽ pax impijs dicit dñs ſed
cem ſſi quam peccatores videntur habere
eſt pax feda ⁊ ignominia plena ac ſi hõ ha
beret pacem cum pediculis ⁊ pulicib⁹ q̃ eaz
comedunt. ſic peccatores hñt pacem cũ vi
cijs ⁊ carne q̃ comedunt animam ipſorum
Septimuz eſt omnis mortis exaltio. qz
iuſtus ꝓpie loquendo nulla morte moritf
qz nec morte culpe. nec morte eterna et pe
ne. Jn morte ſſi nature tranſit ꝺ mortem ad
vitam. qz tunc beate viuere incipit. et ideo
mors iuſtoꝝ vocaf dormitio ⁊ requies p̃s.
Jn pace in idipſum dor. ⁊ re. Peccator au
tem omni morte moriẽ. ⁊ iõ mors peccato
rum peſſima. p̃s. Octauum eſt gloriofe

resurrectionis firma spes ⁊ expectatio. Justus esñ firmiter sperat in anima ⁊ corpe resuscitari ⁊ ad gloriã ineffabilez puenire qñ ei magnũ debet gaudiũ ministrare. Jobiĺ. iij. Salua. expe. qui refor. cor. bu⁊nte cõfi. cor. cla. sue. Frater esñ ⁊ caro nr̃ iam intrauit possessionem ꝓ nobis ⁊ ad parandum ⁊ aperiendũ nobis ciuitatez nr̃az ꝓcessit. Jo. xiij. Ego vado pare vo. lo. Sic precessit ioseph fratres suos in egyptũ. Geñ. xlij. Nolite timere ꝓ salute enim vr̃a misit me dñs añ vos. Peccatores aũt non resurgent gloriosi. sed ponderosi ⁊ infirmi nec gloriã dei sunt aliqñ visuri. Esa. xxx. Tollat impius ne videat gloriam dei. Donum ẽ vie illuminatio ⁊ abbreuiatõ ⁊ vtutis ad eundum collatio. Maxime esñ gaudet iustus pñtis tpis. qz ad illam etatẽ puenit. ⁊ ad illud tẽpus in q̃ via ad ciuitatez nr̃az redeundi est secura ⁊ luminosa. In ve. esñ test. erat tota dubia ⁊ obscura. qz omnia in figura dũnge bãt illis ⁊ in nebulis quodammõ. i. Cor. x. Nos aũt ĩ magno lumĩe ambulam⁹ ꝓ quo ꝓterea xp̃s nos ad ambulandũ ꝓhortat. Jo. xij. Ambulate dum lucẽ habetis. Christus esñ qui lux est sp̃ cum iustis graditur. Jath. xx viij. Ecce ego vo. sum. o. d. vs. ad pl. se. Itez via ẽ abbreuiata. qz olim paradisum euntes circuibant p̃ infernum ⁊ viuebant hoĩes octingentis aut quingentis annis. sed mõ via recto tramite tẽdit ad celum ⁊ homines ad plus ad centũ annos viuunt. ⁊ maior ps non attingit ad. xl. annos Hoc fuit figuratum in circuitu filiorũ isrl. dñ venirent in terram ꝓmissionis. qz viam xl. dierz perfecerunt in. xl. annis Item nunc ex passione xp̃i maxima virtus emanat volentibz in celestez hierlm ambulare. q̃ olim non emanabat. In cuius vtute ad celum possum⁹ faciliter puenire. Hoc fuit figuratum in pane succinericio quem angelus delye. in cuius vtute vsqz ad montem dei ambulauit. iij. Re. xix. Peccator aũt sp̃ ambulat p̃ viã tenebrosam. iuxta illud ps. In tenebrosis ⁊ in vmbra mortis. Itẽ sp̃ a via salutis elongat̃. iuxta illud. ps. Lõge a pec. sa. Item virtutẽ passionis xp̃i nõ recipit. qz est membz̃ precisum a corpe xp̃i. ⁊ iõ sicut palmes precisus mittit̃ foras et arescit. Jo. xv. Decimũ est peccatoz̃ puersio. Vultum esñ debent omnes iusti maxĩe illo tpe gaudere. qz peccatores conant̃ ad deũ redire. ⁊ pñiam agunt. ⁊ ab illicitis magis more solito abstinent ⁊ de fidelibz ñ videnti sicut alio tpe tantã stragem fieri. Alio enim tpe dyabolus omni die maximã stragem facit. Vñ quidaz mortuꝰ apparuit cuidam et dixit q̃ illis de inferno videbat̃ q̃ omni die mundꝰ deficeret tot esñ descendebant illuc. Jõ autem dyabolus de fidelibus non solum tantam stragẽ nõ facit sz ꝓda ei auferet̃ quã alio tpe acquisiuit. Eccĺi. iij. Tempꝰ spargendi ⁊ tps colligẽdi. Jõ ecclesia colligit filios suos q̃s dyabolꝰ alio tpe captiuãdo dispserat. Carissimi hec sũt summe desiderabilia ⁊ penitus gaudiosa. ⁊ õ omnes iusti maximam hñt mõ materiam ꝓgaudendi. quibꝫ apls ait. Gaudete ĩ dño sp̃ ite. d. gau. phi. vlt̃. Peccator autẽ de nullo p̃t gaudere. ⁊ si gaudet hz gaudiũ frenetici qui ridet imminente morte. Job. xx. Gaudiũ ypocrite ad instar puncti Secundo debent et possunt gaudere de innumerabilibz bonis q̃ in illa vita beata sunt. vltimo ꝓcepturi. Vaz ptermisso illo substãtiali ⁊ ineffabili gaudio beatoz̃ qz̃ nec ĩ cor hominis põt ascendere nec lingua narrari. nam vt autor libri de causis dicit. a natra tõne prime cause oẽs lĩgue deficiũt De cem maxima gaudia habebunt iusti in vita beata q̃ ex redundantia illius summi gaudij in iustos effluent sine fine q̃ totam dei ciuitatem letitia adimplebunt. põs. Fluminis impe. le. ci. dei. Tm̃ enim gaudium ex dei visione erumpet in animam q̃ ex illo impetu decez maxima gaudia in beatos vndiq̃ redundabunt Primũ est ꝓfecta sanitas sine oĩ infirmitate. ps̃. Qui sa. o. infir. t. mõ enim multis infirmitatibz impugnamur et tandẽ morte. sz ibi neq̃ luc. neq̃ cla. neq̃ vl. do. neq̃ mors amplius erit. vt dicitur. Apõc. xxi. et Esa. xxv. Precipitabit dominus mortẽ in sempiternũ Secundũ est iuuentꝰ sine senio p̃s. Renouabit̃ vt aq̃. iu. t. Omnes esñ in etate. xxx. an. resurgem⁹ in qua xp̃s resurrexit. ⁊ primꝰ hõ fuit creatus Epĥe. iiij. Donec occurram⁹ omnes in virum perfectũ in mensurã etatis plenitudis xp̃i Terciuz ẽ sacietas sine fastidio. Hic oculus non saciatur visu. nec auris auditu

implēt nec appetitus deſiderij quieſcit Gz ibi omnia erunt ipleta7 ſatiata. Pſal. Sa ciabor cum apparuerit gloria tua. Erego. Cum peruenerim? ad te fontem viuum im preſſa erit nobis ſitis ſimul7 ſatietas. ſz lōge erit a ſiti neceſſitas7 a ſatietate faſtidiū qz ſitientes ſatiabimur7 ſatiati ſitiem?. Nō tamen ſatietas7 abundantia quaz ſaraceni ponunt ibi erit. ſ. de fluminib lactis7 mell' 7 de pluralitate vxor. quia deficiēte fine de ficiunt ea q̄ ſunt ad finem. Sed actus vxo rum ad filioz generationem ordinat'. q̄ ibi non erit. ergo nec talis actus. 7 ideo nec nu bent nec nubent'. ſed erunt ſicut angeli dei. Matb. xxij. Omnes tamen ſenſus et exte riores7 interiores ſp erunt in actu ſuaz de lectationum. Nam guſtus olfact? viſ?7 au ditus7 tactus ſp erunt actu in delectatio nib ſuis. Semper eñ erit quedaz ſumma dulcedo in faucib beatoz. 7 ſic de alijs ſen ſib ¶ Quartum eſt libertas7 agilitas ſi ne pondere. Aug. Ubi volet ſpiritus ibi p tinus erit7 corp?. Modo maximaz ſeruitu tem7 grauedinē patit' a corpore anima Et non qd̄ bonum vult agit. ſed malum opat' q̄d odit vt dicit apoſtol? ad Ro. vij. Cor pus enim qd̄ corrumpit' aggrauat animaz 7 deprimit terrena inhabitatio ſenſuz mul ta cogitantem. Sap. ix. ¶ Quintū ē pul critudo ſine omni deformitate. Matb. xiij Fulgebunt iuſti ſicut ſol. ītmo centies clari us q̄z ſol. Ybi. iij. Bal. expec. q̄ refor. cor bu. mi. n. ꝓfigur. cor. clar. ſ. Non tamē om nes erunt equaliter in corpore pulcri ſic nō omnes erūt equaliter beati ī anima. i. Cor. xv. Stella differt a ſtella in clari. ſic et re ſur. mor. Similiter nec omnes equalez de lectationem in corpore poſſidebunt ¶ Se ptum eſt impaſſibilitas ſine leſione. Sicut enim interius nō poterūt infirmari. ſic nec exterius ledi. qz nec ignis. nec aqua nec ali q̄d aliud poterit corpora beatorū ledere q̄q modo. Et quid mir? hoc cum homo ſi ñ pec caſſet etiaz hoc donū habuiſſet nullum eſſ leſiuum ſenſiſſet. 7 tamen mundus permā ſiſſet ¶ Septimum eſt pax ſine omni timo re7 perturbatione. Haz ibi erit ꝓpetua pax beatoz ad deum. 7 beatoz adinuicem. 7 ani me ad corp?. Job. xxv. Qui facit ꝓcordiā in ſublimib ſuis Eſa. xxxij. Sedebit popu lus meus in pulcritudine pacis. in taberna culis fiducie. in requie opulenta ¶ Decra tum eſt gloria abſq̄z iguominia Omnis n creatura beatis exhibebit reuerentiam7 ho norem. Coll. iij. Cum autem xp̄s appare rit vita veſtra. tunc7 vos apparebitis cū ip ſo in gloria. i. ille honor et reuerentia vobis exhibebit' qui7 ipſi xp̄o. Jo. xvij. Volo vt vbi ego ſum. 7 ipſi ſint me. Jez. Luc. xxij. Ego diſpo. v. ſi. diſ. m. pa. m. te. ¶ Nonū Est gaudium ſine triſticia. Eſa. xxxv. Gau dium7 le. obti. fugiet dolor7 gemitus De omni enim re beati gaudebunt. ac etiam de filijs7 parentib damnatis. nec quicq̄ eos poterit ꝓtriſtari. Jo. xvi. Gaudium ve. eſſ tol. a. v. ¶ Decimum eſt ſcientia ſine igno rantia. Omnia eñ ſcient maxime q̄ homo modo ſcire deſiderat. Gre. Quid ē q̄ ne? ſciat. qui videntem omnia videt. Et ſic ps tet totum de epiſtola.

¶ Dominica in paſſione domini ō cuā gelio. Sermo. xlí

Quis ex vobis

Quis ex vobis arguet me de peccato. Joh. viij. Iſta dominica vocat' dominica de lazaro. 7 dominica de paſſione dñi. Do minica de lazaro vocat' propter illud famo ſum miraculum qd̄ chriſt? fecit lazaz ſuſci tando. qd̄ ſexta feria ante hanc dominicam fuit lectum7 ſimili tpe celebratum. ſ. q̄ ꝓ dies ante xp̄i paſſionem. Dominica vero de paſſione dr̄ qz ꝓpter illud famoſum mi raculum deliberauerunt iudei xp̄m7 laza rum interficere. vt patet. Jo. xij. Et ō euā gelium in q̄ dicitur q̄ iudei xp̄m lapidare voluerunt hodie in eccleſia recitat'. et ꝓpter hoc eccleſia dñice paſſioni appropinquans quendam nouū merorez aſſumit dum glo ria patri in fine reſponſoriorz non dicit. nec etiam in miſſa in q̄ omnes fideles inſtruit vt deinceps vſq̄z ad paſca amplius ſolito in lamentis pnie ſe ꝓſtringant arctiorem vi tam aliquantulum aſſumentes. Et ō cātā Iſti ſunt dies q̄s obſeruare debem?. Dñs autem euangeliū non eſt hyſtoriale. ſed q̄ omnia doctrinale. In q̄ quedam diſputa tio et collocutio. quam xp̄s cum iudeis ha buit cōnect'. In q̄ xp̄s duo oſtendit. q̄ ho mines maxime ſcire deſiderant. ſ. an ſint in

gra dei ⁊ in bono statu ⁊ quilibet desiderat nunq̃ mori. Hec aũt duo xp̃s in hoc euangelio docet. In q̃ quidem euangelio duo principaliter ꝓtinent. Primum ē xp̃i innocentia ⁊ bonitas admirãda. q̃ per totũ euãgeliũ apparet. Secundum est iudeoꝝ malicia ⁊ peruersitas detestãda. q̃ similiter i euãgelio patet. Nam iuxta vnũ bonum qđ hic narrat de xp̃o. ꝓtinet aliud malum qđ inferitur de iudeis Et qz ꝓtes sunt mixte iõ nõ ꝓnt ꝓgruenter ⁊ ordinate signari. sed dicẽtur xp̃i virtutes vbi ꝓtinent tangem⁹ ꝓtes Et similiter de iudeoꝝ vicijs faciem⁹. Et qz iudei deliberauerũt xp̃m occidere. ideo xp̃s in hoc euangelio suam innocentiaz demonstrat. Et ꝓbat q ꝓpter nullam rem digñ⁹ est morte. nec est de numero illoꝝ. q̃ in lege ⁊ p legem mandabant occidi. sed nullus debebat occidi nisi p legem ⁊ ꝑm legez ꝺemnatus. ergo nullo modo debebat occidi. ¶ Primo nanq̃ in lege mandabant occidi malefactores ꝓtra legem dei agẽtes Hebre. x. Irritaz quis faciens legẽ moysi sine vlla miseratione duob⁹ vel trib⁹ testib⁹ morit̃r. Vñ ⁊ ille qui ꝓtra mandatuz dñi inuent⁹ est die sabbati ligna colligere iussus ẽ a dño lapidari. vt patz. Nu. xv. Sz xp̃s nunq̃ peccauit. nec ꝓtra mandatum dei vel legis fecit quin potius legem in oñib⁹ adimpleuit. Vnde. v. Non veni le. so. sed adim. Et hoc est qđ ait. Quis ex vo. ar. me de pec. q. d. Si peccaui non recuso mortẽ Et iõ quicunq̃ vestꝝ vult me ꝺ peccato arguere ⁊ accusare accedat. ego enim pat⁹ sum meam innocentiam defensare. Si aũt ĩnocens sum non debetis me vt impiuz ꝺdemnare. Gre. Pensate mansuetudinez dei q̃ venerat relaxare peccata. nõ dedignat ex tõ te deitatis poterat peccatores iustificare xp̃s fecit sicut potestates ⁊ dñi qui ĩ fine ꝺminij debent sindicari ⁊ modulari. ⁊ iõ xp̃s dum deberet de mundo recedere quẽ rexerat ⁊ docuerat voluit stare ad sindicandum ⁊ modulandum. vt nullus post eius recessum obloqueretur de ipso probans ⁊ affirmans q in nullo vnq̃ deliquerat nec peccauerat. ¶ Nota autem q xp̃s nõ solũ nõ peccauit. ꝫ nec peccare potuit multiplici ratione ¶ Primo rõne omnimode puritatis

Ipe enim est lux purissima. Sap. vij. Candor ẽ enim lucis eterne ⁊ speculũ sine macula ꝺi maiestatis Jo. viij. Ego sũ lux mũ. Ipsa enim lux ẽ tota pura. nec maculã ꝑt recipe nã in transeũdo p feda penit⁹ non fedatur. Petim̃ vo ẽ quedaz macula aie. Ecci. xlvij Dedisti macu. ĩ gloria tua ⁊ ꝓphanasti semen tuũ q xp̃s peccare non ꝑtuit. ¶ Secundo rõne ꝓfecte bonitatis. Christ⁹ enim sp in se habuit offie ⁊ ꝓfectum bonũ. qz ab instanti ꝓceptionis sue fuit btus. cum aĩa ei⁹ fuerit ꝺei vbo cõiuncta. Vñ si quam penã passus ẽ. voluntarie ptulit. Omis aũt peccans ꝓt aliqđ bonum tpale qđ non habet ⁊ cupit habere petim̃ cõmittit. vt vsurarius propter pecuniã. luxuriosus ꝓt delectatiõnẽ. et sic de alijs. Cũ q xp̃s omne bonũ qđ volebat haberet. nec aliquid eius voluntati resistere poterat. ergo peccare ñ poterat. qz peccando aliqđ bonũ niteretur habere qđ nõ habebat ¶ Tercio rõe indeficientis virtutis. Christ⁹ enim virtus indeficiens ẽ portans omnia vbo vtutis sue. vt dicit apls ad heb. Peccare aũt nihil aliud est q̃z deficere. Quia vt boe. di. Omne petim̃ ab ipo ꝓtentia ꝓcedit. Jõ enim peccant hoies. quia ĩ efficiẽtia bonoꝝ stare non pñt. sic̃ terrenus equum de eq̃ cadit. qz su p equum non potuit se tenere. ⁊ aug. dicit q petim̃ nihil ẽ ⁊ hoies nihil fiunt cũ peccant. Petim̃ enim ꝓsistit in eo q hõ deficit ab eo qđ facere debet. ⁊ p ꝓsequens petim̃ nihil aliud ẽ q̃z prauatio decentis ⁊ debiti actus. Cũ ergo xp̃s sit indeficientis vtutis. ergo peccare nõ potuit ¶ Quarto rõe carentie fomitis peccati. qz siccata radice ⁊ amputata. rami pullulare non pñt. sed radix ⁊ fundamentũ omnis peccati est ꝓcupiscentia mali. ⁊ peccatũ originale. Vnde si quis hanc ꝓcupiscentiam non haberet non posset peccare nisi p ignorantiam a dyabolo deciperetur. sicut decepit primos parentes et christum decipere est conatus. Sed talis ignorantia ⁊ deceptio non potuit esse in christo. cum sit sapientia dei patris p quem fecit ⁊ secula Cum ergo christus fomite peccati inclinante ad malum caruerit. peccare non potuit. Cuius ratio est. quia peccare ẽ adherere bono cõmutabili spreto bono incõmutabili. vt dicit aug. eligere bonum tẽporale et spernere

bonū eternū eligere bonū ꝓuī et carnale ꝛ
spernere magnū bonū ꝛ spūale et perfectū
Hoc aūt homo ñ posset facere nisi ꝑ im/
pulsum ꝙcupīe. q̄ ad tale bonū eligendū ꝛ
prosequendū instigat. vel ꝑ diabolicā
deceptionē. qz sīc naturaliter hō vult bonū
nec ꝑt malum velle. ita naturaliť vult perfe
ctū bonum ꝛ citius maius bonū q̄z minus
bonum ¶ Quinto ratione plenarie ptās
Christus eīm fuit ꝛ est merus et liber dñs
oīm. Matb. xxvij. Data est mi. om. po. in
ce. ꝛ in ter. Et iō sub lege nulla fuit ꝓstitu/
tus Jo. xiij. Sciens iesus qz oīa dedit ei
pr̄ in manꝰ. Luc. vi. Dñs est filius hois etī
am sabbati. i. pōt ipsum soluere sīc ipsuz in
stituit ad celebrandum. Quicq̄d ḡ fecit vl̄
dixit vel ordinauit totum potuit absq̄z pec/
cato facere. de plenitudine potestatis Sed
pcēm nihil aliud est. nisi dictuz vel factum
vel ꝙcupitum ꝓtra legem dei. vt dicit aug.
Dñs autem legis ꝑt dispensare in lege et
ipsam mutare. ꝛ faciens ꝓtra legem nō pec
cat. qz dñs est. ¶ Sicut deus non peccat
faciens supra naturam vel ꝓtra naturam ꝛ
similiter ꝓtra legem agens. Et hoc patz. qz
quando dñs precepit alicui ut faceret ꝓtra
legem ille non peccauit. vt patet de sampso
ne q̄ interfecit seipsum. qđ ē ꝓtra cōmunez
legem. Item patet de mēdacio abrae ꝛ sa/
re. qñ sara mentita est abraam fratrez suuz
esse. vt patet. Geñ. xij. Idem patet de for
nicatione osee. qui de mandato dei fornica
tus est dicente sibi dño. Vade ꝛ accipe ti/
bi vxorem fornicariam ꝛ fac filios fornica/
tionis. Osee. i. Cuī qñ ꝑmisit plures vxo/
res habere ꝛ libellum repudij dare sine pec
cato fuit. Et similiter qñ mandauit illos se
ptem ꝓphetas occidi de quibꝫ in iosue patet.
talis occisio sine peccato fuit. Cuz ergo xps
fuerit merus et liber dñs omnium qđ fecit
vel dixit absq̄z peccato facere potuit ¶ Se
xto ratione ꝑfecte ꝓfirmationis. sicut enim
sancti q̄ sunt in celo. peccare ñ pñt. eo q̄ sūt
in gratia ꝓfirmati. ita ꝛ xps dū viueret pec/
care non potuit eo q̄ erat in gratia ꝓfirma/
tus ¶ Secundo in lege mandabanť occi/
di falsarij. siue i doctrina vt heretici Deut.
xiij. Si surrexerit in medio tui ꝓpheta. aut
qui somniū vidisse se dicat ꝛ p̄dixerit signū
atq̄z portentum ꝛ euenerit qđ locutus est.
ꝛ dixerit tibi. eam9 ꝛ sequamur deos alie/
nos ꝛc. ꝓpheta aūt ille aut fictor somniorū
interficieť. Viue i testificando et sententian
do. vt dicit daniel mādabat lapidare istos
falsos testes ꝛ iudices duos senes q̄ susan
nam false ꝙdemnauerunt vt patet. Dañ.
xiij. Sed hodie multi tales occiderenť qui
falsa docent ꝛ testificantur ꝓpho. ꝛ false sen/
tenciant ꝛ cā paupeꝝ ꝛ pupillorꝝ ꝛ viduarꝝ
non ingredieť ad eos Hic cadit exemplum
esopi de cane ꝛ oue. qñ canis ꝙuenit ouē co
ram leone ꝛ testes canis fuere milui. lupi. ꝛ
vultur. ꝑter qđ ouis coacta ē vendere la/
nam suam ꝛ reddere panē cani quez redde
re non tenebať ¶ Sed xps non fuit falsari
us. sed dixit de oībꝫ veritatē. s. de celo. mū
do. inferno. de peccato ꝛ de ꝝtutis ope Jo
bannis. xviij. Ego ad hoc natus sum ꝛ ve/
ni in mundū. vt testi. phi. veritati. Haz pri
mo de celo dixit qđ est ibi perpetuū gaudi/
um ꝛ perfectum bonū vt illuc ire niamur.
Jo. xvi. Iterꝝ autem videbo vos. s. in celo
ꝛ gaudebit coꝛ vr̄m ꝛ gaudi. de. ne. tol. a vo
bis. De mundo dixit q̄ erat totus plenus
malignitate ꝛ instabilis vt ipsum fugiam9
Jo. vij. Non ꝑt mund9 odisse vos meaūt
odit. qz testimoniū ꝓhibeo de illo qñ ope/
ra eius mala sunt Matbei. xviij. Ue mūdo
ab scandalis. De inferno dixit qz magnis
penis est plen9 vt ipsum timeam9. Matbei
xiij. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentiū. De pec
cato dixit q̄ magnis damnis et periculis ē
annexum vt ipsum relinquam9. Nam facit
hominē seruū diaboli eruit vestez nuptiā
lem. i. caritatem ꝛ alia ꝝ virtutum aufert ei
omnia bona sua ꝛ meritum xpi ꝛ totius ec
clesie. priuat hereditatē celi. ad ignem trās
mittit in supplicium eternum. Matb. xxij.
Ibūt hi i supplicium eternū De ope vo vir
tuoso dicit q̄ fructu incredibili ꝛ ineffabili
a deo remuneramur. vt illud sup omnia am
plectamur Matbei. xix. Vos q̄ secuti estis
me. s. in opibꝫ ꝝtuosis in regeneratione. cū
se. fi. ho. in se. ma. s. se. ꝛ vos sup se. xij. iu. xij
tribꝫ isrl. Item docuit omnē veritatē. s. vite
doctrine ꝛ iusticie. qđ ēt ipsi iudei confessi
sunt. Matb. xxij. Magister scim9 qz vera/
es. ꝛ viā dei in veritate doces. s. in veritate
doctrine. ꝛ nō ē tibi cura de aliq̄ qui loq̄tur
qđ iustū ē. Et hoc ē qđ hic dī. Qui ꝛitatez

dico vobis non potestis me vt falsariũ cõ/
demnare ĩmo debetis me vt magistꝝ tene
re. quare ergo non creditis mihi. De vobis
etiam in pñia veritatez dico. vt qz nõ estis
ex deo p̃ imitationem z gẽam. sed ex patre
dyabolo estis p̃ imitationem operꝝ. z iõ nõ
auditis v̄ba mea q̃ ego vobis loquor. Qui
enim est ex deo v̄ba dei audit. Ubi dicit
gre. Pensetvnusquisqꝫ si verba dei aure
cordis pcipit z intelliget vñ sit. Tercio
mandabant occidi phitones z arioli z ma/
lefici z hmõi. qz a dyabolo querũt z a mor
tuis veritatem. Ero. xxij. Maleficos nõ pa
tiaris viuere. Et deut. xviij. Non inueniat
in te q̃ ariolos scisciteꝫ, aut obseruet som/
nia. atꝫ auguria ne sit maleficus ne incãta
tor ne phitones cõsulat, nec diuinos z que
rat a mortuis veritatem. Istud est magnũ
pctũ z magna picula latẽt ibi. Quia vt di
cit aug. Et si aliqñ demones dicunt verũ
ad decipiendum dicunt vt persuadere pos
sint. iij. Re. xxij. Egrediar et ero spũs men
dax ĩ ore oĩm pphetarꝝ vt spũs nequã. Qz
non in ore michee pphete qui pphẽta do mi
erat, sed in ore pphetarꝝ qui a demonibꝫ re/
sponsa habebant. Et aliqñ eis veritatez di/
xerant qui postea falsitate subiecta fecerũt
regem z pplm gladio interire. Sic saul cõ/
suluit phitonissam. z iõ ipse cum filijs suis
in prelio cum gladio interemptus ẽ vt pa/
tet. i. Re. xxviij. et. xxxi. Et tñ phitonissa ve
rum locuta ẽ. et saul pter hoc nõ caute ma/
lum qz eum dei iudicium perfigebat. Sed
ego ait xp̃s demonium non habeo. nec ali/
quam cõfederationem cum eo ĩmo ipm ab
boibꝫ expello. z destruo z condemno mala
opa eius. i. Jo. iij. In hoc apparuit filꝰ dei
vt dissoluat opa dyaboli. Et Jo. xviij. Il/
le homicida erat ab initio. Et iterũ. mendax
est z pater eius. Ecc. x. Qui pertransijt be/
nefaciendo et sa. o. oppressos. a dya. et qz
hoc iudei precipue ei imponebant iõ in il/
lo euangelio. Luce. xi. Erat ie. ei. de. p mul
tas rationes oñdit qꝫ cum dyabolo ꝓtuber
nium non habebat Quarto debebãt oc/
cidi blasfemi in deum vt patet Leuit. xxiiij
Quando moyses inuento blasfemo q̃ blas
femauerat deum israel. ꝓsuluit deum. z do
minus ñdit di. Educ blasfemum extra ca
strꝛa. z lapidet eum omnis ppls. Inter chri
stianos ẽ pena centum solidoꝝ z magis re/
putant blasfemare regem q̃ deũ. z miseri
am xpianoꝝ qz in lege saracenoꝝ q̃ non cre
dunt in xp̃m tarata ẽ pena mortis. quicũq;
etiam non solum deum. sed eĉ xp̃m blasfe/
mat. z iõ inter eos nunq̃ quasi xp̃s vel de?
blasfemat. Christiani autẽ miseri absq; fre
no in deum z sanctos linguas suas relaxãt
qđ est maius pctũ q̃ hominem interficere
Iste est actus damnatoꝝ. Apoc. xvi. Mã/
ducauerunt linguas suas p̃ dolore. z blasfe
mauerunt deũ. Et iõ nota hic de illo pue/
ro quinquenni. de q̃ dicit gre. in dyalogo
qꝫ erat assuetus blasfemare deũ qui dũ mo
reret vidit demones z exclamãs dixit ꝓ̃
obsta. qz mauri boies. i. nigri volunt me tol
lere. Et sic clamãs blasfemauit deũ z emi/
sit spũm. Sed ego ait xp̃s non vitupo deũ
patrem meum. eũ blasfemando vel ꝓtume
liam aliquam inferendo. sed honorifico eũ
qz omnia ei attribuo opa v̄tuosa Jo. xiij.
Pater in me manens ipse facit opa Item
eius nomen z glꝛiaz hominibꝫ manifesto
z eius claritatem predico. Jo. xvij. Mani
festaui nomen tuum hominibꝫ Ibidẽ Ego
te glorificaui super terram. Quinto de/
bebant occidi homicide. qz lex ciuilis z mo
saica hoc mandat Ero. xxi. Qui percusserit
hominem volens occidere morte moriatur
Unde dauid in morte constitutꝰ mandã
uit salomoni vt occideret ioab principẽ mi
litie. quia duos viros occiderat. s. amasam
z abner. vt patet. iij. Re. ij. Et saul rex re/
probatus est a deo qz agag regi amalechi/
tarum vitam pepcit qui multos occiderat
tam nequiter q̃ iniuste. Quem samuel ap
prehendens caput amputauit, &c. Sic̃ fecit
mulieres absq; liberis gladꝰ tuꝰ. sic absq; li
beris erit inter mulieres mr̃ tua. vt patet. i.
Re. iij. Qz ego ait xp̃s nõ veni occidere. sz
viuificare. qz voceo vnuz qđ quicunq; ob
seruauerit nunq̃ morietꝝ. Quia si quis ser/
monez meũ seruabit mor. ñ gu. inet. Ubi
nota qꝫ triplex est mors. s. nature. culpe z pe
ne eterne. Prima mors non est ppie mors
sed quedaz sepatio anime a corpore. ĩ qua
sepatione anima incipit perfecte viuere et
beate. Secunda mors sz culpe qua de? est
qui est vita animarum. sepatur ab anima z
tercia. s. pene qua anima sepatur a glia z dõ

putatur tormentis. sunt ve & totaliter mortes. Qui ergo seruat sermonem dei nō morietur morte culpe vel pene. morte vo naturē q̄ est quedam depositio sarcine morietur sed resurget glorioſus. & iō nō morietur in eternum. qui seruat sermonē dei Unde verte potest dici q̄ nulla morte moritur q̄ seruat sermonē dei ℣ Sexto debebant occidi filij qui monita parentū non audiebant. & comessationibus & ludis vacabant. Deut. xxi. Si genuerit homo filiū p̄tumacem & p̄teruum. qui nō audiat patris ac matris imperium & coercitus obedire p̄tempserit apprehendent eū & adducent ad seniores ciuitatis illius & ad portam iudicij. dicentq̄ ad eos. Filius noſter iſte p̄teruus est & contumax monita noſtra audire p̄temnit comessationib vacat & luxurie atq̄ p̄uiuijs. lapidibus eum obruet p̄ls ciuitatis et morietur. Quia melius est q̄ vn⁹ occidatur q̄ q̄ tota domus destruatur & omnes p̄sanguinei p̄fundantur. Bon⁹ filius domū reficit & p̄geniē suam honorat. mal⁹ aūt filius domū destruit & parentes p̄fundit & progeniē Et ideo filij deberent nutriri sub magna ferula diſcipline & flagellari pro culpis. Eccī. xxx Qui diligit filium suū assiduat illi flagella Ibidem. Curua cervicem eius a iuuentute. & tunde latera eius dum infans ē. Prouerbioꝝ. xiij. Qui p̄cit virge odit filiū suū Ibidem. xxij. Stultitia colligata est i corde pueri & virga diſcipline fugabit eā Multi parentes sunt cā p̄ditionis filioꝝ suorū q̄ eos corrigere negligunt. q̄ō sine magna culpa non est. q̄ sunt cā mortis corporis & aīe Prouer. xxiij. Noli subtrahere a puero diſciplinā. si enim p̄cusseris eū virga. non morietur. Tu virga p̄cuties eum & animam eius ō inferno liberabis. Exemplū de filijs heli sacerdotis. quoꝝ p̄ccatum erat grāde nimis coram dño. & ipse nō correxit eos nisi leniter dicens. Non ē bona fama quam audio de vobis. Et ideo vno die ambo occisi sunt. Quo audito pater cecidit retrorsum de sella & fractis cervicib exp̄irauit. & vxor vnius filioꝝ hoc audiens in p̄tu existens p̄triclitata ē in p̄tu. vt dī. i. Re. iiij. Et sic tota dom⁹ p̄ijt. Sed ego inquit xp̄s nō sum filius p̄tumax sed obediens vsq̄ ad mortē. Phil. ij. Factus obediens vs. ad mor. Mor

ego scio eum & mandatū eius Fuo. i. scio voluntatem patris mei & eam ope impleo & p̄sum mo. Jo. xvij. Opus p̄summaui q̄ō dedisti mihi vt faciam. ℣ Septimo debebant occidi omnes inimici p̄li dei. sicut dñs mandauit filijs israel vt delerent illos septē populos. s. amorreum. ferezeū. chananeum &c. Exemplū iosue q̄ui a p̄opinquante solis occasu p̄cepit soli & lune vt starent donec inimicos p̄li dei. et fleterunt sparicio vnius diei vt patet. Josue. x. Nos aūt saracenos occidere debem⁹ mare transfretātes q̄ terrā sanctam detinent occupatā & passaginum indicij. et p̄ hoc faciendo oīm peccatoꝝ indulgentia elargit. Sed ego inquit xp̄s nō sum inimicus sed de vra gente natus iudeus ex iudeis. & cōuersatus inter vos. Deut. xviij. Prophetam de gēte tua & de fratribus tuis sic me suscitabit dñs de⁹ tuus. Et p̄phete & reges vīi desiderauerunt me videre. Luce. x. Multi reges & p̄phete desiderauerunt videre q̄ vos videtis Et maxime abraam pater vester exultauit vt videret diem meū. i. cum desiderio magno desiderauit & vidit & gauisus ē. Videsi⁹ diem vnitatis & trinitatis. qui ē xp̄i dies inquantū de⁹ & diem hūanitatis q̄ ē xp̄s dies inquantū hō. Dies vnitatis & trinitatis ē dies glorie. q̄ omnia ibi in luce clarissima sunt. Dies aūt hūanitatis est dies gratie quam p̄fūdit xp̄i fecit in mundo Cuius effusio in mundo sup̄ faciem ecclesie facit diem gratie & eius latio in celo sup̄ beatos facit diem glorie. Jo. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te. Utrumq̄ aūt diem abraā vidit in spē p̄ fidem & p̄spem & gauisus est. dum quod credebat & sperabat p̄ dei graciam intellexit Nā diem trinitatis & vnitatis dei vidit q̄n tres angelos in spē hoīm vidit & vnū adorauit. in quib⁹ cognouit vnitatem essentie & trinitatem p̄sonaꝝ. Die ēo hūanitatis videbit q̄ dictum ē ei. In semine tuo bñdicētur omnes gentes. Genes. xxij. Quod credidit abraam & reputatum est ei ad iusticiam. vt dicit apostolus ad. Ro. iiij. Credidit esse q̄ filius dei ō semine suo carnez assumeret. in quo omnes gentes benedicēde erant. In nullo enim puro hoīe omnes gentes poterant benedici. sed oportebat filium dei esse vt esset supra totam naturam cuius

meritū esset infinitum ꝑ qđ omnes pariter saluarentᵉ. Et qđ abraam hoc credidit patz ꝑ hoc qđ dixit eleazar. Pone inqt manuz tuā subter femur meum vt adiurem te. ⁊c. Gen. xxiiij. Omnis enī iuratio ꝑ maius fit vt dicit apostolus ad. Heb. vi. Ergo credidit aliquem de se nascituꝝ maiorē se. qui purus hō esse nō poterat. cum maior pēe eē deberet. qz non est discipulus supꝝ magistꝝ nec seruꝰ maior dño suo. Matth. x. et Jo. xiij. ¶ Octauo debebat occidi pctm̄ qđ facit hoīes nihil esse Aug. Peccatū nihil est ⁊ nihil fiunt hoīes cum peccant. Propter qđ nec offendū voluit filiꝰ dei i carne mortali. Ro. viij. De peccato damnauit pctm̄ i carne. i. De. ij. Qui peccata nostra ptulit in corpe suo super lignum. Vere pctm̄ debet occidi qđ facit homines supꝝ omnia nihil esse. ⁊ est ꝓtra omnia. ⁊ omnia sunt contra ipsum. Qđ figuratum fuit ꝑ ysmael filium agar. deq̄ angelus dixit. erit enī ferus ⁊ manus eius ꝓtra omnes. ⁊ manus oīm ꝓtra eum. Gen. xvi. ysmael natus de cōcubina abrae est pctm̄ natum de ꝓcupīa malis inficit ꝙtamīat ⁊ facit declinare a bono. ps. Oēs decli. simul inuti. facti sūt. Ez ego inquit xps semꝑ sum. et nunq̄ ꝑ pctm̄ defeci. i. De. ij. Qui pec. nō fecit nec inuē. est dolus in o. eius. Ita ante q̄ abraam fieret ego sum. Verū dicit. qz persona filij dei cum iudeis loquebat ⁊ carnez assumpsit q̄ persona eterna erat. ⁊ iō ante abraam. Jo. i. In principio erat verbū. Et sic patet xpi innocētia. qz nulla cā mortis in ipso fuit. nec aliquius reprehensionis vel pene vel mali. ¶ Moraliter aūt ad edificationem nostrā dicto ꝓmendabilia in hoc euangelio inuenimus in xpo. in quibꝫ eum sequi inquantuz possumus ⁊ imitari debem⁹ ¶ Primum ē vite innocentia Ita ait. Quis ex vo. ar. me de peccato. Ex q̄ ergo per baptismū in sanguine xpi abluti sum⁹ ab omni macula peccati ⁊ innocentes effecti. debem⁹ ipsam innocentiam omni custodia obseruare. quia dum talem innocentiam custodim⁹. deus in nobis manet ⁊ oēs vtutes. et in magna diligentia custodimur ⁊ multis gratijs ⁊ donis replemur. ⁊ nihil mali pt nobis nocere imo omnia ꝓficiunt ad salutem. Ro. viij. Dili. deum om. co. in bo. Et infinita sūt bona. q̄ ex tali innocētia ꝓsequimur Sap. vij Venerūt mihi omnia bona pariter cū illa. Et econuerso infinitis malis replemur ex talis innocentie amissione Efficimur enī serui diaboli ⁊ omnibꝫ bonis priuamur eternisq̄ supplicijs deputamur. Et iō amaꝝ est valde talem innocentiaz relinquere. Hiere. ij Scito ⁊ vide q̄z malum ⁊ amarum est reliquisse te dñm deum tuū. Cui ille filius ꝑdigus qui banc innocentiam amiserat. dixit. Luce. xv. Ego autez hic fame pco. Et maxime qui bñt alios regere ⁊ docere debent banc innocentiam ꝓseruare. Quia vt dicit gre. Cupiactas sordes tergere nō valet manus q̄ lutum tenet. Idem Cuius vita despicit restat vt eius ꝑdicatio ꝓtemnatur. Propterea dicit apo. ij. Thi. ij. Solicite cura teipm exhibere deo operariū inconfusibilem recte tractantē verbū veritatis. Qđ fit dum facto implet qđ ꝙ bo docetur. ¶ Secundū est veritatis audientia. vñ ait Si veritatez dico vo. ⁊c. Debemus ergo ꝑ veritate stare. veritatem audire. ⁊ veritatē loqui. ⁊ non debemus defendere mala' neq̄ hominꝫ in prauitatibus adulari. Prouer. viij. Veritatem meditabitur guttur meū. ⁊ labia mea detestabunt impium qz vt dē. Prouer. xxix. Homo qui blandis fictisq̄ sermonibꝫ loquitur amico suo. rete expandit gressibus eius. Esa. xij. Populeus qui btm̄ te dicunt ipsi te decipiūt. et viam gressuuz tuoꝝ dissipant. Sed hodie diminute sunt veritates a filijs hoīm. vt dicit dauid i psal. Pro modico lucro hodie subtrahetur ⁊ pternit̄ veritas ⁊ asseritur falsitas. Esa. xlix. Corruit veritas in plateis Danielis. viij. Prosternetur veritas in terra. Potius vana ⁊ fabulas mundi volunt audire hoīes q̄z vbi dei veritatē. ij. Thi. iiij A veritate quidē au. auer. ad fa. autez ꝙuer. ¶ Terciū est mansuetudinis abundantia Vultū enī mansuetudine abūdabit. dum ad ꝙuicia ꝑ ꝙuicia non rndit. sed mansuete intulit di. Ego demoniū nō habeo. Vinis enim ⁊ mansuetus est. quem rancor vel ira non afficit sed omnia equanimiter portat. vt dicit glosa super illud Matth. v. Beati mites. Hō māsuetus cum cōcitatus fuerit nec negat vez. nec ꝑ ꝙuicio ꝙuicia reddit.

Dñs autez de duob sibi obiectis id quod aliq̃ modo tolerari potuit non negauit. s. se samaritanū esse. Interpretatur eñ custos Quod autē manifeste falsum erat negans nullum ꝓuicium reddidit cū vere potuisset eos dicere demoniū habere. i. De. ij. Qui cum male. nō male. cum pa. nō ꝓmi. Beda Hic dñs in sementīpo prebuit exemplū patientie. vt eo tpe q̃ a primis et falsitate cōtumelias accipim⁹. eoz etiam vera mala taceam⁹. Ro. xij. Non vosmetipos defendētes carissimi sed da. lo. ire. Econtrario aūt audito ꝓuicio os stultoz ebullit stulticiam et gram quam habebat effundit. Prouer. xx. Gratie fatuoz effundent. Sic g̃ et in ꝓsperis et in aduersis mites esse debem⁹ et mā sueti. Mathei. v. Beati mi. qñ ip. pos. ter. Uñ matb. x. Ecce ego mit. v. sicut o. ī medio lu. es. et. pru. tē. ¶ Quartū est pīs honorificentia Uñ ait. Honorifico patrem meum Debem⁹ ergo patrem nr̄m xp̄m cuius bñficio viuimus. et pentes nostros spūales. s. apostolos et sanctos. quorū gra in fide stamus et parentes nostros carnales quorum ope nati sumus summe honorare. Exo. xx. Honora pa. tu. et ma. tu. Et q̃ male. pa. vel ma. mor. mo. ¶ Quintū ē humilitatis amplexus et vane glorie aspernantia. Uñ ait. Ego gloriam meā non quero. Debem⁹ eñ sub potenti manu dei hūliari. qz deus superbis resistit humilib aūt dat gratiam. Jacobi. iiij. Et omnia bona q̃ facimus nō nobis attribuere nec inde gloriari. sed in autorem deum referre. Esa. xxvi. Omnia opera nra op. es in n. do. i. Toz. x. Sive mā. sive bi. vel aliud quid fa. om. in glo. dei fa. Vana eñ gloria est ventus corruptus faciens opa nostra fetere coram deo. ꝓcedit eñ de vesica superbie q̃ tota ē plena fetore. In cuius figura mandatū ē in lege. Leuit. i. Ad vesica auis immolande in loco cinez reponeretur. Uñ Leui. i. Uesiculam vo gutturis et plumas ꝓiciet ꝓpe altare ad orientalem plagam in loco in q̃ cineres effundi solēt. qz per nihil ita reprimitur supbia sicut p memoriaz mortis. cogitando q⁹ in cinerē redigemur. Eccī. x. Quid superbis terra et cinis ¶ Sextum est caritatis exuberantia. Nam ꝓpter ꝓuicia illata a beneficio non desistit. sed vocet eos vnam rem optimā. quā obseruando nunq̃ eternaliter morient. d. Si quis ser. m. ser. mor. non gu. ineter. De. bemus ergo ꝓpter ꝓximos semp caritatis viscerib abundare et eos diligere Ro. viij Quis nos separabit a caritate xp̄i Cā. viij Aque multe non potuerunt extinguere caritatem qz fortis ē vt mors dilectio ¶ Veritatem qz fortis ē vt mors dilectio primum est vere subsistentie permanentia. Unde ait Autez abraaz fieret ego sum. i. semper in deo subsisto. nec per aliquod peccatum ab eo deficio. Sic et nos debem⁹ dilectionem veram cū gratia per veram fidem spem. et veram caritatez in deo manere nec p aliquod peccatū ab eo separari et deficere. Heb. xiij. Optimū est gratia stabilire coz. qz ex hoc magnū fructū ferem⁹. Jo. xv. Qui manet ī me et ego in eo. hic fert fructū mul. Sicut palmes nō pōt fructū ferre nisi manserit in vite sic nec vos nisi in me mā. Item Jn me pacem habebitis in mūdo autem pressuraz ¶ Octauum ꝓgrue absconsionis prudentia. qz dū vellent eum lapidare abscōdit se et exiuit de tēplo. Ez vbi abscōdit se in angulo vel in domo. Nō Sed maiestas celica fecit eum inuisibilē et sic exiuit de tēplo vt dicit aug. Debem⁹ eñ cedere furori inuidoz et recedere ab eis. et nō ꝓtendere et resistere. Protectionib Debemus eñ fugere mortem cum perpendim⁹ mortez nēam ꝓficuaz non esse. sed magis vitā. Sic apostol⁹ fecit se ī sporta deponi p murū damasci. vt effugeret manus ꝓsequentiū vt patz. Act. ix. Et i grecia nus ꝓsequentiū vt patz. Act. ix. Et i grecia incarceratus dixit se ciuē romanū vt posset euadere. et in iudea ad cesarē appellauit. vt patz. Act. xxiij. et. xxv. Et tō multū prudēter vocet ꝓ loco et tpe obseruare. Matb. x. Esto prudentia indigem⁹. q̃ omnia decentia et cōgrua nostre. Secundum ¶ Secundum est pru. si. ser. Et sic patet primū ¶ Secundum est puerilitas detorto ponitur iudeoz malicia et puerilitas detorta. standa q̃ quantum ad ser ostendit quantū ex hoc euangelio potest colligi. ¶ Primo ex mentis corruptione Valde nanq̃ corruptus est mente qui veritati audite et cognite non acquiescit. sicut erant isti quibus ait. Si veritatem dico vobis quare non creditis mihi? Multi sunt hodie similes iudeis qui veritate ꝓgnita nō solū non acquiescūt sed vitatis lumen impugnant. Job. xxiij. Ipi fuerūt rebelles lumini. Secundum

ignorantia repugnarêt. qz min9 peccarent. 7 misericordiã possent ꝓsequi. i. Tbi. iij. Jõ ci ¶ Secundo ex animi transformatione. ¶Nam hõ ꝑm naturam factus ẽ ad imaginẽ dei, sed p̃ graciam factus ẽ filius dei. ¶Per peccatum aũt efficit hõ seruus peccati. 7 filius dyaboli. Jo. viij. Qui facit peccatum ꝑtis. 7 eius desideria vult ꝑficere. iõ isti et omnes peccatores ꝑdita dei filiatione 7 in dyabolum transformati nõ audiebant deum sed dyabolũ cuius filij facti erant p̃ culpaz Jo. viij. Vos ex ꝑre dyabolo estis. 7 desideria patris vr̃i vultis facere Gre. ¶Deinde vnusquisq3 apud se in aure cordis v̄ba dei capit 7 intelliget vnde sit. Nam sunt non nulli qui v̄ba dei nec aure cordis dignant audire. 7 hoc ẽ qõ dicit. ¶Propterea vos ñ audit̃s qz ex deo non estis. sc3 per graciam ¶ Tercio ex falsi impositione. qz dicebant ipsum demonium habere. Vbi nota de infamia quõ quis tenet ad restitutionem. multomagis q3 ad restituendã pecuniã. qz vnũ de optimis bonis ẽ bonũ nomen ꝓuer. xxij. Melius est nomẽ bonũ q3 diuitie multe. Et iõ debet hõ multum satagere nomen bonum habere. Qui eñ negligit famaz suam stultissim9 ẽ. vt sapiens dicit. Et nequissimus ẽ detractor qui famam alicui aufert 7 comedit carnes crudas 7 viuas. ¶Prouer. xxij. Noli esse in conuiuijs eoz̃ qui carnes ad vescendum ꝓferunt ¶ Quarto ex vitu perij illatione. qz inhonorastis me. Multa eñ ei vituperia intulerunt. Dicebant enĩ ei q̃ erat filius fabri. 7 q̃ erat vorator 7 potator vini 7 amicus peccatoz̃. 7 q̃ non erat a deo 7 q̃ legem soluebat 7 turbam 7 ꝑm seducebat. 7 q̃ in virtute dyaboli miracula faciebat. Omnia ista vituperia peccatores xp̃o inferunt vsq3 hodie, dicentes ipm non esse filiũ dei. vt hereici 7 saraceni Dicunt etiã qz peccatoribꝰ magis benefacit q3 iustis. Job. xxj. Abundant tabernacula p̃donum. Dicunt etiaz q̃ seducit turbas cũ dicit homines damnandos cum omnes in fine saluentur. Dicunt etiam q̃ dyabolus omnia visibilia creauit. ex quo sequitur q̃ xp̃s in virtute dyaboli quicquid circa hec visibilia fecit operatus sit ¶ Quinto ex mali perseuerantia 7 ꝓtinuatione. qz repetunt 7 continuant malum dicentes. Nunc cognouimus qz demonium habes Gre. Humanum est peccare. sed dya. est in pec. pse. Vult hodie silles sũt iudeis q̃ ꝓtinue male agũt 7 nunq3 a mal' desistũt 7 mlti a malis desistũt, sz ñ ꝑseuerãt ad pristina mala redeuntes ¶ Sexto ex homicidij perpetratione. qz tulerunt lapides vt iacerent in eum Jn quem eunz? Certe in suum creatorem. in suum gubernatorem, in suum eruditorem. in suum pacificatorem. in suum redemptorẽ. in suum iustificatorem. 7 in suum remuneratorem. Sic lapidat 7 crucifigit eum omnis peccator. Ad Hebre. vi. Rursum crucifigẽtes sibimetipsis filium dei. Ex q̃ patet q̃ omnis peccator valde iuste meretur sup̃plicia eterna. dum suum creatorem. suum gubernatorem. suum pacificatorem. suum redemptorem. suum iustificatorem. et suum remuneratorẽ lapidat 7 occidit Hic possent multa dici. sed obmittunt̃ ad ꝑsens Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola Sermo. xlij.

Christus assistẽs pontifex fu. bo. peramplius 7 perfectius ꝛc. ad Hebre. ix. Sicut dic̃ philosophus sermones accipiendi sunt ꝑm materiam. Et qz hec dominica de passione vocat̃ ideo totum officium de dominica passione fit. Jdeo etiam euangelium et epistola recitantur in quibꝰ pertinentia ad passionez dominicam enarrantur. Jn hac ergo epistola continetur quomodo per ꝓprium sanguinem christus in templum celeste intrauit. Jn qua quidem epistola principaliter tria continentur. ¶Primo enim excellentia et p̃eminentia sacerdotij christi ad omnes alios demonstratur ĩ principio epistole Secundo q̃ virtus sanguinis 7 mortis ei9 ab omni peccato nos mundat per similitudinem quandam probatur ibi. Si enim sanguis hircoz̃um et tha. et ci. vi. asp. inquinatos sanctificet ꝛc. Tercio q̃ christus gracie no. testa. et glorie future sit mediator et collator. ex antedictis subinfertur et declaratur. ibi Et ideo noui testa. mediator est. ¶Primo ergo apostolus excellentiam et preeminentiam sacerdotij xp̃i ad oẽs alios

demonstrat Quam preeminentiam ondit quantum ad quattuor. s. quantum ad psonam offerentem. qz xps quantum ad locum in q̃ sacrificium obtulit qz tabernaculum p amplius ⁊ pfectius introiuit q̃tum ad ipm sacrificiū qz per ꝓpriū sanguinez. ⁊ quantū ad finem sacrificij. qz et. redē. inuēta. Persona offerens ē ipse filius dei pontifex factꝰ ineternum inquantū hō. locus vbi sacrificium obtulit ē ipsum celū locus beatoꝝ sacrificiū oblatum ē corpus ⁊ sanguis ipsius filij dei. finis sacrificij ē redemptio hoim et vita btōꝝ. in quibꝫ maxima ⁊ infinita excellentia sacerdotij xpi demonstrat. Et hoc ē qđ dicit. Christus assistens. s. deo pri ad interpellandū p nobis pontifex. i. vator ⁊ minister futuroꝝ bonoꝝ non temporaliū tm̃. vt pontifex legalis qui etiam illa tm̃ ꝓmittebat et non dabat. sed xps dat prebendas eternas ꝑm merita singuloꝝ. Est ergo pontifex ⁊ minister futuroꝝ bonoꝝ. i. bonoꝝ gratie ⁊ glorie. q̃ in vc. testa. futura erant. ⁊ xpo reseruabant dispensanda. Jo. i. Lex p moysen data ē gratia ⁊ veritas p iesum xpm facta ē. Dicuntur etiam mō futura. qz bōa gratie ad bona glorie futura ordinant sicut ad finē. gloria enim ē gratia cōsummata. et ideo bona gē ꝑm suam ꝓsummationē ⁊ pfectionem futura sunt. quoꝝ vatoꝝ et minister ē xps. Christus ergo talium bonoꝝ pontifex introiuit tabernaculum. i. celum. pamplius vna ps est. i. maius capacitate. perfectius. i. melius ⁊ nobilius q̃ tabernaculuꝫ terrestre. vel templū salomonis. sup. tabernaculū dico non manufactum i. non huius creationis. i. fabricationis quale ē templuꝫ materiale. qđ hic ē fabricatuꝫ. qz hoc finxit deus ⁊ non hō. Vel p amplius possunt esse due ptes. vt sit sensus. Introiuit in sancta p tabernaculum amplius ⁊ pfectius. s. ꝓpriū corpꝰ. Sic exponit crisꝰ. Suū eſſi corpꝰ fuit dei tabernaculū. Qđ corpꝰ ñ fuit huius creationis. qz non fuit formatū sicut alia corpa sed virtute spiritussancti. Necq̃ ē xps pontifex noster introiuit in sancta sicut alij pontifices. s. multotiens p sanguinē hircoꝝ aut vituloꝝ. sed per ꝓpriū sanguinē. s. effusum p mundatione ppli. Et hoc solum semel fecit. qz vna vice eternā redemptiōꝫ inuenit. Et hoc ē eterna redemptione inuē ta. s. nobis a deo. q̃ nullo mō potuit p oīa sacrificia legalia neq̃ per oēs patres vc. te. inueniri. sic q̃ cōgrue xps existens pontifex futuroꝝ bonoꝝ introiuit tabernaculū p amplius ⁊ pfectius ⁊ ñ manufactū neq̃ p sanguinem hircoꝝ aut vituloꝝ. sed p ꝓpriū sanguinez. sup. introiuit semel in sancta. ad locum. s. btōꝝ ⁊ ad nobilioꝛez partē celi. qz ad dextram dei sedet. ps. Ascēdit sup celuꝫ celi ad orientē. Sicut enim nobiliora ps ē pli estimabat sancta. sic xps nobiliorē ptez celi tenet qz sedet ad dextram dei. in pōderibꝫ bonis pris. Et hec oīa inquantū hō fuit. Nam p sancta scōꝝ figurabat templi beatoꝝ ⁊ glorie dei. Et sic patet qđ excellentia sacerdotij xpi quantum ad quattuor demonstrat. Sermo quantū ad psonaꝫ offerentē q̃ fuit filius dei rex noster ⁊ sacerdos. Rex nr̃ fuit inquantū inimicū būani generis debellauit. ⁊ nos oēs de ptāte eius eripuit. Coll. i. Qui eripuit nos de ptāte tenebraꝝ ⁊ transtulit in regnū filij dilectiōis sue. Sacerdos ⁊ pontifex nr̃ fuit q̃n semel in ara crucis obtulit hostiā viuentē sanctaꝫ deo placentē p quam deꝰ placatus est humano generi ⁊ pacificat. Et attende qđ pontifex nr̃ habuit. p mitra spineā coronam. p pastorali baculo arundinem. p pallio indutus est veste alba ab herode. p amictu habuit fasciam añ oculos ligatā sup collū sic amictus stat sup collū. p casula vel planeta vestem coccineā. i. rubeā circumdederūt ei pro sandaliꝫ habuit clauos in pedibꝫ pro cyrotbecis habuit clauos in manibꝫ. Talibus ornamētis fuit pontifex nr̃ ornatus. vt doceret oīa ornamenta mūdi ꝓtenere. ⁊ vt ostenderet nullū pontificem debere fieri vt ornamenta ⁊ bona mundi possideat. sed vt ad vitā vna cum grege sibi cōmisso. ꝓficiat sempiternā Et qz xps fuit sacerdos ⁊ hostia offerenda. iō postq̃ steterat vt pontifex inductus. exuit se nudū tanq̃ hostiā sacrificandam. naz animal sacrificandū decoriari debebat. ⁊ sic nudus aram crucis xps ascendit immolandus ibidē Et nota qđ apls qua tuor attribuit pontifici nr̃o xpo. q̃ excellenter xps habuit ⁊ omnis pontifex debet habere. Debz eē pontifex esse plenus spiritu sancto vt sancte viuat ⁊ in veritate doceat. Tūc. n. va ē doctrina qū per sanctā vitam

pfirmat. qz vt dicit gre. Cuius vita despi
citur re. vt e. pdi. ptē. Ro. xv. Non em̄ au
deo loqui aliquid eoz q̄ nō p me effic̄ xps.
Sic xps sactussanctoz fuit z vncti z ple
nus gīa z vtute spūssancti. super oēs hoies
Ps. Unxit te deus deus tu. o. le. p p. t. Jo
bannis. i. Plenum gīa z vitate. z hoc ē qz
di. xps. i. vnctus ofm̄ gīa z vtute Secū
do debet deo p pplo assistere. z p ipso inde
fessis pcibz exorare. Epbr. iij. c. Flecto ge
nua mea ad pīez dn̄i nr̄i iesu xpi. vt det vo
bis fm̄ diuitias glorie sue habitare xpm̄ p
fidē in cordibz vr̄is in caritate radicati z fū
dati vt possitis cōprehendere cum oibz san
ctis. q̄ sit latitudo. longitudo. z sublimitas
z profunditz. Item Ro. i Memoriam vr̄i
facio sp in orationibz meis. sic z xps sp assi
stit deo orans z interpellās p nobis. i. Jo
bannis. ij. Aduocatū habemus apud pīez
iesum xpm̄ iustū z ipse ē ppiatio p pecca
tis nr̄is. Ber. Secuz accessuz habes o hō
ad deū. vbi habes añ prēm filiū. añ filium
matrē. Filius ondit patri cicatrices z vul
nera. mater ondit filio pectus et vbera. nec
vlla potent omnino eē repulsa. vbi tot cō
currunt caritatis insignia. Tercio debet
de se facere pontem z viam p quaz transeat
pplus. vt vita sua sit forma et speculum sine
macula in qb̄ oēs debent respicere. i. Thi.
iij. Exemplū esto fideliū in vbo z puersa
tione in caritate in fide. in castitate. Sic et
xps fecit viam īmo ipse ē via p quam tran
sit ad celū. Jo. xiiij. Ego sum via Jpe ē ex
am speculū sine macula in q̄ respicere debe
mus si recte voluerimus ābulare. Jo. viij.
Ego sum lux mūdi qui se. me. nō am. in te.
Et qz hec via ē nimis arta et aspa. iō de se
fecit pontem vt torrens būane aduersitatis
sub eo transiret. z nos transiremus sup eū
securi. Propterea pontifex. i. faciens pontē
ē appellatus a deo vt dī ad Hebre. v. Et
iō inclinato capite tanq̄z pontē faciens emi
sit spīm̄. Jo. xix. vt per voraginē inferni non
eamus amplius. sed recto tramite pgamus
ad celū Et hoc ē qd̄ dicit. pontifex / Quar
to debet pplo spūalia dona largiri. s. doctri
nam z ecclesie sacra Sic z xps nobis spiri
tualia bona largit̄, qz hic dona z vtutes et
gratiam z in futuro gloriam. ps. Gratiaz z
gloriam dabit dn̄s. Jo. Ego vitaz eternā
do eis. z hoc est qd̄ dicit. futuroz bonorū.

Secundo demonstrat excellentia sacer
dotij xpi q̄tuz ad locum z tabernaculuz qd̄
intrauit. qz intrauit tabernaculuz qd̄ finxit
deus z non hō. amplius z pfectius ofm̄ ta
bernaculo qd̄ vnq̄z fieri possit. s. in ipm̄ ce
lum. Hebre. iiij. Habentes ergo pontificē
magnū. qui penetrauit celos iesum filiū dei
z ibi obtulit hostiā suam. s. corpus suū glo
riosum. qd̄ in ara crucis in incendio amo
ris fuit cōbustū. z postea vt auz purificatū
gloriosum z immortale resurrexit Tercō
excellēcia sacerdotij xpi demonstrat q̄tuz
ad id qd̄ obtulit. s. semetipsum z quantum
ad id per qd̄ in sancta sanctoz ītroiuit Alij
nanq̄z pontifices intrabant in sancta p san
guinē animaliū. sed xps p ppriū sanguinē
id ē per vtutez sui sanguinis Nam virtus
sanguinis xpi celum aperuit z iō ppria vtute
celum intrauit. Et sicut dicit bt̄us pe. i. ca
pitulo iij. c. Christo igit̄ passo in carne et vos ea
dem cogitatione armamini. qz eodez mō. s.
per ppriū sanguinem. hoc ē per aduersa et
etiam p mortē si necessarium ē oportet nos
in celū intrare. Act. xiiij. Per multas tri
o. n. intra. in reg. ce. Hoc figuratuz est per
hoc qd̄ scriptura refert q̄ dn̄s collocauit
ad ostium paradisi flāmeū gladiū atq̄z vsa
tilem ad custodiendā viā ligni vite. Gen.
iij. Per aciem ergo ensis oportet nos redi
re in paradisum z coronari ibidem. i. Thi.
ij. Nemo co. ni. q̄ le. cer. Effeminatus ē mi
les qui eunte dn̄o ad prelium vult lasciui
re in lecto. Exemplum vrie etbei qui nullo
mō voluit domum suā intrare. nec in lecto
iacere stante ioab principe militū dauid in
exercitu. ij. Re. xi. Multi vo p sanguinez
animaliū volunt celū intrare z nō per ppri
um sanguinē sic sacerdotes vt. te. dum bñ
bibendo z comedendo putant se celū posse
intrare. Multi enā sunt sic ille quinq̄z vgi
nes fatue q̄ dixerūt date nobis de oleo vr̄o
qz lampa. no. extinguunt. qui. s. nihil volūt
in vita facere. sed in morte dū eoz lampa
des extinguunt̄ petunt orōnes z oleū pie
tatis. z ita volunt saluari solum meritis alie
nis. Sed ppriū ē. Tarde saciat qui ore
balatur manibz alienis. Et attēde q̄ xpus
solum passus est semel z semel introiuit in
sancta. vt hic dī. ad ostendendū q̄ solum

semel debet fieri ꝙa pnīa q̄ per xp̄i passionē designat. qz p totam vitaz hoīs pnīa debet esse. Tota. esti vita pñs est tps pnīe deputatum. qz totum tps pñs est vigilia quedam future festiuitatis. Semel etiā debemus ecclesiā militantez intrare. s. in baptismo. z nunq̄z exire. z similiter ecclesiam triūphantē q̄ per sancta sanctoꝝ designat. Nō est ꝓtra multos qui frequent intrant z exeunt ecclesiam z vineā pnīe facientes turpiter recidiuum in q̄ filiuz dei crucifigere cōprobant. Hebre. vi. Rursus crucifigētes sibimetipis filium dei. Quarto demonstrat excellentia sacerdotij xp̄i q̄tuz ad finē qz solus xp̄s agn9 dei immolatus p̄ suū sacrificiū humanā redēptionē potuit inuenire. Multis etiā sacrificijs z a multis fuit q̄sita in ve. te. et a nullo vnq̄z potuit inueniri. Fere mille annis plorauit adā z multis sacrificijs eternā redemptionem quesiuit. vt qui fuerat cā perditionis fieret cā redēptionis z eam penit9 nō inuenit Hebre. xij. Nō etiā inuenit pnīe locum. i. fructū quanq̄z cū lacrimis inquisisset eam. Apoc. v. Ego flebam multū. qz nemo dign9 inuentus ē in celo neq̄z in terra. neq̄z subtus terrā qui aperiret libz̄ et solueret septē signacula ei9 nisi agn9 qui occisus ē. Abraaz voluit imolare vnicum filium suū. sampson seipm occidit z non ꝓpter hoc hanc redemptionē ꝓsequi potuerūt. nec sibi nec alijs inuenire quia nec sapia nec potentia nec iusticia nec vl9 aliq̄ creata. hanc redemptionē potuit inuenire. Cuius rō est. qz peccū q̄ damnationē induxit quadrupliciter fuit infinitū. s. qz contra infinitū bonū erat qz infinito bono nos priuauerat. qz infinitos inficiebat. z qz infinitis mal nos addixerat Et iō hoc peccū oportebat redimi merito infinito q̄ solus filius dei mereri in carne assumpta potuit. Et qz ita difficulter z ita care redemptū sum9. debemus valde carā hanc redemptionē habere. z eā cariozē oīb9 retinere Nec turbari debemus si care z difficulter xp̄m emam9 cuz ipse ita care et difficulter nos emerit. s. suo sanguine p̄cioso. i. De. i. Non corruptibilibus. au. vel ar. redēp. es. sed p̄cioso san. ag. incō. Digne ergo z iuste damnāt qui tam carā redemptionē vili p̄cio vendūt diabolicam seruitutē itez subeuntes. Et sic patet primū ꝛc. Secundo apls ꝓbat q̄ virtus sanguinis z mortis xp̄i ab omni pcō nos liberat. z ad hoc adducit argumentuz a minore q̄ tale ē. Si carnales immundicias potuit mūdare sanguis animaliū multo forz̄ sanguis xp̄i poterit spūales immundicias que sunt in ꝓscia emūdare. si aūt aliquis dicat q̄ non ē ꝓpatio immūdicie2 corꝓaliū ad spūales. Aduertendū q̄ in hoc stat vis argumenti. qz plus ꝓt veritas in veritatē q̄z signū in signum vel figura in figuram. sz sanguis animaliū erat signū vl figura sanguis xp̄i. z carnalis immundicia erat figura spūalis immundicie. si ergo signum tm̄ potuit in signū. multo forz̄ius tm̄ poterit virtus i veritatem. Et hoc est q̄ dicit. Si etiā sanguis hircoꝝ vel thauroꝝ in q̄ cōprehendit omnia alia q̄ sacrificabantur. z cinis vitule aspersus qui admiscebat cuz aqua z vocabatur aqua lustrationis. qua aspergebant immūdos. vt patet. Nu. viij. Inquinatos. i. ꝓfanatos a ꝓtactu mortuoꝝ vel alicuius q̄ōminatos a ꝓtactu mortuoꝝ vel alicuius q̄ōm legem talē immundiciā inducebat. sanctificat. i. mūdat a pena legis z liberat z hoc est q̄ subdit ad emundationē carnis. i. vt caro mundata sit ꝓpter p̄ceptū legis. quia oīs anima hoīs q̄ immundū tenebat im̄ munda erat septem diebꝫ vt patz numeri. Purificabat autē die tercio z septimo. et munda erat z poterat ad templū accedere. Et sic talis immundicia n̄ erat macula aīe. sz erat quasi quedā irregularitas. Si iam hoc poterat sanguis animaliū. quanto magis sanguis xp̄i effusus. qui per spūm scm̄ semetipm obtulit deo. emundabit non carnem sed ꝓscias nr̄as ab opib9 mortuis. i. a peccatis ꝓpter q̄ in quib9 aīa mortif mortē culpe. qz sepat a deo qui est vita aīaꝝ vt dicit au. Que peccata q̄ tangit ꝓfitendo coinquinat sic̄ qui tangebat mortuum. nec intrat iste celū sicut nec ille templum. a quibus sanguis xp̄i nos emūdat. Ap. i. Qui lauit nos a pcīis n̄ris in sanguine suo. Et ad hoc nos mundat. s. ad seruiendum viuenti deo viuenti. Ario. Mortua opa bñ viuentez. Qz sanguis non est colere deum viuentez. Qz sanguis xp̄i ab his mundat z aīmat ad seruiendum deo viuenti. Ubi attende q̄ sanguis xp̄i habet virtutez mundificatiuā vt dictum ē. Item hz virtutem animatiuā siue acuitiuā. i. Vnde vi.

Ostenderunt elephantis sanguinem vue
& mori ad acuendos eos in prelium. San
guis vue est sanguis xpi. Sanguis mori ē
sanguis alioꝝ sanctoꝝ. qz vterqꝫ acuit. Itē
hz virtutem pacificatiuam. Coll. i. c. Paci
ficans q sanguinez crucis eius siue q in cel
siue q in terris sunt. Propterea apostolus
dicit ad. Hebre. xij. Qđ sāguis xpi meli?
loquit̄ qꝫ sanguis abel. qz clamat indulgen
tiam & pacem. Luce. xxij. Pater dimitte il
lis qz nesci. quid fa. Sed ille clamat vindi
ctam. qđ patet ī genesi. qz terra aperiēs os
suum. abscondit eum in signū vindicte Si
cut vxor dum interficit vir inuoluit velaz
in sanguine eius vt oñdat postea filijs Itē
hz virtutem redemptiuam Apo. v. Rede
misti nos deo in sanguine tuo. Item habz
virtutez apertiuā qz statim ipso effuso aper
tum est celum Apoc. iij. Qui hz clauez da
uid aperit & nemo claudit. Clauis dauid ē
carо & sanguis quam xps trarit de dauid. ī
cuius vtute aperuit celum. Item hz virtu
tem fractiuam vt sanguis hirci qui frangit
adamantē qz frangit cor peccatoris omni la
pide durius Quis em̄ tam durus q dum
recogitat sanguinem xpi totiens & talit̄ pro
se fusum vt non in ei? amore frangat. Itē
habet virtutem viuificatiuā. nam vita ani
malis in sanguine ꝓseruat. sic sanguis xpi
dedit nobis vitam gre. Treno. In sangui
ne tuo viuem?. fm aliam translationē. Ps
in psal. Ipe assimilat se pellicano de q dici
tur q effundit sanguinem sup pullos mor
tuos & resuscitat eos. Similis inquit scūs
sum pellicano solitudinis. Item hz virtu
tem pulcrificatiuam. magis qꝫ sanguis cō
che. de q tingit purpura. qui est color rube?
pulcrior super omnes colores. et magis qꝫ
color grani. ỏ q tingitur scarletum. & mulie
res facies suas ornant. sanguis enim xpi su
per oīa animam facit pulcraz. Unde beata
agnes ait. Sanguis eius or. ge. m. Et ideo
anima super quam stillat sanguis christi ē
pulcrior res de mundo & anima sup quam
non stillat ē turpissima vt anima peccatrix.
Et sic patet secundum. Tercio ꝓcludēdo
ostendit apostolus q xps gratie noui testamē
ti & glorie future collator & mediator est di
cens. Et ideo christus per mortez suam noui
testa. dator et mediator factus est. vt mor
te sua ꝓpria intercedente q̄ est quedam in
tercessio ad deuz ordinata non solū ad pre
uaricationes gentilium exoluendas. sed eē
preuaricationes iudeoꝝ. q̄ erant sub veteri
& priori testamento. accipiant repromissio
nem eterne hereditatis. i. accipiant heredi
tatez multociens per ꝓphetas seruis dei re
promissam. qui per graciam dei vocati sunt
id ē preelecti & predestinati ad vitam eter
nam. Queritꝫ hic quid sit nouū testa. siue
lex no. & vtꝝ lex noua sit scripta vel indita.
& vtꝝ iustificet. Et dicendum q vnūqđqꝫ
dr̄ esse illud qđ est in eo potissimū. id autez
qđ est potissimū in nouo testa. siue noua le
ge & in q̄ tota eius vt? ꝓsistit est gratia spi
ritussancti q̄ datur fidelibꝫ per fidē xpi. Et
iō principaliter lex noua ē ipsa gra spiritus
sancti q̄ datur fidelibꝫ. Ro. viij. Lex spūs
vite liberauit me a lege peccati & mortis Et
aug. dicit in libro de spū & lra Sicut lex fa
ctoꝝ fuit ī tabulis lapideis. ita lex fidei scri
pta ē in cordibꝫ fideliū. Habet tñ lex noua
quedam sicut disponentia ad spirituſsancti
gram & ad vsum huius gre ptinentia. q̄ sūt
quasi secūdaria in lege noua ỏ quibꝫ opor
tuit instrui fideles xpi vbis & scriptis tam
circa credenda qꝫ circa agenda. Et iō dicē
dum q principaliter lex noua siue nouum
testa. est lex indita a spirituſsancto. & secūda
rio ē lex scripa. Huius ergo legis tam in
dite qꝫ scripte. i. gratie spirituſsancti & eoꝝ
q̄ ad hanc graciam homines instruunt & di
sponunt. dator & mediator et minister xps
fuit & est & per graciam hanc homines here
ditatem eternam accipiunt. Ro. viij. Gra
dei vita eterna. Lytū. iij. Non ex operibꝫ
iusticie q̄. se. n. sz fm su. mi. sal. n. fe. & p hoc
patet solutio ad aliud. s. an lex noua iustifi
cet. qz vt dictum ē ad legem nouaz duo p
tinent Unum quidez principaliter sed ip
sa gratia spirituſsancti interius data. & qꝫtū
ad hoc lex noua iustificat. Secundario per
tinent ad legem nouā documenta fidei & p
cepta ordinantia affectum humanum & hu
manos act?. & quantū ad hoc lex noua non
iustificat. ij. Cor. iij. Lra occidit spūs autē
vinificat. Qđ aug. exponens dicit q per
litteram intelligitur quelibet scriptura ex
tra homines existens. etiam moralium pre
ceptoruz qualia in euangelio continentur

Unde etiam lra euangelij occideret nisi es set interius gra fidei sanans. ¶ Ob patz. qz illi qui gratiam dei non hñt p euangeliuz ñ vivificañt. sed digni morte perpetua ostendunt. Et sic patet totum.

¶ De dominica in palmis de euangelio.

Sermo. xliij.

QUm appropin quasset ihesus hierosolimis 7 venis set bethfage ad montem oliueti. tunc misit duos discipulos suos dicens illis. Ite in castel. ꝛc. Matb. xxi. Hodie in ecclesia duplex ꝓcessio recolit et celebrat. Una q̄ fuit a monte oliueti in hierlm cum magno honore 7 reuerentia. de qua in euangelio agit 7 quā ecclesia hodie facto suis fidelibꝫ repsentat. s. honore ꝓcessionis Secūda q̄ fuit a hierlm vsqꝫ ad locuz caluarie. cū magna tristicia 7 dolore 7 ꝓtumelia de qua in passione que hodie legit agitur Duo ergo hodie valde ꝓtraria ecclesia suis fidelibꝫ repsentat. s. honorem ꝓcessionis 7 ꝓtumeliam passionis. Sup qua cōiunctione miramur cum ambo hec non fuerint xpo simul exhibita. Bern. Aliquid sibi vult mirabil ista ꝓiunctio. aut aliquid cogitauerunt patres nri passionem ꝓcessioni addentes Nam ꝓcessio plausum habz passio vero planctum

¶ Nota ergo q̄ in hac ꝓiunctione sex documenta ab ecclesia nobis dantur Primo em instruimur q̄ gloria huius mundi non est stabilis 7 fiducia in eamon est ponēda. Bern. Optime ꝓcessioni passio iuncta est vt discam⁹ in nulla vnq̄ letitia huius seculi fiduciam habere scientes q̄ extrema gaudii occupat puer. xiiij. Ab eodem em ꝓpio 7 in eodem loco. 7 quasi in eodem tpe. quattuor. s. diebꝫ transactis. primo cum cantico susceptus ē. 7 postea cum magno vituperio crucifixus. O q̄ dissimile crucifige crucifige eum. 7 benedict⁹ qui venit in no. do. O q̄ dissimile rex israel. 7 non habem⁹ regem nisi ce- O q̄ dissimile regnuz 7 crux. flores 7 spine. 7 quid plura, cui prius vestimenta prosternunt aliena. ecce suis eruit, et sors mittitur super ea. Matb. xvi. Diuisert vestimenta eius sortem. Et sic in modico tempore cythara ꝓuersa ē in luctum. 7 gaudium in merorem. Job. xx. Gaudium ypocrite ad instar puncti. i. mundi. Ideꝫ. xxi. Ducunt in bonis dies su. 7 in punc- ad infer. descē. Et emplum de illo diuite qui dicebat. Lu. xij. Anima mea mul. ba. bo. rep. ꝛc. Dixit aūt il. de. Stul hac no. repe. ꝛc. ¶ Secūdo instruimur q̄ qñ habem⁹ prosperitatez 7 gloriam ipas aduersoꝝ memoria temperem⁹. Eccl. xij. In die bonoꝝ ne immemor sis malorum. Inde prosperitas stultoꝝ perdet eos. vt dr. Prouer. i. Quia est quasi vinū forte. 7 stulti qui illud tpare nesciunt. inebriantur 7 perduntur ab eo. Sed sapiens gaudium mundi tpat ad aduersa 7 tristicia q̄ possunt accidere oculū mentis habendo. Eccl. vij. Cor sapientium vbi tristicia est. cor autem stultoꝝ vbi letitia. Hoc temperamentum docuit nos hodie dominus. quando in tanto gaudio habuit oculū ad mala illi hierusalez ventura. 7 flens dixit. Luce. xix. Si cognouisses 7 tu sup. fleres. Hoc etiam ē temperamentum docuit in hoc q̄ tantum honorem in tanta humilitate suscepit. s. sup asinam in seruicium pauperum reputatam sedendo. Ideo salomonem deseruit sapientia. eo q̄ prosperitatem nulla amaritudine voluit tpare. sed omni voluptati se dedit. Eccle. ij. Nec prohibui cor meum quin omni voluptate frueretur. ¶ Tercio instruimur vt tribulationem esse viam ad gloriam cognoscamus Bern. Nobis carissimi ꝓcessione celestem repsentamus gloriam. sed in passione demonstramus viam. Act. xiiij. Per mul. tri. o. n. ītra in re. c. ¶ Quarto instruimur q̄ gaudium mundi multa amaritudine ē respersum. Prouer. xiiij. Risus dolore miscebitur. Boe. li. ij. prosa. iiij. Anxia res est humanorum condicio bonorum. et q̄ vel nunq̄ tota proueniat vt nūq̄ perpetua subsistat. Huic census erubescat. Hunc nobilis est pudori degener sanguis. Hunc nobilitas notum facit. sed angustia rei familiaris inclusus mallet esse ignot⁹. Ille vtroq̄ circumfluus vitaz celibē deflet. Ille felix nuptijs ozb⁹ liberis. alieno censum nutrit deredi. Alius prole letatus filij filie ve delictis mestus illacrimat. Idcirco nemo facile cum fortune sue condicione ꝓcordat. Inest enim singulis qd̄ inexptus ignorat. 7 expertus exhorreat. Et sequit̄ q̄ multis amaritudinib⁹ humane felicitatis dulcedo te-

persa est. Quinto instruimur q gaudiuz mundi ad doloroſum finem ducit qz vt homo dimittit gaudium per mortem. vel gaudium dimittit hominem p aduersam fortunam. vtrumqꝫ antẽ ẽ dolore plenum. De primo Eccl. xli. O mors q̃ amara ẽ memoria tua homini pacez habenti in substantijs suis. z adhuc valenti capere cibum. De secundo loe. li. ij. psa. xiij. Nam in omni aduersitate fortune infelicissimum gen9 infortunij est fuisse felicem. Sexto instruimur q gaudium mundi blandam et iocundam familiaritatem hz cum bis q̃s elidere nitit. z cum quibz pnicioſe ludit. vt sũt vana mundi gaudia possidentes. nã eos de merore in gaudium. z de gaudio in merorem alternando transducit. z videt ludere duz deludit z blandire leniter dum pnicioſe psternit. Hoe. Cũ bis q̃s eludere nitit blãdissimam familiaritatẽ hz. Idez li. ij. psa. ij. Hec nostra vis ẽ. Hunc pnũnuum ludimus ludum. totam volubili orbe voluimus. dum infima summis z summa infimis mutare gaudem9 ascende si placet. q̃ si nec exercit sez fortuna. Quid est aliud illa fugat q̃z future quod dã calamitatis indiciũ. Propter q̃ omnia z in eoz figura actor iussus ẽ lapidari. qz tulit aliquid de thesauris hierico. Josue. vij. Hierico interpretat luna et signat mundum qui vt luna mutat. Fatuꝰ est ergo z vt fatuus debet lapidari qui gaudia mundi q̃ sunt thesauri ei9 pquirit. Hic tacit exemplũ de quodam qui in testamento reliquit q centum marce argenti darentur magis fatuo homini de mundo. Cuius filius volens talem fatuũ inuenire venit romam z vidit ibi ex furia populi senatorẽ sine causa occidi z alium eligi. Qui dum se deret in throno venit iste et dedit ei dictas centum marcas afferens ipm fatuissimum esse q talem dignitatẽ accepit Et q̃s vnqꝫ fuit cui si fortuna prius arrideat. postea nõ prosternat? Certe vt dicit boe. Plena ẽ p̃sens etas exemplis z antiquorum vetustas Quot reges z dñi felicitatez ĩ calamitatẽ cõmutauerunt. Idem Quid tragediarum clamor aliud deflet nisi indiscreto ictu fortunę felicia regna vertentẽ. Etiam temporibus nr̃is in tuscia z lombardia z ĩ tota italia z alemania exempla in promptu patent

Relinquam9 ergo vana gaudia mundi z eam9 posit crucẽ cum oliua z palma Oliua signat pacem In cuius figura columba attulit ramũ oliue noe in archam. in signũ q̃ de9 reddiderat pacem terre. Signat etiam misericordiaz rõe olei q̃ pducit. si ergo in hac quadragesima proximo ex corde reddim9 pacem. z egenis impendim9 misericordiam. oliuam veraciter in manu portamus. Palma vo significat victoriam. tũ qz ab antiquis attributa ẽ marti qui ẽ deus belli. tum qz folia palme sunt vnita simul. Omnis eim victoria in vnitate psistit. sicut oppis pdiuoz destructio in diuisiõe z guerra. Luce. xi. Omne regnum in seipsum diuisum desolabit. Signat eim penitentiã. qz sicut palma est aspa z spinosa in cortice et ĩ sublimi bz dulcissimũ fructum. sic pnia in mundo isto ẽ aspera z spinosa. sed ĩ celo cõtinet fructũ vite eterne. Si ergo in hac q̃dragesima habuerim9 victoriam ptra dyabolum. mundũ. vicia z peccata. z pdignaz pniam fecerim9 de peccatis digne palmam tanqꝫ victores in manu portam9. Alias erimus vas vacuum sed signatũ. z circul9 aiam domum in qua penitus non ẽ vinum Sic demones dixerunt de quodam iudeo infra crucem lapideã iacente. vt gre. in dyalogo narrat. Cauendũ valde est ne simus fic9 illa vacua bñs solum folia. cui xp̃s maledixit z radicitus est siccata q̃ sequenti die post hoc festum legit factum fore. vt patet Ma thei. xxi. Dic hystoriã Cui9 maledictio fuit figura eoz q̃ hodie in ecclesia pungunt ĩ fidelibz ramum oliue indigne portãtibz atqꝫ ficte. Cũ appropinquasset iesus tẽ. Dicta hystoria q̃ in principio debet dici. in hoc euãgelio principaliter quattuoz describuntur. Primũ est xp̃i caritas z misericordia. q̃ in gestoz significatione demonstrat in principio euan. Secundũ est ppheticale testimonium q̃ in pfirmationẽ dictoz allegatur ibi Hoc aũt totum factum ẽ. Tercium ẽ apostoloz obedientia q̃ in adimpletione iussoz declarat ibi. Euntes autẽ discipuli fe. si. p̃. eis. Quartũ est ppl'oz ad xp̃m honor et reuerentia q̃ in pcessione z ĩ multis alijs manifestat ibi. Plurima aũt tur. stra. vel. sua ĩ via. Primo ergo ponitur xp̃i caritas z

misericordia .q̄ ī gestoꝝ significatōe dēmō
stratur. Hierusalē enim ītērātur visio pa
cis. Bethfage autem erat villa sacerdotū
distans ꝑ miliare a hierusalē. ad quē ibant
sacerdotes. ad q̄escendū ꝑpleto offitio ſm
ordinem vicis sue vt dicit hiero. Interꝑ
tatur autem bethfage dom⁹ maxillaꝝ. et si
gnificat ꝓfessionem oris ī fidei assertione.
Mons oliueti ꝑpter oleum qđ generat si
gnificat altitudinē misericordie. xp̄s ergo
ex immensa caritate q̄ nos dilexit appropi
quare fecit tempus pacis dei ad homines.
ac etiam ipe hierosolimis approp̄inq̄uit lo
co passionis vt seipm ꝑ hominib⁹ offerret
hostiam pacificam. ne vltra ī dei ꝓtumatia
morarentur. Venit etiam bethfage dū fidē
vera fecit ora omnium ꝓfiteri. et sic os hois
factum est domus ꝓfessionis fidei et veritā
tis ad salutem anime ꝓsequendam. qđ pri
us falsitatē vndiq̄ eructabat. Ro.x. Corđ
cre. ad iusticiā ore autem confes. fit ad salu.
Ad montē etiam oliueti accessit. i. ad mon
tē misericordie et gratiaꝝ q̄ñ oīa peccata pe
percit penam ꝑ peccatis nostris in corpore
suo exoluit gratis nos redemit. innumeris
gratijs et donis naturā humanā repleuit. et
tandē eā in celesti gloria collocauit. Gal.
iiij. c. Ät vbi ve. ple. t. mi. đ. fi. s. fac. ex mu.
s. sub le. vt. e. sub le. e. r. vt ad q̄. fi. r. Tūc
eē misit discipulos suos ad hoīes illuminā
dum et absoluendū a peccatis eorū. Jo. xx.
Accipite spīm̄sēm quorū re. pec. re. eis. Et
hoc est qđ subdit. Tūc misit duos discipu
los suos. s. petꝝ et philippū vt hylarius in
nuere videt. Duos aūt misit. q̄ apli duo
necessaria ad salutem hoīm docere debebāt
scz fidem q̄ in petro intelligit supꝝ quem dei
ecclesia ē fundata iuxta illud. Matđei. xvi.
Tu es pe. et su. b. pe. e. ec. me. Et opa q̄ per
philippum intelligunt q̄ os lampadis inꝛ
pretat. In ore aūt lāpadis ardet ignis su
per oleum et significat opꝰ feruens caritate
bona intentione factū. Haz oleū in lampa
dib⁹ ē intentio bona in op̄ib⁹ vt dicit aug.
quā quinq̄ vgines prudentes sed ñ quinq̄
fatue habuerūt. vt patet. Matđei. xxv. Vel
duos misit, ꝑpter duo testa. q̄ hoīes docere
debebant et ꝑpter duas claues. s. sciam et po
tentiam. quas xp̄s apostolis dedit ad ꝑdm
ligandū et soluendum. Et nota q̄ hodierna
die vt dicit beda. venit hierl'm et intrauit tē
plum. s. decima luna quinq̄ diebꝰ añ passio
nem vt daret intelligi q̄ ipse erat agnꝰ qui
hodie. s decima luna debebat ſm legē imo
ri in domū. et quartadecima luna ad vesꝑ
ram īmolari. vt patz. Exo. xi. Sequit. Ite
in castel. qđ ꝓtra vos ē. Hierl'm q̄ fuerat ci
uitas regalis dē castellum ꝑpter malicia in
habitantiū in ea. Eccī. xvi. Ab vno sensa
to inhabitabit patria et a tribu impijs dese
retur. Istud castellū signat mundū qz tunc
hierl'm q̄ castellum dē seruiebat cum filijs
suis vt dicit apo. Gall'. iiij. Sic mund⁹ cū
filijs suis mundanis seruit vicijs et peccatis
qui mund⁹ est ꝓtra apostolos et aplicos vi
ros et seruis xp̄i in oīb⁹ aduersat. sic et xp̄o
fecit. Jo. xv. Si mund⁹. v. o. scitote q̄ me
pri. vo. o. ha. si me. pse. s. et vo. pse. Ad hoc
castellum oppugnandū missi sunt duo apo
stoli et oēs serui xp̄i. Et hoc ē. Ite ī ca. qđ
cō. v. est. Et nota q̄ illud castellū est valde
munitum ꝓtra deum et seruos eius. Hā ꝑ
fossato siue fundo hz cupiditatem. q̄ ofma
deuorat. sicut hel ydolū babilonie. ī qđ fol
satum quanto plura ꝓiciunt. tāto plus ere
scit et non ꝑt repleri. Prouer. xxx. Tria sūt
insatiabilia infern⁹. os vulue. et terra. i. cu
piditas terrenorū. q̄ non sat̄iat aqua. Pro
la deliderta nutriunt. Etinam plāt q̄ hoc
castꝝ debent principaliter expugnare ī hoc
fossato non submerganꝫ et ranis egyptioꝝ
eoꝝ habitacula nō sint plena. Murus no
est duricia et impenitudo cordis. q̄ tota die
pcunt a p̄dicatoribꝰ et ꝑ multa aduersa cō
cutit. et nihil ꝓdest. Ezech. iij. Ut adamā
tem et silicem dedi faciem tuā. Turris alta
est superbia vsq̄ ad celū ascendens sicut tur
ris babel. Insignia et vexilla ē vana gloria.
Propugnacula sunt alia vicia. Istud ca
stellum fuit ꝑ hierico figuratū. de qua dñs
iosue mādauit q̄ destruī deberet et nunq̄ re
edificari. Et modū etiam docuit destruēdi
scz septies circūeundo. vt patet Josue. vi.
Septem circūitus sunt septem ꝓsideratio
nes mūdi. quib⁹ ꝓfecte inspectis tot⁹ mun
dus destruit atq̄ cadit. Prima q̄ mund⁹
piculosis plēnꝰ exist. Job.
vij. Vilitia ē vita ho. super ter. Secunda
est q̄ nullam stabilitatē habet. Eccī. xxiij.

Stultus vt luna mutat̃.i.mundus qui ꝓ
pter antiquitatem diez̃ deberet sapiens el/
se7 semp stultissat vt puer rosis 7 floribꝫ co
ronatus. Tercia ē qz totus mundꝰ posit⁹
est in maligno.i. Jo.v. Quarta ē ꝓtrarius
deo nec potest quisquā deo 7 mundo serui/
re. Jacob.iiij. Quicunqꝫ voluerit amicꝰ es/
se hu.se.ini. dei cōst. Matbei.vi. Non po/
testis deo seruire 7 mā. Quinta ē. qz ē ypo
crita et decipit in se sperantes 7 fallit. Esa.
xxvi. Ecce ꝓfidis super baculum arundi/
neum supr egyptuz.i. mundum. cui cum in/
nixus fuerit hō ꝓminutus intrabit manum
eius 7 pforabit eam Egyptus interpretat̃
tenebra 7 ꝓfusio. q̄ ꝓpetunt mundo qui est
exterius sicut arundo frondosus 7 interius
totus vacuus 7 deformis. Sexta est. qz ci
to transit. Job.xx. Gaudium ypocrite id ē
mundi ad instar puncti.ij. Jo.ij.c. Mūdus
transit 7 ꝓcu.eius. Septima ē qz ad penaz
eternam ꝓducit. Matbei.viij. Ue mūdo
ab scandalis. Uel aliter 7 melius. Dñs mā
dauit destrui hierico ꝓ hunc modum.s. vt
septem diebꝫ circuirent terrā sed die septi/
ma mandauit circuire septies. 7 sic oēs cir/
cuitus sunt.xiij. qui signant.xiij. articulos
fidei septez diuinitatis. 7 sex humanitatis.
Quicunqꝫ enim pfecte desiderabit articu/
los fidei.i. habuerit fidem perfectā. totus
mundꝰ añ eum cadet sic̄ muri hierico añ fi/
lios isr̃. 7 ipsum pedibꝫ ꝓculcabit. Hebre.
xvij. Si habueritis fidem vt granum sina
pis. dicetis monti huic tran. hinc et transi.
7 nihil ipossibile erit vobis. Hoc fuit figu/
ratū in statua quaz vidit nabuchodonosor
q̄ mundum significat q̄ dyabolica statua ē
q̄a mundanis adoratur vt deꝰ 7 nihil cōti/
net vitalis. Quam vnꝰ lapillus puꝰ ꝓfre/
git vt patet. Dañ.ij. id est fides de humili
xp̄o. qui ē petra fidei vt dicit apl̄s. i. Cor.x
Sequitur Et inuenietis asinam alligataz
7 pullum cū ea sol. 7 addu. mi. Asina ista 7
pullus stabant in porta ad ꝓmunem vsum
pauperuz deputata. Et iō dñs paupertatis
amator iumentuz paupez voluit equitare.
Asinus aūt 7 asina ista 7 pullꝰ signāt duos
pl̄os. scz pl̄m iudeorū qui sub iugo legis
manebat. qui p asinam designat̃. vñ ī gre/
co asinus vocatur subiugalis. 7 pl̄m genti
lem qui p pullum accipit̃. qui non erat sub
iugo alicuius legis sed ad libitum ambula
bat. Uterqꝫ autem istoz pl̄oz magnis ca
tenis peccatoz ligatus manebat 7 soluui/
digebat. Prouer.v. Iniquitates sue capi
unt impium 7 funibꝫ peccatoz suoz quisqꝫ
constringit̃. Et nota hic q̄ peccator stri/
ctius q̄ animalia ligat̃. 7 pluribꝫ vinculis
ē ligatus. Naz ligatur memoria ne recolat
bñficia dei. ligatur uolūtas. ne desideret ve/
ra bona. ligatur coz. ne penas inferni 7 moz
tem cogitet 7 mala q̄ patitur in statu pecca
ti manens. Et simile ē de omnibꝫ potentijs
anime interius 7 exterius. q̄ oēs fortiter al
ligantur. Et qui sic fuerit ligatus in culpa
digne erit ligatus in pena. Matb̄.xxij. Li
gatis manu.et pe.mit.eū in te.ex. Ad hos er/
go pl̄os misit dñs apostolos ad solueñdū
a peccatis eoz. qz desiderabat sup eos sede
re. hic p gratiam et in futuro p gloziam Et
hoc ē. Si quis aliquid v.dix.di. qz domi/
nus his opus hz. vel operaz eius desiderat
vt dicit lucas.xix.c. Habebat siquidem ip
sis opus vt suā misericordiaz circa eos ma
nifestaret vt gratiaz eis infunderet. 7 ipos
virtutibꝫ illustraret. vt de ipsis celum im/
pleret 7 ipsos glozificaret. Unde matb̄. di
cit q̄ super vtrunqꝫ sedit q̄ō sine misterio
factum non ē. vt in tam paruo spacio super
vtrunqꝫ voluerit requiescere. qz gratia dei
7 virtus spiritus sancti ad vtrunqꝫ populuz
est copiose diffusa. Et sic patet primum. s.
dei caritas 7 misericordia in eo q̄ mundū
ꝓtra se inimicum 7 sibi rebellantem reconci
liauit. a peccatis absoluit. 7 ad gratiam suaz
reduxit. Secundo ponitur testimoniuz
ꝓphetale qō ad cōfirmationem dictoruz
allegat̃. Et hoc ē. Hoc autē factum est. vt
adimpleret̃ ꝛc. Et attende q̄ ly vt hic te/
netur ꝓsecutiue 7 non causaliter Unde sen
sus ē. Hoc autem factum est. vt adimplere
tur. i. postq̄ hoc factum est adimpletum ē
dictum ꝓphete. qui hoc predixerat. Nō em
hoc factū ē qz ꝓpheta hoc predixisset. qz hoc
deus facere disposuerat sicut ꝓpheta p̄di/
xit. 7 sic dum hoc factum fuerat verbum ꝓ
phete ē adimpletum. Item ꝓpheta fuit za/
charias qui.ix.c. ait. Exulta satis filia syon
iubila filia hierusalez ecce rex tuus ve. ubi
iustus et saluator ipse pauper et ascendens

super asinam et super pullum filium asine. Idem dicit math. cuius verba aliquantulum variet di. Ecce rex tu. uē. t. man. se. tu. asi. et super pul. fi. subiu. Ihō erat arx hierusalem. et hierusalez vocatur filia syon. qz custodiebatur ab arce, sicut filia custodit a matre. Subiugalis vt dictum est in greco idem est qđ asinus vel asina. In quibz verbis prophēta ō hoc rege nostro domino iesu christo filio di quattuor mirabilia dat intelligere propter qđ dicit. ecce qđ admirationis est signuz ¶ Primum qz filius dei incomprehensibilis quem celum et terra capere non possunt totus in ventre virginis est reclusus et factus est homo. et de gente iudea natus ¶ Et hoc est. rex tuus id est de te et de gente tua nat⁹. Deut. xviij. Prophētam sicut me suscitabit tibi dominus ō gēte tua et de fratribz tuis. ipsum audies. qui ab omnibz aliis regibz magnam differentiam habuit. Fuit enim rex a natura et non a fortuna sicut alij reges. Apoc. xix. Habens in vestimento suo id ē in humanitate et in fe more suo scriptum. Rex regum et domin⁹ dominantium. Item fuit rex vniuersal' omnium et in omnibz et vbicz et non particularis sicut alij. Mathei. xxviij.. Data est mi. om. po. in ce. et in ter. Act. x. Constitutus ē a deo iu. vi. et mor. Item fuit rex sempiternus et non temporalis sicut alij. Dañ. vij. Potestas eius potestas eterna que nō auferetur et regnum eius qđ non corrumpet'. Item fuit rex perfectus in omnibz et non in multis deficiens sicut alij. Mathei. xij. Ecce plus qz salomon hic. Item fuit rex largissimus perfecta et completa stipendia largiens et non imperfecta et diminuta. Unde alexander qui omnes alios in largitate excessit. qui diuisit regnū suuz quattuor pueris suis dum adhuc viueret. et. xij. regna simul donauit. nihil dedit respectu xpi. quia christus dat regnum cuilibet sicut ipse habet qđ regnum est omne bonum. Luce. xij. Ego dispo. vo. si. di. mi. pater me. re. vt ed. et bi. super men. me. in re. meo. ¶ Secundum mirabile ē quia talis et tantus rex dignatus ē subire labores innumeros et multa aduersa pati. et tandez mortem. solū propter vilitatem nostram. Et hoc ē. venit ti. id est ad vilitatem tuam. ¶ Ubi nota qz iste rex venit nobis octo modis. s. vt lux vt medicus vt gigas vt iustus vt ignis vt redemptor vt vita et vt dominus Primo venit vt lux ad illuminandum qz omnes sicut oues errauim⁹. Esa. ix. c. Habitantibz in regione vm. mor. lux oz. est eis. Parvulus enim natus ē nobis. Secundo venit vt medic⁹ ad sanandum qz omnes ad mortem infirmi iacebamus. Psal. Visit v. s. et sa. eos. Augustinus. Magn⁹ vbicz venit medicus qz magnus vbicz iacebat egrotus. Tercio venit vt gigas ad liberandum. qz omnes sub dyaboli potestate detinebamur. vt patet in illa parabola. Luce. xi. Cū fortis ar. cu. atri. s. uē. Psal. Exultauit vt gigas ad curre. viam. Tunc enim preliuz cum dyabolo p hūmana natura suscepit cum ductus est iesus in desertū a spiritu vt tem. a dyabolo Mat. iiij. Quarto venit vt iustus ad iustificandum et peccata remittendum qz omnes peccaueram⁹. iuxta illud. Ro. iij. Omnes enim pec. et eg. g. dei Mathei. ix. Cōfide fi. remit. t. pec. t. Quinto venit vt ignis ad inflammandum quia in dei amore et proximi omnes frigidi manebam⁹. Malach. iij. Et ipse erit quasi ignis. Luce. xij. Ignē veni mittere in terram. Sexto venit vt redemptor ad precium pro nobis soluendum. qz omnes pro delicto primorum parentum in carcere inferni detinebamur. i. De. i. Nō auro nec argento redēmi estis sed precio. san. ag. inconta. i. Cor. i. Qui factus ē nobis sapiēcia iusticia et sanctificatio et redemptio Septimo venit vt vita ad viuificandum. quia omnes vita glorie carebam⁹. Johannis. x. Ego veni vt vitam habeant et abundanci habeant Octauo venit dominus ad celum ciuitatem nostrā nos reducendo a qua omnes exulabam⁹. Johannis. xiij. Item veni am et assumaz vos ad meipsum vt vbi ego sum et vos sitis Mich. ij. Ascendens ante eos pandens iter ¶ Tercium mirabile est qz cum ipse haberet omnem potestatez et in ictu oculi omnes aduersarios suos posset facere absorberi tū omnes aduersarios et aduersa sustinuit patienter et tanqz agnus mansuetus qui portat ad victimaz non aperuit os suū. Hiere. xi. Et hoc ē. mansuet⁹. Gre. Mansuetudinem dei pensem⁹ et obstupesce. mus Nā p suis crucifixoribz orauit dicēs.

Pater dimitte illi. qz nescit quid fa. Quoti die etiam sua beneficia cōfert illis qui eum blasphemant. z sua membra persequunt. z illis qui deuastant ecclesiam suaz. z patrimonium crucifixi. qs omnes etiaz patienter expectat. si redire volunt benigne et misericorditer recipit. Esa. xxx. Propterea expectat dominus vt misereat vestri. Ubi Hieremie. iij. c. Tu fornicata es cum amatoribus multis tamen reuertere. z ego suscipiā te. Quartuz mirabile ē quia cum ipe sit ineffabilis maiestatis. z glorie infinite. cuius aspectum oēs angeli tremunt. cui omnis creatura obtempat rex regum et dominus dominantium intim se humiliauit. q super asinam dignatus ē equitare. Non ascēdit equum auro faleratum vel serico. pacis inimicum. amicum discordie. quia procul odorat bellum. z hinnit ad sonitum buccine vt dicitur. Job. xxxix. Sed ascendit asinum pacis amicum. iumentum pauperum animal mansuetum. Phil. ij. Humiliauit semetipsum fort. ac. Et sic patet secundū. Tercio exponit apostolorū obedientia. que in iussorum adimpletione declaratur. qz euntes fecerunt sicut precepit illis iesus et adduxerunt pullum. z asinam. Et vt cōmodius christus super eos sederet. posuerunt super eos vestimenta sua Ubi nota q apostoli predicando. z baptisando et miracula faciendo ad christum vtrunq populum adduxerunt. Uestimenta autem q apostoli super populos posuerunt fuerunt doctrina euangelica. z sacramenta ecclesie. per q peccata expellebāt. z virtutes introducebant. Esa. xlix. Uis omib velut ornamēto vestieris. Et per psequens aptabant hominem vt dom⁹ q gratiam suam super eos quiesceret. z sederet. Hec est illa vestis nuptialis q facit habentem nuptijs eternis dignū. quam ille non habens de nuptijs ē proiectus. De quo. Matb. xxij. Que figurata fuit per christi tunicam inconsutilez. que christo crescente crescebat q antequā scinderetur christus elegit mori. z potius se permisit crucifigi q ipsaz scindi. vt nobis daret exemplum quatenus hec vestis nobiscuz crescat. z nunq scindatur in nobis. sed potius mori velimus q ipsam scindi. Quidaz crescunt solum in persona sed in virtutibus

puerisant. Esa. lxv. Puer centum annorum morietur. z peccator centum annorū maledictus erit. Hec est illa vestis quaz helyas vadens in paradisum reliquit heliseo. id ē xps ascendens in celum reliquit clero apostolico. ad cuius tactum diuise sunt aq iordanis. z heliseus illesus transiuit. qz apostoli in huius vestis opatione. z mirabili efficacia p omnia flumina tribulationum illesi p rexerunt. ps. Transiuim⁹ p ignem. z aquaz. z eduxisti nos in refrigerium. Esa. xliij. Cū transieris p aquam tecum ero. z flumina nō operient te. Hanc ergo vestem apli vt xpi ministri super nos poluerunt. per quā dns sup nos sedet. z habitat in eternum. Matb xxviij. Ecce ego vobiscū sum o. di. vsq ad cōsu. se. Et sic patet tercium Quarto ponitur honor. z reuerētia pp̄lop ad xpm q attendit quantū ad quattuor. Primo qz leranter ei oēs obuiam processerunt Secūdo qz vestimēta sua ei in via strauerūt. Tercio qz olivas. z palmas cedentes ante eum piecerūt. Quarto qz vnanimiter. z precedētes. z sequentes ei osanna acclamantes dixerunt. Benedictus q venit in nomine dni Quia. z populus qui fuit ante christum et qui post ipm venit p xpm pariter sunt saluati. z iō. z pcedentes et sequentes ei osanna. i. saluifica dixerūt. Et attende q sm hieronymū osanna ē vna dictio tota hebrea. z non ē composita ex greco et hebreo. et tantum valet quantuz obsecro salua me. Et dicit remigius q est composita in hebreo ex corrupto et integro. Osi enim in hebreo tantum valet. quod salua vel saluifica. anna vero est interiectio obsecrantis. vnde anna id est obsecro. sicut heu est interiectio dolentis. Est ergo sensus. Osanna filio dauid id est obsecro et supplico filio dauid salua me. i. vt saluet me. Dicunt autem bis osanna qz omnis salus ē a christo. z hoc in presenti q̄d per primum osanna designat. z in futuro in celo q̄d per secundum osanna designatur. Et ideo additur in excelsis. Uel vt ostēdatur q salus anime et corporis est a christo petenda. quia vt dicitur. Joh̄. xiij. Omia dedit ei pater in manus. Matb. xi. Omnia mihi tradita sunt a patre meo. Interpretat̄ enim osanna salus. z redemptio. Salus autē et redemptio est a christo filio dauid. et iō

filio dauid est casus ablatiui. ¶ Pōt etiā esse casus vī vt sit sensus. Osanna. i. salus et redemptio sit filio dauid. i. attribuenda est filio dauid Benedict⁹ qui venit in nomine dñi. i. qui est incarnatus in salutez gentibꝫ vandā. q̄ habeꝫ in noīe dñi. Prouer. xviij. Turris fortissima nomen dñi ad ipsam cōfugiet iustus z exaltabiꝫ. In his ergo quatuor istam sanctaz turbā hodie imitemur.

R ¶ Primo xp̄o volente in hierl̄m spūalem intrare. s. in animas nr̄as quarū vnaquecz est ciuitas z templū dei oēs z cum oīb⁹ obuiam occurram⁹. Quidam occurrūt ei solo corpe z non mente. Occurram⁹ eīm ei cū anima z cum oīb⁹ potentijs eius. s. cum voluntate z ꝛa bona velimus z desideremus bonis fallacib⁹ abdicatis. cū memoria z beneficia dei recordemur. q̄ magna sunt iniurijs oīb⁹ obliuione traditis. cum intellectu vt voluntatez dei ꝓgnoscere studeam⁹. scia mundi q̄ inflat z ē terrena animalis z dyabolica. vt dr̄ Ja. iij. Penitus enervata. cū corde vt passionem x̄pi cogitem⁹ et mortez nr̄ā z pēnas inferni. z gloriā padisi. alijs inutilib⁹ resecatis Quia scriptū ē. Sich. ij. Ve qui cogitatis inutile. Sap̄. i. Spiritus sanctus discipline effugiet fictū z aufert se a cogitationibus q̄ sunt sine intellectu. z breuiter cum oīb⁹. z visu. z auditu. z tactu debem⁹ ei occurrere. vt fiat in eius aduētu vniuersalis cōmotio in nobis. Mathei. xxi. Cum intrasset iesus hierosolimaz. cōmota est vniuersa ciuitas. Videm⁹ eīm q̄ q̄n aliquis terren⁹ rex venit ad ciuitatē vniuersa ciuitas cōmouet. ¶ Secundo vt vestimēta nr̄a. i. bona tpalia q̄ per vestimenta signātur. eius pedib⁹. i. pauperib⁹ largiam⁹. Sicut eīm vestis nec caput opit nec pedes. sic nec bōa tpalia Job. i. Nudus egressus sum de vtero mr̄is mee z nudus re. il. Quidaz frequenter prosternunt se ad pedes x̄pi sed nō sua bona. Cōtra q̄s dr̄. Deut. xvi. Nō apparebit aīa dñm vacu⁹ sz offert vnusq̄sq̄ ꝓm quod habuerit iuxta benedictionem domini dei sui quam dederit ei. ¶ Tercio vt precidamus ramos d̄ arboribꝫ. i. accipiam⁹ exēpla vite a sanctis patribꝫ qui magne arbores in dei ecclesia exiterunt. Precidamus ergo ramū obedientie ab abraā vt bōsimus obedire pati. Ramū mansuetudinis z pietatis a dauid. qui inimicum suum saul cum posset occidere recusauit. Ramū puritatis z hūilitatis a beata virgine q̄ cum in summo exaltata fuisset ait. Luce. i. Ecce ancilla dñi Ramum iusticie a iohanne baptista qui iust⁹ z sanct⁹ fuit. Ramū fidei a petro qui fidei petra extitit. sup̄ quaz ecclesia ē fundata. Ramum caritatis a iohāne euāgelista qui discipulus amoris quez diligebat iesus vbicz nominat. Ramum pniē tie conuersionis a paulo. q̄ ex psecutore vas electionis ē effectus z ex lupo seuissimo agnus mansuetus. Et similiter a magdalena que tot de se fec̄ holocausta virtutum quot habuerat vicia et peccata. Et sic faciamus ab omnib⁹ sanctis Et attende q̄ isti p̄cidebāt ramos arboz fructiferaz. s. olinaz z palmarum. Quidā precidunt solum ramos spinarum accipientes exempla a malis z non a bonis. scz a dissolutione magdalene z nō a penitentia eius. Portemus enim hodie veraciter oliuam z palmam manib⁹ ne ficul nec sterili similes maledictionez incurram⁹ vt dictum ē Quarto vt omnem salutē in presenti z in futuro et aīe z corporis a christo filio dauid petamus z in ipso solo sperem⁹ omnib⁹ alijs falsis presidijs abdicatis. que nō proficiunt sed deficiunt ad salutem. Hiere. xvij. Maledictus vir qui cōfidit in homine et ponit carnem brachium suum Benedict⁹ vir qui confidit in domino et erit dominus fiducia eius. Et sic patet totum de euangelio.

De epistola. Sermo. xliiij.

Hec enim scribit vobis q̄d et in x̄po iesu. Phi. ij. Quamuis ordo noster solum hanc epistolam hodie legat. que humilitatis dominice passionis que in passione recolitur respondet. tamē romana ecclesia mater omnium et magistra non solū hanc epistolam legit que cum passione christi concordat. sed legit etiam quandam lectionem de te. quomodo filij israel post trāsitū maris rubri venerūt in helym vbi erāt. xij. fontes aquaz. z lxx. palme q̄ hodierne iocūde processioni occurrit z ipsam quodammō representat. quaz relinquentes ad pñs. solū humilitatē q̄ cōtinetur in epistola inuēdam⁹

qz vt dr. Eccl. vij. Melius e ire ad domū luctus q̄ ad domū potus. In illa em finis cunctoz admo. ho. z vi. co. quid fu. sit. In qua quidem epla quattuoz ponentur. Primo em apostolus exemplo xpi ad humilitatis vestigia sua ponit exhortationē. In principio epistole. Secundo ipsam xpi humilitatem narrat q̄tuz ad humanitatis susceptionē ibi. Qui cum in forma dei esset nō rap. ar. est. se equa. deo. Tercio ipaz narrat z recitat quantū ad mortis crucis tolerationem ibi. Humiliauit semetipm fa. obe. vsq ad moz. Quarto vt fortius ad humilitatem animemur subiungit humilitatis xpi premiū z exaltationez ibi. Propter qd̄ deus ex. il. Primo em apostolus exemplo xpi ad humilitatis vestigia sua ponit exhortationem. Hoc em sentite in vo. i. experimēto cognoscite. qd̄ z in xpo iesu sup. fuit. vt per experientiā humilitatis xps cognoscatur esse in vobis. i. Jacob. x. dr. q̄ alexander misit ionate purpuram z coronaz dicens. Que nā sunt sentias nobiscū z pserues amiciciā ad nos. Alexander interpretatur alleuians tenebras vel auferens angustias tenebraz z signat xpm qui tenebras nras multuz illuminauit z p cōsequens alleuiauit. Jonathas interpretatur donum colūbe. z signat eum qui donor gra spūssancti qui p columbam designatur est iustificatus. i. Cor. xv. Gra dei sum id qd̄ sum. Huic mittit do min⁹ purpuram passionū z tribulationū et coronā premioz vt simul cum xpo sentiat. nec sentiet secundū. s. coronā premioz. nisi senserit primū. s. purpurā passionum et tribulationū. q. Cor. i. Sicut passionuz socij estis sic eritis z psolationis. Jō filij zebedei in petitione sua repulsi sunt. qz volebant cū xpo regnare. sed non cum eo crucifigi. Vatem. q̄. Nescitis qd petatis. Et sic patz primum. Secundo ipsam xpi humilitatem narrat q̄tuz ad humanitatis susceptionē dicens. Sic se humiliauit xps. qui cū in forma dei. es. i. in plena essentia pris z equalitate. z hoc fm deitatē. Jo. x. Ego z pater vnū sumus. Nō rapinam. i. p rapinam ar. est se es. equa. deo patri fm humanitatez diuinū honorē ambiendo. qz esset rapina dum rapet qd̄ suuz non erat. Sic dyabolus voluit deitatē rapere. Esa. xiiij. Similis ero altissimo. Et similiter primis parentibz suggessit vt deitatem raperent. Gen. iij. Eritis sicut dij scientes z ma. Imo sp fm illam naturā dicebat se minorē pre. Jo. xiiij. Pater maior me e. Alio mō legitur vt totum hoc ad deitatez referatur ad demonstrandū q̄ ova deitas i xpo fuit z psequenter p hoc oñditur q̄ sūme se humiliauit. Et iō excellentiā xpi demōstrat vt magis humilitas ei⁹ clarescat. qz magna humilitas in magna excellentia demonstratur. z hoc videtur ee mens apostoli. Dicit g̃. Qui cū in forma dei esset. i. in eadem essentia scia potentia et virtute. arbitrat⁹ est esse se equalem deo pri. vo iudicio rōnis ñ rapinā. i. non faciens in hoc rapinā. qz non vsurpauit qd̄ suum nō erat vt dyabol⁹ secit z primi parentes. Sic xps non vsurpauit equalitatem dei. qz ve et omnia deo patri fm naturā equalis erat. z iō non erat illi rapina cū natura esset equalis vt dic̄ aug. Et iō noluit rapę qd̄ non erat ascendendo sed voluit assumere qd̄ nō erat descendendo z se humiliando. Et hoc est. sed semetipm exinanit. Et quō? nō substantiā euacuans nō formā dei mutans. sed formā serui accipiens. Ui forma serui accessit z nō forma dei decessit. Semetipm exinaniuit. i. creature seipsum vniuit z creaturā sibi. q̄ de se ianis est. qz de nihilo facta est. Et p hunc modū dr deus exinanitus sicut z egenus faci⁹. i. Cor. viij. Propter nos egenus factus est cū esset diues oim. Sequitur. In similitudinem hoim factus. s. passibilis z mortalis. Non em assumpsit hoiem imortalem z mortalem. Per hoc ergo p hō fcus est. et in similitudinem hoim seipsum exinaniuit. Ipe est ergo factor z factus. Sequitur Et habitu inuentus vt hō. i. querentē inuentus est vt alij homines. qz comedit. bibit. iacuit. ambulauit. et cetera talia fecit. Baruth. iij. Post hec in terris visus est. z cum hominibz conuersatus est. Et sic humana natura fuit ei sicut indumentum iuxta illud Esa. lxiij. Quare ergo rubrū est indumentum t. et vest. t. sicut cal. in tor. Quia indumentum aduenies homini in nullo mutat hominez nec etiam indumentū fm substantiam mutatur sed alium habitū hz extra hominem q̄ ptunctū z indutū homini Sic humana natura aduenies deo z deus

ipam induens in nullo ē mutatus. neq; ipsa natura ꝑm substantiā ē mutata a filio dei assumpta. qz in similitudinē hoim factus ē alias non fuisset simil alijs hoibꝫ. nec ī eadem spē cum eis. Sed ipsa natura hūana assumpta a filio dei ⁊ in ipo filio dei alium habitū assumpsit q̄añ habuit. qz ī ipo immunis a peccato fuit. ⁊ tota pura ⁊ deo tota magna excellentia gratiaꝝ ⁊ ꝑm animā beata Anima eiꝰ xpi ꝺiuncta ꝟbo dei sp beata erat. Et hoc ē qđ dicit. Et habitu inuētus vt hō. Et attende hic q̄ hūana natura nō est ꝺiuncta filio dei accidentaliter sicut vestimentū hoi vt quidaz dixerūt ⁊ male. sed substantialiē sicut hūana natura inest substantialiter alijs hoibꝫ. Cū homo predicatus ō deo vt deus ē homo. ꝑdicat quid et non solū quō se hñs. Cū q̄uis deitas venerat ad nos vestita ⁊ calciata hūanitate tñ substantialiter ⁊ non accidentaliter ipsam assumpsit. Et sic patet secundū. ¶ Tercio ipsam xpi humilitatē narrat q̄tuz ad mortis crucis tolerantiam. ꝟ. Non solū xps se hūiliauit vt fieret hō. sed etiaz hūiliauit se meipm factus obediens vsq; ad mortē patri Job. vi. Descendi de celo nō vt faciam meū sed voluntatem eius. i. Vnde turpissima cō. e. Et nota q̄ hic non solū attestat xpi magne hūilitati. sed xpi magne caritati. Ro. v. Cōmendat suā caritatē deus in nobis qm̄ cum inimici essemus recōciliati sumus deo p mortem filii eius. i. Et sic patet tercium. ¶ Quarto vt fortius ad humilitatē animemur. subiungit hūilitatis xpi premium ⁊ exaltationē ꝟ. Propter qđ id est qz tm̄ se humiliauit ⁊ nascendo ⁊ moriendo ⁊ deus pater exaltauit illū in resurrectione dando illi immortalitatē ⁊ impassibilitatē. claritatē ⁊ agilitatē. ꝑs. De tor. in vi. bi. p. ex. caput. Hūilitas ergo claritatis ē meritum. claritas hūilitatis ē premium. Aug. Quid ergo ⁊ quantum hūilitas meretat hic oñdit. vt magis hāc appeteremus calcata iactantia. ⁊ hoc totū factum ē in forma serui. In forma eiꝰ dei sp fuit ⁊ semper erit claritas. Exaltauit ergo illū ꝑm humanam naturā q̄ gloriosior facta est in resurrectione. In qua eē diuina natura ꝑ victo altata ꝑm ostensionez qz tunc cepit sciri qđ erat. sic in assumptione infirmitatis dicitur anita qz nō apparuit qđ erat. Et nō solū exaltauit illū in se sed eē quantū alias creaturas. Et hoc ē. ⁊ dedit illi nomen qđ est super omne nomē. i. noticiā existentē sup omne nomen. qz vocatus ē deus. ⁊ hoc magis q̄tuz ad noticiam fidei. qz tunc notū est ipsum esse vez deū et vez esse filium dei. qđ nulli angelo vnq̄ ꝺcessum ē vt in eum crederet sicut in deuz. Ephe. i. Constituens eū ad dextram suaz in celestibꝫ. sup omnē principatum ⁊ potestatē ⁊ virtutem ⁊ dominationem. et omne nomen qđ nominat nō solum in hoc seculo sed etiam in futuro Alleluia. iij. Neq; eiꝰ nomen aliud ē sub celo datum hoibꝫ in q̄ oporteat nos saluos fieri Apē. v. Dignꝰ est agnus q̄ occisus est accipere. ꝟtutem ⁊ diuinitatem ⁊ sapiam et fortitudinem. Et hoc totum intelligendū est quantū ad cognitionem hoim. hoc etenim nomen et ad resurrectionē habuit. sed post resurrectionē in euidenti positum est qđ prius erat absconditū vt scirent hoies ⁊ demones Lucaꝝ dicit res fieri qñ innotescit. Qđ ergo accipione accepat dr ei donatum post resurrectionē ꝓpter manifestationem. Tale est ergo nomen dedit ei vt in nomine iesu qđ ē nomen pietatis et misericordie et salutis. omne genu flectat reuerentiam exhibēdo. celestium. i. angelorꝫ. terrestriuz. i. hominū et infernorꝫ. i. demonuz. De primo Apoc. vij. Et omnes angeli stabant in circuitu throni et seniorū et quatuor animaliuz et ceciderunt in ꝺspectu throni in facies suas De secundo Dañ. vij. Omnes ppli tribꝰ et lingue seruient ei. De tercio Marci. iij. Et spūs immundi cū illū videbant procidebant ei et clamabāt dicentes. Tu es filius dei. Et oīs lingua tā bonorꝫ q̄ malorꝫ cōfiteat volūtarie vel inuite. qz dñs iesus christus in gloria ē dei patris. i. sedet ad dextrā eius in gloria ē dei patris. i. sedet ad dextrā et manet in potioribꝫ bonis ps̄is. Apē. iij. Ego vici et sedi cum patre meo et hoc ꝑm qđ homo ilam ꝑm qđ deus sedet in gloria dei patris. id est eiusdem omnino glorie est cum deo patre. Et nota q̄ primum premium. id est exaltatio in claritate ⁊ immortalitate datum ē ei in resurrectione Secundū

vero ⁊ tercium scilicet noticia ⁊ reuerentia in ascensione. ⁊ sic patet quartum. ¶ Si cut euidēter apparet apostolus in tota hac epistola ad humilitatem nos inducere co natur. et quia vt dicit philosophꝰ sermones accipiendi sunt ꝑm materiam. iō de humilitate predicem⁹. Circa quam tria videmus. s. vnde causetur. q̄s sit magna virtus ⁊ quid habeat operari. ¶ Primo ergo videamus vnde humilitas in homine causetur. Causatur autem in homine ex homis consideratione ad perfectionem dei relati. Si quis enim consideret se ⁊ sua. ⁊ considerat maiestatem ⁊ perfectionem diuinam statim humiliabitur. Vnde. vi. Humilia tio tua in medio tui id est infra te. Est enim humilitas ꝑm aug. quidam intuitus ꝓprie conditionis relatus in deum ¶ Debet autem homo qui vult se humiliare quattuor considerare. s. ortum suum. conditionē nature sue. varium euentum fortune sue. ⁊ exitum suum ¶ Primo debet considerare ortum suum. quia ex luto fetido est formatus Gen. ij. Formauit deus hominez de limo terre. Job. xvij. Putredi dix. p. m. et ma. m. et soror m. ꝟ. Sic considerabat abraaz di. Gen. xviij. Loquar ad dn̄m. cum sim pul. ⁊ cinis. exemplum pauonis qui dū pedes respicit humiliatur. Voluit dominus ponere ventrem ante oculos vt semper poss set videre materiam sue humilitatis Ber. Quid superbis saccus stercorum et cibus vermium. Idem Memento vnde veneris ⁊ erubesce vbi es. et ingemisce. quo vadis ⁊ contremisce. Peccatores autem ex ortu suo superbiunt dicētes se ex nobili ꝓsapia oriri. Osee. ix. c. Gloria eorum a partu et ab vtero ⁊ a conceptu ¶ Secundo debz cōsiderare sue nature ꝓditionem que apparet quantum ad multa misera et depressa. Nā homo ꝑm corpus infinitis infirmitatibz et penalitatibz est subiectus. Esa. i. A planta pedis vsq̄ ad ꝟ. ca. non ē in eo sa. Vendicat enim totam vitam suam ab aliis creaturis ac ornatum. Natura enim melius ꝓuidit aliis animalibz q̄s homini ꝑm animam vt to multe subiacet ignorantie q⁹ ꝑm philosophum anima q̄n infundit corpori est sic tabula rasa in qua nihil ē scriptum. Acquirit aūt scientiam ꝑ exercitium ⁊ disciplinam. ⁊ tm̄ quantūcunq̄z quis studeat ad perfectuz scīe peruenire non ꝑt nec ad ꝑfectam cognitionem non solum creaturaz sed nec vnius creature. quis ꝓgnoscit animam vel angelū quis ꝓgnoscit virtutem stellaz ⁊ herbaz ⁊ lapidum ⁊ animalium. Legit de quodam philosopho q⁹ ad ꝓgnoscendum naturam apis. xxx. annis in deserto stetit. Eccī. vij. Dixi sapiens efficiar. ⁊ ipa longius recessit a me. Et quid plura. Seipm et naturā suam homo ignorat ⁊ medic⁹ qui alios curat seipm nescit sanare. Bern. Vulnera scīunt ⁊ seipsos nesciūt. Apo. iij. Nescis q⁹ tu es miser ⁊ miserabilis et cecus ⁊ pauper et nudus. Nec etiam ꝑt homo scire finem suum ⁊ q̄n ⁊ quō ⁊ vbi debeat mori. Eccī. ix. Nescit homo finē suum Quanta est etiam hominis ignorantia circa ꝓpriam salutem Omnes em̄ secte credunt in sua fide saluari. ⁊ vna secta cōdemnat aliam. Nec etiam quantumcunq̄z iusti⁹ ⁊ sanct⁹ certus est an sit in statu gr̄e ⁊ in amore dei. Eccī. ix. Sūt iusti atq̄z sapientes ⁊ opera eoꝝ ī manu dei ⁊ tm̄ nescit hō vtr̄z amore an odio dign⁹ sit Apostolus qui tant⁹ erat dicit. i. Coꝝ. iiij. Nihil mihi ꝓscius sum sed nō in hoc iustificatus sum. Itē quantū ad vtrūq̄z. s. tam corpus q̄z animā hō multe mutabilitati ⁊ varietati subiectus ē. Nam mō est sanus et statim infirmus. mō iuuenis ⁊ statim senex mō letus ⁊ statim tristis. mō viuus ⁊ statī mortuus Job. xiiij. Nunq̄z in eodem statu pmanet. ij. Re. xiij. Dēs morimur ⁊ quasi aque dilabimur in terrā. ¶ Tercio debet hō cōsiderare variū euentū fortune que q̄z sit piculosa ⁊ anxietate plena boe. in li. ij. d ꝓso. ꝓsa. ij. ostendit di. Hūc cōtinuū ludimus ludū. rotā volubili orbe versamus infima summis et sūma infimis mutare gaudemus. Vñ domina q̄ ducit rotam fortūe pingit cēca. q⁹ de nullo curat nec p̄ces alicuius audit vel fletus vt dic̄ boe. De hoc satis dictum est in principio precedentis sermonis de euangelio. ¶ Quarto debet homo considerare exitum suum ⁊ mortem Nullus ē em̄ qui non humiliet si ꝓsideret quō exiet d̄ mūdo. ⁊ quō corpus suū putrescet et a vermibz lacerabitur ⁊ quomō ꝑdet omnia. ⁊ ab omnib⁹ derelinquet et recōdētur sub terra vt res fetida ⁊ deformis Die

remie.xxij. Sepultura asini sepelietur putrefactus ⁊ proiectus extra portas hierlm. Omne animal ꝺz aliquaꝺ vilitatē in morte. preter hominem. Hec ergo si homo consideraret maxime humiliaret. Et sic patet primum ¶ Secundo videam⁹ quō humilitas ē magna virt⁹ cuius magnitudo atq; perfectio ex quattuor declaratur. s. ex sui cōmunitate. ex sui electione. ex sui cōmendatione. ⁊ ex sui operatione ¶ Primo eius pfectio apparet ex sui communitate. qz omnis res tanto melior ē quanto se magis cōmunicat. qz ꝑm dionisiuꝫ bonū est suiipsius cōmunicatiuum. Ulñ inter corporalia lux est nobilior ⁊ ideo magis se diffundit quia superiora ⁊ inferiora illuminat Et de⁹ est optimum ⁊ perfectū bonum ⁊ super omnia se cōmunicat ⁊ suam bonitatem diffundit. quia omnia per ipm facta sunt. Jo. i. Aug. Deꝰ ē vbiq; ps. Nec ē qui se abscō. a ca. e. Humilitas ꝺo ⁊ caritas magis se diffundunt q; aliqua virtus. ⁊ iō perfectiores alijs sūt. qz in creatore ⁊ creaturis in angelis ⁊ hominibꝰ in celo ⁊ in terra inueniunt. ps. Humilia respicit ī celo ⁊ in terra. Et qz omnis creatura preter dyabolum ⁊ peccatorem humiliantē suo modo ꝓseruat in eo. s. qꝺ suo creatori ad nutum obedit. Baruth. iij. Stelle vocate sunt ⁊ dixerunt assum⁹ ⁊ luxerunt cū iocunditate ei qui fecit illas. Psal. Ignis grando nix glacies spiritus procellarꝫ q̄ faciuot ꝺo. eius. Similiter omnis creatura caritatem ostendit in eo. s. qꝺ bonum suū communicat homini. Solus auarus abscōdit bona dñi sui. ⁊ iō merito auferentur ab eo. Luce. xix. Ecce mna tua quam habui repositam in sudario. Et sequit. Auferte ab eo mnam. Alie autez virtutes preter has duas non inueniunt in celo neq; in beatis. scz fides. spes. prudentia iusticia. temperantia fortitudo. ꝑm actus q̄s hic habent. ¶ Secundo apparet eius bonitas ex eius electione. Nam omnes pfecti viri eam pre omnibus elegerunt. Nam patres veteris testa. ⁊ noui humilitatem totis viribus sunt amplexati. vt abraam moyses dauid ⁊ ceteri. De abraam. Geñ. xviij. Loquar ad dominum meum cum sim pul. et cinis. De moyse. Hebre. xi. c. Fide moyses grandis effectus negauit se filium filie pharaonis magis eligens affligi pro populo dei q̄ temporalis peccati habere iocunditatem. maiores divicias estimans thesauro egiptiorum improperium christi. Potius enim elegit cōtēni ⁊ oues custodire q̄ esse magnus baro in curia pharaonis. De dauid. ij. Regum xvij. Dauid sedens in kathedra. sapientissimus princeps inter tres. ipse est quasi teñerrimus ligni vermiculus. Similiter omnes sancti noui testa. humilitati fortissime inseruerunt. scz beata maria. Luce. i. Ecce ancilla domini. Johā. baptista. Johannis. i. Non sum dig. vt sol. coꝛ. cal. e. Et omnes apostoli. Luce. xxij. Reges gentium dominantur eoꝝ Et sequitur. Non sic erit inter vos. sed qui maior ē in vobis. fiat sic minor. Denicq; ipe filius dei maxime se humiliauit. vt patet in presenti epistola Matthei. Discite a me quia mitis sum ⁊ humil coꝛde. Unde dicit aug. Non dicit. Discite a me mundum fabricare. mortuos suscitare. demonia eiscere. sed qz mitis sum ⁊ humilis coꝛde. In omni enim opere xpi apparet magna eius humilitas. Nam humilez matrem elegit. ⁊ reputari voluit filius humili patris. s. cuiusdam senis carpentarij. humilem lectum. s. presepe. humilem domum. s. diuersoꝝ habuit. humile iumentum. s. asinum equitauit. humiles discipulos elegit. s. piscatores. humile ministerium exercuit dum pedes lauit. humilem ⁊ despectissimam mortem elegit et humilem sepulturam vtpote alienam. Et denicq; post mortē descendit ad inferos in quo magna eius humilitas cōmendat ¶ Tercio apparet eius bonitas ex eius cōmendatione. qz scriptura sacra q̄ mentiri nō pt ⁊ omnes sancti doctoꝝ eā mirabiliter ac multipliciter ꝓmendauit. Aug. Humilitas tota pene disciplina xpiana ē. Ulñ bern. Nulla splendidior gemma in toto ornatu sūmi pontificis q̄ humilitas ¶ Quarto apparet eius bonitas ex suis vtuosa operatione. Res enim quanto melioꝝ ē. tanto nobiliorē habet operationē. Bz humilitas habz mirabilia opari vt ꝓsequ ter patebit. Et sic patet secundū ¶ Tercio videamus de vt uosa humilitatis opatiōe et bona. Habz enim duodecim efficere mirabilia opa vtuosa Primū ē qz ipa tumorem bz sanare humanū. q̄ cā ꝓditiōis fuit aug.

Medicina timoris hominis est humilitas Gre. Argumentū redemptionis nre inuenta est humilitas. Omnis enim cura p ptra/rium tetet fieri. q2 ptraria ptrarijs curant. Et iō quia causa perditionis salutis fuit superbia cā reparationis salutis debuit esse humilitas. ¶ Secundū est q2 ipsa facit deum oculo misericordie respicere peccatorē. Esa. lxvi. Ad quem respiciam nisi ad pauperculū ⁊ contritum spīm ⁊ trementem sermones meos. Obiectum essū visus est color ⁊ iō nihil nisi lucidum ⁊ coloratū videri potest. Color autem virtutū est humilitas et iō sine humilitate nullus a deo respicit oculo misericordie. Beatā virginē maxime respexit deus q2 hoc colore hūilitatis maxīe colorata fuit Luce. i. Quia respexit humanitatis. ¶ Tertiū q2 ipsa oratione facit deo acceptam ⁊ eā ab eo exaudiri Judith. ix. Humiliū ⁊ māsue/torū spūs placuit deprecatio Gre. Est creatoris nō ad recipiendum fletus humilium misericordie sinus. Exemplū de publicano ⁊ phariseo. Nam publicanus p humilitatez fuit iustificatus. ⁊ phariseus ex superbia cō/demnatus. Luce. viij. Descendit hic iustificatus in domum suā ab illo. Humilitas essū facit orationem in ospectu dei introire. Eccli. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrat. Petitio autem q̄ non porrigit corā papa nunq̄ ab eo exaudit. Sic est de oratione coram deo ¶ Quartum est q2 liberat boiez a periculis Psal. Humiliatus sum ⁊ liberatum me. iij. Reg. xxi. Nōne vidisti achab humiliatum corā me propter qd̄ non inducaz malum ī diebus suis. Ubi dicit gre. Si humilitas tūs placuit in reprobo. quantum placebit in electo Aug. Hūilitas custodit ī oīi tribulatione vt non crepet mens in fornace q̄ non tumet vento superbie Jō castanea facit strepitum in igne. q2 sub cortice cōtinet ventum. Exemplum dauid qui ait. i. Reg. xxiij. Quem psequeris rex israel. quem psequeris? canem mortuū psequeris ⁊ pulicem viuum. Et q2 sic se humiliauit. iō de manu saul ⁊ oīm inimicorum suorum ⁊ d̄ oīi angustia eum liberauit. ij. Reg. iiij. Viuit dūs qui eruit animam meā de omni angustia Humilitas essū facit boiem in imo iacere. Jacenti aūt in imo pauca ptcula pūt pungere. ⁊ paruū casum pt facere. ¶ Quātum est q2 exaltat boiem valde. i. Re. xv. Nōne cum paul⁹ esses in oculis tuis caput in tribubus israel effectus es Imo humilitas est mensura exaltationis vt q̄tum quis se humiliat tūs exaltet. Exemplum in xpo. beata maria. iohanne baptista ⁊ paulo. Nam xps sup oēs est exaltatus. q2 super oēs se humiliauit ⁊ post christū beata vgo maria. De qua aug. dicit p propter sui humilitatez est mr dūs electa. Luc. i. Quia respexit humanitatem. Jobes vo bap. q2 post hos plus oibus se humiliauit. dum dixit nō sum dignus vt sol. cor. cal. eius. s. xpi. iō pre oībus xps eum cōmendauit. Mat. xi. Inter natos mulierum non surrexit maior. io. bap. Et crisost. di. Nō in nullo vnq̄ ope tūs meruit io. bap. sicut in hac humilitate quem cum iudei vellent p xpo recipere dixit. Non sum dignus calciamenta. Paulus vo q2 dixit se minimū apostolorum. ⁊ dixit se nō dignum vocari apostolum. Jō per excellentiaz ecclesia vocat eum apostolū. Job. v. Qui ponit humiles in sublime. ¶ Sexto facit hominez dei gratia susceptiuum. Ja. iiij. Deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam Est essū humilitas fons per quem aqueductus p quez venit gratia dei ad hominem. Et iō ait fluenta gratie tanto tempore defuerunt q2 nondum interuenerat aqueductus. Et vocat aqueductum humilitatem marie. Superbus autem est plenus vento vane glorie. ⁊ recipere dei gratiam nō potest. Sed humilis est totus in sui reputatione vacuus. ¶ Septimo facit dei sapientiam in corde humilis habitare Prouerbiorū. Ubi hūilitas ibi sapia. Ptolomeus. Inter sapientes ille sapientior est. qui humilior existit Bernardus Humilitas clauis est scientie Humilitas enim facit amicum dei. amicis autem secreta reuelantur. Et iō deus humilibus sua secreta reuelat. q̄ faciunt ipos sapientes Matth. xi. Cōfiteor tibi. pr̄e. et terre. q2 abscondisti hec a sap. ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea parvulis. i. humilibus. Et per hunc modum fuerunt sapientes omnes. p̄phete ⁊ sancti. Beatus ergo gregorius di. q̄ sacra scriptura ē quoddam pelagus in q̄ elephas natat. ⁊ agnus pedicat Superbus essū super pelagus scripture natat ⁊ nihil intelligit. Humilitas aūt tangit pfundū intellectus scripture Unde boeci⁹ di. q̄ sapiētia vel phia

apparuit sibi in specie cuiusdam vñe. q̃ mõ sese ad mensuram .ois cohibebat. mõ summi cacuminis vñice celum tangere videbatur. q̃ vum caput altius extulisset ipsum eẽ celum penetrabat. ℣ Per humilitatẽ eñ sapientia ad mensuram hoĩm se restringit. ⁊ per superbiam caput extollit. ℣ Octauum est qz recupat caritatem ⁊ nutrit eaz Gre. Sola vtus hũilitatis ẽ repatio caritatis lese. Crisõ. Nutrix dilectionis est humilitas mater odij est superbia. Humilitas eñ facẽ hoĩem subire sacramenta ecclesie per q̃ caritas amissa ⁊ lesa repatur. Sic repauit eaz paulus qui ait. Act. ix. Dñe quid me vis facere? ⁊ surgens baptisatus est. ℣ Nonũ ẽ q̃ pseruat anime bona Gre. Perit omne q̃ agit si non solicite in humilitate custoditur Idẽ. Qui sine hũilitate ceteras virtutes ꝓgregat quasi puluerez in ventũ portat. Aug. Cogitas magnam fabricã construere celsitudinis. de fundamento cogita hũilitatis. Hũilitas enim est dom⁹ dei in qua deus manet In domo aũt dei sic in domo pseruant Aug. Excelsus es dñe ⁊ humiles corde sunt dom⁹ tue. Ideo in demonibꝫ ⁊ primis parentibꝫ bona gratie nõ sunt pseruata, qz in humilitate non manserunt. ℣ Decimum ẽ qz facit hominẽ pacifice cõuersari. qz sicut inter superbos sp iurgia sũt. vt dr. Prouer. xiij. Sic per locũ a ptrarijs inter hũiles est ipsa sancta pax. ⁊ per cõsequens nihil ita facit hoĩem deo ⁊ hominibꝫ placere sicut humilitas Piero. Nihil ẽ q̃ ita nos deo ⁊ hoĩbꝫ gratos faciat q̃z si merito magni humilitate sim⁹ infimi. Ber. In alto nõ altum sapere sed humilibꝫ psentire nihil deo carius et rarius apud homines. ℣ Undecimũ est qz facit hominem vincere dyabolum ⁊ eius figmenta Unde in vitas patrum legit q̃ dyabolus dixit scõ macario Sola hũilitas tua me vincit Humilitas enim dyabolo ptrariatur directe. nihil aũt destruitur nisi p suum ptrariũ. vt ignis per aquam ⁊ tenebre p lucẽ ℣ Duodecimũ est qz ducit hominem ad gloriã celi. Job. xxij. c. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Matb. xviij. Nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut parulꝰ non intrabitis in regnum celorũ Humilitas eñ facit deum habitare in anima qui est vita beata animaz sanctaz vt dicit aug. Ad quam nos pducat dñs noster iesus xp̃s marie filius cum patre et spiritu sancto vn⁹ de⁹ in trinitate pfecta p infinita secula seculoz Amen.

℣ Pñica resurrectionis domini nostri iesu xp̃i de euangelio. Sermo xlv.

Maria magdalena ⁊ maria iacobi ⁊ salome emerunt aromata vt veniẽtes vngerent iesum Mar. xvi. In euangelio hodierno quatuor notanẽt. Primum est mulierꝫ obsequium ⁊ deuotio oposita. In principio euãgelium ⁊ deuotio opposita. Secundum ẽ angelorꝫ ministerium ⁊ apparitio gloriosa ibi. Et introeuntes in monumentũ viderunt in dextris iuuenem sedentem coopertũ stola candida. Tertiũ est angelicum colloquiũ ⁊ resurrectionis xp̃i affirmatio seriosa ibi Qui dixit illis. Nolite expauescere Jesũ queritis nazarenũ crucifixum Surrexit non ẽ hic. Quartum ẽ promulgãdo de resurrectionis mandatũ ⁊ iussio fructuosa ibi. Sed ite dicite discipulis eius et petro. sup. qz dñs surrexit. qz precedet vos in galileam ℣ Primo ergo ponitur istaz mulierꝫ obsequium ⁊ deuotio opposita. qz valde mane surrexerũt. ⁊ cum vnguentis aromaticis ad sepulcrũ venerunt vt vngerẽt corpus iesu. Circa hoc primum membꝫ quatuor psideranda occurrunt. Primo de diuersitate euangelistarꝫ. Secundo de grauitate eorꝫ que in resurrectione legunt. Tertio de commendatione istaz mulierꝫ. Quarto de moralitate ⁊ significatione earꝫ Circa primum. s. differentiã euangelistarũ notat q̃ matheus vnum angelũ dicit apparuisse mulieribꝫ istis Ait enim Angelus dñi de ce. Idem dicit mar. vt hic patet qz vidit de ce. Idem dicit mar. vt hic patet qz viderunt iuuenẽ sedentem a dextris. Johannes vo ⁊ lucas scribunt fuisse duos angelos in albis sedentes Ait enim iohannes, vidit duos ãgelos in albis sedẽtes. vnũ ad caput ⁊ vnum ad pedes. Lucas vo ait. Ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. Ad qđ dicendum q̃ in reuerita te duo fuerunt vel plures. vt io. et lu. scribunt. Ideo matheus et marcus vnum angelum fuisse scribunt. Frez iohannes videtur dicere q̃

dñe iste non intrauerunt monumentū Ait
eñ. Dum ergo fleret inclinauit se et pspexit
in monumentū. Marcus aūt et omnes alij
dicunt q intrauerunt. Ait eñ marc⁹. Et in
troeuntes in monumentū Ad qđ dicendū
q accipiendo ꝑprie monumentuz. s. ꝑ illo
lapide magno in q̄ corpus xp̄i sepultū fuit
non intrauerunt vt iob. dicit. Sed accipi
endo large sepulcr ꝑ quodaz circuitu mu
rato circa sepulcr. sic intrauerit vt dic̄ mar.
et alij euangeliste. Itez lucas dicit q ange
li stabant. Ait eñ. Ecce duo viri steterunt
secus illas. Johes vo dicit q angeli sede
bant. Ait eñ iohes. Vidit duos angelos
in albis sedentes. Ad qđ dicendū q ange
li sedebant vt iob. scribit. sed ad aduentuz
dñaz surrexerūt. qđ lucas scribit Itē mar
cus dicit. Maria magdalene et maria iaco
bi. s. mater et salome. s. filia et mater filiozuz
zebedei due sozores vginis marie. Lucas
aūt dicit. Erat aūt maria magdalene et io
banna. et maria iacobi. q̄ iohanna fuit vxoz
cuze ꝓcuratoris herodis. Ad qđ dicendū
q multe alie dñe venerunt cum istis tribo
marijs ad monumentū ad corpus xp̄i vn
guendū vt lucas scribit. inter quas fuit io
banna predicta. Sz q tres marie fuerunt
principales. iō solum ipse nominant a mar
co. Quia vo predicta iohanna venerabil
dña erat. iō etiam ipsa a luca nominat vt
dictum ē. Itez marcus di. q iste due dñe
venerunt de mane. vt in hoc euangelio pa
ret. Matheus aūt dicit sic. Vespe aūt sab
bati venit maria magdalene et alia maria vi
dere sepulcr. Ad qđ dicendum q iste dñe
feria sexta sepulto dño notauerūt sepulcr.
vt mat. pnl. c. Et redeuntes hierm paue
runt aromata et vnguenta preciosa q̄ habe
bant ꝑseruare corp⁹ fetore et facere ipm re
quiescere Sabbato aūt ꝑm mandatum legis
Prima aūt sabbati q̄ modo est dñica. val
de tempestiue. qđ iohannes dic̄ qđ fuit añ
lucē. Idem dicit lucas. Marcus aūt dicit
q q̄n iam puenerunt ad sepulcr erat ortus
sol. i. illa ps orientis vbi sol oritur incipie
bat albescere. qđ est signuz q sol sit ort⁹ qđ
vocat diluculū qđ est mediū inter diem et
noctem in q̄ xp̄s resurrexit. ps. Exurgaz di
luculo. Qđ ergo iohes et lucas dicunt. añ
lucem et cum tenebre essent. marcus deter
minat et dicit. Valde mane q̄n sol incipie
bat albescere. illam partem orientis. qđ di
luculum nominat et videt adhuc nox. Sic
ergo iste dñe ante diez surrexerunt. et cum
iam pueniss̄ent ad sepulcr erat diluculum
q aūt matheus dic̄ sic est intelligendū ꝑm
aug. qui dicit q matheus nomine vespe no
ctē significat a pte totuz denominans. Est
eñ ibi synodoches. Est eñ sensus. Vespe
autem sabbati. i. nocte sabbati. q̄ lucescit in
prima sabbati. i. terminat ad primam diez
sabbati q̄ modo est dñica. venit maria mag
dalene. Judei enim omnem diem vocant
sabbatuz. s. prima sabbati. secunda sabbati
et sic de alijs. Romani vo vocabant dies a
planetis. s. diem solis a sole. diez lune a lu
na. diem martis. a marte. et sic d̄, alijs. quos
etiam vsq̄ mō nos sequimur excepto q di
em solis vocam⁹ dñicaz. Ecclesia aūt vocat
dies ferias, vt feria secunda. feria tercia fe
ria quarta et sic de alijs preter sabbatū et do
minicam die. Et sic patz differentia euāge
listaz. Circa. ij. s. ꝑgruitatem eoz q̄ in re
surrectione legunt nota quattuor. Pri
mū q ꝑgruuz fuit et decens ipsum mane sur
gere et diluculo. qz eius resurrectio noctez
mortis insimul terminauit. et diem gē et
glorie inchoauit. et iō a resurrectione xp̄i et
citra nox precedit diez. sed primo dies no
ctē precedebat. qz omnia inceperunt a die
gē. et terminata sunt ad noctem culpe. mū
dus ec̄ a die incepit et desijt in noctē Gen̄.
i. c. Factum ē vespe et mane dies vnus. In
resurrectione aūt xp̄i omnia de tenebris ad
lucem transierunt ad gloriam peruentura.
Secundo ꝑgruū fuit tercia die resurge
re ad ostendendū q ꝑ sicut in ternario nume
ro omnia de⁹ ꝑfecit. ita in xp̄i resurrectione
oia deus ꝑfecit. vel fuerunt ꝑfecta et de imp
fectione ad ꝑfectionē deducta. Nam in tri
nitate deus ē ꝑfectus. Numerus ec̄ angelo
rum ternario yerarchiaz et ordinū ē ꝑfect⁹
et ꝑstitut⁹. Totum ec̄ vniuersum tres ptes
ptinet ex quibz ꝑficit et ꝑpletur. s. celū mū
dum et infernū. Celum ec̄ in tria diuidit. s.
celū empireū cristallinū. et sidereū. Infer
nus similiter diuidit in tres dom⁹. s. infer
nū purgatoriū et limbū pueroz. Item oīs
creatura in tria diuidit. qz aut ē pure spūal

vt angelus. aut pure corpalis. vt elemēta. aut ex vtroq; cōposita vt hō. Item aīa hz tres potēias. ad sui pfectionē. s. intellectuz voluntatem ꝛ memoriam. ꝛ p tres vtutes facto iungit deo. s. per fidem spem ꝛ caritatē Similiter omne corp⁹ ꝓsistit in tribo. s. lōgo lato ꝛ pfundo. Itē omne tps in tria diuiditur. s. in pīs. preteritum ꝛ futuꝝ. Itez pnīa p quam anima repat ad vitaz in tribo ꝓsistit. s. in ꝓtritione cordis. ꝓfessione oris. ꝛ satisfactione op⁹is. Cum igitur oīm perfectio in ternario numero ꝓsistit ꝛ oīa fuerint per pcīm deordinata. decens fuit q̄ xp̄i resurrectio in ternario pficeret. cum p ipsam oīa sint reordinata ꝛ ad pfectionē reducta. Nam p ipsam de⁹ ē glorificatus. angelica natura repata ꝛ restaurata. humana vo natura ē exaltata ꝛ reintegrata. ꝛ breuiter omnis creatura renouabit ꝛ liberabit a fuitute corruptionis p xp̄i resurrectionem Propter q̄d dī. ap̄ls ad. Ro. viij. Nd̄ omnis creatura ingemiscit ꝛ pturit vsq; adhuc expectans redemptionem filtoꝝ dei. Et ideo xp̄i resurrectio debuit in ternario perpetrari p quem oīm pfectio designat. Cūm enaz p̄bs dicit q̄ per hunc numeꝝ. s. ternarium adhibuim⁹ nos magnificare deum omnipotentē supereminentē. ꝓprietatibo rez creaturarū. Tercio ꝓgruū fuit vt in resurrectione xp̄i tria simul ꝓcurrerent. s. xp̄s resurgens ꝛ hūanaz naturam liberans. angelus resurrectionem affirmans. ꝛ mulier nunciuz bonum portans. Nam in pditione hūane nature tria p ꝓtrarium fuerūt. s. dyabolus suggerens. mulier nuncians viro. ꝛ vir comedens ꝛ naturā hūanaz corrumpens. Quia ergo xp̄s in sua resurrectione hūanaz naturam repauit ꝓgruū fuit q̄ ibi fuerit xp̄s hō resurgens ꝛ naturam hūanaz liberans. ꝛ angelus bonam resurrectionē affirmans. et femina sancta nunciuz ferens. q̄ oīs curatio fit per ꝓtrariū. q̄ autoritate medicoꝝ. ꝓtraria ꝓtrarijs curant ¶ Quarto ꝓgruū fuit vt hodie xp̄s quilibet quilibet appareret. q̄s quilibet vices sacerdos i missa quinquies se ostens ad pl̄m representat. Primo eīm apparuit marie magdalene ad sepulcz remanenti et flenti. Jo. xx. Secundo ipsi et alijs dñabo redeūnbo a sepulcro vt patz. Math. xxviij Circa q̄d intelligendū nota q̄ aut ex euangelistis colligit ꝛ vt aug. di. de ꝓsensu euāgelistaꝝ. maria magdalena ꝛ alie marie bis viderunt angelos. ꝛ eis locute sunt. Primo eīs venerunt tempestiue ad monumentum ꝛ viderunt duos angelos ꝛ statim cucurrerūt discipulis nunciare. vt di. marie us ꝛ mar. Secūdo q̄n cum discipul' redierunt ad monumentū ꝛ tunc recedentibo discipulis angeli iterꝝ eis locuti sunt vt di. lu. et io. Similiter iesus appuit bis mulierbo primo marie mag. q̄n secunda vice vit ad monumentū cum alijs marijs ꝛ aplis. ꝛ recedentibo apostolis ꝛ alijs marijs ipsa remāsit ad monumentū fozis plozans ꝛ vidit ie sum in specie ozulani. vt dē Jo. xx. Secūdo magdalene ꝛ alijs marijs recedentibus secundo a sepulcro q̄n accesserunt et tenuerunt pedes eius. vt di. math. Maria enim magdalena postq̄ vidit iesum in specie ozulani cucurrit post alias marias ꝛ inuenit eas in via. ꝛ dum essent oēs simul iesus apparuit eis vt dictū est. Tercio petro sed nō scitur vbi. Lu. xxiiij. Et hoc signat sacerdos dū vult se ad pl̄m ꝛ nō dicit dñs vobiscū. sed silenter ꝛ plane dic̄. ozate p me. Quarto duobz discipulis euntibo in emaus. Luce. xxiiij. Quinto oībo discipulis in absentia thome Jo. xx. Et signat q̄ quilibet debemus hodie ꝛ in omni die dñica apparere. ꝛ in prima in qua missa celebrat. in tercia in nona. in vespis ꝛ in ꝓpletorio ad regratiandum deo p quinq; maximis beneficijs q̄a deo recepim⁹. ¶ Primo g̃ debem⁹ deo regratiari p bono nature. q̄ nos ad imaginem suam creauit. ꝛ hoc signat pīa. Secūdo p bono fortune. q̄ tam diligenter nos gubernat ꝛ regit vt oīa pdib⁹ nostris subiecerit. ꝛ hoc signat tercia. Tercio p bono gratie. q̄ ita carissime nos redemit. ꝛ hoc signat nona. quia in nona xp̄s mortuus fuit Quarto p bono glozie. q̄ in fine vite nobis dare eternam glozīā paratus ē. ꝛ hoc signant vespere. Quinto p bono resurrectionis gloziose. q̄ in fine seculi resuscitabit nos amplius mozituros. ꝛ hoc signat cōpletorium vltra q̄d amplius nihil extat. ¶ Circa tercium. s. circa ꝓmendationez istaꝝ dñarum nota q̄ iste dñe a sex salubriter ꝓmendant ¶ Primo a xa amicicia. q̄ in vita sanctorum bant xp̄m ministrantes ei de facultatibus

suis ⁊ in morte fuerunt iuxta crucem. ⁊ post mortem uenerunt ad sepulcr eius corp⁹ unguere cupientes. Prouer. xvij. Omni tpe diligit qui amicus ē. Amicicia mundi ē solum in vita ⁊ solū circa ꝓspera ꝓsistit. Ecc̄i vi. Est amicus socius mense ⁊ non ꝑmanz in tpe necessitatis ¶ Secundo cōmendantur ab eximia religione. qz cum tm̄ diligerent xp̄m tam in vita q̄z in morte tm̄ ꝓpter custodiam sabbati non mouerunt se a hierusalem in sabbato sancto. vt legez dn̄i custodirent. Vade ⁊ tu fac similiter vt ꝓpter nullius timorem vel amorem p̄tereas legē dei. Sed deu hodie. qz ꝓpter vnum denarium lex dn̄i p̄teriit ⁊ plus timet ⁊ amatur hō q̄z deus ¶ Tercio ꝓmendant a solicitudine magna. qz valde mane surrexerunt ad corpus dn̄i reuisenduz ⁊ inungendū. Sic nos tempestiue ad corpus xp̄i videndum surgere debem⁹. ps. Surgite postq̄z sederitis q̄ manducatis panem doloris Epḥe. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit te xp̄s Mich. vi. Indicabo tibi o hō quid sit bonum et quid dn̄s requirat a te. nisi facere iudiciū et diligere misericordiam ⁊ solicitū ambulare cum deo tuo. ¶ Quarto ꝓmendantur ab honestate mutua. qz nō vna sola sed multe simul iuerūt. Eccl. iiij. Ve soli qz cum ceciderit non hz subleuantem se. Quia susanna mansit ī pudicicio sola. fuit cōfusa ⁊ ꝓdēnata ad mortē Nunq̄z mulier alicuius valoris sola inter cedere vel stare deberet. ¶ Quinto cōmendant ab intentione recta. qz iuerunt vngere iesum. Jesum em̄ inungim⁹. qñ in bonis operibz q̄ exercem⁹ bonam intentionem habemus vt. s. ea faciam⁹ ad dei honorem ⁊ ꝓximi edificationē. Matḥ. vi. Tu a ūt cum ieiunas vnge caput tuum. i. xp̄m. Propterea ille quinq̄z v̄gines non intrauerūt ad nuptias qz non habuerunt oleum in lāpadibz. i. bonaz intentionem in opib⁹. Ut dicit aug. Et iō lampades eaz sunt extincte. qz ignis spūs sancti non p̄t ardere in operib⁹ mala intentione factis. Bona g̈ intentione debem⁹ ad ecclesiam ire. s. vt vngam⁹ corpus iesu ⁊ non vt videamus vel videamur sicut multi ⁊ multe faciunt. ¶ Tercio cōmendant a locutione honesta. qz nō vana nec detractoria loquebant. sed dicebāt.

Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumenti vt. s. possim⁹ vngere corpus iesu. Quicunq̄z enim loquitur de deo, de⁹ est cū eo. Matḥ. xviij. Ubi duo vel tres ꝓgregati fuerint in nomine meo ibi sum ego ī medio eoz Quia hodie duo discipuli loquebant de iesu apparuit illis iesus. Lu. xxiij. Et qz iste dñe loquebant de amotione lapidis vt vngerent corpus iesu apparuit illi angelus ⁊ compleuit desiderium eaz lapidem amouendo. Prouer. x. Desideriū tuum iustis dabit Loquamur et nos de iesu vt amoueat lapidem. i. duriciez a corde nostro. vt possim⁹ vngere corpus iesu. i. opa pietatis in christi membra exercere Matḥ. xxj. Q̄d uni ex minimis meis fecistis mihi. ¶ Circa quartum. s. circa significationē istaz dominaz nota q̄ tres marie tres amaritudines signant. quas hō querens xp̄m debet habere Maria enim interpretat amarum mare. Prima amaritudo debet eē de peccatis cōmissis. Secunda de bonis ꝓditis. Tercia de pēnis incursis. qz priuat⁹ est eterna hereditate. ⁊ eternis supplicijs ōpu tatis. Vel debet habere tres amaritudines. scz de peccatis cogitatis locutis ⁊ operatis ¶ Tres pixides signant trinitatem trine substantie q̄ fuit in christo. s. anima corpus et deitas. in quib⁹ fides nostra ꝓsistit. quaz querens deū habere debet in pixide cordis sui. ⁊ debet eum portare tanq̄z pixidē. ī manibz qz debet eam ꝓpera manifestare. Ja. ij. Ostende mihi fidem tuam sine operib⁹. et ego ostendam tibi fidem meam ex opib⁹ ¶ Tria vnguenta in pixidibus significant tres amores q̄s querens deum debet habere secum. Prim⁹ est amor dei qui p amorē marie magdalene significat. que maxime ⁊ sup omnia deum dilexit Secund⁹ ē amor proprie salutis. qui p vnguentum marie iacobi designat. qui tunc est qñ anima regit corp⁹ ⁊ mundum supplantat ⁊ vicia ⁊ peccata. Jacob enim supplantator dr. Tercius est amor ꝓximi qui p vnguentū marie salome designatur. qui tunc est qñ hō habz cor amaz in miserijs peccatoz ⁊ proximorum. Salum enim idem est q̄ amaz vel amaritudo. ij. Coz. x. Quis infirmat ⁊ ego non infirmor. quis scandalisatur ⁊ ego nō vror. Vel tria vnguenta sunt fides spes ⁊ caritas

quibꝫ dñs oleo leticie ꝛ oñi gratia vnctus ꝓiungitur aie. ꝛ ipsam eodem oleo leticie ꝛ omnis gre ꝛ virtutis vngit. Qui ergo vult videre xpm resuscitatū ꝛ glorioſuꝫ hec oīa ferat secum sed nō querat eum in sepulcro. qz ibi non fuit inuentus. Lu. xxiiij. Quid q̄ vitis viuentē cum mortuis Sepulcz deal batum ē mundus iste. qui aſſoris ſpecioſus apparet sed intus ē plen⁹ ossibꝫ pungitiuis ꝛ oñi spurcicia. Recedam⁹ ergo de sepul/cro mundi ꝛ xps occurret nobis sicut istis mulieribꝫ fugientibꝫ de sepulcro occurrit ꝛ dixit. Auete. Matb. xxviij. Que tunc ac/cesserunt ꝛ tenuerunt pedes ei⁹. Et sic pa/tet primū ¶ Secundo ponit angelorꝫ mi/nisterium ꝛ apparitio glorioſa. qz introeun/tes in monumentū. i. in ambitū muratum circa sepulcz. viderūt iuuenem sedentē su/per sepulcz ad dextram partez coopertum stola candida ¶ In quibꝫ vbis quattuor notant. ¶ Primo essi etas resurgentium designat. qz angeli in etate iuuenili a ppa/ruerunt in qua xps resurrexit. in qua etiam omnes resurgem⁹. Epbe. iiij. Donec occur/ramus oēs in vir perfectū in mensurā eta/tis plenitudinis xpi ¶ Secundo designat pennis glozia resurgentium qz sedentez in dextris viderunt p dextram aūt beata futu/ra vita. p sinistram aūt pñs seculū designa/tur ¶ Tercio designat claritas corpm glo/rioſoz qz in veste fulgenti et stola candida coopertū iuuenē viderunt. q̄ vestis fulgēs ꝛ stola candida. nihil aliud fuit nisi quidaꝫ fulgor glorie ꝛ claritas luminis. Ex abun/dantia essi glorie anime redundabit quidā splendor in corp⁹ sole clarior ꝛ delectabilis ad videndum. Matb. xiij. Fulgebunt iu/sti sic sol ꝛc. ¶ Quarto designat differen/tia resurgentiū. qz vt di. matb. erat aūt aspe/ctus ei⁹ sic fulgor. ꝛ vestimentuꝫ eius sicut nix. xps essi glorioſus ꝛ splendēs apparebit iustis ꝛ bonis in iudicio, malis aūt terribil ꝛ formidoloſus ꝓpter qđ dicent montibus opite nos a facie ire agni sedentis ī throno Apoc. iiij. Et sic patet secundum ¶ Tercio ponit angelicū colloquiū. et resurrectionis affirmatio serioſa. In colloqo aūt magna clemencia demonstrat. Et hoc est qđ dixit. Nolite expauescere ſz iudei timeant. Vos autem q̄ fertis. vngenta precioſa. s. virtutes ꝛ opa bona que xpo in vita ꝛ in morte obse/cute fuistis. q̄ veraciter ipm queritis ꝛ de/uote. nolite timere. qz timor nō est in carita/te. sed pfecta caritas foris mittit timorez. i. te. sed pfecta caritas foris mittit timorez. i. Jo. iiij. Vos aūt perfectaz caritatē ad xpm habentes. ꝛ iō nolite timere. Sed timeāt iu/dei qui xpm occiderunt. timeāt pagani q̄ ipsum non credunt. timeant mali xpiani q̄ ipm quotidie factis negant ꝛ ipsum iterum crucifigunt. Vos aūt q̄ queritis iesum na/zarenum. i. saluatorez floridū oñi flore vir/tutum. iesus essi saluator nazaren⁹ floridus interpretat. crucifixum p salute hoim. noli te timere. In affirmatione vero resurrectio/nis firma vitas eluceſcit. qz surrexit non ē hic. Ubi duo ꝓsideranda occurrunt. s. re/surrectionis ꝓbatio ꝛ resurrectionis mod⁹. ¶ Circa primū. s. resurrectionis ꝓbationē dupliciter ꝓcedam⁹. Primo infringamus rationē iudeoꝝ ꝛ dictum q̄ dicunt p vigi/li custodibꝫ dormientibꝫ furati sunt cor/pus xpi. ꝛ dixerunt ipsuꝫ resurrexisse, ꝛ hic error vsqz in pñs marcescit in cordibus iu/deoꝝ. qui error habuit ortum vt patz ma/thei vl. ex eo q̄ custodes sepuleri dñi dio/mane surgente exterriti sunt valde et facti sūt velut mortui p timore tremoris ꝛ aspec⁹ angelorꝫ qui ibi apparuerunt. ꝛ fugiētes ad ciuitatē ꝛ redeuntes hierlm inuenerūt prin/cipes sacerdotuꝫ ꝛ pharisēos quibꝫ eis q̄ cō/tigerunt dixerunt. xpm surrexisse affirman/tes. Sacerdotes aūt ꝛ pharisei ꝓsilio ha/bito magnam pecuniam predictis custodi/bus sunt largiti. rogantes eos q̄ dicerēt q̄ dormientibꝫ eis venerunt discipuli ꝛ corp⁹ xpi furati sunt. Custodes aūt corrupti pe/cunia sic dixerunt in pplo vulgantes pre/dictum errorem. Hoc autem apparet falsū dupliciter. Primo qz aut custodes dormie/bant. aut non. Si dormierunt quō hoc sci/re potuerunt. Si non dormiebant quō cū custodes erant armati permiserunt appro/pinquare tam viles et tremebundi/los qui erant persone viles et tremebundi/ rapere corpus iesu. Certe non est verisimi/le nec credibile. Secūdo quia si discipuli fuissent furati corpus xpi non traxissent mo/ram ad dispoliandū ipsum. ſz subito aspe/ctassent. Quis latro inueniens saccum ple/num pānis poneret se ad dissoluendum sac/cum. Sed linteamina quibꝫ christi corp⁹

fuit involutum in sepulcro postea inuenta fuerunt. Et ideo hec fictio est valde irrationabilis. Sed vt dictum est iudei corruperunt custodes pecunia et eis sic loqui persuaserunt. Sed stulti iudei magis apparens et credibile mendacium fingere debuerunt.

¶ Secundo iudeorum fictione exclusa christi resurrectionem probemus. et hoc quinq; modis scz per scripturas. per testimonium per rationes. per figuras et per exempla naturalia Omnibus istis modis christi resurrectio conuenienter probatur. ¶ Primo ergo probatur per scripturam noui et ve. te. quā impossibile est esse falsam vtpote a spiritu sancto dictatam. ps. Ego dor. et sopor atus sum et exurrexi. Idem. Exurgam diluculo Bonum autem testamentum totum ē plenum christi resurrectione quia et euangelia et epistole hoc affirmant ¶ Secundo probatur per testimonium. qđ fuit triplex scīli cet celeste terrestre et infernale. Celeste fuit testimonium angelorum dicentium. Surrexit nō est hic. Qui apparuerunt in veste glorie ad ostendendum q̄ gloriose resurrexerat. Terrestre fuit triplex scz testimoniuz sanctarum dominarum et aliaꝝ multarum. Luce. xxiij. Mulieres quedam ex nostris terruerunt nos tc. qui dicunt eum viuere Militum pilati qui semiviui ceciderunt in terram et fugientes dixerunt quia surrexit. Matthei vltimo. Ecce quidaz de custodibus venerunt in ciuitatem. et nunciauerunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerāt. Et religiosorum apostoloruz quorum testimonium certissimum fuit quia fuit de visu et de tactu et de gustu. Luce. xxiiij. Palpate et videte quia spiritus carnem et ossa non habet. Act. x. Dedit eum manifestum fieri non omni populo. sed testibus preordinatis a deo nobis qui manducauim⁹ et bibimus cum illo postq̄ resurrexit a mortuis Inferiale testimonium fuit multorum qui cum christo resurrexerunt Matthei. xxvij. Multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt et apparuerunt multis. ¶ Tercio resurrectio christi potest p rationes probari ¶ Et possunt ad hoc adduci duodecim rationes ¶ Prima est ex parte iusticie dei que ē q̄ qui non peccat non puniatur sed christus i corpore suo nunq̄ peccauit imo multū valde meruit nec in ipso fuit concupiscētia mali ad malum inclinans sed originalis iustitia et innocentia pura. ergo id corpus nō debuit per putrefactionem puniri sed p resurrectionis gloriam premiari. ps. Nō dabis sanctum tuum videre corruptionem. Et si ad horam gustauit mortem. hoc fecit ꝓpter scelus humanum vt nos redimeret ab eo. Esa. liij. Propter scelus populi mei percussi eum. ¶ Secunda ē ex pte sapientie dei cuius est ordinare omnia et nihil inordinatuz relinquere in mundo. sed omnis pars ordinat in suo toto et extra ipsū inordinata manet. Partes autem hominis sunt anima et corpus. ergo anima christi debuit corpori reuniri. facta redemptione humana propt quam fuerat a corpore separata ¶ Tercia est ex largitate et magnificentia dei ad quā spectat omnibus a se creatis tribuere omnez perfectionem et omne bonum qđ ꝑm naturam suam eis competit et recipere possunt. Ja. i. Qui dat omnibus affluenter. Sed corpus christi poterat recipere gloriam resurrectionis cum fuerat habitaculum dei qđ magis fuit. ac etiam ei ꝑm naturam resurrectionis gloria debebatur. qr corpus fuit glorioſi dī Unde ab instanti conceptionis sibi gloria debebat. et qđ ad tempus ea caruit deus dispensatiue fecit. ergo debuit per resurrectionis gloriam sublimari. ¶ Quarta ē a maioritatis decentia quia qui habet maius et principale debet habere minus et accessoriū vt qui habet equum debet habere frenum et vir qui habet vxorem debet habere bona eius sed corpus illud semper habebat deum q̄ omnibus maior est. quia deitas nunq̄ fuit nec a corpore nec ab anima separata ergo illud corpus debebat habere gloriam que dei est ꝑm qđ ipsum capere poterat. hec autem est gloria resurrectionis ¶ Quinta est ab anime inflāmatiuo vt inflāmemur et accendamur ad bene agendum. Nam assueti corporalibus magis diligim⁹ corporalia bona Gloria autem corporis bonum corporale ē quādum in xpi corpore speculamur que etiā nobis promittitur. iuxta illud. Phil. iij. Saluatorem expectam⁹ dominum nostrum ie sum christuz qui reformabit corpus humilitatis nostre ꝓfiguratum corpori claritatis sue. magis accendimur ad bene operanduz

Si eñ gloziam coꝛpoꝛis in nullo ꝓspicere
mus, caderet spes nra de tali premio despe
rantes tepidi ⁊ remissi effecti. Quia vt di.
gre. Cõsideratio pmij minuit vim flagelli.
¶ Sexta vt naturale desiderium ꝓpleaꝫ.
qđ frustrari non pt. eo q ostenderet imper
fectionem eternitatis dei. sed naturale desi
derium inest anime coꝛpi reuniri ⁊ insimul
cũ eo glorificari ꝑut. Prouer. x. dicit. De
siderium suũ dabit iustis. g coꝛpus debuit
reuniri aĩe ⁊ cum ea gloria potiri ⁊ eius vir
tute omnia alia coꝛpa suis animabꝰ reuniẽ
tur. qꝛ vt poꝛbat apo. i. Coꝛ. xv. Christi re
surrectio est cã nre resurrectionis ⁊ si xps re
surrexit ⁊ nos resurgem⁹ cantat eñ ecclesia
moꝛtem nram moriendo destruxit ⁊ vitam
resurgendo repauit ¶ Septima ẽ a virtute
supernaturali que fuit in christo qui maio
rem virtutẽ habuit ad viuificandũ q̃ adã
ad moꝛtificandum vt dicit apostolus ad
Roma. ij. Sed adam transmisit moꝛtez in
se ⁊ in oẽs posteros. g multomagis xps su
scitauit se ⁊ omnes alios ꝑ virtutem sue po
tentie. i. Coꝛ. xv. Sicut in adam oẽs moꝛi
untur. ita et in xpo omnes viuificabuntur.
¶ Octaua est a xpi humilitate. Lex enim
dei hoc sanxit vt qui se magis hũiliat maxi
me exaltet. Est eñ humilitas regula exal
tationis vt supra in ꝓcedenti dñica ẽ nota
tum in ꝓmone de epla ⁊ econuerso de sup
bia. Luce. xiiij. Omis qui se hũiliat exalta
bitur ⁊ omnis q̃ se exaltat humiliabit. Sic
xps maxime ⁊ in supremo gradu se hũilia
uit. g summe debuit exaltari. qđ ꝑ resurre
ctionem factũ est. qꝛ nisi resurrexisset non
fuisset summe exaltatus. nam magis est in
anima ⁊ in coꝛpe exaltari ⁊ glorificari q̃ in
anima solum. Phi. ij. Humiliauit semet
ipsum. Et sequit. Propter qđ ⁊ deus exal
tauit illũ. Et iõ post resurrectionem xps ait
Math. xxviij. Data est mihi omnis ptas
in celo ⁊ in terra. ¶ Nona ẽ a xpi obedien
tia Inuenim⁹ ergo de multis sanctis q̃ eis
omnes creature ⁊ moꝛs ⁊ vita obediuerũt
ad nutum ⁊ hoc qꝛ ipsi obedientes fuerunt.
Exempla patẽt i nouo et in ve. te. Sic xps
super omnes sanctos deo obediuit vsq̃ ad
moꝛtez nec eius mandatum vnq̃ ꝓteriuit.
Phi. ij. Factus est obediens vsq̃ ad moꝛ
tem. Ergo moꝛs ⁊ vita vt moꝛerẽ ⁊ resur
geret qñ vellet debuerũt ei magis q̃ alicui
sancto alio obedire. Jo. x. Potestatem ba
beo ponendi animaꝫ meã ⁊ iteꝝ sumendi eã
¶ Decima ẽ ꝓpter reuerentiam fidei xpiane
ne ⁊ irrisionem infidelium euadendaꝫ que
maxime sequeretur si xps non resurrexisset.
Nam magis absurdum fidei xpiane et in
conueniens apud exteras nationes videt
q̃ nos dicim⁹ q̃ deus fuit moꝛtu⁹ ⁊ sepul
tus cum deus moꝛi non posset eo q̃ est vita
ꝑpetua ⁊ beata. Si ergo filius dei a moꝛtu
is non resurrexisset. tunc deus ⁊ dñs xpia
noꝝ esset quidam deus moꝛtu⁹ et sepultus
qđ esset quoddaꝫ ridiculosum dicere. Haꝫ
si ad horam gustauit moꝛtem inquantũ ho
vt nos iuste liberaret. resurrexit in virtute
dei devicta moꝛte. i qua verus deus osten
ditur. Mab. xxij. Non est deus moꝛtuoꝝ
sed viuentiu ꝫ. i. deus no ster non est deus
moꝛtuus sed deus viuens ¶ Undecima ẽ
ad fidem nostram cõfirmandam. Nam hec
est fides catholica vt credamus et confita
mur. qꝛ dominus noster iesus christus est
deus ⁊ homo. Jo. xiij. Creditis in deum ⁊
in me credite. Sed si christus fuit a moꝛ
te victus sicut ⁊ ceteri non habuisset ostẽ
potentiam dei quam magis in eo q̃ moꝛte
absoꝛbuit demonstrauit. que omnes vicit
⁊ ꝑ ꝓsequens nõ fuisset deus. Similiter
non fuisset homo. quia filius dei in triduo
moꝛtis non fuit homo cum anima fuit a coꝛ
poꝛe separata ex quibꝰ ꝓiunctis homo cõsistit
⁊ iõ vt dicit apostolus. i. Coꝛ. xv. Si xps
non resurrexit a moꝛtuis inanis ẽ fides no
stra ¶ Duodecima est complementum fe
licitatis eterne q̃ consistit in ꝓgnitione dei
tatis ⁊ humanitatis xpi. Jo. xvij. Hec ẽ vi
ta eterna vt ꝓgnoscant te solum verum de
um ⁊ quem misisti iesum christuꝫ. Quam
tas in vnione anime ad coꝛpus ꝓsistit que
per moꝛtem destructa fuit. qꝛ in moꝛte xps
non fuit homo. Ut ergo completa sit felici
tas nostra oportuit christum resurgere sal
te humana consummata per moꝛtem. Jo.
x. Ingredietur sez ad veritatem et egredietꝰ
sez ad humanitatem et pascua inueniet sez
felicitatis ⁊ glorie. ¶ Quarto xpi resurre
ctio probatur ꝑ figuras. Nam figurata fuit
in sampsone quez cum philistijm crederẽt
detinere ipsa media nocte surrexit et tulit

portas gaze ereas ⁊ egressus est ciuitatem. vt patz Judi. xvi. Sic xps iuit ad iferos ⁊ dū inferi crederent ipsum tenere ipse suz rexit fractis portis inferi Psal. Non dere/linques animam meā in inferno. Item fi/gurata fuit in iona quē cete absorbens. ter/cia die euomuit. vt patz Jone. ij. Sic xps Matth. xij. Sicut fuit ionas in ventre ceti tribz diebz ⁊ tribz noctibz sic erit filiꝰ hoīs in corde terre tribz diebz ⁊ tribz noctibus. ¶ Quito resurrectō xpi ꝓbat ñ eē ipossibil' q̄ rēpla naturalia. Nam de leone dr̄ q̄ fa cit filios mortuos q̄s tercia die cum rugitu lium suū voce vitatis sue suscitauit. et ideo xps in sua resurrectione leoni assimilat' sic in sua passione agno. Appē. v. Vicit leo de tribu iuda. Similiter de fenice dr̄. q̄ adu/nat ligna aromatica. et vibrans alas in eis ignem accendit ⁊ seipsum ꝓburit. ⁊ ex cine ribz fenicis generat' vermis quidam qui in eandem auem transformat' et crescit. Sic xps in ligno crucis ex igne spiritussancti se ipsum cōbussit ⁊ tercia die idem resurrexit. Similiter ō cocodrillo dr̄ q̄ ē animal ma gnū ⁊ pernicios um ⁊ ydro insidiatur. Idꝰ autem inuoluit se in lutum vt labilis fiat ⁊ proicit se in os cocodrilli vermiēt's. Quē cum cocodrillꝰ credit se devorasse. ipe cor/rosis viscerib eius tercia die egredit'. Co/codrillus ē dyabolus cuius os est mors. ⁊ venter infernus. ydrus autem. i. filius dei inuoluit se in luto mortalitatis nr̄e vt pos/set mori ⁊ mortuꝰ est. Quem cum dyabolꝰ crederet devorasse ipse corrosis eius visce/ribz duīn animas sanctoz inde extraxit ter cia die resurrexit ¶ Secundo videam⁹ re surrectionis modū ⁊ significationē ¶ Ubi nota q̄ xps quinq̄z modis resurrexit. s. ci/to. immortalis. caute. sociatus. et ve. Re/surrectio autez xpi corpalis significat resur rectionem nostrā spiritualem. q̄ vocatur re surrectio prima. q̄ est resurrectio anime q̄ a peccato resurgit. Nam ⁊ anima morit mor te sua. Appē. Btūs qui hz partem in re/surrectione prima. Si ergo volum⁹ cū xpo gloriose resurgere.. ⁊ in gloriosa resurrectō ne secunda cum xpo esse. resurgam⁹ resur/rectione prima. ⁊ supradictis quinq̄z modis quibz xps a mortuis resurrexit. ¶ Primo resurgam⁹ cito. xps em̄ statim ꝓbata mor/te resurrexit. q̄z humanum ē peccare. hz dya bolicum in peccatis pseverare. vt dic̄ gre. In nullo alio peccato dyabolum ita imita/mur sicut in pseverantia mali. q̄z ille ab ini tio peccauit ⁊ sp̄ perseverat in malo. Psal. Superbia eoz qui te ode. ascen. sp̄. Contra q̄d dicit'. Eccl. v. Ne tardes converti ad do/minum. ⁊ ne differas de die in die. Et no/ta q̄ corvus emissus de arca nunq̄z redijt. ⁊ sp̄ dicit cra cra. Sic faciunt multi. ¶ Se/cūdo resurgam⁹ immortales vt nunq̄z mor te culpe per peccatum in anima moriamur. q̄z xps resurgens a mortuis iam non morit' mors illi vltra non dominabitur. Ro. vi. Quia vt dr̄ Hebre. x. Voluntarie peccan tibz nobis post acceptam noticiam vitatis iam non relinquit' nobis hostia ꝓ peccatis terribilis autem quedam expectatio iudicij ⁊ ignis emulatio. q̄ ꝓsumptura est aduersa/rios. Quia qui voluntarie peccat. quantuz in se est. q̄z filium crucifigit vt dicit apostolus ad Hebre. vi. Et ideo cum xpi crucifi/xoribz iudicabit'. Stultum est valde imo insanū in carcerem dyaboli voluntarie vel/le redire. ac peccatoz catenis denuo manci pari. q̄z sic fiunt nouissima hominis peiora prioribz. Jo. v. Ecce iam sanus factus es. vade ⁊ amplius noli peccare ne deteri⁹ ali/quid ꝓtingat tibi ¶ Tercio resurgam⁹ cau te. Christus enim de mane tempestiue non fracto sigillo pilati caute resurrexit. Sic et nos resurgere debemus. q̄z multa sunt q̄ im pediunt nos resurgere. s. mundus. caro de monia. ꝓsanguinei ⁊ amici. Ephe. v. Vide te quomodo caute ambuletis. Matth. Ne sciat sinistra tua quid faciat dextra tua. Et nota q̄ xps resurgens dimisit vestes in se/pulcro ita ⁊ nos pellem veterem peccati re/surgendo ad vitaz gratie deponere debem⁹. Col. iij. Expoliantes vos veterem hominē cum actibz suis. ⁊ induentes novum homi nem qui renouat' in agnitionē dei ¶ Quar to resurgamus cum societate. q̄z multa cor pora sanctoz cum ipso resurrexerunt. vt sic malo exemplo vel suggestione fecimus ali/os cadere. ita nitamur eos et alios facere ad vitam resurgere. Et sicut fuimus causa ꝓditionis multoz sic sim⁹ causa salutis. q̄z

per hoc opiem⁹ peccata nostra. Ja.v. Qui conuerti fecerit peccatorē ab errore vie sue saluabit animam eius a morte⁊ operit multitudinem peccatorum suorum. Quia vt dicit aug. non est maius sacrificium deo q̄z zelus animarum. Sic erat solicitus apostolus qui multos peccare fecerat⁊ multos reuocauit ad vitam. ij. Cor. xij. Ego autem libentissime impendam⁊ superimpendar ipse pro animabꝰ vestris ¶ Quinto resurgamus vere. quia christus vere surrexit. Luce xxiiij. Surrexit dominus vere. Cuius tria fuerunt signa scz palpatio visio⁊ comestio.

R ¶ Nam discipuli christum palpauerunt. ipsum apertis oculis viderunt⁊ ipse cū eis⁊ ipsi cū eo comederunt. Luce. xxiiij. Palpate⁊ videte. Similiter hec tria fūt signa q̄ homo spiritualiter resurgit. ¶ Primum est palpatio Si quis enim permittit se palpari a tribulationibꝰ⁊ non murmurat sicut iob. qui in omnibꝰ non peccauit nec stultū quid contra deum locutus est. signum ē q̄ vere resurrexit. Non enim in prosperis sed in aduersis cognoscitur si homo est vere viuus. sicut satban dixit domino de iob. ij. c. eiusdem. Mitte inquit manum tuam⁊ tāge os eius⁊ carnem.⁊ tunc videbis q̄ i faciem benedicat tibi ¶ Secundum ē visus Si quis enim oculo fidei recte videt xp̄m⁊ ipsum verum filium dei credit pro salute hominum passum⁊ aspicit etiam in eum in cruce oculo pietatis⁊ caritatis vt ei cōpatiatur⁊ moriatur cum illo. signuꝫ est q̄ vere resurrexit Psal. Respice in faciem christi tui Hiere. v. Domine oculi tui respiciunt fidem. Quia iustus ex fide viuit. Ro. i. ¶ Tercium est comestio Si quis eſſ cibum anime scz verbuꝫ dei.⁊ christi corpus digne⁊ deuote masticat⁊ comedit signum est q̄ vere resurrexit⁊ viuit. Sic enim debet comedi. i. Cor. xi. Probet autez seipm homo⁊ sic de pane illo edat et de calice bibat. Et sic patet tercium ¶ Quarto ponit promulgande resurrectionis mandatum⁊ iussio fructuosa. quia ite⁊ dicite discipulis eius et petro sup. q̄ resurrexit dominus. q̄ precedet vos in galileā. ibi eum videbitis Petro precipue mandat dici ne ꝓpter peccatum q̄ cōmisit desperet. ⁊ q̄ caput erat apostolorum. Unde quamuis petrus propter peccatum infidelitatis⁊ negationis ꝓpter q̄ solum papa potest deponi iam amiserat principatum. tamen propter penitentiam veram quia fleuit amare deus transtulit peccatum eius. q. d. christus. Dicite petro Sicut pro peccatoribus mortuus sum ita pro peccatoribꝰ resurrexi. quia scz deleā peccata sua vt iusti fiant. Ro. iiij. Tradit⁊ est propter delicta nostra⁊ resurrexit ꝓpter iustificationem nostram. Et nota q̄ christus asserit se in galilea videndum et non alibi quamuis alibi se ostēderet. quia galilea interpretatur transmigratio. Omnibꝰ enim q̄ se satagunt transmigrare de vicijs ad virtutes⁊ de mundo ad celum⁊ de negligentia ad obseruationez mandatorum. christus promittit se ostendere⁊ manifestare. Joh. xiiij. Qui habet mandata mea et seruat ea ille est qui diligit me⁊ ego diligam eum⁊ manifestabo ei meipsuꝫ. Hec ergo vitesissimi boni nuncij est. si tacuerim⁹⁊ nolumus nūciare sceleris arguemur. iij. Reg. vij. Annunciem⁹ ergo mūdo christi resurrectionem et quanta miracula christus per mortem⁊ resurrectionē est mirabiliter operatus. Sunt autem sex que hodie mundo nunciare debemus ¶ Primum est triumphus christi nobilis. mors enim⁊ vita mirando conflixere duello. Sed christus vita nostra vicit mortez⁊ diabolum⁊ mundū De primo. Osee. xiij. Ero mors tua o mors tua inferne. i. Cor. xv. Ubi est mors victoria tua? Absorpta est mors in victoria. De secundo aug. Manu inermi⁊ affixa cruci debellauit aereas potestates. De. iij. Jo. xvi. Confidite ego vici mundum. Gaudete⁊ tu facilius liter. Uincamus ergo diabolum. mundum⁊ peccati mortem hodie ¶ Secundum est spoliatio inferni mirabilis quia christus resurrexit confregit portas inferni⁊ patres nostros inde victoriose extraxit. Zacharie. ix. Tu autem in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos tuos de lacu in quo non erat aq̄ Tanta enim fuit victoria regis nostri q̄ in tantum fuit inimicum vsq̄ ad domū suam. et spolia q̄ sibi placuerunt abstulit ipso in vinculis religato. Extrahamus et nos carissimi animas parentum nostrorum de purgatorio bñficijs nostris⁊ orationibꝰ. ij. Mach. xij. Sancta enim⁊ salubris est cogitatio ꝓ

defunctis exorare vt a peccatis soluantur. ¶ Tercium est spes humani generis infal libilis. quia christus rex noster ⁊ caro ⁊ fra ter noster gloriosus in anima ⁊ corpore ho die resurrexit. cuius resurrectio est causa et forma nostre resurrectionis ⁊ ideo firmiter sperare debem⁹ q⁹ sicut ipse resurrexit ⁊ nos resurgemus. Annunciemus ergo homini/ bus vt deinceps in spe beate resurrectionis viuant. que spes facit omnia aduersa pati/ enter ⁊ libenter tolerare. ¶ Quartum ē mi sterio ⁊ affectus venerabilis. quia licz chri stus post resurrectionem defuerit miseria nō tamen ei defuit misericordia. q⁹ q̄uis fuerit sublimatus non tamen oblitus ē suorum ⁊ nostri. Nā apostolis ⁊ multis aliis apparuit ⁊ omnes amicos est consolatus et eos dono spiritussancti repleuit Johannis xx. Accipite spiritumsanctum quorum re. tē. Prouerbium est. Honores mutāt mo res. Sed rex noster summe honoratus in nullo mutatus ē quin semper circa nos pa/ ternum gerat affectum et nostri misereatur tribuens semp carismatū dona ⁊ nobiscuz manear. Matthei. xxviij. Ecce ego vobiscū sum omn. die. vsq; ad cō. se. ¶ Quintum est confidentia salutaris. Multum em̄ debēt peccatores confidere. quia christus resur/ gens primo apparuit peccatrici ⁊ negatori q̄ aliis. ad innuendum q⁹ sicut p⁹ peccato/ ribus mortuus fuerat. ita p⁹ peccatoribꝫ resurrexit. Matthei. ix. Non veni vocare iu stos sed pec. i. Thi. i. Fidelis sermo et omni ac. di. quia iesus christus venit in hūc mū dum pec. sal. fa. Hōne apparuit paulo dū iret ad persequendum membra sua et eum conuertit ⁊ gratiam sibi infudit. ⁊ apostolū ipsum constituit. Sic quotidie peccatores paratos male agere et inuisibiliter cōuertit ⁊ gratiam magnam facit ¶ Sextum est re cuperatio celestialis. quia celestem hierusa lem recuperatus est homo. que est ciuitas nostra. Hebre. xiij. Non habemus hic ma/ nentem ci. sed fu. miqui. Accipiamus ergo baculum ⁊ capsellam vt peregrini ⁊ eamus versus hierusalez quia recuperata ē et via est secura q⁹ inimicus humani generis qui viam conturbabat ⁊ capiebat ambulantes per eam. captus ⁊ catenatus est. Est etiam via abbreuiata. nam olim circuibat p⁹ infer nū sz mō recto tramite tendit ⁊ sus celum Esa. xxx. Hec ē via ambulate in ea neq; ad dex. neq; ad sini. Et sic patz quartū ¶ Sed q⁹ vt dicit apls. i. Cor. xv. et. i. Thes. iiij Christi resurrectō est cā nē resurrectionis Et sic x̄ps resurrexit. ita ⁊ nos resurgemus. Si em̄ inq̄t credim⁹ q⁹ ies⁹ mortu⁹ est ⁊ re surrexit. ita ⁊ de⁹ eos q̄ dor. p⁹ iesuz ad. cū. e. Thes. vbi sup̄. Jō de resurrectiōe nra. xij. videam⁹ ¶ Primo vtq; corpm resurrectio sit futura. Ad q̄d dicendū q⁹ oīno oportz po nere q⁹ corpm resurrectō sit futura. ⁊ hoc p⁹ pter quinq; rōnes ¶ Primo rōe iusticie dī Justum ē em̄ apud deuz ⁊ hoīes. q⁹ ille pu niat vel p̄miet̄ q̄ peccauit vel meruit. Sed oīa opa nra sunt aie ⁊ corpis simul q⁹ vt di cit phūs act⁹ suppositoq; sunt tē. Coniunctū em̄ ex aīa et corpe opat̄ et nō aīa vel corp⁹. Sed vt mānifeste videmus in vita illa nec boni p̄miantur nec mali puniunt̄. Quia vt dr Job. xij. Abūdant tabernacla p̄donuz ⁊ audaci⁹ puo. d. Multa ec̄ aduersa patiunt̄ iusti īmo p⁹ mltas tri. o. nos intra. re. c. Act. xiiij. In sepatiōe aūt aie a corpe aīa vadit ad gloriā. vel in penā. corpe hic in terra re manente. Ut g̃ iusta sit retributio oportet dicere q⁹ aīa itaq; cōiungat̄ corpi vt simul cū ipso p̄miet̄ vel puniatur iuxta stipendia meritoq; qd̄ per resurrectionē fiet. Hic ca/ dit exemplū de illo q̄ pcusserat p̄em suū ⁊ iuit ad sanctū iacobuz et nullo mō poterat ecclesiā eius intrare donec sibi pedē ampu/ tauit ¶ Secundo rōne desiderij naturalis Naturaliter em̄ hō desiderat p̄fectū habe/ re bonum ⁊ esse ꝑpetuus in anima ⁊ corpe. Naturale aūt desideriū non p̄t esse frustra eo q⁹ demonstraret imperfectionem dī cre antis naturā qd̄ est impossibile. Et ponas exemplū de fenestra domus q̄ nunq; aperi retur q̄ ignorantiaz magistri demonstraret. Ergo nisi hō ponat impedimentū oportet q⁹ p̄fectū bonū qd̄ s̄m naturā p̄cipere p̄t. aliq̄n̄ p̄sequat̄ Jn q̄ vt dic̄ boe. magna ma lor impotentia demonstrat̄ cum nunq; sit p̄secutura id qd̄ sp desiderat. Boni aūt et iusti p̄fectū bonū in resurrectione p̄sequen tur. Prouer. x. Desiderium suum iustis dabit̄ Omnis etiā creatura vt dr. Ro. viij Ingemiscit et parturit vsq; adhuc expectās reuelatōez filioz dei. q⁹ ec̄ ipsa creatura tūc

a seruitute corruptionis liberabit Ergo et per desiderium hominis. q̄ p desideriū omnis creature ꝓbatur q̄ resurrectio corporū sit futura ¶ Tercio ratione fidei q̄ scriptu/re. Nam fidei impossibile ē subesse falsum. q̄ est de prima ꝟitate et de operib̄ prime ꝟitatis. Sed vnus de articulis fidei est resurrectio mortuoꝝ ergo resurrectionē opor tet esse Similiter scripturam impossibile ē non impleri. Math. v. Iota vnuꝫ aut vn? apex non preteribit a lege donec omnia fiāt Sed scriptura dicit. Osee. xiij. Ero mors tua o mors. s. per resurrectionē. Et iob xix. In nouissimo die de ter. sur. et rur. cir. pel. cē. i. C. ox. x v. Dēs quidē resur. ¶ Quar/to ratione virtutis q̄ meriti x̄pi. q̄ vt dictū est supra vbi ꝓbata fuit resurrectio christi maioris ꝟtutis q̄ efficacie fuit x̄ps p suam obedientiam ad viuificandum q̄ adaꝫ per superbiam ad occidendum sed in adaꝫ om nes moriunt. ergo per x̄m q̄ in x̄po omnes viuificabunt q̄ resurgent ¶ Quinto ratio/ne sapientie dei. cuius est ordinare q̄ nihil inordinatum relinquere Sed omnis pars est inordinata extra suum ordinem. Par/tes autem hominis q̄ humane nature sunt anima q̄ corpus ergo anima q̄ corpus ab in uicem separata extra suum ordinem sunt q̄ ni si ꝓiungantur extra ordinem suum manent Cum ergo sapia dei nihil inordinatū relin quat. oportet q̄ resurrectio corpoꝝ sit futu/ra. Item turpis q̄ inordinata ē pars q̄ non ꝓuenit suo toto. Sz vt dī ad Ephe. i. Deꝰ dedit x̄m caput super oēm ecclesiam. Ipe ergo est caput q̄ corpus q̄ nos omnes sum? membra eius. Ne ergo caput q̄ corpus sit monstruosum. oportet q̄ sicut x̄ps resurre/xit q̄ nos similiter resurgamus. vt sim? mē/bra ꝓuenientia capiti q̄ corpori nostro in ea dem similitudine ꝓmansura. ¶ Secundo videamus an omnes tam boni q̄ mali ac etiam pueri in vteris maternis defuncti re/surgere debeant. Ad q̄d dicendum q̄ om/nes resurgent. q̄ huius rō tacta ē supra. q̄a sicut ipsi in corpe q̄ anima meruerunt. q̄ de meruerunt. ita in corpore q̄ anima premia/buntur q̄ punientur. Pueri autez in vtero mortui resurgent q̄ x̄ps repabit totam na turam. sicut adam totam destruxit. Si enī status solis q̄ lune et aliox corpoꝝ ꝓficiet. multomagis illi pueri omnem ꝓfectionem naturalez habebunt. Oēs enim ꝓfectiones tam aīe q̄ corpis habebunt q̄ eis fm natu/ram ꝓpetere pñt. gloriam aūt dei non habe bunt. De q̄ nullum dolorem habebunt q̄ ꝓgnoscent se non fuisse aptos q̄ graciam di ad illam gloriam. Omnem aūt ꝓfectionez naturalem q̄ bonum perfectū habebunt. ex/cepto q̄ non comedent nec generationi va cabunt Vñ non est hō in mundo nec vnq̄ fuit qui ita fuerit ꝓfectus in ista vita fm na turam nec tantam delectationē habuerit siē illi pueri habebunt. Et idez ē dicendum de oīb̄ pueris qui ante annos discretionis absq̄ baptismo decedunt. Hic cadit exem plū de illo milite q̄ iuit vltra mare cū vxo/re sua p̄gnāte. q̄ ad predicationez magdale/ne fuerant ꝓuersi. Qui dum essent in mari vxor peperit q̄ mortua ē. Vir aūt portauit eā ad quandaꝫ insulam inhabitatā. q̄ posuit eā in quandaꝫ cripta q̄ puerꝫ cum ea recō/mendauit marie magdalene. q̄ duꝫ rediret post magnuꝫ tps inuenit puerꝫ ambulantē. Si ergo magdalena p̄stitit illi vitam. mul/tomagis x̄ps dabit oīb̄ vitā ¶ Tercio vi/deamus an resurrectio sit naturalē. q̄ an x̄pi resurrectio sit cā nostre resurrectionis. Ad q̄d dicendum q̄ resurrectio corpum nulle mō potest esse naturalē sed ē oīno miraculo/sa. q̄ nihil est in natura q̄d hoc efficere pos/sit nec in natura angelica. nec in natura cor/porum celestium nec aliorum corpoꝝ. nec in natura animaꝝ Non in natura angelica. q̄ materia corporea obedit angelo ad motum sed ñ ad nutū. vt. s. possit accipe pulueres. vel elementa in q̄ corpꝰ humanuꝫ ē resolu/tum q̄ inde formare corpꝰ ad libitū Posset aūt mouere quodcunq̄ corpꝰ q̄ vnū mon/tem ad libitū. Aliqui tñ angeli resurrectio nē coopabunt. q̄. s. colligent pulueres vel ossa mortuoꝝ. Corpa etiaꝫ celestia nō pñt sine secundis agentib̄ ꝓfecta animalia ge/nerare. vt di. pbs. Hō generat hominez q̄ sol. Imperfecta eñ animalia et semina pos/sunt bñ ꝓducere. vt mures q̄ ranas q̄ fruct? Unde ex pulueribꝫ corporum incineratoꝝ non possunt corpora hominum producere. Similiter nec anima hominis. vel quecūq̄ alia creatura posset ex illis pulueribꝫ corpꝰ hominis formare. Et ideo illa mulier q̄ vi/

rit se concepisse de sole falsum dixit. Similiter poete falsum dixerunt qui posuerunt planetas habere filios. Aduertendum ē tamen hic q̄ mulier potest concipere bene et parere filium sine viro aut viri cōsortio. q̄ per incubos demones. sed non sine semine viri. Sic ergo resurrectio non erit naturalis sed miraculosa cuius causa erit resurrectio christi. Nam corpus christi ratiōe dei tatis cui semper fuit coniunctus accepit infinitam virtutem ad omnia alia corpa viuificandum que sunt eiusdē nature. ⁊ hoc potentius faciet christus ad vitam q̄ adā ad mortem fecit. i. Cor. xv. Sicut in adā omnes mor. ita ⁊ in christo omnes vi. Et ideo si christus resurrexit ⁊ nos resurgemus. vt dictum ē. Quarto videamus. vtrūz sit decens q̄ resurrectio corporum vsq̄z in finem mundi differatur. Quare enim nō statim anima cum corpore premiatur vel punitur sicut cum meruit vel peccauit. Ad q̄d dicendum q̄ magis fuit ꝓueniens ꝓ resurrectio corporum vsq̄z ad finem mundi differetur. q̄z si statim fieret. Et hoc ꝓpter tria. Primo propter meritum fidei q̄d d fidei. enim vnus de articulis fidei resurrectio mortuorum in quo multum meremur perfecte credendo. Secundo quia multa suffragia non fierent pro mortuis ⁊ multe elemosine non darentur de quibus pauperes christi viuunt. Quia aut statim anima resumeret corpus ⁊ tunc astantes perpenderent si esset gloriosa vel non. Et sic nulla suffragia pro illo facerent. nec pro eo elemosinaz darent. quia in inferno nulla est redemptio et in celo nulla est indigentia. Aut resumeret corpus ꝑ ſtq̄z anima fuerit purgata q̄d esset inconueniens quia non seruaretur vniformitas in mortuis cum multi nō vadunt ad purgatorium sed ad celum vel in infernum. Tercio quia magis est conueniens q̄ tota natura simul moueatur ad incorruptionem q̄z modo vnus. ⁊ modo alius. quia per hoc ostenditur infinita esse potentia dei qui tantam multitudinem vno ictu ad incorruptionez reformabit. Similiter ex hoc multi errores prouenirēt. ⁊ diceretur q̄ sicut natiuitas hominis ē naturalis ita ⁊ resurrectio. ⁊ q̄ corpora celestia hoc facerēt. nec tantum bonum ꝓgnosceretur. quia bonum q̄d non suspiratur vilatuz non ꝓgnoscitur datum. Nec gratia resurrectionis cognosceretur facta fore per xp̄m. Quinto videamus. an anima idem corpus resumat in numero. Ad q̄d dicendum q̄ anima idē corpus resumet numero. ⁊ idē numero homo resurget. licet immutatus q̄d sic ē intelligendum. Nullum corpus potest resolui in nihil sicut non potest ex nihilo generari. vt dicit philosophus. Sed resoluitur in quatuor elementa ex quibus ē compositum ⁊ generatum. Unde deus illa quattuor elementa in que fuerit resolutum corpus hominis accipiet ⁊ reformabit idem corpus ⁊ dimensiones ⁊ colorem ⁊ omnia alia accidentia d̄ nouo creabit. Et per hunc modum erit idē homo numero. quia de eadem anima ⁊ de ipsis elementis quattuor in que corp⁹ fuerat resolutum reformabitur. cuius noua accidentia ibi generentur. Sicut idem homo est egrotus ⁊ sanus cuius omnes humores ꝓcedentes ⁊ tota caro vetus sit consumpta. Hic cadit exemplum de illo qui lacte suis fuerat nutritus. q̄ sicut sus in lutum se ꝓiciebat quem magister guido de aretio sanauit quia totam carnez illam ⁊ omnes humores per maximam abstinentiam cōsumpsit. ⁊ tamen idem homo fuit ⁊ ante ⁊ post ea. Sexto videamus an homo resurgat cum omnibus membris ⁊ cum quattuor humoribus ⁊ capillis ⁊ unguibus. Ad q̄d dicendum q̄ homo resurget cum omnibus membris q̄ viu⁹ habuit vel habere debuit si natura non errasset. ⁊ nulla monstra in resurgentibus erunt nec etiam in damnatis. Illi damnati cum suis deformitatibus nō resurgent. sed integris corporibus ⁊ ꝑfectis. quāuis obscuris ⁊ gratibus. Resurgent etiā cū omnibus intestinis ꝓter sudorem. ⁊ cū capillis q̄z hec oīa ꝓtinent ad bonū. Oēs oēs tā boni q̄z mali nudi erunt sic bō factus est nudus. Septimo videam⁹ an oēs in eadem etate ⁊ eiusdem statute resurgent. Ad hoc dicenduz q̄ omnes in etate iuuenili ī qua christus resurrexit vt dictū ē supra. in qua etate bō fuisset translatus ad celum si ñ peccasset. Eph. iiij. Donec occurram⁹ oēs i virum ꝑfectū in mē. eta. ple. xp̄i. Eiusdem

autem statureꝰ nō omnes resurgent. In ista autem statura resurgent ad quam natura si impedita non fuisset vel errasset. quocunqꝫ tempore ꝓduxisset. Deꝰ enim vt dictum ē debet reparare naturam. Et iō quicquid defuit supplebit. ¶ Octauo videamus an resurgentes amplius comedant vel dormiāt vel generationi intendant. Ad qđ dicendū qꝫ nec boni nec mali amplius comedēt. Nā comestio diminueret gloriaꝫ in beatis ⁊ penam in damnatis. Comestio enim et delectationem habet ⁊ penam. Ad quid enī comederent beati cuꝫ nunqꝫ famescunt. Apo. vij. Non esurient neqꝫ sitient amplius. Dāmnati autem ⁊ si famescant nō habebunt qđ comedant. Et si obijciaꝫ qꝫ christꝰ post resurrectionem comedit. dicendum est. qꝫ ñ comedit ꝓpter necessitatem vel delectationem. sed vt ostenderet se illum esse q̄ prius cum eis comederat ⁊ biberat. ⁊ vt ostenderet se veꝝ ⁊ viuum hominem esse ⁊ ñ fantasticum. Vñ dispensatiue hoc fecit. similiter etiam non dormient. qz somnꝰ diminueret gloriam in beatis ⁊ penam in damnatis. Dormiens enim ē quasi bestia. Vnde pbs dicit qꝫ in dimidio temporis. i. in tempore q̄ dormimꝰ non differimus a bestijs. Item somnꝰ fit ex resolutione vaporꝫ a stomacho ad cerebꝫ ascendentium. qui vapores ex cibo generanꝫ. Sed cum ipsi non comedant vt dictum ē. talis resolutio vaporꝫ non poterit esse ibi. ⁊ per ꝓsequens nec dormitio. Ex q̄ vlterius patꝫ qꝫ non intendāt amplius actui generationis. Nam generatio fit ex superfluitate alimenti qđ ibi non erit. Itē deficiente fine deficiunt ea q̄ sunt ad finem. finis autem generationis ē procreatio filiorꝫ q̄ ibi non erit. cum numerus electorꝫ sit cōpletus. ⁊ due ciuitates. s. babilō infernalis ⁊ hierlm celestis tunc finem habebunt. vt dicit aug. Ex q̄ patꝫ qꝫ beatitudo quam iudei ⁊ saraceni in alia vita ponunt. s. de pluralitate vxorū. ⁊ qꝫ stabunt iuxta duo flumina. vnum lactis ⁊ alterꝫ mellis est falsa ⁊ impossibilis ⁊ irrationalis. Matth. xxij. In resurrectione neqꝫ nubent neqꝫ nubentur. sed sunt sicut angeli dei. Et si obijceret qꝫ hoc non videt esse ꝓueniens. s. qꝫ beati non comedent neqꝫ generationi intendent cū hec magnas delectationes habeant. Et ꝑm hoc.

Beatitudo sit ꝓfectum bonī omnia bona in se ꝓtinens. Gustus enim ꝓ hoc frustraret se ꝓtinens. Gustus enim ꝓ hoc frustraret mercede laboris abstinentie sue. ⁊ similiter tactus. Ad hoc dicendum qꝫ gustus ⁊ omnes sensus semper erunt in felici ⁊ delectabili actu suorum obiectorum hoc tamē ꝑm plus ⁊ minus. sicut ⁊ gloria anime erit maior ⁊ minor. Erit enim coniunctus ⁊ labijs ⁊ linguis ⁊ faucibꝫ beatorum quidaꝫ sapor dulcissimus qui nunqꝫ recedet ab eis. Vñ sine comestione semper habebunt dulcedinem comestionis. Similiter auditus semper erit in delectabili armonia soni cantus ⁊ laudis. Tho. xiij. Per vicos hierusalem alleluia cantabitur. Et apoc. xiiij. Vocem quam audiui quasi cytharedorum cytharizantium in citharis suis. Similiter semper erit in delectabili visione. videndo. s. corpus christi ⁊ corpora aliorꝫ sanctorum que speciosissima erunt. ac etiam seipsum videndo quilibet maxime delectabiē. Similiter olfactus ꝑerit in delectabili et suauissimo odore. qz corpora sanctorꝫ mirabiliter ⁊ super omnia redolebunt. de quibꝫ etiam perfectus mō emanat odor. Apoc. ij. Quattuor animalia et viginti quattuor seniores ceciderunt coram agno habentes singuli citharas ⁊ fialas aureas plenas odoramētorum. Similiter tactus erit in quadam delectabili resolutione ex redundantia gloriе anime in corpus. q̄ maior delectatio erit q̄ sit delectatio venerea. Econtra de impijs qui cōtinuis non patiantur defectus naturē. puta febrem ⁊ famem ⁊ sitim ⁊ alias infirmitates tamen ex iusticia dei fiet vt omnes sensus eorꝫ sint actu penis afflicti. ꝑm tamē plus ⁊ minus. sicut de beatis dictum est.

¶ Nono videam⁹ in q̄ principaliter ꝓsistat beatitudo. ⁊ cuius sit. s. animi vel corporis. Ad qđ dicendū ⁊ que sint dotes corporis. Ad qđ dicendū qꝫ beatitudo ꝓsistit principaliter in cōgnoscēdo ⁊ amādo deū ⁊ possidēdo. ⁊ iō bitudo erit in aīa q̄ deū ꝑ essentiam cognoscet ⁊ non ꝑ aliquam similitudinē. ⁊ ipm ꝑfecte amabit tanqꝫ summū bonū. ⁊ ꝑfecte possidebit in se tanqꝫ ꝓprium ⁊ intrinsecum bonum. Corꝰ autem talem beatitudinē nō habebit. sed habebit dotes suas. Quia nāqꝫ corpus in omni bono opere cooperatū est anime. habebit quattuor dotes q̄ sunt

agilitas vt subito ferat quocunq; aia velit. impassibilitas vt a nulla re possit ledi vl pa
tas delectabilis ⁊ pspicua non ledēs ocl̄os vt claritas solis. ita q; in ipsa claritate cor
pris claritas anime ꝺgnoscetur vel gloria q; anima magis beata clarius corpus habe
bit. ita ut quilibet possit ꝺgnoscere gloriam alioꝝ. ⁊ omnia predicta habebit corpus ex redundantia glorie anime in corpus Ecō
tra de corporib⁹ impioꝝ erit. q; erunt gra tia passibilia grossa ⁊ obscura. ¶ Decimo videamus quid de illis qui cum xp̄o surre
rexerit sit factum an iterꝝ sint mortui. Ad qd̄ dicendū q; de hoc sūt due opiniones Qui dam eñ dicunt q; illi qui cum christo sur
rexerunt iterum sint mortui sicut lazarus. Sed hoc nō ē vsimile nec credibile Qui dam vo dicunt q; non fuerunt plus mor
tui. imo cum xp̄o in anima ⁊ corpore in ce
lum ascenderunt. Et hoc dicit glo. super il
lud. Matḥ. xxvij. Multa corpora sanctoꝝ qui dormierunt surrexerunt. Hoc etiaꝫ di
cit sanctus tho. in. iiij. sen. Hocetiam a mo
dernis tenetur. Hoc eē dicunt sancti. Usq; dicit remigius. Querit autem aliquis q̄d de illis factuꝫ sit. qui dño resurgente resur
rexerunt. Credendum ē q; iō resurrexerunt vt testes essent dñice resurrectionis. Qui dam autem dixerunt q; iterꝝ mortui sunt ⁊ in cinerem uersi sicut lazarus et ceteri q̄s dñs suscitauit. Sed istoꝝ dictis nullo mō est fides accommodanda. qm̄ illis maius es set tormentum si iterū morituri essent q̄ si non resurgerent. Incunctanter ergo debe
mus credere q; qui resurgente dño a mor
tuis resurrexerunt. ascendente eo ad celum ⁊ ipsi ascenderūt. Idē dicit rabanus. Hoc etiam rationabile ⁊ ꝺueniens videtur. In conueniens eñ videtur q; xp̄s gratiaꝫ quā eis fecit statim abstulisset. q; ad penam ⁊ ñ ad gloriam eos resuscitasset. Sicut incon
ueniens esset q; rex quando fit miles dona tia que facit militib⁹ quos secum accingit eis postea auferret. et militia priuaret. Ad quid ergo resuscitasset eos. Et ideo videt q; nunq; postea fuerint mortui Propterea etiam antiqui patres desiderabant in terra sancta sepeliri. quia sperabant q; christo re
surgente resurgerent si deo placeret. Et iō fide ioseph moriens de ꝓfectione filioꝝ isr̄l memoratus est ⁊ de ossib⁹ suis manda
uit ad. Hebre. xi. ¶ Undecimo videamus qñ generalis resurrectio fiet. Ad qd̄ dicen
dum q; completo numero electoꝝ ⁊ cō
sumpto mundo per ignem statim fiet resur rectio mortuoꝝ. Postea omnis motus ⁊ omnis operatō cessabit. quia cessante pri mo motu omnis generatio et corruptio et transmutatio cessabit. ⁊ tempus nō erit am plius. ⁊ per ꝓsequens mundus iste totali
ter vacuus erit ⁊ remanebit. ¶ Duodeci
mo videamus an damnati vel sancti aliqñ redibunt ad hunc mundum videndū. Ad quod dicendu; q; nō. quia damnati nūq; poterunt de inferno exire. Sancti vo si vel lent possent venire sed nunq; venient. quia ipsi habebunt voluntatem bonam ⁊ sapien tem ⁊ omni ratione ꝓformatam. Stultum autem esset dimittere celum locum pulcer
rimum. ⁊ beatum in presentia humanitatis christi ⁊ aliorum sanctorū. ⁊ venire ad hūc mundum nullam delectationem habentez. Et hec de resurrectione dicta sufficiant. 3

De epistola Sermo. xlvi

Expurgate ve
tus fermentum vt sitis noua cō
spersio sicut estis azimi. i. Cor. v. Apostolus in hac epistola ad ꝺuiuiū spi
rituale nos inuitat. Luce. xv. Epulari ⁊ gau dere oportebat. quia hic frater tuus mortu us fuerat ⁊ reuixit. In qua epistola tria fa
cit. ¶ Primo enim mundiciam mentis. vt agnum paschalem possimus comedere. no
bis habere mandat. In principio epistole. Secundo agnum paschalem esse paratū ad comedendum demonstrat ibi. Etenim pa
sca nostrum immolatus est christus. id est assatus ⁊ preparatus ad comedendū. Ter cio ad talem agnum comedendum nos in
uitat ⁊ modū comedēdi insinuat ibi Itaq; epulemur non in fermento veteri. neq; in fermento malicie ⁊c. ¶ Primo ergo apls mundiciaꝫ mentis. vt digne agnū paschalez possimus comedere. nobis habere mandat Et q; primo deponitur immūdicia anteq; mundicia induatur. iō primo mandat im
mundiciam abijcere dicens. Expurgate. i.

mundando proficite. s. per veram professionē
vetus fermentum. i. peccatum. qđ a vetusta
concupiscentia carnis. q̄ vsq; ad adam pces-
sit traducitur suggeritur ⁊ perpetratur. qđ
sic̄ fermentū pastā corrūpit sic pctīm animā
⁊ facit eam crepare. ac etiam omnes sensus
ij. Cor. xi. Timeo autē ne sicut serpens euā
seduxit astutia sua. ita corrumpātur sensus
vestri ⁊ excidant a simplicitate. q̄ est in xp̄o
Item sicut fermentum totam massam cor-
rumpit. ita peccatum totam naturam. Se
cundo cum dicit vt sitis noua cōspsio. man
dat nobis mundiciam assumere. ꝺ. vt sitis
noua cōspsio. i. sic perfecte debetis fermen-
tum expurgare. vt sitis noua conspersio. i.
noue cōspersioni similes vt sitis p veram pe
nitentiam renouari spū mentis vestre a ve-
tustate peccati. Conspersio est farina aqua
cōglutinata sine fermēto. Epc̄. iiij. Reno-
uamini spū mentis vestre et indu. no. hō. q̄
fm deuz cre. est in iu. ⁊ san. vi. Sitis ergo
noua cōspersio sicut estis facti in bap. sup.
azimi. i. mundi ⁊ puri ab omni fermēto ma
li. Azima em̄ in greco idez est qđ fermentuz
in latino. Sic ergo facti sum⁹ in baptismo
azimi. i. sine fermento mali ab a qđ est sine
⁊ zima fermentum ita debem⁹ ab omni pec
cato p veram pniam emendari ⁊ in iesu xp̄o
nouo hoīe innouari vt digne ad tm̄ sacram̄
tum accedere valeam⁹. In cuius figura fi-
lijs isr̄l cōmesturis agnuz q̄ xp̄m figurabat
mandatum ē ne fermentum aliqđ in domi
bus ipsoz inueniretur p septez dies pasce.
in q̄ agnum comedere debebant. Exo. xiij.
Septem diebꝫ fermentatuz nō inuenet̄ in
domibꝫ vestris Qui comederit fermētatū
pibit anima eius de cetu filioꝝ isr̄l. Sic er
go sine peccato corpus xp̄i comedere debe
mus. si volum⁹ q̄ corpus xp̄i suos in nobis
B opetur effectus Ubi nota. q̄ corpus xp̄i
digne sumptum sex effectus optimos opa-
tur in nobis qui omnes p fermentum pec-
cati mortalis impediuntur Prim⁹ effe-
ctus comedentis est. in xp̄m transformatio
q̄ iste cibꝫ non ꝙuertitur in comedentez si
cut alij cibi sed ꝺmedens transformatur et
ꝙuertitur in xp̄m ꝺmestum et sumptū aug.
Cibꝫ sum grandium. i. pfectoꝝ cresce ⁊ mā
ducabis me nec tu me mutabis in te sic̄ ci-
bum carnis tue. sed tu mutaberis ī me De
catum autem hunc effectum impedit. quia
omnia p̄t deus facere preter pctīm. ⁊ iō pec
catorem corp⁹ xp̄i comedentez non p̄t in se
mutare nisi prius abijciat peccatum. q̄ nō
est sic de hoc sacramento sicut de sacrame̅
to pnīe. pnīa enim dum sumitur a peccato
re facit ipsum iustum. Corpus autē christi
q̄uis ꝙferat graciam tamen dum sumitur
a peccatore nō facit ipsum iustum. sed ma
gis impium. ꝙfert enim graciaz iusto sed ī
peccatori Secund⁹ effectus est vite col
lectio habet em̄ corp⁹ xp̄i vitam ꝙferre di-
gne sumenti. Jo. vi. Ego sum pa. vi. q̄ de
ce. de. si quis mād̄ucauerit ex hoc pane vi
uet in eternum. Si enim lignum vite plan
tatum in medio pradisi habebat vitā in ho
minibꝫ perpetuare. multomagis corp⁹ xp̄i
dat vitam eternam. Peccatum autem in
fert mortē. Ro. vi. Stipēdia peccati mors
est. Duo aūt ꝺtraria non p̄nt alicui inesse.
⁊ iō existente peccato mortali in anima qđ
infert ei mortem non p̄t corp⁹ christi eidez
vitam conferre nec ibi p graciam habitare.
Sap̄. i. Nec habitabit in corpore subdito
peccatis Tercius effectus ē mentis illu-
minatio hz enim corp⁹ christi mentem illu
minare. qz ipse ē lux. Si em̄ oculi ionathe
fauū mellis comedentis aperti sunt. vt dr̄.
Re. xiiij Multomagis corp⁹ christi digne
sumptum hz oculos mentis illuminare. in
cuius figura dū christ⁹ frāgeret panē. apti
sunt oculi discipuloꝝ. Pctīm autez cecat
hoīez. Sap̄. ij. Excecauit eos malicia e. Et
iō existente peccato mortali in anima qđ ip
sam cecam tenet. corp⁹ christi non p̄t eaz
illuminare, nec cū ipsa participiū habere. q̄
Cor. vi. Que ꝑticipatio iusticie cum iniq̄
tate? autē q̄ societas luci ad tenebras? aut q̄
ꝙuentio christi ad belial Quartus ef-
fectus ē celestis ductio. Habet enim corpus
christi digne sumentē ad celū ducere Di
figuratū fuit in pane subcinericio quem hz
lyas ab angelo sibi allatū comedit. in cuius
virtute ambulauit. xl. diebꝫ. xl. noctibus
donec ꝙueniret ad montez dei oreb. vt pa-
tet. iij. Re. xix. Peccatum autem ad infer-
num ducit. Psal. xviij. Descendunt ad infer
num descenderis in ꝓfundum laci. Phūt
autem vt dicit philosophus pōt per se cō-
trarijs motibus moueri. Et ideo existens

pecato mortali in aīa qđ duc eaz quotidie ad infernum. ⁊ a deo elongat. corpꝰ xpi nō potest eam ducere ad celum ¶ Quintꝰ est xpi sit panis angelorꝫ assimilatio. qz cum corpus angelorꝫ manducauit hō. hz homines ipm di gne sumentes angelis assimilare. et filios dei efficere Psal. Ego dixi dij estis et filij excelsi omnes. Dctm̄ autem cū sit cibꝫ de monū. iuxta illud. Luc. xv. De filio ꝓdigo qui peccatis hoīm pascūtur. hz hoīes demonibꝫ assimilare. ⁊ ipsos filios demonum ef ficere. Jo. viij. Vos ex patre dyabo. estis Et iō ipsos homines ꝓpter similes demonibꝫ ⁊ eorꝫ filios existentes. non ꝑt corpus xpi angelis assimilare ⁊ filios dei efficere. qz similitudo alicuius non ꝑt in aliq̄ intro duci. nisi similitudo ꝓtraria abijciat ¶ Secundo. Habet etiā corpus xp̄i digne sumenti omnis saporis suauitatē ꝓferre. qz qui dat se omnia sua dare videt Ro. viij. Quō eē non cum illo oīa nobis donauit. Qui g̈ digne recipit corpus xpi omnia q̄ in xpo sunt sibi sapiunt. si quis autem corpꝰ xpi diligē ter manducauerit et deuote. inueniet in ipso omnis dulcedinis suauitatem ⁊ refectionē Hā ibi est perfecta ⁊ completa fides qz ibi tota xpi diuinitas ⁊ hūanitas ꝓnet. de quibus duobꝫ est tota fides. Jbi est firma spes. qz in ipso ⁊ ꝓ ipsum salutem sperare debemus Jbi ē intensa caritas ⁊ amor eternus ex nimio etiā amore voluit sub tali sacramento hic in perpetuum remanere nobiscum. Matth. xviij. Ecce ego vobiscum sum oibꝫ diebꝫ vsq; ad ꝓs. se. Et iō inter omnia sacramenta hoc maxime vocat sacramentū amoris. qz in eo reducit ad memoriam passio iesu xpi q̄ maxime amoris signum fuit. Luce. xxij. Hoc fa. in. m. ꝑ. i. Cor. xi. Quotiēscūqꝫ man. pa. h. ⁊ ca. bi. mor. do. an. do. ven. Jbi est iusticia magna qz ibi est filius dei factꝰ hō ⁊ ꝓ nobis mortuꝰ vt iusta fieret satisfactio peccati hūane nature. qđ per xpi mortē iuste fuit deletum. i. Cor. x. Qui factus ē nobis sapia ⁊ iusticia. Jbi est summa pru dentia. qz ibi sub hūanitate latet diuinitas q̄ quam fuit dyabolus prudenter captus q oēs fraudulenter ⁊ nequiter capiebat Job xxvi. Prudentia eius percussit superbum Jbi est immensa patientia ⁊ fortitudo. qz a pessimis peccatoribꝫ ꝑmittit se capi. qui ꝓijciūt ipsum in latrinam peccatorꝫ. Jbi ē maxima temperantia et abstinentia. qz a ieiunis sollemnō debet sumi. et non in quantitate et sapiditate ꝓ modum aliorꝫ ciborꝫ. sz in magna ꝓpanna ⁊ pcitate. De q̄ apls illos cor inthios arguit. d. i. Cor. xi. Cōuenientibꝫ vobis in vnum iam non ē do. ce. mā. vnusquisq; enim suā ce. ꝑ. ad mā. Jlli. n. hunc cibum in magna quantitate sumebant sicut alium panem Et breuiter omnis virtus ⁊ omne exemplum salutis ad totam vitā nostram pascendam ⁊ informandam ē in xpo vt dicit aug. ā sub sacramento altaris continet ⁊ sumit. Hoc fuit figuratum in manna qđ in ore comedentiuz ad qđ quisq; volebat conuertebat. vt dē. Sap. xvi. Angelorum esu. nu. po. t. d. ⁊ pa. de ce. presti. il. omne. in se habentez ⁊ o. sa. sua. Sit ergo patet quō corpus xpi omnis saporis suauitatē habet. Dctm̄ autem insipiditatez. Et si aliquibꝫ videatur sapidum hoc accidit ꝓpter palati anime corruptionē. Sicut febricitā ti ꝓpter corruptionem ⁊ infectionem palati dulcia videntur amara. ⁊ interdum amara dulcia Aug. Palato non sano pena est panis. qui sano est suauis. Et iō nisi peccatuz qđ amaritudinē infert anime ⁊ omnia vere sapida reddit insipida expellatur. corpꝰ xpi non potest suauitatem spiritus ⁊ saporē spiritualium in anima generare. immo anima ipsum cum peccato mortali sumens omnia spiritualia nauseat et fastidit. Exo. xxi. Anima nostra nauseat super cibo isto leuissimo Expurgandum est ergo peccatum vt possimus digne recipere corpus christi. Quia qui cum peccato mortali ipsum sumit non solum priuatur effectibꝫ supradictis sed eē acquirit sibi iudiciū eternale. i. Cor. xi. Qui autem indigne man. ⁊ bi. iu. si. man. et bi. i. ita punietur ac si christum ad mortez iudicasset vt dicit glosa. Nulli enim dubium esse debet quin talis sumens corpus christi indigne plus peccet cōtra ipsum q̄ si hoīez occideret vel quamcunq; iniuriam ꝓximo irrogaret. Et sic patet primū ¶ Secundo apls agnū paschale eē patuz ad comedendū demōstrat di.

Etenim pasca nr̃m immolat⁹ est xp̃s .q.d. Jō azimi ⁊ pueri esse debem⁹.qz xp̃s qui ē pasca nost⁹.i.agn⁹ paschalis. Matb.xxvij. Ubi vis p̃em⁹ ubi pasca qō ſcz edere debe⁹ mus immolatus ē in ligno crucis affat⁹ et preparatus ad comedendū.Christ⁹ ergo est pasca nr̃m.i.phase vel transitus.qz ip̃e sum ō vitijs ad vtutes. ō dyabolo ad xp̃z de morte ad vitam. de mundo ad celum. ⁊ de pena ad gloriam transire debem⁹. Item pasca dr̃ passio et immolatio. a patin̄ grece qō est pati latine Ipse eñ xp̃s passus p̃ nobis est ⁊ immolatus tanq̄z agnus cui⁹ sanguine liniti filij israel liberati sunt de fuitute pharaonis de egypto ad terraz p̃missionis feliciter transeuntes.i. de mundo ad celum. Et sic quantū ad vtranq̄z significationem recte xp̃s dicit pasca nr̃m. Aug. Pasca non sicut quidaz existimant grecum nomen est sed hebreū. Opportunissime tamen occurrit in hoc nole quedā p̃gruentia vtrarumq̄z linguaz.qz eñ patin̄ grece pati dicitur latine. Jō pasca/passio putata ē vel hoc nomen a passione sic appellatuz est. In sua vo lingua.i.in hebrea pasca transitus dicitur.⁊ hoc iō qz tunc primum pasca celebrauit p̃ls dei qñ fugientes ex egypto rubrū mare transierunt. Nunc vo figura illa p̃phetica in veritate cōpleta est. cum sic⁹ ouis ad immolandum ducit xp̃s cuius sanguine linitis postib⁹ nostris.i.cuius signo signatis frontib⁹ nostris.a perditiōe huius seculi tanq̄z a captiuitate vel fuitute egyptiaca liberamur.⁊ saluberrimū agimus transituz cū a dyabolo trāsim⁹ad xp̃m.⁊ ab illo instabili seculo ad eius fundatissimum regnū Jō quippe ad deum permanentē transim⁹. ne cum hoc mundo transeunte pariter transeam⁹. Et sic patet secundū ¶ Tercio apostolus ad agnum paschalē edendū nos inuitat ⁊ modum edendi insinuat cum dic̄ Itaq̄z epulemur. N.d. Cum xp̃s immolatus sit.i.ad esum assatus ⁊ preparatus.itaq̄z.i. ergo epulemur.s. dictum agnum paschalem in craticula crucis assatū. Consequenter cū dicit nō i fermēto veteri.modū talez agnū edendi insinuat. Et primo remouet indignum modū. Secundo subiungit dignū ibi. Sed in azimis sinceritatis ⁊ veritatis. Dicit ergo. Epulemur predictū agnū sed non in fermento veteri.in corruptione veteris hoīs ⁊ peccati. Et statim diuidit p̃ partes vetus fermentū. dicens. Neq̄z in fermento malicie quantum ad pctm̄ in primū, et nequicie quantū ad pctm̄ in seipsum. Vel fermentum vetus appellat originalis culpa fermentum vo malicie ⁊ nequicie actualis que ē vel in proximū vel in seipsum. Et nota hic.q ē fermentū bonum.s. caritas q̄ mētem immutat ⁊ feruere facit. de q Luc.xiij. Simile est regnū dei fermēto qō acceptu mulier abscondit.i.immiscuit in farine sa tria.donec fermentaretur totū. Et hoc ē fermentuz nouū ⁊ non vetus. Jo.xiij. Mādatum nouū do vobis vt diligatis inuicē. Et ē fermentum malū.s.pctm̄.⁊ hoc est fermentū vetus. Exo.xij. Qui comedent fermentatum pibit anima eius de cetu israel Peccatum eñ feruere facit mentem ⁊ immutat ipsaz.⁊ defluere facit.vt fermentū pastam Esa.lvij. Cor impij quasi mare feruens qō quiescere non potest. Consequenter cum dicit. Sed in azimis sinceritatis. ostendit modum decentem ad esum huius agni.d.sed in azimis sup. comedamus.in azimis dico nō materialib⁹ sed spūalib⁹ .i. sinceritatis.quantū ad affectus puritatem vt munda ⁊ pura sint desideria ⁊ affectiones ⁊ veritatis quantum ad intellectus illumiationem. vt in intellectu vra fides p̃fulgeat vel sinceritatis ⁊ p̃scientie interioris. vt nullius peccati grauis p̃scientia nos remordeat ⁊ veritatis operatiōis bone exterioris vt sint bona ⁊ sancta opa nostra. Vel vt dicit glo. sinceritatis vite q̄ ad seip̃m. ⁊ veritatis cordis oris ⁊ opis q̄ ad p̃ximū. vt sic sinceritas excludit immundiciā vite.sic veritas duplicitatē fraudulentie Nobi.i. Tibis sinceres cōtuz ad vos. ⁊ sine offensa quantuz ad p̃ximū. Et sic patet tercium ¶ Dic̄ paret ex p̃dictis apls nobis duo mādat p̃mo vt epulemur.i. corp⁹ xp̃i sumam⁹ Hoc etiam mandat ecclesia vt quilibet xp̃ianus adminus semel in anno digne corpus xp̃i sumat. Cuius mandatum ita obligat sicut mandatuz dei. Luce.x. Qui vos audit me audit.⁊ qui vos spernit.me spernit. Est enim cibus anime dans ei vitam. Johannis.vi. Qui manducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē hz vitam eternam. Qui eñ

per totum annum pat cibum corpori ꝛ se mel in anno non saragit cibum anime va re, pena graui est dignus. Jn cuius figu ra mandatū est numeri. q̄ omnis anima que non comederit agnū tempe suo. qui significabat xp̄m. exterminabit̄ anima illa de populis suis. nisi quis fuerit ipedimē to legitimo p̄peditus. ꝛ tunc debebat co medere sc̄o mense. Jta similiter homo qui est hodie impeditus legitime debet corpus cristi cras sumere vel in octaua. Et nota q̄ nullus alienigena debebat de agno comedere. vt patet Exo. xv. q̄ corpus xp̄i nullus debet sumere nisi fit xp̄ia nus. Qui autē libenter vellet sumere sed non p̄ot. audiat aug. Crede ꝛ manducasti Et sic intelligitur illud Jo. vi. Nisi man ducaueritis carnem filij hominis fide vel te non habebitis vitam in vobis. Sicer go ꝛ qui non sumit peccat grauiter. ꝛ qui indigne sumit peccat grauius. Et ideo secūdo apostolus vt in neutrū peccatū de cidamus. mandat vt digne sumamus. s. in azimis sinceritatis ꝛ veritatis. id est in opibus sinceris ꝛ veris ¶ Circa quod nota q̄ Exo. xij. mandabat̄ q̄ comedens agnum paschalem qui xp̄m figurabat. se ptem obseruare debebat. quor̄ significata sumēs corpus xp̄i obseruare debz ¶ Pri mū ē quia debebat renes accingere. Ait enī moyses. Sic autem comederis illum Renes vestros accingetis. Et significat ca stitatem carnis quam sumens corpus xp̄i debet habere. Luc. xij. Sint lumbi vestri precincti. ¶ Scōm est q̄ debebat calcia menta in pedibus tenere Unde ait. Cal ciamenta habebitis in pedib. Et signifi cat sāctitatē mentis. quia sumens corpus xp̄i debet habere calciamenta in pedibus id est mundam seruare animā suam a lu to peccator̄ per munda desideria. Calcia menta eīm conseruant pedes a luto. Mu carnes. ¶ Terciū est quia debebat bacu lum i manibus portare. Unde ait. Tenē tes baculos in manibus. Et signat firmū p̄positum cauendi a peccato ꝛ p̄ficiendi in bono. que sumens corpus xp̄i debet habe re. Su per baculuz enī homo sustentatur ꝛ firmatur. Signat etiam q̄ comedēs de bet habere memoriā crucis xp̄i ꝛ ante oculos cordis eā tenere. Quidā miser eodē die quo corp9 xp̄i comedūt. redeūt ad pec cata ꝛ crucis obliuiscūtur. ꝛ nō dferūt xp̄o imo ip̄m suffocant cuz peccato. Jn quo fa cto homo magis similatur iude p̄ditori q̄ in aliquo peccato. Judas enim osculato xp̄o statim eum inimicis p̄didit ꝛ osten dit. qui suspensus crepuit medius ꝛ diffu sa sunt omnia viscera eius. vt patet Act. i. Quia dyabolus asportans animaz eius detulit ori quo fuerat xp̄s osculatus. ꝛ idō nō per os sed p̄ ventrem eruit. Sic rales hodie xp̄m osculant̄ ꝛ comedunt. ꝛ statim ip̄m postea perdunt eius inimicū p̄ per catum mortale intromittētes. ¶ Quartū est quia debebat comedere caput ꝛ pedes agni cuz omnib̄ intestinis. Unde ait. Pe des ꝛ caput cuz intestinis vorabitis. Et si gnat q̄ comedēs corpus xp̄i debet habere veram ꝛ cōpleram fidem. Debet enīz cre dere q̄ in hostia illa vere sit deus qui per caput significatur. ꝛ q̄ vere sit ibi caro xp̄i que per pedes. qui stant in terra significa tur. ꝛ q̄ vere sit ibi anima xp̄i que per inte stina designatur. Et omnia illa credat se sumere dum comedit corpus xp̄i. Panz ibi est caro ex vi cōuersionis. quia substantia panis in corpus xp̄i conuertit̄. ꝛ transsub stantiat̄. sed anima ꝛ diuinitas sunt ibi ex comitātia. quia caro ꝛ corp9 xp̄i nō est sine anima ꝛ deitate. semp eīm caro xp̄i diuini tati fuit cōiuncta. ¶ Quintū est quia de bebat comedere festinanter. Unde ait. Et comederis festinanter Et signat q̄ sumēs corpus xp̄i non debet discutere quomō in hostia illa sit verum corpus xp̄i gl̄iosum cū aīa ꝛ deitate. quia omnis ratio ibi defi cit. Sed debet facere sicut dicit aplūs. ij. cor. x. Jn captiuitatē redigentes omnem humanū intellectum in obsequiū xp̄i. Vo luntas enim in hoc facto debet intellectuz captiuare vt faciat eum credere ꝛ confite ri ꝛ quod intelligere ꝛ cognoscere non po test. ꝛ quod sibi per rōnem humanā impos sibile videtur. ¶ Sextū q̄ agnum illum debebat cuz pane azimo non fermentato comedere. Et signat puritatem ꝛ veritatē operū. quia sumens corpus xp̄i pura ꝛ ve ra opa debet habere. vt dictum est supra

Septimū est quia agnū illum debebat comedere cum succo lactucaꝝ agrestium qui ponebatur in charino ad modum salse Mat.xxvi. Qui intī.m.ma.in pa.bic metra. Et signat q̄ sumens corpus xp̄i debet habere cōpunctionem ⁊ dolorem peccatoꝝ suorum ⁊ debet agrestem passionem xp̄i cum fletus amaritudine cogitare.

In octaua pasche de euangelio.

Sermo xlvij.

Cum esset sero die illa vna sabbat orū. Jo. xx. In euāgelio hodierno due apparitiones xp̄i post resurrectionem recitantur. quaꝝ prima facta fuit ipa die resurrectionis. Et hoc est quod dicit. Cum eēt sero die illa. id est die resurrectionis. Secunda fuit facta octaua die resurrectionis scz hodie. Nam vt dictū est supra ipe filius dei. in ipa resurrectōis die quinquies apparuit. Similiter vt ex euāgelijs colligit quinquies apparuit post diem resurrectionis. Primo octaua die in p̄sentia thome vt hic patet scdo discipulis piscantibus ad mare thyberiadis. vt patet Joh. xxi. Tercio omnibus discipulis in galilea in monte tabor vbi cōstituerat illis iesus. vt patz Matb. xxviij. Quarto in cenaculo in hierusalez in die ascensionis. vt patz Marc. vl. Quīto in monte oliueti eodem die vt patet Act. i. Aplūs tamen. i. coꝝ. xv. quasi alias enarrat d. Post hoc visus ē iacobo deinde visus est plusq̄ quingentis fratribus simul. Et scōm hoc euangelium pñs principaliter scinditur ibi Thomas vnus ex. xij. Vel ibi. Et post dies octo iterꝝ erāt discipuli eius intus Circa primā apparitionem aplis quinq̄ ponit. Primū est aduētus salutis ⁊ saluatoris ibi. Cum esset sero die illa. Secundus est status virtutis ibi. Et stetit in medio discipulorum. Tercium est affatus pacis ibi. Et dixit eis. Pax vobis. Quartum est missio salutaris ibi. Sicut misit me pater ⁊ ego mitto vos. Quītum est dario muneris ibi. Insufflauit et dixit eis. Acci. spūmſ. Circa quod nota q̄ xp̄us venit ad apostolos propter q̄n q̄ in eis efficiendum. scilicz ad eos illuminandum ad eos confortandum ad eos calefaciendum. ad eos letificandum ⁊ ad eos replendum. Primo venit ad eos illuminandum. quia ceci in fide effecti erant Unde verba mulieruz que dicebant ipm resurrexisse visa sunt ante eos quasi deliramentum. vt dicit Luc. xxiij. Sed tunc illuminauit eos dum apperuit illis sensuz vt intelligerent scripturas quoniā sic oportuit xp̄um pati ⁊ tercia die resurgere. Luc. xxiij. O stulti et tardi coꝝ. ad credendum in oībus que locuti sunt ꝓphete Secūdo venit ad eos confortandum. quia consternati erant ⁊ spes eorum perierat. Luc. xxiij. Nos autem sperabam⁹ q̄ ipse esset redempturus israel. q. d. Amplius nō speramus. Apostoli nāq̄ omnia reliquerant totam spem suam in xp̄o ponentes. ꝛ hāc spem in passione perdiderāt. ideo xp̄s eos cōfortauit. d. Ego suz nolite timere Luc. xxiij. q. d. Ego sum magister ⁊ pater vester in quo sperabatis. qui mortuus fuiz resurrexi cum magno triumpho cum magna gloria in prāte magna. Matb. xxviij. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Et iō nolite timere. Tercio venit ad eos calefaciendum. quia in passione in eius amore nimis tepidi effecti erāt ⁊ memebundi. Unde qui prius parati erant cū eo ⁊ in mortem ⁊ in carcerem ire. ⁊ voluerūt gladio percutere. vt dicit Matb. xxvi. Omnes relicto eo fugierūt. ⁊ clausis tamen recluſi stabant. Sed xp̄us eos insufflauit. quia ostendit eis manus ⁊ latus et reddit bone iesu calix passionis quē sumpsisti. Latus ostendit ad ostendendum q̄ amor erat precordialis. Manus ostendit ad ostendendū. q̄ amor ille manifestus fuit p opa. Pedes aūt ad demonstrandum q̄ onera eoꝝ portauerat. q. d. Videre qualia ex corde vos dilexi. qualia opa feci. ⁊ qua les penas ꝓ vobis sustinui. Et ideo accendamini ad amorē meum. Luc. xxiij Notandum ne cor nostrum ar. e. in no. Notandum aūt hic q̄ cicatrices xp̄i non ex impotentia sanādi remanserūt. sed ꝓpter quīq̄. Primo vt sint signa sue victorie. Secōdo vt fidem sue resurrectōis astruāt. q̄ sicut gēme sūt in anulo sic ille cicatrices sunt in coꝝe xp̄i

ꝛ erunt in coꝛpoꝛibꝫ martyꝝum. vt di; aug. Tercio vt ostendant ꝙ idem coꝛpus quod fuit perfoꝛatum resurrexit. Quarto vt in iudicio sint ad terroꝛem maloꝝ pro quibus ꝛ a quibus eas tulit. Apoc. i. Uidebit eum omnis oculus ꝛ qui eum pupugerunt. Quinto vt ostendat eas deo patri, ꝛ per hoc moueat eum ad nobis misericordiã Ber. Securum accessum habes ohomo ad deum, vbi habes ante ꝓm filium, ꝛ ante filium matrem. filius ostendit patri latus ꝛ vulnera. mater ꝛho ostendit filio vbera ꝛc. ¶ Quarto xꝑs venit ad apostolos ad eos lenificandum. Fuerunt enim in passione nimio terroꝛe affecti. Juxta illud. Tristes erant apostoli de nece sui domini. Joh. xvi. Tristicia impleuit coꝛ vestꝛ. Sed xꝑs eos lenificauit sue ꝓsentie oꝝ; sione cuius nõ apparuerit eis in gloria coꝛporis gloꝛiosi. vt di. aug. Quia oculi apostoloꝝ illam claritatem ferre nõ potuissent. Sua blanda salutatione. quia pax vobis Et sua lera comestione. Luc. xxiiij. Obtulerunt ei partem pisc. ꝛ fauum mellis. Joh. xvi. Iterum aũt videbo vos ꝛ gaudebit coꝛ ve. Et hoc est quod hic dicit. Gauisi sunt ergo discipuli viso domino ¶ Quo ad eos replendum. Fuerant enim in eis? moꝛte omnes euacuati omnibus virtutibus ꝛ donis spũssancti ac gratia dei ꝛ ꝓpꝛijs bonis que fecerant. quia cum omẽs moꝛtaliter peccauerunt. omia supradicta perdiderunt. Eccls. ix. Qui peccauerit in uno multa bona perdet. Sed xꝑs eos repleuit omni virtute ꝛ gratia ac etiam ꝓmerita merita reddidit. Et hoc ẽ quod dicit. Act. ij. Repleti sunt o. ¶ Si quis quereret quare xꝑs hec quinq; apostolis contulit bona. Dicendum ꝙ ꝓpter quinq; laudabiles conditiones que in eis erant. vt patet in ꝑnti euan. scz ꝑseuerantia. quies mentis. clausura sensuum. vnitas mentis. ꝛ timoꝛ dei. ¶ Primo notatur in eis ꝑseuerantia in eo ꝙ dicit sero. Sero enim est vltima pars diei. Act. i. Hi omnes erant perseuerantes in oꝛone. Bern. Inter virtutes sola perseuerantia coꝛonat. Matth. xxiiij. Qui perse. vsq; in finem hic sal. erit. Nota ꝙ mandatum fuit in lege ꝙ caudа in sacrificio semp deberet offerri. Aliqui offerunt caput ꝛ non caudam vt ꝙ incipiunt in iuuentute facere penitentiam ꝛ in ꝓcessu temꝑis dissoluuntur Aliqui offeruut caudam sed non caput. vt qui in iuuentute dissoluunt ꝛ in senio agunt penitentiam. Offeramus ꝛ nos caput ꝛ caudam vt ꝑfectum sit sacrificium nostrũ vt in adolescentia incipientes in senio terminemus et bene erit nobis. Tren. iij. Bonum erit viro cum poꝛ. iug. ab ado. s. ¶ Secundo notatur requies mentis. quia una sabbatoꝝ. Sabbatum enim requies interꝓtat. ¶ Sed nota ꝙ triplex est quies. Prima est quies mentis a tumultu seculi cum laboꝛe tamen coꝛpis. quam habent viri sancti in vita illa. Leuit. xxiij. Sabbatum requietionis domini est affligens; ꝙ ani. v. Matth. xi. Ue. ad m. o. q̃ la. ꝛ on. es. ꝛc. Et sequit. Et inue. re. ani. v. Secũda est quies coꝛporis a laboꝛe cum tumultu mentis quam habent aliquando pctoꝛes. Hiere. xlviij. Requieuit moab in fecibus suis. Esa. lvij. Cor impij quasi mare feruens quod quiescere non põt. Sic quiescebat ille diues qui dicebat. Luc. xij. Anima m. ba. mł. bo. rep. in an. plu. req. co. bi. epu. ꝛc. Tercia est quies mentis ꝛ coꝛpis quã hic habuerunt. ꝛ habebunt sancti in gl̃ia. Esa. lxvi. Erit sabbatum ex sabbato. Jn eodem. xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis in tabernaculis fiducie ꝛ in requie opulẽta. ¶ Tercio notat in eis clausura sensuum in hoc quod dicitur. Erfores essent clause. Maxime autem duos sensus debemus claudere si volumus ꝙ xꝑs veniat. scz visum ꝛ auditũ. quia freqñtissime per istas fenestras moꝛs ingredit Hiere. ix. Moꝛs ingredit ꝑ fenestras nostras Sic moꝛtuus ẽ dauid stans ad fenestram ꝛ videns mulierẽ se lauantẽ ex aduerso. ij. reg. xi. Et ideo dicitur. ps. xx. Jngredere in petrã ꝛ absconde in fossa. ¶ Quarto notatur in eis mentis ꝛ coꝛpis vnitas in hoc quod dicit. vbi erant ꝓgregati. Actu. iij. Multi. cre. erat coꝛ. vi. ꝛ. a. una. Unde spũ ãsset? sup eos congregatos venit. ps. Ecce q̃ bo et q̃ io. ba. frẽs in vn. Triplex est em vnitas stare in congregatione. Prima quia ꝓgregati non possunt

a dyabolo vinci. sed ipm vincūt, quia omnis victoria in vnitate consistit et perditio in diuisione. Exemplum de acie militum. Eccls. iiij. Funiculus triplex difficile rumpit. Canti. vi. Terribilis vt castrorum acies. Secda ē quia si vnus cadit ab altero iuuatur. Eccls. iiij. Ve soli qz cū ceciderit non habet subleuantem et paulo superius Melius ē duos esse simul q̄z vnū habent enim emolumentum societatis sue si vnus ceciderit ab altero fulcietur Tercia est qz vnus prouocatur ab altero ad bonū Eccls. iiij. Si dormierint duo foouebunt mutuo. vnus quomodo calefiet Quinto notatur in eis timor. cum dicitur ꝓpter metum iudeorū. Bernū. In veritate didici nihil eque efficax ad gratiam promerendam recipiendam z retinendam z recuperandam. q̄z si omni tempe inueniaris coram deo non altum sape sed timere. Prouer. xxviij. Beatus homo qui semp ē pauidus. Eccī. ij. Fili accedens ad seruitutē dei sta in iusticia z timore. quia qui sine timore ē iustificari nō poterit. Timor iste est timor filialis quē habent iusti qui timēt valde ꝑ dere deum z animas suas. Sed timorez seruilem z humanum habent peccatores qui plus timent perdere numū q̄z deum, terram q̄z celum, plus corpus q̄z animam plus trāsitoria q̄z virtutes z dona. De quibus omnibus non est timendum. ps. Illic trepi. ti. vbi non fu. t. Caristimi habeamus z nos ista quinq̄z. z nos recipiemus a xp̄o alia quinq̄z supdicta. z sic patz primuz

Secdo ponitur status virtus quia stetit in medio discipulorz. Omnis enim virtus in medio consistit. vt dicit phūs. Unde poeta. Medium tenuere beati. Ubi nota q̄ xp̄s stetit in medio discipulorz z stat i medio omnium hominum. ꝓpter septem ꝓprietates medij que sunt. Illumiare. colligare. viuificare. distinguere. sustentare. conseruare. z lenificare. Primo medium illuminare habet vt patz de sole. quia medius inter planetas celum z terram illumiat Sic z xp̄s priores z posteriores illumiauit. Joh. i. Erat lux vera que illuminat omnem hominem venientē in hunc mūdum. Hoc patuit in transfiguratione vbi fuerunt patres no. z ve. testa Secdo medium habet colligare. vt calx z clauus. Sic z xp̄us colligauit z vnuit in vnum diuersa. scz diuinam z humanā naturam in vnitate persone. diuersos apostolos in vnitatem fidei. Joh. xi. Propheranit scilicz cayphas quia iesus erat moriturus pro gente. et non tantum pro gente. sed vt filios dei qui erant dispersi congregaret in vnū. homines z angelos in eisdem sedibz glorie. Math. xxij. In resurrectiōe nec̄z nubent nec̄z nubent. sed erūt sicut āgeli dei in celo

Tercio medium habet viuificare. Unde in terra que est medium totius celi omnia viuificātur z vitam recipiunt. Et coz i medio animalis vitam animali dat z corpori Sic et xp̄us ē vita viuentiuz vt dicit aug. Act. xvij. In ipo enim viuimus mouemur z sumus. Sicut omnia per ipm facta sunt vt dicit Joh. i. Ita omnia p ipm subsistūt z viuunt. Joh. x. Ego sum resurrectio et vita. resurrectio corporū z vita animarum

Quarto medium habet distinguere z separare vt paries. Sic xp̄s in iudicio separabit bonos a malis. modo autē sunt mixti. Math. xv. Separabit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab edis. z ibunt hi in supplicium eternum iusti aūt in vitā eternaz vt ibidē dicit Quinto medium habet sustentare. vt colūna in medio domus. Sic z xp̄s omia sustentat z regit. Heb. i. Portās omia verbo virtutis sue Greg. Sicut omia ex nihilo facta sunt ita i nihilū tenderēt nisi manus oīpotentis ea teneret. Sed nota hic de colūna sampsonis cui innixus sampson mortuus ē vt oēs occideret inimicos. Sic xp̄s in colūna crucis mortuus ē vt omēs dēmones debellaret. Aug. Manu inermi z affixa cruci debellauit aereas prātes.

Sexto medium habz ꝓseruare z extrema deuastare. vt patz in rpe vt in vere qō est medium inter hyemē z estatē oia temperata sce tia ꝓseruant. Patz esse in humoribz q̄ sūt medium tenēt in corpe ꝓseruat corpus in sanitate. patet in ciuitatibz que vū medium ꝑ iusticiā tenent ꝓseruant z crescūt. Exemplū de regno romanorz qō vū medium iusticiā tenuit ꝓseruatū ē. Sic z xp̄s oīa ꝓseruat in bono Jo. xv. Manete in me z ego in vobis. Sicut palmes nō pōt a semetipo facere fructum nisi remāserit in vite. sic nec

vos nisi in me manseritis. Si quis in me non manserit colligēt eum z in ignē mi. Et hoc ostendit xp̃c quādo stans i medio discipulorum insufflauit i eos z dedit spiritum sanctum p̃ quem suauitunt in omni bono. ¶ Septimo medium habet lenfca te, vt ptz in armōnijs sonorū z in obiectis sensuū. q̃ dum medium tenent letificant z delectant. Sic xp̃c stās in medio diuine z humane nature letificat omnes beatos gloria Jo. xvij Hec est vita etn. vt ꝓg. te so. ve. d. z. q. mi. iesuz xp̃m. ¶ Quia secūdū diuinam naturam letificat angelos z animas. z ſm humanā letificat corpora. Jo. x. Ingredief z egredief z pascua inuēiet. Ingredietur ad deitatez. z egredietur ad humanitatez Et sic patet scōm ¶ Si vis plura dicere de medio nota q̃ xp̃s quaterfterit in medio. ad designandum q̃ quatuor virtutes cardinales in medio cōsistūt Iam sterit in medio animalium in natiuitate. per quod significatur prudentia. sterit in medio doctoꝝ per quod signatur iusticia. sterit in medio latronum. per quod signatur temperantia. z sterit in medio discipulorum per quod designatur fortitudo. ¶ Tercio ponitur affatus siue p̃catio pacis quia pax vobis. Circa quod nota tria. ¶ Primo q̃ triplex est pax bona. Pria est pax pectoris. que consistit in subiectione anime ad deum z corpis ad animaz z inferiorum virium ad rationez. Quando hec tria obseruantur in homine habet plenam pacem pectoris. Esa. Erit opus iusticie pax. Hanc perfecte habuit xp̃us z beata virgo. Job. xiij. Pacem meaz do vobis. Secūda est pax temporis que consistit in pacifica conuersatione cum proximo. Ro. xij. Si fieri potest quod ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes. In hac pace natus est xp̃s. p̃s. In pace factus est locus eius. De hac pace loquitur apls ad Heb. xij. Pacem sequimini cum omnibus z sanctimoniā sine qua nemo videbit deū Hanc duplicem pacem xp̃s annunciari fecit ingrediens mundū. p̃dicauit vadens per mundum. suis discipulis reliquit exiens de mundo. z suis discipulis apparuit rediens de inferno ad mundum. Tercia est pax eternitatis et consistit in visione dei. Esa. xxxij. Sedebit populus meus in pulcritudine pacis. Primas duas pacis xp̃s dat nobis in presenti. terciam dabit nobis in futuro in octaua etate que est resurgentium. Et ideo in resurrectione ei⁹ in die pasche bis dixit. Pax vobis. In octaua vo die vt hodie semel dixit pax vobis. ad designandum q̃ in resurrectione a peccatis debemus habere duplicem predicataz. z in octaua resurgentiū habebimus terciam. phi. iiij. Et pax dei que exuperat omnem sensum custodiat corda vestra z intelligentias vestras ¶ Secundo nota q̃ xp̃s fecit ꝙdruplicez pacem. Primo fecit pacem inter deum z hominem. Et hanc fecit in carnis assumptione. Ephe. ij. Ipe enim est pax nostra qui fecit vtraq̃ vnuz id est diuinam et humanam naturam vnit et pacificauit in se. Secundo fecit pacem inter homines ad inuicem in passiōe scz inter pilatum z herodem. z hanc fecit in sua predicatione z ordinatione. quādo omnes vnuit in vno ouili vnus ecclesie vni⁹ fidei. z vnius baptismi. Joh. x. Et fiet vnum ouile et vnus pastor. Tercio fecit pacez inter angelos z homines. Et hāc fecit in sua ascensione quando angelos et homines vnuit in eisdem sedibus glorie. Unde cantamus. Redit turmis cuz duabus angelis z animab⁹. Quarto fecit pacem inter animam et carnem. Et hanc fecit in spiritussancti missione qui ita solidauit corda discipulorum. vt debitus ordo deinceps seruaretur inter animam et corpus. vt scz ratio dominaretur in eis. Hāc pacem perfecte faciet in corporum glorificatione. ¶ Tercio nota. q̃ triplex est pax mala. Prima est inordinata que est quādo obedit superius inferiori vt dominus seruo. anima corpori et ratio sensualitati Prouer. xix. Per tria mouetur terra. per seruum cum regnare ceperit. per stultum cum saciatus fuerit cibo. et per odiosam mulierem: cum in matrimonium assumpta fuerit. Iste seruus et stultus ē corpus et mulier odiosa est caro. Secunda est simulata. sicut fuit pax iude. Marci. xiij. Quemcunq̃ osculatus fuero ipse est tenete eū. Similis fuit pax Joab ad abner di. Salue mi frater. Et infixit gladium in

viscera eiꝰ. tj. reg. xx. Ezech. xiij. Decepe/
runt populuz dicentes. Pax pax z non est
pax. talis est pax mundi quia quem oscula
ri videtur occidit. Joh. xiiij. Pacem meã
do vobis. non quam mũdus dat. ¶ Ter
cia pax est inquinata que inter peccatores
est. ps. Zelani super iniquos pacez pecca
torum videꝫ. Luc. xij. Non veni pacẽ mit
tere sed gladiũ. z sic patz terciũ. ¶ Quar
to ponitur missio salutaris quia sicut me
misit pater z ego mitto vos. id est ea cari/
tate vos diligo qua dilexit me pater. vt
dicit Greg. Que caritas in predicta mis/
sione attenditur quantum ad septem.
¶ Primo qz sic̃ pater mittens me in mun
dum mecum est. z non reliquit me solum.
sic ego vos non deseraz. Math. xxviij. Ec/
ce ego vo. sũ o. diebꝰ vsqz ad cõ. se. ¶ Se
cundo quia pater mihi testimonium phi/
buit di. hic est filius meus dilectus ipm
audite. Math. xvi. Sic ego coram regibꝰ
et omni populo loquar pro vobis reddẽs
testimonium veritati vestre z doctrine.
Math. x. Nolite co. quomodo aut qd lo.
¶ Tercio qz sic̃ pater dedit mihi facere ope
ra scz homĩes sanare. demões fugare mor/
tuos suscitare. celum aperire z consimilia
que ostendunt me esse verum filium dei.
iuxta illud. Joh̃. x. Opera que ego facio
in nomĩe patris mei hec sunt que testimo
nium perhibent de me. ita ego dabo vo/
bis similia opera facere per que omnes co
gnoscent qꝫ estis nunciꝫ dei. Joh. xiiij.
Qui credit in me opera que ego facio ipe
faciet z maiora horum faciet. Exemplum
de petro z iohanne. Nam ad vmbrã petri
sanabant ifirmi. ad tactũ tunice Joh̃is
suscitati fuerunt mortui. vt in ecclesiastica
narratur historia. quod de xpo non legit.
¶ Quarto quia sicut pater constituit mi/
hi totum mundum disponere z ordinare.
iuxta illud Joh. xiij. Sciens quia omia
pater dedit ei in manus. ita ego plenarie
vos mitto vicarios meos quicquid p vos
fiet ratum habens. Luc. x. Qui vos audit
me audit. z qui vos spernit me spernit. tj.
coz. v. ¶ Legatione pro xpo fungimur. Et
ideo apostoli per totam ecclesiaz ordinave
runt z sacramenta instituerunt. ¶ Quin/
to quia sicut pater plenariam potestatem
dedit mihi iuxta illud Math. xi. Omia
mihi tradita sunt a patre meo. ita ego ple
nam potestatem vobis trado super om/
nia. scilicet super celum z terram z inter
num super angelos. demones z homi/
nes. super vitam z mortem. super totam
naturam z omnem creaturam. Lu. x. De
dit eis potestatem super omnia demonia
z vt languores curarent. ¶ Sexto quia
sicut pater voluit me mori pro peccatoribꝰ
vt salui fierent iuxta illud Joh. iij. Sic
deus dilexit mundum vt filiuz suum vni
genitum daret. ita ego volo vos mori et
consummari in seruitio peccatoꝝ vt ipi sal
ui fiant. z maius meritum vobis crescat.
Luce. x. Ecce ego mitto vos sicut agnos
inter lupos. ¶ Septimo quia sicut pater
voluit me fame humiliari vt fame eraltz
rer. iuxta illud Jobil. tj. Exinaniuit semet
ipm propter qꝺ z deus exaltauit illum
ꝛc. ita z ego volo vos humiliari valde vt
fumine exaltemini z sitis mecum in cadez
glozia z honoze. i. pe. v. Humiliamini
sub potẽ. ma. dei vt vo. exal. in tempe vi
si. Luce. xxij. Et ego dis. vobis sicut dispo/
mi. pa. me. re. Unde pedes ossa piscatoꝝ
osculantur modo per ora imperatorum.
Ergo recte dicit. Sicut misit me pater. id
est ex eadem benuolentia caritatis. et ad
eadem opera facienda. z ad idem premiũ
recipiẽdũ. ego mitto vos. Et sic patz quar
tum. ¶ Quinto ponitur datio muneris.
quia insufflauit ꝛc. Non qꝫ iste flatus esset
spiritussanctus sicut columba que descen
dit super xpm baptizatum non fuit spir
tussanctus. sed in illo signo. scz flatus datꝰ
est eis spiritussanctus Et hoc propter tria
Primo quia sicut iste flatus processit a xpo
sic spiritussanctus procedit ab eo. z non so
lum a patre. Secundo ad ostendendum
qꝫ sicut flatus est necessarius vite corpo
rali ita spiritussanctus vite spirituali. Ter
cio ad ostendendum qꝫ sicut flatus est ac
cleuatus a terra. ita spiritussanctus face
super terrena cleuari. Ezech. viij. Cleuauit
me spiritus inter celum z terram. Qui
nus ergo in quo omnia dona donantur
tulit eis dicẽs Accipite spiritumsanctum
quoꝝ re. pec. re. eis Ro. viij. Quomõ nõ
etiã cũ illo oĩa nobꝭ dꝫ. Sic ergo donatus

tis munus absoluendi ⁊ dimittendi peccata. Sed contra solus deus remittit peccata. Esa. xlij. Ego sū qui deleo om. iniq. p. ꝓpter me. Osee. xiij. Perditio tua isr̃l ex te tantūmodo in me auxiliū tuum Solutio quantum ad culpam solus deus dimittit peccatum quod in ipsa contritōne ⁊ ꝓposito confitendi dimittitur ꝛ Psal. Dixi confitebor ⁊ tu remisisti. ⁊c. Sacerdos autez dimittit aliquod ꝺ pena virtute clauium Et hoc est quod dicit Quorum remiseritis Remittere enim est partem pene relaxare Dimittere vero est ex toto absoluere vt dicit hugo ꝺ sancto victore Vel potest dici ꝙ sacerdos absolvit instrumētaliter. est enim instrumentum animarum dei ⁊ minister eius. Hoc dominus figuraut in lazaro quem suscitaut ꝛ apostolis soluere mandauit Exemplum de potestate quando absolut aliquem in consilio ⁊ eius nūcij de cathenis ⁊ carcere soluūt eūdē. Itē videtur ꝙ nisi sacerdos habeat spiritum sanctum non potest absoluere. quia dicit primo Accipite spiritum sāctum ⁊ postea subdit. quorū re. pec. re. eis Ambro. Talios valeas absoluere Ad quod dicendum ꝙ absoluere potest sacerdos duplicit̃ scilicet ex officio ⁊ vite merito. ⁊ sic absolut solum bonus habens spiritum sanctum. vel ex officio solum ⁊ sic absolut etiam malus Ad quod significandum xp̃c dedit potestatem apostolis absoluendi a peccatis. antecꝫ daret eis spiritum sanctum. Joh. xx. Amen dico vobis quodcunqꝫ ligaueritis duobus clauibus scilicet potestatis ⁊ discretionis. remittuntur eis. i. tunc deus approbabit remissionem peccatorū ⁊ quorum non remiseritis deus nō approbabit Crisost. Sicut rex principem mittens dat ei potestatem mittere in carcerē ⁊ dimittere. Ex quo patet ꝙ sacerdos ē minister ⁊ instrumentū dei animatū. Et sic patz quintum.

Sermo eiusdez dominice octauc. xlviij.

Thomas vnus ex duodecim qui dicitur didimus non erat cum eis quādo iesus venit. Joh. xx. Euangelium hodiernū continet in se duo euāgelia. ⁊ de ista scōa parte faciamus aliuz sermonem. In quo sermone continetur prima apparitio xp̃i post diem resurrectionis. que fuit facta die octaua Et ista pars euangelij est quasi tota ꝺ beato thoma. In qua parte quattuor describunt. Primū est peccatum quod thomas incurrit. quia non erat cum eis quando iesus venit. Secundum est remediuz quod recepit ibi. Post dies octo. Terciuz est fides q̃ credidit ibi. Dominus meus ⁊ deus meus. Quartuz est premiuz qđ ex fide xp̃s reportauit ibi. Quia vidisti me thō. cre. be. qui nō vi. ⁊c. Primū procedit ex miseria hominis. secunduz ex misericordia dei. terciū ex libertate arbitrij. quartum ex gratia dei. ¶ Primo ergo ponitur peccatū thome quod consurgit ex duobꝫ. scz ex absentia sociali. ⁊ pertinacia mentali. ¶ Primo ex absentia sociali. qz non erat cum eis. Sed contra luce. xxiij. dicitur. ꝙ isti discipli qui uerūt ī emaus reuersi sunt in hierusalem. ⁊ inuenerunt cōgregatos vndecim. ⁊ dum narrarent que gesta erant in via via iesus apparuit. Ad hoc dicendum ꝙ dum discipuli narrarent q̃ gesta erāt ī via. thomas aliq̃ casu abscessit ⁊ tūc iesus apparuit. vt ꝺ. aug. Nō erat ergo thomas cū viris timoratis ⁊ pseuerātibus. Et sic recessit a societate bonorum. Quod quidem apparet esse malum ex tribus. Primo quia recedere a societate est contra naturā hominis. Homo ei vt dicē phūs naturaliter est animal sociale. Geñ. xx. Nō ē bo. ho. eē so. fa. ei. ad si. sibi. Qz ce

teris animalibus melius prouidit natura vt sola possint viuere ꝯ homini. quia parauit eis victum ⁊ amictum. homo autez multis indiget que vix vnus homo facere posset. ¶ Scdo quia homo in facto isto dyabolum imitatur. qui fecit diuisionem in celo. sed recessit a societate bonoꝝ. Esa. xiij. In celum conscendam sedebo in mõte testamenti in lateribus aquilonis ⁊ similis ero altissimo. Exempla de isto monacho de quo di. Greg. in dyalogo. ꝙ statiz recedebat de choro quem vidit beatus benedictus extrahi per cappã a quodã puero nigro. Sap. ij. Imitantur autem illũ qui sunt ex parte illius. ¶ Tertio quia talis recessus est valde damnosus. Quod patz dupliciter. ¶ Primo quia homo multa bona percipit in societate. Naz recipit spiritum sanctum ⁊ dona eius. Et hoc patuit in penthecoste quando spũssanctus venit in discipulos dum essent in vnum congregati. ⁊ dedit eis carismatum dona. Itẽ recipit filium dei ⁊ dona eius. Mat. xviij. Vbi duo vel tres congregati sunt in nõie meo ibi ego sum in medio eorũ. ps. Ecce ꝯ bonum ⁊ ꝯ iocundum habitare fratres in vnum. ¶ Secundo quia homo multa mala vitat in societate ⁊ propter societatẽ quia dyabolus non potest frequenter hominem tenere in cbatenis peccatorum. ⁊ suffocare eum propter societatem. Exemplum de illo puero monacho. qui in infirmitate datus erat diacono ad deuorandũ quem ꝓpter presentiam fratruz comedere non poterat. qui postea perfecte conuersus est. vt patet in dyalogo. habem⁹ etiaz exemplum Geñ. xviij. Quãdo angeli dixerunt abrae ꝙꝓter quinquaginta iustos ac etiam propter decem parcerent quinꝯ ciuitatibꝫ. Et nõ solũ in vita illa quis euadit multa mala. Exemplum de illo fratre qui fuerat deputatus penis purgatorij triginta annis. ⁊ socius eius vidit missam ⁊ orans ꝓ eo liberauit eũ. ¶ Scdo peccatũ thome fuit ex pertinacia mentali quia nullo modo voluit credere. Sed attendendum ẽ hic qđ dicit Eccli. xviij. Qui cito credit leuis ẽ corde. Et dicit. i. Joh. iij. Nolite oi spũi credere. sed ꝓbate si spũs ex deo sunt Sic credidit eua cito. Ergo tunc est peccatum non credere quando non credit quis quibꝫ debet. quando debet ⁊ quomõ debet. Et illis tribꝫ modis peccauit thomas. ¶ Primo non credidit quibus debuit. quia cum scdm legem in ore duoꝝ vel trium testium stet omne verbum. ipse nolluit credere. i. approbatis viris qui testificabatur de visu quod est verissimum testimonium. ¶ Scdo quia non credidit quãdo debuit. quia ⁊ si non statim credidit debuit tamen post vnum diem. vel sic cogitare i seipso ⁊ credere. Sed ipe sicut octo diebus in sua pertinacia ⁊ forte sicut ipe dixit nũqꝯ credidisset nisi xps sibi apparuisset. ¶ Tercio quia non credidit sicut debuit. quia cuz apostolus dicat. est autem fides sperandarum substantia rerum argumentum non apparentium. Hebre. xi. Ipe potuit palpare que ad fidem non pertinent. Et sic patet primũ. ¶ Scdo ponitur remedium quod thomas inuenit. quia xps magna sua benivolentia post dies octo ipe venit ad eos. ⁊ stati dixit thome. Vide manus meas ⁊ af. ma. tu. ⁊ mit. in la. me. ⁊ nõ Christus fecit thome ac si ipe deberet curatus fuisse vel si tot⁹ mũd⁹ staret ad fidẽ thome. Sed vt dicit greg. Hoc non ex casu sed ex diuina dispensatione factum est. Fuit nãq; diuina clementia vt discipulus dubitans dum mattrisi sui vulnera ipse palparet carnis. in nobis vulnera infidelitatis sanaret. Plus enim mihi contulit ad fidem infidelitas thome. ꝯ credentium discipulorum. Dum enim ille palpando ad fidem reducitur. mens nostra omni dubitatione postposita in fide solidatur. Vide inquit manus meas redemptrices tui ⁊ eas reuereare. conseruatrices omis boni vt eas amplecteris. collatrices omis boni vt eas diligas. ⁊ punitrices malorum vt eas timeas Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur fides perfecta qua thomas credidit ibi. Dominꝰ meus ⁊ deus meus. In quo verbo confessus est humanitatem cui dicit dominus meus. ⁊ deitatem quia deus meꝰ. Ergo aliud vidit ⁊ aliud credidit. Et sic vbi habũdauit vlictũ supbũdauit ⁊ gra. Ro. v. Naz vbi abo credidit. Et sic credidit. ⁊ sic debuit credidit. in quibus debuit offẽderat Et sic patz terciũ. Quar

ro ponitur premium quod ex fide promitti/
tur. cum dicit. Quia vidisti me. imo vide
tur q debuit dicere quia tetigisti me tho.
credidisti. Aug. Non aut tetigisti sed vidi
sti. quoniã generalis quodammõ sensus
est visus. ad omnes sensus aptatur vt gu
sta. vide q dulce ẽ. audi. vide q sono/
rum est. sic de alijs. Quãuis dici possit
nõ ausus fuisse discipulũ tangere vulnera
magistri. Beati ergo qui non viderunt et
crediderunt. Crediderũt in q fide forma
ta que ex bonis opibus demonstratur. q
vt dicit Jaco. ij. Fides sine opibus mor/
tua est. quod aũt mortuum est non potest
vitam conferre. Qui ergo credit in deum
fide viua beatus erit. Abacuk. ij. Justus
in fide sua viuet. Fides etiam de se habet
vitam dare ei qui non põt operari. Ro. iiij.
Ei/o qui nõ operatur. credenti aute in eũ
qui iustificat impium. reputabitur fides
eius ad iusticiam. quia abraam p fidem si/
ne opibus legis iustificatus est. Exemplũ
de latrone in cruce cui ꝓpter fidem dictu
est. Hodie mecum eris in paradiso. Et sic
patet quartum. ¶ Quintum est q xps dat
quilibet exempla in sua resurrectione que
debet habere si vult vt spũaliter
resuscitetur. ¶ Primum est q post resur
rectionem mundo se non immiscuit. licet
aliquibus bonis apparuit. Luc. xvij. Me/
mento vxoris loth. Que quia versa est
retrorsum cõuersa est in statuam salis. vt
patet Gen. xix. Seneca. Nihil est a deo
damnosum bonis moribus q in alienis
spectaculis residere. ¶ Secũdũ est quod
dixit magdalene. Noli me tangere non
dum ascendi ad patrem meum. Non enim
est hominis securũ tangere mulierẽ q diu
est in vita illa. nec etiam consanguineam.
quia corpus femine ignis est. ignis vo ne
scit consanguinitatem. et ignis est vsq ad
consumationem devorans. Job. xxxi. Ex
emplũ de illo sacerdote de quo v. Greg.
in dya. Qui laborans in extremis dum a
presbitera sua tangeretur ait. Recede rece
de adhuc igniculus viuit. ¶ Tertium est
q pacem in ore portauit. Sic qui spiritua
liter cupit resurgere debet habere pacem
pectoris et pacem temporis. vt tandem p/
veniat ad pacem eternitatis. Joban. xiiij.
Pacem relinquo vobis pacem meam do
vobis. ¶ Quartum est q loca vulnerum
ostendit. scz latus. manus. et pedes. Sic q
spiritualiter cupit resurgere debet ostẽde
re peccata sua sacerdoti p confessionem. s.
latus. id est cor. manus. i. opera pedes. i.
affectiones. quia vt dicit Prouer. xxviij.
Qui abscondit scelera sua non dirigetur.
Esa. xlij. Narra si quid habes vt iustifice
ris. ¶ Quintum est q insufflauit et dedit
spiritum sanctum. Sic et nos debemus sa/
tagere alijs spiritum sanctum dare et eos
ad spiritum sanctum inflãmare. Sed sunt
quidam qui spirant et insufflant ignem ira
cundie. discordie et maliuolentie. Actu. ix.
Saulus adhuc spirans minarum et cedis
in discipulos domini. Sic spirabat vxor
iob dicens. Benedic deũ et morere. Job
ij. ¶ Sextum est q se tangi et palpari per
misit. Sic qui vere resurrexit permittat se
palpari a tribulatione, quoniam per mul/
tas tribulationes oportet intrare regnum
dei. Act. xiiij. Sic permisit se palpari iob
qui percussus est vlcere pessimo in corpo/
re. et in filijs et in omibus que habebat pas
sus est dispendium. Sunt quidaz sicut vi
trũ habentes illud apostema noli me tan/
gere. ¶ Septimũ est quia comedit piscez
assum et fauum mellis. Piscis assus xps ẽ
crucifixus. fauus mellis est verbum dei.
Qui ergo a peccato resurrexit debet xpm
comedere in sacramento altaris. quia ipe
est cibus omnis saporis suauitatem hẽns
Jo. vi. Caro mea vere est cibus Ego sum
panis viuus qui de celo descendi. Item
debet comedere xpi corpus dei quod habet ali
me dulcedinem inferre sicut mel Psal. q
dulcia faucibus meis eloquia t. Et habet
animaz illuminare sicut cera lumen fouet.
ps. Lucerna pe. m. v. t. Aug. Palatum
febricitantis habet cui mel celi insipidum
est. ¶ Octauum. quia christus resuscita
tus redijt ad fratres suos et ad viam veri
tatis eos reducere curauit. Vade et tu fac
similiter vt sicut fuisti alijs ad ruinam. ita
eos ad salutem studeas reducere. Augu.
Nullũ maius sacrificium deo q zelus ani
mar. Ja. v. Scire debz q q quem fecerit
peccatorẽ ab errore vie sue saluabit aiam
eius a morte et operit multitudinẽ peccator

Tonū est q̄ resuscitatus nō statim iuit ad celum. sed stetit. xl. dieb⁹ in terra. Sic qui spūaliter resurgit nō credat statim ire ad celum. sed primo oportet eum facere penitentiam. que p. xl. dies designat. Matiij. Penitentiam agite appropinquabit eī regnum celorum. Et sic patet totum

De epistola Sermo. xlix.

Orne quod natum est ex deo vincit mundum i. Joh. xv.

De virtute fidei tam in euāgelio hodierno q̄m in epistola tractatur. Fides enī in p̄senti vita mirabilia operatur. et tandem ad viam perducit eternam. De eo autem q̄ fides beatum facit in euangelio hodierno tractatur Beati inquit qui non viderunt et crediderunt. De mirabilibus autem que fides in hoc seculo aut vita facit vel operat. in p̄senti epistola determinatur. de quib⁹ erit sermo. In hac ergo epistola beatus Johannes duo principaliter facit. Primo ostendit virtutem et efficatiam fidei. vt ad ipam accendamur. in principio epistole. Secundo ostēdit veritatem fidei. vt ipam firmiter fateamur ibi. Et spūs est qui testificatur quoniam xp̄us est veritas. Primo ergo ostendit virtutem et efficatiam fidei vt ad ipam accendamur. q̄ vincit mūdum et bona eius. Circa quod tria facit. Primo ostendit quis est qui vincit mundum. quia quod natum est ex deo. Secō ostendit per quid vincitur mūdus. quia per fidem ibi. Hec est victoria que vincit mundū fides nostra. Tercio ostendit per quā fidem vincit mundus ibi. Quis est q̄ vincit mundū nisi qui credit q̄ iesus est filius dei. Circa primū nota q̄ duplex est natiuitas scz corporalis et spūalis. Spiritualis fit in baptismo in vtero ecclesie. q̄ baptisatus habet ecclesiam matrem et christum patrem. et ideo extunc vocatur xp̄ianus. Jo. iij. Nisi quis natus fuerit denuo non potest intrare regnū dei. Et īeodem. Dedit eis p̄tātem filios dei fieri. Et quia virtus xp̄i applicabit nobis in baptismo. que est efficax ad vincendum mūdum. ideo baptisatus filius dei factus in eadem virtute vincit mundū. Joh. xvi. Cōfidite q̄ ego vici mundum. Quia cum talis ligef cum xp̄o vinculo caritatis. si xp̄s vicit et ipe vicit. Et hoc est quod dicit. Omne quodnatum ē ex deo vincit mundū. id est omnis qui regeneratus est in baptismo. dummodo in xp̄o maneat cui iunctus est in baptismo. a quo separatur per peccatum mortale. vincit mundum id est vicia mundi. que sunt tria. scz concupiscentia carnis cōcupiscentia oculorum. et superbia vite. Et nota q̄ dupliciter vincimus mundū Primo abrenuncando bonis mundi. Et sic vincūt soluz perfecti qui omnibus spretis nudi nuduz xp̄m sequuntur in voluntaria paupertate. Luc. xviij. Nisi quis renū. omnia que pos. non po. m. esse dis. Secundo subiciendo nobis bona mundi. ita vt simus domini et non serui bonorum mundi. vt qui rus est seruus pecunie. et dispēsemus bona mundi ad honorem dei. Marthe. xv. Euge serue bo. et fi. quia su. pau. fu. fi. sup multa te con. Et sic vincūt omnes iusti serui dei in quocunq̄ statu. Secundo ostenditur per quid vincitur mundus. quia per fidem. Hebre. xi. Sancti per fidem vicerunt regna scz regnum mundi et regnum carnis. Circa quod nota q̄ fides non solū vincit mundum sed omnē temptationem Quod sic pat. Quia omis tēptatio vel est a mūdo. vl a carne vl a dyabolo Dyabolus temptat de superbia vt homo nō obediat deo nec obseruet mādata eius. Hoc remouet p fidē qua cognoscim⁹ q̄ deus ē omniū dñs. et ideo ei ē ab omnib⁹ obediendū i. pe. v. Vigilate quia aduersarius vester dya. circ. q. quem de. c. resi. fortes in fide Mundus aūt temptat vel allliciendo p̄speris vel terrendo aduersis. Huc vsperis vel terrendo aduersis. Huc vsque cim⁹ p fidem que facit nos credere alia meliora bona. et peiora mala. Et ideo p̄speras mundi despicim⁹ et nō formidam⁹ aduersa. Caro vo temptat inducendo ad delectationes momentaneas. sed fides nobis ostendit q̄ p has pdimus eternas et supplicijs deputam̄ eternis. Apo. xviij. Quātum glorificauit se et in delicijs fuit tantum da. il. tor. et luc. Hic cadit exemplum istius heremite qui conbussit sibi dignos antecz vellet consentire cum vna agere. volens expiri si posset pati penas inferni.

Cadit etiam exemplum de militibus alexandri quibus dum essent parati ad bellū alexander ait. Comedamus quia hoc sero omnes cenabimus in inferno. ℣ Propter quod verbum fortiter dimicauerunt ⁊ vicerunt. ℣ Propter quod dicit apostolus ad Ephe. vi. ℣ In omnibus sumentes scutum fidei in quo pos. omnia te. ne. ignea extinguere. Nota q doctus miles vel pugnator strenuus omnes ictus recipit in scuto Sic in scuto fidei omēs temptatiōes vincamus. Scutum enim fidei debet esse triangulatum ita q vnus angelus sit versus gaudia paradisi. scōs versus penas inferni. tercius versus xp̄m ⁊ labores eius et tunc omēs ictus vilipendimus. Treno x. ℣ Dabis eis scutum cordis labore tuum. Hoc fuit figuratum in captione hierico q̄ post tredecim circuitus corruit. que sunt xiij. articuli fidei quibus perfecte creditis totus mundus corruit. ℣ Tercio ostendi tur per quam fidem vincitur mundus q̄ iudei ⁊ sarraceni bēnt fidē suā ⁊ xp̄iani similiter. Intendit ergo ostendere beatus io/ hannes q̄ solum per fidez ihesu xp̄i vincit mundus quam xp̄iani confitent ⁊ credūt Quia namq; xp̄s omnia bona mūdi ptempsit vt aliqs cōtemnenda mōstraret. vt dicit Aug. Et xp̄iani firmiter credunt xp̄m oia bene fecisse ⁊ ipm tanq; viam rectam prosse sequi nituntur. ideo ptemnunt ea que xp̄s ptempsit ⁊ vincunt ea que xp̄us vicit ⁊ abstinent ab eisdem. Et ideo hec victoria per fidem viuā habet que est quādo illud quod credimus p opa demonstram⁹ Ja. ℣ Ostendas mihi fidem tuam ex operibus tuis. Fides etiā mortua nō pōt vincere. Jo. xiiij. Qui credit in me sc̄z fide viua ⁊ vera. opera que ego facio ⁊ ipe faciet. Vera aūt fides ihesu xp̄i hec est. quoniā ipe est verus filius dei p̄ naturā. Et hoc est. Quis est aūt qui vincit mundū nisi qui credit q ihesus ē filius dei cōsubstancialis ⁊ coeternus ⁊ coequalis p omnia. q̄ filius dei venit in mūdum. id est incarnatus in mūdo apparuit. Venit ergo p aquam id est baptisatus est. vt tactu sue mundissime carnis vim munditiam ⁊ regeneratiuā cōferret aquis vt nos a peccatis mundarēt ⁊ in dei filios regenerarent. Venit etiam p sanguinē quia in suo sanguine mortuus est. vt nos redimeret a peccatis. i. pec. i. ℣ Non corruptibilibus auro vel argēto redem. es. sed p. ia. ag. incon. Venit ergo filius dei per aquaz ⁊ sanguinez nos saluare. vt aqua nos mūdaret et sanguine redimeret. ⁊ non venit saluare nos in aqua solum. quia nisi virtus sanguinis xp̄i operaret in baptismo aqua nihil faceret. Sed aqua in virtute sanguinis xp̄i mundat ab omnibus peccatis ⁊ p̄ consequens saluat. Ezechi. xxxvi. Effundā super vos aquam mundam ⁊ mūdabimini ab omnibus inqui. vestris. hec ergo fides qua credimus q christus est filius dei qui venit per aquam et sanguinem nos saluare. est que vincit mundū. id est vicia mundi. sc̄z concupiscentiam carnis. cōcupiscentiam oculoz. ⁊ superbiam vite. Ad que tria omnia peccata mundi reducūtur. Et sic patet p̄mum. ℣ Secūdo ostēdit q talis fides est vera vt ipam firmiter teneamus. Et circa hoc tria facit. ℣ Primo ostendit hoc per testimonium celeste ibi. Et spiritus est qui testificatur. Secundo per tertium testimonium terrestre ibi. ℣ Et tres sunt qui testimonium dant in terra. Tercio concludit hoc p̄ locū a minori q̄ talē fidem firmā ⁊ ratam habere debemus ibi Si ergo testimonium hominū accipimus. ℣ Dicit ergo q spūs est qui testificatur. id est deus qui spūs est Joh. iiij. Spiritus est deus. testificatur inq; quoniam christus est veritas. id est fuit verus deus ⁊ verus homo non fantasticus vt manichei dicūt. Tota enim trinitas hoc testificata est. quoniam tres sunt qui testimoniū dant in celo. sc̄z q xp̄s est filius di. ℣ Psal. ii. ℣ Dixit de celo audita ē. tu es filius meus dilectus Verbū. i. filius Jo. viij. Ego sum qui testimoniū phibeo d̄ me Et spūs sanctus Jo. iij. Cū aūt venerit paracletus sc̄z spūs sanctus ille testimoniū phibebit d̄ me. Et hi tres vnū sunt. i. in vnū p̄cordant q xp̄s ē verus deus et verus hō. Sicut ergo hi tres vnū sunt in essentia. ita vnū sunt in testimoio ferendo ¶ Secdo p̄bat hoc p̄ testimoniū terrestre sc̄z q xp̄s ē verus hō. Hō ei ex aīa cōstat et corpe sic cōplexionato. s. q̄ hēat quattuor hūores. pura flegma. sanguinez colerā ⁊ melācoliā Isti aūt quattuor hūores sūt mixti

Qui ergo habet animam rōnalem ⁊ corpus humanū de quo fluit sanguis ⁊ aqua que procedit a flegmate ve est homo. Et hoc est quod dicit. Et tres sunt qui dant testimonium in terra. scz q xp̄us est verus homo. Spiritus id est anima rationalis. Math. xxvij. Jesus autez clamans voce magna ⁊ inclinato capite emisit sp̄m id ē animam. Joh. xix. Nunc anima mea turbata est. Aqua et sanguis que fluxerunt ō latere eius Joban. xix. Unus militum lancea latus eius a. et cō. exi. sanguis ⁊ aqua Tercio concludit per locum a minori. vi. Si ergo testimonium hominum accipimus. quia in ore duorum vel trium stat omne verbū. et tota trinitas testificata est q christus est filius dei. et vera anima et verum corpus ostenderunt q erat verus homo ⁊ testimonium dei maius est q̄z testimonium hominum. quia mentiri non potest. ergo q christus est verus deus et verus homo firmiter credere debemus ⁊ veraciter confiteri. Hebreo. vi. Quam sicut anchoram habeamus firmam ⁊ ratam. Et hec est fides catholica quam firmiter profiteri debemus. Et sic patet secundum. ¶ Ultimo autem ad edificationem nostram videamus mirabilia ⁊ virtuosa que fides in nobis per dilectionem operatur. Sunt autem hec numero decē ¶ Primo eīm anima per fidem deo desponsat. Osee. ij. Desponsabo te mihi in fide. In qua desponsatiōe anima valde sublimatur. Nam postmodū ab angelis tanq̄z sponsa regis eterni spiritualiter custoditur. ps. Angelis suis mandauit ō te vt cū. In qua desponsatione anima deo nullas dotes largitur sed ab eo mirabiliter dotat. Nam recipit possessionē omniū virtutum ⁊ donorum spiritussancti. fit etiam particeps meritī passionis xp̄i ⁊ omnium sanctorū ⁊ omniū bonorum que fiunt in ecclesia. fit etiam ciuis ciuitatis supne ⁊ recipit p̄missionem q erit heres glie dei. Ecce mirabiles dotes omnia bona p̄tinentes Bap. vij. Venerunt mihi omnia bona pariter cū illa. Nunq̄z tales dotes fuerunt data alicui regine mūdi. Et ideo nō imerito beata agnes gl̄abatur de tali desponsatōe di. Jp̄i sum desponsata cui angeli seruiunt. Et nota mirabile q beata virgo per fidem facta est sponsa dei scōm animam et mater dei scōm corpus. Et dicit beatus Aug. q beatior fuit beata maria percipiēdo fidem xp̄i q̄z concipiendo carnē christi. Materna propinquitas nihil marie prosuisset nisi felicius xp̄m corde. q̄z carne gessisset. Luc. i. Beata que credidisti. Non dicit beata que concepisti. ¶ Secundo p fidem homo a potestate dyabolica liberatus omnes enim nascimur filij ire per peccatus originale. per quod sum⁹ serui dyaboli et sub eius potestate. sed per fidem quam in baptismo recipimus ab eius potestate liberamur et efficimur filij dei. Hic cadit miraculum de illo indeo de q narrat Greg. in dyalogo. q veniens Romam iacuit de nocte in templo appollinis qui faciens crucem de lapidibus iacuit in medio habens confidentiam in crucifixo Et de nocte cum demones inuadere non p̄sumpserunt. sed visa cruce statim fugerunt dicentes. Heu vas vacuū sed signatum Hoc fuit figuratum in occisione agni per cuius fidem. id ē per fidem illius qui ē ille agnus figurabat filij israel liberandos a seruitute et potestate pharaonis. Hebrei. Fide moyses celebrauit pascha et sanguinis effusionem. id est habuit fidem in mortem agni immaculati filij dei quem ille agnus qui dicebatur pascha figurabat. per quam fidem erepti fuerunt de potestate pharaonis. Math. xvi. Porte inferi nō p̄ualebunt aduersus eā. id est omnis potestas inferorū nō p̄ualebit aduersus fidem. ¶ Tercio p fidez homo saluat̄ ⁊ absolui ē a peccatis. Luc. vij. Fides tua saluam te fecit. Hoc dictū est magdalene. Exemplū de latrone crucis cui xp̄s pepercit ⁊ paradisum p̄misit p̄pter fidem quā fuit p̄testatus dū dixit. Ro. iij. Ei vero qui non operanti credenti aūt in eū qui iustificat impiū. fides reputat̄ ad iusticiā sm̄ ꝓpositū gracie dei. Sic fuit saluata raab meretrix de excidio hierico et appolita populo dei. vt patz Josue. vi. vbi dicitur. Sitq̄z cum ista anath. ⁊ oia q̄ in ea sūt sola raab meretrix viuat cū vniuersis q̄ cū ea i domo sūt. abscōdit enī nūcios ḡs duxim⁹. ¶ Quarto p fidē bō liberat̄ a triplici morte. s. culpe

culpe et pene eterne, vnde Job. xi. dicit. Qui cre. in me. etiã si mortuus fuerit vi/uet, et omnis qui viuit et cre. in me non mo/rietur in eternum. Mortem etiam nature transmutat in resurrectionem gl'osi corpis i. Thes. iiij. Si enim credim? q ihesus mor/tuus ẽ et resurrexit, ita et deus eos qui dor/mierunt per iesum adducet cum eo. Aug. Tantã deus fidei grãm p̃stitit, vt mors quam constat vite esse contrariam in stru/mentum fieret per quod transiretur ad vi/tam Et ideo ꝛe potest dici q etiam mor/te nature nõ moriat. ¶ Quinto fides est p̃ nium sacrificium quo deo cor nostrum et intellectum ĩmolamus. per ipam enim ca/ptiuamus intellectum nostrum in obsequ/um xp̃i, quod est valde mirabile Quia vt dicit Bernũ. Tria singularia mirabilia fe/cit deus in assũptione humane nature. cõ/iuncta sunt enim simul deus et homo. ma/ter et ꝛgo. fides et cor humanum. Et iõ primum quod respicit deus in sacrifitio est fides. Hiere. v. Domine oculi tui re/spiciunt fidem. Est etiam fundamentum omniũ ꝛtutum et sacramẽtorũ ecclesie. qr nisi homo habeat fidem nullam ꝛtutem habere potest. Sacramenta etiam in fide ecclesie conferuntur. Matth. xxvi. Super hanc petram edificabo ecclesiam meam. id est supra fidem quam petrus cõfessus est. Et ideo infidelis nullum sacramentuz potest percipere nisi primo in fide ecclesie baptismum recipiat. Tunc et cuius recipi/at sacramentũ. non recipit rem sacramenti nisi credat. ¶ Sexto fides omnes versu/tias detegit dyaboli Nam dyabolus per/suadens hominem ad furcas in/ fernũ velat ei oculos ne quo ducatur vide/at Item sicut coruus primo oculum fidei tollit ei eruere. Item sicut malus merca/tor querens hominem decipere ducit ad apothecam obscurã. Sic dyabolus facit peccatori. Sed fides et animam illuminat et eleuat velamen ab oculis. et totum cor purificat. Actu. xv. Fide purificans corda eor. ¶ Septimo fides recuperauit deo pri/ncipatũ mũdi et dyabolo abstulit. quẽ tot? mũdus in ydolis adorauit. Jo. xij. Nũc princeps huius mundi eiciet foris. Nã per idẽ cognouit mũd? vnũ ver? deũ esse q car/nẽ p salute nr̃a assumpsit. et ipm solũ ado/rauit Matth. ij. Et p̃cidentes adorauerũt eum. Ante vo plures deos adorabat mũ/dus. Erat enim plus gentium in ydolis excecatus qui p fidem xp̃i est illuminatus Esa. ix. Populus gẽ. qui am. in te, vi. lu. mag. parvulus enim na. est no. nẽ. ¶ Oc/tauo fides facit nos transire per mare mũ/di illesos et omnia pericula eius euadere cuz triumpho Martyres enĩ per fidez ty/rannos et omnia eor? tormenta vicerunt. et omnia dyaboli tela. Epbe. i. In omni/bus sumen. scu. fi. in quo pos. om. te. neqs. ig. ertin. Prudentius poe. Prima petit campũ dubia sub sorte duelli. Pugnatu/ra fides. ¶ Et nota q valde cõgrue fides assimilatur scuto. Nam sicut in scuto tres sunt anguli ĩ vno ligno. ita ĩ deo sunt tres persone. et in xp̃o sunt tres substantie. sc3 anima caro et diuinitas. de quibus est to/ta fides Item in scuto est lignum vestituz corio animalis mortui. ita deus fuit vesti/tus corio mortalitatis nostre. de quo est fi/des. Item scutũ appenditur ad collũ et stat super cor. sic fides debet stare super cor? p̃ guttr̃ proferri. Ro. x. Corde cre. ad iu sti/a. autem confes. fit. ad sa. Item sicut doct? strenuor vel bellator omnes ictus recip/pit in scuto. sic sapiens fidelis omnes tẽp/tationes et tela dyaboli recipit in scuto fi/dei. vt dictum est supra. Habeamus er/go veram fidem de paradiso et inferno et q deus remunerat bona et punit mala. et in tali fide omnes ict? recipiamus. et om/nia pericula euademus Hoc fuit figuratũ quando moyses venit ad mare rubrum et percussit mare. xij. percussuz. scdm quod xij. erant tribus israel. et quelibet tribus per viam suaz illesa transiuit. que. xij. p̃cus/sure signficãt. xij. articlos fidei ĩ qbꝫ tota fides ꝛtinet. p cui? ꝛtutẽ hõ transit mare mũdi illesus. Heb. xi. Fide moyses tran/siuit p mare rubr. Fides ẽ nubes filiorum israel. q̃ ꝺ nocte ꝓtra tenebras lumẽ p̃sta/bat. et ꝺ die faciebat vmbrã et ꝓtra incen/diũ solis refrigerium p̃stabat. q nubes erat egiptijs tenebrosa. Sic parimodo facit fi/des que illuminat intellectum et cõtra in/cẽdia vicior? refrigeriũ p̃stat q̃ fides ifide/lib? tota ẽ tebrosa. ¶ Nono fides facꝫ nos

contemnere mundū ⁊ bona eius que sunt tria. scz honores. delicie. ⁊ diuitie. Hebr. xi. Fide moyses grandis effectus negauit se esse filium filie pharaonis. ecce honores magis eligens affligi cum populo dei qz terrene iocunditas habere peccatuz. ecce delicie. maiores diuitias estimans thesauro egiptiorum imperium xpi. ecce diuitie Omnis essi homo sanctus ista tria cōtemnit ꝓpter fidem quam habet de futura vita. quia vt dicit apls. i. cor. xv. Si in hac vita tantum in xpō sperantes sumus miserabiliores sumus omnibus hominibus Hoc fuit figuratuz in captione hierico. vt dictum est supra. ¶ Decimo fides est ianua ⁊ scala. per quam ad celum ascēdim⁹ ecclesie triumphantis. ⁊ ideo sine fide impossibile est placere deo ⁊ ad celum venire. Hebre. x. Justus autem meus ex fide viuit ꝙ si subtraxerit se nō placebit anime mee. Hoc fuit figuratum in scala quaz vidit iacob. que tangebat celum. ⁊ dominus erat innixus scale. ⁊ pes scale erat supra petram quam iacob suppositerat capiti suo. ⁊ angeli ascendebant ⁊ descendebant per scalam. vt patz Gen. xxviij. Scala ista ē fides. que habet. xij. gradus. qui sunt. xij. articuli fidei. Tota autē fides est de humanitate ⁊ diuitate xpi. ⁊ ideo pes scale stabat supra petrā. id est supra hominez xpm petrā fidei. ⁊ capiti scale innitebat deus ⁊ angeli. id ē predicatores ascendebant ad deitatem. ⁊ descendebāt ad humanitatez predicādo opa deitatis ⁊ humanitatis xpi Unde iacob euigilās ait. Non est hic aliud nisi domus dei ⁊ porta celi. Et ꝙ fides sit ianua celi patet. qui per fidem mediatoz omnes patres nostri intrauerunt celum. ⁊ qui i hac fide nō sūt mortui nūcz intrabūt Quod fuit figuratum in filijs israel. quia solū illi duo ꝙ crediderūt. scz caleph ⁊ iosue intrauerunt terrā promissionis. Omnes autem filij remanserunt mortui in deserto. Conclude ⁊ dic cū apostolo Hebr. xi. Deficiet me tempus enarrantem virtutes ⁊ miracula fidei que a seculo facta sūt Tanta est enim virtus fidei. ꝙ mali ⁊ boni virtute fidei mirabilia operantur. Omnia enim miracula fidei attribuuntur. Et ꝙ etiam mali virtute fidei operentur. patet per illud Math. vij. Domine nonne in nomine tuo prophetauimus. ⁊ in nōie tuo demonia eiecimus. et in nomine tuo virtutes multas fecimus. ⁊ dicet illis. nunqz noui vos. Et sic patet totum.

¶ Dominica prima post octauas pasche

Sermo l. de euangelio.

Ego sum pastor bonus. Joh. x. Bon⁹ pastor qui posuit animam suam pro ouibus suis proponit se nobis in exemplum. vt sequamur vestigia eius. quia non debet candela sub modio occultari sed omnibus elucere. Unde cum ipse duobus cecis quos illuminauit. dixerit. Videte ne quis sciat. Mar. i. Et nullis discipulis in transfiguratione mandauerit. v. Nemini dix. visionem Math. xvij. Manifestū est ꝙ ad iactantiam nō dixit. sed vt boni pastoris se nobis in exemplū daret ⁊ formam. vt ipsum tanqz ducem in omnibus sequeremur. Jo. viij. Ego glorificabo meipsum. nō que. Unde apostolus propter cām. nō que. Unde ap⁹stolus propter cām vem causaz. v. ij. cor. vij. Capite nos. Neminem lesimus. neminem corrupimus. neminem circumuenimus. Et iterum. i. cor. x. Sine offensione estote iudeis ⁊ gentibus ⁊ ecclesie dei sicut ⁊ ego per omnia omnibus placeo. Nos autem qui in multis quotidie offendimus ⁊ si dix. quoniam pec. non ha. nos ip. seducimus ⁊ ve. in no. non est. i. iob. i. cōmendare nosipos pem tus non debem⁹. Prouer. xxvij. Laudet te alic. ⁊ non os tu. quia si preterita cogitemus multa cōmisimus mala ⁊ omisimus bona si presenia multi sunt defectus nostri. si futura incerti sumus quid nobis accidat ⁊ que sumus acturi. Petrus multa promisit v. domine tecum paratus sum. ⁊ in car. ⁊ in mor. ire. Luce. xxij. Et postea tripliciter xpm negauit. Propterea dicit apostolus. i. co. x. Qui se existimat stare. vi. ne cadat. Sic ergo xps in hoc euāgelio ad imitationē nos ꝓuocās bonū pastorem se nobis. In ꝙ quidē euāgelio facit. Primo ꝺđz introducit pastorē bonū et opi⁹ eius. ij. vbi describit vt post ipm eam⁹. In principio euāgelij. Secdo oñdit mercēnarij pastorē et opus eius. iij. describit vt ipz reprehendam⁹ ibi

Ser. aūt q̄ nō est pas. Tercio opus lu
pi sequentis vt ipm̄ caueam? describit ibi.
Lupus rapit q̄ disp. Quarto ostendit ope
ra ouiū xpi vt ipa faciamus ibi. Cog. me
as. Quinto ostendit oportunitatē q̄ cō/
gruentiam ouium cōgregandaruz in vno
ouili xpi vt dei grām cognoscam? ibi. Ali/
as oues habeo. que non sunt ex hoc ouili.
Primo ergo bonus pastor introducitur
et eius opus describit vt ipm̄ sequamur.
¶ Circa quod nota q̄ ad bonum pastorē
septem requirunt. que opa pfectissime fue
runt in xpo. scz virtꝰ pfcā modus ꝯgruus.
cognitio vera. caritas p̄cipua. ostēsio vite
pālius salutis. q̄ solers custodia. Primuz
ergo quod in bono pastore requiritur est
virtus perfecta. vt scz sit virtuosus. q̄ vir
tute perfectus. quia cum vtus sit que bo/
num habentem facit q̄ opus eius bonum
reddit vt di. phūs q̄ augu. Dicit q̄ vtus
est qua recte viuit q̄ nemo male vtitur. p/
fecto sic pastor si est vtuosus bonus erit q̄
bene officium suum exequetur imo per mi/
hil aliud potest esse bonus q̄ digne officiū
suum exequi nisi per virtutem. Sunt aūt
quidam prelati qui soluz vocent alios vir
tutes. qui habere non curant. similes cāde
lis que alios illuminat q̄ seipas consumūt
Habb. xiij. Dicunt enim q̄ non faciunt.
Contra de Job. bap. dicit Job. v. Ille
erat lucerna ardens per caritatem quo ad
se q̄ lucēs per bona exempla quo ad alios
Et de xpo dicit Act. i. Cepit Iesus facere
q̄ docere. qua vt dicit Aug. Bene loqui q̄
male viuere nihil aliud ē q̄ seipm̄ sua vo/
ce damnare. Gen. xxvij. Vox quidez vox
Jacob. sed manus. manꝰ Esau sunt. Un/
de non solum pastores ecclesiaꝝ debēt vir
tutibus pollere. sed etiam iudices q̄ domi
natores. qui p̄fuit moysi vt eligeret de om
ni populo viros timentes deum. q̄ qui di/
ligerent veritatem q̄ odirent auaricia quos
cōstitueret iudices sup̄ pplm. Sap. i. Dili
gite iusticiā qui iudicatis terram. Et nota
hic exēplū socratis q̄ inuitatꝰ a rege spuit i
eum. Sic multi plati q̄ dñi omia volunt
facie eius. eo q̄ oia erāt deaurata p̄ter fa
pulcra q̄ bona bere ad gliam mundi. p̄ter
illam qua nō curāt habere bonā dū ñ curāt
vtutem habere. que facit animaz bonam.
vt dicit aug. Job. xij. ¶ Dilexerunt gliaz
hominū magis q̄ dei. Scōm quod in pa
store requiritur est modus congruus. vt. s.
debito modo ecclesiam intret. scz p xpm̄
qui est hostium ecclesie q̄ non vt fur aliūde
ascendat. Joh. x. Ego sum hostium si
quis per me introierit saluabitur. Iste in
trat per xpm̄ qui per rectam intentionem
per veram fidem sufficienter sciam. q̄ elec/
tionem ecclesiasticam intrat. quia xpus est
via q̄ hostium omnium iustorum. Joha.
xiiij. Ego sum via veritas q̄ vita. Debet
prelatus et pastor rectam intentionem ha
bere. vt scz in prelatione intendat animam
suam in obsequio dei saluare. q̄ hoc debet
eum monere ad caritatem. Secundario
debet querere bona temporalia vt sustēn
tentur. Quia vt dicit apostolus. i. cor. ix.
Nemo militat suis stipēdijs vnq̄. Et ite/
rum ibidem. Si nos vobis spiritualia se/
minamꝰ nō ē magnum si carnalia vestra
metamus. Luce. x. Dignus est mercenna/
rius mercede sua. Debet etiam veram fi/
dem habere de christo. Debet etiam scire
que ad ministerium suum spectent. Osee
iiij. Quia tu repulisti scientiaz q̄ ego te re.
ne sacerdotio fungaris mihi. Debet quar
to eligi q̄ confirmari. Hebre. v. Nec quis
q̄ sumat sibi honorē sed q̄ vocatur a deo
tanq̄ aaron. Sed heu hodie quia quasi
omnes non intrant per hostium. sed ascē/
dunt aliunde. scz per alios gradus qui sūt
quattuor. s. amicitia secularis. pentela car
nalis. pecunia q̄ poētia. Per illos grad?
phibet dominus ascendere dericos. Exo.
xx. Non ascēdas p gradus ad altare meuz
Nā quasi omēs mediāte temporali mercede
obtinēt eccās q̄ pbendas. Sz istis accidet
sicut giesi q̄ vēdidit grām dei naaman siro
q̄ emit de peccunia accepta vineta q̄ oliue
ta sed lepra naaman adhesit ei q̄ semi eius
vsq̄ in sempiternū. iiij. reg. v. Quia pctā
illoꝝ quoꝝ fuerūt bona eccīarū que sunt
lepra anie. adherent eis in sempiternum
Act. viij. Pecunia tua tecū sit in perditio
nē quoniā existimasti regnū dei pecunia
possideri. Quia vēdentes q̄ emētes bona
eccīastica simoniaci nominantur. debent
esse gratis dei q̄ ecclie beneficia dispensari

Sermo

Matbe.x. Gratis accepistis gratis date. Quicunq; ergo non intrat per xp̃m sed p̃ce vel precio amicicia vel parentela non ē verus pastor sed fur. Sed attēde q̃ si amicicie vel parentele vel precibus cōiungitur xp̃s. verus enam est pastor. id ē quando homo est dignus ⁊ bone vite q̃uis nō ob hoc fiat sed prece vel amicicia verus ē pastor. Non dico precio quia quantumcunq; sit dignus. si precio fiat non est pastor. sed fur. Et ideo tales ꝓ nichilo habent xp̃m. Figura. Petrus intromissus p ancillam in atrium anne pontificis statim negauit xp̃m vt patet Job.xviij. sic qui intromittuntur in ecclesiam dei per carnalez ⁊ carnalia negant xp̃m ⁊ eius mandata cōtemnunt. Titū. i. Confitentur se nosse deum. factis autem negant. ¶ Tercium qđ in pastore requiritur est cognitio vera. vt oues suas cognoscat Prouer.xxvij. Diligenter cognosce vultuz pecoris tui tuos q̃z greges considera. In eodem.xij. Nouit iustus animas iumentoꝝ suoꝝ. viscera autem impioꝝ crudelia. Quidam enim subditoꝝ indigent misericordia ⁊ miseratiōe quidam virga et correctione. quidam cōsilio ⁊ directione. quidam auxilio ⁊ defensione. ⁊ sunt quidam tolerandi. ⁊ quidam de ecclesia expellendi. Sed illa pastor nō posset facere nisi cognosceret oues suas. Jo.x. Cognosco oues meas ⁊ cognoscūt me mee. Ibidem. Et ꝓprias oues vocat nomiatim. Est etiam prelatus animarum medicus. ⁊ ideo oportet eum infirmitates cognoscere. Hec tamen cognitio fit p confessionē ponssime. ⁊ iō ecclesia ordinauit vt semel in anno quilibet suo confitea tur prelato. ei peccata sua omnia indicando. Quia vt dicit boeti. Si opam medicantis expectas oportet q̃ vulnus detegas. Deus autem cognoscit oues suas p̃ destinatione eterna Job.xij. Ego scio q̃s elegerim. Et ideo cognoscit eas. i. approbat. Exo.xxxij. Et te noui ex nomine. id ē approbaui. Econtra de reprobis. Matb. xxi. dicit. Amen dico vobis nescio vos. id est non approbo. ¶ Quartuz quod in pastore requirit est caritas precipua. vt specialiter caritatem habeat. Et ideo petrus pastor a domino ordinandus ō dilectione a domino fuit examinatus ⁊ specialiter requisitus. Joh.xxi. Symon ioh. diligis me plus his? Q.d. Cōmunis dilectio nō sufficit vbi debet ergo in prelato esse caritas feruens ⁊ ordinata. vt deum super omnia diligat ⁊ primum ꝓpter deum et in deo. ⁊ plus debet diligere salutem ꝓprii q̃z vitam suā corpalem ⁊ q̃z bona tēpalia. ac etiā ꝓ sanguineos. Gerñ. sup illo Jo. Petre amas me. scz plus q̃z te. plꝰ q̃z tua ⁊ plus q̃z tuos. ⁊ nisi ita ꝓfecte diligas me non ꝓsumas. Sic hanc curam assumere non p̃sumas. Sic pastor christus oues suas dilexit vt p̃ eis animam suam daret. Joh.x. Animā meam am po. ꝓ ouibus meis. i. vitam meam. Sic omnis pastor debet esse paratus sine cesse esset ꝓ subditoꝝ salute mori. alias p̃ deret animam suaz. Jo.xij. qui amat animam suam p̃. eam. Et ratio quare pastor debet p̃cipue caritatem habere. quia vt dicit. i.coꝝ.xiij. Caritas non querit que sua sūt sed facit omnia cōmuna. Prelatus autē debet intendere vtilitati communi subditoꝝ quod multis vt salui fiant. Item debet habere omnia communia pauperibus xp̃i. quia bona ecclesiaꝝ nō nisi sūt de p̃mptio cuiusfidei patris pauperꝝ iure hereditario fidei ma pauperum. Act.ij. Erant illis oia communia. ⁊ distribuebāt vnicuiq; prout cuiq; opus erat. ¶ Quintum quod requirit in pastore est oñsio vie vt aliis cedendo oues viam eis dēmōstret. Esa.xxx. Hec est via ambulate in ea. Et hoc ꝓprie facit saltem ria exempla populo p̃bendo. Debet enim prelatus totus vite spūalis exemplum se p̃ bere cum subditos informare debeat. Et odi.xxv. Omnia fac fm exem. quod ti. in mō. monst. est. i. in xp̃o. Prelatus aūt ꝓprie nam xp̃i gerit. ij. coꝝ. v. Legatōne ꝓ debemus fungimur. Lu.x. Qui vos au. me. audit ⁊ qui vos sp. me. sper. Unde. i. regū. ix. de saule dicit q̃ ab humero ⁊ sursum eminebat sup vniuersum ꝑplm. In quo datur intelligi excessus virtutum pastoꝝ sup alios Greg. Tantum debet transcendere actio p̃ fulis vitam ꝓ li q̃z tum solet differre vita pastoris a vita gregis. Debet eñ ꝓlatus quoddā speculū sine macula aīi ꝑplm. Sextuz qđ in pastore requirit est ꝓlatus

salutis vt oues ad bona pascua ducantur i.pe.v. Pascite qui in vobis est gregem domini. Debet ẽm pastor ecclesie triplici/ter pascere oues xpi. scz verbo veritatis z pane caritatis. z corpore xpi. Et si opus ẽ subsidio tempalis necessitatis. Joban.xxi. Pasce oues meas. Ter dixit pasce ad denotandum predictum triplicem pastum Pasce ergo verbo. Iere.iij. Dabo vobis pastores scdm cor meum qui pascent vos scientia z doctrina. Talis est cibꝰ aie Matb.iiij. Non in solo pane viuit homo sed in oñi ꝙbo quod procedit de ore dei. Pasce corpali cibo Aug. Talis debet esse pastor qui preponat ꝙbum doctrine ignorantibus z mensam suam cõmunicet indigentibus. Libenter ẽm audit homo linguã eius loquentem. cuius verteram sibi lenit porrigentem. Pasce tercio spũali alimento scz corpe xpi Debet enim pastor populum corpore xpi pascere z sacramẽta ecclesie ei ministrare que vere sunt cibꝰ anime. Joban.vi. Ca.m. ve.est.cibꝰ. Debet etiam populum pascere quotidie pro eis orando et hostiam immolando. Colo.i. Non cessamus pro vobis orantes z deprecantes. Roma.i. Memoriam vestri semper facio in orationibus meis. Joel.ij. Inter vestibulum z altare plorabant sacerdotes ministri domini z dicent. Parce dñe parce populo tuo. Sic orauit xpus pro ouibus suis dicens. Pater sanctifica eos in veritate. Joban.xvij. z iterꝝ Non rogo vt tol.e. de mundo sed vt ser.e.a.ma. Septimum quod requiritur in pastore ẽ solers cura vt bene custodiat gregem a lupis et ab alijs feris bestijs nocere volentibus. Lupi sunt heretici. feue beste sunt vicia et peccata. que homines efficiunt bestiales. z ideo ecclesia habet canes ad hec fuganda. scilicet predicatores. qui dentibus delacerant vicia. et linguis sanant animas sauciatas. Psal. Lingua canum tuorum ex.tẽ. Ut beatus domini gura catuli est demonstratus marri. Unde pastor ecclesie vocatur speculator qui de turri habet concupiscere inimicos venientes et fortiter clamare. Ezechie.iij. Fili hominis speculatorem dedi te domui israel. quod si dicente me ad impium morte morieris. z tu non annunciaueris ei vt auertat se a via sua impia. ipse ĩ iniquitate sua morietur. sanguinẽ aũt eius de manu tua requirã. Propter quod dicit apostolus. i. cor. ix. Ue mihi si non euangelizauero necessitas enim mihi incumbit. Esa. lxij. Super muros tuos hierusalem constitui custodes z tota die z nocte non tacebunt. Uere tota die ac nocte debemus clamare dicentes. Carissimi cauete quia inimici appropinquant fortissimi. scilicet demones et peccata. durissimum bellum dabunt. Debet etiam pastor habere retia pro sepe ouium. id est precepta z leges. Debet etiam habere baculum z virgam per quam excutiet z sequestret oues morbidas a grege ne ipsum inficiant scilicet hereticos z publicos peccatores. Habet etiam ecclesia duplicem gladium scilicz spirituale qui est excommunicatio. per quaz peccatores sequestrat. Matb.xviij. Sit t. sicut ethnicus z publicanus Et materiale per quem hereticos exterminari iubz quem gladium pote statui seculari committunt ne manus deo consecrate sanguine polluantur. Luc.xxij. Ecce gladij duo hic. Et respondit ihesus. Satis est. Et non dixit. non est necesse. Et sic patet primũ. ¶ Secundo describitur mercennarius pastor vt ipz fugiam?. Ubi nota q̃ ad mercẽnariũ tria pertinere videntur. Primũ est quãdo non intrat per hostium sed prece vl̃ precio potẽtia vel parẽtela Matb.xxij. Amice quõ huc intrasti non habens vestez nuptialem. i. debitam q̃uenientiã. Scdm est quando q̃ mercede tempali z non q̃ deo custodit oues. tunc cũm non curat mili mũgere z tondere oues. Ezech.xxxiij. Lac comedebatis z lanis operiebamini. Et tantuz mungunt q̃ eliciunt sanguinem. Luce.xx. Attendite a scribis qui deuorant domos viduaꝝ simulantes longã oꝯonem. Aug. Sunt in ecclesia quidã p̃positi. de quibus aplus paulus dicit sua querẽtes nõ que iesu xpi. quid est sua querẽt es. nõ xpm gratis diligẽtes nõ deũ q̃ter deũ querentes tempalia cõmoda sectantes. honores ab hoĩbus appetentes. hec quando amantur a preposito z q̃ter hoc seruit deo. q̃ si quis

R

talis est mercennarius est. Nota q̄ quando xp̄us cōmisit oues petro non dixit. tondе oues meas sed pasce. Tercium est quā do non curat de ouibus. Et ideo non antecedit eas ostendendo viam. nec pascit eas verbo vel exemplo. nec defendit eas a lupis nec curat clamare. Johā. x. Mercennarius autem vi. lu. ve. ⁊ fu. ⁊ non est ei cu. de oui. quia mer. est. ¶ Notandū hic q̄ circunq̄z prelato tria debemus sc̄z rationе dignitatis reuerentiam. ratione persone sufferentiam. ⁊ ex parte doctrine obedientiam. ¶ Primo debemus ei reuerētiam ratione dignitatis. Prelatus enim loco dei est. Exo. vij. Constitui te deum pharaonis. Hoc dictuz est moysi qui erat pastor omnium. De hoc habem⁹ exemplum in caypha de quo iohan. xi. q̄ cum esset pōtifex anni illius prophetauit. Ex quo patz q̄ donum prophetie ratione dignitatis fuit ei collatum ⁊ non ratione meriti vel p̄sone. Si ergo spūssanctus honorat indignitatem etiam in malo conferendo donū prophetie eidez ⁊ nos debemus etiam honorare. De hoc etiam habemus exemplū in paulo. Act. xxiij. c. Qui cum iussu summi sacerdotis esset percussus dixit ei. percutiet te deus paries dealbate. tu enim sedēs iudicas me scōm legem ⁊ contra legem iubes me percuti. Et dum fuit sibi dictum summum sacerdotem maledicis. statim tunc petijt indulgentiam dicens. Nesciebam fratres quia princeps est sacerdotuz De alexandro etiaz dicitur in historijs scolasticis q̄ veniens hierusalem et videns summum pontificem descendit de equo ⁊ adorauit eum ⁊ veneratus est. qui tamē multos reges ⁊ principes suppeditauerat. Et dū alexander fuisset interrogatus quare hoc fecisset. Respondit q̄ super caput summi pontificis vidit ymaginez dei qui apparuit ei in gretia. Et ideo ait deum adoraui ⁊ hominē veneratus sum ¶ Secundo debemus ei sufferentiam ratione p̄sone vt donec ecclesia sustinet eum debet a populo sustineri. nisi esset hereticus vel publicus peccator. ⁊ tunc suo superiori denunciandus esset. De hoc quidem habemus exemplum de dauid de quo. i. reg. xxvi. dicitur q̄ noluit occidere saulez cum pluries potuisset sed ait. Nisi dominus percusserit eum aut dies eius venerit vt moriatur. aut in prelium descendens perimat non mittam manum meam in christuz domini. Quis enim mitret manum suam in christum domini et innocens erit. ¶ Tercio debemus ei obedientiam ex parte doctrine vt doctrine. quam predicat obediamus. Matbe. xxiij. Super cath. mo. se sedent pha. om. q̄. di. vo. fa. Et sic patet finis et pha. om. q̄. di. vo. fa. ¶ Tercio ostēdit opus lupi seruiēs vt ipm caueam⁹. Iste lupus seruiens ⁊ fugiens est dyabolus. i. pe. iij. Aduer. ve. dyabolus tan. le. rugi. cir. que. quem deuo. rē. Ubi nota q̄ illius lupi seruientes. scilz dyaboli quinq̄z sunt opera ¶ Primo enim separat animam a deo propria enim operatio dyaboli est separare ⁊ diuidere. Ipe enim in celo angelos diuisit a deo. in paradiso vo hominē Unde primos parentes nostros de paradiso expelli fecit ad vallem huius miserie. Imitantur autem eum qui sunt exparte illius. Tap. ij. Propterea vo dyabolus a deo separat animam. quia q̄diu est deo coniuncta nihil potest ei nocere sed post separationem. sicut iohā. xiij. Manete in me. siquis in me non mā. mit. fo. ⁊ col. ⁊ in ig. mi. sc̄z demōes. Exemplū de pullis galline qui nō possunt ledi a coruo donec ibunt sub alis. Propterea ipse ait Matb. xxiij. Quoties volui congregare filios tuos quemad. gal. congre. pullos suos sub alis ⁊ noluisti. ad hierusalē loquitur. ¶ Tercio postq̄z separauit cecat eum ne non delectetur nisi in tenebris ignorantie habitare. Job. xij. Omnis enim qui mala agit odit lu. De coruo dicit q̄ homini suspenso primū eruit oculos. Sic facit dyabolus. Corrumpit etiam ei rorum aperitum vt dulce videatur. et amarum ⁊ econuerso. Esa. v. Ue qui dicitis malum bonū ⁊ bonum ma. po. lu. te. ⁊ te. lu. ponentes dulce in ama. ⁊ amarum in dul. Aug. Palato non sano pena est panis. qui sano est suauis. Letatur enim anima separata a vo in malis ⁊ in bonis anxiatur. Prouer. ij. Letantur cum male. ⁊ exul. i rebꝰ. pessimis ¶ Tercio postq̄z cecauit vincit eum catenis. ⁊ facit circūire de vicio in vicium. ps. In cir. impi. amb. Johā. xvi. Alius tecum

get ꝛ duc. quo. t. nos vis. In cuius perso/
na dicit apostolus Ro. ij. Non enꝫ quod
volo bonum hoc ago. sed quod nolo ma/
lum hoc facio. Exemplum de sampsone
quem philistei separauerũt a suis. ꝛ erue/
runt sibi oculos ꝛ vixerunt ꝛ fecerunt mo/
lere vt iumentum. vt patet Judi. xvi. Et
fornicem catenam ponit dyabolus in
gutture vt non confiteatur homo quia to
ta vis lupi consistit in ore ¶ Quarto post
q̃ catenauit tormentat eam ꝛ quiescere
non permittit. Esa. lvij. Cor impij quasi
mare feruens quod quiescere non potest.
Augusti. Jussisti domine ꝛ sic est vt pena
sibi sit omnis inordinatus animus. Unde
i. reg. xvi. De saule dicit ꝙ spiritus ma/
lus agitabat eum ꝛ tormẽtabat. Exemplũ
Sic facit dyabolus sicut satelles capiens
hominem vt redimet se, quia separat eum
abhominibus fasciat ei oculos ponit in ca/
thena ꝛ tormentat eũ ꝛ aufert ei bona sua
¶ Quinto ꝛ vltimo ducit eam de hoc tor
mento ad sempiternum. Luce. xij. Stulte
hac n. repe. ani. t. a. te, ꝛc̃. Job. xiij. Ab
aquis niuium tran. ad ca. nimiũ. Sic tran
siuit pharao ꝛ exercitus eius ꝺ suffocatio
ne ad infernum. Exo. v. Et sennacherib
exercitus de flumine ad ignem eternum.
vt patet Esa. xxxvij. Et sic patet tertium.
¶ Quarto ponuntur opera ouiũ xpi. vt ipa
faciam⁹. quia cognoscunt me mee. ¶ Ubi
nota ꝙ oues habent decem conditiones
que conuenunt fidelibꝫ xpi in quibꝫ eorũ
opera eluescunt. Prima est malorum ꝛ fi
del simplicitas. Ouis enim simplex ani/
mal est. Sic fideles simplices sunt in ma
lis ꝛ prudentes in bonis Mathei. x. Esto
te prudentes sicut serpentes et simplices
sicut columbe. Similiter credunt ea que
fides dictat que impossibilia vt dentur. ij.
Cor. x. In captiuitatem redigentes omnẽ
humanum intellectum in obsequium xpi
sic ad obediendum fidei. Ambro. Tolle
argumẽta vbi fides queritꝫ. Eccli. iij. Que
precepit deus tibi, cogita ista semper ꝛ in
pluribus operibus eius ne fueris curiosus
Figura exo. xix. Et si bestia tetigerit mon/
tem lapidibus obruetur. Mons est altitu
do fidei que a bestijs id est simplicibus ꝛ
secularibus non debet tangi manibus. id
est per euidentiam operum probari. sed
debent credere moysi prophete ꝛ ea crede
re que deus ei locutus est. Item ibidem
xx. alia figura. Si edificaueris inquit domi
nus mihi altare de lapidibꝫ ipolitis edifi/
cabis illꝫ. Altare lapideũ est fidei fundamẽ
tum quod nõ debet edificari lapidibus po
litis. id est rationibus ꝛ argumentis acqui/
sitis. ¶ Secunda est timor ꝛ fuga mali.
Est enim ouis animal timidum. Sic fide
les habent timorem filialem ꝛ non seruilẽ
per quem timent valde offendere deum.
Prouerbi. xxviij. Beatus homo qui sem
per est pauidus. Eccli. i. Timenti deum be
ne erit in extremis Talis enim timor facit
cauere a malo ꝛ bene operari. de primo ꝙ
uer. xv. In timore domini omnis declinat
a malo. de scdo eccli. xv. Qui timet deum
faciet bona. Et ideo qui sine timore est iu
stificari non poterit. Eccli. i. Item eccls.
vlti. Deum time ꝛ mãdata eius serua hoc
est om. homo. ¶ Tercia est pax ꝛ concor/
dia. quia ouis pacificum animal est. Sic
fides xpi cum omnibus querunt pacem.
Roma. xiij. Si fieri potest quod ex vobꝫ
est cum omnibus hominibus pacem habe
te. Joban. xvij. Pacem re. vo. pacem me
am do vobis. ¶ Quarta est caritas per/
fecta. Nam ouis vt dicit aug. Implet mã
datum de duabus tunicis. quia vnam. s.
lanam dat non habenti. Sic fideles chri/
sti omnia cõmunicant. Actu. iiij. Erant il/
lis omnia cõmunia. Luce. xix. Dimidium
bonorũ meorum domine do pauperibus
Job. xxxi. Si despexi pretereuntem pau/
perem eo ꝙ non habuerit indumentuꝫ vt
de velleribus ouium mearum calefactus
est. ¶ Quinta est obedientia ꝓmpta ouis
enim pastori obedit. Sic fideles xpo et
prelatis ecclesie. Johannis. x. Oues mee
vocem meam audiunt ꝛ sequuntur me.
Mathei. iij. Venite post me. Et illi conti
nuo re. re. se. sunt eum. Quia vt dicitur. i.
Reg. xv. Melior est obedientia q̃ victi.
¶ Sexta est sobrietas magna. Est enim
ouis animal valde sobrium. herba conten
tuꝫ. Sic fideles xpi in cibo ꝛ potu sunt val
de sobrij ꝛ cõtenti modico vestimento. i.
Thi. vi. Habentes alimenta ꝛ quibus te, his
contenti simus. ij. Cor. xi. In fame et siti i

ieiu.mul.in la.z erũ.in vi.mul.in fri.z nu di. Hebre.xi. Circũierunt in melo.in pel. cap. egen.an.af. quibus dig.non erat mũ.

¶ Septima est discretio que in vngule scissione designatur. Quis enim scindit vngulam z ruminat. z ideo animal mundum vocatur in sacrificiũ domini aptum. Sic fideles discreti sunt in agendis. Hebr.v. Perfectoꝝ est solidus cibus eoꝝ q̃ ꝓ consuetudinem exercitatos habẽt sensus ad discretionem boni z mali. Quia vt dicit bern. Discretio est mater omnium vtutum. tollebat hanc z nulla virtus erit. In cuius figura mandatũ est in lege q̃ omne sacrificiũ sale condiatur. Leui.ij. Ruminat etiam z repetunt verba xpi. Luc.ij. Maria autem cõseruabat omnia vba hec conferens in coꝛ de suo. Nam vbum dei debet masticari z comedi z non deglutiri. Ezech.iij. Fili hominis comede volumen istud. z comedi et factum est quasi mel dulce in oꝛe meo.

¶ Octaua est innocencia vera. Est enim ouis animal totũ innocens. quia nec dentre. nec calce. nec vngulo. nec cornu nocet. Sic xpi fideles nec dentibus q̃ detractionem. nec calcibus q̃ percussionem nec vngulis q̃ bonoꝝ alioꝝ dereptionez nec cornibus potentie per expulsionez nocent. ij. coꝛ. vij. Neminem lesimus. neminem corrupimus. neminem circũuenimus Ro. ij. Nulli ma. ꝓ ma. red. sed econtrario. vt. i. pe. ij. dicit Benedicentes. z si xpi fideles per viam innocentie non cõtinuẽt ambulare. statim ad viã pñie redeũt. z satisfaciunt plenarie. ꝗt possunt vt vbi abũdauit delictum supabundet gra meritoꝝ. Ro. vi. Sicut exhibuẽ. vel. seruierunt immũ. z iniqui. ad iniq̃ta nunc exhibete seruire iust. in sanctificationem. ¶ Bona est pacientia firma. Quis enim interficitur z dolet. z non reclamat Sic xpi fideles habent in omnibus patientiam. Unde cantamus. Ceduntur gladijs more bidentium nõ murmur resonat. nõ querimonia. sed coꝛde tacito mens bene conscia conseruat patientiam. Luce.x. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Hebre.x. Rapinam. bo. ve. cum gau. suscepistis. Ja.i. Patientia opus perfectum habet. ¶ Decima est generalis vtilitas. Quis enim omnia habet vtilia. quia bona est lana. bonum est lac. bonus fetus. bonus morsus. ac etiam bonus finus. z omnia habz bona preter carnes. Sic xpi fideles bonam habent lanam. i. substantiam rem poralem quia ipam iuste acquirunt z possident bene dispensant in vita z bene relinquunt in morte. Bonum etiam habent lac id est doctrinam z scientiam. Bonum etiã habent fetum. id est bona opera que sunt filij in stoꝛum. Bonum etiaz habent morsum. quia dentibus suis vicia lacerant et bona comedunt. Bonum etiam habent finum. Habẽt enim stercus musca quoch valde redolet. quia. coꝛam deo z sanctis redolẽt. z fama eoꝝ nõ fetet. ij. Coꝛ. ij. Christi bonus odoꝛ sumus. aliis quidem odoꝛ mortis in mortem aliis autem odoꝛ vite in vitam. Gene. xxvij. Ecce odoꝛ filij mei sicut odoꝛ agri pleni. cui benedixit deus. Carnem vo fideles xpo ita macerant vo mant ad comedendum penitus nihil valet. Aug. Carnem vestraz vomare nolimo z abstinẽa esce z potus. ij. Coꝛ. iiij. Et per mortificationem ihesu xpi in coꝛpibus vestris circũferẽtes. Unde beata agatha dixit quintiano consulari. Nisi verecundiam feceris coꝛpus meum a carnificibus atrectari. non potest anima mea in paradisum cum gloria martyrij introire. Et sic patet quartum. ¶ Quinto ponitur oportunitas z congruentia ouium congregandarũ in vno ouili xpi Et hoc est. Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili. Que quidẽ oportunitas ex parte nostra est necessitas ex parte vo dei est congruentia Ex parte enim nostra talis congregatio est omnino nobis necessaria ad salutem. quia eramus ceci. per diuersa peccata dispersi sub potestate diaboli redacti. penis eternis obligati. z a gaudijs paradisi exclusi. Sed per reductionem ad ouile xpi fidei lumen accipimus. z a peccatis absolumur. z ad veritatem vtutum reducimur. a prãte diabolo liberamur. penas inferni euadimus. z ad paradisum reducimur. Hec oia fiunt in ouili ecclia dei. Matth. xvi. Tu es xps filij dei viui. ecce lumẽ fidei. Tibi dabo claues. ecce reductio ad paradisum. z porte inferi nõ ꝓualebũt aduersus eã. ecce liberatio a prãte diaboli z a penis inferni Et q̃cũq; solue

ueris sup terrã erit solutũ ꝛ in celis. ecce ab solutio a peccatis. Et ideo si volum⁹ salui fieri necesse est vt ad ouile xp̃i p̃ baptisma tem dei gr̃am reducamur. Jath. vl. Qui cre. ꝛ bap. fu. sal. erit qui vo nõ cre. ꝓdem. Exple vo dei fuit decens ꝛ ꝓgruũ ꝓpter sex. ¶ Primo ad caritatẽ dei eximiaz demonstrandã. i. Jo. iij. Videte qualẽ caritatẽ dedit nobis deus vt filij dei nomeſſi ꝛ simus. Per talez enĩ reductionẽ filij dei sumus. ¶ Scõo ad dei potentiã oñdendam que maxĩe in tali reductione ostensa fuit. vt di. Aug. Quia p quosdã simplices ꝛ viles totũ mundũ diuersa colentem ad vnã fidẽ reuocauit. i. cor. i. Videte vocationẽ vestrã fratres quia nõ multi potentes nõ multi sapiẽtes. sed que stulta sunt mũdi elegit deus. In quo dei oipotentia demonstrat. Quia vt di. aug. Maius est facere de impio piũ. q̃z creare deũ celum ꝛ terrã. ¶ Tercio ad dei iusticiã ꝓmendandã. quia iustũ fuit q̃ iudei q̃ noluerũt xp̃m recipe dispgerent ꝛ cecarent ꝛ gẽtes que xp̃m nõ viderũt ꝛ tñ in eũ crediderũt vniuersum mũdũ veni vt qui nõ vidẽt videant ꝛ qui vident ceci fiãt. ¶ Quarto ad dei sapientiã cui⁹ est ordinare insinuãdã que ecclesiã xp̃i de gẽtibus ꝓgregatã ita bene ordinauit ꝛ distinxit Eph. iiij. Et ipe dedit quosdã quidẽ aplos. quosdam ꝓphetas. quosdã aũt euãgelistas. alios vo pastores ꝛ doctores ad ꝓsummationẽ sanctoz in opus ministerij in edificatiõez corpis xp̃i. ¶ Quĩ to ad maiestatẽ dei laudãdã. i. vt deus ita cognitus ꝛ laudat⁹ ꝛ veraciter adoratus sic in eccl̃a gẽtiũ. Esa. xlij. Laus eius ab extremis terre. Eph. iij. Qd̃ aliis generationib⁹ nõ est agnitũ filijs hoim. sic nũc reuelatũ est sanctis apl̃is eius ꝛ ꝓphetis. ¶ Sexto ad dei gr̃am ꝛ gl̃am diffundendã. Bonũ est vt dic̃ dyonisius est sui ipius diffusiuũ. ꝛ qz ds sũme bonus est. decẽs fuit vt summe se cõmunicaret. qd̃ ꝛ fecit carnez assumẽdo. ꝛ gr̃am suã in gentib⁹ diffundẽdo. ꝛ eccl̃am suã de gentib⁹ congregando. Nõ enĩ ds tantũ in iudea not⁹ erat. sed nõ sunt oẽs pleni fide ꝛ gr̃a dei. Joban. i. De plenitudie ei⁹ nos oẽs accepim⁹ gr̃az p gr̃a. Esa. vi. Plena est oĩs terra gl̃a eius

ps. Misericordia dñi plena est terra. Si aũt cõuersionẽ ꝛ ꝓgregationẽ gentiũ cõsidere mus ꝓut est p̃destinata a deo ꝛ ꝓphetata a ꝓphetis ꝛ sanctis. sic dicim⁹ q̃ necessariũ fuit oĩno q̃ istas oues ex gẽtiles ad dei ecclesiã cõgregaret. Jath. v. Jota vnum ꝛ vn⁹ apex nõ p̃teribit a lege donec oĩa fiãt. celum ꝛ terra transibũt. ꝛba aũt mea non transibũt. Luc. xxi. Et sic patz totũ de euã.

De epistola Sermo. li.

Christus pas ꝛ

sus est p̃ nobis vobis reliquẽs exemplũ. i. pe. ij. Sicut dicit Job. vij. Militia est vita hominis super terram. huius aũt militie bellum non est carnale sed spũale. Et ideo dicit apostolus. ij. cor. x. Arma militie nostre nõ sunt carnalia sed spiritualia. Eph. vi. Induite vos ar. dei vt possitis stare aduersus in si. dya. quoniam non est nobis colluctatio aduersus car. ꝛ san. sed aduersus ꝓncipes. ꝛ ptãtes. tenebraz. contra spiritualia nequi. in ce. Et ideo beatus petrus qui fuit nobis datus a deo vexillifer ꝛ capitaneus in isto bello tanq̃z bonus capitaneus reducit nobis ad memoriã patris nostri iesu xp̃i passionẽ vt ad prelium accendamur. ꝛ fortiter dimicemus. Habet enĩ passio xp̃i virtutem accumulatiuã quod figuratum est. i. mach. vi. Ubi dicit q̃ ostenderũt elephantib⁹ sanguinẽ vue. i. xp̃i. ꝛ mori. id est̃ aliorz sanctorz ad acuendos eos ad prelium. Ad l̃ãm sic faciũt capitanei in exercitu. quia morte violentã predecessorz suorz reducũt militibus ad memoriã vt fortiter accẽdant ad bellũ. Et quia isto tpe maior bellũ instat. qz magis tẽptamur ꝓpter abũdantiã sanguinis et amenitatẽ tempis. ideo eccl̃ia tã in euãgelio q̃z in epl̃a passionẽ xp̃i ad memoriã nobis reducit vt fortiter dimicem⁹. In qua epl̃a beat⁹ petr⁹ tria p̃cipalit̃ facit. Primo enĩ reducit nobis ad memoriã xp̃m passuz ad imitandũ. In p̃cipio epl̃e. Scõo ostendit ipius xp̃i paciẽtis pfectiõez ad veneratiõ ibi. Qui peccatũ nõ fecit nec inuentus est dolus in ore ei⁹. Qui pecta nostra ipe pertulit in cor. s. sup. lig. ¶ Primo ergo beatus petr⁹ reducit nobis ad memoriã xp̃m passuz ad imitãdũ. d. Cristus passus est.

glo. omne genus passionis. Et ideo nō determinat quid sit passus. vt innuat omne genus passionis assumpsisse. Determinat eñ pro quibus sit passus. quia p nobis tā apostolis q̄ oībus alijs. Ro. viij. Pro no. omī. tra. il. Tobis scz gentib⁹ que ipm non vidistis relinquens exemplū patiendi flagella ⁊ aduersa omnia ac etiam mortem. sicut ⁊ ipe passus est. ps. Omnes fluctus tuos induxisti sup me. Et hoc est qđ sequitur. Ut sequa. vel. eius a longe. quia de ꝓpinquo sequi non possetis. Et nota q̄ dicit vobis relinquens exemplum ⁊ non nobis. Apostoli eñ fuerunt ab ipo christo informati. vtpote quia in presentia omnia viderunt ⁊ perceperunt ⁊ spūssanctus postea omnia plene ipis suggessit. Joh. xiij. Ille vos docebit omnia ⁊ suggeret vobis omnia. Et ideo passio xpi erat ymaginata in cordibus eorum. Gal. vi. Ego enim stigmata domini mei ihesu xpi in corpore meo porto. ⁊ propterea in omnibus xpum sequebantur prout poterāt. ⁊ sic volebat petrus illos sequi. Job. xxiij. Vestigia eius secutus est pes meus. nec declinauit ex eis

¶ Circa hoc membrum ad edificationez nostram duo videamus scz quare pro nobis xpus passus est. ⁊ in quibus vestigijs ipm imitari debemus. ¶ Circa primum notandum q̄ ꝓpter nouem xps passus est pro nobis. ¶ Primo passus est pro nobis abluendis. quia magnis sordibus peccatorum inuoluti eramus. Apoc. i. Lauit nos a peccatis nostris. Exemplum sic canduus propter sui consumptionem purgat pannos. ita xpus per suam mortem ⁊ sanguinis effusionē purgauit ⁊ abstersit rubiginem peccatorum nostrorꝫ. Malach. iij. Ipe enim quasi herba fullonum ⁊ purgabit filios leui. Erat enim macula peccati ita indurata in anima hominis. ⁊ ita fortiter adherebat. q̄ per nihil aliud nisi per sanguinez xpi poterat lauari ¶ Secundo passus est pro nobis redimendis. quia omēs sub potestate dyaboli tenebamur ꝓ debito primorum parentum ad inferos descendentes. Exemplum sicut paulinus episcopus nolanus dedit seipsum in seruum ꝓ redimendo filio vidue a barbaris in affrica detento vt dicit Grego. in dya. Sic et xpus se tradidit vsqz ad mortem vt nos liberaret. Esa. iij. Vulneratus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra. Et sic xpus nos lauit ⁊ redemit. In cuius figura de latere eius pendentis in cruce exiuit sanguis et aqua. vt dicit Joban. xix. Aqua scz ablutionis ⁊ sanguinis redemptionis. Et ideo caros nos habet. quia care nos redemit. i. pe. i. Non auro vel argento re. et scz precio sanguinis incon. Caraz ergo ⁊ nos pro hanc redemptionem habere debemus.

¶ Tercio passus est xpus pro nobis viuificandis quia omēs in peccatis mortui eramus. Grego. Mortem nostram scz culpe mortiendo destruxit. Ro. vi. Vetus homo noster simul crucifixus est vt destruatur corpus peccati. vt vltra non seruamus peccato. Exemplum sicut pellicanus effundendo sanguinem suum super pullos suos mortuos ⁊ resuscitat ⁊ viuificat. Psal. Similis factus sum pellicano solitudinis. ¶ Quarto passus est pro nobis sanandis. quia omnes mortali infirmitati pstrati iacebamus ad patiendum. Augu. Magnus medicus venit. scz ad medicinaz amaram condiendam ⁊ pregustandam. quia magnus vbiqz iacebat egrotus. Nam de latere xpi pendentis in cruce vt dicit Aug. fluerunt omnia sacramēta que sunt anime languēti tis efficacissime medicine. Exemplum sicut medicus cōficit medicinas et pillulas et ipe aliquam sumit vt assecuret egrotum sic et christus penitentiam tanqz anime medicinam confecit in cruce. ⁊ ipsam gustauit vt nos secure eā sumere posset. Mat. xvi. Si quis vult venire post me scilicz vt in anima sanetur. abneget semetipsum. id est abrenūciet vite carnali sicut ego. et tollat crucem suam. i. penitentiam. et sequatur me.

¶ Quinto passus est pro nobis inflāmandis. quia in dei amore nimis frigidi manebamus. Roma. v. Commendat autem suam caritatem deus in nobis. quoniam cū inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filij eius. Exemplū sicut abraam non parcendo vnigenito filio suo sed ipm ad immolandū ducendo. apparuit ei magna caritas ita cum deus pater traderet filium suum ad mortez. maxima eius caritas cla-

ca nos est ostensa. In quo facto ad suum amorem nos fortiter & super omnia inflammauit. Bern. Super omia te amabilem mihi reddit bone ieſu calix quem bibisti opus redemptionis nostre. ¶ Sexto passus est pro nobis replendis & ditandis qz xp̃i. Si ego exal.fu.a ter.om.tra.ad meip. id ẽ hominem in quo omnia cõmunicant. et qui est quodammõ omnia. trahã ad participationem omnium bonorũ. Exemplum. sicut vir moriens vxorem quãmaxime diligit dimittit dominam domus et omnium suoz. ita xp̃us moriens ecclesie sponse sue reliquit thesaurum suum scilicz meritum passionis sue. quod infinitus est thesaurus. quem ecclesia quottidie applicat filijs suis per ecclesie sacramenta. Insuper fecit eam dñam totius mundi. Similе exemplum haberur de alexandro. qui moriens. diuisit regnum. xij. pueris suis q̃ secum fuerant nutriti. vt patet. i. mach. i. Sic xp̃us moriens. xij. apostolis. & nobis in illis qui sumus filij eoz. totum regnum suum diuisit. ita quod cuilibet totum. Lu. xij. Ego dis. vo. sicut di. mi. pa. m. re.

¶ Septimo passus est pro nobis ad bellum animandis. quia in bello spũs nimis retrahebamur. i. pe. iij. Christo igitur passo vos eadem cogitatione armamini. qz vt dicit Luc. vi. Non est discipulus super magistrũ. neqz seruus maior dño suo. Job. xij. Et bern. dicit q̃ effeminatus est miles qui eunte dño suo ad bellum. vult lasciuire in lecto. Exemplum sicut rex in bello ponens se in principio aciei ceteros animat ad bellum. sic & xp̃us primus crucem ascendit. vt omnes ad crucem penitẽtie animaret. in qua maximũ belluz instat.

¶ Octauo passus est pro nobis ad celum ciuitatem nostram reducendis & intromittendis. a qua omnes exulabam? Esa. xxij. Dabo clauem. id ẽ crucem domus dauid super humerum eius. Que crux dicit claues. quia celum aperuit quam dum xp̃us super humerum portauit & super eaz ascẽdit celum reseruauit nobis. Exemplum sicut rex vincens regem sibi inimicum qui terram & fideles sibi abstulerat vincit euz catenis in carcere. & bona eius diripit & omnes captiuos quos tenebat liberat. & exules ad ciuitatez reducit. Sic xp̃s fecit dyabolo quem in cruce debellauit. & in infernum catenis vinctum misit. & homines q̃s captiuos tenebat liberauit & ad celum reduxit. Et hoc est quod ipe per quandam similitudinem di. Luc. xi. Cuz fortis armatus custodit atrium suum. in pace sunt omnia que possidet. Si autez fortior eo superuenerit. vicerit eũ vniuersa arma eius auferet. in qui. confidit. & spolia eius distribuet. ¶ Nono passus est pro nobis resuscitãdis & glorificandis. quia omnes morte & miseria tenebamur. Mors enim xp̃i ad gloriaz resurrectionis est terminata. Et ideo mortuus est vt glorioſus resurgeret. Sed sicut dicit apls. i. thes. iij. Si enim credimus q̃ iesus mortuus est et resurrexit ita & deus eos qui dormierunt per iesum adducet cum eo. Quia xp̃i resurrectio est causa nostre resurrectionis. Et sic xp̃us resurrexit ita & nos resurgemus. vt innuit apostolus. i. cor. xv. Exemplum sicut granum frumenti non resurgit nisi prius in terra moriatur sic neqz nos resurgemus nisi prius. moriamur in terra. Joh. xij. Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet &c. ¶ Secũdo videamus in quibus vestigijs debemus eum sequi.

¶ Ubi nota q̃ nouem vestigijs debemus eum sequi. ¶ Primo in vestigio caritatis vt sicut ille pro nobis animam suam posuit. ita & nos debemus ad eius honorem & salute animoz animas nostras ponere. vt dicit. i. Joh. iij. ¶ Secõdo in vestigio penalitatis vt sicut xp̃s multas penas & aduersa sustinuit ita & nos debemus aduersa tolerare. quia vt dicit ad heb. xij. Quem diligit dñs castigat flagellat autem omnem filium quem recipit. ij. cor. xi. In plagis supra modũ in mortibus frequenter. a iudeis quinquies quadragenas vna minus accepi. ter. virgis cesus. semel lapidatus. ¶ Tercio in vestigio largitatis. quia omnia bona sua nobis cõmunicauit ad vnum verbum latroni regnum suum donauit In cuius largitatis signum mortuus est manibus perforatis. Ro. viij. Quomõ nõ etiã cũ illo omia nobis donat. Ita & nos debem? p eius amore pauperibus membris suis nostra bona largiri. Mat. xxv. Quãdiu fecistis vni de his fratribus meis minimis mihi fecistis. ¶ Quarto in vestigio paupra

tis.cū q2 esset diues ꝓ nobis egenus fact9 est. ꝑs. Simul in vnum vi.7 pau. Ita et nos ꝓter eu3 paupes spū fieri debemus Matb.xix. Ecce nos re.om.7 se.su.te In eodem.v. Beati pau.spū quo.ip.est reg. cel. ¶ Quinto in vestigio humiliatis.q2 vt nos exaltaret sume se būliauit. Phi.ij. Semetipm exi.fo2.ser.ac. Ita 7 nos humiliari debemus vt cum ipo in glia exaltemur. Job.xxij. Qui humiliatus fuerit i gl2ia erit. ¶ Sexto in vestigio obedientie quia ꝓ salute nostra patri vsq3 ad mo2tem obediuit.et voluntatem patris 7 non suam petijt adimpleri. Phi.ij. Fact9 obediens vsq3 ad mo2tem. Matb.xxvi. Non sicut ego volo sed sicut tu. Ita 7 nos debemus mandatis eius obedire 7 voluntatez suam 7 non nram facere. Act.v. Obedire magis opo2tet deo q3 hominibus. Mat. xix. Si vis ad vitam ingre.ser.mā. ¶ Septimo in vestigio pacientie.quia depilat9 cōsputus.colaphisatus.verberatus 7 ligat9 ad columnam.false accusatus 7 morte cōdemnat9.7 vltimo cruci affixus 7 lanceat9 non aperuit os suum.ita vt miraretur p2es dicens. Non respondes quicq3.videt in quātis te accusant. Unde ꝓter nimiaz pacientiā spreuit eum herodes indutū veste alba. Luc.xxiij. Esa.liij. Sicut ouis ad occisiōez ducet 7 quasi ag.co.tō.se.obmut 7 non aperiet os suū. Sic 7 nos debem9 pacientes esse ad omia 7 ad omēs.i.co2.xij. Maledicimur 7 benedicim9 psecutionez patimur 7 sustinem9 blasfemam 7 obsecramus. Luc.vi. Beati eritis cū vos ode.bo. 7 exp2obra.7 eiecerint.no.ve.tā.malū ꝓp. fi.bo. ¶ Octauo in vestigio pseuerantie q2 xps vsq3 ad mo2tē in bono pseuerauit Jo.xvij. Opus ꝓsumaui q3 dedisti mihi vt faciā. Sic 7 nos opus virtutis ꝓsumare debem9.7 in eo vsq3 in finez durare. q2 vt dicit matb.x. Qui aūt pseuerauerit vsq3 in finem hic saluus erit. ¶ Nono in vestigio victo2ie 7 co2one.q2 xps vicit dyabolū 7 mūdum cū omnib9 pōpis suis. ꝓter q3 fuit in gl2ia co2onatus. Jo.xvi. Cōfidite q2 ego vici mūdū. Sic 7 nos debem9 dyabolū 7 mūdū vicere vt in glia co2onemur quia vt dicit apls.ij.Thi.ij. Nemo co2oni.q legi.cer. Xpo.ij. Uincēti dabo edere de ligno vite. Et sic patz p2imū. ¶ Secū do beatus petrus ostendit xpi pacientis p fectionē aduenerādam.que pfectio demō stratur ex tribus. Primo ex innocētia. q3 peccatū non fecit. Secūdo ex patientia.quia cum malediceret non maledicebat. Tercio ex voluntate.q2 tradebat se. Sic ergo xpi patientis pfectio patet. quia innocēs fuit 7 patienter sustinuit 7 voluntarie passus est. Innocētia aūt eius ondit9 hic ex duob9 scz ex puritate a peccato interiori siue occulto vel exteriori siue manifesto vl ex peccato in ope 7 ex peccato in locutiōe Et hoc est. Qui peccatū nō fecit scz in occulto vl in opere. nec inuētus est dolus.i.falsitas vel simulatio in o2e eius.id ē in manifesto vel in locutione Et tū xps multū fuit obseruatus a scribis 7 phariseis. Mat.iij. Et obseruabant eum. Qui cum maledicerēt id ē cū mala sibi optarent 7 falsa imponerēt tur. Juxta illū matb.xxvij. Uach qui destruis templū. Et iob.viij. Nūc cognouim9 q2 demonium habes. Et tū in omnib9 nō ē ꝓmotus nec alicui maledixit sed ecōtra benedixit. Rom.xij. Nulli malo ꝓ malo red.i. Co2.iiij. Maledicimur 7 bñdicimus psecutionē patimur 7 sustinem9 blasfemamur 7 obsecramus. Cum pateret tā grauiter 7 dure 7 generaliter ꝓ totū co2pus. Tren.i. O vos omēs qui tran.p viā atten.7 vi.si est do. filis sicolo2 meus. Esa.i. A planta pe.vsq3 ad ver. non est in eo sa. Et tamē sic dolorose patiens non cōminabat alicui. Esa.liij. Sicut ouis ad occisionē ducet. Non ergo cōminabat alicui sed ecōtra tradebat scz deo patri iudicātes se iniuste. 7 ipos deo patri cōmendabat scz o2ando p ipis. Luc.xxiij. Pater ignosce illis tē. Esa.liij. Et ꝓ trāsgresso2ib9 rogauit. Uel sedm aliam litam Tradebat se scz voluntarie 7 non coactus Jo.x. Ego pono animā et iterū sumā eam et nemo tollit eam a me. sed ego ponā eam a meipo. Tradebat ergo se iudicāti iniuste. scz ꝓ pilo iudeico. qui iniuste eum iudicauit dicēs Job.xix. Nos legē habemus 7 secundum legem debet mo2i. Uel iudicanti iniuste scz pylato qui sedēs ꝓ tribunali iniuste iudicauit eu3 vt crucifigeret. vt patz Job.xix. Et sic patet sedm. ¶ Tercio ꝓpo2tionaliter petr9 ondit ipi9 xpi passiōis multiplicē

fructū ad possidendum. Et exprimitur hic quadruplex fructus passionis dominice. ¶ Primus est p̄ peccatis satisfactio. Et hoc est. Qui peccata nostra. id est penaz nobis p̄o peccatis nostris debitam ipse pertulit in cor̄pore suo super lignuz scilicz crucis. Esa. liij. Dominus posuit in eo iniquitatem omniū nostruz. Sap̄. xiij. Benedictum lignum p̄ quod fit iusticia. Benedictus fructus est a malo conseruatio. et in bono perfectio vel p̄fectus. Et hoc ē. Ut peccatis mortui vt. s. deinceps nō peccemus. Ro. vi. Existimate vos mortuos quidem esse peccato viuentes autem deo in xp̄o ihesu domino nostro. Iusticie viua nitas. ecce p̄fectio in bono vt opera iusticie faciamus que sunt opera vite. ¶ Tertius fructus est mentis sanatio. Et hoc est. Cuius liuore. id ē cuius carne liuida effecta p̄ alapas et v̄bera sanati estis. scz in mente a morbo pestifero pc̄ōū. ¶ Quartus fructus est ab errore reuocatio et ad christum conuersio. et hoc est. Eratis enim scz sicut oues errantes. sup̄. per diuersa vicia. Esa. liij. Omnes nos quasi oues erauimus. Sed conuersi estis nunc scz in passione xp̄i. ad pastorem scz xp̄m qui verbo et exemplo et carne sua vos pauit z pascit. Joh. x. Ego sum pa. bo. Et episcopum. id ē directorem et visitatorē animarum vestraz bonoz̄ spūalium collatorez. Hebre. ix. Christus assistens pontifex futuroz̄ bonoz̄. Et sic patet tertium. ¶ Dominica scda post octauas de euan.

Sermo. lij.

Modicum et iā

non videbitis me. et iterū modicum z videbitis me. Jo. xvi. Quemadmodū patriarcha iacob moriēs xij. filios suos congregauit et bona et mala eis futura predixit. ac etiam testamentū fecit dicens q̄ ioseph extra fratres suos p̄dium quoddam haberet. et tandem singulis benedixit. Gene. xlviij. et. xlix. ca. Sic et christus pauperum spiritu patriarcha prope mortem cōstitutus duodecim apostolis suis bona et mala eis ventura predixit. ac testamentum dilectionis et pacis cō dixit nulla oblivione delendum. Joh. xv.

Hoc mandatum do vo. vt di. inuī. In eodem. xiij. Pa. re. vobis pa. me. do vo. Et ad vltī. eleuatis manibus benedixit eis dū in celum ascendit. vt patz luc. vl. In p̄senti autem euangelio mala et bona ventura eis predicit vt in malis nō deficiant et in bonis non eleuētur. Eccī. xi. In die bonoz̄um ne immemor sis malorum. et ecō uerso. In quo quidez euangelio quinq̄ p̄ ordinem continentur. Primum est futuroz̄um prenunciatio. in principio euangelij. Secundum est circa ea que dicebant apostolorum intelligentie obum bratō ibi Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicem. Quid est hoc quod di. nobis modicum rc̄. Tercium est dictorum a xp̄o decens explanatio ibi. Amen amen dico vobis quia plo. et fle. vos. Quartum est dictorum eorundem per exemplum demonstratio ibi. Mulier cum parit tristiciaz habet. Quintum est veri et firmi gaudij repromissio ibi. Iterū aūt vidō. vos et gaudebit. ¶ Primo ergo ponit futuroz̄ prenunciatio. Et hoc est. Modicum et iam non vidēbitis me scz in triduo mortis sue. tūc essi non viderūt eum. Et iterū modicum et videbitis me scz post resurrectionē vsqz ad ascensionem. quod tps licet fuerit. xl. dierū tamen quia in illis. xl. diebo modicū et raro eis apparuit. ideo dicit q̄ modicū euz viderunt. Sicut ergo in triduo passionis nō viderūt eū. nec oculis corpis. q̄ relicto eo oēs fugerūt. sic nec oculis mentis. q̄ de eo q̄ ipe eēt saluator mūdi desperauerunt Lu. xxiij. Nos spabam⁹ q̄ redempturus eēt israel. quasi iā nō sparent. Post resurrectōem xp̄i et eū oculis corpis viderūt. q̄ gauisi sunt discipuli viso dño. et oculis mētis. Iob. xx. Quia vidi. m. dño. cre. Tūc essi aperuit illis sensuz vt intel. scri. lu. xxiiij. ¶ Notādū aūt hic q̄ dñs scz d causis presentiam suaz subtrahit seruis suis ¶ Primo vt in humilitate cōseruentur. Hanc causaz videtur apostolus inuere. ij. Cor. xij. Et ne magnitudo revelationū extollat me datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colaphizet. In quo stimulo dñs pñiam suam subtrahere videbat. ¶ Secdo vt incauta securitas caueat. q̄ mī negligēte ē et p̄pinqua peri-

culo. Greg. Dum mens secura redditur in torporem relaxatur. Idez. Multis sepe graue piculum incauta securitas fuit. Enim corpaliter incauta securitas multa mala parit. ¶ Tercio vt ardentius queratur Can. iiij. In lectulo meo quesi quem dilexit anima mea. ¶ Quarto vt inuentus fortius teneatur. Cant. iij. Tenui eam nec dimittam Vbi dicit bñ. Ideo subtraxit se vt auidius reuocetur & fortius teneatur. ptereuns teneri vult abiens reuocari. ¶ Quinto vt pateat ex eius absentia quid eius presentia conferat. Non enim cognoscitur sanitas nisi adueniente infirmitate. nec pax nisi tempe guerre. Quia vt dicit phūs. Cōtraria iuxta se posita magis elucescunt.

¶ Sexto vt ex hac tristicia perpendatur q̄ male sit hōi cum a deo sepatur omnino quod fit in morte. quia tunc homo omnia perdit & animam & corpus & bona fortune & bona nature & bona gratie & glorie et omni morte morit. & omnia mala incurrit. Hiere. ij. Scito & vide q̄ malum & amarum est dereliquisse te dominum deum tuum. Et sic patet primum. ¶ Secdo ponitur circa ea que dicebantur apostolorum intelligentie obumbratio. quia que dicebantur non intelligebant dicentes. Nescimus quid loquitur. Et reuera mirabilia erant & supra omnem intellectum. q̄ in illo triduo erant facta que christus innuebat fienda. & ideo ea intelligere non valebant que fuerunt nouem ¶ Primo q̄ resurrectio corporum & vita animarum christus per quem etiam & mortui resurgunt. & per quem omnia viuunt moriatur Hoc est valde mirabile. Joan. xi. Ego sum resurrectio & vita qui credit in me etiam si mortuus fuerit viuet. ¶ Secundo q̄ virtus indeficiens & omnia sustentans christus affigatur sustentandus in ligno. Hoc est mirum. Hebreor. i. Portans omnia verbo virtutis sue. ¶ Tercio q̄ oculi illius qui omnia illuminat in celo et in terra fascientur & velentur. Hoc est mirandum Joan. i. Erat lux vera que illuminat omnem hominē venientem in hūc mundum. ¶ Quarto q̄ ille qui nulli vnq̄ nocuit sed omnibus bene faciendo pertransijt ad clamorem populi sententiatur cum sceleratis tanq̄ iniquus ad mortem. Hoc est obstupendum. Actu. x. Qui pertransijt benefaciendo et sanando omnes oppressa dyabolo. ¶ Quinto q̄ fons et abundantia omnium bonorum in celo et in terra cuius bona omnia participant. sitibundus nudus & famelicus moriatur in cruce. Hoc comprehendi non potest. nam co. i. Qui dat omnibus affluenter. & non improperat. ps. Qui replet in bo. desiderio. tu. ¶ Sexto q̄ ille qui est ipa beatitudo angelorum & semper in gloria patris patiatur ferocissime & inique. Hoc omnem intellectum excedit. Johannis. x. Ego et pater vnum sumus. id est vnus substantie et vnus glorie. ¶ Septimo q̄ ille qui est vbiq̄ in celo et in terra tanq̄ mortuus in sepulcro claudatur. Hoc impossibile videtur. Augustinus. Deus est vbiq̄ totus. ¶ Octauo q̄ iste qui erat confixus in cruce iret ad infernum. vt confringeret portas eius & ibi demonorum principem religaret. Hoc videtur mirabile supra modum. Psal. Attol. por. prī. pe. & ele. portas eter. & introibit rex glē. ¶ Nono q̄ mortem q̄ omēs vincit ipe mortuus vinceret. & resurgeret glosus. In effabile hoc videt. Osee xiij. Ero mors tua o mors. i. Cor. xv. Absorpta est mors in victoria. Caritsimi omnia hec stupenda prigerunt in illo modo q̄ apli xp̄m non viderūt. que omia sunt incōprehēsibilia. nisi p fidez. Ro. xi. O altitudo diuitiar̄ sapientie & scientie dei. q̄ incōprehēsibilia sunt iudicia ei⁹ & inuestigabiles vie eius. Et ꝓpterea apli qui nondū erāt pfecti in fide dixerunt. Nescimus quid loquit. Et sic pars scdm. ¶ Tercio ponit victor̄ a xp̄o decēs explanatio. Et hoc est Amē amē dico vobis q̄ plorabitis & flebitis exteri⁹. & hoc erit in pāo modico qñ me capi. & teneri. ligari. & crucifigi videritis. & tūc mōdus. i. mūdani iudei gaudebūt credētes me vicisse. & in eode modico vos cōtristabimi credētes me victū & mortuū Sz tristicia vra vtef in gaudiū. & hoc erit in sēdo modico qñ me gl̄osum & oīporetez videritis surrexisse. Mat. xxviij. Nate ēm. oīs po. i ce. & in ter. Et iō melior ē tristicia

sanctorum gaudio mundi cum in gaudiū cōuertātur. ¶ Unde nota q̄ tristicia quā habent sancti in mundo melior est lencia mundi propter decem. ¶ Primo quia deus tali tristicie benedixit et tali gaudio maledixit. De primo Luce. vi. Beati qui nunc fletis quia ridebitis. De secundo ibi tem. Ue vobis diui. qui ha. hic conso. ve te vlulantes. Carissimi quis audet come dere cibum maledictum a deo. id est mundi gaudium querere. cui dominus maledixit. Josue. vi. Maledictus vir qui suscitauerit ꝛ edificauerit ciuitatem hierico. id est mundum qui vt luna muratur. Hierico enim luna interpretatur. Exemplum de serpente quem omnes detestantur. q̄ deus ei maledixit Genes. iij. Maledictus es inter omnia animantia et bestias terre ¶ Secundo quia sapientes preeligunt tristiciam lencie mundi. Eccls. ij. Risum reputaui erroꝛem. In eodem. vij. Cor sapientum vbi tristicia est, ꝛ cor stultorum vbi lencia. Psal. Elegi abiectus esse in do. dei m. tua. q̄ ha. in ta. pecca. Hebreo. rationis magis eligens affligi cum populo dei. q̄ lertene iocunditatis habere peccatum. ¶ Tercio quia talis tristicia erudit hominem ad salutez. Esa. xxviij. Etola vexatio dabit intellectum. Hiere. Uerom ne flagellum ꝛ dolorem erudieris hierusalem. Lencia autem mundi infatuat. Exemplum de salomone. Et ideo dicitur eccls. vij. Melius est ire ad domum luctus q̄ ad domū conuiuij. in illa e. fi. cum. admo. ho. et vi. co. quid fu. sit. Cogitat ei hoꝛe acquisiuit nihil nisi modicum cilicium reporꝛabat. Item q̄ coꝛpus quod in tantis delicijs enutriuit vermibus tradetur deuoꝛandum Item q̄ consanguinei et amici quos tantum in vita dilexit se pē nitus derelinquent. Item q̄ honoꝛes q̄s tantum affectauit sibi omnino deficient. et in obscuris sub terra recondetur ab omnibus conculcandus. Item q̄ solum bona opera que parum dilexit et de quibus parum curauit ipsum sequentur. Et ideo talis qui sic cogitat omnem mundi gloriā et leticiam vilipendit. ¶ Quaro quia leticia non conuenit. nec loco nec tempoꝛi in quo sumus. sed tristicia conuenit loco et tempoꝛi in quo sumus. De loco dicit Augustinus. In valle miserie sumus. in qua eo magis est flendum. quo minus flemus. Idem Quer a ploꝛatu incipit. statinarus ploꝛat nec ridere potest sue calamitatis prophera est. De tempe dicit Eccē iij. Tempus ridendi ꝛ tempus flendi. Tē pus flendi est tota vita presens. quia vigilia debet precedere festum. Tota autem vita presens quedam vigilia est future solennitatis. in qua est ieiunandū ꝛ flendū Mundus autem festum ante vigiliam sōlennitat. Quidam vo volunt de festo ad festum transire. quod esse non potest. ḳa hic ꝛ in futuro gaudere non possunt. Hiero. Difficile est imo impossibile vt quis p̄ sentibus ꝛ futuris fruatur bonis. et cetera ¶ Quinto q̄ leticia mundi breuiter finitur. ꝛ ad supplicium eternum p̄ducit. Jo. xx. Gaudium ypocrite. id est mundi qui ē totus ypocrita ad instar puncti. In eodē xxi. Ducunt in bonis dies suos ꝛ in p̄cto ad infernum descendūt. Similiter tristicia breuis est ꝛ ad gaudium eternū adducit. i. pe. i. Modicum nunc si contristari oporꝛtet in varijs temptationibus vt proꝛbatio fidei vestre multo preciosioꝛ sit auro quod per ignez probatur. Esa. lviij. Ad punctum in modico dereliqui te. ꝛ in miserationibus magnis ꝑgregabo te. ¶ Sexto quia tristicia iustoꝛum habet annexam dulcedinem in coꝛde. p̄s. Consolationes tue letificauerunt animam meam. Econuerso vo lencia mūdi habet annexam tristiciaz animi. Augusti. Curre per singula tot inuenies anime toꝛmenta. quot vicia. nec aliquo tempoꝛe ista diuidūtur vt vicium sit sine toꝛmento animi. vt nunq̄z sit dedecꝰ culpe sine dedecoꝛe vindicte. Hoc. Quot amaritudinibus felicitatis humane dulcedo resperſa est. Et ideo xp̄us videns ciuitatem hierusalem gaudere et letari flevit super istā v. Quia si ꝙgnouisset et tu sup̄. fleres. ¶ Septimo quia tristicia possidentes foꝛtuna non ledit. nec de ipsis curat. sed cum leticiam mundi possidentibus foꝛtuna moꝛaliter ludit. Hoc.

Nunc cōtinuum ludimus ludum . rotam volubili orbe versamus summa in fimis. infima summis mutare gaudem⁹. Idem Et hos cum quib⁹ blandissimā familiaritatē habet eligere nititur. Idē. Plena est pñs etas exemplis z antiquoꝝ vetustas. quanti reges felicitatem calamitate mutauerunt. Quare cum fortuna leticiam mūdi possidentes ita decipiat z confundat est penitus relinquenda. Hic cadit exemplum de leone vso z vulpe. quando vulpis dixit leon se nunqꝫ cōtubernium habere cum eo pro eo q̄ percussit vrsum q̄ male diuidebat predam. prout sibi videbatur. z omnes bestias quas cum eo habebat confundebat. ¶ Octauo quia talis tristicia est via ad penitentiaz. ij. cor. vij. Que autem scōm deum est tristicia penitentiam in salutem stabilem operat. Mitigat etiam iram dei. iij. Reg. xxi. Nonne vidisti achab humiliatum coram me propter quod non inducam malum in diebꝫ illi⁹. Leticia autem mundi est via z signuz perditionis z comparat leticie frenetici. q̄ ridet imminente morte. ¶ Nono quia p talem tristiciam homo vadit per viam xp̄i vt verus xp̄ianus. Bern̄. Legimus iesuz pluries fleuisse. iocasse autem z risisse nūq̄. ij. Thi. iij. Omnes qui pie volunt vi. in xp̄o iesu pers. pa. Glo. super illō Ja. i. Omne gaudium existi. fra. m. cū in temp. va. incideri. Non est xp̄iane dignitatis in tempalibus exaltari. sed potius deprimi. mali nihil habent in celo vt vos nihil habeatis in mundo. sed spe istius boni ad qđ tenditis quicquid in via contingit gaudere debetis. Et ideo qui hic non contristātur z flagellant ostendunt nō esse filij xp̄i Hebre. xij. q̄ si extra disciplinam estis cuius participes facti sunt omnes ergo adulteri z non filij estis quem enim diligit dominus ca. fla. autem omnem fi. quem reci. ¶ Decimo quia talis tristicia in gaudiuz conuertetur. vt hic dicit. Tristicia vestra vertetur in gaudium. Hiere. ¶ Conuertam luctū vestrum in gaudium. Sed leticia mundi conuertetur in merorem. Prouer. xiij. Extrema gaudij lu. oc. Quia necessitas est q̄ vel homo dimittat leticiam mundi. quod fit per mortem. vel q̄ leticia mundi dimittat hominem. quod fit per aduersam fortunam. et vtrumqꝫ valde doloꝛosum est. De primo. eccl. xli. O mors q̄ amara est memoria tua homini pacem habēti in substantijs suis. De secundo beatus In omni aduersitate fortune summum genus infortunij est fuisse felicem. Exemplum de diuite epulone et lazaro. de quo Luce. xvi. Cum ergo leticia mūdi nihil boni contineat z ad vltimum ad doloꝛosum finem adducat. stultissimus est virorum qui eā querit. Et sic patet tercū. ¶ Quarto ponitur dictoꝛum demonstratio. per exemplum mulieris parturientis. que est conueniens demonstratio. ¶ Nam mulierem pregnantem quadrupliciter possumus considerare. Primo ante partum. z sic est in magno timoꝛe. ne partus pereat vel ipsa pericletur. Secundo in partu. z sic est in magna angustia z pena. Tercio post partum cum scilicet peperit puerum. et tunc est in leticia. sed non perfecta. quia nescit an puer sit ad perfectioem venturus. Quarto in processu temporis quando iam puer est factus vir z tunc est in perfecta leticia. plis. In hoc quadruplici statu fuerunt apostoli propterea mulieri parturienti proprie comparantur. Nam primo fuerunt in magno timoꝛe. quando in presentia christi erant timentes ne ipsis casu aliquo auferretur. quia tu dei semper contraipsum machinabantur malum. ipsum perdere cupientes. Joban. vij. Quid me queritis interficere. Secundo fuerunt in tristicia vehementi quando christus ablatus est a eis per mortem. Johānis. xvi. Tristicia impleuit coꝛ vestruz. Tercio fuerunt in leticia quando christus gloꝛiosus resurrexit. sed non perfecta. quando xp̄us apparebat eis. et disparebat. Johānis. xx. Gauisi sunt discipuli viso domino Quarto fuerunt in perfecta leticia quando spiritum sanctum acceperunt. z facti sunt viri perfecti. et in gratia confirmati. vt deum per peccatum vltra non valerent perdere. Moraliter ad edificationē nostram nota. q̄ mulier ista pturiens est anima iusti desponsata p fidē. Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Que cepit deū p fidē z p bōa opera pturit. Et nota hic de beatitudine que

statim ꝯcepto fetu ab immūdicia sua sanctificata ē. ij. Reg. xi. q̄ anima iusti ita de uote concipit deum ⁊ bonum quod in ipa ꝯceptiōe sanctificaſ. Unde beata maria ista est illa mulier de qua dicit apo. xij. Signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus eiꝰ. ⁊ in ca. eius coꝛ. stel. xij. ⁊ clamabat ꝑturiens ⁊ cruciatur vt pariat. anima iusti amicta est sole. id est iesu xp̄o qui est sol iusticie id est virtutibus iesu xp̄i scz caritate. humilitate. obedientia. ⁊ ceteris ꝛturibus iesu xp̄i Ro. xiij. Induimini iesum xp̄m. Et luna est sub pedibus eius. id est mūdus qui vt luna mutatur nec vllam stabilitatem habz Anima ergo iusti habet mundū ⁊ omnia mundana sub pedibus eius. quia non ꝓfitij. Omnia detrimentum feci ⁊ arbitror vt ster. vt xp̄m lucrifaciā. Peccatoꝛes aūt habent lunam id est mundū ⁊ mundana super caput. quia eis non dñantur sed seruiūt. Auarus enī seruus est pecunie. ⁊ gule. ⁊ sic de alijs. Amos. ix. Auaricia in capite omniū est. Ponunt etiā totā spem suam in eis. Esa. xxxvi. Ecce cōfidis sup baculum arundineū. sup egyptum. id est sup mundū. Egiptus enī interpꝛetaſ tenebꝛa ⁊ confusio que ꝓpetit mundo. Et in capite eius coꝛona stellaꝝ. xij. id ē coꝛona fidei. que. xij. articulis fidei est cōserta lingua enūciari ⁊ ꝓpꝛia maīfestari Jac. ij. Ostende mihi fidē t. ex opibus. Uñ in lege ē mandatū q̄ qñ pōnfex sacrificare deberet habeꝛ in capite coꝛonā. xij. lapidū preciosoꝝ. Et clamat ꝑturiēs ⁊ cruciaſ vt pariat. q̄ aīa iusti bz magnū desideriū piēdi bonū. i. opandi q̄d mente cōcepit. ⁊ ꝓ hoc clamat ad deū. ⁊ misi illud pꝛiat i coꝛde cruciaſ Gal. iiij. Filioli mei ḡs iterꝝ ꝑturio donec ꝓpera oīdatus q̄ xp̄s ē in vobis. i. donec ꝓpera uē diuersitates piētū. Nā quedā ꝯcipiūt ⁊ pariūt morte ꝑuente. quedā moꝛiunt in ꝑtu. quedā ꝓpter timoꝛē nec ꝯcipiunt nec pariūt. quedā pariūt sz ꝑfciūt. quedā pariunt mō stra. quedā pariūt filios moꝛtuos. sz aboꝛtiuos quedā pariūt solū femīnas. quedam solum masculos. quedaz sunt naturales steriles ita q̄ nec parere nec concipere possunt. ¶ Dnime scz que concipiūt sed moꝛte pꝛeuente non pariunt sunt hi q̄ habent pꝛopositum pemtendi dicentes sicut coꝛui cra cra. Soph. ij. Uox cantantis in fenestra ⁊ coꝛuus i superliminari. Esa. xxxvij. Uenerūt filij vsq̄ ad partum ⁊ vires non erat pariendi. Contra quos ecclī. v. Non tardes conuerti ad dominum et ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius ⁊ disperdet te ¶ Nota q̄ coꝛuus egressus de archa nunq̄ redijt pl? sic multi postq̄ per peccatum moꝛtale ab ecclesia exeunt nunq̄ per penitentiaz redeunt. ¶ Scde scz que concipiunt ⁊ pariunt sed moꝛiunt in partu vt rachel. sunt hi qui faciunt opera bona sed in ipis gliantur. et de ipis superbiunt. ⁊ p cōsequens pereūt cum eisdem. In cuiꝰ figura dicit. i. mach. vi. q̄ eleazar interfecit elephantem ⁊ moꝛtuus est sub eo. ex victoꝛie vana glia. Sic periit pharisseus qui iactabat se ⁊ gloriabatur de opibus suis. Luc. xviij. Uel hi sunt qui solum in moꝛte conterunt vel ꝓfitent. ¶ Tercie scz que ꝓpter timoꝛem nec concipiunt nec pariunt. hi sunt qui timent ne deficiat eis. ⁊ ideo nunq̄ concipiunt pꝛo posito abstinendi ab illicito lucro vl alienа reddēdi. Item timent in bono perseuerare. ⁊ ideo non incipiunt. ps. Illic trepi. ti. v. non e. ti. Recte tales trepidant vbi non est timoꝛ. quia deus omnibus pꝛouidet etiam iumentis. psal. Qui dat iumentis escam ipoꝝ Mathei. vi. Nolite soli. eē di. quid man. aut quid bi. aut quo operie. Que. pri. regnum dei. ⁊ hec om. adij. vo. Item timent in bono perseuerare. ⁊ ideo non incipiunt. sed non debet homo timere penitētiā agere. quia deus iuuat. Esa. xl. Qui sperāt i dño mutabūt foꝛtitudinē assumēt pēnas sic aḡle currēt ⁊ nō deficiēt ¶ Quarte scz que pariunt sed pꝛoiciunt sunt qui non curant penitentiam cōmunare sed pꝛoiciunt eam post pascha. Treni. iij. Sed ⁊ lamie nudauerunt mammam lactauerunt catulos suos. filia autem populi mei crudelis quasi struthio in deserto. Cōtra quos dicit Mathei. x. Non qui inceperit sed qui perseuerauerit hic saluus

erit. ¶ Quinte scz que pariunt monstra sunt omēs peccatores qui per diuersa vi/cia que faciunt sunt totaliter transformati. Nam oculos trahunt per terram. z pedes versus celum vertunt. Nam auarus habet oculos in pedibus. dum solum terre/na contemplatur Superbus autem habet pedes versus celum cum deo recalcitrat. Luxuriosus vo z gulosus totus ambulat super ventrem. Et quid plura? Vere peccatores sunt in bestias transformati totaliter. ps. Homo cum in honore. es. non intel. cōparatus est iumentis. z similis factus est illis. Boetius Nec enim est cōditio hominis vt si se nos se deserit infra bestias redigatur. Aug. di. q tempore suo fuit quidam homo habens duo capita z quattuor oculos z duo brachia z duos pedes ita q in corpore superius erant duo corpora. inferius autē erat solum vnum. ¶ Sexte scz que pariunt filios mortuos sunt hi qui in peccato infidelitatis vel in quocunqz altero peccato mortali existentes faciunt opera de genere bonorum que sunt opera mortua signata per lampades illarū quinqz virginum fatuarum que propter carentiam olei. id est caritatis extincte fuerūt. ¶ Septime scilicz que pariunt solum feminas sunt hi in quibus femineā vicia regnant scz inuidia. qz vt dicit Aucen. Femina naturaliter est inuida. Ira quia femina faciliter irascit. Loquacitas quia tota die clamat z loquitur. Inconstantia. quia modicam constantiaz habet. Insipientia. quia de facili credit et decipit. z ideo serpēs prīo ad mulierez iuit quam statim decepit. ij. cor. xi. Timeo ne sicut serpens euam seduxit astutia ita corrumpant sensus vestri. ¶ Octaue scilicz que pariunt solum masculos. sunt hi qui opera pfecta faciunt qui corde bono z optimo verbum audiunt z referunt fructum centesimum. Esa. xxvj. A facie tua domie concepimus z quasi peperimus spiritum salutis. Sic concepit anna samuelem. i. Reg. i. Et elizabet iohannem baptistam. Luce. i. Et nota de rachel que accepit mādragoras vt posset cōcipere. Sic iusti omne experimentum faciunt vt possint concipere bonum et opera parere. i. Thes. v. Omnia probate quod bonum est tenete.

Nota etiam de rebecca vxore ysaac in cui/ius vtero gemini collidebant. Gen. xxv. Quia in anima iusti bona z mala delide/ria pugnant. sed bona vincunt et emittunt mala extra et terunt z supplantāt ea. sicut iacob emisit esau z tenebat eum per plan/tam propter quod vocatuz est nomen eius iacob. id est supplantator. ¶ Hone scilicz sterules que nec concipere nec parere pos/sunt sunt omnes non baptisati qui a pec/ta trahunt peccatum propter quod non pos/sunt bene operari nisi illud p baptismū re/moueat. z ideo i peccatis nascunt z in pec/catis moriunt. Jo. ix. In peccatis natus es totus. In eodē. viij. In peccato vestro moriemi. ¶ Alia moraliter. Sic iuliet ista est ecclia. vel anima iusti que timet valde z antiqt propter quattuor. vt dicit Greg. Pri/mo recolendo vbi fuit. secdo vbi est. tercio vbi erit. quarto vbi non est. ¶ Primo in qz tristat recolendo vbi fuit aliquando scz in peccato. Esaie. i. Faciam planctuz vel/lut draconū z luctū quasi struthionū. Di/cit q draconi insidiās latenti. camelus scala/ce pcurit caput. z tūc draco plāctū magnū facit. Struthio aūt facit ouā sua in puluere z relinquit ea qñ aūt venit inuenit ea fra/cta. z tūc fortissime plangit. Sic hō in pecca/to debet plāgere. qz lesit caput suū. scz ipm qui ē caput totius eccie. Eph. i. Et ipm ve/dit caput sup omnē eccīam. Item debz plā/gere q ouā sua. i. bona opa z dona z vir/tutes pdidit ac etiā totius eccie. Tristat ergz recolēdo q bona potuit facere que nō fecit Eccēs. ix. Quōcūqz pōt facere ma. i. instan. opa. qz nec op? nec rō nec sa. nec sci. e. ap. inf. q tu properas. ¶ Secdo tristat recolēdo vbi ē. qz inf pessimos inimicos. Baruch. vbi ē. qz inf pessimos inimicos z odientes eū. ij. Quid ē isrl q i terra inimicoz es? Eph. vi. qbz nos q̄ntidie pugnare oportz. Esaie. lxiij. Nō ē nobis collu. aduer. cat. z Jan. hz adi/uer. pri. z ptātes. aduersus mūdi rectores tenebraz harū pra spūalia neqcia i celestibus. Item ē i fornace ardēti scz i concupiscētia carnis. Ro. vij. Vrdo al. le. i mē. m. re. le. mē. mee. z captiuantē me in lege membrorum peccati. Infelix ego hō qs me liberabit de corpe mortis huius? Item ē in periculis multis. q enumerat apostolus. ij. cor. xi. dicens. Pe/riculis fluminū. periculis latronum. periculis ge.

periculis ex gentibus periculis in ciuitate periculis in solitudine periculis in mari. pe riculis in falsis fratribo. Quis ergo inter tot calamitates z aduersa posset nisi fatu/ tis iocundari. Eccls. iiij. Vidi calumnias que sub sole geruntur z ecce lacrimas inso/ latorum et nemine consolante. et a manu calumniantium eorum z consolatorem non habere. z laudaui magis mortuos qui viuentes. Hiere. vi. Luctum vn/ gendum est ergo genti fac tibi planctum amarum Ter/ tio tristatur recolendo vbi erit sc̃z in iudi/ cio coram deo. Quia vt dicit greg. De su/ per erit facies irati iudicis. propter quod dicit Job. xiij. Quis mihi hoc tri. vt in/ fer. prot. me z absco. me donec pertrã/ seat iniquitas tua. Hiere. x. Quis non timebit te o rex gentium. Ante erunt peccata accusantia z ptra/ hentia ad iudicium. retro erit mundus ex/ plendens. a dextris z a sinistris erunt demo/ nes in infernum demergentes. subtus erit gehenna ardens. Propter que omnia di/ cent mon. ca. super nos z col. op. nos. Hic cadit exemplum illius regis qui semper tri/ stis manebat. qui vnam sedem de lignis putridis fecit fieri. z posuit eam supra for/ nacem. cum ea frater suum sedere man/ dauit. qui cum de tristicia reprehendit. et eius erat ligatus per filium super caput eius et quidam tenebat balistam extensaz cum sagitta ante faciem eius et fecit omia instrumenta musicalia et tubas fortiter re/ sonare. et ille semper tristis stabat. Sic ait dn̄s sedes sc̃z in carne fragili me conspicio. et infernum subtus ardentem attendo. ensez diuine sententie super me venturum con/ sidero. et peccata mea tanq̃z sagittas acu/ tas formido. Quarto contristatur reco/ lendo vbi non est sc̃z in gloria dei et cum/ tate celesti. Psal. Heu mihi quia incola. me. prolon. est. Debemus ergo flere pro incolatu presenti miserie. et pro dilatione patrie. ps. Si. ani. me. ad de. fon. vi. quan/ do pe. et appa. ante faciem de. me. fu. mi. la. m. pa. die ac nocte dum dicitur michi quotidie v. est de. tu. Hoc figuratum est in gza filia caleph. que sedẽs in asino su/ spirauit et petijt a patre terram irriguam. cui pater dedit irriguum superius. et ir/ riguum inferius vt patet Josue. xv. Irri/ guum superius pro dilatione patrie. z irri/ guum inferius pro incolatu presentis mi/ serie. Et sic patet quartum. Quinto ponitur veri z firmi gaudij repromissio. quia iterum videbo vos. z gaudebit cor vm Quod quidẽ verum esse gaudiũ prout hic colligitur quantum ad quinq̃ monstratur Primo erit gaudium per fectum z completum. Erit enim gaudiuz geminatum vel duplex. scilicz anime z cor/ poris. Esay. lxi. In terra sua duplicia pos/ sidebunt. Et hoc est qd̃ dicit. Iterum apo ca. vi. Date sunt illis singule stole albe. z dictum est illis vt requiescerent tempus adhuc modicum. Et tunc vt dicit Grego. Singuli accipient stolas binas. Gaudiuz vo mundi est solum gaudium corporis. Luce. xij. Anima mea id est vita mea ha/ bes multa bona reposita in annos pluri. requiesce come. bi. ep Secundo quia erit gaudium de visione creatoris Johã. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscam te solum verum deum. In quo omnia cognoscemus. Grego. Quid est quod ne sciant qui scientem omnia vident. Unde z cognoscemus z cognoscemur. Johan. x. Cognosco oues meas et cognoscunt me mee. et hoc est quod dicit. videbo vos. Gaudium vo mundi est d̃ visione z vsu creaturarum. Sed illud erit de visione et fruitione dei que in infinituz excedit. Esa. lxiij. Oculus non vidit deus absq̃ te que prepa. expe. te. Tercio quia erit gaudium intrinsecum scilicet cordis. Esa. lxvi. Tunc videbis et affluens z mirabitur et dilatabitur cor tuum. Gaudium vero mundi non est intrinsecum sed extrinsecũ quia non gaudet de virtutibus et gratia dei que sunt in anima, sed de applicatione sensuum ad abiecta. sicut de applicatione gu stus ad comestibile. et tactus ad tangi bile. et sic de alijs. Letatur etiam mundus de peccatis que sunt cõtra naturam et ex/ tra naturam hominis. iuxta illud aposto/ li. i. cor. vi. Omne peccatum quodcunq̃ fecerit homo extra corpus est. Prouer. ij. Letantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. Quarto quia erit proprium nostrum gaudium. Et hoc est quod dicit. Gaudiũ vestruz. Gaudium mundi nõ est nostrum quia nõ est de bis

que nos in nobis ⁊ nostra sunt. ꝟ est gaudium reꝛ mundi. id est de bonis que sunt in rebus que sunt bona rerū ⁊ non nostra. Quia vt dicit Boe. Lux ⁊ pulcritudo gē maꝛ non est differentiū sed est ipaꝛ gem maꝛ. Unde omnia bona creaturarum de quibus homo gaudet extranea sunt a naꝛtura hominis. ⁊ si scirent loqui dicerent. Ista bona sūt nostra. Nonne pulcritudo pennarū pauonis est pauonis ⁊ pulcritudo auri est auri. ¶ Quinto gaudium illō erit ꝑpetuum nec poterit auferri. Esa. li. Leticia sempiterna super capita eoꝝ. Gaudium ⁊ leticiam obtinebunt. Gaudium vero mundi non est ꝑpetuuꝫ imo cito transit ⁊ mille modis pōt auferri. ⁊ frequēter aufertur. i. Job. ij. Transit mundus ⁊ ꝓcu. eius. Et ideo de ipo modicū est curandū. Et hoc ē. Gau. ve. ne. tol. a vob.

¶ Et sic patet quintum.

De epistola. Sermo .liij.

Obsecro vos tanq̄ aduc. et ꝓegri. absti. v. a carnalibꝫ deside. ⁊c. i. pe. ij.

Beatus petrus tanq̄ capitaneus militie xp̄iane hoꝛtatur milites xp̄i abstinere ab bis que vastant totam militiam xp̄ianam Et bec sunt carnales voluptates ⁊ carnalia opera. ⁊ non solum hec militiam spūalem deuastant. sed etiam carnalem ⁊ mūdanam. Unde in titoliuio de militia hannibalis dicitur. quem nec ferruꝫ nec niues nec alpes nec viarum discrimina vincere potuerunt, enerauerunt delitie campanie. Nota de illo duce romanoꝝ qui fuit missus ad reparandum quendam exercitum ⁊ militiam ob delicias deuastatum q̄ statim omnes mulieres expulit de exercitu ⁊ caupones ⁊ mandauit ꝙ nullus haberet famulum ⁊ nemo haberet nisi vnum equum ꝓpter quod militiam reparauit In hac ergo epistola beatus petrus ad seruos hoꝛtatur principaliter. que non seruata deuastant militiam xp̄ianam ⁊ seruata roboꝛant ⁊ decoꝛant. Primum est abstinēntia carnalium voluptatum ⁊ earum refrenatio. in principio epistole. Secunduꝫ est bona cum gentibus conuersatio ⁊ dictoꝝ tatio ibi. Conuer. ve. inter. gē. ba. bo. Tercium est subiectio liberoꝝ ad maioꝛes. et huius cause redditio ibi. Subiecti estote omni humane creature. Quartuꝫ est modi subiectionis declaratio ibi. Quasi liberi ⁊ non quasi velamen habentes malicie libertatem. Quintum est ad obsequiū subiectionis excitationem quoꝝūdam inferō et posito ibi. Oīes honoꝛate fratres. deum timete. Sextum est ad dīoꝝ suoꝝ subiectionem seruoꝝ exhoꝛtatio ⁊ cause huius assignatio ibi. Serui subditi estote in om. ti. dīis vestris ⁊c. ¶ Primo ergo beatus petrus nos hoꝛtatur ad abstinētiam carnalium voluptatum ⁊ ad hoc tria allegat. ¶ Primum est. Si considꝛeremus quid accidit primis parentibus q̄ carnale desiderium sequūt. pomum ecce tum comederunt. qui ꝓpterea de paradiso expulsi sunt. ⁊ in hac valle miserie rāq̄ in exilio relegati. ⁊ multis penis ⁊ tribulationibꝫ condemnati. ꝓpter quod nos filij eoꝝ omnes adam uene nuncupamur. Aduena enim dicitur qui terram inhabitat alienam. ꝑ. Aduena ego sum apud te ⁊ peregrinus sicut omnes patres mei. Et hoc ē quod dicit. Obsecro vos tanq̄ aduenas. Quasi d. Recolite q̄ ex peccato gule primoꝝ parentū aduene estis. id est de ciuitate vita expulsi ⁊ multis malis addicti. Sic etiam facunt capitanei exercitus mundi. qui reducunt militibus ad memoꝛiam mala que patres eoꝝ aduersarijs sunt perpessi. Et sic patet q̄ deus expulit hominem de paradiso. ⁊ in hanc vallem miserie relegauit. nō vt hic faceret alium paradisum. sed vt ibi Aug. Tanq̄ in exilio ad faciendum penitentiam. Job. xxiij. Dedit et deus locum penitentie ⁊ ille abusus est in superbiam. Roma. viij. Debitoꝛes sumus non carni vt scdm carnem viuamus. ¶ Secundum quod allegat est. si consideremus q̄ liter positi in hoc mundo sumus. Non enim posuit nos deus in hoc mundo tanq̄ cines ⁊ mansionarios mundi sed tanq̄ peregrinos mundi ⁊ ciues celi. Eph. ij. Ita non estis hospites ⁊ aduene. sed estis ciues sanc. et do. dei. Miche. ij. Surgite abite quia non habetis hic reqem. Et hoc ē ꝙ dicit ꝑegrinos. Peregrinus est q̄ tranſ

de loco ad locū. Sic ꝛ nos. Heb. xiij. Nō habemus hic ma. ci. sed fu. inq. Que est mas ꝛ hereditas nostra ꝓtinens sum/mas ꝛ pfectas delicias quibus priuabitur omis qui eas hic q̄rit in patria aliena. Lu. xvi. Recordare q̄ recepisti bona in vi. t. Et ideo abstinendū est, hic a carnalibus desideriis vt ad bona pueniamus eterna. Heb. xi. Juxta fidē defuncti sunt oēs isti nō acceptis repromissionib⁹ ꝫ a longe eas aspicientes ꝛ salutantes ꝛ ꝓfitētes q̄ pegri/ni ꝛ hospites sunt sup terrā. ¶ Et nota q̄ quantū ad quinq; que pegrinis ꝙueniunt grini. ¶ Primo q̄ pegrinus festinat ad ciuitatē redire: ꝛ omnē terrā quasi alienaꝫ pterit. Sic ꝛ nos facere debemus. Hebr. xiij. Nō ha. hic ma. ci. ¶ Secundo q̄ pegrinus accipit solū pecuniā necessariā ad victuꝫ ꝛ nō grauat se supfluis. Sic ꝛ nos facere debemus. i. Thi. vi. Habentes ali/menta ꝛ quib⁹ te. his ꝓtē. simus. ¶ Tertio q̄ a terrigenis irridet ꝛ molestias patit ꝛ non vlciscit sed suffert oia patienter. Sic ꝛ nos facere debemus. Matth. v. Si quis pcussit te in dex. ma. p̄bе ei ꝛ al. Ro. xij. Nulli malū ꝓ malo red. ¶ Quarto q̄ lete re/cipit, sed stricte cū eo in exitu computatur. Sic fiendū nobis cogitare debem⁹. Oza. vltei. v. Nō exibis ide vo. red. no. qua. Jn eodem. xij. De omni ẏbo ocioso quod lo cutus fu. ho. de eo red. ra. in die iu. Eccls. xij. Cuncta que fiūt adducet deus in iudi. ꝓi errato siue bonū siue malū sit. Bern. Sicut nec capillus de capite, sic nec mo/mentum de tpe peribit. ¶ Quinto q̄ post recessum suū statim obliuioni tradet sic ꝛ nos a mūdo ꝓsus obliuioni trademur ꝛ apud posteros nō cognoscemur. Et ideo fama ꝛ honore mūdi modicū est curan/dum. Sapie. v. Tanqꝫ memoria hospitiꝫ vnius diei ptereuntis. ps. Periit memo/ria eo. cū so. Hoe. Jactas ergo ꝓsus ig/noxabiles. Tertiū quod allegat est, quia carnalia desideria nos impugnāt ꝛ in p̄lio ipūs faciūt nos succūbere inimicis. Et hoc est quod dic. Que militāt aduersus aiaꝫ Gal. v. Caro concu. aduer. spm̄. ꝛ spūs ad/uer. car. hec. n. sibi inuicem aduersant. Et nota q̄ non solū dicit abstineatis ab operi/bus carnis sed etiā a desideriis. ps. Bea/tus qui tenebit ꝛ allidet paruulos suos ad petrā. Cuius ratio est. q̄ in pugna carnis pditio est mētis. Ro. vij. Video aliam le/gem in mēbris meis repugnantē le. men. me. Et iō nisi principio tēptationis scz de/siderio ꝛ cogitatōni resistamus necessario succūbimus. Poeta. Principijs obsta. Unde in temptatiōe ꝛ in p̄lio carnis duo sunt faciēda scz principio resistere ꝛ aspe/ctū ꝛ ꝓtubernū fugere. i. Cor. vi. Fugite fornicationem. Si. n. steterimus omnino pdemus, q̄ nec fortiores Sampsone, nec prudētiores salomone, nec dauid sanctio/res sumus, vt dic hiero. Et ꝓuer. vi. Nū quid pōt hō ābscondere ignē in sinu suo? vt vesti mēta illius nō ardeāt ⁊c. Uū he/lyas qui cor̄ rege steterat impterrit⁹ a fa/cie iesabel in deserтū fugit. iij. regū. ix. Ec/clesiast. xviij. Fili post ꝙcupiscentias tu/as nō eas que faciūt te in gaudiū inimicis tuis ¶ Notandū. n. q̄ a carnalibus desi/deriis abstinere debemus ꝓpter sex. ¶ Primo q̄ sunt efficacissima tela ad vul/nerandum vt dictū est eo q̄ in tali bello p̄/ditio est in carne. ¶ Secō: q̄ sunt ignis grecus siue ignis penaꝫ qui oia ꝓsumit. Job. xx. Ignis est vsqꝫ ad consummatio/nem deuorās. ¶ Tertio quia sunt fluuij inūdās hominē ꝛ submergens. Geñ. xlix. Ruben effusus es sicut aqua non creſcas q̄ ascendisti cubile patris tui. Huius ex/emplū habemus in prima etate q̄ in dilu/uio ē ꝓsumpta ꝓpter peccatū carnis. Om/nis q̄ppe caro corrupat viā suā. vt p̄ geñ. vi. ¶ Quarto q̄ sunt sicut venenū aiam mortificās. Prouer. xxiij. Sicut regulus venena diffundet. Jaco. iij. Inquietū ma/lū est plenū venenū mortifero. Uū sicut basiliscus inficit solo visu sic voluptas car/nis. Matth. v. qui vide. mu. ad ꝙcu. eā iaꝫ mechatus ē in corde suo ¶ Quinto sunt sicut laqueus ad capiendū ꝛ sicut vincula ad tenendū. Uū insidiose capiūt ꝛ postea fortissime tenent. Eccls. vij. Jnueni ama/riorem morte mulierē que laqueus vena/tor̄ est ꝛ sagena cor eius vincula sunt ma/nus illius qui placet deo effugiet eā. Uū valida ligauit sampsonē septē lutijs. iudi. xvi. Sic captus ē sicben. filius emor̄ de di/

na filia iacob ⁊ ꝓglutinata est anima eius ad eaz.geñ.xxxiij.⁊ amã de thamar sozore sua.ij.reg.xiij.Et nisi ꝑ specialẽ grãz homo ab his vinculis fuerit irretitus.Sap.viij Sciui quoniã aliter esse nõ possum cõtinens nisi deus dederit.¶ Sexto qz sunt sicut pix ad denigrandam famã ⁊ honorez hominis.Eccle.xiij.Qui tetigerit picẽ coinquinabit ab ea.Sũt autez peccata carnalia maioris infamie cũz spiritualia cũis non sint tanti ponderis.Ecclesia.ix.Mis mulier fornicaria quasi stercus in via conculcabit.Unde de salomone dicit ecclesiastes.xlvij.Inclinasti femora tua mulieribus ⁊ dedisti maculã in gloriã tuã.Et per hoc patet solutio ad questionem que posset fieri scz quare potius monet abstinere a carnalibus cũz a spiritualibus.cuz spiritualia sint maiora qz scz carnalia sunt maioris infamie ⁊ minus tolerari possunt cũz alia.⁊ isti inter gentes ꝙuersabant.Et ideo ab his monet abstinere que famã ledũt ⁊ ꝙuersationem correctum punt.⁊ sic patet primũ.Secundo hortat vt ꝙuersationem bonaz habeamus inter gentes.d.Conuer.inter gẽtes.bo.i.virtuosaz.Quia dicit philosophus.Uirtus est que bonũ facit hãtem ⁊ opus eius reddit laudabile.Tũc ergo est ꝙuersatio bona quando est virtutibus plena.qz sola virtus bonum facit hominem.qz nec sapientia nec scientia nec potẽtia nec diuitie nec dignitates possunt hominẽ bonuz efficere nisi sola virtus.Ubi nota ꝙ cũ bonum sit quod omnia appetũt vt dicit philosophus.tũc ꝙuersatio nostra ẽ bona.qñ deo ⁊ hominibus placet.Eccl.xlv.Dilectus deo ⁊ hominib moyses.Nihil autẽ est per quod deo ⁊ hominibus magis placere possumus nisi ꝑ dilectionẽ.¶ Iam ꝑ dilectionem deo placemus.⁊ hoc ꝓpter quatuor que dilectio opat.¶ Primo qz dilectio cum ignis diuinus sit ꝓsumit rubiginez peccatorum.Prouer.x.Uniuersa delicta operit caritas.⁊ ideo facit hominẽ mũdum ⁊ ꝑ ꝓsequẽs deo placitũ.Prouer.xxij.Qui diligit corꝺis mundiciã ꝓpter gratiam labioꝝ suoꝝ habebit amicũ regẽ.¶ Secundo cum dilectio sit vinculũ ligãs in vnum diuersa.iuxta illud col.iij.Sup omnia autem caritatem habete q̃ est vinculum ꝓfectionis.Ligat enim hominẽ cũ deo ⁊ facit in ipo manere ⁊ vnuz esse cum deo.i.io.iiij.Qui manet in ca.in deo manet ⁊ deus in eo.Et ꝑ ꝓsequens deũ diligẽs placet deo cum sit vnũ cũ eo ⁊ in eo manens.¶ Tertio qz cum ꝑ dilectionẽ adoptemur in filios dei.iuxta illud gall.iiij.Misit deus spiritũ filij sui in corꝺa nostra clamantẽ abba pr.i.clamare nos facientẽ Et manifestũ est ꝙ ꝑ dilectionẽ efficimur carissimi filij dei.i.Johã.iij.Uidete qua caritatem dedit nobis deus.vt filij dei nominemur.⁊ simus.Et ꝑ cõsequens deũ diligẽs tanq̃ filius carissimus ei placet.Hã carus est ꝑ creationẽ carior ꝑ fidẽ.⁊ carissimus ꝑ dilectionẽ.¶ Quarto cũ plenitudo legis sit dilectio.vt dicit ro.xiij.Qui diligit deũ mãdata eius ⁊ ꝓcepta eius custodit.Johã.xiij.Si diligit me k.m.seruabit.Qui aũt seruat mãdata eius diligit a deo ⁊ placet deo.Jo.xv.Uos amici mei estis si.fe.q̃ ego ꝓ.vobis.¶ Similiter ꝑ dilectionẽ placemus ꝓximo ⁊ ꝓpter quatuor.¶ Primo qz cũ caritas nõ q̃rat que sua sunt vt dicit.i.cor.xiij.homo hñs dilectionem gaudet ⁊ curat de bono ꝓximi sui.i.Cor.x.Nõ q̃rens quod mihi vtile est sed quod multis vt salui fiant.Omnis aũt qui sic est sollicitus de ꝓximo suo merito placet ei.¶ Secio quia cum dilectio habeat amantez in amatum transformare.iuxta illud hugonis de sancto victore.scio anima mea quia in eũ quẽ diligis transformaris.homo diligẽs ꝓximum in ꝓximum transformat ꝙ gaudens omnibus bonis suis ⁊ malis compatiens. Ro.xij.Gaudere cum gaudentibus flere cum flentibus idipm inuicem sentientes. ij.Cor.xi.Quis infirmat ⁊ ego nõ infirmor: quis scan.⁊ ego non vror.Qui autem sic afficitur ad ꝓximum merito placet ei.¶ Tertio quia cum caritas sit amor honestus ⁊ castus siue amor amicitie: qui est quando quis amat ꝓximum ꝓpter ꝓximi vtilitatem ⁊ nõ sit amor vtilis siue ꝙcupiscentie.q̃ est qñ quis amat aliquid ꝓpter sui commodũ ⁊ vtilitatem: sicut est amor mundi.manifestũ est ꝙ hñs caritatẽ proximat ⁊ impedat ꝓximo oĩa bona que pot ⁊ omni lesiuo cauet.ij.Cor.xij.Ego aũt libentissime impendã ⁊ superimpendar ipe p aĩabꝰ

bus vestris. Itē in eodē. vij. Capite nos
Neminē lesimus. neminē corrupimꝰ. ne-
minē circūuenimus. Qui ergo se sic cir-
ca primum hz merito ei placet ¶ Quar
to cū caritas patiēs sit. benigna sit. nō ae-
mulatur. nō inflatur. non
est ambi. nō gau. sup iniqui. gau. aūt ve-
ri. omnia credit. omnia sperat. vt dr
i. cor. xiij. manifestum est qđ hūs c rita-
tem de necessitate hominibus pl. i. Co.
x. Sicut et egop oīa oīb placeo. ¶ Cō
sequenter oñdit ad quid et quare bonā cō
uersationez debemus. quia non ad vanā
gloriam vel deceptionē vt ypocrite. sz so
lum vt deus glorificet in nobis. Matth.
v. Sic luceat lux vra coram hominibꝫ vt vi.
ca vra bo. z glo. pa. ve. q̄ est in celis. Et
hoc est quod dr. Vt in eo qđ detrectant de
vobis. i. in detrahendo tractāt vel oblo-
quunt tanq̄ de malefactoribus. i. qz vos
malefacere reputant quando ydola respu
itis z vnum deum colitis z alia opa xp̄ia
ne religionis sicut fideles xp̄i salubriter ex
ercetis. Ex bonis operibꝫ vos pfiderantes
glorificent deum p vos: z in vobis cuius
imitatores facti estis. i. cor. vi. Glorifica-
te z portate deum in corpe vestro i. sic agi-
te vt deus glorificet in vobis. Et hoc quā-
do? Certe nō nisi in die z in tempe visitatō
nis sue. sz quādo eos dominus p gra-
tiam suā visitabit. hoc est qñ a peccatis cō-
uertentur ad penitentiam reuertētes. Nō
em infideles z peccatores glorificāt deum
in operibus fidelium donec manēt in tene-
bris peccatoꝝ. sz quando ad gratiam quer-
tuntur. Esa. lxv. Ponam visitationē tuaz
pacem. Prouer. xvi. Cum placuerint do-
mino vie hominis inimicos quoq; ei? cō-
uertet ad pacem. Vel in die visitatois ve-
ste qñ vos dominus p flagella visitabit
z aduersa. p̄s. Visitabo in virga iniquita-
tes eoꝝ: misericordiam autem meam non
dispergam ab eo. Quod tempus ē tota vi
ta p̄sīs in qua dñs fideles suos visitat per
aduersa vt p patientiam depurent. i. De
tri. i. Iudicium nūc si oportet ꝓtristari in
varijs temptationibus vt pbatio fidei ve
stre multo pciosior sit auro quod p ignez
pbat inuenat in laudem z gloriam z ho-
norem z reuelationem ihesu xp̄i. Videntes
em infideles z peccatores iustos z fideles
in tot aduersis nō deficere sed gaudere. iu
xta illud Act. v. Ibāt apli gaudētes a cōs.
conci. quo. dig. ba. sunt p nomīe ihesu ꝑtu.
pa. glorificabant eū q̄ eos ita fecerat fortes
Vñ de beato dominico legit qđ cum tholo
se ipe cū socio suo p totā quadragesimam
in pane z aqua ieiunassent z in terra iacuis
sent hostes eoꝝ qui erant credentes here-
ticoꝝ in dei laudes prumperūt dicentes.
Vere isti homines boni sunt. Vel in die
visitationis q̄ erit in iudicio quando vos
recipietis pmia z ipi supplicia. tūc em me-
rito deum poterunt glorificare qui reddet
vnicuiq; iuxta opa sua. Et sic p̄z scōm. ¶
Tertio hortat liberos vt ꝓpter deū maiori
bꝰ subijciāt z hꝰ cāz assignat Et hoc ē. Sub
iecti esto. oī hūane creature ꝓpt deū. i. oī ho
mini cui p quēcunq; modū subijci debeꝫ.
Vel omni humane creature. i. omni pso-
ne generali qualis est rex vel potestas vel
episcopus vel hmōi qui sunt psone gene-
rales in dignitate posite. Et quia est ma-
la subiectio vt qñ homo seruit alijs i pec-
catis. ideo ad hanc remouendam subiun-
git ꝓpter deum sz habendum. vt p̄positio
dicat vel finem vel ordinationem ad finē.
vt sit sensus q̄ seruiamus dominis: non
ꝓpter bona tempalia ꝙsequenda: sed vt in
tali seruitio ipm deum mereamur tanq̄ fi
nem nostri seruitij. Gene. xv. Ego mer-
ces tua magna nimis. Et sic p̄positio di-
cit finem. Vel propter deum. i. in his ser-
uiamus dominis in quibus z ꝓpter q̄ or-
dinamur ad finem dei qui est finis oium
Et sic p̄positio dicit ordinationem ad finē
Ordinamur autem ad finem deum p bo-
na z iusta opa. Et ideo in opibus iustis z
bonis debemus domino seruire z non ma-
lis. ¶ Consequēter specificat quibꝰ sub
iici debeamus. d. Siue regi q̄ alios in po-
testate p̄cellit siue ducibꝰ. i. alijs minoribꝰ
dñis qui iure potestatem hñt. vtpote qui
a rege dñi ꝓstituunt z mittunt ad alios re
gendum z iudicandum sz ad vindictam
malefactoꝝ. i. penam ꝓpter hoc em data ē
potestas a deo z a rege terreno. vt sz mali
puniant. Laudē bonoꝝ q̄ ꝙsistit in hoc qđ
nō sic mali puniunt. Ro. xiij. Ihs non ti-
mere ptātē bonū fac z hēbis laudē ex ista

Vel laudē bonoꝝ. i. meritū laudis. Nā in eo q̄ in bonis ꝛ bñ fuiūt laudē magnā merent. Sic ergo dñis ꝛpalibꝫ ꝓpter deū subiici debemus. Ro. xiij. Omīs aīa ptātibꝫ sublimioribus subdita sit. Nō. n. est ptās nisi a deo. Et sic pz qđ nō intēdit q̄ oī homini nos subiiciamus. Sed ℈ ad phil. q̄. dicit. Superiores sibi inuicē arbitrātes, nō que sua sunt singli ꝯsiderātes sed ea que aliorꝫ. Dicēdū ē q̄ quedā ē rō subiectiōis alīs ex pte se subiiciētis. s. eius būilitas. ꝛ ℔m hāc rōez quilibet dz oībus subiici. ꝛ ō hac loquit apl's ad phil. Quia in būilitate debemus oēs nobis inuicē superiores arbitrari. i. cordibus nīis existimare alios nobis eē superiores ꝛ digniores apud deū. ꝛ hoc inuicē vt sibi alt alterꝫ reputꝫ digniorē. Nec hoc ita debemus existimare vt fingamus sed vere existimem⁹ posse eē aliqđ occultū in aliquo q̄ nobis superior sit apud deuꝫ. etiā si bonū nīm q̄ illo superiores videmur. nō sit occultū. Et ideo de oī iusto cāta⁹? Nō ē inuentus silis illi q̄ ꝑfer. legē excel. Vñ sextus gradus humilitatis ponit credere ꝛ pnūciare se oīb⁹ viliorē. s. ℔m defectus occultos q̄s in se ꝯgnoscit ꝛ ℔m dona que in alīs latēt qđ sine fictōne fieri pōt. vt dictū ē. Dōt. n. q̄s credere q̄ multa dona dei in alīs lateāt que ipe nō videat. et multos defectus ipe habeat q̄s alī nō vident. Vñ sancto machario oānti angelus dixit. Nōdū ad mēsurā duaꝝ ꝯgnataꝝ in prima ciuitate ꝯmoāntū quem sti. Et tandē alteri heremite dixit angelus q̄ pl⁹ diligeret cartā suā q̄ btūs grego. oēs diuitias suas ꝛ q̄ cū beato greg. eēt in celo mānsionem habiturus. Alia ē rō subiectionis ex pte illius cui subiici debem⁹. s. ptās vel dignitas pſone ℔m quā nō oīb⁹ debemus subiici. Et de hac loquit hic ¶ Consequēter reddit cāz quare subdin eē debem⁹. d. q̄ hec ē volūtas dei qui de malis bonum elicit. Necꝫ. n. deus mala fieri sineret. vt dic̄ augu. nisi inde eliceret bona. sic̄ sapiēs medicus de veneno elicit triacā. Nos ergo in hoc deū imitari debemus vt etiā malis vtamur in bonū p̄ bonā ꝙuersationem nrāꝫ ꝛ humilē subiectionē eos ad penitentiā ꝙuertēdo. Hec ergo ē voluntas dei, vt bñfaciētes. i. p̄ bonā ꝙuersationē vram in malis bñ vtētes obmutescere faciat⁹ subtrahendo illis occasionē loquēdi ꝛ detrahendi. ignorātiā imprudentiū hominū. s. pncipū ꝛ dñoꝝ. qui ignorāt quō ꝛ qñ regere debeāt. ps. Nescierūt nec intellexerūt in tenebris ambulāt. Et sic patet tertium

¶ Quarto modū subiectōis declarat. d. Nec bona facite quasi liberi. i. sic estis liberi. Vñ li quasi ē exp̄ssiuū veritat⁹. Quasi. s. d. Sicut veri liberi estis sic nō libere ꝛ voluntarie seruiatis in hoc vram libertatem oñdentes. Vbi di. glo. Quo maiore libertate apud bonos vtimur eo liberius diuino famulatui subiugati sumus. Et nō bñtes sup. sitis libertatē quasi velamen malicie. vt sc̄z nolitis seruire. q̄ libertatem estis sub mātello libertatis vos tegētes Hoc autem dicit apl's ꝙ quosdā qui dicebāt; quia filius nos liberauit veri liberi sumus ꝛ nemini seruire debemus ꝛ nō p̄cipibus ꝛ superioribus sua iura negabant. Tales erant iudei dicentes. Joh. viij. Semē abrahe sumus ꝛ nemini seruiuimus vnq̄. De quibus Job. xi. Cū vanus in superbiam erigit⁹ ꝛ quasi pullus onagri se liberum esse putat. Reuera tam quidā habent libertatem quasi velamē malicie gaudentes p̄uilegio exemptionis ꝛ quadā libertate ne a suis ordinarijs visitē. Quidam etiam religiosi habent quedam priuilegia exemptionis vt non sequant⁹ chorum que sunt velamen sue negligentie et parue deuotionis. Cōtra quos. i. cor. vij. Si potes fieri liber sc̄z libertate exemptionis magis vtere scilicet virtute. Gal. v. In libertatem vocati estis fratres: tantum ne libertatem detis in occasionem carnis. Sed sitis sup. sicut serui dei. id est humiliter seruientes. Ut enim dicit glo. Seruitus dei humilitatem requirit vt sc̄z p̄ncipibus ꝛ dominis humiliter seruiatis. ij. Thi. ij. Verum dei non oportet litigare sed mansuetum esse ad omnes docibilem patientem. Et sic patet quartū. ¶ Quinto hortat ad quedam que sunt exercitua ad obsequium subiectionis dicens. Omnes honorate interlinearis. id est, vnūqđq̄ ꝙ p̄ suo mō. fraternitatem diligite intantum vt vos qui superiores estis subiectos vobis vt frēs diligatis. Debet. xiij. Cāt.

tas fraternitatis maneat in vobis. Deum timete: q; qui timet deum faciet bona. Ecclesi. xv. Et cauet a malo. Proverbio. xv. Per timorez dñi declinat oīs a malo. Et ideo qui sine timore ē iustificari nō potest. Regē honorificate reddēdo ei que sua sunt. Matth. xxij. Reddite q̄ sunt cesaris ce q̄ sunt dei deo. Et sic p3 quintum

Sexto hortat seruos ad subiectōez dñoz suoz. et cām assignat. Vñ glo. dicit. Hucusq; hortatus ē liberos ad subiectionem. nunc seruis loquit vt ipi subiecti sint dominis. Dicit ergo. Serui subditi estote dominis vestris in omī timore scilicet vt nec deum offendatis. nec dominis seruire recusetis. Sed quō in omni timore ergo in seruili. Ad quod dicendum q̄ omne et totū p̄fectum q̄q; idem dicimus. Sic accipit hic. Unde in omni timore. i. in p̄fecto timore p̄fectione sufficientie. et hoc ē ad minus in timore initiali. qui habet duos oculos vnum ad p̄mū. et alterū ad penam. Et nō tātum subditi estote dominis bonis. i. fide et moribz instructis et modestis in impando et in p̄demnando: quid illos coram missum ē. sed etiam discolis. i. indisciplinatis et austeris. Consequenter huius subiectionis causam assignat dicēs Hec ē enī gratia in xp̄o iesu domino nr̄o. id est. p hoc acquirit et p̄seruatur grā dei p quam accrescunt nobis merita in xp̄o iesu Et sic patet totum.

Dominica tertia de euangelio.

Sermo. liij.

Vado ad eum qui me misit. Joh. xvi. Christus fidelis et verus legatus p̄ quo venerat legatōne patrata. s. salute humana redijt ad eum qui misit istū. Joh. vbi supra. Exiui a patre et veni in mundū iterū relinquo mundum et vado ad p̄rem Et sicut p̄m humanā naturā venit in mundum. ita p̄m eandem reliquit mundū. In quantū vero deus ē sp̄ et vbiq; ē. Hūc autem suū recessum sic p̄ius magister et pater discipulis suis p̄dicit. Et q; recessus iste ē ad regnandū sicut aduētus fuit ad patiendū. ideo ne de recessu p̄turbent̄ p̄mittit eis multa donaria mittere. s. sp̄m sanctum a quo omnia dona donant̄. Eph. iiij. Ascendēs in altū captiuā duxit captiuitatem dedit dona hominib. In hoc ergo euangelio suū recessum p̄dicit in q̄ p̄ncipaliter quinq; facit. Primo suū ascēsum ad patrem p̄dicit ex q̄ apl̄oz tristicia ē sequuta. In p̄ncipio euangelij. Secūdo rationem et fructū sui ascensus assignat p quē multa bona sunt habita ibi. Sed ego veritatē dico vobis expedit vobis vt ego vadā. Tertio vnum opus quod sp̄ūsanctus erat in suo aduentu facturus ponit. p quod mundi malicia est arguta ibi. Et cum v. il. arguet mundum. Quarto aliud opus p sp̄ūmsanctum faciendum ponit p q̄ō omnis veritas est edocta ibi. Cum autē venerit iste sp̄ūs veritatis docebit vos omnem veritatem. Quinto tertiū opus sp̄ūsancti ponit per q̄ō est xp̄i vera deitas demōstrata ibi. Ille me clarificabit. Et sic primū opus sp̄ūsāctus facturus erat quātum ad totum mūdum. secūdum autem quātum ad apostolos et apostolicos viros. tertium quātum ad xp̄m. Primo ergo xp̄s suum ascēsum ad patrem p̄dicit dicens. Vado ad eum qui me misit. i. in primo ē vt vadaz. Nō enī est in fieri frequēter dōr esse factum. Et quia xp̄i passio causa fuit talis ascēsus et exaltationis. iuxta illud Phil. ij. Humiliauit semetip̄m ē. Propter q̄ō et deus exaltauit illum que tunc erat in ianuis. nā quīta feria post cenam xp̄us hec verba dixit. q̄n iudei ad eum capiēdum veniebāt ip̄m morti traditurī. ideo dicit. Vado ad eum qui me misit. Omnes enī p̄pe mortem cōstitutum consuenerūt similiter dicere. Ecce ego morior. Dicit ergo. Vado ad eum qui me misit. i. ad immortalitatem et gloriam patris ascēdam p̄m naturam assumptā in qua ad penam et mortem descēdi. et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. id ē. ita patēter coram vobis ad patrem ascēdam q̄ opus non erit interrogare. Act. i. Videntibz illis eleuatus est in celum. Carissimi manifesta est via qua xp̄s iuit p mundum et qua iuit ad celum. Via qua iuit p mundum fuit via magne paupertatis. Matthei. viij. Vulpes foueas habent et volucres celi nidos filius aūt hōis nō h3 vbi caput suum reclinet. Natus est sub diuo nec erat ei loc? in

diuersorio. z ideo in presepio mater sua eum reclinauit. Luc. ij. Fuit via magne caritatis. qz seipm tradidit seruiēs in luto z latere miseriaz nostraz triginta annis vt nos ab eis liberaret. Jo. iij. Sic deus dilexit mundum vt filium suum vnigenitum daret. s. in nostrum seruitiū z pcium. Fuit via magne humilitatis. Math. xi. Discite a me qz mitis sum z humil corde. Fuit via pfecte obedientie. Philip. ij. Factus est obediens vsqz ad mortem. mortem autem crucis. Math. xxvi. Nō sicut ego volo: sed sicut tu. Fuit via summe z perfecte patientie. Esa. liij. Sicut ouis ad occisio. du. z nō ap. os suū. Mar. xv. Non rūdes quicqz vide in quātis te accusant. Et fuit via pfecte victorie. Nam vicit mundum dyabolum z oīa opa peccati. Jo. xvi. Cō fidite: quia ego vici mundū. Aug. Manu inermi z affixa cruci debellauit aereas ptātes. Per hanc ergo viā xps iuit. z iō gl'osus z immortalis resurrexit. z cuz magno triumpho celos ascēdit. Esa. lij. Ecce seruus meus exaltabit z eleuabit z sublimis erit valde. Si ergo volumus de terra ad celū ascēdere. z cū xpo in gl'a exaltari. p suas pdictas vias xpi nos ambulare oportz Esa. xx. Hec est via ambulate in ea. Ista aūt via ē valde difficilis et arta. Math. vij. Arta ē via q ducit ad vitā. et pauci ambulant p eam. Et ideo iste inuenis cui xps dixit. Vende omnia q habes et da paupe ribz. et veni et seqre me. abijt tristis. vt patet Math. xix. Sequit. Sed quia hec locquutus sum vobis tristicia impleuit cor vestrum. Quia vt di. beda. Magis tristabant de recessu quo eos deserebat qz leta bant de ascensu quo patrem petebat. Magis. n. homo de amissione rez tēpalium dolet qz spe futurorz bonorz letet. et ideo inter mundana discrimina pturbat. Et quia apli adhuc hoīes erāt. et sm hoīez ambulabāt. iō audito discrimie mortis xpi tristicia cor eoz impleuit. vt hic dr. Et sic patz primū. ¶ Secundo rationem et fructum sui ascēsus assignat. dicens. Ego veritatem dico vobis. et non curo vobis applaudere. Prouer. xix. Qui blādis fictisqz sermonibz loquit amico suo. rete expādit gressibus suis. Expedit vobis vt ego vadā. i. p sentiā meam corpalem ab oculis vris subtrahā. qz si hāc p recessum non subtraxero paraclitus nō veniet ad vos. In q rōne duo tanguntur. s. carētia spūssancti. si nō abierit. z pūtia z aduentus eiusdē si abierit. Sed q. Ubicūqz est filius dei. ibi ē pater z spūssctūs. z ecōuerso de patre z spūsctō Job. xiiij. Philippe qui videt me videt z patrē meū. nō credis: qz ego in pre z pr in me est. Sic ergo dz dicere ecōuerso. s. Si abiero paclitus abibit. z si sic stetero stabit. Ad qd dicendū q qz diu xps cū aplis corpaliter ē moratus eis sicut dñs z magistrum suū carnaliter diligebāt. nec ipm vt deū credebant nec cognoscebāt. vt dicit Aug. Joha. xiij. Tanto tpe vobiscum sum: z nō cognouistis me. sed credebāt eū esse messiam venturz in lege promissum qui iudei dicunt non debere esse deum. sz mānum dei ppheram esse specialem dei filium adoptiuum non autem naturalem. quem credebant venisse ad liberandum israel de manu romanorz. Luc. xxiiij. Nos aūt sperabamus q ipe redempturus esset israel. Et ideo vt carnales ipm tantum carnaliter cognoscebant z diligebant. Sic aut nō debet cognoscere z amare xpm non sumat ad sa lutem: immo oportet vt cognoscamus ipm vt verum deum z hominem. Joh. xiij. In hoc Credimus in deum z in me credite. In hoc eēm catholica fides cōsistit sine qua nemo potest saluari. Heb. xi. Sine fide impossibile est placere deo. Hanc aūt cognitōez spūssanctus aduenies post mortem xpi apostolis pfecte attulit. quia xpm vt verum deum z vez hominē cognouerūt. Et ideo spūaliter z nō carnaliter eum postmodum cognouerunt: ij. Cor. v. Et si cognouimus sm carnem christū. sed nūc iam non nouimus. Et sicut p spūm sanctū ipsum vt verum deum cognouerūt. ita p eundē spūm sanctum deū cognouerūt. Ro. v. Caritas dei diffusa est in cor. nostris p spūm sanctū qui datus ē nobis. Hoc ē ergo qd dicit. Expedit vobis vt ego vadaz. ad hoc vt habeatis veram fidem z spem de me. z me vt verum deum diligatis. quas virtutes vsqz mō nō habuistis. Si. n. nō abiero paclitus nō veniet ad vos. i. si pūtiam meā corpalem ab oculis vre carnis nō sub

traxero.ad noticiam dei vos p̄ inuisibilem ip̄m non p̄duco. vt dic̄ gregorius. Si autem abiero mittam eum ad vos. i. faciam vos spūaliter viuere. et p̄ spūm sanctum facciam vos veram fidem de me habere. Augustinus. Nunquid nō hic positus. spūm sanctum non poterat mittere. Quid ē ergo si nō abiero paditus nō veniet ad vos nisi non potestis capere spūm sanctū quādiu in carnem nosse p̄sistitis christū. christo autem ascendēte corpaliter: non solū spūs sanctus sed et p̄ et filius illis spūaliter affuit. et ideo sicut pueris expedit ele/ari a lacte vt sumāt solidiorem cibū. sic expediebat apostolis vt ab eis christi p̄sentia auferretur et ad spūalem noticiam diuerent. Hebreo. v. Omnis enī qui lactis est particeps expers est sermonis iusticie perfector autem ē solidus cibus. Esa. xxviij. Quem docebit sciennam et quē intelligere faciet auditum? ablactatos a lacte. avulsos ab vberib⁹. Et nota hic q̄ abraham fecit grande convivium. q̄n ablactauit ysaac. Gen. xxi. Et anna duxit samuelem ablactatū in domum domini cū tribo mo/dijs farine et tribus vitulis. i. Regum. i. Quia magna gratia ē ad spūalem noticiā puenire. que p̄ talem ablactationem intelligit. Baal. Nō fecit taliter omni nationi: et iudicia sua non manifestauit eis. Eph. iij. Quod alijs generationibus nō est agnitum filijs hominū. sicut nunc revelatū est sanctis apostolis eius et p̄phetis. Cognoscamus ergo carissimū x̄p̄m p̄ spūm sanctū qui habitat in nobis. q̄ beati qui nō viderunt et cre. Job. xx. Notādum ergo q̄ sicut apostolos expediebat vt ab eis x̄pi p̄sentia subtraheretur: ita multis expedit vt eis bona p̄sentia subtrahant. quia aliter ad deum cognoscendum non accedunt. sednisi ipsis bonis credunt totaliter deum eē. in ipsis finem suum ponentes. Psal. Beatū dixerūt p̄plm cui hec sunt. Sic iob denudatus ab omnibus ait. Nūc oculus meus vidit te: et ago penitentiā in fauilla et cinere. Math. v. Beati paupes spū q̄m ipi deum videbunt. Et sic patet secundum. Tertio ponit vnum opus siue officium: quod spūs sanctus in aduentu suo facturus erat quod. s. arguere mundum. Et hoc ē. Cum venerit ille arguet mundum. id est. faciet vos et vestros sequaces aptos et ydoneos ad mundum et mundanos arguendū. Non enī aliter dicitur spūs sanctus mundum arguere. nisi quia facit hos in quibus habitat mundum arguere: loquens p̄ eos eorum. sicut potestas mittit bannum et exbannit et rebannit p̄ precones suos. et totum hoc potestas facere phibetur. Marci. xiij. Non enim vos estis loquentes sed spūs sanctus. Esa. lxi. Spiritus domini super me eo q̄ vnxerit me evangelizare pauperibus me. Notandum ergo q̄ quadrupli[ci] ratione dicitur spiritus sanctus arguere. Primo ad ostendendum q̄ ille maxime se arguit qui spiritum sanctum recipit abundantius. Gregorius super illo verbo iob. Nunc oculus meus videt te. idcirco reprehendo me. Quanto quis maioris gratie lumen recipit. tanto magis se reprehensibilem cognoscit. sicut puluis apparet in radio solis qui non apparebat in vmbra. Secundo ad ostendendū q̄ arguere non est alienum a benignitate et amore: cū spiritus sanctus qui ē ipa benignitas et amor dicat arguere. Esa. xi. Egredietur virga. id est correctio et disciplina de radice yesse. id est de incendio amoris. yesse nanq̄ interpretatur incendium. Apoc. iij. Ego quos amo arguo et castigo. Tertio ad ostendendum q̄ mansuetudo spūs sancti in arguēdo penitus est seruāda. Gall. vi. Vos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis. Seneca. Vicia animi sicut vicia corpis leniter tractāda sunt. q̄ generosus est animus hominis et facilius ducitur q̄ trahatur. Quarto quia spiritus sanctus talem facit hominem qui dignus et ydoneus ē alios arguere et docere. Tria enim argutionem et disciplinam impediunt. scz reprehensibilitas. ignorantia. et timor. Hec autem omnia spiritus sanctus aduenies remouet et depellit. quia purgat illuminat et corroborat mētem. Ideo in specie ignis qui hec tria operatur super apostolos apparuit et venit. Nā ignis purgat rubiginem metallorum. illuminat tenebras. et corroborat lateres. q̄ autem reprehensibilitas impediat arguentem ostendit Gregorius dicens. Supiacias sor-

tes tergere non valet manus que lutū tenet. Mathei. vij. Ypocrita ejice primo trabem de oculo tuo ⁊ tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui. Romano. ij. Qui predicas non furandum furaris. In quo enim alium iudicas teipm condemnas. De impedimento vero ignorātie dicitur. Mathei. xv. Si cecus ceco ducatū prbet. ambo in foueam cadunt. Osee. iiij. Quia tu scientiam repu. re. te. ne sa. fun. mi. Officium autem sacerdotis est arguere. De impedimento autem timoris dicitur Ecclesia. vij. Noli querere fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates ne forte extimescas faciem potentis. Spiritussanctus vero veniēs super apostolos purgauit eos ex omni peccato. illumiauit ab omni ignorantia. ⁊ corroborauit ⁊ fortes fecit contra mortem ⁊ omnia tormenta: ⁊ per consequens fecit ydoneos ad mūdum. id est mundanos arguendum. ¶ De tribus autem apostoli ⁊ eorū sequaces arguerunt ⁊ arguunt mundum. scz de peccato. de iusticia ⁊ de iudicio. De peccato quod fecerunt ⁊ faciunt: quia non credunt in xpum. de iusticia quam non imitantur nec habent: ⁊ de iudicio quod neglexerunt ⁊ negligunt. Arguet enim mundum spiritussanctus de peccato. scz infidelitatis. quia non crediderunt in me. qđ per excellentiam dicitur peccatū. sicut paulus per excellentiam dicitur apostolus. qz in ipo omnia peccata continentur. ⁊ in ei? contrario scz fide omnia dimittuntur. vt dicit Augustinus. Lu. vij. Fides tua saluam te fecit va. in pa. Item arguet mundum de iusticia scz xpi. quam fideles habent quam ipi mundani non sunt imitati. que iusticia fuit in hoc. qđ quia christus se summe humiliauit. summe exaltatus fuit. Ebil. i. Humiliauit semetipm. Et sequitur. Propter quod deus exaltauit illum. Ista est iusticia fidei quam fideles habēt de xpo quem non vident. Joban. xx. Beati qui non viderunt ⁊ crediderūt. In qua fide omnes iusti viuunt. Romano. i. Iustus autem ex fide viuit. Et hoc est quod dicit. De iusticia quidem. quia ad patrez vado ⁊ iam non videbitis me. scz mortalem et infirmum. Iustum quidem fuit vt quia filiꝰ dei se summe humiliauit. qđ ad gloriam patris et ad immortalitatem trāsiret. Istam iusticiam fideles non solum de xpo credunt sed etiam de seipis. quia si humiliauerint se p xpo credunt cum ipso tanqz membra eius pariter exaltari. Quia sicut dicit Augustinus. Sicut factum est in capite ita fiet in membris. i. Thessa. iiij Si enim credimus qđ ihesus mortuus ē et resurrexit. ita et deus eos qui dormierūt p ihesum adducet cum eo. Johā. xvij. Volo vt vbi ego sum. et illi sint mecum. Et quia fideles banc iusticiam credūt. ideo eam totis viribus amplexantur et eligūt hic affligi et humiliari vt cum christo exaltentur ad patrem. pter ascendūt. i. Cor. iiij. Maledicimur et benedicimus. persecutionem patimur et sustinemus. blasphemamur et obsecramus. tanqz purgamenta huius mundi facti sumus. Istam iusticiam mūdus nec credit nec habet. et ideo est merito arguendus. Item arguet mundum de iudicio. quod sm Augustinū sic exponit. Christus iudicauit in morte sua dyabolum principem mundi et in inferno recluſit. vt dicitur Apocal'. xx. qui sz habitabat in cordibus infidelium a quo captiui ne recte crederent ⁊ bene agerent tenebantur. Sed cum ipe sit iudicatus ⁊ in inferno recluſus non habent amplius excusationem qđ quia captiui ab eo tenentur non possunt vere credere ⁊ bene agere. cū mares ⁊ femine parui ⁊ magni efficiantur martyres pro fide ⁊ nomine christi: qui qz ⁊ bona opera operantur. Et hoc ē quod dicit. ¶ De iudicio autem. quia princeps huius mūdi iam iudicatus est. De hoc et go iudicio quod christus p salute mundi fecit dum dyabolum iudicauit. vt posset bene agere ⁊ recte credere quod totus mūdus non cognoscit. nec de ipo curat dum non satagit bene agere est merito arguendus. Vel aliter arguet mundum de peccato scz quod commiserunt. quia non crediderunt in me. In quo omne peccatum contra deum commissum comprehendit. quia omnis qui peccat in deum nō credit in eū. Credere enim in deum est fidem quam p testatur bonis operibus ostendere ⁊ in deum sperare ⁊ ipum amare. Jaco. ij. Osē.

das mihi fidem tuam et operibus. Hoc autem non facit mundus. Item arguet mundum de iustitia: sc̄z quam non seruauerunt. et hoc quantum ad primum. quia nec iustitiam distributiuam que consistit in remunerando dignos ꝓm ꝓportionem ac recompẽsando mercedem. nec iustitiam commutatiuam que consistit in emptionibus et venditionibus. nec iustitiam punitiuam que consistit in malorum punitione seruauerunt. Et quia iustitia et iniustitia sunt contraria immediata et cuicunq̄ horum non inest: alterum inest. et ideo sequitur q̄ ad primum iniustitiam seruauerunt. et in hoc omne peccatum commissum contra proximum continetur. Quia cum ad iustitiam pertineat vnicuiq̄ reddere quod suum est. et proximo debemus benivolentiam cordis et loquelam oris et veritatem operis. et solum his tribus modis peccatur contra proximum. sequitur q̄ quandocunq̄ contra proximum peccatur non seruatur ei iustitia. Et quia finis continet virtute ea que sunt ad finem. et mors est finis omnis iniurie: et omnis iniustitie que contra primum committi potest. ideo in morte christi omnis eius iniustitia continetur. Et quia christus ē caput omnium iustorum et quod de ipso dicitur de proximo intelligitur. ideo ponendo exemplum de morte sua omnem proximi iniustitiam dat intelligi. Et hoc ē quod dicit. Arguet mundum de iustitia quam mihi et membris meis non obseruauerunt sed sup. iniustitiam. quia me et meos occiderunt. Matthei. xxiij. Hierusalem hierusalem que occidis ꝓphetas et lapidas eos qui ad te missi sunt. Per quam mortem ego recedo de mundo et ad patrem vado. et amplius non videbitis me mortalem et passibilem. Item arguet mundum de iudicio quod minime timuerunt. quia cum peccent quotidie contra deum et proximum iudicium dei venturum timere debuerūt. quia si dyabolus magister et princeps eorum iam iudicatus est solum pro vno cogitatu. multo magis ipi pro multis sceleribus iudicabuntur. quia si rex punit militem: multo magis vasallum. Locus est a maiori quia illud quod videtur magis inesse. nō in est. nec illud quod minus videtur. sed magis videtur parcendum comiti q̄z vasallo igitur ꝛc̄. vij. Petri. ij. Si enim deus angelis peccantibus non pepercit sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos in iudicium reseruari ꝛc̄. Ergo multomagis nobis peccantibus nō dimittet. Sic ergo arguet mūdum de peccato quod commiserunt. quia non crediderunt in me. de iustitia quā mihi et meis non seruauerunt. propter quam mortuus sum et ad patrez vado. et de iudicio quod non timuerunt quod timere debebant cuz princeps eorum iam iudicatus sit. ¶ Ubi nota q̄ mundus arguendus est de triplici iudicio. Primo de iudicio ad se non pertinenti quod sibi vsurpat. Matth. vij. Nolite iudicare et non iudicabimini. Roma. xiij. Tu quis es qui iudicas seruum alienum? Secundo de iudicio ꝓprio de quo non curat. i. Lor. xi. Si nosmetipsos diiudicaremus non vtiq̄ iudicaremur. Tertio de iudicio dei quod non timet. contra quod ecclesia. vij. Memorare nouissima tua et in eternū non peccabis. In eodez. xxviij. Memor esto iudicij mei sic enim erit et tuum. ¶ In fine nota q̄ mundus est arguendus de octo maximis sceleribus que sunt. quia expellit magistrum sapientie. occidit vitaz anime. exiccat fontem misericordie. negat ministrum prouidentie. non audit predicatorem penitentie. extinguit lumen intelligentie. contemnit bona glorie. et non timet penas gehenne. ¶ Primo est arguēdus. quia expellit magistrum sapientie. Job xxvi. Qui dixerunt deo. recede a nobis sci. vi. tu. no. Mundus docet scientiam suam que est terrena. animalis. dyabolica. vt dicitur Jaco. iij. Nam docet lucra iniusta. deceptiones. sophisticationes ꝓtroversias. guerras. et huiusmodi. Hiere. vi. Omnis calumnia in medio ei? Hec scientia expellit dei sapiam que ē omni virtute plena. nam docet iusticiam facere. non decipere ꝓximum. verum dicere finē ꝓsiderare. celum amare. deum timere et ab omī malo cauere. Job. xxviij. Timere deū ipa ē sapientia et recedere a malo intelligentia. Item magister sapientie dic̄. Transit mundus et cōcupiscentia eius. i.

Johan.ij. Mundus autem vicit. Hec requies mea in seculum seculi. hic habitabo quoniam elegi eam. Item magister sapientie dicit q̄ diuitie. delicie. ⁊ honores sunt noxie. Proverbiorum. i. Usquequo stulti ea que sibi sunt noxia cupient? Sed mundus dicit q̄ tria supradicta sunt optima. Psal. Beatum dixerunt populū cui hec sunt. Item magister sapientie dicit q̄ adversa mundi sunt utilia quia erudiūt et compellunt ad deum accedere. vt dic̄ gregorius. Mala que nos hic p̄munt ad deum ire compellūt. Boetius. Plus hominibus reor aduersam q̄ prosperam p̄desse fortunam. Illa fallit. hec instruit. Itaq̄ illam videas ventosam fluentem suiq̄ ignaram. Hanc autem sobriam succinctam ⁊ ipius aduersitatis exercitatione prudentem. Mundus hec verba deliramentū reputat. ⁊ hec patientem inimicū dei. ⁊ fortunatum existimat supra modum. Et breviter de omnibus que sapientia dei docet. mundus contrarium dogmatizat. Hoc figuratum est in nube filior̄ israel: que ip̄is erat lucida ⁊ egyptijs tenebrosa. Sic ē ergo positum. quia sapientia est seruis dei clara ⁊ impijs obumbrata. ¶ Secundo est arguendus. quia occidit vitam anime. que est amor dei. Augusti. Scio anima mea quia amor est vita tua. i. Johā. iij. Qui nō diligit manet in morte. Sed amor mūdanus ē venenum illius amoris ⁊ ip̄m radicitus extirpat qui est amor parentum. amor mundanorum bonorum. amor carnalium delectationum. ⁊ amor ꝓsanguineorum. Omnes istos amores docet mundus ⁊ tenet. ⁊ plus diligit parentes q̄ deum. plus mundana bona q̄ dei dona. plus carnales delectationes q̄ virtuales operatōnes. plus ꝓsanguineos q̄ sanctos. plus mundum q̄ celum. plus gloriaz hominū q̄ dei. Johā. xij. Dilexerunt gloriam hominum magis q̄ dei. ¶ Tertio est arguendus. quia exiccat fontem misericordie. q̄ non remittit iniurias. sed p̄ alapa reddit vulnus. p̄ vulnere mortem. expellit inimicos. ⁊ destruit bona eorum. Non parcit p̄stratis sed interemit persequendo. non miseretur pauperum ⁊ pupillorum sed deprimat eos iniustis exactionibus ⁊ vsuris. Sapientie. ij. Sit fortitudo nostra lex iustitie. circumueniamus iustum. ¶ Quarto est arguendus. quia negat ministrum prouidentie. Ip̄e enim dei filius quidem sua omnia dirigit ⁊ gubernat: ⁊ omnibus prouidet ꝓm decentiam singulorum. Mathei. xi. Omia mihi tradita sunt a patre meo. Sed mundus omnia dicit a casu ⁊ fortuna euenire. eo q̄ bona eque prouenient bonis ⁊ malis. ⁊ similiter mala. ⁊ similiter lucra ⁊ victorie. ⁊ cetera taliū. In quorum persona dicitur Job. xxij. Circa cardines celi pambulat nec nostra considerat. Et ecclesiastes. ix. Vidi sub sole nec velocium esse cursum. nec fortium bellum nec sapientum panem. nec doctorum divitias. nec artificum gratiam. sed tempus casumq̄ in omnibus ꝛc. ¶ Quinto ē arguendus. quia nō audit predicatorem penitentie. Christus quotidie predicat per predicatores suos dicens. Penitentiam agite appropinquabit enim regnum celorum. Mathei. iij. Et nisi penitentiam egeritis omnes simul peribitis. Luce. xiij. Dicit mundus dicit. Letare iuuenis in adolescentia tua. Ecclesiastes. xi. Item Sapiē tie. ij. Fruamur bonis a iuuentute celeriter ⁊ non sit pratum quod non pertranseat luxuria nostra. quoniam hec est ps nostra. et non ē agnitus qui sit reuersus ab inferis. Sed hoc deberet eos magis terrere sc̄z si nullus vnq̄ rediit de inferno quia signum ē q̄ omnes deuorat. ¶ Sexto est arguendus. quia intelligentie lumen extinguit. Nam deus vult nos hoc intelligere. ⁊ hoc per scripturam suam docet q̄ omnis homo est liber ⁊ potest bene ⁊ male agere. Ecclesia. xv. Deus ab initio constituit hominem ⁊ reliquit eum in manu consilij sui. Item apposuit tibi ignem ⁊ aquam ad quodcunq̄ volueris porrige manum tuam. Et ante hominem vita ⁊ mors bonum ⁊ malum. ⁊ qui bene fecerit saluabit. qui vero male egerit condemnabit. Sed mundus dicit q̄ omnia sunt predestinata ⁊ de necessitate eueniunt. ⁊ q̄ deus propter opera nostra in sententia non mutatur. Numeri. xxiij. Non est deus vt homo: vt mentiatur. nec vt filius hominis: vt mutetur. Unde quicunq̄ sunt p̄scitj quic

quid agant de necessitate damnabunt. Cui ius ꝺicũ dicit Hiere. xviij. Si penitẽtiam egerit gẽs illa a malo suo qꝺ loquut⁹ sum aduersus eã, agam z ego penitentiã super de minutis quibꝰ pꝫ Jonam dñs dixerat Adhuc xl. diebꝰ z ni. subuer. Quoꝝ peni/ tentiam dñs respexit z non sunt submersi. vt patet Jone. iij. Sed mꝫ est valde. qꝫ vi dictum est supra. mũdus dicit ꝙ om/ nia casualiter eueniunt. z circa hec inferio/ ra dei puidentia non ꝙsistit. quõ ergo oĩa necessario eueniũt. Cuius rõ est. qꝫ vnum malum alteri malo ꝺnat. vt ꝓdigalitas liberalitati. Sed bonũ nunqꝫ ꝺnatur bo/ no. Et ideo bonoꝝ vna ẽ sententia: sed sen/ tentia malorꝝ ẽ diuersa. z vna ꝓtrariatur al/ teri. Prouer. xi. Inter supbos semper iur/ gia sunt. Septimo arguendus ẽ: quia ꝓmittit bona glorie. Deus nanqꝫ ꝓmit/ tit magnam gloriam coꝛpi z aĩe se daturꝝ. si homo caueat se a peccatis. i. Coꝛ. ij. Qꝺ oculus non vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hoĩs ascẽdit que prepa. deus his qui diligunt eum. Luce. xxij. Ego disp. vo. sic disp. mi. pater meus regnũ vt ego. a. bi. ꝓmitto. Cui bene est hic, enam bene erit in futuro. Scio quid habeo. sed nescio quid habebo. ps. Pro nihilo habuerunt terram ꝺsiderabilem. Treno. i. Omẽs amici eius. s. mundi spreuerunt eam. s. glo/ riam celi. Octauo est arguẽdus: quia non timet penas gehenne. Deus. n. mina/ tur peccatoribꝰ magnas z intolerabiles pe/ nas. Isa. xxxiij. ca. Quis poterit habita/ re ex vobis cum ardoꝝibus sempiternis? Psalmista. Ignis grãdo nix glacies spi/ ritus procellarum: ps calicis eoꝝũ. De his omnibꝰ mundus non curat. immo quoꝺ pius est omnia veridet. Treno. iij. Hec/ tus sum in derisum omni populo. Et ideo est arguẽdus merito mundus z fortiꝰ ver/ bere coꝛrigendus. Quarto ponit secun/ dum opus siue effectus spũssancti qui est apostolos in omnem veritatem inducere Apostoli enĩ ex grossitate intellectus z ex tristicia magna que eos tunc ꝓpis ꝺprime bat non poterant capere aliam veritatem de christo z de multis alijs necessarijs ad salu/ tem. Et hoc ẽ qꝺ dicit. Adhuc multa ha/ beo vobis dicere sed non potestis portare mõ. i. non estis capaces ad ea intelligẽda sed spũssanctus aduenies faciet vos ca/ paces omnis veritatis z plenos. amouẽ/ do. s. duriciam intellectus fugando tristi/ ciam coꝛpis. z ꝺsup sapientiam infundẽ/ do: quia omnis sapientia z verum a spiri/ tusancto est. Damascenus. Omne verũ a quocunqꝫ dicatur a spũsancto ẽ. Et hoc est quod dicitur. Cũ venerit ille spũs ve/ ritatis docebit vos omnem veritatem. s. vite z doctrine. vie z patrie nec essariã ad salutem, ita qꝫ sit distributio ꝓ generibus singulorum z non ꝓ singulis generum: vt dicit victoꝝ. Quia vt dicit Augustinus. non arbitroꝝ in quoqꝫ hoc posse impleri ĩ hac vita vt omnem veritatem sciat: cum apostolus dicat. nunc cognosco ex ꝑte. id est imperfecte. z videmus nunc ꝙ speciem in emgmate. i. Coꝛ. xiij. Sed spũssanctus omnem veritatem docet. quia z hic docet omnia necessaria ad salutem. iuxta illud. i. Joh. ij. Unctio eius docebit vos de om/ nibꝰ. Et in futuro ad ꝙgnitionem dei ꝓdu/ cit. in quo omnia ꝙgnoscuntur. Gregori/ us. Quid ẽ quod nesciat qui videntẽ oĩa videt. Docebit ergo vos omnem ꝛitatez fidei scz de vnitate z trinitate dei. z de in/ carnatione z vita christi z morte: z creatõ/ ne z fine mũdi. de angel' z aĩabus. de ce/ lo z mundo z inferno. de peccatis z ꝛtuti/ bus. de sacramẽtis ecclesie. Et breuit om/ nem ꝛitatem ad salutem vestrã vel alioꝝ necessariam vos docebit. Non autem do/ cebit vos sophismata aristotelis. vel ꝓ/ bleumata euclidis. vel leges aureliani. vl commenta auerroys, et cetera non expedi/ entia ad salutem. Vel aliter ea que fiũt ad finem continẽtur ꝛtute in fine. sapientia autem dei est finis omnis sapientie et sci/ entie. Sapientie. vi. Cogitate eam de illa: sensus est consummatus. Et omnes scie/ tie seruiunt ei sicut famule domine. Pro/ uerboꝝ. ix. Sapientia edificauit sibi do/ mum. excidit columnas septẽ: et misit an/ cillas suas vt vocarẽt ad arcẽ. Septẽ co/ lũne iste et ancille fiũt scie hũane. s. septem artes liberales quibus sapientia dei ad su/ um mĩsterium tãquam ancillis vtit vt

grãmatica ad congrue loquendũ. dyaleti/ca ad vꝛa a falso discernendum. rethoꝛica ad pulchꝛe loquẽdum: ⁊ sic de alijs. Et iõ spũssanctus docẽdo aplos dei sapiam do cuit eos oẽm veritatẽ cuiuscũqꝫ sciẽtie. i. Coꝛ. ij. Nõ iudicaui me scire aliud inter vos nisi xpm iesum. Et ne doctrina spũssã cti esset suspecta tanqꝫ ꝓpria ⁊ singularis. hoc remouet dicẽs qꝫ non loquet̃ a semet ipõ sup. singulariter sine patre ⁊ filio. sed loquet̃ quecunqꝫ audiet scꝫ in trinitate cu ius audire est scire ⁊ eẽ. vt di. aug. Quia in trinitate diuina sunt ydee omniũ rerꝫ ⁊ ideo deus videndo ⁊ sciẽdo se videt ⁊ co/gnoscit omnia vt dicit aug. Cum ergo in oꝛe duoꝝ vel trium stet omne verbum. et quecunqꝫ spũssanctus dicit pater ⁊ filius dicit. ergo eius doctrina est vꝛa. Simili mõ xps de se dicit. Joh. xvj. Ego ex meip so non sum locutus. Et quia spũssanctus est verus deus sic̃ pater ⁊ filius. ideo scit futura vt deus. Et ideo docuit eos futura mala ⁊ bona que sup eos erant ventura. et qꝫ gentes ad eoꝝ p̃dicationem ꝙuertende erant. ⁊ qꝫ cum gloria martyrij ad deũ re/dituri erant finaliter coꝛonandi. Et hoc ẽ quod dicit. Et que ventura sunt annunci/abit vobis. Et sic patet quartum. ¶ Quin/to ponit tertium opus siue effectus spũs/sancti qõ est xpm clarificare. Erat eĩm tũc tempꝭ xps valde obscurus in coꝛdibus apostoloꝝ ⁊ alioꝝ. quia nec ipm nec eius opa cognoscebant ꝓpter quod xpus ait pe tro. Matth. xvi. Vade post me satha nas. quia non sapis ea que dei sunt. Hec ergo clarificatio in hoc fuit qꝫ spũssanctus sup omnes apostolos veniens fecit eos cogno scere ⁊ credere ⁊ p̃dicare: qꝫ christus erat verus deus: ⁊ verus homo ꝓ salute huma na incarnatus ⁊ passus. quod ante nõ cog noscebant. Item spũssanctus clarificauit xpm non solum respectu apostoloꝝ: sed etiam respectu totius mundi. inquantũ de dit apostolis ⁊ etiam alijs sanctis virtu/tem faciendi in nomĩe xpi miracula ⁊ po/testatem sup omnia demonia ⁊ sup omnẽ creaturam. ꝓpter quod christus in magna reuerentia vt verus deus est habitus a to to mundo ⁊ adoratus ⁊ p consequẽs cla/rificatus. Item clarificauit xpm qui in vir tute noĩs eius totũ mũdum ydolatrie ser/vitũ ad fidẽ xpi ꝙuertit qõ solus deus fa/cere potuit. vt dic̃ aug⁹. Act. iiij. Necqꝫ eĩm nomẽ aliud est sub celo datũ hoibꝰ in quo oporteat nos saluos fieri. Item clarifica/uit xpm. qꝛ hoies ꝓ diuersa vicia ⁊ diuer sos errores dispos ad vnã fidẽ. vnũ bap tisma. ⁊ ad vnã xpi eccl'iam reduxit ⁊ adu naut. Job. x. Alias oues habeo q̃ nõ sunt ex hoc ouili ⁊ illas oportet me adducere. ⁊ ff. v. o. ⁊. v. pa. ¶ Carissimi si volumus scire si spũssanctus habitet in nobis ⁊ ope ret nobiscũ. clarificemus xpum vraplicq̃ nobiscũ. clarificatio vsqꝫ ad finem durabit. Et primo clarificemus eũ ꝓ vera fidẽ. quep opa demonstret. quia vt dꝛ Jaco. ij. Fi/des sine operibus mortua est. ⁊ ideo clari ficari non potest. Secundo clarificemus eum vt in noĩe eius miracula operemur: que tunc facimus quando in igne cari/tatis ꝓximi succendimur. quando vi/tijs ꝓximi non conburimur. quando in aquis tribulatõnum non submergi/mur. quando demonia expellimus. nec ab eis superamur. ⁊ quando creaturis omni/bus dominamur. Omnia ista magna mi/racula sunt ⁊ ea non nisi in virtute spũs fa/cimus operari. Eccles. xxxi. Quis est hic et laud. eum. fe. e. mi. in vi. su. ¶ Tertio clari/ficemus eum vt peccatores diuersis pec/catoꝝ ydolis seruientes. vt auarus pecunie ⁊ gulosus ventri. ⁊ sic de alijs. iuxta illud ad Phil'. iij. Quoꝝ deus venter est. ꝙ p/dicamenta verborum. ⁊ exempla bonoꝝ operum ad deum salubriter conuertam⁹. Jaco. v. Scire debet quoniam qui conuer ti fecerit peccatorem ab er. vi. ſ. sal. ani. eius a morte ⁊ operit mul. peccatorum. Quod ad dei gloriam spectat. Quia vt dic̃ augu/stinus. Nullum magis sacrificium placet deo q̃ salus aiaꝝ. ¶ Quarto clarificemꝰ eum vt in vnitate coꝛdium ⁊ voluntatũ in vinculo pacis ⁊ dilectõis inuicẽ habitet mus. Eph. iiij. Solicite seruare vnitatẽ spũs in vinculo pacis sic̃ vocati estis in vna spe vocatõnis vre. vnus dñs. vna fides. vnũ baptisma. Act. iiij. Erat illis coꝛ vnũ ⁊ aia vna in deo spũs. ps. Ecce q̃ bonũ ⁊ q̃ iocundũ habitare fratres in vnũ. Et sic patet totum.

¶ De epistola. Sermo. lv.

Omne datū optimum

Omne datū optimum ⁊ omne donū pfectū desursum est ⁊c. Jaco. i. In hac epla beatus Jacobus inducit nos ad cognitionē bonoꝝ ⁊ donoꝝ que a deo recipimꝰ ⁊ prosequens ad dei amorem nos allicit ⁊ inducit. quia ex quo optima quecꝫ nobis a deo donantꝰ ad deum diligendum maxime incitamur. quia munera ⁊ dona recepta incitativa ⁊ causativa sunt dilectionis. Durus esset est animus qui nolit diligere. Nulla autem est maior invitatio ad amandum vt dicit bernhardus: qꝫ prevenire amando. Dum ergo ostendit qꝫ omnia bona sunt a deo ⁊ ipe hominibus abundanter tribuit ⁊ nō imperat nos valde ad amorē eius accēdit. Hoc ergo in hac epla demōstrare intendit. In qua quidem epla quatuor principalia ostenduntur. Primo essentialiter iacobus ostendit qꝫ omnia bona a deo emanant. In principio epistole. Secundo ostendit qꝫ hec bona deus gratis donat. ibi. Voluntarie genuit nos verbo veritatis. Tertio ex quo tot bona nobis donat eius doctrinā audire nobis mandat ibi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum ⁊c. Quarto ad recipiendum cum effectu eius verba similiter nobis imperat ibi. Propter quod abiscientes omnē immundiciā ⁊ abundantiaz ma. in mansuetudine su. insi. ver. ¶ Primo ergo ostendit qꝫ omnia bona nobis a deo emanāt. d. Omne datum optimum quantū ad virtutes ⁊ spirituſſancti dona. ⁊ omne donuz pfectum quantū ad bona glorie desursū est. Optima enim que in vita ista haberi possunt sunt virtutes ⁊ spirituſſancti dona. Sed bonum pfectū cui nihil deest: qđ deus gratis nobis donat est vita eterna. Ro. vi. Gratia dei vita eterna. Titū. iij. Non ex operibus iusti. que fe. n. sed ſm suam misericordiam saluos nos fecit. V Omne ergo datum optimum ⁊ donū pfectum a deo est. Et hoc potest triplicater exponi. ¶ Primo quantum ad ipsas res in seipsis consideratas. Quedam enim sunt bona que habent solum esse vt corpora simplicia ⁊ elementa ⁊ lapides ista sunt bona. Quedam habēt viuere ⁊ sentire: vt animalia ⁊ ista sunt meliora. Quedā habent esse viuere ⁊ intelligere. vt homo et angelus. ⁊ ista sunt optima quibus deus perfectum donum donauit scilicet vitam beatam que deus est. Quia vt dicit philosophus. Perfectum est cui nihil deest. quod solum est vita beata. Perfecta autē in genere suo multa sunt. Sed perfectum simpliciter ⁊ bonum non est nisi deꝰ. Matthei. x. Nemo bonus. id est perfectus nisi deus. Omnia ergo supradicta sunt a deo que omnia per se sunt bona. sed ad inuicē ordinata sunt optima. Et ideo de singulis dicitur in Genesi. i. Vidit deus qꝫ ⁊c. Et postea de omnibus simul dicitur. Vidit deus cuncta que fecerat ⁊ erant valde bona. Et sic patet qꝫ omnia sunt a deo. ¶ Secundo potest exponi quantum ad bona q̄ hominibus a deo dantur. Quedam enim sunt bona vt bona fortune scilicet diuitie ⁊ dignitates. quedam sunt meliora vt bona nature. scilicet sanitas. fortitudo. ingeniū ⁊ similia. quedam optima: vt virtutes et dona spirituſſancti. Hebreo. xiij. Optimum est gratia stabilire cor. Sed glorie bonum est bonum perfectum vt dictum ē supra. Omnia enim hec bona dantur a deo hominibus. ps. Omnia subiecisti sub pedibus eius ⁊c. Quia cum bona fortune ordinentur ad bona nature. ⁊ bona nature ad bona gratie. ⁊ bona gratie ad bona glorie. ⁊ ea que sunt ad finem includuntur in fine. ideo in dato optimo ⁊ dono perfecto omnia bona intelliguntur. ¶ Tertio potest exponi quantum ad ipm deum gratis nos ad bonum perducentem. Nam qꝫ deus nos creauit fuit bonuz sed qꝫ nos redemit ⁊ in filios p spirituſſancti graciam adoptauit fuit melius. sed qꝫ nos in corpe et anima letificauit hoc est donum optimuz ⁊ donum pfectum. Quia vt dic augustinus. Homo ē creatus vt cognosceret deū p bonum nature ⁊ cognoscendo amaret: p bonum gratie ⁊ amādo possideret ⁊ frueretur p bonū glorie. Et q̄ donat aliquid donat oīa sine quibus illud haberi nō potest. iō deus dādo nobis datum optimuz ⁊ donū pfectū. i. seipm oīa nobis bōa donauit. Ro. viij. Quō etiā cū illo non oīa

nobis donauit. Oīa ergo bona sunt a deo patre. Recte ergo dicit. Omne datū optimū et doē donū pfectū desursum ē descēdēs id ē p gradus pcedēs: q3 in collatiōe bonoꝝ gradus seruant vt dictū ē. A pre luminum. Pater luminū ē ipe deus q ē pr luminis nature. ps. Signatū ē sup nos lumen vultus tui dne. Item ē pr luminis gratie qui sedētes in tenebris illuminauit. Esa. lx. Surge illumināre hierm quia venit lux tua ꝛc. Idē. ix. Pplus q ambulabat in tenebris vidit lucē magnā. Item ē pr lumims gle. ps. In lumie tuo vide. lumen. Et ne credaf sic est varietas in bonis creatis ita sit varietas in deo pre oīm creatore. addidit apud quē nō est transmutatio. q3 p idem manēs oīa opaf. Boetius. Immobilis stabili seq manēs dans cūcta moueri. Malach. iij. Ego dns et non mutor: nec etiā apud deum est vicissitudinis obumbratio. vt scz mō det bona mō mala Mala em obumbrant et in vmbra fiunt: et ad vmbras inferni ducūt Job. xij. Omis em qui male agit odit lucem. Mathei. xxij Ligatis manib et pedib mitti. eum in tenebras exteri. Dic ergo nunq obumbraf p malum: quia nec malum vult nec malus opaf nec malum infert nisi malum pene. Amos. iij. Nō est malū in ciuitate qđ dominus non fecerit. Et sic patet q inter bona pīntis vite nulla optima sunt nisi bona gratie scz vrtutes et bona spiritussancti. Et q totus mūdus hic errat reputando bona nature et bōa fortune optima bona. bona vo gratie p nihilo hz. Probemus hic q bona gratie sunt optima bona. quia vt dicit quidam sapiens. Rationalis nature vera pfectio est vnāquāq rem tanti existimare quanti habenda est. Seneca. Maxime necessarium est pcia rebus imponere. Quod aūt vrtutes et dona spiritussancti sunt bona optima patet ex quatuor. Primo ex pte dantis quia a solo deo dant. Augustinus. Virtus est bona qualitas mētis. quā deus nobis sine nobis infundit. Exemplū de papa. qui sp sibi magna reseruat vt facere cardinales cōuocare pcliū. et similiter quidam alij domini faciunt. Excellentia ergo vrtutuz ex hoc patet q eas deus sibi soli reseruat ad eas hominibus largiendum nec alicui eas dare commisit. Ephe. ij. Saluati estis q fidem et hoc non ex vobis. dei enim donū est non ex operibus. Omnia vero alia bona deus creaturis commisit vt soli illuminare. terminare. lune humectare. igni calefacere. terre fructus producere et sic de alijs. Iustificare autem impium quod fit per gratie virtutum infusionem solus deus facit. Esa. xlij. Ego sum qui deleo iniquitates tuas propter te. Secundo idem patet ex loco vnde veniūt quia de celestib patria optimo loco. Optimus autem locus optima producit. De celo autem veniūt optima bona corporalia. vt lux, calor, motus per que omnia producuntur et conseruantur in esse et viuunt. Cum igitur vt hic dicitur in esse et viuunt. Cum igitur vt hic dicitur virtutes et dona de celo veniāt. meliora de co mundi. ex loco optimo vnde veniūt patet eorum perfectio. Exemplum de emporibus qui interrogato de loco credit ibi optima bona esse que ibi nascuntur vel fiunt. Idem patet de naui venienti de oriente. et de vltramarinis partibus. de qua pcessumit q optimis sit onusta Certo idē apparet ex pte psonaꝝ quib dona et virtutes donant: q3 solū sanctis et filijs dei regis eterni dant. Joan. xiij. Ego rogabo patrem et alū paclitū dabit vobis: in quo et cum quo omnes virtutes et dona habitur. dabit inquit vobis qui estis a deo ut filios adoptari et ad regnū eternum electi Johā. xv. Ego vos elegi de mundo. Malia vero dona dant omnibus et malis et bonis. Mathei. v. Qui solem suum oriri facit super bonos et malos. Virtutes vero et dona solum pelectis ad vitam eternaz dant. Mathei. vij. Nolite sanctū dare canib. neq3 mittatis margaritas ve. ante porcos. Purpuras super omnes pānos excedit. quia olim soli reges ipsam induere poterant et portare. Quarto idem patz ex pte scripture. quoniam memoria nō potest. Nam vetus et nouum testamentum et omnes sancti doctores persuadent et mandant vt vrtutes et omnia amplectamur: et bona alia contemnamus. Mathei. vi. Querite primū regnum dei et iusticiam eius. Coll. iij. Super omnia caritatem habete. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū neq3 ea que in mūdo sūt.

Ser alias rationes adhuc idem requirete infra dominica decima octaua post festuz trinitatis in sermone de epistola. Et sic patet primū. ¶ Secundo ostendit qꝫ omnia bona deus gratis nobis dedit & dat. Et hoc est quod dicit. Voluntarie. n. id est gratis genuit nos in filios adoptionis vt scilz simus heredes bonorum eius. Quia vt dicit ad roma. viij. Si autez filij & heredes heredes quidem dei: coheredes aūt christi ij. Petri. i. Per quem maxima & pciosa nobis promissa donauit. Genuit ergo nos verbo veritatis in baptismi collatione: in quo accedit verbum ad elementum & fit sacramentum. vt dicit Augustinus cum dicitur. Ego te baptizo in nomine patris et filij & spiritussancti. In hoc ergo verbo veritatis scilicet qđ ipa veritas instituit nos deus generat. Nam in baptismo quedam spiritualis generatio celebrat. Et ad hoc significandum super christuz baptizatum venit verbum dei de celo dicens. Hic ē filius meus dilectus. Mathei. iij. Nec aut̄ hec generatio necessaria est ad habendum bona dei. Johannis. iij. Oportet vos nasci de aqua & spiritussancto non potest intrare regnuz dei. Titi. iij. Scōm misericordiam suam saluos nos fe. per la. reg. & reno. s. f. Item genuit nos verbo veritatis in doctrine & vite informatione. quia multa dixit & fecit in quibus tota vita nostra salubriter informatur. Math. xi. Discite a me qꝫ mitis sum & humilis corde. Johannis. xiij. Exemplum enim dedi vobis vt quemadmodū ego feci vobis ita & vos faciatis. Iterz duobus modis dicitur aliquis pater spiritualis alicuius. scilicet in baptismi collatione & in doctrine & vite informatione. i. Cor. iij. In christo iesu per euangelium ego vos genui. Et idem. Gall. iij. Filioli mei quos iterum parturio donec formetur christus in vobis. Titum. i. Tito dilecto filio ꝑm communem fidē que scilicet in baptismo infunditur gratia & pax. Istis ergo duobus modis dominus nos genuit vt essemus aliquod initium creature dei. id est. vt essemus initium gratie inter homines. Nam creatura dei & pcipue homo est ad imaginem dei factus. vt patet genesis. i. Propterea dominus nos genuit verbo veritatis in baptismo & doctrina vt simus initium creature eius. id est. vt simus primicie gratie spiritussancti inter omnes homines mundi ad habenduz datū optimum & donū pfectū. i. bona gratie & glorie dei. Apostoli enim & cor sequaces qui ꝑ apostolos sunt quorsi quibꝫ tūc iacobus loquebatur fuerūt primitie christi quia primo fidem & doctrinā christi per spiritumsanctum receperunt. Roma. viij. Hosipi primitias spiritus habentes. glorie tempore & dignitate. ij. Thessa. ij. Debemus gratias agere deo qui nos elegit. ꝑ initias in salutem in sanctificatione spūs Initiare aūt potuit ꝑ dedicare & pfectare & renouare. Per hāc ergo genituram initiat nos deus in creaturā nouā. i. in filios adoptiuos. ij. Cor. v. Si qua noua creatura in christo. vetera transierūt: ergo in christo iesu neqꝫ circumcisio aliqua valet. neqꝫ ꝓputium sed noua creatura vt dicit apostolus gall. vi. Et dicit initiū aliquod quia hic initiamur in parte per gratiā dei quia tantum in anima: sed in futuro initiabimur in toto scilicet ꝑ gloriam anime et corpis. Esa. lxi. In terra sua duplicia possidebunt. Et sic patet secundum. ¶ Tertio ex quo tot bona et talia nobis fecit. inducit nos ad eius precepta et doctrinam solicite audiendum. di. Sit autē omnis homo velox ad audiendum scz precepta et doctrinā xpi. Inter ceteros enim sensus auditus magis discipline deseruit: vt dicit phūs. Eccl. vi. Si dilexeris audire sapiēs eris. Prouer. i. Audiēs sapiēs sapientior erit. Sed ad quid audiendū sit omnis homo velox? Ad audiendū vana et mala. Certe nō. Eccl. xxviij. Sept autu. spi. et noli. au. ling. nequā. Quia vt dicit. Cor. xv. Corrumpūt enim bonos mores colloquia prava. Sz sit velox ad audiendū verbū dei doctrinā sanā et vtilē. Gregorius. Nullū adeo eundēs ꝑdestinatōmis signū est vt libenter audire verbū dei. Luce. xi. Beati qui audiūt verbū dei et custodiunt illud. Sz nō sic est de loquela sicut de auditu: qꝫ deberet esse omnis hō tardus ad loquendū: qꝫ in multiloquo peccm non deerit Prouer. x. Hanc autem tarditatē ondit

natura in eo q̃ dedit homini; oñs sensus geminatos vt duas aures duos oculos & sic de alijs. sed solū vnā linguā & hāc conclusit duplici muro scz labijs & dentibus. ℙropterea petebat ꝓpheta dicēs. ℙone dñe custodiaz oi meo & ostiū circū. la. me.

¶ Ubi nota q̃ quatuoꝛ in locutiõe obseruare debemus. ℙrimo vt raro & paꝛ loquamur. Eccli. xix. Est tacēs & ipe est prudens. Et infra. xx. Qui aūt ꝓcax est ad loquendū odibilis erit. Seneca. Tardiloquum te esse iubeo & ꝓpe erit tibi deꝰ. Secundo vt hoꝛā apti tpis obseruemus. Ecclesiastī. xx. Est tacens nō hñs sensum loquele: & est tacens sciens tps apti tpis. ꝓuer. xxv. Mala aurea in lectis argenteis q̃ loquit verbum in tempe suo. Eccl. xx. Exoꝛe fatui reꝓbabit ꝓpabola: non em dicat illam in tempe suo. Tertio vt dum loquimur bona & vtilia loquamur. i. ℙetri. iiij Si quis loquit quasi sermones dei. Esa. xlvi. Ego dñs deus tuus docēs te vtilia. Quarto vt vere & nō ficte & adulatoꝛie loquamur. ℙꝛouer. vi ij. Ueritatē meditabit guttur meū & labia mea detestabuntur impium. In eodē. xxix. Qui blandis fictisq̃ sermonibꝫ loquit amico suo rete expandit gressibus eius. Esa. iij. ℙopule meus qui beatū te dicūt. ipi te decipiunt. Gregoꝛi⁹ sup illo ꝛbo luce. ix. Sine moꝛtuos sepelire moꝛtuos suos. Tuc moꝛtui moꝛtuos sepelīūt qñ peccatoꝛes famoꝛibus peccatoꝛes ꝓmūt. Similiter sicut hō tardus debet esse ad loquendū: ita tardus debet esse ad iram: ne tā de facili irascat. imo nunq̃ si possibile est nisi sit ira ꝓzelum vt qñ irascimur malis & peccatis hominum & nō hominibꝫ. ps. Irascimī & nolite peccare. Augustinus. Sic diligēdi sunt homines vt nō diliganf eoꝝ errores sz odiantur. Aliud est em odisse quod facūt: et aliud odisse qđ facti sunt. Sic irascit ꝓpter filio. Sic iratus est phinees ꝛ samoꝛi & scoꝛū madianitē. qñ intrauit lupanar & arrepto pugione ꝓfodit ambos in locꝫ genitalibus. Numeri. xxv. Sic xps ꝓ tale zelum iratus erit. quando facto flagello de funiculis eiecit ementes & vendentes de tẽplo. Joban. ij. Unde ibi sequit q̃ discipuli recoꝛdati sunt: quia scriptū est. Zelꝰ domus tue comedit me. Et quare irascī debemus assignat ratione dicens. Ira em viri iusticiam dei nō opaf. Ira viri dicit qua irascimur hominibꝫ siue deo siue ꝓximo vel nobismetipsis. Talis ira ēymo abolo siue nobismetipsis. Talis ira ēymo de septē capitalibus vitijs: & pōt esse mortale vel veniale peccatū. Haz si ira ē leuis vl̃ ꝓuenit iudicium rōnis & cito trāsit ꝓcarum veniale est. Si em sit fortis ira & ratione deliberata & ꝓmanet. & est ōtra ꝓximum eius mortale pctm est. & ideo ira talis iusticiā dei non opaf sed iniusticiā. Sed ira ꝓzelum meref. Nam phinees ꝓzelum iustus ire meruit sacerdotiū sempiternum. & placauit iram dei vt patet ibidem. Et sic patet tertiū. ¶ Quarto induc nos ad dei verbum & doctrinam cum effectu recipiendum dicens. ℙropter qđ abijcētes oēm immunditiam & abūdantiā malicie. & ꝛbū dei est totum sanctū & ꝓpter quod nos esse mundos ad audiendū ipm & recipiendum. qz vt dicit sapie. i. Nō habitabit in coꝛ. sub peccatis. Diere. iiij. Nouate vobis nouale & nolite serere inter spinas. Et ideo oꝓtet nos omnem immūditiā deponere quantū ad peccata carnalia. & abundantem maliciam quantū ad petā spiritualia. quia peccata carnalia magis sunt immūda q̃ spūalia. sed spūalia maioꝛis ponderis extant. Uel oīm immūditiam dicit quantū ad peccata ꝓpria que immūdant faciūt animam & deformē. abūdantiā autē malicie dicit quantū ad peccata que cōtra deū & ꝓximum directe committunf. Tuc em malicia abūdam⁹ qñ eam vsq ad ꝓximum extendimus vel in deū directe peccam⁹. Sic ergo mundati a peccatis in mansuetudine & tranquillitate mētis debem⁹ insitum verbum recipe. id est christū qui est insitum verbum humane nature. sicut surculus ꝓlectus trunco siluestri. Joba. i. Uerbum caro factū est & habitauit in nobis. Qui truncus ante amaros fructus ferebat. Nam anteq̃ verbum dei humane nature insereret nō ꝓducebat fructus dignos penitentie. sed ꝓ insertiõem trunci in natā est in deum sicut transferī truncus in naturam surculi. & fecit fructus dulcissimos in vitam eternam ducentes. Joban. xij. Ego si exaltatus fuero a terra oia trahaꝫ

ad meipm.i. Joha. xiij. Nos scimus qm̃ translati sumus de morte ad vitã. Hoc ergo verbũ sic insitũ z vnituz nobis: debem⁹ deuote p fidẽ z amorẽ suscipe interius in corde z exterius in corpe vt referam⁹ fructus ei dignos penitẽtes sicut in eũ translati sum⁹ Uel suscipite insitũ verbum. i. verbum euangelij pdicatũ vobis a nobis de insito verbo dei. i. de verbo dei incarnato quod verbum ẽ insitũ cordi nostro sicut ramus truncus: qui puerit truncu m in naturam sui. Si c̃ enim truncus antecẽs inserat ei ramus facit feruos asperos z amaros aptos solũ pcis. sic homo antecẽs recipiat verbum dei in cor de facit opa aspera solum demonibz apta. sed postcẽs verbum dei insertũ fuerit menti eius p amorẽ z fidem facit fructus dignos penitentie. z est arbor dei in medio paradisi afferens fructus duodecim. i. duodecim opa misericordie. vt dr Apocal. xxij. Debet ergo verbum dei esse insitũ cordi nostro vt ramus veteris puersationis abscidat a trunco cordis z nouus inserat qui renouet de die in diem. Ro. xi. Tu aũt cum olea ster esses insertus es in bonam oliuã. id est in bonam gratiã z misericordiã. Uerbum ergo dei pure z deuote acceptum potẽs cũ effectu animas nostras saluare. qz verax. Joh. viij. Si quis sermonem meũ seruauerit mortem nõ gustabit in eternũ. Actum. xiij. Uobis qui ti. de. verbum salutis missum est. Dicit aũt potest ne liberas arbitrij excludat. quia nõ saluat nisi volentes. Et ideo verbum dei potest nos saluare si ei assentimus: alias penitus nõ saluat. Heb. v. Factus est omnibus obtemperantibus sibi causa saluris eterne. Et sic patet quartum.

Dominica quarta de euangelio.

Sermo. lvi.

Ren amẽ dico vobis si quid petieritis patrem in noie meo dabit vobis Joh. xvi. Quia xps inquantũ homo ẽ aduocatus hominum apud patrem in curia celi. vt dr. i. Joh. ij. Aduocatuz habemus apud patrem iesum xpm iustũ. Qui quã do hec verba dixit post cenam in die iouis

statim z in breui erat ab aplis recessurus z ad curiã patris iturus. Ideo in vbis pmissis docet xps aplos z inducit ad petendum z formandum petitiones suas ad patrem. Petite inquiens. Que parabola ẽ tempis instantis. Quia fm repñtationez ecclesie aduocatus z frater noster xpus in breui est iturus ad celum vbi facta nostra examinantur z iudicantur. z vnde nobis omnia bona ꝓueniunt. Jaco. i. Omne datum optimum z omne donum pfectuz desursum est. Et ideo xps in verbis premissis in psona aplorz nos hortat z docet petitiones nostras formare. quia ipse eas est patri fideliter porrecturus. ac etiam effectui mandaturus. Unde ait. Amen amen dico vobis rẽ. petite z accipietis. In quibz verbis quatuor continent̃. Primo diuina largitas demonstrat z nostra negligentia redarguit̃. quia inuitat nos ad petendum z omnia dare ꝓmittit. In principio euangelij. Secundo tempus claritatis z obscuritas circa christi opa insinuat. ibi. Hec in ꝓuerbijs locutus sum vobis. vẽit hora cum iam non in ꝓuer. lo. vo. Tertio magna virtus pfecte orationis innuit̃ ibi Et non dico vobis quia ego patrem rogabo de vobis. Quarto apostolorz intelligentia fuisse erecta ad xpm declarat̃ ibi. Ecce nunc palam lo. z ꝓuer. nul. di. nunc cog. quia scis omnia. ¶ Primo ergo diuina largitas demonstrat̃ qne patet quantum ad quatuor. ¶ Primo quia iurat omnia petita largiri vt petere non debeamus dubitare. Amen amẽ inquit. qui est modus iurandi in nouo testamento. In veteri testamento iurabat deus p seipsum. Gene. xxij. Per memetipm iurani dicit dominꝰ. Gal. vi. Abrahe nanqz ꝓmittens deus cũ non haberet maiorẽ p quem iuraret per semetipm iurauit. ¶ Secundo quia docet vnam rem in qua z p quam omnia bona nobis donantur. s. nomen iesu xpi vt faciliter impetremus. Si quid inquit petieritis patrem in nomine meo rẽ. ps. In noie dei nostri inuocabimus. Act. iiij. Nõ est aliud nomen sub celo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. Propter quod dr Esa. xxvi. Domine nomẽ tuũ z memoriale tuum in desiderio anime.

largitas dei

f

Tertio quia inuitat z instigat ad petendū vt nō verecundemur. Petite inquit. Homines viuites que stuarios fugere solent. Sed xps inuitat. Matthei.xi. Venite ad me omnes qui laboratis z onerati ꝛc. Johan.vij. Stabat ihesus z clamabat. si quis sitit veniat ad me z bibat. Apoca.iij. Ego sto ad hostiū z pulso. si quis aperuerit mihi intrabo ad illum. sup. portās mecū omnia bona. Ad ro.viij. Quomodo non etiā cum illo omnia nobis donauit. ¶ Quarto quia optima bona ꝓmittit. s. gaudium plenum vt libenter petamus. Petite inqt et accipietis vt gaudium vestrum sit plenum.ij. Pe.i. Per quē maxima et pciosa ꝓmissa nobis donauit. Homines mūdi dāt pauperibo solū peiora vt panē et vinum et vestes fractas et omīa putrefacta. Sic cayn obtulit deo quecunq peiora. et Abel meliora. Et ideo respexit de⁹ ad abel et ad munera eius. ad cayn aūt et ad mūera eius non respexit. Gen.iiij. Quia talia data deus modicum acceptat. Sed deus dat optima. qz vt dicit bern. Animam ad ymaginē suā creauit. angelos ad nostruz seruitium deputauit grām et virtutes ad merendum vitā eternā nobis donauit. filium suum ad nos liberandum et redimendum nobis trāsmisit. celū et gloriā suā nobis ꝓpauit. corpa nostra putrefacta gloriosa reiuscitabit. Ecce optima et inenarrabilia bona. Hic cadit exemplū de alexādro qui petitus vt daret vnā domum dedit ciuitatem. In centuplo plus facit xps Esa.lxiij. Oculus nō vidit nec auris audiuit absq te que ꝓparasti diligentibus te. Propter quod admirat dauid. d. Quid est homo q memor es eius ꝛc. Gloria et honore coronasti eū dñe. z cō. e. su. opera ma. tu. oīa sub. sub pedi. eius. Et sic diuīa largitas patet ex quatuor. ꝓpter que omīa nostra negligentia est valde redarguēda. Aug. Erubescat hūana pigricia plus vult ille dare q nos accipe. plus vult misereri q nos a miseria liberari. Debemus ergo orando petere: z petendo orare. Carissimi hec dies boni nuncij est. in qua dr. Petite z accipietis. O si diceret mortuis hō verbum quale gaudium haberent. sed eis non dr. Dñs ille diues iā sunt plus q mille anni q petijt guttam aque z adhuc non habuit. Et ideo nō effugiemus iudicium dei. si tantam neglexerimus salutez. vt dicit apostolus heb.ij. Que negligētia magis aggrauat si consideremus q sumus in multis miserijs z piculis ꝓstituti. Apoc. iij. Nescis q tu es miser z miserabilis et paup z cecus z nudus. Et ideo necesse habemus non solum orādo petere sed clamare. i. Jacbab. iij. Et nunc clamemus in celum z miserebit nostri deus noster. Tria em solent homini esse occasio clamādi. s. ignis. aqua. z hostes. Hec tria omnia die nos incitant ad clamandū. Nā ignis carnalis ꝛcupiscentie semp nos combuit. Ro. vij. Video aliam legem in membris meis repug. le. men. mee. z captiuantem me in lege miserie z peccati. Job. xxi. Ignis est vsq ad ꝓsummationem deuorās. Aque tribulationum vndiq nos circumdant. ps. Saluum me fac domine q intraverunt aque vsq ad animam meā. Infixus sum in li. pfun. Et sequitur. Laboraui clamans. fac. sunt fa. me. Gregorius. Pestilentias sine cessatione patimur. ij. Cor. xi. Periculis flu. peri. la. pi. ex ge. pi. ex gente. ꝛc. Propter que omnia dicit salomon ecclesiastes. iij. Et laudaui magis mortuos. q viuentes. Item hostis infernalis quotidie nos insequitur. i. Pet. v. Aduersarius vester diabolus tanq leo rugiēs circuit. quem deuoret ꝛc. Clamemus ergo fortiter me. Esa. lviij. Clama ne cesses. quia non cessant qui te infestant cum vero cessauerint sile. ¶ In fine istū membri nota duo circa orationem. s. quomō sit orandum. z que impediunt orationem exaudiri. ¶ Circa primum nota q tres ꝛditiones debet habere pfecta oratio. ¶ Primo enim oratio debet fieri cum fiducia impetrandi Jaco. i. Postulet autem in fide nihil hesitans. Fides em multum facit ad impetrandum. Marci. xi. Si potes credere. omnia possibilia sunt credēti. Matthei. viij. Sicut credidisti fiat tibi. ¶ Secundo debet fieri cum reuerentia. Ecclia. xxiij. Pro reuerentia accedat tibi bona grā. Augustinus. Citius exauditur vna ozō obedientis q decem milia ꝓtumentis. Sic reuerenter orabat chananea que venies a

orabat xpm. Matth. xv. z ideo fuit exaudi
ta. Sic reuerēter petebat ille tertius qui
quagenarius helye vt nō despiceret aiam
suā. z ideo nō fuit cōbustus sicut alij duo
rēs. i. Nota hic q quidā sunt sicut mili
tes pylati qui genuflectebāt z p derisionem
xpm. sic multi genuflectunt z percutiunt
xpm in peccatis suis. immo crucifigūt vt
dicit apls ad heb. vi. Rursum crucifigen
tes sibimetipis filiū dei z ostentui hātes.
¶ Tertio debet esse decens vt petat decē
ter a deo. Augusti. Oratio est petitio de
centium a deo. Ja. iiij. Petis z non accipis
pieris eo q male petatis. Pater filiorum
celestis dei nō sunt exaudita eo q petuit inde
center q. ex parentela voluit filius regnum
dei dari. Matth. xx. Nescitis quid petatis.
Ubi nota ꝑm Aug. tria sunt genera bono
rum. scz infima. media. z supma. Infima
sunt bona nature z fortune que sunt bonis
z malis cōmunia. Hec nō debemus sim
pliciter a deo petere: sed sub ꝯditione. s. si
expediant z ꝓsint. Augusti. Si tpalia pe
titis cum modo petite z cum timore. z illi
committite vt si ꝓsint det. si aūt scit obesse
non det. Quid aūt ꝓsit z obsit medicus scit
z non egrotus. Hec etiā debemus cū mo
deramine petere. Prouer. xxx. Diui. z pau
pi. ne. de. mi. sed tā. vic. m. tri. ne. Matth.
vi. Panē nostr quotidianū da nobis ho
die. i. Tbi. vi. Habentes alimenta z qui
bis ꝯtenti simus. Media sunt bona grē
tis. virtutes z dona spūssancti que solū bonis
insunt. Hec debemus simpliciter z feruēter
petere. Lu. xi. Petite z dabit vobis queri
te z inuenietis. pulsate z aperiet vobis. Su
pma sunt bona glorie. Hec tanqz finē om
nium petere debemus z tanqz ꝓfectum bo
num. Jo. xvi. Petite vt gaudiū vestr sit
plenum. Ber. Reuera illud est plenum z
ꝓfectū gaudium quod nō de creatura: sed
de creatore concipit. quod cum possideris
nemo tollit a te. cui ois alunde iocūditas
cōparata me. dor est omnis suauitas dolor
z omne dulce amar. z omne decor sedū.
¶ Quarto debet esse humilis z deuota.
Eccli. xxxv. Oro humiliantis se nubes pe
netrat. Exemplū de publicano qui iustifi
catus est. q. humiliter orauit. Hec humi
litas magis attendit qñ orans non ꝓfidit
de meritis suis sed in virtute xpi se credit
obtinere. Et hoc est quod hic dr. Si quid
pa. petieritis in no. meo rē. Et ideo etiam
in fine omnū orationū statuit eccl̄ia di
cendū p dñm nostrum iesum christū.
¶ Quinto debet esse ꝓficua oranti. aliter nō
exaudiret. Lu. xi. Si vos cū sitis mali no
stis bona data dare filijs vestris. q̄to ma
gis pater vester celestis dabit spiritū bo
num petentibus se. Exemplum de Paulo
quem xps non exaudiuit p stimulo an se
rendo. q. non petebat ꝓficuū sibi. Et hoc
est quod hic dr. Si quid pe. pa. in nomie
meo dabit vobis. Aug⁹. Nō petit in noīe
saluatoris quicquid ꝯ salutē petit. Qui
in noīe eius petit z si nō ꝯ salutē petit acci
pit qñ debet accipe. Quedam enī non ne
gant sed vt grauo denī tempe differunt.
Beda. Apostolus nō in nomine saluatoris
petijt vt temptatione careret quam ob cu
stodiam humilitatis accepat. Si. n. hac
caruisset saluus esse nō potuisset. ¶ Dex
tro debet esse digna vt orans sit dignus re
cipere vtpote amicus dei. Quia vt. d. gre
gorius. Cum is qui displicet ad interpel
landū mittit iram iudicis animus ad te
riora ꝓuocat. Exemplum de moyse cui
orante p peccato totius ppli dns dixit. Et
ex hoc suscipiam ꝑces tuas. te ꝯ nouī ex
nomine. i. ex speciali amicitia. Hec autem
dignitas in duobus attendit. s. vt orans
dimittat peccata z obediat deo. Quantū
ad ꝑmum ysidorus. Sicut nullum ꝓficit
in vulnere medicamentū si adhuc inuolu
tum ferrum sit: sic nihil ꝓficit oratio ipius
cuius adhuc peccatum in mēte vel odium
manet in pectore. Eccl̄i. xxxiij. Unus orās
z vnus maledicens cuius vocem exaudi
et dominus. Quantū ad secundum Gre.
Quid mirū si postulantes a domino tarde
exaudiunt qui ꝑcipientem dominum tar
de aut nullo mō audiunt. Prouer. xxviij
Qui declinat aurem suam ne audiat legē
oratio eius erit execrabilis. ¶ Septimo
debet esse ordinata scz vt primum petant
celestia z spiritualia. deinde terrena z cor
poralia. Matth. vij. Querite primum re
gnum dei z iusticiam eius. Sic cadit exē
plum illius mulierū qui omni mane pete
bat tria. s. sanitatem in se. z ꝓseruationem

in multis. & bonum tempus. & p his dice/
bat omni die ter pater noster. sic multi fa
ciunt qui solū tpalia petūt. Joh. iij. Da
mihi dñe hanc aquā vt nō sitiā. neq; veni
am huc haurire. Sic xps docuit ordinate
orare vt pr̄ noster. In quo omniū primo
petit̄ sanctitas & regnum dei. Math. vi.
Sanctificet nomen tuum adueniat regnū
tuum. ¶ Octauo debet esse breuis. Ja/
thei. vi. Cum oratis nolite multū loqui sic
ethnici faciunt. putāt. n. q̄ in multiloquio
suo exaudiant̄. Sic autem dicetis, Pat̄
noster qui es in celis. In quo septem pe/
tunt̄ & dicunt̄. ¶ Nono debet esse cum at/
tentione cordis. Quidā. n. dicunt solum
labijs sed minime corde. Esa. xix. Popu
lus hic labijs me honorat, cor autem illo/
rum longe est a me. Joh̄. iiij. Veri ado/
ratores adorabunt p̄rem in spiritu. Gre/
go. Si eternam vitam ore petimus, nō ta
men corde desideramus, clamantes face
mus & conuerso si corde petimus silen/
tes clamamus. Exemplum de moyse cui
dñs dixit, quid clamas ad me moyses cū
tamen moyses sileret. Exodi. xiiij. Multi
dicunt tota die, deus in adiutoriū meū in/
tende. & gloria patri. & nihil attendūt. Fi/
gura habet̄ Gene. xv. Ubi dicit̄ q̄ abrahā
abigebat aues a sacrificio. Aues sūt demo
nes qui orantes faciūt mala & vana cogita
re. qui deorant sacrificiū orōnis: vt non
referat fructū & ideo debent fugari. ¶ De
cimo debet esse continua & cum p̄seueran/
tia. Lu. xviij. Oportet semp orare: & non
deficere. Augustinus. Bonum desiderū
oratio est. & si continuum est desiderū cō
tinua est & oratio. Justus nunq̄ desinit
orare nisi desinat esse iustus. Semp orat
qui semp bene facit. Luce. xi. Si p̄seuera
uerit pulsans dabit ei quotquot habet ne
cessarios. In cuius figura mandatum est
in lege q̄ semp cauda animalis deberz po
ni in sacrificio. Eccls. vij. Melior ē finis
orationis q̄z principium. Quidam sunt
sicut chimera que habet caput leonis, me
dium capre. & caudam serpētis. qui a feruē
ter incipiunt. tepide mediant. & in fine ita
frigescunt q̄ non audent caput leuare. Et
sic p̄z que requirant̄ ad veram orationem.
Hec omnia notant̄ in hoc quod dic. Da/
bit vobis scz apostolis & eorum sequacib⁹
qui omnia supradicta decem p̄fecte habu
erunt. & ideo oīa impetrarunt. Et per hec
eadem p̄z. quare oratio frequenter non ex
audit̄. quia. s. deficiunt supradicte conditio
nes. Osee. xiij. Dabo eis regem in furore
meo. Augustinus. Exaudit̄ q̄ndoq; dia/bolus pe
tens iob ad temptandum. & non exaudit̄
apostolus petens stimulum amoueri. Et
audiuit quem disposuerat damnare & non
exaudiuit quez disposuerat saluare. Et sic
patet p̄ma ¶ Secundo tps obscuritatis
& claritatis circa opa xp̄i in humanitate. Hec
hora &c. que obscuritas & claritas p̄t qua
drupliciter p̄siderari ¶ Primo considerando vetus testamentum & nouum. quia
in veteri testamento omnia opa xp̄i fuerūt
p̄figurata in quadam nube & caligine vnde
in agno & hedo. Exodi. x. & in vnoquoq; bi/
cis quorum vnus debebat occidi. & alius
emitti in desertum. Leuit. xvi. Et similit̄
in vacca rufa que debebat occidi extra ca/
stra & ibi comburi & cineres debebant mit
ti in aquam lustrationis qua spargebant̄
immundi. Numeri. xix. Et similit̄ in ser/
pente eneo quem dominus mandauit fabri
pendi in palo. In eodez. xx. i. Cor. x. Om
nia in figura p̄ringebant illis. Hebre. x.
Umbram enim habens lex nō ipam ymagi
nem rerum. Et ad hoc significandum per
totū tempus in quo filij israel fuerunt in
deserto nunq̄ defuit eis columna nubis p
diem. Exo. xiij. Et similiter quando tem/
plum fuit dedicatum impletum est nebu
la. iij. Reg. viij. Similiter omia dicta de
xp̄o in veteri testamento erāt velata & qua
si p̄uerbia. vt dicit Basilius, aliter sūt ac
cipienda hic p̄uerbia. & aliter apud secu
lares. apud quos p̄uerbiū dr̄ p̄batū ve
bum quod ab omnibus intelligit. hic au/
tem dr̄ p̄uerbium obscurum verbū. Un/
de dr̄ p̄uerbium obscurum vobis, id
est hec in p̄uerbijs locutus sum vobis, id
est in obscuritate & in enigmate. Basilius.
Proverbior̄ nomen habere in vulgar. bo
verbis p̄suetudo hominum solet, id est, ea
que ex traditione antiqua traduntur. Sed
hec vulgi opinio est & communis. Nobis
autem p̄uerbium est sermo habens aliqd
vulgatis in apto. plurimū autem latum

contegẽs in occulto. Augustinus. Quod intelligenti est verbũ non intelligenti ẽ ꝓ uerbium. Et ſm hunc modũ omnia dicta xp̃o in veteri testamento erant quasi ꝓ uerbia. nobis aũt sunt verba ⁊ luce clariꝰ manifesta. Et hoc ad signandũ in morte xp̃i velũ templi scissum est in duo. a summo vsq; deorsum. Joh. xviij. Ego palam locutus sum mundo ⁊ in occulto locutus sum nihil. Et hoc est qđ dicit. Venit hora cum iam non in ꝓuerbijs loquar vobis sed palam de patre meo annunciabo vobis. ¶ Secundo potest considerari comparando hominẽ in statu peccati ad hominem in statu gratie. ⁊ spũalis resurrectionis. Homini em̃ existenti in peccatis omnia dicta ⁊ facta chr̃isti sunt ꝓuerbia. i. obscura ⁊ tenebrosa. Eph. viij. Tenebris obscuratũ habentes intellectum alienatũ a vita dei. ij. Pe. i. Cui hec p̃sto non sunt ce cus est ⁊ manu temptans ⁊c. Que omnia hominẽ existenti in gratia sunt clara ⁊ manifesta. Augu. Oculis egris odiosa lux ẽ que puris ẽ amabilis. Epe. v. Fuistis. n. aliqñ tenebre nũc aũt lux in dño. Spiritus em̃ sanctus revelat misteria dei. i. Cor. ij Spũs autem scrutat omnia etiam ꝓfunda dei. Grego. Sancti inẽtuz vnũ sunt cum domino sensum dñi non ignorant. i. Joh. v. Dedit nobis sensum vt cognoscamus deum vez. Cũ ponit exemplũ Grego. de radio solis transeunte p domum q facit minimos pilos videri. Simile ẽ de spũsancto existenti in anima. Hoc fuit figuratum in columna ignis filioꝝ isrl. Columna ignis erat filijs israel lucida ⁊ egyptijs tenebrosa. Et hoc est quod dicit. Ne mireris hora post resurrectionem ⁊ spũssancti missionem qñ non in ꝓuerbijs loquar vobis, sed palam de patre meo annunciabo vobis. Luce. xxiiij. Tũc aperuit illis sensum ⁊ intellectum scripturarum. Spiritussanctus etiam veniens oĩa docuit eos. Johannis. xvij. Ille vos docebit omnia. Perstatum em̃ apostoloꝝ in chr̃isti passione figurat̃ status peccatoris. quia in passione omnes peccauerũt. p statum aũt eoꝝ post resurrectionem ſignificat̃ status iuſti qui resurrexit a morte peccati. Epe. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis et illuminabit te chr̃istus. Tertio potest considerari considerando populũ dei ad omnes alios populos qui omnes sunt cecati. ⁊ omnis scriptura est ei ꝓuerbiũ ⁊ enigma. Matth. xiij. Vobis datũ est nosse misterium regni dei. ceteris aũtẽ in parabolis vt videntes non videant ⁊ audiẽtes non intelligant. Esa. vi. Excreca cor populi huius ⁊ aures eius aggrava: et oculos eius claude ne forte oculis suis videat et auribus suis audiat. Joan. ix. In iudicium ego in hunc mundũ venio vt qui non vident videant ⁊ qui vident ceci fiant. Et quod peius in istis est. quia nec credunt. nec intelligunt se nõ intelligere ⁊ errare omnes em̃ dicunt se intelligere ⁊ habere veram fidem ⁊ nos condemnãt. quod ẽ pessima condicio. quia sic stando ⁊ credendo nunq̃ possunt saluari. Joan. ix. Si ceci essetis peccatũ non haberetis. nunc aũtẽ quia dicitis videmus peccatum vestrum manet. Populo aũt dei omnis scriptura dei est apta ⁊ non ꝓuerbium. Hebr. iij. Omnia autẽ apta ⁊ nuda sunt oculis eius. Unctio. n. docet de omnibus. vt dicit. i. Joan. ij. Act. xx. Non subterfugi q̃ minus annunciarem vobis omne consilium dei. ¶ Quarto potest considerari cõparando statum ecclesie militantis ad statũ ecclesie triumphantis. quia in p̃senti sunt omnia nobis obscura ⁊ ꝓuerbia. nec aliquid pfecte cognoscere possumus. i. Cor. xiij. Videmus autem nũc p speculum in enigmate. Eccls. vij. Dixi sapiẽs efficiar ⁊ ipsa longius recessit a me. In vita autẽ beata omnia clare videbimus. i. Corin. xiij. Nunc cognosco ex pte tunc autem cognoscam sicut cognitus sum. quia sicut deus p suam essentiam cognoscit nos sic ⁊ nos in eadem essentia cognoscemus deũ ⁊ omia ps. In lumine tuo videbimus lumẽ. Gregorius. Quid est quod nesciant qui videntem omnia vident. Et isto quarto modo exponit beatus augustinus qui ait. Possem ⁊ ego hanc horam futurum seculum intelligere. in quo videbimus eum sicuti est. quod apostolus dicit facie ad faciem. Quod ergo dicit hec in ꝓuerbijs locutus sum vobis. apostolus dicit p speculum in enigmate. Quod autem dicit. venit hora

cum iam non in ꝓuerbijs vobis loquar. sꝫ
palam de patre meo annũciabo vobis. apo
stolus dicit facie ad faciem. Et sic pater se
cundum. ¶ Tertio magna virtus ꝑfecte
orationis innuit͛ cum ait. Et non dico vo
bis q᷑ ego ro. pa. de vo. ⁊c. i. tanta virtus
erit vestre orationis facte in fide. qua cre-
ditis me a deo exisse ꝑ eternam generatio
nem. ⁊ in mundum venisse. ꝑ carnis assũp
tionem. ⁊ a mundo recedere per eiusdem
carnis subtractionem: ⁊ facte in caritate q̃
me diligitis suꝑ omnia. ꝙ nõ indigebitis
apud deum aliquo intercessore sed ⁊ ipsa
oratio vestra sic facta in fide ⁊ caritate om
nia obtinebit. Hilarius. Caret apud deũ
intercessionis necessitate perfecta de filio fi
des. que ꝙ exiuit a deo credit atq; amat. ⁊
ꝑ seipsam ⁊ que audiri meret͛ ⁊ amari na-
tum ex deo filium missum q; ꝯfessa. Augu
stinus Exiuit. n. a patre. quia de patre ē.
in mundum venit. quia mundo suum cor
pus oñdit. mundum reliquit corꝑali dis-
cessione perrexit ad patrem hominis ascē-
sione: nec mundum deseruit pñtie guber
natione. quia sic in mundum venit exiēs
a patre vt non desereret patrem. Unde si
cut ꝭm corpulentam substantiam in mun
dum venit ꝑ natiuitatem. sic ꝭm eandem
de mundo exiuit ꝑ mortem. Quãuis ista
verba. s. ⁊ credidistis quia a deo exiui. non
sunt accipienda ꝓ illo tempꝫ sed ꝓ futuro
scꝫ post resurrectionem. ⁊ post spiritussã-
cti missionem. quia vt dicit Augustinus
Nondum erant apostoli tales quales eos
dicit. nec sic credebant sed fiendi erant ta
les. Unde credidistis quia a deo exiui. id
est credetis. ꝑteritum ponit ꝓ futuro ꝓp
ter certitudinem dicti. sicut ꝓphete ꝓpter
eandem certitudinem ꝑteritum ꝓ futuro
posuerunt. Esaie. ix. Paruulus eñ natus
est nobis ⁊c. Unde Augustinus dicit ꝙ
apostoli ꝑdicta verba non intelligebant.
nec se non intelligere cognoscebant. Et iõ
dicunt. Ecce nunc palam loqueris ⁊ pro-
uerbium nullum dicis. Sed quomodo
hoc est verum. quia ipse pater amat vos.
quia vos me amastis. immo econuerso.
quia pater amat vos. ideo vos me amatis.
cum scriptum sit. i. Joh. iiij. In hoc appa
ruit caritas dei non quasi nos dilex. sed q̃-

niam ipse pri. di. nos. Ubi nota ꝙ carita-
tem ⁊ omnes virtutes gratis ex amore no
bis deus infundit. Mathei. x. Gratis ac-
cepistis gratis date. Qui ergo virtutibus
a deo sibi datis bene vtuntur. et ex amore
ipm reamant: ex hoc deus iterum diligit
eos et magis diligit. et ideo amor noster
ad deum est effectus et causa. quia a deo ꝑ
cedit ⁊ ad deum reflectit͛: ꝓpter quam re-
flexionem deus diligit nos. Prouerbio.
viij. Ego diligentes me diligo. Augusti
nus. Quia ille amat nos amamus. Ille
eñ prior dilexit nos. ergo hinc factum ē
vt diligamus. quia dilecti sumus. Per
supradicta ergo patet quanta sit virtus o-
rationis ꝑfecte. s. facte in fide ⁊ caritate.
quia ꝑ seipsam quod petit impetrat. ¶ Et
quia tempus rogationum ⁊ orationũ in-
stat ideo hic aliquid de orationis virtute B
inseramus. ¶ Ubi nota ꝙ oratio in fide
⁊ dilectione facta duodecim miracula fa-
cit. nam cogit deum. aperit celum. imperat
soli ⁊ lune. ligat elementa. fugat demones
expellit morbos. suscitat mortuos. vincit
scripturam. mutat naturam. impetrat veni
am. acquirit gratiam. ⁊ confortat gloriam.
¶ Primo cogit deum. Exodi. xxxij. Di-
mitte me vt irascat͛ furor meus ꝯtra eos.
Hoc dominus dixit moysi oranti ꝓ popu
lo. vbi dicit gregorius. Quid ē dicere ser-
uo dimitte me. nisi pensa quantum apud
me valeas. ⁊ cognosce quia obtinere po-
teris quicquid ꝓ populo oras. Esa. lxiiij.
Non est qui inuocet nomen tuum qui cõ
surgat ⁊ teneat te scꝫ per orationem. ¶ Se
cundo aperit celum. Luce. iij. Jesu bapti
sato ⁊ orante apertũ est celum. Idem pa-
tet in beato stephano qui genibus positis
orans vidit celos apertos. Act. vij. ps. lxx
xxvij. Intret orõ mea in ꝯspectu tuo. Ubi
dicit glosa. Magna est virtus orationis:
que quasi quedam nuncia ante deum va-
dit ⁊ mandatum peragit quo caro ꝑuenire nequit. ¶ Tertio imperat soli ⁊ lune.
Exemplum de Josue qui orans ait. Sol
contra gabaon ne mouearis: ⁊ luna cõtra
vallem haylon. Steteruntq; sol ⁊ luna.
Josue. x. ¶ Quarto ligat elementa. nam
ad orationem helye non pluit annos tres
⁊ menses sex. vt dicit iaco. v. iij. Reg. vij.

Tiuit dominus si erit vos aut pluuia nisi iuxta oris mei verbum. Et tres pueri i camino ignis orantes non sunt lesi. Daniel. iij. ¶ Quinto fugat demones. Luc. x. Hoc genus demoniorum non ejcitur nisi in ieiunio ⁊ oratione. Unde ad orationē fatue filie raguelis angelus raphael religauit demonium in superiora deserti. Thobie. iij. ¶ Sexto expellit morbos. Marci xvj. Super eg. ma. impo. ⁊ bene ha. Eccl. xxxviij. Fili in tua infirmitate ne despicias te sed ora deum ipe curabit te. Jacobi. v. Infirmat quis ex vobis inducat pbyteros ecclesie vt orent p eo ⁊ oratio fidei salvabit infirmum. ¶ Septimo resuscitat mortuos. Exemplū de helya qui ait. Obsecro domine reuertat anima pueri huius in viscera eius, et sic factum est. iij. Reg. xvij. Sic resuscitauit iohannes euangelistā trusianam ⁊ petrus thabitam. vt narrat in hystoria ecclesiastica ¶ Octauo vt aperiant scripturam. Exemplum de ezechia cui mortuo. ⁊ non vi. Qui conuertit faciem suam parietem templi ⁊ cum fletu orauit. ⁊ iō deus videns orationem eius ⁊ lacrimas eius mutauit sententiam. licet non p filiū. ⁊ pepercit sibi. ⁊ addiecit vite eius quindecim annos. Ysaie. xxxviij. Et per consequens aperte scriptura est victa. quam vincere difficilius est q̄ perire celū ⁊ terram. Lucę. xvi. Celum ⁊ terra transibunt verba autem mea non transibunt. ¶ Nono mutat naturam. Nam zacharias de muliere sterili accepit filium. Luce. i. Ne timeas zacharia quoniam exaudita est oratio tua ⁊ elizabeth vxor tua pariet tibi filium. Jdē patet in abraham. Gen. xxi. ¶ Decimo impetrat veniam. Nam dauid dicenti domino peccaui. ⁊ oranti p venia ait nathā aperta. Trāstulit deus peccatum tuum a te. ij. Regum. xij. Et publicanus descendit iustificatus ab oratione. Luce. xviij. Et Grego. vt dic Augustinus. Per orōnem fecit pci trayano in inferno existenti quod a seculo non est auditum. sm illud. Quia in inferno nulla est redemptio. ¶ Undecimo acquirit grām et spūmsanctū Nam orantibus apostolis spūssanctus super omnes venit. Actuū. ij. Et non solum quis per orōnem acquirit sibi grāz. sed etiam alijs. Sic monica mater Augustini acquisiuit gratiam dei augustino. Et stephanus acquisiuit orans grām et veniam paulo. Cū Augustinus dicit q̄ si stephanus non orasset ecclesia paulum non haberet. ¶ Duodecimo confert gloriā. Johan. xvi. Petite ⁊ accipietis vt gaudium vestrum sit plenum. Gaudiū plenū non potest inueniri in mundo isto sicut nec perfectū bonum. ⁊ ideo de gaudio glorie istelligitur. Augustinus. Hoc gaudiū non carnale sed spirituale est. quod quia tantum est quod ei aliquid addi non potest, penitus dubio erit plenum. Hoc fuit figuratū qñ beatus Stephanus orans vidit gloriam dei. Et quidplura? Breuiter omne bonū corporale ⁊ spirituale homo p orationem obtinebit. ⁊ ab omni malo liberat. quia petrus p orationem ecclesie fuit liberatus a carcere herodis. Actuū. xij. Oratio autez fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum p eo. Et ideo recte possumus dicere illud. Sap. vij. Venerūt mihi oia bona pariter cum illa. Et sic patet tertium. Quartum vero dimittat ad presens.

¶ De epistola. Sermo. lvij.

Estote factores verbi ⁊ nō auditores tantū Jaco. i. Quia non audire sed facere facit hominem beatum. iuxta illud. Johan. xiij. Beati eritis si feceritis ea. et in obseruantia vbi dei vera religio p̄sistit. ideo vt beati simus Beatus Jacobus in epistola hodierna tria facit. Primo ad obseruantiam legis diuine nos inuitat. In principio epistole. Secundo vanum religiosum demonstrat ibi. Si quis putat se religiosum esse. Tertio ostendit in quo religio vera consistit ibi. Religio munda ⁊ immaculata hec est. ¶ Circa primum nota q̄ tripharie homines diuidunt circa verbum ⁊ legem dei. Quidam audiūt ⁊ non faciunt; ⁊ isti sunt mali. quia sunt aciter verberandi. Luce. xij. Ser. sciens volum. do. sui ⁊ non fa. ꝛc. Quidaz nec audiunt nec faciunt, ⁊ isti sunt pessimi; quia

contemnunt ⁊ audire ⁊ facere. Et quod licet posset esse mortale peccatum. quia q̄vis aliqua ignorantia excusat. Im illud. i. Tbi. i. Ideo miser cordiaz consequutus sum. quia igno. fe. in īcredulitate. tamē ignorantia crassa ⁊ supina non excusat. immo de se potest esse peccatum mortale. cuz sepet a regno. i. Cor. xiij. Qui ignorat ignorabitur. Quidam audiunt ⁊ faciunt: ⁊ isti sunt beati. Luce. x. Beati qui audiunt verbum dei: et custodiunt illud. Ad hoc tertium genus hominum beatus iacobus nos inducit dicens. Estote factores verbi et non auditores tantum. Hoc ꝟbum vt Augustinus dicit est ille aduersarius noster. de quo dicitur Mathei. v. Esto cōsentiens aduersario tuo cito. Hoc verbuz debemus facere vt hic dicit Jacobus. et ad hoc allegat duo. Primum est malum quod homo inde incurrit si hoc non facit. Secundum est bonum quod inde consequitur si hoc facit ibi. Qui autem p̄speexerit in lege libertatis perfecte. ¶ Malum quod homo incurrit si audit verbum dei et non facit est duplex. Primo quia fallit seip̄m. Secūdo quia est alīs in exemplū. derisionis. et ideo comparatur viro consideranti maculas suas in speculo et eas nō tergenti. Fallit autem seip̄m propter quatuor. ¶ Primo quia ostendit q̄ perfectio spiritualis consistit solū in audiendo bonum quod ē falsum. Rom. ij. Non enī auditores legis iusti sunt apud de. sed factores legis iustificabuntur. Apocal. Dicunt facite illi. et non dixit sicut docuit vel audiuit. Quia si predicare verbum dei et docere impios. aut etiam miracula facere aut virtutes ostendere in nomine x̄pi non facit hominem iustum: multominus audire. sed hec non faciunt hominem deo acceptum. Mathei. vij. Domine nonne in nomine tuo p̄phetauimus. et demonia eiecimus: et virtutes multas fecimus et dicet illis. Amen amen dico vobis nescio vos. ¶ Secundo quia ostendit q̄ sicut homo perficit in sciennia per auditū: sic perficit in bonitate p auditū quod est falsum. Iaz magno tempore audiendo efficiuntur alīqui magni iudices. ⁊ magni medici. Iz magno tempore audiendo non fit homo bonus ⁊ perfectus. Hebreo. vij. Nihil ad p fectū adduxit lex. Unde abzaham non audiendo legem iustificatus ē apud deum. vt dicit apostolus ad Roma. iiij. Et israel audiendo legem ⁊ voces p̄pheratum que per omne sabbatū leguntur in lege iustis nō peruenit ad eosdem. ¶ Tertio quia ostendit q̄ sicut per legem est cognitio peccati. ita p legem vitetur peccatū quod est falsum quia lex solum ostendit vulnus sed nō sanat. Roma. iij. Per legem enim cognitio peccati. Nam concupiscentiam nesciebaz esse peccatum nisi lex diceret. non concupiscas. Roma. vij. In cuius figuram sanerdos ⁊ leuita viso sauciato pranserunt. Luce. x. Quia lex non sanat que per sacerdotem ⁊ leuitam intelligitur. sed solū ostendit. Item non solum lex non adiuuat virtute peccatum: immo incitat ad peccatum Roma. vij. Peccatum enī occasione accepta per mandatum operatū est in me omnem concupiscentiam qua nituntur in rem. Cor. iij. Litera occidit spiritus autem viuificat. Ubi dicit Augustinus q̄ plus ram intelligit omnis scriptura extra bonos existens. etiam in moralium precepz tozum qualis in euangelio continet: vbi etiaz littera euangelij occideret nisi esset interius gratia saluans. ¶ Quarto quia ostendit q̄ fides que per auditum causatur: auditus autem p verbum dei: vt dicat apostolus Roma. x. sufficiat ad salutem. qđ falsum ē. Quia vt dicitur Jaco. v. Fides sine operibz mortua est. nam demones credunt ⁊ contremiscunt. Et ideo Apter hec quatuor talis fallit seip̄m. ¶ Item ē alīs in exemplum derisionis. Valde enī esset derisendus qui tota die teneret speculum in manu ⁊ non lauaret sciennm quod haberet in facie. hic est ille qui tota die audit verbum dei ⁊ maculas peccatorum nō abstergit. Et hoc ē quod dicit. Hic comparatur viro consideranti vultum nativitatis sue in speculo. Im glosam vultuz nativitatis nostre est macula corporis ⁊ anime. in qua concepti sumus ⁊ nati. Dicit ergo q̄ considerat in speculo rationis vultum nativitatis sue: ⁊ maculas peccatorum quibus coz̄ deo ⁊ hominibz ⁊ sanctis scietes

non humiliatur ex hoc. nec curat abstergere: sed in oblitionem predictorum vadit sic: et ille qui tota die audit verbum dei et non facit. Et ideo apte dicit q talis cōparatur viro speculanti se et non mulieri. Vir enim respicit se in speculo ex quadam voluptate: et si videt se nigrum non curat se dealbare: et si videt se pallidum non curat se rubricare. Sed mulier cum magna diligentia se aspicit et speculatur. et si se videt nigrā, curat se dealbare. et si videt se pallidam, curat se facere rubeam. Et cum unguentis et diuersis coloribus facit violēter se pulchram. Et omnes maculas a se abstergit. Sic debent facere qui audiunt verbum dei. ¶ Bonum vero quod homo consequit si audit verbum dei et facit ē. q. in tali facto beatificat hic p gratiam: et in futuro p gloriam. Et hoc est quod dicit. Qui autem prosperexerit in lege perfecte libertatis tanquā in speculo. Grego. Speculum dei sunt precepta dei in quibus sancte animē se semper aspiciunt. et si q in eis sunt defectuosi aspiciunt. Unde mandatum est in lege q sacerdotes sacrificaturi in lege: seu in templo haberent specula affixa vbi lauabantur ad videndum et abstergēdum maculas suas. Exodi. xxxviij. Fecit labrū eneum cum basi sua de speculis mulieru. Qui ergo sic prosperexerit ad videndum et ad tergendū maculas beatus in facto suo erit id ē. ex facto et ope suo beatificabitur meritis sup. grā dei. Quia vt dicit apostol⁹. Grā dei vita eterna. Ro. vi. Nota hic de vigilide quomō, preter imagines speculorū plectorū in via quas respicit perdit filios suos. Sic multi non aspiciunt cum efficacia in speculo legis dei: sed totus aspectus eorū ē ad ista bona mūdi. in quibus aliqua imago veri boni relucet: quia omne bonū continetur in vero bono vt dicit boetius. et in istis tātum aspiciunt q filij eorū. id ē animē occupantur a diabolo in infernum tantus: Reuera perfecta libertas non est nisi in amando et obseruando legem dei. Jo. viij. Si māseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos. Et hoc p quatuor. ¶ Primo quia vt dicit philosophus. Liber ē qui causa sui ē. Qui autem obseruat legem dei omnia que facit sunt ad suam vtilitatem. Ro. viij. Diligentibus deū oīa cooperant in bonum. ¶ Secundo quia qui obseruat legem dei liberat ab omni lege. i. Tbi. i. Justo non est lex imposita sed patricidis et matricidis et ceteris talibus. Aug. in regula. Nō sicut serui sub lege sed sicut liberi sub grā constituti. ¶ Tertio quia seruās legem liberatur a seruitute pcti. q est pessima seruitus a q quicunq; liberatur vere ē liber. Ro. viij. Lex spūs vite liberauit me a lege pcti. Jo. bā. viij. Si filius vos liberauit veri liberi eritis. Et quicūq; ab ea tenetur totaliter ē seruus q; oīe pctm̄ a quo quis tenet tur. piter dominat ei et quot peccata tot domini. Hiere. vi. Seruiens diis qui nō dabunt vobis requiem. Dij peccatorum sunt peccata. Ibi. iij. Quoy deus venter est. ¶ Quarto q; qui seruat legē liberat a seruitute hominum. nā träffert in ꝺitionē filij. q; seruit ex amore. Roy. xiij. Nemini quicq; debe. nisi vt inuicē dilig. Hec ē enī differentia inter seruū et filiū. q; filius ex amore seruus aūt ex timore seruit. Si autem träsit in ꝺitōem filij fit liber vt filij. Gal. iiij. Itaq; iā nō est seruus sed filius q si filius et heres p deū. Proverbi. xvij. Seruus sapiēs dñabit filijs stultis et inter fratres hereditatē diuidet. Et sic p primum. ¶ Secdo vanū religiosum demonstrat dicēs. Si quis putat se religiosū esse ꝛc. Ubi nota q vanū vt dic philosophus ē quod nō includit finē ad quem ē. Religiosus aūt ꝺr homo religatus et restrictus in opibus. Et ideo quicunq; ē sub aliqua regula pōt dici religiosus. Unde omnes christiani dicuntur religiosi. quia sub regula euangelij religātur et multa eis nō licent que alijs licent. Et ob hoc christianitas christiana religio vocatur. Quia vero clerici magis religātur, ideo magis sūt religiosi q̄ communes xpiani. Sed q; monachi et eorum sequaces maxime religantur. ideo per excellētiam vocātur religiosi. Loquitur autē hic beatus iacobus omnibus quocunq; modo religatis. qui largo modo religiosi vocantur. Omnis autem christianus ad hoc religatur sub regula:

euangelij vt habeat hic gratiam dei. ⁊ in futuro gloriam. effugiatq; penam eternā. Qui ergo non refrenat ⁊ ligat linguā suam inuanum se religauit sub regula euangelij. quia non consequetur vitam gratie ⁊ glorie. nec effugiet penam eternam. ⁊ p consequens non consequet finem propt quem se religauit. quia hunc finem habet lingua dare ⁊ auferre. ¶ Prouerbio. xviij. Mors ⁊ vita in manibus lingue. Item eodem. xij. De fructu oris sui vnusquisq; replebitur bonis. Esa. xxxij. Erit cultus iusticie silentium. Jaco. iij. Vniuersitas iniquitatis sup. est lingua. Vbi dicit glo. q; fere omnia peccata pcedunt ex lingua. quia aut impanf per linguam. aut persuadenf. aut directe committunf per linguam. aut defendunfur. Sedecim enī maxima ⁊ generalia peccata pcedunt ex lingua. scz blasphemia. murmuratio. defensio peccati. periurium. mendacium. detractio. adulatio. maledictio. conuicium. contentio. prauū consilium. dissemin arium discordie. peccatum bilinguium. indiscreta commendatio. multiloquium. ⁊ turpiloquiū. Ergo lingua custodita. anima custodiur. ⁊ non custodita aīa perditur. Jaco. iij. Si qs in verbo non offendit hic pfectus ē vir. ¶ Propter quod petijt dauid dicens. ¶ Pone domine custodiaz oi meo ⁊ os. circū. la. me. Et sic paret q; de essentia christiane religionis est custodia oris. ¶ Prouerb. xv. Sicut vrbs patens ⁊ absq; murorum ambitu. sic vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Exemplum. Cum quacunq; custodia custodiaf castrum. si solum vna porta vel vna feneſtra dimittatur aperta inuanum custoditur. Similiter quantumcūq; ligetur vrges ⁊ reparetur si modicus ptusus dimittatur apertus inuanum religatus est. Sic est in ppōsito. quia quantumcunq; homo religet sensus suos ⁊ claudat ac etiam omēs actus ⁊ impetus suos refrenet. si dimittit habenas lingue inuanum omnia facit. Jacobi. ij. Si quis totam legem obseruat. offendat autem in vno factus est omnium reus. Et maxime ad religiosos pertinet custodire linguam. Quia vt dicit apostolus. i. Cor. iij. Spectaculum facti sumus mundo et angelis ⁊ hominibus. Omnes attendūt ad verba nostra. ⁊ ideo oportet q; valde simus circunci si in lingua. ¶ Hieremie. iij. Circuncidimini domino viri iuda. Colle. iij. Sermo vester semp in grana sale sit cōditus vt sciatis quomodo oporteat vos vnicuiq; respondere. Hic cadit exemplum illarum heremitarum de quibus dicit gregorius in dyalo. q; nimis molestabant seruum suum quibus beatus benedictus mandauit nisi correxeritis linguam vestram excommunico vos. que post mortez sepulte sunt in ecclesia. ⁊ cum ex more diaconus clamaret quis non communicat de locum nutrix earum videbat eas exire de sepulchris. Item aliud exemplum de illa sanctimoniali que carnis continentiam habuit. sed lingue pcacitatem nō vicit. ⁊ factum est vt mortua sepeliretur in ecclesia. Custos autē ecclesie vidit medianocte corpus eius ex buc mari ⁊ afferri aīa altare ⁊ per medium secari. ⁊ media pars igne cremabaf ⁊ media intacta remanebat. ⁊ de mane apparuerunt marmora ante altare igne combusta. Hoc in dyalo. Item ferocia caterarum bestiarum q; animalia valde ferocia catechizantur et ideo natura ad oīendum ferocitatē linguē posuit eā inter duos muros. ⁊ posuit ante eā murū ⁊ antemurale. Jac. iij. Omnis natura bestiaꝝ volucrū ⁊ serpentiū domatur ⁊ domata sunt a natura humana. linguā aut ē nullus hominum domare pōt inquietū malū. plenū veneno mortifero. ⁊ ideo refrenanda est Eccls. Verbis tuis facito staterā. ⁊ ori tuo frenos rectos. Et emplū. lingua stat in humido ⁊ ē labilis sicut anguilla. ⁊ nisi in foramine oris tenetur: tota fluit. ¶ Nota etiā q; dr. qui nō refrenat linguā suā non solū incurritma lū: sed seducit cor suū. Cuius duplex ē ratio. ¶ Prima quia ose est ostiū cordis ⁊ linguā ostiarius. Jaco. iij. Lingua g stituf in membris nostris tāq; ostiarius. Marci. xij. Ex abundātia cordis os loquit. quia sicut dñs iubet sic ostiarius respondet. Sicut ergo ostiarius intromittens inimicū prodit dominum. sic lingua ⁊ os vanum pter multiloquium intromittunt mortem in animam seducūt cor ⁊ hominem tum aīaz occidunt a qua pcedit vita. Sapie. i.

Os quod mentit occidit animā. Secundā tō. qz os z lingua deseruiunt cordi ad manifestandū ꝓceptus eiꝰ. Vñ di. philosophus ꝙ voces sunt note earū que sunt in alia passionū. Matth. xv. Que aūt ꝓcedūt de ore exeūt de corde. Sicut ergo seruitor infirmi ꝓderet eī si daret ei nociua aliqua que petit cū sit ei datus ad sanitatē recuperandā, sic lingua seducit cor si nociua q̄ cupit, ꝓfert z manifestat. qz non bñ custodit ipm. Unde lingue dr ꝓuer. iij. Omni custodia serua cor tuū qm̄ ab ipo vita ꝓcedit. Et sic patet secundum. Si vis plus de lingua dicere quere in sermone de vitijs lingue. ¶ Tertio oñdit in quo religio vera ꝓsistit. Et dicit beatus iacobus. ꝙ in duobus ꝓsistit. s. in faciendo opa misericordie. z in cauendo a peccatis seculi q̄ animā maculant. Augustinus. Due sunt partes iusticie. s. facere bonum: z declinare a malo. Tunc ergo christiana religio aliquis ēmunda quantum ad cor. z munda quantum ad opa misericordie. qm̄ duodecim opa misericordie exercet circa primum. z sic ꝑm a peccatis immaculatum conseruat. Per vnū eīm opus misericordie quod hic ponit scilicet visitare pupillos z viduas in tribulatione positos. datur intelligi omnia alia opera misericordie. qz eadem est ratio de vno z de omnibus. Nā vt dicit philosophus. Eadem est natura totius glebe z totius terre. z ꝓbatum est ꝙ tota terra est grauis. ꝙbatum est ꝙ tota glebe est grauis. Et sic patet ꝙ in duobus christiana religio consistit. Primo in faciendo opa misericordie. Dā. Deū max ime imitabit qui nihil iudicauerit esse ꝑcius q̄ misereri. Summa ergo religionis est misericordia. Matth. ix. Euntes discite quid ē misericordiam volo z non sacrificium. Sunt autem duodecim opa misericordie que in his versibus continent. Uestio poto cibo tego redimo visito condo. Consule caltiga solare remitte fer ora Sex prima sunt corporalia ad corpus ꝑtinentia. alia sex sunt spiritualia ad animaz meritū. ¶ Ad opa misericordie faciēda nos inducunt. ¶ Primum est quia per misericordiam dei graciam impetramꝰ. z in filium dei homo adoptat. Eccli. iij. Esto pupillis misericors z pī. z ꝙ viro matri illoꝝ. z eris tu velut filius altissimi obediens z miserebitur tui magis q̄ mī. ¶ Secundum est. quia per misericordiam dyabolus vincit. Augustinus. De nulla re ita vincit inimicus sic de misericordia. Ecclesia. xxix. Super scutum z lanceā pugnabit ꝙ te ꝙtra inimicū tuū. ¶ Tertiū ē qz ꝙ misericordiam facta aliis mia super ꝓprijs miserijs impetrat. Matthei. v. Beati misericordes quoniam ipi misericordiam consequentur. ¶ Quartum est: quia per misericordiam impetus peccatorū refrenat Ecclesia. iij. Ignem ardentem extinguit aqua z elemosina resistit peccatis. ¶ Quintum est quia misericordia a peccato liberat. Thobie. iij. Elemosina a morte z ab omni peccato liberat. Exemplum de cornelio cui dictum est actuum. x. Orationes tue z elemosine tue ascenderūt in memoriam in conspectu dei. Et missus ē petrus ad eum vt eum absolueret a peccatis. ¶ Sextū est. quia misericordia nō solum a peccatis sed etiā a pena peccatorum absoluit. Dan. iij. Peccata tua elemosinis redime. hic cadit exemplum de isto qui in morte vinsit equum cognato suo vt precium eius daret pro anima sua. z non fecit. Cui iste mortuus apparuit dicens. Si mississes mihi elemosinam de equo meo citius fuissem liberatus a pena. Nunc autem ad deum vado z te cito ante eum vt mihi respondeas de equo. Qui statim mortuus ē rē. ¶ Septimum ē. qz misericordia non derelinquit hominem in morte cū omnia alia derelinquūt. Ambr. Nō sunt bona hominis q̄ secū portare non potest, sola misericordia comes ē defuncto. ¶ Octauum ē quia in iudicio finali saluabit hominem. Matth. xxv. Venite benedicti patris mei ꝓcipite patū vobis regnum a ꝓstitutione mundi. Esuriui eīm z dedistis mihi mā. rē. Vñ ibi fiet solū discretatio de operibus misericordie. ¶ Nonum ē quia misericordia distribuit mānsiones in regno celoꝝ. Eccli. xvi. Dis misericordia faciet locū vnicuiq̄ ꝑm meritū operum suorum. Et breuiter misericordia ad omnia valet z hic z in futuro. i. tbi. iij. Di

etas ad omnia vtilis ẽ ꝓmissionẽ hñs vi/
te q̃ nũc est ⁊ future. Et nota q̃ nihil ẽ mi
serius aĩa peccatoris. q̃ ipa est vidua de/
relicta ⁊ pauprima. Est.n. sepata a spon/
so suo xp̃o. a pr̃e suo deo. a mr̃e sua eccl̃ia.
a fratribus suis angelis ⁊ sanctis. Treñ.
i. Omnes amici eius spreuerunt eaz. Est
etiam expoliata omnibus bonis. Job xiij. Ab eo aũt qui nõ habet ⁊ quod habet
auf. ab eo. Et ideo nulla mĩa est ita mag/
na ⁊ tã grata deo q̃ homo misereaf aĩe
sue. Eccli. xxx. Miserere aĩe tue placẽs deo
Prouer. x. Bene facit anime sue vir mise/
ricors. Et silr nihil est misertus impio nõ
miserante seipm. vt dicit aug. Eccli. xiij.
Qui sibi nequam est cui bonus erit? Se/
cundo religio chr̃istiana ꝓsistit in custodi
endo se im maculatũ a peccatis seculi que
sunt tria. i. Jo. ij. Omne qd̃ ẽ in mundo.
aut est ꝓcupiscẽtia carnis aut ꝓcupiscen/
tia oculoz. aut supbia vite. Ad hec tria oẽ
peccatũ reducif. Ista peccata maculãt a/
nimam turpiter immo efficiũt cã lepr̃osaz
ita vt nisi a solo deo mũdari possit. Esaie.
xliij. Ego sum qui deleo iniq̃tates tuas ꝓ
pter me. Ubi nota q̃ duo sunt modi ĩma
culatum se custodiendi ab his peccatis.
Unus est ⁊ magis tutus de mundo exire
id est de loco vbi mundam habitãt. Apo.
xviij. Exite de medio eius popule meus:
ne participes sitis delictoz̃ eius. quia vt
dicif. i. Johannis. v. Totus mun. in ma.
po. est. Hiere. vi. Hec est ciuitas visitatõ
nis omnis calumnia in medio eius. Et iõ
impossibile ẽ cum mundanis conuersari.
⁊ non inquinari. Grego. Impossibile est
q̃ lingua secularium mentem non inqui/
net quã tangit. Seneca. Quotiens inter
homines fui minꝰ redij. Cũ arsenius au/
diuit vocem dicentem sibi. Arseni fuge ho
mines ⁊ saluaberis. Alius modus est nõ
immiscẽri actibus mundi. Qui a vt dicit
eccl̃i. xiij. Qui tetigerit picẽ coinquinabi
tur ab ea. ij. cor. x. In carne.n. ambulãtes
nõ ꝛm carnem militamus. Et sic ꝓ ter/
tium, ⁊ consequenter totum

¶ In ascensione domini de epistola
Sermo. lviij.

Hodiẽs in

altũ captiuã duxit captiuitatẽ
dedit dona hominib. Epla ad
iij. Festiuitas hodierna ꝛm ben. est felix
clausura ⁊ toti? itinerarij filij dei ascensio
rio gl̃osa. Mar. xvi. Et dñs qdẽ ihesus po
stq̃z locutus ẽ eis assumptꝰ ẽ in celuz ⁊ se
ad dex. dei. i. recesit in gl̃a dei. q̃ p dexteraꝫ
significaf. q̃ inq̃tũ deus sedet in eq̃itate
pr̃is, inq̃tũ vero hõ manet in potioribus
bonis pr̃is. Siquidẽ dei filius ꝓpter nr̃aꝫ
salutẽ q̃tuoz itinera pegit. ¶ Primũ fuit
de celo in terrã veniẽdo. qñ carnẽ assump/
sit de v̄gine gl̃osa. Joh. xvi. Exiui a patre
⁊ veni in mundũ. Secõm fuit de mũdo ad
infer. ⁊ descẽdẽdo. qñ sedẽtes in tenebris
visitauit. Eccli. xxiij. Penetrabo omnes
inferiores pr̃es terre. ⁊ inspiciam oẽs qui
mientes. Tertiũ fuit de inferno ad mundi
alem machinam redeũdo. quãdo ꝓfectꝰ
inferis cum ꝓda magna a mortuis resurꝛ
rexit. Coll. ij. Expolians pncipatus ⁊ ptãs
tes traduxit confidenter. palã triumphans eos
in semetipo. Quartũ fuit de mũdo ad cel/
lũ ascẽdendo. qñ vt hodierna die videntib
discipulis ẽ super omia el[illegible]tamus. Act. i.
Videntibus illis eleuatus ẽ. ⁊ nu. sus. cũ
ab occu. eoz. Primũ iter fuit penosum. qz
nature hũane penalitates assumpsit. Esaie
liij. Vere languores nostros ipe tu. ⁊ do.
no. ipe poz. Secõm fuit victoriosum quia
portas inferi fregit. vbi ⁊ ligauit insanabi
lem homicidam ⁊ spolia eius diripuit
dicit Bern. Lu. xi. Cũ fo. ar. cu. atri. suã
in pa. sunt om. q̃ pos. sẽ. Aug. Manu inter
mi ⁊ affixa cruci debellauit aereas ptãtes.
Tertiũ fuit glorioſum. q̃ gloriosus ⁊ im
mortalis in anima ⁊ corpe resurrexit. Ro
vi. Christus resur. ex mor. iã nõ moritur.
mors il. vlt. nõ dominabif. Quartũ fuit
gaudioſũ q̃ cũ magno gaudio angelorum
remeauit ad celos. Psal. Ascẽdit deus in
iubilatõe ⁊ dñs in voce tube. De isto q̃/
to itinere. s. de ascẽsione ad celos ẽ sermo
hñdus ad pñs. q̃ in ꝓmissis vbis describ
bif tribꝰ modis. Et primo describif ꝓmo
sa ibi. Ascẽ. in al. Secõ describif euentus
sa ibi. Cap. dux. cap. Tertio describitur
gratiosa ibi. Dedit do. bo. Et q̃o tribus

elicium alia tria hoꝛ ꝺscectiua. Nam qꝫ virtuosa ideo admirabilis, quia fructuosa ideo mirabilis, quia vero gratiosa iō venerabilis. Est ergo ascensio saluatoris ꝟtuosa fructuosa ⁊ gratiosa. Admirabilis. mirabilis ⁊ venerabilis. ¶ Primum in quā ascensio saluatoris est mirabiliter ꝟtuosa, vt virtus hic ꝑ potentia actiua sumaf. ⁊ hoc patet ex quinqꝫ. s. ex distantia quam ascendit. ex psonis quas secū traxit ex impedimento quod remouit. ex loco vnde extraxit. ⁊ ex duratione qua sp trahit

Primo ꝟtus istius ascensionis ostenditf ex distantia quā ascendit. quia fm philosophum omnis ascensus ⁊ motus ē ab aliqua virtute mouente ⁊ tanto ascenditf velocius qꝫto virtus est maioꝛ. Exemplum in vaporibus virtute solari eleuatis: et in sagitta virtute arcus ascendente. Christꝰ autem ꝑa virtute quasi in momēto ascēdit de terra vsqꝫ ad celum empireum ifra quod ꝓter machinam elementarē sunt nouem cel, s. celum cristallinum. celum fidelium. celum saturni. celū iouis. celū martis. ⁊ celum solis. celum veneris. celū mercurij. ⁊ celum lune. Et dicit ra. moyses qꝫ quodlibet celum septem planetaruꝫ habet grossiciem quingentoꝛ annoꝛ. i. si aliquis homo iret in surſum omni die. xl. miliaria ꝓ transiret grossiciem vnius celi in quingentis annis. ⁊ inter celū ⁊ celum est spacium similiter quingentoꝛ annoꝛ. vt dicit idem ꝓ vsqꝫ ad celum empireū eundo omni die in surſum quadraginta miliaria vix ꝓ ueniret in octo milibus annoꝛ. Et nō videf hoc absurdum qꝛ hoc est verisimile ⁊ rationabile. Verisimile videf quia vt dicunt astrologi, quelibet stella est maioꝛ tota terra, ⁊ tamen videf parua vt quoddaꝫ sidera est centum. lx. vicibꝫ maioꝛ qꝫto tota terra, ⁊ tamen videtur ita paruus quod attestatur maximam distantiam esse celi a terra. Hoc etiam videf ratōnabile quia fm isaiam ꝓportionem locatoꝛum ad mutacem est ꝓpoꝛtio loci ad locum. sed bona gloꝛie que sunt in celo empireo, qꝛ ibi gloꝛia dei manifestatur excedunt in infinituꝫ bona que sunt in mūdo. ergo locus ille debet excedere istum in omni bonitate loci qꝫ si in infinitum. Sed vna de bonitatibus loci est vt dicit philosophus qꝫ sit altus. quia iuxta terram sunt multe coꝛruptiones ⁊ infectiones. ⁊ plus in paludibus qꝫ in montibus. Quia ergo inuisibilia dei ꝑ ea que facta sunt intellecta conspiciunf. Ro. i. Voluit deus ꝑ immensam altitudinem loci ostendere immensitatem boni quod ē ibi. Christus autem in vno momento ꝑ ꝓpria virtute sup omnes celos ascendit et peruenit ad magnum celum sancte trinitatiꝫ ⁊ hoc inquantum homo. quia inquantuꝫ deus fuit semper in illo magno celo. Job. xxj. Nemo ascendit in celum nisi qui de celo descendit filius hominis qui est i celo. Eph. iiij. Qui descēdit ipe est ⁊ q̄ ascēdit sup omnes celos. Et sic ascēsio saluatoꝛis oī dif fuisse magne potentie ⁊ virtutis ⁊ velocissimo transitu. ¶ Secundo hoc idem apparet magis euidēter ex psonis q̄s secū traxit. qꝛ omnes aie q̄ ascēderūt in celū vel q̄ vsqꝫ ad finem mūdi ascēdent. in ꝟtute huius ascensionis ascēdūt qꝛ sic dicit apls i. Coꝛ. xv. Si christꝰ resurrexit ⁊ nos resurgemus. Ita si christꝰ ascēdit ⁊ nos ascēdemus ⁊ multomagis. qꝛ difficilius ē resurgere q̄ ascēdere. qꝛ resurgere est super totā naturā. Jo. xvj. Si ego exaltatꝰ fuero a terra oīa trahā ad meipm. Exemplū. cuspis ferrea ponif in cauda sagitte: ꝓpter magnā potentiā arcus. ⁊ qꝫto maioꝛ ē virtus arcꝰ. tāto maioꝛ ponif cuspis Sic xps ponens multas aīas in ascensu suo magnā virtutem oīdit ꝓpter qđ petebat sponsa. cant. i. Traxe me post te cur. in odo. vn. tu. ¶ Tertio idem pz si ꝯsideremus impedimēta tractū, s. peccata totꝰ mūdi. nam qlibet peccatū mortale grauius est tota terra. qꝛ si tota terra esset vbi erat lucifer in magno tpe non descenderet. q̄ descēdit lucifer in momento ꝓpter vnum peccatū. ⁊ quare? certe ꝓpter grauitatem peccati. Sed oīa peccata nō potuerūt impedire istū ascensum q̄n hūana natura ad celū ascēderet. nō qꝫ petā ascenderent. sed petā remouit vt hoies ascendere possent. Si ergo volumꝰ virtute istius ascēsionis ascēdere ꝑmittamꝰ. qꝫ xps petm a nobis amoueat. ac etiam nos deponamꝰ. Heb. xij Propter quod deponentes omne pondꝰ

ꝛcircunſtans nos peccatū.p patientiā curramus ad ꝓpoſitum nobis certamen. ¶ Quarto idem patet ſi ꝓſideremus vnde xp̄s extraxit aīas ad ſecū aſcendēdum. qz de manu demonum p̄ncipum potentiſſimorum quoꝝ potentia omne m poteſtatē ſupat. vt dicitur Job. xli. Oſee. xiij. Ero mors tua o mors, morſus tuus ꝛc̄. ¶ Quinto idem patet ex continuitate quia quanto maior eſt virtus tanto magis durat aſcenſus ꝛ motus. vt patet in ſagitta. Sed ꝝtus iſtius aſcenſus durabit vſqꝫ ad finem mundi. donec nō ſolum animas ſed etiam coꝛpa ſanctoꝝ omnium aſcendere faciat ꝛ infinituꝫ duraret: ſi mundus nunqꝫ deficeret. ¶ Cariſſimi ſi nondū trahimur oꝛemus vt trahamur. vt di. Auguſtinus. Et ſic p̄z q̄ aſcenſio xp̄i fuit magne potentie ꝛ ꝝtutis. ꝛ ideo admirabilis Admiramur enim homines magne potētie ꝛ ꝝtutis vt Sampſonez ſalo. ꝛ ſic de ceteris. Et ideo cantat eccleſia. Stant ſuſpenſi vultibus. De aſcenſione etiam angeli admirati ſunt dicentes. Eſaie. lxiij. Quis eſt ille qui venit de ed. gra. in mr. ꝝ. ſu. Et ſic patet p̄imum. ¶ Secundo. aſcēſio chriſti deſcribit fructuoſa. qz cap. duꝝ. cap. Ubi nota quinqꝫ fructus aſcenſionis chriſti ¶ Primus eſt reductio captiuoꝝ in ciuitatem ſuam. Deutr. iij. Reducet te dominus de. t. de cap. tu. Zach. ix Tu autē in ſanguine teſtamenti tui emiſiſti. t. de lacu in quo non eſt aqua. Hic cadit exemplum paulini epi nolani qui tradidit ſeip̄m ſeruum .p filio vidue. vadēs in africam. ꝛ inde reduxit oēs captiuos ciuitatis ꝛ terre ſue. Hic fecit xp̄s. Johannis. xiij. Si ego iteꝝ abiero veniam ꝛ aſſumam vos ad meip̄m. vt vbi ego ſū ꝛ vos ſitis. ¶ Secūs eſt oſtenſio vie ꝛ aptio celi Hic. ij. Aſcendit pandens iter ante eos. Heb. iij. Habentes pontī. mag. qui penetrauit celos ieſum filium dei. Siquidem añ ianuam paradiſi fuerat ꝓhibitiua rom phea collocata. quā nullus vnqꝫ potuit amouere niſi qui habet clauem dauid. qui ap̄it ꝛ nemo claudit. claudit ꝛ nemo aperit. apo. iij. ¶ Tertius eſt reſtauratio ruine angeloꝝ. Nā draco ille magnus ꝛ ſerpēs antiquus tertiā p̄tē ſtellaꝝ traxit ſecū ad terrā cauda ſua. vt patet apoc. xij. Et ſic fuit facta magna ruina in quolibet oꝛdine angeloꝝ. qz de quolibet ceciderunt. Animę autem non faciunt oꝛdinem de ſe ī vita eterna quem feciſſent ſi angeli non cecidiſſent. ſed ad ſedes angeloꝝ qui ceciderunt aſſumentur. quibus cōplens finietur mundus vt aliqui dicunt, Quamuis grego. aliter dicat. Dicit em̄ q̄ illa ciuitas ſupna ex hominibus ꝛ angelis ꝓfitat. ad quā credimus tm̄ genus humanū aſcēdere quot angelos illic ꝛrigit remanſiſſe. Sed hoc a modernis nō tenet. ꝛ magis q̄ tot aſcēdunt q̄ tot angeli deſcenderūt quorum māſiones reſeruant̄ hominib⁹ vt ab eis repleant̄. qz nō patit̄ vacuū vt vi. philoſophus. Job. xiij. In domo patris mei māſiones multe ſunt. Pſal. Judicabit in nationib⁹ im. rui. ꝛc̄. ¶ Quartus ē miſſio ſp̄ūſſancti q̄ nos inflāmaret ꝛ faceret ſp̄ū aliter viuere. Joh. vi. Expedit vobis vt ego vadā. ſi em̄ nō abiero ꝓclitus nō veniet ad vos. ſi aūt abiero mittā eū ad vos. ¶ Quintus ē meritū fidei q̄ magis meremur nō videndo ip̄m ſi in ip̄m credim⁹. qꝫ ſi ip̄m videremus. Greg. Fides nō habet meritū vbi hūana rō p̄bet experimentū ꝛ mlutomin⁹ cui ſenſus atteſtat. Joh. xx. Beati qui nō viderūt ꝛ cre. Et ſic p̄z quō aſcenſio xp̄i multipliciter fuit fructuoſa. ꝛ ideo imitabilis. Debemus. n. xp̄m aſcendentē imitari in quinqꝫ ſupdictis. ¶ Primo vt captiuā aīam noſtrā que ſub pcō venūdata fuit dyabolo in p̄mis pentib⁹ ꝛ de p̄adiſo expulſa. p gr̄am xp̄i ad patriam reducamus. ꝛ deo qui illā fecit reddamus Math. xxij. Reddite ergo que ſūt dei deo Quidā nec reducūt ip̄i animā ſuā. ꝛ alios reducere volētes impedūt. Et iſti faciunt ſic ꝛ alia q̄ videns filiū ſuū mortuū omne ſemen regium interfecit. iij. Reg̃. xi. Itē faciūt ſic maſſarius malus q̄ nō ſolum nō ſoluit debitū. ſed omī mēſe addit vſuras ſupra capitale. Eſa. i. Sup quo plagā vos vltra addētes p̄uaricationē. Secundo vt p̄ veram penitentiā celū noꝝ bis apiam⁹. Math. xi. Regnū celoꝝ vim patit̄ ꝛ violenti rapiūt illud. i. penitētes q̄ in faciendo penitētiā violentiā inferūt ſibi. Et ad hoc ſignificandū apertū eſt celū

bhanni euangeliste in pathmos pēniten/
tiam agenti. ¶ Tertio vt p̄ bonā doctrinā
& bona exēpla aīas p̄mo⁹ cadentes a ce
tu iusto⁹ ad locū gr̄e reducam⁹. i. Thi. iij
ne. in fide. in caritate. ī castitate. Quia vt
dicangu. Nullū sacrificiū ē deo ita accep/
tū sicut zelus aīa⁹. ij. Cor. xj. Ego aūt li/
beter impēdam & supi impēdar ipe p̄ ani.
mis & nō carnaliter. Sic em̄ intelligitur.
Si nō abiero paclitus nō veniet ad vos.
i. sp̄ūalia mea corpalem ab oculis vr̄is nō
abscta autē vos ad cognitionez inuisibilis
sp̄ūs nō p̄duco. & p̄ ꝛsequēs sp̄ūaliter nō
viuetis sed carnaliter quod facere non de/
bemus. Ro. viij. Debitores sumus non
carni vt sm̄ carnē viuamus. Si em̄ sz car
nem vixeritis mori. si aūt sp̄ū facta carnis
mortificaueritis viuetis. Gal. v. Qui au
tem sunt xp̄i car. su. cru. cum vitijs & pcu.
Matth. xvi. Qui vult post me venire ab/
neget semetip̄m. i. vitā carnalē. ¶ Quīto
vt p̄ fidē verā vite eterne meritū acquira
mus: q⁹ sine fide impossibile ē placere deo
Et p̄ fidē oīa possibilia sunt. Heb. xi. Tā
tm̄ p̄ fidē vic. te. op̄. sunt iu. adep. sunt re.
Quia & regnum carnis & regnū mundi &
regnum celor̄ p̄ fidem vincit. Imitemur
ergo carissimi xp̄m ascēdētē in ommb⁹ su/
p̄dictis: & caueamus stulticzare vt mī fi
lior̄ zebedei que petijt filios xp̄o cōsedere
ante & ascēderet. Matth. xx. Dic vt se. hi.
d. si. ē. Et sic patet secundū. ¶ Tertio de/
scribit ascensio xp̄i gratiosa. q⁹ dedit dona
hominibus. Ephe. iiij. Unicuicz nostrū
data e grā sm̄ mensurā donationis xp̄i. Et
ipe dedit quosdam quidem ap̄los. q̄sdam
aūt ꝓphetas. alios aūt euāgelistas. ali. pe
to pa. & do. in opus euangelij. ad consum/
mationem sanctor̄: vt sez essent in gratijs
consummati. i. pfecti. Et ideo cātat eccla.
Vita xp̄s dū ascēdit seruis suis mnas gra
tiā p̄ appēdit oīuz. Et hec fuit grār eximia
gratia qua in die ascēsionis recessurus ab
eis sc. gl̄osus & im mortalis. cui omis po/
testas in celo & in terra fuit elargita. po su/
dit marcus: nec ab eis recipe obsequia re/
cusauit. sicut viuens comedit in domo za
chei & hospitatus est cum Maria & mar/
tha. Psal. Ascendisti in altum cepis. cap.
acce. do. in hominibus. Inquantum ho/
mo accepit inqu antū deus dedit. ¶ Ubi
nota q⁹ postq̄ christus in sua ascensiōe re/
gnum suum possedit: quinq̄ maxima do/
na suis apostolis & eorum sequacibus est
largitus scilicet donum lingue. donum sci/
entie. donum constantie. donum abdican
tie. & donum potentie. ¶ Primum fuit do
num lingue quod in die pentbe. in specie
lingue dedit: vt in ore eorum omnia gene
ra linguarum nascerentur. Act. ij. Reple/
ti sunt omnes sp̄iritusancto & ceperunt lo
qui varijs linguis. Et sicut in linguis ho
minū mūdus fuit diuisus. vt p̄ī turris ba
belita p̄ linguas vnirer in fide. Jo. x. Ali/
as oues habeo q̄ nō sunt ex hoc ouili & o.
m. au. & fiet vnū ouile & vnus pastor. Itē
habuerunt donum lingue. vt verba cor tā/
gentia p̄ferrēt. Psal. Ecce dabit voci sue
vocem virtutis. Et ideo ad eor verba ho
mines p̄pungebanr & p̄uertebanr. Act. ij.
Factū est aūt vt dū petrus hoc diceret cō
puncti sunt corde & dixerunt ad petr & ad
reliq̄s ap̄los. Quid faciemus viri fratres
In eodē. x. Factū est aūt loquēte petro ce
cidit sp̄ūsc⁹ sup̄ oīs qui audierunt ver/
bum. Verba nra non tangūt cor. & nō pau/
ci p̄uertunr ad verba nostra. Itē habuerr
donum lingue vt nunc̄ in lingua offende
rent. i. Cor. iiij. Nihil mihi p̄scius sū. Ja
co. iij. Si quis in verbo nō offendit hic p̄.
est vir. Item habuerunt donū lingue vt
doctrinā altissimā p̄ferrēt vt p̄ in epistō/
lis pauli. Itē habuerūt donū lingue vt nl⁹
lus eor verbis resistere posit. Matth. Ego
dabo vobis os et sapientiā cui nō poterūt
resistere omnes aduersarij vestri. ¶ Se
cundum fuit donum scientie: q⁹ sine docto
re oīa sciuerūt. Jo. iiij. Sp̄ūsanct⁹ quem
mittet pater in noīe meo: iste vos docebit
omnia. Omnia ergo moralia & naturalia
& supnaturalia & diuina. & breuiter oīa ex/
pedientia ad salutem sciuerūt: ac etiā dono
p̄phetie claruerunt p̄ q⁹ futura sciuerunt
vt p̄ in apo. & epistolis eor. Et quare om
nia sciuerunt? Certe q⁹ illuz sciuerūt in q̄
sunt oīs thesauri & sapie & scie dei absco/
diti. Coll. ij. i. Cor. ij. Non em̄ iudicaui

me aliquid scire inter vos nisi xpm ihesuz z hunc crucifixū. Et qz scientia inflat sine caritate. i. Coz. viij. Ideo cū dono scientie habuerunt feruentissimam caritatē. Ro. v. Caritas dei diffusa est in cordibus nostris p spm̄ sanctum qui datus est nobis. Epheſi. iij. In caritate radicati z fundati. Et quia ipi habuerunt pfectā scientiam. cognouerunt q̄z grande malum est peccatum. z q̄z grande bonuz est virtus. z ideo potius voluerunt mori q̄z peccatum committere z virtutem pdere. Nos autem p nihilo habemus peccatum cōmittere z virtutes pdere. Et quare? Certe quia nō habemus pfecte cognitionem eoz que faciūt homines dum peccant. vt dz ad Heb. x. i. Coz. ij. Si. n. cognouissent nunq̄z dominum glorie crucifixissent. ¶ Tertium fuit donum constantie z fortitudinis qz firmissime steterunt in pho. nec minis. nec blandicijs cesserunt. nec aduersis sunt fracti nec pſperis elati. Phil'. iij. Scio abūdare scio z penuriam pati. omnia possum in eo qui me confortat. Cū nec demones cum temptamentis. nec principes cū tormentis. nec mundus z caro cum oblectamentis. poterūt eos a xpi caritate euellere. Ro. viij. Quis nos sepabit a caritate xpi tribu. an. angu. ꝛc. Certus sum. n. quia neq̄z mors neq̄z vita nec altitu. neq̄z pfun. neq̄z instantia neq̄z futura. neq̄z cre. a. po. n. s. a cari. dei. Sed vt nobis quia nihil est quasi quod nos separet a deo. z modica tribulatio z modica temptatio. z modica delectatio nos deficiunt z pſternūt. ij. regum. xiij. Omnes morimur sed in peccatis. z quasi aqua dilabimur sup terram ¶ Quartum fuit donum abdicantie z ptēptus omnium bonoz mundi. quia omia cōtemserunt z honores z diuitias z delicias. Phi. iij. Omia arbi. s. vt ster. vt xpm lucri. Ace. iij. Argentum z auz non est mihi. Carissimi illud fuit maximum donum. Et quis est iste tam pfectus vt omnia respuat tanq̄z nihil. immo beatū dixerūt populum cui hec sunt. Psal. Nōne ista quefiuit abrahā. ysaac. salomon. dauid. z multi alij sancti veteris testamēti. Sed hoc donuz fuit reseruatū aplis tanq̄z pfectissima res. Math. xix. Ecce nos reli. om. z secuti sumus te. ¶ Quintū fuit donum pfecte potentie. Nā sup omnia plenam z pfectā potentiā habuerunt. sed sup celū z terram z infernū sup aiaz z corpus sup homines z demones sup totā naturā z sup omnem creaturaz. Math. xvi. Tibi dabo claues regni celoz. et poz. inferi nō pualebūt aduersus eā ꝛc. Et in maiori copia acceperūt apli gratiā faciendi mirabilia q̄z xps. Joh. xvi. Qui credit in me opa bona que ego facio z ipe faciet z maiora horz faciet. Nō. n. legit q̄ xps ad vmbrā sanauerit infirmos sicut z petrus. vt patet act. v. neq̄z ad tactum vestimēti suscitauerit mortuos vt iohan. euangeli. vt in eccliastica narrat hystoria. Hoc fuit figuratū in helya z helyseo. Cū. n. helyas raptus est in celū helyseus petijt vt spūs helye fieret duplex in eo z sic factū est. vt patet. iiij. Re. ij. Helias xps helyseus qui erat cū filijs pphetarum ciborus aplorz. Et sic apparet quomō ascensio gratiosa fuit. z ideo venerabilis. Veneremur ergo carissimi donum sci entie in pphetis: quia spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. ij. Pe. i. Donum lingue in doctoribus quia non vos estis loquentes sed spūs sanctus. Mat. ci. xij. Donum constantie z fortitudinis in martyribus quia in xpo omnia vicerunt. Donum abdicantie z ptemptus in pfessoribus: quia ppter xpm omnia abdicauerunt z seipos in dei iudicio mactauerunt. Donū potentie in virginibus. quia in fragili victoriam de mundo de carne z de hoste habuerūt. Esa. xl. Qui sperant in domino mutabūt fortitudinem. Et hec omnia in apostolis ampliori ratione venerantur: quia quod sparsum est in alijs pptes in eis fuit gratiosius congregatum. Luce. xxij. Vos estis qui permansistis mecum in temptationibus meis. z ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. id est sicut pater mihi regnum. i. ecclesiā militātem tradidit in abundantia gratiaz z honorū. ita z ego trado vobis. Joh. i. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Et sic patet totū.

¶ In festo ascensionis domini de euāgelio. Sermo. lx

Et dominus quidem ieſus poſtq̄ locut⁹ eſt eis aſſumptus eſt in celum ⁊ ſedet ad dextris dei. Mar. vlti. Sicut dicit beatus lucas in actibus. vt p̄z in ep̄la hodierna. ⁊ etiam hic tangitur dñs noſter ieſus xp̄us poſtq̄ per dies. xl. p̄bauerat ſuam reſurrectionē aplis p̄ multa ⁊ argumenta ymo p̄ omnem modū quo p̄bari potuit ⁊ debuit hodie ſexta quadrageſima die a reſurrectiōe diſcipulis recūbentibus ⁊ comedentibꝰ in cenaculo in hieruſalem apparuit ⁊ comedit cum eis. Et tunc in menſa quatuor dixit eis. Primo exp̄obrauit incredulitatē ⁊ duriciam cordis eor̄. quia his qui viderāt eum reſurrexiſſe a mortuis nō crediderūt. nec adhuc p̄fecte crediderūt. cum p̄ tot argumenta ſe p̄bauerit reſurrexiſſe. Secundo dixit q̄ irent in mundū vniuerſum ⁊ p̄dicarent euangeliū omni creature. Hec duo patent in hoc euāgelio. Tercio dixit q̄ p̄ter rent donec induerent̄ virtute ex alto. i. recip̄erent ſp̄m ſanctū. vt dicit lucas. Quarto duxit eos extra. i. iuſſit eos ire extra ciuitatem in bethaniā in montem oliueti. ⁊ tunc diſparuit. Et cum eſſent congregati in monte oliueti iterum apparuit eis. et eleuatis manibus benedixit eis. Et ſic hodierna die bis apparuit eis. Et apoſtoli q̄ fierunt ſi in hoc tempe. id eſt poſt reſurrectionē. ſtatim deberet reſtitui regnum iſrael temp̄ale vel ſp̄uale. vt dicit glo. Erāt enim diſperſi filij iſrael ⁊ nō habebant regnum nec regem p̄prium. Unde queſierunt ſi deberant reuniri in vno regno ⁊ rege ſicut tempe ſalomonis. Lu. xxiij. Nos autem ſperabamus q̄ ipſe eſſet redemp turus iſrael. Vel querunt de ſp̄uali quod fiet in fine mundi. quando iudei conuertentur ad xp̄m ⁊ regnum iſrael reſtituetur eis. id eſt vera cognitio dei in p̄ſti ⁊ in futuro. Nam iſrael interp̄tatur videns deum. Hiere. xxiij. In diebus iſtis ſaluabit iuda ⁊ iſrael habitabit p̄fidenter. Et ad hoc xp̄us reſpondet q̄ nō erat illoꝝ illud t̄pus noſſe quod ſolus pater ſciebat. Mar. xiij. De die aūt illa ⁊ hora nemo ſcit neq̄ angeli in celo. neq̄ filius niſi pater. Et cū ſic reſpondiſſet eis ait. Accipietis virtutē ſpiritus ſancti ⁊ ibitis p̄ totum mundū p̄dicādo ⁊ teſtificando mihi ⁊ mee nature. mee p̄ſone. ⁊ mee doctrine. mee morti. mee reſurrectioni. ⁊ mee aſcenſioni. Et cū hec diciſſet eleuatis manibꝰ aſcendit in celum ⁊ diſcipuli ſtabant aſpiciētes in celū ⁊ duo angeli apparuerūt dicentes q̄ ieſus nō deberet amplius redire in terram niſi iudicaturus mundū ⁊ his dictis diſparuerūt. tūc diſcipuli cum magno gaudio regreſſi ſūt in hieruſalē expectantes virtutez ſp̄ūſancti ſicut mādatū fuerat eis. Circa xp̄i aſcēſionem ad noſtram inſtructionē ⁊ edificationē ſeptem ſunt querenda. Primo quare xp̄us nō ſtatim poſt reſurrectionē aſcēdit. Secundo vbi ſtetit. Tercio quare. xl. diebꝰ ante aſcenſionē ſtetit ⁊ nō plus nec minus. Quarto q̄re de monte oliueti aſcēdit. Quinto quomō aſcendit. Sexto quare aſcendit. ⁊ quare nō ſemper hic nobiſcū ſtetit. Septimo quo aſcendit. ¶ Primo ergo queritur quare nō ſtatim poſt reſurrectionē aſcendit. cum ſtatim poſt mortez anime que bene vixit deberet celum. Ad hoc dicendum q̄ p̄pter duo xp̄s nō ſtatim ſurgens aſcendit. Primo vt p̄ multos dies ⁊ per multa argumēta ſe glorioſum reſurrexiſſe approbaret. Erat eſm hoc valde difficile credere. cum nullus vnq̄ ſurrexit glorioſus. Unde hoc mortalū pectora nullo modo ſubito capere potuiſſent cū etiam per interualla temporꝝ vix capere potuerūt Itez apoſtoli viderūt ligari linteaminibꝰ corpus eius ⁊ claudi in ſepulcro. Unde ſi ſtatim ſurgens aſcendiſſet. credidiſſent ipſum furatum fuiſſe a iudeis ne ab hom̄ibus coleretur. ſicut ecōuerſo crediderunt iudei diſcipulos ip̄m furatum fuiſſe. vt p̄ deo coleretur. Math. xxviij. Jube ergo cuſto. ſepl. ne forꝝ. xx. di. eius ⁊ fu. eū ⁊ d. pl. fur. a mor. Et ſic tota fides periſſet. Fuit ergo neceſſariū oīno xp̄m reſurrectionem ſuā p̄ multa argumenta p̄bare nepoſſeri dubitarent. Unde leo papa dicit q̄ dubitatū eſt ab iſtis ne nos dubitaremus. p̄batum eſt illis vt nos firmiter teneremus.

¶ Secundo vt diſcipulos ⁊ matrē ſuā de triſticia mortis ſue cōſolaretur. ⁊ in diſci-

pulis veram fidem spem firmam. et amorem generaret. que omnia iam perdiderāt Luce. xxiiij.. Nos autem sperabamus ꝛc. quasi dicerent. sed amplius nō speramus Quia tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. et quoniam sic oportebat christum pati et resurgere a mortuis. Luce. xxiiij. Fecit ergo christus vt verus amicus. quia recordatus fuit amicoꝝ tempore exultationis sue. Multi autem amicoꝝ p̄teritorum succedentibus pspexis obliuiscuntur vt pincerna pharaonis ioseph. Geñ. xli. Sed non christus. ps. Adhereat lingua mea faucibus meis si nō meminero tui si non ꝓposuero hierlm in principio leticie mee. ꝛc. ¶ Secūdo queritur vbi steterit christus quadraginta diebus. Ad hoc dicendum ꝙ christus resurgens a mortuis secum duxit omnes animas que ab origine mundi erant in limbo sanctoꝝ patrum. ita ꝙ ille locus omnino vacuus permansit. et steterit cū eis in hoc mundo. sed vbi steterit in tota scriptura non reperitur nec aliquis ꝓphetarum qui omnia facta christi p̄dixerūt de hoc aliqd insinuat. Nec augustinus nec aliquis doctoꝝ de hoc aliquid determinat. et hoc valde rationabiliter ꝓpter quatuor. ¶ Primo ad ostendendū ꝙ anima et corpus gloriosum non determinātur ad aliquem locum specialiter nec a loco aliquid accipiūt sed habent potestatem super omnia loca et locata. Et quando volunt ostendunt se. et quando volunt non ostendunt se. et similiter quomō volunt ostendunt se scz glorioſe: vel non. Unde christus apparens apostolis non ostendebat corpus suuz gloriosum. quia oculi mortales nō potuissent illud ferre vel videre. vt dicit Aug⁹. Unde corpus gloriosum et anima existēs in igne nihil pateret ab igne. ꝙ autem anima patiatur ab igne inferni hoc non est nisi inq̄ntum ignis ille agit. vt instrumentū diuine iusticie. sicut vnus ribaldus suspēdit vnū comitem vt ministet regis. ¶ Secundo ad ostendendū ꝙ beatitudo nō consistit i aliquo loco sed solū in visione. Unde anima beata existens in inferno et vbicz semper est in gloria eterna. Luce. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso. Et tamē ista die anima latronis ad infernū descendit. Unde sancti dicunt ꝙ angeli quinobiscūmorantur semper sunt in gloria dei. Matth. xviij. Angeli eoꝝ in celis semper vident faciem patris mei qui in in celis est. Extremum patris mei qui in in celis est. Extremum plum. sicut sol lucens in mundo omnes tenebras fugat. et oē aliud lumen obfuscat Hic deus existens in anima gloriosa. in q̄ conūctione consistit gaudium gloriam redundā nem penam a corpore excludit et redundā ria glorie anime in corpus. Et omnē aliā delectationem insipere facit. Aug⁹. Gustato spiritu desipit omnis caro. Et ꝙ cēlum empyreum dicatur locus esse beatoꝝ hoc non est de esse glorie. sed de bene esse. ¶ Tercio ad ostendendum ꝙ nullus locus est dignus nec aliqua res de istis inferioribus est digna anima et corpore glorioso. imo ipsa excedunt omnia inferiora. Hic cadit ērā plum de sarracenis qui facit mezquitam ad videndum ossa machameti et eruditum fibi oculum qui vidit ossa eius dicens ꝙ nō est dignuz ꝙ ille oculus aliquid aliud videat. Unde de quodam legitur. ꝙ videns beatam virginem eruit sibi oculum cū quo eam vidit. et dicebat ꝙ libenter et ernerem tibi alium si eam iterum videre. tantam delectationē ipse sensit. ¶ Quarto ad ostendendū ꝙ ipse erat verus deus quē vidēs et nō magis in vno loco ꝙm in alio. ¶ Tercio queritur. quare quadraginta diebus stetit. et non plus nec minus. Ad hoc dicendum ꝙ fecit ꝓpter quatuor. ¶ Primo ad ostendendum ꝙ post ꝯsummatum hominem resurrexit a morte peccati. que vocatur resurrectio prima Apoc. xx. Beatus qui habet partem in resurrectione prima. quod fit per verā contritionem. confessionem et contritionem. nō statim ascendit in celum. sed quadraginta diebus. id est post plenariam satisfactionez. et post cōpletam penitentiam que per quadragenarium numerū designatur. ¶ Satisfactio enim est essentialis pars penitentie. Hoc fuit figuratum in helya. qui postq̄ dormierat sub iunipero et comederat panem subcinericium ab angelo sibi apportatuz. ambulauit quadraginta diebus et quadraginta noctibus antecz̄ peruenitet ad montem oreb. iij. Reguz. xix. Helyas vomicus sub

Sermo lix

iunipero homo moriens sub penitentia q̄ periuniperum designatur que est exterius valde aspera. sed ex ea fit oleum sicut ex iunipero. oēm animę tumorem sanans qui recipit panem subcinericium ab āgelo. id est corpus christi. ⁊ omnia sacramenta a sacerdote. Malach. ij. Angelus enim dñi exercituum est. Nec ꝓpter hoc statim valebit ad celum nisi prius penitentiam compleat. i. Corinthio. iij. Ipse autem saluus erit sic tamen quasi per ignem. Item fuit hoc figuratū in ꝑtum filij israel steterunt xl. annis in deserto anteqū introirent terrā promissionis. Unde a sanctis purgatorium ponitur, vt si hic penitētia nō cōpletur ibi cōpleatur. ¶ Secūdo ad ostendendum q̄ consolationes quas deus dat seruis suis cōparantur ad tribulationes quas deus ꝓmittit eis euenire sicut annus ad diem. ⁊ dies ad horam. etiam in vita ista. Esa. lxi. Predicare annū placabilem dño ⁊ diem vltionis deo nostro. Illud autem tempus vt dictum est fuit tps consolationis, quo apli fuit cōsolatus. Quia ergo. xl. horis fuerūt desolati in morte xpi. tm̄ enim iacuit in sepulcro mortuus. voluit eos. xl. diebus consolari sua presentia ⁊ locutione. Math. xix. Centuplum accipietis ⁊ vitaz eternaz possi. ¶ Tercio ad designandum q̄ sicut deus. xl. diebus pluit aquā tribulationis ⁊ vindicte in diluuio quando totum mundū subuertit. ita christus. xl. diebus pluit aquam gratiarū ⁊ misericordie omnibus volentibus recipere in maiori copia q̄ tunc effuderit aquas. Job. iij. Nō dat deus spiritum ad mensuram. ps. Misericordia dñi plena ē terra. Et fuerūt tot ille gratie q̄ redūdauerūt ad nos ⁊ ad oēs posteros redundabūt. quia omnes gratias quas fecit apostolis qui tunc aderāt in eis fecit nobis. Job. vij. Non rogo ꝓ eis tantum. sed ꝓ eis qui creditur sunt ꝑ verbum eor. In eodē. i. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Unusquisq̄ enim ꝓpriam mercedem accipiet ꝛm laborē suū vt di. aplus. i. Cor. iij. ¶ Quarto ad ostendendum q̄ multo plura requirunt ad probandum resurrectionē q̄ mortem. ⁊ corporaliter ⁊ spiritualiē. Et ideo triduū sepulture sufficit ad ꝓbandum mortem. ⁊ quadragenariū ad ꝓbandum resurrectionez. Ad vitam enim multa requirunt. Ad mortem autem solum sufficit vnum. Similiter ad vitam spiritualem multa valde requirunt. scz omnes virtutes. ⁊ totem dona spūssancti. sacramenta ecclesie. Ad mortez autem solum vnum sufficit. Jac. ij. Qui q̄s autē totam legem seruauerit offendat autem in vno factus est oīm reus. ¶ Quarto querit quare de mōte oliueti ascendit. ¶ Ubi nota q̄ xp̄us ascensurus celū. quatuor fecit ad nostram instructionem. quia comedit. egressus est ciuitatem. ascendit montem. ⁊ benedixit apostolis. Hec quatuor ascensuri in celuz. scz in morte nos facere dēm. ¶ Primo enī dēm comedere id est corpus xp̄i digne sumere. Johā. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. si quis man. ex hoc pane. vi. in eternum. ⁊ nō morietur. sed transibit de morte ad vitam. Aug. Cibus sum grandium cresce et manducabis me. nec tu me mutabis in te sed tu mutaberis in me. Hebre. v. Perfectoz aūt est solidus cibus. Qui autem indigne man. ⁊ bi. iu. si. man. ⁊ bi. i. Corinth. xi. Iste cibus viaticum appellatur. q̄ nos ducit ad vitam eternam. Figura. quando helyas debuit ire ad montem oreb. comedit panem subcinericiū. iij. Reg. xix. Qui corpus christi designat. ¶ Secūdo debemus exire ciuitatem. id est omnia carnalia ⁊ mundana funditus deserere. ⁊ desiderium nostrū ab eis totaliter eleuare. ⁊ solum spiritualibus inhiare. Geñ. xij. Egredere de terra tua ⁊ de cognatione tua ⁊ de domo patris tui. Figura mandatū est in lege q̄ omne sacrificium cuius sanguis inferebatur in sancta ꝓ peccato, crematur extra castra. Hebre. xiij. Quoz animaliū infertur sanguis per pontificem ꝓ peccato in sancta horz corpora cremant extra castra Propter quod iesus vt sanctificaret ꝑ suū sanguinem populū, extra portas passus ē Exeamus ergo ad eum extra castra omnia terrena per desiderium relinquendo. Hic cadit exemplū illius diuitis q̄ ita amare fleuit in morte q̄ tot bōa relinquere debebat. qui postea apparuit dicens q̄ dānatus eēt ¶ Tercio debemus ascendere montē fidei ⁊ spei per ꝓtemplationem. q̄ debemus

credere ⁊ sperare illam beatam vitã. Ebr. ij. Filij sanctoꝝ sumus ⁊ illam be. vitã expectamus. Debemus ergo ihesus celum dirigere oculos mentis nostre sicut ad locum nostre quietis. Figura. mandatũ est moysi quando debebat mori ꝙ ascenderet montem ⁊ cõtemplaretur terram promissionis. Qui ascendens ⁊ cõtemplans terram mortuus est in mõte. vt pz Deut. xxxij. Unde beatus martinus ꝓpe morte ait. Dimite me celum videre vt spũs dirigatur ad dñm. Et beatus augustinus ante septem dies obitus sui septez psalmos penitentiales scriptos fecit figi in pariete ante oculos ⁊ mandauit ꝙ nullus ingrederetur ad eum vt totus esset intentus ad celestia. ¶ Quarto debemus omnibꝫ benedicere. id est omnibꝫ ꝓcere ⁊ bonam voluntatem habere. sicut fecit xp̃us dicens. Pater dimitte illis quia nesciũt quid faciunt. Luce. xxiij. Sed quare de monte oliueti magis cꝫ de alio monte ascendit. Ad hoc dicendum ꝙ hoc fecit ꝓpter significationem. Nam mons oliueti duo significat sine quibus homo nõ potest ascendere celum. ⁊ ꝓpter que homo celum ascẽdit Nam quia mons significat altitudinem fidei. sed quia mons oliueti significat opera misericordie que per oleum significantur. Sine illis aũt non possumus celum ascẽdere. Nam de fide dicit apostolus ad Hebr. xi. Sine fide ipossibile est placere deo De operibus misericordie dicitur Mat. v. Beati misericordes quoniã ipsi misericonsequentur. Unde in iudicio fit solum discepratio de operibus misericordie ⁊ ꝑ ipsis saluabuntur ⁊ damnabunt homines. i. Ebr. iiij. Pietas ad omnia vtilis est. ꝓmissionem hꝰs vite que nunc est ⁊ future. Propter defectum illius olei fuerũt ille quinqꝫ virgines fatue excluse a regno. vt pz Mathei. xxv. Hoc fuit figuratum Geñ. xxviij quãdo iacob ibat in mesopotamiã syrie. ⁊ peruenit ad pedem montis oliueti ad locũ vnde xp̃us ascendit. qui accipiens lapidẽ supposuit capiti suo quem postea vnxerat fundens oleum desuper. qui dormiens vidit celum apertum ⁊ quedam scala erigebatur super lapidem vsqꝫ ad celum. Lapis xp̃us est. id est fides de christo. oleum opa misericordie que debent fundi super christum. id est debent fieri in fide christi ⁊ ex amore xp̃i alias ꝓderentur. Et opera sic facta facunt nos ascendere ⁊ aperiũt nobis celum. ¶ Quinto queritur quomõ ascendit. Ad hoc dicendũ ꝙ quadruplicater ascendit. scz ꝓpꝛijs viribus cuz magna victoria cum magno triũpho ⁊ patenter. ¶ Primo ascendit ꝓpꝛijs viribꝫ. id ẽ merito siue actionis. Phil. ij. Humiliauit semetipsum ꝓpter quod ⁊ deus exaltauit illum. Sic ⁊ nos debemus ascendere merito operũ bonoꝝ informatoꝝ gratia dei. Quidam virorꝝ informatoꝝ gratia dei. Quidam volunt ascendere celum solum in virtute aliorũ. quia in vita nihil faciũt: sed solum in morte dimittunt elemosinas pedagas paupertibus. ⁊ rogant cõmendari missis ⁊ orationibus. Sed nota illud Mat. xxv. Ne forte nõ sufficiat nobis ⁊ vobis. puerbium est. Tarde saturatur qui alienis manibus ꝓbalatur. Quidam vero quod peius est ascendere volunt sine merito vt lucifer. ¶ Secundo ascendit cum magna victoria. Nam ipse vicit mundũ. teligauit diabolum. expoliauit infernũ. enervauit peccatum. destruxit mortem. ꝺtempsit honores. dispersit diuitias. suffocauit delicias. calcauit mare. ascendit per aerem. reparauit naturam. reddidit vitam. aperuit paradisum. recuꝑauit celuz. ⁊ bretiter ꝺa fortia vicit. v. Apoc. Vicit leo de tribu iuda. vincit. de cantamus. Redit cũ victoria capta ducens spolia. Sic ⁊ nos debemus vincere si volumus cum ipso ascendere. Apoc. ij. Vincenti dabo edere de ligno vite quod est in paradiso dei mei. ij. Thi. ij. Nemo coronabitur ni. qui le. certa. Sed hꝰ hodie carissimi omnia nos vincunt diuitie ⁊ delitie ⁊ honores ⁊ dyabol ⁊ vita ⁊ mors ⁊ peccata ⁊ natura. elementa ⁊ creatura breuiter omnia nos vincunt ac etiam vna breuis temptatio. Et quid ꝓdest si gentibus dñamur. ⁊ nobisipsis dñari nõ possumus. vt ait constantinus. Et ideo nõ possumus in celum ascendere nec paradisum obtinere. Math. xi. Regnum celoꝝ vim patitur ⁊ violenti rapiũt illud. ¶ Tercio ascendit christus cum magno triumpho ⁊ gaudio. ps. Ascendit deus in iubilatione ⁊ dñs in vo. tu. Et quare voluit tantũ iubi-

lum ⁊ honorem in sua ascensione. certe vt nos animaret ad fortiter dimicādū ⁊ vincendum. quia eodem mō honorabiſſi ascēdendo. Luce. xxiij. Ego diſ. vo. sicut diſpo. m. pa. mi. reg. Hester. vi. Sic honorabit quēcūq; rex honorare voluerit. Unde in hiſtoriis romanis legitur. q; quandocūq; aliquis romanus redibat cum plena victoria. impator ⁊ senatores ibant ei obuiam cum magno triūpho ⁊ ponebant eum in curru aureo. ⁊ faciebant ei arcū triūphalē ad recordationē vt alij animarētur ad victoriaz. Sic ⁊ deus pater fecit christo. cui cum omnibus angelis obuiauit. ⁊ posuit eum in candida nube tanq; in curru aureo ⁊ cum magno triumpho deduxit in celuz. ⁊ ad suam dexteraz collocauit. Et quare? certe vt nos ad victoriā aiaret. ¶ Quarto ascendit patenter. quia videntibus illis omnibus eleuatus est in celuz. Sic ⁊ nos patenter debemus ire versus celum ⁊ clare disponere nos ⁊ nostra. vt oēs in more nostra glorificent deum ⁊ vere credant nos ituros ad celum. Luce. xij. Sint lumbi vestri p̄cincti ⁊ lucerne ardentes in manibus vestris. Quidam in morte intricāt se ⁊ sua ⁊ ita se inuoluūt q; nesciat aliquis q; debeant peruenire ad viram vel ad mortē. ⁊ plus constant cause ⁊ iudices q; sit emolimentū lucredum. Et quia ipsi omnia abbaruffant. ideo dyabolus abbaruffat eos. Grego. Hac animaduersatione percutit peccator vt qui in vita oblitus est dei. in fine obliuiscatur sui. Ro. i. Qui cum iuſticiam dei cognouiſſent nō intellexerūt. q; qui talia agunt digni sunt morte. ¶ Sexto queritur quare ascēdit ⁊ quare nō semper hic nobiscum stetit. Ad hoc dicendum q; hoc fecit ꝓpter septem. ¶ Primo vt vlterius spiritualiter viuerent homines ⁊ nō carnaliter: quia vita spiritualis incipiebat. Lec. i. Vos autem baptisabimini spiritu sancto. nō post mul. ho. di. Et meritū vlterius debebat esse spirituale quod vsq; tūc fuerat tēpale. Esa. i. Si volueritis ⁊ audieritis. bona terre co. Sed si christus hic remansiſſet nobiscum carnaliter eum diligeremus sicut apostoli in p̄sentia eum diligebant. Et hoc est quod dicitur Joh. xvi. Expedit vobis vt ego vadam si ego nō abiero paraclitus nō veniet ad vos. id est si p̄sentiam humanitatis nō subtraxero spiritualiter non viuetis. nec ad cognitionem spiritualem pertingetis quod est necessarium ad salutē. ¶ Grego. super hoc. Si ego non abiero ꝛc. id est si p̄sentiam corporalē ab oculis vestris non subtraho ad noticiaz dei per inuisibilem spiritum vos nō perdu co. ij. Corint. v. Et si nouimus christū ſm carnem. sed nunc iam nō nouimus. Prouerbiū est. Puer quādiu stat cum matre nihil ꝓficit in virtute. ¶ Secūdo vt magis homines firmarent in fide ꝓpter maiorem cognitionem quā spūſſanctus attulit. ⁊ per consequens virtuoſius agerent. Certior enim est cognitio intellectus quā spūſſanctus attulit q; sensus quam christus in p̄sentia dabat. ⁊ ideo ex tunc homines veram fidem habuerūt de trinitate et vnitate diuina ⁊ humanitate ⁊ diuinitate christi. ⁊ de omnibus de quibus est fides. quod vsq; ad illud tp̄us homines nō habuerūt nili aliqui maiores in populo dei: vt ꝓphete. Et quia fides facit nos operari omnia bona que facimus. nam ideo operamur quia sic credimus. iuxta illud. p̄s. Credidi ꝓpter quod locutus sum ego aūt humiliatus sum nimis. ij. Cor. iij. Et nos credimus ꝓpter quod ⁊ loquimur. Ideo necessarium fuit xp̄m abire vt opera virtutum faceremus. Joh. xiiij. Qui credit in me opa que ego facio ⁊ ipse faciet ⁊ maiora hoc faciet. quia ego ad patrem vado id est quia me spūaliter ⁊ non corporaliter cognoscit. in quo fides consistit. omnia autem magna opera ⁊ miracula fidei attribuunt. Matth. ix. Omnia possibilia sunt credenti. ¶ Tercio vt subleuaremur in spe ⁊ tota mentis intentione tenderemus in celum. quia ex quo frater noster ⁊ caro q; est totum bonum nostrum ⁊ in quem totum desiderium nostrū tendere debet ad celum iuit. debemus anhelare ire ad videndum ipsum ⁊ debemus firmiter sperare q; mittet ꝓ nobis. Joh. xiiij. Et si abiero ⁊ preparauero vobis locum iterum ve. ⁊ assu. v. ad meipsum vt vbi ego sum ibi ⁊ vos sitis. Exemplum de ioseph qui statim sublimatus misit ꝓ fratribus ⁊ omnia perpercit eis ⁊ dedit eis terram ieſſen optimam terram

egypti. Eeſi.xlvij. Multo autem magis hoc facit chriſtus. ¶ Quarto vt naturam humanā per peccatum deſſam ſup omnia exaltaret. ps. Exaltare ſuper celos de. t ſu. om. te. glo. tu. Hanc exaltationē cognouit angelus. quando a beato Johāne euang. recuſauit adorari. quod vſq tunc ab hominibo ſuſtinuerat. vt patet in multis locis de. te. Apoc. xix. Et conuerſus ſum vt adorarem ante pedes angeli. qui mihi hoc oſtēdebat. Et. dixit mihi. Vide ne feceris ꝓ ſeruus ei tuus ſū t fratrū tuoꝝ. Hanc dignitatem nō cognoſcit peccatoꝝ. qz ꝓ vno obulo ſubmittit ſe dyabolo ſic eſau ꝓ vno lenticulo vendidit honorē primogeniture vt dicit ad Hebr. xij. Viliſſimus leccatoꝝ eſt peccatoꝝ qui nō ſequitur patrem ſuum chriſtum. qui dyabolo omnia bona mundi ſibi ꝓmittenti in nullo voluit ꝓſentire. Math. iiij. Hec omnia dabo tibi. ſi ca. adora. me. ſed ſequitur patrem ſuū adam antiquū qui ꝓ vno bolo vendidit paradiſuz ¶ Quinto vt in curia celi vbi omnia facta noſtra examinant aduocatum haberemus chriſtum. valde enim poſſumus eſſe ſecūri q nulla iniuſticia fiet nobis ibi. ſed omnis gratia. cum talem aduocatum ibi habeamus. ſic pium t ſic iuſtum t fratrē noſtrum. i. Joh. ij. Aduocatum habemus apud patrem ieſum chriſtum iuſtum. Un de Bern. Decuꝝ acceſſum habes ad deū o homo vbi habes matrem ante filium. t filium ante patrem. mater oſtēdit ſi. vbera. t pect. ſi. oſtendit pa. la. t vul. nulla ergo po ibi eſſe repl. vbi tot cari. concur. inſig. Ad Hebre. iiij. Adeamus ergo cum fiducia thronū glorie eius vt miſericordiā cōſequamur t gratiam inueniamus in tempore opportuno. Nota hic de aduocatis quā tam reuerentiam homo habens arduam cauſaz vbi timetur res t ꝑſona facit aduocato ſuo t quot ibi expendit t quō ei obedit. t quomō ſperat liberari. ſi aduocatus eſt gratioſus t potens in curia. Sic ꝓ omnia facere debemus chriſto. ¶ Sexto vt donis t gratijs nos maxie ditaret. Eph. iiij. Aſcendens in altum captiuam duxit captiuitatem de. do. lo. Exemplum ſicut rex vincens omnes hoſtes. cum intrat poſſeſſionem regni. magna donaria dat militibus. Sic t chriſtus intrans regnum celi fecit. Nam ſtatim miſit ſpūſanctum in quo omnia dona donant. Ro. viij. Quo modo nō etiam cū illo omnia no. do. berū. De plenitudine eius accipiunt vniuerſi. Eger curationem. captiuus redemptionem. peccatoꝝ veniā. iuſtus gratiā. ¶ Septimo vt maieſtate ſua angelos in celo beatificaret. qui ꝓſentia ſua homines in tā do letificauerat. i. ꝓde. i. In quem deſiderant angeli ꝓſpicere. Joh. xvij. Hec ē vita eterna vt cog. te ſo ve. de. t quem miſiſti chriſtum. ¶ Septimo queritur quo aſcendit. Et dicendū q ſuper omnes celos. Eph. iiij. Qui deſcendit ipſe eſt t qui aſcen. ſup om. ce. Ut ex īmenſitate t altitudine loci oſtenderet īmenſitatem bonorū que ſunt in loco. vt ſupra vt ꝓcedenti ſententia dictum eſt. Bauth. iij. O iſrael q̄ magna ē domus dei. t ingēs locus poſſeſſionis eius. magnus ē nō habens finem. excelſus t īmenſus. i. Corin. ij. Quod oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in cor ho. aſcendit. que ꝓparauit deus his qui diligunt illum. Aſcendit eſt ſup omnes celos materiales t ſpūales qui ſūt angeli t ſancti. iuxta illud. ps. Celi enarrant gloriam dei. t opera ma. eius annūtiant. Et peruenit ad celum ſuꝑſubſtantiale ſcz ſancte trinitatis. vbi ſedet in equalitate patris dei inq̄tum deus. t ad dexteram in q̄tum homo. i. in potioribus bonis patrie vt patz in principio primi ſermonis huius feſtiuitatis de epiſtola.

¶ Dominica infra octauam aſcenſionis de euangelio. Sermo. lx.

Cum venerit

paraclitus quē ego mittā vobis a patre. ſpūs veritatis qui a patre ꝓcedit teſti. perhibz de me. Joh. xv. Quia in ſequenti dñica beatiſſimū aduentū ſpūſancti celebraturi ſumus. iō in hac dominica eius ꝓmiſſio recolitur. vt nos ad eius receptionem deuotius ꝓparemus. Ponunt autem in hoc euangelio quatuor. Primo nāqz ꝓmiſſio ſpūſancti a chriſto diſcipulis facta recolitur. ibi. Cum venerit paraclitus. Secundo effectus a ſpūſancto fiendus ꝓnunciat ibi. Ille teſti. phi. de me. et

vos testi. ꝓbi. quia ab initio mecum estis. Totum est vna pars. quia totum ē vnus effectus, quia vt dicit Aug. spiritussanct⁹ ꝓhibuit testi. christo ītetius īspirando, ⁊ apli exteri⁹ vocib⁹ ꝓsonādo nec aliter spūs sanctus testimoniū ꝓhibuit nisi ꝑ aplos ⁊ aplicos viros loquendo. nec aliter ipsi apli testimoniū xpo ꝓhibuerūt nisi a spūsco illuminati ⁊ robor̄ati, ꝙ. De. i. Spūsancto inspirati locuti sunt sancti dei homīes Tercia causa quare mala ⁊ bona futura eis ꝓdicit insinuat ibi. Hec locutus sū vobis vt nō scandalizemī sc̄z in malis vobis supuenturis. ⁊ hec locutus sum vobis vt cum venerit hora eor̄ sc̄z bonor̄ que vobis ventura ꝓdixi que spūsanct⁹ afferet remiscamī q⁹ ego dixi vobis ⁊ ꝓsequēs cognoscatis me vr̄ deū ⁊ laudetis me vt vr̄ cū deū. Quarto excōicatio iniusta ⁊ mors temeraria aplis inferenda ꝓdicit ibi. Absq; synagogis fa. vos sed vr. ho. vt om. qui int. vos ar. ob. se. ꝓsta. deo. ¶ Primo ergo ꝓmissio spūsancti a xpo discipulis facta recolit. De quo spūsancto in hac prima ꝑte quisq; dicunt. Primo eius missio ꝓdicit q⁹ cū venerit. Secūdo ei⁹ nomen aperit q⁹ paclitus. i. ꝙsolator. Tercio qui bus datur ostenditur q⁹ vobis sc̄z aplis. Quarto eius firmissima veritas ponitur quia spūs veritatis. Quinto eius ꝓcessio insinuat q⁹ a patre ꝓcedit. ¶ Dicit ergo primo cū ve. pa. Ubi nota q⁹ cū spūsancti⁹ sit deus. sicut deus est vbiq; sic spūsanct⁹. Sap. i. Spūs dñi re. or. ter. Sic ergo mitti dr̄ q⁹ aliquē nouū effectū facit in creatura. sicut filius dr̄ missus in mundū q⁹ nouo mō cepit esse in creatura. Exemplū. lux dr̄ esse de nouo in oculo habente panniculū sup lucē posit̄ pāniculus fuerit eleuatus. q̄ etiā prius erat in oculo sz oculus ꝑ eleuationē panniculi recipit lumē lucis q̄d añ nō recipiebat. Sic spūsanctus dr̄ venire in aiam dū ab ea abstergit maculā culpe. ⁊ infundit lumen gre. q̄ etiā prius erat in aia ꝑ potentiā pñtiam et essentiam. sz anima ꝓpter maculā peccati eius lumē nō recipiebat. Añ Aug. di. de se q⁹ querebat in multis creaturis deū. ⁊ nulla inuenit eū ita ꝑfecte sicut in aia sua remota tenebra erroris ⁊ macula peccati.

Hoc fuit figurat̄ in thobya de cuius oculis āgelus extraxit albuginē quasi mēbrana oui ⁊ lumen recepit. Et de paulo dr̄ q⁹ post̄q̄ in baptismo recepit spūmsanctū ceciderūt ab oculis eius tanq̄ squame, ⁊ visū recepit. Sic ergo spūsanctus dr̄ aduenire in eo q⁹ maculas nostre mentis abstergit ⁊ lumē gratie infundit. Esa. vi. Et volauit ad me vnus de seraphin ⁊ in manu eius calculus quē forcipe tulerat de altari ⁊ tetigit os meū ⁊ dixit ad me ecce tetigi os tuū ⁊ mūdabit iniquitas tua. Iste calculus ignitus q̄ seraphin purgauit labia ꝓpter spūmsanctū significat qui in specie ignis apparuit. q⁹ vt ignis ꝙsumit rubiginē peccator̄ ⁊ illuminat. ¶ Secūdo nomen eius aperit q⁹ paclitus. Ubi nota q⁹ spūs sanctus multis noib⁹ noīatur ꝓm multiplices eius effectus quos in hoib⁹ operatur De quib⁹ ad pñs sufficiat ser ponere. Nā dr̄ spūsanctus. spūs rectus. spūs bonus. spūs principalis. spūs dñi. ⁊ spūs paclit⁹. Noīatur etiā ab Esaia septē alijs modis ꝓm septem dona spūsancti. que ꝙfert hoī aduenies ei sc̄z spūs sapie ⁊ intellectus. spūs scie ⁊ pietatis. spūs ꝙsilij ⁊ fortitudinis. ⁊ spūs timoris dñi. Que septē noīa dimittant̄ ad pñs. In omnib⁹ aūt his fit noīatio ab effectu. ¶ Primo ergo vocat̄ spūsanctus. Joh. xiiij. Paraclitus autez spūsantus. Et hoc ꝓpter tria ꝓm q⁹ tripliciter dr̄ sanctū. Nam vno mō idem est q⁹ firmū. Propterea virgines que steterūt firme in ꝓposito virginitatis vocant̄ sancte. Et q⁹ spūsanctus hz firmare in bono quos replet. iō ab effectu sic vocat̄. Huius exemplū pz in aplis qui post̄q̄ spūmsanctū receperūt nec dēmōes cū fallacijs, nec pīcipes cū tormentis, nec caro cū oblectamētis. nec mundus cū rēptamentis poterant eos a deo remouere qui prius ab eodē de facili sunt remoti. Ro. viij. Quis nos separabit a cari. xpi? q. d. nemo vel nihil. Item sanctū idem est q⁹ purū ⁊ a terra eleuatū ⁊ ideo ꝙfessores vocant̄ sancti. q⁹ sunt mūdi ⁊ eleuati a terrenis. Et q⁹ spūsanctus hz purificare a rubigine peccator̄ corda sicut ignis metalla, ꝓpter q̄d in spē ignis super aplos ascendit. iō sic vocat̄. Ipse em̄ ē vis amoris qui peccata purgat. Exemplū

de maria magdalena de qua di. gre. q vii amoris abstersit ab ea rubiginē peccatorū. Ire habet a terra eleuare. Ezech. iij. Eleuauit me spūs inter celū et terrā. Et ppter ea viri spuales assimilant nubibo. Esa. lx. Qui sunt isti qui vt nubes volant. Nubes sunt vapores eleuati a terra virtute solis. sic viri spuales eleuant a terrenis virtute spūssancti. Item sanctū idē est q sanguine tinctū. Et ideo martires dicunt sancti qui in ppio sanguine tincti sunt. Spiritussanctus aūt qui est ignis diuinus accendit hominē ad martiriū et facit libenter mori. Phil. i. Cupio dissolui et esse cum xpo. Unde de martiribo legit q certatim ibant ad martiriū et alius volebat mori añ alium. Act. v. Ibant apli gau. a cō. cōci. qm di. h. sunt. p no. xpi ꝓtu. patu. ¶ Secū do dr spūs rectus. ps. Spm rectum inno. in vi. m. Et ideo q rectū facit hoiem. Rectus est cuius mediū nō discrepat ab extremis. vt di. pbus. Sic spūssanctus facit hoiem rectū. q ei? mediū nō discrepat ab extremis. Extrema hois ort? et mors. et vtrūq est cū gemitu. et ideo tota vita media dr eē cū gemitu. et p dilatione patrie et p incolatu pūtis miserie. ps. Heu mihi q inco. me. plon. est ha. cū babi. ce. Et ideo spūssanctus in specie colūbe apparuit que p cantu habet gemitū. q quos replet sunt quasi colūbe gementes ad fenestras suas. Item rectū si ponit sup rectū totu tangit. obliquū aūt solum tangit in pūcto Sic spūssanctus hoiem rectū totū tangit. et cogitatio et dicta et facta oia sunt a spiritusancto. Obliquū aūt hoiem tangit solū in puncto mortis. q solum tunc vult cōfiteri et satisfacere. et cū festinantia facit oia. Hic cadit exemplū q dō di. Gre. in dyalogo de illo romano qui laborās in extremis petebat vsq ad mane indutias et non potuit obtinere. sed statim asportauerūt demones aīam eius. ¶ Tercio vocat spūs bonus. ps. Spūs tuus bon? deducet me in ter. re. Spūssanctus vero habet cōferre oia vera bona sez septē dona spūssancti. septem virtutes et gratiā in pūti et gloriā in futuro. Hec sunt autē bona que faciūt hominē bonū et non possunt aufferri ab eo et in perpetuū sunt cū eo. ps. Spū oris sui omnis virtus eoꝝ. Et quia oia bona dfert ideo spūs bonus dicit. ¶ Quarto vocat spūs principalis. ps. Spū principali con firma me. Ipse em est principium et causa omniū bōtium spm. siue in te. testa. siue in no. Omnia em que sunt in aliquo genere ꝓcedūt ab aliquo vno primo. vt di. pbus et ad illud referunt. vt ois calor ab igne. et ois lux a sole. et ois aqua a mari. Et illud primū est causa oīm aliorꝝ istius generis. Cū igit spūssanctus sit simpliciter primū erit et p ꝓsequens oium causa. et ad ipsum oia referent tanq ad finē ꝓter peccatorez qui puertit ordinē nature. quia eius spūs nō redit ad spm sanctū deū qui fecit ipsum sed descendit ad spūs malignos. Mathei xxv. Ite maledicti in ig. eter. q ppa. est dyabolo et ang. eius. ¶ Quinto vocat spūs dni. Esa. lvi. Spūs dni sup me. Ipse em facit suū possessorem dm̄ omniū. et sicut dns habet se circa omnia. Nam et corpoꝝ suo et dyabolo et mundo et his que sunt in mundo dnatur. Gen. xxvij. Dm̄ tuum ipsum constitui et ois fratres eius seruu ti illius subiugaui. Qui aūt hunc spm nō habet omniū ē seruus. q ei mādat et mi dana dyabolus et desideria carnis dnant. Hiere. v. Seruietis dijs alienis qui non dabū t vobis requiē. ¶ Sexto vocat spūs ritus paclitus. i. consolatoꝝ. vt p hic quia nos multipliciter consolat. ¶ Primo tēptationes mitigando. Esa. xliij. Cum trā sieris p aquas tecū ero et flumina nō opprient te in igne nō cōbureris. Et terras et a sinistris insurgūt temptatões. et spūssanctus mitigat aquas delectationē et ignem tribulationū. i. Cor. x. Fidelis deus q nō patietur vos tēp. supra id q̄ potestis. sed fa. cū tēp. puē. vt pos. sit. ¶ Secundo in aduersis dulcedinē infundendo. vt ea to leremꝰ. ecē. xxxij. Spūs me? sup mel dulcis. berñ. Quid nō trahit dulcedo ipsa q̄ mortem ipsaꝝ dulcissimā facit. q̄ asperitas resistere poterit vnctioni illi. ꝓpt hāc dulcedinem martires tormenta nō sentiebāt Exemplū de tribus pueris in camino ignis. Dañ. iij. Fecit mediū forꝝ. qua. dē. rorflan. ¶ Tercio vtilitatē tribulationū ostendendo. Nam habent illuminare purgare cogūt etiam mundū ꝓtenere. ad deū.

Gre. Mala que nos hic pmũt ad deũ ire compellunt. sunt em sicut calcaria equi. ¶ Et nota q̃ tria genera hoĩm spũssancto nõ consolatur. ¶ Primo nõ ꝓsolatur mũdanos q̃ vanã ꝓsolationẽ ãplectunt. ber. Delicata ẽ diuĩa ꝓsolatio que nõ dat ad mittentibꝫ alienã. imo talibus minat̃ de/ solationẽ. Luc. vi. Ue vobis diuitibꝫ qui habetis ꝓso. ve. Exẽplũ sic̃ spõsa q̃ ludit cũ amasio suo ⁊ cõmiscet̃ ei. nõ meret̃ ꝓsolari onẽ viri iꝫ verbera. Sic ait̃ sponsa dei q̃ lu/ dit cũ dyabolo ⁊ cõmiscet̃ mundo. cũ qui/ bus deserto viro fornicat̃. nõ meret̃ a spũ sancto consolari. Hiere. iij. Tu fornicata es cũ ama. mul. Consolat̃ ergo qui vanaꝫ ꝓsolationem tenuũt ⁊ in fletibus se affli/ gunt. Matth. v. Beati qui lugent q̃m ipsi consolabũtur. ¶ Secũdo nõ consolat̃ hõtes tri/ sticiam huius seculi que fm apl̃m mortez operatur. De pessimis em tristant̃ quia nõ possunt qualitercũqꝫ ditari nec inimicos expellere ⁊ ad libitũ dñari. ⁊ sic de similibꝫ. Qui sic tristanẽ nõ merentur a spũsancto consolari quia nõ sunt de eius pplo. Esa. xl. Consolamini cõsolami pple meus. Exẽ/ plũ sicut vir nõ ꝓsolaretur sponsam q̃ flet/ ret de absentia amasij. sic spũssanctus non cõsolatur eos qui tristantur q̃ nõ pũt ma/ la que desiderant opari. ¶ Tercio nõ con/ solat̃ pigros ⁊ remissos q̃ negligũt exercere iugũ fuitutis demõis ⁊ vicioꝝ. ij. Cor. vi. Sustinetis si quis vos in seruitutẽ re/ digit. Sed cõsolatur strẽuos bellatores qui nituntˢ egredi de seruitute dyaboli et vicia vincere. Apoc. ij. Uincenti dabo mã/ na absconditũ. Exemplũ si quis staret sp/ cator in carcere duro nũqꝫ posset ꝓsolari. Sic nõ potest. Tho. v. Quale gaudiũ mihi est qui sedeo in tenebris ⁊ lumen celi nõ vi/ deo. ¶ Tercio quibus spũssanctus datur ostenditur. q̃ quẽ ego mittã vobis. s. apo/ stolis ⁊ aplicis viris. qui erant fide illumi/ nati. spe eleuati. caritate diffusi. prudẽtia insigniti. iusticia armati. fortitudine robo/ rati. tpantia precincti. seipsos hũiliantes. mundũ contẽnentes. corpora sua macerã/ tes. plia vincentes. ⁊ primos verbo ⁊ exẽ/ plo edificãtes ⁊ cõuertentes. Primo erãt fide illuminati. Mat. xvi. Tu es xp̃us fi/ lius dei viui. Similiter ⁊ oĩs dixerũt vt patz. Luc. ix. Secũdo erãt spe eleuati. Jo. vi. Dñe ad quem ibimus? Tercio erãt ca/ ritate diffusi. Ro. v. Caritas dei diffusa ẽ in cordibꝫ nostris p spũmsanctũ qui datus est nobis. Quarto erãt prudentia insigni/ ti. Matth. x. Estote prudentes sicut serpen/ tes. Quinto erant iusticia ornati. Eph. vi Induti loricam iusticie. Sexto erant fos/ titudine roborati. Johã. xi. Eamus ⁊ nos moriamur cũ illo. i. Cor. iiij. Maledicimꝫ ⁊ benedicimus. psecutionẽ patimur ⁊ su/ stinemus. blasphemamur ⁊ obsecramus. Septimo erant tpantia pcincti. Luce. xij. Sint lumbi vestri pcincti. i. Thi. vi. Hãtes alimenta ⁊ quibus tegamur his contẽ/ ti simus. Octauo erant seipsos humilian/ tes. Luce. ix. Vos autem nõ sic sed q̃ ma/ ior est vestrum fiat sicut minor. i. Cor. iij Nos stulti ꝓpter xp̃m vos autem prude/ tes in xp̃o. nos infirmi vos autem fortes. vos nobiles nos autem ignobiles. Nono erant mundũ cõtemnentes. Matthei. xix. Ecce nos relinquimus omnia ⁊ secu/ ti sumus te. Decimo erant corpa sua ma/ cerantes. i. Cor. iiij. Usqꝫ in banc horã esu/ rimus ⁊ sitimus ⁊ nudi sumus ⁊ laboꝝa/ mus operantes manibꝫ nostris. Hebre. xi. Circũierũt in melotis in pellibꝫ caprinis egentes angustiati afflicti ⁊c. Undecimo erant ꝓlia vincentes. Hebreo. xi. Sancti p fidem vicerũt regna operati sunt iusticiam ⁊c obturauerũt ora leonũ. extinxerũt impetum ignis. effugarũt aciem gladij cõ. de infir. fortes facti sunt in bello. castra ver/ terunt exterorꝝ. Duodecimo erant ꝓfectos verbo ⁊ exemplo edificantes ⁊ peruertentes Matth. v. Vos estis lux mudi. quantum pa verbum. vos estis sal terre quãtum ad exemplum. ij. Thi. ij. Omnia sustineo p/ pter electos vt ⁊ ipsi salutem cõsequãtur. Carissimi si volumus spm̃sanctũ recipe ĩ primo pente. satagamus esse tales. ⁊ vt si mus tales rogemus deuote spm̃sanctum. ¶ Quarto ostendit̃ q̃ spũssimus est firmis/ sima veritas. q̃ spũs veritatis esse phibet. Ipse em est spũs veritatis. qui aduenies apostolis ipsos ⁊ nos in illis omnẽ verita/ tem docuit. Jo. xiiij. Iste vos docebit ⁊c. Et vt nõ sit qui fugiat eius doctrinã ꝓpt

plixitatē. breuissime totā doctrinā necessaria saluti inuouit q̄dusit scz in dilectione dei ⁊ pximi. Mat. xxij. In his duobꝫ mādatis vniuersa lex pendet ⁊ ꝓphete. Et notandū q̄ q̄tū ad quintū apparet q̄ spūssā ctus est spūs veritatis. ¶ Primo q̄ veritatē scripture sub vmbra legis latentē detexit. que sic tecta erat mortifera ⁊ opta et spūaliter intellectas salutifera. ij. Cor. iij. Littera enī occidit. spūs aūt viuificat. Et in huius figurā velum tēpli scissum est. q̄ tunc incepit tps spūssancti scz p̄ mortem xp̄i. Jo. xvi. Si eī nō abiero paclitus nō veniet ad vos. Si aūt abiero mittā eū ad vos. ¶ Secūdo q̄ vanitatem mūdi sub vmbra boni recipientē ꝓtemni fecit ⁊ facit Et nō oēs viri spūales ꝓtemnūt mundū. Phil. iij. Omnia ar. sū vt ster. vt xp̄m lucrifa. Ūñ tpe apl̄oꝝ oēs qui recipiebāt spiritūsanctū vendebant oīa ⁊ ponebāt ad pedes apl̄oꝝ. Act. iiij. Quotq̄t autē hēbant agros aut domos vendebāt ⁊ p̄cia eoꝝ añ pedes apl̄oꝝ ponebant. Hoc figuratū ē q̄ñ helyas trāslatus est in curru igneo ⁊ dimisit palliū. Per palliū bona mūdi signant̄ que nō coopiunt nec caput nec pedes. q̄ nudi nascimur ⁊ nudi morim̄. vt dr Job. i. Currus aūt igneus spūsanctum significat qui duas rotas amoris in hoīe generat. scz dei ⁊ pximi. ¶ Tercio q̄ simulatōnem ypocrite ⁊ sub specie honesti latitantē ꝓdēnauit. Matth. xxiij. Ue vobis scribe ⁊ pharisei ⁊ ypocrite. Ūñ beatus petrus spūsancto motus ananiā ⁊ saphiram ad mortem ꝓdēnauit q̄ simulabant se oīibꝫ spretis velle sequi apl̄os. Act. v. Cur tēptauit sathanas te mentiri spūisancto? ¶ Quarto q̄ errores gentiliū in ydolis cōmorantes destruxit. q̄ ostendit in ydolis demonia habitare ⁊ vt ipsa destruerentur fecit apl̄os miracula opari. Esa. xix. Ecce dñs ascendet sup̄ nubem leuē ⁊ ingrediet egyptū. ⁊ mouebūtur simlacra egypti a facie eius. i. cōfringent̄. ¶ Quinto quia sñias pbox̄ de beatitudine falsas esse ostendit. q̄ neq̄ in potentia neq̄ in diuitijs neq̄ in delicijs. neq̄ in honoribꝫ. sed in vero bono beatitudinē esse oīdit. De quibꝫ di. ps. Beatū dixerūt pplm cui hec sūt. Et spūssc̄us di. Beatus pp̄lus cui? dñs deus eius. hoc fuit figuratū i statua nabuchodonosor Dañ. ij. Quā vnus puus lapillus abscidit sus de monte sine manibꝫ totā ꝓfregit. q̄ spūsctūm natus ⁊ p ipm locutus statuam mūdi ꝓfregit. que quatuoꝝ ꝓtinet. s. aurū argentū es ⁊ ferrū. i. diuitias delicias honores ⁊ potentias. Hunc ergo spūm veritatis nō capit iudeus vmbris figuraꝝ adherens. nō capit mūdus spiritu vanitatis nō mens. nō capit ypocrita sanctitatē mentiens. nō capit gētilis spiritibꝫ erroris inherens. nō capit pbus doctrinis vanis ⁊ pedens. Ad hebr. xiij. Doctrinis variis ⁊ peregrinis nolite abduci. ¶ Quinto ondit̄ a q̄ spūssanctus ꝓcedit. q̄ qui a patre procedit. Ubi nota q̄ greci ex hoc verbo arguunt manifeste apparet esse falsuz. ⁊ p hic vicarium ⁊ p rōem. Hā hic dr. Cū venerit paclitus quem ego mittā vo. Mittit̄ ergo paclitus aūt spūs qui patre. Jo. xiiij. Paraclitus aūt spūs quē mittet pa. in no. m. Sicut ergo mittit̄ a pre ⁊ filio. ita ab vtroq̄ ꝓcedit. nequaq̄ enim mitteret̄ nisi ꝓcederet. Mitti enī dicit respectū ad creaturas. Procedere aūt dicit respectū ad psonas diuinas. quō ergo posset mitti a filio nisi ab eo ꝓcederet. nisi diceremus q̄ spūssanctus minor esset filio ⁊ ab eo in essentia separatus. q̄d est falsum. Filius autē mittit̄ a patre. q̄ ꝓcedit ab eo p modū generatiōis. Pater aūt q̄a nullo eoꝝ paliquē modū ꝓcedit. iō nullo ab eis dr mitti. Idem etiā p rōem p̄z q̄ spūssanctus est amor quo deus pater diligit filium hz eodē amore diligit filius patrē. Sicut ergo spūssanct̄ ꝓcedit a pre p modū amoris. ⁊ sic ꝓcedit a filio per modū amoris. ⁊ sic p primū ¶ Secūdo ponit̄ effect̄ quē facturus erat spūssc̄us q̄ est testimoniū reddere xp̄o. ⁊ hoc ē. Ille testi. phibebit de me. scz q̄ sum verus deus ⁊ verus hō. Perhibebit etiā testimoniū opibꝫ meis. s. mirabil. motibꝫ. ⁊ ceteris alijs. Et vos testimoniū phibebitis. q̄ nō aliter spūssc̄us mihi testimoniū phibebit nisi q̄ faciet vos apros ad testificādū mihi in his q̄ vidistis ⁊ audistis q̄ ab initio mee p̄dicationis mecū fuistis Esa. xliij. Vos estis testes mei dicit dñs ⁊ ego ¶ Fecit aūt spūssanctus apostolos ⁊ eoꝝ sequaces apros ad testificandum christo

triplíter. Primo mundando eos a pec/
catis ne exceptione repellerent. Joha. xx.
Accipite spm̃sanctū quoꝝ remi. pec. re. eis
Teſtis eſt infamis repellitur. Secūdo in
ſtruendo eos ne ignorantia cōfunderent
Mat. xiij. Non ei vos eſtis loquentes ſz
ſpūſanctus. Tercio robozando eos ne p/
ce vel p̃cio timore vel odio a teſtificatione
teſſilirent. Et ideo poſtq̄ apoſtoli ſpm̃ſan/
cum acceperūt totus mundus nō potuit
eos auertere quīn teſtimoniū chriſto red
derent. Act. iiij. Non enim possumus que
vidimus & audiuimus non loq. ¶ Nota
q̄ xp̃us habuit teſtimoniū de omni loco. &
de omni creatura. & omnia teſtificata ſunt
ip̃m ſuum auozem eſſe. Nam de celo ha
buit teſtimoniū patris & ſpūſanctī. Luc.
iij. Deſcendit ſpūſanctus corpali ſpecie
ſicut colūba in ipſum. & vox de celo audita
eſt. tu es filius meus dilectus. Item teſti
moniū angeloꝝ. Luce. ij. Euangeliſo vo/
bis gaudium magnū q̄ natus ē vobis ho
die ſaluator. De padiſo & inferno habuit
teſtimoniū moyſi & helye. Mat. xvij. Ap
parueruīt illis moyſes & helyas. Item mi
ta coꝝpa ſanctoꝝ ſurrexerūt. In eodem. xx
vij. Item demones ei teſtimoniū reddide
runt. Luc. iiij. Exibant demonia a multis.
clamantia & dicentia. quia tu es xp̃us filiꝰ
dei viui. De mundo habuit teſtimoniū
xij. apoſtoloꝝ. lxxij. diſcipuloꝝ & multoꝝ a
lioꝝ. Act. iiij. Virtute magna reddebāt a/
poſtoli teſtimoniū reſurrectionis ieſu chri
ſti. Item habuit teſtimoniū ab omni cre/
atura. Nam ſtella noua eum in ſua natiui
tate teſtificata eſt. Matth. ij. Vidim9 ſtel/
lam eius in oriente. Sol obſcuratus eſt i
morte & preſtatus eſt. Mare dum ſe ei ſo
lidum p̃buit deum ipſum p̃feſſum eſt. Eo
dem modo aer dum per ipſum aſcendit.
Celi quoq̄ dū ipſo oꝛante apti ſunt eum
p̃teſtati ſunt verum deum eſſe. Infernus
dum quos tenebat reddidit. ipſum vite
auctozem eſſe confeſſus eſt. Siliter terra
dū ipſo reſurgēte tremuit. Siliter panis
& piſces dū ad eius imperiū multiplicati
ſunt ip̃m eſſe deū demonſtrabant. Joh. x.
Opera que ego facio hec teſtimoniū p̃bi/
bent de me. Et breuiter omnis creatura p̃e
ter peccatoꝝ qui ip̃m negat teſtimonium
xp̃o reddit. ad Phi. i. Confitentur ſe noſſe
deū. factis aūt negant. Peccatoꝝ autem p̃
vno denario & p̃ vno obulo negat ip̃m. et
in noīe eius delerat. Et ſic patet ſecūdum
¶ Tercio ponitur cauſa quare xp̃s apl̃is
mala & bona eis ventura p̃dicit. que ē du/
plex. Una ſcz ne ſcandalizent in malis. et
hoc eſt. Hec locutus ſum vobis vt nō ſcan.
Secūda vt in bonis deū glozificent. & hoc
eſt. Hec locutus ſum vobis vt cū venerit
hora eoꝝ remi. q̄ ego dixi vobis. & ſic me
vt vez deum laudetis. q̄ futura vobis p̃/
dixi. Eſa. xli. Annūciate nobis fu. & dice/
mus. q̄ dij eſtis vos. Eſt ergo p̃ma cau
ſa ne ſcandaliſentur. Ubi no. q̄ duplex eſt
ſcandalum. i. actiuū & paſſiuū. Mat. xviij.
Ue mūdo ab ſcandalis. vt homini p̃ quē
ſcandalum venit. Quia vtrūq̄ ſcandalū
p̃t eſſe peccatū moztale. qñq̄ vero vtrūq̄
eſt veniale. Scandalū actiuū eſt dictum
vel factum minus rectū p̃bens alteri occa/
ſionē ruine. p̃pter quod aliquis turbat̄ et
peccat. Scandalū paſſiuū eſt qñ aliquis
p̃pter dictū vel factū alicuius ſcandalizat̄
p̃tra deū vel p̃tra p̃ximū. in quo p̃ſiſtit pec
catū. & qñq̄ moztale & qñq̄ veniale. p̃pt̄
nullā aūt rem homo dz p̃tra deū ſcandali
zari. Ro. ix. O homo tu qs es rñdeas deo
Hunqd dicit figmentū ei qui ſe finxit qd
me feciſti ſic. an nō habet poteſtatē figul9
luti ex eadē maſſa facere aliud quidē vas
in honoꝛē. aliud vero in cōtumeliā? Et iō
apl̃i patientes mala & recozdantes q̄ xp̃s
eis p̃dixerat & p̃ hoc cognoſcentes ip̃m ve
rū eſſe deū in nullo malo eis p̃ xp̃i noīe il
lato ſcandaliſabant̄. ſed libenter ſuſtine/
bant. Act. v. Ibant apl̃i ga. a p̃ſp. cō. quo.
di. ba. ſunt. p̃ noīe xp̃i p̃tu. pa. Sic ſupfici
aliter pz tercia. ¶ Quarto excōicatio in/
iuſta & moꝛs temeraria apl̃is inferenda p̃
dicit. Et primo excōicatio iniuſta exponit̄
q̄ ablq̄ ſinagogis & eccl̃ijs faciēt vos. Si
nagoga eſt nomen hebreū & eccleſia nomē
grecum: ſed idem ſignant. i. tanq̄ excōi/
catos & infames ejcient vos de ſuis ſina/
gogis vitantes vos in actib9 ſuis. ¶ Ubi
nota q̄ excōmunicatio dicit iniuſta tri9 3
modis vt habetur in decretis. ſcz ex animo
ex cauſa. & ex oꝛdine iuris. Ex animo quādo
ex odio vel vindicta vel rancoꝛe p̃fertur.

Ex causa quando nō ex iusta causa infert. nō enim pro omni re debet fieri excōicatio sed solūmodo p peccato mortali. vel p cō tumacia. Ex ordine iuris. quando nō pce ditur fm formā z ordinem iuris. sc̄z quan do nō subest causa rōnabilis z manifesta. z non premittitur cōpetens āmonitio. et sic de alijs. ¶ Excōmunicatio igitur apo stoloꝝ a iudeis fuit iniusta. Primo ex a nimo. qz ex magno odio hoc fecerūt. Un de dum ejicerent stephanū extra ciuitatez stridebant dentibus tanc̄ irati. Actuū. xx iij. Deuouerūt se quidā ex iudeis nec̄ mā ducaturos nec̄ bibituros donec occide rent paulum. Secundo ex causa que fuit quia cōfitebant veritatem z christo testi moniū reddebant. Joh. ix. Jam enī con spirauerūt iudei vt quicūq; ipsum confi teretur xpm extra synagogam fieret. Tercō ex ordine iuris. quia nullum ordinem iu ris eis seruabant. debebant enim citari ac cusari z examinari z testes induci. sed ipsi erant accusatores. iudex z testis. Act. xxij. Ciuem romanū indemnatū. id est nullo ordine iuris cōuictū. vt dicit glo. misistis in carcerem. Et nota hic q̄ cuius excōmu nicatio iniusta sit seruanda est. quia si cō temneret esset peccatum. z si seruat est ma gni meriti. tum ex humilitate. tum ex obe dientia. Et debet sic excōmunicatus pcu rare vt absoluatur. Simile est de interdi cto. quia cuius aliquis nō audierit de inter dicto causam. nihilominus debet seruare sicut et qui causam audit nec debet audire diuina nec primas ecclesie inspicere quia peccat. sed si seruat multum meretur ex hu militate z obedientia. vt dicit Aug. Excō municatio autem iuste lata mirabiliter est timenda. Est enim maior pena. que possit inferri in ecclesia dei. Est ergo val de timenda z cauenda. ppter tria. ¶ Pri mo. ppter periculū quia excōmunicatus se patura deo. z traditur sathane extra eccle siam. Unde in primitiua ecclesia excōmu nicatus statim arripiebat a dyabolo z de rabatur. Et hoc est quod aplus di. i. Cor. v. De illo fornicario qui habebat vxorem patris. Ego aūt iudicaui eum qui sic ope ratus est tradere hmōi hominem sathane in interitum carnis vt spiritus saluus fiat

Item est periculū. qz excōmunicatus mul tos inficit. quia omnes quasi precipant et Unde est morbus cōtagiosus sicut lepra. Ideo ab hominibus sicut lepra debet vi tari. i. Cor. v. Si quis frater nōiatur for nicator aut auarus. aut ydolis seruiēs cū hmōi nec cibum sumere. Aug. Eam no minationē hic vocat apostolus que fit cuz sententia z in quenc̄z ordine iudiciario et cum integritate pfertur. Exemplū quidā demoniacus interroga tus. qd peccatum plus placebat dyabolo. respondit excōica tio. quia per illam plures inficit z quādo cq̄ ducentos inficit vno die. ¶ Secūdo merito passiōis christi z omniū sanctoꝝ. ppter damnū. quia sic excōicatus priuat z omnibus suffragijs. z indulgētijs eccle sie. z omnibus bonis ppijs. z omnibus de turibus z donis spūssancti z omnino z to taliter remanet nudus z miser z miserabi lis sicut qui omnino perlusit. Apo. iij. Nes cis quia tu es miser z miserabilis z pau per z cecus z nudus. Tercio ppter infami am. Magna enim infamia est z vituperiū excōmuni catus est magis infamis cq̄ iudeus vel sar racenus. quia cū illis possumus loqui. sed nō cum eo. Et ppter hec tria di. Aug. Nil bil debet christianus sic formidare. sicut se pari a corpore christi. sc̄z p excōmunicato nem. Et nota q̄ doctores canonū magnū peccatum dicūt esse ptipare cū excōmu nicato. Sed peccans nostris exigentibus de excōmunicatione hodie parum curat. z de ptipatione cum excōmunicatis ni hil. z non solum seculares. sed z clerici et religiosi de tali ptipatione nihil curant. Et ideo dns ait Matth. xxiij. Ve vobis scribe z pharisei ypocrite culicem cole lum autē deglutientes. ¶ Secūdo mors temeraria subiungitur. quia venit tempꝰ in quo omnis. cē. Et sic videtur q̄ iudei erant perpleni. quia si interficiebant pecca bant. z si non interficiebant similiter pec cabant ex q̄ scientiā habebant si nō interfi cerent eos peccare. z mereri si interficerēt. quia etiam si homo bonum facit: credens malum facere peccat. Aug. Intentio tua operi tuo finem imponit. Et dicendum q̄

nō erāt perpleri. quia ipi habebant zelum dei. sed nō ām scientiā. vt di. apls ad Ro. r. Et ideo debebant deponere consciencias erroneas ⁊ credere in christum quas rationabiliter deponere potuerūt cuz viderēt tot miracula in noīe christi fieri. cum etiā scriptura ei testimoniū redderet ⁊ omnia que fecit per scripturas possint ꝓbari. Jo. v. Scrutamini scripturas in quibus vos putatis vitam habere. hę sūt que testimoniū perhibent de me. Sed ipsi erant ceci ⁊ nolebant illuminari. imo dicebāt se videre. ideoꝙ multū peccabant. Job. ix. Si ce ci essetis nō haberetis peccatū. nunc autez quia dicitis videmus. peccatum vestrum manet. Et hoc est quod hic dicitur. Et hec omnia vobis facient. quia nō nouerūt patrem neqꝫ me. id est nō nouerūt deum esse patrē meū neqꝫ me esse filium dei. sed deū in iudea deus. ps. lxxv. In fine nota ꝙ talis mors que ꝓ fide christi infertur nullo modo est timenda. sed sūme desiderāda. i. Pe. iij. Si qd patimini ꝓpter iusticiam beati. quia per talem mortē homo transit de morte ad vitam. ⁊ finit ⁊ terminat omnes miserias huius vite ⁊ omnia peccata totaliter dimittūtur. ⁊ tandem corpus gloriosum rehabebit. Luc. xij. Nolite timere eos qui corpus occidunt. ⁊ post hoc nō amplius habent quid faciant. Ostendam autem vobis quē timeatis. ti. e. qui postqꝫ occiderit. potestatem habet mittere in gehennam.

De epistola Sermo. lxi.

Estote prudentes ⁊ vigilate in orationibus vestris. i. Pe. iiij. Quia omnes fideles in prima dñica debent spūmsanctum recipere ideo beatus petrus nos in hac epistola hortatur ad preparationem cōdignam tantum hospitem recepturos per virtutū exercitiū faciendam. In qua epistola quinqꝫ facit. Primo nos hortatur ad habendam prudentiam. ibi. Estote prudentes. Secūdo ad orationū instantiā. ibi. ⁊ vigilate in orationibus. Tercio ad caritatem mutuā. ibi Ante omnia aūt mutuam. in vo. Quarto ad hospitalitatis opus ⁊ alioꝝ operum misericordie efficatiā. ibi. Hospitales. inui. sine murmuracione. Quinto nos hortatur vt semꝑ verba dei loquamur. ⁊ omnia faciamus ad eius laudem ⁊ gloriam. ibi. Si quis lo. qua. ser. dei si quis ministrat. ex vir. ¶ Primo ergo hortatur ad prudēciam possidendam vt per ipsam ꝑparemur ad tanti hospitis susceptionem. Prouer. xiij. Acceptus ē regi minister intelligens ¶ Dex autem prudenter intelligere debemus. Primo si intellexerimus vt prudentes ꝙ spūssanctus est vita viuentium iuxta illud. ps. Emitte spūm tuum ⁊ creabuntur. Et nō habitat in corpe sub. peccato quia occidūt ani. Mundabimus corpora nostra a peccatis vt acceptet habitare nobiscum. ij. Corin. xij. Mundemus nos ab omni inquinamento carnis ⁊ spūs. Figura. columba emissa a noe nō inueniens vbi requiesceret ad eum redijt. Gen. viij. Non enim voluit supra corpora mortuoꝝ requiescere sed corvus ibi requieuit. Sic spūssanctus missus a deo patre ad eum redit. si nō inuenit vbi requiescat. Super homines enim mortuos in peccatis nullo mō requiescit. quia ibi corvus. id ē dyabolus requiescit. Duo aūt contraria nō possunt eidem simul ineſſe. vt di. pbus. Secūdo si intellexerimus vt prudentes ꝙ spūssanctus ignis est. iuxta illud ad Hebre. xij. Etenim deus noster ignis cōsumens est desiccabimus per orationem ⁊ ieiunia corpora nostra vt ab ipo intensius accendam. Ezech. xxxvij Ossa arida audite verbum dñi. Ecce ego immittam in vos spūm ⁊ viuetis. Sic enim apostoli fecerūt spūmsanctum expectantes quia isto tempe ieiunijs ⁊ orationibꝫ vacauerūt vt extenuati ⁊ exiccati igne spūssancti melius inflāmarent. Act. i. Hi omnes erant ꝑseuerantes in oratione cū mulieribus ⁊ maria matre iesu ⁊ fratribus eius Unde hoc tpus vocat quadragesima apostoloꝝ. ij. Corꝝ. vi. In fame ⁊ siti ⁊ ieiunijs multis. Ro. xij. Obsecro vos ꝙ miam dei vt exhi. cor. ve. hol. vi. sa. de. pl. Nota ꝙ ab hostia incendēda tot⁹ sanguis distillabat. Primo vt melius incenderetur. Sic in nobis vita carnis ⁊ sanguinis debet cōsumi vt a spiritusan. vratur. quia caro ⁊ san

guis regnum dei nō possidebunt. i. Corin. xiij. Debemus etiam corpa nostra postq̄ per abstinētiam fuerint desiccata munge re oleo misericordie. id est opera pietatis facere vt a spiritu sancto inflāmetur. quia res vncta melius vritur. Mat. vi. Tu aūt cū ie. vn. ca. t. ¶ Tercio si intellexerimus vt prudentes. quia spūssanctus amor est. iuxta illud. i. Joh. iiij. Deus caritas est. satagemus esse boni per virtutū adeptio nem vt ab ipso amemur. nihil essi diligit nisi bonum. per virtutem aūt sumus boni. quia vt dicit pbus. virtus est que bonum facit habentē a opus eius bonū reddit. ij. Thi. ij. Tu vero sectare iusticiam pietatez fidem a caritatem. patientiam a mansue tudinē. ¶ Quarto si intellexerim? vt pru dentes. q̄ spūssanctus est spiritus verita tis vt dicitur in euangelio hodierno. in ve ritate fidei eū veraciter expectabimus. qō tunc est cuz opus exterius respondet fidei interiori. Quia vt di. pbus. Veritas est adequatio rei ad intellectum. Cum autez opus exterius nō respondz interiori fidei nō est fides vera sed mortua a falsa. sicut homo mortuus nō est homo. Ja. ij. Fides sine operibus mortua est. Ostendas ergo mihi fidem tuam ex operibus tuis. Non ergo recipiet spūmsanctum qui fidem ficta habet. Sapiēn. i. Spūssanctus discipline effugiet fictum. ¶ Quinto si intellexerim? vt prudentes q̄ spūssanctus est verus de? iuxta illud Job. xiij. Spiritus est deus et per cōsequens dominus oīm. in omni obe dientia a reuerentia ei obsequemur tanq̄ domino nostro. Phil. iij. Nos sumus cir cumcisio qui spiritu seruimus deo. Actu. v. Obedire oportet magis deo q̄ homini bus. Non sic impij nō sic. sed ꝯrarium fa ciunt. Actuū. vij. Vos spiritui sancto resti tistis. Contra quos ꝓphēta. Hodie si vocē eius audieritis no. ob. c. d. Vor eius est. vt fm spiritū ambulemus. Gal. v. Spi ritu ambulate a desideria carnis nō pfici etis. ¶ Sexto si intellexerimus vt prudē tes q̄ spūssanctus est ipsa bonitas. iuxta il lud Sapien. xij. O q̄ bonus a suauis est dñe spiritus tuus in nobis. petem? deuo te ab eo. cum bonū sit suuipsius diffusiuū vt se a dona sua nobis cōmunicet dicētes

Veni sancte spūs reple tuoz corda. Et se patet q̄ sex modis debemus esse pruden tes vt spūmsanctū recipiamus. Primo mū dando nos a peccatis que occidunt animā quia ipse est vita. Secudo desiccando cor pora nostra per abstinentiam. quia ipse est ignis. Tercio adipiscendo virtutes vt bo ni simus q? ipse est amor amatus a amās Quarto in vera fide ambulando. q? ipse est veritas. Quinto in omni obedientia et reuerentia ei obsequendo. quia ipse est de us. Sexto ipsum deuote pcando quia ip se est bonitas. Sciendum aūt q̄ nō solū prudētia est nobis necessaria ad receptio nem spūssancti: sed ad prudenter vincēn dum in spūali pugna postq̄ spūmsanctum recepimus quia tunc fortior instat pugna Ecc. ij. Fili accedens ad seruitutez sta in iusticia a timore a ꝑpara animā tuam ad temptationē. Pugnat enim ꝓ nos dyabolus astucia a prudentia sua. Hoc fu it figuratū in eo q̄ dyabolus intrauit ser pentem. qui erat callidior cunctis animā tibus ad expugnandum primos parentes. vt patet Geñ. iij. q. Cozr. xi. Timeo ne si cut serpēs seduxit euam astucia sua. ita cor rūpant sensus vestri. Siliter mūdus a ca ro pugnāt ꝓtra nos astutia a prudētia sua Et quia contraria cōtrarijs impugnant vt ignis aqua a tenebra luce. a prudentia spi ritus. a prudentia carnis sunt cōtraria. q? prudentia carnis mors est. prudentia aūt spūs vita a pax. vt dicit Ro. viij. Ideo cō tra mundū carnem a dyabolum. prudē tia spūs est pugnandū. q? prudentia spūs omnē prudentiā inimicoz vincit si homo vult ea vti. Hoc fuit figuratum quando virga moysi conuersa in serpentem deuo rauit serpentes egyptioz. Virga moysi e disciplina christiana que cōuertitur in ser pentem coram pharaone. a prudentiam mundi deuorat. quādo cum dyabolo pru dentia astuta pugnat. ij. Corint. xij. Cum essem astutus dolo vos cepi. Sic cepit et percussit luciferum christus in cruce pru dentia sua Job. Prudentia eius percussit superbuz. Et facit christus sicut facit piscā tor ad hamū quem cooperit vermē. sic pi uinitatem cooperit humanitate. Job. xl. Hunquid capies leuiathā hamo a funē

ligabis linguam eius. Hac ergo prudentia spiritus in bello spirituali vti debemus triplíciter. Sm q tres sunt ptes prudentie

Primo ad pusionem ⁊ tutelam futurorum quia pusio futurorum est tercia pars prudentie. Sene. Si sapiens fuerit animus tuus tribus tempibus dispensetur. futura ꝑcaue p̄sentia dispone. ⁊ preterita memorare. Sapiēn. viij. Attingit a fine vsq; fi. fort. ⁊ dis. omnia suauiter. scilicz prudentia. Unde illa animalia de quibus dicitur Ezech. i. Per que viri spirituales designantur erant oculis vndiq; plena. quia viri spirituales omnia ꝓspiciunt scilicz p̄sentia preterita ⁊ futura. ij. Corinthior. ij Spiritualis autem diiudicat omnia. Exemplum de ioseph. qui septem annis fertilitatis congregauit. vt sibi ⁊ alijs tempore famis ꝓuideret. Peccator autem sicut bestia non curat nisi presentia. Contra quod dicitur Ecc̄. vij. Memorare nouissima tua ⁊ in eternum non peccabis. Hanc prudentiam nos formica docet. Prouer. vi. Vade ad formicam o piger ⁊ considera vias eius.

Secundo debem? vti prudentia ad dispositionem ⁊ ordinationem p̄sentium. vt scilicz sic vtamur diuitijs vt in paupertatem non veniamus sic negocietur vt non cōdemnetur. sic dominemur: vt non seruiamus. sic honorem recipiam? vt non vituperemur. Hec omnia prudentia cauet que est virtus moralis acquisita etiam in hominibus mūdi. Sic etiam hec cauet prudentia que est virtus cardinalis infusa in seruis dei. Nam non vult vitari ⁊ delectari in p̄senti ne in perpetuū paupertatem habeat ⁊ dolorem. Luce. vi. Habetis consolationem vestram. In eodem. xvi. Recordare q̄ recepisti bona in vita tua. Sed vult hic paupertatem habere vt semper sit diues. Matth. v. Beati pauperes quoniam ipsorum est regnum celorū. Hic cadit exemplum cuiusdam qui factus fuit dñs cuiusdam ciuitatis: in qua erat consuetudo q̄ dominus vnius anni in sequenti anno debebat mitti ad quandam insulam ibi in perpetuū moraturus. Quia sicut prudens ꝓuidit sibi. ⁊ omnia bona ciuitatis sue p̄ misit ad illam insulam. ita q̄ insula ista facta est ciuitas delitiarum. Item sic negociatur q̄ non condemnat. imo optime remuneratur. Matth. xxv. Simile est regnum celorū homini pe. pf. qui v. ser. su. ꝛc̄. Et sequitur. Euge serue bone ⁊ fidelis quia super pauca fuisti fidelis. supra multa te constituā. Item sic dominat creaturis quibus p̄erat q̄ nunq; seruit victis vt demonibus. Job. viij. Semen abrae sumus ⁊ nemini seruiuim? vnq;. ⁊ hoc ideo quia tale dñium recognoscit esse a deo et ipso ad laudē dei vtitur. i. Corinthior. iij. Siue mundus siue vita siue mors siue p̄sentia siue futura omnia vestra sunt. vos autez christi. Et ideo siue māduca. siue bibe. vel aliud quid facia. omnia in gloria dei faci. In eodem. x. Item sic honore ⁊ dignitate fungitur q̄ non confundit. quia in ipsis non eleuatur sed humiliatur. Exemplum d̄ paulo qui postq; raptus fuerat in paradisum dixit. Ego sum minimus apostolor? qui nō sum dignus vocari apostol? i. Corinthior. xv. Similiter abraam magnus patriarcha dixit. Loquar ad dominū meum cum sim pul. ⁊ ci. Genes. xviij. Et quia iuxta sententiam veritatis omis qui se humiliat exaltabitur. ideo talis prudens exaltabitur super modū. Esa. lij. Ecce ser. m. exal. ⁊ eleuabitur ⁊ sublimis erit valde. Omnia autem hec prudentia mūdi in cōtrarium facit. quia solum hic vult diuitari. ⁊ delectari ⁊ honorari ⁊ dominari: ⁊ q̄d sequatur nō curat ⁊ mala p̄sentia fugit. ⁊ nō curat incidere in futura. similis equo vmbratico qui ꝓpter vmbras in magnuz p̄cipicium se ꝓicit. Et similis cani portanti carnes supra pontem. qui propter vmbras carniū dimittit carnes. Omnia mala ⁊ bona p̄sentia sunt quasi vmbra futuror? bonor? ⁊ malor?. Et attende q̄ magis est necessaria prudentia in dispositione p̄sentium vt homo discernere sciat virtutes a vicijs virtutum speciem p̄tendentibus. Isi. v. Quedam vicia virtutū speciem p̄se ferūt. Unde pnitiosius suos sectatores decipiunt. q? sub similitudine virtutū tegunt. Nam sub pretextu iusticie crudelitas agitur. ⁊ remissa segnicies mansuetudo creditur. Sapiens. Nulle sunt occultiores insidie q̄ que latent sub similitudine officij.

De quibus dicitur Esa.v. Ve qui dicitis bonum malum: & malū bonum. ponētes lucem tene. & tene.lu. ponentes amarum in dulce: & dulce in amarū. Tercio vti debemus prudentia ī bello spūali ad memoriam p̄teritoꝝ. vt sc̄z memoremꝫ quot mala ꝓpter peccata euenerūt vt ab ipsis caueamus. & quomodo deus iustos exaltauit. vt ad iusticiam animemꝫ. Bap. Felix qui nouit ex alieno periculo sibi cauere. & similiter felix qui ex aliena iusticia iustus effectus est. Recordamini carissimi q̄ dyabolus & omnes angeli mali ꝓpter vnum motū superbie de celo expulsi sunt in abyssuꝫ in perpetuū cruciandi ibidem. Similiter primi parentes ꝓpter vnum peccatum sc̄z ꝓpter inobedientiam de paradiso in hanc vallem miserie sunt emissi. & infinitis miseriis ac etiam morti cum tota posteritate sua pariter sunt addicti. Nonne ꝓpter peccatum carnis deus omnes homines in diluuio suffocauit p̄ter octo. Nonne ꝓpter eadē peccata quinq̄ ciuitates subuertit. Nōne pharaonē cum toto exercitu suo & sennacherib cū toto exercitu suo occidit. Nōne plus q̄z sexcēta milia virorꝫ filiorꝫ israel ꝓpter infidelitatis peccatum in deserto p̄strauit & diuersis mortibꝰ interemit. & solum duo terram p̄missionis intrauerunt. Nōne ꝓpter peccata regna & ciuitates destructa sunt. Vbi est troya. vbi est ninyue vbi carthago. vbi babilon? Apō. Cecidit cecidit babilon illa magna. & facta ē habitatio demonioꝝ. Ecc̄. x. Regnum transfertur a gente in gentem ꝓpter iniusticias & iniurias & contumelias. Quid ergo frēs putamus effugere iudicium dei si peccauerimus & neglexerimus tantam salutem? certe non. Ro.ij. Ignoras quoniā benignitas dei ad penitentiaꝫ te adducit. ſm duriciam autem tuā & cor impenitens thesaurisas tibi iram in die ire. Et sequitur. Ira & indignatio, & angustia, tribulatio in omnem aiam hominis operantis malum. Ꝟz stupendum est quia patientia dei ē mīris occasio peccandi. Ecc̄. viij. Quia nō ꝓfertur cito ꝓtra ma. sen. filij ho. abs. vllo t. pp. ma. ¶ Similiter memorare debem? quō deus iustos exaltauit vt eos imitemur. nōne ioseph factus est dñs egypti? quia custodiuit mandatum. Nonne moy. ſſitus est dominus pharaonis & dux ſup populum domini qui negauit se esse filium filie pharaonis magis eligens affligi cum populo domini q̄z terrene iocunditatis habere peccatū. Nonne dauid pascens oues factus est rex. & in sua misericorda conscutus est sedē regni in secla. Nonne salomon ꝓpter vnam petitionē sapientissimus est effectus & sup omnes reges terre magnificatus. Quid dicam de apostolis pscatoribus quoꝝ ossa ora imperatoꝝ cum magna deuotione & reuerentia osculātur. Carissimi nunquid manus domini est abbreuiata? certe nō. Si ergo opabimur vt illi. exaltabimur vt illi. Sequamꝫ nos opa & sequētur nos p̄mia. Nos sumus vt cattus qui vult comedere piscem & nō vult tangere aquam. iuxta illum versum. Catus amat piscem sed nō vult tangere flumen. Filij zebedei redarguti sunt, quia p̄tebant regnare sed non laborare. vt patet Mathei. xx. Et sic patet p̄imū. ¶ Secum do ad orationū instantiaꝫ nos hortatur vt ſpm̄sanctum deuote recipiam? Nam sup per apostolos orantes ſpūſſanctus descendit. Et quia de oratione in p̄cedenti dicta sūt ca in sermone de euāgelio multa dicta sūt nihil dicamus de ipsa hic. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ad caritatez mutuam nos hortatur. quia eniꝫ spūſſanctus amor est & omne simile suo simili sociatur. ideo vt spiritussanctus ad nos veniat nobiscuꝫ maneat. oportet q̄ virtus amoris in nobis sit. & nos inuicem diligamus. Et quia omnia opera nostra bōa spiritussanctus in nobis operatur. iuxta illud esa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis domine & spūſſanctus in nobis nō nisi per caritatē manet. ideo oportet ante omnia caritatem habere vt opera nostra a spūſſancto sint. Et hoc est quod dicit. Ante omnia. i. añ omnem operationem ita q̄ operatio omnis a caritate ꝓcedat. mutuā in vobismetipsis cari. ba. id est diligatis alterutrū. Unde a doctoribus caritas dicitur esse forma virtutum. Et ideo sicut omnis actio est a forma. ita omnis operatio virtuosa est a caritate. Et quia duplex est amor. sc̄z honestus & vtilis. vel amor amicicie. & amor concu-

F

piscentie dicit q amor noster sit honestus ita q vnus ligat alterum ꝓpter seipsum: et nō ꝓpter bona sua. quia talis esset amor vilis vel concupiscentie. qui nō ꝓcedit a virtute. et hoc ē quod dicit. In vobismet ipsis. ita q causa dilectionis sit natura et ꝑsona ꝓximi et nō res sue. Et hoc debemus facere. quia talis dilectio operit multitudinem peccatoꝝ. Est enim caritas vestis tue ꝓpitudinē peccatoꝝ operiens. Et ideo ꝓximi patentes statim quando hac veste exuti fuerunt verecūdati sunt et cognouerūt turpitudinem suam. Apoc. xvi. Beatus qui custodit vestimenta sua ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius. Secundo caritas est vestis calorem vite conseruans i. Joh. iij. Qui nō dili. man. m. mor. Unde fratres ioseph. nudauerūt eum primo tunica talari dum eum occidere vellēt. q nunq̄ homo potest occidi in anima habēs hanc vestem. Tercio est vestis nuptialis sine qua anima deo non desponsatur. nec ad nuptias agni introire potest. Matth. xxij. Amice quomodo huc intrasti nō habens vestem nuptialem. Hec est ista tunica inconsutilis xpi sup quam peccatores mittūt sortem et nihil curant de ea et tamen est ita virtuosa. vt nullus pari aliquid mali possit de ea ipsam induat. imo omnia cedūt sibi in bonū. Ro. viij. Diligentibus deo. co. in bonū. Et sic patet terciū. ¶ Quarto ad hospitalitatem et ad omnia opa misericordie nos hortat. quia nanq̄ spūssanctus est dulcis hospes anime. et cum pegrinis hospitatur et pegrinatur. ideo si volumus talem hospitem recipere. pegrinos et pauperes hospitemur. Matth. xxv. Qđ vni ex mi. me. fe. mi. fe. Hic exemplum habemus in abraam qui credens recipere peregrinos recepit angelos dei. et in eis cognouit trinitatem et vnitatem dei. Quia tres vidit et vnum adorauit. Gen. xviij. Accepitq̄ ab eis filium et heredem. Idem patet in beato Gre. qui recepit christum credēs se recipere paupem. Et nō solū debemus pegrinos et pauperes hospitare. sed etiam alia opa misericordie facere ꝑm qđ possumus. Et hoc est quod dicit. Unusquisq̄ sicut accepit gratiam. sic a spūsancto illam refundat ad ꝓximū ad honorem spūssancti. Matth. x. Gratis accepistis gratis date. Et sic faciendo erimus boni dispensatores multiformis gratie dei. Gratia dei dicitur multiformis. quia in vno et eodē multos effectus facit in diuersis diuersos. i. Cor. xij. Diuisiones gratiaꝝ sunt. vn? autem spūs. Et nota q dicit dispensatores: quia omnia bona que habemus non sunt nostra. sed nobis dispensanda traduntur. i. Cor. iij. Sic nos existimet homo vt mi. xpi et dispen. mi. dei. Basilius. Si fateris ea tibi diuinitus ꝓuenisse an iniustus est deus res inequaliter distribuens. Cur ēm tu abundas et ille mendicat. nisi vt tu bone dispensationis ꝑmia consequaris. ille vero patientie brauijs decoret. Est ergo panis famelici quem tu tenes. et vestimentum nudi quod in sude marcescit. et argētum pauperis quod possides. quo circa tot iniurias incurris quot subuenire noluerис Lu. xvi. Redde ra. vil. tu. Et sic ꝑz quartū ¶ Quinto nos hortatur vt omnia ad laudem dei faciamus. quia vt dictum est pncipale operans in omni opere nostro bono debet esse spūssanctus. ideo tanq̄ principali agenti omnia opera nostra debemus ei attribuere et bene cogitare et bene loq̄ et bene opari. ij. Cor. iij. Non ēm possumus? cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis sed sufficientia nostra ex deo est. i. Corint. xiij. Spūs autem loquitur misteria. Et hoc ē quod dicit. Si quis loquitur quasi ꝶ. dei Sermo dei est qui ad laudem eius ꝓferē Et si quis ministrat aliquid ꝓximo reputet se hoc facere ex virtute et gratia quaꝝ ei deus administrat et nō ex se. i. Corint. iij. Quid habes quod nō accepisti? si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis. Et si patet quartum.

¶ In die sancto penthe. de epistola.

Sermo. lxij.

Dum complerentur dies penthe. erant oēs discipuli pariter in eodem loco. Actuū. ij. Hodie sancta mater ecclesia vnum de tribus principalibꝫ festis recolit reuerenter et deuote ad vnius in trinitate ꝑsone scz spūssancti reuerentiā oc'i na

tum. In quo ipsius visibilem missionem venerabiliter recolimus congregate ecclesie fore factam. Et istud videtur magis solenne q̄ in pe. ⁊ no. te. celebratum. magis devotū q̄ devotius est receptū. magis generale quia in natiuitate honoramus patrem mittentem ⁊ filium missum. Similiter in resurrectione patrem resuscitantē ⁊ filium suscitantum. Sed hac die sanctissima honoramus patrez ⁊ filium mittentes. ⁊ spiritumsanctum missum. qui dignatus est venire ⁊ nobiscum ī perpetuum permanere. Johā. xiiij. Alium paclitum dabo vobis qui ma. vo. maneat. Quia eīm xp̄s spōsus ecclesie recesserat ad patrē ⁊ regnum suum. ⁊ p̄ z̄sequens ecclesia remāserat viduata. ideo pater ⁊ filius miseri/cordia moti ne diu in viduitate manerēt spiritumsanctum miserunt vt eam in omnibus consolaretur. ⁊ magnis dotaret muneribus ⁊ donis ineffabilibus releuaret vt sic dotata ⁊ releuata illud p̄s. posset ve raciter eructare. hec mu. dex. excel. Dic ergo visibilem missionem spiritussancti hodie devote recolit sancta mater ecclesia.

Circa quam in epistiola hodierna quattuor enarrantur. Primo tempus quo spiritussanctus missus est ponitur. q̄ dū z̄pleā dies pente. i. tempus quinquaginta dierum. Secundo modus. quomodo scilicz missus est. ⁊ signum in quo missus est describitur ibi. Factus est repente de celo so. Tercio ipse aduentus spiritussancti ⁊ eius effectus subiungitur. ibi. Repleti sūt omnes spiritusancto ⁊ ceperunt loqui varijs. ⁊c. Quarto admiratio ⁊ stupor ex predicto effectu consurgens innuitur ibi. Facta autem hac voce conuenit multitudo ⁊ mente confusa est. ¶ Primo ergo tempꝰ quo spiritussanctus missus est ponit cum dicitur. Dum comple. dies pente. Circa quod nota q̄quadruplici ratione quinq̄/gesima die a resurrectione spiritussanctus est missus. s. ratione completionis. remissionis perfectionis. ⁊ figurationis. ¶ Primo ratione cōpletionis. Nam vt p̄z Exo. xxxi. lex fuit data quinquagesima die ab agno immolato. quia ergo vt dicit apostolus. plenitudo legis est dilectio. spiritussanctus est principium ⁊ fons omnis dilectionis. ⁊ per modum dilectionis procedit vt ondatur quod plenitudo ⁊ cōplementum legis est a spiritusancto. ideo eodem tempe quo lex fuit data spūssanctus superapostolos descendit. Non enim poterant legem implere nisi per spūmsanctum. et hoc ꝓpter difficultatem intellectus ⁊ effectus. vtrāq̄ autē difficultatem tollit spiritussanctus. De primo Joh. xvi. Docebit vos omnē veritatē. De secundo Matthei. xi. Tollite iugum meū su. vos in. eīm me. su. est ⁊ onus meum leue. Et cui leue certe amanti ⁊ habenti spīmsanctum. Alijs autem est intolerabile. Hanc rationē tangens glo. dicit q̄ lex quinquagesima die data fuit in monte synai ⁊ spūssanctus in monte syon. ¶ Secundo ratione remissionis. quadragenarius eīm numerus ꝑ/onis. quadragenarius eīm numerus ꝑ penitentiam significat vt supra dictum ē. et pribus suis surgit in quinquagenario. Nam septem sunt ptes quinquagenarij. scz. xx. x. viij. v. iiij. q. i. que septem ptes in/sumpte faciunt quinquaginta. Que septē partes quadragenarij signant septem ꝓ/tes penitentie que penitentia per quadra/genarium numez designatur. que sunt contritio de p̄teritis. ꝓpositum a futuris ma/lis abstinendi. confessio ⁊ satisfactio. que habet quatuor ptes que sunt restitutio alieni. largitio. ꝓior. p elemosinas oratio ⁊ ieiunium. Quia ergo septem partes quadragenarij signantes septem partes penitentie. simul sumpte surgunt in quinquaginta. ⁊ p quinquagenarij numez remissio peccatoz designatur. Nam p̄dicte partes penitentie que in quinquagenario faciūt. merū surgunt. plenam remissionē faciūt. ⁊ remissio peccatoz a spūsancto est. iuxta illud Joh. Accipite spīmsanctū quoz remi. pe. re. ⁊c. Ideo ad ostendendum q̄ remissio peccatoz est a spūsancto. ꝓpter hoc quinquagesima die super apostolos venit ⁊ ad hoc signandum in quinquagesimo anno. scz iubileo omnia debita dimittebant̄ vt infra dicetur. ¶ Tercio ratione pfectionis. Septem eīm sunt septenarij qui pficiunt ecclesiam militantem. scz septem sacramē/ta quibus virtus diuina ⁊ beneficiū passionis xp̄i homini letaliter sauciato applicatur. Septem sunt virtutes tres theologi

ce quibus anima ordinat ad deum scz fi/
des. spes. z caritas. z quatuor morales. q/
bus homo in actibus suis dispon̄tur z or
dinatur q̄tum ad se z q̄tum ad primum
scz prudentia. tẽpantia. fortitudo z iusti
cia. Septem sunt dona spūssancti quibus
omnes vires tam inferiores q̄ superiores
disponunt ad obediendū motioni z instin
ctui spūssancti. scz donū sapientie z intelle
ctus donū consilij z fortitudinis scientie
z pietatis. z donū timoris dñi. Septem
sunt beatitudines ꝺ quibus dicit Matth.
v. scz pauptas spūs. mititas mentis. luctꝰ
penitentie. esuries z sitis iusticie. affluen/
tia misericordie. mūdicia cordis z pax mẽ
tis. He beatitudines sunt tanq̄ operationes
z actus p̄cedentes a p̄dictis septem do/
nis spūssancti quibus virtus ipsoꝝ dono/
rū manifestatur. Septem sunt ordines q̄
bus potestas ministris ecclesie confert ad
reliquū pl'm' dirigẽdum z sanctificandū
Septẽ sunt petitiones pater noster quas
deo facere debemus. Septem sunt etiam
articuli fidei humanitatis christi. z septez
trinitatis christi. quib⁹ de credendis illu
minat̄. quoꝝ oim pfectio a spūsancto est
i. Cor. xij. Hec omnia op. vnus atq̄ idez
sp. di. sin. put vult. Septem aūt septena
riꝰ faciūt. xlix. Et ideo in fine horꝝ septena/
rioꝝ scz quinquagesima die spūssanctus
missus est. vt ei perfectio totius ecclesie et
omniū que sunt z fiunt in ecclesia attribu
atur vt principali agenti. Esa. xxvi. Omia
opa nostra operatus es in nobis dñe. Mat
x. Non em̄ vos estis qui lo. sed spūs pa. v.
qui lo. in vo. Quarto ratione figuratio
nis vel cōpletiōis figure. Nam in iubileo
scz in quinquagesimo anno. quinq̄ debe/
bant fieri. vt pz Leuit. xxv. que figurabāt
quinq̄ que spūssanctus veniens sup apo
stolos fecit plenarie z quotidie facit. Naz
in iubileo rei z captiui soluebant debita
remittebant exules in patriam revocabā
tur. hereditas amissa reddebat. z serui li/
berari donabant. z sic fiebat plena remis/
sio. Similiter per spm̄sanctū fit plena re/
missio in ecclesia. Nam primo p spm̄san/
ctū rei eterne mortis z captiui dyaboli sol
uunt. Ro. viij. Lex spūs vite liberauit me
a lege peccati z mortis. Secūdo debita pec
catoꝝ p spm̄sanctum dimittunt. Prouer
bi. x. Uniuersa delicta operit caritas. i. spi
ritussanctus. Tercio exules ꝓpter malicia
peccatoꝝ. p spm̄sanctum revocant in vitā
eternam siue in patriam ecclesie militan/
tis. ps. Spūs tuus bo. de. me in terram re
ctam ꝓpter nomen tuū. Terra recta est ec
clesia iustoꝝ quia nō tangit mundum ob/
liquū nisi in puncto necessitatis. i. Thi. vi.
Habentes alimenta z quibus tegam̄ his
cōtenti simus. Rectum em̄ nō tangit obli
quū nisi in puncto. Quarto hereditas p
pter peccatum primoꝝ pentum amissa scz
vite eterne nobis p spm̄sanctum recupera
tur. qui cum p spm̄sanctū efficiamur filij
dei p regenerationē spūalem z si filij z he/
redes. vt dicitur. Ro. viij. manifestū ē q̄
p spm̄sanctum hereditas amissa nobis re
stituitur. Joh. iij. Nisi quis renatus fue/
rit ex aqua z spūsa. nō potest in. reg. dei. cō.
Quinto serui peccatoꝝ z fumbi peccatoꝝ
ligati ꝑ spm̄sanctū liberi redduntur. quia
vbi spūs dñi ibi libertas. vt dicit. ij. Coꝝ.
iij. Gal. iiij. Itaq̄ iam nō su. an. fi. sed li.
z sic pz primū. Secundo modus z sig
num in quo spūssanctus missus est pmē
quia factus est repen. de ce. so. Dum enim
apli essent hierlm in supiori pte cenaculi:
vbi xp̄us cum eis agnum paschalem cena
uerat. z ibi orarēt hora diei tam tercia. su/
bito vehemens venit ventus. z quidam ra
mꝰ ignis formari ad modum lingue appa
ruerūt in domo z steterūt sup capita apo/
stoloꝝ. z in illis linguis ignitis spūssan/
ctus sup eos descendit z mansit. Et sic pz
q̄ in vehementi spiritu. i. in vento z in lin
guis igneis spūssanctus sup eos venit. Cu
ius ratio est designandum q̄ spūssanctus
veniens in hominē tria facit. Nam primo
tanq̄ magnus ventus omnes nubes erro
ris ab ea expellit z veritate fidei replet aiam̄.
Joh. xvi. Docebit vos omnē veri. Et
p cōsequens expellit ocm falsitatem. Se/
cundo tanq̄ ignis fortis omnia peccata cō/
sumit. z p̄ consequens animā purgat. Gre.
super illo verbo Luce. vij. Dimissa sunt ei
peccata multa quoniā dilexit multū. Ubi
amoris in ea cōsumpsit rubiginem pecca/
toꝝ. Tercio postq̄ anima est illuminata
in intellectu z purgata z inflāmata in affe

ctu.tanq̄ lingua ignita feruentissime ⁊ de uote loquitur verba dei. ¶ Proverbiū ē.q̄ nec amor nec tussis potest celari.ps. Concaluit cor meū intra me ⁊ in meditatione mea exardescit ignis. Et sequitur. Loquutus sum in lingua mea. Et ideo apli recepto spūsancto ⁊atum loqui ceperūt. Circa hoc membrū tria videamus scz quare spiritussanctus in linguis apparuit ⁊ quare simul in linguis igneis.⁊ quare potius in igne q̄ in alio elemento. ¶ Primo ergo queramus quare spūsanctus in linguis apparuit. Et ad hoc sex rationes assignent ad pōens scz ratione manifestationis. rōe vnionis.ratione saluationis.ratione p̄dicationis.rōne gubernationis.rōne legatōnis. ¶ Primo spūsanctus apparuit ī linguis rōe manifestationis spūsancti.nam deus pater summe fuerat manifestatus ī rerū creatione.ita q̄ p̄bi lumine rationis naturalis ⁊ sine lumine fidei deum patrē cognouerūt. Hebr in libro de celo ⁊ mūdo. Adhibuimus nosmetipsos magnificare deum patrem supeminentē ꝓpter ea ꝓ eoz que sunt. Et concludit in.xi.metha. Unus ergo princeps. Dap.xiij. Ex magnitudine speciei creature cognoscibiliter hoz creator poterit videri. Ubi ⁊ iudei ⁊ oēs gentes deum patrem cognoscebant. Joh vij. Unū patrem habemus deum. Similiter deus filius fuit manifestat9 in carnis assumptione.quia de femina natus est et nobiscum cōuersatus est ⁊ mortuus ⁊ sepultus. Baruth.iij. Post hec in terris visus est,⁊ cum hominib9 conuersatus est. Et vt xp̄s cognosceret vere esse filius dei.fecerat opera q̄ solus deus facere poterat. Jo. v. Opera que ego facio hec sunt que testimoniū phibent de me. Et ideo deus filio summe manifestatus fuit. Restabat ergo q̄ deus spūsanctus manifestaret. vt trinitatem pſonaꝝ cognosceremus.⁊ fidem veram de ipsis haberemus. que est necessaria ad salutem. Maior autem manifestatio que fieri possit est p linguam ⁊ opa. Et ideo vt spūsanctus plene manifestaretur apparuit in linguis sup apostolos: vt ipsū summe manifestarent in omni lingua cū hoc dedit eis ista opera facere que solus deus facere poterat; que apostoli in virtute spūsancti fecerant. Joh.xiiij. Qui credit in me opera q̄ ego facio ⁊ ipse facier.⁊ maiora.fa.q2 ego ad patrem vado.id est q2 ego recedo ⁊ spūsanctus aduenier. Apparuit etiam in lingua vt dicit Gre. vt verbum dei incarnatum manifestaret.quia verbum per linguam manifestat.quia cūis apō iudeos summe manifestatū fuerit, vt dictum est tamen apud alias gentes manifestatum non erat,sed apostoli manifestauerūt.i.Cor.i. Nos autē p̄dicamus xp̄m crucifixum. ¶ Secūdo ratione vnionis. Nam genus humanū ex superbia volens turrim babel edificare,cuius cacumē tangeret celum.in septuagīta duas linguas diuisum est.q̄ p̄ius vnius labij erat.vt dicit Gen.xi. Quicq̄d aūt per superbiam aut maliciam in humano genere est celebratum totum p xp̄i humilitatē ⁊ spūsancti bonitatem est suppletū.qui vsq̄ ad terram se hūliauerunt xp̄us carnem assumendo ⁊ spūsanctus in linguis apparendo,sicut genus humanū voluit vsq̄ ad celum condescendere. Et ideo spūsanctus in linguis apparuit.vt ostēderet q̄ p spūsancti bonitatem vnuī sunt ppli in vna fide ⁊ in vna lingua p̄fessionis ⁊ veritatis vt fieret vnū ouile ⁊ vnus pastor,cuius vocem omnes cognoscerent ⁊ audirent. Joban.x. Oues mee vocem meā audiunt ⁊ cognosco me/as ⁊ cognoscūt me mee. Unde vna expositio di.q̄ apostoli loquendo vnam linguā scz hebream.omnes alie nationes que ibi erant in ipsa lingua hebrea audiebant linguam suam. Sicut de mānā dicit q̄ conuertebat ad quodcūq̄ comedens volebat vt dicit Dap.xvi. Sic quando lingua ē diuisa erat solum hebrea lingua. Unde in faucibus aplorum omnes linguę erant vnite p spūsancti bonitatem. ¶ Tercio ratione saluationis. Nam virtus diuina saluās applicatur nobis mediantib9 rebus que a ministris ecclesie ꝓferunt.quia mediantibus rebus sacramentis que in rebus ⁊ verbis consistūt. vt di. Aug. Que quidem virtus salutis nostre a spūsancto est. Et ideo ne crederetur virtus ista esse a rebus vel a ministris ecclesie sed a spūsancto.ideo in linguis dignatus est apparere. ij. Corinthiorum. Ut sublimitas sit virtutis di ⁊ nō ex nobis

Quarto ratione predicatōis. Apostoli enim noua ⁊ inaudita predicare debebāt. Jo.xiij. Creditis in deum ⁊ in me credite. s. quia ego sum de⁹. Noua opa. Lu.xiij. Nisi quis renunciauerit omnib⁹ que possidet nō potest meus esse discipulus. ⁊ nouum modum viuendi. Vath.xvi. Si q̄s vult post me ve. ab se. ⁊ tol. c̄. Joh̄. xiij. Mandatum nouum do vobis. Ūñ Act. xvij. dicitur de paulo q̄ erat annunciator nouorum demonio⁹. Que oīa sine virtute spīritussancti nō poterāt fieri. i. Cor. xij. Nemo potest dicere dom⁹ ihesus. nisi in spīritussancto. id est nemo potest veracit dicere ⁊ p̄dicare salutem q̄ per nomē iesu intelligitur nisi per virtutem spīritussācti. Et ideo apparuit in linguis vt ostenderet q̄ hec omnia non fecerunt apli in virtute sue predicationis. sz in virtute spīritussācti qui in verbis eo⁹um erat. Prima. co⁹. iij. Ego plantaui appollo rigauit de⁹ āt incre. de. Itaq̄ neq̄ qui plātat est aliquid. neq̄ qui rigat. sed qui incrementum dat deus.

¶ Quinto ratione gubernationis. q⁹ int̄ oīa membra lingua difficilius regitur ⁊ gubernatur. Ja. iij. Omīs natura bestiarum volucrum ⁊ ꝓpentum domatur ⁊ domita sunt a natura humana. linguam aūt nullus hominum domare p̄ot. inquietū malum plenum veneno mortifero. Ītē ibidē Si quis in verbo non offendit hic perfectus est vir. Et nisi lingua per gratiā spīritussancti regatur nūq̄ bene regit. Prouerbio⁹. xvi. Homīs est dirigere gressus suos. domini aūt gubernare linguam. Item lingua est magis vtilis ⁊ fructuosa bene recta q̄ alid mēbr̄. Prouer. xxv. Mala aurea i lectis argenteis verbum prolatū in tp̄e suo. Et ꝓpter ista duo lingua magis ydiget gratia spīritussancti. Et ideo spīritussanctus in linguis apparuit ad ostendendū q̄ hec duo ipse in linguis opat. quia ipsaz tpat ⁊ facit bene loqui. ¶ Sexto ratione legationis. Nam legatō ⁊ officium apostolo⁹ principaliter fuit ad loquendum ⁊ euangelizandum Vath.xvi. Eūtes in vniuersum mūdum p̄dicate euangelium omni creaturē. i. Cor. i. Nō misit me baptizare christ⁹ sz euangelizare. Et ideo spīritussāctus i līguis sup apostolos venit vt daret intelligi. q⁹ loqui līguis erat eo⁹ officium principale. ¶ Secūdo q̄ramus q̄re sim̄ in linguis igneis apparuit. Et ad hoc sufficiunt quattuo⁹ rationes. ¶ Prima est q⁹ apostoli legem igneam spīritussancti. q̄ est lex amoris ⁊ virtutis debebant mundo p̄dicare. Ipse. n. spīritussanctus amo⁹ ⁊ veritas est. Lu.xij. Ignem veni mittere in terram ⁊ quid volo nisi vt accendatur. scilicet per ora p̄dicatorem i co⁹dibus auditorum sez veterum cerimoniarū. Juxta illud habreo. decio. Umbram enim habēs lex nō ipsaz imaginem rer̄. Et legem frigidaz timoris debebant finire ⁊ terminare. Mat. xi. Usq̄ ad io. lex ⁊ prophete. Gal. v. Ecce testo⁹ aūt omni circuncidenti se. q⁹ si circūcidatur christ⁹ nil ꝓdest ei. Ignis aūt hec facere habet. quia calo⁹em generat ⁊ ūbrā ⁊ frigus fugat. Et ideo spīritussanctus in linguis igneis apparuit sup apostolos vt legē amoris ⁊ veritatis ꝓferrent ⁊ legem vmbre ⁊ timoris finirēt. Jo.xv. Hec. mā. vo. vt dil. inuicem. Q⁹ apostoli optime fecerūt ipam mundo p̄dicātes. i. Joh. iij. Non diligam⁹ lingua neq̄ verbo sz opere ⁊ veritate. Col. iij. Super omnia caritatē habete. q⁹ est vin. pfectionis. ¶ Secunda ratio est vt apostoli verba ignita ꝓferrent calefacientia corda hominū. Eccī. xlviij. Surrexit helyas. i. chorus apostolorum ⁊ verbuz ist⁹ q̄si facula. Duo enim dura ⁊ duo ferra nō possunt sine calore cōiungi. Hiere. xv. Nunqd federabit ferrū ferro ab aq̄lone. id. est. in frigore q⁹ ꝓcedit ab aq̄lone. Fides aūt catholica ⁊ cor humanū sunt duo ferra durissima. ⁊ ideo nullo modo ꝯiungi potuissent in frigore infidelitatis peccati nisi ignis spīritussācti interuenisset Unde bern. dicit q⁹ tria maxima mirabilia ꝯiuncta sūt in filij di incarnatione. sz deus ⁊ homo. mater ⁊ virgo. fides ⁊ cor humanum. ⁊ ideo vt apostoli fidem x̄pi cordi humano inserer̄ verba ignita necessario ꝓferre habebant. Grego. Ociosus est sermo predicāris nisi possit incendium generare. ⁊ hoc patz in oīb⁹ alijs nationibus. quarum corda igne spīritussancti non calefiunt. quia nullo modo fidez recipiūt. Fides enim vt dicit apo-

stolus ad Eph.v.est donū dei. Inter xpīa
nos etiā qui nō hūt ignē spūssancti nō hūt
fidē viuā.sz mortuā. Tercia rō est vt apli
ignē diuinū p ora ⁊ verba spirarent in cor
da hoīm ipos calefacientē ⁊ a terrenis ad
celestia eleuantē. Nam añ aduentū spūs/
sancti merces hoīm erat terrena in tpalīū
abundantia ꝓsistens ⁊ longa vita. Esa.i.
Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre
come. Hz mō nō ē sic.imo oēs q̄ pie volūt
viuere in xpō iesu pse.pa.vt dr.vj.Thi.iij.
Non est discipulus maior dño suo:si me pse
cuti sunt ⁊ vos pse.vj.Cor.iiij. In omnib tri
bulationē pacīm. Ut ergo apli ab his ter/
renis hoīes eleuarēt ⁊ ad celestia transfer
rent oportuit eos ⁊ p ora vt p verba ignē di
uinū emittere alias nūq̄ potuissent face/
re. Ignis aūt iste duo fac.q: calefacit ꝑ
q̄ hoīes expoliant se.⁊ eleuat.vt pz in va
poribz virtute caloris solis eleuatis. Et iō
hoīes ignē diuinū in ꝓdicatione apl̄oꝝ re
cipientes calefiebant intīm q̄ oīa dēpone/
bant. Act.iiij. Quotq̄t aūt hēbant domos
⁊ agros vendebāt ⁊ ponebant ꝓcia eoꝝ añ
pedes apl̄oꝝ.⁊ hoc est q̄d dr. Lu.xij. Ignē
veni mittere in terrā. ¶ Quarta rō est vt
ad verba ignita apl̄oꝝ ignis de celo descen
deret.q: simile trahit suū simile.q̄ oēm ce
li militiā cōbureret ⁊ vastaret. Nam ante
aduentū spūssancti mūdus celi militiā ad
orabat.⁊ alīq̄ adorabant venerē vt luxurio
si.aliqui mercurīū deū mercatoꝝ vt auari.
alīq̄ martē deū belli vt superbi volētes dīna/
ri. Ut ergo apli hāc ydolatriā celestis mi
litie destruerēt oportuit eos verba ignita ꝓ
ferre.vt ad verba eoꝝ ignis de celo descen
deret ⁊ ꝓsumeret ⁊ destrueret eā. q: ignis
hz alta ⁊ magna humiliare.vj.Cor.x. Ar/
ma militie nostre nō sunt carnalia deside/
ria.sz potentia deo ad destructionē muniti
onū.ꝓsilia destruētes ⁊ oēm altitudinē ex
tollentē se aduersis sciam dei. Et iō apli
maledicebant tēplis ydoloꝝ ⁊ corruebāt.
vt pz in multis locis. Hie.xxiij. Nōne ver
ba mea quasi ardens ignis.⁊ quasi malle
us ꝓterens petras. Uñ postq̄ hiere.dixit
dñs. Ecce dedi verba mea in ore tuo.sta/
tim subdit. Et ꝓsti.te sup gen.⁊ reg.vt de
struas ⁊ euellas ⁊ dispdas. In eodem.i.
Qui figurabat clxoꝝ apl̄oꝝ. nūq̄ enī legit
hieremias sup gentes constitutus fuisse,

¶ Tercio queramus quare spūssanctus
potius in igne q̄z in alio elemēto apparue
rit. Et ad hoc septē rōnes sunt ꝑm septē dona
spūssancti. ¶ Primo rōe motōis. Ignis
enī semp tendit sursum. sic spūssanctus p
donū sapie semp facit tendere ad celestia
Ezech.viij. Eleuauit me spūs inter celum
⁊ terrā. Greg. Amor dei nūq̄z est ociosus.
opat enī magna si est. Uerbū enī sapīa cir
ca altissimas causas.vt di.pbus. Propte
ea apls dicebat ad Phil.iij. Nostra con
uersatio in celis est. ¶ Secūdo rōe illūinate.
nationis. Ignis enī hz obscura illūinare.
Sic spūssanctus p donū intellectus illū
nat aīam a tenebris erroris.i. Cor.ij. Ho
mīnat q̄z que dei sunt nemo cognouit.nisi spūs
dei. Nobis aūt reuelauit deus p spūscīm
spūs enī.i. spūalis hō scrutat oīa etiam p
funda dei. Uñ magis illūinata est veritate
fidei ⁊ doctrina dei vna vetula hīs spūm
sanctū q̄z omēs pbi.qui nō hūerūt. Ro.xi.
Quis aūt cognouit sensū dñi aut qs in/
struxit eū ⁊ Nos aūt sensum xpi hēmus.i.
Cor.ij.q: vt dr Job.xxviij. Timere deum
ipm est sapīa. ⁊ recedere a malo est intelli
gentia.q̄d facit spūssanctū hīs. ¶ Tercio
rōe actionis. Ignis enī est valde actiuus
⁊ in oīa alia agit.⁊ nihil pōt agere in ipm
vt ipm transmutet. Cuius rō est.q: ignis
est totus formalis ⁊ quasi nihil d materia
hīs. Omnis aūt actio est a forma.⁊ passio
a materia ⁊ ideo pōt agere ⁊ nō pati. Sic
spūssanctus p donū ꝓsilij facit hoīem totū
spūalem ⁊ nihil habere de materia ⁊ terre
nor pondere. Consiliarī enī vt di.phs nō
de fine.sz de his que sunt ad finē. Et q: act
finē nrm videlicz ad deū melius ⁊ velocius
imus sine pondere terrenoꝝ.iō spūssanctus
per donū consilij facit ea dēponere solū ne
cessaria retinendo.i. Thi.vi. Uñ tes alimē
menta ⁊ quibz tegamur his ꝓtenti simus. Et
emplū d iobāne bap.toto spūali. ¶ Quar
to rōe trāsformatiōis. Hā p ignē oīa trās/
formant ⁊ nouā formā accipe pōt. sic spūs
sanctus per donū fortitudinis transformat
hoīes in deū.q: facit eos potētes ⁊ fortes
ad oīa vincendū. Uñ petr vna ancilla vi/
cit añq̄z spūscīm hēret. postea inuincibilis
fuit.imo oīa vicit. Uñ de paulo ⁊ barna/

190

bab̄. Act. xiij. Dij similes facti hoibꝫ de scenderūt ad nos. ¶ Quinto rōne nutri/ tionis. nā ignis in humido pingui ⁊ cali do nutritur. vt in oleo cera ⁊ sepo. In būi do aūt sicco ⁊ frigido extinguit. vt in aceto ⁊ aqua. Sic spūssanctus p̄ donū scie q̄ hō cognoscit spūalia eē pinguia ⁊ calida. tpa lia vero esse frigida ⁊ sicca. nutrit aīam in ipsis spūalibꝫ ⁊ facit ipsam mundanis ⁊ tpalibꝫ mori. Coll. iij. Mortui em̄ estis. scz mundo ⁊ vita vestra abscondita est cū xp̄o in deo. Gal. ij. Qd̄ aūt nunc viuo in car/ ne in fide viuo filij dei. ¶ Sexto rōe pur gationis. Ignis em̄ habet metalla purga/ re. sic spūs. p̄ donū pietatis purgat oīa pec cata. qz ipse est ignis diuinus. Hebre. xij Etem̄ deus noster ꝙsumēs ignis ē. vñ sic̄ baptismus aque ⁊ sanguinis purgat pecca ta. ita baptismus flamis. i. spūssancti. Sic fuit purgata magdalena cui oīa peccata sunt dimissa. quo. d. mul. Lu. vij. Malac. iij. Et purgabit filios leui ⁊ colabit eos. quasi aur̄ ⁊ quasi argentū. Vñ in ecclesia fit remissio peccatoꝝ p̄ spūm scm̄. Jo. xx. Ac/ cipite spūm scm̄ &. re. tc̄. Et hoc ꝙgrue fit per donū pietatis. pietas em̄ miseriā respicit. Nihil aūt est miserabilius q̄ peccatum. ¶ Septimo rōe incinerationis. Nam ig/ nis oīa in cinerē redigit. sic spūssanctus p̄ donū timoris redigit hoiem in cinerē būi liratis dū ꝙsiderat malum pene eterne. ti met em̄ valde. ⁊ ideo se reꝑhendit ⁊ in hu militate pniaz agit. Job. xlij. Idcirco me reꝑhendo ⁊ ago pniam in fauilla ⁊ cinere. Et sic p̄z secundū. ¶ Tercio ipse aduent⁹ spūssanc. ⁊ eius effectus subiungit. qz re/ pleti sunt oēs spūsancto. ⁊ ce. lo. Et quia qui habet principale habet accessoriū. ideo postq̄ apli spm̄sanctū in tanta plenitudi/ ne receperūt fuerūt etiā pleni omnibꝫ gra/ tijs ⁊ spūssanc. donis. qz oīs gratia ⁊ dona a spūsancto sunt. vt di. apl̄us. i. Cor. xij. Hec aūt oīa operatur vnus atq̄ idem spi. di. si. put vult. Et q̄ ipsi fuerūt pleni spū sancto. ostendit quadruplici signo rei ple tie. ¶ Primū est in tribulationibꝫ nō mur murare. nam vas plenū nō reboat. sz vas vacuū dum tangit. sic apli in aduersis nō murmurauerūt. Lu. x. Ecce ego mitto vos sicut ag. in. lu. In pa. re. possi. a. re. Imo nō solum nō murmurauerūt in tribulatio nibꝫ sed gaudebant. Act. v. Ibant aposto li gauden. a ꝙsp̄e. ꝙsi. q̄. di. h. sunt. tc̄. Ro. v. Sed gloriam̄ in tri. ¶ Secūdū est firmiter consistere. nam res plena stat firma Sic apli positi spm̄san. receperūt in fide ⁊ bonis opibus firme steterūt. nā nec mūdus cū tormentis nec caro cū oblectamētis. nec demones cū temptamentis poterant ipsos amouere. Ro. viij. Quis nos sep̄abit a caritate xp̄i? q. d. nemo. ¶ Tercium est de plenitudine effundere. nā fons plenus effundit aquā. sic apli tanq̄ plen⁹ fons plenius effundūt aquā ⁊ supcrescēs totū mundū gratijs ⁊ donis spūalibꝫ re/ pleuerūt. Hester. x. Fons paruus creuit in fluuiū maximū ⁊ in aquas plurimas re undauit. ¶ Quartum est nihil plus re cipere. nam vas plenum nihil plus reci/ pit. sic apostoli nihil terreni. ⁊ a spūsancto alienum receperunt. Unde symoni mago offerenti ei multam pecuniam dixerūt. il/ lud Act. viij. Pecunia tua sit tecum in p̄ditiōem. Unde nec diuitias nec honores nec delicias amplius recipere voluerunt. Phil. iij. Omnia detrimentū feci ⁊ ar. s. vt stercora vt x̄pm lucri. Math. xix. Ecce nos reliquimus omnia ⁊ se. su. te. Et quia iuxta sententiam saluatoris. ex abūdantia cordis os loquitur. ideo apostoli sic abun danter repleti spūsancto ceperūt loqui mul/ tis ⁊ varijs linguis. quia multiplex erat spiritus cordis ipsoꝝ. scz lingua glorie q̄ est laudare ⁊ benedicere deū. Lingua gra tie que est hominibus volentibus conuer ti graciam ⁊ misericordiam. p̄mittere. Lin gua doctrine que est homines instruere ⁊ docere. Et lingua pene que est si quis non agit penitenciam ad gehennā ire. Si quis autem vult scire an sit spūsancto plenus dicta quatuor in se consideret. quia ex ope ribus vel moribus. vel ex lingua cognosci tur vnde sit homo. Marci. xiij. Nam ⁊ ga lileus es. Et Math. xxvi. Nam ⁊ loque/ la tua manifestū te facit. Et sic patz terciū ¶ Quarto admiratio ⁊ stupor ex p̄dictis ⁊ consequens describitur. quia facta hac voce conuenit multitudo magna ⁊ men/ te confusa est scz p̄e stupore ⁊ admiratio/ ne. admirabantur enim tam subitam mu

rationem: quia de nihilo ad tam magnum statū subito erant sublimati. Job. v. Qui ponit humiles in sublime ⁊ merentes erigit sospitate, ⁊ sic patet quartum.

Sermo alius de missiōe spūssancti. lxiij.

DE excelso misit ignem in ossibꝫ mes ⁊ erudiuit me. Treñ. i. Hieremias ꝓpheta a spiritusancto inspiratus in persona ecclesie loquit̄ in p̄fatis verbis reserans ⁊ annūcians qualiter ei spiritussancti missio facta sit. Circa quā missionem in p̄dicta autoritate quinq; innuūtur. Primo essꝫ spūssancti excellentia declaratur qꝫ de excelso. Secundo ꝑsona mittentis insinuatur quia misit sc̄z deus pater. Tercio signū ⁊ figura in quo spūssanctus venit aperitur. qꝫ ignem. In specie enim ignis venit. Quarto in quos spūssanctus venit. vel sit missus subiungitur quia in ossibus meis. Quinto quē effectum spūssanctus veniēs fecerit demonstrat̄ quia erudiuit me. Ex primo hec missio ostenditur optima ⁊ perfecta quia de excelso. Jac. i. Omne datū optimū ⁊ omne donū ꝑfectum desursum est. Ex secūdo ostendit̄ caritate diffusa, qꝫ ex nimia caritate sua qua dilexit nos deus misit nobis primo filium ⁊ tandē post recessum filij misit spm̄sanctū. vt nobiscum in eternū maneret. Gal. iiij. Quoniā aūt estis filij dei misit deus spm̄ filij sui in cor da vestra. Ex tercio ostenditur efficacissima. Ignis essꝫ inter omnia efficacissimus est. ⁊ multas habet operationes. vt dictum est in p̄cedenti sermone. Ex quarto ostenditur munda ⁊ sancta. Nam ossa ecclesie sunt sancti ⁊ iusti in austeritate penitentie exiccati ⁊ mundi facti. Ex quinto ostenditur fructuosa qꝫ eruditio disciplīe spiritussancti fructuosa est valde. Hebre. xij. Omnis autem disciplina in ꝑsenti quidē nō videtur gaudij esse sed meroris, postea autem fructum pacatissimū exercitatis p eam reddet iusticie. ¶ Primo ergo di. qꝫ spūssancti missio de diuine maiestatis excellentia ꝓcedit. de quo nihil dicat̄ ad p̄sens. ¶ Secundo ostendit qꝫ spūssanctus a deo patre est missus. quia misit sc̄z deus pater. Circa qđ sciendū, qꝫ cū sit vna essentia in tribus ꝑsonis. ⁊ omnis actio ⁊ operatio ab essentia ꝓcedat. oꝑtet necessario qꝫ quādo pater mittit spm̄sanctū qꝫ filius mittat similiter. ⁊ spūssanctus eodem mō seipsum mittat. siue per seipm̄ veniat. qꝫ vt dicit Aug. Indiuisa sunt opera trinitatis. Et hoc est quod dꝫ Job. v. Cum venerit pa. quem ego mittā vo. spi. ve. qui a patre pce. In eodem. xiiij. Paraclitus aūt spiritussanctus. quē mit. pa. in no. meo. Item cū trib⁹ ꝑsonis vna sit essentia cōmunis. ⁊ essentia nō sepetur a ꝑsonis. nec ꝑsone ab essentia oꝑtet necessario qꝫ vbicūqꝫ est qꝫ ꝑsona spūssancti. vel patris vel filij. ibi sit essentia diuina. ⁊ vbicūqꝫ sit essentia diuina ibi sit ꝑsona patris ⁊ filij ⁊ ꝑsona spiritussancti. Job. xiiij. Philippe qui videt me videt ⁊ patrem meum. nō credis quia ego in patre ⁊ pater in me est? Et idem est de spūsancto. Et ideo dū spūssanctus advenit tota trinitas venit. Joh. xiiij. Ad eū veniemus ⁊ mansionē apud eum faciam⁹ Missus est ergo spūssanctus cum potētia miraculoꝝ que patri attribuitur. Luce. ix. Dedit eis potestatē sup̄ oīa demonia ⁊ vt languores cu. Missus est cum scientia veroꝝ. quia filio attribuit sciētia. Jo. xiiij. Ille vos do. o. ve. Missus est cū bonitate donoꝝ. quia spūsancto attribuit bonitas. Ipse enim est bonitas se nobis in suis donis effundens. Ro. viij. Quō nō etiam cum illo. n. o. d. Et ideo tribus vicibus xp̄us aplis spm̄sanctum dedit. Primo ante passionem ad faciendū miracula quando misit eos ad p̄dicādum, ⁊ dedit eis potestatem sup. oīa demonia ⁊ vt languores curarent. Secūdo quod ad potentiam patris ptinet. Secūdo post ⁊ resurrectionē ad relaxandū peccata quando insufflauit in eos ⁊ ait. Accipite spm̄sanctū ⁊ quoꝝ re. pec. re. eis. Jo. xx. quod ad filium ptinet. quia vna clauis ad relaxandum peccata est sciēnā veritatis que filio attribuitur. Math. ix. Ut autem sciatis quia filius hominis potestatem habet in terra dimittēdi peccata. Tercio post ascensionem ad confirmandū corda. quando in linguis igneis vt hodierna die sedit sup̄a singulos eoꝝ spūssanctus. Act. ij. Quod ad spm̄sanctum ptinet. qꝫ ex magna pietate spūssancti, ꝓcessit, vsque

eos confirmaret. Vittitur ꝛ quotidie spi
ritussanctus cū mentibus fidelium illabi
tur. Joh. iij. Spūs vbi vult spirat. Et sic
ꝓ secundū. ¶ Tercio ostendit signū in q̄
spūssanctus missus est quia in igne. Vi
sit inquit ignem. Circa quod nota q̄ spi
rituss. in quadruplici rex specie missus
est. Primo in specie colūbe sup xp̄m bap
tizatū. Lu. iij. Descendit spūssanctus cor
porali specie sicut columba in ipsum. Se
cūdo in spē nubis sup xp̄m transfiguratū
Matth. xvij. Ecce nubes candida obūbra
uit eos. Tercio in specie flatus. Jo. xx. In
sufflauit ꝛ ait. Accipite spūmsan. Quar
to in specie ignis ꝛ lingue vt hodierna die
Actū. ij. Apparuerūt illis di. lin. tā. ig. Et
hoc ideo fecit ille spūs veritatis nō vt ali
quā fictionem ostenderet sed vt daret in
telligi q̄ oīm harum rerum ꝓprietates spi
rituss. aduenciens in nobis operatur.
¶ Nā primo in specie colūbe venit ad oī
tendum q̄ ꝓprietates quinq̄ colūbe in no
bis aduenciens opatur. nam colūba gemi
tum. p cantu habet. felle caret in petra nidi
ficat. est auis fecunda valde. ꝛ super riuos
aquaꝝ stās in ipsis aquis accipit rē specu
latur. Sic spūssanctus veniens facit nos
gemere pro incolatu p̄sentis miserie. p di
latione patrie. ꝛ p peccatis anīe. De pri
mo ꝛ secūdo. ps. Heu mi. quia inco. me.
plon. est ba. cum ha. ꝛc. De tercio idem.
Lauabo p sin. noctes. i. peccata. lectū meū
id est ꝓscientiam meam. Peccata enī no
ctes sunt. quia in nocte fiunt ꝛ ad noctem
infernī adducūt. Joh. iij. Omnis qui ma
le agit odit lucem. Sic flere fecit petrū ꝓ
peccatis suis. Luce. xxij. Egressus foras pe
tris fleuit amare. Item felle amaritudi
nis ꝛ nequicie facit nos carere. Esaie. lxi.
Spūs dñi super me eo q̄ vnxerit me. sc̄z
melle dulcedinis ꝛ bonitatis. Item in fo
raminibus petre. hoc est in vulneribus ie
su christi facit nos cōmorari. Bern̄. Vbi
firma tu tuaq̄ requies nisi in vulneribus ie
su christi. Gal. ij. Christo confi. s. cr. In
eodem. vi. Ego enim stig. do. no. iesu chri
sti in cor. m. p. Item facit nos valde fecū
dos bonis operibus. i. Cor. i. Gratias ago
deo meo semp ꝓ vobis in gra. dei. que da
ta est vobis quia in omni. di. facti estis in
illo. i. in spūsancto. Gre. Amor dñi nūq̄
est ociosus opatur enim magna si est. Jtē
hominē riuis aquarū. id est gratiarū abū
dantem facit sibi cauere ne in ipsis dyabo
lus eum suffocet. quia vt dicit Aug. Su
perbia etiam bonis operib̄ insidiat vt pe
reant. Sic suffocatus fuit lucifer ꝛ primi
parentes. Sed nō sic suffocata fuit beata
virgo. que plena omni gratia ꝛ mater dei
facta nō dixit ecce regina mundi. ecce ma
ter dñi. sed ecce ancilla dñi. Lu. i. ¶ Se
cundo in specie nubis descēdit ad ostendē
dum q̄ spūssan. tres ꝓprietates nubis in
nobis opatur. Nubes enī a terra eleuatur
virtute caloris. refrigerium p̄stat cōtra in
cendium solis. ꝛ pluuiam generat ex reso
lutione vaporis. Sic spūssanctus aduc
niens eleuat hoīem a terrenis. Ezech. viij
Eleuauit me spūs inter celum ꝛ teram.
Unde de viris spūalibus dicitur Esaie.
lx. Qui sunt isti q̄ vt nu. vo. Habk. iij. No
stra cōuersatio in celis est. Jtē refrigeriū
p̄stat contra incentiua viciorū. Ecc. xxxij.
Spūs meus sup mel dulcis. Eccl. xxj. O
q̄ bonus ꝛ suauis est dñe spūs tuus in no.
Hoc fuit figuratū i nube filiorū israel. in q̄
dñs eos p̄cedebat. vt p̄ Exod. xiij. Flee
mie. ix. In colūna nubis ductor eorū fuisti
Item pluuiā lacrimaꝝ in nobis generat.
Ro. viij. Ipse enī spūs postulat ꝓ nobis
id ē postulare nos facit gemitib̄ inenar
rabilib̄. ¶ Tercio in spē flatus datus est
aplis. ad oīendū q̄ sicut flatus necessa
rius est vite corporali ꝛ sine ipso statim ho
mo morit. sic spūssan. vite aīe ē necessari?
ꝛ sine ipo aīa est mortua. i. Joh. iij. Qui
nō diligit manet in morte. Et iō signāter
ad relaxandū peccata spūssan. datus est i
spē flatus. q̄ sicut flatum ꝑdens morit. et
flatū recupans reuiuiscat. ita hō. ꝓpter pec
catū spūmsanctū ꝑdens morit. ꝛ p̄ grām
spūmsctm recupans reuiuiscit. Col. ij. Et
vos cū mortui essetis in delictis et p̄putio
carnis vre cōuiuificauit vos cū illo. s. cum
spūsancto cōdonans vobis omnia delicta
¶ Quarto in specie linguaꝝ ignis super
apostolos apparuit ad ostendendū q̄ pre
dicatorū verba ignita calefacientia corda. a
spūsanc. habet ꝛ ipse p̄ os eius loquit. gre.
Nisi idem spūs qui per os p̄dicatoris lo

quitur assistat cordi auditoris otiosus est sermo doctoris. Matth. xiij. Non enim vos estis loquentes sed spūssanctus. Hiere. xxiij. Nūquid nō verba mea sunt quasi ignis ardens ⁊ quasi malleus conterens petras. Hoc fuit figuratum in Esa. quando dum ipe deberet pdicare pplo vnus de seraphin volauit ad eū. ⁊ calculo ignito quē forcipe tulerat ō altari tetigit os eius. qui calculus spūmsanctum figurabat. In fine istius membri nota q̄ ter legimus in principio ecclesie spūmsanctū datum. Primo in oratione. Luc. iij. Jesu baptisato ⁊ orante descendit spūssanctus. Secūdo in pdicatione. Actuū. x. Loquente petro cecidit spiritussan. super omnes qui audierūt verbū Tercio in manuū impositione. Actu. viij. Tunc imponebant manus sup̄ illos ⁊ accipiebant spūmsan. Et ideo si volumus spiritūsanctū recipere orationi instemus. q̄ orantibus apostolis spūssanctus datus ē. Instemus pdicationi. quia in linguis igneis apparuit. ad ostendendum q̄ in verbo pdicationis spūssanctus datur. Instemus confessioni vt sacerdos imponat nobis manus ⁊ det spūmsanctum. Job. xx. Accipite spūmsanctum quor. ⁊c. Et sic patz terciū. Quarto demonstrat in quos spūssanctus missus ē quia in ossibo meis. Ista sunt ossa de quibo dictū est. Ezech. xxxvij. Fili hois vaticinare de ossibo istis ⁊ dices eis. Ossa arida audite verbū dñi ecce ego intromittam in vos spūm ⁊ viuetis. Ista ossa in quibus spūssanctus habitat ⁊ venit sunt viri sancti. qui sex modis dicūtur ossa. s. ossa sicca. ossa dura ⁊ fortia. ossa humana. ossa viua. ossa redolētia. ⁊ ossa neruis colligata. Primo eīm sunt ossa extincta per abstinentiā esce ⁊ potus ab hūore carnalis desiderij. ps. Ossa mea sic crebruerūt. ij. Cor. xi. In fame ⁊ siti ⁊ iemul. in frigore ⁊ nu. In eodem. iiij. Semp̄ mortificationē dñi nostri iesu xpi. in corpozibo nostris circūferentes. Peccatores aūt sunt ossa humentia ⁊ in aquis carnalis cupiscentie natantia. Bap. ij. Nō sit pratū quod nō prauat lux. no. Uñ de dyabolo dr Job. xl. In secreto calami dormit in locis humentibo. Et ideo cū spūssan. sit ignis nō potest in eis viuere. Secūdo sunt ossa dura ⁊ fortia ad portandū onera penitentie. ⁊ ad tolerandū omnia aduersa pōs. Ut iumentum factus sum apud te. i. Cor. iij. Maledicim̄ ⁊ benedicimus. pse cutionē patimur ⁊ sustinemus. blasphemamur ⁊ obsecramus. Peccatores autez sunt ossa debilia nullū pondus pnse valentia sustinere ⁊ omni temptationi cedētia. Et ideo cū spūssanctus sit pondus pnitentie virtutū ⁊ mor. nō sustinet ab eis Tercio sunt ossa humana. pter māsuetudinē pietatis: ⁊ non canina vel lupina. Matth. xi. Discite a me q̄ mitis sū ⁊ humilis corde. In eod. v. Beati misericordes qm̄ ip. pos. ter. Sic fuit mitis dauid qui miphiboseth filiū filij inimici sui mortalis semper de mensa sua ⁊ viris iabes qui sepelierūt ossa eiusdē saul inimici sui bona reposuit. ij. Re. xxi. Peccatores aūt sunt ossa canina ⁊ lupina mordentia ⁊ lacerantia. Et ideo cū benign⁹ sit spūssanctus nō potest in eis requiescere. Esa. lvi. Spūs dñi sup̄ me ⁊ eo q̄ vnxit me. i. humanū ⁊ māsuetū me fecit. Quarto sunt ossa viua ⁊ nō mortua. p̄ inhabitantē spūm vite in eis. Joh. vi. Spūs est qui viuificat. caro autez nō pdest quicq̄. In eodē. xiij. Ego viuo ⁊ vos viuetis. Et etiam non solum sunt viua in se sed etiam conferunt alij vitā. Quod figuratū fuit in ossibus heliseī q̄ statim q̄ tetigerūt cadauer hominis mortui reuixit homo. vt p̄z. iiij. Re. xiij. Matth. x. Infirmos curate. mortuos sc. leprosos mū. Peccatores sunt ossa mortua vitam gratie nō habentia. ⁊ ideo cū spūssanctus sit spūs vite nō potest requiescere in eis. Quinto sunt ossa redolentia p̄ odorem bone fame ⁊ nō fetentia p̄ fetorem infamie. ij. Cor. ij. Christi bonus odor sumus deo in his qui pīunt ⁊ in his qui salui fiūt. Et alijs quidē odor vite in vitam. alijs q̄ dem mortis in mortem. Gen. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni cui benedixit dñs. Ecc. xlix. Memoria iosie in cōpositione odoris. Peccatores aūt sunt ossa fetētia coram deo ⁊ sanctis. Esa. xxxiij. De cadaueribus eoz ascendet fetor. Uñ in vitaspatrū legit q̄ angelus obuians cuidā ornate mulieri peccatrici obturauit sibi nares dicēs, q̄ fetebat coram dr scīs. Et obuiās cuidā iusto

pauperi vlceroso adorauit eū d. q redolebat cora deo ⁊ sanctis. Dicit pbs q canis nil sentit de odore nisi sit annexus rei comesti bili vel veneree. sed illum optime sentit. Similiter pctores nihil sentiūt nisi de odore carnaliū. Et iō cū spūsan. non sit caro sed spūs nō redolet eis. ⁊ ꝓterea nō recipiē in eis. Sexto sunt ossa neruis colligata et cōpaginata. Ezech. xxxvij. Et accesserūt ossa ad ossa. vnūqdq ad iunctura suā. ⁊ ecce nerui ⁊ caro sup ea ascenderūt. Job. x. Ossibꝫ ⁊ ner. cōpe. me. Et nō sunt ossa paralitica ⁊ dissoluta. Omnia eīm opa iustoꝝ sūt regulata. ⁊ oēs sensus eoꝝ regulati sunt. i. Cor. xiij. Omnia honeste ⁊ fm ordinē fiāt in vobis. Ro. xij. Rōnabile obsequiū vrm ⁊ nolite cōformari huic seculo sup. q; totū est dissolutū. vñ religio xpiana vocat eo q a multis abstinet ⁊ in multis se relegat q̄ aliis nationibꝫ licent. Et inter xpianos illi dicunt religiosi qui multū religant. Dec tatores aūt sūt paralitica ossa ⁊ dissoluta. q; facta ⁊ dicta eoꝝ a regula rōis discrepant ⁊ discordāt. Ro. i. Et q; nō ꝓbauerūt. hre deū in notīa tradidit illos deus in reprobū sensum. vt faciant ea q̄ nō cōueniūt repletos oī iniquitate ⁊c. Carissimi si volumus q spūssanctus veniat in nos simus sicq ꝑ corpis macerationē q; ipse est ignis simus fortes ꝑ tolerantiā aduersoꝝ. quia ipse est virtus indeficiens ⁊ pondus virtutū. simus mites ⁊ būani ꝑ pietatē. q; beni gnus est spūs sapie. simus viui ꝑ grām q; ipse est vita. simus redolentes ꝑ bonā famā. q; ipse odorat odorem spūalium ⁊ nō carnaliū. simus cōpositi ⁊ ordinati p regulam rōis. q; ipse est regula oīs rectitudis ⁊ iustīe. ⁊ sic erimus ossa in magna reuerentia cora deo. Talia fuerūt ossa ioseph q̄ filij israel cū magna reuerētia de egypto in terrā promissiōis transtulerūt. vt ꝑ Exo. xiij. ⁊ sic ꝑ quartū. ¶ Quinto ponit effectus q̄ spūssanctus veniēs fecit ecclesie q; erudiuit eā. Hunc effectū spūssanctus in tota ecclesia ⁊ in aīa cuiuslibet iusti q̄tidie facit. ¶ Nam ꝑ septē dona sua ipsam erudit et infōrmat. Ipsa eīm septē dona spūssancti sunt ille septem stelle in dextera filij q̄ illūinat totū mundū. de quibꝫ dr Apoc. i. Ite sūt septē oculi q̄ sunt septē spūs dei missi in oēm terrā. de quibꝫ dr apoc. v. Ite sunt septē lucerne q̄ semp debent ardere in tabernaculo dei. de quibꝫ dr Exo. xxv. q; dona spūssancti faciūt hoīem ardere ⁊ oīa videre. Unde illa sancta aīalia in quibꝫ erat spūs vite erāt oculis vndiq; plena. vt dr ezech. i. Erudit ergo nos spūssc̄us. ꝓpio ꝑ donū sapientie dū effectū mentis cognitione pascit ⁊ delectatione bonoꝝ illū affi cit ⁊ reficit dū sc̄z vera bona ꝓut sunt bona amare ⁊ gustare facit. ⁊ facit dulcedinem suauitatis eoꝝ sentire qui prius solū terrena sapiebat. Hebre. v. Omnis qui lacte est particeps expers est sermonis iustīcie. Perfectoꝝ aūt est solidus cibus eoꝝ qui pro consuetudine exercitatos hūt sensus ad discretionē boni ⁊ mali. ¶ Secundo erudit ꝑ donū intellectus in bonis cognoscendis ⁊ maxime ꝑ fidem pficit ⁊ illuminat de credendis. Act. xv. Fide purificās corda eoꝝ. ¶ Tercio erudit ꝑ donū ꝓsilij, dū cautū facit hoīem quō eligat bona ⁊ ꝑeligat meliora ⁊ vtiliora salutis. Matth. xix. Si vis perfectus esse vade ⁊ vende oīa q̄ hēs ⁊ da pau. ⁊ ve. se. me. ¶ Quarto erudit ꝑ donū fortitudinis dū ꝓra insultus tēptationū pugnantē roborat ostendens ei solū ꝑ patientiā esse pugnandū. Lu xxi. In patientia vestra possidebitis aīas vestras ¶ Quinto erudit ꝑ donū scientie ꝑ quod dat cognoscere bene agere ⁊ a malo recedere. Job. xxviij. Timere deū ipm est sapientia. ⁊ recedere a malo intelligēria. q; vt dī. apl̄us. i. Cor. xiij. Qui ignorat ignorabit. ¶ Sexto erudit ꝑ donū pietatis. dū ꝑ quosdam spei funiculos ad bonū appetēdum ⁊ agendū attrahit. Matth. xij. Venite post me. ⁊c. ¶ Septimo erudit ꝑ donū timoris dū a malo culpe pūtis ⁊ a malo pene future ꝑ quedā metuenda que mētibꝫ hoīm suggerit retrahit ⁊ auertit. Ecc. vij. Memorare nouissima tua ⁊ in eū non pec. ¶ Postq̄ aūt spūssanctus his septē donis nos erudiuit ⁊ infōrmauit ꝑ eadez nos pugnare facit ꝓtra septem mala humane nature. Et prio ꝯ malū puerilitatis facit nos pugnare dono sapie. Pctōr eīm ē puer sensu ⁊ ope ⁊ o ia ei? sūt opa pueri lia. Esa. lxv. Puer cē. an. mo. i. Cor. xiij. Nolite pueri effici sēsibꝫ ꝛ malicia pueri

estote. Exemplum sicut puer dat vnum aureum pro vno pomo. Ita peccator pro vno denario dat vnam virtutem. immo omnes. imo quod plus est dei. Sap. xij. Infantium insensatorum more viuentes Sed per donum sapientie efficitur maturus in sensu ⁊ in opere discretus. Grego. Per sapientiam maturi sumus. ¶ Secundo contra malū brutalitatis facit nos pugnare dono intellectꝰ. Peccator enim sicut brutum animal solum exteriora in rebus sensibilibus cupit illis inherens tanquam fini. Interiora vero eorum nulla cognitione attingit. Exemplum sicut vrsꝰ non discernit si apis est in fauo. nec piscis bamus sub verme. sic peccator non discernit si sub delectacione mundi est pena eterna. Sed per donum intellectus homo penetrat interiora rei ⁊ cognoscit penam esse nam ⁊ qꝫ sub asperitate penitencie latet gloria infinita. Ro. viij. Non sunt condigne passiones huius tem. ad. fu. glo. q̄ re. in no. ¶ Tercio contra malum periculositatis facit nos pugnare dono ꝓsilij. Peccator enim est in multis periculis constitutus. Nam in carcere dyaboli manet ⁊ est sententiatus ad mortem. ⁊ priuatꝰ omnibus bonis ⁊ de omnibus his non curat sed omni die exponit periculo dum peccatum addit peccato. Osee. iiij. Furtum ⁊ mendacium ⁊ homicidium mūdauerūt ⁊ sanguis sanguinem tetigit. Exemplum sicut vnus ribaldus exponeret se periculo intrans ad regem vt interficeret eum. Sic peccator dum peccat. quia quantum in se est vult interficere filium dei. Hebr. vi Rursum crucifi. sibimetip̄. filium dei. Sed per donum cōsilij homo eligit tutaz viam scilicz relinquere, mundum ⁊ carnalia desideria que mergunt hominem i infernum. Thi. ij. Apparuit gratia dei ⁊ saluatoris. no. offi. ho. eru. n. vt abnegantes ipietatē ⁊ secularia desideria sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo. ¶ Quarto contra malum continuitatis spūalis certamis facit nos pugnare dono fortitudis Jundus iste est campus agonis ⁊ prelij Job. vij. Milicia est vita hominis super terram. Et prelium istud est ita continuū ⁊ forte qꝫ omnis homo succumberet nisi esset dei fortitudie roboratꝰ. Lu. xxi. Pe. ecce sathanas expe. vos vt cri. sic̄ ri. Ego autem ro. pro te vt non deficiat fides tua Et ideo omnis apostoli quando relicti sunt ꝑpriis viribus sunt deuicti. De hac fortitudine peccator non curat. sed ꝑpriis viribus vult pugnare vt petrus. ⁊ ideo sicut petrus q̄tidie negat christum, Thi. i. Confitentur se nosse deum. factis aut̄ negant Exemplum sicut homo stans tota die in forti plio sine armis necessario moritur. sic peccator dei fortitudine non armatus, sed homo iustus omnia vincit dono fortitudinis roboratus. Phil. iiij. Omnia possum in eo q̄ me cōfor. Sic vicit dauid goliam et samson philisteos. ¶ Quinto contra malum scientie facit nos pugnare. Dupliciter enim errans circa bona ⁊ mala dono scientie. Dupliciter enim errauimus in cognoscendo bona ⁊ mala. Primo quando paruū bonum ⁊ paruū malum dicimus magnum bonū ⁊ magnū malum ⁊ econuerso. Secundo quando illud qđ est malum dicimus bonum. ⁊ illud quod est bonum dicimus malum. Esa. v. Ve q̄ dicitis bonū malū. ⁊c̄. Omnia bona ⁊ mala mundi sunt parua bona ⁊ parua mala preter peccatum quod est pessimū malum virtutes enim ⁊ dona sunt optima bona. Jaco. i. Omne datum optimū. ⁊c̄. Peccator autem bona ⁊ mala mundi reputat optima bona ⁊ pessima mala. peccatum autem reputat paruū malum ⁊ virtutes modicum bonum. Exemplum sicut stultus reputaretur qui diceret lutum melius aut̄ ro. sic est peccatoꝝ. Sed iustus per donum scientie discernit magna ⁊ parua bona et mala optimū bonum ⁊ pessimū malum. Mathei. x. Estote prudentes sicut serpentes. ¶ Sexto contra malum execrabilitatis. propter quam vita nostra est deo odiosa. facit nos pugnare dono pietatis. Peccator est deo execrabilis. quia nec sui miseretur nec proximi. Eccle. xiij. Qui sibi nec q̄z cui bonus erit. Job. xxiij. Pauit enim sterilem ⁊ que non parit. ⁊ viduę non benefecit. Omnis miseratio peccatoris est sterilem circa carnem proprīam que est sterilis. ⁊ nullum fructum vite parit. sed veremibus deuoranda seruatur. anime vero sue viduate suo sponso deo non benefacit.

Exemplū sicut habens pulcrā. sapientem nobilem. ⁊ diuitē vxorem. ⁊ de ipsa nihil curaret. sed de vilissima ribalda ⁊ turpi mlr tum solicitaretur esset execrabilis coram hominib. Sic peccator qui de anima nil curat est execrabilis coram deo. Math. xvi. Quā cōmutationē dabit homo ꝓ anima sua. Sed dono pietatis miseretur iustus animę sue. Ecc. xxx. Miserere aīe tue pla. de. ℣ Septimo ꝓtra malum stulte securitatis. quia nihil est periculosius hoīe tot malis obsesso facit eīm nos pugnare dono timoris. Peccator inter tot ⁊ tales inimicos secure dormit ⁊ nihil timet. Job. xxi. Domus eoꝝ secure sunt ⁊ pacate. Et qd sequitur? Ducunt inquit in bonis di. s. et in punc. ad infer. desc. Et quare? quia sine timore vixerūt. Ecc. i. Timor dñi expellit peccatum. Nam qui sine timore est iustificari nō potest. Exemplū sicut homo obsessus in quodam castro. ⁊ dure expugnatus. ⁊ timens de perditione intus. stultus ⁊ malus custos reputaret si secure dormiret ⁊ comessationibꝫ se daret ⁊ ostia castri nō firmaret. Sic peccator in ergastulo carnibus obsessus in qua est perditio. ⁊a demonibus fortiter oppugnatus stultus reputatur. ⁊ vt malus custos debet cōdemnari. si ostia sensuū nō claudit. ⁊ comessationibus vacat. ⁊ solerti cura se nō custodit. Abac. ij. Super custodiam meam stabo. Mat. xxvi. Vigilate ⁊ orate vt nō intret. in tēp. Sed iustus dono timoris sicut timens sē percustodit se. Ecc. ij. Fili accede ad ser. di sta in iusticia ⁊ timore. ⁊ prepa. ani. tu. ad temp. Prouer. xv. In timore dñi declinat oīs a malo. Et ideo cū in timore dñi recedatur a malo. frequenter sunt cogitāda que timorē dñi incutiunt. Sicut sunt punitiones quas deus fecit peccatoribus ⁊ pene future. Ecc. xxi. Nisi in timore do. te. te instanter ei. subuer. do. te. Esa. xxvi. Ego dixi in dimidio dierꝫ meorꝫ vadā ad portas inferi. Et sic ꝑ quintum.

De sancta trinitate. Sermo. lxiiij.

Inuisibilia ipsius a creatura mundi ꝑ ea que facta sunt intellecta conspiciunt sempiterna quoq; virtus ei⁹ ⁊ diuinitas. Ro. i. Nihil est in vniuerso mundo tam inuisibile ⁊ incōprehensibile sicut vnitas ⁊ trinitas dei. Potest autem aliquid esse aliquid inuisibile duobus modis. Uno modo ex parte sua quia non est lucidum vel coloratum. vt sonus ⁊ ventus ⁊ similia. Alio modo ex parte videntis. puta quando habet debilem ⁊ obumbratum visum. ⁊ isto modo non possumus videre totam solis. quam aquila intuet. Isto ergo modo trinitatem ⁊ vnitatem videre non possum? ratione scꝫ debilitatis intellectus nostri. quia vt dicit pb̄us. Ita se habet intellect? noster ad manifestissima nature. sicut oculus noctue ad lucem solis. Hieronymus Grandes materias parua ingenia nō sufferunt. Nihilominus q̄uis tanta sit difficultas in cognoscendo trinitatem ⁊ vnitatem dei. vult apostolus in verbis ꝓpositis ꝙ per creaturas ⁊ p rationes naturales fidei tamē admixtas ipsa vnitas ⁊ trinitas dei aliquo modo in enigmate tamē ⁊ multum impfecte attingatur. Et hoc nō vt ipsa trinitas ꝓbetur. sed vt ipa ab impugnātibus defendatur. Debemus ergo esse parati defendere ea que catholica fides tenet i. Pe. iij. Parati semp reddere rationem de ea q̄ in nobis est fide ⁊ spe. Sed in hac materia est caute ꝓcedendū. quia vt dicit Aug. Ubi queritꝝ vnitas trinitatis patris ⁊ filij ⁊ spūssancti. nec periculosius alicubi erratur. nec aliquid laboriosius inuenitur nec fructuosius aliquid queritur. Ad hoc tamen querendum oportet nos humiliari fm intellectum. Quia vt di. Gre. Sacra scriptura est magnum pelagus vbi ele phas natat. ⁊ agnus pditat. Debemus ergo tenere ipsum intellectum sub impio voluntatis. ij. Cor. x. In captiuitatē redigentes omnē humanū intellectum in obsequium christi. Quia dato ꝙ intellectus non possit videre que de trinitate dicunt. debet homo per voluntatem ipsum cogere dicens. Uolo credere que fides catholica tenet siue intelligam siue non. cum sint a ꝓphetis per pūmsanctum qui mentiri nō potest. prophetata. ij. Petri. i. Non enim voluntate humana allata est aliquando. ꝓphetia. sed spiritusancto inspirati locuti sunt sancti dei homines. Al christo qui ē

ipsa veritas imperata. Joh. xiiij. Creditis in deum ⁊ in me credite. Ab apostolis q̄ viderunt predicata. i. Johā. i. Que vidimus ⁊ audiuimus ⁊ manus nostre contrectauerunt de verbo vite hec ānunciamus vobis. ps. In omnem terram exiuit son⁹ eor⁹. ⁊c. Per opera mirabilia approbata ⁊ roborata. Job. vi. Qui credit in me opera que ego facio ⁊ ipse fa. ⁊ ma. ho. f. Matth. xvi. Illi autem perfecti predi. vbiq; d. coop. ⁊ ser. confir. se. sig. Et ab Aug. ⁊ alijs doctoribus qui fuerūt sapientissimi. ⁊ hec omnia ꝓbauerunt ⁊ viderūt ꝑm quod in vita ista videri possunt ⁊ ꝓbari attestata ⁊ in scriptis redacta. Et ideo non sumus indoctas fabulas sequuti. vt dicit. ij. Pe. i. sed vera loquimur ⁊ tenemus. Et ꝓptea inexcusabilis est omnis homo qui his que sunt fidei non assentit cum sint ꝓbata ⁊ attestata omni modo quo aliquid ꝓbari potest. Humiliemur ergo carissimi in fide ⁊ credamus ea que sunt fidei. non possumus aliter intelligere. Esa. vij. Nisi credideritis nō intelligetis. Si autem credere voluerimus. deus illuminabit nos. et quod impossibile videbatur possibile videbitur ac decens. Actuū. iiij. Fide purificans corda eor⁹. Teneamus ergo fidei nostre confessionē. scz q̄ sit vnus deus ⁊ tres persone vt dictum est. ⁊ q̄ pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus sint ille tres ꝑsone. ⁊ omnes tres sint solum vnus deus. ps. Benedicat nos deus deus noster ⁊c. Esaie. vi. Sanctus sanctus sanctus dñs deus exercituū. ⁊ nō dñi dicit. Et ad consolationem fidei nostre ꝓrationes ꝑdicabiles hoc solū in ꝑsenti sermone ꝓbare intendo. Et ꝓmo q̄ est vnus deus tantum. secundo q̄ sint tres persone. tercio q̄ iste tres ꝑsone sint pater filius ⁊ spūssanctus. ¶ Primo probatur q̄ sit solū vnus deus. ⁊ tres persone sint solum vnus deus ꝓ tres rōes. ¶ Prima sumitur a causis. q̄ vt di. ꝓbus in causis ordinatis impossibile est in infinitū abire. imo deuenire oportet ad primā causaz que est causa ordinans ⁊ disponens omnia alia. Manifestum est autem q̄ totū vniuersum ordinatissime ꝓcedit. Nam videmus q̄ omni anno sol cōplet cursum suū ⁊ luna per eadē. xij. signa currit oī mense ꝓ que sol in anno. Omnes etiaz planete certo tempore complent cursum suuz. firmamentum etiam cum omnibus stellis oīb⁹ die voluunt̄ de puncto ad punctum. sem⁹ per ē dies ⁊ nox. estas ⁊ hyems. Hec omnia ad oculum videm⁹. Simile est d̄ hominibus ⁊ bestijs ⁊ de omnibus cōtingentibus que omnia deus ordinatissime disponit ⁊ regit. Sapiē. viij. Attingit a fine vsq; ad finē fort. ⁊ di. o. s. Quāuis hūc ne vsq; ad finē fort. ⁊ di. o. s. ordinem videre nō valeamus. imo omnia istacontingentia videntur nobis a casu ⁊ fortuna ꝓuenire. Eccls. ix. Vidi sub sole nec veloci⁹ esse cursum nec fortiz bellum. nec artificum gratiam. nec sapientibus panem. nec doctoꝝ diuitias. sed tempus casumq; in omnibus. sed vere sicut ē in ijs que videmus ita est in illis in supradictis que videmus ita est in illis cōtingentibus quoꝝ ordinem nō videm⁹ Boe. Sed tu q̄uis causam tante dispositionis ignores tamen quanti bonus rector mundum temperat recte fieri cuncta ne dubites. Cum ergo omnia hic ordinate ꝓcedant ⁊ sint ita diuersa inter se. impossibile est quin ab vno regantur ⁊ disponantur. alias omnia miscerentur ⁊ cōfunderentur ⁊ deficerent. Exemplū de ciuitate si non haberet dominium. Luc. xi. Omne regnum in se diuisum desolabit̄. Et ideo philosophus concludit. xij. metha. Unus ergo princeps. Hanc rationem tangit boecius in secūdo de cōsolatione. Hunc nemo quit pbia mundum temeritijs agi casibꝰ fortuitisq; putas. an nullum ei regimē inesse rationis. Atq; inq; nullo existimauerim modo vt fortuita temeritate tam certa regantur. vnū operi suo conditorem habere scio deum. Secunda ratio sumit a virtute ⁊ ꝓfectione vnitatis. Oportet enim vt quicquid boni ⁊ perfectioīs est in creatura eminentius sit in creatore. q̄ in ea dat quod nō habet ⁊ causa est potior effectu. Sed omnes creature desiderant vnitatem. sicut di. Boe. li. de cōsō. sicut id in quo cōsistunt ⁊ ꝓseruant̄. q̄ oīs creature tādiu subsistunt ⁊ ꝓseruātur q̄diu sunt vnū deficiunt autē cum dimidiant̄ ⁊ vnitatē ꝓdunt. Exemplū in edificijs ⁊ in aīalibus ⁊ arboribꝰ ⁊ ciuitatibꝰ. Tamdiu enim est aīal q̄diu corpus ⁊ aīa vnita manent

cum autē sepantur non est plus animal. Et simile apparet in omnib. quia vt dicit pbus vnum 7 ens cōuertunt. Et boe. dicit. Q omne quod est. ideo est. quia vnuz numero est. Maxima ergo est virtus vnitatis 7 pfectio. Oportet ergo q hec virtus 7 pfectio eminentius sit in creatore. Et iō deus ē maxime vnus. 7 tres psone scz pater filius 7 spūssanctus magis sunt vnus deus: cū aliqua res sit vna numero. Et ex hoc etiam sequitur q omniū triuz psonaz sit omnino vnū esse. vnum nosse. vna potentia. vna virtus. 7 vna operatio. Aug⁹. Indiuisa sunt opera trinitatis. Deutero. vi. Audi israel dns deus tuus vnus est. Ad idem. Sicut dictum est omnia cōseruantur in vnitate. cum ergo omnia conseruentur in deo oportz necessario q deus sit vnus. alias esset oppositum in adiecto. Actuū. xvij. In ipso enim viuimus mouemur 7 sumus. ¶ Tercia ratio sumitur ex perfectione primi principij. Oportet enim necessario vt pbat pbs q primū principium sit summe perfectum. 7 q ei nihil desit. Si ergo sunt plura prima principia. q tunc esset si tres psone essent tres. oportebit q vnūquodqz sit summe perfectum. Aut ergo erunt omnino idem ita q quicquid habet vnum: habet aliud. tūc erunt superflua. Deus autez 7 natura nihil faciunt superfluū neqz frustra. siue vt melius dicam. tunc erunt omnino vnum. q quecūqz nullo mō differunt omnino sunt vnum. Aut differunt in aliquo. ita q vnū habebit aliquid boni 7 perfectionis qđ nō habebit alterum. 7 p cōsequens illud qđ nō habebit illud boni 7 pfectionis nō erit summe pfectum. Et sic pz q est tantum vnum principium. 7 p cōsequens tres psone diuine nō sunt tres dij sed vnus deus. Et sic patz primū. ¶ Secundo. pbat q deus sit trinus in psonis. id est q tres psone sint in vno deo p tres rationes. Prima sumitur a creaturis. vbi est imaginis signaculū. Secūda a creaturis vbi est trinitatis vestigium. Tercia a creaturis. vbi est iocunditatis solacium. ¶ Prima ergo sumitur a creaturis vbi est imaginis signaculum que talis est. In omni creatura facta ad imaginem dei. vt in homine et in angelo. est quedaz trinitas in vna essentia. quia ibi est intellectus. in quo veritas est. ibi est voluntas. in qua est amor. 7 est ibi memoria in qua cōseruant intellecta. Si ergo in creaturis pfectis factis ad imaginem dei inuenit quedam trinitas oportet q pfectiori modo repiatur in creatore cum ex hoc ipso q sunt vnum 7 tria. dicātur facta ad imaginem dei. 7 quicquid est in creatura. eminentiori modo sit in creatore. Genes. i. Faciamus hoīem ad imaginem dei. 7 simili. nostram est ergo in deo quedam trinitas psonarum. Nam ibi est pater p modum cōseruantis omnia. ipse enim omnia creauit regit 7 cōseruat. Est ibi filius p modum intellecte veritatis. q ipse est veritas. Jo. xiiij. Ego sum via veritas 7 vita. Est ibi spūssanctus p modum amoris. quo scz pater amat filium. 7 filius amat patrem. ipse est spūssanctus amor ē i. Joh. iiij. Deus sup. spūssanctus caritas est. Sicut ergo est vna anima 7 vnus angelus. 7 in ipsa sunt tres potentie. scz memoria. intellectus 7 voluntas. ita est vnus deus 7 in ipo sunt tres psone. scz pater verbum 7 spūssanctus. ¶ Secunda ratio sumitur a creaturis in quibus est trinitatis vestigium vt in sole. Nam vt di. aug. In sole est quedam trinitas: 7 vnitas. representans trinitatem 7 vnitatem dei tanqz vestigium pedis representat pedem. Anima vero hominis 7 angelus hoc idem' rep̄sentant tanqz speculum imaginē 7 magis pfecte. In sole enim est ipsa substantia solis tanqz pater. quia a nullo generatur. a q generat radius splendoris. sicut filius dei a patre. 7 ab vtroqz procedit calor scz a sole 7 radio eius sicut spiritussanctus a patre 7 filio 7 hec tria sunt simul tempore. sicut illa eternitate. quia statim q sol fuit emisit radiuz. 7 eodem tempore virtus caloris ab vtroqz processit. sic deus ab eterno generauit filium. 7 ab eterno spūssanctus ab vtroqz processit. Et sicut radius splendoris a principio fuit a sole natus 7 semper nascitur ab eo. 7 calor a principio processit ab ābobz 7 semper procedit. sic filius dei ab eterno fuit genitus a patre et semp gignit siue generatur. 7 spūssanct⁹ ab eterno processit ab vtroqz 7 semp procedit

Et sicut radius splendoris manens in sole omnia ⁊ totum mundum implet lumine ita filius dei splendor glorie manens ī patre ē vbiq;. Et sic̄ calor ꝓcedens a sole ⁊ radio eius totum mūdum calefacit. sic spūssanctus a patre ⁊ filio ꝓcedens corda omniū hominū calefacit. Et ꝓterea in specie ignis apparuit. Et sicut sol p̄ splendorē suum omnia illuminat. sic deus p̄ filiū suū Joh.i. Erat lux vera que illu.om.ho.ven. tē. Et sicut sol per calorem ⁊ radium splendoris omnia operatur. ita deus per filium et spūmsanctum omnia operatur ⁊ regit. quia indiuisa sunt opera trinitatis vt dictum ē Mirabiliter ergo vestigium trinitatis relucet in sole. ¶ Tercia ratio sumitur a creaturis. vbi est iocūditatis solatium. quia homo solus existens nō potest plenam iocunditatē habere. quia est animal sociale ꝑm naturam. Vnde Geñ.ij. Non est bonum hominē esse solum. faci. ei adiu. simile si. Animalia etiam multum affliguntur stādo solitarie. vt canis in catena. Cōsistit autem perfectio societatis humane in tribus scz patre filio ⁊ vxore. Ibi enim est pater filius ⁊ vxor plenam iocūditatem habent quantum ad societatē. Cum igitur in deo sit plena ⁊ ꝑfecta letitia oportet q̄ ibi eternalis societas reperiatur. scz pater ⁊ filius ⁊ amor tanq̄ vxor. cui totum bonum suū vult deus. Quia si iocunditas societatis reperitur in hominibus que quidem societas ex tribus perficitur vel complet. oportet q̄ talis iocunditas societatis eminentius sit in deo. quia vt dictum est quicquid boni ⁊ iocunditatis est in creatura. eminentius est in creatore. ⁊ sic patet q̄ trinitas est in deo. Johā. v. Tres sunt qui testimonium dant in celo. pater verbum. ⁊ spūssanctus. ⁊ sic patet secundū. ¶ Tercio ꝓbatur q̄ tres persone in diuinis sunt pater filius ⁊ spūssanctus. Et primo q̄ ibi sit pater ⁊ filius ꝓbemus. Nam pater ⁊ filius dicuntur relatiue. ⁊ ideo ꝓbato q̄ ibi sit pater. ꝓbatum erit q̄ ibi sit filius. ¶ Circa quod sciendum q̄ tunc res dicitur perfecta ꝑm pbm. quando habet ꝓpriam operationem. Est autez duplex perfectio. prima ⁊ secunda. Prima perfectio est quando res est perfecta ad esse. secundo quādo est perfecta quantū ad operari. In deo autem oportz omnē perfectionem ponere. ergo ꝓpriam operationem oportet ibi esse. Est autem duplex operatio vt dicit pbūs Una que transit in exteriorem materiam. que nō perficit operantem. vt secare. ⁊ talis non est perfecta nec ꝓpria operatio rei. Alia est que nō transit in exteriorem materiam. vt intelligere ⁊ amare. Et ista est perfecta ⁊ ꝓpria operatio creature rationē habentis. scz intelligere veritatem ⁊ velle et amare bonum. Cū igitur deo solum oporteat ⁊ perfecta sint attribuenda. solum iste due operationes vel actiones erunt in deo scz intelligere veritatem ⁊ velle bonum p̄ amorem. Nam omnia alia deus facit per solum imperium voluntatis. quia dixit et facta sunt. Hee aūt due operationes sunt naturales deo. quia ꝑm naturam suam sibi cōueniunt. nec abeo separari possunt. q̄ si deus est. oportet q̄ intelligat ⁊ amet. Ꝓpria autem ⁊ perfecta operatio patris in quantum pater ē vt possideat ⁊ generet filium sibi similem. Cum igitur in deo sit perfecta paternitatis ratio. ⁊ perfecta paternitas. a qua omnis alia paternitas nōatur vt dicit apostolus Eplx.iij. Oportet q̄ deus pater generet filiuz. Esa. vlt. Ego qui generationem alijs tribuo nunquid sterilis ero? Talis autem generatio oportet q̄ sit intellectualis. scz per intellectum ⁊ nō carnalis. quia generatio carnalis trāsit in exteriorem materiam. que vt dictum est deo cōuenire nō potest. Deus ergo intelligendo se generat filiuz qui vocatur verbū patris. quia cum intellectum inquantuz tale. sit ꝑfectio intelligentis. ⁊ deus sit sua perfectio oportet q̄ solum seipsum intelligat ⁊ omnia alia in se. ⁊ ideo talis relatio que est in deo ꝓut est intelligens ⁊ intellectum. est paternitas ⁊ filiatio. ⁊ ideo deus inquantum intelligit seipsum est deus pater. ⁊ inquantū est intellectus a se ē deus filius. Et sic patet q̄ eiusdē nature ⁊ eiusdem essentie est pater ⁊ filius. quia deus intelligens ⁊ intellectus eiusdem nature ⁊ essentie est. Jo.x. Ego ⁊ pater vnum sumus. Et quia nullum accidens potest deo inesse. quia aut corrūperet vt febris. aut ꝑficeret vt scientia. quoꝝ vtrūq; est impossi

bile in deo. ideo oportet q̄ talis relatio que est inter patrem ⁊ filium sit in deo realiṫ. non enim in deo relatiões sunt affixe extrinsecus essentie diuine. sicut relatio paternitatis in petro est affixa extrinsecus persone petri. sed sunt ipsa essentia diuina. ⁊ ideo relationes in deo scz paternitas ⁊ filiatio ⁊ spiratio sunt per se subsistentes. ⁊ sūt ipe persone diuine. Nam pater ⁊ filius ⁊ spirituſſanctus sunt tres persone subsistētes. Et q̄ deus se ab eterno intelligit. ideo ab eterno generat filium. ps. Ego hodie genui te. sup. in eternitate. Semp ergo generat filium. quia in eternitate non est prius posterius. Iste ergo filius dei oportet q̄ sit per omnia equal patri in potētia ⁊ sapientia ⁊ in omni re. quia ad perfectionez patris generantis pertinet. vt generet filium per omnia sibi similem ⁊ equalē. Qz pater diligit filium sicut seipsum. ⁊ omne bonum suum libenter daret ei. Unde pater bene complexionat⁹ ⁊ pulcer ⁊ sapiēs ⁊ in omnibus perfectus libenter generaret vnum filium talem. ⁊ ad magnam perfectionem patris pertineret si posset talem filium generare ⁊ ad defectum pertinet q̄ non potest talem filium generare. Cū igiē deus sit summe perfectus nec in eo aliqs sit defectus oportet q̄ generet filium per omnia sibi similem ⁊ coequalem. Et hoc est quod dr. Job. x. Pater qd̄ dedi mihi. maius omnibus est. i. dedit mihi totū bonum suum quod est maius omībus rebus ergo deus filius est omnipotens omīa cōtinens ⁊ omnia disponens. sicut de⁹ pat. Sed contra dicitur. Johā. xiij. Pat ma⁹ me est. Ad quod dicendum q̄ verum est inquātum fuit homo scz secundum naturam humanaz quam assumpsit. Et etiā ab angelis fuit mīoratus secundum natura. non autem secundum gratiam quia etiaz inq̄tum homo habuit maiorē gratiam omnibus angelis. ps. Minuisti eum paulominus ab angelis scz secundum naturaz gloria ⁊ honore coronasti eum scilicz super omnes angelos per gratie ⁊ glorie plenitudinem. Jo. i. Vidimus gloriam eius gloriaz quasi vnigeniti a patre. Ista ratio q̄ filius sit equalis per omnia patri ē ad populum. quia melius satis potest demonstrari q̄ filius est per omnia equalis patri. Et quia hunc ⁊ omnes alios sermones ad populum facio. ideo aliam rationē ad hoc ponere non curo. Secundo ꝓbemus q̄ in diuinis est tercia persona q̄ vocatur spirituſſanctus. Quod sic patet. Qz sicut dictum est supra. q̄cquid bonitatis ⁊ virtutis ⁊ perfectionis est in creatura oportet q̄ eminentius sit in creatore sicut in cā ⁊ in dante. Sed amor in creaturis inter omnia perfecta ⁊ virtuosa obtinet primū locum. Nam inter angelos ordo seraphī est supremus. quia denominatur ab incēdio amoris dicuntur eē incedentes. Inc̄ celos illud supmum est quod denominaṫ ab igne amoris scz celum empirreuz. Inc̄ elementa illud est i superius quod assimulaṫ amori. sicut ignis. Inc̄ virtutes amor obtinet principatum. imo est forma ⁊ dās esse omnibus virtutibus. ⁊ sine ipa nulla virtus operaṫ vt di. Apo. i. Cor. xiij. Uidemus etiam in inferioribus q̄ oē agens mouet res amatas. Aliqui diligunt diuitias. aliqui delicias. aliqui honorē ⁊ potētiam ⁊ ideo ꝓpter ista omnes mūdani operantur. Aliqui diligunt deum sup̄ omnia ⁊ ideo tales ꝓpter amorem dei omnia ꝑdicta contemnunt. ⁊ nudi nudum crucifixum sequuntur in artissima paupertate. Si ergo in creaturis inuenitur amor taz virtuosus vt per eum operaṫ omīa oportet necessario q̄ eminentius reperiatur i deo Cuius rō est. q̄ vnūquodq̄ tanto fortius amatur quanto melius cognoscitur. ⁊ q̄ deus cognoscit se vt infinitum bonū. ideo summe infinite q̄ se amat ⁊ filium suum. ⁊ econuerso filius eodem amore amat se ⁊ patrem. Et iste amor vocatur spirituſſanctus. qui ab vtroq̄ ꝓcedit. nam a patre in filium ⁊ a filio in patrez. Et iste spirituſſanctus siue amor op̄z necessario q̄ sit tercia persona in trinitate. Quod sic patz. In nobis amor est accidens. quia potest adesse vel abesse. in deo autem vt dictum est nō potest esse aliquod accidens. Unde oportz q̄ omne quod est in deo sit subsistens vt verus deus. quia omne quod est in deo est deus. Cum ergo hoc ꝓbatū sit q̄ in deo sit amor. oporteat q̄ talis amor non sit accidēs sed per se subsistens. Ad hoc autē q̄ aliqd

per se subsistat in rationabili ⁊ intellectua
li creatura accipit nomẽ persone. Nam p
sona est rationabilis nature indiuidua sub
stantia. Indiuidua autem substantia per
se subsistit. ⁊ ideo spũssanctus cum per se
subsistat indiuidua natura est tercia in tri
nitate psona. Ulterius iste spũssctũs opor
tet q̃ sit eiusdem essentie ⁊ nature cũ pa
tre ⁊ filio. Cuius ratio est q̃ natura amo
ris vnire est. Nam transfert amantem in
amatũ. vt d. Dyo. ⁊ Aug. Si ergo amor
qui est in nobis hanc virtutem habet. ml
tomagis amor diuinus. ergo spũssanctus
qui est amor patris ad filium ⁊ filij ad pa
trem vnit patrẽ cũ filio in eadem essentia
⁊ natura. et est cũ eisdẽ eadez ineſſentia et
natura. ꝓterea spũssanctus vocat vincu
lum amoris. Et quia in essentia dei nihil
est quod nõ sit deus. ideo spũssanctus cũ
sit in eadem essentia cum patre et filio est
verus deus. sicut pater ⁊ filius. Et sic pa
tet q̃ est vnus deus. ⁊ sint tres persone. ⁊
q̃ iste tres psone sunt pater ⁊ filius ⁊ spũs
sanctus ⁊ q̃ iste tres psone sunt vna ⁊ ea
dem essentia ⁊ p̃ consequens sunt vnius
nature essentie. et omnes tres sunt vnus
deus. et non tres dij. Bene ergo dicit a
postolus q̃ per ea que facta sunt diuini
tas dei et eius virtus cognoscitur. q̃ per
rationes sumptas a creaturis omia supra
dicta sunt ꝓbata. Et sic p̃ tercium.

De epla sermo de eadẽ materia. lxv.

GRatia domi
ni nostri iesu christi et caritas
dei ⁊ cõmunicatio sanctispũs
sit semp cũ omnibus nobis. ij. Cor. xiij.
Tam in euangelio q̃ in epistola exprimit
trinitas diuinaꝝ psonaꝝ cũ suis appropri
atis et attributis. Nam in euãgelio expri
mit psona patris cũ suo appropriato scili
cet potentia que patri appropriat. ibi. Ne
mo potest hec signa facere que tu fa. ni. fu.
de. cũ eo. Quia mirabilia facere potentie
patris attribuit. Persona vero filij cum
suo appropriato. s. sapientia que filio ap
propriat. ibi. Scimus q̃ a deo venisti ma
gister. Filius enim ad docendũ nos sapiam
suam venit in mundũ vt verus magister.
Jo. xiij. Vos vocatis me magister et dñe
⁊ bene. sũ etenim. Persona aũt spũssancti cũ
suo appropriato. scz bõitate que spũsco ap
propriatur exprimitur. ibi. Spũs enim vbi
vult spirat ⁊ vo. e. aud. Ex magna enim sua
bonitate spũssa. spirat nobis bona desideria
⁊ facit nos vocem suam audire. Similiẽ
in verbis ꝓpositis de epla hodierna sum
ptis eedem tres psone cum suis attribu
tis exprimũtur. Nam primo exprimit p
sona filij cũ attributo scz gratia. ibi. Gra
tia enim dñi nostri iesu christi. Gratia enim
xpo attribuitur. Joh. i. Gratia ⁊ veritas
per iesum christum facta est. Secũdo ex
primitur psona patris cum suo attributo
quod est caritas ibi. Caritas dei. Caritas
enim deo patri attribuit. i. Joh. iiij. Deus ca
ritas est. Tercio exprimitur psona spũsci
cum suo attributo. quod est cõmunicatio
suipsius. ibi. Et cõmunicatio sancti spũs.
Attribuit enim cõmunicatio spũsancto.
quia p spũmsanctum omne bonũ cõmunicat
nobis. Dñs aplus postq̃ multa bõa enar
rauit data nobis per spũmsanctum cõcludit
Hec aũt op. vn. at. id. s. di. sin. pro. vult. i.
Cor. ij. Verum quia triũ psonaꝝ est vna
essentia ⁊ p̃ consequens vna virtus ⁊ vna
operatio. ideo omnia supradicta ⁊ omnia
alia quelibet trium psonaꝝ operatur nihil
enim vna operatur quod alia non opere
tur. Aug. Indiuisa sunt opera trinitatis.
Joh. v. Quecũq̃ pater facit hec ⁊ filius si
militer facit. Et nõ ad hoc ostendendũ app
stol⁹ ait. Gratia dñi nostri iesu christi ⁊ ca
ritas dei ⁊ cõmunicatio. s. s. sit ⁊ non dicit
sint. vt ostendat q̃ hec omnia ab vna vir
tute ꝓcedant. Unde Aug. di. q̃ incarnati
onem christi tota trinitas opata est. tamẽ
soli filio attribuit. ⁊ solus filius dicitur i
carnatus. Joh. xiiij. Non credis quia ego
in patre ⁊ pater in me est. Philippe qui vi
det me videt ⁊ patrem meũ. Sed omnipo
tentia appropriat patri ne ꝓpter antiquita
tem tempis credat impotens. sicut apud
nos senes sunt impotentes q̃uis filius ⁊
spũssanctus similiter sint omnipotentes.
Et sic est de alijs. Nam filio appropriatur
sapientia ne ꝓpter iuuentutẽ credatur in
scius. Et spũsancto appropriatur bonitas

ne ꝓpter abundantiam ſpūs ⁊ virtutis cre
dat minus pius ⁊ bonus: ſicut apud nos
eſſe ꝙuenit. De iſtis ergo ſex ſcz tribꝰ ap
propriatis ⁊ tribꝰ attributis erit ſermo p̄
ſens. Nam in p̄ſenti ſermone de vnitate
eſſentie ⁊ trinitate ꝓſonaꝝ dicendum eſt.
Primo ergo de appꝛopꝛiato patris dica
tur quod eſt potentia. Circa quod ſcien
dum ꝙ tripliciter deus pater eſt omnipo
tens, ⁊ omnia poteſt. Et ſi multa dicatur
non poſſe. hoc non eſt ex defectu potentie
eius. ¶ Sed ex quatuoꝛ contingit. ſcz ex
defectu rei vel ex impoſſibilitate ei⁹ quod
dicitur nō poſſe. vel ex eo ꝙ talis potentia
ꝛ impotentia ꝓcederet. vel ex eo ꝙ talis
potentia defectum in deo poneret. quod
eſt impoſſibile. Primo deus omnipotens
dicitur aliquando non poſſe aliquid ex de
fectu rei. ſic nō poteſt facere ꝙ ego ſum in
pluribꝰ locis in eodem tempoꝛe. quia nō
eſt paſſiua potentia in me ad hoc recipien
dum. ⁊ ſm hunc modum dicitur ꝙ deus
nō potuit maioꝛē gratiam nec plures cō
ferre beate marie. quia ſm cōditionem ſue
nature nō fuit capax maioris gratie nec
plurū. Exemplum de vaceo pleno aqua
in quem quis nō poteſt mittere plus. qz
vaceus non poteſt plus recipere. Similꝛ
ter papa nō poſſet facere vnam feminam
epiſcopū nec vnū iudeum. quia in vtro
q̄ non eſt potentia paſſiua ad recipiendū
ordines. ¶ Secūdo deus omnipotēs di
citur non poſſe aliquid ex impoſſibilitate
rei. ſed ex eo ꝙ illud nō eſt poſſibile. ſic nō
poteſt facere ꝙ aliquod p̄teritum nō fue
rit puta ꝙ ego nō fuerim natus. vel ꝙ cō
tradictoꝛia ſint ſimul vēra. vel ꝙ ego ſim
homo ⁊ aſinus ſimul. vel ꝙ coꝛrupta ſit v
go. ¶ Tercio deus omnipotens dicit non
poſſe aliquid eo ꝙ illud faciēdo deficeret
⁊ talis potentia ab impotentia ꝓcederet.
ſic deus non poteſt peccare. quia peccare ē
deficere a regula rationis. ⁊ peccatū eſt q̄
dam defectus rōnis. Unde Aug. dicit ꝙ
peccatum nihil eſt ⁊ nihil fiūt homines cū
peccant. Et Boe. dicit ꝙ homines ideo pec
cant quia in efficientia boni ſtare nō poſ
ſunt. Exemplum de cadente qui ideo ca
dit quia non poteſt ſe tenere. Et ſm hunc
modum dicitur ꝙ deus non poſſet vnum
ſanctum hominem ad infernum cōdem
nare. quia condemnare innocentē eſt ma
gnum peccatum. Unde petrus de tharen
thaſia dꝛ. ꝙ deus poſſet traꝛere iudam de
inferno. ſed nō poſſet emittere petrum de
paradiſo. ¶ Quarto deus omnipotens
dꝛ non poſſe aliquid ex eo ꝙ talis potentia
poneret defectum in deo. ⁊ ſm hunc mo
dum deus non poteſt eſſe coꝛpus. nec po
teſt aliquam penaꝝ pati in ſua natura. nec
poteſt eſſe ignoꝛans. nec poteſt aliquā mu
tationem recipere. Et ideo nō poteſt pꝛe
deſtinatos ad vitam eternam mittere ad
infernum. nec pꝛeſcitos ad infernū mitte
re in paradiſum. quia ſequeꝛetur ꝙ deus
muꝛaꝛetur in ꝓpoſito. quod eſt impoſſibi
le. Numeri. xxiij. Non eſt deus vt homo
vt mentiaꝛ. nec vt filius hominis vt mu
tetur. Unde ſimpliciter deus poſſet pꝛede
ſtinatos dānare ⁊ pꝛeſcitos ſaluare. Sed
conſiderando ꝙ ſunt p̄deſtinati vel pꝛeſci
ti non poſſet. Si ergo volumus ꝙ omni
potentia dei manifeſtet in nobis iſta qua
tuoꝛ remoueamus a nobis. quia vt dictū
eſt. dei potentia hec quatuoꝛ non valet ef
ficere. ¶ Primo amoueamus a nobis de
fectum capacitatis ⁊ extendamus noſip
ſos ad maioꝛa. ⁊ tūc deus dabit nobis ma
ioꝛem gratiam. Apoc. xxij. Qui ſanctus ē
ſanctificetur adhuc. Sz ſi volumus ſem
per ſtare in modico bono quod facimus. de
us nō poteſt nobis dare maioꝛem gratiaz
quia nō ſumus capaces. Hiere. xxij. Scri
be virum ſterilem iſtum. qui nō ꝓſperabit
in diebus ſuis. Job. xix. In nidulo meo
moꝛiar. Eſa. iij. Panem noſtrum come
demus ⁊ vel. n. o. tantūmodo inuocet ſu
per nos nomen tuum. Sapiens videtur mꝛ
tis ꝙ viuant de ſuo. ⁊ ꝙ ſignent ſe de ma
ne ⁊ vtinam ſe bene ſignarent. Contra ta
les dicitur Apoc. iij. Utinam eſſes frigi
dus aut calidus. ſed qꝛ tepidus es et nec
frigidus nec calidus. incipiam te euome
re ex oꝛe meo. Exemplum de bus facit vt na
tura que mēbꝛo operanti dat virtutem et
nō operanti retrahit. Unde fabri habent
foꝛtioꝛa ⁊ melioꝛa brachia. ſcriptoꝛes me
lioꝛes oculos. curſoꝛes foꝛtioꝛa ⁊ melioꝛa
crura. Item facit ſicut rex qui dat feudum
militi ⁊ ſi prudenter agit dat ei caſtrum.

Apterea dicit apostolus ad Phil.i. Hoc vo vt caritas vestra magis ac magis abū det in scientia ⁊ in omni sensu.ij. Cor.ix. Potens est deus omnem gratiam abun/dare facere in vobis vt abundetis in om/ne opus bonum. Secūdo amoueam? a nobis impossibilitatem. vt si volumus amici dei fieri in hac vita.non simus ami ci seculi huius.quia ista sunt contraria et impossibilia. Nam deus mandat per Ie re.aliena nō rapere.ꝓpria largiri.vana nō appetere corpus macerare. Iundus au tem omniū contrariū docet. nam ꝓ ala/pa reddit vulnus.ꝑ vulnere mortem.mi nicos expellit.bona cor aufert. pauperi/bus non benefacit.sed decoriat ipsos.ho/nores sūmopere querit.⁊ ventri vt deo ser uit. Phil.iij. Quorū deus venter est. Et ideo impossibile est esse amicos dei ⁊ mū di. Jac.iiij. Adulteri nescitis quia amici/cia huius mundi inimica est dei.quicunq; ergo voluerit amicus esse huius seculi ini micus dei constituitur. Ecc.ij. Ue peccato ri,ingredienti terram duabus vijs. Im/possibile est ergo esse cum deo ⁊ cum mū/do. Luce.xi. Qui non est mecū contra me est.⁊ qui non colligit mecum dispergit.

Tercio amoueamus a nobis impoten tiam resistendi peccatis,quia omnipoten/tia dei cum tanta impotentia stare non po test.⁊ quid ꝓdest dominari hominibus.⁊ regere ciuitates.⁊ vni vili tēptationi non posse resistere.⁊ vnum motum non posse refrenare. Prouer.xiij. Melior est pati/ens viro forti ⁊ qui dñatur animo suo ex/pugnatori vrbium Hoc. Unde quāta sit maloꝝ impotēria.vt nunq; ad id quod de siderant possint venire.sed ad perfectuꝫ bo num. Et ideo si volumus ꝙ dei potentia habitet in nobis,resistamus mundo.carni.⁊ dyabolo. Jac.iiij. Resistite dyabolo ⁊ fug.a vo. Quarto amoueamus a no bis id quod ponit defectum in deo.sed fal/sam fidem.quia fides exterarum nationū ponit magnum defectum in deo ⁊ falsita/tem.cum dicat eum esse solum.cum ipse sit trinus,cum dicat ipsum esse solum de/um.cum ipse sit deus ⁊ homo. Habeam? ergo veram fidem que credit deum sicut est. Hebr.x. Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei aspersi corda a consci entia mala ⁊ abluti corpus aqua munda teneamus spei nostre confessionem inde/clinabilem. Joh.xi. Qui credit in me et si mortuus fuerit viuet.⁊ omnis qui vi.⁊ cre.in me nō morietꝫ in eternum. Ecce ma gna omnipotentia de mortuis viuos facc re ⁊ a morte perpetua conseruare. Et hoc ideo quia defectum fidei non habemus. Si ergo volumus ꝙ deus ꝑ suam poten/tiam habitet in nobis extendam? nos ad maiora.non simus amici huius seculi.re/sistamus peccatis ⁊ habeamus veram fi/dem.⁊ tunc in deo omnipotenti erim? val de potentes.⁊ mirabilia faciemus. Joh. xiij. Qui credit in me opera que ego facio ⁊ ipse fa.⁊ ma.ho.fa. Et sic patet primum Secundo de quodam attributo patri vi/camus quod est caritas. Et nota hic diffe rentiam inter appropriata a attributa ⁊ ꝓ/pria.quia appropriatū ita appropriatur ꝑ/sone quod non alteri.vt potentia solū patri.sapientia solum filio.⁊ bonitas solū ꝑ spūsancto. Sed attributa sunt cōmunia essentie diuine ⁊ attribuitur vni persone sicut alteri. Unde caritas ita attribuitur ꝑ/tri sicut filio ⁊ spūsancto. Et idem est de gratia ⁊ de cōmunicatione.⁊ de omnibus que de essentia diuina predicant.que quia si sunt infinita. Propria vero sunt que ita cōueniūt vni psone ꝙ nullomodo alteri. vt gigni filio.⁊ gignere patri ⁊ procedere spiritui sancto. Dic ergo caritas attribuit deo. Circa quod sciendum ꝙ maxima ca ritas dei ad hominē q̄ntum ad quatuor de monstratur. Primo ꝙ filium suum homi nem fieri cōstituit ⁊ naturam humanā ꝑ sonā in sponsam sibi accepit. Joh.i. Verbū caro factum est. Unde cantamus. Hodie celesti sponso iuncta est ecclia. Ecce mira bilis amor qr ipator diues,porēs,sapiēs pulcer,⁊ eternus accepit paupeculam in/ualidam.fedam.insipientem.⁊ mortī cō demnatā. Hebr.ij. Nusq; enim an.apre/hendit. sed semen abrā. Secūdo in eo ꝙ emi/dem filiū postq; carnem assumpsit.fecit xxx.annis seruire pro homine eruditendo informando in luto penalitatū huane na ture.⁊ tandem ꝑ ipso redimendo consti/tuit cum mori. Joh.iij. Sic deus dilexit cum mundo

mundum vt filium suum vnigenitum da/ ret sc̃z ad mortem. Hic cadit exemplum de paulino epo nolano qui pro filio vidue li berando iuit ad affricam ꝛ factus est ꝑuus uere in dyalo. Gre. ¶ Tercio in eo ꝙ homines sibi in filios adoptauit ꝛ fratres christi. i. Joh. iij. Videte qualem caritatẽ dedit nobis deus, vt filij dei nominemur ꝛ simus. ¶ Quarto in eo ꝙ homines sic re/ demptos ꝛ in filios adoptatos. heredes regni fecit insimul cum filio suo ihesu chri sto. Ro. viij. Filij dei sumus si autem filij ꝛ heredes. heredes quidem dei. coheredes autem christi. Si ergo volumus ꝙ cari/ tas dei maneat in nobis attẽdam⁹ ad ista quatuor. ¶ Primo vt naturam nostram sic exaltatam ꝛ magnificatã in suo honore ꝑseruemus. sc̃z in honore virtutũ, quia ho nor ꝑm ꝓm. est reuerentia exhibita in te stimoniũ virtutis. Job. xij. Sic state in domino carissimi. Honor mũdi est falsus honor. quia est honor pannoꝝ ꝛ equoꝝ et domicelloꝝ. Hic cadit exemplũ de illo q̃ osculabatur pannos suos quia ꝓpter eos honorabatur. ¶ Secũdo vt informatio/ nem quã christus fecit nobis retineam⁹. Joh. xiij. Qui habet mandata mea. ꝛ ser uat ea hic est qui diligit me. Et ipsum ꝓ nobis redimendis mortuũ non amplius mori exponamus. quod facimus dũ pec/ camus. Hebr. vi. Rursum cru. sibimet. fi. lio ꝛ dei viuamus. quod facimus dũ ꝑm spm viuimus ꝛ nõ ꝑm carnẽ. Ro. viij. Qui spũ dei aguntur hi filij sunt dei. Ibi dem. Debitores sumus non carni vt ꝑm carnem viuamus. si em̃ ꝑm carnem vixer/ mo. si autẽ spũ. fac. car. mor. viuetis sup. i adoptiõe filioꝝ. ¶ Quarto vt ꝓpale gau dium regnum eternũ nõ ꝓdamus. Mat. xvi. Si quis vult post me ve. sc̃z ad regnũ abne. semet. ꝛ tol. cru. su. i. renuncie t vite carnali ꝛ gaudio mũdi seu temꝑali ꝛ agat penitentiam. Si autẽ hic voluerimus de/ lectari perdemus regnum eternũ. Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos ꝛ in pũc. re. bo. in vi. t. cc. Et sic ꝑz secundũ. ¶ Ter cio de appropriato filij quod est sapientia dicamus. Circa quod quatuor videam⁹.

¶ Primo ꝙ filius dei per sapiam suã scit omnia ꝓsentia ꝓterita ꝛ futura cogitata ꝛ que in celis ꝛ que in terris sunt ꝛ q̃ esse possunt. Hebre. iiij. Omnia nuda ꝛ aperta sunt oculis eius. Prouer. viij. Ego sapientia habito in consilio ꝛ eruditis inter sum cogitationibꝫ. per me reges regnant. ꝛ legum conditores iusta decernũt. ¶ Se cundo ꝙ filius dei per sapiam suam ẽ causa omniũ rerum que fiunt vl̃ sunt. Sicut em̃ artifex ꝑ sciam suam ẽ causa formẽ introducende in artificiatum. ita dei filius ꝑ sapiam suam est causa totius rei. Joh. i. Omnia p ipm facta sunt. i. ꝑ filij sapiam Hebre. i. Per quẽ fecit et secula. ¶ Tercio ꝙ sapientia filij dei multũ a sapientia mundi differt. Jac. iij. Non est sapientia ista de sursum descendens. sed terrena animalis dyabolica. que aũt de sursum est sapientia. primũ quidẽ pudica ẽ deinde pacifica. modesta. suasibilis. bonis ꝓsentiẽs plena misericordie ꝛ fructibꝫ bonis. iudicans sine simulatione. ¶ Quarto ꝙ ipsa sapientia dei est ipse filius dei. ꝛ idem in essentia cum deo. Ecc. xxiiij. Ego ex ore altissimi ꝓdij primogenita ante oẽm creaturam. i. Cor. i. Nos autem ꝓdicamus xp̃m crucifixũ. dei virtutẽ ꝛ dei sapiam. Ex his quatuor debemus accipere quatuor vtilia documenta. Et ꝓio ex hoc ꝙ ipse scit omnia ac etiam cogitata. debemus concipere magnũ timorẽ ꝛ magnam erubescentiam de peccatis. quia ꝛ omnes angeli ꝛ sancti similiter vident omnia. cũ ipsum deũ vident. Et quis ita effrons qui nõ erubesceret peccare cũ femina in platea. Certe omne peccatũ ita est abominabile coram deo ꝛ curia celesti sicut peccatũ carnale coram hominibus. Sap. xiij. Similiter sunt abominabiles deo impius ꝛ impietas eiꝰ. Et ideo omnis peccator est sicut canis ꝛ sicut meretrix impudens. Hiere. iij. Frons meretricis facta ẽ tibi. noluisti erubescere. Cogitemus carissimi qualis verecũdia erit in die iudicij. quando ab omnibꝫ omnia videbuntur. Dañ. vij. Judiciũ sedit ꝛ libri aperti sunt. i. cõscientie singuloꝝ. Et quia sicut canes peccauerũt. ideo sicut canes expellẽt. Apoc. xxij. Foris canes ꝛ venefici. Et ideo sicut dicit hoe. Vagna est vobis

si dissimilare non vultis necessitas indita pbitatis. cū ante oculos agitis iudicis cū/cta cernentis. Hic cadit exēplū de illo here mita q̄ sil'auit se velle peccare cū vna mere trice dicens q̄ ita videret in camera sicut i platea. ꝓpter q̄d meretrix ꝛrecūdata cō uersa est. ¶ Secūdo ex hoc q̄ ipse ꝑ sapi entiam est causa rez. debemus accipe exē/plum opandi que scimus. Mat. vij. Nō oīs qui dicit mihi do. do. intra. in re. ce. sz qui facit voluntatē patris mei ipse intra. i re. ce. Ridiculū est alios docere ⁊ nihil ope rari. Talis est sicut candela lucens que se ꝓsumit ⁊ alios illuminat. Jac. i. Estote fa ctores verbi ⁊ nō audi tores tm fallentes vosmetipsos. Carissimi oēs sumus xp̄ia ni ⁊ veritatē scimus ⁊ credimus. sed nun quid nō vānabimur si nō fecerimus ea? certe sic. Lu. xij. Seruus qui novit volun tatē dñi sui. ⁊ nō fe. ꝑm vo. eius vap. pla/gis mul. Exēplū de ficulnea q̄ hēbat solū folia cui maledixit xp̄us ⁊ statim aruit. vt ꝑz Mat. xxi. Aug. Bene loqui ⁊ male age re nihil aliud est q̄z se sua voce damnare. Item surgunt indocti ⁊ rapiūt celuz. nos aūt cū doctrinis nostris ad infernū demer gimur. Ro. ij. Qui ꝓdicas nō furandū fu raris ꝑm duriciā tuā ⁊ cor impenitens the/saurisas tibi iram in die ire. Tercio ex hoc q̄ eius sapientia est dissimilis sapiē mun di debemus ipm imitari, vt nō sit sapiētia nostra terrena animal' dyabolica. Sapiē/tia mundi dicit terrena. q? de terrenis co/gitat. de terrenis loquitur. ⁊ terrena docet opari. Hiere. xxij. Terra terra terra audi vbū dñi. Dicit aīalis. q? sicut talpa inuol uit se in terrenis ⁊ vt aranea euiscerat se ꝓ terrenis. psal. Anni nostri sicut ara/nea meditabunt. Et sicut oīa aīalia ver/tūt faciem suā ad terrā. sic ipa sola terrena respicit. Dicit dyabolica. q? sicut dyabol? semp decipe nitit. Prouer. xx. Omnis em ꝓz dicit malū est malū est. ⁊ cū recesserit gloriabit. Item totus conatus eius est ad ascendendū sicut lucifer voluit ascendere. Esa. xiij. Ascendā sup altitudinē nubiuz ⁊ similis ero altissimo. Sit ergo sapientia nostra pudica. modesta. pacifica mia ple/na. bonis ꝓsentiens. plena bonis fructib. Quarto ex eo q̄ sapia dei est filius dei. de bemus sup oīa sapientiā dei querere tā q̄ ꝓfectum bonū. Sap. vij. Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa. Prouer. viij. Melior est sapientia cunctis opibus pcio sissimis ⁊ oīe desiderabile ei nō pōt cōpa ri. Et sic patet tercū. ¶ Quarto de attri/buto filio sz gratia videamus. que gratia quantum ad nos xp̄ianos mirabilis appa ret quantū ad quatuor. ¶ Primo quia ē sūū ꝓpm nos elegit oībus alijs reproba/tis. Osee. i. Vocabo nō plebē meā plebē me am. Jo. ix. In iudiciū ego in hunc mūdū venio. vt qui nō vident videant. ⁊ q̄ vidēt ceci fiant. Gratia eīm dei olim quicquid sup iudeos. sed ablata ab eis ꝓpter peccata eo rū. modo requieuit sup xp̄ianos. Hoc fi/guratū fuit quando arca dei capta fuit et tranſlata ad philisteos. ⁊ posita in templo dagon. ⁊ de mane inuentū est ydolum da gon. prostratum ad terrā capite truncatū. vt ꝑz. i. Reg. v. Quia in receptione gratie fi/dei. filij dei. oīa ydola sunt ꝓfracta. ¶ Se cūdo q? nobis infirmantibus efficacissimas medicinas. sz sacramenta ecclesie ꝓpara uit. Luc. x. Alligauit vulnera eius infun/dens oleum ⁊ vinū. Nulla alia natio hēt medicinas nisi mortales. ꝓtra infirmitatē peccati. ¶ Tercio q? thesaur? virtutis pas/sionis xp̄i nobis ꝓplatos ecclesie dispen/sandus inter xp̄ianos est derelictus. ⁊ per ipsos oprz habere quicūq̄ vult. Quia ve/to. Aug. Non est locus veri sacrificij. in to/to mundo extra catholicā ecclesiam. Et si/militer eius doctrina in nobis requieuit. Marci. iiij. Vobis datū est nosse mi. reg. dei. ceteris aūt in ꝓbolis vt videntes nō videant ⁊c. ¶ Quarto quia solum xp̄ia/nis celum aperitur omnib⁹ alijs foris rema nentib⁹. Mat. xxv. Dñe dñe aperi nobis Et sequit. Amen dico vobis nescio vos. Cū petro principi ap'lor̄ sine xp̄ianor̄ ca/piti dictū est. Tibi dabo claues regni ce/lorum. Math. xvi. Ex his quatuor inuita mur ad alia quatuor. ¶ Primo vt nō si/mur ad alia quatuor reprobem̄. cur iudei ꝓpter peccata nostra reprobem̄. Hiere. vi. Argentū reprobum vocate eos qz dñs ꝓiecit illos. Sic esau primogeni/tus ysaac reprobatus est. ⁊ iacob substitu tus ē. Ro. ix. Jacob dilexi. esau aūt odio habui. Sic reprobatus est saul ⁊ dauid

substitutus.i.reg.xvi. Quousq; tu luges saulem cum ego abiecerim eum? Ista re probatio inuisibiliter fit quotidie. Nam ad locum iudeis deputatum sc̄z infernum quotidie vadunt xp̄ani. & strages & pestilentias in iudeos reprobatos factas q̄tidie patiuntur. p̄s. Reges eos in virga ferrea. & t.v.fi. cōfringes eos. &c̄. Et ideo potest dicere christus illud. Ge. vi. Penitet me fecisse hominem id ē penitet me fecisse populum xp̄ianū & elegisse tot mala sunt in eo. & idcirco deleb̄o eū a facie terre. Et isto debemus valde timere ne & nos reprobemur & a gratia effluamus. Heb. ij. Propterea abundantius oportet nos obseruare ea que audiuimus ne forte pefluamus.

¶ Secūdo vt istas medicinas sumamus quas christus fecit in sanguine suo. & vt secure sumeremus ipe voluit primo sume re.nam & ieiunauit & baptizatus est. & oīa opera virtutū exercuit nos vt simil̄ facere mus. Job. iij. Exemplum enim dedi vobis &c̄. Et quid prodest confici medicinaz nisi sumatur. imo est dispendium magnū Sic enim dicitur christus omnes saluasse quia fecit medicinas potentes saluare omnes. si sumantur. Et ideo ait. Mat. xxvi. Bibite ex hoc omnes. ¶ Tercio vt istum thesaurum carum teneamus & per indulgentias que per exercicia virtutum & opera pietatis dant̄ ipso vtamur. i. Tbi. iij. Exerce teipsum circa pietatem. Et quid prodest tenere thesaurum in arca clausū. ecc. ¶ Sapientia abscondita & thesaurus inuisus in quo vtilitas? Nam ille stultus qui abscondit pecuniam domini sui & non est vsq; ea condemnatus est. & ab eo est ablata. Luc. xix. Ex ore tuo te iudico serue nequaz quare non dedisti pecuniam meam. m. ad mensam. ¶ Quarto vt nitamur in celū intrare per portam angustam p̄ne. Matb. vij Contendite intrare per āgustam portam quia arta est via que ducit ad vitā. Mat. xi. Regnum celorum vim patitur & violenti rapiunt illud. Carissimi ista est magna gratia: quia olim quantumcumq; homo bene oparetur ad inferos & non ad celos ibat. Job. xvij. In profundum inferni descendit anima mea, vbi constituta ē omnibus omni viuenti. Et sic patet quartus.

¶ Quinto de appropriato spiritui sancto, scilicet de bonitate dicamus q̄ quantū ad q̄ttuor appet mirabil̄ siue magna. ¶ Primo in eo quod contra nos voluntarie multociens peccantes non prouocatur. sz patienter expectat vt reuertamur & misereatur nostri. Esa. xxx. Propterea nos expectat. vt misereatur nostri. Apoc. iij. Ego sto ad ostium & pulso si quis ap. mi. intr. ad illum. Statim. n. q̄ peccator voluntarie offendit deum. deberet mitti ad carcerem infernī sicut reus criminis lese maiestatis. nisi bonitas spiritus sancti sustineret eum. q̄libet peccator deberet sic cogitare quare terra non absorbet me sicut dathan & abyron. quare non suffocor sicut pharao & exercitus eius est suffocatus. quare non consumor ignis incendio sicut ille quinq; ciuitates in montē subm̄erse sunt quare a bestijs nō deuoror: sicut filij israel a serpentibus perierunt. Nunquid ille plus peccauerūt? Certe non. O quot sunt qui equalia peccata sicut quicūq; ex istis habent. & tamen ex bonitate spiritus sancti misericorditer tolerantur. Sed audi peruersitatez. Ecc. viij. Quia non profertur cito contra malos sētentia absq; vllo timore filij hominuz perpetrant mala. ¶ Secundo in eo q̄ peccatores reuertentes. tam hilariter & benigne suscipit. Hier. iij. Tu fornicata es cū amatoribo multis. tamen reuertere & ego suscipiam te. Hoc figuratum est in patre filij p̄digi quem pater hilariter suscepit. Luc. xv. Videns illum, misericordia est motus. & cecidit super col. eius & osculatus est eū & ait seruis suis. adducite vitu. & cetera. ¶ Tercio in eo q̄ reuertentibus omnes offēsas & peccata dimittit. Lu. xvij. Duo homi. ascen. in temp. Et sequitur. Descēdit hic iustus. in do. su. ab illo. p̄s. Dixi confitebor aduersum me iniust. me. do. & tu reimpie. pec. mei. Sic perfecte absoluit matheum petrum. adulteram. magdalenaz. & infinitos alios. ¶ Quarto in eo q̄ reuersos sic ornat & ditat. vestiens eos veste nuptiali omnium virtutum & donorum spiritus sancti. Lu. xv. Cito ꝓferte stolā primā. & i. il. & da. anu. in ma. ei? & cal. in pe. ei?. Que vestis plus valet q̄ totus mundus quia facit hominem dignum deo &

cõuiuio regali vite eterne. Si ergo volumus q̃ bonitas spiritussancti nobis prosit. adhuc quatuor aduertamus. ¶ Primo ut cito ad deum cõuertamꝫ ex quo nos ita patienter expectat. Ecc̃. v. Ne tardes cõuerti ad dñm ꝛ ne differas de die in diem. Quia si diu faceremus eum expectare, sicut est mitis in expectando, sic esset severus postea in puniendo. Exemplũ actum factum de dulci vino magis est forte q̃ de labrusta. Luc. xiij. Ecce venio p. iij. annos. querens fructum in ficulnea hac ꝛ non inuenio. succide ergo illam vt quid etiam terram occupat. Sic iudeos p quadraginta annos expectauit quos postea ĩ excidium ꝛ exterminiũ tradidit. p̃s. Quadraginta annis, primus fui gen. huic ꝛc. ¶ Secũdo ex quo ꝛta benigne suscipit secure ad deum reuertamur dicentes. Pater pec. in ce. ꝛ coram te ꝛ nõ sum dignus vo. fi. tu. sed fac. me. si. vn. de. mer. t. Luc. xv. Hebre. iiij. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum glorie eius vt misericordiam cõsequamur ꝛ gratiam inueniam⁹ in auxilio oportuno. ¶ Tercio ex quo omnia peccata dimittit pure ꝛ deuote ipsa cõfiteamur. quia aliter nõ cõsequeremur indulgentiam de peccatis. Esa. xliij. Dic tu iniquitates tuas ꝛ iustificeris. Exemplũ de dauid q̃ q⁹ dixit peccaui. statim dixit nathan, pbeta. transtulit deus peccatũ tuũ a te. ij. Re. xij. Et angelus cedens populuꝫ statim dauid dicente. ego sum qui peccaui ego inique egi. cõuertit gladiũ suum in vaginam ꝛ nõ occidit amplius populum ¶ Quarto ex quo tam p̃ciosam vestẽ nobis donat ꝛ ita virtuosam eam reuerẽter ꝛ cum magna diligentia teneamus ꝛ custodiamus. ꝛ nõ sortiamur de illa exponẽtes eam fortune. sicut milites pilati sortiti sunt de tunica inconsutili x̃pi per quam hec vestis figurabatur. quod facimus dũ non curamus bene operari. sed dicimus si predestinatus sum q̃ saluer. saluabor omnino aliter non. Aliqui volunt eam diuidere dum fidem vel castitatem vel aliam virtutem sine ceteris volunt habere. p̃s. Diuiserunt sibi vestimenta mea. ꝛ sic pater quintuꝫ. ¶ Sexto de attributo spiritussancto: quod est cõmunicatio dicam⁹. Circa quod nota q̃ bonum est cõmunicatiuũ suiipsius. Bonitas ergo spiritussancti in hoc apparet quia bona sua nobis communicat. Quatuor autem bona spiritussanctus nobis cõmunicat abundanter et excellenter. ¶ Primo bona nature. scilicet animã ꝛ corpus in vno homine cõiungendo. Genes. i. Faciamus hominem ad imaginem ꝛ similitudinem nostraꝫ. Ecce magna dignitas in natura esse ad imaginem dei factũ. ¶ Secundo bona fortune scilicet diuitias bestias ac oẽm creaturaꝫ subdiciendo nobis. p̃s. Omnia subiecisti sub pedibus eius oues ꝛ boues vni. ꝛc. Ecce magna abũdantia in fortuna. vt omnia sint facta ꝓpter nos ꝛ ad nostrum seruitium reputata. ¶ Tercio bona gratie. scz virtutes ꝛ dona nobis infundendo. i. Corinthi. xij. Hec omnia operatur vnus atq̃ idem spiritus diuidens singulis prout vult. ¶ Quarto bona glorie. scilicz dei visionem, promittendo. Job. xiij. Ego manifestabo ei meipsum. Ro. viij. Ipse enim spiritus testimoniũ reddit spiritui nostro q̃ filij dei sumus. Si autẽ filij ꝛ heredes scz glorie dei que est hereditas. Ex his quatuor ad alia quatuor inuitamur. ¶ Et primo ad alia quatuor inuitamur. ¶ Et primo vt bona nature ad dei cultum exercea mus ꝛ in ipsis deo seruiamus. p̃s. Fortitudinem meam ad te custodiam. id est ad tuum cultum. Et simile est de ingenio et prudentia ꝛ de omnibus bonis nature. q̃ omnia ad laudem dei debemus exercere. Esa. xliij. Populũ istum creaui mihi laudem meam narrabit. quia bona nature te nemus a deo sicut miles tenet feudum a rege. ꝛ ideo omni die mane debemus osculare terram in huius recognitionem. sicut fardi pedem iudicis arboree. i. Corinth. Quid habes quod nõ accepisti? si autẽ accepisti quid gloriaris quasi non acceperis Et ideo cum bona nature deus auferre a nobis. vel nõ dat perfecte murmurare nõ debemus. Matth. xx. Amice non facio tibi iniuriam. an nõ licet mihi quod volo facere. Ro. ix. Nunquid di. figmentũ ei. qui se finxit quid me fecisti? sic an nõ habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere, aliud quidem vas in honorem aliud in cõtumeliam. ¶ Secundo vt bona fortu

ne in nostrum cõmodum quertamus. vt sc̃z ipsis dominemur ⁊ non dñentur ipsa nobis. quia vt dictum est. Deus subiecit ea pedibus nostris. Item q̃ ipsis non ad luxuriã vel superbiam vtamur. sed ad cor poris sustentationẽ. i. Thi. vi. Habentes alimẽta ⁊ quibus tegamur. s. Item vt ipsis peccata nostra redimamus. Dañ. iiij. Peccata tua ele. redi. ¶ Tercio vt per bona gratie vitam eternã mereamur. quia per omne opus bonum gratia informatum vitaz eternam meremur. Ro. vi. Gratia dei vita eterna. Qui autem non est in gratia p̃ nullum opus bonuz meretur vitam eternam. Luce. v. Per totam noctem laborauimus nihil cepimus. Tunc homo in nocte laborat quando sine gratia operatur. Ad hoc ergo sunt nobis data bona gratie vt opera nostra sint digna vita eterna Joban. xiij. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. ¶ Quarto vt gloriam dei pro qua habenda habemus pignus spũm sanctuz. vt dicit apostolus. ij. Corinthi. i. totis pẽ nibus flagremus. vt q̃ nobis dẽus dispo suit ante secula donare cum sibi placuerit largiatur. Quia vt dicit Grego. Ipsa pẽ desiderio regni celestis ab omnipotenti deo sicẽ ordinata. vt sanctorum precibus obtineatur. Et ideo iesu orante celum est apertum. Luce. xi. Petite ⁊ accipietis. q̃rite ⁊c. Et sic patet totum.

¶ Dominica prima post tri. de euãgelio. Sermo. lxvi.

Homo quidaz

erat diues ⁊c. Luce. xvi. Sic dicit Boe. in de consolatione Non enim quod ante oculos nostros situm est sufficit intueri. sed rerum exitus prudentia metitur. Homo autem rationalis a ratione per quã a bestijs differt habet considerare finem rei. Et ideo homo rationalis finem debet considerare. Boe. ta. Quicquid agis prudenter agas et respice finem. Unde homo qui considerat solum presentia ⁊ non futura bestijs comparatur. Psal. Homo cum in honore esset scilicet rationis non intellexit. scilicet sẽm rationem considerare finem. ⁊ ideo compatus est iumentis. Qui vult ergo esse homo et cauere a peccatis consideret nouissima sua. Eccleſiast. vij. Memorare nouissima tua ⁊ in eternum non peccabis Consideremus ergo presens euangeliuz ⁊ videbimus mirabilia presentia ⁊ futura. In quo continentur quatuor. Primũ est status peccatoris ⁊ iusti in vita. in quo dei iusticia cõmendetur. ibi. Homo quidam erat diues. Secundum est transitus vtriusq̃ per mortem. in quo diuersa eorum conditio demonstratur. ibi. Factũ est autem vt moreretur mendicus. Tercium est petitio diuitis post mortem. In quo malorum summa miseria declaratur ibi Eleuauit autẽ oculos suos cum esset in tormentis. Quartum est responsio abrae ad diuitem. in quo seuera sententia enarratur. ibi. Recordare fili quia recepisti bona in vita tua. Primo ergo ponitur status peccatoris ⁊ iusti in vita. ¶ Sed primo G
primo status peccatoris qui describitur quadrupliciter. scilicet diues ⁊ iniquꝰ vanigloriosus ⁊ superbus. gulosus ⁊ luxuriosus. immisericors ⁊ crudelis. ¶ Primo nanq̃ fuit diues ⁊ iniquus. Ubi nota q̃ diues inquantum diues non damnatur. quod patet ex hoc euangelio. Nam abraam valde diues fuit. Genes. xiij. Erat abraam diues valde in possessione auri et argenti. ⁊ tamen non est damnatus. sed in requie collocatus. Similiter antiqui patres valde diuites fuerunt. qui omnes sunt saluati. ¶ Damnatur autem diues H
tripliciter. vel quia male acquisiuit. vel q̃ male retinuit. vel quia male expendit. Si male ⁊ iniuste acquisiuit damnatur vt fur. Si male ⁊ tenaciter tenuit vt seruus diuitiarum ⁊ non dominus. damnatur vt auarus. Sicẽ ille diues qui dicebat Gaude anima mea habes multa bona reposita in annos plurimos. Luce. xij. De quibus nec ipse comedit nec alijs comedẽda dedit. sed homo extraneus voravit ea Ita accidit auaris. Et ideo sequit. Stulte hac nocte repetunt animã tuã ⁊c. s. demones. que au

rem pa. cuius erunt? Si vero male ⁊ inutiliter expendit damnatur. vt prodigus ⁊ dissipator bonorum domini sui. sicut iste diues epulo. Luc. xvi. Sic diffamatus ē apud illum quasi dissipasset bona ipsius. Quia essi bōa que habemus deus nobis tribuit vt dispensatoribus suis. Math. xxv. Simile est regnum celoꝝ homini negre. ꝓfici. qui. vo. ser. s. ⁊ tra. il. bona sua. Basilius. Iniustus est deus ⁊ res inequaliter distribuens. cur enim tu abundas ille vero mendicat. nisi vt tu boni dispensationis ꝑmia consequaris. ille vero patientie brauiꝫ decoretur. Sic ergo cōdemnatus est diues iste iniquus. ¶ Secūdo fuit vanegloriosus ⁊ superbus quia induebaꝫ purpura que est vestis regia. ⁊ bisso qui ē pannus lineus mollis ⁊ delicatus. glo. Purpura color est regū habitus de cōchis marinis ferro concisis emissa. bissus est genus lini candidi ⁊ mollissimi. Purpura ergo induebatur exterius ⁊ bisso interius ad modum cocte. Purpura autez sanguine tingitur. purpura ergo vestiuntur q̄ vestimenta sua multiplicāt de sanguine maxime crucifixi vt clerici. vel de sanguīe pauperum. vt vsurarij ⁊ ꝑdones ⁊ raptores. sed certe vestimentū istud mixtum sanguine erit in cōbustionem ⁊ cibꝫ ignis vt dicitur Esa. ix. Bissus vero ꝓpter candorez signat innocentiā quā allegant multi ad palliandum iniquitatem suam quasi ex rationabili causa talia faciant. Tales illudūt xpo in purpura vt milites pilati ⁊ veste alba vt ministri herodis. ¶ Sunt autem quatuor que aggrauāt ⁊ inducūt peccatum in luxu vestium. Primū est sumptuositas q̄ tantū datur ꝓ vno vestimento de cuius superfluitate possent multi pauperes viuere. Secundum est multiplicitas vt quādo ꝓtice pendent onerate vestibus ⁊ pauperes nudi frigore moriunt. Hiero. Aliena rapere cōuincitur qui vltra necessitatem sibi retinere cōprobatur. Tercium est indecentia que respicit ordinē ⁊ statuz persone. nō enim decet clericū habitu militari vestiri nec rusticū veste regali. Quartum est ostensio que respicit vanitatem et laudem. Unde nō est gloriandū de vestibus cum potius sint vituperium. Oportet

I

enim ouem de lana gloriari non boīem. ⁊ vermē de serico. boe. Gēmaꝫ fulgor oculorum de serico. boe. Gēmaꝫ fulgor oculos trahit. sed quid est in hoc splendore ꝑcipuū gemmaꝫ est illa lux nō boīm. Gre. Nemo vestimenta ꝑcipua nō nisi ad gloriam querit. vt honorabilior habeaꝫ. Ubi nota q̄ gloriari ⁊ superbire de vestibus est valde ꝑiculosum ⁊ confusione dignū. q̄ vestes sunt homini concesse post peccatum in penam. Nam ante erat nudus ⁊ vestiebatur lumine vt sol. ⁊ candore. vt lilium. Sed per peccatū deus fecit tunicam pelliceam in signum furti. sicut suspendēdo super oculos fascia alligatur. Furatus est essi pomū vetitum ⁊ furari volunt vetatē. Et ideo sicut furem deus exuit eū candore ⁊ lumine ⁊ fasciauit eum pellibus sicut furem euntē ad suspendiū ⁊ adiudicauit eum morti. Unde gloriari de vestibus simile est ac si quis vadens ad suspendium de pulcra fascia gloriaretur oculoꝝ. Vel si quis gloriareꝫ de pulcra creatura. Genesis. Ecce vēdi fratri tuo mille argēteos hoc. xx. Ecce vēdi fratri tuo mille argēteos hoc erit tibi in velamen oculoꝝ. ⁊ vbicūq̄ ꝑ reperis scito te dēpbensam. Frez absurdus ē valde q̄ nobilis creatura sicut homo ad imaginem dei factus glorietur de lana pecudum. de pellibus animaliū. de pennis auiū ⁊ de visceribus vermiū. in quo ostendit magnam paupertatē suam ⁊ vilitatez vtpote ab alijs victum ⁊ vestimentū mendicans. Exemplū mulier portās capillos alienos nullo modo vult vt sciatur ⁊ si sciatur valde verecundaꝫ. Hic cadit exemplū de illa simea que vni mulieri portanti capillos alienos bendā vel peplum eleuauit ꝓpsis ad sanctam katherinam. ¶ Tercio fuit gulosus ⁊ luxuriosus quia epulabaꝫ quotidie splendide. Ubi nota q̄ ventri ⁊ genitalia sunt ad vicina ⁊ vnus seruit alteri. Unde qui cōtinue bene comedit impossibile est quasi ḡn luxurieꝫ. Hiero. Ventri mero estuans facile spumat in luxuriam. Unde de sodomitis dicitur q̄ peccatum eorum fuit saturitas panis ⁊ vini ⁊ ocii. Ezech. xv. Hec fuit iniquitas sodome sororis tue saturitas panis ⁊ ocium. Unde hec est potissima ratio quare indicitur ieiunium ⁊ cibi carnium vitantur. vt luxuria tempetur. O quot sequaces babylonie

diues q̄ corpi suo fuiūt sicut deo. phil. iij. Quor deus venter est. Ecc̄. vi. Omis labor hois in ore eius. qđ est valde spernendū dñi. Hoe. Quis nō spnat fragilis vilissimeq; tei esse seruū scz corpis qđ nūc̄ satiat̄ qđ satiatū, pteruit in dñm & vult dña vi. qđ dolores. qđ infirmitates suis seruitoribz inferre nō cessat. qđ intñ grauat homine q̄ nō pmittit oculos in celū leuare. sed facit declinare in terrā. ps. Oculos suos declī. in terrā. Qđ pdit hoiem in bello spūali. inducit in carcerē dyaboli. Ro. vij. Video aliam legē in mē. meis rep. le. mē. in. & captiuantē me in le. peccati. berñ. Omnīū vite hois panis & aqua. nūc aūt nō sufficiūt fructus arboris. nō genera leguminū. nō radices herbar̄. nō pisces maris nō bestie terre. nō aues celi. Hinc est q̄ q̄runt pinguia. emunt aromata. nutriūtur alilia. vñ grauat stomachus. turbat sensus. cōprimit intellectus. inde nec salus. nec sanitas sed morbus & mors. Quare fuit crudelis & īmisericors. qđ oñditur in sancto lazaro cui noluit misereri. aggrauāt aūt eius crudelitatē octo. put hic p̄z. Primo paucitas paupt̄ cū di. erat q̄dam nō esū a multis molestabat. Secūdo mēdicitas rei. qr mēdicus paup aliquid hz sed mēdicus nihil. Tercio noticia psone. qr hoīe lazarus qui ab oībus cognoscebat mēdicus & morabat in ierm vt tradūt in. Quarto impotentia exercitior. qr vlceribz plenus. & iō nō poterat aliquid facere. Quinto appinquitas locor. qr iacebat ad ianuā eius. qr erat ita ppe & semp ipm intrando & exeundo poterat videre. Sexto vilitas ciborū. qr cu. sa. de mi. que ca. de mensa diuitis. nō esū querebat delicata & magna sed micas cadentes. Septimo impietas. qr nemo illi dabat. Octauo ordinauerat vt aliquis de famulis benefaceret paupibz. Ecc̄. x. Secōm iudicē ppl̄s sic & mīster eius & qualis rector est ciuitatis tales inhabitantes in ea. Octauo mīa catulor. qr canes veniebant & lingebant vl. eius. Valde esū manifestat̄ eius crudelitas. qui videns canes mīam p̄estare paupi de linguis suis non miserebat̄ ei de micis suis. Et sic p̄z status diuitis aū mortem qui fuit plenus vicijs & vacuus virtutibz. Et nota sm Gre. & Crisō. Non est parabola sed res gesta sm veritatē ad litterā. Item nota q̄ sicut di. gre. Si iste nō dādo sua fuit talibz supplicijs deputat̄. qualia sustinebūt qui furant̄ & detinent aliena. Secundo ponit̄ status iusti. scz lazari. qui fuit ī ptrariū statui peccatoris. nā fuit pauper reb̄ sed diues meritis. & hoc est qđ d. Et erat quidā mē. no. la. Fuit esū paup et mendicus reb̄. Primo fuit mēdicus reb̄ fortune. scz diuitijs hōrib̄ & delicijs. Nam paup fuit diuitijs. & hoc est. Erat q̄ dā mendicus. Paup fuit hōrib̄. & hoc ē. Quia iacebat ad ianuā. sup. vilis & despectus. Paup fuit delicijs. qr nō varia fercula. sed micas cadētes de mē. di. deside rabat & non hēbat. & hoc est. Cu. sa. de mi. Secūdo fuit paup & mendicus bonis nature. qr vlceribz plenus. Tota natura sibi dfecerat. qr caput collū facies brachia manus cor renes tibie crura & pedes. & breuiter oia mēbra erant vlcerosa & infirma. et hoc est. Vlceribz plenus. ita q̄ nec iacere. nec sedere nec stare poterat sine pena. Esa. i. A planta pe. vsq; ad v. ca. n. est in eo sa. Tercio fuit paup & mēdicus suffragijs creature. qr oīs creatura dereliquerat eū p̄ter canes. qr non pentes & ō sanguinei & noti eū iuuabant. nec aliqđ hospitale ipm recipiebat sed sub diuo in terra iacebat. Sed q̄uis fuerit sic paup reb̄. fuit tñ valde diues meritis. nam veras diuitias habuit. scz virtutes & dona spūssancti. q̄ sunt vere ppie diuitie hoīs que faciūt hoīem pfecte diuitem. Nam ipm satiant. ipm nobilitāt ipm comitāt. & nō derelinquūt. & cū ipo in ppetuū durant. Diuitie tales hec oīa vident dare. sed mentiunt̄. & nihil bonor cōferunt. Et ideo si ppie vellemus loqui. lazar⁹ fuit valde diues. & diues valde paup. Habuit esū vicia mentis q̄ redigūt hoīnem ad nihil. Quia vt di. Aug. Peccatū nihil est & nihil fiunt hoīes cū peccant. Et hec est ratio quare diues iste nō noīatur. scz paup vocat lazarus. qr rei nō exūti nō imponit nomē. Scz peccator cū sit minus q̄z nihil. & q̄ facit peccatū suus est pcti. & sui est minor dño. ergo pctor ē min⁹ q̄z nihil. Item punit in quo deliquit. qr esū voluit noīari. & in fama apud hoīes haberi. ideo

nomẽ eius subticeꝫ. ⁊ sic patꝫ primũ. Secũdo ponit transitus vtriusqꝫ ꝑ mortẽ. s. pauperis ⁊ diuitis. ⁊ primo pauperis ibi. Factũ est autem vt mi. mẽ. qui fuit de paupꝛate ad diuitias. de afflictione ad delicias de ꝓtumelia ad honorẽ. de labore ad requiem. de morte ad vitam translatus. Unde mors fuit finis oĩm maloꝝ suoꝝ ⁊ initiũ oĩm bonoꝝ. ps. Nec mu. de. ex. Et hec oĩa notant eo q̃ dicit portatus fuisse ab angelis in sinũ abꝛae. Nam sinus abꝛae est diues delicios⁹ honorabilis. requies laboꝝ ⁊ vita animaꝝ. Et ideo qui petebat elemosinas petunt ab eo tãqꝫ a diuite. qui in fame ⁊ siti ⁊ multis penis viuebat est in delicijs beatoꝝ. qui vlcerosus ⁊ abominabilis cũ canibꝫ iacebat. honorabilis manet in sinu abꝛae. ⁊ qui in multis laboꝛibꝫ fuit req̃scit in sinu abꝛae. ⁊ qui erat in moꝛtibus frequenter. vita viuit ⁊ nõ moꝛiet. Uñ si volumus ꝓprie loqui iustus nõ moꝛit sed transit de morte ad vitam. Joh. v. Non moꝛiet in eternũ. sed transiet de morte ad vitam. Et quid mir̃ si portatus est ab angelis in morte. cuius custodes erant in vita. cuius vita tota erat angelica. ps. Angelis suis mandauit de te vt cu. te in om. viꝛuis. Et notandũ q̃ sinus abꝛae dicit req̃es sanctoꝝ. quia oĩs saluant in fide mediatoꝛis. que fuit in pectoꝛe abꝛae qui vere credidit filiũ dei de se nascituꝝ. Gal. iij Credidit abraam deo. Ipsi etiã abꝛae ꝓmissa facta fuit ꝓmissio de xpo. Geñ. xxvi. In semine tuo bñdicent oĩes gentes. Et nõ abraam dicit prima via credendi. ⁊ ideo vsqꝫ modo ecclesia rogat deꝓꝛtari animas in sinũ abꝛae que saluant. Jo. viij. Abraam exultauit vt videret diem meũ. scz mee incarnationis. ⁊ vidit scz ꝑ fidem ⁊ gauisus est ꝑ spem. Ad ltrãm sinus abꝛae tunc tꝛis vocabat quidã locus sub terra. iuxta limbũ pueroꝝ dãnatoꝝ solum ꝓ peccato oꝛiginali. qui nunc vocat limbꝰ sanctoꝝ patꝝ vbi ante aduentũ filij dei. oĩs aĩe fideliũ quiescebãt. ⁊ ad illum locũ descendit aĩa xpi in morte. ⁊ extraxit inde oĩes illas aĩas ita q̃ ille locus vacuus remansit. Secũdo ponit transit⁹ diuitis. qui fuit ꝓ oĩa in ꝓtrariũ. nam trãsiuit de diuitijs ad paupꝛtatem. imo ad sũmã mendicitatem. qꝛ indigentia oĩm bonoꝝ ꝓstitutus. vnã gut tam aque petijt ⁊ nõ potuit habere. Esa. je v. Ecce fui mei comedent ⁊ vos esurietis Ue dlicijs ad toꝛmta. Job. iiij. Ab aqis niuiũ transeũt ad calorẽ nimiũ. Uñ hic non dꝛ esse in tormento sz in tormẽtis. Eleuãt inquit oculos cũ esset in tormẽtis. De bo noꝛe ad contumeliam. Unde ad foueam inferni tanqꝫ canis moꝛtuus est ꝓiectus Et q̃ maius vituꝑium valet esse in ista vita q̃ ꝓici ad foueas tanqꝫ canis vel asinus. Hier. xxij. Sepultura asini sepelietꝝ putrefactus ⁊ ꝓiectus extra poꝛtas hieru salẽ. Exemplũ. Sic ꝓtigit de diuite pcõe sicut de asino. Nam asinus ꝓ tota vita poꝛtat onera ⁊ ꝗgregat alijs nita. in moꝛte aũt ꝓicit ad foueas. fiunt de eo tres ptes. Nam coꝛiũ est dñi de quo cooꝑiunt scuta ad plia nutriendum. carnes comedũt canes ossa vero remanent cõburenda ad solem. Sic ꝓ oĩa peccatoꝛ diues multos laboꝛes sustinet in vita ꝓ diuitijs congregandis. ⁊ alijs thesaurisat. Job. xxvij. Diues dũ doꝛmient nihil secũ auferet. ꝑ Thesauri. ⁊ ig. c. cõgre. e. In moꝛte aũt ꝓicitur ad foueas inferni. ⁊ fiũt de eo tres ptes. Nam coꝛiũ. i. substantia terrena est ꝓsanguineoꝝ de q̃ vt plurimũ fiunt vermes carnes vero comedũt vermes. aĩa vero manet in fouea inferni ab igne cõburẽda De solatio transiuit ad laboꝛẽ interminabilẽ ⁊ sine fructu. Lu. v. Per to. no. la. nice. Semꝑ laboꝛant qui sunt in inferno et nihil capiũt. De vita ad moꝛtẽ. scz triplicẽ Peccatoꝛ em̃ moꝛit triplici moꝛte. s. moꝛte culpe in sepatione aĩe a deo. moꝛte nature in sepatione aĩe a coꝛpe ⁊ moꝛte pene in cõiunctione aĩe ad penã. vel ad toꝛmenta. Apoc. xix. Uisi sunt in stag. ig. ⁊ sul. q̃ est moꝛs. Et hoc est quod di. Moꝛtuus est aũt di. ⁊ se. in infer. Et sic patꝫ secundum

¶ Tercio ponit petitio diuitis post moꝛtem. qui petijt aliquã ꝓsolationẽ in penis. qꝛ eleuans oculos dũ esset in toꝛmentis. Ubi nota q̃ hec est oĩa inter iustũ ⁊ peccatoꝛẽ. qꝛ iust⁹ ad deũ eleuat oculos in. ꝓspis ⁊ in aduerꝛ. ps. Ad te le. ocu. me. qui habitas in celis. Peccatoꝛ autẽ raro eleuat oculos nisi in aduersis. Esa. xxvij. Et tamẽ modo sola vexatio dabit intellectũ auditui

Gre. Oculos q̄s culpa clausit pena aperit. Sic iste seruus nec̄ꝫ eleuauit oculos in aduersis. sed in psperis nolut eleuare Et ideo dr Eccl. xxxi. Seruo maliuolo tortura ⁊ cōpedes. Exemplū de pharaone q̄ semp in percussiōe plage rogabat moysen ⁊ cessante plaga nihil faciebat. Sic videmus ad oculū tota die. q̄ peccator plaga īfirmitatis grauat⁹ facit testamtū ꝓmittit reddere aliena ⁊ confitetur. ⁊ postēꝫ libertatur nihil agit. Osee. vi. In tribulatiōe sua mane consurgent ad me. Hic cadit exemplum de vulpe ⁊ simea. que dū in quadam naui esset verberata pro eo q̄ ꝓmisit sibi auferri gallinam quam custodiebat a vulpe. Alia vice dum vellet simile facere vulpes simea posuit sibi digitos ad oc̄los vt nō dormiret. sz quia iste nec in loco nec in tempore congruo oculos eleuauit. ideo nihil ꝓfuit. Eccl's. iij. Omnia tempus habent. Sed nunquid anima exuta corpora les habet oculos? Circa quod sciendum q̄ omnes potentie alligate organis corporū siue mēbris. corrupto corpore corrūpunt potentie autem anime que organis nō alligantur vt intellectus. voluntas. memoria. intelligentia remanēt in anima ⁊ cum ipsa recedunt. Eleuauit ergo oculos mentis scilicz intellectum per quem cognouit abraam ⁊ lazarum. Ex quo patet vt dicit Gre. q̄ in alia vita ⁊ boni bonos ⁊ malos ⁊ mali malos ⁊ bonos cognoscunt. que naturalis cognitio nō auferetur ab eis. Sed exuta corpore naturaliter oēs animas cognoscit. quia iste cognouit animā abrae quem nūq̄ꝫ viderat. nec distantia localis aliquid facit vel impedit in tali cognitiōe Dicit autem beatus Gre. q̄ vsq̄ꝫ ad diē iudicij anime damnatorū vident sanctorū animas in gloria. nec de hoc aliquam gloriam habent. sed tormentum. quia non vident gloriam eorū. sed cognoscunt per intellectum ipsos esse in loco vbi omnes apparent eis glorioſi. Sicut si viderē quod dam palacium. in quo crederem esse magnum gaudiuz. ⁊ ibi scirem esse inimicos meos tormentarer ex hoc ⁊ nō gauderem Sed post diem iudicij talis cognitio auferetur per diuinā iusticiam ab eis. Quia enim anime in egressione a corpore infundit̄ species rerum naturaliū ⁊ anima q̄c quid recipit indelibiliter recipit ꝓpter q̄d anime naturaliter cognoscunt seinuicem. ⁊ naturalis cognitio in demonibus ⁊ in animabus damnatorū deberet cognoscere animas beatorū sicut modo cognoscunt nisi per diuinam iusticiam talis cognitio auferretur ab eis. Sed sicut modo ipsa anima in corpore manēs nō cognoscit animas defunctorū. sic post diem iudicij anime damnatorū nō cognoscunt animas beatorū. nec per hoc minuetur eorū pena. quia remanebit in eis memoria de felicitate sanctorum. Sed quid est hoc q̄d dicit miserere pater abraam? Nunquid damnati petunt misericordiam. cum illi qui misericordiā petit videat̄ de malo dolere. Et ideo non q̄ mali sunt obstinati in malo nec vnq̄ꝫ penitēt nisi ratione pene. Sap. v. Dicentes intra se penitentiam agentes. Sed non penitēt de malo quia malum. Vnde ille nō petijt misericordiam sm q̄d petit misericordiam reus qui dolet de malo quod fecit sed petijt misericordiam. id est releuationem a pena. Et hoc est quod hic dicit. Mitte lazarum vt intin. ex. d. sui. Per digitum enim intelligitur spūssanctus. Luc. vi. Si in digito dei ejcio demonia. id est in spiritu dei. Digitus autem habet tres partes sm tres nodos. per quas intelligūtur tria que sunt a spiritusancto. penitudo peccatorū operatio bonorū ⁊ dimissio penarum pro peccatis. Istud extremū digiti. scz dimissionē pene petebat iste. Et nota q̄ diues iste multum peccauerat in lingua ⁊ vaniloquio. ⁊ in detractione. ⁊ in ebulatione. Et ideo torquebatur in lingua id est in desiderio anime. accipiēdo linguā metaforice. Quia vt di. gre. scriptura loquit sm modū humanū ⁊ nobis intelligibilē. Petebat ergo guttā aque. i. aliqd̄ refrigerij in tormentis. sed iniuste petebat. tū quia volebat relaxationē pene sine penitētia. tū quia lazarū quiescentē petebat admitti ad locum tormentorū. Et propter hoc non fuit exauditus. Et sic patz terciū. Quarto ponitur responsio abrae que fuit iusticia plena. Non enim erat iustum vt lazarus diuitem cōsolaretur. vnde ait. Fili recordare quia bona rece. in vi. t. ⁊ la. si

militer mala.quasi ꝺ.bona tempalia que recepisti in vita tua fuerũt ꝑmium omnis boni quod fecisti.ꝛ similiter mala que sustinuit lazarus patienter fuerunt sufficiẽs pena omnis mali quod fecit. Et ideo non restat aliud nisi vt tu punaris ꝓ peccatis tuis.ꝛ lazarus ꝑmiet̃ur ꝓ meritis suis. quia in alia vita,nec tu ꝓ peccatis es punitus.nec ipse ꝓ meritis remuneratus. Et inde est ꝙ frequenter mali ꝓsperentur in vita ista ꝛ boni aduersa patiãtur. Job. xij Abundant tabernacula ꝑdonum ꝛ audacter,quocant deum. Hiere.xij. Quare via impioꝝ ꝓsperatur. bene est omnibus qui inique agũt. Hic cadit exemplum istius heremite cuius seruitor iuit ad ciuitatem ꝛ vidit mirabiles exequias vni peccatoꝛ mortuo fieri.ꝛ rediens ad cellam inueniens heremitaꝫ comestum ab vrso.angelus dixit ei ꝙ torum meritum istius peccatoris erat ei tributũ in honorabili sepultura.ꝛ peccatum heremite erat punitum in doloꝛosa morte. Unde Gre. di. de isto ꝓphera quem leo occidit in via. nec ex eo comedit.ꝙ peccatum in ipsa morte punitum est.iij.Re.xij. Et sic patet ꝙ pene ad ad duo sunt vtiles.,put ex hoc euangelio colligitur. Nam aperiunt oculos ꝛ purgãt a peccatis. Addidit ꝛ abraam dicens. Inter nos ꝛ vos chaos magnum firmatum est. Ubi nota ꝙ inter bonos ꝛ malos est magnum chaos. id est distantia ꝛ interuallum scz locoꝝ ꝛ meritoꝝ ꝛ voluntatum. Locoꝝ,quia boni in celo ꝛ mali in inferno. Meritoꝝ vero quia boni habent magna merita, mali habent demerita. Uolũtatum autem.quia boni confirmant se in omnibus voluntati diuine. mali vero sũt in voluntate obstinati. Est autem sciendũ ꝙ in bonis duplex voluntas est.scz nature ꝛ rationis. Hoc̃m voluntatem nature compatiũtur damnatis.ꝛ maxime suis amicis ꝛ ꝫm voluntatem rationis quã conformant in omnibus voluntati diuine nõ cõpatiuntur.sed cõgaudent de pena eoꝝ. sicut de iusticia dei. ꝑs. Letabitur iustus cum viderit vindictam. Et hoc est quod hic dicitur.ꝙ hi qui volũt hinc venire ad vos voluntate nature compatiẽdo vobis nõ possunt voluntate rationis: quam diuine voluntati cõformant. Similiter in damnatis est duplex voluntas scz volũtas nature qua volent de peccatis,in qua remanet vermis ꝫ scientie ꝫm istud Esaie. lxvi. Uermis e.n.morieꝫ.ꝛ voluntas obstinata in malo qua nõ penitẽt.necꝫ dolẽt de peccatis. Et hoc est quod dicitur. Nec qui volunt inde huc transmeare.scz voluntate nature.possunt voluntate obstinata in malo.quia illuc nõ vadunt nisi vere penitentes. Postꝫ autem diues iste nõ est exauditus ꝓ se.etiam ꝓ fratribus suis rogauit di. Rogo te vt mittas.nõ. Sed nunquid sciunt mortui facta viuentium? Dicendũ ꝙ non cognitione naturali.sed cognitione glorie sic.quia beati sciunt omnia que volunt. Aug. Nescit mortui eram sancti quid agant viui. scz cognitione naturali. Idem dicit Greg.super illo verbo Job. Siue fuerint filij eius nobiles,siue ignobiles nõ intelligent. Possunt autem scire dupliciter scz per reuelationẽ angelorꝝ vel demonũ ꝛ per animas hinc exeũtes. Iste autem bene sciebat ꝙ fratres sui erant adhuc in mundo.quia non videbat eos in inferno nec in limbo.sed quid agerent bene vel male ignorabat. Sed nunqd damnati vellent aliquem saluari? Dicendum ꝙ nõ. Sed iste petebat fratres penitentiam agere ꝛ saluari ne sibi pena accresceret.quia in factis suis viderat malum exemplum fratribus cuius peccatum fratres sui sunt imitati.ideo si damnarentur pena accresceret sibi. Item si tota vna parentela damnaꝫ maioꝝ pena est talibus ꝺ parentela ista quantũ ad remorsum conscientie cẽ si aliqui saluarentur. Item voluntate nature ille volebat fratres saluari.quia ex quo aliqui saluari debebant potius volebat de fratribus cẽ de alijs. Et iõ propter has tres rationes petebat lazarũ ad fratres mitti. Sed in nullo est exaudi tus.quia qui nec deum per scripturam loquentem.nec ꝓmũ dẽcantem exaudit iustum est vt ipse clamans nõ exaudiaꝫ. Prouer.xxviij. Qui declinat aures suas ne audiat legẽ. oꝛo eius erit execrabilis. In eodẽ,xxi. Qui obturat aurẽ suã ad clamorẽ pauperum clamabit ipse ꝛ nõ exaudietur. Et hoc est quod ꝺ.habent moysen ꝛ

phetas.id. est dicta moysi ⁊ pphetarum que sunt efficatius testimoniū q̄z testimonium mortuoꝝ audiant ergo ea. Mortui essi possunt mentiri.sed scriptura nō. Itez scriptura est vox dei cui deus dat virtutez ad cōuertendū homines. Unde loquente petro.ce.f.f.sup o.que audi.ver. Actuū.x. ps. Ecce da vo.s.vo.virtutis. Sed dictū mortuoꝝ est sine vtute aliqua. Et hoc patet in Lazaro quem christus suscitauit ad cuius dictum iudei nō sunt conuersi,imo cogitauerūt eum interficere. Hoc etiā patet in saule cui samuel apparuit ⁊ dixit eū bello. Q̄z quid plura ⁊ illec mortui nec viui cōuertunt peccatorem nisi deus tangat cor. Exo8.iiij. Ego indurabo cor pharaonis.id est indurari permittam. ⁊ idcirco deus tangit cor modica verba sunt necessaria. Et ideo sūmope petendum est q̄ deus tangat cor. Hoc euidentius p̄z in christo qui fuit melior p̄dicator de mūdo qui descendit de celo cōuersatus est in mundo surrexit a mortuis ⁊ de omni loco ⁊ de omni te dixit mundo veritatem. ⁊ tamen mūdus eum nō audiuit nec fecit penitentiaz. Illi solum faciunt penitentiam quoꝝ deus tangit corda qui a deo sunt p̄destinati. Actuū.xiij. Et crediderūt quotq̄t erant p̄ordinati ad vitam eternā. Et sic patz quatum.

De epistola. Sermo.lxvij

DEus caritas est.i. Joh.iiij. Magna ignorantia ⁊ magna negligentia est in hominibus circa caritatem.nam caritas ē illa margarita p̄ciosa ꝓ qua homo deberet omnia vendere vt ipsam haberet. quia ipsa habita omnia habentur ⁊ p̄ficua sunt. Ro.viij. Diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Et ipsa non habita nihil habetur ⁊ penitus omnia nihil valēt i.Cor.xiij. Si linguis hoīm loquar. ⁊c. Per defectum caritatis vānamur.vt patet in euangelio hodierno. ⁊ per caritatem saluamur. Patet.x.v. Ue ben.pa.m.pci. ne.nō.(seruui enim ⁊c. Beatus autem Johannes sicut sapiens ⁊ solers magister cognoscens virtutem ⁊ bonitatem caritatis ad eā in epistola hodierna mirabiliter nos hortatur. In qua quidem epistola septez facit. Primo ostendit pfectam dei caritatem circa nos manere. In principio epīe. Secundo ex quo deus ita perfecte nos amat.hortatur nos mutuam dilectionem habere ibi. Karissimi si deus dilexit. ⁊ n. d.in. di. Tercio ostendit fructū mutue dilectionis in diligente consistere ibi. Deū nemo vidit vnq̄z si dili.inuic. Quarto ostendit signa per que fructus dilectionis manere in nobis potest veraciter apparere,ibi. In hoc cogno,quo.in eo ma.⁊ ip.in nobis.quasi di. spiritui sancto suo.de.no. Quinto demonstrat signa per que apparz perfecta caritas in nobis manere,ibi. In hoc pfecta est caritas nra. Sexto quasi cōcludendo inducit nos ad dilectionem dei ⁊ ostēdit q̄ dei dilectionem sine ꝓprimi dilectione non possumus obtinere.ibi. Nos ergo diligimus deum.qm ipse prior dilexit nos.si quis.⁊c. Septimo ostēdit vtrā q̄z dilectionem sc̄z dei ⁊ ꝓximi sub p̄cepto esse.ibi. Et hoc mandatū habemus a deo

Primo ergo ostendit perfectam dei caritatem circa nos manere. Que prout hic colligitur apparet maxima quantū ad quatuor. Primo quia non seruum vel angelum vel aliam quālibet creaturam misit deus in mundum.scilicet ad mundum illuminandum informandum ⁊ de manu dyaboli liberandum.sed filium suum vnigenitum. Joh. iij. Sic deus dilexit mundum. vt filiū suū vnigenitū daret. Item. Domine quid est homo q̄ memor es eius? nam mittis ei filium tuum.mittis ei spiritum sanctum ⁊ ne quid in curia celesti vacet in eius ministeriū mittis angelos tuos. Hebre.i. Omnes sunt administratorii spiritus in ministeriū missi ꝓpter eos qui hereditatem capiunt salutis. Et hoc est. In hoc appa.caritas in nobis. Secūdo quia non aliquid vile vel modici valoris.sic veniens nobis apportauit.sed vt viuamus per ipm.ij. Pe.i. Per quē maria ⁊ p̄ciosa nobis promissa donauit. Uelius quod est in vita ista ⁊ ad quod omnia ordinantur est bona vita. Nam mundani ꝓ

bona ⁊ pingui vita corporis omnia faciūt Eccleſi. Omnis labor hominis in ore ipi? Spirituales autem viri omnia faciunt ꝓ vita anime ⁊ ad laudez dei. i. Cor. x. Siue ergo māducatis ſiue bibitis vel aliud q̄d fa. omnia in gloriam dei fa. ¶ Nota ergo q̄ triplicem vitam a filio dei habemus. Primo vitam nature. Act. xvij. In ipſo enim viuimus mouemur ⁊ ſumus. Secundo vitam gratie. Gal. ij. Viuo autem iam nō ego. viuit vero in me criſtus ſcilicz vita gratie. Johā. i. De plenitudine eius nos omnes accepimus gratiam ꝓ gratia. Tertio vitā glorie. Johā. x. Et veni vt vitā habeant. ⁊ habundantius habeāt. ſup. q̄ angeli. quia erimus beati ī anima ⁊ corpe quod angeli non habent. ¶ Tertio appa/ret maxima caritas dei quia gratis ⁊ prior dilexit nos. Ephe. i. Elegit nos in ipſo an te mundi conſtitutionem vt eſ. ſancti ⁊ im maculati. Hier. xxxi. In cari. perpe. di. te. ideo attraxi te mi. Quarto q? de filio ſuo vnigenito fecit hoſtiam ꝓ peccato noſtro delēdo in q̄ mortui iacebamus ꝓpter quē re ꝓpiciatus eſt ⁊ placat? nobis de?. Eph. ij. Propter nimiā caritatē ſuam quā dile xit nos cum eſſemus mor. in deli. no. qui. no. xp̄o. cuius gra. eſ. ſal. heb. v. Una em̄ oblatione conſumauit ſanctificatos in ſē/ piternum. Exemplum de abraam cui de? habuit pro vono quia voluit filium ſuum ſacrificare. Gen. xxij. Quia feciſti rez hāc ⁊ non pceper. fi. t. vni. ꝓpter me benedicam tibi. Hoc figuratū fuit quando noe egre diens de arca obtulit ſacrificium deo cui? odorem ſuauitatis odoratus eſt dominus ⁊ ait ad eum. Nequaquam vltra maledi cam terre ꝓpter homines. Et ſic p̄z primū ¶ Secundo ex hoc q̄ deus nos ita perfec te dilexit ⁊ diligit nos debemus inuicem diligere. cuius ratio eſt. quia ſi deus dili/ git nos debemus ipſum reamare. quia di tus eſt animus qui ⁊ ſi nolit dilectionem impendere ſaltem nolit rependere. Natu/ ra autem amoris ē tranſferre ⁊ vnire amā tem in amatū. vt di. aug. ſi ergo diligim? deum efficimur vnum in voluntate cum eo ⁊ per conſequēs que ille diligit ⁊ nos diligimus. ſed ipe diligit nos. ergo ⁊ nos debemus inuicem diligere. Diligamus ergo in omni homine imaginem dei ⁊ na/ turam ⁊ non errorē ⁊ vicia. aug. Sic dili gendi ſunt homines vt non diligantur eo rum errores. Aliud eſt enim diligere q̄d facti ſunt. ⁊ aliud odire quod faciunt. Di ve mundo quia in hominibus non diligit imaginem dei. ſed imaginem ſuam. ſ. ma figurationem ſuam vel vicior. Quātum ergo ad ſupradicta. iiij. quib? dei dilectio demōſtratur eſſe maxīa circa nos debem? inuicem diligere. ¶ Primo vt noſipſos exponamus in ſalutem. prior? ipos erbo tando ⁊ erudiendo ad vitam. ij. Cor. xij. Ego autem libenter impendam ⁊ ſup. im pedar ipe ꝓ animab? veſtris. i. Co. ir. Cū eſſē liber ex oib? oim me ſeruū feci. proēs ſaluos facerē. ¶ Scdo vt melioza noſtra primiſ erogē? .ſ. bona volūtatē ꝓ paſſionez cordis ⁊ hmōi ī terioza nīa. Prouer. xxij. Prebe. fi. m. cor. t. Et ſi exteriora nīa ipen dim?. nō vilia ⁊ porcis dāda ipēdam? ſed bōa q̄ ꝓ nobis tenem?. ¶ Tertō vt nō ſo lū diligētes nos, diligam? ſicut ethnici ⁊ peccatores faciunt ſed etiā nos non diligē tes preueniamus in diligēdo. Matth. v. Diligite ini. veſtros benefacite his q̄ oder unt vos. ¶ Quarto vt faciamus hoſtiam deo de corporibus noſtris ipſa macerando ⁊ caſtigando pro ſalute proximorum ⁊ orando ꝓ ipſis. Ro. xij. Obſecro vos ꝓ miſericordiam dei vt exhibeatis corpa ve ſtra hoſ. vi. Jac. v. Orate pro inui. vt ſal. Ephe. v. Ambula te in dilectione ſicut ⁊ chriſtus dilexit nos ⁊ tra. ſemetip. pro no. obla. ⁊ hoſ. deo. Si enim deus olim placa batur hoſtia mortua multomagis modo hoſtia viua. ſic fecē iudith exponēs ſe mor ti. ⁊ liberauit populum ſuum. Et ſic p̄z ſe cundum. ¶ Tercio oſtendit fructum mu tue dilectiōis. ⁊ ſi freat labor allicias mer ces. Fructus mutue dilectionis eſt ipe de us. qui eſt omne bonum. Genes. xv. Ego ero mer. t. magna ni. Si ergo diligamus inuicem. deus quem nemo vnquam vi dit manet in nobis ⁊ caritas eius in no/ bis perfecta eſt: ſecundum quo diligim? quia ſi perfecte diligimus perfecta cha ritas ē in nob?. ſi nō pfecte ꝑ ſufficientē di ligim? pfectio ſufficiētie caritatis ē in mo bis. ergo duplex ē fruct? mutue dilectiōis

¶ Primus est q2 deus p̄ graciam mãet in nobis hic in anima, et in futuro p̄ gloriam iohã. xiij. Ad eum veniemus & mã. a. e. f.

¶ Secundus est quia eius caritas mãet in voluntate per quam omnia difficilia vi dentur nobis facilia, quia diligenti nihil ẽ difficile, et ideo opera penitentie diligenti bus sunt facilia, et nõ diligẽti ipossibilia. mat. xi. Tollite iugum meum super vos iu. n. meum sua. est & onus m. leue. suple. amã/ti. Sed impossile est non amanti. luc. xviij Facilius est ca. per fo. acus. transire q̄̄ di/tem intrare regnum celorum. Diuitem i q̄̄ qui plus amat diuicias q̄̄ deum Ez quid est q̄ dõ di. deum nemo vidit vnq̄̄. cõ tra, Vidi dominũ facie ad faciez. ait iacob gene. xxxij. Ad quod dicendum. q̄ natura dei inuisibilis est. nec oculis corporis vidi ri potest eo q̄ lucem inhabitat inaccessibi/lem. ero. xxxij. Nõ videbit me homo & vi. Potest tamen deus apparere cui voluerit in aliqua specie quam ipse elegerit non q̄ natura formauerit. vt di. au. & sic apparuit patribus ve. te. quia per subiectam crea/turam eis apparuit. esa. vi. Vidi dominuz sedentez super soliũ excelsum. Voyses ãt de quo dicatur nu. q̄ deus non per somnia aut enigmata apparebat ei. sic alijs p̄phe/tis. et q̄ dominus loquebatur ei facie ad faciem. q̄ locutio accipiẽda est intus in ani ma non exterius in ore. vt di. aug aliter vi/dit deum q̄̄ omnes p̄phete quia vidit eũ per essenciam sicuti est non oculis corporis hz mentis. nec sensibus corporis vtebatur in tali raptu. vnde in tali raptu. anima eius habebat se ad corpus sicut motor ad orga/num Anima. n. tunc sua presentia tenebat corpus ne dissolueretur. non autem vege tabat corpus. & hic modus est patrie Non ẽt tũc vegetabunt corpora. Et quantum ad hoc fuit miraculum ibi. Unde fuit qua si extra vitam mortalẽ quodamõ. Nec eti am vidit deum sine lumine glorie inherẽ/te per modum passionis transeuntis. Idẽ p̄mia fuit in paulo. ij. Cor. xij. Scio ho/minem in xp̃o, siue in cor. si ex. cor. ne. deus scit raptum huiusmodi. vs. ad ter. ce. i. vs. ad visionem trinitatis. Nõ enim aliter fu/it ad celum delatus. & sic pz tercium.

Quarto ostendit signa per que apparet q̄ huiusmodi fructus dilectionis maneat in nobis & sunt duo. ¶ Primum signum q̄ nos intelligimus q̄ huiusmodi fructus ca/ritatis. s. in deo mãere & ipse in nobis est dato spiritussancti id est largitio dõnoz spiritussancti que deus nobis per spiritum sanctum donat. gal. iiij. Quoniam autem estis filij dei mi. de. p. f. s. in. cor. ve. cla. ab patet. esaie xi. Requiescet super eum spũs dñi. spiritus sapientie & intellectus, spi ritus scientie & pietatis. spũs consilij & for titudinis et replebit eũ spũs timoris dñi. Quando ergo ppendimus q̄ hec spiritus sancti dona manẽt in nobis signũ est q̄ ds inmaneat et nos in deo sed aliter ẽt aliter. q2 homo manet in deo sicut in loco p̄prio q̄ dõ sic pz. Res enĩ a loco p̄prio q̄ttuor hz sc3 quietationẽ vitã. fructificatiõz & conser uationẽ. Hec quattuor homo habet in deo

¶ Primo q2 in deo quietat & in nullo alio aug. Fecisti nos dñe ad te. et inquietum cor nũm donec requiescat in te. mat. xi. Ve/nite ad me omnes qui laboratis & onerate estis et ego reficiã vos Johã. xvi. In me pacem habebitis in mundo autem p̄ssu/ram ¶ Secundo q2 in deo viunt. q2 ipse est vita. io. xv. Manete in me et ego in vobis Si quis in me non manserit mittet foras si cut pal. et aresc. Und̃ qui manet in dõ nul la morte morietur sed transit de morte ad vi tam. vt precedenti sermone dictum est

Tercio q2 in deo fructificat ad vitam eter nam. quia in deo est radix operum merenti um vitam eternam. Propterea eĩ opera nostra merentur vitam eternam, quia in deo facta sunt. iob. xv. Sicut pal. non põt ferre fructum in semet, nisi man. in vi. sic et vos nisi in me man. ¶ Quarto quia in deo conseruatur. sicut enĩ deus oĩa fecit ita oĩa conseruat, gre. Sicut oĩa ex nihilõ fctã sunt, ita in nihilũ tenderẽt nisi manus om nipotẽtis ea teneret Propter hoc petebat p̃s. Conserua me dñe quoniã speraui in te Quia nisi dñs custo. ciuit. fru. vigilat qui custodit eam. Sic ergo manet in deo sicut inquietante viuificante fructificante & cõ seruante, sed deus manet in homine sicut naucl̃erus in naui, et dñs in ciuitate. et rex in regno. quia cum magna diligẽtia hoiez in q̄ manet dirigit gubernat & duc̃ ad portã

salutis Tho.v. Ego ducam et reducã.esa. xxv. Omnia opa nostra opatus es in nobis. ¶ Secundũ signum q̃ deus maneat in nobis et nos in eo est testificatio fidei que sequitur a spiritusancto. qui enim hz spiritũsanctum libere ꝓfitetur fidem et testificatur xp̃o.m.act.i. Accipiens virtutẽ supue.s.s.in vos.7.e.mi.testes in hierusalez et in omni iu.et sa.et vsq̃ ad vlt.ter. Ideo apli posteq̃ receperunt spiritũsanctũ publice confitebantur qm̃ pater misit filiuz suũ mundum saluare quẽ prius sm humanitatem viderant. Quisquis ergo confitetur vraciter 7 complete. scz corde ore 7 opere quoniã xp̃s est filius dei per naturam. ipe in deo manet et deus in eo. aliter enim nõ est vera confessio nisi quod ore confitetur ope adimpleat Titũ.i. Confitent se nosse deum factis aũt negant.ro.x. Corde creditur ad iust. ore aũt ꝓfessio fit ad sal. Talis ergo fides scz ꝓfecta est signum manifestuz q̃ deus maneat in hoie 7 homo in deo. qz deus charitas est. Charitas aũt facit hoiez manere in deo 7 facit eum ꝓfecte credere et veritatem testificari 7 bene opari. Quia vt di. gre. amor dei nũq̃ est otiosus. opat enim magna si est. et sic pz quartum ¶ Quinto demonstrat signa perfecte charitatis in nobis. i. quãdo in nobis ẽ ꝓfecta charitas Et ponit duo signa ¶ Primũ est fiducia siue spes apparendi in conspectu dei in die iudicij. ꝓpter spem enim retributionis debemus desiderare diẽ dñi. Phi. i. Cupio dissolui 7 esse cum xp̃o. ps. Sitiuit anima m. ad de fon. vi. cõ. Au. Nõ ꝓbatur ꝓfecta charitas nisi cum ceperit dies dñi desiderari. Sed cauendum est valde ne talis fiducia sit ꝓsumptio. quia cuz spes sit certa expectatio futurorum bonorum ex gratia et meritis ꝓueniens. tunc conuincitur esse ꝓsumptio quando alterum istorũ deest. Si enim homo expectat regnum dei solũ ex gratia sibi dari et non curat digna opa penitentie opari ꝓsumptio est. Contra qđ apls. ij. Thi. ij. Nemo cozonabitur nisi qui le. cer. mat. iij. Penitentiam agite appro. e. re. ce. Similiter si ex opibus nostris tantum credimus iustificari et lenificari ꝓsumptio est. ro. vi. Gratia dei vita eterna Titũ. iij. Non ex opibus iu. que fecimus nos. sed sm suam mi. sal. nos fecit. Oportz enim q̃ talem fiduciam habeamus ex gratia dei. et bonis que fecimus Et hoc est qđ hic dicitur. In hoc est perfecta charitas dei nobiscum vt fiduciam hãmus in die iudi cij. quoniam sicut ille est 7 nos sum? in hoc mundo. i. tunc est perfecte charitatis signũ in nobis quando habemus fiduciam appendi coram deo. 7 hoc quare quia sicut deus est sup. ꝓfectus qui solem suum oriri facit super bonos 7 malos 7 pluit super iustos 7 iniustos. ita sumus ꝓ modulo nostro perfecti. 7 lumen doctrine 7 charitatis expendamus sup bonos et malos. et pluuias lacrimarum fundimus super amicos 7 inimicos orãtes pro ꝓsequentibz 7 calumniantibus nos Secundum signum ꝓfecte charitatis est expulsio timoris vt quando quis secure et sine timore vidit. Circa qđ sciendũ q̃ septem sunt species timoris. scz timor naturalis. humanus mundanus. seruilis. initialis. filialis. et timor sanctus siue reuerentie. ¶ Primus est timor naturalis quo timemus naturaliter serpentez. vel ensem nudum vel ascendere turrim vel huiusmodi Talis timor necq̃ peccatum necq̃ meritum hz et talem timorem nõ emisit charitas. qz hoc timore timuit xp̃s videns appropinquare crucem. mar. xiij. Cepit tedere 7 te. ¶ Secundus est humanus quo hõ timet carni siue ne sibi aliqua molestia inferatur. et talis potest esse peccatum mortale et venniale. Mortale quando ꝓpter timorem vulneris vel mortis vel alicuius lesure corꝑalis homo peccat mortaliter. io. xij. Qui amat animam. i. vitaz suam inuenit eam q̃ pro ea conseruanda peccet mortaliter ꝓdet eam. Uenniale vero est quando aliqs timens lesuram aliquam corꝑis peccat venialiter antecq̃ velit eam sustinere. Nunc timorem prout est peccatum mortale excludit charitas. mat. x. Nolite timere eos qui occ. coꝛ. et post hoc non hẽnt amplius quid faci. ¶ Tercius est mundanus. quo quis timet ꝓdere bono mundi. scz diuitias honores et talia. et iste similiter põt esse mortale 7 venniale peccatũ. Mortale quando quis ꝓpter talem timorem peccat mortaliter. Venniale quando ꝓpter eundem peccat venialiter iob. xij. Dilexerunt enim gloriã hoim

magis cū gl'am dei. Hunc sic mittit foris charitas prout est peccatum mortale. ¶ Quartus est seruilis q̄ quis abstinet a malo solum timore pene vel principaliter timore pene. vt qñ vtor non vult male agere solum ꝓpter vitupium. ⁊ non ꝓpter bonorem viri vel dei vel qñ quis cauet a malo ꝓpter condempnationē solum. hunc etiaz emittit charitas. ¶ Quintus est inicialis quo homo conuertitur ad deum. ⁊ incipit bene agere ⁊ a malo cauere. talis timor hēt duos oculos vel respectus Unuz ⁊ principalem habet ad deum ꝓpter quem agit bona. Alterum habet ad penam ꝓpter quem cauet a malo. Et talis est necessarius incipientibus ⁊ redeuntibus ad deum. puer. xv. In timore dñi declinatōis a malo. ecc. i ca. Timor dñi expellit peccatū. nam q̄ sine timore est non pōt iustificari. hunc similit charitas perfecta emittit. sed charitas sufficiens non emittit eum sed stat cū eo. Talis timor ñ ē in perfectis viris ¶ Sextus est filialis quo quis cauet a malo solum ꝓpter offensam dei timens separari ab eo. Talis timor habet oculum solum ad offensaz dei. Hunc timorem non emittit charitas imo stat cum charitate. quia talis timor est ꝓfectorum filiorum dei. puer. xxviij. Beatus homo qui semp est pauidus. Talis timor est donuz spiritussancti Job. i. Erat vir ille iustus et rectus ac timens deum Septimus est timor sanct9 siue reuerētie quo homo cum quodā timore pio deuz reueretur qui etiaz erit in patria. ps. Timor dñi san. p. in se. se. Sic ergo perfecta charitas omnem timorem excludit ꝓter naturalem filialem ⁊ sanctum Sufficiens vero charitas non excludit inicialem nec humanum nec mundanum ꝓut sunt peccata venialia. et sic pz quintum ¶ Sexto concludendo inducit nos ad dilectōz dei di. Nos ergo diligamus deum. quo. ipe. pri. di. n. Magna inuitatio ad amandū est ꝓuenire amantem. i mat. xxij. Diliges dn̄. de. t. ex to. cor. t. ex tota anima t. et ex tota mē. t. aug. Dñe celum ⁊ terra mare ⁊ oīa que in eis sūt dicūt mihi vt amē te. et ista dilectio dz esse ita magna vt etiam ꝓmum ꝓter deum diligamus. Dēmus enī ꝓmuz diligere in deo et ꝓter deum. et iō nō potest esse q̄ homo diligat deum et odiat ꝓximū quia tantum diligit homo quantū cognoscit q̄ bonum sit ꝓximus aūt est bonū magis cognitum Cū ergo in proximo sit imago dei et per consequens deus cognoscat in proximo sicut in imagine sua. quō diligemus deum quem non videmus si proximum odiamus in quo relucet imago dei et ꝓ hoc in ipo aliqualiter deum cognoscimus. si enī id qd de eo cognoscimus non diligimus quō id qd ñ cognoscim9 diligem9 Nisi forte dicatur. Diligo proximū inquantum imago dei est sed non aliter. Dicendum q̄ talis dilectio sufficit. s. q̄ homo diligat proximum inquantū est imago dei. ⁊ inquantum deuz imitatur. et ei obedit ⁊ in omnibus alijs odiat eum. talis dilectō sufficit. et tale odium pōt stare cum dilectiōe dei. In proximo enī debemus odire vicium et diligere naturam ac etiam in pentibus. lu. xiij. Si quis venit ad me et nō odit patrem et ma. suam non pōt meus esse discipulus Et sic patz sextum ¶ Septimo oñdit q̄ vtraq̄ dilectio. scz dei et proximi cadit sub precepto ⁊ sine vtraq̄ nō potest eē salus. vt pater lu. x. Diliges d. d. t. tē. ⁊ ꝓximum tuum sicut teipm. imo finis omnis precepti est dilectio. quia in his duob9 mādatis vniuersa lex pēdet ⁊ pph. i. thi. i. Finis precepti est charitas de corde puro et cōscia. bona. et fide non ficta. ro. xiij. Qui diligit proximum legem adimpleuit, Nā non adulter. non oc. non fur. non fal. te. di. et si quod est aliud mandatum in hoc verbo instauratur, dilige proximum tuū sicut teipm. Et sic pz totum.

Dñica. ij. p9 tri. de euā. Sermo. lxviij.

Homo quidaz fecit cenam magnam et vocauit multos. Lu. xiij. Sicut dz Job. xviij. Christus venit in mundum vt veritati testimoniuz phiberet. Ego inquit ad hoc natus sum et veni in mundum vt testimonium perhibeam veritati. Hec est aūt patens et lucida veritas. quia deus est in largitate et misericordia copiosus. ⁊ hō est multa miseria plenus. ps. Misericordia dñi plena est terra. quantuz ad primū et miser fact9 sum ⁊ curuatus vsqz ad finē

quantū ad scōm. Hec aūt duo perfecte in hoc euangelio demonstrant. In q̄ quidez euā. summatim tria continentur. ¶Primuz est magnificentie diuine bonitatis in magne cene p̄paratione. In principio euan. Scōm est miseria humane peruersitatis inuocatoz varia excusatōe. ibi. Et ceperūt omnes sil excusa. primus dixit ꝛc. Terciū est iusticia contempte bonitatis in abiectoz electione ꝛ contemptoz reprobatione. ibi. Tunc iratꝰ pat'fa. dix. ser. s. Exi in pla. ꝛc. ¶Primo ergo ponitur magnificentia diuine bonitatis in magne cene p̄paratione Et hoc est Homo quidam. i. singularis fecit cenam magnaz. Cuius singularitas apꝑet quantum ad quatuoz. ¶Primo in natura. quia non solum homo simplex ꝫ dꝰ sil' et homo. esa. vij. Vocabitur nomen eiꝰ emanuel quod interp̄tatur nobiscum deus id est deus sil ꝛ homo. i. tbi. ij. Mediatoz dei et hominuz homo xp̄s iesus. Secūdo in virtute sua qua. scz omnia ꝛ potenter regit ꝛ sapienter gubernat ꝛ benigne saluat. i coz. i. Christum dei virtutem et dei sapiētiam. heb. i. Portans omnia verbo virtutis sue. Tercio in operatione iohā. xv. Si opa non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatum non haberent. Quarto in sermone. iob. vi. Hunc̄ sic loquutus est homo iob. Verba vite eterne habes Iste inc̄ homo fecit cenam magnam. i. refectōez eternam suis electis p̄parauit ꝛ vocauit multos. imo omnes generaliter sed multos vocauit specialiter ꝛ misit seruum suuz id est ordinem p̄dicatoz. vt di. gre. hora cene. Cena est vltima etas mundi in qua sumus ꝛ in qua mundus finietur. i. corin. x. Nos sumus in q. fi. se. deue. i. io. ij. Charissimi nouissima hora ē. Que etas incepit a xp̄i passiōe. In hac ergo hora misit xp̄us p̄dicatozes dicere mutatis. scz p legē ꝛ p phetas. vt venirent ad istam cenam. quia iam parata sunt omnia necessaria ꝛ congruentia ad istam cenā. Ad euidentiā aūt istius primi pn̄s. ꝛ ad edificationem nr̄az. nota q̄ magnificentia diuine bonitatis et charitatis quantū ad tria, in hac cena demonstrat. ¶Primo in magne cene p̄paratiōe. qz fecit cenā magnā. Ubi nota q̄ xp̄s electis suis duplicē facit seu parat refectionez

Primam parat aīe in p̄nti que est refectio gratie Secōam parat aīe ꝛ corp̄i in futuro que est refectio glorie. De prima refectōe determinat mat. xxij. c. que vocatur p̄parata diū que est refectio p̄sentis ecclesie. Tin de ab illa ille qui non habuit vestem nuptiale m̄ p̄iectus est quia a p̄senti ecclesia multi excluduntur. Hec aūt refectio de q̄ determiat lu. vbi supra vocatur cena qz sic post p̄andium cena restat post cenam aūt nihil amplius est sumendum. ita post gratie refectionem restat glorie delectatōis p̄ desiderium complet̄ur. Unde ab hac nullus qui intrauit legitur expulsus fuisse. qa quisquis ad hanc cenam semel intrauerit in perpetuum non exibit. Math. ergo determinat de refectione gratie que est ecclesie militantis lu. vero de refectōe glorie. que est ecclesie triūphantis Et quia refectio gratie est via ꝛ ostium ad cenam glorie et sine ipa ad gloriam nō p̄uenitur. ideo primo de ipa dicamus. secundo de cena glorie aliquid subiungamus ¶Prima est ergo refectio gratie que est in infusione virtutum et collatione donoz spiritussancti. que dat viram aīe ecc. xv. Cibabit illū pane vi. et intel. Hec est illa refectio de qua dr. apoc. iij. Ego sto ad ost. ꝛ p. si quis ap. m. ꝛc. In hac refectōe xp̄s comedit nobiscū. ꝛ quod mirabile est ipe est cibus et potus istius refectionis ioh. vi. Ego sum panis viꝰ qui de celo descendi. Et iterꝫ Caro mea vere ē cibus ꝛ sāguis meus vere est potus. Hec est ergo perfectissima refectio Nā oēs alie fectꝰ q̄s refectio corp̄alis imperfecte hz hec cōplete ꝛ p̄fecte hz ꝛ omnē imperfectōez excludit. nā refectio corp̄alis q̄ruoz facit in hoīe Primo nāq̄ delectat. sed cū fastidio Nā in saturitate fastidit. puer. xxvij. Anima saturata calcauit fauū. ꝛ aīa esuriens etiaz amarꝫ p dulci sumet. Cū iste magnates q̄ quottidie splendide epulant fastidiū ptrahe siderant appetitū. Sed sp̄ualis refectio sine fastidio delectat. imo sp dū sumit auget ne fastidio delectat. imo sp dū sumit auget ditatem ingerit. gre. Corp̄ales delicie cuz non hꝫ̄tur graue desiderū accendunt. cū vero habite edunt comedēt. primus p̄ saturitatē in fastidiū vertunt. Econtra sp̄ales delicie cū non hꝫ̄tur in fastidio sunt cū

vero hñtur in ꝺſiderio ſunt. ec. xxiij. Qui edũt me adhuc eſurient. ⁊ qui bi. me adhuc ſi. ¶ Secundo nutrit ⁊ augmentat hoiez ꝫ cũ ꝺfectu. qꝰ vſqꝫ ad tps. ps. Si aũt ipꝺ ren. octogin. an. ⁊ am. eo. la. ⁊ v. Sed ſpũa lis nutrit in ꝑpetuum ⁊ augmẽtat vſqꝫ ad celum. ioh. vi. Si quis man. ex hoc pane viuet inef. In eodem. iiij. Aquã quã ego ꝺbo ei fiet in eo fons aque ſalientis in vi. eter. Hoc figuratuz fuit ĩ pane quẽ come ꝺit helyas in cuius virtute ꝑuenit vſqꝫ ad montem ꝺei oreb. iij. reg. xix. ¶ Tercio conuertitur in ſubſtantiam hominis, ꝫ cũ ſui conſumptione. Sed ſpũalis refectio conuertit hominẽ in ꝺeũ ⁊ non conuertit in ipm aug. Cibus ſum grandium creſce; manducabis me. nec tu me mutabis in te ſicut cibum carnis tue, ſed tu mutaberis in me ¶ Quarto ſatiat ſed cum multa itera tione. quotidie enĩ cibus coꝛpalis ſumit ioh. iiij. Omnis qui biberit ex hac aqua ſi; riet iterũ. Sed ſpũalis refectio ſemel ſum pta ꝑ totã vitã replet hoiez ſel' eñ ⁊ vtutes ⁊ dona ĩfuſaꝫ totã vitã replẽt hoiez ⁊ ſuffi ciunt homini. Semel eñ fuit refecta bea; ta virgo et iohannes baptiſta ⁊ multi alij exꝫ totam vitam ſuffecit eis. Semel apli receperunt ſpiritum ſanctum in pentecoſte et vſqꝫ ad mortem ſuffecit eis Cuius ratio eſt qꝛ cibus ſpiritualis ſemꝫ manet in bo mine niſi abijciatur. ſed coꝛpalis tranſit et ꝺeficit. mat. xv. Omne quod in os intrat ĩ ventrẽ vadit et in ſeceſſum emittit. Cha; ptis ſumamus ꝺe hac refectione. qꝛ niſi ꝓius ꝺe hac ſumpſerimus. ad aliam beatã cenã nunqꝫ ꝑuenturi ſumus Hec refectio fuit figurata in agno paſchali qui xpi coꝛp; figurabat. ꝺe quo ꝺr exo. xx. Quicunqꝫ nõ comederit exterminabitur aĩa illius ꝺe po pulo ꝺei. ioh. vi. Niſi manducaueritis car nem filij hominis ⁊ biberitis eius ſanguinẽ nõ habebitis vitam in vobis. ſed ꝺe mũdo qꝛ ꝺe hac refectione tã nobili tã pfecta gu; ſtare nõ curat. que ꝺelectat ſine faſtidio. au gmentat vſqꝫ ad celũ. conuertit hoiem in ꝺeũ. et pfecte ſatiat ſemel ſumpta. que oĩs ſaporis ſuauitatẽ ꝓtinet pluſqꝫ manna. ſz quod ꝓius eſt cum murmuratoꝛibus filij oꝛum iſrael ꝺi. Nauſeat anima noſtra ſup cibo iſto leuiſſimo. nu. xxi. ꝓter quod iratꝰ

ꝺñs varijs moꝛtibus eos interemit. Et ex eadem cauſa mõ ꝺeus iraſcitur ꝓtra mõm et varijs peſtilentijs eum conſumit ¶ Se cunda eſt refectio glorie. ꝺe qua lu. hic loq; tur quã ſuis fidelibus ꝺñs faciet in futura eſa. xxv. Faciet ꝺñs in monte hoc oĩbuſ ꝑplis conuiuiũ pinguiũ ꝙuiuium vinde; mie pinguiũ medullatoꝝ vindemie ꝺefe; cate. Que gloria ꝓncipaliter ⁊ eſſentialr in ꝺuobus conſiſtit. ſcz in cognitione veri quantũ ad intellectũ, et in apꝛehenſione boni. quantum ad voluntatem ⁊ affectuz ¶ Primo conſiſtit in cognitione veri. qꝛa homo ſub lumine glorie ſibi a ꝺeo infuſo videbit ꝺeum ꝑ eſſentiam lumen verum ⁊ clarum in quo oĩa cernũtur. ps. In lumie tuo videbimus lumen ⁊ ꝑ ꝓſequens oĩa ſciet ⁊ cognoſcet gre. Quid eſt qꝺ neſciant qui videntẽ oĩa vident. ꝑs. Anima mea co gnoſcet ni. Unde ⁊ phĩ poſuerũt felicita; tem in cognitõe ſpeculabiliũ ⁊ ſubſtantia rum ſeparatarũ que eſt quedã ignoꝛãtia re; ſpectu illius cognitionis, Et cuius illa co; gnitio que hoiem beatum facit ꝓncipali ter conſiſtit in cognitione ꝺeitatis. ñ ſecun; ꝺario ꝓſiſtit in cognitõe humanitatis xpi videndo eñ homo vnitatẽ et trinitatẽ ꝺi et humanitatem xpi erit beatus ioh. xvij. Hec eſt vita eterna vt cog. te ſolũ ve. ꝺe. ⁊ quẽ mi. ie. xpm. In eodẽ. x. Ingredietur ⁊ egredietur ⁊ paſcua inueniet, ingredietur ad ꝺeitatem ⁊ egrediet ad humanitatem Et non ad cõplementum glorie hominis etiam ſi hõ non peccaſſet filius ꝺei incar; natus fuiſſet vt ꝺicunt aliqui doctoꝛes ¶ Secundo conſiſtit in apꝛehenſione ⁊ cõ; iunctione ſummi boni. qꝛ aĩa apꝛehẽdet ꝺeum et pfecte coniungetur ei. ita qꝺ ꝺeus erit ĩ eſſentia aĩe. Deus aũt eſt pfectum et ſummũ bonuz. cui aĩa ſine medio ꝓiun getur. Anima eñ cognoſcendo ꝺeũ ꝑ in tellectum in quo omne verũ relucet. ⁊ appẽ hendendo eum ꝑ affectuz in quo omne bo num cõſiſtit erit beata. ⁊ tanta erit ꝺelecta; no ⁊ gloria in tali apꝛehenſione ⁊ coniun ctione qꝺ cuz magno impetu talis ꝺele; catio ⁊ gloria ĩ coꝛpus redũdabit. ps. De toꝛrente voluptatis tue po. e. Itẽ Flumi; nis impetus le. ci. ꝺei. Exemplũ ſi quoꝺdã cannale aque velociſſime currentis ꝺeoꝛſũ

vt doccia molendini. percuteret in murū manifestum est q̄ vndiq̄ redundaret ⁊ dispergeretur. sic erit i gloria anime ad corp⁹ Et quia vnumquodq̄ accipitur in alio p̄ modum eius vt dic̄ phūs. ideo talis redūdantia glorie anime in corpus corporaliter recipietur in corpore id est ꝑm conditionem que possunt corpori conuenire quantū ad omne bonum corpale q̄ talis redundātia faciet corpus clarum impassibile. agile. ⁊ subtile. i. corp. xv. Seminatur in corruptione. surget in incorruptione. ⁊ talis redundantia etiam ad omnes sensus piter diffūditur ita q̄ quilibet sensus sp̄erit in actu sue delectatōis. scz fauces in sapore dulcissimo esa. lxv. Serui mei comedent et vos esurietis. i. saporem comestionis habebunt in ore suo. Aures in melodia suauissima. apoc. xiij Vocem quam au. tanq̄ cith. in cith. s. Oculi in visu pulcerrimorum scilz corporum gloriosorum Esa. lx. Tunc videbis et affl. ⁊ mira. ⁊ dila. cor. tu. lu. x. Beati oculi qui vi. q̄ vo. vi. Nares in suauissimo odore qui de corporibus egredietur sanctorum. apoc. v. Effuderunt phialas suas ple. odo. Et tactus in delectabili contunctione anime ad deum. ex qua coniunctiōe resultabit tanta suauitas ⁊ delectatio in toto corpore que dici non possit. Hec est illa cena beata. quā deus homo ex immensa clementia sua hominibus preparauit. que nec dici nec cogitari potest. esai. lxiij. ait Oculus non vi. de ab. t. que p̄pa. expectan. t. Que facit hominem beatum. apo. xix. Beati qui. ad ce. agn. nupti. vo. sunt. Cui interesse est perfectum et summū gaudium. ber. Illud est verum ⁊ summum gaudium. quod nō de creatura sed de creatore concipitur. quod cū possederis. nemo tollz a te. cui omnis aliunde iocunditas cōpata meror est omnis suauitas dolor. omne dulce amarum. omne decorum fedum. postremo omne aliud quodcunq̄ delectare possit molestum. ¶ Secundo monstrat magnificentia diuine bonitatis in multorum vocatōe. quia vocauit multos. Ad hāc eā cenā milia milium imo infinita milia hominū ⁊ angelorum vocauit. imo oēs ad hanc cenā vocat mat. xi. Venite ad me omnes qui laborastis ⁊ o. es. et ego reficiam vos.

Vbi nota q̄ dñs ad hanc cenam triplicit vocat ¶ Primo vocat omnes generaliter nullum excipiendo. i. thi. ij. Qui vult omnes homines saluos fieri. act. x. In veritate comperi. quia non est acce. personarum deus. sed in omni gente qui timet deum ⁊ facit iusticiam acceptus est illi. Unde vbi patet pauperes ac debiles cecos ⁊ claudes iussit introire. ¶ Secundo vocat specialiter. vt omnes illos quibus bona mundi confert. qui per ista tria genera hominū intelliguntur Et hoc est quod hic dicitur. q̄ primo istorum virorum qui vocati sunt gustabit cenam meam. Omnes enim isti specialiter vocati fuerunt. Vbi nota q̄ omnia bona mundi tam nature. q̄ fortune dedit deus homini vt per ipa facilius ad cenam illam peruenirent. Unde ⁊ dignitas que p̄ villam intelligitur. ⁊ quinq̄ talenta ⁊ quinq̄ sensuum que in hoc euangelio quinq̄ iuga boum dicuntur. ⁊ diuicie ⁊ vxor oia sunt adiuuamina ad veniendum ad istam cenam secundū diuersos status ⁊ condiciones hoīm. si homo eis bene vtatur. quia alicui est vxor in adiutorium saluris. quia sine vxore damnaretur eo q̄ continere nō posset. Propterea dicit ap̄lus. i. corin. vij. Melius est nubere q̄ vri. Et iterū Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidelem. Et simile est de diuitijs ⁊ omnibus alijs bonis mundi. Et propterea hoc dicit q̄ deus facit sicut bonus medicus qui complexiones hominum cernens vnicuiq̄ quod ei conuenit tribuit. Et id circo omnes illi qui hūt bona mundi sunt ad cenā istā specialiter vocati et inuitati. vt in hoc euāgelio p̄dicit impedimenta. vt in hoc euangelio p̄dicit et ideo nemo virorum illorum qui per collationem taliū bonorum specialiter ad cenam istam vocati sunt et venire contemnunt gustabit istam beatam cenam. ¶ Tercio vocat specialissime ex abundanti gratia sicut vocauit abraam moysen ⁊ alios ap̄los quos nominatim vocauit. mat. iiij. Venite post me faciam vos fieri piscatores hominū Vocat ergo oēs generaliter

et vult q̄ omnes veniant Et ad hoc vt omnes veniant quatuor obseruat Primo quia multotiens vocat z non solum semel Et hoc est quod hic dicitur q̄ ter misit seruū suū vocare ad nuptias. Nam primo misit patriarchas z prophetas. ve. te. qui etiam ad hanc cenam vocauerunt. Scō do misit aplos z discipulos in ecclesia primitiua Tercio mittit predicatores modernos qui quottidie ad hanc cenam vocare non cessant. Et quia mundus omnes predictos predicatores contempsit z contemnit. iō filius dei hora cene carne indutus huiana venit ipe psonaliter ad vocandū vt. dicit. Ecce prandium meum parauī thauri m. et ad nuptias. mat. xxij. greg. Vocat deus per se. vocat q̄ angelos. vocat per patriarchas et pphetas. vocat per apostolos z pastores vocat plerūq̄ per huius mundi flagella vocat aliquando per mundi huius prospera vocat aliquando per aduersa. Nemo contemnat. nedum vocatus se excusat. cū voluerit intrare non valeat / Secundo vult omnes homines venire quia ad omnem locum ad vocandum misit z in ciuitates. z extra z ad vicos z ad sepes. ps. In omnez terram exiuit sonus eorum. Marci. xvi. Euntes in mundum vniuersum. predicate euangelium omni creature. / Tercio vult omnes venire quia compellit intrare. hospites nō solum sunt vocandi sed trahendi. Non aūt vocat deus ad cenam suaz sicut florentini qui dicunt quare non steristis ad comedendum. non inuitauit et dicit quare non steristis. sed deus compellit intrare. multis nā q̄ viam inferni claudit vt redeant ad patrem. osee. ij. Sepiam viam tuam spinis z sepiam eam maceria. Vie. dicitur greg. Vie nostre spinis septe sunt quādo in hoc quod male cupimus dolorum punctiones inuenimus. Vie nostre macerie sepiūtur cū desideriis nostris dure in hoc mundo obiectiones resistunt. Multi enim vinculo egritudinis ligantur a dño ne possint facere quod nō dez. Bene. Infirmitati mee gratias ago que cogit me non posse quod non debeo velle. Persecutores etiam multos cogunt ire ad deum. exo. xij. Urgebant egyptij filios israel egredi velociter de egipto. Multos etiam tribulationibz ad se trahit. Can. i. Trahe me post te. Vbi dicit. Trahimur cum tēptationibus z tribulationibus exercemur. Osee. In funiculis adam trahaī eos in vinculis charitatis. Multi enim timore periculi ad deū mundum mouentur z religionez intrant. aug. Felix necessitas que ad meliora compellit. In multis dñs misericorditer agit in quos seuire videtur. aug. Excessi omnia legitima tua nec euasi flagella tua nam tu semper aderas misericorditer seuiens z amantissimis aspergens offensionibz omnes illicitas iocunditates meas Omnes illos compellit dominus intrare. Et sic compulit paulum. qui prostratus ad terram z excecatus conuersus est. Sic compulit filium prodigum. qui fame compulsus ad patrem rediit / Quarto vult oēs venire. quia valde irascitur bis qui se excusauerunt multi gaudent si inuitati non veniunt. sed deus valde irascitur bis qui venire contemnunt z penas eternas eis minatur. Vat. xxij. Rex aūt cuz audisset iratus est z missis exercitibus suis perdidit homicidas istos. Tercio monstratur in hac cena magnificentia diuine bonitatis. quia ad hanc cenam omnia sunt parata. hoc pz quantum ad. viij. / Primo quia xps doctor noster iam ascendit z penetrauit celos vt faceret nobis viam. z locū etiam pparz iob. xxiij. vado parare vo. lo. z si abie. tē. vt vbi ego sum z vos sitis. Secundo q̄ medicine sunt confecte. scz sacramenta ecclie ad omnem infirmitatem delendam ne aliquis per impotentiam excusetur. Sap. ix. Per sapientiam tuam sanati sunt. Tercō quia dyabolus humane nature inimicus qui nos omnes capiebat in via est captus et in infernum missus. ne nos aliquis timor retrabat io. xij. Nunc princeps mūdi huius eijcietur foras Apoc. xx. Vidi angelum descendentem de celo hītem clauem abissi z catenam magnam in manu sua et apprehendit draconem serpentez antiquū qui est dyabolus z satbanas et ligauit euz per annos mille z misit eum in abissum. Quarto quia aptum est celum. qō ab initio steriterat clausuz vbi hec cena celebratur. lu. iij. Jesu baptisato z orante aptum

est celum. Quinto quia via est abbreuiata que recto tramite ducit ad celum Olim autem magnum circuitum faciebat qui ibat ad infernum. et ideo illi antiqui in mille annis et vltra peruenire non poterunt. Sed modo illuc vna hora peruenit. lu. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso Sexto quia virtus peccati est diminuta que aggrauabat et debilitabat ne per viam celi incedere valeremus. ro. vi. Vetus homo noster simul crucifixus est vt destruatur corpus peccati. i. concupiscentia et virtus peccatorum. Septimo quia mors est destructa que nos ad inferos demergebat. i. co. xv. Vbi est mors victoria tua, ab sorpta est mors in victoria. Quia per mortem imus ad vitam. et non descendimus ad inferos sed ad celos. Octauo, quia spūssanctus in hac etate in magna copia datur. quia ista cena nos facit. ioh. vij. Nondum spiritus erat datus. quia nondum iesus erat glorificatus. Spūsancto mirabiles et innumerabiles gratie emanant nos producentes ad illam cenam. io. i. De plenitudine eius nos oēs accepimus gratiam pro gratia. Bene ergo dicitur parata venite ad nuptias. solum vnum restat. scilicet vt manus lauemus ab operibus mortuis. ij. co. vij. Emundemus nos ab omni iniquitate carnis et spūs vt sic mundi intremus ad cenam istam Et sic patet primus Secundo ponitur miseria humane peruersitatis inuocatorum varia excusatione. quia ceperunt simul omnes se excusare. Primus dixit villam emi et necesse habeo exire et videre illam. Per villam vt dicit. aug. terrena dominatio designatur. Est autem iste primus reprehensibilis atque stultus. vt ex sua responsione patet quantum ad sex. Primo quia rem vilem et quam accepit. scilicet villam et pretiosam et magnam spreuit scilicet cenam beatam Dominus erat ergo regnum magnum et accepit villam parua quam. Deus voluit in villa parua dominari ad tempus quia ad perpetuum regnare in celo. Totus mundus est qua villa respectu celi. imo punctum vnum. vt dicunt astrologi. et quelibet stella est maior tota terra. mundus ergo totus et omnia bona mundi sunt nihil respectu celi et bonorum eius Secundo quia impedimentum saluris sue charissime emit. villam quidem emit. et quanto precio ipsam emit? certe animam per ipsa vendit. nonne videmus hoc tota die. nam pro dignitatibus et diuitiis homines dant animas suas dyabolo Nonne lucifer ob habitum dignitatis proiectus est in infernum. et primi parentes expulsi sunt a paradiso. Nonne abelon voluit interficere patrem vt regnaret. Nonne totus mundus perit tota die et vnus persequitur alium ob ambitum dominij. Dominum ergo est impedimentum humane salutis dum pro ipso habendo anima perditur quod est valde stultum Vat. vi. Quid prodest homini si lucretur. vniuersum mundum anime vero sue detrimentum patiatur. Tercio quia dum dominium adipisci desiderat in seruitutem incidit valde magnam Et hoc est quod hic dicit. Necesse habeo exire. Non enim dicit volo exire. sed necesse habeo exire Exire ita est vt Boetius probat. Ille qui vult dominari oportet quod sit seruus multorum seruorum. et in manibus multorum seruorum sit situs. quia nihil potest ipse inferre alijs quod alij versa vice non possint inferri sibi. Et sepe videmus dominos a seruis expulsos et interfectos. hoc. O preclara potentia que nec ad sui conseruationem sufficax inuenitur Que est igitur hec potestas que solicitudinum morsus expellere que formidinum aculeos vitare nequit? Ac qui voluissent ipsi dominari sed nequierunt. an tu potentes censes quos terret ipse plus meruit. qui vt potens esse videatur in seruientium manu situs est. Vere in maximo timore viuunt dominantes. Quarto quia dum cure alterius scilicet ville empte intendit. negligentiam magnam circa propria incurrit. Et hoc est quod dicit. Necesse habeo exire scilicet a mei cura et intendere emte ville empte. Ita euenit ad litteram. Nam isti qui dominantur intendunt cure aliorum et ipsos negligunt. Sunt enim valde solliciti multiplicare possessiones. meliorare castra discere leges. prudenter alios regere. vt dominent. et de sua salute penitus nihil curat et ideo totaliter exutus a seipso et aliis vacat propterea stulti merito sunt censendi. Quinto xvij. Oculi stultorum in finibus terre. prudentis autem oculi in capite suo. tota die querunt facta aliena et sua non inueniunt. Contra quos dicit lu. xiij. Vedice cura reipm. Quinto quia post emptam villam videre volui quam antea habuerat diligenter consideraſſe. vnde ait vil

lam emi. ⁊ ne. h. vi. il. puer. vlti. Considerauit agr. ⁊ e. il. Si eni hō considerauit cō ditiones dñi ⁊ dignitatis nunc emeret. ℭ Et primo si cōsideraret ipius breuitatē ec. Dis potentat? breuis vita. Allerāder regnauit. xij. annis ⁊ mortuus est. Et oēs impatores ⁊ reges ⁊ papē mortui sūt ⁊ modico tempore regnauerunt. Ad cuius breuitatem oñendam erat consuetudo in q̄dam regno. q̄ q̄n rex coronabatur veniebāt artifices petere ab eo vbi vellet sibi sepulcrum edificari ℭ Secundo si considerauit eius picula ⁊ anxietates. Quia vt di boe. Plena est exēplor vetustas. plena est presentis etas quāti reges felicitatem calamitate cōmutauerunt. Unde quidā rex terrore et periculū regni ense supra verticez filo pēdente silauit vt ibidē hoe. di. Refert maximus valerius q̄ quidā rex dū coronaretur accipiens coronā dixit. O nobilē magistrā q̄ felicem coronam quā si quis cognosceret multis piculis ⁊ solicitudinibo sit plena. nec humi iacentē tollere vellet. ℭ Tertio si consideraret ipius īmanitatē. quia quāto alnor est status tanto grauior est casus. Fortuna aūt vt dicit boe. p̄mi nose ludimus ludum rotam volubili orbe versamus. summa infimis. et infimis summa mutare gaudemus. Et premittit. q̄ si nec tenueri ex arbitrio pōt ⁊ calamitosos fugiens facit. Quid est illa fuga q̄ fuit e qd dam calamitatis inditū Abijce itaq̄ atq̄ sperne p̄titiose ludentē. s. fortunā. q̄ infelix̄ genus infortunij est fuisse felicē vt idē d. Exemplū in magnū precipitiū ceci dit lucifer ⁊ magnam ruinā fecit. quia in magno statu fuit. ⁊ sic̄ primi parentes Si nutrisi cadat magna ē ruina Si cadat domū cula nulla est ruina. ℭ Sexto ostendit re ꝑhensibilis. q̄ de re tam care empta modicam valitatē habuit. Et hoc est quod dic. Videre ista. Non d. gaudere vel possidere istam sed videre. Et ita est vere. Quid hz dñs plusq̄ milites ⁊ domicelli de omnibo castris ⁊ terris. ⁊ de omnibo suis bonis. ec. v. Ubi multe sunt opes multi sunt q̄ comedunt eas ⁊ qd prodest possessori nisi q̄ cernat diuitias oculis suis. oēs sumus hic ꝑpensis. i. ibi. vi. Nihil intu. in hunc mundz. nec auferr. qd posi. iob. i. Nudus egressus sum de vt. ma. m. nu. re. il. Tantum hz plus dñs q̄ famuli. s. multam solicitudinem ⁊ afflictionē animi ⁊ cum isti dormiūt iste non potest dormire Eccl. v. Dulcis est est somnus operanti. siue multum siue parum comedat saturitas autem diuitis non sinit eum dormire. Secundus vero dixit. Juga boū emi quinq̄ ⁊ rogo habe me excusatum. Secundum aug. Juga boum quinq̄ quinq̄ sensus intelliguntur. quia sicut boum sunt duplicata. ita et sensus nam sunt duo oculi due aures. lingua et palatum ad gustum. et due fauces et due manus quibus maxime fit tact? vel voluptas carnis interius et exteri? in qua maxime viget tactus. tunc nāq̄ quinq̄ iuga boum emuntur. sc̄z animaz dyabolo ꝑ eis dando. q̄n pro exercitatione et in exercitatione quinq̄ sensuum homo deserit iudicium rationis et contra deum agit. siue exerceat sensus pro congregandis diuicijs siue pro vtendis delicijs. siue pro sciendis et experiendis rebus. quod ad iudicium curiositatis pertinet. Curiosum est enim velle scire et experiri naturas rerum. mores hominum et fortunam mundi Ecclesia. vij. Deus fecit hominem rectum et ipe infinitis se miscuit questionib?. Et hoc vanitas est et afflictio spiritus. Sed homines miseri tota die in exercitatione sensuum volunt esse. et quinq̄ iuga boum probare. nā oculos exercitant in pulcris aspectibus. aures in cantilenis suauibus et melodijs. gustum in bonis saporibus. odorarum in diuersis odoribus. tactum in voluptate carnis. Similiter eosdem probant et exercitant pro acquirendis diuicijs et sciendis rebus. Et sic dum iugo christi quod est suaue nolunt subesse subsunt et portant iugū mundi quod est durum et quinq̄ iuga cōtinet. iob sexto. Qui timet pruinam irruet sup eum nix. Quia vt di. aug. Qui sub est iugo xp̄i oīa subsunt ei et p ꝫsequens q̄ nō subest iugo xp̄i. subest quinq̄ iugis mūdi et oium est seruus. Et sic pz q̄ tripl'r ꝑ bant' et exercitant' sens?. s. p congregādis diuicijs. p vtēdis delicijs. et p sciēdis rebo p q̄z exercitatōe et delectatōe bō negligit ad illam beatam cenā venire. et ꝫ deuz et aiaz

suaz agit. quod est valde detestabile. ꝓuer. xxx. Per tria mouetur terra z quartū sustinere non pōt. per seruum cum regnauerit quod tunc est quando spūs tumens erigit se contra deum qui fecit illum. p stultuz cū saturatus cibo fuerit quod tunc est quādo corpus sāc ꝓteruit in dñm. s. in spūm gubernantē. p odiosam mulierē qñ in matrimoniū assumpta fuerit. qđ tunc est qñ bō repudiata ratione coniungitur sensualitati z ipius imperio regitur sicut brutum Quartū est quod sustinere non potest. cū ancilla heres fuerit dñe sue. i. cū caro oia bona hois possidet tanqz heres. qđ tunc est cū hō omnia opatur ꝓ carne fouenda z delectāda et d anima nihil curat q dēt tanqz d ña oia hois bona iure hereditario possidere. iob. xxiij. Dauit enim sterilem z q non parit z vidue non bñ fecit Sterilis ē caro que nullum fructum facit nisi vermes z putredinē. Vidua est anima peccatoris p peccatum celesti sponso viduata et ab eo sepata. Tercius dixit vxorem duxi. z ideo non possum venire. Iste falsum dixit z verum dixit Falsum dixit quantū ad bonos z ratione vtentes. Naz vxor ꝓpter tria datur viro Primo ꝓpter sobolem generandam z nutriendam. geñ. i. Cresci. z mul. z re. t. Secundo ad fornicationem vitandā i. cor. vij. ꝓpter fornicationem vnusquisqz s. vx. z c. Tertio in adiutorium rei familiaris. geñ. ij. Non est bonum hominem esse solum. fa. ei. z c. Omnia ergo ista non sunt impedimenta ad introitum regni sed aduuamina. Unde au. di. q celibatus iohannes bapt. non ꝓfertur nuptijs abrae Ideꝛ aūt dixit quantū ad homines bestiales qui sicut bestie in vxore non querunt nisi delectationē carnis. z sicut bestie stant cum eis Gre. Quid p vxorez nisi voluptas carnis accipitur nam cuius bonū sit coniugium z ad ꝓpagandū sobolez diuina ꝓuidentia cōstitutum. nonnulli tamen non fecunditatē prolis sed desiderium experiuntur voluptatis Et idcirco p rem iustam significari pōt non immerito res iniusta. Uerum ergo dixit pro maiori parte quia vt di. aplus. i. cor. vij. Qui cum vx. est co. que sunt mū. quo pla. vx. z di. est. s. ab ope spūali Et sic vx. co. que sunt mōi. q. pla. vi. Periculosa ergo res est valde mulier. Est enī fortissimum glutten ad capiendū et retinendum z iō fortissimi quicz deuicti sunt ab ea. Et quis est sanctōr dauid? quis sapientior salomone quis fortior sampsone eccle. vij. Inueni amariorem morte mulierem laqueus venatoꝛ est. vincula sunt manus illius. ose v. Non dabunt cogitatōes suas vt reuertantur ad dñm. spūs enim fornicationum in medio eoꝛum est Et ideo iste dixit. Uxorem duxi z non possum venire. Sunt enim am vxores nostri tpis z nīe patrie maritum impedimentum regni viris suis nō solum quantū ad concupiscentiam sed etiam quantum ad superfluitatem vestium et ornamentoꝛum quia cogunt viros male lucrari. vt bene ornentur mirabile est. q̄ plures expoliant z viros non ditant. tota domus videtur in maledictōem ire. Et ideo qui sine vxore pōt viuere melius facit. qz facilius ad beatam cenā currit. Propterea dī. apl's. i. coꝛ. vij. Volo oēs ho. esse sicut meipm. s. virgines. Et sic pz q tenuīt ad istā cenā venire z a nuptijs excludūtur. s. dediti honoribꝰ z dñijs. dediti querelis bus z lucris mōi. z dediti delicijs carnis ad q tria genera oēs peccatoꝛes reducuntur. i. io. ij. Oē qđ ē in mūdo aut ē ꝓcu. cat. aut ꝓcu. ocu. aut sup. vite. Et sic pz fm T Ter cio ponit iusticia ꝓtēpte bonitatis in abiectoꝛ electōe z ptēptoꝛ reꝓbatōe cū d. Tercio iratꝰ patꝛa. i. xps cuiꝰ familie sūt oēs electi qui maxime ꝓ ꝓtemptoꝛes irascī. Dicit aūt deus irasci cū admoduz irati vindictā exercet irā sine ira ꝓtendens Iratus ergo dixit seruo suo. Exi cito in plateas et vi. ci. Glo. Mittit ad plateas cum peccatoꝛes de latioꝛibus vijs vocat. mittit ad vicos cū istos vocat quos tpalium terū coartat in opia. iō sequitur Et pauperes debiles z ce cos z claudos intro. huc. Ecce qui z quales cedūt in prem dñi. Sapientes z pulcri et potentes mōi cedunt in partem dyaboli. mibe. ij. Factus sum sicut qui colligit in autūno racemos vindemie Uuas enī grossas z magnas quasi precedens colligit dyabolus. i. coꝛ. i. Uidete vocationem vestram fratres. q non multi sapientes. non multi potentes. nō multi nobiles sm carnē sed stultra mōi elegit deus vt confundat fortia

et ignobilia ⁊ contemtibilia mundi elegit deus Pauperes aũt non rebus sed spũ ⁊ vo luntate hi vocantur ⁊ veniunt mat.v. Be ati pauperes spiritu quo.ip.ẽ.re.ce. Simi liter debiles in natura atq; complexione, atq; infirmi corpore ad deum currunt, Quia vt di.apls.ij.cor.xij. Virtus in in firmitate perficitur libẽter igitur gloriabor in infir.m. vt inha.in.m.v.xpi. Nam vi gor nature et fortitudo complexionis et sa nitas corporis pleriscq; sunt ocasio peccandi ecc.vi. Malicia horę vnius .id est infir mitas obliuionem facit luxurie magne Ce ci ⁊ simplices.s. prudentia mundi ⁊ carnis que legi dei non sunt subiecta similiter ad deum veniunt mat.xj. Confitebor tibi pat dne ce.⁊ te.quia abscon.hec ꝛc. Claudi si militer scilicet sui reputatione qui reputãt se peccatores ⁊ claudicare i via dei.nec om nino posse venire ad regnum dei nisi per gratiam dei adiuuentur. hi vocati veniunt i.cor.xv. Eẽa di sum id quod sum. Po test etiam ad litterã hoc intelligi de despe ctis in mundo qui vocati veniunt. Quia vt di. gre. Infirmi quiq; itaq; in hoc mũ do despecti plerumq; tanto celerius vocez dei audiunt quanto in hoc mundo habent vbi delectentur Vocat aũt dns electos su os non solum de ciuitatibus. imo etiam d villis ⁊ de ruribus. non solum de iudeis. imo de gentilibus. Unde sequitur. Et ait seruus dne factum ẽ vt imperasti ⁊ adhuc locus est id est nondum completus est nu merus electorum. qui quidem complebit quando plenitudo gentium intrabit Pro pter hoc sequitur. Et ait dominus ser uo. Exi in vias ⁊ sepes. In superiori eritu intelligitur vocatio iudeorũ. qui sub vm bra legis quiescebant quasi in ciuitate mo rabantur. In hoc aũt exitu intelligitur vo catio gentium. que duz sine iugo legis di erant quasi agrestia ⁊ indomita animalia in vijs et sepibus exterius vagabantur. vñ bene subditur Et compelle intrare agrestia et indomita alia vt impleatur dom? mea id est perficiatur numerus predestinatorũ Nota aũt hic tria genera vocatorum sm triplicem vocationem supius positã. Qui dam eñ vocati nullatenus veniunt. ⁊ hi si gnificantur in prima vocatione cũ triplici sua exposition. de quibus dr iob.xxi. Qui dixerunt deo recede a no. scientiam viarum tuarum nolumus. Quidam vero vocati de facili conuertuntur. et hi significantur in secunda vocatione. ps. In auditu auris obediuit mihi Quidam aũt pressura ⁊ ne cessitate mundi vel instantia predicationis et persuasionis cogẽte quasi compulsi ve niunt. ⁊ hi significantur in tercia vocatiõe osee.ij. Sepiam viam tuam spinis. Et se cundum hunc triplicem vocationem po test procedi breuiter in hoc euangelio In fine aũt subditur reprobationis sententia contra contemptores Unde sequitur Di co aũt vobis q̃ nemo virorum illorum q̃ vocati sunt ⁊ contempserunt venire gust. ce. meã. Et sic patet terciuz et consequen ter totum.

¶ De epistola. Sermo. lxix.

Nolite mirari

si odit vos mundus. i. iob.iij. Sicut d. phũs. Hoies ex ãmi ratione phãri ceperunt. videntes effectus mirabiles ⁊ causas penit? ignorantes Si cut aũt contingit in effectibus nature. ita in effectibus gratie. et multomagis quia de eclipsi solis et lune. ⁊ de fulmine ⁊ de similibus non omnes miranter sed quidam ho rum causas ignorantes Sed de operibus gratie nullus potest pfecte causam ⁊ rõem reddere. eo q̃ ex libera dei voluntate pro cedant. ro.xi. O altitudo diui. sapi. ⁊ sciẽ dei q̃ incõ. sunt iu. eius ⁊ inue. vie ei? aug. Quare hunc trahat .et illum non trahat noli velle diiudicare si non vis errare. Ve rum hec omnia possumus scire quotiens ea nobis deus reuelat per spiritum sanc tum. i. Corinth.ij. Nobis autem reuela uit deus per spiritum suum. Beatus au tem iohannes euangelista fuit vnus cui deus plura reuelauit. Unde et liber eius quem scripsit Apoca .sz vocatur. nomen assumens a reuelatione. nam Apocalipſ. idem est quod reuelatio Inter multa au tem que beatus iohannes nobis reuela uit in epistola hodierna. reuelauit nobis tria. Primo quare mundus nos odio hz In principio epistole. Secundo in quo

pfecta charitas manet ibi. In hoc cognoscari. dei. Tercio q̄ quid non esse in homine perfecta charitas apparet ibi Qui habuerit substantiam huius mundi et vi. fratrē suū necessitatē. Quasi concludendo ad verā dilectionem nos inuitat et monet ibi Nolli. dili. v. ne. lig. sed op. et veritate. Primo ergo beatus iohannes ostendit quare mundus. id est dilectores mundi nos odit scz bonos aug. Quid est mundus. mūdus non est celum neq̄ terra. neq̄ ista opera q̄ deus fecit. sed dilectores mundi. Item mūdus quando in malo ponitur dilectores mundi. Mundus vero quando in laude ponitur celum et terra et que in his continentur opera. Hec autem admiratio q̄re mundus odiat bonos homines ex tribus consurgit. Primo ex natura boni et mali. quia vt d. phūs. Bonū ē quod omnia appetunt. et per consequens malum omnia fugiunt. Omnis enim homo naturaliter appetit bonū et fugit malū. Cū ergo in bonis assit causa dilectionis scilicet ipsum bonum quia boni sunt et desit causa odij scilz malum quia mali non sunt. quare mundi eos odio habet. Secundo ex efficacia operum manifestū est autem q̄ propter bonorum opera mūdus sustentatur alias omni die submergeretur. Hoc patet de illis quinq̄ ciuitatibus scilicet sodoma et gomorra et aliis tribus. quia si ibi decem boni fuissent inuenti. deus pmisisset omnib parcere vt patet gen̄. viij. Cum ergo diligat vicinos qui ipm ab inimicis tuentur et boni tueantur malos ne a demonibo ad infernum rapiant quare ipos odiunt Tercio ratione cessionis hereditatis omnia nā q̄ bona hereditario iure sunt bonorum bominum. quia pī sunt filij dei si aūt filij et heredes vt di. apls ad ro. viij. Omnia autem bona tam fortune q̄ gratie sunt dei et a deo. iobā. i. Omnia per ipm facta sunt. i. Cor. iiij. Quid habes quod non accepisti Peccator aūt quia bonis dei abutitur iure priuatus est eis et sicut fur tenet ea in malum suum. ecc. v. Est et alia infirmitas pessima quam vidi sub sole diuicie conseruate in malum domini sui. Cum ergo boni cedant iure hereditatis mundo in bonis fortune. que mundus maxime desiderat. iuxta illud Math. xix. Ecce deli. omnia et secu. su. te. et reinneant bona gratie que mūdus abhorret quare habet odio bonos. Ad hoc dicendum ergo q̄ de hoc possunt quattuor rationes assignari Prima est contrarietas dñorum. boni enim transferuntur in deum. et vniuntur deo per amorem et ideo seruiunt deo ex amore sicut filij dei Vali aūt deum abiecerunt lu. xix. Nolumus hunc regnare super nos. Et seruiunt diuersis vicijs. Quidam auaricie. quidā honoribus vanis. quidam autem venteri et gule. phi. iij. Quorū deus venter est. Omnia autem illa deo contrariantur. Cum ergo boni et mali habent contrarios dños. serui autez contrariorum dominorū oditi seinuicem et persequuntur. ideo mundus odit bonos. et boni oditi mundum. gal. vi. Per quē mihi mundus crucifixus est et ego mundo. Crucifixus autem fuit suspensus in odio et abominatione habentur iob. xv. Si me persecu. sunt et vos persequentur et hoc est quod hic dicitur. Nos scimus q̄ translati sumus de morte ad vitam. quoniam diligimus fratres id est per amorem fraternitatis quo seperamur a mundo quia mali non diligunt se quia fratres in deo. sed q̄ vniti in aliquo vicio. et comungimur deo. Translati sumus de morte peccati quod ē causa omnis mortis. scilicet nature culpe et pene. ad vitam. id est christum cui per amorem seruimus sicut domino nostro. mundo contrario dño seruiente. scz peccato iob. viij. Qui facit peccatum seruus est peccati. au. Redeat vnusquisq̄ ad cor suū et si ibi inuenerit fraternitatis charitatem securus sit q̄ transit de morte ad vitam Secunda est diuersitas regionum Boni enim aspernantur mundum et habitant in celo Phi. iij. Nostra conuersatio in celis est. heb. xiij. Non habemus hic manentem ciuitatem sed futuram inquit. Vali autez econuerso. de celo non curant. sed in mundo volunt perpetuari. mundus autem et celum sunt contrarie et diuerse regiones et contrarij domini in eis principantur. Nam in mundo dyabolus principatur. io han. xiij. Venit enim princeps mundi huius et in me non habet quicq̄ In celo autem principatur christus. io. xviij. Regnū

meum nō est de hoc mūdo sed sup̄. de celo
Hoīes vero diuersar̄ et ꝺriarum terrarū
ꝓsequuntur et odiunt seinuicē. Et iō mali
odiunt bonos q̄ non sunt de hoc mundo
ioh. xv. Quia vero de mundo nō estis. sꝫ
ego vos elegi de mundo. ꝓpterea odit vos
mundus. Exemplum de canib⁹ qui si vi
deāt aliquē canē forensem in contrata sua
oēs ꝑsequuntur eum. Sic faciunt mali
bonis qui vident eos in ꝯrata ꝓpria scilꝫ
mundo. Similiter faciūt boni malis in ꝯ
trata sua scꝫ celo. apoc. xxij. Foris canes et
venefici. Et hoc est quod hic dr. Qui non
diligit manet in morte. s. peccatorū qui nō
hāt dilectionem dei. Justi aūt p dilectio
nem manēr in deo. ioh. iiij. Qui manet in
charitate in deo m. qui est vita vera. ioh. xi
Ego sum resurrectio et vita. Vita aūt et
mors ꝯrie regiones sunt. Tercia est ꝯrietas
nā mundus ꝓcurat et satagit hic gaudere
et ditari. hic honorari et dñari et opa penitē
tie rēnuit et beatum dicit hoīem cui hec sūt
Boni aūt hec omnia respuūt. et opa peni
tentie assumunt phi. iij. Omnia arbitrat⁹
sum vt stercora vt xp̄m lucrifaciā. hebr. xi.
Circūierunt in me-in pelli. capri. egen. an.
af. cē Dicūt etiā boni q̄ opa mōi sunt ma
la. sic est beatus imo miser qui p̄dicta rec
ꝯra agunt et credunt et dānant nos sic mū
dus ꝑsequit et odit bonos. ioh. vij. Non
pōt mundus odisse vos. me aūt odit q̄ te
stimonium ego perhibeo de illo. q̄ opa. il.
ma. sunt. sap̄. ij. Circūue. ius. quoniā cōtra.
est opa. no. Et hoc est quod hic dr qui odit
fratrem suum ho. est. Homicida aūt ꝯrīū
opus facit iusto. nam odit et occidit. iustus
aūt diligit et viuificat. q̄ ad xp̄m vitam ad
ducit hoīem per amorem. Et ideo mund⁹
qui pᵉuerse agit persequit̄ et abomīatur
eos qui recte agunt ꝓuer. xxix. Abomīant̄
impij eos qui in recta via sunt. Quarta est
infecto appetitus. Vali em̄ hāt appetitū
cordis infectum malis humorib⁹. s. super
bia. ira inuidia. cē. et ideo omē ꝯrium istis
videt eis amarum. scꝫ humiliras mansue
tudo et similia Aug. Palato non sano pe
na est panis qui sano est suauis et oculis
egris odiosa est lux que puris est amabilis

Sicut enī canis rabidus oēs mordet ꝓpt
infectionem humoris in palato existentis.
ita etiam mundus ꝓpter infectionem mali
bonos mordet et persequitur. Hoc figura
tum fuit in ysmahele de quo dixit angelus
Hic erit ferus homo manus eius con
tra omnes. ysmahel natus de concupiscē
tia carnis est peccator. Sicut ergo ysmahel
persequebatur ysaac. sic et mali persequūt
bonos vt d. apls. gal. iiij. Et hoc est quod
hic dr. Omnis homicida non ha. vi. e. in
se ma. Vitā eternā quā boni hic hāt p gr̄ā
iuxta illud ioh. vi. Qui credit in me habz
vitam eternam Sed est infectus rabie pec
cati. sicut canis. ¶ Nota aūt q̄ d. omnis
homicida. Hā hōicida dr sex modis. Pri
mo voluntate vt dyabolus. ioh. viij. Ille
hōicida erat ab initio. Scdo ope vt cham
qui interfecit fratrem suum abel. vt pz gen̄
iiij. Tercio consensu quia fm legem cōsen
tientes et faciētes pari pena constringunt̄
ro. i. Digni sunt morte nō solū qui ea fa. sꝫ
etiā qui consen. facientib⁹. Quarto subtra
ctione rei debite Eccl. xxviij. Panis egē
norum vita pauperis est qui defraudat illum
sanguinis est. Quinto precepto vt da
uid qui interfici fecit uriam. ij. reg. xi. Sex
to prouocatione vt qui habet odio fratrem
suum. nam ꝓuocat eum ad reodiendū et
per consequens ad mortē. puer. x. Odiū
suscitat rixas. Omnes isti non habent gra
tie vitam in se manentem. Et sic pz pmū
¶ Scdo manifestat perfectā charitatem
Exemplum enim christi ad perfectam cha
ritatem nos inducit. Quia sicut christus
ex perfecta charitate animam suam. id est
vitam suam pro nobis posuit. vt scilꝫ nos
viuificaret. ephe. ij. Cum essemus mortui
in delictis et peccatis nris viuificauit nos
christo. vt reconciliaret nos deo. Roma.
Reconciliati sumus deo per mortem filij
eius. vt eriperet de potestate dyaboli heb.
ij. Ut per mortem destrueret eum qui ha
bebat mortis imperium. id est dyabolum.
ita nos debemus esse parati corporaliter
mori si viderimus q̄ per mortem nostrā
proximus et frater noster viuificetur in
anima reconcilietur deo et de potestate dy
aboli scꝫ eripiatur. Et hoc debemus face
re quando manifeste vel per probabilia.

signa hoc vide mus posse consequi. vt si aliquis auerteretur a fide vel moribus. tūc debemus eum iuuare depposito timore mortis si ꝓpter hoc crederemus ipm a talibus liberare. Sicut fecit sanctus sebastianus qui martires iā seductos ⁊ inclinatos a primis confortauit scz marcellinū ⁊ marcum fratres Nā hic est ordo charitatis vt deus sup omnia diligatur. scdo aīa ꝓpria. tercio aīa ꝓximi et magis q̄z vita corpalis ꝓpria Contra Set hoc videt q̄ mori ꝓ salute ꝓximi in casu necessitatis vt dictū est sit caritas sufficiens et necessaria ad salutez Et hoc multi tenent Sed dictū est q̄ hic inuitamur ad pfectam charitatem q̄z mori pro ꝓximo est pfecte charitatis que non requiritur de necessitate salutis sed est solum in viris pfectis Et ideo dicendū est q̄ securius dicit q̄ mori ꝓ salute proximi in casu necessitatis vt dictū est est pfecte charitatis. nec est de necessitate salutis. hoc multi tenent hoc multi dicunt ⁊ dñs hugo super hunc locū sic dicit et sic videt sentire. Nō ei tenemur habere ita pfectā charitatez. sicut xps hūit. nec ꝯ similia que xps obseruauit tenemur obseruare. sed hoc est maius ⁊ pfectius qđ vnus hō possit alteri facere scilz mori ꝓ ipo iob. xv. Maiorem hac dilectione nemo hz q̄z vt aīaz suā po. quis ꝓ amicis suis. au. Perfecta charitas ista est vt paratus sit quis mori ꝓ fratribus suis V Ad hāc aūt pfectam charitatez habendā scz nos debent inducere ¶ Primū est deletio peccatorum luc. vij. Dimittuntur ei peccata multa quoniā dilexit multum. puer. x. Uniuersa delicta operit caritas Secōm est māsio diuinoꝝ. iob. xiij. Si quis dilexerit me. et sermonem meum seruabit et pater meus diliget eum ⁊ ad eum veniemus ⁊ mānsionem apud eum facimus Tertiū est reuelatio secretorum. iob. xiij. Qui diligit me. et ego diligam eum ⁊ manifestabo meipm. Quartū est possessio virtutum oīm et donoꝝ qz qui pfectus est in charitate hz oēs virtutes et dona. i. coꝝ. xiij. Caritas patiens est benigna est non irritat nō agit ꝓperā non est ambitiosa non cogitat malum non gaudet sup iniquitate ꝓgaudet aūt veritati oīa excusat oīa credit oīa sperat oīa sustinet. vij. Venerunt mihi oīa bona pariter cū illa. Quantū est toleratio aduersoꝝ nam q̄ pfecte diligit oīa difficilia et aduersa vsq̄ ad mortez patienter tolerat. Can. viij. Aque multe. i. tribulationes non potuerūt extinguere caritatem. q̄z fortis est vt mors. vi. Verum est implere. q̄z fortis est vt mors. vi. Verum est implere mandatoꝝ. quia qui pfecte diligit proximū mandatoꝝ. quia qui pfecte diligit proximū legem ⁊ oīa mandata implet. ro. xiij. Qui diligit ꝓxim. legē adim. Nā non adulterabit. non occides. non furtum facies. non falsum testimoniū dices. non concupisces. et si quod est aliud mandatum in hoc verbo instaurat. dili. ꝓxi. t. sicut ipse mat. xxij. In his duobꝫ mandatis vniuersa lex pendet ⁊ ꝓphete. Et ideo xps pfectionem oīm demonstrans ait. Hec mando vobis vt diligatis inuicem. iob. xv. i. iob. iij. Charissimi deū ne. vi. vnq̄z. Sed si pfecte dilexerimus perfecte videbimus eū q̄ visio charitati respondet Et in huius figura xps resurgens gloriosus primo apparuit marie magdalene q̄z plus amabat ceteris vt dicit gre. Et sic patet fm. C Tercio ondit qđ manifestatur charitas dei non esse in aliq quia si quis vi. fra. s. ne. ha. et da. vil. s. ab eo signum est quod charitas dei non est in illo. V Nam duo debemus proximo scilz compassionem cordis et beneficium operis si adsit facultas. A primo nullus excusatur. quia omnis homo debet cōpati proximo afflicto et in necessitate existenti. A secundo scz a beneficio operis excusantur multi. s. quando facultas deest. et ideo non dare elemosinam non est signum q̄ charitas dei nō sit in aliq. sz nō ꝓpter defectum facultatis pietatis a pauꝑe bene ē signū q̄ charitas non sit in eo. aug. Si nō vis esse ydoneus mori ꝓ fratribus ydoneꝰ esto dare de facultatibus tuis siue ꝓcuriat viscera tua charitati Et nota hic q̄ elemosina interior scz compassio cordis est maior q̄z elemosina exterior scz datio muneris. quia elemosina interior respicit meritū essentiale. sed exterior accidentale Uñ qui hz similem compassionem nez ⁊ equalez pauꝑi et nihil largitur ei. q̄z nō pōt. tantū mereꝫ pmio eēntiali quantū ille q̄ ei aliq̄d impnt̄ sili cōpassione motus et plus mereꝫ q̄ solū ꝓpatit q̄z qui bñ facit et nō ꝓpatit et si plus ꝓpatiatur q̄z iste qui dat plus mereꝫ Nā vt d. gre. Deꝰ nō pēsat quantū sz ex quāto affectu. Uñ plus pēsat affectum q̄z censum. Unde de vidua mittente duo era minuta in gazophilaciū christus ait. Uere dico vobis q̄ vidua hec paup plus q̄z omnes misit. lu. xxi. et de

Sermo lxx

beato pe. ⁊ an. et alijs qui solum retia reliq̃
runt sequentes xp̃m iesum di. gre. q̃ mul
ta valde reliquerunt. q̃ voluntatem ⁊ ap
petitum habendi reliq̃uit q̃ qui voluntarē
ta relinquit. Et simile est in ꝓposito. nam q̃
dat compassionem cordis ꝓmo multuz
dat apud deum. etiam si modicum vel nil
hil dat. Potest aūt qui dat aliquid paupi
cum cordis compassione plus mereri ꝓpac
cidēs scz quātū ad dimissionē pene peccati
q̃ ille qui non dat. quia non potest. cuius
equalis compassio cordis sit in vtroq̃. dā.
iij. Peccata tua ele. red. Per largitiones
enim elemosinarum pena peccatoꝝ delet.
Ad vtrūq̃ aūt elemosinam faciendam q̃n
q̃ nos inducere debent. Primo q̃ ele
mosina extinguit concupiscentiam peccan
di que militant in membris nostris. ecc. iij
Igiem ar. extin. aqua ⁊ elemosina resistit
peccatis Secundo quia reducit homi
nem ad viam veritatis. Exemplum de cor
nelio centurione de quo act. x. q̃ elemosine
eius ascenderunt in conspectu dei. ⁊ ad eū
missus est petrus vt viam veritatis eum do
ceret. Simili etiam mō fieret de omni in
fideli. qui vacaret elemosinis et orationi ⁊
abstineret. vel legem nature q̃ deus talē illu
minaret. et ad viam veritatis reduceret. q̃
non est manus dei abbreuiata. Et per hoc
soluitur qu. estio de quibusdā saracenis qui
nihil audiūt de fide nra et bene viuunt.
Tercio q̃ conseruat pacē ⁊ bonū statum ho
minis et terre. et totius regni. aug. Quod
non datur xp̃o datur fisco. Et quare q̃ dā
do elemosinas q̃ō sicut dēmus deus ꝓser
uat terram in pace et bono statu ita q̃ p̃stā
tias et gabellas ñ o. ꝓter solui Hic cadit exē
plum sancti ludouici qui cū a baronibꝫ frā
cie reꝓhenderetur q̃ oīa in elemosinas dare
et si ingruerit bellū vel briga nō haberet vñ sti
pendiaret milites. Respondit quare ego
potiꝰ maiori pace q̃ aliquis rex. certe ꝓp̃
elemosinas Paupes em̃ sūt stipēdiarij et
milites mei qui regnū meū in pace ꝓcurāt
Quarto q̃ tenet deū ne ꝓferat senten
tiā mortis ꝑ pctōres. Exemplū de iudici
bus et cardinalibus et alijs dñis q̃ nō ita
cito ꝓferunt sententiā ꝑ aliquem si det eis
munera ⁊ exenia etiā si iniusticiā bēat. sic

lxx

etiam deus suspendit sententiā ꝓpter ele
mosinas Esa. lviij. Nō est qui inuocet no
men tuuz quin ꝑsurgat ⁊ teneat te. s. q̃ ele
mosinas et orationes Quinto quia hoī
pat palatium et eternale Exemplū de pa
latio qd̄ beatus tho. oñdit fratri regis qd̄
dixit fuisse edificatū de pecunia regis quā
in elemosinas expendit. Et di. gre. in dya.
suo q̃ iste qui fuit ductus ad aliam vitam
et postea redijt ⁊ dixit se vidisse palatia mi
ta que edificabantur. inter que vidit vnuz
qd̄ edificabatur solum die sabbati post no
nas et compluz ē q̃ cacifex iste qui roman⁹
ciuis erat totum lucꝝ totius septimane vi
ctu quotidiano reseruato dabat in elemo
sinam egēnbꝰ die sabbati post nonas apd̄
eccīam sancti petri. Et sic patz tercium
Quarto inducit nos ad veram dilectōem
que consistit in ope ⁊ non in sermone lin
gue. Multi multa ꝓmittunt ⁊ nihil faciūt
puer. xxv. Nubes et ventus ⁊ pluuie nō se
quentes. vir gloriosus ⁊ ꝓmissa non com
plens. Horatius. Parturient montes egre
dietur ridiculus mus. Sed ista est vera
dilectio q̃n id qd̄ spondetur effectu cōplet
Verū est em̃ quod sicut dz ita est. Et sic pz
quartum et consequenter totum.

Dñica tercia de euāgelio Sermo lxx.

Erant appro
pinquantes ad iesum pub. et
pha. et pecca. lu. xv. Sicut d.
phūs. Bonū ē qd̄ oīa appetūt Bonū aūt
nō ꝓt appeti nisi cognoscat vt ibidē d. De
us aūt in hac vita cognosci ī sua natura ꝑ
fecte nō pōt. exo. xxxiij. Nō videbit me hō
⁊ viuz. Et q̃ in hac vita nō ꝑfecte ꝓgnosci
tur. iō nec ꝑfecte diligit Vñ aug. d. super
illo verbo math. xxij. Diliges dñm deum
tuum ex to. coz. q̃ hic modus diligēdi deū
in hac vita impleri nō pōt. in alia aūt sicut
perfecte cognoscemus ita ꝑfecte diligem⁹
Quia ergo deus sicut dictuz est in sua na
tura cognosci non poterat voluit fieri ho
mo. vt perfecte in natura humana cogno
sceretur Baruth. iij. Post hec in terris vi
sus est et cum hō. conuer. est. Et vtcre cre
deretur esse deus fecit opa que solus deus
poterat facere. scz dimittere peccata et iu
stificare pctōres. mat. ix. Cōfi. fi. re. tibi pe.

tua. et quia xp̄s peccata peccatoribus relabat ideo peccatores accedebant ad ip̄m Et hoc est quod hoc euangelium continet Erant inquit appin. ad te. pub. ⁊ pba. In quo quidem euangelio tria summarie cōtinentur. Primum est sapientia peccatoꝝ ad xp̄m appropinquantium. In principio euan. Scōm est impietas phariseoꝝ ⁊ scribarum de receptione peccatorū cōtra xp̄m murmurantiū. ibi. Et murmurabant scribe et pharisei. Terciū est xp̄i responsio per quandam similitudinem duorum exemplorum scribarum ⁊ phariseorum murmurantium. ibi. Quis ex vobis homo qui habet cē. o. nc̄. aut que mulier ha. dra. de. Primo ergo ponitur sapientia peccatorum ad xp̄m appropinquantium. quia erant appropinquantes ad ie. publi. ⁊ pec. Duo enim genera hominū in hoc mundo sapiuntur. omnibus aliis oīo in stulticia remanentibus. scz iustus timens deum ⁊ peccator rediēs ad deū et recedēs a malo vñ iob. xxviij. posq̄ multū inuestigatus ē vbi esset sapientia dei. conclusum est timere deum ip̄m est sapientia. quantum ad iustum et recedere a malo intelligentia. quantum ad peccatorem reuertentem. Sed adhuc maior relucet sapientia in peccatore redeūte q̄ in iusto stante. q̄ maior sapientie attestatur de magno piculo indemnez exite q̄ firmum stare in bono. ⁊ ideo sapientissimus est peccator rediens ad deum ⁊ nō rediens stultissimus ē, virorum Et hoc appareat quantum ad mala que peccator patit in peccato stando que sunt multa valde et pessima. Sed quantum ad presens solum quatuor ponamus. Primum malum est cecitas mentalis, quia peccator tanq̄ cecus non ppendit vnde expellitur et quo trahit Apo. ij. Memento vnde excideris Quia de numero filiorum dei recedit ad filios dyaboli. de regnis diuiciis ad summā paupertatem de gloria ciuilitatis paradisi ad furcas inferni. Hec oīa patent in filio prodigo. qui de filio factus est seruus cum esset diues cepit egere. cuz esset gloriosus in ciuitate sua factus est ipe custos porcorum cum bestijs ⁊ inter bestias habitans. Exēplum sicut suspendendo fasciant oculi sicut facit dyabolus peccatori ad furcas inferni

lxx

reducendo Esa. xlij. Educ foras populum cecum et oculos hñtem. Magna ergo sapientia est ō tanta cecitate exire et ad xp̄m verum lucem venire. qui omnes ad se venientes illuminat lu. ij. Lumen ad reuelationem. sup. ad ip̄m venientium. Et maxima stulticia est in ipa remanere Scōm est infirmitas totalis. Peccator enim omni die in infirmitate languet ⁊ totaliter est infirmus. esa. i. A planta pedis vsq̄ verticem non est in eo sanitas Quia et oculos habet pronos ad illicita videndū ⁊ aures ad vana audiendū ⁊ os ad prohibita comedendum et manus ad mala exercendum ⁊ pedes ad mala loca eundum. et memoria ad iniurias recolendum. et intellectū ad primum recipiendum per mirabiles industrias. gustum etiā anime habet corruptū sicut febricitans. quia spiritualia non sapiunt. sibi sed solum ferida et terrena Ezech. Palato non sano pena est panis qui sano est suauis. Et sicut peccator totaliter est infirmus ira omni infirmitate languet nam a sanctis ydropico comparatur qui malis humoribus est plenus ⁊ quanto plus bibit tanto plus sitit. ⁊ paletico qui habet remorem membrorum, propter neruorum dissolutionem. eo q̄ influentiam caloris a corde non recipiunt. et leproso que est infirmitas incurabilis humano studio eo q̄ sanguis est corruptus in tpo fonte sanguinis. s. in pulmone. et febricitanti magnis febribus et fluxū sanguinis patiente ⁊ mortuo ac etiaz in tumulo ferenti peccator cōpatur. Unō peccator dr triplici morte mori. Magna siquidem sapientia est. sic totaliter infirmum ⁊ omni infirmitate languentem ad xp̄m medicū accedere. qui omnes sanat. ps. Misit verbū suū. ⁊ sa. eos. Augo. Magnus vulq̄ venit medicus. q̄ magno vbiq̄ iacebat egrotus Et magna stulticia est in tanta infirmitate remanere Terciū est seruitus miserabilis nam peccator qui a dei prudentia oīm dñs est constitutus magnam et vituperabilem et pessimam seruitutez incurrit. Magna est q̄ peccator est seruus oīm viciorum que in eo regnāt vt auarus pecunie. gulosus gule. superbus honoris. iracundus ire ⁊ sic de aliis. Ut licut serui vocantur a dñis. sic vicia vocāt

illos quos possident Unde boetius ꝓbat ꝙ peccator nunq̄ est impunitus. sed statim adest ei pena peccati. scz seruitus ipsa quā peccatum inuehit que est maxima pena sicut libertas prędulce bonum. iob. viij. Qui facit peccatum seruus est peccati. Ut turpabilis est qz ꝙ homo dignissima creatura ad imaginem dei factus efficitur seruus vilissimoꝝ viciorū que sunt abominabilia apud deū et hoīes. valde vituperabiliter iudicatur. boe. Sz quis nō spernat fragilis vilissimeq̄ rei esse seruum Pessima est qz dyabolus cuius peccator seruus efficitur. non dat ei requiem donec trahat eum ad pēnas inferni ibi imperpetuū cruciandū et ꝓpter hoc dānati in inferno ꝙruntur dicentes. lassati sumꝰ in via iniquitatis. sapō. Magna ergo sapientia est de tā magna vituperabili et pessima seruitute exire atq̄ ad christum venire. a quo efficitur vere liber et dominus et magna insipientia est in ea remanere Exemplum de illo qui esset ī dusissimo carcere et inde exiret per astutiam suam q̄ sapiens reputaretur ¶ Quartus est omnium bonorum priuatio generalis. nam peccator contra dī maiestatē peccans sicut pro crimine lese maiestatis omnibus bonis priuatur. nam priuat̄ hereditate vite eterne. priuatur merito passionis christi et omnium sanctorum. ij. cor. vi. Que sortietas lucis ad tenebras que aūt conuentō christi ad belial. Priuat̄ oibꝫ bonis que fiunt in ecclesia. ac etiam omnibus bonis ꝓpꝛis Math. xiij. Ei aūt qui nō hz et quod habet auferetur ab eo Priuatur omnibus virtutibus et donis spūssancti et penitus nudus remanet sicut lusor ad alearium. apo. iij. Nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et nudus et cecus. Priuatur virtutibus ꝛ ofisi mis medicinis que de latere xpi fluxerunt. s. sacramentis ecclesie. que omnez infirmitatem sanant Priuatur nobilitate nature sue vt qui debuit omnibꝫ dñari infra bestias redigatur. ps. Homo cum in honore. non intel. ꝓpa. est iu. insipi. et similis factus est illis. Priuatur etiam gloriosa resurrectione ps. Ideo nō resurgunt impij in iudicio scz glorioso. Exemplū sicut ꝓdēnato ad mortē oīa auferuntur. sic peccatori

¶ Nā de eo tres fiunt ptes. qz corp⁹ comedunt vermes. aīaz asportāt dēmones et bona talia diuidūt ꝓsanguinei. et quilibet istorum est valde contentus parte sua. qz vermes solum corpus. ꝓsanguinei solum bona et dyabolus solum aiam querit. gen. Da mihi aias cetera tolle tibi. magna ergo est sapientia quod aliquis sic priuatus omnibus bonis subito et leuiter oīa bona recuperet. et ad gratiā redeat magni regis. et magna stultitia est in tāta miseria remanere. Exemplū de mercatoribus qui pdūt merces suas. quō solicitātur ꝙ possint eas rehabere Sic ergo pctōres appinquātes ad iesū illūminabāt. sanabāt ab oī seruitute liberabant et ad oīa bōa restituebāt. Carissimi appropinq̄mus nos ad xpm nō passibꝰ corpis sed mentis. iac. iiij. Appropinquate deo et appropinquabit vobis. Peccatores ergo et publicani. i. publica negocia priti oīa exercentes quibus manifestum est peccatū non deesse. appropinquauerūt ad ipz et hec quattuor ab ipo obtinuerūt Adhuc est apta ianua et xps ꝓdicatores suos fortissime clamat. Venite ad me oēs q̄ la. et o. es. cē. math. xi. Amb. Oīs aīa accedat ad xpm qz oīa xps est nobis. Si vulnere carere desīdas medicus est. si febribus estuas fons ē. si granaris iniquitate iusticia ē. si celū desideras via ē. si auxilio indiges virtus est. si mortē times vita ē. si tēbras fugis lux est. si cibū queris alimentū est. io. vi. Ego sū pa. vi. q̄ de ce. des. Et nota hic de illis q̄n qꝙ virginibꝰ q̄ nouissima hora venerūt et intrare nō potuerūt qz clausa erat ianua. Et ideo dū est apta curramus. qz sero mortis fortissime appropinquat. Et nota etiam ꝙ via est valde qua. s. vsq̄ ad cor ꝓ verā ꝓtritionē ō corde ad os ꝓ verā ꝓfessionē. ō ore ad manus ꝓ veram satisfactōez. Hec est via trū diez quā filij israel egredientes de egipto facere petebāt. vt deo īmolarēt Non ergo optet nos maria transuadere. terraz diuersa climata ambulare viaz discrimina experiri. Et sicut in hac prima pte sapia pctōz demonstratur. ita et xpi clementia insinuat pctōres recipientis qz peccatores libenter et letanter et frequēter recipiebat et excusabat. vt pz in maria magdalena. lu. vij. Si mō habeo tibi aliq̄d dicere at ille ait Magister dic. cē. Ūñ ad oscula eos recipiebat

vt pz in supradicta magdalena ⁊ ad conue
scendum ⁊ colloquendum ⁊ ad hospitan
dum erat cum eis qz matth. ⁊ zacheus fece
runt ei conuiuiū magnuz. Nisi essẽ xps sic
eos recepisset ad eū non appropinquassent
ber. Dēs ꝓpter mansuetudinem que in te
predicaf̃ curri mus post te bone iesu audiẽ
tes q̄ non spnas paupem pctōrem nō hor
reas. non horruisti latronē ꝯfidentem non
lacrimantem peccatricē. non cananeā sup
plicantem. non deprehensam in adulterio
non sedentem in theloneo. non negantem
discipulū. non psecutorē discipulor̄. non
I crucifixores tuos. in odorem vngentor̄ to
ozū curremus. Et sic pz primuz. ¶ Secō
ponitur scribar̄ ⁊ phariseor̄ impietas ꝓtra
xp̄m de pctōr̄ receptione murmurantium
qz murmurabāt pharisei ⁊ scribe. quorum
murmuratio apparet ⁊ est impia ⁊ iniusta
ex tribus. s. ex pte xp̄i contra quē murmura
bant. ⁊ ex parte sui. s. scribar̄ ⁊ phariseorū
qui murmurabant. ⁊ ex parte pctōrum et
publicanorum de quibꝫ murmurabant
Ser Sermo apparet impij ⁊ iniusta ex pte xp̄i
et hoc quantum ad quinq; ¶ Secō rōe
ꝓprie operationis vnūquodq; eñ operaf̃ qđ
sibi ꝓprium est. nam ignis calefacit ⁊ sol il
luminat. ꝓpria aūt operatio filij dei veniens
in mūdum est peccatores seruare. i. tbi. i. Fide
lis sermo qz xp̄s venit in mūdum peccatores
saluos facere. lu. xix. Venit filius hois que
rere ⁊ saluū facere quod perierat Sic ergo
stultū est murmurare q̄ sol luceat ⁊ ignis
calefaciat. ita impiū ⁊ stultū est murmura
re q̄ xp̄s peccatores recipiat ad salutez cū
sit hoc ꝓprium eius ¶ Secō rōe ꝓprietatis
boni. Bonū eñ vt di. dyo. est sui ipsius dif
fusiuū et quanto res est melior. tāto magis
se diffundit. vt pz in sole. Cum ergo ipse fi
lius dei sit fons bonitatis. bonitatem suaz
non tantū ad iustos debet extendere ipos
ꝓtegendo vt filios. sed etiam vsq; ad pec
catores ipos iustificando. et ad viā vitatis
reducendo. ioh. xij. Omnia trabam ad me
ipm. ps. Nec est qui se abscō. a ca. eius. Si
cut ergo stultū esset murmurare q̄ sol oibꝫ
cōicat lucē suā ⁊ q̄ mare oibꝫ aquā largit̃
ita stultū et impiū est murmurare q̄ deus
pctōres recipit et iustificat. ¶ Tercio rōne
potentie infinite dei. Sic di. pbūs potētie
manifestanf̃ ꝓ actus ⁊ obiecta. Potētia aūt
quāto maior est tāto ad remotiora se exten
dit Nihil aūt est a deo ita remotū sic pctōr
ps. Lō. a pe. sa. Et iō in nulla re manifestaf̃
di potētia sic in iustificatōe pctōris. ꝓ qđ
aug. d. q̄ maius ē facere de ipio piū q̄ re
are celū et terram. Ut ergo ds suā potētiaz
manifestaret recipiebat pctōres vt iustifi
caret eos. vñ illi sapiētes de quibꝫ di. boe.
q̄ quesierūt dicentes Si ds ē vbi mala. et
si deus nō est vnde bona. male ꝙdiserūt.
imo debuerūt dicere. Si ds est mala ptē
euenire. qz per ipa di oīpotētia magis ma
nifestaf̃ dū ex malis eligit bonū et ordinat
ea ad debitū finē. Sicut ergo stultū esset
murmurare q̄ sol illuminat vsq; ad extre
mū terre ⁊ mare cingit totā terrā. ita stultū
et impiū est murmurare q̄ ds suā oīpotē
tiam manifestat in recipiendo ⁊ iustificā
do pctōres ¶ Quarto rōe pfectōis dei De
us eñ est sūme pfectus nec in ipo pōt esse
aliqs defectus et si in xp̄o inquantū homo
fuerūt quidā defectus penales. dicendum
q̄ ipe tales defectus ꝓpter nram salutē as
sumpsit voluntarie sed nō contraxit eos. cū
pctōribꝫ aūt non est ꝓpter aliud malū bīā
dum. nisi qz moribus suis alios inficiunt
et inclināt ad male agendū. ps. Cū sācto
sanc. e. zc. Sic ergo sol tangendo lutū non
coinquinaf̃ nec medicꝰ dādo infirmo me
dicinā infirmaf̃ ita xp̄s docēdo ⁊ querēn
do cū pctōribꝫ ⁊ eos iustificādo nullā ma
culam ab eis trahebat quare ergo cū pctō
rib̄ nō poterat ꝙuersari. Sic ergo stultū ē
murmurare q̄ sol trāsit ꝑ lutū ⁊ q̄ medicꝰ
docet medicinas ⁊ curat infirmos. ita stult
tū est ⁊ impiū murmurare q̄ xp̄s cōuersa
tur. ⁊ recipiat pctōres ⁊ iō stultū erat dicere
murmurare ¶ Quinto rōe iustitie et cō
tatis. Manifestū est enī q̄ q̄libet creatura
et magis hō ad deū pertinet sicut res ꝓpria
Justicia aūt sācit̃ q̄ rez ꝓpriaz pōt q̄s oī tpe
et oī loco recipe ⁊ repetere. ⁊ si leges humane
statuunt tps vltra quod res pscribit̃ possi
denti hoc faciunt ad puniendū negligenti
am illoz qui debebant repetere. nō sm legē
dei res mea nūq̄ fit alicuius nisi de voluntā
te mea. vel nisi ob culpā. Cū ergo ds fece
rit hoiem tā pfectuz ⁊ multis paulegijs
dotauerit quare nō poterat eū recipe sicut

rem suã. Si dicatur non dz ds recipe pec/
catores qz ferici sunt ⁊ imũdi peccato. Sz
nõne deus põt leuare et mundare a pctõ.
imo quotidie mũdat ezec. xxvi. Effundaz
sup vos aquã mundã ⁊ m. ab o. in ve. Si
cut ergo stultum est murmurare si quis car
bunculum vel rubinũ recolligeret de luto
in quod et ceciderat ⁊ postea lauaret eũ. ita
stultũ et impiũ est murmurare qz deus ho
minẽ sup oes lapides et oẽm thesaurũ ca
rũ et magis nobilẽ recolligat de luto pctõ
abluens eũ a luto. Et sic pz qz murmuratõ
res erat iniusta ex pte dei ꝯ quẽ phariseí
murmurabãt. Sed hoc accidebat eis. qa
ipi non credebant eũ esse deum sed hoiem
solũ ⁊ coinquinari posse ex ꝯtactu pctõrũz
sicut ⁊ alios. io. ir. Scimus qz hic hõ pec/
cator est ¶ Scdo apparet murmuratio eẽ
impia ⁊ iniusta ex pte scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ
murmurantiũ. Et hoc oñditur quantũ ad
quattuor ¶ Primo qz non videtur ex zel/
lo iusticie sed ex inuidia moueri. Quia vt
dz lu. vij. Venit io. bap. necz. mã. pa. n. bi.
vi. et dicitis demoniũ hz. venit filiꝰ ho. mã.
et bi. et dicitis ecce hõ vo. et bi. vi. a. pub.
er pec. Si ergo xpm de conuictu peccatoꝝ
reprehendebãt. quare iobẽm nõ audiebãt
⁊ si iobẽm de auiteritate ⁊ singularitate vi
te ꝺdemnabant. quare xpo qui fuit valde
cõis ⁊ media via ꝓcessit non adheserũt ¶
Scdo qz cũ scribe essent magi legis. ⁊ pha
risei essent religiosi veteris te. debebant ipi
misericordiam pdicare sicut scriptura mã
dabat. ps. Misericordiaz ⁊ iudiciũ. cãi. ti.
dñe. misericordia aũt maxime dz fieri vbi
magna est miseria. Nichil aũt est in mũdo
ita miserũ sic̃ peccatũ nec aliqua creatura ẽ
tã plena miseria. puer. xxiij. Miseros fac
ꝓlos pec. Et tanta est miseria pctõris qz ꝑ
liberando eũ a tali miseria peccati deberet
ꝺs mori si ꝑ hoc deberz liberari. ergo pctõri
bus est maxie miserendũ. mat. ix. Euntes
discite qd est misericordiã volo ⁊ nõ sacri
ficiũ. Cũ ergo ipi non laudarent qđ lauda
re dẽbant. sed potius reprehenderẽt, valde
reprehensibiles erãt. matth. xxiij. Ve vobis
scri. ⁊ pha. qui clauditis regnum dei ante
hoies vos enim nõ intratis. nec alios intra/
re pmittitis ¶ Tercio qz ex hoc qz argue/
bãt xpm peccatores recipiẽtez. oñdebãt se
iustos ⁊ illos peccatores cũ ecõuerso esse.
nã ipi ꝓter supbiam ⁊ impietatẽ pctõres
erant effecti ⁊ pctõres ex ꝯtactu ⁊ pdicati
one xpi erant iustificati. Subito enim fit hõ
peccator vt pz in lucifero qui ꝑ vnũ motũ
supbie cecidit ⁊ similit subito peccator fit
iustus. vt pz in paulo q subito ac etiã dum
iret ad malefaciendũ cecidit in terrã ⁊ iu/
stus factus est. Sic ergo illi erãt falsi iusti
qz apparebant iusti ⁊ non erant qz ob sup/
biam facti fuerũt pctõres. et iõ non ꝑpassi
onẽ sed indignatõz oñdebant gre. Vera iu
sticia ꝑpassionẽ hz. falsa aũt dedignatõem
Quãuis iusti recte soleãt peccatoribus in
dignari. sed aliud est quod agit typo sup/
bie. aliud zelo iusticie vel disciplinẽ. Quia
iusti et si foris ꝑ disciplinã increpationes
exaggerant intus tñ dulcedinẽ ꝑ charitatẽ
seruant. ꝓponũt enim sibi in aõ ipos plerũ
qz quos corrigunt. quod agentes ꝑ disciplí
nam subditos ⁊ ꝑ humilitatẽ custodiunt se
metipos At ꝯtra hi. qui de falsa iusticia su
perbire solent ceteros qz despiciunt nulla in/
firmantibus misericordia ꝑdescendũt De
quoꝝ nũero pharisei erant. mat. xxiij. Ve
vo. scri. ⁊ pha. qui sil es. se veal. ¶ Quar/
to qz talem reprehensionem ad iactantiaz
potius qz ad emẽdationẽ faciebãt. Prela
tus enim non debet reprehendi coraz pplo. nec
ec alij sz seorsũ mat. xviij. Si pec. in. t. fra.
t. cor. e. tẽ. Sententiari põt bñ in publico.
vt ceteri timorẽ hẽant si crimen est manife
stum. i. tbi. v. Peccantes corã oñibus ar
gue. vt ce. ti. ha. Si enim quis corrigitur in
publico negat frequenter ⁊ contendit cum
correctore. quod in secreto nõ faceret. Iusti
ergo murmurantes ⁊ detrahentes xpo. ad
laudem humanã hoc faciebant. vt zelum
legis viderẽtur habere. mat. xxiij. Omnia
opa sua faciunt vt videantur ab hominibus
¶ Tercio apparet hec murmuratio iniu/ D
sta ex pte publicanoꝝ ⁊ peccatoꝝ de quibꝰ
murmurabant. ⁊ hoc quantũ ad quattuor
¶ Primo quia ipi appropinquabant ad
te. vt au. il. scz pdicantẽ ⁊ docen. Predica
tio aũt est quedam elemosina spualis Si
cut ergo constitutus in necessitate corpali
põt a quocunqz elemosinam recipe ⁊ cis
homo cuilibet quantũ ad sustentationem
nature. teneatur dare si põt ac etiam iudeo

vel saraceno. ita verbum p̃dicationis bone a quocunq; possumus audire. ⁊ predicans euangelium xp̃i nullum debet excludere nec patarenum nec saracenuz. nec excommunicat cuz. mar. xvi. Predicate euangelium oī creature. Igitur nec isti accedẽtes nec x̃p̃s recipiens erant reprehendendi. ⁊ per ꝯsequens iniusta erat murmuratiõ pharisеoꝝ ¶ Scõdo qr i pctõre i duo ꝯsiderare debemus scz naturam que bona est. et vicium quo peccator malus est. In peccatore aũt debemus naturã diligere per quam est ad imaginem ⁊ similitudinem dei factus. Geñ. i. Faciamus ho. ad ima. et similitudinem nostram. Vicio aũt vt dicit beatus gregorius districtum iudicium debemus. sed non nature aug. Sic diligẽdi sunt homines vt eorum non diligantur errores. Aliud enim est diligere quod sunt ⁊ aliud odisse que faciunt. Ergo peccatores considerata natura eorum debebant diligi et recipi a christo sicut diligere tenemur etiam saracenos. Quantum autem ad vicia debebant a christo corrigi et increpari. ergo poterant ip̃i ad christum accedere et christus eos recipere. et per consequens iniusta erat talis murmuratio. quia habita hac ꝯsideratione nullus debet excludere aliquez a se. Ecclesiastici. xxvij. Unicuiq; deus mandauit de proximo suo. ¶ Tercio qr in hoc peccato differt a dyabolo. quia dyabolus est obstinatus in malo nec vnq; emendatur. peccator autem non est obstinatus dū viuit quin possit corrigi et bonus fieri. et frequenter sic fit. Nam peccatores frequenter a malis suis conuertuntur et fiunt iusti. Hoc autem maxime habet facere predicatio. quia multi audientes verbum dei conuertuntur Actu. x. Loquente petro cecidit spũssanctus super om. qui au. vr. vn de augu. di. q̃ verbum dei est sicut hamus qui dum rapitur capit. A salute autez aĩe nullus potest nec debet prohiberi. imo cuz omni festinatia et importunitate debet queri. Unde iste qui inuitatus a christo vt sequeretur dixit dimittite me. p̃. ir. et sepe. patrẽ. me. respondit christus Sequere me et dimitte mor. sepe mor. suos. vt dicit mar. Ergo et ip̃i poterant ire ad christũ et x̃p̃s poterat eos recipere et per consequens iniusta erat murmuratio eorum. scilicet pharisеoꝝ et maxime cum predicatio christi siue christus haberet tria que peccatores conuertunt. scz verbum inflãmatum quod tangebat cor. exemplum sanctuz. quod edificabat vitam et doctrinam veram. que illuminabat animaz ¶ Quarto quia peccator est infirmus in anima sicut febricitans in corpore Febricitans aũt sanitatem corp is potest a quocunq; petere et recipere et q̃ libet põt quemlibet sanare. quia vt dictuz est. naturam cuiuscunq; debemus iuuare et fouere. vnde et helyseus mundauit a lepra naamã syrũ principem militie regis sirie vt. iij. reg. v. p̃z sicut ergo possum sanitatem corpis recipere a quocunq; ita et multomagis sanitatem anime igitur peccatores poterant ad christum accedere pro anime sanitate. et christus poterat eos recipere ⁊ sanare. sic in ania sicut et in corpore. Luce. vi. Omnis turba querebat eum tangere. q. vir. de il. eri. sa. o. Et sic patet secundum. ¶ Tercio ponitur christi responsio per quoddam simile ad murmur pharisеoꝝ sedandum Unde ait. Quis ex vobis homo habet cen. oues et cetera. Et potest hec similitudo duplicuer exponi. scilicet de natura angelica ⁊ humana et tunc per omnia currit similitudo. ⁊ de iustis et de peccatoribus penitentiam agentibus. ⁊ tunc non per omnia currit similitudo sed cum distinctione ¶ Primo potest exponi de natura angelica ⁊ humana. ⁊ tunc per omnia currit similitudo. Quia vt dicit gregoꝝ. Centenarius est numerus perfectus. Tunc ergo deus centum oues habuit quando naturam humanam et angelicam multa perfectione creauit. Ambros. Oues pastor cuius omnes nos centena portio sumus. Nonaginta nouem angeli dicũtur. quia in maximo numero fuit certi. Unde dyo. dicit. q̃ excedunt omnem multitudinem numerabilez. iob. xxv. Nũ quid est numerus militũ eius. Una quis humana natura dicitur. quia in singulari tate vnius hominis cõdita est a quo vno omnes alij descenderunt. Utraq; aũt natura dicit quis ratione innocentie. quia in magna ⁊ perfecta innocentia utraq; creata fuit Vel respectu nature diuine utraq;

natura ouis ē quia vtraq; notura respectu diuine bestialis et quasi nihil est gre. Una ouis tunc perijt qñ peccādo homo pascua vite eterne reliquit. Tunc filius dei relinquens nonagintanouem in deserto id ē dimittens nouem ordines angelorum in celo quod dicitur desertum id est derelictum a multitudine angelorum que cecidit ab humana natura que ad restaurationem celestium angl̄orum vt celum repleret et in eo habitare creata fuit venit in mundum p̄ carnis assumptionem ad predictam ouem querendam et inueniens eam errantem in mundo imposuit sup humeros suos. et hoc fuit in passione quādo in cruce eius pecca ta. i. penā peccatorū sup humeros sustinuit. vnde ambro. d. q̄ isti humeri sunt brachia crucis. i. pe. ij. Qui peccata nr̄a pertulit in corpore suo sup lignum. gre. Cum aūt pastor inuenisset ouem non puniuit. nō verbe rauit, non vrgendo duxit ad gregem sed superponens humiliter humeris et portans clementer annumerauit gregi et sic imposita sup humeros cum ipa in ascensione ad celum remeauit. Cui virtute passionis xp̄i celū etiam apertum est et humana natura in virtute meritu passionis xp̄i cū xp̄o ad celum ascendit. Et iō dr̄ ipam sup humeros ad celum portasse. gre. Quē humeris suis imposuit, qñ humanam naturam suscipiens peccata nostra ipe portauit. inuē ta aūt oue ad domū redijt. quia pastor noster reparato homine ad regnum celeste remeauit. Et postq̄ ad celum domū p̄priam quia ibi gloria dei manifestatur cum oue p̄ dita redijt. s. in ascensione. tunc vocauit amicos et vicinos. id est angelos qui amici dicuntur eo q̄ sp̄ idem cū deo volunt amicoꝛ enī idē est velle et nolle. vt d. phūs. vicini quoq; dicuntur q̄ sp̄ vident faciē dei et eius gloriā vicinius cōtemplātur. vt d. gre. et ait illis. Congratulamī mihi tc. An geli em̄ multū gaudent de reparōne sua q̄ ipi ad hoc suis ministerijs p̄tulerunt. quia eoꝛum ruina ob hoc est reparata. Principaliter aūt gaudiū est in xp̄o sicut in actore salutis et p̄ xp̄m ad omnes alios deriuatur. Et ideo dī. congratulamī mihi et non ouī perdite. Et tunc simpliciter est verū qđ sequitur. q̄ maius gaudiū erit in celo sup̄ humana natura perdita. sed virtuose et triumphaliter recupata q̄; sup̄ angelos qui nō peccauerunt nec pierunt. Quod gaudiū maiꝰ esse perpenditur ex tribus. s. intensiue. et extensiue. et cōpletiue. Primo intensiue. scz ex op̄ibus. maiora em̄ opa facta sunt in natura humana q̄; in angelica. qualia fuerunt opa xp̄i et beate marie et sanctoꝛ ap̄lorum et martirum. Maius aūt gaudiū ē habere gloriam ex magnis meritis. q̄; ex gr̄a solū. Angelus aūt habet gloriā ex gratia et ex vnico actu. Et ideo nullus angelus eq̄paratur xp̄o et beate marie in gaudio. p̄bi. ij. Propter quod et deus exaltauit illū. Secundo extensione gaudij. Nā humana natura habet gaudiū magis extensum. Nam gaudet in aīa et corpore. sed gaudiū angeli est solum de vno. s. de spiritu beato. vnde solum spirituale gaudium hēt. io. x. Ego veni vt vitā habeant et abundantius hēant scz q̄; angeli. Esa. lx. In terra sua duplicia possidebunt. Tercio ex cōplemēto gaudij. Nam complementuz gaudij eterni in natura hūana inuenīt scz in xp̄o hoīe. ioh. xvij. Hec est vi. e. vt cog. t. so. d. v. et quem mi. ie. xp̄m. Et iō vt dicunt doc. etā si hō non peccasset filius dei incarnat? fuisset ad complementū glorie hominis. In xp̄o ergo gaudiū angeloꝛ completur et hoīm vt dr̄. i. pe. i. In quē desiderāt angeli p̄spicere

Secundo modo hec similitudo potest exponi de iustis et peccatore penitentiam agēte sicut sonat littera. et tunc distinguendum est. Quia si iustus semp̄ stat fortiter in via dei et semp̄ deuote et frequenter agit virtutum opera sicut et peccator postq̄; conuersus. tunc non est verum quod hic dicitur. scz q̄ maius sit gaudium in celo super vno pec. q̄; super no. iust. tc imo non equipatur gaudio solum vnius iusti nedum nonagīta nouem. nunquid gaudium de conuersione pauli fuit maius q̄; gaudiū de statu beate marie vel ioh. baptiste? certe non. imo nec equale gre. Sed inter hec sciendum ē q̄ sunt plerique iusti in quoꝛum vita tantū est gaudium vt ei queliber peccatoꝛum penitentia p̄poni nullatenus possit. Hinc ergo colligendum est quantuz deo gaudiū faciat quando humiliter plangit iustus. si facit in celo gaudium. qñ hoc quod male

gessit per penitentiã damnat iniustus. Si vero iustas remisse agit, peccatoz conuersꝰ intense ꝛ fortiter opatur. tunc verũ est qđ hic dicitur. Maius enim gaudiũ est in celo de conuersione beati pauli ꝛ marie mag dalene ꝛ multoꝝ aliozum q̃ de centum iu stis. imo q̃ de mille. qz isti postq̃ conuersi sunt mirabilia opa fecerunt ꝛ intensiue recupauerũt qđ extensiue pdiderunt. gre. Plus aũt de conuersis peccatoribus q̃ de iustis stantibus in celo gaudiuz esse fa tetur dominus. qz plerumq̃ hi qui se nun q̃ oppressos molibus peccatozum sciunt. stant quidem in via iusticie. nulla illicita perpetrant. sed tñ ad celestem patriam an xie non anhelant. et plerumq̃ pigri rema nent ad exercenda bona precipua qz valde sibi securi sunt q̃ nulla cõmiserunt mala grauiora At contra non nũq̃ hi qui se ali qua illicita egisse meminerunt ex ipo dolo re suo cõpuncti ad amoꝛem dei inardescũt sese q̃ in magnis virtutibus exercent et dã na precedentia lucris sequẽtibus recõpen sant. Maius ergo de peccatore conuerso q̃ de stante iusto gaudiuz fit in celo. quia dux in prelio plus eum diligit militem q̃ post fugam reuersus hostem fortiter p̃mit q̃ illum qui nunq̃ terga prebuit. et nũq̃ aliquid fortiter fecit. Deinde cũ dicit aut que mulier ponitur alia similitudo penit? ad idem tendens et idem continens. Hã mulier habens dracmas decem est dei sa pientia que dicitur mulier ꝓpter pietatis affectuz quã ad hoies habet. Tali affectu tenebatur paulus qui dicit. gal. iiij. Filioli mei quos iterum pturio. Decem dracme sunt nouem chozi angelorũ. ꝛ humana na tura qui creati sunt ad imaginẽ dei. Nam ꝑm bẽ dracma. e. est numus certum pon dus tenens et imaginem regis hñs impꝛ sam ꝛ eius nominis superscriptiõnẽ Drac ma vero dracmatis est certum pond? Di dracma. continet duas dracmas. Homo et angelus habent imaginem dei in se sed homo habet supscriptionẽ dei, qz dꝛ xp̃ia nus a xp̃o. vel dꝛ homo dei vt patz in facie hominꝭ. Hec ergo mulier. i. dei sapientia perdita vna dracma scz homine. accendit lucernam id est carnem assumpsit. nam lu cerna est lux [in]testa, id est verbum in car ne. et euertit domum id est conscientiã ho minis illuminauit et fecit hominez cogno scere peccata ꝛ defectus suos. et per veraz contritionem proiecit homo dicta pecca ta de domo dei. id est de anima et sic appa ruit imago regis ꝛ dracma que in luto pec cati erat abscondita quia postq̃ deus emẽ dat et purgat conscientiam hominis. tunc apparet q̃ sit dracma regis. quia imago eius lucet ibi. Hanc euersionem continue facit deus in anima peccatoris. Et si nãuz potest reuertere q̃ reinueniat dracmã. que in luto peccati erat conculcata mirabiliter gaudet. quia gaudium est in celo sup vno peccatoꝛe penitentiam agente. Exemplũz si homo haberet decez filios et vnus infir maretur ad mortẽ tota solicitudo esset cir ca illum. et si liberaretur a morte maius gaudium esset de eius liberatõne q̃ de sa nitate aliozum nouem. Similiter si vnus decem filiozum duceretur ad suspendiũz et eriperetur de manibus ducentium nic maius gaudium esset de tali erepticne q̃ de permanenna aliozum nouẽ. Rogem? ergo deum vt aiam nr̃am euertat et accẽ dat in ea lumen gratie sue. q̃ dracma pdi ta sive absconsa reinueniatur. quia nisi deꝰ auertat ꝛ tangat coꝛ peccatoris nũq̃ dra ma perdita inuenitur. Ego inquit dominꝰ indura. coꝛ pharaonis. Exo. iij. Et ecce ego ip se requiram oues meas. Eze. xxxiij. Et sic paret tercium et per consequens totum de euangelio.

De epistola. Sermo. lxxi.

HUmiliamini

sub po. ma. dei vt vos exaltẽ. vi. i. pe. v. Sicut di. aplus. ij. coꝛ. x. Arma milicie nostre non sunt car nalia. quia bellum non est carnale sed spiri tuale. ideo beatus petrus istius belli a deo capitaneus constituꝝ. in epistola docet na docet ꝛ inducit nos ad arma spiritualia possidenda vt legitime certare possimus. et per consequens in die visitationis eri tu dicti cum dño coronari. ij. thi. ij. Reliquum est. qui le. cer. Diabolus enim aduersa rius noster semper circuit vt nos devorare possit. In hac ergo epistola beatus petrus quattuoꝛ facit. Primo inducit nos ad hu

militatis vestigium ibi. Humiliamini. Secundo amouet a nobis terrene solicitudinis dispendium ibi. Omnez solicitudinē ve. ppī. in eum. Tercio exhortatur ad vigilantie ⁊ sobrietatis amplexum. ibi. so. es. et vi. Quarto ostendit ꝙ hec tria si habuerimus deus perducit ad ꝓfectionis fructū ibi. Deus aūt omnis gratie qui vo. nos ve. Ipe ꝓficiet confir. solidabitq;. Perficiet humilitatez confirmabit terrene solicitudinis amotionem. ⁊ sobrietatem et vigilantiam solidabit. Primo ergo ad humilitatis vestigium nos inducit quā nos in ꝑlio spirituali ꝓpter duo habere debemus. s. ꝓpter necessitatem ꝑflictus et ꝓpter vilitatem fructus. ¶ Primo debemus habere humilitatem ꝓpter necessitatem conflictus Est enī spūale prelium forte ita ꝙ nisi sub potē. manu dei humiliemur omnino succūbemus. Tunc aūt sub potenti manu dī humiliamur. quando in virtute manꝰ dei credimus in hoc prelio obtinere ⁊ totam victoriam manui dei id est gratie eius attribuimus et non nobis. i. cor. xv. Gratia dī sum id quod sum. et gratia eius in me vacua non fuit. sed abundantius illis omnibus laboraui non autem ego sed gratia dei mecum. Unde beatus petrus quando predictum est sibi a christo de prelio. huius manus auxilium non quesiuit. sed statum dixit paratus sum te. in car. et in mor. ire. ideo vilissime succubuit et ad vocem vnius ancille christum negauit. Dauid autem adolescens. quia huius manus auxiliuz quesiuit ⁊ sub ea se humiliauit dī. ad goliam. i. reg. xvij. Ego venio ad te in nomine domini. ⁊ non in fortitudīe mea. tu aūt venis ad me in ro boze corpis tui confisus. goliam gigantem maximum prostrauit ⁊ occidit in quibus duobus nostrum prelium est figuratum. ¶ Secūdo debemus habere humilitatem ꝓpter vilitatem fructus habet enim humilitas quāq; magnos fructꝰ facere in nobis. ¶ Primus est depressorum exaltatio homo enī est valde depressus sed humilitas exaltat eum. lu. xviij. Qui se. hu. exal. iob. v. Qui ponit humiles in sublime. imo humilitas est regula et mensura exaltatō nis. vt quantum quis se humiliat hic tantum in futuro exaltetur. Et hoc est qđ dicit vo. exal. in tem. vi. i. iudicij. in quo nos deus visitabit. Et ꝙ humilitas sit mensura exaltatōnis apparet in xpo. beata maria iob. bap. et paulo. Nam qꝰ xps super oēs se humiliauit ideo super omnes est exaltatus. pbi. ij. Exinaniuit semet. for. ser. ac. xpc quod deus exal. il. Beata maria post xp̄z summe se humiliauit se vocans ancillam cum esset mater dei. ⁊ ꝓconsequens regina celi ⁊ terre. et ideo super omnes est exaltata. lu. i. Quia respe. hu. ancil. sue. Et ideo summe ē exaltata in celo et in terra. Quia vero iohā. bap. se valde humiliauit. dī se non esse dignum soluere corrigiā calciamenti xpi cum tamen magnus esset apud deū et hoīes. ideo xps eum pre omnibus ꝓmēdauit dī. Inter natos mu. non sur. ma. io. bap. mat. xi. Paulus etiam valde se hūiliauit dī. se minimum apl̄oꝝ et non esse dignum vocari apl̄us ideo ecclesia exaltauit eum valde per excellentiam eum apostolum vocans. ¶ Secundus fructus est orationum exaudicio Nam oratio humilis intrat in conspectu dei et ei placet ⁊ ipsam recipit et audit. Eccles. xxv. Oratio humiliantis se nu. pe. Judith. ix. Humilium et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Huius exemplū patet in pharisco et publicano quia iustificationē publicanus humiliter impetrauit. luc. xviij. Descendit hic iustificatus in domum suā ¶ Tercius est periculoꝝ euasio. humiles enim deus liberat ab omni periculo. ps. Humilia. sum et li. me. augu. Humilitas custodit in omni temptatione. et non crepet mens in fornace. que non rumet vento superbie. iij. reg. xij. Nonne vidisti achab humiliatum me. ꝓpter quod non inducam malum in diebus suis. vbi dī. gre. Si tantum placuit humilitas deo in reprobo vt propter eum sententiam mutauerit quid faciet in electo. Exemplum huius habemus in dauid qui dum in angustia esset cōstitutꝰ vocauit se canē mortuum. i. reg. xxiij. Rex israel canem mortuum persequeris ⁊ pulicem vnium. Et ideo erunt eum de omni augustia ¶ Quartus est gratiarum susceptio siue susceptionis gratiarum aptitudo. Humilitas enim facit hominem susceptibilē gratia dei. iac. iij. Deus superbis resistit.

humilibus autem dat gratiam Cuius rō est, quia superbus est plenus vento manis gloze, et ideo nihil potest recipere. humilis autem totus est vacuus sui reputatione, et ideo potest multa recipere. Est autem humilitas aqueductus per quez venit gratia dei ad homines, vt dicit Bernardus Origenes. Si humilis non fueris, et qui eius non potest in te gratia spiritussancti habitare ¶ Quintus est bonorū reparatō vel conseruatio. Nam si bona perduntur p peccatum humilitas recuperat. nam facit hominem se prosternere ad terram ad pedes sacerdotis et humiliter confiteri in q peccata dimittuntur, z bona perdita recuperantur Gregor. Sola virtus humilitatis est reparatio charitatis lese, et postq recuperauerit conseruat Gregor⁹. Perit omne quod agitur si non solicite in humilitate custoditur. Jō. Qui sine hūilitate virtutes congregat, quasi qui puluerem in vento portat. Humiliemur ergo charissimi vt in die iudicij exaltemur, quia et causa et materia magna subest. nam si consideremus vnde nati sumus z in quo loco positi, quia in valle miserie, et quot periculis subiacemus, et quor indigemus, et quo tendimus, z quis est finis noster, magnam humilitatis materiaz habemus. bernard⁹. Memento vnde veneris et erubesce vbi sis z ingemisce, quo vadis z contremisce. Et sic patet primum. Secundo amouet a nobis terrene solicitudinis vilipendium quia omnem solicitudinem vestram proiciendo in eum. ¶ Vbi nota q est triplex solicitudo. Prima est prouidentie spiritualis quo ad animam. i. Corinthior. vij. Qui sine vroze est sol. ē que domini sunt quomodo pla. domino. Secunda est prouidentie temporalis quo ad corpus. i. Corinthior. vij. Volo vos sine solicitudine esse. non quia sit mala, sed q impedit a maiori bono, scilicet a contemplatione eternorum. Tercia est curiositatis et superfluitatis terrene. Mat. vi. Nolite solici. esse dicen. quid manducabim⁹, aut quid bibe. aut quo operte. Prima precipitur matbe. xx. Quid hic statis tota die ociosi ite et vos in vineam meam. puerbi. vi. Vade ad formicam o piger et consi. vi, eius et disce sapientiam Hiero. Leterus de spirituali cibo semper soliciti esse debemus. Secunda premittitur Gen. iij. In sudore vultus t. ve. et cetera. Tercia prohibetur vt dictum est. De duabus primis hic loquitur, vnde dicit glosa. Omnem solicitudinez anime et corpis Demus ergo solicitudinem anime et corporis in deū proficere quoniam ipe curaz habet de anima et corpore. ¶ Vbi notandus est q in solicitudie duo possunt considerari scilicet ipsum exercitium operis solicite factum et finis et complementum soliciti operis. ¶ Primum scilicet exercitium soliciti operis non debemus proficere in deum. ita scilicet. vt nihil operemur quia iste seruus piger qui abscondit pecuniam dominī sui et nihil lucratus est in ea condemnatus est. Lu. xix. Ex ore tuo te iudico serue nequaz, q̄ non de. pecuni. me. ad mensā the. iij. Si quis non vult operari nō manducet. Sed debemus tale exercitium in deum proficere sicut principale operans. vt scilicet credamus in ipo et per ipsum omnia bona nos facere et credamus q ipe sit principale agens in omni opere nostro. esa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis domine ¶ Secundum autem scilz finem et complementum solicite operanis totaliter debemus in deum proficere. Romanor. vij. Nam velle adiacet mihi perficere autem bonum non inuenio. i. corinthio. iij. Ego plan. appol riga. deus autem incre. de. Debemus ergo valde soliciti esse adimplere z obseruare mandata dei. et serere et metere opere suo. et omnez aliam solicitudinem in deum proficere. licet vt ñ simus soliciti an deus accepter petitionem nostram. et an ei placeat nos saluare. et an simus predestinati. vel pleniter Nec etiam debemus soliciti esse an deus producat bona exteriora ad fructum et finē bonum. sed debemus firmiter credere q si fecerimus mandata dei q saluabit nos z tpalia misirabit. esa. i. Si volue. z audieritis bona terre come. mat. vij. Querite primū regnū dei et iusticiā eius. Et hec oia adiciētur vo. Et q nos debeamus omnē solicitudinē in deū proficere et sperare q in ipsa libus et tpalibus nobis prouidebit. quantū

ad pñs vna rō sufficiat que talis est. Qui dat maius et principale credēdū est ꝙ det minus ⁊ accessorium. vt qui donat equuꝫ donet et sellam. et qui dat castrum det etiā prātem dñandi in castro Principalia autem opera ⁊ maxima circa humanaꝫ naturam sunt quattuor q̄ solus deus facit et perfecte largit. scz creatio. redēptio. corpm resurrectio et alme et corpis glorificatio. ad q̄ quattuor omnia alia vel sequunt vel tanq̄ ad finem ordinātur Si ergo deus nos creauit in tanta pfectione. redemit cum tāto labore suscitabit in tanta ꝑpletione. et glorificabit in tanto splendore. quō non credendum est ꝙ nos non regat ⁊ gubernet in magna solicitudine et amore. certe non est possibile. Et ideo prōpciamus nos in hac diuinato vt nos osculetur. math. xi. Venite ad me qui laboratis ⁊ one. estis et ego refi ciam vos. Et sic pz pm C Tercio hortatur ad sobrietatis ⁊ vigilantie amplexum. qz mo nos hortatur ed sobrietatē et vigilantiam quia sobrij est. ⁊ vi. Secundo oñdit causam. quia aduersarius vester dyabolus Tercio oñdit rem in qua aduersario possumus resistere qz in fide. Quarto ne credatur ꝙ hoc prelium sit tantum in vno pplo vel in vna prouintia di. ꝙ illud prelium ⁊ eadem passio ⁊ ꝛcertatio mest toti fraternitati et omni pplo qui est in toto mundo ibi. Scientes eandē passionez ei q̄ in mū. est vest. fraternitati fieri. Circa hanc ptem sciendū. ꝙ tres sunt hostes nostri cum quibus pugnare debemus. scz caro que ē hostis intraneus. et ideo multum piculosus Mundus. i. delectabilia mōi que materialiter et occasionaliter nos incitāt ad peccandum vel mundus. i. mali homines mūdi qui bonos psequuntur et incitāt ad peccandum. Et dyabolus qui inuisibiliter pugnat contra nos ⁊ intra et extra. Indigemus ergo sobrietate cibi et potus ⁊ carnis desideria Non enī possumus contra hunc hostē pugnare interficiendo ipsum autfugiendo ab eo. sed solum subtrahendo ei cibum et potum et fercula discipline perfecti. Eccles. xxxiij. Seruo maliu. tortura et compedes mitte eum in operationem ne vacet. Seruus maliuolus est caro quia quāto melius fit ei et delicatius nutritur. tanto magis superbit ⁊ peruit in animā dñaz suam. Prouer. xxix. Qui a puericia delicate nutrit seruum suum postea sentiet eum sibi contumacē. Hoc figuratum fuit in sara et agar. que statim postq̄ concepit rebellauit domine sue sare. vt patz gen. xvi. Sara dña aīa agar ancilla caro nequā. Indigemus etiam sobrietate rerum mundi cōtra mundi delectabilia. que sobrietas sattendit magis in voluntate q̄ in habitu vel actu rerū. vt scz sobrie desideremus et velimus bona mundi scz ad necessitatem ⁊ nō ad vanitatē vel ad superfluitatem. i. Thi. vi. Habentes alī. ⁊ qui. te his contēt. simus. vnde Gregorius. Habens res multas sobrius erat. Et multi nihil habentes non sunt sobrij quia multa desiderant Sic ergo contra mundum pugnamus sobrietate rerum Hoc est ergo quod dicit. Sobrij estote. et vi. scilicet contra carnem et mundum. i. Thessa. v. Qui ebrij sunt nocte ebrij sunt. nos qui diei sumus sobrij sumus. Contra dyabolum vero indigemus magna vigilantia quia ipe non dormit. sz tanq̄ leo rugiens circuit. vt nos deuo. iob. i. Unde venis satban. Circumiui terram ⁊ perambulaui eam Hieremie. vi. Crudelis est et non miseretur. Et propterea christus dic. Luce. xviij. Oportet semper orare et nunq̄ deficere Abacuc. ij. Super custodiā meā stabo. eph. v. Videte frēs quō caute. Quia inimicus noster cēm cautelaz et astuciam hz et ex naturali ingenio et ex pientia longi tpis. et idō homo difficulter pōt ei resistere iob. xli. Non est potestas super terram que valeat ei compari. qui factus est vt nullum timeret. Una vero res est quam si perfecte habuerimus perfecte et resistem? scilicet fides va et viua. eph. vi. In omnibus su. scu. fidei in quo possitis omnia te. nequi. igne. extin. Dupliciter ei temptat dyabolus fideles scz per prospera dissoluēdo et per aduersa frāgendo. Omnia ergo tela que contra nos emittit ꝙ prospera. extinguimus in fide inferni dum credimus si prosperis mundi deseruimus demergi ad infernum. eccles. xi. Gene quia

pro bis omnibus adducet te deus in iudi
cium. Hic cadit exemplum de heremita q̄
omnes digitos suos combussit anteqū vel
let cum vna agere volens prius experiri si
posset pari penas inferni. Omnia vro te
la que contra nos proiicit per aduersa exti
guimus in fide paradisi dum credimus q̄
ex patientia aduersoꝝ peruenim⁹ ad glo
riam eternoꝝ. & ideo ipa libenter tolera
mus. roma. v. Sed et gloriamur in tribu
lationibus ac. v. Ibant apostoli gau. a cō.
consi. quo. dig. ba sunt pro no.ie contu. pa
ti. Sic ergo pugnandum est contra dyabo
lum qui quotidie nos infestat. et eodem
modo omnes fideles infestat. et fratres no
stros q̄ sunt in toto mundo. ij. tbi. iij. Om
nes qui pie volunt viuere in christo. ie. p̄
se. pa. actu. xiij. Per multas tribulatiōes
oportet nos in. in re. dei. Et sic patet tercia

¶ Quarto ostendit q̄ supradicta tria de
us perducit ad perfectionis fructuꝝ v. De
us autem omnis gratie qui vo. n. vc. Mul
te sunt gratie dei quas deus confert nobis
et in generali et in speciali Et in generali sūt
decem maxime gratie quas deus fidelibꝫ
facit. de quibus si vis predicare quere eas
do. xviij. post. tri. in ser. de euan. Ibi etiam
ponuntur decem beneficia que deus nobis
confert. In speciali autē cuilibet fideli gra
tias multas largitur. Alicui enim dat in
telligentiam veritatis alicui eloquentiam
sermonis alicui sensum discretōnis. alicui
grauitatem morum. alicui abstinentiam ci
borum. et sic de aliis que longuꝝ esset enar
rare. et que vnusquisq̄ fidelis in seipso ex
perirur. i. coꝝ. xij. Et alij quidem datur p̄
sp. ser. sa. alij gra. sa. in vno spiritu ac̄. Hec
autem omnia operatur vnus atq̄ idem spi
ritus diuidens singu. prout vult. Unde
ergo di. deus autem omnis gratie qui vo.
n. in eter. suam glo. in christo ie. mo. pas. i.
per modicas et paruas passiones quas su
stinemus pro nomine ihesu in presenti. vo
cauit nos ad eternam gloriam. Ro. viij.
Non sunt condigne passiones huius tem.
ad fu. glo. que reuelabitur in nobis. Et no
ta q̄ ad hanc gloriam deus vocat multipli
citer. Primo per predestinationem. Ro.
viij. Quos autem predestinauit hos & vo.
Secundo per predicationem. Prouer

bioꝝ. ix. misit ancil. su. vt vo. ad arceꝝ. Te
cio per inspirationem Ro. iij. Vocat ea q̄
non sunt tanq̄ ea que sunt. Quarto per be
neficiorum largitionem. Luce. xiij. Homo
quidam fecit cenam magnam & vo. mult.
Quinto per flagellorum correctionem. sic
vocauit paulum. Hebre. xij. Flagellat au
tem omnem filium quem recipit. Sexto
per pene eterne cōminationem. Luce. xiij.
Nisi penitenciam egeritis omnes simul
peribitis. Septimo per glorie eterne rep̄
missionem Apocalip. ij. Vincenti dabo
edere de ligno vite quod est in paradiso
dei mei. Deus ergo qui tot gratias nobis
largitur. et qui tot modis nos vocat proficiet
scilicet preces humiliratem in nobis cōfir
mabit scilicet remorionem solicitudinis re
poralis. et solidabit. scilicet sobrietatem et
vigilare possimus aduersus dyabolum et
ipsum in fide vincere. ideo ipi gloria in se
cula et cetera.

Dominica quarta de euangelio.

Sermo. lxxij.

Estote misericordes sicut et pater vester
misericors est. Luce. vi. Sicut
di. dauid. Tempus miserendi deus. To
tum tempus ante aduentum christi fuit
tempus iusticie. Nam in eo deus mag̃
nam iusticiam exercuit. vt patet in lucife
ro et eius angelis. quos propter vnū mo
tum superbie de celo proiecit. Idem patet
in primis parentibꝫ quos propter vnum
pomum veritum quod comederunt de pa
radiso eiecit. Idem patet in diluuio. in q̄
propter peccatum carnis totum genus hu
manum submersit et deleuit. exceptis viij
Idem etiam apparet in multis locis vet.
testamenti. vbi ostenditur quomodo deus
iusticias magnas exercuit in hoies. Et hoc
fuit summa et admirāda iusticia. quia om
nem hominem quantumcunq̄ sancte vi
ueret mittebat ad carcerem inferni. ac eti
am iohannem baptistam ita sanctum et
perfectum. Et propterea dicebat. Psal.
Domine in celo misericordia tua. Quia
solum in celo videbatur esse. At vbi venit
plenitudo tpis scilz tempus gratie & mi
sericordie quod fuit ab aduentu xpi circū

q̄ regnat et ꝑualet miſericordia iuſticie. ps. Miſericordia domini plena eſt terra. Et quia ꝓps miſerendi eſt. ideo xp̄us fons et pater miſericordie qui vt omni homini miſereret factus eſt homo. ad miſericordiam nos inuitat. ibi. Eſtote miſericordes ꝛc̄. In quibus verbis quinq̄ ꝓtinentur. Primo enim ad mīam nos inuitat. In ꝓncipio euangelij. Scō̄o ꝓhibitiua miſericordie nobis vetat ibi. Nolite iu. ꝛ ñ iu. noli te ꝑdē. et non ꝑdē. Qui enim iudicat ꝛ cō demnat ꝓximum nequaq̄ eius miſereb. Tercio quoſdam effectus miſericordie p̄cipales nobis impat ibi. Dimittite ꝛ dim. vo. da. et. da. vo. Quarto ꝓmium ꝓ miſericordia ꝛ eius operibus nobis redden dum inſinuat ibi. Menſuram bo. ꝛ ꝓfer. et coa. et ſuperef. da. in ſi. xx. Quinto ſub quadam ſimilitudine quedaz documenta correctionis volentibus et docere valde neceſſaria enarrat ibi. Nūquid poteſt cecus ce. du. ꝛc̄. vſq̄ in finem. Primo ergo ad miſericordiaz nos inuitat exemplo patris no ſtri di. Eſtote mi. ſicut et pa. veſter mi. eſt. Boni filij bonum patrem imitantur. iob. vij. Si filij abrae eſtis opera abrae facite. Duo ergo. di. Primo impat miſericordiaz quia eſto. mi. Secundo oſtendit modum miſerendi. quia ſicut et pater xc. mi. ē. Sz cum pater noſter etiam ſit iuſtus. iuxta illud ps. Juſtus dñs et iuſticias dilexit. q̄ tem non inuitat nos ad iuſticiam d. Eſto. iuſti ſicut et pater veſter iuſtus eſt. Et ſimiliter ad ſapientiam et potentiam. Ad hoc dicendum q̄ hoc fit ꝓpter ſeptem. Primo q̄ miſericordia magis tempori conuenit no. te. Quia vt dictū eſt iuſticia ꝛ mia ꝓdiuiſerunt ſibi tpa. vt iuſticia ante xp̄i aduentum regnaret et miſericordia poſt eius aduentū. eccl. iij. Omnia tpa hñt. Secō̄o q̄ miſericordia magis conuenit loco in q̄ ſumus nā mōs eſt plenus culpe et malis miſerijs ꝛ ꝓmaximis indigentijs ꝛ penis boies inuoluuntur. ecc. iij. Vidi calumnias q̄ ſub ſole geruntur ꝛ lacrimas innocentum ꝛ conſolatorez neminē et laudaui magis mortuos q̄ viuētes aug. In valle miſerie ſumus. in qua eo magis eſt flendū q̄ minus flemus. Tercio quia mia inter oēs virtutes excellit. Unde ꝑ oleum ſignificatur q̄ oīb liquorib ſupnatat. iuxta illud eccl. ix. Oleū de capite tuo non deficiat. i. miſericordia tua animo tuo non deſit vt miſeris cōpatiaris miſericordia enim dicitur quaſi miſeris cor vacans. Excellit eē miſericordia inter oīa opa dei. ps. Miſerationes eius ſuper oīa opera eius. Quarto quia magis vtilis eſt et neceſſaria. i. tibi. iiij. Pietas ad omnia vtilis eſt ꝓmiſſionē vite habens que nunc eſt ꝛ future. Quia ꝑ mīam homo meretur hic vitam gratie et in futuro vitam glorie. math. v. Beati mi. q. ipi mi. conſe. berñ. Sola miſericordia non audiet auditum maluz. Unde in iudicio fiet ſolum examinatio de operib miſericordie vt ꝓz math. xxv. quaſi ꝓpter ipaz ſint ſaluati et ꝑ omiſſionem ſint damnati. iac. ij. Judicium ſine miſericordia fiet ei qui non facit mi. Ad quod deſignandum tunc xp̄us de monte oliueti ꝑ quē mons miſericordie deſignatur in celum aſcendit. Hoc etiam figuratur et ſignificatur in eo q̄ ſcriptura refert q̄ ſalomon duo oſtia de lignis oliuaruz fecit in ingreſſu oraculi. iij. reg. vi. que ſignificant duas partes miſericordie. vna ſpūalis et altera corꝑalis p̄q̄s homo in templum ingreditur. Quinto quia magis conuenit patri noſtro deo gre. Deus cui ꝓprium eſt miſereri ſemp et parcere ꝛc̄. Unde ſicut ſoli ꝓprium ē illuminare. et igni calefacere ſic deo miſereri. Et ideo ſi volumus deum veraciter imitari ſimus miſericordes. quia miſereri eſt eius ꝓpria opatio. eſa. xlix. Nunquid pōt mulier obliuiſci infantem ſuum vt nō miſeretur. ſui. ꝛ ſi illa oblita fuerit. ego tamē non obliuiſcar tui. In hoc ergo cognoſcitur maxime filius ſi naturalem opationem habz patris. Ubi nota q̄ deus habuit tres pueros et maximos filios. Primus fuit lucifer qui noluit imitari deum in miſericordia ſed in potentia. ꝛ ideo tanq̄ degener filius ꝓiectus eſt. Secundus fuit adā qui noluit imitare deum in miſericordia. ſed in ſcientia. et ideo tanq̄ non legitimus eſt reꝓbatus. Tercius fuit xp̄s qui volu it deum imitari in miſericordia et in omnibus. Mathe. xij. Euntes diſcite quid eſt miſericordiam volo et non ſacri. Et ideo tanq̄ naturalis filius eſt electus. Mathe.

iij. Hic est filius meus dilectus ¶ Sexto. qz misericordia ē nobis magis naturalis, iob xxxi. Ab infantia mea creuit mecum miseratio. Et ad id quod naturale est faciliꝰ inclinamur. Videmus aūt q̄ si pauꝰ vnuꝫ membrū compatiuntur oīa mēbra vt dicit apl's. i. cor. xij. Omnes aūt xp̄iani vnum corpus sumus in xp̄o. et sumꝰ membra ad inuicem. caput aūt nostrū xp̄s est vt dicit apl's ad ephe. iiij. Et ideo vnus fidelis dz naturaliter p̄pati alteri sicut fratri. ij. cor. xi Quis infirmatur et ego non infir. q̄s scā. tē. ¶ Septimo qz ad misericordiam faciē dam plura motiua habemus ¶ Nā oīs creatura incitat nos ad misericordiam faciendā. Sol enī z luna et oīa corpa celestia tanq̄ nobis cōpatientia vtpote in magna penuria cōstituti sic oīa bona sua cōicant nobis. sic quattuor elementa z oēs arbores sic multa alia animalia incitant nos ad misericordiā eo q̄ inter se inuicē miserentur. Dicit enī de cyconia q̄ postq̄ senuerit filij eius ponunt eā in nidum z nutriunt eā. Dicit etiam de aquila q̄ qñ generat tres pullos p̄ficit vnum qz non p̄t omnes nutrire. et tunc quedā auis que appellat cobar aspozrat z nutrit. De leone etiam dz q̄ p̄cit prostratis z hoīem errantem reducit ad viam z infirmiora animalia nō comedit, nisi necessitate famis cōpulsus. Semper etiā qñ comedit relinquit aliquid de preda. z iō vulpes sequitur eū Pullum etiā vni? eq̄ si moriatur equa. alie eque suscipiunt nutriendum Et si vnus elephas cadit omēs alij currunt ad eum releuandū. qz p se non potest resurgere. Dicitur etiam delphino mozruo alij conuemūt z sepeliunt eum in p̄fundo maris De conchis etiaz marinis dicitur q̄ semp stant clause z quidaz alius piscis venit cum cibo z aperit eā et īmittit cibum. Et breuiter tota natura et tota creatura incitat nos ad misericordiam. Et sic patet q̄ p̄pter septem deus nobis mandat misericordes esse magis q̄z iustos vel sapientes. Et hoc est qđ dz Esto. mi. tē ¶ Deinde oñdit modū miserendi di. sicut et pat' vester misericors est ¶ Ubi nota q̄ dēm? esse misericordes adinuicem sicut deus pē noster misericors est circa nos. Est aūt misericors pater noster circa nos quātum ad dēcē ¶ Primo indignū omni bono z a se auersum. ad viā veritatis reducendo. z reuocando. ij. reg. xiiij. Unde revoca puerū absolon. Absolon interfecerat filium regis sic peccator quantū in se est interficit filiuꝫ dei z p̄ñi deus revocat eum. Sic et nos nō solum amicozum sed etiam inimicozum misereri debem?. mat. v. Diligite ini. vr. benef. bis qui ode. vo. ¶ Secundo redire nolentem patienter expectando. Roma. ij Ignoras q̄m benignitas dei te sup. expect crādo ad penitentiā adducit. Et nota quō expectat multos. Sic z nos primum nō valentem nobis reddere nostrum debituꝫ debemus patienter expectare donec possit reddere. mat. xviij. Patientiam ha. in me. et omnia reddam tibi Sed multi crudeles capiunt z incarcerant debitores suos mat. xviij. Tenens suffocabat eum dicēs redde quod debes. ¶ Tercio peccatozum ne a dyabolo suffocetur z demergatur in infernum defendendo. tre. iiij. Misericordie dñi. quia non sumus consumpti. geñ. iiij. Quicunq̄ inuenerit me occidet me et aliꝰ dñis nequaq̄ sed q̄ occiderit septuplum punietur Et posuit dominus signum in chayn ne occideretur. Sic z nos debemus iuuare proximum quantuz possumus ne a dyabolo rapiatur. vel ne ab alio proximo rapiatur et deuozetur. ij. cor. xi. Ego aūt libentissime impendaz z superimpendar ipe pro animabus vestris, Sed valde detestabile est. vt di. aug. q̄ videtur lupus aspozrare pecudem alicuius z omnes clamant. videtur dyabolus aspozrare aīam proximi z null? reclamat ¶ Quarto peccatozum ne deficiat pascendo. pe. Qui dat iumen. ei. ipozum id est peccatoribus qui iumentis compantur. Sic z nos etiam peccatozes sustentare debemus ne fame deficiant. quia in eis natura bona est z potest adhuc effici boni. Jath. xij. Bonos et malos introduc huc scilicet ad nuptias Debemus etiam peccatozes sustentare pane verbi dei. i. pe. v. Pascite qui in vobis est gregem domini. ¶ Quinto peccatoribus opportunitatem peccandi subtrahendo osee. ij. Sepiā vi. tuam spi. z sepiā eam maceria. Multociēs deꝰ dat aduersa peccatoribus ne peccatis delectentur

et ne peccata pficiant que facere disponũt quod est viam peccatoris spinis sepire.ge. xij.Flagellauit aũt deus plagis maximis pharaonem ac domũ eius ne scz abuterentur uxore abrae.Sic et nos omnem materiam peccandi debemus auferre proximorũ.Temenipm prebe exemplum bonorum operum ¶ Serto post multiplicem repulsam ad vocandum pctorem non desistendo gre.Debemus dei misericordiam erubescere z iusticias eius nolumus formidare.qui tanto amplioꝛi improbitate contemnitur.qto contemptus vocare non dignatur apo.iij.Ego sto ad ostium z pulso.Ita z nos a benivolentia proximi desistere non debemus qũis continue ab eo animas patiamur.ro.xij.Nulli malum pro malo red.sed econtrario benedicentes Ibi dem.Benedicite persequentibus ¶ Debemus ad conversionẽ nr̃az multiplicit̃ et mirabiliter operando.modo dando prospera.modo adversa.Exemplum de fabro qui inclauat equum vt sibi remaneat Sic facit deus.ps.Conversus sum in erumpnam confi.spina.Per omnem modum ꝺ̃ us operat vt peccatoꝛ sibi remaneat Sic et nos omni modo debem9 satagere vt peccatores boni fiant.ij.coꝛ.vi.In omnibus exhibeamus nosmetipos sicut dei mini.in mult.pa.a dex.z a sini.Quia vt di.augu. Nihil est deo ita acceptum sicut zelus animarum ¶ Octauo penitentẽ z ad se reuertentem benigne suscipiendo sicut ipe posuit exemplum in filio prodigo.lu.xv.Misericordia motus ceci.super col.eius.Sic et nos petentibus a nobis veniam de iniurijs nobis illatis.benigne debemus occurrere et recipere ad osculum pacis.Multi feroces canibus nunq̃ volunt pcere quam tumcunq̃ humiliatis nisi vulnerent eos vel occidant.Dicit de cane q̃ si homo ꝓstraueret se in terram nunq̃ tangeret eum Sic cadit exemplum de quodam imperatoꝛe romano qui cum cepisset regem armenie.et ille depposito dyademate genuflexisset coram eo statim restituit ei coronam et regnum ¶ Nono penitentem de statu viliss̃imo ad statum regium promouendo. ps.De stercoꝛe erigens pauꝑ.vt collocet eum cum principibus. Unde ille prodigus filius qui pascebat porcos honorifice ad mẽsam patris sedebat.Sic z nos debemus proximum ad bonum statum anime et corporis reducere.et non tenere eum extra domum suam vel in aliquo peccato ¶ Deo mo peccatoꝛ conversio virtutem perseverandi dando.Esa.xl.Qui dat lasso virtutem.Sic z nos debemus proximum in bono proposito cõseruare et in bono statu manutenere per nostram oꝛationem.eph.iij. Huius rei gratia flecto genua mea ad pa.do.no.ie.xp̃i vt det vo.se.di.gl.s.bachristum per fidem in coꝛdibus vestris.Et sic patet primum. ¶ Secundo probibitiua misericordie nobis verat dicẽs.Nolite iudicare scilicet proximum per malas suspitiones.sed sup.miseremini eius.vt non iudicabimini scilicet a deo Nolite condẽnare scilicet sententiam diffinitiuaz de aliquo ferendo.vt non condemnabimini scz a deo.Augustinus. Et si suspitiones vitare non possumus quia homines sumus. tamen diffinitiuas sententias cõtinere debemus Ubi nota secundum augustinũ q̃ quedam sunt facta hominum manifesta q̃ nullo modo tergiuersari possunt quin mala sint vt furta homicida.blassemie.adulteria et huiusmodi.de quibus licituꝛ est nos iudicare et condẽnare q̃ mala sunt. Quedam sunt media.que possunt bono et malo animo fieri. Et ista cum exterius non pretendant aliquam speciem mali. debemus ea semper ad bonam partem interpretari. etiam si malo animo fiant. quia homines vident que foris parent.deus autez intuetur coꝛ.i.reg.xvi. Quedam sunt occulta de quibus iudicare temerarium est.Aug. De occultis alieni coꝛdis temere iudicare peccatuz ẽ.i.Corinthioꝛ.iiij. Nolite ante tempus iudicare.quoadusq̃ ve.d.qui et il.abscon.te.et manifestabit consi.coꝛ.Ue ergo illis qui manifesta bona iudicant mala vel coꝛrupta intentione facta vt pharisei qui dum christus eiecisset demonium dixerunt.In bzel.prin.de.ei demonia.lu.xij Valde ergo debemus esse temperati in iudicãdo.quia talem iudicam9 aliquando q̃ est optimus vel erit optimus.vt patet in paulo.Romanoꝛum.xiij.Tu quis es qui

iudicas alienum seruum. Nota hic q̄ multiplex est iudicium. ¶ Primum est iudicium prudentie quod p̄cedit ex sagacitate iudicis p̄ va signa vt fuit iudiciū salomōis inter duas meretrices. iij. reg. iij. Nā omīs mater naturaliter diligit filiuz. ⁊ nollet eū mori. quod vna illarū oñdit q̄ vera mater fuit. Sic iudicauit daniel illos duos falsos testes. qui p̄demnauerūt susannam. dañ. xiij. Hac prudentia p̄ter maliciā hoiz multum deberent iudices abundare. Exemplū de illo iudice qui liberauit paupem. in cuius domo q̄dā posuerat. xij. vrceos olei. sex erāt plēi. ⁊ sex semiplēi et inferi⁹ erat aq̄ ⁊ accusauit paupem illum q̄ fuerat sibi furat⁹ oleū et iudex cognouit p̄ amurcā que non erat tanta et equaliter in omnib⁹ vrceis q̄ non erat verū. Tale iudicium est iustum ⁊ licitum. ¶ Secundū est iudiciū iusticie siue iuris quod p̄cedit secundum allegata et p̄m confessa. ⁊ sic debent iudicare oēs iudices sub lege constituti vt di. au. etiam si sit falsum q̄d p̄batur vel p̄fitetur reus. Hui⁹ exemplum habemus in dauid qui mandauit interfici illū qui dicebatse interfecisse saulem ⁊ tñ non erat verū. Sed ait dauid Os tuuz ꝯ teip̄m locutuz est. ij. reg. i. Tale iudicium est iustū ex p̄te iudicis eo q̄ p̄cedit p̄m ius. ¶ Terciū est iudiciū punitionis ⁊ formidinis. q̄ p̄cedit ⁊ infertur p̄pter peccata paterna. Hoc fuit factum tpe dauid. q̄n facta est fames tribus annis. et consuluit dauid dñm qui rñdit d. q̄d hoc erat p̄pter peccatum saulis. q⁹ ꝯ iuramentū p̄decessoz suoz interfecit multos gabaoitarū. Et dan sunt duo filij saulis et quinq̄ nepotes gabaonitis qui suspenderunt eos in ligno ⁊ cessauit plaga de p̄ho. ij. reg. xxi. ¶ Quartum est iudiciū temeritatis ⁊ suspitionis. quod p̄cedit p̄m imaginata. q̄n quis ex leuibus signis iudicat et credit aliquem malū. quod p̄tingit. vel q⁹ ipe est male dispositus ⁊ ideo sic iudicat alios vel q⁹ odit illum. vel q⁹ multa vidit et audiuit. et ideo de facili iudicat. vnde senes sunt valde suspitiosi. ⁊ istud est min⁹ peccatū. q⁹ senes multa viderunt et quib⁹ mouentur et tale iudiciū est p̄m faciem q̄d p̄hibetur. io. vij. Nolite p̄m faciez iudicare. Sic iudicauit totila beatū cassiū ep̄m matrinensem esse ebriū qui erat naturaliter rubeus vt di. gre. in dyal. Hic cadit exemplus de gallo et catta ⁊ muribus q̄ mures credebāt ca tñ vnū sanctum patrē. q⁹ erat involutus cinere et gallū estimabant terribilem hominē p̄ter cristā rubeā. Et sic p̄lem hominē p̄ter cristā rubeā. Et sic p̄z p̄m. ¶ Tercio duos effectus misericordie nobis impat dicens Dimittite iniurias ⁊ offensas et dimittetur vobis. sic⁊ a deo peccatū vēm. Date sc⁊ tpalia bona pauperibus et dabit vobis. s. a deo vita eterna. Vbi nota q̄ duo sunt genera opum mie. Quedam em̄ sunt opa mie spiritualia ad aiam p̄tinentia ⁊ sunt sex que in hoc vr. p̄tinent. Consule castiga solare remitte fer oza. Remittere ergo vel dimittere iniurias p̄io est vnum opus miseri cordie spirituale. et ideo tangendo ip̄m omnia alia spiritualia opera dat intelligi. Et nota hic q̄ retinere iniurias et non p̄cere est magnū periculuz quia odium in corde est sicut ignis in pecto re. qui cōburit pectus tenentis. Sic odiū solum obest odienti. Item est sicut rinea in panno que corrodit pannum in quo est. Item est sicut apis aculeum infigens que dum aculeum infigit perdit ip̄m ⁊ p̄cō sequens moritur nec de cetero mellificare potest. Sic et infigens aculeos odij moriſ spiritualiter. nec deinceps opera vite potest exercere nisi odium deponat. Quedā vero sunt opa misericordie corporalia ad corpus p̄tinentia. et sunt sex. que in hoc versu continentur. Visito poto. cibo rego redimo colligo condo. Et ista sunt minus pretiosa opera q̄z spiritualia. Date ergo bona temporalia. siue panem siue vinum siue indumentum siue hospitium siue pecuniam siue in redemptionem capriuorum se exponere. vel dare personam suam ad visitandum viduas vel afflictas personas. ⁊ ad condenduz id ē sepeliendum mortuos. hec omnia sunt misericordie opera corporalia. pro quibus deus dat nobis vitam eternā. ¶ Et nota hic q̄ inter omnia opera misericordie tam spiritualia q̄z corporalia vnum est quod magis placet deo scilicet q̄ homo misereatur anime sue. Eccleſiasti. xxx. Miserere anime tue placens deo. Proverbiorum. xi. Benefacit anime sue vir misericors. Quidam sunt sicut chayn qui

male diuidunt et recte offerūt.ge.iiij. Si male diuidas et recte offeras peccasti. qđ tūc est qñ hō res tpales dat pauprbus. et corpus eriā exponit in seruiciū pauprz aīa do dat dyabolo.qđ tunc fit qñ hō in pecca to mortali exīstens facit opa misericordie nec exire satagit de prāte dyaboli. Contra quos ait apls.i.co.xiij. Si distri.in ci.pau p.o.f.m.z.tra.coz.m.ita vt ar.ca.āt non b. tibil mibi prodest.mat.vij. Dñe nōne in noīe tuo pphetauimus et virtutes mltas fecimus? dicet illis Amen dico vobis ne. vo. Faciam? ergo sicut abel q̄ optulit opti mā z iō bene diuisit dans meliora deo De mus ergo deo optia nostra scz aīam coz et uū. Jtē nota q̄ alia ītā di. dimittite z di/ mittemī.q? ille qui tenet odiū in coꝛde foꝛ ssime tenetur ab odio q? q̄uis peccatum ōne teneat hoīem sicut seruū iuxta illud. Qui facit pecca,seruus est pe.iob.viij. O ditz tñ tenacissime tenet hoīem.ita q̄ hō omne scelus ppetret contra illū quez odit, Et iō recte,di. dimit.s.iniurias z dimitte mi.s.ab odio qđvos q̄si catenatos tz,puer v.Funibꝰ peccatoꝝ suoꝝ quisq̄ constringi tur.Ad opa deo mie faciēda septem bona nos inducunt que hūt efficere. Primū est q? deū placāt. Eccl.xxxij. Placabo eū munerib⁹ puer xxi. Munus absconditz exīnguit iras z donū in sinu indignatōem maximā.Fugant eriā tenebras ab aīa.esa. lviij.Si effuderis esurienti aīam tuam.z aīaz afflictā repleueris oꝛietur in tenebris lux tua.z tenebꝛe tue erunt sicut meridi es Secūm est q? faciunt obtinere petita esa.lviij.Frange esurienti pa.tu z egenos vagosq̄ induc in domū tuam cuz videris nudum opi eum z carnē tuā ne despexeris Et subdit.Tunc inuocabis z dñs exaudi et,clamabis z dicet.ecce assum.q? miseri coꝛs dñs deus tuus,puer.xxi. Qui obturat aurē suā ad clamoꝛē paupū.clamabit ipe et non exaudiet. Tercū est q? faciūt bo dia maxime similat deo.q? ppaū z natura le opus dei est misereri.ecc.iiij.Esto pupil lis misericors vt pater. Et pro viro matri illoꝝ et eris velut filius altissimi Quar tum est q? faciunt nos amicos nā paupes

et religiosos faciunt stipendiarios suos q̄ q̄ tridie interpellunt apud deū.gre.paupes non sunt colendi vt egeni sed exorandi vt patroni. Hic cadit exemplum ludouici regis francie quod dictuz fuit supra Quā tum est quia faciant hominem maxime tē poꝛe necessitatis omnibus alijs recedentibus a nobis,ambro. Non bona hominis que secum ferre non potest sola misericoꝛdia comes est defunctoꝝ apoc.xiij. Opa enim illoꝝ sequuntur illos. Sextum ē quia hoīes spiritualiter ditant. Misericoꝛdia ei ē prudentissima negociatrix,que p̄ pituris eterna recipit, pro temporalibus celestia.augu. Prebe tectū z accipe celum Jpa calicem aque frigide pro deo tribuit z accipit torrentem voluptatis eterne. Un de ille seruus qui abscondit pecuniam domini quia non habuit misericordiam nihil lucratus est. Si enim expendisset eam in pauperes recepisset centuplum. Cuius ratio est.quia tantum meretur homo,quā tum habet de charitate. Charitas enim ignis est que ardere nō potest nisi in oleo misericordie. Et ideo tantum ardet quantum est ibi de oleo.i.io.iij. Qui habuerit substātiam huius mundi.et viderit fratrem suū necesse habere z clauserit viscera sua ab eo quomodo charitas dei manet in eo.augu. Nescit negociari qui non habet misericoꝛdiam,potius abscondit bona domini sui q̄ velit alteri mutuare, similis vulpi q̄ pocius voluit caudam p terraz trahere q̄ aliquantulum simee dare. Et ideo auferet ab eo.quia nec hic eis saciatur z in morte omnia perdit.iob.xvij. Diues cum dormierit nihil secum auferet. Et nota hic q̄ misericordia ī negotiatione sua semini compatur.iuxta illud.ij.Corinthioꝝ.ix. Qui p ce seminat parce et metet.et qui seminat. in.xc. Et hoc propter tria Primo quia semen absconditur ne ab auibus comedatur. Sic opera misericordie debent abscondi ne ventus vane glorie ea asporet.mat. vi. Cum facis elemosinam noli tuba canere ante te. Secundo quia dum semi natur perdi videtur cum tamen solus ille sit modus semen conseruandi. Sic elemosina cum datur pdi videtur.z tñ solus ille est modus bona nostra conseruandi.ysido.

Terrena oia retinẽdo amittim⁹. ⁊ largiẽdo seruiamus. math.x. Qui perdiderit aiam suam ꝓpter me inueniet eam. glo. quasi dicatur agricole. si fructus seruas perdis si seminas renouas. Bolas quas dederis semper habebis opes ¶ Tercio quia semẽ cum fenore surgit. Sic opera misericordie centuplum accipient. mat. xix. Centupluz accipietis. Prouerbio. xix. Feneratur domino qui miseretur pauperi ¶ Septimũ est quia sola opera misericordie habẽt plenas litteras remissionis regis eterni. mat. vi. Si dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet ⁊ vobis pater veſter celestis delicta vestra. Et econuerso Judicium sine misericordia fiet ei qui non fecerit misericordiam vt dicitur Ja. ij. Et sic patet tercium ¶ Quarto premium pro omnibus operibus scz misericordie nobis reddendum insinuat cum dicit. Mensuram bonam et confertam ⁊ co. ⁊ superef. da. in sinu vestrum scilicet pauperes quibus misericordiam tribuistis. Ipi enim sunt dñi regni celorum. ⁊ ideo optime possunt retribuere. math. v. Beati pauꝑes spiritu qm̃ ipoꝝum est reg. cel. Ubi nota ꝙ quattuor di. de premio, scilicet ꝙ erit mensura bona. conferta. coagitata. et superefluens. qđ tripliciter potest exponi. Primo secunduz ordinem dantium. Quidam enim dant partem superfluorum pauperib⁹. ⁊ sic non omnia. lu. xi. Quod superest date elemosinam. id est de superfluo. Et isti sunt cõmunes homines in matrimonio viuentes et in mundo stantes. Et quantuz ad hos d. Mensuram bonam id est iustam quia talibus iuste remeritur ⁊ digna merces redditur. vel hic vel in futuro. ezech. x. Justicia iusti super eũ erit Quidã dant oia superflua vite sue lu. iij. Qui habet duas tunicas det. v. nõ habenti. Per vnam tunicã intelliguntur necessaria vite. ⁊ per secdam superflua. Et isti sunt magis pfecti seruantes precepta. sz nõ consilia. Sic faciebat thobias qui oia primitiua ⁊ decimas ꝙ captiuis fratrib⁹ impertiebatur. tho. i. Et quantũ ad hos d. ꝙ ferta. id ẽ manibus cõpressam. vt nihil vacui sit in ea. quia tales replebũtur vndicz bonis ps. Qui re. in bo. desi. t. Quidã dant non solum superflua sed etiã ꝑtem necessariorum et restringunt vitam suã vt possint pauperibus bene facere. lu. xix. Ecce di. bo. me. do pauperibus. Exemplũ de beato martino qui mediam clamidem pauperi tribuit. Et quantum ad istos di. coagitatam. i. cõquassatam vt vltra capacitatem capiat. quia talles retributionem mercedis habebunt supꝛ speratum ⁊ supra meritum. esa. lviij. Oculus non vi. deus ab. te que prepa. expec. te. Quidam dant omnia ⁊ nudi nudum xp̃m sequuntur. mat. xix. Ecce. n. rel. o. ⁊ se. su. t. Et isti sunt viri perfecti qui non solum precepta sed etiam consilia implent Mat. xix. Si vis perfectus esse vade ⁊ vende omnia que habes ⁊ da paup. Et quantũ ad istos di. et superef. i. non rasilẽ sed vndicz effundentem quia tales non habebunt gloriã ad mensuram sed excedent gloriam aliorum. Quia vt di. apls. i. coꝝ. xv. Stella differt a stella in claritate. Sic erit gloria beatoꝝ. Isti erunt in summo gradu cum xp̃o alios iudicantes. math. xix. Vos qui reli. omnia. se. estis me, in rege, cum sede, si. bo. in sede. sue. sede. ⁊ vos super sedes duodecim iu. xij. tri. israel. Gloria istorum erit admirabilis omnino et superexcedens omnem intellectum. esa. lx. Tunc videbis ⁊ af. ⁊ mirabis. ⁊ dila. coꝝ. t. ¶ Secundo mõ potest exponi secundum numerum bonoꝝ que retribuuntur Nam deus seruis exercẽtibus pietatis opera. omnia bona confert. quia ipi sunt filij. si autem filij et heredes. vt dicit apls ad ro. viij. Sunt aũt quattuor genera bonoꝝ scilicet bona fortune. nature. gratie ⁊ glorie. Quantũ ergo ad bona fortune que sunt diuicie ⁊ dignitates ⁊ hmõi di. mensuram bonam. i. plenã. quia deipa libus dat eis ad sufficientiam vite, ita ꝙ ipi contentantur. math. xix. Centuplum accipietis. Centenarius enim est numerus perfectus Significat ergo ꝙ ipi accipiant pfectionem et sufficientiaz in temporalibus vt di. gre. peccatores aũt de temporalibus non habent mensuram plenaz quia eis nõ satiantur nec contentantur. eccl. v. Quartus non implebitur pecunia. Quantum autem ad bona nature que sunt sanitas fortitudo docilitas industria naturalis et huiusmodi di dicit confertam. Tunc dicitur seruator esse confertus ficubus, quando ficus sunt

ita cõpesse in sextario q̄ nullum vacuũ re
manet inter ficus vbi possit aer remanere
Peccatores aũt nõ bñt mensurã confertã
de bonis nature, quia cum ipsis possident
multam vacuitatem vbi ventus vane glo
rie demoratur sed iusti mensuram habent
confertam, quia inter bona nature que a
deo recipiunt non habent vacuitatem vbi
remaneat ventus vane glorie quia omnia
referunt ad laudem dei. i. cor. x. Omnia
in gloriam dei facite. Quantũ vero ad bõ
na gratie que sunt virtutes et dona dicit
coagitatã id est concussam vt plus recipiat
quia vt dicitur iohan. iij. Non dat deus
spiritum ad mensuram. ĩmo quotidie in
viris sanctis auget deus gratias et do
na, et omni die implet eos operib9 virtuo
sis ex q̄bo habit9 virtutũ quotidie pficiun
tur. gre. Nunq̄ est amor dei ociosus. opa
tur enim magna si est. Quantum autem
ad bona glorie, que consistunt in visione
et fruitione diuina dicit supereffluentẽ, q̄
illa excedit omnino conditionez humane
nature, nec homo mortalis posset deum
videre. exo. xxxiij. Nõ videbit me homo et
viuet. nec anima separata corpore posset illã
gloriam capere nisi sub lumine glorie q̄
deus creat in anima. p̄s. In lumine tuo vi
debimus lumen Et ideo omnem cogita
tum omne desiderium et omnem imagina
tionem excedit. i. cor. ij. q̄ oculus non vi.
nec au. au. nec in cor hois ascendit. que p̄
pa. deus his qui diligunt illum Tercio
potest exponi quantum ad pfectionem bo
ni. quod ex operibus misericordie recipie
mus. Nam illa gloria beata erit tota et per
fecta merces quam ex omnibus operibus
nostris et ex gratia dei recipiemus. Glo
ria autem illa in quattuor perficitur quan
tum ad nos scilicet in boni cognitione. in
boni cogniti amore. in boni cogniti et ama
ti possessiõe. et ĩ boni cogniti et amati pos
sessi fruitione. vnde augustinus dicit. q̄ de
us fecit hominem vt deus cognosceret. co
gnoscendo amaret. amando possideret. et
possidendo frueretur. Quantum ergo ad
cognitionem dicit mensuram bonam. id
est plenam quia plenam cognitionem ha
bebunt de omnibus. grego. Quid est q̄d
nesciant qui videntem oĩa vident. Quan
tum vero ad amorem dicit confertam id ẽ
solidam quia solide et non vane amabũt.
Quantum ad possessionem dicit coagita
tam quia possidebunt deum in quo sparsa
colliguntur. et in quo oĩa bona sunt vni
ta. Quantum vero ad fruitionẽ dicit sup
effluentem quia gaudium excedit gaudẽ
tes. nec ab aliquo comprehendetur ꝫ mẽ
tes singulorum superabit. Erit enim sup
meritum. supra speratum. supra desidera
tum. et supra cogitatum. Eadem ergo mẽ
sura qua mensi fuerimus remetietur nobis
quia si bene fecerimus bene recipiemus et
si melius fecerimus melius recipiemus et
si optime optime. Et similiter apoca. xviij
Quantum gl. se. et in de. fu. tan. da il tor.
et lu. Et nota q̄ dicit in sinum vestrum ad
significandum securitatem et quietem il
lius gaudij. nam bonum cognitum et ama
tum scilicet ipe deus erit intus in essentia
anime et ideo erit gaudium perfectum se
curum et quietum. esa. xxxij. Sedebit po
pulus meus in pulcritudine pa. in taber
na. fi. in re. o. Et sic patet quartum. Quin
tum sub quadam similitudine ponit que
dam documenta necessaria corrigere ha
bentib9 per que a temeraria correctione ꝑ
hibemur di. Nunquid potest cecus cecũ
ducere. Erant enim apostoli futuri orbis
terrarũ doctores matb. xxviij. Docete om
nes gentes. Et ideo oportebat ipos esse il
luminatos. quia cum orbis terrarum essẽ
cec9. et multiplici erroris tenebra excecatus
et per apostolos et eorum sequaces deberẽ
illuminari et ad viam veritatis reduci. ne
cesse fuit vt essent illuminati. quia si cecus
ducatur a ceco quid restat nisi q̄ precipi
tet in precipicium. imo melius esset ceco
carere duce ceco. Quia tunc pretempt
taret baculo viam. sicut formica que est
animal cecutiens pretemptat quibusdam
baculis siue brancijs ãte oculos viã. Qui
cunq̄ ergo debent alios docere in doctrina
et corrigere in vita oportet q̄ sint docti et
morigerati. quia cum discipulus non sit su
per magistrum sed sufficiat ei si ad perfecti
onem magistri perueniat. tunc si magister
est insciꝰ et incompositus verisimile est
q̄ discipulus per magistrum nunq̄ ad per
fectionem doctrine et virtutis perueniat ꝫ

C

ambo remanebunt in fouea cecitatis. Et ideo pharisei & scribe quos malicia excecauerat non poterant alios docere et ad viã veritatis adducere. contra quos christus tunc loquebatur. Similiter qui habet trabẽ in oculo. id est in aliquo peccato mortali tenetur. non põt educere festucã de oculo fratris sui. i. non potest exemplo vite ipsum informare vt careat peccatis et sit vita ipius sine festuca paruorum peccatorum Ere. Superiactas sordes tergere non valet manus que lutum tenet Debet enĩ prelatus subditum informare verbo et exemplo. io. xiij. Exemplum enim dedi vobis vt quemadmodũ ego fecit & vos faciatis. Egregium instrumentum esset oculus si seipm sicut alia videre posset Et sic videt qꝫ plat⁹ in mortali existens non posset populũ docere nec ipm a peccatis mundare. Sz ꝫ Doctrina est quedam elemosina spiritualis vt dictum est supra. existens autem in mortali bene potest facere elemosinam corporalem ergo multomagis spiritualem, cũ sit potior corporali. ergo ꝛc. Ad hoc dicendum qꝫ peccatum mortale. aut est notoriũ et tunc non debet docere. nec mũdare ꝓpter scandalum. Si autem sit occultum potest vtrumqꝫ facere licet semper cum detrimẽto anime sue. quia quicunqꝫ publice ministrat sacramenta in mortali existens grauiter peccat. Similiter qui ex officio publice docet. vt quidam dicunt grauiter peccat si in mortali existat. ro. ij. In quo enim alĩ doces teipm condemnas. Secus autem est, de elemosina corporali quia nullum oritur scandalum inde sicut de doctrina. cum quis est in notorio peccato. Nec qui docet inquantuꝫ docet peccat sed inquantũ dat malum exemplum. et ideo secundũ quosdam ille qui est in peccato mortali occulto licet sit indignus docere. tamen sine peccato potest docere cum inde nullum scãdalum oriatur. et doctrina sit quedam elemosina. Et sic patet quintum.

De epistola. Sermo. lxxiij.

Non sunt condigne passi. huius tem. ad futurã gloriã que re. in nobis. Ro. viij. Ex dubietate premij & supplicij multi peccãt et non curant bene agere. Si enim homo ꝑfecte crederet gloriam paradisi et penas inferni, ꝑfecto bene ageret & a malis cauere ret. io. iij. Et omnis qui credit in ipsũ nõ peat. sed ha. vi. eter. Et ideo aptius in epla hodierna firmiter probat gloriam futuram Bis qui patiuntur pro nomine ipi dandam In qua epla quattuor facit. Primo ostendit gloriam futuram esse supra meritũ passionum. quas hic pro christo sustinemus. In principio epistole. Secundo probat gloriam resurrectionis esse futuram per naturale desiderium humane creature. ibi. Nam expectatio creature reuelationem filiorum dei expectat. Tercio probat idem per naturale desiderium omnis creature. ibi Scimus enim qꝫ omnis creatura ingemiscit et parturit usqꝫ adhuc. Quarto id ex probato desiderium quod habent sancti viri ex reuelatõne spiritus sancti qui non mentitur ibi. Non solum autem illa sed et nosipi primicias spiritus habentes intra nos gemimus Primo ergo ostendit gloriam futuram esse supra meritum passionum quas hic pro christo sustinemus dicens. Non sunt condigne passiones huius tem. ad futurã gloriam ꝛc. Et hoc propter quattuor. Primo quia passiones sunt temporales momentanee et gloria eterna ipis aũt ad eternitatẽ nulla est compatio minus qꝫ gutte aque ad totum mare. vel puncti alicuius ad totum celum. Secundo quia passiones sunt leues gloria autẽ est ponderis infinit Et de his duobus. ij. cor. iiij. Id enĩ quod in ꝑsenti est momentaneũ et leue tribulatõis nostre supra modum in sublimitate eterne glorie pondus operatur in nobis Tercio quia tribulatões in paucis malis sunt, gloria vero in multis bonis sap. iij. In paucis verati in multis bene disponentur. eccl. li. Modicum laboraui et inueni mi. multa. re. mat be. xxv. Super pau. f. fi. f. mu. te cõsti. Quarto quia be sunt impure. Excutient gaudiũ mõi non est purũ. iuxta illud. ꝓuer. xiij. Risus doloze miscebitur. Sic & mõi passio nõ est pura. ij. cor. i. Qui glo. n. in omnibus nostra. ps. Secũm multitudinẽ dolorum meoꝝ in cor. m. consolationes. t. leti. ani. m. Et nota qꝫ cũctis passionẽ nõ sunt ꝓ digne ad futuram gloriam sunt, tñ valde congruen

quasi necessarie ad ꝓueniendū ad illam gloriam ꝓter multa bona que habēt effi/cere que bona oportet habere volentez ad illam gloriam ꝓuenire. Hec aūt bona sūt septem. ¶ Primū qz tribulatio mētem illuminat greg. Oculos quos culpa claudit pena aperit. Unde ille diues epulo nō ele/uauit oculos nisi qñ fuit in tormētis. Lu. xvi. & tunc cognouit lazarū Et de nabucho/donosor dicitur ꝙ postq̄ factus fuit bestia septem dier ego nabucho. oculos ad celum leuaui & redditus est mihi sensus meus. Hec illuminatio figurata est illuminati/one thobie. qui felle piscis posito sup ocu/los visum recepit. tho. xi. In amaritudine fellis intelligit amaritudo tribulationis. esa. xxviij. Tantum vexatio dabit intellectū auditui. ¶ Secūduz est ꝙ corroborat ho/mines sicut ignis laterem. quē tamē vide tur ꝙburere. Ro. v. Tribulatio patientiam operatur. patiētia aūt ꝓbationem. Ho/ta hic ꝙ ignis laterem corroborat. & lapi/dem terit in calcē. sic tribulationes humi/les qui se lutum reputant. Exemplū h u? habem? in Job. in pharaone. Et ille eed̄ aque que fuerunt ꝓ muro a dextris & sinistris filiis israel. suffocauerūt viros egi/ptios. Et iō di. greg. ꝙ nisi idē deus qui pa/tiam irrogat patientiam ꝓestet ipa corre/ctio peccatum auget. Sic erat corroborat? apostolus in tribulationibus qui dicebat. Omnia pos. in eo qui me ꝯfortat. phi. iiij. Et iter. Omnia sustineo ꝓpter electos vt ipsi sal. ꝯse. ij. thi. ij. ¶ Tertium ē ꝙ purgat animam a peccatis. grego. Quod flagellū grano qd̄ lima ferro. qd̄ fornax auro. hoc tribulatio viro iusto. malachie iij. Sedebit conflans & emū. ar. & purgabit filios le/ui. Sed de quibusdam dici potest illud. hiere. vi. Frustra ꝯflauit ꝯflator malicie eo/rum nō sunt consumpte. argentuz reprobum vocate eos. Maledictuz ferrum qd̄ est lima contrahit rubiginez. ¶ Quartum est quod desiccat desiderium ab aquis de/liciarum. & per consequēs cōseruat. qz hu/midū corrumpit. Unde carnes ꝯseruando salsantur vt humiditas a sale cōsumetur. Tribulatio est mirra a putrefactione cōser/uans. Hac mirra totum corpus christi fuit inuolutum. hec paulum custodiuit ne sup/biret. ij. cor. xij Ne mag. re. extol. me. da. est mi. sti. car. me. an. & sath. q̄ me. coll. ¶ Quintum est qz facit hominem ad deum velocius currere. Equus piger non cur/rit bene sine calcaribus. Tribulatio autez est q̄si q̄daz stimulus. gre. Mala que nos hic. p. ad de. ire ꝯpel. Hō enim in tribulati/one positus cogitat aliam viram & ad eam ire desiderat phi. i. Cupio dissolui &c. ¶ Sextū est quia q̄dam signum ꝙ sumus filij dei & ab eo dilecti. heb xij. Qd̄ si extra disciplinam estis. ergo adulteri & nō filij estis. Quem enim dominus diligit corri/git & castigat. flagellat autem omnez filiū quē recipit. Filius enim debet incedere p viaz patris via autem christi patris nostri fuit ipsa tribulatio ab ipsis cunabulis. Et ideo si incedimus per viam tribulati/onis signum est ꝙ vt filij veri sequimur patrem nostrum christum. Multa enim & continua ꝓsperitas non est bonum signuz sed est signum quod ibi nō sit deus Job. xxviij. Hō inuenit in terra suauiter viuen/tium. Unde christus q̄situs a magis non fuit inuentus in palatio regis herodis sed in angusto vie. Hic cadit exempluz de be/ato ambrosio quādo fuit hospitatus cum quodam milite. qui dixit se multa ꝓspera/re potiri & nulla aduersitate molestari. Quo audito beatus ambrosius recessit & noluit cum eo hospitari. & sequenti nocte domus cuz omnib? ꝓfundata est. Istud est illud signum de quo dicitur in ezech. ix. Signa thau. supfrōtes virorū gementiū Thau ē christi. quā ꝓ signo filij dei ferunt in corpore gall. vi. Ego enim sti. do. no. ie/sum in corpore meo porto. ¶ Septimū est quia est quoddam pignus hereditatis eterne. quia cum ad illam hereditatez pos/sidendam non perueniat nisi per multas tribulationes. iuxta illud. Act. xiiij. Per multas tribu. oportet nos int. regnum dei & arta sit via que ducit nos ad viram. qui huiusmodi via est inter tribulationes con/stitutus iam hz pignus. ꝙ ad hereditatez perueniat quia ambulat viā rectam illuc ducentē. ij. thi. ij. Si sustinebim? & ꝯregnabim?. Ro. viij. Si aūt ꝯpatimur vt& glorificemur. ¶ Et nota ꝙ inter passiones &

tribulatiões vtilissima est passio corpalis infirmitatis z hoc ꝑter quinqꝫ ¶ Primo qz ipa ẽ quedam dei correctio z ꝑ peccatis punitio, et ideo libenter z cum patientia ẽ toleranda. iob. v. Beatus vir qui corripitur a dño. Augu. Dñe hic vre hic seca vt ineã. par. Correctio aũt dei ex magno amore ꝓcedit. esa. xi. Egredietur virga. i. correctio de radice yesse. i. de incendio amoris. yesse enim incendium interpretatur. Apocalip. iij. Ego quos a. ar. z ca. Exemplũ d infirmo despato cui medicꝰ dat quicquid petit. Infirmũ aũt quem ꝓcredit sanari diecat valde z amara medicina potat. ¶ Secundo qz ipa est quedam dei citatio vt hõ compeat coram deo, vel ad audiendũ sentẽtiam. si infirmitas talis sit mortalis, vel ad se purgandum si non sit mortalis. Et ideo in infirmitate homo dẽt se pare, vt si sentẽtia sit contra ipm faciat eaz mutare ꝑ verã contritionẽ z confessionẽ. Quia vt d. gre. Et si dñs non mutat consiliũ. tñ aliqñ mutat sententiã Exemplũ in ezebia cui deus mutauit sententiã. qz contritus fleuit. Ut debet se pare vt possit se purgare coraz deo qz ibi est aduersarius noster qui incessanter nos accusat. iob. i. Cum assisterent filij dei corã deo, affuit inter eos etiam sathan scz ad hoies accusandũ. ¶ Tercio quia ipsa carnẽ spũi subijcit. z facit rõem dñari. z ꝑ consequẽs virtutes in nobis hitare. ij. cor. xij. c. Libenter gloriabor ĩ infirmitatibꝰ meis vt inhabi, in me virtus. xpi Cum enĩ infirmor tunc fortior sum z potens ¶ Quarto qz ipa inimicũ hominis scz concupiscentiã carnis eneruat et quasi extinguit. eccle. xi. Malicia. i. infirmitas vnius hore obliuionẽ facit luxurie magne ¶ Quinto qz ipe facit hoiem de morte cogitare. Unde ezechias infirmatus dixit. Ego in di. die. mea. ad por. inferi. Esai. xxxviij. Et facit etiaz facta sua disponere ibidẽ. Dispone domui tue qz morieris tu z non viues. nihil autẽ est vtilius qz de morte z de alia vita cogitare. qz et hoc cauet homo de peccatis. Esa. vij. Memorare no. t. z inei. nõ p. Legitur in vitaspa. qꝺ quidã abbas discipulo infirmo petenti sanari respondit. Rẽ tibi necessariam petis amoueri. qz si ferrum es ꝑ infirmitatem rubiginem amittis. Si auꝫ es ꝑ ignem ꝓbatus. ad meliora proueberis. Quia ergo infirmitas z tribulatiões sunt vtiles z etiam sunt via ad celũ ducẽtes ideo sunt valde congrue ad ipam gloriam futuram possidendam. ideo libenter deꝫ eas sustinere. Et si volumus eas libenter et cum patientia sustinere. debemus habere oculos mentis apertos. Unum scilicet ad gloriã paradisi. quam ꝑ passiones acquirimus. Quia vt di. greg. consideratio premij minuit vim flagelli. et alterum ad penas purgatorij et inferni. quas ꝑ passiones euadimus. augu. ideo diuina bonitas iracscitur in hoc seculo ne iracscat in futuro. et misericorditer adhibet temporales seueritatem ne eternam iuste inferat vlcionem Et sic patet primum ¶ Secundo apostolus probat hanc gloriam esse futuram ꝑ desiderium humane creature. Et est talis ratio. Naturale desiderium hominis non potest esse frustra quia demonstraret imperfectionem facientis qui tale desiderium posuit et fecit in homine. Exemplum de domo stra que nunqꝫ deberet apparere. manifestum esset qꝺ talis fenestra esset frustra et ꝑ consequens magister qui fecit eaz nõ fuit ꝓfectus. Sed omnis homo naturaliter desiderat ꝓfectum bonum quod est gloria dei. que in reuelatione filiorꝫ dei dabitur. Huius rationis maior est notissima. z ipam silet. Minorem aũt ponit et probat. Et hoc est quod di. Bene dico qꝺ futura gloria reuelabitur in nobis, quia expectatio creature. i. hominis. qui est omnis creatura eo qꝺ habet conuenientiã cũ omni creatura vt di. gre. scilicet esse cum elementis viuere cum arboribus. sentire cum animalibus et intelligere cum angelis. vel qz est finis omnis creature. mar. xvi. Predicate euan. omni cre. i. hoi. Expectatio inquam hois. i. naturale desiderium hominis expectat. i. expectando desiderat reuelationem filiorum dei id est desiderat gloriã dei quaz filij dei habebunt quando ostendentur ee filij dei. scz in beata resurrectione. i. iob. xij. Filij di sum? z nõ dũ apparuit quid erimꝰ cum autem apparuerit similes ei erimus. Et bene dico qꝺ homo naturaliter expectat illam gloriam futuram. qz ipa creatura. id est hõ subiecta ẽ multe vanitati corruptiõis

et mutabilitatis quam vanitatem homo non vult: quia omnis homo naturaliter refugit malum. Et deus ex iusticia, propter peccata primorum parentum subiecit eā. i. hominem illi vanitati corruptionis et mutationis. Gen. iij. Quacunq; die comederitis morte morieris. Subiecit tamen eam illi vanitati in spe. finaliter liberandi ab illa vanitate corruptionis et mutationis. scilicet in gloria filiorum dei. Tunc enī homo liberabitur a seruitute corruptionis et mutationis. i. cor. v. Hoc uissime autez inimica destruetur mors. Et iterum. Oportet autem corruptibile hoc induere incorruptionem. Et sic patet secundum. Tercio probat idem. s. q futura gloria reuelabitur in nobis per desideriuz omnis creature. Et est ratio talis. Naturale desiderium omnis creature nō potest frustrari, quia vt dictum est ostenderet imperfectionez condentis creaturaz quod ē impossibile. Sed omnis creatura habet naturalem quandam expectationem et inclinationem ad futuram gloriam. eo q semper est modo in quodam gemitu et dolore quasi parturiens prelabore fatigationis. q; semper peragit ministeria a deo sibi constituta tunc autem quiescet. Omne autem quod mouetur quocunq; motu naturaliter desiderat quiescere per quod patz q omnis motus et circularis et rectus et naturalis qō. amodo innaturalis est tendens ad quietē In reuelatione autem future glorie omnis motus cessabit. et omnis creatura quiescet quia duz finis quiescit habetur q est am ea que sunt ad finem quiescunt. Sed homo est finis omnis creature qui tunc q̄ escet. ergo et omnis creatura tunc similiter quiescet. Et sic omnis creatura naturali desiderio desiderat quiescere. Huius ratōis maiorem tanq; notissimam silet. minorem autem ponit et probat. et hoc est quod di. Scimus. n. cc. i. bene dico q futura gloria reuelabitur in nobis. quia nos scimus per occultam fidem q omnis creatura ingemiscit. id est continue renouatur in gemitu suo modo. eo q est in continua operatō ne et mutatione et paturit vsq; adhuc. id ē per totum tempus durat. Omnis creatura est quasi paturiens. quia est in continua motione et continue explet et implet muni-

steria a deo sibi constituta. sed supp. quod continue mouetur. et laborat naturaliter desiderat quiescere. sed in illa gloria omnia quiescent. ergo omnia desiderant illaz gloriam. Et sic patz tercium Quarto idem probat per desiderium quod habent sancti viri ex reuelatione spiritussancti. Et est rō sua talis. Impossibile est esse falsuz quod spiritussanctus sanctis viris reuelat. sz nos qui habem? primitias spiritussancti ex ei? reuelatione expectantes sumus adoptionem filiorum. scilz redemptionem corpis nostri id est gloriosam resurrectionem. in qua et per quam apparebit q nos sumus filij dei adoptiui et redēpti a domino nos inquā sic expectantes ingemiscimus. id ē quotidie renouamus gemitus q hec gloria non cito venit. quia vt dr. pner. spes q̄ differtur affligit animam. ps. Heu mihi inco. me. prolon. est. Huius rationis maiorem tanq; notam non ponit. minorez autem ponit. Et hoc est quod di. Non soluz autem illa. s. omnis creatura expectat reuelationem filiorum dei sed et nosipsi qui habemus primitias spiritus. glo. et tempore et dignitate siue perfectione. Sed nonne patres vet. tes. spiritumsanctum habuerūt Ad quod dicendum q apli primo habuerunt spiritumsanctum in signo visibili ac. ij. Apparuerunt il. disp. lin. tanq; ig. io. vij Nondum enī erat spiritus datus. scilicz in signo visibili. Vel dicendum q apli habuerunt primicias spiritussancti. quia ipsi fuerunt primi qui per spiritumsanctum xpō adheserunt. Unde in no. test. et in fide xpi ipi fuerunt primicie spiritus. et ideo magis cari et accepti deo. sicut primitiue fic? chariores sunt. Nos inq; ingemiscimus. scilicet intus per desiderium expectantes adoptionem filiorum dei. id est quando in filios dei adoptabimur. quod erit quādo similes ei erimus. scilicet gloriosi in anima et corpore. Unde talis adoptio erit redemptio corporis nostri. quia tunc virtus passionis christi per quam redempti sumus applicabitur corpori nostro propter quam gloriosum efficietur Et sic patet certitudo illius glorie. quam per passiones presentes recepturi sumus. quam homo et omnis creatura expectat. quia in illa gloria sol et

luna et omnia elementa induent nouam gloriam et quiescent. esa. xxx. Et erit lux lune sicut lux solis. et lux solis erit septēplici ter sicut lux septem dierum. Ingemiscam⁹ ergo si non facimus opa digna illa gloria et si faciamus opa digna ingemiscamus. quia cito imus ad gloriam Et nota hic de axa filia caleph. que sedens super asinam et vadens ad virum suū ingemuit. cui pa ter dedit irriguum superius et inferius. Axa vt di. gre. est anima iusti deo despon sata que sedet super asinam quando sensu alitati ratio dñatur. et anima dominat̄ car ni et tunc vadit versus virum suum sc̄z de um cui deus pater dat irriguum superius scilz pro dilatione future glorie. ps. Quā do veni. et appare. ante do. de me. fue. m. lacr. me. pa. die ac nocte. Dat etiā irriguū inferius scilicet pro incolatu presentis mi serie. Tota enim vita nostra plena est mi seriis et tamen in istis miseriis multi cupi unt diu stare. Et sic ꝓz totum de epla.

¶ Dominica quinta de euangelio

Sermo. lxxiij.

Cum turbe mul te irruerent in ie. vt audi. verbuz dei et stabat ipe secus stagnum genaza. lu. v. Ad tria principaliter filius dei indutus carne humana venit in mundum. Primo ad veritatem docendaz quia falsitate ceci eram⁹ io. x viij. Ego ad hoc natus sum et ve ni in mundum vt testimoniuz probib. ve. Secundo ad peccata et opera dyaboli dis soluendum et destruendum. quia peccatis ligati eramus. i. Joh. iij. In hoc apparuit filius dei vt dis. opera dyaboli. Tercio ad vitaz gratie et glorie nobis dandam. quia omnes in morte detinebantur. Joban. x. Ego veni in mundum vt vitam habeant. et abundantius habeant. Ibidem. Sic d̄s dilexit mundum vt filium suum daret vt omnis qui credit in ipsum non pereat. sed habeat vitam eternam. Primum isto ruz videlicet veritatis doctrina perfecte in hoc euangelio continetur. Nam et popul⁹ cum feruore audiebat. quod ꝓz quia irru. in ihesum et xp̄us veraciter et gratiose doce bat eos quia sedens de naucula docebat eos. In quo quidem euangelio septē con tinentur. Primum est frequētia et deuotio populi ad verbum dei audiendum. ibi. Cum turbe irru. in iesum. vt aud. v. dei et ip. sta. se. stag. ge. Stagnum genazareth vt di. bed. idē est quod mare galilee et rybe riadis. sed mare galilee dicitur ab adiacē te prouincia. mare vo ryberiadis a pron/ ma ciuitate quam herodes in honore rybe rij cesaris edificauerat. Stagnum vo ge/ nazareth dicitur a natura ipsius laci qua crispantibus undis ex se auram excitare p hiberur Mare vo dicitur cōsuetudine be breorum qui omnez congregationē aqua rum appellant mare. Secundū est dctri na xp̄i ad pp̄lm instruendum ibi. ascendēs aūt in vnam nauiculam que erat simonis rogauit eum a terra reducere pusillum et sedens de naucula docebat turbas. Ter cium est preceptum xp̄i ad boies p spices signatos piscandum ibi. Duc. in al. et laxa re. re. in ca. Quartum est piscium captura copiosa et occursus aliorum discipulorum ad adiuuandū ibi. Et cum ho. se. concli. pis. mul. copio. Quintum est humilis pe tri prelocutio ad christum reuerendum ibi Quod cum vidis. simon pe. p̄ci. ad ge. te. dñe. exi. a me quia homo peccator sum Sextum est apostolatus petri prefiguratō ad homines capiendum ibi. Noli timere ex hoc iam. et. ho. ca. Septimum est petri iacobi et iohānis conuersio omnibus reli/ ctis ad christum sequendū ibi. Et subdu ctis ad ter. na. reli. o. se. sunt eū. Primo er go ponitur deuotio et frequētia populi ad verbum dei audiendum. quia turbe irru. in. ie. vt audirent verbum dei Nec autem deuotio et frequentia ex. viij. cōbatur.

¶ Primo ex raritate audientie verbi dei. i. reg. iij. In dieb⁹ illis sermo domini erat preciosus. id est rarus. Omne autem ra/ rum carum propter malitiam enim popu li deus predicatores subtraxerat. et ideo ex rat magna fames audiendi verbum dei. amos. viij. Ecce ego immittam famem in terram non famem panis nec sitim aque. sed famem audiendi verbum dei. Et hec eadez fames erit in fine mūdi quando om nes iudei conuertentur et auide quererent q̄ eos doceat. Psal. Conuertentur ad ve/ speram scilicet mundi. et famem patientur

vt canes.s.audiendi verbum dei.7 circūi. vt inueniant doctorem. Si vero non fuerint saturati scilicet verbo dei. murmurabunt.i.dolebunt et conquerentur. Quodammodo tot sunt predicatores q̄ non est auditas in populo ad audiendum verbum dei imo verbum dei conuersum est in nauseā. Iu.xxi. Nauseat anīa nostra sup̄ cibo isto leuissimo. Et tamen erat cibus optimus omnis saporis in se suauitatem habens vt dicitur in libro sapientie. Sic est verbum dei 7 multo meli9.et tamen homines nauseant super ipso quod est pessimum signuz infirmitatis anime. Sicut enim cum auiditate sumere cibum corporalē et bene manducare et digerere est signuz magne sanitatis corporis.et non sumere cibum vel assumptum non retinere est signum magne infirmitatis.sic libenter audire verbum dei et in corde retinere est signum anime sane 7 non audire vel auditum non retinere est signum infirmitatis anime 7 nihil profici entis.be.iij. Non enim profuit illis fmo auditus non admixtus fidei.s.viue que p opus demonstratur. Secundo causabat gratiositate persone.erat enim xp̄us affabilis valde 7 gratiosa persona.p̄s. Speciosus for.p̄.fi.bo. Diffusa est gratia in labiis tuis. Idem Unxit te deus deus tuus oleo leticie. Predicator autem affabilis 7 gratiosus aspectu multum attrahit 7 delectat p verbium est.cum ioculator displicet eius cantilena non placet 7 conuersio cum ioculator placet eius cantilena placet Cris. Signum studiosi agricole est messis fecūda.signum bōi negotiatoris est teca referta.signum gratiosi predicatoris est ecclesia plena. Tercio causabatur ex efficatia loquendi.erant enim verba christi efficacissima et tangentia cor.hiere.xxiij. Nonne verba mea q̄si malleus conterēs petram.s.io.vij. Nunq̄ sic locutus est homo. Nonne verbum salutationis marie ad elizabeth sanctificauit Johannem in vtero existentem et exultare eum fecit. quia formatum fuit in ore christi et egressum per os marie 7 in aures elizabeth.vt dicit Cris. Si ergo verbum x̄pi adhuc in vtero existens tantam virtutem habuit quantam habere debuit quando loquebatur per se. Et si loquente petro omnes compuncti sunt corde 7 baptisati vt dicitur act.x. Cecidit spiritus sanctus sup̄ omnes qui audiebāt verbum dei. Quid debuit fieri loquente x̄po magistro petri Hiero.di.q̄ dū rodi eschineus exularet et legeretur illa tam oscena oratio quam aduersus eum habuerat et omnes mirarentur.eschineus qui ip̄m audierat loq̄nte suspirās ait. Quid diriseris si ipaz bestiā audisses. Talia sua resonante uz inqt hiero.nescio q̄d latennsenergie. id est virtuose operationis viue vocis act? et in aures discipuli de autoris ore transfusa fortius sonant. Et de tito liuio dicit Adhuc liuium lacteo eloquentie fonte emanantem de vltimis hispaniarum galliarū q̄ finibus quosdam venisse nobiles legimus.7 quos roma ad contemplationem sui non traxit.vnius hominis fama perduxit. Et ideo christo predicante tantam virtutē dederat voci sue.q̄ multi relictis omnibus eum sequanbatur et mares et femine mat rix. Ecce nos rel.om.7 se.su,t. Unde efficaciam eius loquele quedaz mulier admirans surrexit in populo di. Beatus venter qui te portauit et vbera que suxisti.lu.xi. Quarto causabatur ex sapientia verboz̄.qua verba altissimi et magni ponderis proferebat.iob.vi. Verba vite eterne habes. De salomone dicitur q̄ propter sapientiam eius omnes desiderabant ip̄um videre 7 multi veniebant ad eum. Et regina saba venit a finibus terre audire sapientiam eius.vt patet.iij.re.x. Sed christus in infinitū maiorem sapiennaz habuit salomone.iuxta illud matb.xij. Ecce plus q̄z salomon hic. Unde christus duz loquereture propter altitudinem verboz̄ eius quidam dicebant q̄ insaniebat.quidam q̄ demoniuz habebat.quidam q̄ angelus ei loquebatur.quidam credebant q̄ doctrina eius esset ei infusa a deo.vt ip̄e docebat iob.vij. Mea doctrina non est mea sed eius qui me misit patris. Et tales eius doctrinam intelligebant 7 non alij Esa.vij secundum aliam translationē. Nisi credideritis non intelligetis.matb.xiij. Vobis est datum nosse misteriū regni dei. Quinto causabatur ex maliuolēta sacerdo. scri. et phariseorum. Christus nanq̄ p̄dicabat

veritatem et non reuerebatur personam. Mathe.xxij. Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate doces. non enim respicis personam hominum. Et ideo qa sacerdotes et phariſei multum reprehensibiles erant. christus mirabiliter et multū contra eos loquebatur quasi in omni predicatione. q quia ipſi odioſi erant populo ideo christus ex hoc magis placebat et plures ad eum veniebant. et hoc peccatis nostris exigentibus vsq; hodie durat. quia si quis non solum loqueretur. sed persequeretur clerum mirabiliter placeret populo et hoc est propter maliciam cleri ¶ Tertio causabatur ex beneficijs que conferebat. naz virtus dei de illo exibat et sa. om. mat. viij. Surdos fecit audire et mutos loqui. Faciebat etiam aliquando populo mirabilia q̄ uima vt patet. ioh. vij. et viij. ¶ De primo causabatur ex sanctitate vite. nam ad sanctum iohannem predicantem multi vadunt et si nihil facit contra suam predicationem sed eam seruat. christus autez nullum malum faciebat. io. viij. Quis ex vobis arguit me de peccato. i. pec. ij. Qui peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. Item omnia que predicabat ipe primo omnia faciebat. actu. i. Cepit ihesus facere et docere. Item asperam penitēciam faciebat in arctissima paupertate mat. viij. Vulpes foueas habent q volu. ce. ni. filius autez hominis non habet vbi caput suum reclinet. ¶ Octauo causabatur ex vtilitate audientie verbi dei. habet enim verbum dei. vij. bona efficere in audiente. Primum est quia illuminat intellectum. Psal. Lucerna pedibus meis. v. t. Et ideo verbum dei est ostium ad habendum fidē Quia vt dicit apostolus. Roma. x. Ergo fides est ex auditu. audit? aūt p verbū christi. ¶ Secundo quia inflammat affectum ad amorem celestium. Unde loquente petro cecidit spiritussanctus. qui ignis diuinus est super omnes qui audiebant verbū actū. x. In cuius figura esaias dum deberet mitti ad predicandum volauit ad eū vnus de seraphim q calculo ignito quem forcipe tulerat de altari tetigit labia eius q sic inflāmatus alios inflammaret. esa. vi. ps. Eloquium domini inflammauit eum ¶ Tercio quia facit audientes filios dei. iohāis. Illos dixit deos ad quos sermo dei factus est. ¶ Quarto quia pascit animam. mat. iiij. Non in solo pane viuit homo sz in omni verbo quod procedit de ore eius ¶ Quinto quia sanat. sapiētie xvi. Nec herba neq malagma sanauit eos. sed sermo tuus domine qui sanat vniuersa. Item enim monet hominem ad pēnitentiam vt patet in ninivitis qui ad predicationem ione conuersi sunt. ione. iij. Et sanctificat hominem. iob. xvij. Sanctifica eos in veritate sermo tuus veritas est. manifestum est q animam sanat ¶ Sexto quia liberat hominem et facit discipulum christi. iohā. xv. Si manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis. Et alibi. Et veritas liberabit vos Septimo quia beatificat. lu. xi. Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. iob. xij. Si hoc scitis beati eritis. si feceritis ea Sed quia verbum dei tot bona efficit dicit Auguſt. etiam de verbis domini q verbum dei est cum tanta reuerentia q diligētia audiendū cū quanta corpus christi videndū. q tractādū. Et sic p̄z primū ¶ Secō ponit doctrinam xp̄i ad ppm in fugiendum q ascē. in naui. Ubi nota q nauis xp̄i est nauis innocentie in qua xp̄s venit in mundū Nauis petri est nauis penitentie: quia petrus p̄fectam penitentiam fecit. Est enī penitēcia secundū gre. preterita mala deplangere et plangenda iterum non cōmittere. Modo beatus petrus p̄fecte fecit. lu. xxij. Egressus fo. f. ama. Hec penitēcia per crucem dñi signatur. mat. xvi. Si quis vult v. post me. xp̄c. tol. cru. su. i. penitentiam et sequat me. Hanc nauem scz crucem ascendit xp̄us vt p̄fecte posset docere. Tunc enim predicator p̄fecte docet quando in se ostendit facto quod predicat verbo. et ideo christus crucem ascendit. et de ipa mirabilia docuit Quia vt dicit augu. In christo pendēte in cruce. inuenitur exemplum omnis p̄fectionis. Docuit ergo christus pendens in cruce tredecim perfectissima exempla quibus tota vita humana perfecte informat. ¶ Primo ergo docuit exēplū charitatis q̄ iustus pro iniustis moritur. amicus pro inimicis. deus pro hominibus. roma. v. Cōmendat deus charitatem suam in nobis

quoniam cum inimici essemus recon. su. deo per mortem filij eius. Dix enim p iu sto quis moritur. sed pro impijs et pecca toribus quis audeat mori? ber. Super om nia amabilez te mi. reddit bone ieſu calix quem sumpsisti opus redemptionis nre. ¶ Secundo docuit exemplum penalita tis. quia a planta pedis vsqz ad verticem non fuit in eo sanitas. vt dicit esa. i. Tre. i. O vos omnes qui transitis per viam at tendite et videte si est dolor sicut dolor me us. ¶ Tercio docuit exemplum largitatis quia ad vnum verbum dedit regnum su um latroni. lu. xxiij. Hodie mecuz eris in paradiso. Nota hic de allexandro qui nihil dedit respectu xpi et tamen largior homo de mundo fuisse dicitur. Et sicut dedit la troni. ita paratus est dare omni petenti. Ad hanc ergo largitatem signandam ma nibus perforatis pependit in cruce quia ō homine largo dicitur ipse habet manus fo ratas. ¶ Quarto docuit exemplum pau pertatis quia ipa abundantia boni et fons aque viue nudus z sitibundus moritur. Joh. xix. Sitio. Treno. iij. Recordare pauper. et tran. me. absinthij et fellis. me moria memor ero et tabescet in me anima mea. ¶ Quinto docuit exemplum humi litatis. quia mortem abiectissimam elegit et cum iniquis deputatus est phi. ij. Hu miliauit semetipsum factus obediens vsqz ad mortem mortem autem crucis. Psal. Ego sum vermis et non homo. ¶ Sexto docuit exemplum pietatis et mansuetudi nis quia ad interfectores suos ostendit vi scera pietatis di. lu. xxiij. Pater dimitte illis quia nesciunt quid faciunt. Quod ver bum ita fuit visuz magne perfectionis au dientibus. qz audito hoc verbo multi sunt ad christum conuersi. vt dicit hiero. hiere. ij. Ego quasi ag. mansue. qui poz. ad vi. Longino etiam qui perforauit sibi latus ō dit visum. ¶ Septimo docuit exemplum constantie. quia non fugit sicut discipuli. sed processit eis obuiam dicens. Quem queritis? Quibus respondentibus iesum nazarenum ait Ego sum. iob xviij. ¶ Oc tauo docuit exemplum sapientie. quia taz sapienter decepit luciferum. et fecit sicut piscator hamo quez abscondit sub verme

sic christus deitatem sub humanitate ab scondit. et dyabolus qui credidit ipum ca pere captus est. iob. xl. An extrahere pote ris leuiathan hamo aut fune ligabis lin guam eius? ¶ Nono docuit exemplū obe dientie. Matth. xxvi. Pater si possibile est trans. a me calix iste. verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu. ¶ Decimo docuit ex emplum patientie. quia depilatus conspu tus. collaphisatus. verberatus. et false ac cusatus. morti condemnatus affixus cruci et mortuus non aperuit os suuz. ita vt mi raretur preses dicens. Mar. xvij. Non re spondes quicqz? vides in quantis te accu sant. Unde propter eius nimiam patien tiam herodes spreuit eum tancqz insanum indutum veste alba vt dicitur Luce. xxiij. Esa. liij. Sicut ouis ad o. du. et quasi ag. co. ton. se obmu. et non aper. os suum.

¶ Undecimo docuit exemplum victorie. qz moriens vicit omnia Johā. xvi. Confidi te quia ego vici mundum. Augus. Manu inermi et afflixa cruci debellauit aereas po testates ¶ Duodecimo docuit exemplum compassionis. quia in tanta pena consti tutus. compassus est matri dicens iohānī ecce mater tua. iob. xix. Compassus est pe tro neganti se et respexit eum. Compassus est toti generi humano. Et ideo cuz clamo re valido et lacrimis affecit seipsum et ex auditus est pro reuerentia sua Hebre. v. ¶ Tredecimo docuit exemplum comple tionis et perfectionis. quia omnia que cō stituit ei pater compleuit perfecit et con summauit et ideo ait. Consummatum est et inclinato capite emisit spūm. Joban. xix Bene ergo dic. qp sedens docebat turbas de naui id est pendens in cruce docuit san cta exempla omnium virtutum et omnis perfectionis Et sic pz secundum ¶ Tercio ponitur preceptum xpi ad homines p pi scees signatos piscandum ibi Duc in altū zc. Quia sicut di. apls. i. cor. ix. Nunquid deo cura est de bobus? Similiter nec de piscibus capiendis. vt propter eos precep tum posuerit. Sed ad aliud significan dum hoc dixit nam altum pelagus secun dū allegoriam est gentiū multitudo pfun data in abyssо errorum et peccatoz Ut er go xps cessauit loqui iudeis. i. post morte

et resurrectionem suam. dixit petro tanq̃ capitaneo et alijs apostolis vt mitarent gentium profunditatem et ibi laxarent re tia sua. matb. xxviij. Docete om. gen. ba/ pti. eos in no. xc̃. Unum rete est articulo/ rum fidei. aliud est virtutum, aliud est do nozum spiritussancti aliud est sacramento rum ecclesie Omnia illa retia expanderũt apli super gentes ⁊ ceperunt innumerabi/ lem multitudinem hoim. ij. cor. xij. Cum essem astutus dolo vos cepi. Hiere. xvi. Ecce ego mittam piscatores multos et pi scabuntur eos. Et quare tot prendiderunt certe quia christus erat cum eis in naui. mat. xxviij. Ecce ego vobiscuz sum omni. die. vsq̃ ad consum. se. Quia nisi gratia christi fuisset cũ aplis in faciendis miracu lis et in alijs operibus paucos pisces cepis sent. sicut et moderni tpis p̃dicatores pau cos infidelium conuertunt. Et ideo nõ de bent vocari piscatores. sed venatores ⁊ to/ ta die venantur et nihil capiunt hiere. xvi Mittam eis multos venatores ⁊ venabũ tur eos. Sed apli per gratiam xpi ⁊ ꝓ spi ritum sanctum, quem in maxima copia ce perunt concluserunt in dictis retibus ma gnam hominum multitudinẽ. Sequitur et annuerunt socijs que erant in alia na/ ui vt venirent ⁊ eos adiuuarent. Due naues sunt ecclesia gentium et iudeozum et de vtraq̃ fuerunt piscatores Petrus er go ⁊ alij apostoli de ecclesia iudeozum an/ nuerunt piscatoribus qui erant in alia na/ ui. id est in ecclesia gentium. sicut fuerunt martires et confessores quibus ostende/ runt voluntatem dei esse. vt ipsi cum eis piscarentur. lu. x. Designauit dominus et alios. lxxij. et emisit illos binos ante faciẽ suam. Et sic predicatores de gentibus insi mul cum aplis impleuerunt duas naues de hoibus conuersis scilicet triumphantez et militantem ecclesiam. Et nota q̃ d. Rũ pebatur aũt rete quia non omnes conuer/ si steterunt in reti fidei et virtutum ⁊ sacra mentozum. ĩmo multi egressi sunt ⁊ fortis/ sime fregerunt rete in multis locis peruer tentes ⁊ fidem et virtutes et sacramenta. nam exiuit et fregit arrius. sabellius. foti⁹ manicheus. et multi alij turpiter retia sup̃ dicta et ꝓ consequens ecclesiaz vastauerũt

p̃s. Exterminauit eam aper de silua. et sin gularis ferus depastus est eam. i. iobã. ij. Ex nobis prodierunt sed ex nobis nõ erãt nam si fuissent ex nobis permansissent vti q̃z nobiscum. i. tbi. ij. Spiritus manife/ ste di. q̃ in nouissimis temporibus discre/ dent quidam a fide attendẽtes spiritibus erroris et doctrinis demoniozum. Sed ac rende quid petrus antecq̃z retia laxarẽt re spondit ei di. Preceptor per totam nocte la. ⁊ ni. cepim⁹. In quo verbo duo signifi cãtur. Primum inutilitas predicatorum vt. test. et etiam noui qui predicant verbũ dei gratia christi eis non opitulante. Pre dicatores enim de. te. piscabantur in no/ cte. quia in ve. testa. omnia erant velata et obtenebrata caligine. iob. ij. Obtenebrẽ tur stelle. id est predicatores caligine eius In cuius figura moyses volens popu predicare velabat faciem suam. exo. xxxiij In huius etiam figura dum dñs daret le gem moysi in mõte synai. operuit nubes mõ tem. exo. xix. Similiter dñs apparuit in ne bula in templo salomonis dum dedicare/ tur. iij. reg. viij. Piscabantur etiam soluz iuxta terram, quia sola terrena repromitte bant. esa. i. Si volueritis ⁊ audi. me bona ter, come. Et ideo nihil ceperunt quia nec vnam animam in nauem celi miserunt ꝛc breoz. vij. Nihil enim ad perfectum ad duxit lex. Sed postq̃z christus fuit passus et glorificatus et spiritussanctus datus, omnia facta sunt clara. et celum est apertũ et mirabiles gratie sunt date et predicato/ ribus et populo. Et ideo predicatores no/ testamenti non piscantur in nocte ꝛ in cla ro lumine. nec iuxta terram quia non pro/ mittunt terrena. sed vadunt in altum da/ repromittunt celum et celestia Barbe. iij. Penitentiam agite appro. e. re. ce. phi. iij. Nostra conuersatio in celis est. Et iõ mul tos pisces transmittunt ad naue celi. Pre dicatores etiam no. test. quando gratia di eis et populo non suffragatur nihil pren/ dunt. Et ideo petrus dixit In verbo tuo laxabo rete. id est in gratia verbi tui Et q̃ preterea predicatores semper in principio p̃ dicationis debent spiritussancti gratiam in uocare quia sine ipsa nihil prendũt Se cunduz est status predicatoris q̃ in pdicto

verbo tripliciter describitur. scz tenebrosus laboriosus, et infructuosus. ¶ Primo describitur tenebrosus. quia p totaz noctē v. Et si sin beatum iob omnes quippe in nascitur sicut tabula rasa in qua nihil est de tamen peccatoz maxime tenebris est inuo tenebras q̄z lucem. erant enim eozum ma la opera. Unde peccatoz compatur nocte et bubonī que in claritate diei nihil possūt videre sed in obscuritate noctis. Peccatoz est sicut helyi qui lucernaz dei non poterat videre anteqūz extingueretur. i. reg. iij. Sic peccatoz nihil clarum potest videre. sed si quid est male fumigans ¶ Secundo de scribitur laboriosus quia laborātes v. Pec catores multum laborant et solicitantur in acquirendo tpalia bona et conseruādo sa. v. Ambulauimus vias difficiles lassati su mus in via iniquitatis. sapiē. ix. Ut iniq agerent laborauerunt. Et huius ratio est quia peccatores habent multos dños qui bus oportet eos seruire. scz omnia vicia a quibus tenētur. sapiē. xvi. Seruietis dīs v. Saturitas diuitis non sinit eum dormi re. iob. xv. Sonitus terroris semper in au bus illius ¶ Tercio describitur infructuo sus. quia nihil cepimus di. Quid capit di ues de omnib diuitijs suis certe nihil iob xxvij. Diues cum dormierit nihil secuz au feret. aperiet oculos suos et nihil inueniet Exemplum de illo diuite qui dicebat. Ani ma mea habes multa bona reposita in an plurimos. requiesc. come. bi. epu. Et di cum est ei. Stulte hac nocte repe. ani. t. a re. et que pa. cuius erunt? Lu. xij. Simili ter delicios quid capit de omnib delicijs suis cum ipe fiet cibus vermium. eccl. x. Homo cū mortuus fuerit hereditabit ver mes. Similiter superbus et vane glorios quid capit de honore suo cuz ipe reconda sub terra et conculcetur ab hominibus. t be fijs. et proiciatur ad foueas sicut asinus. biere. xxij. Sepultura asini sepelietur pu trefactus et proiectus extra portas hieru salem. Et ideo recte vita peccatoz̄ com

patur aranee que euiscerat se. tota die ob seruat ad foramen vt capiat vnā muscā. esa lix. Telas aranearum texerunt. Et sic patz terciū. t quartū. quia terciū non poterat be ne exponi nisi cū quarto mēbro. ¶ Quito ponitur humilis petri prelocutio ad xp̄m reuerendū. quia petrus cum hoc vidisset. pcidit ad genua iesu di. Exi a me dñe qa homo peccatoz sum. Ex reuerentia etenim petrus locutus est reputans se indignum q̄ tam sanctus homo secum maneret. t iō pro reuerētia accessit ei bona gratia. vt ha betur. eccle. xxxij. Pro reuerentia accedet tibi bona gratia. Quamuis contranuz de buisset bene dicere scz. Domine sta me cū quia ego peccatoz sum t si sum peccatoz er go cecus. infirmus seruus et morte condē natus. Sta ergo mecum vt me illumines quia tu es lux. iob. i. Erat lux vera que il luminat om. ho. ven. in hunc mundū Sta mecum vt me sanes quia medicus es. ac. x. Qui pertransijt omnibus bene facien do sanando infirmos et oppressos a dyabo lo. Sta mecum vt extrahes me de dyaboli ser uitute. quia tu es liber sicut vere filius dei ad gal. iiij. Qua libertate christus nos libe rauit. Sta mecum vt liberes me a morte. quia tu es vita. iob. x. Ego vitam eternaz do eis. quia ego sum resurrectio vita. Et sic patet qnintum ¶ Vexto ponitur apostolatus petri p̄figuratio ad homines capien dum t hoc est Noli timere ex hoc enim er. ho. ca. i. ex his que ex pte tua habes. scz ex tua fide. quia me dicente duc in al. et lax. re. vestra. vere credidisti pisces capere tan q̄z pisces ad imperium meum conuenirēt et intrarent retia. Quam fidem petrus ex pressit Mathe. xvi. dicens. Tu es christus filius dei viui. Et ideo petrus est vocatus nam petrus interpretatur agnoscēs. quia vere t super omnes cognouit christum. Ex tua obedientia. quia statim voci mee obedisti vt in altum pelagus proijcerem re tia. Psal. In auditu auris obedisti mihi. Nec excusauit se petrus propter labores quia tota nocte laborauerat in piscando. nec propter inutilitatem quia nihil prendi derat. Ex his enī duobus consueuit se bō excusare a mādato implendo. s. ꝓpter labo rem t ꝓpter inutilitatē. Sed beatus petr

nihil bonum allegauit cum posset sed simpliciter obediuit et benedictus ipe et oēs qui ipm sequuntur.gene.xxij. In semine tuo benedicentur omnes gentes terre.qa obedisti voci mee. Et ideo simon vocatus est.nam simon interpretatur obediens.qz xpo obediunt in omnibus. Ex tua reuerentia quia te indignum mea presentia iudicasti.et ideo me sanctū reputasti. et te peccatorem agnouisti Math.viij. Dñe non sum dignus vt intres sub tectum meū Et ex tue artis innocentia.nam non exercesdolos.non facis vsuras.non rapis aliena.sz per piscationem artem licitam.nil mali cōtinentem.victū necessarium queris. geñ.iij. In laborevultus tui vesceris pa.tuo.ps Labores ma.tua.quia mādu.bea.es et bñ tibi erit Multi propter mala que operati sunt non sunt digni fidei ⁊ penitentie gratiam obtinere.ro.i. Qui cum iusticiā dei cognouissent nō intellexerūt qñi qui talia agunt digni sunt morte.et non solū qui ea faciunt sed etiā qui psentiunt facientibus Ex his ergo quattuor que habes eris capiens hoies ad eadē quattuor ℣ Primo ad tuam fidē.nā in fide tua fides ecclesie fundabitur.et in ipa omnis homo saluabitur mat.xvi. Tu es petrus et super hanc petrā id ē sup fidem quam habes edificabo ecclesiā meā. Secō ad tuā obedientiā. nā te faciam caput et patrē oīm fideliū. Jo.xxi. Pasce oues me. Et tibi oēs obedire tenebunt ⁊ non solū tibi sed etiam tuis successoribus.lu.x. Qui vos audit me audit ⁊ q̄ vos spernit me spernit.heb.xiij. Obedite prepositis vestris et subiacete illis Tercio ad tuā reuerentiam.quia omēs fideles te tanq̄ patrē reuerebuntur ⁊ me in te ⁊ p te.gal.i. In me glorificabunt deum. Quāta reuerentia beato petro fuerit exhibita et continue exhiberetur.non oportet demōstrare.qz ad oculuz patet.nam ora impatorum cum magna reuerentia osculantur ossa piscatoris ⁊ non solū ossa sed et vestigia pedū. ℣ Quarto ad tuā artem. Duplicem artez habuit beatus petrus.scz artē innocētie añ conuersionez vt dictū est.et artē excellētie post conuersionem que fuit absoluere homines a peccatis et sanctificare eos verbū dei predicare.corpus xpi cōficere. ecclesie sacramenta conferre.demonia ab hoībus expellere mortuos suscitare.infirmos sanare et animas ad celum transmittere.mat.x Infirmos curate.mortuos suscitate.lepros mundate.demones eijcite Ibidē xvi Quodcunq̄ solueris super terram erit solu.⁊ in celis. Hec est excellentior et nobilior ars in mundo.nā vt di.phūs, Una ars est nobilior alia dupliciter.scz rōe materie vt aurifactiua calcifactiua ⁊ rōe finis.quia vna ars est finis alterius.vt equestris frenefactiue.vel quia est ad vtiliorez vel adviuersaliorē finem. Unde iudices et milites qui habent defendere et regere bonū statum tocius ciuitatis habent nobiliorez artē q̄z omēs alij. Sic ars petri ⁊ ministrorū ē xpi circa nobiliorē materiam mundi scz circa animas et corpus xpi et veritatem docendā. Item est finis omnium artium eccle.xij. Deum time et mā.cuius obser.hoc est omnis homo. Item est finis vniuersalis omnium et sup omnia vtilis, qz cum oia ordinentur ad hominem.et homo ordinetur ad deum manifestum est q̄ reddire ad deum et beate viuere est finis vniuersalis omniū aug. Fecisti nos dñe ad te ⁊ inquietum est cor nostrum donec requiescat in te.apoc.i. Ego sum alpha et o principium et finis. Unam ergo vel alterā istarum artium omnes fideles habere oportet. nam primam artem.scilicet innocentie oportet habere omnes fideles.in seculo remanentes, vt scilicet de iusto lucro viuant. Unde militibus querentibus a iohanne baptista quid deberent facere vt salui fierent respondit iohannes. Neminem concutias.neq̄ calumpnia.et contenti estote stipendijs vestris Luce.iij. Secundam artem scilicet excellentie habent oēs ministri ecclesie et viri pfecti ō mō exercites ⁊ xpō pfecte imitantes.io.xiij. Qui credit in me scilz pfecte opa que ego facio et ipe fa. Jn eodem.xiij. Exemplum enī dedi vobis vt quemad.ego fe.v.ita et.v.fa. Charissimi habeamus fidem petri.obedientiā reuerentiam et artem eius.vt possimus venire ad gloriam in qua cum deo manet. Et sicpz sertum. ℣ Septimo ponitur petri iacobi et iohannis conuersio oīmbus relictis ad xpm sequendum.quia subductis ad terrā

nalibus relictis omnibus secuti sunt eum Tbi nota q̄ triplex fuit vocatio apostolor̄ Prima ad simplicem xp̄i noticiam de qua agitur io. i. Inuenimus messiam qui dr xp̄us, Secunda fuit ad christi familiaritatem. de qua agitur in hoc euangelio. Tbi dr. super hoc verbo. ex hoc ia bo. ern. cap. Nondum in apostolarum eligitur sed prædicatur q̄ aliquando sit elegēdus. Et glo. hic super hoc verbo. subductis ad terram nalibus. s. dī. quia adhuc habebant voluntatem redeundi ad propria Tercia fuit in apl̄orum quando christo relictis omnibus inseparabiliter adhesserunt. de q̄ agit Matth. iiij. Venite post me faciam vos fi. pis. ho. Et illi confi. reli. omnibus secuti sunt eum Et sic patet septimum.

De epistola. Sermo. lxxv.

ORnes vnanimes in oratione estote. i. petri. iij. Beatus petrus patet magister xp̄ianorum in epistola hodierna magnam et vtilem doctrinam nos docet. In qua quidem epistola quinq̄ facit Primo ex virtutes vite gratie necessarias possidere vnanimiter nobis mandat. in principio epistole. Secundo ad patientiam in malis habendam nos inducit et cōfortat ibi. Nō red. malum pro ma. nec maledictū p̄ maledictione assignat. ibi. Quia in hoc vocati estis vt benedicamus timorem inimicorum a nobis excludat et firmiter assecurat ibi. Et quis est qui vobis no. si bo. emu. fueritis. sed et si quid pa. propter iust. beati erits. Quinto precordialem christo reuerentiam exhibere nobis impat ibi. Dñm aūt xp̄m sanctificate in cordibus vestris Primo ergo beatus petrus ex virtutes vite gratie necessarias possidere vnanimiter nobis mādat. que sunt orationū instantia. afflictor̄ compassio amoris fratrum. in pauperes mia. opm modestia. et cordis humilitas Primo nobis mandat. siue nos exhortatur ad instantiam orationum. q. omnes vnanimes in oratione estote Tbi nota q̄ ad orationū instantiam quattuor nos dñt inducere Primo magna necessitas ex parte nostra quia i. iñ

nitis miseriis sumus et infinitis periculis subiacemus. Apoc. iij. Nescis quia tu es miser et miserabilis et pau. et nu. et cecus. et cor. xi. Periculis flu. picu. la. pi. in ci. pi. in so. pi. in mar. pi. in ter. pi. ex ge. pi. ex gē. pi. in falsis fratribus Secundo magna libertas ex parte dei qui inuitat nos ad petendum et iurat quod quicquid petierimus dabit nobis. Joh. xvi. Amen amen dico vobis si quid pet. pa. in nomine meo dabit vobis. pe. et acci. Tercio magna fiducias nuncij scilicet angeli orationes nostras ante deū deferentis. tbo. xij. Quando aūt orabas cū lacrimis. ego obtuli orationes tuas ante dñm Quarto magna efficacia ex parte orationis. nam oratio efficacissima est ad obtinendum a deo quicquid homo petit. de cuius efficacia dictū est supra in dñicali euangelio ante ascensionem. ps. Intret oratio mea in conspectu tuo. Magna virtus perfecte orationis que ante deum vadit et mandatum peragit. q̄ caro peruenire nequit. actu. x. Orationes tue et elemosine ascenderunt in conspectu dei Secundo nos hortatur ad compassionem afflictorū quia compatientes. Debemus ergo afflictis compati propter quat tuor. Primo quia vt dicit apostolus eph. iiij. Omnes vnum corpus sumus in christo. caput autem christus est. Si autē patitur vnum membrum compatiuntur et omnia membra. ita cum patiatur vnus fidelis. omnes debent ei compati. ij. Corint. xi. Quis infirmat̄ et ego ñ infir. quis scā. et ego non vror Secūdo quia in hoc christo nostrarime assimilamur qui compatiens miseriis nostris voluit fieri homo. et eas experiri vt ab ipsis nos liberaret Ad heb. iiij. Nō habemus pontificem qui possit cōpati infirmitatibus nris temptatum aūt per omnia pro similitudine absq̄ peccato, Jo han. vi. Misereor super turbam. Compassus est enim petro et respexit eum marie magdalene et apparuit ei. Compassus fē etiam apostolis et venit ad eos. Tercio. quia in hoc opere multum comendamur et meremur. Unde aplūs de hoc cōmendat quosdam hebreos dicens. Nā et vinctis cōpassi estis. heb. x. Et iob in sui cōmendatione dicit. Compatiebatur quōdam anima

mea paupi iob.xxx. Cuius ratio est. q2 in ꝑpassiõe homo dat melius quod habet ī elemosinaz ꝓmo scz coz. puer.xxiij. Dre be fi.mi.coz.tu.m. ¶ Quarto quia quic/quid in hoc opere facim? ꝓmo christ? si/bi reputat fore factum. matth. xxv. Quod vni ex mi.m.fe.mi.fe. Leicio nos hortaf ad fraternitatis amorem. quia fraternita/tis amatores. ¶ Ubi nota q ꝓter qua/
R tuor debemus societatem ⁊ fraternitatem diligere christianã ⁊ ī ipsa manere. Rõ quia in ea maxime ⁊ excellentissime ꝓsone sunt. quia omnes filij dei ⁊ regis magni qui ꝓtuose viuũt. ⁊ de? est in medio ipoz matth. xviij. Ubi duo vel tres ꝑgte. fu. in n.me. ibi sum ego in medio eoz. ¶ Scdo q2 in ea maximus thesaurus dispensatur scz meritum passionis christi ⁊ omnium sanctoz. qõ applicatur in remissione pecca toz per ecclesiastica sacramẽta. matth. xvi Tibi dabo claues reg. ce. ⁊ qcumq; sol. super ter erit so. ⁊ in ce. In ipsa similiter quottidie magnũ lucz acqrit ⁊ optatur cõ/sistens in ea super modum. ¶ Tercio q2 existentes in ea maximis gratijs extollunf nam ipsi liberanf ab omni seruitute ⁊ in fi/lios dei adoptanf. ⁊ ꝓtinb? ⁊ donis spũs sancti replenf ⁊ celi ciues efficiunf. ephe. ij Jam nõ estis hospites ⁊ ad. sed estis ciues sanctoz ⁊ do. dei ⁊c. ¶ Quarto q2 existen tes ī ea a deo custodiunf. nec aliqs potest eos ledere. Jo. x. Nec rapiet eos qsq; de manu mea. Bap iij. Justoz anime in ma nu dei sunt. ⁊ nõ tan. illos coz. ma. Lu. xxi. Capillus de ca. ve. nõ pibit. Propter hec aũt quatuoz consueuerunt homines libẽ/ter aliq; societatem intrare. Uel quia in ea sunt persone excellentes: vel quia in ea sit maximũ lucz. Uel q2 exñtes in ea ꝓuile/gijs magnis dotanf. Uel q2 maxima pena punitur siqs eos tãgeret. vt patet ī societa tib? populi. ¶ Quarto nos hortaf ad mi sericordiam ꝓmo faciendã. q2 misericoz des. Debem? aũt ꝓmo misereri in quat
L tuoz. ¶ Rõ in bonoz tpalium largitiõe si idiget. Esa. lviij. Frange esu. pa. t. ⁊ ege. va. iu. in do. tu. cum. vi. nu. op. eũ. Scdo ī doctrine ⁊ disciplina eruditione. docere eum nescientem. ꝙsulere dubitantem et coz rigere delinquentem elemosina ⁊ mise ricordia magna est. ij. thi. iiij. Legue obse/ire. ī oi. pa. ⁊ doc. Propf qõ di. t. coz. ix. Ue mihi si nõ euãgelizauero. necessitas ei incũbit m. Q2 elemosinam hanc ſpialem tenemur facere ꝓmo. sicut ⁊ coz ꝓalem Terdio in iniuriaru m dimissiõe. Dimitte enim iniurias elemosina est spiritua/lis et magis necessaria ad salutem. Luce. vi. Dimit. ⁊ di. vo. Et si non remiseritis vnusquisq; fratri suo de coz dibus ve. nec pater meus dimittet vobis. Matthei. vi/ij. Quarto in pia oratione. Orare enim ꝓ ꝓximo est elemosina spiritualis quã facere tenemur. Jaco. v. Orate pro inui/cem vt sal. Johannis. xvij. Non rogo vt tol e. de mun. sed vt ter. e. a ma. Debem? etiam pro inimicis orare. Matth. v. Ora/te pro persequentibus ⁊ calum. vos. Sic orauit Stephanus et conuersus est Sau/lus vt dicit Augustinus. ¶ Quinto ad modestiam operum nos hortatur. q2 mo/desti. Et primo circa linguam vt modeste loquamur. Ecclesiasti. xxviij. Verbis tu/is facito stateram ⁊ ori tuo frenos recos In lingua enim magis immodestia et im/temperantia apparet. Jaco. iij. Omnis na/tura bestiarum et volucrum et serpẽtium et ceteroz domatur et domita sunt a na/tura humana. linguã aute nullus homi/num domare potest. Inquietum eñ ma/lum est plena veneno mortifero: ꝓpter quod perebat ꝓphera dicens. Pone do/mine custodiam oi meo et os. circum. la/m. ¶ Secundo circa solicitudinem tem/poralium. vt ea modeste queramus. Ecc/lesiastes. iiij. Unus est et secundum nõ habet. non filium non fratrem. et tamẽ la/borare non cessat. nec saciantur oculi eius diuitijs. nec recogitat dicens. Cui laboro et defraudo animam meam. Circa hoc ci/ma/ria īmodesti a repif. q2 multi ꝓsumunt se vt tpalia acqrãt. Cõtra qõ matth. vi. dr. Nolite soliciti esse in craſ. di. quid mand. aut quid bi. aut q opi. primũ queri/te regnũ dei et iu. eiº. et hec oia adij. vo. i. pe. v Omnẽ solicitudinez vestram ꝓjf. in eũ. qm ipi cura ẽ de vo. ¶ Terdio circa eoz vsũ vt eis modeste et tẽperate vtamur. Phi. iij. Modestia vestra no. sit oi. ho. Circa hoc eñ maxima immodestia et abusus repif.

quid am enīz dē corpe suo faciunt deum z totaliter dant se corpalibus delectationi bus sine freno aliq. eccl. ij. Nec prohibui cor meū quin omni voluptate frueret. phi ca sciētiā. vt ea q̄ oportet scire velimus. ro. xij. Non plus sa. q̄z oportet sa. sed sa. ad sob. Circa scibilia enī maxima immodestia inue nitur et mirabiliter nociua. Quidā enim eorum tps suum expendūt in quibusdam scientijs nullius vtilitatis nunq̄z ad scien tiam veritatis quenientes vt d. aplus. ij. tim. iij. Quidā insistunt toto posse scientijs lucratiuis ac etiā deceptiuis. bier. iij. Sa pientes sunt vt faciant mala bene aūt face re nescierunt. Quidam attendunt spiritī bus errozis et doctrinis demoniozū. vt dic apls. i. thi. iij. Quidā conantur scire ea q̄ facultatem suam excedunt vt trinitatez dei et p̄destinationē hoim. Contra quos dz ec. iij. Altiora te ne quesieris. puer. xxv. Qui scrutator est maie. oppz. a gloria. i. homo simplex. Hoc figuratū fuit. exo. xix. vbi dz lapidabitur. Sexto ad humilitatem cor / tendis et opis nos hortatur. quia hūiles Qz et superadicta obseruare magne pfectionis ē et superbia bonis opibus insidiatur vt peāt vt d. aug. ideo post oia p̄dicta ad hūilita tem nos inducit. lu. xvij. Cum oia benefe cerimus. dicite quia serui. inut. sumus. Ad humilitatem igitur seruandam quattuoz nos inducunt Primum est cōditio nīa Si enī considerem? introitū et exitum no strum in quot miseriis implicamur. habe mus materiam magne hūilitatis. eccle. x. Quid superbis terra et cinis. mich. vi. Hūili aūo tua in medio tui. Voluit deus ponere corp? ante oculos vt sp homo posset respi cere z inde hūiliari ter. Quid superbis sac cus porcoz et cibus vermiū. Scōm est ex emplū totius creature z in creatore. Nā creatoz seipm humiliauit et formā serui ac cepit et hūilem matrē. humiles discipulos accepit vel elegit humile iumentū equi tauit. humile obsequiū exhibuit. dum pe des discipulozū lauit. mat. xi. Discite a me qz mi. sum z hūilis coz. Silr tota creatura hūilitatē obseruat. dū misteria sua hūilit implet et suo creatori obedit. baruch. iij.

Stelle quoq̄z celi vocate sunt et dixerūt ad sumus et luxerunt cū iocūditate ei qui fecit illas Tercium est magna punitio quaz p superbia legimus factā vt pz in lucifero z demonibus z in primis primis q̄ voluerunt esse dij. Idē pz in pharaone z nabuchodonosoz i holoferne et sennacherib. ia. iij. Deus superbis resistit. Et in eius oriuz sz hūilitatem demus amplecti. col. iij. Induite vos sicut elec. dei viscera mīe benignitatem humilitatē māsuetudinē. zc Quartum est magnū meritū humilitati reddendū vt si nō terret pena alliceat merces. iob. xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Humilitas enī est mēsura exaltatōnis. qz quantū quis se hūiliat tantū exaltabitur. Exemplū in xpo in beata maria z in io. bap. lu. xiij. Qui se hūili. exaltabitur. i. pe. v. Humiliamini sub po. ma. dei vt vos exal. zc. Et sic pz. primū Secdo ad patiē tiam in aduersis habendaz nos inducit d. Non redd. ma. pro. ma. Debemus enī p cere his qui nos offendūt. vt deus peat nobis cui maiozes offensas intulimus. z relinquere vindictā deo. qui est potens z iustus et nihil impunitum relinquit. ro. viij Mihi. vin. et e. retri. Similiter cōtumelias verborum non debemus reuellere contumelijs. et si maledicimur non dēm? maledicere sed benedicere ro. xij. Benedicite p̄se. vo. bene. et no. ma. puer. xxvi. Nō respondeas stulto iuxta stul. s. ne effi. ei. si. Et sic in iniurijs tam dictorum q̄z factoruz debemus patientiam habere. hebr. xij. Per patientiam curramus ad p̄positum nobis certamen Sed q̄ pro malo reddamus bonum vt dicitur hic non est p̄cepti sed p̄silij Sicut illud. mat. v. Si q̄s te p cul. ad. v. maxi. p̄. ei al. Et q̄ sic deamus habere patientiā in dictis et factis ostendit p duas rationes Prima est qz nos sumus vocati ad fidem xp̄ianā p gram dei. vt bñdictōez dei patris hereditemus tanq̄z filij ieſu xp̄i q̄ est Ge. be. patris m. pci. zc. Hāc aūt hereditatē habere nō possum? nisi maneam? in ieſu xpo filio dei. qz per eum heredes sumus illius bñdictionis. Qui aūt nō p̄cit nec hz patientiā in aduersis. sed tenet odium et vult se vindicare nō manet in charitate p̄ximi et p̄consequens nō manet in do

quia deus charitas est ⁊ qui manet in cha. in deo manet. et econuerso qui non manet in charitate nec in deo manet ⁊ io exps est hereditatis eterne. i. iob. iij. Qui odit fratrem suum homici. est. Et scitis qm omis homicida non habet ptem in regno xpi et dei. Secunda rō talis est quia scriptura non pōt mentiri. vtpote a spū sancto dictata. Sz scriptū est p ppheta dauid in ps. q qui vult diligere vitam gratie hic in pnti. et vitaz glorie in futuro possidere ⁊ vult dies bonos videre scz felicitatis eterne in quo vna dies dicit esse inquantuz nox nō succedit diei. sed a continua dei claritate illuminatur. apocal. xxi. Ciuitas illa nō eget sole neq luna sed lucerna eius est agnus. Plures vero dies dicuntur in ea esse propter longitudinem tpis et dierum. q dies ibi nunq̄ dficiet. sz erit vna dies eternitatis. qui ergo diligit talem vitam ⁊ vult ad illos dies peruenire coherceat liguam suā ab omni malo verbo, ab omni dolo ⁊ habeat in se iusticiam regni dei, cuius due sunt partes vt di. aug. scilicet declinare a malo et facere bonum. mat. vi. Querite primuz regnum dei et iu. eius. Item oportet q q̄rat pacem cum ꝓximo et ipaz pfecte sequatur. hebr. xij. Pacem et sanctimoniam sequimini sine qua nemo videbit deum. ro. xij. Si fieri potest qd ex vobis est cuz omnibus ho. pa. ba. Et qui hoc fecerit habebit vitam et videbit dies felicitatis eterne quia oculi domini super iustos ad ipos illuminandum et remunerandum. et beatificandum. sap. iiij. Respectus eius in electos illius Et ecōuerso vultus dñi est sup malos ad ipsos pdenduz ⁊ puniendū Et sic patet scdm et terciū Quarto timorē inimicorum a nobis excludit dicens. q si nos fuerimus emulatores et zelatores boni ⁊ bonitatis que in aduersorum patientia ⁊ dilectione fraterna consistit nihil pōt nobis nocere. imo fm aplm. ro. viij. Diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. etiā mala et aduersa. Et si quid patimur pro iusticia gaudere debemus. quia p hoc vitā eternā meremur mat. v. Beati q̄ psecutionē patiuntur ꝓpter iusticiam, scilz fide veritatis ⁊ vite quo ip. est reg. ce. Debemus etiā oīa mala pati ꝓ fide defendenda. veritate predicanda. ⁊ vite innocentia conseruanda. Et propterea timorem eorū scz psecutor et mundanor nō debemus excludere. Duos ergo timores debem? excludere a nobis scz timorem humanū quo quis timet carni sue penas infligi, et timorē mūdanum quo quis timet bona sua sibi auferri. Non ergo debemus timere eos qui occi. cor. et auferūt bona. quia p mortē corpis homo vadit ad vitam ppetuam. ⁊ iō non moritur sed transit de morte ad vitam vt dicitur ioh. v. In eodem. xij. Qui odit ani. su. in hoc mun. in vi. eter. cus. eam. Et p amissionem bonoruz mundi homo acquirit vitam eternam heb. x. Rapinā bonorum vestrorum cum gaudio fuistis. cog. v ba. me. et m. substantiam. Sic ergo nihil debet nos terrere ne supdicta bona faciamus et in amore dei maneamus. Ro. viij Quis nos sepabat a cari. xpi tribulatio ār angu. fa. an nu. pi. an gla. q. di. nihil. Et sic patet quartum. Quinto ad pcordiam lem reuerennam xpo exhibendam nosmet ipsos vitat d. Dominum aūt christum sanctificate in cor. ve. i. per opera offendatis q̄ sancti ctitas christi domini nostri habitat in cor vestris. Cuius tria sunt signa. Primum est non praue sed sancte cogitare. esa. i. Auferte ma. cogita. ve. ab. oc. me. Et dominus intuetur cor. i. reg. xvi. Cum autem sancte cogitamus quādo omnia illa cogitamus que prohibent nos a malis scilicet cogitare mortem. et q̄ mundus trā sit et eius gaudia, cogitare penas inferni et gaudia padisi et similia. esa. xxviij. Ego diri in d. die. m. va. ad por. inferi. Et misereatur Recogi. t. om. an. me. in ama. a me. Similiter sancte cogitamus quando omnia illa cogitam? que possunt nos inducere ad bonum. vt est incarnatio nor. et resurrectō filij dei qui propter peccata nostra mortuus est et resurrexit propter iustificationem nostram. Ro. iiij. Heb. xij. Recogitate eum qui talem sustinuit aduersus semetipsum a pec. contradic. vt non fatige. ani. vestris deficientes. Secundum signum est sancte loqui. quia ex abundantia cordis os loquitur Mat. xij. i. per. iiij. Si quis loquitur qua. ser. dei. Ephe. iiij. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat.

signum est sancte ⁊ non pꝛuerse opꝛari. quia cum in coꝛde sit pꝛincipium motus ⁊ pꝛimum est causa omnium que sunt post omnis male et bone operatõis coꝛ est pꝛincipiuz Et ideo si sanctitas chꝛisti est in coꝛ de homo sancte operatur. Matbe. vij. Aꝛ boꝛ bona fructus bonos facit. mala autem aꝛboꝛ fructus malos facit. Et sic patet quin tum ⁊ consequenter totum de epistola.

Dominica sexta de euangelio

Sermo. lxxvi.

"Nisi abũdaue rit iustitia vestra plus q̃z scriba rum et phariseoruz non intra. in regnum celoꝛum. mat. v. Euangeliozũ ꝓpꝛiquoddam est totum hꝛistoꝛiale aliquaz hꝛistoꝛiam vel miraculum continens. vt ẽ euangelium sequentis dominice. continẽs miraculum septem panum. quoddam est pꝛim hꝛistoꝛiale ⁊ partim doctrinale. vt est euange. de ceco nato ⁊ de lazaro suscitato. in quibus hꝛistoꝛia vel miraculum nꝛatat et doctrina magna inseꝛitur. quoddaz est totum doctrinale vt euange. pꝛesens quod non nꝛatat miraculum vel hꝛistoꝛiam sz vti lem et altam doctrinam continet. Ipe qui dem dei filius per pꝛopbetas suos docue/ ꝛat genus humanum et dederat pꝛecepta sua que homines pꝛfecte non intelligebãt Et ideo sicut magiste in vespꝛis intrat scolas ad audiendum si scolares intellexerũt et didicerunt ea que dixit. ita filius dei in vespꝛa mundi indutus carne humana in trauit mundum ad videndum si hominẽs bene erant instructi. et inuenit eos plenos multis errozibus et ideo doctrinam nouã edidit. Job. xiij. Mãdatum nouum do vo bis et veterem coꝛrexit. eius intellectum ostendendo. et hoc est qõd hic dꝛ "Nisi abũ. iustitia vꝛa plus q̃z scribarum ⁊ pha. nõ intꝛ. in reg. ce. Scribe enĩ et phariset male intel ligebant et exponebant mandata dei. mat. xv. Irritum fecistis mandatum dei ꝓpter tradiciones vꝛas. In hoc ergo euangelio arguit iustitiã scribaꝝ ⁊ pha. oñ dẽs eaz in sufficientem esse. In quo quidem euange lio tria continentur. Primum est edictuz generale per quod phariseoꝝ iustitia insuf ficiens esse monstratur. In pꝛincipio cuã / gelij. Secundum speciale supplementum est per quod intellectus legis declaraꝛ ibi. Audistis quoniaz dictũ est antiquis. Nõ occi. ⁊c. Tertium est consilium necessariũ et salutare per quod modus fiendi boni in sinuatur ibi. Si ergo offers munus tuus ad al. et ibi recoꝛdatus fu. ⁊c / Primo er go ponit generale edictum dꝛi. Nisi abun. ius. ⁊c. Ubi nota q̃ iustitia duobꝰ mo dis accipitur. Uno modo ꝓut est virtus spẽalis ab alijs virtutibus ꝓdiuisa ꝓ quaz vnicuiq̃z redditur quod suum est. et sic nõ accipitur hic. Nam scribe et pha. erant sub pꝛãte romanoꝝ constituti nec iudiciuz nec iusticiaz fecerũt io. xviij. Nobis non licz in terficere que mq̃z Alio modo accipitur iu stitia pꝛout est virtus generalis ad quam oẽs virtutes reduci possunt. quia oĩa opa virtutum sunt iusta. Cuius ratio est. quia in omni opere virtutum homo subijcitur deo quod est valde iustum. ij. machabe. ix Justum est subditum esse deo Et econuer so in omni opere malo homo rebellat deo agens contra eius mandata. quod est val de iniustum. Et ideo omne bonũ ad iustici am reducitur. et omne malum ad iniusti ciam. et sic accipitur iustitia ꝓut est virtus generalis. cuius due sunt ꝓtes ꝓm augu. scz declinare a malo et facere bonuz. Quã tum ad vtrãq̃z partem iustitia scribarum ⁊ phariseoꝝ deficiebat. Nam quantum ad pꝛimam partem. s. nõ facere maluz. mul tum deficiebat. vt ostenditur in secũda ꝑ te huius euangelij ibi / Audistis quia dictum est an. non occi. ⁊c. Quantũ vo ad secundam ꝑtem iustitie. scz facere bonũ multum etiam deficiebat Et hoc quantuz ad ser / Nam eoꝝ iustitia erat extrin/ seca. et non intrinseca. mercẽnaria et nõ ca ritatiua, vẽtosa et non virtuosa. austera q̃n tum ad alios et remissa quantum ad se. hu mana ⁊ non diuina. incipiens et ad finem pueniens. / Primo inq̃z eoꝝ iustitia erat extrinseca et non intrinseca matb. xxiij Ve vobis scribe et phariset. qui mundatis quod deꝛsoꝝ est calicis et parabsidis intꝰ aũt pleni estis rapina et immundicia Lex enim vetus non ꝓhibebat aĩm. sed manuz solum non odium sed solum homicidium Sed nonne dꝛ leuit. xix. Non oderis frẽz

tuum in corde tuo. Et iterum, Nō memor eris iniurie ciuium tuorum Et exo. xx. Nō desiderabis rem proximi tui. non ux. nō ser. non an. non bo. non asi. nec omnia que illius sunt. Et esa. i. Auferte ma. co. vrar ab oc. me. Ad hoc dicendum q̄ pro tanto dicitur q̄ lex vetus non ꝓhibebat animum sed solum manum. quia non punicbat animum sicut manum. sed pene erant taxate pro operibus et non pro cogitationibus. Sed iusticia noue legis punit animum sicut manum. vt patet in hoc euangelio. q̄ omnis qui irasc. fra. s. re. e. i. Et ideo scribe et pha. non curabant nisi de iusticia opum exteriorum et non de iusticia cordis ꝓpter quod a christo math. xxiij. dicuntur esse similes sepulcris dealbatis que a foris apparent hominibus pulcra. intrinsecus autem plena ossibus mortuorum et oī spurcicia. Sed iusticia ducens ad regnum oportet q̄ sit intus et extra. Oportet q̄ iusticia xp̄ianorum regnum celorum intrare volentiū abundet in hac iusticia. vt scilicet simus iusti intrinsecus bonis desideriis. bona voluntate. recta fide. mundo corde quia vt dicitur mat. xv. De corde exeunt homicidia furta. adulteria et omnia mala. Et ideo radicem oportet esse mundam alias poma erunt vermiculosa. ro. xi. q̄ si radix sancta et rami. mat. vij. Bona arbor fru. bo. facit mala aūt ar. fru. ma. fa. Exemplum de fonte sulphureo a quo omnis aqua emanans sapit sulphur. Hoc patet in primo homīe a quo omnes propagamur corrupti et nascimur filij ire. quia ipe fuit corruptus. Oportet etiam q̄ simus iusti exterius bona opera faciendo. quia non sufficit habere bonam voluntatem et rectam fidem. iac. ij. Ostendas mihi fidem tuam ex operibus. mat. vij. Non omnis qui dicit mi. domine do. intrabit in reg. ce. sed qui facit voluntatē patris mei qui in ce. est De multis verificatur illud. Esa. xxvij. Generauerunt filij vsq̄ ad ptum et non erit virtus pariendi. Sz iusti dicunt illud. Esai. xxvi. A facie tua dñe concepimus et peperimus z quasi parturiuimus spūm saluris. Secūdo eorum iusticia erat mercēnaria z nō ex sola dei caritate facta. nā pro iusticia legis obseruāda deus repromittebat eis bona terrena. esa. i. Si volueri. et aud. me bona ter. co. Si tam longa. leuit. xx. Custodite leges meas et precepta que faciens homo viuet in eis Et pacem magnā Baruth. iiij. Quid est istud q̄ in terra inimicorum es? propter si in viis dei ambulasses habitasses vtiq̄ in pace sub terrā. Sed scribe z pharisei qui comedebant domos viduarum adhuc pro iusticia sua querebant spēalem mercedem terrenam. mat. xxiij. De vobis scribe et pharisei ypo. qui comedits domos viduarum orationes longas orantes. Sed. pro iusticia noue legis non repromittuntur bona terrena. sed bona eterna. scz. regnū dei. math. iij. Penitentiam agite appropin. enī regnum celorum Imo iusti multa patiuntur in hac vita aduersa. ij. thi. iij. Omnes qui pie vo. v. in xpo iesu p̄se. pa. eccl. viij. Sunt iusti quibus mala proueniunt quasi facta egerint impiorum Et hoc xp̄s optime significauit q̄n postq̄ cōmisit petro vt pasceret oues suas subiū xxi. Cum esses iunior cingebas te erat. vbi vo. Cum aūt senueris al. te ēt. z vult quo tu non vis. Joh. xxi. Et non vult Si paueris oues meas ego dabo tibi multa bona. Quamuis si volumus subtiliter cōsiderare pro iusticia legis nouē obseruande vita deus dat maiora bona etiam in hac vita. nam in bonis tpalibus dat sufficientiā et contentationem mat. xix. Centuplum accipiet Quod exponens gre. di. q̄ centenarius ē numerus perfectus et signiat q̄ iusti de bonis tpalibus habent sufficientiam z perfectionem. quia contentantur de bis que habent. pfecte aūt diues est non qui multa habet sed qui contentatur de bis q̄ hz. ij. cor. vi. Tanq̄ nihil hītes et omnia possidentes Item pro vita nature quam illi dabat dat mō vitam gratie. que longe melior est Hā dr iob. xij. Qui credit in me etiā si mortuus fuerit viuet Item pro pace tpis quam illis dabat dat modo pacem pectoris. s. animae ad deum que longe melior est ps. Pax multa diligē. legem tuam. z non est illis scandalum. Et est tante virtutis ista pax q̄ de guerra tpis nihil curat imo in ipa gaudet. actu. v. Ibant apli gaudentes a cōspectu consilij. Et tandem pro iusticia ista deus dat vitam eternam. quod pro illa non dabat heb. vij. Nihil enim ad pfectū adduxit

lex Et ideo non est magnum si iusticiã no
ue legis abundare optent a iusticia veteris
legis cum in infinitum habeat maiorẽ mer
cedem. Debemus ergo esse iusti nõ vt ali
quam hic mercedem accipiamus sed solũ
pro charitate dei et ad eius honorẽ. q̃ filius
non oparur in domo pro mercede diurna
quia ipe est heres patris in oĩbo. nos aũt
sumus p̃ gratiam xp̃i filij dei. io. i. Dedit
eis po. f. c̃. Si aũt filij et heredes. vt dic̃
aplus. ro. viij. Et non pro mercede tpali d̃
bemus in domo dei que est ecclesia seruire
Hic nota q̃ hoc valde tangit clericos. qa
omnino seruire videntur pro tpali merce/
de. quia non querunt nisi bonas & pingues
ecclesias. Et si non sunt bone nolunt eas.
Et vtinam tales quererent debito modo.

Tercio eor iusticia vẽtosa erat & non ꝓ
tuosa. nam omnia opera eorum faciebant
vt viderentur ab hominibus & laudarent
ab eis. vt dicitur mat. xxiij. Nam et ieuna
bant & orabant & elemosinas faciebant ad
ostentationem. Ysa. vi. Non eritis sicut
ypocrite tristes exterminant enĩ facies su
as vt appareant hoĩbus ieiunantes Ibiõ
Amant enim in angulis platearum stan/
tes orare. vt videantur ab hominibus In
eodem. Cum facis elemosinam noli tuba
cinere ante te sicut ypocrite faciunt Justi
cia vero ducens ad regnũ oportet q̃ sit ꝓ
tuosa. quod tunc est quando a bona inten
tione procedit. vt scilicet homo intẽdat in
sua iusticia deo placere et proximum edifi
care et non intendat inde acquirere ventũ
laudis humane. Et de hoc xp̃us posuit ex
emplum in decem virginibus quarũ quĩ
que erant fatue non habentes oleum in lã/
padibus. quinq̃ vero prudentes habentes
oleum in lampadibus suis. Secundum
augu. lampades in manibus sunt opa bo
na in euidenti facta. Prudentes vero & fa
tue exierunt obuiam sponso xp̃o. q̃ vtreq̃
opa de genere bonorum fecerunt sed fatue
non habuerunt oleum in lampadibus suis
id est bonam intentionẽ in opibus q̃ per
rie. Prudentes vero habuerunt oleum in
lampadibus suis. quia per opa illa volue/
runt soli placere deo. Et ideo ignis diuini
amoris arsit in lampadibus earum ꝑter
quod lampades non crepuerunt. quia erat
illis oleum. Lampades vero fatuarum ex
tincte sunt. quia non erat ibi oleum. i. bo/
na intentio. s. placendi soli deo sed homĩb
et propterea receperunt mercedem suam.
et ideo remittuntur ad illos quibus opa
sua vendiderunt pro eis laudem humanã
querendo. et sic in regnum non potuerũt
intrare. quia lampades erant extincte. que
viam eis ostendebant. Quarto iusticia
eor erat austera quantum ad alios. et re/
missa quantum ad se. matb. xxiij. Alligant
enim onera grauia et importabilia. & im/
ponunt super humeros hominum. digito
aũt suo nolunt ea mouere. Unde vt ibidẽ
insinuatur in factis propr̃is deglutiebant
camelum. in factis vero alienis colabant
culicem. Mathei. xxiij. Ue vobis scribe
et pharisei. qui decimatis mentam & cuminũ, & relin
quitis ea que grauiora sunt legis. miseri/
cordiam & iudicium. Unde tales faciunt
magnos bolos de carnibus alienis. Exem
plum de lupo quando fuit abbas effectus
quõ verberauit asinum qui comedebat pe
trosilinũ in orto sacerdotis. et ipe comede/
bat quotidie alienos agnos et oues. Ju/
sticia vero ducens ad regnum oportet q̃ sit
austera in se. et misericordia plena quan
tum ad alios. Oportet ergo q̃ sit austera
in se. vt scilicet omnia mandata dei imple
at. quia vt dicitur Ja. ij. Si quis totam
legem seruauerit. offendat aũt in vno fa/
ctus oĩm reus. matb. v. Qui aũt soluerit
vnum de mandatis istis minimis & docue
rit sic homines. minimus vocabitur in re
gno celorum. i. in ecclesia iustorum qui celi
dicuntur. ps. Celi enarrant gloriam dei.
Quia in regno celorum vbi deus ꝑ gloriã
regnat. nec vocabitur minim? nec magn?
quia non intrabit. vt patet in hoc euange/
lio. Unde quantum ad regnum celi idem
est vocari minimum & non intrare vt dicit
crisо. Similiter quantum ad alios opor/
tet q̃ sit misericordia plena. mat. ix. Eun/
tes discite quid est misericordiam volo et
non sacr. biero. Audiant te homines ma/
gna facientem. et parua mandantem. Usq̃
iusticia est ceca sine misericordia. lumen
tantum iusticie est misericordia Jaco. iij.
Superaltat autem misericordia iudiciũ

Ibidem. Judicium sine misericordia fiet ei qui non fecerit misericordiam Hoc aũt ostendit xp̃us in seipso. Nam in seipso punivit peccata aliorum iuxta illud p̃s. Que non rapui tunc exoluebam. Et adultere pepercit z peccatricem magdalenam iustifficauit z petrum negantem non abiecit Unde et petro mandauit q̃ non solum septies parceret sz̃ septuagies septies. Mat. xviij. Et scribis z pharisei. q̃ p̃ contrariũ faciebant minatus est di. Ue vobis scri. z pha. qui clau. reg. dei ante ho. Vos enim non intratis et introeuntes non sinitis intrare. mat. xxiij. Unus aũt seuere iustitie triplex potest esse causa. ¶ Prima est inexpientia mali. quando enim iudex non est expertus aduersa non compatitur alijs. et per consequens seuere iudicat. qui autem expertus est misericors est. puer. xix. Homo indigens misericors est. Et ideo xp̃us vt nobis compateretur et misericorditer iudicaret voluit experiri miserias nostras hebr. iiij. Non habemus pontificez qui nõ possit compati infir. no. temp. autem p̃ omnia. Et propterea christus permisit cadere in r̃pationem petrum futurum episcopum et iudicem christianorum vt alijs cõpateretur et misericorditer puniret ¶ Secunda est inconsideratio proprie fragilitatis. gal. vi. Huiusmodi instruite in spiritu lenitatis. considerans teipsum ne z tu tempteris. Si quis consideraret q̃ forte ipse in simili casu erit misereretur aliorum Si quis etiam iudicaret q̃ sicut iudicat alios ita iudicabitur et ipse. certe misereret. apo. xviij. Reddite illis sicut ipa reddidit vobis et duplicate ei duplicia secundz opera eius. ¶ Tercia est ventus humane laudis. Quidam enim intantum desiderant cõmendari esse iusti q̃ nullam misericordiam faciunt. Unde de quodaz iusticiario regni legitur q̃ proprium filium iudicauit ad suspendium vt bonus iusticiarius diceretur. Et de quodaz romano legitur q̃ dum filius suus cõmitteret culpam propter quam debebant sibi erui oculi erui sibi vnum et filio alium. vt iustus diceretur. Flat enim ventus vane glorie in talibus et accendit in eis magnum ignem vicie. ¶ Quinto eorum iusticia erat humana et non diuina. nam sicut iusticia humana. et sicut lex humana puniebat vt p̃ in lege pene talionis. exo. xxi. Oculum p̃ oculo. dentem p̃ dente. liuorem p̃ liuore. Justicia autem ducens ad regnum est iusticia diuina. que parcit penitentibus dissimulans peccata hominum p̃ter penitẽtiaz. sap. xi. Unde scribe z pharisei adduxerunt adulteraz ad xp̃m. que s̃m legem moysi debebat lapidari vt eam condemnaret. Et christus videns dolorem cordis eius z contritionem magnã dixit ei. Mulier vbi sunt qui te accusabant. nemo te condemnauit? Que dixit nẽo dñe Ait ille ait. Nec ego te condemnabo. Vade et iam amplius noli peccare. iohã. viij. Item iusticia eop erat humana. quia vt dicit cus. a pena que per legem moysi debebatur transgressoribus liberabat. sed in regnum non introducebat si cut iusticia humana seruata liberat solum a pena. Item iusticia eoz erat humana quia de iusticia sua confidebant. Scribe enim confidebant in scientia z pharisei in vite austeritate. et gloriabantur q̃ erãt filij abrae et discipuli moysi. ro. ij. Confidis teipsum ducem esse cecorum et lumen eorum qui in tenebris sunt. Justicia vero ducens ad regnum non confidit de se. sed de merito passionis christi et de eius gratia per quaz credit iustificari. i. co. xv. Gratia dei sum id quod sum. Cuius ratio est quia nisi iusticia nostra inniteretur merito passionis et gratie dei. nõ posset mereri vitam eternam que est bonum supra naturam in infinitũ Nam meriti ad premium debz esse proportio iusticia autem nostra cum sit finita z non perfecta nullam proportionem habet ad illud premium nisi inquantum innititur merito passionis christi et gratie dei. ¶ Sexto eorum iusticia erat incipiẽs et ad finem non perueniens. semper enim legebant et nunq̃ intelligebant. ij. thim. iij. Semper discentes et nunq̃ ad sciẽtiam veritatis perueniẽtes. Actu. xiij. Ignorãtes voces prophetaruz que per omne sabbatum leguntur. Nam christum cui tota scriptura testimonium perhibebat non cognouerunt. Joh. v. Scrutamini scripturas in quibus vos putatis vitam habere eternã Et ille sunt q̃ testimoniũ phi. ō me.

Et sic dicit apostolus.ij.co.iij. Usq; in hodiernum diem dum legitur moyses velamen est positum super cor eorum. Similiter semper operabantur opera legis et nō ad perfectū finem legis peruenerunt Nam vt dicit apostolus. Finis legis xps est ad iusticiam omni credenti.ro.x. Similiter finis præcepti est caritas de corde puro et conscientia bona et fide nō ficta.i. tbi. Sed ipi nec ad christū peruenerunt nec caritatem habuerunt sed magnum odium tantum q̄ christum occiderūt. Actu.v. Deus patrum nostrorū suscitauit iesum quem vos occidistis suspendētes in ligno Justicia vero ducens ad regnum peruenit ad finem.nam et veritatem fidei habet et in præcepto caritatis pseuerat.que est finis legis.q̄ vt dr matt.x.non qui incepit, sed qui perseuerauerit vsq; ad finem hic salvus erit bern. Sola perseuerātia est filia singularis summi regis In cui⁹ figura mandatū est in lege.leui.iij.q̄ semp cauda animalis deberet in sacrificio offerri et concremari. Multi sunt sicut statua quaz vidit nabuchodonosor. que hēbat caput aureū pectus et brachia de argento.ventrē femora de ere.crura de terra.et paruo lapis totam confregit.vt patet da.ij. Sic multi feruenter incipiunt et semper decrescunt et ad vltimum requiescunt super terrā.id ē ad terrena bona redeunt et modica tēptatio eos frangit. Si ergo volumus ad regnum celoꝝ peruenire .oportet q̄ iusticia nra sit īrriseca et extrinseca sit caritas et ñ mercenaria . sit virtuosa et ñ vēriosa sit austera quantū ad se.et misericordia plena quantū ad alios.sit diuina et non humana.sit incipiens et ad finem perueniens. Et sic patet primum // Secundo ponit supplementū speciale per quod ītellectus legis declarat di. Audistis q̄ dictū est an.ñ.occīes. Ubi nota q̄ hoc præceptum vt di.aug.non extenditur nisi ad hoīnes naz animalia omnia sine peccato occidere possumus. quod est contra hereticos. Similiter vt idem dicit aug.hoc præceptum non extendit ad omnes homines sed solum ad particulares q̄ non sunt in aliqua dignitate vel potestate constituti sed potestates et rectores et dñi libere possunt in certis casibus occidere. mutilare,pscribere.et verberare.Fm quod culpa exigit. Circa quod notandum q̄ ecclesia habet duplicem gladium scilicz spiritualem et materialem. Spiritualis est excōmunicatio.depositio.degradatio et hmōi que ecclesia p seipam exercet. Materialez autem gladium qui est occidere et mutilare cōmittit potestatibus seculi propter reuerentiam sacramentorum.ne manus eoꝝ consecrate ad dispensandum et tractandū sacramenta sanguine polluātur. Unde nathan prophera dō. volentem edificare ecclesiam deo ex parte dei prohibuit di. Nō non edificabis domum.glo.quia vir sanguinum es.ij.reg.vij.i.palip.xxij.dicitur Multum sanguinem effudisti et plurima bella bellasti non poteris edificare domuz nomini meo tanto effuso sanguine coram me.q̄ autem ecclesia hunc duplicem gladium habet p̄z lu.xxij. quādo discipuli dixerunt. Domine ecce duo gladij hic. Et christus respondit,satis est.et non dixit nō est necesse.nec dixit sicut postea dixit petro ioh.xviij. Mitte gla.tu.in vagi.o.enī qui gla.oc.g.pi. Petrus enīz tunc erat p̄sona particularis et quasi prelando voluit illuz occidere q̄ nō licet Dō autē potestates possunt occidere et exterminare malos et proscribere et condemnare patet per tria. // Primo patet per scripturā.ro.xiij. Non enim sine causa portat gladium .dei enim minister est vindex in iram ei qui male facit // Secundo idem per exempla in creaturis patet // Primum exemplum ē infuriosis .quia sunt recludendi et vinculandi ne sibi et alijs noceant.quare ergo nō sunt recludendi et occidendi qui sibi et alijs nocent furando et alios conturbando et occidendo.nam si pena augeri debet scōm quod culpa augetur Deut.xxv. Pro mensura dolicti erit et plagarum modus. Si ergo aliq magis nocent q̄z furiosi magis sunt puniē di // Secundum exemplum est in animalibus si enim lupi et serpentes sunt occidē di ne homines ledant.quare nō similiter homines qui viuunt vt lupi.et vt serpentes alios venenant quia vt di. sene Quid interest vt ex homine quis in beluam conuertatur aut sub hominis figura immanitatez gerat belue. Similiter quis morbida

sequestratur ne totum gregē inficiat. Si/
militer ergo homo malus debet bānirī et/
ab alijs bonis excludi ne alios corrūpat.
Tercium exemplum est in membris cor/
poris. nam salubriter vnum membrū ab
scinditur ne totum corpus putrefiat. simi
liter mali homines debent ampurari ne sta
tum bonum cōmunitatis conturbent et ali
os corrumpant. Tercio idem patet per
factum dei. Nam deus primos parentes
pro trāsgressione precepti expulit de para
diso. et adiudicauit eos morti cum tota po
steritate sua cum prius essent immortales
Potestas autez minister dei est vt di. apls
ad ro. xiij. Qui tanto melius iudicat quā
tomagis se conformat regule diuine Er/
go potest expellere et proscribere. et morti cō
demnare secundum exigentiam culparuz
sicut deus inuenitur fecisse. Nam deus mā
dauit q̄ ille qui contra preceptū di sabbato
ligna colligebat debebat lapidari. Nu. xv.
Similiter ille qui blasfemauerat deum is
rael vt patet leui. xxiiij. Item si deus mor
tem eternam digne pro culpa infligit. ergo
minister dei mortem corpalem pro eadem
culpa infligere potest. que quasi nulla pēa
est respectu pene eterne. Hoc etiam per le
gem humanam roborat̄ que di. priui le/
gium debet amittere qui gratia sibi concef
sa abutitur. vitam autem et quicquid ha/
bemus deus nobis contulit gratis. i. cor. iiij
Quid habes quod non accepisti? Ergo q̄
male vtitur vita sibi data contra deum et
proximum viuendo debet priuari vita Et
sic patet non solum malos homines debe/
re morte puniri. sed debent omnino occi/
di. Exo. xxij. Maleficos non patieris vi/
uere. Et peccat grauiter potestas si dignos
morte non occidit. Exemplum huius pz
in achab rege israhel qui pepercit benedab
regi sirie et vnus de filijs prophetarum de
mit ad eum di. Quia dimisisti vir̄ dignuz
morte de manu tua erit anima tua pro aia
eius .iij. re. xx. Idem patet in agag rege
amalechitar̄ cui saul pepercerat vitam et sa/
muel ipm interfecit. i. re. xv. Itez nota hic
mirabile. quia deus mandauit non so/
lum occidi malos sed etiam vsq̄ in terci/
am et quartam generationem deleri exod.
xx Ego sum deus zelotes vindicans iniq̄
tatem patrum in filios in terciam et quar/
tam generationem Hoc exemplum pater
ij. reg. xxi. quando tpe dauid facta est fa/
mes tribus annis. et consuluit dauid vo/
minum. qui respondit ei et dixit. q̄ hoc erat
quia saul contra iuramentum predecessoz
rum populi interfecit multos gabaonitarū
nec de hoc facta fuerat vindicta. Et dedit
dauid gabaonitis duos filios saulis et q̄n
q̄s nepotes filios filiozum qui remanserāt
qui suspenderant eos et statim cessauit pla
ga a populo Hoc etiam patet in ieu cui q̄
deleuit totam progeniem achab. z. lxx. fi/
hos eius decapitari fecit deus promisit fa
cere eum regnare vsq̄ in secundam gene/
rationem vt patet. iiij. reg. Et sic patet q̄
hoc preceptum solum referrtur ad personaſ
particulares quibus occidere non licet. p/
rimum aliquo modo. Vbi nota q̄ pro
rimus occiditur duobus modis scilz quā
tum ad corpus et quantum ad animam.
Quantum ad corpus occiditur tribz mo
dis Primo vite peremptione. quod fi
eri potest quattuor modis scilicet auxilij subtra
filio manu propria. et debiti auxilij subtra
ctione vt quibus incumbit ex officio iusti
re et defendere si non iuuant occidunt.
Secundo bonorum suorum ablatione. ec.
xxiij. Panis egentium vita pauperuz est
qui defraudat illum homo sanguinis est.
Tercio bonorum proprioꝝ retentōe
Am. Pasce fame morientem q̄ si non pa/
uisti occidisti Quantum autem ad alaz
similiter occiditur proxim? tribus modis
scilicet ipm ad peccatum inducendo vi/
cio vel facto ipm in peccato detinendo. et
ipm ad peccatum prouocando siue p in/
iuriam que fit ei. siue per malum exemplū
quod ei prebetur. ro. xiiij. Nolite cibo tuo i
lum perdere pro quo xp̄s mortuus est. Et
sic patet quomodo debet intelligi hoc pre
ceptum. Non occides. quod moyses anti/
quis iudeis qui egressi sunt de egipto ex
parte dei dedit. Ad hoc autem preceptuz
christus addidit per quod preceptum dez
claratur di. q̄ non solum non licet primi
occidere sz nec irasci in corde. nec signa ira
cundie ipi ostendere. Tribus aūt modis
possumus proximo irasci. preter homicidi
um de quo dictum est Dixi in corde

odiendo fratre m ad mortem vel ad perdi/
tionem rerum suarum // Secundo in vo
ce iracundiam exprimente per aliquā inter
iectionem vt heu. sicut dolor exprimitur a
tolente dum dicit heu, quod idem signat ira
cha in irascente // Tercio in voce contume
liam exprimente per aliquam vituperatio
nem. vt fatue. Et istis tribus sicut est gra
dus in culpa. ita est gradus in pena. qz ma
ius est irā aliquo modo manifestare q̄z so
lo corde tenere et maius est iram per mani
festam contumeliam indicare q̄z in corde
tenere. vel per aliquā vocē exprimere sine
contumelia In primo enim vnum est so/
lum scilicet ira. in secundo duo scilicet ira
et vox iram representans. in tercio tria. scz
ira vox iram representans z vituperij verbū
Et ideo concilium quod debetur dicenti ra
cha. maior pena est q̄z iudicium quod de/
betur solum irascenti et gehēna ignis que
debetur dicenti fatue maior pena q̄z iudici
um vel concilium. Quia vt dicit aug. in in/
dicio conuenunt iudices ad examinandū
causam et adhuc locus superest est ad eua
dendum sententiam per vias multas. in
concilio autem conueniunt ad conferen/
dum de pena examinata iam causa qua. s.
reus puniendus sit z adhuc locus superē
ad euadendum sed magis difficulter q̄z in
iudicio. gehenna vero nominat illationez
pene qua reus punitur a qua non restat ef
fugium. Sed si pro illatione contumelie
debetur gehenna. quid pro homicidio in/
fertur. quod est omnibus supradictis gra
uius Ad quod dicendum q̄ vt dicit aug.
homicidio similiter debetur gehenna. Scz
in gehenna est maior z minor pena sicut in
gloria est maior et minor gloria. quia vt
dicit aplus. i. cor. xv. Stella differt a stel/
la in claritate sic erit resurrectio mortuorū
// In fine nota q̄ hec tria scz irasci z dice/
re racha et fatue possunt esse sine peccato.
imo cum merito et cum peccato mortali si
cut accipiuntur hic. et cum peccato veniali
Sine peccato sunt quādo ex ratiōabili cā
fiunt. Quia vt dicit aug. Stoici dixerunt
q̄ in sapientem non cadit ira. nec alie passi
ones anime. Paripatetici dixerunt q̄ in
sapientem cadit ira et alie anime passionel
sed moderate et rationi subiecte Inter xp̄i
anos vero non est attendēdum si quis ira
scitur. sed ex qua causa et cui irascitur. qz si
quis ex rōnabili causa irascitur puta ꝓpter
malum quod videt fieri z non irascitur fri
sed vicio fratris. talis ira non est peccatum
imo est meritoria z vocatur ira per zelum
Quia vt dicit crisō. Si ira non fuerit nec
doctrina ꝓficit. nec iustitia stant nec crimi
na cōpescuntur. Quod pz ex formali diffi/
nitione ire. Est enī ira appetitus vindicte.
Sed vt dictum est vindictam licet inferre
malefactoribus. ergo vindictam appetere
de malis ex zelo iustitie similiter licet. p̄s.
Irascimini z nolite pec. Talis ergo est me
ritoria Sic iratus fuit phinees ꝛ sambri
et ob hoc placauit deum et meruit sacerdo
tium sempiternum. vt pz nu. xxv. Sic ergo
plurimum irascuntur ꝑntes filijs. // Cuz
peccato vero mortali sunt cum aliquis de/
liberata rōe appetit. q̄ fiat de aliquo vind
icta qualitercunq̄z contra ordinem ratio/i
nis ꝓpter malum eius. puta q̄ appetat
puniri eum qui non meruit. vel vltra q̄z
meruit. vel non fm legittimum ordinē. vl
non ꝓpter debitum finem qui est conserua
tio iustitie et punitio culpe. talis irascitur
fratri et non culpe eius et vocatur ira per
odium. Et hoc est quod hic dr. Omnis q̄
irascitur fratri suo reus erit iudicio. Talis
ira ex suo genere est peccatum mortale de
qua x̄ps d. hic. Nisi aliquis appetat vind
ictam leuem de aliquo quā etiaz si inferret
non peccaret mortaliter. vt trahere aliquē
puerum parum per capillos. Similiter si
quis nimis ardenter irascitur interius et
nimis exterius ostendit signa ire. ita q̄ ex
vehementia ire excidit a charitate dei z ꝓ
ximi peccat mortaliter. Et sic ex duobus cō
tingit peccatum mortale in ira. scz ex inor
dinato appetitu vindicte. et ex vehemen/
tia passionis ire que consurgit ex ascensio
ne sanguinis circa cor. Cum peccato autez
veniali sunt qñ ira non ꝓfecte a rōne regu
latur. vel quantum ad appetitum vindi/
cte. vt cum quis nimis aliquantuz appetit
magnam vindictam. q̄z iustitia exigat. vel
quantum ad modum irascendi vt cuz mo
tus ire aliquantulum interius vel exteri?
nimis feruescit. vel qñ motus ire antece/
dit rōez. Est eī ira materialiter diffinēdo

accensio sanguinis circa cor. et ideo quãdo subito homo accenditur absq; deliberatõe rationis sed statim a ratõne regulatur. ita q̃ non impedit rectitudinem rationis. est peccatum venale glo. sup illud. ps. Iracimini et nolí. pec. di. Venialis est ira q̃ nõ perducitur ad effectum. Et sic patet secundum ¶ Tercio ponitur consilium salutare per quod modus fiendi boni declaratur di. Si offers munus tuum ad altare id est in conspectu dei ad christum qui altare dei dicitur. iuxta illud hebr. xiij. Habemus altare de quo edere non habent potestatem qui tabernaculo deseruiunt scilicet corpori quorum deus venter est Quodcunq; munus sit siue ab obsequio in seruiendo xpo. siue a lingua in predicando et laudãdo christum. siue a manu in dando bona pauperibus propter christum. Nã triplex est munus. scilz. ab obsequio. a lingua. et a manu Et ibi recordatus fueris q̃ frater tuus habet aliquid aduersum te. quia iniuste offẽdisti eum. quocunq; modo siue verbo siue facto offenderis eum. Relinque ibi ante altare munus tuum. i. ante christum. vt scilicet habeas propositum firmum seruiẽdi deo. Tunc enĩ relinques ante altare munus tuum. cum propositum tuum est firmum ante deum vt ei seruias Sed vt gratiosius et fructuosius sit seruicium satisfacere debes primo fratri si presens est. si autem est absens vadas ad eum in mente tua. vt scilicet habeas firmum propositum cuz obtulerit se facultas ei plenarie satisfaciendi quia vt dicit Hilarius non oportet q̃ vadas vltra mare. si ibi est quẽ offendisti ad reconciliandum sibi pedibus corporis. q; motibus animi Et vt di. crisо. Debemus ergo reconciliari sicut offendimus. vt si verbo offendimus. verbo reconciliemur. et si facto facto. Et tunc munus nostrum erit acceptum valde coram deo. et merebitur vitam eternam. In cuius figura dominꝰ mãdauit q̃ sacerdotes et leuite sacrificaturi in templo prius deberent lauare manus et pedes. et habere specula affixa in labro eneo vbi lauabantur in quibus respicerent et abstergerent omnes sediratos. vt patet exo. xxv. et. xxxviij. Et sic patet tercium et consequenter totum. de epla cuiꝰ deci

¶ De epla. ¶ Sermo. lxxviij.

QVicunq; baptizati sumus in xpo ihesu in morte ipius baptizati sumus ro. vi. Sicut dicit apls. i. cor. xiij. Qui ignorat ignorabit et ideo doctor et pastor debet esse valde solicitus in docendo. ne ppl̃i ignorantia sibi imputetur ad cõdemnationẽ. ezech. iij. Sanguinem vero eius de manu tua requiram. Propter rea dicit apls. i. cor. ix. Ve mihi si non euãgelizauero. necessitas enĩ mihi incumbit Similiter ppls debet esse valde solicitus ad vitandum ne propter ignorantiam damnetur et malum agat. esa. v. Propterea captiuus ductus est ppls me. eo q̃ sci. non ha. Et ideo apostolus doctor gentium in fide et veritate fuit valde solicitus nos docere omnia necessaria ad salutem act. xx. Non enim subterfugi quo minus annunciarẽ vobis omne consilium dei. Principium aũt et fons salutis anime sine quo nemo saluari potest est baptismus. ioh. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spi. n. potest intrare. reg. dei. Et ideo in epla hodierna de baptismo p̃dicat apostolus vt ipm cognoscamus et cognoscendo in ipo ambulemus et ablutionis virtutem illibatam conseruemus In qua quidem epla apostolus quattuor facit. Primo innuit formam baptismi et virtutem eius quã tenere debemus In principio epistole. Secundo ostẽdit quõ in baptismo xpo mortuo configuramur et similes ei esse debemus ibi. Consepulti enim sumus cum illo p baptismum in mortem. vt quomodo resurrexit xpus a mortuis. p gloriam patris. ita et nos in nouitatem. Tercio ostendit triplicem fructum si hanc similitudinem illibatam conseruemus ibi. Si enim cõplantati facti sumus simili mortis eius Quarto illum triplicem fructum hortatur apls romanos quibus loquebatur habere et in illis omnes nos q̃ tenus nos habere velimus ibi. Ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato viuere autem deo in christo ie. do. no. ¶ Primo ergo innuit apls formam baptismi et virtutẽ eius di. Quicunq; baptizati sumus in christo ihesu. i. formam baptismi quã tradidit christus ihesus Que est patre vel matrine. ego baptizo te in no. pa. et fi. et spũsancti. vtz. mat. xxviij.

Docete inquit omnes gentes bap.e.ī no. Pet fi.7.s.s. Vel in baptismo quem instituit iesus christus, et quantum ad materiaz et quantum ad formam. quia nisi fiat in aq̄ et supradicta forma verborum seruetur nō est baptismus. Vel in baptismo in quo operatur iesus christus, quia virtus baptismi non est ab aqua. neq̄ a verbis. neq̄ a baptisante. neq̄ a baptisato sed a iesu christo. Cuius mediante aqua et verbis christi conferat virtutem in baptismo. Vñ aqua et verbum non sunt mediuz per quod baptismus operatur sicut per causam efficiē tem principalem sed sunt medium in quo confertur salus. et sine quo baptismus nō confertur. Quicunq̄ ergo sic baptisati sumus in morte ipius christi baptisati sum? id est in efficatia et virtute mortis christi baptisati sumus. quia virtus mortis christi in baptismo operatur et per baptismū nobis applicatur. quod patet quia omnia illa que mors christi habet efficere in nobis. in baptismo et per baptismum nobis applicantur et effectum habent et nō ante baptismūm. Ergo baptismus habet efficaziam et operatur in virtute mortis christi Et quia causa primaria magis est influēs supercausatum cause secunde ideo potius debemus dici baptisati z mundati in morte christi q̄ in baptismo. Sunt autem nouem que habet in nobis efficere mors xp̄i que in baptismo nobis conferuntur. Primum est mundatio anime a culpa et macula peccati. Nam xp̄s pendēs in cruce omnia peccata deleuit apoc.i. Lauit enī nos a pec. no. in san. suo. Hec mundatiō cōfertur nobis in baptismo. Vnde baptismi sicut lauat exterius corpus sic mundat interius animam. ezech. xxxvi. Effundam super vos aquam mundam z mundabor ab omnibus. ve. Secundum est ablatio pene quia christus pendens in cruce sustinuit penam sufficientem pro omnibus peccatis que facta erant vel fieri poterant. imo sustinuit penam excedentem peccata centūmilium mundoz. esa. liij. Vere lāg. no. ipe tulit z do. no. ipe p. Et infra. Et do. po. in eo iniq. o. no. In huius figura vt dicit aug. de latere christi pendentis in cruce exiuit sanguis et aqua vt patet. iob. xix. Sanguis solutionis z redemptionis aqua ablutionis. Et in huius signum di. apls ad col. ij. q̄ christus cyrographum deliciq̄ erat contrarium nobis tulit de medio z affixit illud cruci. Nam quando solutum est debitum cyrographuz dilaniatur. Hoc totum in nobis bap. operatur in virtute passionis christi. Quia vt dicit aug. In puulis delet peccatum originale. in adultis originale et actuale. Et ideo baptisato nulla penitentia est iniungenda. Ex cōtra. Peccatum non potest ordinari nisi per penam vt dicit aug. Et similiter sicut nullum bonum manet irremuneratum. ita nullū malum remanet impunitum. vt dicit augustī. Et dicendum q̄ peccata eorum qui baptisantur punita sunt in corpore christi in cruce. cuius membrum efficitur homo in baptismo. Unum autem membrum bene potest pati penam pro alio. Nam caput amputatur pro vulnere q̄ manus inflixit. Tercium est refrenatō concupiscentie male. Nam christus pendens in cruce enervauit et confregit vires peccati vt vltra nō dominentur. vt dicit aug. Et in huius figura vt ipe augustī. di. mandauit dominus moysi vt suspenderet serpentem in ligno vt patet Nu. xxi. Serpens venenans homines est ipm peccatum occidens homines in anima quod suspensuz est in ligno crucis. Suspensus autem vel crucifixus non habet vires nisi soluatur. sic homo nisi recedat a cruce. peccatum non potest ei nocere. Peccatum solum in cruce est ligatum. alibi autē vires habet magnas. Hoc confertur nobis in baptismo. nam per di gratiam que in baptismo confertur concupiscentia refrenatur. et peccatuz perdit vires nec vltra potest nobis dominari nisi velimus. Et hoc p̄z in alijs nationibus que baptisate non sunt. nam concupiscentia magis feruet in eis. et peccatum magis dominatur eis q̄ bis qui in virtute baptismi se ꝓseruant. Patet etiā hoc in peccatoribo quibo peccatuz dñatur. nā xp̄iani peccatores exciderūt ab hac virtute. Quantum ē liberatio dyabolice ptātis Nā xp̄us in cruce vicit dyabolum et totū exercituz eius augustī. Manu inermi et affixa cruci vel. aere. po. Et religauit eum in inferno

vt patet apoc.xx.esa.xxij. Verumtamen in inferno detraberis in profundum laci. Et per consequens nos omnes a ptāte dyabo li eripuit.col.i. Qui eripuit nos de ptāte tenebrarum et tran.in reg.fi.d.s. Hoc au tem nobis in baptismo confertur.quia cū dyabolus nobis non dñetur nisi per pecca/ tum Et peccatum in baptismo tollaturvt dictum est.liquet q̄ in baptismo a dyabo li potestate eripimur.vnde cantamus, ca/ put draconis saluator contriuit in iorda/ nis flumine ab eius potestate nos omnes eripuit Hoc fuit figuratum exo.xv.quan do in mari rubro pharao cum toto exerci/ tu suo submersus est, Mare rubrum est baptismus rubricatus sanguine christi.ps Contriuisti capita draconum in aquis V Quintum est vestitio honorabilis vestis virtutum. Nam christus in cruce confecit mirabilem vestem virtutum Quia vt di. aug.omnes virtutes fuerunt in cruce nec exemplum alicuius virtutis ad informan dam vitam nostram totam abest a cruce, Hec vestis fuit figurata per tunicaz incō sutilem christi quam christus reliquit pec catoribus induendam que non potuit.sci di.quia nullus potest eam habere per pres nisi totam. Hanc tonicam induit nobis ī baptismo deus.quia baptisato omnes v tutes infunduntur. In baptismo homo nascitur ad vitam gratie et exuit totam ve stem veterem et ideo remanet nudus pro pter quod deus pat ei dictam vestem mi rabilem.que nunq̄ putrescit que renouat de die in diem que tenet hominem calidū in amore dei.que custodit eum ab omni le sura.et facit dignum nuptijs sponsi eterni quam quicunq̄ non habuerit de illis nu/ ptijs cum damno et vituperio expelletur Mat.xxij. Amice quō huc intrasti non ha bens vestem nuptialem. Et in signum hu ius inoleuit consuetudo q̄ compatres et cōmatres donant tunicā puero quē ad ba ptismum tenuerunt V Sextum est aptio celi. Nam xp̄s in cruce aquit celum. in eo q̄ obstaculū.s.peccatum quod non phibe bat intrare amouit et virtutem introeundi cōtulit Totum hoc fit in nobis in baptis/ mo.ad quod significandum xp̄o baptisato aptum est celū, vt p̄z matb.iij.quare enim tunc aptum fuit celum.cū nec ingredi nec egredi aliquis de celo debebat nisi qui si/ gnificauit q̄ baptisato celum aperitur. V Septimum est habitatio totius trini/ tatis. nam in cruce tota trinitas in xp̄i hu manitate fuit,quia vt dicit august.indiui/ sa sunt opera trinitatis. Cuius enim passis sunt opera trinitatis. Cuius enim passis soli filio appropriet et solus filius dica tur passus.tamen tota trinitas fuit passio/ nem opata sicut et incarnationem.iohan. xiiij. Non credis quia ego in patre et pat in me est ibidem. Pater in me manens ip se facit opera Et similiter est de spiritusan cto. Hec autem habitatio trinitatis et vi/ unitatis in christo non fuit cognita nisi p mortem christi.quia in morte omnia ele/ menta testata sunt christum esse verū de um. Unde ille centurio dixit, Vere filius dei erat iste.iob xix. Et ideo trinitas dei deitas christi nō habitauit in cordibus ho minum p̄ veram fidem nisi p mortem xp̄i Et ideo christus ait.iob.xvi. Expedit vo/ bis vt ego vadam, Si enim nō abiero pa raclitus non veniet ad vos. Et nisi forma/ humanitatis subtraxero meot verum dei um non cognoscetis. vt dicit gre. Hec aūt habitatio fit in nobis in baptismo quia p baptismuz et ī baptismo fit homo templū dei.i.Cor.iij. Templum dei sanctum est quod estis vos Ibidem. Nescius quia tē plum dei estis et spiritussanctus in vobis habitat. Nam in baptismo mūdatur anim ma ab omni peccato et virtutibus adorna tur.vt dictum est.et per consequens fit di gnum habitaculum dei, Et ideo in colla/ tione baptismi trinitas inuocatur.t hoc fu it figuratum in christo baptisato.nam ibi trinitas apparuit.pater in voce.spiritussan ctus in columbe specie.et filius in huma/ nitate. Octauum est adoptio filioz dei q̄ facta fuit in cruce.naz christus in cruce fe cit pacem inter deum et hoiem et ad ma/ gnum amorem dei reduxit hoiem intantū q̄ deus adoptauit eum sibi in filium. Et iō statim xp̄o mortuo hereditas filij data est homi.scz vita eterna.qz vt di.apls ad ro. viij. Si filij et heredes.he.quidem.dei co heredes aūt xp̄i.luce.xxiij. Hodie mecum eris in paradiso.id est sicut filij adoptiuo eris heres glorie patris mecum. Hec aūt

adoptio fit in baptismo. quia ibi renascim̃ in filios dei. in vtero ecclesie. ⁊ ideo extūc vocamur christiani. i. filij et patres xp̃i. i. io. ij. Videte qualem ca. d. n. d. vt filij di no. ⁊ simus. Gal. iiij. Quoniam autem es. fi. dei. mi. di. i. fi. ī corde v̄r. cla. abba pater. Et in huius figura super christum baptizatum venit spūs di. Hic est filius meus di lectus. ¶ Bonum est consignatio electoꝝ bis nam latro pendens ad dexteram xp̃i et credens vere ipm esse filium dei ⁊ innocenter patientem. deuote se ei recōmē dans. signauit omnes electos qui per christi passionem saluabuntur. latro vero pendens ad sinistram et blasphemans eum. nec in eum credens signauit omnes reprobos qui ex passiōe christi nihil boni reportabūt sed malum. Hec autem consignatio fit in baptismo. nam in eo imprimitur caracter christianorum ab alijs in anima existens. per quem homo fit abilis ad recipiendum sacramenta ecclesie nam sine tali nullum sacramentum potest quis accipere. Et hoc figuratur per hoc ꝙ in baptismo inungitur baptizandus in modum crucis. quia in baptismo recipitur caracter vt quoddam signum crucis distinctiue vt aliqui cruce signantur ad aliquid speciale. ezech. ix. Signa thau super frontes virorum dolentium et gementium. Et sic patet primum ¶ Secundo ostendit quō in baptismo xp̃o mortuo configuramur et similes ei esse debemus quia immersio pueri in aquā. significat sepulturam xp̃i et trina immersio signat triduum sepulture xp̃i. et erectio pueri de aqua signat resurrectionem xp̃i. Ergo ī eo ꝙ in aqua immergimur cōsepelimur xp̃o mortuo vt deinceps mortui simus mūdo. et in eo ꝙ de aqua eripimur consurgimus cum xp̃o de morte scilz peccati. Quō ergo xp̃s resurrexit a mortuis per gloriā patris id est ad honorem et gloriam patris ita ⁊ nos postēs in baptismo mortui fuerimus omnibus peccatis et mundo et vite veteri que est secundum carnem debemus resurgere de morte culpe ad vitam gratie. ⁊ in nouitate vite spiritus ad dei honorem et gloriam ambulare. ephe. v. Surge q̄ dormis et exurge a mortuis ⁊ illuminabit te xp̃s. Dicitur autem vita spiritus nouitas vite quia vt dicit aplūs. i. cor. xv. Primus quod animale est deinde quod spirituale Et ideo vita spiritus dicitur nouissima vita. i. cor. Ibidem. Primus homo de terra terrenus. secundus homo de celo celestis. Et ideo sicut portauim⁹ imaginem primi hominis ita portemus imaginem secūdi hominis. scilicet christi qui secundum deum creatus est in iusticia ⁊ sanctitate cuius filij facti sumus. et quem in baptismo promisimus imitari. ephe. v. Imitatores dei estote sicut. filij dei charissimi ¶ Hec autem nouitas vite in decem consistit. ¶ Primo in baptismi susceptione. Johan. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto. non potest introire regnum dei ¶ Secundo in membrorum mortificatione. ij. cor. iiij. Semper mortificationem christi circumferentes. vt ⁊ vita ipius in corporibus nostris manifestetur ¶ Tercio in bonorum et viciarum mundi renunciatione Luce. xiiij Nisi quis renun. omni. que pos. non potest meus esse discipulus ¶ Quarto in mādatorum dei obseruatione Math. xix. Si vis vitam ingredi serua mandata ¶ Quinto in iniuriarum dimissione. Luce. xvi. Dimittite et dimittemini ¶ Sexto in dei et proximi perfecta dilectione. Math. xxij. Diliges dominum de. tu. ex. tō. Et proximum sicut teipsum. ¶ Septimo in vere penitentie assumptione. lu. xiij. Ita dico vobis nisi penitentiam ege. omnes simul pibitis. ¶ Octauo in mortis meditatōne eccle. vij. Memorare nouis. rua et meter. non pecca. ¶ Nono in passionis xp̃i recordatione. Tre. iij. Memorare paupertatis. et transm. absin. ⁊ fellis. Memoria memor ero et ta. in me ani. m. berū. Visa xp̃i passione quis est tam delicios⁹ qui nō cōtineat. tam malicios⁹ qui non abstineat. quis tā iracundus qui nō cōdonet ¶ Decimo in vite eterne certa expectatōe. tho. ij Filij sanctorum sumus ⁊ vitam illaz expectamus quam deus daturus est his qui fidem suā nunq̄ mutant ab eo. ps. Credo videre bona dñi in ter. viuē. Et sic p̄z p̄m ¶ Tercio ostendit triplicem fructuz si sic

in hac vite nouitate ambulauerimus per quam christo simulamur. ¶ Primus est resurrectio prima scilicet gratie. apoca. xx. Beatus qui habet partem in resurrectiõe prima Quia si complantati.id est simul plantati facti sumus similitudini mortis iesu christi et hoc in baptismo.simul enim? complãtati facti similitudinis resurrectionis eius id est si in plantatione qua p̃ baptismum plantamur in ecclesia dei fuerim? similes morti christi.vt sicut christus semꝫ mortuus est ⁊ mors illi vltra non dominabitur.ita et nos postq̃ semel fuerim? mortui in peccatis et delictis nostris.et ab ipis in baptismo fuerimus mundati.non moriamur amplius in peccatis.tunc erim? xpo similes resurgenti.qui resurgens a mortuis iã nõ moritur Et sic habemus resurrectionem gratie similem resurrectioni christi in nouitate vite firmiter ambulantes.⁊ sic semper cum domino erimus.quia ⁊ in morte ⁊ in vita sumus ei similes ¶ Secund? fructus est enervatio ꝯcupiscentie ⁊ destructio peccatoꝝ.quia in tali complantatione et similitudine mortis et resurrectiõis xpi que fit in baptismo.per quam in nouitate vite ambulamus.vetus homo noster.id est concupĩa carnis,qua vetus homo dicitur.quia a vetere homine adam tracta est. crucifigitur.id est per gratiam dei auferuntur ei vires,vt nobis dominari non possit et corpus peccati.id est congeries peccatoꝝ similiter destruitur in baptismo vt dictuz est vt nobis dominari non possit,nisi velimus.quia qui mortuus est peccato scilicz in baptismo,iustificatus et mundatus est ab ipo peccato.et quantum ad culpam et quantum ad penam.vt dictũ est. Vel aliꝫ et melius dicendum est q̃ hic reddit rõnẽ istius primi fructus.quia si concupiscẽtia carnis est debilitata et refrenata.ita q̃ non põt nos cogere ad peccandum.et congeries peccatorum est destructa potemmus eẽ similes xpo resurgenti.vt scilicet amplius non moriamur peccato a quosumus iustificati et mundati. ¶ Tercius fructus est resurrectio secunda,scilicet gloria quia credimus veraciter q̃ si mortui fuemmus in hac vita mundo et peccatis sicut christus mortuus fuit ⁊ un xpo et,pter xpm mortificauerimus membra nostra viuemus simꝫ cum christo vita beata ⁊ perpetua.qua xps viuit.quia ipe resurgens a mortuis nõ amplius põt mori.neq̃ mors põt ei dominari Nã q̃ mortuus est peccato.i.propter peccatum tollendum et destruendum mortuus est semel.id est vna eius mors sufficit ad peccatum tollendum et homines iustificandum. Hebr.x. Una enim oblatione consummauit in sempiternum iustificatos Sed q̃ modo viuit viuit deo,id est in deo qui est vita perpetua.ioh.xi. Ego sum resurrectio et vita Et sic q̃ mortuus fuit semel hoc fuit inquantum homo vt p̃o homine satisfaceret,Sed modo viuit inquantum deus qui est vita eterna.⁊ mori non potest qua vita etiam nos viuemus io.xvi. Volo pater quos mihi dedisti vt vbi ego sum et illic sint mecum scilicet in eadez vita.Et sic patet tercium ¶ Quarto iſtum triplicẽ fructũ hortatur apls romanos quibus loquebatur habere et illis omnes nos.quia oẽs debem? nos existimare in vita ista mortuos esse peccato et mundo,⁊ viuẽtes deo id est ad honorem dei. Col. Mortui enim estis mundo et vita vestra abscondita est cum xpo in deo Et hoc est q̃ ipe d. in christo iesu id est in forma ⁊ exemplo christi iesu id est in virtue iesu christi.quia sine ipo viuere non possumus.iobã.xv. Sine me nihil po.fa. Et sic patet quartuz

¶ Dominica septima de euangelio

Sermo. lxxviij.

Quz turbamul

ta esset cuz iesu nec ha. quod mã. conuo. dici,ait illis misereor super turbaz ⁊c.mar.viij. Sicut patz io.vi. Christ? vocat se viuũ,⁊ verũ panẽ. Ego sum inq̃t panis viu? q̃ de celo descendi. Et q? duplex ẽ vita.s.aie ⁊ corpis,ideo dupliciter nos pauit scz quantũ ad aiam exẽplo caritatis et verbo veritatis nos informando. act.i. Cepit iesus facere ⁊ docere. Et quantũ ad corp? pane materiali faciẽdo vt in hoc euan.pz In quo quidẽ euãgelio quatuz tenent. Primũ ẽ xpi miseratio sup turbaz indigẽte. In pncipio euãgelij. Ecce dñs discipl'oꝝ dubitatõ sup potẽtia dei oia valente ibi. Et respõderũt discipuli sui. Vi

ilos quis poterit hic saturare panibus in solitudine. Tercius ē christi interrogatō vt refectionem miraculosam faceret euidentem. ibi. Quot panes habetis? Quartus est modus quem tenuit sup refectionem quam mādauit apponi ante turbā famescētem ibi Et prece. tur. discu. sup ter. t accipiens septem panes gra-agens. fre. t de. di. f. vt ap. Quinto subiungit euangelista numerum spectarum de reliquijs sublatarū et numerum manducantium ad dei gloriam et nostram instructionem ibi. Et fuit. quod supa. de frag. sep. spor. erāt autem q triand. quasi quattuor milia et di mi. e.

Sermo ergo ponitur dei miseratio super turbam indigentem. quia turbe non habē tis vt comederet misertus est. Et hoc ē miseros super turbam t cetera. Et quia omnis creatura debet creatorem suum sequi. ideo filius dei posteā misertus ē hominis omnis creatura misera est ei. Olim enī erant quattuor incompassibilia homini. s. deus. angeli. celum et mors. Nam deo hominē sibi reconciliare nolebat angeli animas nostras ad celum deportare recusabant. celum erat homini clausum. t mors omnes ad tartara demergebat. Sed postea deus homini est misertus eum sibi reconciliauit. angeli animas nostras ad celum deportant. celum manet apertum. et mors nisi volentes ad tartara demergit. Et tanta fuit dei miseratio circa homines q hec quattuor placauit t sibi compassibilia fecit. Et hoc est quod dicit. Misereor super turbam. et volo q omnis creatura eius misereatur.

Notandum autem q quatuor mouerunt christum ad turbe misereri dum et pascendum. scilicet proprietas naturalis. numerositas popularis. penitentia salutaris. et indigentia familiaris

Primo fuit proprietas naturalis Christi enim fuit verus deus et verus homo. ex quo autem parte fuit misericors Nam inquantus homo processit ex progenie dauid. cuius misericordia et clementia in scriptura magnificatur et predicatur. Esaie. lv. Misericordias dauid fidelis Et. i. ma. cha. ij. Dauid in sua misericordia cōsecutus est sedem regni in secula. Et hoc allegauit chananea petens misereri filie sue dicens. Miserere mei fili dauid. mat. xv. quasi di. Ex parte tuo habes q sis misericordissimus. Hoc etiam allegarunt milites benadab regis syrie dicentes. Audiuimus q reges israel clementes sunt. tc. vt patet in libro regum. Similiter inquātum deus omnino sibi est proprium t naturale misereri. gre. in collecta. Deus cui proprium est misereri semper et parcere. ps. Miserationes eius super omnia o. ei. Punire autem est extraneum et alienum deo. Esa. xxviij. Vt faciat opus suum alienum est opus eius ab eo. Opus dei est omnia ordinare. quia sapientissimus est. cuius proprium est ordinare. Sapien. xi. Omnia constituisti in numero pondere t mensura. Peccatum autem non aliter nisi per penam ordinari potest per quam reducitur ad ordinem iusticie. Et ideo deo vt hoc opus suum faciat. scilicet vt reducat peccatorem per penam ad ordinem iusticie. alienum est hoc opus suum. scilicet punire ab eo id est sibi non competit secūdum naturam. Et ideo deus inuite punit et cum dolore Esa. i. Heu consolabor ego super hostibus meis et vindicabor de inimicis meis. Et ideo multum expectat peccatores. vt non puniat sed misereatur eorum esa. xxx. Propterea expectat deus vt misereatur nostri. Exemplum de ape que naturaliter mellificat. et concitata pungit. sic facit deus. Nam in principio omnib creaturis magnam gratiam et misericordiam fecit. sed postea concitatus peccatis expulit angelos de celo. et homines ō paradiso. et misericordia eius videbatur in celo recusa Psal. Domine in celo misericordia tua. In processu vero temporis iterum incepit misericordiam suam extendere. in quandam partem terre. et ad quendam populum scilicet iudeorum. quē plātauit et multis gratijs et mirabilibus beneficijs est prosecutus t suam notitiam ei dedit. Psal. Notus in iudea deus. Et quia non poterat amplius in ira misericordiam continere. eo q contra naturam suā erat. ideo misit filium suum vt omnium misereretur. et omnibus magnas gratias faceret. Iob. i. Gratia et veritas per iesum xm facta est Et iterū de plenitudine eius

nos omnes accepimus gratiam pro gratia Et hoc est quod hic dicitur. Misereor sup turbam omnium populorum quia ecce iã triduo sustinent me id est per tria tempora expectant a me sibi misericordiam exhibe/ri, scilicz tẽpore legis nature, tempore legis scripte et tempore gratie reuelate. quia ec/ce post veniunt mihi misericordiam postu lantes nec habent quod manducent. quia panis viu? melior mãna oĩs saporis suaui tatem habens qui de celo descendit. cibus angelorum et perfectorum hominum non dum erat institutus. Et ideo homo vsqz ad illud tempus non habuit cibum virtu tis et vite ad comedendum. Sed christ? misertus est eius et dedit ei cibum anime et corporis in quo magna eius misericor/dia designatur. Et nota qp christi miseri/cordia circa turbam hominum secundum omnem modum magnitudinis magna eẽ apparet. Nam quadrupliciter dicitur ali/quid esse magnum. ¶ Primo aliquid di
A citur esse magnum id est altum, vt turris magna. id est alta. Sic misericordia christi est magna altitudine quia vsqz ad celum ad quod homines introducit. ps. Magni ficata est vsqz ad celos misericordia tua. ¶ Secũdo dicitur aliquid magnum. id ẽ profundum vt puteus magnus. id est pro fundus. sic misericordia christi est magna profunditate. quia de inferno eduxit ani/mas defunctorum. ps. Misericordia tua est magna super me et eduxit animã meaz et infer. infer ¶ Tercio aliquid dicitur ma gnum id est amplum vt platea magna id est ampla. Sic misericordia christi est ma gna amplitudine. quia in toto orbe terraz non est qui misericordiam xpi non sentiat ps. Mia dñi plena est terra. ¶ Quarto dr aliquid magnum. id ẽ longum. vt ma/gna via. i. longa. sic misericordia xpi ẽ ma/gna longitudine. quia a seculo vsqz in se/culum et ab eterno vsqz in eternum. ps. Misericordia dñi ab eterno vsqz in eter/num. Et sic ꝑm omnem dimensionem mi sericordia xpi est magna circa hoiez. ephe. iij. Hoc ora vt possitis ꝑprehendere cum oĩbus sanctis. que est la. lon. profun. z subli. sup. in misericordia xpi. ¶ Secundum
B quod xpm mouit ad turbe miserendum fu it numerositas popularis. quia turba mul torum hoĩm i quibus credendũ est qp multi erant magni meriti. qui dei beneficium et misericordiam meruerunt. Si enim deus olim ad preces moysi vnius hominis di/uisit mare. et eduxit aquam de petra. z plu it coturnices ꝓpło israel. vt patet exo. xvi. z ad preces helye abstulit pluuiam z reddi dit et multiplicauit pharinam z oleum illi vidue de sarepta sidoniorum. vt patet. iij. reg. xvij. multomagis nunc ad preces mi/torum quorum fames ad deũ clamat mul tiplicabit panes mat. xv. iij. Si duo ex vo/bis consen. super ter. de oĩ re. qua cuz pe. fi. il. a pa. me. ¶ Tercium quod mouet eum fuit penitentia salutaris. que per triduum quo turba cuz xpo fuerat designatur. z hoc est quod d. Misereor sup turbam. quia ec/ce iam tri. su. m. Matheus vero ait quia triduo perseuerant mecum. Triduum aũt penitentie est dolor contritionis. pudor con fessionis. et labor satisfactionis. Nec aũtez est via trium dierum. quam filij israel pe/tebant ire in desertum. ad sacrificandum deo. exo. iij. Quam trium dierum ibitis. vt immolem? domino deo nostro. ¶ Quar/tum quod mouit eũ fuit indigẽna refami liaris que ex tribus causabatur. ¶ Primo ex sumptione ciboz quia vt dicit crisõ. per duos dies precedentes omnes cibos ꝙs secum tulerant iam comederunt. ¶ Secũ/do ex penuria et ariditate locorum quia in vasta solitudine erãt vbi nec fructus terre nec cibi venales inueniebantur. ¶ Tercio ex distantia domorum quidam enĩ de lon/ge venerunt et a domibus suis multum di/stabant. Et ideo anteqz ad eas peruenis/sent nisi comedissent defecissent in via vt christus hic dicit. Et sic patet primum ¶ Secundo ponitur discipulorum dubi tatio super refectione. scz turbe prouiden da. Aiunt. enim Vnde istos quis poterit hic saturare panibus in solitudine? Non enim recordabant alterius refectionis de quinqz panibus ordeaceis et duobus pi/scibus quam ante fecerat vel si recordabã tur diffidebant an modo posset sile facere z an scdo deus exaudiret eum. Per quod ꝓz qp eum verum deum non credebant z credebant eũ magnum amicũ dei. Io. xiij.

Tanto tpe vobiscum sum et non cog.me. Et sic p3 ꝓm. Tercio ponitur xpi interrogatio vt refectionem miraculosam faceret euidentē. Ait eī quot pa.ba. Qui dixerūt septē. Quia vt dicit. Remigi⁹. Nō ideo interrogauit quasi ignorauerat. quot bērent. sed dum illi respondērūt septem. quo paciores essent eo amplius et melius miraculum appareret. ⁊ notius fieret. In hoc ergo ipm ꝑm imitari debemus vt opera nostra in luce virtutum sint facta. ad dei honorē et ꝓximi edificationem math. v. Sic luceat lux ve.co.ho. vt vi.o.ve.bo. ⁊ gli ō.pa. ſtra vestra no. sit. o. ho. oīs qui male agit odit lucem et non vult venire ad lucem vt non arguantur opa eius. vt dr iob. iij. Cauendum est tamen ne dū bono exemplo volumus ꝓximum edificare vento vane gloꝛie circūferamur. et per consequens merit̄m perdamus. et inter fatuas virgines reputemur. De quibus dicitur mat. xxv. q̄ vacuas lampades tenebant in manibꝰ plena s vento. Math. v. Amen dico vo. r. nescio vos. Quia ventum quesierunt et ventū promunere habuerūt. Unde si bono opere quod facimus tēptatio vane gloꝛie mē tem pulset et nos debiles ad consentiendum vel cadendum sentimus. quia ventus valde subtilis est. debemus attenter bona facere et plus nostram salutem q̄ ꝓximi edificationem diligere quia charitas ordinata incipit a seipa. Unde. marbe. vi. Cum ozaueris intra cu. t. et clau. ostio. ora patrem tuum. Hic cadit exemplum de q̄ gite. in dyalogo loquitur de quodam pregrino ad hospicium recipiente. vt meliꝰ ozet̄ suo ab hoibus baberetur cuius filium vnicum peregrinus in ignem proiecit et disparuit vt daret intelligi quo animo et merito fuisset recept⁹. Et sic patet tercium.

Quarto ponitur modus quem xp̄s tenuit sup refectione. quaz mandauit apostolis ante turbam famescentem qui consistit in quattuoꝛ. Nam primo mandauit turbe discumbere super terram. Secundo accepit septem panes et gratias agens fregit et multiplicauit ⁊ de. discipu. suis vt darēt turbe. Tercio recepit paucos piscículos et ipos benedixit et multiplicauit et iussit apponi. Quarto mandauit de fragmentis q̄ supauerant septem sportas impleri. Et sic patet q̄ refectio hec differt ab illa de quinq̄ panibus ordeaceis et duobus piscibus quam narrat io. quantum ad sex. Primo q̄ ibi fuerunt quinq̄ panes hic vero septē. Secundo q̄ illi fuerunt ordeacei. isti vo tritici q̄ quod simpliciter dicit̄ panis de tritico est. quod aūt dicit̄ panis cū additamento est de alijs frugibus vt panis de ordeo vel milio. Hi aūt sine additamento dicti sunt septem panes. illi aūt quinq̄ panes ordeacei. Tercio quia ibi fuerū t duo pisces solum. hic vo plures licz pauci et parui. Quarto q̄ illi sederunt sup fenum. isti vo super nudam terrā. Quinto q̄ ibi fuerunt quinq̄ milia hominum ad manducandum. hic vero quattuoꝛ milia. Sexto q̄ de illis xij. cophini fragmentis pleni fuerunt eleuati. hic aūt septē sporte fuerunt eleuate plene. Littera plana est sed eius misteria sunt nobis sub breuitate requirenda. Notandum ergo q̄ dr io. xx. multa quidem et alia signa fecit iesus que si scribantur per singula nec ipm arbitroꝛ mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros. Tot autem scripta de factis ⁊ dictis christi que sufficiunt ad illuminandum fidem nostram. et informandum vitam nostram. vt dicit augustin. super tres mortuos qui a christo suscitati leguntur. Propterea dicit apostolus ad roma. x. q̄ finis legis christus est: ad iusticiam omni credenti. Gregoꝛ. dicit q̄ miracula christi sunt sic accipienda. vt in veritate facta credantur et aliud significent. Duo ergo conuiuia que leguntur a christo facta. significant spiritualem anime refectionem. que in verbo dei consistit. Deuteron. viij. Non in solo pane viuit homo sed in omni verbo quod procedit ex oze dei. Cibus eī anime est verbum dei. i. sacra scriptura. s. vetus et no. testa. quod predicatoꝛ dat populo comedere. math. xiij. Omnis scriba doctus in reg. celoꝛum similis est homini patrifa. qui profert de thesauro suo noua et vetera. In cuius figura dictum est eze. chiel. Fili homi. come. volu. istud. Et sequitur. Et comedi et factum est quasi mel dulce in oze meo. ezech. iij. Per duo ergo

quiuia que xps fecit ad pfm reficiendum significantur vetus et no. test. siue noua et vetus lex. Lex autez vetus continetur in quinqz libris moysi. qui p quinqz panes ordeaceos designantur et psalmis et pphetis qui per duos pisces significantur. Nam sicut panis ordeaceus datur seruis. sic illa lex data fuit seruis q fuit lex timoris que ē lex seruorum. et non continebat gratiam filiorum. non enim conferebat gratiam. sz minabatur penam. Et ad hoc significandum qñ lex vetus fuit data audierunt filij israel voces et sonitus buccine et lampades et tonitrua et fulgura montemqz fumigantem et perterriti ac pauore pcussi stetterūt procul dicentes moysi. Loquere tu nobis et audiemus. Non loquatur nobis dñs. ne forte moriamur. vt patet exo. xx. Itē ordeum est pungitiuum continens cortices aristarum quia lex vetus erat pungitiua d. Oculum p oculo. dentem pro dente. vtz exo. xxi. Et continebat cortices figurarum multarū. i. cor. x. Omnia in figura contingebant illis. Hos aūt quinqz panes portauit vnus puer clausos in pera. vt pz io. vi. Est puer vnus hic qui habet quinqz panes ordeaceos Iste puer est populus iudaicus qui fuit puer sensu. sed senex tpe. esa. lxv Puer cē. ā. mo. Qui sp legit et nūqz ad perfectionē scientie puenit. heb. vij. Nihil enim ad perfectum ad. lex. Qui in cognitione veritatis sp babuit et habet faciem cordis velatam. ij. cor. iij. Usqz in hodiernuz diē dum legitur moyses velamē est positum sup cor eorum. Sed xps hos panes fregit. q intellectum ve. t. disserunt lu. xxiiij. Tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. Fuit ergo ille pls pastus quinqz panibus ordeaceis. i. quinqz libris moysi et duobus piscibus. id est psalmis et pphetis qui asperitatem legis tpabant. Et ideo illud conuiuium quinqz panum fuit ante illud factum. de quo. xij. cophini sumpti sunt ad xij. ad tribus istā pascendas. Quia vt dicit aplūs. i. cor. x. Omnes ean. escam spūa. mand. Plures tamen reliquie supauerāt de illo qz d isto quia lex vetus ob difficultatem non potuit obseruari. et ideo multa pretermittebantur Actu. xv. Quid temptatis imponere iugum super cervicem discipulorum quod neqz patres nostri neqz nos portare potuimus De vtroqz tamen conuiuio multa remanserunt. quia neqz vetus neqz nouum testamentum perfecte seruatur. Hic cadit exemplum de mitra episcopali. que habet duo cornua que significant vetus et nouum testamentuz que episcopus debet habere in capite et memoria. et habet duo pendicula post spatulas. et significant qd vtrūqz testamentum proiicitur post tergum et neutrum seruatur. Hoc autem conuiuium quod hic recitat marcus similiter et matheus fuit factum post illud quod narrat iohannes. de quo dictum est modo. Quod significat nouum testamentum sine nouam legem quod post vetus testamentum institutum est. In quo fuerunt septem panes triticei qui dantur filijs quia lex noua est amoris continens granam filiorum Et ideo fuerunt hic septem panes. quia septem virtutibus et septem donis spiritus sancti pascuntur filij dei. Hā lex nona principaliter est ipa septiformis gratia spiritus sancti. Istos septem panes christus benedixit fregit et multiplicauit. et dedit apostolis vt apponerent turbis quia nouuz testamentum quantum ad illud quod est in eo principale. scilicet gratia spiritus sancti christus fecit Johan. i. Gratia et veritas per iesum christum facta est. Et quantum ad illud quod est ibi secundarium et disponens ad ipam gratiam spūssancti. s. mandatum amoris silr xps instituit et dedicauit iob. xiij. Mandatum no. do. vo. vt diligatis inuicem. matbe. x. Dictum est antiqs diliges amicum tuum. et odio habebis inimicum. ego autem dico vobis diligite inimicos vros. mandauit etiam aplis vt ipaz le. no. omnibus predicarēt. mar. xvi. Euntes in mundum vniuersuz predicate euāgelium creature. Et vt ipam gratiā spūssancti omnib darent. mat. x. Gratis. acce. gr. da. Et ideo apli imponebāt manus supra hoīes et accipiebant. s. s. vt dr. Actu. viij. Nouuz aūt te. est ille liber clausus et signatus vij. signaculis. de quo di. iob. Apoc. v qd non est inuentus in celo quantum ad angelos neqz in terra quantum ad hoīes. neqz subtus terram quantuz ad dēmones et mortuos q

posset aperire librum ⁊ soluere septem si/ gnacula eius nisi agn⁹ qui occisus est. qui septem signacula noui testamenti. id est/ septem articulos fidei humanitatis chri/ sti soluit. dum ipa impleuit vt dicit greg. ⁊ septiformem gratiam spiritussancti. dum ipam hominibus dedit. ⁊ septez sacramē ta ecclesie dum ipa instituit. que omnia p/ tinent ad no. testamen. ¶ De hoc autem continio sustulerunt apostoli septez spon/ sas. quia septem erāt ecclesie pascende de reliquis prandij christi in nouo testamē. quibus iohannes apoc. i. primo scribit di/ cens. Johannes septem ecclesijs que sunt in asia. per quas vniuersitas ecclesiarum christi totus mundi designatur. In septē enim sponsis apostolorum: contentus est cibus anime vandus omibus populis cri stianis toto orbe terrarum. Sponse enim septem significant septenarios qui totam ecclesiam dei perficiunt et disponunt ⁊ re ficiunt ⁊ pascunt. ¶ Primus est septe/ narius sacramentorum. Haz septem sunt sacramenta ecclesie quibus mediantibus virtus diuina ⁊ meritum passionis christi hominibus applicatur: ad salutem conse/ quendam. ¶ Secundus et tercius se/ penarius est de articulis fidei. nam septē sunt articuli diuinitatis. ⁊ septem huma/ nitatis. quibus homo de credendis illu/ minatur. ¶ Quartus septenarius est vir tutum. Nam septem sunt virtutes scilicet tres theologice quibus anima ordinatur ad deum scz fides. spes. caritas. ⁊ quattu or morales. scz prudentia. temperantia. for titudo ⁊ iusticia. quibus homo in actibus suis disponitur ⁊ ordinatur. ⁊ quantū ad se ⁊ quantū ad primum. ¶ Quintus se/ penarius est donorum spūssancti. nam se ptem sunt dona spūssancti. scz donum sa/ pientie ⁊ intellectus donum consilij ⁊ for titudinis. donum scientie ⁊ pietatis. ⁊ do num timoris dñi. quibus omnes vires ani/ me tam superiores qz inferiores disponū/ tur ⁊ abilitant ad obediendū motioni ⁊ in stinctui spūssancti. vt homo offie opus bo num facilter psequatur. ¶ Sextus septe/ narius ē beatitudinū. Septē aūt sunt bea/ titudines de quibus dicitur Mat. v. scz pau pertas spūs. mitiras vel māsuetudo. lucty penitentie. sitis iusticie. affluētia mifico⁹/ die. mundicia cordis ⁊ pacificatio mentis Ait enim beati paupes spiritu. beati mites beati qui lugent. beati qui esuriunt ⁊ siti. iustic. be. mi. beati mundo corde. ⁊ be. pac. He autem septem beatitudines. sunt tāqz opationes ⁊ actus pcedentes a predictis septem donis spūssancti. quibus virtus ipo rum donorum manifestatur. quia qui do na spūssancti habet has opatiōes exercet ¶ Septimus septenari⁹ ē ordinum. Hā vij. sunt ordines quibus potestas mini/ stris ecclesie confertur ad reliquum popu lum sanctificandū ⁊ dirigendum. Et sic pa tet q⁹ per hec duo pmissa vetus ⁊ no. testa. designatur. quibus homines spūaliter pa scuntur. Et vnum fuit datum seruis alio filijs. Unum generat seruitutem ⁊ timorē aliud libertatem ⁊ amorez. Et hoc est qđ di. apls gal. iij. Scriptum est quomodo abraam du. f. ba. Et sequit. Hec enz sunt duo testamenta. vnum quidē in monte sy na in seruitutem gene. que ē agar etcetera ¶ Pauci vero pisciculi significant conso lationes tempales quas deus seruis suis dat. que bene dicūt pisciculi ⁊ pauci quia in nouo testa. bona tempalia non pmittū tur sicut in veteri Esa. i. Si volu. ⁊ audi. me bona terre com. Imo mandatur ser/ uis dei in no. testa. vt bonis tempalibus abrenuncient. quod in veteri non manda batur. Luce. xiij. Nisi quis renuncia uerit omnibus que pos. non pōt meus esse di/ scipulus. In cuius figura xps mandauit turbe pascende discumbere sup terrā. id ē vt omia tempalia pedibus conculcarent. Phi. iij. Omnia detrimentū feci ⁊ ar. vt sterc. vt xpm lucri. Alij vo qui fuerunt in alio cōuiuio p quod vetus testamen. desi gnatur comederunt super fenuz per quod bona tempalia designant. in quibus nutri ri fuerunt. Itē in hui⁹ etiam figura dedit eis comedere sub diu o. qz sic debem⁹ su/ mere bona tpalia. vt sp oculos mētis ad ce lū leuem⁹. Phi. iij. Hā cōuer. in celis est i. co. vij. Temp⁹ breue ē. reli quū ē vt qui gau. tāqz nō gau. sunt ⁊ q̄ em ūt tāqz nō pos sidētes ⁊ q̄ vtunt hoc mū. tā. n. v. Et nota q⁹ pulli coruoz dum respiciunt celū ⁊ cla mant ad deum pascuntur ab eo. statim aūt

vt incipiunt caligines emittere ꝙ quod solutudo terrenoꝝ designatur derelinquũtur a deo ⁊ pascuntur a coruo. Sic homo qui inhiat terrenis pascitur a dyabolo et derelinquitur a deo. Auarus ergo qui nõ sedet super terram sed inuolut se sicut talpa in terra. id est in diuiciis terrenis ⁊ mũdanis. in mundi vanitatibus ⁊ in carnalibus desideriis non pascitur ad mensam
℟ xpi. Et sic patet quartum. ¶ Quinto subiungit euangelista numerum sportarum de reliquiis sublatarꝝ ⁊ numerum manducantium ad dei laudem ⁊ nostram instructionem. quia in hoc miraculo vsqꝫ hodie deus laudatur. ⁊ fides de xpi diuinitate ⁊ humanitate roboratur nam in eo ꝙ cõpassus est turbe. eius humanitas attestatur. sed in eo ꝙ panes multiplicauit eius deitas demonstratur. vt dicit Beda. Litera plana est. ⁊ misterium patet. Requiramꝰ ergo solum salutaria exempla que de hoc conuiuio accipere possumus. Sunt autẽ tam ex parte christi qꝫ ex parte turbe multa salutaria exempla. Ex parte christi quiqꝫ salutaria exempla accipere possumus.

¶ Primum est exemplum magne humilitatis. quia cum ipe omnia sciret. ⁊ omnium esset dominus. tamen non dedignat cum quibusdã vilibus personis discipulis suis habere misterium consilij sui. ⁊ ꝓ eos voluit turbam pascere. vt ipi quodãmodo participes viderentur esse miraculi. glo. hiero. super hoc loco math. xv. Dominus discipulos vocat. vt doceat mag̃stros conscilia sua minoribus ⁊ discipulis cõmunicare. quidam a nullo ⁊ de nullo consilium habent. vel petunt suo sensui initentes et dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. vt dicitur ad Ro. i. augu. Vbi dixiũ sufficit ibi dẽfeci sti, ⁊ vbi tibi placuiſti ibi pisti. Berñ. Omnia illi desũt qui nihil deesse sibi putat. Cõtra quos dicit Prouer. iij. Ne innitaris sensui tuo ⁊ prudẽtie tue impone modum. Omnia ergo sunt cum consilio facienda. Eccl. xxxij. Vbi multa consilia ibi salus. ¶ Secundum est exemplũ perfecte caritatis. quia turbe indigenti cõpassus est ⁊ pauit eam. Vade ⁊ tu fac ita. Luce. xvij. Cum facis conuiuium. vo. de. pau. ⁊ ce. ⁊ be. er. Terciũ est exẽplũ salutifere benedictionis. quia cibum quem apposuit benedixit ⁊ gratias egit. In quo instruimur vt bona temporalia cum gratiarumactione recipiamus Ephese. v. Pro omnibus agentes gratias deo ⁊ patri. Et dũ ipis vtimur ea, benedicamus. quia vt dicit apostolus, i. Thi. iiij. Omnis creatura dei bona ⁊ nihil reiciendum quod cum gratiarumactione recipitur. sanctificatur enim per verbum dei ⁊ oratione. Hic cadit exemplum de illa monali de qua dicit Greg. in dyalogo ꝙ comedens lactucas sine signo crucis suasa ẽ a dyabolo. Et ideo semi dei sp benedicunt mensã: et postea gratias agunt. Psal. Edent pauperes et saturabuntur ⁊ laudabunt dominum. Peccatores autem comedunt sicut bruta animalia. ¶ Quartum est exemplum bone discretionis. quia ordinauit comedentes et fecit eos sedere. et tandem fragmenta fecit recolligi ne pedibus conculcata pertrirent. Quidam nullum ordinem in comedendo habent. ⁊ tota die comedunt et potant ⁊ fragmenta canibus ⁊ non hominibus largiuntur. quibus Esa. v. ets maledictionem imprecatur dicens. Ve qui potentes estis ad bibendum vinum ⁊ viri fortes ad sectandam ebrietatem. ¶ Quintum est exemplum abundantis multiplicationis. nam panes quos indigentibus tradidit in immensum multiplicati sunt. nam ex septem panibus septem sportas leuauerũt. quattuor milibus hominum sine mulieribus ⁊ parvulis. vt dicitur Mathei. x. In quo instruimur ꝙ quia pauperibus dant comedere eorum bona multiplicantur. Gregorius Terrene substantie per hoc ꝙ pauperibus largiuntur multiplicantur. Luce. vi. Date et dabitur vobis men. bona ⁊ confert. ⁊ coagita. ⁊ superefflu. da. in si. ve. Unde pauperes dũ pascuntur pascunt vt patet in illa vidua de sarepta syd oniorum. Quo dum pauit Helyam pasta fuit ab eo. ⁊ ex tunc non defecit ei farina nec oleum. iij regũ. xvij. Hic cadit exemplum beati bonifacij episcopi tudertini. qui vt dicit. Greg. in dyalogo dum esset puer omne triticum matris dedit pauperibus. Quod mater perpendens cepit eum pugnis cedere. sed a bonis

satio oratione facta totum horreum inue-
tus est plenū tritico. ¶ Ex parte aūt turbe
similiter quinq; exempla salutaria accipe-
re debemus. ¶ Primum est exemplum
sancte imitationis. Nam xp̄s in deserto
relictis omnibus sunt secute. Desertus di
citur. id ē derelictum a vicijs ⁊ delicijs.
q; nec vigā nec delicie ibi regnāt. Sequa
mur ergo ⁊ nos xp̄m cum derelictione et
desertione vicioꝝ ⁊ deliciarū mundi. He-
bre. xiij. Exeam⁹ igitur ad eū extra castra
improperiū eius portantes Esa. lj. Veni-
te ascendamus ad montem dñi. Sic exi-
uit moyses ⁊ negauit se esse filiū filie pha
raonis magis eligens se affligi cum popu
lo dei q̄ iocunditatis terrene habere pec-
catū. maiores diuicias existimans thesau-
ro egyptioꝝ improperiū xp̄i vt dī. apl's ad
Hebre. xj. ¶ Secūm est exemplum bone
cōsumptionis. quia omnes cibos cōsum-
pserunt in sequendo ⁊ audiendo christū
Math. xv. Euge serue bone ⁊ fidelis quia
in pau. fui. fi. supra multa te constituam.
Peccatores autem consumunt se ⁊ sua in
ludis ⁊ guerris ⁊ in vanitatib ⁊ luxurijs
Exemplum de filio prodigo. qui consum
psit substantiam suam cum meretricibus
viuendo luxuriose. vt dicitur. Luc. xv.
¶ Tercū est exemplū complete sanatio-
nis. Nam triduo cum xp̄o perseuerauc-
runt donec omnes infirmi fuerunt perfe-
cte sanati. Unde Math. xv. dicit. q; multi
infirmi ⁊ claudi accesserunt ad eum ⁊ cu-
rauit eos. Et sic plenam sanitatem in aīa
⁊ cōpore ceperunt. quia vt dicunt multi
sanctorum doctores nullum sanauit in corpore
quem etiam non sanauerit in mente. quia
dei perfecta sunt opa. Joh. vij. Totū ho
minem sanum feci in sabbato. Perseuere
mus ⁊ triduo cum iesu vt pfecte sanemur
in mente. ¶ Primus dies est boni ⁊ ma
li cognitio vt cognoscamus vnde descen-
dimus vbi sumus quo tendim⁹ quid ami
simus. ⁊ quid inuenimus Jone. i. Quod
est opus tuū que terra tua. quo vadis et
ex quo populo tu es Berū. Memēto vn-
de veneris ⁊ ingemisce vbi es ⁊ erubesce.
quo tendis ⁊ p̄tremisce. ¶ Secūs dies est
detestatio ⁊ fuga mali. Eccli. xxi. Quasi a
facie colubri fuge peccata. ¶ Tercī⁹ dies ē

operatio boni. Gal. vi. Dum tempus ha
bemus op. bo. ad om. ps. Spera in dño
⁊ fac bonitatē. ¶ Quartū est exemplum
digne contentatōis. quia turba ptenta fuit
solo pane ⁊ paucis piscibus. Sic et nos
contenti esse debemus his que deus dat
nobis ⁊ nō murmurare. i. cor. x. Neq; mur
murauerit sicut quidam eoꝝ ⁊ a serpen
tibus perierunt. Quidam namq; nunq;
attendunt ad bonum quod habent. quod
⁊ multi non habent. sed solum ad bonum
quod non habent. quod ⁊ multi habent.
Prouer. xvij. Oculi stultoꝝ in finibo
terre. sapientis autem oculi capite suo.
¶ Quintum est exemplum perfecte satu
rationis. quia de mēsa ⁊ ad mensam chri-
sti saturati sunt. Sic et nos accedentes ad
mensam christi comedamus ⁊ saturemur
Quidam d̄ mensa christi. id est verbo ve
ritatis predicato nihil sumunt. Quidam
valde modicum sumunt. nec illi saturan-
tur. Quidam reiciunt quod ibi sumunt.
Non simus carnales de omnibus istis sed
comedamus ⁊ saturemur. ¶ Nam istas
vij. sportas christus pro nobis qui non fui
mus ibi leuare mandauit ⁊ sunt indeficiē
tes. quia bona spiritualia tantomagis mul
tiplicantur. quanto plus distribuuntur. si
cut scientia distributa suscipit incrementū
et auaros dedignatur possessores. et nisi
cito publicetur cito labitur et decrescit. Et
ratio quare comedere debemus de bonis
contentis in sportis apostolorum est tri-
plex. ¶ Prima quia sunt bona repleti-
ua et saciatiua. eo q; intrant intus in ani-
mam. nam gratia dei est in essentia anime
virtutes autem sunt in potentijs anime
vt fides in intellectu. spes in affectu. caritas
in voluntate. ⁊ sic de alijs. Bona autem
mūdi ideo non saciant. sed immittūt sitim.
q; nō intrāt in aīam vbi ē appetitus habē-
di. sed stāt foris. Exemplū de hēnti sitim
⁊ tenēti ciatū vini. p̄pe os ⁊ nō bibente in q̄
sitis unq; extinguet. ⁊ augētur. Joh. iiij.
Omis qui biberit ex hac aqua sitiet iterū
qui aūt biberit ex aqua quā ego dabo ei fi
et in eo fons aque salientis in vitā eternā.
Nos aūt p̄ gram dei d̄ magna infirmitate
peccati surrexim⁹ in qua oēs hūores gratie
cōsumpsim⁹. nā in peccato hō p̄sumit oīa

bona sua. & ideo multum indigemus comedere & repleri. ¶ Secunda quia sunt bona conseruantia nam conseruant animam in vita gre a bomi morte. Jo. viij. Si qs sermonem meum seruauerit mortem nō gustabit in eternum. Bona vo temporalia multotiens inducūt mortem & multas infirmitates. Ecc. xxxvij. Propter crapulam multi perierunt. qui autem abstinens est adijciet vitam. Et si in vita nature conseruent modicum tamen cōseruant quia breues dies hominis sunt. Johā. xiij. Nos autem multum conseruari indigemus. qz inter multa corrumpentia sumus, Nam mundus caro & demonia corrumpere nos nituntur ¶ Tercia quia sunt bona firma & stabilia vsq ad finem itineris hominem concomitantia. Apoca. xiij. Opera enim il. se. il. Ambro. Non sunt bona hominis que secum auferre non potest. sola misericordia comes est defunctorū. Bona mūdi non sunt stabilia sed derelinquunt hominem. & quando certe in maxima necessitate. scilicet in morte. Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil secum auferet aperiet oculos suos et nihil inuenier. Nos aūt de longa via venimus. scz de regione peccatorum que sua omnia distat et elongat a ciuitate superna per quam ire habemus. Et hoc est quod hic dicitur. Quidam cū de longe venerunt, Qui de magnis scelebribus veniunt ad penitentiam. de longe veniunt ad christum Quia quanto quis in prauo opere errauerit tanto longius a deo recessit vt dicit Beda. Similiter longaz viam facere debemus. scz vsq ad celum. ideo multum est molestum ieiunare. iij. Reg. ix. Surge comede grandis enim tibi restat via. Beda. Pertit qui sine celesti pane ad patriam tendit. Et hoc est quod hic dicitur. Si dimisero eos ieiunos deficient in via. Et sic patz q bona ista q̄ de hoc conuiuio apostoli leuauerunt optima sunt et super omnia appetenda. Et hoc significat panis: quem christus in hoc conuiuio discumbentibus dedit ad manducandum. qui fuit melior panis qui vnq̄ fuit factus habens suauissimum saporem et sicut manna delectans. Et sic patet quintū et consequenter totum.

De epistola. Sermo .lxxix.

Remanum di

co propter infirmitatez carnis vestre. Roma. vi. Tria solent vestire. Roma. vi. Primum homines a dei seruitio retrahere. ¶ Primum est magnus labor in seruiendo. quia vt dicitur Matth. vij. Arta est via que ducit ad vitam, Unde ille iuuenis qui xpūs dixit. Uende omnia que habes & da pauperibus. & ve. se. me. abijt tristis. ¶ Secundum est delectatio peccati. quia fundus mundi. ad libitum delectabile est. Job xxi. Exultant lusibus tenent tympanum & cytharam. & gaudent ad sonitum organi. Tercium est incertitudo in bo. di. l. ¶ Tercium est incertitudo premij pro dei seruitio reddendi. Eccl. ix. Sunt iusti atq sapientes & opera illorum in manu dei. & tamen nescit homo an odio vel amore dignus sit, Et propterea dicunt impij. Uenite ergo & fruamur bonis que sunt et vtamur creatura tanq in iuuentute celeriter. quoniam hec est pars nostra & non est ag. qui fit reuersus ab inferno Sapien. ij. Beatus autem paulus in epistola hodierna de his tribus determinat. ostendens q non est supra vires hominis seruire deo & stare in peccato non est delectabile sed mortiferum. & iusticiam tenere est magni premij. In qua quidem epistola quattuor facit. Primo reddit auditores benuolos vt libentius audiatur. In principio epistole. Secundo ostendit lectorem & congruum modum ad seruiendum deo. si rite teneatur ibi. Sicut enim exhibuistis membra. ve. ser. immundicie & iniquitati ad iniquitatem. ve. ser. iust. in sanctificationem. Tercio cām assignat vt a nobis cognoscatur ibi. Cum enim serui essetis peccati liberi fuistis iustitie. Quarto ostendit fructum peccati & iusticie vt peccatum dimittatur & iusticia teneatur ibi. Quem enim fructum habuistis tunc in quibus nunc erubescitis. vsq ad finem. Primo ergo reddit auditores benuolos. vt libentius audiatur. Humanum dico. i. leue & qd facile vobis dicere intendo & hoc propter infirmitatem & fragilitatem carnis vestre que retrahit a magnis opibus faciendis. Mat. xxvi. Opus quidem propter

est caro autez infirma Sap. ix. Deprimit sensum terrena inhabitatio multa cogitā/ tem. q. d. apostolus. Non intendo vobis manga mandare z grauia persuadere: z difficilia vt est illud Math. xvi. Si quis v. post me. ve. abne. se. z tol. cru. su. z seq̄. me. Et illud Luce. xiij. Nisi quis renun. om. que pos. nō potest meus esse discipu. Et illud Mathei. v. Si quis te percus. in vnā maxillam p. ei al. z huiusmodi. Cum ergo apostolus non intendat graue man/ dare. sed humanum z leue z nobis valde possibile debemus eum benuole audire. Et sic patet q apostolus non intendit hic persuadere perfectam iusticiam. que est perfectorum. sed iusticiam adeptā que est incipientiū z sufficit ad salutem. Et sic pa ret primum. Secundo ostendit leuem et congruum modum seruiendi deo d. Si/ cut exhibuist. membra ve. ser. immun. scilz peccatorum carnalium. z iniqui. scz cogita tionis peccatorum spiritualium. ducenti ad iniquitatem operationis eorundez. ita ex hibete membra vestra serui. iust. sup. boni operis ducenti in sanctificationem mentis z corpis. Justicia autem hic accipitur ge/ neraliter prout continet omne opus bonū Et nota q hec similitudo quinq̄ modis potest attendi z exponi. C Primo festi/ nanter vt sicut inclinamur peccato. iuxta il lud Prouer. vij. Statī sequitur eam qua si bos ductus ad victimam. ita statim in/ clinemur bono. Eccl. v. Ne tardes cōuer/ ti ad dominum. z ne diffe. de die in diem Cum enim puer scit loqui z deierat z blas/ femat. vix potest se mouere z incipit furari et furari. Secundo leteanter. vt sicut le/ tanter peccauimus iuxta illud Prouer. ij. letantur cum malefe. z exul. in re. pes. ita le tanter seruiamus deo. ps. Seruite domi/ no in letic. Quia vt dic apostolus. ij. cor. ix. Hilarem datorem diligit deus Ter cio frequenter vt sicut tota die exhibuim? membra nostra peccato. ita exhibeamus iusticie. ps. Tota die mise. z gmo. Nō de bet sufficere homini solum de mane orare cum ipse alias tota die fuerit in peccatis. Luce. xviij. Oportet semper orare z non deficere. Gal. vi. Bonum autem faciē tes nunc deficiamus. Quarto perse

ueranter. vt sicut vsq̄ ad tempus conuersio nis peccauimus in peccatis. ita in reli/ quum vsq̄ in finem perseueremus in bo/ no z seruiam? iusticie. Quia vt di. bern. Inter virtutes sola perseverantia singula/ ris filia est summi regis z ipa sola coronat Math. x. Qui perseuerauerit vsq̄ in fi/ nem hic saluus erit. Non iaciamus omni die fundamentum penitentie ab operibus mortuis Quinto vniuersaliter vt sicut C omnia membra exposuimus peccato. scilz cor male cogitando. voluntatem mala pro ximis desiderādo. z trāsitoria bōa appetē/ do. memoriam iniuriarum recordando. intellectum inutilium scientiam addiscen do. oculos illicita videndo. aures vana au/ diendo. linguā detrahendo. blasfemando z mentiendo. manus prava operando. pe des ad mala loca eundo. z totum corpus luxuriando. ita econuerso exponamus om ma membra iusticie in sanctificationē. Et primo debemus exponere iusticie cor. dei maiestatem cogitando. z dei bonitatem a qua omnia bona procedunt quia omīa p/ pter suam bonitatem operatus est deus. Aug. Quia deus bonus est ideo sumus Secundo voluntatem vera bona scz spūa lia z celestia affectādo. z proximos sicut nos amando. Math. xix. Diliges proximum tuum sicut teipm ꝛc. Tercio memoriā dei beneficior z misericordiarum recordatio. Esa. Miserationū dñi recordabor. Quar to intellectum diuinas scripturas addiscē do z diuina eloquia. quia vt dicit apls. i. cor. xiij. Qui ignorat ignorabit. Quinto ocu/ los honesta videndo. quia vt dicit Tren. iij. Oculus meus depredatus est animaz meam. Et maxime debem? respicere chri stum crucifixum pro nobis. ps. Respice faciem xpi tui. Luce. xxiij. Videte manus meas z pedes meos. Crucifixum z ymagines sanctorum sunt libri secularū. in qui bus debent legere boni mores tota die ob hoc enim inuenta sunt. Sexto aures sancta z non mala colloquia audiēdo. Cor vt dicit apostolus. i. cor. xv. Corrumpūt enim bonos mores colloquia prava. De bemus ergo audire pauperem misericor/ diam a nobis petentem quia vt di. Prou. xxi. Qui obturat aurem suam ad cla.

pau.da.ipe z non exaudi. Debemus etiã audire spiritum in scriptura sacra nobis loquentem. ps. Audiam quid loquatur in me dominus deus. Septimo linguam moderate loquendo. quia vt dr. Prouer. xiij. Qui inconsideratus est ad loquẽdũ sentiet mala. Debemus ergo bonum confiteri et malum detestari. Prouer. viij. Veritatem meditabitur guttur meum. et labia mea detestabuntur impium. Octauo manus virtuosas faciendo. Debem9 enim laborare vt laborem nostrum manducemus. ps. Labores ma. tua. quia mã. bea. es. z̃c. i. Thes. iij. Neq; graĩ panẽ mãducauimus abali quo. sed ĩ labore et fatigatione nocte z die operantes. Nono pedes recte ambulando et ad sancta loca tribulatos et viduas visitando. De primo Esa. ij. Venite ascendamus ad montem domm et ad domum dei iacob. Actu. iij. Petrus et iohan. ascẽ. in temp. ad ho. oratio. De scdo. iac. i. Religio munda. z ima. ap. de. et pa. he. est vis. pau. et vi. in tribulatione eorum. Math. xxv. Infirmus z in carcere fui et venistis ad me. Decimo totũ corpus nostruz ipm multa disciplina z ieiuniis macerando. Col. iij. Mortificate membra vestra que sunt supra terram. Et hoc debemus facere, ppter quattuor. Primo vt corpus sub potestate anime redigamus. i. cor. ix. Castigo corpus meum z in seruitutem red. seq; anime. quia vt dicitur Gal. v. Caro cõcupiscit aduersus spiruz et spũs aduer. car. Ro. vij. Video aliam legem in men. m. re. le. ment. mee. Secdo vt dignum spũssancti habitaculũ efficiat. qui non habitat in corpe subdito peccatis vt dicit. Cap. i. ij. cor. vi. Vos estis templum dei vi. Tercio vt vita xpi patris nri in corpore nostro representet. quia filius debet bonam vitam bom patris imitari. ij. cor. iiij. Semp mortificationem xpi ihesu in cor. vris circũf. vt et vita ihesu in cor. nostris manifestetur. Gal. vi. Ego enim stigmata dñi nostri ihesu xpi in corpe meo porto. Quarto vt corpus nostrũ randem glorioſum resuscitetur. quia vt dicit. ij. cor. i. Sicut socij passionũ estis. sic z cõsolatõis eritis. Et tõ si corpus mortificam9 resurgz gliosuz Et sic patz ꝓmissa supradicta q; sic

seruim9 peccato. ita debem9 seruire iustitie z deo. Sed ꝓtra hoc videtur esse q; qui seruit dõ sicut peccato z nõ pl9 non est in statu salutis z nõ sufficit ad salutẽ. aug. Plus debet amari iusticia q; ante amabatur iniquitas. Et sup illud. ps. Bonuz mihi lex oris tui sup mi. au. z argenti. dicit idem Aug. Amplius diligit caritas deuz q; cupiditas aurum. Et dicendu9 q; semp in iustis z a iustis plus amat deus q; aliquo quod temporale possit diligi a cupiditate. hoc est ex maiori radice dilectionis. sed nõ semp ex feruentiori motu. sed aliquãdo ex ipa caritate. que excedit cupiditatem surgit motus minoris feruoris q; sit motus cupiditatis. Dicergo non attenditur similitudo quãtum ad radicem. sed quantum ad motum. vt per hoc non notetur equalitas. sed tantum similitudo. vt si multum id est si multis z varijs motib et operib et valde feruentibus seruiuimus peccato ita multis motibus et operibus et valde feruentibus seruiamus iustitie et deo. aliter autem nostra mensura non esset iusta. nec accepta deo. cum pluta impenderimus peccato q; iustitie et pluribus medijs ipsum fecerimus. Prouerbio. xi. Stater dolosa abominatio est apud deum z pondus equum voluntas eius. Et sic patet scdm. Tercio causam cuiusdaz dicti reddit seq; quare non seruiendũ est peccato sed iustitie. Et est vnica causa vel ratõ quã hic ponit seq; seruitus z libertas. quia homo peccando efficitur seruus peccati. Jo. viij. Qui facit peccatuz seruus est peccati. Ad quam seruitutem infinita mala sequitur. Nam perdit homo hereditatez quia seruus non manet in domo in eternuz vt patet Job. viij. Deputat ẽ supplicijs sic̃ seruus neq; Ecclc. xxxij. Seruo maluolo tortura z pedes. Homo etiã peccãdo privit libertatem iusticie z virtus. Et hoc est quod di. Cum serui essi. peccati. fuis. iusticie libertas. z ei seruire regnare est. Ad quod dominium z libertatem mirabilia bona sequuntur. q; si liberi. ergo filij z heredes. Gal. iiij. Itaq; nõ sum9 ancille filij sz liberc̃ q; libertate xps nos liberauit. Ro viij. Nõ si filij. z heredes. heredes quidẽ dei

coheredes autē christi. De seruitute autē
viciorum ⁊ libertate virtutum. mirabilia
possent dici sed dimittantur ad presens.
Et sic patet tercium. Qui arto ostendit
fructum peccati et fructum iusticie ⁊ pbat
¶ Ubi nota stipendia ⁊ fructus pecca
ne est confusio ⁊ mors. Primū stipen
dium id est lucrum siue precium ⁊ fructus
peccati est confusio. Nam peccator efficit
vir confusus turpiter valde. Que est enim
maior confusio q̄ q̄ anima sponsa xp̄i in
ueniatur cum dyabolo fornicari vilissimo
ribaldorum. Et que ē maior confusio. q̄ q̄
quis de filio regis eterni efficiatur seruus
dyaboli et denudet̄ veste regali et nupti
li virtutum ⁊ remaneat nudus: sicut ribal
dus. Et que est maior confusio q̄ q̄ quis
fascinatus oculis. ligat⁹ manibus ducatur
ad furcas inferni Matth. xxij. Ligatis ma
nibus et pedibus ,pi. eum in tenebras ex
teriores. Et que est maior confusio q̄ q̄
quis tanq̄ lepros⁹ a consortio hominū
sequestretur. et tanq̄ asinus decoriandus
proiciatur ad foueas. Hiereme xxij.
Sepultura asini sepelietur putrefactus
et proiectus extra portas hierusalem. Sic
ergo ē vnus fructus ⁊ stipendiū peccati
scz confusio magna. Et hoc est quod dicit
Quem enim fructum ha. tunc in his in q̄
bus nūc erubescitis ¶ Secūdū est mors.
scz triplex. scz nature. culpe. ⁊ pene. Et hoc
est. nam stipen. pecca. mors. Propter pec
catum enim anima separatur a corpore in
qua mors nature constitit. Genes. ij. In
quocunq̄ die come. ex eo mor. mo. Item
deus separatur ab anima in qua mors cul
pe cōsistit. Esa. lix. Iniqui. ve. diui. inter
vos ⁊ dei ve. Itē anima ⁊ corpus depu
tatur supplicijs. in qua mors pene consi
stit. Baruth. ij. Quid est israel q̄ in ter
ra inimicorum es coinquinatus es cum
mortuis deputatus es cum descendenti
bus in lacum. quasi diceret. Quia pecca
sti et ideo sic euenit tibi. Et ideo mors pec
catorum pessima. Psal. Mala mors na
ture. peior mors culpe. pessima mors pe
ne. Et quia hec triplex mors est finis om
nium malorum et corporalium. ⁊ spiritua
lium. et presentium et futurorum. et finis
continet virtute ea que sunt ad finem. ido

possumus dicere q̄ omnia mala sunt fru
ctus et stipendia peccati. ¶ Fructus aūt
iusticie prout ibi innuitur quadruplex est.
scilicz libertas a seruitute peccatorum. ser
uitus dei. sanctificatio anime. et vita eter
na. Et hoc est quod dicit. Nunc vo libe
rati a peccato. ecce primum. serui autem
deo facti. ecce secundum. habetis fruc. ve.
in san. ecce tercium. finem vero vitam eter
nam. ecce quartum. Et nota hic q̄ fructus
peccati ex condigno redditur q̄ omnia ma
la que possunt cogitari meretur peccator.
quia contra bonum eternum et infinitum
peccauit. Unde citra condignum punitur
quia si pena infinita est extensiue. tamē in
tensiue infinita non est. sed ipse penā vtro
q̄ modo infinitam meretur. Sed fructus
iusticie superat iusticiam valde et nō red
ditur ex condigno. licet reddatur ex con
gruo. Romanorum. viij. Non sunt condig.
passi ad futu. gloriam
que reue. in no. Et ideo sicut gratis deus
concedit nobis iusticiam facere. iuxta illō
i. corin. xv. Gratia dei sum. id quod sum.
ita gratis vitam eternam dat nobis. Jo
hannis. i. De plenitudine eius nos om
nes accepimus gratiam scz mercedis pro
gratia. scilicet boni operis. quia cum mer
ces sit infinita et extensiue et intensiue. me
ritum autem est finitum vtroq̄ modo. in
ter meritum autem et premium debet eē
proportio. vt dicit philosophus. Ideo dē
gratia dei datur. nobis vita eterna. Et
hoc ē quod dic̄. Gratia dei vita eterna in
christo iesu domino nostro. id est per iesuz
christum dominum nostrum. Johānis. i.
Gratia et veritas per iesum christum fa
cta est. Et ideo in fine omnium orationuz
dicimus per dominum nostrum iesum
christum. etcetera. Quia omnē gratiaz et
omne bonum deus in eo et per eum nobis
donat. Romanorum. viij. Quomodo non
etiam cum illo omnia nobis donauit. Et
sic patet q̄ seruire deo est magnus fructus
In fine nota q̄ q̄uis seruire deo sit ma
gni fructus. multi tamen propter miserabi
les causas a dei seruitio retrahuntur.

Primo eccl̄i quidam retrahuntur pro
pter dei benignitatem qua deus expectat
peccatorem et non statim infert vltionem

Romanoꝝ.ij. An diuicias bonitatis eiꝰ et patientie et longanimitatis contemnis ignoras quoniam benignitas dei ꝛ ad penitentiam te adducat. Eccl. viij. Quia nō profertur cito contra malos sententia filij hominum absq; vllo timore perpetrāt mala. ¶ Secundo quidam retrahuntur propter humanum timorem ec pusillanimitatem qui crederent se mori fame et in necessarijs vite deficere si seruirent deo. Contra quos augustinꝰ. Pascit contemnentes se et deserit timentes se. pascit couos et deserit homines. Stulta cogitano et ex magna infidelitate procedit. Credūt q deus daturus sit eis regnum. et non cibum, Nonne pauit filios israel. xl. annis manna in deserto. Nonne pauit helyam per coruum in torrente. vt. iij. reguꝝ. xvij. Nonne pauit danielem existentem in babilonia in lacu leonum per abacuk prophetam existentem in iudea vt patet Daniel. xiij. Non ergo est dubium quin pascat timentes se et si aliquando subtrahit ex causa facit. sicut subtrahit medicus aliquando infirmo cibum. Aug. Dic celestis medicus quid daturus sit nobis ad consolationem. et q̄d subtracturꝰ ad exercitationē ¶ Tercio quidam retrahuntur vt non perdant gaudium et iocunditatem. Credunt enim q̄ seruientes deo nunq̄ gaudio potiant. sed in tristicia semper viuant quod falsum est. quia maior est consolatio spiritus et leticia mentis. quam habent seruientes deo omni gaudio et leticia mundanorum. Johan. xvi. Iterū autem videbo vos et gaudebunt corda vestra. Eccl. xxx. Non est oblectamentum super cordis gaudium. In eodem. xxxv. Qui adorat deum in oblectatione suscipietur. Augustinus. Gustato spiritu desipit omnis caro. ¶ Quarto quidam retrahuntur propter premij tarditatem. nam deus suis seruitoribus non statim premium confert sed differt conferre. vt tandem conferat totum regnum. Et emplum paterfamilias soluit omni sero mercennarijs filio autez nunq̄ nisi in morte. et tunc instituit eum heredem omnium bonorum suorum. Sic facit deus peccatoribus et iustis. peccatores namq; sunt mercennarij et iusti filij. ꝛ ideo deus soluit peccatoribus omni die bona temporalia eis dando. iustis autem solum in morte dando eis hereditatē celestem. Omnis enim seruiens expectās magnā mercedem non accipit statim premium sed diu differt accipere vt patet de seruitoribus regū et capitalium. ¶ Quinto quidam retrahuntur ne perdant iuuentutem ꝛ speciositatē. Reputantant enim iuuentutem suam ꝛ pulcritudinem pdere si eam cōsumant in seruitio dei. ꝛ ideo nolunt deo seruire. nisi inueterati. ꝛ quando mundus eos abijcit. Sed timendum est valde de talibus. quia quando homo operationi alicui assuescit valde difficulter potest ab ea in posterum abstinere. quic conuertitur et in habitum et naturam qui secundum philosophum est difficulter mobilis. Prouerbioꝝ. xxij. Adolescens iuxta viam suam etiam cum senuerit non recedet ab ea. Et ido in iuuētute est inciptendum seruire deo. Treni. iij. Bonum est viro cum porta. iug. abado lescentia sua. Et sic patet quartum ꝛ totuꝝ Sermo. lxxx. Dñica. viij. de euange.

dñr

Ctēdite a fal

sis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ouiū. intrinsecus autez sunt lupi rapaces. Matthei. vij. Inter malos christianos multa differentia inuenitur. Quidaꝝ namq; sūt pessimi. per omnia dyabolum imitantes tāq̄ dyabolici viri. Sicut enim dyabolus malus in se. multos fecit malos et caudatos in suum habere. Tales sunt heretici. Quidam vero sunt minus mali. qui salicet in peccatis suis marcescunt. nec curant proficere. similiter non curant alios corrumpere vel edificare. Tales sunt multi qui solum bona temporalia attendentes mundi gaudio perfruuntur. Sapientie. vj. Te amte fruamur bonis. ꝛc. quo. hec est pars nostra. Quidā aūt adhuc sunt minus mali qui licet mali sint in se tamen studentes alios recte docere et veram fidem. ꝛ rectam

vitam ꝛ abscondite quantum possunt male agunt nolentes publice peccare. Et de istis dicit Math. xxiij. Super cathe. mo. se. scri. ꝛ pha. om. quecũ. dix. vo. fa. fm vo opa eoꝝ no. fac. De istis tribus generibus peccatoꝝ agitur in euangelio isto. Et p̃mo de primis in principio euãgelij. Secdo de secundis ibi. Omnis arbor que non facit fructum excidetur. Tercio de tercijs ibi. Non omnis qui di. mihi domine domine intrabit in regnum celorum. In hoc ergo euangelio quattuor ponuntur. Primum est xp̃i ammonitio. vt a primo genere malorum ic̃ ab hereticis caueamus ibi. Attẽdite a falsis prophetis. Secundo ponunt̃ signa, per que tales hereticos cognoscam? ibi. A fruc. eorum cognoscetis eos. Tercium est iudicium quod xp̃us secundo generi malorum sc̃z bene agere non curantibus minatur vt rectius nos agamus ibi. Omnis arbor que non facit fructum bonuz excidetur. Quartũ est insufficientia tercij generis malorum qui bene docẽt et male viuunt. vt ad perfectionem tendamus. ibi. Non omnis qui di, mihi domine dñe, ꝛc.

Primo ergo ponitur admonitio xp̃i. vt ab hereticis caueamus, quia attendite inquit. id est diligenter considerate, et scias vobis cauere ab hereticis. qui sunt falsi prophete. Crisо. Magna virtus boni est cognoscere malum. et firma cautela salutis scire que fugias. i. Jo. iiij. Nolite om. spiritui credere sed probate spiritus si ex deo sint. Notandum autem est q̃ propheta proprie dicitur qui de christo aliquid prophetisauit vel eius conceptionem vel natiuitatez vel mortem. vl̃ resurrectionẽ vl̃ ascensionem que omnia prophetauit Esayas et multi alij multa alia de christo dixerũt. Et quãtum ad hoc nullus propheta est amplius nec prophetia. Math. xi. Usqz ad iohannem lex et prophete. Communiter autez dicitur propheta omnis qui aliquid futurum predicit. et quantum ad hoc omnis predicator dicitur propheta. id est annunciator futurorum malorum si homines non recte agant. ꝛ bonorum futurorum si bene agant. Math. xiij. Omnis scriba doctus in regno celorum similis est homini patrifamilias qui profert de thesauro suo noua et vetera. Noua sũt gaudia celi. que de nouo sc̃z in morte xp̃i sũt data. Vetera sunt pene inferni que a principio mundi fuerunt. Sic annunciabat apls. ij cor. v. d. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal xp̃i vt referat vnusquisqz ppria coꝝ pora prout gessit siue bonum siue malum. Sic ergo hereti sunt prophete falsi. id ẽ falsi annunciatores et predicatores. quia promittunt et annunciant falsa. Nam peccatoribus promittunt impunitatẽ vt ipos attrahant ad sectaz suam. Hieremye. vi. Curabant contritionem filie populi mei dicentes pax. pax. ꝛ nõ erat pax. Item sũt dolosi predicatores quia dolose predicant vt decipiant. Predicator autem assimilatur piscanti ad hamum et verbum dei esca hamus qui dum rapitur capit vt di. Augusti. Sed verus predicator ponit hamũ extra et intus dulcedinem ibi. quia annũciata sperat penitentiam sub qua dic̃. esse dulcedinem vite eterne. Actu. xiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei. Sapiens autem homo p̃eligit aliquam asperitatem assumere. vt semper dulcedine fruatur. sic infirm? vult amaram medicinam sumere vt sit sanus Et talis sic capitur a verbo dei ꝛ predicatore cum verbum dei cum effectu capit. ij. coꝝ xij. Cum essez astutus dolo vos cepi. Falsus autem predicator vt hereticus ponit hamum intus ꝛ cooperit eum verme. vt materialis piscator dũ leticiaz gaudendi predicat. sub qua latet pena eterna. apoc. xviij. Quantũ se glificauit ꝛ in deli. fu. tã. da. illi. tor. ꝛ luct. Et ideo heretici assilant̃ vulpibus sampsonis. que habebãt faces accẽsas i caudis quibus combusserũt omẽs segetes totius cõmunitatis. vt patz. Jud. xv. Ezechiel vero pphet assilat eos scorpionibus. d. Cũ scorpionibus habitas. Eze. ij. Qui oze lingere videt̃ sz cauda ifundũt venenũ. Notãdũ ãt q̃ hereti quattuor generibus falsatoꝝ cõparantur. Primo falsatoribus litterarũ. Nam ipi totam scripturam dei falsificant. Dicunt enim per illud Luce. xix. Quare non dedisti pecuniam meam ad mensam ꝛ ego veniens cum vsuris vtiqz exigissem illam. q̃ licet homi fenerari. Ex p illud. Jo. xij. Nũc princeps mũdi eijcie foras dicit̃ q̃ to-

tus mundus visibilis factus est a dyabolo. Et breuiter totam scripturam depranat ij. pe. ij. Fuerunt pseudo prophete in populo sic et in vobis erunt magistri mendaces qui introducent sectas perditionis. Job. xiij. Ostendam vos esse fabricatores mendacij et cultores peruersorum dogmatum ¶ Secundo falsatoribus sigillorum quia sacramenta ecclesie que fluxerunt de latere xpi pendentis in cruce. vt v. Augu. Que fuerūt sigillata lancea perforāte. ipi falsificant ⁊ condemnant. nam corpus xpi non asserunt esse corpus. dicentes q si eet mons iam esset cōmestuz. Et similiter matrimonium damnant. i. Thi. iij. Discedēt quidam a fide attendentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorum in ypocrisi loquentium prohibentium nubere ⁊ abstinere a cibis quos deꝰ creauit ad percipiendum cum gratiarūactione. ¶ Tertio falsatoribo clauiū. quia dicūt se claues regni celorum habere ⁊ non habent. quia soli petro ⁊ eius successoribus date fuerūt Matth. xvi. Tibi dabo claues regni celoꝝ Apoc. iij. Qui ha. cla. da. i. christi qui aperit ⁊ nemo claudit. claudit ⁊ nemo aperit. Non ergo habent claues. sed ipsas tanqꝫ fures falsant. Joha. x. Quotqt venerunt fures sunt et latrones. ¶ Quarto falsatoribus monetarum. Moneta namqꝫ christi sunt opera bona quibus emitur regnuz dei. que sunt ieiunium. elemosina. oratio. Hec dicuntur moneta regis nostri christi quia i his est ymago scom tres substātias que sunt in xpo. que sunt caro. anima. ⁊ natura verbi. Nam ieiuniuz i quo est carnis macerātio cum xpi carne conformitatem habet. que tota fuit macerata ⁊ mortificata. ij. cor iiij. Semper mortificationem ihesu xpi in cor. no. circū. vt ⁊ vita ihesu i cor. nostris ma. Hec moneta percutitur in carnis afflictione ⁊ gerit figuram xpi in cruce patientis. elemosina vero ad animaz christi pertinet quam quasi elemosinam dedit in precium nostre redemptōnis. Esa. liij. Tradidit in mortem animam suam. Hec gerit ymaginem christi ad inferos descendentis. vt de miseria educeret miseros et captiuos; Elemosina enim dicitur ab bely quod ē misereri Prouer. xxiij. Erue eos qui ad mortem ducuntur. Oratio autem pertinet ad verbum dei. Est enim oratio verbum mentis ante deum. Et de verbo dei dicitur. i. io. ij. Aduocatum habemus apud patrem ihesum christum iustū et ipe est propi. p pec. no. Oratio enī est aduocatus noster apud deum. Luc. i. Exaudita est oratio tua. Hegerit zacha. quo. exaudi. est oratio tua. Hegerit ymaginem christi ad celum ascendentis. Quid est enim orare nisi celuz mente ascendere ⁊ Eccli. xxxv. Oratio humili. se nu. pe ne. Hanc triplicem monetam heretici et ypocrite falsant. Nam de ieiunio dicitur Mathei. vi. Cum ieiunatis nolite fieri sicut ypocri. tristes extermi. enim. ta. ⁊c. Decut ypocrite faciunt. De elemosina vo dicitur in eodem. vi. Cum facis inquit elemosinam no. tu. ca. an. te. si facis inquit elemosinam no. tu. ca. an. te. Decut ypocrite faciunt. De oratione autem dicitur in eodem. vi. Cum oratis non eritis sicut ypocrite qui amant in synagogis et in angulis platearū stantes orare. Omnes predicti falsatores cudunt et fabricant obscuro. Similiter heretici dogmatizant de nocte et per domos. ij. thi. iij. Ex his enim sunt qui penetrāt domos. ⁊ captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis. Et similiter omnes supradicti falsatores scdm legem debent cōburi. et similiter heretici quia eoꝝ moneta videt aurea ⁊ nō est. immo sunt omēs falsi. quia aliud ostendunt exterius. ⁊ aliud interius. nam exterius gunt vestimētis ouiū. intrinsecus aūt sūt lupi rapaces. quia animas volunt rapere ad infernū. Scdm aūt aug. Vestimēta ouiū sunt ieiunia ceteraqꝫ religiōis signa innocentiā pretēdētia. ¶ Quis vo dum vivit vt di. Criso. pelle sua cōtegit. mortua vo pelle alius tegitur pelle eius. Sic innocēs due alius tegitur pelle eius. Sic innocēs sue innocentie pelle tegit. hereticus aūt et ypocrite dum simulate religiōis signis tegunt quasi pellem innocētis induunt. ij. thi. iij. Habētes quidē spēm pietatis. virtutem aūt eius abnegātes. Et ideo lupi dicūt. qz in libro de natura animaliuz dicit de lupis q interdū emittūt voces boim ⁊ canum ne credantur lupi. vt per hoc possint decipere et devorare. Actum. xx. Hoc q post discessum meum introibunt

in vos lupi rapaces non parcẽtes gregibus. Dicuntur autem heretici lupi rapaces vel spiritualiter corrũpendo. vl̃ si possunt corporaliter persequendo. Libenter enim si possent catholicos psequerent sicut arrius fecit. cuius consilio omnes episcopi catholici sunt in exilium missi. Unde vix quattuor episcopi sunt inuenti qui ei resisterent. vt in ecclastica historia continet. ¶ Modo taliter autem nota q falsi prophetę a quibus quotidie oportz nos cauere z qui ꝺt tidie nobis falsa prophetisant duo sunt secundum duplex genus prophetie. scz dyabolus z concupiscentia carnis. Est autem quedam prophetia de ꝓterito. vt d. Aug. Ut moyses prophetauit di. In principio creauit deus celum et terraz. Alia est de futuro. vt esa. dixit. Ecce ego conci. z pari. fi. ꝛc. Falsus prophęta d̃ ꝓterito dyabolus est. qui suadet homini stare in peccato superbie. luxurie. z auaricie. ꝛc. adducens in exemplum quosdam viros ꝓteritos qui predictis peccatis peccauerunt. z tamẽ apud deum sunt facti valde magni. Nam paulus peccauit peccato superbie. z sactus est apostol9. Dauid peccauit peccato luxurie z tamen fuit ꝓpheta eximius. Matheus peccauit peccato auaricie. z tamẽ sactus est euangelista preclarus. Ex his autem in corde peccatoris arguit. q ipa peccata sint leuia z deus ea leuiter punit. Que prophetia tm̃ pliciter apparet falsa. ¶ Primo qz predicti viri non sunt dati in exemplũ peccandi sed in exemplũ a peccatis resurgẽdi. et ñ desperandi Ro. v. Ubi abũ. delic. superabundauit gra. Quid ergo dicemus pmanebimus in peccato vt gra abũdet absit. Qui eĩ mortui sumus peccato quõ adhuc viuem9 in illo. Et ñ sic aiunt quidã nos dicere de bonis faciam9 mala z veniũt bona. quoz damnatio iusta est. ¶ Scdo quia non est verum q peccatum leue sit. q̃mo super omnia est grauius. qđ patet qz in momẽto fecit cadere de celo demões in terram vbi si tota terra esset in plurib9 diebus nõ desceꝺeret. ¶ Tercio quia non ẽ verũ q deus peccatũ leuiter puniat. Nam peccatũ superbie summe puniuit. vt patet in demonibus et primis hominibus. Peccatuz vo luxurie valde puniuit. vt patet in diluuio et in illis quiqz ciuitatibus. scz sodoma gomora z ceteris vt patet. Geñ. xix. Peccatũ autem auaricie acriter puniuit. vt patet in iuda q propter auaritiam prodidit xpm. Et ideo dyabolus introiuit in eum et suspensus crepuit medius. et diffusa sunt omnia viscera eius vt patet Actu. i. ¶ Falsus vero propheta de futuro. concupiscentia carnis est que suadet di. Gaude in bonis mundi et postea penitentiam agas. Que prophetia dupliciter est falsa. ¶ Primo quia bonis mundi. scz ĩ delicijs. i diuicijs et in honoribus non est gaudiuz sz afflictio. Omnia enim ista et si nihil aliud mali haberẽt tamen ducunt ad dolorosum finem q2 vel dimittunt per aduersam fortunam. vel dimittunt per mortem. Prouer. xuij. Extrema gaudij luc. oc. Et tandez ad inferos demergunt. Job. xxi. Ducũt in bonis dies suos z in puncto ad in. deſ. ¶ Secũdo qz quando homo dat se peccatis et dyaboli seruituti non potest redire ad bonum per se. misi p dei gram specialem. quia vt dr in ps. Homo est spus vadens scilicz in peccatum et nõ redi. Exemplum d̃ ren. in quod pisas potest intrare sed nõ exire. Ro. viij. Non est volentis neqz currentis sed miserentis dei. In cuius figura di. apostolus in eodem. vij. Non enim quod volo bonũ hocago. sz quod odi malũ illud facio. De his duobus ꝓphetis dicit. Tren. ij. Prophete vixerũt tibi falsa z stulta. Et sic patz primũ. ¶ Scdo ponit signa per que possumus hereticos cognoscere et ab eis cauere d. A fruc. e. cognoscetis eos. Quia cũ heretici sint mali. z mala intendant in alijs generare. non possunt facere bonos fructus Possunt tamen habere bona vestimenta vt similata ieiunia et humiles et prolixas orationes. ceteraqz alia vt dictum est. Et ideo attendendum est vt di. Aug. Ne vestimenta pro fructibus ponamus. Sunt enim duo genera operum hereticorum. s. occulta z manifesta. Omnia autem manifesta pertinent ad vestimenta. Occulta vo pertinet ad fructus. Fructus autem bonos quos enumerat apostolus ad. Gala. v. habere non possunt qui sunt scilicet caritas. gaudium. pax. patientia. longanimitas. bonitas. benignitas. mansuetudo.

fides.modestia.ꝯinentia.castitas. Istos xij. fructus spūs non habent heretici. sed vt mali ⁊ carnales faciunt opera carnis q̄ apostolus ad gal'. vbi supra annumerat dicens Manifesta autem sunt opera carnis que sunt fornicatio.adul.immundicia.impudicitia.luxu.ydolorum seruitus.veneficia.inimicicia.contentiones.emulationes ire.rixe.dissentiones.secte.inuidie.homicidia.ebrietates comesatōnes.⁊ his similia que predico vobis sicut prediri.quoniam qui talia agunt regnum dei non conseq̄ntur. Isti enim sunt fructus hereticorum. Bonos autem fructus non intendūt. nec faciunt.nec facere possunt. Quia vt dicit eccles.xiij. Qui sibi nec̄ est cui bonꝰ erit Et de hoc ponit exemplum xp̄s in natura di. Nunquid colligunt de spinis vuas aut de tribulis ficus.q.d.non. Sic arbor bōa id est bonus homo fructus bonos facit.qz bonus homo habet virtutē in anima. Virtus autem est vt p hūs dicit. que bonum facit habentem.⁊ opus eius bonum reddit. Mala autem arbor.id ē malus homo malos fructus facit. Quia sicut bona arbor non potest fructus malos facere manens bona.sic nec̄ mala arbor potest fructus bonos facere manens mala.id est bonus homo manens bonus non potest fructus facere nisi bonos.⁊ malus homo manens malus non potest fructus facere nisi malos. Potest autem bonus homo fieri malus.⁊ malus fieri bonus ⁊ econuerso Quia vt di.aug. Nix nō pōt calefieri. p̄t aūt liquefieri ⁊ fieri aqua calida. Similiꝫ malus pōt fieri bonꝰ ⁊ tunc pōt facere bonos fructus vt paulus ⁊ magdalena. Et similiter bonꝰ hō pōt fieri malus. ⁊ tūc facit malos fructus.vt petrꝰ bonus factus ē malus.qz negauit xp̄m. Sicut ergo omissactio in fideliū mala vt d.aug. Que ab infidelitate p̄cedit.sic omīs fructus homis mali malus qui scz a malicia eius procedit Unde homo malus inquātuz malus non pōt facere nisi malum. Et similiter homo bonus inquantū bonus non potest facere nisi bonum. Bona enim arbor est bonus homo ⁊ bona eiꝰ volūtas. Unde cuz hec duo manēt simlr scz bona volūtas cū bono homine non pōt fieri nisi bonus fructus. Similiter mala arbor est malus homo ⁊ mala eius voluntas.qua in homīe manente non pōt agere nisi malū etiam si bonuz esset quod ageret.qz vt d.Ambro. Intentio tua spēm imponit opi tuo Moraliter aūt spine dicunt peccata. Prouerbi.xxiij. Per agrum pigri hominis transiui ⁊ ecce totum repleuerunt eum spine. Et hoc propter quattuor. ¶ Primo quia mentem pungunt. Aug. Nullo temporis interuallo ista diuiduntur. vt quasi alio tempe q̄s alio panatur. ne non faciat quod debet ⁊ alio panatur. ne vl' tēpis puncto vniuersalis pulcritudo turbet. vt sit in ea peccati dedecus sine vltore vindicte. Prouer.xiij. Uiseros facit populos peccatū.ad miꝰ miseria remorantis p̄scientie ⁊ seruitutis dyabolice.qz qui facit peccatū seruus est peccati. Johā. viij. ¶ Secundo quia se p̄plectuntur per cōmitantiā vt spine.quia peccatum quod per pnīam non deletur mox suo pondere ad aliud trahit. vt d. Grego. ¶ Tertio qz fructū bonoz opum impediunt.ne fructi ficent in vitā eternā sicut spine suffocāt rosticum. Lu.viij. Simul exorte spine suffocauerūt illud. Propterea dicit hiere.iiij. Nouate vobis nouale ⁊ nolite serere inter spinas. ¶ Quarto quia sunt materia ignis inferni sic̄ spine sunt materia ignis materialis. Esa.xxxiij. Spine congregate igni cōburent. Spine etiā dicunt diuicie vt ipa vitas i luca d. Et hoc p̄t duo. Primo quia mentē pungūt cogitationū suarū aculeis. vt greg. d. Multa enim solicitudine ⁊ timore hominem affligunt. Eccles. v. Saturitas diuitis non sinit eum dormire. Job.xv. Sonitus terroris semper est in auribus eius ⁊ cum pax sit ille insidias suspicatur. Secundo quia sunt materia ignis auaricie ⁊ cupiditatis. Quia sic ex appositione lignoꝝ crescit ignis.ita ex appositōe diuiciarum crescit auaricia. Posita crescit. Spine etiam dicuntur tribulationes. Ose.ij. Sepiam vias tuas spinis. sed de his spinis dulcis fructus colligitur si pacienter tolerentur.qua pacientia opus perfectum habet. vt dicit Jacobus

¶ Notandum autem in fine huius mẽ/
bri q̃ boni arboris. id est bonis hoīs. xij.
sunt fructus de quibus dicit. Apoc. xxij.
Et vtraq̃ parte fluminis lignum vite af
ferens fructus. xij. ¶ Primꝰ est bonoꝝ
templium multiplicatio. Esa. i. Si vo/
luerits z audie. me bona terre ꝯme. Pro
uer. xiij. Custodit iusto substãtia peccato
ris. Secundus est omnium rerum bonꝰ
euentus. quia tam prospa q̃ aduersa ser/
uiunt ei. z ad salutem cooperãtur. Roma.
viij. Diligentibus deum omnia cooperã
tur in bonum. ¶ Tercius est bonoꝝ
spiritualium continuum incremẽtũ. Pro
uer. xiij. Justoꝝ semita quasi lux splen/
dens crescit z proficit vsq̃ ad perfectum
diem. ¶ Quartꝰ est eorundem radicatõ
z habituatio. quia cum habitus generetur
exactibus. multiplicatio actuꝝ confirmat
habitum z radicat. ita q̃ homo postea de
facili operatur bonum. Matthei. xi. Tolli.
iu. me. sup. vo. iu. me. su. est. z onus me.
leue. Propterea dicẽ apostolus. ad ephe.
iij. Incarati. radicati z fundati. ¶ Quintꝰ
est spiritualis cõsolatio. Esa. lxvi. Ego cõ/
solabor vos. Job. xvi. Iterum autem vi
debo vos z gaudebit cor vestrum. ¶ Sextus
est secretoꝝ diuinoꝝ reuelatio Job.
xv. Quecunq̃ audiui a patre meo no. f.
vo. Amos. iij. Non faciet dominus ihesus
nisi reuelauerit secretum suum ad seruos
prophetas. ¶ Septimus est bonoꝝ ope
rum iocunditas et exultatio. Naturalis
enim iocunditas est in bonis operibus si/
cut naturaliter homo in filijs iocundatur
eius. ps. In operibus manuum tuaruꝝ ex
ultabo. ¶ Octauus est de victoria inimi/
ci tripudium z exultatio. Esa. ix. Letabun
tur coram te sicut exultant victores capta
predam. ¶ Nonus est fomitis z concupiscẽ
tie mali debilitatio. quia per bene operari
concupiscentia mali debilitatur z incipit
displicere ¶ Decimus est experientie bo/
ni eruditio. Eccl. xiij. Qui non est exper/
tus pauca recognoscit. Propterea dicit
Psal. Gu state z videte quoniam suauis
est dominus. ¶ Undecimus est cogni/
tionis diuine per contemplationẽ preli/
batõ Deũ. xxxij. Vidi do. fa. ad fa. z sal. fa.
est anima mea ¶ Duodecimus est spei ro
boratio Grego. Tanto spes in deum soli/
dior surgit. quanto quis pro eo graviora
sustinuerit. Et sic patet scdm. ¶ Tercio
ponit iudicium quod bene agere non cu/
rantibꝰ fiet. quia omnis arboꝝ que non fa.
fruc. bonos exci. z in ig. mit. Nimis est eĩ
intolerabile q̃ homo nõ fructificet z ma/
xime xpianus cũ sit positus in nobilissimo
orto ecclesie dei qui quotidie aquis grã/
rum irrigatur z beneficium solis iusticie
scꝫ christi semper est ibi z omnium stellaꝝ
celi. id est omnium sanctoꝝ z angeloꝝ.
z lune. id est beate virginis. Creditur enim
q̃ vinee engaddi. vbi nascitur balsamum
proferant balsamum propter virtutem cõ
stellationis que ibi operatur cum in nullo
alio loco mundi nascatur. Similiter ter/
ra ecclesie optima est virtute super pingue
dine bonitatis et meriti christi fundata Eze
chiel. xxxvi. Terra illa quondam inculta
facta est hortus voluptatis. Exemplum si/
cut in orto regio non dimittitur arbor ste/
rilis sed amputatur. ita deus qui est colo/
nus totius ecclesie arborem sterilem eradi
cat. Et hoc est quod xpus ponit exemplũ
Luc. xiij. De arbore fici quam quidã habe
bãt in orto suo plantatam. Qui ait. Ecce
tres anni sunt exq̃ venio querẽs fructuꝝ in
ficulnea hac z non inuenio succide ergo il
lam vt q̃d ter. etiã occu. Et ait colonꝰ. Do
mine dimitte illã z hoc anno vsq̃ dũ vemã
z fodiã circa illaꝝ z mittaꝝ stercora. z siq̃dẽ
fecerit fruc. bene. sin aũt in futurũ succidẽ.
il. Arbor ista est hõ. tres aũt anni sunt tria
tpa. s. tps legis nature. z legis scripte z gre.
In isto vo trio anno ẽ ficꝰ et arbor tota le
tamiata. i. repleta oĩ gra z virtute. Et nõ si
in primis duobꝰ tpibꝰ siue annis hõ nõ fe
cit fructũ magis tolerandũ fuit. Sz in isto
tercio tpe siue anno. q̃ hõ nõ fecit fructuꝝ
nullo mõ ẽ ferendũ. Dis ergo q̃ in isto ter
cio tpe siue anno fructũ nõ facit excidet. et
in ig. mit. Ubi duplicẽ penã potit. s. excidi
z in ig. mit. Sz prĩa. s. excidi sup. a deo z a
sanctis. sortõ ẽ sine cõparatiõe maior pena
scda. s. mit. in ig. Crus. Due pene sũt. s. exci
di z vburi. multi ad gehennã solũ abhorrent
Ego ad eaꝝ illi q̃ gle multo amariorẽ penã
gehenne esse dico. Intolerabilis quidem

pena est gehenna. Sed quis mille ponat gehennas nihil tale quale est a beata illa gloria excidere z odio haberi a xpo: Omis ergo arbor debet fructum facere bonū taz laycus q̄z clericus q̄z etiam religiosus. Debet ei esse laycus oliua ferens. xij. fructus operum mīe. Luce. vi. Estote misericordes quia iudi. sine mi. fi. ei qui nō fa. mi. vt dr. Ja. ij. Clericus debet esse vitis in puritate conscientie sacrificans vinū z in sanguinem xpi conuerteus. Quia vt dicit. i. cor. xi. Qui autem mandu. z bi. indig. iu. sibi man. z bi. Religiosus debet esse ficus fe rens dulcem z suauem fructum. Hierem. xiiij. Quid tu vides hieremya. Ficus bonas bonas valde. z malas malas valde. quia boni religiosi sunt boni valde et mali sunt mali valde. Augustin⁹. Sicut non inueni meliores q̄z q̄ in mōasterijs profecerunt. sic non suz expertus peyores q̄z q̄ in monasterijs defecerunt. Mathe. v. Vos estis sal terre. quod si euanuerit in quo salietur ad nihilum valet vltra nisi vt mittatur foras z conculcetur ab hominibus. Sicut enim sal omnia condit. sed putrefactū nihil penitus valet. sed ab hominibus cōculcatur. sic boni religiosi totum mundu condiunt sed dissoluti ab omnib conculcantur. ¶ Moraliter autem ad edificationem nostram. Notanda sunt decem circa arborem. ¶ Primum est profunditas in radicibus. Aug. Arborem attendite. radicem figit in humili z verticez tendit ad celum. Sic nos in radice humilitatis pfundari debemus si volumus vsq̄z ad celum exaltari. Luce. xiij. Qui se hu. ex. grego. Origo virtutuz humilitas est. Illa in nobis virtus veraciter pullulat que in radice humilitatis perdurat. Quantum arbor profundatur in radicibus tantum crescit i altum. sic quantum homo se humiliat tantum exaltabitur. ¶ Secundum est rectitudo in stipite. sic et nos recti incedere debemus. Est autem secundum phūm cuius medium non discrepat ab extremis Extrema autem hominis sunt ortus z mors. que sunt magne paupertatis. Job. i. Nudus egressus sum de vtero matris mee et nudus reuer. il. Magne vilitatis q̄z vile nascitur z viliter moritur. Et magni plan ctus. sap. vij. Similē vocez omnibus emi si plozans. Tunc ergo homo est arbor recta quando medium suum concordat cuz extremis z vitam pauperez gerit. tho. iij. pau. vitaz gerimus. Math. v. Beati pau peres spi. Diues autem est sicut camelus qui est dep̄ressus in cauda z capite. z habz gippum in medio. z ideo nō est rectus nec valet intrare regnum dei. Math. xix. Facilius camelum est per foramen acus tranire. q̄z diuitem intrare regnum dei. Similiter tunc homo est arbor recta quando vilis et abiectus vult esse in mundo. sicut viliter natus est z viliter mozietur Eccl. x. Quid superbis terra z cinis. q. dice. De terra factus es. z in cinerem dēs reuert. quare ergo in medio superbis? Similiter tunc homo est arbor recta quādo tota vita eius est cum fletu sicut naturas eius z mozs. ps. Fuerūt mi. la. me. pa. vi. ac no. Peccatozes autem sunt distorti. quia vitam suam volunt in magna lericia ducere Job. xxi. Ducunt in bo. pl. s. tē. ¶ Incurvant etiam incuruati. quia rotum deside rium suū ad terrena deflectunt. ps. Oculos su. sta. de. in ter ¶ Terciū est vniuersitas in ramis ad fructificandū. quia nō in vno solo ramo. sed in omnibus producat fructum. sic z nos in omnib membris nostris debemus fructificare. vt dictū est in precedēti sermone. Ro. vi. Sicut exhi. me. ve. z tē. ¶ Quartū est electio oportūi tēpis ad fructificandū. quia arbor que pter tempestatem hyemis ab opatione cessauit redditū vere incipit operari. sic z nos si aliquando pter aliqd impedimentū nō possumus opari. tūc qū possum? opari debem?. Gal. vi. Dū tps ha. op. do. ad omēs. Eccl. ix. Quodcunq̄z pōt ma. i. fa. instan. opa tē. ¶ Quitū ē ordinatio opationis diuine. q̄z arbor nō fert alios fructus q̄z ds ordinauit. vt patz in hoc euāgelio. quia spine nunq̄z faciunt vuas sz mozos. ps. Preceptū posuit z nō p̄te. Silr z nos dēm? facere. Solus hō mal? z dyabol? ordinatōez dei trāsgredit. Job. xv. Cucurri aduersus deū erecto collo. ¶ Sextū ē vehemētia adhesiōis ad terraz vñ dēt alimētū. Nā vehemēter

adhereret terre ⁊ non vna radice sed pluribꝫ
scḋm phm enim radix plate est simil' ori
animalis. Sic et nos vehementer debe/
mus deo adherere. a quo habem⁹ vitam
anime ⁊ corpis ⁊ non solū p fidem et spem
sed p caritatem iusticiā ⁊ p omnes vtutes
Mat. xxij. Dilige dñm deum tuū ex toto
corde t. ¶ Septimū est indigentia cultu
re Nam arbor cultura indiget. Unde phus
dī. q' omes spes plante quādo nō fuerunt
culte siluestres fuerūt. Unde noe nō aliter
plantauit vineā nisi quia vites siluestres
ad culturā reduxit. Sic ⁊ nosipos excole/
re debem⁹ ne quasi arbores siluestres effi
ciamur Jo. xv. Omnē palmitē in me nō ferē
tem fructū tollet eum ⁊ omnē qui fert fru/
ctū purgabit eum. vt fructuz plus afferat.
Sic accidit de aīa sicut ḋ corpe. quia nisi
lauaret ⁊ mundaret fetoret. ¶ Octauū ē
bonitas fructus. Nā sm phī. arbores sil/
uestres plus fructificāt q̄z ortenses. sed or
tenses faciūt meliorē fructū ita ⁊ nos debe/
mus intēdere bonitati opum ⁊ nō pluralī/
tati. quia illa vidua que misit duo era mi/
nuta in gazophilatiū plus oībus misit. vt
xp̄us dixit. Lu. xxi. ps. Scḋm puritatē ma
nuū me. retri. mi. et nō di. sm mīti. ¶ Ho
nū est insertio melioris arboris. nam i trū
co siluestri inserit surculus bone arboris.
et postea tota arbor ē bona. Sic et nos in
veteri et siluestri hoīe debemus insere
re bonā doctrinā et bonā vitam. et tunc eri
mus bona arbor. Jac. i. In mansuetudi/
ne suscipite insitum v̄bum quod pōt saluare
animas vestras. ro. Tu autē cum oleaster
esses insertus es in bonam oliuā. ¶ Deci
mū est inclinatio ramoꝝ ad terram ex fru/
ctuum vbertate. quia quāto rami arboris
magis fuerint fructibꝫ onerati. tāto magis
ad terraz inclinant. sic et nos quāto plura
bona fecerim⁹ humiliores esse debemus.
Luc. xvij Cum omnia feceritis q̄ precepta
sunt vobis dī. quia ser. inu. su. Quia oīa
illa bona ex gratia dei p̄cedunt. i. coz. iij.
quid hēs q̄ḋ non accepisti. si aūt accepisti.
quid gloriaris quasi non acceperis. ⁊c. Et
sic patet tertiū. ¶ Quarto pomt insuffici
entia illoꝝ q̄ bñ docēt. et male viuūt. q⁹ nō
omīs q̄ḋ. mihi dñe dñe intrabit in regnū
celoꝝ. i. q̄ predicāt et ꝓfitent xp̄m esse do/
minū celi et terre et creatorez omniū et re/
demptorē hoīm. et omia illa predicant et
confitent que vera fides tenet. non tamē
que predicāt faciunt. Mat. xxiij. Dicūt enī
⁊ non faciūt. tales sunt siccā dela que illu/
minat alios et seipam cōsumit. Sed de io
han. bapt. sta dicit Jo. v. q̄ erat lucerna ar
dens in se p caritatis feruorem. et lucens
alijs per veram doctrinam et bonoꝝ ope/
rum edificationem. et de xp̄o dicit q̄ cepit
ie. facere. et docere. Act. i. Tales figurati sūt
per ficum habentez solum folia cui xp̄us
maledixit que statim aruit. Mathei. xxi.
Nam verus predicator debet esse factor
verbi quod p̄dicat. Quia vt dicit Grego
rius. Cuius vita despicitur restat vt eius
doc. contemnatur. Romanoruz. xv. Non
enim audeo aliquid loqui eorum que per
me non effecit christus. Huius figura pa
tet in exodo de rationali veritatis et do/
ctrine quod stabat in pectore sacerdotis.
Et nota q̄ quidā dicūt tantū semel omi/
ne qui. scz christum habent solum in ore p
dicando et confitendo. Esa. xxix. Populꝰ
hic la. me. ho. coz autem e. lon. est a me.
Alij dicunt bis domine. qui scilz credunt
corde et confitentur ore. sed opere cōtra/
dicunt. Thi. i. Confitentur se nosse deum
factis autem negant. Alij dicunt ter dñe
quod nō fit nisi in spū sancto. glo. ter dice
re dominus iesus est in corde credere ore
confiteri. et opere attestari. Nam vnum si
ne altero esset negare. Et sic intelligitur il/
lud Jobel. ij. Omnis quicunq̄ invoca/
uerit nomen domini saluus erit. Dicere
ergo bis vel semel non sufficit ad introitū
regni celorum. Et sic patz quartū et conse
quenter totum.

De epistola. Sermo. lxxxi.

¶ Debitores su/
mus non carni. vt secundū car
nem viuamus. Ro. viij. De
vita et modo viuendi magna est contro/
uersia inter mundanos et viros dei. Naz
mundani dicunt et male q̄ secundum car
nem debemus viuere et desideria carnis
p̄ficere. quia ob hoc facta sunt bona mun
di vt. ipis ad nostrū cōmodū et vtilitatez
vtamur. Et ideo saraceni qui totaliter sūt

mundani dicunt q̄ omni re ⁊ omni actu possumus uti in quo non iniuriamur proximo nec directe contumeliam inferimus Viri autem dei a rōne ⁊ spūssancto illuminati dicunt ⁊ bene. q̄ scōm carnem non debemus viuere. nec eius desideria pficere sed scōm rationē ⁊ spūm sanctum De hac autem materia determinat apostolus in epistola hodierna. In qua quidem epistola quattuor facit. Primo di. q̄ non scōm carnem debemus viuere ⁊ ambulare. In principio epistole. Secōo utriusq̄ vite finem ⁊ fructum nititur assignare ibi. Si secundū car. vix. mo. si autē spū fac. car. mo. vi. Tercio ostendit q̄ viuere fm spūm et non fm carnem possumus congrue facere ibi. Quicunq̄ enīm spū dei aguntur. hi filij sunt dei. non enim accepistis spiritum seruitutis iterum in timore. Quarto per testimonium spūssancti. apostolus quodāmodo q̄d in tercio mēbro dicitur. sed q̄ nos qui spiritu dei agimur sumus filij dei sattagit pfirmare ⁊ si filij ⁊ heredes ibi. Ipe enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro q̄ sumus filij dei. Si autem filij ⁊ heredes. ¶ Primo ergo di. q̄ scōm spūm ⁊ non scōm carnem debemus viuere. Et hoc est q̄ di. Debitores sumus non carni vt scōm carnem viuamus. i. fm desideria carnis ⁊ voluptates. que legi di nō sūt subiecta. imo sunt pessima ōsideria ⁊ pessima opa carnis. gal. v. Manifesta autē sūt opa carnis. q̄ sunt fornicatō. adulteriū immūdic. impu. luxuria ydolorū seruitus. auaricia. ⁊ sic de aliis. vt patet in precedenti sermōe. Et sic patet primū. ¶ Secōo utriusq̄ vite finem ⁊ fructū assignat. qui est mors ⁊ vita. Mors eīm est finis ⁊ fructus vite carnalis. ⁊ vita est finis ⁊ fructus vite spūalis. quia si fm desideria carnis vixerim⁹ morie mur triplici morte. scz morte nature citius Eccī. xxxvij. Propter crapulā multi obierūt. Morte culpe quia gula et luxuria sūt duo capitalia vicia ꝓpter que anima separatur a deo et remanet mortua. i. tbi. v. Vidua que in deliciis est viuens. mortua est Et morte pene eterne. Sic mortuus fuit dives epulo et sepultus in inferno. Luce xvi. Si autem spiritu facta carnis mortificaueritis. id est si a spiritu sancto ducti, et propter vite eterne amorem. et non ꝓpter vanam gloriam et auariciam et sanitatem consequendā. vl̄ ꝓpter quodcunq̄ aliud carnale cōmodum. vt multi faciunt mortificaueritis membra nostra popera nostra scz per opera penitentie. ita q̄ in opera carnis non ꝓrumpantur. viuetis triplici vita. scz vita nature diutius. Eccī. xxxvij. Qui abstī. est ad. vi. Vita gratie. Matb. xvi. Si quis vult post me venire id est vita gratie mecum esse abne. se. id est vitam carnalem crucifigat. Gal. v. Qui autem sunt xp̄i car. su. cru. cum vi. et cū. Et vita glorie. Matb. v. Beati pauperes spiritu. et beati qui lugent. et beati qui persecu. pa. ꝛc̄ quoniam ipōrum est regnum celorum. Ibi ponuntur septem beatitudines. id est septem operationes procedentes a septem donis spiritus sancti. quas habent vir sancti qui membra sua mortificant sup terram. ꝓpter quas re ꝓmittitur eis regnum celorum Sic ergo patet q̄ si consideremus. cōsideremus q̄ qui viuit secūdum carnem incurrit mālum. et pdum carnem incurrit omne malum. et priuatur omni bono. quia cum finis includat in se virtualiter ea que sunt ad finem. et triplex mors superius dicta sit finis omnis mali. ⁊ triplex vita sit finis omnis boni et viuens secundum carnem incurrat hāc triplicem mortem et priuetur tripplicita triplici vita. manifestum est q̄ talis sic viuens secundum carnem incurrat omne malū et priuet̄ omni bono Eccī. ix. Qui peccat in vno vitā bonā perdit. et econuerso qui viuit fm spūm priuatur omni malo. et ꝓsequit̄ omne bonū. Eccī. vij. Qui custodit mandata non expitur quicq̄ mali. ¶ Notandū aūt q̄ ꝓpter octo nō debemus scōm carnis impium et eius desideria viuere. sed fm spūm. ¶ Primo ꝓpter diuinū ordinē ꝓseruandū. nā ds instituit naturē ordinatū q̄ caro tanq̄ ancilla obediret. et anima tāq̄ dña imperet. Gen. iij. Sub te erit appetitus eius: et tu dñaberis illius. Cum aūt fm carnē viuim⁹ caro dominat et anima seruit. Prouer. xix. Pertria mouet̄ terra et quartum sustinere non potest̄ per seruum cū regnauerit ꝛc̄. ¶ Secundo ꝓpter hostem virādum. nam caro est hostis noster occultus. ⁊ mortifera quasi

salutifera consulit. Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum. Sed vt di. greg. nullus hostis efficacior est ad nocendū q̄ familiaris inimicus. Et ideo nullo modo ē carni obediendum et credendum. ecc̄. xij. Ne credas inimico tuo in eternum. Tūc vero creditur carni quādo eius desideria perficiuntur. Exemplum de sampsone qui confisus est in dalida que signat carnem et desiderium eius perfecit et dormiuit in sinu eius. Et ideo fuit captus et ligatus et exoculatus. Judic̄. xvi. ¶ Tertio ꝓpter falsum iudicium euadēdum. Caro enim est corrupta et infecta cōcupīa mali annexa et quia naturaliter est corrupta iudicat dulcia esse amara. et amara dulcia sicut febricitans Augustī. Palato non sano pena est panis qui sano est suauis. Et oculis egris odiosa est lux q̄ puris est amabilis Et non est ei credendum nec que appetit tribuenda, sicut frenetico vel febricitāti non sunt danda que petunt. Qui autem secundum carnem viuit in omnibus credit carni.

Quarto ꝓpter debitum exoluendū. Nos enim habemus magna debita exoluere et multis multa tenemur. Sumus enim primo obligati deo ꝓpter innumera beneficia Nam ad imaginem suam nos creauit et de manu dyaboli per mortem ꝓpriā nos redemit. ioh. Vado parare vobis locum. ¶ Secundo beate marie quia per eam sum? valde exaltati. sumus deo reconciliati et oī maledictione que per femnam nobis ꝓuenerat exclusi sumus dei benedictionem consecuti. et omni gratie sumus restituti. Judit. Tu glia hierusalem. tu letitia israel. Tu honorificētia pli. nr̄ē. ¶ Tercio sanctis angelis quia i ꝑlio nobis quotidie assistunt totum orbem ad nostrum ꝓmodū ordinātes. et in morte animas nostras ad celum deferunt. hebr. i. Omnes enim sunt administratorij spiritus in ministeriū missi ꝓpter eos qui hereditatem capiunt salutis. ¶ Quarto beatis apostolis qui nos ab ydolatria et multis erroribus removerūt. quia nos in baptismo in dei filios regenerauerunt et a peccatis omnibus absoluerunt. math. xvi. Et quodcūq̄ solueris super terram erit solu. et in celis. ¶ Quinto sanctis martiribus q̄ per fidem ꝓ quaz saluamur feruēter defenderunt quia nos ad bellū animauerunt. math. xvi. Et porte inferi non prevalebunt aduersus eam. ¶ Sexto beatis confessoribus. q̄ nos ad pietatis opera suo exemplo induxerunt q̄ nobis viam ꝓfectionis ostenderunt. quia nos i moribus et doctrīa erudierūt. math. Vos estis lux mundi et vos estis sal terre. ¶ Septimo sanctis virginibus quia dei ecclesiam tanq̄ gemme et picture ornauerunt. quia xp̄o tanq̄ sponso nupserunt. et quia spiritualiter valde fecunde fuerunt et multos filios et filias genauerūt. Esa. Multi filij deserte magis q̄ eius que habet virum. ¶ Octauo debitores sumus proximis nostris quibus tenemur dilectōnem cordis, subuentionem in necessarijs. et compassionem in aduersis. Mat. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. ¶ Nono debitores sumus diuine iusticie. cui debita magna debemus exoluere et ꝓ peccatis que cōmisimus et pro bonis que omisim?. et ꝓ gratijs quib? male vsi sumus. Math. Oblatus est ei vnus qui debebat ei. x. milia talenta. Et sic patz q̄ multis et ex multis sum? obligati et magna debemus exoluere. nec valemus. et ideo quotidie in oratōe dominica petim? Et dimitte nobis debita nostra. Mathe. vi. Et vt didicim? ab exp̄to, non est onus super onus debitor? maxime vsurariorum Hic cadit exemplum de illo sacerdote qui habebat optimuz vinum et magna ꝓdebita vsuraria et nulli volebat de vino dare q̄a dicebat q̄ deficiente vino. quod soluebat sibi debita moreretur pro eo. sc̄z q̄ omni mane et sero bibebat satis de vino illo et ꝓ cōsequens faciebat eum letū et debitorum oblitum sc̄i. nō ergo karissimi subeam? debitū carnis ad quod non tenemur vt scdm carnē viuam?. Viuere em̄ scdm carnez nō est soluere debitum. imo est addere debituz supra debitum. qui autem addit debitum cito consumit substantiam suam et postea mendicat. Exemplum de filio prodigo q̄ postq̄ consumpsit substantiam suam. custodiebat porcos et cupiebat implere ventrem de siliquis porcorum. Prouer. xxiij. Vacantes potibus et dantes simbola consumentī. ¶ Quinto ꝓpter impossibilitatē

vitandā. quia impossibile est vt carni quis satisfaciat. quia quāto plura impendim⁹ ei tanto vult plura ⁊ nunq̄ satiat. ℣ Prouer. xxx. Tria sunt insatiabilia. ⁊ quartum nūq̄ dicit, sufficit. infernus ⁊ os vulue. ⁊ terra que nunq̄ saturatur aqua. ignis vo nunq̄ dicit. sufficit. Ignis iste est concupiscentia carnis que nūq̄ dicit. sufficit. Job. xxx. Ignis est vsq̄ ad consumationem deuorās. Et ideo carni faciendum est sicut neq̄ seruo. Eccs. xxxiij. Seruo maliuolo tortura ⁊ cōpedes. mitte eum in operationem si vacet. ¶ Sexto ꝓpter dignitatem obseruandaz homo enim est dignissima creatura ⁊ ⁊ est sic ordinatus vt dicit Boe. q̄ si secundū rationem ⁊ spiritum vtuose viuit transfert ad deos. id ē angelos. Si aūt scdm carnis desiderium viuit infra bestias redigitur. ⁊ diuersis bestijs cōparatur. Ben. Quos daz ventri obedientes loco animaliū numeremus nō hominū. ps. Homo cum in honore esset. non intellexit. cōpa. ē iu. insi. ⁊ similis factus est illis. Item. ℣ Puto si bestie loqui scirēt dicerēt. ecce adam fact⁹ est quasi vnus ex nobis. ¶ Septimo ꝓpter mala euadenda. Nam viuēs scdm carnē infinita mala incurrit. Omnia etiā bona cōuertunt ei in malum. ⁊ baptismus et fides. et meritum passionis xpi. ⁊ gratie dei. ⁊ tēpus ⁊ omnia bona nature ⁊ fortune. ita q̄ vere de eo potest dici. illud Mar. xiiij qd dictū est de iuda. Bonuz erat illi si natus non fuisset homo ille. Et aūt qui scdm spiritū viuit omnia conuertunt in bonū etiaz mala per occasionē vt dicit Aug. roma. viij. Diligentibus deum omnia cooperantur in bonū. ¶ Octauo non debemus scdm carnem viuere ꝓpter penam euadendā ⁊ gloriam cōsequendam. quia vt in scdo membro dictum est viuēs scdm carnem ꝓsequitur omnem mortē in qua omnis pena continet. Et viuens scdm spūm viuet omni vita in qua omne bonum ⁊ omne gaudiū cōtinetur. Esa. lxiiij. Oculus nō vidit. deabsq̄ te. que prepa. expe. te. Et sic patet secundū ¶ Tercio ostendit q̄ viuere scdm spiritum et non scdm carnem possumus ⁊ debemus quia qui spū dei agunt. id ē lege spirituali a deo data ⁊ infusa cordi agunt interi⁹. hij filij dei sunt. id est exteri⁹ exteriori caritate bona faciunt. Eloquia hij filij dei sunt non tantū creatiōe. sed imitatione que facit filiū i bono. Eph. v. Imitatores mei estote sicut filij carissimi. Et similit in malo. Jo. viij. Vos ex patre vyabolo estis ⁊ desideria patris vestri vultis facere. Et nota hic q̄ agi scdm phūm ⁊ damnasce. ꝓpter brutorum est que mouent impetu ad opus nec retenari possunt. in quo notatur omnimū legis spūs vel potius dūum spūssanci ꝓ legem suam adducendum affectum vsq̄ in opus exterius. Act. iiij. Nō ēm possumus que vidimus ⁊ audiuimus nō loqui. Unde plus est agi q̄ regi. importat ēm velocitatem impetus potentis. Sic agebat ihesus a spū in deserto. Lu. iiij. Nec est ignominiosum agi sic. imo ē honorabile. Multo enim magis bonum agimus si sic a spū agamur. q̄ aūt hi qui spiritu dei aguntur id est lege spūali a deo infusa cordi interius aguntur sint filij dei. id est exterius amore seruiūt. patz quia tales non accepērūt spūm seruitutis exhibite in timore solo Et hoc iterum sic iudei fecerūt q̄ spūz receperūt in se. q̄ nō plus effecit in illis nisi seruilez timorē quo legem adimplerent. Unus ignū fuit quia lex fuit data in igne ⁊ fulgoribus ⁊ tonitruis terribilibus. vt patz Exo. xix. hebre. xij. Ita terribile erat quod videbatur q̄ moyses dixit. exterritus sum ⁊ tremebundus. Non enim accepistis spiritū seruitutis in timore iterum sicut iudei fecerunt sed accepistis spūm adoptionis filiorum. id est per quē adoptantur ⁊ efficiuntur filij electi ⁊ per cōsequens accepistis spiritū dilectionis. nullus enim adoptatur in filium nisi diligatur Ephe. i. Qui predestinauit nos in adop. fi. Et talis spūs expellit timorem de corde. i. Joh. iiij. Timor non ē in caritate. Idem tamen est spūs qui opera ⁊ tus est in illis timorem ⁊ legem timoris tradit eis. ⁊ in nobis amorem ⁊ legem amoris dedit nobis. Idem ergo spūs est sed ꝓpter diuersa opera dissimiliter appellatur. Nam spiritus timoris dicitur esse in quo pta est lex. timor incussus est eis. qui gratiam nondum intelligebant. de sua infirmitate peccatis per legem coniuncti. Spiritus autem libertatis dicit esse his quibus

impartiſ eius ope gra ⁊ regeneratio ī vitā eternam ⁊ fides que p dilectionem operat non per timorem. non formidando penaz ſed amando iuſticiam vt dicit auguſtinus Ipſa enim fides et dilectio a ſpiritu ſācto eſt. Duo enim timores hic inſinuāt Unos filios dei generat. Alter qui non eſt in perfecta caritate ſeruilis Hic autem duo timores faciūt duo genera ſeruorum. Eſt enim ſeruus qui eſt ⁊ filius. qui timet dominum et honorat patrem. et eſt ſeruus q timet penam ſed non diligit iuſticiā. vt dicit auguſtinus. Et quia tanto beneficio nō debemus eſſe ingrati. et ſpiritus gratios nos facit. ideo ſpiritus eſt in quo clamamus abba pater. tamē illi gratias referētes. id eſt qui nos clamare facit impellens nos ad clamandum. Gal. iiij. Miſit deus ſpiritum filij ſui in corda veſtra clamantem abba pater. Hic autem duo ponit que tamen vnū ſunt. Sed abba dicit. ꝓpter hebreos hebreſi enim eſt. pater dicit. ꝓpter latinos. bis enim duobus generibus hominum loquebatur ſcribendo romanis. Nec tamen greci excluduntur. quia patir grece idem ē quod pater latine. ⁊ fere eadē eſt vox Notandum ergo q ꝓpter ſacramentum vtrūq; poſuit. ſicut mar. xiiij. vtrumq; dominus in paſſione ꝑmemorat. Nam xp̄s factus eſt lapis ā̄gularis eccleſie collecte partim ex hebreis ad quos pertinet abba. ptim ex gentibus ad quos pertinet pater. quia eccleſia de vtroq; populo in vno ā̄gulari lapide chriſto eſt collecta. qui fecit vtraq; vnū. vt eſſet vnus grex et vnus paſtor vt dicit auguſtinus. Nota etiā q hic clamor non eſt in labiorum motione tantum ſed magis in corde per deſiderium et feruorez ſicut tacenti moyſi dictū eſt. quid clamas ad me exo. xiiij. Et ſic patet q per ſpiritum ſanctum adoptati ſumus i filios. filij autē ex amore ſeruiunt. amanti autem nihil eſt difficile. et ideo ſecundum ſpiritum et non ſecundum carnem poſſumus ⁊ debemus viuere. quia cuius opera ſpiritus difficilia videantur. tamen amanti ſunt facilia. Et ſic patet tercium. ¶ Quarto probat p teſtimonium ſpiritusſancti. q filij dei ſum⁹. quia ipſe ſpiritusſāctus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro. i. recognoſcere facit mē tem noſtram. dum per eum facta remiſſione bene agimus q filij dei ſumus. hoc facit recognoſcere ſpiritusſāctus dū i eccleſia fit remiſſio peccatorum in ſpiritu ſancto. quā remiſſiōem licet tota trinitas faciat tñ ꝓprie ad ſpiritumſanctum dicitur ptinere quia ſpiritus ꝯmunis eſt patri ⁊ filio amborumq; vnio. per quem fit ſocietas ⁊ vnitas. qua efficimur vnum corpus vnica filij dei Unitas enim ꝯpaginat quā facit caritas que eſt a ſpiritu ſancto. Et ſic illud ad ſpiritumſanctum intelligitur pertinere. q gratie ⁊ bonitatis eſt ſic teſtificari. bonitas autem ſpiritui ſancto attribuitur. Et nota q teſtim omū indubitanter per tria reuelatur. ſ. per fraternaz caritatem. dum i corde ſentitur. i. iob. ij. In hoc ſcimus quoniaz tranſlati ſumus ō morte ad vitam quo. dili. fratres. Per eterne dulcedinis ꝓguſtationem. aug. Quid eſt quod me in eius recordatione tam dulciter tamq; vehementer afficit. nunquid non ipſe eſt deus meus. q. d. ita hic eſt fons in quo non ꝯmuīcat alienus. Et per vicioꝝ detestatōnē ⁊ penitentie voluntariam aggreſſionem. nemo ei ſibi diſplicet. ſibi iraſcit. ſe punit. niſi habeat aliquid in ſe fortius ſe. ephe. v Nemo vnq; carnem ſuaz odio habuit ſed nutrit et fouet eam. Si autem filij ſumus ⁊ heredes. heredes quidē dei coheredes autem chriſti Magnus autem fructus eſt eſſe filiuz dei p gratiam. quia efficitur heres vite eterne. in qua omīa bona continē tur. et intellige q non eſt aliud hereditas dei cuius heredes ſumus q̄ ipſe de⁹. Ipſe enim eſt tota merces. gene. xv. Ego merces tua magna nimis. Quia vt. d. auguſt. Viſio dei. eſt tota merces. Huius autem hereditatis chriſtus inquantum homo ē nobiſcum heres. Sed inquantum deus ē ipſe eſt hereditas. p̄s. Dominus ꝑs hereditatis mee. Quia ſecundum diuinā naturam eſt hereditas noſtra. ⁊ ſecūdū hūanaz naturam eſt pars hereditatis noſtre ⁊ nobiſcum heres. Huius autē hereditatis xp̄us nos inſtituit eſſe heredes i morte ſua duz dixit lu. xxij. Ego diſpono vobis ſ. dimi. pater meus reg. vt eda. ⁊ bib. ſ. m. m. in re. me. Et iob. xvij. Volo vt vbi ego ſum

et illi. sint me. id est eiusdem glorie possessores. filijs autem concubinarum qui sunt filij carnis z scom carnem viuunt. largitus est munera. id ē bona tēpalia. In cuius figura xps ascendens crucem exuit se omnibus indumētis suis z crucifixoribus dedit In cuius etiam figura scriptura refert q abraam dedit ysac hereditatez. filijs aūt concubinarum largitus est munera. Geñ. xxv. Nos autem vt dicit aplūs ad Gal. iiij. secūduz ysaac repromissionis filij sumus z si filij z heredes. Et sic patet quartum.

Dñica. ix. de euange. Sermo. lxxxij.

Homo quidaz erat diues qui habebat villicū et hic diffamatus est apud illuz quasi dissipasset bona ipius. Luce. xvi.

Tres errores pullulabāt in mundo in aduentu xpi z adhuc pullulant. ¶ Primus est q homo est liber dñs omniū bonoz que possidet siue sint bona nature siue bona fortune. z quicād placet sibi pōt inde facere sine peccato. Math. xxij. An non licet mi. quod volo facere. Sic tenent saraceni Quod si verum esset nequaq dñs requireret rationez a villico. Secūs est q homo in predicatione vel disputatione non debet allegare dicta vel facta hominum damnatoz. Contra quod di. aug. q si quid fidei nostre dixerunt accōmodum accipiendum ē ab eis tanq ab indignis possessoribus. sicut qui rapit rosam z dimittit spinā Quod si verum esset nequaq xps villicū iniquitatis adduceret in exemplū. Tertius est q de? amicis suis benefacit in hoc mūdo z in alio. z qui sunt hic diuites erūt diuites in celo. z q sunt hic pauperes erunt pauperes in futuro. Quod si verum esset nequaq xps diceret diuitib vt facerēt sibi pauperes amicos quia ipi sunt heredes regni. Contra hec tria est presens euangelū In quo duo principaliter notant. Prio ei parabola quedam ad ppositum de diuite quodā z eius villico enarratur ibi. Homo quidam erat diues qui habebat villicum. Scdo parabola ad ppositum adaptat ibi. Et ego dico vo. fa. vo. a. d. mā. iniq. Circa pabolam quinq ponunt. Primum ē apd dominum villici diffamatio ibi. homo qui dā erat di. h. vil. z hic diff. est apud il. quasi dissi. bo. ipius. Scdm ē a dñō villici ratio ibi. Et vocauit il. z ait il. quid hec audio de te redde rationem vil. tue. Tertium ē villica callida cogitatio ibi. Quid faciam quia do. au. a me vil. fo. fi valeo mēdicare eru. Quartū est villici accelerata executio ibi. Conuocatis itaq sin. de. do. sin. dixit primo cē. Quintū est a domino suo villici commēdatio ibi. Et laudauit dominus villicum iniquitatis quia fi. se. huius prudenter fi. lu. in ge. sua sunt. ¶ Primo ergo ponitur villici diffamatiō cū dicitur. Homo quidā erat diues. cē. Homo iste filius dei est qui est vita omnes bonis. quia cum ipe sit ipsa beatitudo Jo. xvij. Hec est vita eterna et beatitudo scōm boeciū sit status omnium bonorum aggregatione perfectus. habundans quet ipm esse omnibus bonis plenum q factus est homo vt nobis omnia bona sua daret. Ro. viij. Pro nobis omnibus tradidit filiū quomō non etiam cuz il. oia nobis do. Profecto qui nobis seipm dedit omīa nobis dedit. Quicquid ergo habemus siue in bonis nature siue in bonis gratie siue glorie. siue in bonis fortune. siue in bonis gratie siue glorie. totum ab eo tenemus tanq tales villicus a domino a rege imo plus tanq villicus a domino suo. nullus qui nō habet in bonis domini sui. nisi solam dispensationem. villicus sicut dicit glo. ppie est ville custos. yconomus aūt est dispensator rez z bonoz dominī. Hic autem villicus accipitur generaliter q dispensatore. Villicus ergo iste ē homo cui deus omnia bona dedit tanq dispensatori suo. Math. xxv. Homo quidam pe. proficiscens vocauit seruos suos. z tradidit illis bona sua. vo. d. al. vo vnū vnicuiq scōm ppriā virtutē q non omīa omnib dedit. sed alicui plus alicui minus. Dicautez villicus diffamatur tripliciter. Primo apud deum q angelos qui nobiscum morant z referunt facta nostra coram deo. Tho. xij. Cum ora res cum lacrymis z fe. mor. obtuli oratōez tuam coram deo. Et similiter refert mala nostra. Talis diffamatur per euidentiā facti quia facta nostra mala z bona ascendunt coram deo. Geñ. xv. Clamor sodoma moruz z go. venit ad me. Jbidē. iiij. Vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me de

rra. Act. x. Elemosine tue z oratiões tue ascenderunt in memoriam in conspectu dñi. Et ad hebreos. iiij. Omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Et de quo est dif famatus? Certe qui asi dissipasset bona ipi? Ex quo patet q bona que habemus non sunt nostra sed dei. quia a deo sunt nobis tradita. qua di. bõa ipius z nõ bona sua. i. Cor. iiij. Quid habes quod nõ accepisti? quasi diceret nihil. Vere peccator omnia bona dei dissipat. Et primo bona nature malis vsibus applicando. que nobis deus contulit. vt ad bona ipis vteremur. vt intellectum ad cognoscendũ vera. voluntatem ad amandũ bona. memoriam ad recolendũ dei beneficia. z omnia membra z totum corpus ad dei glam z honorem. s. ad seruiendũ iustitie i sanctificationẽ vt oculos ad videndum dei creaturas in quibus magna dei bonitas apparet aures ad audiendum dei ẏba z sic de alijs. vt supra dictum est in epistola. Humanũ dico. i. cor. vi. Glorificate z portate. de. in cor. vestro. Ro. xij. Obsecro vos p miserõ dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem. sanctam. deo placentem. Sed peccator pertertit ordinem. z deuastat intellectũ. applicando ipm ad cognoscendũ falsa ẏa bolica mundi. Jac. iij. Non est ista sapiẽtia desursum descendens. sed terrena animalis z ẏabolica. Deuastat voluntatem volendo nociua z apparẽtia bona. dissipat memoriam recolendo iniurias. z ad malum prouocantia. Matth. xxvij. Domine recordati sumꝰ qa seductor ille dixit post tres dies resurgam. Dissipat etiam omnia membra z totũ corpus seruiẽdo impudicie z iniquitati vt oculos applicãdo ad cõcupiscibilia carnis z mundi aures ad vana z inhonesta audiendum z sic de alijs. Ro. vi. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immundicie z iniquitati ad iniquitatem. ita exhibete nũc mẽbra vestra seruire iustitie in sanctificationẽ. Secõdo dissipat bona fortune. vel indebite aquirendo. sicẽ ficus dissiparentur si prica sicut nuces exterentur de ficu. vel nimis tenaciter tenendo z ipis non vtendo vt auarus. Dicit dissipat sciẽtia si ipa nõ vtamur. Eccl. xix. Thesaurus inuisus z scientia abscondita vtili. in vtrisq; z Vel ipsa inutilis z nociue

expectando. vt prodigus. Luc. xv. Dissipauit substantiam suam vi. luxu. cum mere. Tercio dissipat bona gratie. ipsa tanq̃ immundicias proijciendo. nec de ipis curando. quia sacramenta ecclesie z virtutes et dona spiritussancti. et meritum passiõis iesu christi voluntarie proijcit. Ecc. x. Hic enim animam suam venalem habet. quoniam in vita sua proiecit intima sua. Trẽ. i. Dederunt pro cibo queq̃ preciosa ad refocillandam animam. Nec de ipis curat quia predicatores z ministros ecclesie docentes quomõ ipa possit rehabere et paratos ea reddere sibi spernit. i. Cor. iiij. Tã q̃ purgamentum huius mundi facti sumꝰ omnium ypsima. Job. xxi. Qui dix. deo rec. a no. sci. vi. t. no. Potius vult perdere omnia bona gratie q̃ vnum aureum. et potius vult lucrari vnum aureum q̃ omnia rehrẽ. Secõdo diffamatur hic villicus iniquitatis. id est peccator apud homies qui ad infamandum sunt valde proni. Cõtra qs dicitur. Eccl. xix. Audisti verbum aduersus proximum commoriatur in te. fidens quoniam nõ te dirumpet. Et alludit vulgare quo dicitur Ipe creparet nisi diceret Sicut enim fumus procedit ab igne z fetor a cadauere. sic infamia a peccato. nec potest fieri ignis quin fumus exeat. ita nec potest peccatum fieri quin infamiam diffundat. Et nota q est valde stultum de fama non curare. Qui eñ famam accipit alteri. ad sue fame restitutionẽ multoplus tenetur q̃ ad restitutionem temporalium. qz vt dicit Prouer. xxij. Melius est nomen bonum q̃ diuitie multe. Tercio diffamatur apud omnes creaturas que eum accusant quasi eas incarcerãs teneat videlz denarios in cista. frumẽtuz i horreo. z vinum in dolio. ꝛc. Item quattuor elementa accusant peccatorẽ que triplici voce Rm bugonem de sancto victore nobis allo? quunt. Accipe. redde. fuge. Accipe beneficium. redde debitũ. fuge supplicium. Prima vox est famulantis. Secõdo admonentis. tercia cõminantis. Vox famulãtis. Nam dicelum. Ministro tibi lucem in die vt vigiles tenebras i nocte vt pauses. ad psolationem tuam temporum vicissitudines minister calorẽ estate. z frugus hyeme. Aer di.

Ad vtilitatem tuam tibi flatum prebeo. & omne genus auium ad tuum nutto obsequium. Aqua d. potui tibi prebeo. sordes purgo. arentia rigo. & omnia diuersorum generum piscium ad tuum esum nutrio. Terra di. Ego te porto. pane confirmo & vino letifico. Ignis dic. Ego te calefacio. omnia cruda ad tuum cõmodum coquo Vox admonentis. Mundus di. seruio tibi. quia factus sum ꝓpter te. vt et tu seruias illi qui te et me fecit ꝓpter se si sentis beneficium redde debitum. ne qui fecit te et me puniat te propter me. Vox cõminantis. Ignis di. a me conbureris. Aqua a me demergeris. Aer in me vẽtilaberis. Terra di. a me absorberis. Infernus a me deglutieris. Ideo dicit. Sapi. v. Armabit cre. ad vlt. imi. Ibidem. Pugnabit cum illo orbis terrarũ contra insensatos. Et sic patet primũ

Secdo ponitur villici a domino citatio. quia vocauit illum & ait illi. Quid hoc audio de te, de quo talia audire non debebam cũ omnia bona mea tibi tradiderim Hec cõsideratio retraxit ioseph nec pec. cum vxo. domini sui. Gen. xxxix. Ecce dominus meus omnia mihi tradidit ignorat quid habeat in domo sua. Quõ ergo possum hoc malum facere & pec. in deum. Econtra de malis dicit. Job. xij. Abundãt tabernacula predonum & audacter prouocant deum. cum ipse dederit omnia in manus eorum. Et nota q̃ ex his verbis demonstratur q̃ non de facili debem9 credere dicenti malũ de aliquo. Gen. xviij. Descendam & videbo vtrũ clamorem opere complerint. i. Jo. iij. Nolite omni spiritui credere Quia vt dicit eccla. xix. Qui cito credit leuis est corde Vocauit ergo illum vt sciret veritatem. Dicit hic glo. Vocat dominus quando incutit timorẽ eterne damnatõis et ideo di. red rationẽ villicationis tue. i. dum vivis cogita qualiter debeas operari sciens te ꝓ omnibus factis tuis redditurum rõem. Eccl. xi. Scito q̃ pro his omnibus adducet te deus in iudicium. hiero. Siue comedã siue bibas siue aliud quid agas semp videt il. tu. terri. meis auribꝫ insonare. sur. mor. ve. ad iud. Vel hec redditõ rationis potest esse de ꝑsenti & tunc ad confessionẽ refertur. Confessio enim est quasi quedã computatio coram deo vicario. Esa. xxxviij. Reco. tibi om. annos meos in amaritudine anime mee. In summa nota q̃ generaliter de septem queret dñs rationem in die iudicij. iuxta septem bona que dedit & cõmisit homini. Primum est corpus cum membris. Secũm est anima cum suis potencijs. Tercium est virtutes et dona spiritussancti cum sacramentis. Quartum est artes cum documentis. Quintum est tempus cum elementis. Sextum est tempus cum incrementis. id ẽ cum vicissitudinibꝫ temporum. Septimum est q̃ dedit seipsum passum pro nobis in precium redemptionis. Ephe. v. Tradidit seipm pro nobis. De his omnibus queret deus ratiõnez in die iudicij. De primo. ij. cor. v. Omnes enim nos manifestari oportet ante tribu. xpi vt referat vn. pp. cor. prout gessit. De secundo & tercio. Mat. xxij. Cuius ẽ ymago hec et superscripti orimago quo ad animã cum suis potentijs. superscripro quo ad virtutes & dona cum sacramẽtis. De quarto matth. xxv. De talẽto cõmisso per quod intelligitur ars vel scientia. De quito ps. Adduocauit ce. de su. & terram discernere populum suum. De sexto tren. i. Vocauit adiuuer. me tps. hiero. Omne tempus tibi impensum requiret a te. qualiter sit expensum De septimo zach. xi. Afferte mihi mercedez meã ꝓ his q̃ feci & fusti. pro vobis Carissimi si diligẽter attendim9 de omnibꝫ nobis collatis stictam rationem nos reddere oportebit & de ipsis bonis nihil possumus nobiscum ferre. i. Thi. vi. Nihil intim9 nobiscum ferre. i. Thi. vi. Nihil intim9 hũc mũ. necauf. quid pos. Volũ ergo proexpensis stam9 in hoc mũdo Et ideo stultũ est valde multa velle habere cũ in multis bonis nõ sit nisi afflictio spũs & cogitatio noxia & ad vltimũ redditio rõis ipsorũ bonoꝝ. Ecc. v. Vidi alia malũ sub sole videlicie congregate in malum dñi sui. Et deomnibꝫ nihil nisi breuem vitam habemus. Ecc. v. Et quid habet hõ de vniuersis vicijs suis. nisi q̃ cernit ea oculis suis. nã vbi sunt multe opes, sunt & mali qui comedunt eas. Optima ẽ ergo sentẽtia apli et ꝑsiliũ. i. ad thi. vi. Habentes alimenta & quibus tegamur hijs cõtenti simus. Quia cui multa danf magna rõ ab eo requirit. Dñs ei crescit dona crescit rõnes donoꝝ vt inqt greg. Ite si diligẽter

attendimus magna cura nobis incumbit ꝛ
omīo necessaria. Nam deus nosipos no//
bisipis commisit. Ecc̄.xv. Ab initio deus
constituit hominez et reliquit eum in ma//
nu consilij sui. Quilibet autem homo est
quoddam castrum fortissimū quod ꝛ vn//
dicz expugnatur. Nam expugnatur a de
xtris per prospera corrūpendo. a sinistris
per aduersa frangendo. a sursum per pre//
sumptionem ꝛ superbiam eleuando. a deor
sum per desperationem deprimendo. ab
ante per laqueos temptationū male opan
do. a retro p memoriam malorum ad ma//
lum incitando. Et hec omnia demones q̄
non dormiunt operantur. et in tam duro
bello proditio est in membris nostris que
se tenent cuz inimicis nostris. Roma. vij.
Video aliam legem in mē.m. Non ergo
expedit nobis curaz aliorum suscipere. Et
sic patet secundum. ¶ Tercio ponit villi//
ci callida cogitatio ibi. Quid faciaz inquit
quia do.me.au.a m.vil.fo. non valeo. ꝛc̄.
Duobus modis homo in inopia constitu
tus bonis suis consumptis potest sibi de
necessarijs prouidere. scz p opus manuuz
suarum. ꝛ per acquisitionez ab alijs. Hec
autem duo excluduntur. cum dicit. Fode
re non valeo men.eru. Cogitemus ergo ꝛ
nos quid faciemus in morte cuz amori fue
rimus a dispensatione omnū bonorum. ꝛ
erimus omnino mendici. quia nec poteri//
mus operari. Matb.xxij. Ligatis manı.ꝛ
pe.mit.eum in tene.exter. Similiter mē//
dicare erit inutile. Exemplū de quincz vir
ginibus fatuis que ab alijs virginibus ꝛ a
xpo repulsam passe sunt. Matbe.xxv. Ite
po.ad vē. Amen dico vobis nescio vos.
Similiter nos a xpo ꝛ ab omnibus sanctis
repulsam patiemur nisi hic operemur dū
tempus habemus. Et ideo bonum est cō
silium salomonis Eccls.ix. Quodcūcz po
test manus tua facere instanter operare.
quia nec opus nec ratio nec sapientia nec sci
entia erūt apud inferos quo tu properas.
Si enim sic cogitasset diues epulo non fu
isset in tanta penuria pstitut/quia nec vnā
guttam aque potuit habere. Hic cadit exē
plum regis francie qui dum esset in extre//
mis constitutus cum magno fletu dicebat
Dez mihi quo vado vbi erit hac nocte ho

spicijz meum. quam rōnem reddam deo
meo de tot bonis que omnia relinquo et
nihil possum mecuz portare. ꝛ vertens se
ad milites ꝛ barones saiebat Carissimi mei
relinquitis me solum ire ꝛ nullus vestrum
associat se mihi. Et hoc dicens expirauit.
Faciamus ergo nobis amicos vt iste fecit
vt si non operemur simus participes eoruz
operz. Unde ait. Scio quid faciam tempe
huius villicationis. id est dum vivo vt cū
amotus fuero a villicatione sczper mor//
tem recipiant me supplei illi quibz miseri//
cordiam impendam in domos suas. id ē.
fiam particeps merito eorum in celo. Plaz
scom merita mansiones celi distribuuntur
ps. Jocundus homo qui miseretur et cō
modat. Et attende q̄ in hoc mirabiliter pec
cant homines quia de futura vita non cu
rant prouidere. imprudentiores bestijs.
Prouer. vi. Vade ad formicam o piger ꝛ
considera vitam eius. Hic cadit exemplū
de illo qui fuit electus dominus in ciuita//
te quadam in qua erat consuetum q̄ in fi//
ne anni dominus ad insulam quandā exu
lando mitteretur. in qua necz cibum inue
niens necz vestimentū in fame ꝛ nuditate
male atterrebatur. vt patet in historia bar//
laam ꝛ ioasaphat. Idem facit apis. ꝛ homo
miser non curat si moriatur fame in alia vi
ta. ꝛ tamen si debet stare ad balnea solum
octo diebus mirabiliter vadit munitus.
Et sic patet tercium. ¶ Quarto ponitur
villici accelerata executio quia conuocatis
singulis debitoribus domini sui dixit pri//
mo Quantū debes domino meo? qui di.
cen.ca.olei. Glo. Cados grece dicitur am
phora latine vrnas tres continens. Dixit
czilli. Accipe cautionem tuam. i. litteras si
ue cartas vbi cauetur de debito tuo. q̄ so//
lum debeas domino tuo quīquaginta ca
dos olei. Dimidiam partem dimisit ei.
Deinde alij dixit. Tu vero quantū debes
qui ait centum chozos tritici. Glo. Choz?
xxx. modijs impletur. Modius continet
xlviij. libras frumenti sicut sextarius frozen
tinus. Dixitcz illi. Accipe lras tuas ꝛ scri
be. lxxx. id est in quibus scriptum est q̄ so//
lum debes domino tuo octuaginta chozos
Quintam partē dimisit ei. Tibi nota quā
tum ad misticum sensum q̄ per illum qui

debebat oleum per quem intelliguntur subditi plus dimittitur q̄ illi qui debebat triticum per quem intelliguntur prelati qui tenentur ad consecrationem corporis christi et ad pascendum pane verbi diuini corpus christi misticum. maior ergo debetur subditis q̄ prelatis remissio. facilior enim est venia apud deum subditorum q̄ prelatorū. quia leuiora sunt eorum peccata. Sapi. vi. Exiguo conceditur misericordia. potentes autē potenter torquenta patientur. Ista autē accelerata executio est contra multos valde. qui concapiunt bonum propositum et nunq̄ pariunt Esa. xxvij. Venerunt filij vsq̄ ad partum et nō erat virtus pariendi. Sophon. ij. Vox cantantis in fenestra corvus in superliminari. quia sicut corvus semper dicit cra cra Sic multi considerant mala sua et vertūt et reuertunt se in eis. et dicunt se omnino velle exire et tamen non exeunt. Prouer. xxvi. Sicut ostium vertitur in cardine suo sic piger in lecto suo. Contra quos dicit Eccī. v. Ne tardes querti ad dō. et ne differe die in diem. subito enim ve. ira. il. et in tempe vindicte disperdet te. Et ideo dicit esa. xxvij. A facie tua domine concepimus et parturiuimus. Mulier quando concipit et non parit morītur. Et sic patet quartus.

¶ Quinto ponitur villici commendatio. quia laudauit dominus villicum iniquitatis q̄ prudenter egisset. Nota q̄ duo fuerunt in isto villico. Vnum fraudulentia. qua contrectauit bona domini sui ipō multo. ꝛc. Alterum fuit prudentia. qua sibi tam caute in posterum prouidit. Quantum ergo ad primum non laudatur: sed quantuz ad scōm. Et ideo di. q̄ prudenter egisset. Deinde xp̄us huius rationē assignat dicens. q̄ filij huius seculi id est mundani q̄ dicuntur filij seculi. per imitationem qua seculum imitantur. prudentiores sunt filijs lucis. id est iustis et bonis qui christuz veram lucem imitantur. Non autem simpliciter prudētiores sunt. sed in generatione sua sunt prudentiores. quia simpliciter prudens non est. nisi qui considerat vltimum et vniuersalem finem qui deus est. Omnes autem alij sunt prudentes scōm quid. Et ideo iusti filij lucis sūt simpliciter prudentiores filijs seculi. Et ideo sicut videt Beda. Sicut bubo nocturnus melius videt de nocte q̄ nos tamen simpliciter nos melius videmus q̄ ipi. ita filij seculi quasdam astutias et versutias mundi in lucrando et decipiendo melius vident q̄ filij lucis. Sic iste villicus subtiliter consilio deuauit deceptionem domini sui. vt p̄ hoc posset euadere. Posset etiam comparatio istius excessus esse de genere ad genus vt filij seculi dicantur prudentiores in genere malipura in deceptionibus et versutijs. mundi q̄ filij lucis in genere boni puta in solicita cura anime et bonis operibus quia magis solicite et magis prudenter munda ni faciunt opera seculi q̄ iusti opera lucis. Esa. lxiij. Quasi pannus menstruate vniuerse iustitie nostre. Sed cōtra dicit augustinus. q̄ plus debet amari iustitia q̄ ante amabatur imquitas. Et glo. augusti. di. super illud. p̄s. Bonū mihi lex oris tui super milia. et argen. Amplius caritas diligit deū q̄ cupiditas aurum. Dicendum est q̄ semper in iustis plus amatur deus: q̄ aliquod temporale possit diligi a cupiditate. hoc est ex maiori dilectionis radice. non tamē semper et feruentiori motu. sed aliquando ex ipsa caritate que excedit cupiditatem surgit motus minoris feruoris q̄ ipe motus cupiditatis. ¶ Dicit ergo non attenditur excessus prudentie quantum ad ipsum iudicem. sed quantum ad motum. quia nihil prohibet filios lucis minus prudentes esse circa diuina et minus feruenter diuina operari qui tamen plus diligunt deum q̄ mundani filij seculi operētur terrena qui tamē minus ea diligunt. Huius solutionē etiaz queras in epistola septime domice in fine secundi membri. ¶ In fine nota septē notabilia de hoc villico vt ex hoc euāge. patz.

¶ Primum est quia cognouit se habere dōm cui deberet reddere rōnem. Secūm est quia preuidit villicationem sibi esse auferendam. Unde dixit de vtroq̄. quid faciam quia dominus auferet a me villicatōnem. Eccī. vij. Memorare nouissima tua et in eternum non peccabis. Job. ix. Verebar omnia opera mea sciens. q̄ non parceres delinquenti. Tercium est quia considerauit statum suum. Hiere. ij. Vide vias tuas in convalle

Quartum est quia cogitauit quomō sibi succurreret in futuruz, Unde aut: Scio qd faciam. Gal. vi. Dum tempus ha. op. bo ad omnes. Quintum est quia curauit sibi facere amicos. Eccī. xxv. Beatus qui inue nit amicum verum. Sextum quia discre te diuisit. ps. Disperſit dedit pauperibus id est discrete disperſit. Septimum est qz dedit alīs exemplum benefaciendi. Und et laudauit dominus villicum iniquitatis Math. v. Sic lu. lur vestra coram homi nibus. zc. Et sic patet quintum z per cōse quens primum principale. ¶ Scdo post parabolam sequitur parabole adaptatio ad propositum. Et hoc est. Ego dico vo bis fa. vo. ami. de man. imqui. q. d. Quo niamquidē sic laudatus est villicus de be neficio illicito z ego per contrariū vos hor tans. dico vobis facite vo. ami. scz pau pes de māmona iniquitatis, id est de diui cijs que multis sunt occasio iniquitatis vt cum defeceritis a vita presenti. vel a ve stris meritis recipiant vos. id est sine cau sa quare vos recipiamini in eterna taber nacula. id est in celestibus mansionibus Jo. xiij. In domo patris mei man. mul. sunt. Hic di. glo. Non quoslibet pauperes habemus facere amicos sed eos qui pos sint nos in eterna tabernacula recipere. Non ergo peccatores. Eccī. xij. Si benefe ceris iusto cui beneficeris. Ibidem. Bene fac iusto et invenies retributionem mag nam. Ibidem benefac humili z ne dede ris impio. Quod intelligendū est in duo bus casibus. Unus ē si creditur cum alicui datur q̄ p̄ter donum iusticiam negligat. Alius est cū datur p facinore impetratis. vt faciunt illi qui dant histrionibus causa histrionatus. Indubitanter ergo p̄mus sub uenīdū est filijs dei q̄z filijs diyaboli. Il li etiam sustentādi sunt ne peant. non quia mali sed quia naturam bonam habēt. z ad ymaginē dei facti sunt. Et nota q̄ hec mā mona huius māmone sicut dic. glo. syra lingua diuicie dicuntur. Punica vero lin gua dicit lucrum. Dicitur etiam mammo na ne demon qui diuicijs p̄est nō q̄ sue sunt sed quia de ipis temptat. Dicuntur autem diuicie māmona iniquitatis quat uor modis. ¶ Primo non quia diuicie inique sunt scōm se cum sint creatura dei. sed quia occasio sunt iniquitatis male ipis vtentibus quemadmodū scientia dicitur inflare, 1. cor. viij. Scientia inflat. ¶ Secū do dicuntur iniquitatis. quia de iniquita te collecte sunt sicut di. glo. Quia scōm na turam in stituram omnia erant communia Sed natura destituta per peccatum auari cia subintrauit z fecit meum z tuum. z inde est collectio diuiciarum. secundum quem sensum dicit augusti. Omnis diues aut iniquus est aut heres iniqui. ¶ Tercio dicuntur iniquitatis quasi inequalitatis qz inequaliter habentur nec secundum meri ta. quia vnus habet mille aureos et alius non habet tres denarios. Et frequenter qui dignus est multa habere quasi nihil ha bet. et qui non est dignus multa possidet. ¶ Quarto dicuntur iniquitatis scōm au gusti. quia iniquitas id est mundus qui to tus in maligno positus est dicit eas diui cias sed in veritate non sunt diuicie sz fal laces diuicie Diuicie enim simpliciter sūt dona spiritussancti. et virtutes et merita. In hac ergo adaptatione parabole tria po nuntur. Primo enim monemur vt nobis amicos faciamus. Secundo ostenditur ꝺ quo amicos facere debemus quia de mā mona iniquitatis. Tertio ad quid amicos facere debm? subiungit. quia vt recipiant nos in etna tabernacla. ¶ Primo ergo mo nemur vt nobis amicos faciam?. qz inter oīa bōa q̄ facere possum?: hoc ē p̄cipuū. scz facere amicos. Ecc. vi. Amico fidelī nulla ē cōparatō z nō ē digna pōderatō argēti z au ri Boe. d. q̄ p̄ciosissimū gen? diuiciaz ē ai cos iuenisse. Tull. Nihil rebꝰ hūanis an teponēda ē amicicia. nil ei tā nature aptuz tāq̄ q̄uenies ad res secūdas vl aduersas. Ad p̄seruatōez q̄ppe nasc mltū valet ami ticia. quia si p̄speritas assit habem? qui no biscū gaudeat. si vo aduersitas hēmus q̄ nobiscū eaz sustineat. Amicicia effi p̄ualet cōsanguinitati. Tullius. In hoc p̄stat ami cicia p̄inquitati. quia ex p̄inquitate beni uolētia tolli pōt. sed ex amicicia nō. Sub lata ei beniuolētia. nomē amicicie tollit. et p̄inquitas remanet. Consanguinitas nā q̄ facit vt aliquis sit tibi propinquus et amicicia facit vt q̄s sit quasi alter tu. Tullꝰ.

Qui vero amicum intuet quasi exemplar aliquod intuetur sui. quo circa & absentes assunt & egentes abundāt. & imbecilles valent. & quod dictum difficilius est mortui viuunt. Verbi gratia. qui sanctos vel pauperes bonos fecerūt sibi amicos. qui iam decesserunt. sunt in curia celesti ante deū cum illis. cum nondū ibi sint in propria psona. Item qui pauperes bonos vel alias bonas personas fecerunt sibi amicos. qui iam decesserunt. sunt in eis coram deo in oratione. & cum sint ipi egentes meritorū in eis abundant. & cum per se sint debiles resistere dyabolo in eis sunt potētes. quia bona et merita amicorum applicantur eis. Item cum aliquis in propria persona sit mortuus in amicis viuit. qui ei subueniūt et testamentum eius fideliter exequuntur Exemplū de illo fratre qui deputatus fuit penis purgatorij. xxx. annis & socius suus extraxit eum pro eo celebrando. Et notandum q̄ ille qui vult facere sibi amicos homines duo debet considerare. Primo vt faciat sibi amicos homines virtuosos et bonos. Tullius. Hoc ipm primū sentio amicitiam nisi in bonis esse non posse. quomō tibi erit amicus qui sibi est inimicꝰ Eccī. xiij. Qui sibi neq̄ ē cui bonus erit ps. Qui diligit iniquitatem odit animā suam. Et idē cū hominibus mundi nō ē facienda amicicia q̄ mali sunt. et hoc apparet manifeste. quia amici mundi non sunt veri amici sed ficti. & non pmanent in tempe necessitatis. Prouer. xx. Amici diuitū multi. a paupare aūt & quos habuit recedunt ab eo. Et ideo de talib nō ē curādū. Boetius. An pōt sunt amici quos nō virtus sed fortuna pciliat Et q̄s fortuna tibi fecit amicos infortuniū facier inimicos. & iō si possides amicū in temptatōe possidet illū vt dr Ecc. vi. Solū ergo amici dei sunt faciendi amici & nō homines mūdi cuius rō est. q̄ amici dei nō querūt principaliter nīa sed nos. ij. cor. xij. Non quero vīa q̄ vos. Amici mūdi econuerso faciūt. q̄ nō querūt nos q̄ nīa & iō deficientib nīis & ipi ab amicicia desistūt. Et q̄ virtuosi homines nō querunt nisi nos. ideo deficientib nostris ipi non ppt hoc faciunt. Et ideo nec cum mundo vel mundanis amicicia contrahere debem?

Eccī. xxv. Tres species odiuit anima mea pauperem superbum. diuitem mendacem. et senem fatuum & insensatum. Que mala conueniunt mundo qui est pauper meritis et diues rebus. Prouerbi. xiij. Est diues cum nihil habeat & est pauper cum sit in multis diuicijs. Similiter est superbus & mendax. fatuus et insensatus. quia quotidie flagellatur & nunq̄ corrigitur. Unde Prouer. xxvij. Si contuderis stultum in pila quasi tipsanas desup feriente pila nō auferet ab eo stultitia eius. Secundo debet considerare vt amicicia beneficijs p̄sequatur. Sapiens. Hoc tempore oblequium amicos. veritas odium parit. Ignem amoris oportet nutriri lignis beneficiorum alioquin deficit. Prouerbio. xvi. Cum defecerint ligna extinguetur ignis. Obsequia enim valde duros ad amorem prouocant et de inimicis amicos faciunt. Romanoꝝ. xij. Si esu. inimicus tuus ciba illum si sitit potum da illi hoc enim fa. ca. ig. cog. su. ca. eius qui sic cor eius ad amorem tuum accendent. Secundo ostendit de quo amicus facere debemus. q̄ de diuitijs iniquitatis. Sed quomō hoc est verum cum dicatur. Eccī. xxxiij. Qui offert sacrificium de substantia pauperis quasi qui victimat filium in cōspectu patris Et ideo di. aug. q̄ hec similitudo est intelligenda p̄ contrarium. vt sicut villicus facit sibi amicos de alieno. ita nos faciamus de p̄prio. Exponit autez aug. inde ver. do. Fa. vo. a. de mā. iniq̄tatis. i. diuitijs quas iniquitas. i. mūdus iniquus di. eē diuicias que in veritate nō sunt diuicie sed fallaces diuicie cū vere diuicie sint virtutes et dona spūssancti. Sed accipiendo similitudinem sicut factū ē. tūc est dicendū q̄ duobus modis possumus exponere. Primo vt faciamus nobis amicos de diuitijs iniquitatis. id est de diuitijs q̄ quartuor modis dicunt diuicie iniquitatis vt dictū est supra et tūc planū ē. Alio mō vt faciamus nobis amicos de diuitijs iniq̄tatis q̄ male acquirunt & ꝓseruant. Et de talib quartuor modis possunt fieri amici. Primo cū integre restituūtur pauperibus ea que p rapinā vel furtū ab eis male habita sunt. et hūliter petitur remissio de iniuria eis illata vi

ferendo restitutionem ¶ Secundo cum ignoratur cui sit restituendum et de communi filio ecclesie pauperibus erogat. ¶ Tercio cum aliquis cōtra prohibitionē ecclesie luceatur. vt laborando diebus festiuis. vel alicui ita tamen q̄ non teneatur ad restitutōez vt est lucrum de meretricio vel interdum de aliario. tunc essū est facienda medicina. vnde facta sunt vulnera z dāda est de hoc pauperibus elemosina. ¶ Quarto faciendi sunt amici de māmona iniquitatis. id est de diuicijs. que inique seruantur cum tenacitate. scilicz nimia veniali vel mortali Potest enim quis damnari eo q̄ non dat sua Math. xxv. Discedite a me maledicti. esurui enī. ꝛc. Unde diues epulo damnatus est quia non dedit sua. Luce. xvi. ¶ Tercio ostenditur ad quid amicos facere debeamus. quia non ad ambitū dominādi vel vt magni videamur. sed vt nos recipiant in eternā tabernacula. Et hō vt di. glo. Nō quolibet pauperes amicos facere debemus. sed eos qui nos possunt in eter. ta. re. Et sic patet secundum z consequenter totum

De epistola. Sermo. lxxxiij.

Dilectissimi cōcupiscentes malorū sicut z il. cō cu. i. co. x. Aplus recitauit supra in hoc capitulo multa beneficia que deus fecit populo iudeorū. quia per manum moysi transierunt mare rubrum sicco pede submersis pharaone z exercitu eius. Et postea venerunt per desertum sub columna nubis per diem z ignis per noctez. i quo alitus sunt manna z lac annis. que beneficia in epistola septuagesime continent. In hac aūt epistola recitat peccata et penas peccatorū quas filij israel passi sunt. dum inter tot dei beneficia peccarent z hoc fecit apo. vt p beneficia memorata ducat nos ad amorem dei vt bene operemur. z per penas inflictas ducat nos ad dei timorē. quatenus a malis caueam⁹ quia hec omnia in figura nīa cōtingebāt illis. z ꝓpter nos z nostraz correctionē scripta sūt. In hac ergo epistola quattuor facit apls. Primo nos hortatur vt a quinq̄ vicijs caueam⁹. in que filij israel per desertū eūdo inciderūt in principio eple Secundo quare ab his cauere debemus assignat causaz z rōnem ibi. Hec aut̄ omnia in figura contingebant illis. scrip. sunt autem ad correctionem nostram. Tercio ex premissis reddit nos cautos circa duos. scz circa casum in peccatum z circa temptationem ad casum impellentem ibi. Itaq̄ qui se exi. sta. vi. ne. ca. temp. vos non appe. n. bu. Quarto postq̄ per magnas penas nos terruit subleuat per spem z erroris diuini irrogationem ibi. Fide. de. est q̄ non pa. vo. tempt. su. id. quod po. vsq̄ ad finem. ¶ Primo ergo nos hortatur vt a quinq̄ vicijs caueamus in que filij israel per desertum eundo inciderunt. et q̄ ipis valde puniti sunt. Primum est concupiscentia malorum desideriorum quando habentes manna cibum optimum non fuerūt contenti eo. sed desiderauerūt carnes discentes illud Nume. xi. Recordamur piscium quos comedebamus in egypto gratis in mentem nobis venerunt cucumeres et pepones porrici et cepe z allia. Item vulgus quoq̄ promiscuum quod ascenderat de egypto flagrauit desiderio carniū iunctis sibi filijs israel. z dominus⁹ misit in eos coturnices in maxima abundantia. ita q̄ sufficit omni multitudini per mensem Et ad huc esce eorum erant in ore ipsorum z ira dei ascendit super eos z occidit magnam multitudinem eorum. ita q̄ locus ille vocatus est sepulcra cōcupiscentie. Istud māna cibus optimus est corpus christi z verbum dei. que debent christiani comedere Johannes. vi. Nisi man. ca. fi. ho. et bibe eius sangui. non ha. vi. in vo. Math. iiij. Non ī solo pane viuit homo. ꝛc. Christiani ergo qui non sunt contenti corpore xp̄i. imm o ipsum comedere nolunt sed desiderant cepas et allia. id est bona temporalia que faciunt hominem plorare multis modis sicut cepe faciunt lacrymari. et qui nolunt comedere verbum dei. sed nauseant super ipo. et desiderant coturnices cibum regium. id est verba mundana z historias romanorum. ipi sunt concupiscentes malorum desideriorum. propter quod dominus irascitur valde et immittit diuersas pestilentias in populo scilicet guerras. infirmitates et fames. et in q̄b boies cū suis desideriis cōsument. Deu. xxxij. Cōsumēt

fame et deuorabunt eos aues morsu amarissimo. quod fit in guerris. Vultum ergo deberemus solicitari vt digne corpus xpi sumeremus. et verbum dei deuote audiremus. quia vtrūq; habet mirabilia bona in homine efficere. Secundum est ydolatria quando moyse morā faciente in mōte. populus vitulos fecit aureos. et postq; comederunt surrexerunt ludere coram eis id est ipos adorare cum ludis et clamore Quod cernens moyses ipos confregit in puluerem quem sparsit in aquam. et bibere filijs israel mandauit et statim apparuit in barba qui fuerūt autores criminis. Tūc moyses cum filijs leui vadēs de porta castrorum vsq; ad portas omnes illos qui habebant signum in barba interfecerunt gladijs et fuerunt viginti tria milia interfectorum. vt patet. Exo. xxxij. Duo vituli aurei sunt concupiscentia carnis et concupiscentia oculorum. Illi adorant concupiscētiam carnis quorū deus venter est. Qui ita colunt personam suam et ita sunt subiecti ventri sicut deo .imo in centuplo maggq; deo. Nam vt satisfaciant ventri mandata dei contemnunt. Ista est peyor ydolatria q̄ antiquorum. quia illa nobilia corpora ipi adorabant. scz solem et lunam z stellas. Sed tales adorant saccum stercorum z cibum vermium. Illi no adorant concupiscentiam oculorum. id ē diuicias quorū deus numus est. qui pro ipo acquirēdo vendunt animā dyabolo vt auarus. Ecc. x. Auaro nihil est scelestius hic enim animam suam venalem habet. Et quia iuxta sententiam veritatis nemo potest duobꝰ dominis seruire. ideo spreto deo seruiūt numo. Col. iij. Auaricia que est ydolorum seruitus. et vere di. seruitus quia auarus vt seruus comedit omnia peiora domus. et bona vendit vt pecuniaz augeat. Et nota hic q̄ multis accidit sicut filijs israel qui adorauerunt ydola. quia moyses non redijt ita cito de monte. ¶ Dicimlti qui nō recipiūt ita statim a deo quod volunt vadunt ad diuinos et sortilegos z per artez demonum credunt se petita obtinere. sicut fecit saul qui ait. Coarto nimis quia dominus recessit a me et non respondit mihi neq; p̄ somnia neq; per diuina. i. re. xxviij.

¶ Tercium est fornicatio. quando fornicati sunt cum madianitis et moabitis z vocati sunt ad sacrificia deorum eorum. et comederunt de victimis eorum et adorauerunt deos eorum. Et adhesit israel beelphegor. et iratus est furor dei contra eos. Et dixit dominus ad moysen. tolle cunctos principes populi et suspende eos contra solem in furcis. vt auertatur furor meus ab israel. Et dixit moyses ad iudices israel. occidat vnusquisq; viros suos qui adheserunt beelphegor. Et ecce vnus de filijs israel venit et adduxit ad fratres suos madianitidem in conspectu moysi et vniuerse turbe filiorum israel qui flebant ante ostium tabernaculi federis. Quod cernens finees filius eleasari filij aaron arrepto pugione ingressus est lupanar post sambri et perfodit eum cum scorto madianitide in locis genitalibus et fuerūt illo die interfecti. xxiij. milia. apostol? aūt di. xxiij. milia vt ꝑ tus loquatur et potius dicat minus q̄ plus. Siquidem balaam docuerat balach regem madianitarum vt pulcriores mulieres ponerent in vijs. vnde transibant filij vt cum eis peccarent. et sic dominus iratus traderet eos in manus eius. Istud peccatum ēt mirabilis potentie ad trahendum z tenendū Et ideo vt di. Ambro. cum omni peccato potest homo pugnare. Fornicationem autem debet fugere et non cum ipa pugnare i. Cor. vi. Fugite fornicationem. Quia fornicatio habet visuz basiliſci qui per visum interficit. Si enim volueris cum ipa pugnare. nec fortior es sampsone. nec sapientior salomone. nec sanctior dauid. In quo ergo confidis. Omnes enim isti fuere victi a fornicatione et in anima interfecti. Proverbio. vij. Fortissimi quiq; interfecti sunt ab ea. Unde belyas qui imperterritus steterat ante regem fugit a facie iesabel. iij regum. xix. Grego. Qui continenti am suam deo dedicauit habitare cum femina minus nō presumat. Qui ergo vult ab hoc peccato conseruari illesus oportet q̄ abstinentiam et disciplinam maceret corpus suum. sicut beatus benedictus qui per ortis vulnera eduxit vulnus mentis a corpore. quia voluptatem traxit in dolorem. vt dicit Grego. Oportet etiam q̄ caueat se a consortio mulierum. et tertio q̄ bene custodiat sensus suos. et quarto oportet q̄ p̄ castitate conseruanda deum et sanctos deprecetur. Sapien. viij. Et sciui quoniam aliter non possum esse continens nisi deus dederit. ¶ Quartum est temptatio dei. id est diffidentia de deo. et ponit hic effectus p̄ causa. quia nam̄q; homo non confidit de deo ideo temptat deum. In hoc peccatum pluries inciderūt filij israel scz quādo diffisi sunt q̄ deus nō posset eis dare terram promissionis. z quādo diffisi

sunt de aqua in deserto et de cibo. Psal. Numquid z panem dare aut parare mensam in deserto. Et multis aliis locis, vt patet Numeri. xxi. Ceptauerunt tam me per decem vices Propter quod iratus dominus immisit in eos serpentes ignitos quoz morsibus omnes interficiebantur. Sap. xvi. Per uersorum morsibus colubrorum exterminati sunt, donec moyses de mandato dñi fecit serpentem eneum suspendens eum in palo. z quicunqz morderentur aspicientes serpentem statim sanabantur vt dicit Numeri. xxi. Hoc peccato mirabiliter peccant homines. Quidam enim de dei bonitate diffidit. ne sibi z familie sue in necessariis prouideat. qui dat iumentis escam ipsorum et pullis coruorum inuocantibus eum. zc. ps. Qui pascit saracenos z iudeos qui ipm crucifixerunt. Et solem suum facit oriri super bonos z malos z supiustos z iniustos. Matthei. v. Et ideo dat se immundis lucris z multis peccatis. Et confidunt plus de se qz de deo. Contra quos hiere. xvij. Maledictus homo qui confidit in homine. z ponit carnem brachium suum. Benedictus vir qui confidit in deo. z erit dominus fiducie eius. Quidam diffidunt de dei misericordia. et non credunt q deus eis parcat. z ideo desperant. Gen. iiij. Maior est iniquitas mea qz vt veniam mereat. Sic desperauit iudas et abiens laqueo se suspendit. Matth. xxvij. Quidam diffidunt de gratia z nō credūt q deus conferat eis gratiam ad penitentiā agendam. Et ideo desperant priam facere posse. Contra quos esa. iiij. Qui sperāt in domino mutant fortitudinem. current et non laborabunt. Phi. iiij. Omnia possum in eo qui me confortat. Quidam diffidunt de dei largitate non credentes q pro paucis bonis operibus dabit deus eis vitam eternam. Et ideo non curāt bene agere. Contra quos dicitur Matth. xix. Centuplum ac. z vitam eternaz pos. Et breuiter omnia peccata quasi ex diffidentia procedunt a qua etiaz procedit temptare deum

¶ Quintum est murmur contra deum z contra eum qui est loco dei In hoc peccatum inciderūt filij israel. Numeri. xiiij. Vtinam mortui essemus in egypto quando sedebamus super ollas carnium. Sic loquit hic apostol? de illo magno z pessimo murmure chore dathan z abyron. de quo habetur Numeri. xvij. Quando chore assumpsit secum ducentis quinquaginta leuitis de maioribus qui p nomia psueuerant ad consilia vocari. z dathan z abyron. de tribu ruben murmurauerunt contra moysen z aaron pro ducatu filiorum israel. volentes dominari ipi populo sicut moyses z aaron. z tunc apta est terra. z deglutiuit chore dathan z abyron cum omnibus suis. et ignis egressus a domino pbussit illos ducentos quinquaginta leuitas. Et sequēti die omnis turba filiorum israel murmurauerunt contra moysen z aaron dicentes. Vos interfecistis populum domini. Tūc egressus ignis a domino conbussit. xiij. milia hominum z septingentos. et aaron arrepto thuribulo cucurrit ad incendium. et stetit inter mortuos z viuentes z cessauit plaga. Numeri. xvij. Percussi sūt. xiij. milia hominum septingenti absqz his qui perierunt in seditione chore. Et vocatur ille ignis exterminator quia eos occidit extra terminos terre promissionis. vel angelus bonus qui ignem procurauit dicitur exterminator potuit etiam esse angelus malus. quia mali per bonos et malos puniuntur Boni autem nunqz puniuntur nisi p malos. Isto peccato mirabiliter mundus est inuolutus qui murmurat de dei patientia qua pacienter tolerat peccatores et nō statim punit eos. et ideo sine timore mala facit. Ecclesia sti. viij. Quia non profertur cito contra mal. sen. fi. bo. absqz vllo timore perpetrāt mala. Murmurat econuerso de dei iustitia qua immittit pestilentias z famem z guerras ad puniēdum mala. ij. regum. ij. Num vsqz ad internitionem tuus mucro deseuiet? Murmurat d̄ dei prouidentia qua vni dat multum et alteri parum. vni multos filios. et alteri nullum. vni letam vitam. alteri amaram. vni sanitatem z alteri infirmitatem. vni multas bonitates. et alteri nullam. et sic de aliis diuersitatibus quas in mundo videmus. Et si pluat murmurat. Similiter si non pluat. et tñ ds oīa recte et ordinate disponit. Boe. Et tu qui cām tante dispositōis ignoras, tñ qtū bon? rector mōm tpat

recte fieri cuncta ne dubites. murmurat etiam mundus valde contra illos q loco dei sunt in mundo scz ꝑtra papam cardinales et alios ecclesiarum prelatos. Murmurat etiam ꝑtra religiosos seruos dei. Et breuiter tantum murmurat mundus qꝫ septies deberet crepare in die. Cōtra qđ dr sap. i. Custodite vos a murmuratōne que nihil ꝓdest a detractiōe parcite ꝛc. Nota qꝫ ꝓprie dicitur murmurare. qui bona sibi collata nihil vel parum reputat. ꝛ bona alijs collata ꝛputat magna. ꝛ sic ꝓprie istii. s. chore dathan ꝛ abyron cū suis aduersus moysen ꝛ aaron murmurauerūt. vt patet intuenti. xvi. c. nu. Et sic patet primū. ¶ Secundo enumeratis diuersis generibꝫ peccatorum. ac etiam penis eorum. a quibus nos monuit abstinere assignat ꝛ causam et rationez quare ab his cauere debemus dicens. Hec omnia in figura scz nostri ꝑtinge bant illis. i. ꝛ culpe eorum sunt figure culparum nostraꝝ ꝛ pene illorum sunt figure nostrarum penaꝝ. vt dicit Aug. Sicut ergo figura nihil est respectu rei quam figurat. vt circulus respectu vini. sic si inciderimus nos similia peccata illis. culpe nostre ꝛ peccata nostra erunt maiora. Et hoc ꝓpter scz

m ¶ Primo quia magis sumus illuminati quia post aduentum xpi omnia sunt clara et aperta que in veteri testamēto erāt valde velata ꝛ obtenebrata. In cuius figura in morte xpi velum tēpli scissum est. Ignorans aūt minus peccat qꝫ sciens. i. timo. i. Ideo misericordiā dei consecutus sum. qz ignorans feci. ¶ Secdo quia magis sumꝰ roborati ad resistendū peccato. nam ex passione xpi mira virtus afluxit nobis ad resistendū peccatis ꝛ ad ꝓsistendū ꝛ opandū bonum. que virtus nobis in baptismo applicatur. magis aūt peccat fortis qꝫ debilis. Unde qꝫtum ad hoc magis dicit peccasse adam qꝫ eua. qz fortioris nature erat ad resistendū ¶ Tercio quia magis sumꝰ dei beneficia cōsequti. quia deꝰ nobis dando filium suum omnia bona dedit nobis cum ipo. Ro. viij. Quomō nō etiam cum illo omnia nobis donauit. Luc. Multi reges ꝛ ꝓphete vo. vi. que vos vi. ꝛ non vi. ꝛ au. que vos au. ꝛ non au. Magis autem peccat contra deum. qui a deo plura beneficia ē ꝓsequtꝰ. qꝫ qui pauciora. ¶ Quarto quia virtus peccati ꝛ dyaboli magis est diminuta. nam dyabolus est in infernum ꝓiectus ꝛ ibi religatus. qui mirabiliter tormines temptabat. ꝛ tormentabat. Jo. xij. Nunc princeps huius mundi eiciet foras Similiter cōcupiscentia peccati enervata est ꝓ sacramenta noue legis. Ro. vi. Vetus homo noster simul crucifixus est. id ē concupiscentia mali. vt destruꝰ. coꝛ. pecc. Magis aūt peccat minus unus pullus ad peccandū qꝫ qui multum. ꝛ quantū ad hoc mulier peccato carnis qꝫ vir. nus peccat ¶ Quinto quia medicine ad omnē morbum peccati delendum in nouo testamento efficacissime sunt parate. quia sacramenta noue legis continent gram. ꝛ efficiunt qđ figurant. quod non faciebant sacramenta ꝛ sacrificia veteris legis. Hebre. ix. Que nō possunt iuxta ꝓscientiam perfectum facere seruientem. Et ideo si tales medicinas negligimus magis sumus culpabiles. ¶ Sexto quia maius allectiuꝫ habemꝰ scz ꝓmium eternum. quod statim nobis repromittitur. Illi autem omnia mandata dei obseruantes ad infernum descendebant. Unde ꝓpter omnes iusticias patrum veteris test. nunqꝫ fuit dictū alicui. Hodie mecum eris in paradiso sicut latroni soluꝫ ꝓpter vnam confessionez. ꝛ ideo magis sumus culpabiles si tantum ꝓmittꝰ ꝛ ita ꝓpinquum negligamus. Videmꝰ enim mō homies qui non curāt benefacere. qz vsqꝫ ad mortem differunt accipere ꝓmium. Quid ergo debebāt illi facere qui in morte non consequebantur. Hebreo. ij. Propterea nos abundantius obseruemus ea que audiuimus ne forte ꝛsefluamus. Si enim omnis preuaricatio ꝛ inobediēs tia accepit iustam retributionem mercedis quomodo nos effugiemus. ꝛ si tantam neglexerimus salutem. Et ideo sicut peccata nostra sunt maiora ita pene nobis maiores reseruantur. quia illi puniebantur temporaliter ꝓ legis transgressione. nos autem eternaliter. Hebreo. x. Irritam quis faciens legem moysi sine vlla miseratione sub duobus vel tribus testibus moritur. quantomagis duriora merebꝫ supplicia qđ filium dei conculcauerit et sanguinē testi

mẽi pollutum duxerit. Et ideo hec omĩa ad correctionem nostram scripta sunt. in quos fines seculoꝝ deuenerũt. Sicut enĩ xps est finis omnis legis ⁊ omĩs rei vt dicit apls ad Ro.x.⁊ iob.apoc.i. Ita etas nostra in qua xps natus est finis est oĩm aliarum etatũ. quia omẽs alie etates ⁊ que in ipis facta sunt ordinata fuerũt ad istã etatem. ⁊ad ea que in ipa fiunt ⁊ facta sunt. Et sic patet scõm. ¶ Tercio ex his que dicta sunt de penis peccatoꝝ reddit nos cautos ꝓtra duo. ¶ Primo ꝓtra casum in peccatum. Et hoc est. Itaq; qui se existimat. videat vt ꝓsideret ne de gratia cadat in peccatũ Secũdo contra temptatõis impulsum ad casum. Et hoc ẽ. Tẽptatio vos nõ apprehendat nisi humana. i. tẽptatio leuis sine qua pñs vita duci nõ pt. Jac.i. Unusq̃sq; tẽptatur a concupia sua. i. ioh.i. Si dix. pec. n. hab. nos ip. sed. ⁊ vitas in nobis nõ ẽ. Recipe ergo tẽptatões dyabolicas carnales ⁊ mũdanas in corde ⁊ nutrite eas. ẽ magnus impulsus ad casum. qz de facili cadit hõ talia cogitando. ps. Beatus q̃ te. ⁊ alli. pu. suos ad pe. Et sic patz tercũ. ¶ Quarto posicz ꝓ magnas penas nos exterruit. subleuat ꝓ spem ne timor ad desperatõez inducat. Subleuat aũt ꝓ spem ex duplici diuine bõitatis affectu. ¶ Primo ꝓtegẽdo ne irruat ĩmo derata tẽptatio Et hoc ẽ. Fidelis ds q̃ nõ patiet vos tẽptari supra id qđ potestis ferre. Hiere. Bellabũt aduersus te et nõ ꝓualebũt. qz ego tecũ sum. vt liberem te d. dñs. ¶ Secõdo ẽ ꝓmouẽdo ꝓ ipaz tẽptatõez in melius. ⁊ ꝓstando robur ad resistendũ. Et hoc ẽ. Sz fa. cũ tempta. ꝓ ventu. scz bonũ dando robur et constantiaz vt possitis. et sic vincere. Ecc. xxiij. Timẽti dñi nõ occurret mala. sz in tẽptatõne ds illã conseruabit et liberabit a malis. Esaye. xl. Qui dat lasso virtutẽ ⁊ his q̃ nõ sunt fortitudinẽ et robur mltiplicat. Dicut ei deus dat tẽptandi licentiã sic dat tẽptato misericordiã. Dan. iij. Angelus dñi de. in foꝛ. ⁊ percutiebat flãmã ignis de fornace. vij. Multiplicate sunt aque. scz tribulationũ et tẽptationũ. ⁊ archa ex opposito est eleuata vt nõ mergeret. Est aũt puentus quẽ deus cum temptato facit in temptatione quintuplex

¶ Primus est suꝑius ꝓgnitio. Eccl. xxiij. Qui mittit disciplinã quasi lucem. Item eodem. xxxiij. Qui non ẽ temptatus qualia scit. Esa. xxviij. Et tãtũ vexatõ dabit intellectum. ¶ Secus est maior sui humiliatio ps. Afflictus sum et humiliatus sum nimis ¶ Tercius est ad alios ꝓpassio. Eccl. xxxi. Intellige que sunt ꝓximi tui ex teipo. Hebre. iij. Non habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nr̃is. tẽ. aũt ꝑ omnia. Propterea permisit deus cadere caput nostrũ vt alijs compateret. ¶ Quartus est deuotõnis excitatio ps. Ad dñm cũ tribularer clamaui. Osee. vi. In die tribulatõis sue mane consurgent ad me. ¶ Quintus est eterna coronatio Jaco. i. Beatus vir qui suffert tentationẽ quoniã cum ꝓbatus fuerit accipiet coronã vite. Et sic patet quartum et consequẽter totum de epistola.

Dñica. x. de euãge. Sermo. lxxxiij.

QUm appropinquaret iesus hierosolimam videns civitatẽ fleuit super illam. Luc. xix. Sicut dicit boe. in libro de cõsolatione ꝓsa prima libr. ij. Non sufficit quod ante oculos nostros situm est intueri sz rerũ exitus prudẽtia metitur. Homo enim dotatur multis virtutibus. vt ad multa respicere debeat. et inter illas maxime prudẽtia insignitur. vt ꝓsentia disponat et ordinet et a futuris malis caueat. Deberet namq; homo merito confundi cum bestie modica naturali prudentia vel astucia sibi concessa ita bene vtuntur. Prouer. vi. Vade ad formicam o piger et consi. vi. eius. Mathei. x. Estote prudentes sicut serpentes. Homo autez perfecta ratione et prudentia a deo sibi traditis in nullo vult vti. sed omnino vult viuere sicut bestia quod deus valde habet ꝓ malo sz q̃ homo temꝑ grane et virtute plenum non intelligit sed qualitercũq; potest presentem letitiam amplexatur. de futuro malo penitus nihil curans. De hac ergo materia ꝓsens euangelium loquitur. in quo duo principaliter continentur. Primum est fletus christi super ciuitatem et cum futurã subuersiõez. In principio euãg. Secõm ẽ ꝓdictõ euentum malorum

pro mentis obcecatõne ibi. Et quidem in hac die que ad pacem. ꝛc. Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Tercium est reuerentia ⁊ honor xpo tẽplo exhibitus in illiatorũ ejectione ⁊ doctrine effusione ibi. Et ingressus iesus tẽ. ce. ejcere emen. et ven. ꝛc. ⁊ erat quoti. do. in tem. ¶ Prio ergo ponit fletus xpi super ciuitatem ⁊ ciuium futuram subuersionem. quia videns iesus ciuitatem sc̃z in magno tripudio letã tem. hoc enim fuit ī dominica oliuarum. fleuit super illam dicens ꝙa si cognouisses et tu supple fleres. id est si cognosceres tu mala tibi vẽtura sicut ego cognosco. quia omnia sunt mihi presentia. nam vt di. Boetius. Que sunt que fuerũt venientq; vno intuitu cernit. tu fleres cõpassa tibimetipi sicut ego fleo. Sed quia non ꝓsideras nisi presentia bona que modo in pace possides ideo non fles sed letaris. Et sic in hac parte exemplo xpi monemur ad duo. ¶ Primo vt peccatores gaudẽti ⁊ nõ ꝓspicẽti mala sibi futura nos ea ipi annunciamus que sunt septem. ¶ Primum est denudatio omnium bonor̃ presentium. Nam peccatores in morte omnia pdit. animã em̃ asportat dyabolus. corpus comedunt vermes. ⁊ bõa tempalia diuidũt ꝙsanguinei. Job. Cuius messez. i. carnẽ famelicus comedet sc̃z vermes. ⁊ ipm rapiet armatus. i. dyabolus capiet eius animã. ⁊ bibent sitiẽtes diuitias eius. id est consanguinei qui eas desiderant. Luc. xij. Stulte hac nocte. re. a te. ⁊ que paraſ. cuius er. ¶ Secõm est priuatio omnium bonorum spualium. scilicz meriti passionis xpi ⁊ suffragiorũ ecclesie. ac etiã ꝓpriorꝫ bonorꝫ. Mat. xxv. Omi habenti dabit ⁊ abũ. ab eo aũt q̃ nõ hz ⁊ qd̃ videt habere auf. ab eo. ¶ Terciũ ẽ occursus demonũ. Tre. i. Omẽs psecutores eiꝰ apprehẽderũt eã inter ang. berñ. O aniã q̃s erit ille pauor. cũ tibi occurrentia cateratim illa teterrima mõstra videbis ad cuius ꝓfugies auxiliũ. Hic cadit exemplũ illius romani de q̃ d. Grego. in dyalogo q̃ in morte vertebat oculos. ⁊ clamabat petẽs inducias vsq; mane ⁊ statĩ mortuus ẽ ¶ Quartũ ẽ inutilitas penarꝫ q̃z ꝓ omẽs penas quas pacief. nec purgabit. nec misericordiã dei flectet. ⁊ si minimã de illis hic pateref ab omnib; purgaref ⁊ vitã eternã mereref. ¶ Quintũ ẽ maudicta ꝓfusio. nã omia peccata eius denudabunt. Dan. vij. Judiciũ sedit ⁊ libri aperti sunt. i. ꝓsciẽte Et q̃ nõ fuit filius dei ad clamorez oĩm ad furcas iferni suspẽdef. ⁊ sic suspẽsus sp apparebit. Hiere. xx. Cõfundant vehementer. quia nõ intellexerũt o. ꝓbrii sempiterni. quia nõ intellexerũt o. ꝓbrii sempiternũ. ¶ Sextuz est separatio a deo ⁊ ab omnib; electis que erit principalis pena in damnatis. Mathe. xxv. Discedite a me ¶ Septimũ est applicatõ ad intolerabilia tormenta. Job. xxiij. Ab aquis niuiũ trãseunt ad calorẽ nimiuz. Apoc. Missi sunt in stagnum ignis ⁊ sulphuris. ¶ Secundo monemur vt vano gaudio mũdi fletuz ⁊ tristiciam preferem̃. Et hoc ꝓpter quatuor. ¶ Primo quia nihil vel modicum durat. Job. xx. Gaudium ypocrite. id est mundi ad instar puncti. quia totus mundus est ypocrita. Exemplum hui? patz in xpo. Nam quando xps sic fleuit fuit susceptus cum magna glia. sc̃z in die palmarum ⁊ nõ nisi quatuor dieb; elapsis fuit summe confusus ⁊ vituperatus. Nam cui paruus vestimẽta psternebant in via. ecce suis erunt ⁊ sors sup ea miserunt. ⁊ cui paruus abnuit ⁊ sors sup ea misit. ⁊ cui paruus abnuit est clamatũ. Quid ergo q̃ venit in nomine dñi. statim postea dictũ ẽ. vade q̃ de structione templũ dei. Et a quo salus ⁊ sanctificatio tanq̃ a vno deo petebant tanq̃ reus cõdẽnatus. De hoc hẽs in dñica ramis palmarum. ¶ Secõdo quia gaudiũ mundi in principio. ¶ Secõdo quia gaudiũ mundi demẽtat hoiem ⁊ infatuat. ẽ em̃ sicut forte vinũ. qd̃ qui nescit temperare insatuat. debz aũt temperari mẽoria aduersorũ. que in tali gaudio pluribus acciderunt. ⁊ que possunt accidere. Ecc. xi. In die bonoꝫ ne immemor sis malorꝫ. Ecc. vij. Melior tristicia ẽ. Cor stultorꝫ vbi leticia. Ideo salomõez deseruit sua sapia q; leticiã ad gaudiũ mũdi nõ tpauit. nec ꝓhibuit cor suum quin oĩ voluptate frueref. Tristicia vna erudit. Eccis. vij. Melius ẽ ire ad domũ conuiuij. in illa em̃ finis cunctorꝫ admo. homi. ⁊ viues eo. quid finis sit. Et recte ibi finis cũctorꝫ hominum edocef. nam diuersi sunt fines hominum naz quorũdã fines sunt diuide. quorũdã

potentia. quozundã filij et consanguinei. ꝛ quozundam finis est deus. ꝛ bona opa. Isti fines aperte monstrant in morte. nam de omnibus diuicijs homo nihil secum portat nisi modicum cilicium. Job. xxvij. Sues cum dormi. nihil secum auferet. Honores hominẽ totaliter derelinquunt. nam recondiur sub terra. vbi ab omnib⁹ suppeditatur. Hiere. xxij. Sepultura asi⁹ ni sepelietur putrefactus ꝛ piectus extra portas hierusalẽ. Corpus ꝙ quod ita de licate fuit nutritum fit cibus vermiũ. Tre. iij. Qui nutriebantur in croceis amplexa ti sunt stercora. Esa. iij. Subtus te sterne tur tinea. opimentum tuum erũt vermes. Potentia vero vndicꝫ subtrahit. nam fa⁹ sciatur vt puer. ꝛ inter duos lapides repo nitur vel recluditur. ij. mach. ix. Js qui si⁹ bi videbatur fluctib⁹ maris impare ꝛ mõ⁹ tium altitudines in statera appendere sup̃ moduꝫ. in gestatorio portabatur. Filij ꝙ et consanguinei derelinquunt. Treno. i. Omnes ami. eius spre. eam. Sola bona opera comitãtur. Ambro. Sola misericor⁹ dia comes est defuncto⁹. Apoc. xiij. Ope ra enim il. se. il. Deus etiaꝫ mittit angelos p̃ o anima ad celum deferenda. Luc. xvi. Factum est vt moreretur mendicus ꝛ por⁹ taretur ab angelis. Et sic patet ꝙ solus ds ꝛ bona opera sunt p̃ fine habenda. cum in morte non derelinquent. Eccs. xij. Time deum ꝛ mandata eius obserua hoc est em̃ omnis homo. ¶ Tercio quia cum haben⁹ tibus gaudia mũdi fortuna pniciose ludit. Hoe. Cum his quos elidere nitꝫ. scz for⁹ tuna. blandissimã familiaritatẽ habet. Idẽ hunc continue ludim⁹ ludũ. rotã volubi li orbe versamus. infima summis ꝛ sum⁹ ma infimis mutare gaudem⁹. Cuꝫ bis ve ro qui tristat fortuna nullũ contuberniuꝫ habet ¶ Quarto quia gaudium mũdi ad dolorosum finẽ adducit. Prouer. xiij. Ex trema gaudij luctus occupat. Quia vl'ho mo dimittit gaudia scz p̃ mortẽ. vel gau⁹ dium dimittit hominẽ p̃ aduersam fortu⁹ nam. Et vtrũꝫ est doloroſuꝫ. De primo eccl. xj. O mors ꝙ amara est memoria ho mini pacẽ habẽti in diuicijs ꝛ adhuc valẽ ti capere cibum. De secũdo. hoe. Infeli⁹ cissimũ genus diffortunij ẽ fuisse felicem.

Fletus ꝛho ꝛ tristicia ducunt ad bonum fi nem. scz ad consolationẽ eternã. Matth. v. Beati qui lugent quoniã ipi p̃solabuntur ¶ Et nota ꝙ prout ex scriptura sacra habe ri potest. quintuplex est fletus christi qui si gnat quintuplicẽ fletum quem in hac vita habere debem⁹. ¶ Primus est fletus in⁹ fantie. scz ex infantili necessitate. sicut can⁹ tat ecclesia. Flagit infans inter arta posi. prese. Sap. vij. Et primã vocem similem omnib⁹ emi. plo. Qui signat fletum quez habere debemus p̃ incolatu presentis mi serie. Aug. In valle miserie sumus in qua eo magis est flendum quo minus flemus Idem. Puer qui nascitur a ploratu inci⁹ pit. nec videre potest. lacryme sunt testes miserie. statim natus plorat. nondum loq̃ tur. ꝛ iam est ꝓpheta sue calamitatis. Ista miseria incipitur in natiuitate. in vita cõti nuatur. ꝛ p̃tenditur vsqꝫ ad mortẽ. Ideo vita humana fluuio cõparatur. Unde flu⁹ uius in principio ꝛ in fine amaritudinem habꝫ quia a mari oritur ꝛ in mare regredit̃ ꝛ in medio habet continuam labilitatem. Sic ꝛ natiuitas nra est amara. quia caduca vita amarior ꝗa labilis. mors amarissi⁹ ma. quia periculosa. ¶ Secõs est fletus quo fleuit sup̃ lazaruꝫ mortuũ ex immẽso amo re ad vitã eũ reuocãdo. ꝙ signat fletũ quez habere debemus sup̃ istos qui mortui sũt in peccatis. Hiere. ix. Quis dabit capiti meo aquã. ꝛ oculis meis fontem lacryma rũ ꝛ plorabo die ac nocte interfectos popu li mei. Aug. Multi male gemũt ꝛ ego cõ⁹ passionez habeo his qui male gemũt. ami⁹ sit numũ ꝛ gemit. amisit deum ꝛ nõ gemit Eccl. xij. Sup̃ mortuum plora defecit ei lux eius ꝛ super fatuum plora. defecit em̃ sensus eius. Et sequit. Luctus mortui se⁹ ptem dies. fatui aũt ꝛ impij omnes dies vite illorũ. Ex quib⁹ ꝛbis habetur ꝙ tres plorãdi sunt. scz mortuus. fatuus. ꝛ impi⁹ us. sed differenter. Mortu⁹ est plorãdus paruo tempe. fatuus toto tpe vite sue. im pius in tota vita ꝛ post vitam. ¶ Tercio⁹ est fletus. quo fleuit super ciuitatem ex mi⁹ ma compassione. vt hic qui significat fletũ quem habere debemus pro calamitatib⁹ miserorũ. ij. Cor. xi. Quis infirmat ꝛ ego n. in quis scandalizat. ꝛc. Job. xxx. Flebã quõ⁹

vam super eo quia afflictus erat ⁊ cōpatiebatur anima mea paupi. Et ista passio fuit amarior in xpo q̄ in aliquo alio. Et ratō est quia aliquādo compassio causat ex amore naturali, scōm quod homo aliquē naturaliter diligit. ⁊ ideo naturaliter homo compatitur homini afflicto. imo non videt homo sed bestia crudelior qui homini nō cōdolet. sed quia amor iste paruus est. ideo parum mouet. Aliquando causat ex amore accidētali. scōm quod homo diligit hominem quadā amicicia tempali. ⁊ ex tali amore compatit amico dolenti. non tantum q̄a homo sz etiā q̄ amicus est. Iste amor magis mouet q̄ primus. Aliquādo vo causatur ab amore spūali. quo quis diligit hominē in deum ⁊ fm deū et iste amor ē maior q̄ primus ⁊ secūdus. non tantum q̄ facit duo corda vnū esse. vnde multitudinis credentiū erat cor vnum et anima vna. sed etiam q̄ sint ambo vnius corpis mystici membra. ⁊ ideo si dolet membrū vnū cōpatiuntur et alia. Et quia iste amor magis fuit in xpo q̄ in aliquo alio. ideo in eo fuit maior compassio ¶ Quartus est fletus q̄ fleuit in cruce ex nimio dolore. Hebreo. v. Cuz clamore valido ⁊ lacri. offerens exauditus est p̄ sua reuerentia. Qui signat planctū cōpunctionis quē debent habere illi q̄ in cruce penitētie sunt. ps. Lauabo p̄ singulas noctes. id ē p̄ singula peccata lectū meū id ē cor meū ⁊ faciē meā. Sic fleuit ⁊ lauit magdalena ⁊ mūdata ē. Sic fleuit ⁊ lauit petrus peccatū suū. Luc. xxij. Egressus foras fleuit amare. Quidā videt peccata sua et cū risu cōfitent ea ⁊ ideo non dolent ea. ¶ Quintus fletus ē ex viscerosa pietate q̄ xps fleuit sup casuz iude. Unde aug. in q̄dā sermōe. Hostiter redemptor delictū iude plorauit vt euangelista ait. Cum vidisset eū turbatus est dixit vnus ex vobis me tradet. quāta dei misericordia traditus p̄ traditore dolet, proditus p̄ proditore turbatur. p̄ quod datur intelligi q̄ debemus flere prelatos ⁊ clericos quādo cadunt. q̄ eoz casus est valde periculosus. Sicut enī bonus sacerdos vocat angelus. Malach. ij. sic malus vocat dyabolus. Jo. vi. Nōne vos duodecim elegi. et vnus ex vobis dyabolus ē. Unde crisо. Nihil tantū destruit ecclām dei sicut q̄ clerici deteriores sunt laycis. Ad idem. hiero. dicit viij. q. i Qualis. Et sic patet primū. ¶ Secūdo predicitur euentus malor p̄ mentis excecatōne. Unde ait. Et quidē in hac die tua in qua gaudes. et scōm carnem et non fm spūm vius. que ad pacem tibi euenīt. sz diuicie. delicie. et honores. in quibo cōsistut pax mundi. que est pax inordinata. simulata. et coinquinata siue iniqua. Inordinata est qnia dīs obedit seruo et superior inferiori. sz anima corpori ⁊ ratio sensualitati. Prouer. xxx. Per tria mouet terra et quartum ferre non potest. Per seruum cū regnauerit. p̄ stultū cum saturus fuerit cibo. et p̄ odiosam mulierē cum fuerit in matrimoniuz assumpta fuerit. Iste seruus est stultus est corpus et odiosa mulier. que dum regnat in homine assumit in matrimoniū et anima fit ancilla. Simulata est q̄ mūdus pacez videt dare hominibus et infert ei magnā guerrā. sz cuz deo. Job. ix. Quis restitit ei et pacem habuit. Sic iudas dedit pacem xpo ⁊ fecit eum capi. Talem pacem dedit ioab abner. di. Talem pacem dedit ioab abner. vi. Veni frater et apprehendēs mentuz eius dextera osculari eum alia manu infixit gladiū in viscera eius. ij. reg. xx. Coinquinata est siue iniqua. quia pax mūdi est de malis et turpibus Prouer. xxv. Letant cum malefe. et ex. in. re. pessimis. Propterea di. ps. Zelaui super iniquos pacem peccatorum videns. Zelaui super herodes et pylatus super morte xpi. Hanc pacem venit xps destruere. Luc. xij. Putatis q̄ venerim pacem mittere in terrā. Non dico vobis sz separationē. Matth. x. dicit. Nō veni mittere pacez sed gladiuz. Hec parabat ne dit oculos mundanorum ne videant mala ventura sup eos. Unde sequit. Nunc aūt abscondita sunt ab oculis tuis. sz mala futura per te ventura. Et que sunt ista mala. dicit dicens. quia venient dies in te romane obsidionis. ⁊ circūdabūt te inimici tui sup romani principes vallo sz p̄ catbenationē factā de vallis. id ē de palis ligneis. Vallus est palus. sed vallū est ista catbenatio facta de palis. Tres enim aggeres siue fossata dicunt fecisse titus et vespazian? super hierusalem in circuitu eius. ⁊ in primo fecerūt vallū. Similiter circūdabūt te per exercitum bellatorum circūquaq̄ dispositum

et coangustabūt te vndiqꝫ.scz p machinas et balistas vndiqꝫ erectas. ⁊ ad terram p/sternent te scz capiendo. ⁊ filios tuos qui in te sunt capiendo.occidendo ⁊ dispergē/do.⁊ non relinquent in te lapidem super lapidem.penitus ⁊ funditus destruendo vt dj. Joseph⁹.Et causam huius cladis ⁊ euersionis subdit.di. Eo q̄ non cognoue/ris tempus visitationis tue. Hiere.viij. Milnus in celo cognouit tempus suum turtur ⁊ irundo et ac̄onia custodierunt tem/pus aduentus sui. pplus autem meus nō cognouit iudicium domini. Et nota q̄ to/tum hoc quod xp̄us p̄dicit de euersione hierusalem completū est ad litterā. Post euersionem hierusalem redeūtibus roma/nis romam.iudei qui in speluncis ⁊ siluis latuerunt, redierunt ad ciuitatem ⁊ cepe/runt scz loca sancta venerari ⁊ reedificare. Quod audientes romani miserunt hieru/salem helium adrianū.qui funditus eam euertit ita q̄ lapis super lapidez non remā/sit. Postea dictus helius edificauit mo/dicam ciuitatūculam non in eodem loco.sed in loco vbi moderna hierusalem sita est.et a nomine suo helyam nominauit. ⁊ longo tempore sic dicta est. Quod patet ex hoc quia locus in quo crucifixus est dn̄s. ⁊ to/tus in quo sepultus est in medio ciuitatis sunt ante erant extra. Ex quo patet. q̄ ro/mani sicut nabuch.fuerunt flagella. ⁊ vin/dicta dei contra iudeos. Sed sicut pater q̄n verberauit filium vsqꝫ ad mortem p̄ orꝫcit virgam in ignem. sic deus p̄otecit roma/nos ꝓpter peccata sua et ab alijs flagellari fuerunt: quasi consumpti, quia deus vnuz peccatorem per aliuz punit. Et nota q̄ hec euersio facta fuit in mense augusto. ꝓpter quod hoc euangeliū legitur in mense au/gusto ⁊ recitatur. ¶ Moraliter aūt ad no/stram edificationē hec contingunt in anima peccatoris. ⁊ primo ī vita. Scdo ī morte In vita quidē quia anima in peccato circū/datur suggestiōe ⁊ interiori a ꝓpria ⁊ cupi/scētia. ⁊ exteriori a alijs creaturis. Psal. Circūdātes circūdederūt me. Coāgustat in delectatōe, p̄sternit ī cōsensu ⁊ tūc capit ciuitas anime ⁊ tuncenā filij eius scz boni mori vel mores si qui erāt in ea repugnan/tes silt. p̄sternūtur. ⁊ non relinquet in ea lapis super lapidem in cōsuetudine actio/nis.per quā paulatim anima misera tota dissoluitur. Iste ordo ponit Job.xiij. Cir/cūdederunt me lanceis suis.ecce primum Lancee dyaboli sunt suggestiōes eius.cō/uulnerauit lumbos meos. Ecce scōm. In delectatione enim peccati cōuulnerāt lū/bi tam interiores anime. q̄ exteriores cor/poris. ⁊ effudit in terra viscera mea. Ecce tercium. Viscera enim anime. id ē affectio/nes effunduntur in terra in cōsensu. conci/dit vulnere me super vulnus. Ecce quar/tū in morte aūt peccator circumdatur a de mōnibꝫ p horribiles visiōes ⁊ interiores ⁊ exteriores qui stant parati rapere animam eius. Job.xx. Vadent ⁊ venient sup eum horribiles. Coangustat vndiqꝫ per pecca/torum suorum recordationē que replicāt ei demones vt inducant eum in despatio/nem. Sap̄.iij. Venient in recordationem peccatorꝫ suorum timidi. Et ideo ī morte nō debent peccata sua reduci peccatori ad me moriā. sed solum misericordia dei ⁊ passio xp̄i. ⁊ quomō ad vnum verbum pepercit la/troni. Pro sternit in corpis ⁊ anime disso/lutione quādo corpus in terraz p̄icitur et anima in infernū simul cum filijs suis. id est cum opibus suis. Geñ.xlij. Pulvis es ⁊ in pulverem reverteris. Lu.xvi. Mortu/us est dives ⁊ sepul. in infer. Nō relinque/tur in eo lapis super lapidem in p̄ne solu/tione. in qua etiam de minimis reddet ra/tionē. Mathei.xviij. Non exies inde. do/no.qua.red. Et hec omnia ideo euenient ei. quia non cognouit tempus visitationis sue. nec in vita nec in morte. O carissimi timeamus ⁊ nos hanc euersionem qui plu/ries visitationem eius contempsim⁹. nec eam cognouimus. cum tamē visitatio ei⁹ circa nos multū melior est q̄ circa iudeos. ¶ Vbi nota q̄ quattuor sunt valde perī/culosa in peccatore. ¶ Primū est insensi/bilitas peccatoris. Si enī peccator cogno/sceret. quot mala p peccatū incurrit. ⁊ quot bona perdit. ⁊ in presenti. ⁊ in futuro poti⁹ vellet mori q̄ peccare. Et ideo iusti q̄ hoc cognoscunt potius eligūt tormenta ⁊ mor/tem q̄ peccare. Dan.xiij. Melius est mi/hi incidere in manus hominum q̄ vereli/quere legem dei mei. ¶ Scōm est contē/

ptus medicine. Christus enim parauit medicinas efficaces ad omnem morbum anime ad expellendum. scz sacramenta ecclie. quas gratis mandauit dare. vt p impotentiam nullus excusaret. Luc. x. Gratis accepistis gratis da. Peccator autē has medicinas contemnit. ps. Omnem escam abominat anima eoz. ¶ Tertiū est corruptio palati anime. Habet enim peccator ita corruptū palatum anime q mala sibi sapiunt bona. et bōa sibi sapiūt mala. Aug. Palato nō sano pena est panis q sano est suauis. et oculis egris odiosa est lux que puris est amabilis. Nu. xxi. Nauseat anima nostra super cibo isto leuissimo. ¶ Quartum est induratio mentis quod est peius omnib9 quia nec verba nec verbera nec beneficia prosunt. Exemplum de pharaone i. Regū. vi. Quare aggrauatis corda vestra sicut aggrauauit egyptū pharao. Ecc. iij. Cor durum male habebit in extremo.

℟ ¶ Vbi sciendū q xp̄us in decem magnis beneficijs nos visitauit et quotidie visitat que solum nobis xp̄ianis confert. ¶ Primum est quia de seruitute dyaboli nos eripuit. et regenerauit in filios dei omnibus alijs in eadem seruitute relictis. Joh. vi. Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me traxerit eum. Hoc totuz fit in baptismo qui operatur in virtute passionis xp̄i. in quo eripitur de seruitute dyaboli et fit filius dei. Col. i. Qui eripuit nos de ptāte tenebrarum et transtulit in regnum filij dilectionis sui. Joh. iij. Videte qualem caritatem dedit nobis deus vt filij dei nominemur et simus. Quia a xp̄o dicuntur xp̄iani. ¶ Secundū est quia vinculis peccatorum nos absoluit omnib9 alijs ligatis remanentibus in peccatis. Est enim peccator magni catenis ligatus. ita q nō possit ire quo vult. sed ducatur quo non vult. Prouerbioz. v. funibus sui peccatorum suorum quisq constringitur. Unde apostolus in persona peccatorum ait. Romanoz. vij. Non quod volo bonum hoc ago sed quod odi malum hoc facio. Ab his vinculis nos absoluunt sacerdotes vice christi. Dolo enim petro et successoribus eius date sunt claues absoluendi peccata. Mathei. xvi. Tibi dabo claues regni celorum et quodcunq3 solueris super terram erit solutum et in celis. Nota etiam de leone de quo dicit in esopo cui quidam extraxit spinam de pede. qui postea condemnatus et leonibus traditus ad deuorandum dictus leo vehementer defendit eum. ¶ Tercium est q veste omnium virtutum et donoz9 spūsancti nos induit omnibus alijs remanentibus nudis. Esa. xlix. His omnibus velut ornamento vestieris. Hec est illa vestis polimita quā iacob. id est xp̄us fecit ioseph. id est homini xp̄iano. Gen. xxxvij. Hec illa vestis q fecit nos dignos conuiuio eterno quam ille non habens expulsus est de nupcijs. Math. xxij. Et nota hic q quidam furantur hanc vestez sicut pylatus é furatus tunicam in consutilem xp̄i illi3 qui vadunt in vestimentis ouium. intrinsecus autem lupi rapaces. vt ypocrite et hereici. Sunt sicut vulpes. que habēt optimum corium. et malas carnes. ¶ Quartum est in fide vera et doctrina nos instruxit que in nullo alio populo requiescunt nisi in nobis quod est magnum beneficium. ps. Non fecit taliter omni nationi. et iudicia sua manifestauit eis. Facile ē christiano saluari sed omnibus alijs quasi impossibile. vt virit. quia corpus et sanguinem suum nobis ad manducandum sub specie panis et vini instituit. omnibus alijs in solo pane corporali relictis. qui est in infinitū maioris virtutis q3 manna vt patet in iohāne. vi. quia iste cibus dat vitam perpetuam. sed non manna. Johā. vi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum. Iste cibus continet gratiam dei. sed non manna. Item purgat peccata sed non manna. Item convertit comedentem in se ipsum et non convertitur in comedentem sicut mana. vt dicit Augustinus. ¶ Sextum est quia efficacissima medicamenta. contra omnes animi morbos nobis reliquit. scz sacramenta ecclesie. omnibus alijs infirmitatibus et morientibus sine aliqua medicina. ps. Qui sanat omnes infirmitates. In nullo enim populo inuenitur aliqua medicina contra peccatum. nisi in populo xp̄iano. Augu. Non est locus. veri sacrificij in toto mundo q3 tra ecclesiam catholicam. ¶ Septimum

est quia totam autoritatem suã ꝛ vicariu-
suum in xp̃iano populo dereliquit. Vnde
thei. xvi. Tu es petrus ꝛ super hanc petrã
edificabo ecclesiam meã. Et tibi dabo da
ues regni celorum. Petrus autem pater
ꝛ pastor est populi christiani. Omẽs aũt
alij spũales a patre ꝛ christi vicario sunt pe
nitus destinati. Luce. Qui vos audit
me audit. Octauus est quia nos exules
a ciuitate nostra quotidie in eam reducit
omnibus extra dimissis. Joh. xiij. Iterũ
veniã ꝛ assũ. vos ad meipsum, vt vbi ego
sum et vos sitis. Nota hic quandam reue
rentiam faciebant guelli regi karolo qui p̃
ipm reducti fuerãt ad terras suas. i. mach.
i. Felix dies in qua reuersus es ad terram
tuam. Nonum est quia heredes regni
celestis nos fecit omnibus alijs exheredi-
tatis, ꝛ extra hereditatẽ regni celestis pro-
iectis. Mat. viij. Multi venient ab orien
te et occidente et recumbent cum abraam
ysaac et iacob in regno celorum. Filij autẽ
regni ejcientur in tenebras exteriores.
Decimũ ẽ quia thesaurum suum scilz
meritum siue passionis nostris prelatis no
bis dispensandum reliquit. vt patet in in-
dulgentijs, que tantum valent quantum
sonant, que solum in nostro populo inue-
niuntur. Virtus etiam sue orationis que
magna est solum applicatur nobis chri-
stianis Johannis. xvij. Ego pro eis rogo
non pro mundo. Carissimi ista sunt mag-
na ꝛ ineffabilia beneficia in quibꝫ nos xp̃c
visitauit et visitare non cessat Et quia ista
beneficia nõ recognoscimus, immo ea cõ-
temnimus. ideo sicut iudeos. pluries de-
dit christianum populum in direptionem
et dispersionem vt patet in magnis perse-
cutionibus quas passa est ecclesia. vt tem-
pore tyle qui totam ytaliam destruxit.
Temporibus etiam nostris omnes ciuita
tes vltramarine christianorũ capte et de-
structe a barbaris nationibus eis sicut iu-
dei seruiũt sub tributo et quasi totus chri-
stianissimus populus in partibꝫ vltrama-
rinis est extirpatus in quibus xp̃iana reli-
gio maxime florere solebat. nunc autem
nostre ciuitates a nostris delentur et con-
sumuntur. per que apparet omnino ꝙ de-
us est valde iratus nobis. ꝛ hoc ideo quia
visitationem eius non cognoscimus. Et sic
patet secundum. Tercio ponitur reueren-
tia ꝛ honor a christo templo exhibitus. qz
ingressus in templum cepit ejcere emen.
et ven. de illo ad litteram. In primo atrio
templi fecerunt sacerdotes loca venalia.
vbi venditores et campsores erant. quod
et auaritia fecerant. vt venientes ad tem-
plum haberent paratum quod sacrificarẽt
Et quia aliqui ñ habebant vnde emerent
posuerũt ibi numularios a quibus mutuo
acciperent pecuniam. Et quia scõm legem
ad vsuram accommodare non debebant.
ideo prestabant sub nomine palliate vsure
sz sub nomine collibiorum. et dicũtur col
libia munuscula fructuum. Et ideo dicit.
Scriptum est. Ivi. Domus mea domus ora-
tionis vos autem fecistis latronum. id est vsura
riorũ. Est enim vsurarius occultus latro ꝙ
facit hominem mori in balneo. Hiere. vij.
Numquid spelunca latronum facta est do
mus mea in qua inuocatum est nomẽ me-
um. Et nota ꝙ hanc ejectionem oporterz
ꝙ dominus omni die faceret in ecclesia.
quia quotidie patrimonium crucifixi ꝛ be
neficia ecclesiastica emuntur ꝛ venduntur
Quod est maius peccatum q̃z vsura vel
rapina. nam in tali venditione emitur ꝛ vẽ
ditur christus sicut res venalis. sicut iu-
das eum vendidit. et sacerdotes et scribe
ipsum emerunt, et ideo paritur pecca-
tum symonie peccato iude et sacerdotum,
qui occidi christũ fecerunt. Et sic patet ter-
cium ꝛ consequenter totum.

De epistola. Sermo. lxxxv.

Scitis quoniã cum gentes essetis ad simula-
cra muta prout ducebamini eun
tes. i. Cor. xij. Ante aduentum xp̃i mun-
dus diuersis ydolis seruiebat. sz p̃ gratiaz
xp̃i destructa sunt ydola et tũc alij errores
pullulare ceperunt. quia enim xp̃us expres
sit tres esse in trinitate personas. ꝛ vnam
essentiam trium personarum a qua omnia
bona procedũt hoc mlti male intellexerũt
ponendo in equalitatem et maioritatem
in personis et ponendo ꝙ quedam opera
procedunt ab vna persona. et quedam ab
alia ad quod sequebat diuersitas in eẽntia

Et ideo apostolus in presenti epistola hos errores eliminat. In qua quidem epistola quattuor facit. Primo ostendit q̄ ydolatrie et omnis mali principium actor est dyabolus in eo q̄ suggerit ꝛ liberum arbitrium in eo q̄ consentit. In principio epistole. Secō ostendit q̄ spūssanctus non ē actor alicuius mali sed est actor et principium omnis boni in eo q̄ ad bonum mouet et dirigit ibi. Ideo notum vo. fa. q̄ ne. in spiritu dei lo. d. anath. ie. et ne. potest dicō ie. nisi in spiritu. Tercio ostendit q̄ gratie gratum facientes sunt a spiritussancto et a tota trinitate. in eo q̄ ipas infundit ibi Diui. autem gratiarum sunt. idem autez spiritus ꝛ diui. ministra. ꝛc. Quarto ostēdit q̄ etiam gratie gratisdate que dantur ad vtilitatem ecclesie sunt a spūssancto. in eo q̄ ipsas etiam peccatoribus largitur et tribuit ibi. Unicuiq̄ autez datur ma. s. ad vtilit. alij quidem per spiritum datur sermo sapientie. ꝛc. Primo ergo ostendit apostolus q̄ ydolatrie ꝛ per consequens omnis mali principium actor est dyabolus in eo q̄ suggerit et liberum arbitrium in eo q̄ consentit. Et hoc est qō dicit Scitis quo. cum gē. es. id est gentiliter viuentes. de nouo enim corinthij conuersi erant de ritu gentilium ad fidem xpi. ad simulacra prout ducebantur. scz a dyabolo suggerente et instigante. eunt es scz erans per liberū arbitriū tali suggestiōi dyabolice ipsē tiebaris ꝛ ope iplebaris. Sed nōne simulacra dabāt respōsa. quomō ergo erāt muta Ad quod dicendum est q̄ simulacra de se ꝛ a se muta erāt. ps. Os hēnt ꝛ nō loquētur. Sed interdum demones in eis ꝛ per ea loquebantur et dabant responsa. deo p̄mittente quia peccata eorum hoc merebātur vt in ydolis que colebnat deciperentur. ꝛ perirent quia seruiebant creature potius q̄ creatori. Circa hoc ergo notandum q̄ quicunq̄ gentiliter viuūt adhuc adorāt simulacra. Gentiliter autem viuunt et nō secundum legem christianam quicunq̄ cōtra legem dei querunt diuicias delicias et honores et huiusmodi mundana. Et omnes tales simulacra adorant. Nam auari qui super omnia pecuniam querunt simulacrum est numus in quo est crux quam mundus adorat. Gulosi autem simulacrū est bolus. Luxuriosi autem simulacrum ē venter Phi. iij. Quorum deus venter ē Vanigloriosi autem simulacruz est honor mundanus. non verus honor quē debē in virtutis testimonium, sed honor mundanus qui est honor pannorum et equorum Johan. xij. Dilexerunt gloriam hominuz magis q̄ dei. Illud ergo quod quisq̄ prae omnibus diligit est ihus deus. ꝛ suum simulacrū. vt di. aug. Omīs autez peccator istud in quo et propter quod peccat. p̄ omnibus diligit et plus diligit q̄ deū q̄ contra mandatum dei illud querit ꝛ operatur ꝛ perdit deum vt illud habeat in omnibꝰ. Et ideo omnis peccator est quodāmodo ydolatra ꝛ simulacrum adorat. Qui ergo filios vel pecuniam vel quodcunq̄ aliud p̄ae omnibus diligit id adorat. nam ex indiscreto amore ydolatria ortuz habuit. Et ideo apostolus dicendo simulacrum omne malum dedit intelligi cuius actor ꝛ p̄cipium est dyabolus. et liberum arbitriū hominis. Genes. iij. Subtus te erit appetitus tuus et dominaberis illius. Et hic patet primum. Secundo ostendit q̄ spiritussanctus non est actor alicuius mali. sed est actor et principium omnis boni. Unde ait. Ideo notum vobis facio q̄ nemo loquens quocunq̄ modo loquendi sive cordis sive oris sive operis in spiritu dei. id est a spiritu dei motus dicit aliquo modo loquendi anathema iesu. id est diuisionem et separationem a iesu. hoc est id ad quod separatur a iesu. sicut est blasphemia vel aliud tale. Vel anathema iesu. id est diuisionem iesu. vt iesu sit geminus cassus. id est non di. iesum diuisum alium scz deum a patre vt fecit arrius. Contra quem augustinus. Veretur non permisit diuidis filium suum. iij. Regum. iij. Et tu diuidis deum tuum. Idem introducit filium arrio loquentem et dicentem. Verberibus asperis laceratus sum sanguinez meum fudi. animam meam posui. vt te mihi comungerem. et tu diuidis me. Hec dicit iesum diuisum a patre vt sit solum homo vt facit iudeus et saracenus. nec dicit opera iesu diuisa ab operibus dei. Johan. v. Quecunq̄ pater fecerit hec et filius simi-

liter facit. In eodem .xiij. Pater in me manēs ipe facit opera. Nulla ergo falsitas est a spiritusancto circa iesum. sed omnis veritas et nemo potest dicere ore sc̄z p̄ferendo z animo tenēdo. quod est p̄prie dicere dominus iesus. id est q̄ iesus sit dominus suus et omnium nisi in spiritusanc. id est per spūmsanctū hoc interius docente z cordi imp̄rmente. Johannis .xvi. Cum venerit spiritus iste veritatis docebit vos omnem veritatem. Sed nonne aliquis posset dicere p̄ava intentione dominū iesus. Ad hoc dicendū q̄ dicere dupliciter sumitur. vno modo large scilicet p̄o enunciare voce quod nō creditur corde nec tenetur vel ostendit ope. z hoc mō nō accipit hic Alio modo accipit stricte sc̄z qñ id quod p̄fertur ore creditur corde z ostenditur ope. z sic accipitur hic. est ergo diligenter attendendum q̄ dum aliquid in corde concipitur de deo. z isti conceptui interius consentitur. tūc illud interius dr verbum. quando autē tale dictum cordis exterius voce exp̄imitur vel signo vel quocūq̄ modo. tunc magis dicit. Quando vero quis opere ostendit sic se credere. tūc totus homo est quasi in dicēdo z de se tota linguam facit. Duo ergo p̄mum modi z si sint a spūsan. sc̄z consentire z confiteri. tamen sine tercio non introducunt in regnū celorum. Matth. vij. Non omnis qui dicit mihi domine dñe intrabit in regnū celorum. sed qui fe. volu. pa. m. qui in celis ē ipe intr. in reg. ce. Jac. ij. Fides sine operibus mortua est. Cum ergo omne bonum bis tribus modis fiat. sc̄z corde ore z opere ma sint a spiritusancto. patet q̄ spiritusanctus est actor z principium omnis boni. Et sic patz q̄ nulla diuisio est a spūsancto. nec diuisio creatoris in se vt quidam diuidūt. nec diuisio creature a creatore quod fit per peccatum. quia cum spūsanctus sit amor. amor aūt habeat vnire. manifestū ē q̄ nulla diuisio a spūsancto est z nullum peccatum. quia omne peccatū diuidit. nam diuidit hominem a deo. Esa. lix. Iniquitates ve. di. inter vos z de. ve. Itez diuidit ab angelis et sanctis. Item diuidit a congregatione fidelium. in qua nō est merito sed solum numero. Itē diuidit a merito passionis xp̄i z omniū sanctorum: z a bonis q̄ fiunt in ecclesia ac etiam a p̄p̄rijs bonis Item diuidit animam a corpore. Ro. vi. Stipendia peccati mors. Et tandem diuidit a regno celorum. Matth. xxv. Discedite a me male. in ig. eter. Et sic patet q̄ qui diuisionem faciunt in rebus z in omnibus vel qui diuisionem sequuntur non habēt spūmsanctum sed spiritum dyaboli. qui p̄mam diuisionem fecit in celo et in paradiso. z primos rebelles ipe fecit. Et breuiter sicut p̄p̄ria operatio filij dei venientis in mundum fuit vnire filios dei qui erant dispersi in vna fide z in vna ecclesia z in vna operatione. ita dyaboli est dispergere z dividere. Johā. x. Fur non venit nisi vt mactet. z perdat Imitantur autem istum qui sunt ex parte istius. Paū. ij. Similiter patet q̄ nemo talium potest dicere vere z p̄o p̄prie iesus ē dñs meus nisi spūm habeat sic veri xp̄iani mali āt xp̄iāi false dicūt iesus ē dns me? Est em falsa discrepatio vocis a re que p̄ vocē significat. vnde talis confessio est quasi negatio. Thi. i. Cōfitent se nosse deum factis autē negant. Tales sunt illes multitudines pylati. qui genu flectebant coram iesu dicentes. Ave rex iudeorū z percu. eū. Tales sunt significati p ficum habentem solū folia: cui xp̄s maledixit. que statim aruit. Matth. xxi. ¶ Tales videntur esse peiores saracenis quantum ad quattuor. ¶ Primo quia saraceni negant christum verbo sed isti facto. Deterius est enim factum q̄ verbum. ¶ Secundo quia saraceni ex ignorantia christū negant. Non enim sciunt ipm esse verum deum et dñm. z si scirent. multi eorum salvarentur p̄ bona opera. Christiani autem sciunt z credunt iesum esse dominum suum. z tamen ei negant debitum obsequium. quod maius malum videtur esse. Exemplum si duo homines negarent debitum obsequium. ita q̄ vnus diceret. domine. Nescio quomodo vobis debeam obsequium hoc exhibere. si enim scirem libenter vobis exhiberem. Alter vo diceret vere scio. quod hoc obsequium vobis debeo. sed nolo exhibere. manifestum est q̄ secundus magis offenderet. ¶ Tercio quia saraceni legem suam observant. tales autem nullius legis esse videntur. q̄nec

christiani nec saraceni sunt. Et ideo tales si ne lege peribunt. ¶ Quarto quia tales videntur esse apostate a fide. quantum ad rem fidei. Videntur etiam periuri esse. eo q̄ in baptismo promiserunt renunciare dyabolo et pompis eius. et malo xp̄iano fides erit ad cumulum damnationis quia magis peccat christianus fornicando et alia que prohibentur in euangelio faciendo q̄3 saracenus. Sicut magis peccat religiosus q̄3 secularis idem peccatum committendo. Sicut ergo status religionis si seruetur est ad magnum meritum. et si non seruetur ad cumulum damnationis. sic est de fideli christiano. quia si ip̄am fidem seruet infinita et inestimabilia bona inde consequetur. Si autem xp̄ianus fidem opere non impleat nihil boni consequetur. imo omnia que sunt fidei cedent sibi ad cumulum damnatiōis. ij. pe. ij. Melius erat istis viam iusticie non cognoscere q̄3 post agnitionem retrorsum conuerti ab eo quod illis traditum est. Et sic patet secundum.

¶ Tercio ostendit q̄ gratie gratumfacientes hominem sunt a spiritusanc. et a domino iesu christo et a deo patre. quia vt dicit aug. indiuisa sunt opera trinitatis. Gratie autem gratumfacientes ordinant. ¶ Primo hominem ad deum ip̄m gratificando et iusticādo. Et hoc est. Diuisiōes gratiarum sunt homines sc3 gratificantiū. Idem aūt spūs istarum gratiarum. sc3 dator et diuisor. Quia quidam in maiori copia recipiunt. vt apostoli qui in tanta copia receperunt gratiam spiritussancti vt nō possent amplius peccare. Similiter beata virgo. Quidam in maiori copia recipiunt. nam peccare possunt et de facili peccant. Quidam recipiunt vt in vno actu iustificentur. vel in paucis vt latro de cruce. qui in vna cōfessione fidei iustificatus est. Quidam recipiunt vt in multis bonis actibus iustificentur vt paulus et magdalena. et in multis aliis. Talis diuisio apparet Ephe. iiij. Vnicuiq3 ve. da. ē gra. sc̄dm mē. do. christi. Ro. xij. Habētes donatiōes sc̄dm gra. que da. ē no. dif. ¶ Sc̄do grē gratūfacientes ordināt hoīem ad primū cui seruire faciūt propter deū. Et hoc ē. Diuisiōes ministrationū sunt. s. cū propter deū primo ministratur. Idem aūt dñs sc3 iesus xp̄s omnia administrās ministris suis habūdantissime administrat tanq̄3 virtute i. pe. iiij. Si quis aūt mīstrat tanq̄3 ex virtute quam administrat deus. Nam quidam ministrant populo in sacramento altaris et diuino officio. quidam in predicatione verbi dei. quidam in prebendo necessaria vite. quidā in deseruiendo de persona sua proximo. quidam in confortādo et visitando et dando bonum exemplum aliis. i. Cor. iiij. Sic nos existimet homo vt minis. xp̄i et dispē. mi. dei. ¶ Tercio gratie gratumfacientes ordinant hominē ad seip̄m. prout faciunt opus eius meritorium vite eterne. Et hoc est. Et diuisi. operationum sunt q̄bus diuersimode meremur. Nam quidā plus meretur in vno et in eodem opere. quidam minus vt patet de illa vidua mittente duo era minuta in gazophilatiū. de qua christus dixit. q̄ plus omnibus misit. Luce. xxi. Quidam meretur in vno opere. quidam in pluribus. Quidam in dicendo. quidam in tacendo. quidam in sanitate quidam in infirmitate. et sic de aliis. Idē vero deus. sc3 pater qui operatur omnia supradicta et omīa necessaria ad salutem in omnibus quia quod nō dat vni dat alteri. Esa. xxvi. Omnia opa nostra op. es in no. dñe. Phi. ij. Qui opatur in vo. velle et pficere per bonā voluntatē. Et sic p ea que dixit expressit trinitatē psonarum. vnitatē vero essentie expressit in eo qd dixit qui opatur omnia in omnibus. Sic esayas. postq̄3 dixit ter sctūs adiunxit dñs deus. ¶ Notandum ergo q̄ i hoc loco tercio mēbro ad tria monemur. ¶ Prīo vt grām nos iustificātem habrē nitamur p ogruā dispositionē. q2 spūs sctūs paratus ē eā oibus dare. Jaco. i. Qui dat omibus affluēter et nō iproperat. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū3 et pulso si q̄s apuerit mihi introibo ad illū. propterea eni filius dei incarnatus ē et mortuus et resurrexit vt nos gratificaret et iustificaret. Ro. iiij. Traditus est propter delicta nr̄a. i. ppter peccata nostra. s. delenda et resurrexit propter iustificationē nostrā. Ad hoc etiā nati sumus vt i gratia dei viuamus. Ecc. xij. Time deū et mādata eius obserua. hoc ē ōis homo. Ad hoc etiam

Iste tercius annus est tempus gratie plenū omni bono fimo. i. oī bona pinguedie spiritualium bonoꝝ quia xp̄us est passus et cuius passione magna virtus ad benegagendum nobis emanauit. celum est apertum. dimittuntur peccata. bulla gratie dei est a perta. et omnia breuiter sunt parata. ¶ Quicunqꝫ ergo illo tercio anno. id ē tempore gratie non fructificat. debet amputari et ignez i mitti. Mathe. vij. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidet et in ignem mittetur. Et sic patet tercium.

¶ Quarto ostendit qꝫ etiā gratie que gratis dantur ad vtilitatez ecclesie dantur et a spiritusancto sunt. Et circa hoc duo facit. ¶ Primo ostendit differentiaz istius gratie ad precedentem scilz gratum facientem dicens. Unicuiqꝫ scilicet membrorum ecclesie datur manifestatio spiritus id ē gratia aliqua per quam videtur et apparet in eo esse spiritussanctus: etiam si non habeatur. et hoc non ad proprium meritum ꝫ ad vtilitatem ecclesie et aliorum. et sic notatur duplex differentia gratie gratis date ad gratiā gratum facientem. Prima est qꝫ ista facit habere spiritumsanctum. et si non manifestat qꝫ habeatur. hec vero facit apparere. qꝫ insit: etiam si non habeatur. Secunda est quia ista est ad habentis meritum ordinata. hec autem ad ecclesie vtilitatem. etiam si habens eam nihil meretur. ¶ Secō distinguit multiplicem differentiam gratie gratis date. dic. Alij quidem datur sermo sapientie per spiritum sanctum. id est gratia predicandi et docendi ea que ad sapientiam pertinent scilicet eterna in premium iustis reposita. que non inuenitur in terra suauiter viuentium. Job. xxviij. Alij. sermo scientie secundum eundē spiritum id est gratia predicādi ea q̄ ad scīam ꝓmouet. s. ad rectā conuersationē in his tribus ꝛi nocte huius mundi. Uñ primi p̄dicatores. s. q̄ p̄dicāt ea q̄ ad sapiētiā ꝓmouet soli ꝓpter. Secūdi vero lune. Isti ei mēbra dāt̄ ꝓ grām tanqꝫ sol diei irradiāt. Isti āt tenebrosaz hui⁹ vite nocte illūinat. geñ. i. Fec̄ vs duo lūinaria luma. vt p̄eēt diei. ꝛ lu. mun⁹. vt p̄es. no. Alteri fideles i eodē spū. i. ser. fi. vel grā vocēdi q̄ ꝓmouet ad fidē. Fides eñ ipa est de gratijs

prestat nobis vitā. vt grām ꝛ misericordiā cōsequamur. Esa. xxx. Propterea expectat deus vt misereat vestri. propterea euz angeli ꝛ omnis creatura obsequunt nobis vt per grām salutē cōsequamur. Hebre. i. Omnes sunt ad ministratorij spūs in mis. ppter eos qui here. ca. saluis. ¶ Secundo monemur vt de gratijs ꝛ bonis nobis a deo datis primo obsequamur. Jo. xiij. Si ego laui pedes vōs dñs ꝛ magister. ꝛ vos debetis alter alterius pedes lauare. Gal. vi. Alter al. onera portate. ꝛ sic adimplebitis legem xp̄i. pe. iij. Unusqsq; qꝫ si. ac gra. in al. il. admi. si. bo. dispē. mł. gra. dei. Agendo enim facta proximi nostra agimus. quia deus retribuet nobis. Luc. x. Curam illius habe. ꝛ si quid super erogaueris ego cum rediero reddam tibi. Ille vero seruus qui talentum et peccuniam domini sui abscondit nec prestitit eam proximo condemnatus est. vt patz lu. xix. Prouer. xi. Qui abscondit frumenta maledicetur in populis. In eodem. v. Deriuentur fontes tui foras et in plateis tuis aquas diuide. Ad hoc nos inducunt omēs creature. quia omia bona recepta a deo cōmunicāt nobis. vt sol lucē. terra fructus. aqua pisces. Ad hoc etiam ipe creator nos inducit q̄ seipm cōmunicat. ꝛ in natura et in gratia et gloria. ¶ Tercio monemur vt in gratia nobis data. p̄ bona opa fructificemus. Col. i. In omni ope bono fructificātes ꝛ crescentes in scientia dei. Multi crescunt soluz in psona. ꝫ i virtute et grā decrescunt. Esa. lxv. Puer centū annoꝝ morie tur. Hiere. xxiij. Scribe virū iustū sterilē qui in diebus suis nō ꝓsperabitur. Ecc. x. In pigricijs humiliabitur cōtignatio. i. virtutes disposite in homīe regētes et ꝓtegētes ipm deuastantur. et ambulantur p̄ non opari. Sicut homo amittit visum si diu sset in carcere nihil videns. et si homo comederet solum lac perderet dentes. Nota de ficulnea de qua dixit dominus eius colono vt succideret eam. quia non ferebat fructum iam p̄ tres annos qui rūdens ait. Dimitte eam etiaz hoc anno vs. dū. fo. circ. il. ꝛ mit. sterc. et si fe. fru. bene. si autem nō in fu. s. eam. Luce. xiij. Tres anni sunt tria tempa. scz ante legem sub lege et in gratia

gratum facientibꝫ. dei ẽ donum est vt d. Apostolꝰ. ephe. ij. Hoc donuꝫ vel gratiam monet prelatos petrus habere di. Parati semper omni poscẽti vos reddere rationẽꝫ de ea que in vobis est fide et spe. Alij gratia sanitatum. scꝫ conferendaruꝫ in vno spiritu. quia si a natura potuissent haberi, tamen non habebantur, vel non eodeꝫ modo. vel vbi natura non poterat sed deficiebat. Math. x. Infirmos curate. mortuos suscitate. leprosos mundate. demones ejcite. Alij operatio virtutum. id ẽ miraculorum que fiunt omnino contra ꝛ supra communem cursum nature. Et hꝫ due vltime gratie dantur ad confirmandum sermonẽ predicationis sapientie ꝛ scientie ꝛ fidei ꝺ quibus dictum est Marci. xvi. Signa autem eos qui cre. hec se. in no. meo. dem. lin. lo. no. ser. tol. Alij datur prophetia. i. gratia predicandi futura quod est prerogatiua magna. Act. xiij. Erant autem in ecclesia antiochie prophete et doctores. Alij datur discretio spirituum. id est gratia discernendi inter spiritus cum aliquid suggerit. vtrum boni vel mali sint. ꝛ hoc est mꝫtum necessarium quia ipe sathanas transfigurat se in angelum lucis. vt dicat apostolus. ij. Coꝛ. i. ioban. iiij. Nolite omni spũi credere sed probate si spiritus ex deo sint. hanc gratiam eua non habuit que dyabolo promittente incredibilia statim credidit Alij dantur genera linguaꝝ. i. gram loquẽ di in diuersis ydeomatibꝫ ppre. Act. ij. Le perũt loqui varijs linguis. Alij daꝫ interpretatio sermonũ. i. grã interptãdi sermonẽ ignotũ ꝛ obscurũ ꝑ planũ ꝛ notũ. Hoc donum habuit daniel qui interptatus est scripturã regi. Hec aũt operatur omia vnus atꝫ idẽ spũs diuidens omia supdicta dona prout sibi placet. Ro. ix. Non ẽ currẽtis neꝫ volentis sed dei miserẽtis. Et sic patꝫ quartum ꝛ consequenter totum.

Dñica. xi. de euã. Sermo. lxxxvi.

Exit ihesus ad

quosdã qui in se ꝓfidebãt tanꝫ iusti ꝛ aspnabãt ceteros parabolã illã duo homines ascenderũt in templũ vt orarẽt. Luc. xviij. Sic di. btũs aug. In malis opibus iniqtas exercẽ vt fiãt superbia vero eaꝝ opibus bonis insidiaꝝ. vt pereant. Vñ hoc singulare hẽt superbia qꝫ bonis opibus coniũcta ipa pcipe facit. Exemplum hui? patet in lucifero qui fuit in omnibus pfectus. Eze. xviij. Tu signaculũ similitudinis. scꝫ dei plenus sapientia ꝛ perfectus decore. in paradiso fuisti omnis lapis preciosus opimentum tuum. Qua ramẽ de his ꝛ cum his superbiam possedit. omnia hec perierunt in eo et ipse ruinatus ad infernum descendit. Humilitas vero econuerso. quia quibuscũꝫ et quantiscũꝫ malis apposita penitus ipsa expellit et delet ꝛ ad gloriam perducit eternam. Job xxij. Qui hũiliatus fuerit erit in gloria. Et de hac materia christus in hoc euangelio quandam similitudinẽꝫ narrat. Circa quã tria facit. Primo ponit homines contra quos hanc parabolam inducit. In primo euangelij. Secundo ipam parabolaꝫ in qua oratio pharisei et publicani describitur. consequenter subiungit ibi. Duo homines ascen. in templum. Tercio vtriusqꝫ orationis finẽ infert. ꝛ concludit ibi. Amẽ dico vobis descendit hic iust. ab illo quia omnis. ꝛ cetera. ¶ Primo ponit homines contra quos hec parabola inducitur qz ꝺ quosdã q̃ de se ꝓfidebãt ꝛ reputabant se iustos et omnes alios tanꝫ peccatores despiciebant. ¶ Tria ergo peccata in talibus hominibus esse demõstrant. ¶ Primum est quia de se cõfidebant. quod ẽ valde stultuꝫ quia neꝫ in se neꝫ in aliqua re mũdi debet vel põt hõ confidere nisi in solo deo ꝛ hoc patꝫ per singula discurrendo. Nam in bonis mundi vt in diuiciꝫs poteꝫtijs dignitatibꝫ ꝛ sic de alijs non est confidendum ꝛ quia de necessitate omnia hec vel dimittunt nos per aduersam fortunã vel nos dimittimus ea per mortem. Job. xxvij. Diues cum dormierit nihil secũ auferet. aug. i. tbi. vi. Nihil intulimus in hunc mundum necauferre quid possumus. Eremplum de illo diuite Luce. xij. qui de diuiciꝫs confidebat dicẽs. Gaude anima mea. habes multa bona repo. in an. plur. Prouer. xi. Qui cõfidit in diuiciꝫs suis corruet. Sibi non est cõfidendum in dignitatibꝫ ꝛ statibꝫ honoꝫ. vt di. boe. Dignitas nõ boni viri gnũ ꝛ bonũ. sꝫ potius oñdit ꝛ demõstrat ma

dignū. Et ideo non ex dignitate virtus sz ex virtute dignitati honor accedit et ideo non in dignitate sed virtute confidendum est. Culpabile ergo est dignitatem habere sine virtute. quia vt di. Boe. Dignitas non fugare sed illustrare potius nequitiam solet. Et dato q̄ homo dignitatem cum virtute habeat. non est tamen in dignitate cōfidendum. cum frequenter hō ipam perdet z in vita pluries. vel saltem in mortē. z qui pro deo ab hominibz colebatur ab hominibz cōculcandus. Boe. Plena ē exēplorz vetustas plena est pīs eras quanti reges felicitatez calamitate mutauerunt. Nec in bonis naturē est cōfidēdum vt in sanitate vel robore corporis. cum modica infirmitate homo subito cōterat z necessario habeat ab alijs sustentari. Exemplum de antiocho. ij. machab. ix. Is qui videbat fluctibus maris imperare z montiū altitudines in statera appendere. nunc hūliatus ad terrā i gestatorio portabat. Similiter nec in gratijs gratis datis. vt eloquentia. scientia. artibz. z similibz. quia per modicum impedimentū. vt per infirmitatem. vel retentionē in carcere. vel p multorū locorum mutationem nihil valent. Quid enim valet eloquētia. vel quecunq̄ scientia vel leges. vl̄ decretales inter tartaros. vel saracenos. Prouerbi. ij. Fallax gratia z va. est pulcri. Similiter nec in amicis. nec in cōsanguineis est cōfidendum. quia veri amici non inuenīt in mūdo. sed omēs sunt amici ficti: et tempore prosperitatis. z non tempore aduersitatis. z ideo contemnēdi. Boeti⁹ In presidio sunt amici quos non virtus sed fortuna cōciliat. sed quos fortuna fecit amicos infortunium faciet inimicos. Propt quod dicitur hiere. xvij. Maledictus vir qui confidit in homine et ponit. brach. s. Ergo nec in mundo qui totus in maligno positus est. nec in rebus mundi confidendum est. quia in supdictis quinq̄ omnis spes mundanorz fundatur. Esa. xxxvi. Ecce confidis in baculo arundineo. super egyptum. cui cum innixus fuerit homo cōminuetur in cabit manū eius z perforabit eā Egyptus interpretat tenebra. id ē. cōfusio z angustia z significat mundū. In solo ergo dō ē confidendū. quia ipe ē vera z firma spes. Hier. xvij. Benedictus vir qui cōfidit in dño z erit dominus fiducia eius. Secōm est quia se iustos reputabant qd̄ est valde presumptuosum. Prouerbiorz. xx. Quis potest dicere mundum est cor meum. purus sum a peccato. Jacobi. iij. In multis quidem offendimus omnes. i. Joh. i. Si dixe. quia pec. non habemus. ip. no. se. et ve. in no. nō est. Et dato q̄ hō non haberet cōscientiā alicuius grauis peccati non propter hoc debet se iustum reputare. i. Cor. iij. Nihil mihi conscius sum. sed in hoc nō iustificatus sum. Eccles. ix. Sunt iusti atq̄ sapientes et opera illorum in manu dei. et tamen nescit homo vtrum amore an odio dignus sit. Matthei. vij. Multi dicent mihi in illo die domine nonne in nomīe tuo prophetauimus et signa multa fecimus. et demonia eiecimus et virtutes multas fecimus. et dicet illis. Amen dico vobis nunq̄z noui vos Tercium est quia ceteros aspernabant quod ē valde impium cum solum deus intueat cor z in corde cōsistat bonitas z malicia hominis. quia cū de corde exeāt cogitatiōes male. furta. homicidia. z cetera mala vt dr Mat. xv. Liquet q̄ neminē malū possumꝰ iudicare. Itē qui apparet malus z est malus in cōspectu hominum est bonus z predestinatus in cōspectu dei. Nā eo tempe quo magdalena erat peccatrix iudas erat apls z faciebat miracula. z tñ ista erat predestinata ad vitam z iudas prescitus ad mortē. Et ideo frequēteraliter videt deo q̄z nobis. Boeti⁹ Hoc quod tu iustissimū z equissimū putas omnia scienti prudentie diuersum videt. Itē sicut homo subito p vnuz cogitatū malum malus fit. ita subito p vnā veram contritiōez fit bonus. z recipit grām spūssancti. Unde sup illud actu. ij. Factus est re. dō celo. sonꝰ di. glo. Nescit tarda molimīa spiritussancti gra. Cum ergo vt dr iob. xiij. Hō mutetur cōtinue z nūq̄z in eodē statu pmanet. de nemine possumus iudicare vtrum bonus vl̄ malꝰ sit. Sicut de fluuio velociter currente non possumus dicere hec aqua ē hic quia anteq̄z verbum sit completum recessit Ceterum opera hominum bene possumus iudicare bona vel mala esse.

quia de apertis peccatis licet nobis iudicare q̄ mala sint. sed ipsum facientem nos non possumus malum iudicare nisi p̄ tunc quādo mala facit. Et ideo p̄hibetur nob̄ omnino p̄mū iudicare z spnere. Luc. vi. Nolite iudicare z nō iudi. noli. q̄dē. z non cōdē. Esa. xxiij. Et si qui spnis nōne z ipe spernens. Et sic patz p̄mū. ¶ Scdo ponit ipa pabola in qua phariseī et publicani ozō describitur. Phariseī erant quedam secta inter iudeos ab alijs in quibusdā observātijs diuisi sic dicti a phares quod est diuisio habebāt enī in manu z in frōte mēbranas vel cartas. in quib̄ erat descriptus decalogus in signum q̄ p̄cepta habenda sunt ante oculos cordis per iugem memoriam z in manu p̄ operum adimpletionez Item spinas ferebant in fimbrijs palliorz vt pungerent eos dum incederent z recordarent mandatorum dei. z sic tota religio eorum erat in apparentia z superstitione. Et erant phariseī maioris reputationis in vita ītet iudeos sicut monachi inter christianos. Publicani aūt dicebant quasi publice exercentes artes z mercatōes quib̄ peccatum non deerat. Unde publicani quasi publice peccantes. Erant autē apparentis malicie sicut phariseī apparentis bonitatz De his igitur duob̄. scz phariseo z publicano est p̄ns parabola in qua ozō vtriusq̄ describitur. z primo ozō phariseī. qui habuit bonū principiū. quia ad templū locuz sanctum ascendit. Christiani ergo qui ad ecclesiam non vadunt ad regratiandū deo p̄o beneficijs receptis vt phariseus fecit. nec ad petēdū indulgentias p̄ cōmissis vt publicani. nullius legis esse vident. z pei res sunt omī nationi. z do ficut canes sine lege p̄bunt z extra p̄fcient. Apoc. xxij. Fores canes z venefici. Item habuit bonuz principiū. quia bona intentōe ascendit. scz vt oraret. q̄d est p̄tra multos q̄ vadunt ad eccl̄am ad cōfabulandū z loquendū. Quidā vadūt ad videndū mulieres. z mulieres vadūt vt videant. z ideo vt aspiciant attēte vadūt purpurate z coopte valde vt dyabolus q̄ apparuit beato martino. Et sic eccl̄a q̄ deberet eē loc⁹ oronū fit spectaculū peccatorz. Et qui debuerāt p̄o indulgēna peccatorum ire peccata multa incurrūt. Et vnde ds debuit honorari dyabolus exaltatur. Et quando maior deuotio vel religio debet haberi. scz in solennitatibz tunc hui⁹ modi vana p̄niciosius obseruant. Propi quod dicit. Esa. i. Kalendas vestras z solennitates vestras odiuit anima mea. Inebriabit dns filias syon p̄ eo eodē. iij. Decaluabit dns filias syon p̄ eo q̄ ambulauerunt extento collo. z nutibus oculorum ibant. Sed habuit malum medium. quia fatue z superbe orauit. z malū finem quia cōdemnatus discessit. vnde debuit iustificatus recedere ¶ Fuit aūt eius oratio primo p̄sumptuosa. quia stās apd se orabat quasi de suis meritis confidens. Unde status corporis in eo elationem significabat mentis. q. d. Non oportet me genuflectere p̄o aliquo. quia plenus sum omībus z abundo. Contra quod apoc. iij. Dicis quia diues sum et locupletatus et nulliusegeo z nescis quia tu es miser z miserabilis et pauper z cecꝰ z nudus. ¶ Secundo fuit superba z vanegloriosa quia non sum sicut ceteri hominū rapto. iniusti adul. Due enim sunt partes iusticie vrait Aug. scz declinare a malo z facere bonum. Primā p̄tem ostendit se habere cum dicit. Non sum sicut ceteri ho. ra. z. Secundaz partez ostendit se habere cū subdit. ieiuno bis in sabbato. de. do. omnium que possi. Ubi nota q̄ omnis peccatoz est raptor iniustus z adulter z in omni peccato cōmittit furtum iniusticiaz z adulteriū. Raptor est quia animā que solius dei est aufert ei z dat dyabolo. Iniustus est quia cum ipe sit seruus emptici⁹ dei eius sanguine emptus ipe subtrahit se ab eius seruicio z seruit dyabolo eius inimico. Adulter est q̄a deserto deo qui est p̄nius sponsus anime cum dyabolo fornicatur. Et ideo excludēs a se hec tria omnem radicem peccati a se excludit. Item nota q̄ homo duo habet a do scilicet se et sua. et ideo tanq̄ feudatarius debet se et sua a deo recognoscere se tenere. In eo ei q̄ bis i septimana ieiunabat oñdit se do facere sacrificiuz de corpe suo duz ad

eius honorem corpus per ieiunium macerabat. In eo vo q̃ decimas omniũ soluebat ostendit omnia bona quecunq̃ habebat a deo recognoscere se tenere. in eo vo q̃ ad templũ veniebat ad orandũ ꝛ grãs referebat. ostendit ꝙ se ꝛ omnibus suis deo omagium facere tanq̃ domino. ꝛ ꝙ consequens ostendit se in omnibꝰ pfectum esse ꝛ dei mandata seruare. Et hoc est gratias tibi ago. quia nõ sum sicut ce. ho. q. d. ego sum solus bonus. ceteri aũt in compatõe mei sunt mali potuit saltem dixisse sic mul ti hominũ non sum. ¶ Quattuor quippe sunt species superbie. vt d. Beda. ¶ Prima est cum quis bonũ quod habet a se habere ꝛ non a deo existimat. Cõtra qđ apls i. Cor. iiij. Quid habes quod non acce. si aũt accepisti quid gliaris quasi nõ accepe ris. Hanc habuit nabuch. qui ait. Nõne hec est babylon ciuitas ista magna ꝛ quam ego edificaui in robore fortitudinis mee. Dan. iiij. Et ideo cõuersus est in bestiam quia sicut bestia deum non cognouit. Un de statim subditur ibidem. Ab hominibus ejicĩet te ꝛ fenũ vt bos comedes donec sciãs ꝙ excelsus dominet sup vniuersam terram in regno hominũ. ¶ Secũdo est cum quis bonũ quod habet putat pro meritis suis a deo sibi datũ quod extinguit materiam gratie. quia sicut di. apls Ro. xi. Si aũt gratia dei iã nõ ex opibus. alioquĩ gĩa iam nõ est gratia. Hanc habuit lucifer. qui ex opibus ꝛ meritis suis voluit super oẽs creaturas sibi pncipatum dari. ꝛ ideo pro iectus est in infernũ. qz qui volebat in omnibꝰ preesse. subtus omnia fuit demersus Esa. xiiij. Qui dicebas in corde tuo. in celum cõscendã supĩ astra celi exaltabo solium meũ. verũtamen ad infernũ detraberis in pfundũ laci. ¶ Tercia est cũ quis iactat se ꝛ vult videri habere qđ nõ habet. quibꝰ maius pcium est videri ꝛ non esse q̃ eẽ ꝛ non videri vt d. phũs Hanc habẽt ypocrite. Matth. xxiij. Ve vo. scribe pharisei et ypocrite. qui similes estis sepul. deal. que a foris spe. appa. bo. intrin. autem. ple. sũt os. mor. ¶ Quarta est cum quis de pcĩs ceteris appetit singulariter videri habere qđ non habz. Hãc habuit iste phariseus q̃ reputauit se singlãriter iustũ. ꝛ ideo bodie singulariter in toto mundo pdicaf superbus ꝛ iniustus. vt qui voluit singulariter bonus apparere: singulariter pdicef malus. quia deus superbis resistit. Jaco. iiij. ¶ Quarto oõ phariseus fuit contumelio sus. quia non sum velut etiam hic publicanus. q. d. Iste etiã publicanus est de numero supradictorꝝ. scz raptorꝝ iniustorũ et adulterorꝝ. et ꝙ cõsequens orando ꝙ rumelias ei inferebat. Psal. Oratio eĩ fiat in peccatum. ¶ Quinto fuit mendosa. qa ea que dixit se non habere habebat. ꝛ que dixit se habere nõ habebat. Siaz dixit se non esse raptorẽ ꝛ bonitatez ꝛ gliam que ẽ soli dei rapiebat. Lu. xviij. Nemo bonus nisi solus deus. Esa. xlij. Gliam meaz alteri nõ dabo. Item dixit se non esse iniustũ. ꝛ publicanum temere iudicauit. ꝛ de numero malorꝝ dixit ipm esse. in q̃ magna iniustitia consistit. Item dixit se non esse adulterum ꝛ ipe cum superbia que est vxor. dyaboli adulterium cõmisit dimissa humilitate q̃ debet esse vxor cuiuslibet iusti. Bap. viij. Hanc q̃sui mihi sponsam assumere. Item dixit se ieiunare ꝛ ipe sicut lupus vẽto vane glorie pascebatur. Osee. xij. Effraim pascit ventum. Et ideo ieiunio dyaboli ieiunabat. ysoõ. Qui a cibis abstinent ꝛ prava agunt demones imitantur. quibus cibus semp abest ꝛ culpa semp ade st. Item dicebat se decimas offerre omniũ. ꝛ ipam decimam bonorum operum deo non attribuebat. sed ipe sibi iusticiam suam attribuebat tanq̃ principio ꝛ de ipa vanã gloriam querebat tanq̃ finem. Huius oppositum facimus dum initium ꝛ finez bonorum operum deo attribuimus. qui est alpha ꝛ o pncipiũ ꝛ fiinis omniũ. Apoc. i. ¶ Sexto fuit fatuosa. quia sicut vbi humilitas ibi sapientia vt dicit Prouerbi. xvi. Ita vbi superbia ibi stultitia. Et hoc apparet q̃tum ad sex. ¶ Primo quia oratõnem suã inordinate incepit. s. a gratiarũ actõe Missa enim q̃ est valde ordinata orõ incipit a confiteor. ꝛ terminaf a do gĩas. Ro. xiij. Que a deo sunt ordinata sunt. Et ideo orõ istius nõ fuit a deo. qz nõ fuit ordinata Inchoanda est enim orõ in consideratione ꝛ cõfessione peccatorũ. Prouerbiorꝝ. xviij. Justus a pncipio est accusator sui.

Et hoc enim hūliatur ⁊ compūgitur in la mentis. ⁊ p cōsequens oratio eius ascendit ad deū. Ecc. xxxv. Oratō humiliantis se nubes penetrat. ¶ Secō quia bonitatē dei nimis arrauit. nam eū qui vult omnes homines saluos fieri ⁊ non dat spūm ad mensurā. ⁊ dat omnib⁹ affluenter. credidit solum se fecisse bonum ⁊ solū se spū ambulare ⁊ eius bonitatem sibi largiram fuisse. ac si quis crederet q̄ sol in domo sua tantum luceret. Sermō. Nolo vt nusq̄ arbitremini solez iusticie apparere ⁊ lucere nisi in cella tua. ¶ Tercio quia de magna equitate gaudet dicens. Non sum sicut ceteri hoīm quod tale est ac si q̄s gauderet q̄ esset monstrum in natura. ¶ Quarto quia ipe venerat ad orandū ⁊ non orat sed laudat se dicens. gratias ago tibi domine quia nō sum sicut ce. hoī. quod est stultum. scz se laudare coram deo qui omnia nouit. Secus eēt coram hominib⁹ qui ignorāt facta aliorum. ¶ Quinto quia infirmitates suas abscondit ei. a quo sanari deberet dicens se nullū morbum habere. qui dixit non sum raptor iniustus neq̄ adulter. Hoc. Si operam medicantis expecta sopozrtet vt vulnus detegas. Prou. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō dirigetur ¶ Sexto quia elemosinā petiturus diuicias suas ostentat. quod tale est ac si quis iret petendo elemosinam manibus plenis aureis. In oratōne enim homo petit a deo elemosinam spiritualiū bonorum. Et ideo debet facere sicut pauperes qui ostendunt omnes miserias suas et magis ostendunt se miseros q̄ sunt. Et sic patet oratio pharisei que fuit p̄sūptuosa effrontuosa. superba contumeliosa. mendosa et fatuosa. ¶ Secundo describitur oratio publicani que fuit per ꝓtrariū bona. Nā fuit timorosa. pudorosa. dolorosa. accusatoria ꝛba. et sapiēcia plena ¶ Primo fuit timorosa quia ꝓter multitudinem peccatorum timebat appropinquare sanctū et ideo a longe stabat. quod est ꝓtra multos qui cognoscunt se magnos peccatores et sedent iuxta altare et iuxta sacerdotes. Et nota hic⁹ osa quē dominus interfecit quia tetigit archā. ij. reg. vi. Hic cadit exemplū q̄ recitat beatus gre. in dyal. de illa dña: que cū de nocte polluta esset a viro

A

iuit de mane ad dedicationē oratorij sancti sebastiani et tegigit reliquias eius. ⁊ sanauasa est a dyabolo. Secō fuit pudorosa quia non audebat oculos ad celum leuare quia celi agmina p̄ peccata offenderat. et quia celum amiserat ideo p̄e verecūdia non audebat celum respicere. vnde ecclesia cantat non sum dignus videre altitudinē celi p̄e multitudine iniquitatis mee. ¶ Tercō fuit dolorosa. quia pūciebat pectus suū. sub quo est cor. quod magno dolore pūciebat interius magisq̄ pectus exteri⁹. Tere pector debet summe dolere quia p̄ tam malo dico bono. amisit tot bona et incurrit tot pessima mala. Sic doluit magdalena ⁊ p̄ cussa fuit i corde. ¶ Quarto fuit accusatoria. quia solū accusabat se ⁊ reum reputabat. ps. Quoniā iniquitatem meaz ego cognosco. ij. Reg. xxiij. Ego sum qui peccaui ego inique egi. ¶ Quinto fuit veracia quia sicut habebat in corde. ita loquebatur ore. ⁊ sicut erat interius. ita ostendebat se exterius. Eccī. xiij. Non confundaris p̄o anima tua dicere verum: quod est contra multos qui stant in ecclesia ad orandum. et aliud habent interius q̄ quod ostendūt exterius. quia recipiunt osculum pacis et nolunt pacem. ⁊ dicunt. Dimitte nobis deb. no. sicut ⁊ no. d. te. no. ⁊ tamen nō dimittunt suis offensoribus offensas. Et iō non recedunt iustificati sicut hic publicanus quia eis nihil dimittitur. sed huic publicano omnia sunt dimissa. in quo pensare debemus magnam dei misericordiam in hmilem publicanum. Non audet publicanus appropīquare et deus appropinquat non audet ad celum respicere. et deus respectu misericordie eum respicit. penas a se exigit et deus ei parcit. culpam suam cognoscit et deus ei ignoscit. Sic humilis non audet appropinquare vt deus appropinquet non aspicit vt deus aspiciat. p̄mittit conscientiam sed spem subleuat. percutit pectus et penas a se exigit. vt deus parcat. confitetur vt deus ignoscat. Ignoscit deus vt ille cognoscat. ¶ Sexto fuit sapientia plena. quod patet quantum ad fct opera sapientis. ¶ Nam ad sapientem pertinet primo seipsum considerare. Prouerbiorum. xvij. Oculi stultorum in finibus

B

terre. sapientis autem oculi in capite suo. Sic iste oculos cõtinebat submissos ad cõsiderãdũ pessimũ in quo fuerat. ¶ Secũdo facta sua ad debitum finẽ ordinãdo qa sapientis ẽ ordinare. i. Cor. xvij. Omnia fiant in vobis. Sic iste ordinem suam optime ordinauit ad iustificationẽ z veniam cõsequendam. quia descẽdit iustificatus in domum suam. ¶ Tercõ ad sapientem ptinet a malo recedere z ad bonum appropiquare. Job. xxviij. Timere deum ipm ẽ sapientia z recedere a malo intelligentia. Sic iste recessit a peccatis et venit ad orõnem. ¶ Quarto ad sapientez pertinet res in sto precio appreciari. Nã ad sapientem ptinet vnam quamqz rem tanti existimare quanti habẽda est. Sic ille existimauit dum melius omniũ putauit gratz dei habere z ei reconciliari. Et ideo omibo dimissis iuit ad templũ pro gratia dei habenda quã secum reportauit. Mathe. xiij. Simile est reg. ce. homi ne. querenti bonas mar. inuen. aũt vna preciosa mar. vẽ. omnia que ha. z e. eam. ¶ Quinto ad sapientem pertinet vltimũ finem considerare. naz sapientia de altissima causa est. scz de deo qui est vltimus finis Sapi. vi. Cogitate enĩ de isia sensus est consummatus. Hiere. ix. In hoc glorietur qui gl̃atur scire z nosse me Sic ille vltimũ finem in sua oratione cõsiderauit. scz deo cõiungi cui homo in oratione cõiungit. Nam vt dicit damascen? Oratio est mentis ascensus in deum. Unde de orantibo aplis spiritus sanctus super eos venit. ¶ Sexto ad sapientem ptinet meliora eligere. Unde apls di. q sapientes sunt bene et multum cõsiliatiui vt melioratia eligant Prouer. xi. Ubi multa psilia ibi multa salus. Sic ille melius elegit scz sepm hic punire z iudicare. Unde percutiebat pectus suum se reum dicens. i. cor. xi. Si nosmetipos diiudicaremus nõ vtiqz iudicaremur. Usi au. Dñe hic vre. hic seca. vt in etnũ mihi pcas. Et sic patz oõ publica ni que ita fuit fulta bonis. sic oõ phariseimalis Ecc. xxxij. Unũ ptra vnũ. malũ cõtra bonũ. Juxta magnã vallez sp magnus mons ẽ. Et sic patz scdm. ¶ Tercio infert vtriusqz orõnis finis. qz publican? fuit iustificat? pter bũilez orõnẽ. phariseo pter

supbiã suã remanẽte in fecibo suis. Ubi ẽ argumentũ q melioz est peccatoz bũilis qz iustus supbus. Aug?. Audeo dicere superbis esse vtile m aliquod apertũ manifestũ peccatũ incidere. vt sibi displiceãt qui iam sibi placendo ceciderãt. Salubrius enĩ petrus displicuit sibi quãdo fleuit qz placuerat quãdo negauit. In fine aũt reddit rationẽ hui? diuersitatis. cũ qua infert sentẽtiam generalem. dic. q omnis qui se exaltat humiliabit?. z ecõuerso. que sñia est firmata coz̃ deo z scripta z publicata in mũdo. quia omis qui se humiliat coram' oculis ppr̃is. exaltabitur coram oculis dei et in presenti et in futuro. Et qui modicũ humiliatur modicũ exaltatur. et qui multum multũ et qui nihil nihil. Quia enĩ xp̃us se sup omnes humiliauit. ideo sup omnes ẽ exaltat?. Phi. ij. Semetipz exinaniuit. Et sequitur. Propter quod deus exal. il. zc. Et quia beata virgo post xp̃m sup omnes humiliauit se. ideo post xp̃m super omnes exaltata fuit. Luc. i. Quia re. bũil. an. sue. Et quia iohannes post xp̃m sup omnes se humiliauit. ideo a xp̃o sup omẽs est exaltatus. z cõmendatus. Et quia achab modicum se bũiliauit. quia sozin secus ambulãs dimisso capite indutus cilicio. ideo deus partẽ ipm exaltauit dr̃is vsqz ad mortem sñiam detectionis. iij Reg. xviij. Nõne vidisti achab humiliatũ coram me. ppter qõ non inducam malũ in diebus eius. Et ecõuerso de supbia. quia qui multũ superbit multũ deprimit?. z qui modicuz modicum. Quia nãqz lucifer multũ supbiuit multuz fuit deposs̃us cum tota cõmitiua sua. Et similiter primi pentes q sñiam grauissimaz in se et sua posteritate receperũt. Et quia nabu. min? supbiuit min? fuit depss̃us. s. septez annis q̃bus stetit cuz bestijs. z postea restitut? est. vt patz dan. iij. Qui aũt iacz in imo nõ pt cadere. Et sic patz totũ d euã.

De epistola Sermo. lxxxvij.

Notũ facio vobis euangeliũ qd̃ pdicaui vobis. i. cor. xv. Hec est ps scda totius prie epl̃e coz̃. In qua post egit de donis spi. s. agit de resurrectõe mortuoruz z qz resurrectõ xp̃i ẽ causa nr̃e resurrectõis

quia vt dicit infra. si xp̃us resurrexit z nos resurgemus. ideo ꝓbata xp̃i resurrectõne probata erit z nostra. Et idcirco primo in hac epistola ꝓbat xp̃i resurrectionẽ. in qua quattuor facit. quia enĩ anteqũ xp̃s resurgeret. resurrectio mortuorũ erat valde difficilis ad credendũ. z apud multos quasi impossibilis videbatur. ꝓpter quod ꝓ quodam dictum dei. Exo. iij. Christus eam ꝓbauit dicens. Ego sum deus abraam deꝰ ysaac deus iacob. Non est deus mortuorũ sed viuentium. Ideo apl'us in hac parte primo ponit ꝓlogum in quo reddit auditores benuolos z attentos ad ꝓbationez resurrectionis audiendũ. In prin. epistole. Secõ ipam xp̃i resurrectionem ꝓbat per scripturas que sunt testimonium ad credẽdũ ibi. Tradidi enĩ vobis in primis. quod z accepi quoniã xp̃s mor. est. Tercõ idem ꝓbat per testimonium multorũ qui viderunt xp̃m resuscitatum z per suũ. quia etiaz paulus xp̃m vidit. quoꝝ testimoniũ nullatenus est spernendum. ibi. z quia visus est cephe. z post hoc vndecim. Quarto oñdit q̃ suũ testimoniũ est ydoneum ad credẽdũ. ibi. Gra ia dei sum id quod sum z gratia eius in me vacua nõ fuit. ¶ Primo ergo ponit quendã prologum. in quo reddit auditores benuolos z attẽtos di. Notum facio vobis fratres scz in fide z dilectione euangeliũ. id ẽ bonam z veram z salubrẽ nunciationem. Et nota q̃ euangelium aliquando sumit stricte. pro bis tantũ que in quattuor euangelistis cõtinentur. ali quãdo euangeliũ nunciatio appellatur. per quã puenit ad regnũ eternũ z sic accipit hic glo. sup illud Marci. i. Initiũ euangelij. euangeliũ est nũciatio ꝑ quã proprie ad regnũ celoꝝ z ad remissionẽ peccatorũ peruenit. Dic ergo. Notũ facio vobis euãgelium quod ꝓdicaui vobis scz alias. qõ z accepistis. i. accepta stis. in quo z statis scz in ipo pseuerando ꝑ gr̃am fidei z dilectionis dei. ꝑ quod z saluamini. scz iam in spe et tandem saluandi in re. si tamen tenetis tanq̃ memores z attenti qua ratione prędicauerim vobis. i. quo fine. quia vt vos lucrarer christo. ij. Coꝝ. xij. Non quero vestra sed vos. nisi frustra credidistis. q. dicet. non tenuisse quomõ prędicaui est frustra credidisse quod est magnũ damnũ. Nam mo. Frustra credit qui a ipa fide posimo ñ recedit. Nota ergo q̃ in hac parte auditẽ vertebus monemur. scz ad audiendũ verbum dei. z ad obseruandum z tenendum opus. Primo monemur ad audiendum euangelium. id ẽ bonaz annuntiationẽ. i. verbum dei. Et hoc propter quinq̃ bona que facit in audiẽte. ¶ Primo illuminat intellectum de credendis. de sperandis. de amandis. de agendis. z de omnibꝫ necessarijs ad salutem. Actu. xx. Non enĩ subterfugi quo minus annunciarẽ vobis omne consilium dei. ps. Lucerna pedibꝰ meis verbum tuum. z lux semitis meis. ¶ Secõ facit recipere fidem que est fundamentum omnium bonorum. z nihil est homini bonum sine ipa. Roma. x. Ergo fides est ex auditu. auditus autem per verbũ dei. per quã anima desponsatur christo. Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. ¶ Tercio inflãmat affectum. In prędicatione enim monstratur q̃ deus est summum et perfectum bonum. omnia alia omnia bona in se continens. Omnia alia bona sunt bona fallacia et imperfecta. z iõ animus auditorum accenditur ad ipsum super omnia diligendum quia bonum nõ mouet voluntatem nisi cognitum. cognitum autez mouet. quia vt v. philosophus Bonum est quod omnia appetunt. Hoc optime patet Actu. x. vbi dicit. q̃ loquente petro cecidit spiritussanctus super omẽs qui audierũt verbum. ¶ Quarto monet ad penitentiã. prędicator enĩ ostendit mala que peccato. ꝑ peccatũ incurrit. que sunt infinita. et bona que pdit. que similiꝫ sunt infinita. Oñdit etiã q̃ vile z bestiale z periculosum ẽ in peccato manere q. si moriatur statim ad inferna descenderet. quo omnia considerans peccator nisi sit oĩno bestia conteritur et redit ad penitentiam. Act. ij. His auditis cõpuncti sunt corde z dixerũt ad petrũ z reliquos apostolos. Quid faciemus fratres. Et ait petrus. Penitentiã agite. hoc est contra multos qui dicũt. quare vado ad prędicationem. ex quo non facio quod dicitur. Ego sco quid debeo facere. Talis errat quia frequenter hõ ꝓpter hoc in prędicatõe vt dictũ ẽ. z venit malus ad ꝓdicatõez z redit bonꝰ cũ bono ꝓposito

¶ Quinto facit tpalia ꝓtemnere. In pre/dicatione eñi ostendit̃ q̄ omnia bona tpa/lia .s. diuicie delicie et honores ꝛc̄. ducunt ad doloꝛosum finem. qz vel homo dimittit ea per moꝛtem. vel ipsa dimittunt eum per aduersam foꝛtunam. ꝛ q̄ quicūq̄ ipsa di/mittit habebit bona eterna. qđ̄ considerans homo sapiens ꝓtemnit ꝛ relinquit ea. ¶ Sic apostoli audientes christum predicare om nia dereliquerunt. Matth. xix. Ecce nos re liquimus omnia ꝛ secuti sumus te. Secū/do monemur ad tenendum et standum per op⁹ in ꝑmōe dei ꝛ hoc ꝓpt̃ quattuoꝛ ¶ Pri mo qz nisi in ꝑmone dei nostri maneamus omnia bona frustrant̃ in nobis ꝛ gloria dei ꝛ passio christi ꝛ merita sanctoꝝ ꝛ sacramē/ta ecclesie ꝛ dona ꝛ vꝛtutes ꝛ bona nature ꝛ foꝛtune ꝛ gratie. ac etiam bona q̄ fecimus et breuiter omnia sunt frustra ꝛ non includūt debitū finē pmanente in ꝑmone dei. Eccl. ix. Qui offendit in vno multa bona perdet ¶ Secundo qz permanentia in sermōe di facit discipulum xp̃i qđ̄ ē magis q̄ esse car dinalem pape Jo. viij. Si manseritis ī ser mone meo vꝛe discipuli mei eritis ¶ Ter/cio facit hominem libeꝝ. Jo. viij. Si man/seritis in sermone meo vꝛe. dis. mei eritis. et cognoscetis veritatē ꝛ veritas liberabit vos Nam realis obseruantia eripit hominez de fuitute dyaboli ꝛ vicioꝝ ꝛ transfert ī liber/tatem glorie filioꝝ dei. Gal. iiij. Itaq̄ nō sumus ancille filij sed li. qua li. xp̃s nos li. Qđ̄ sic patet. Sicut di. pb̄s. Liber ē qui ē cā sui. Seruꝰ autem ē qui est cā alterius q̄ non opatur sibi sed dño. Et ꝑm hunc mo/dum obseruans sermonez dei ē liber. qz om nia bona q̄ facit sunt sua. i. Coꝝ. iij. Omnia vestra sunt vos aūt xp̃i. xp̃s autē dei. Pec/cator autem omnia perdet. qz animam au/fert dyabolus. coꝛpus comedunt vermes. ꝛ bona tpalia auferunt ꝓsanguinei. ꝛ sic est cā alterius ¶ Quarto facit hominem im/moꝛtalem. Jo. viij. Si quis ꝑmo. me. ser. moꝛ. non gus. ineter. sed trā. de mor. ad vi/tam. Quia moꝛs nature ꝓuertit̃ in vitam glorie Et iō ñ debet dici q̄ moꝛiat̃. sz q̄ tūc incipit viuere. qz vt dicit pb̄s qñ introdu/citur pfectioꝛ ꝛ nobilioꝛ forma ꝛ abijcit̃ im pfectioꝛ talis non debet dici coꝛruptio sz generatio. vt qñ coꝛpori humano infundit̃ anima rōnalis. cuius anima sensitiua et ve/getatiua coꝛrumpant̃. tñ dicit̃ q̄ tunc ho/mo generat̃. Et sic patet primum. ¶ Se/cundo xp̃i resurrectionez ꝓbat ꝑ scripturas dicens. Tradidi eñi vobis in primis. i. int̃ prima et maxima q̄ vobis p̄dicaui. hoc fuit vnum. s. q̄ xp̃s moꝛtuus ē ꝓ peccatis nr̄is ꝛ sepultus ꝛ tercia die resurreꝝit sic̄ scriptu re testantur. Nam de ei⁹ morte. esa. et hier. testant̃ apte et similiter daniel qui ait. p⁹. lxx. ebdomodas occidet̃ xp̃s. Dañ. ix. De sepultura dī Esa. liij. Dabit impios pro se pultura ꝛ diuites ꝓ morte sua. In eodem xi. Erit sepulcrum eius gloriosum De re/surrectione vo dicit̃. Osee. vi. Viuificabit nos post duos dies ꝛ in die tercia susci tabit nos. Et sic patet secundū ¶ Tercio po stq̄ ꝓbauit xp̃i resurrectionez ꝑ scriptu ras. ꝓbat eandem ꝑ testimonium hominū dicens. q̄ xp̃s post resurrectionem visus ē cephe. i. petro. vt patet. Luce. xxiiij. Et post hoc vndecim vt patet Jo. xx. Deinde vis⁹ ē plus q̄ quingentis fratribꝫ simul ex qui/bus multi manent vsq̄ adhuc prompti si opus ē ad testificandum hoc. Quidaz dor mierunt. i. moꝛtui sunt. hoc ex euāgelio o/stendi non potest Deinde visus ē iacobo. nec p̄t hoc oñdi ex euangelio. Et dī hic ia cobꝫ fuisse iacobꝫ alphei qui fuit epⁱ hiero solimitanus de q̄ di. Haymo. q̄ in pascue deuouit se non comesturum donec videret xp̃m a moꝛtuis resuscitatum. Deinde vi/sus ē apostolis omnib⁹ ꝛ hoc in die ascēsio nis vt patet. Mar. xvi. et Act̃. i. Et nota bꝫ q̄ non facit mentionem de apparitionibus q̄ facte sunt mulieribꝫ. qz olim mulieres ñ recipiebant̃ in testimonium. Nouissime au tem oīm apostoloꝝ visus ē ꝛ mihi vt patet Act̃. ix. Dixit ananias. Saule frater domi nus noster iesus xp̃s misit me qui apparuit tibi in via qua veniebas tanq̄ aboꝛtiuo. q. di. Bene dico nouissime qz aboꝛtiu⁹ sum inter apostolos. Vocat se aboꝛtiuum qz q̄si extra tempus natus ē. ꝛ qz violenter natus ꝛ quasi coactus ꝓuersus ad dñm. vel quia minoꝛ aliis ꝓsideratione status ꝓteriti. Et hoc ē qđ̄ subdit. Ego sum minim⁹ apostoloꝝ ꝑm tpis successionem qui non sum dig nus vocari apl̄s. qz ꝑsecutus sum ecclesiaz dei. Act̃. ix. Saulus adhuc spi. mi. et ce. in

dis. do. ¶ Moraliter ex hoc secundo ⁊ tercio membro ad nostram edificationem tria recipere debemus. ¶ Primum ē vt peccatum summe caueamus et detestemur. quia pro ipso delendo mortuꝰ est filius dī. Ro. iiij. Traditus ē propter delicta no. et resur. propter iu. Dicitur de adam qꝫ videns abel filium suum mortuum et considerans qꝫ nisi peccasset non fuisset mortuus fleuit peccatum suum centum annis. in quadam valle se tanꝯ in carcere recollocans. quanto ergo magis debemus abhorrere peccatum cū filius dei sit pro ipso mortuus. ¶ Flos etiam ex peccato ꝯtuor mortes incurrim? ¶ Prima est vita amara qua in hac valle miserie viuimus. que morti equiparatur Eccī. xxx. Melior ē mors ꝯ vita amara. De qua dicitur Genesis. ij. Quacunꝫ die comederis ex eo. morte morieris id est amare viuere incipies. ¶ Secunda est sepatio gratie dei ab anima per culpam. propter qđ offiesi nascimur filij ire. vt dicit Job. ¶ Tercia est sepatio anime a corpore. propter qđ omnes morimur. Ro. vi. Stipendia peccati mors. ¶ Quarta est sepatio anime a deo a vita beata offiesi istas quattuor mortes incurrimus per peccatum factum qꝫ primos parentes. et ideo multum debemus timere peccare. quia si peccauerimus omnes istas quattuor mortes priores sine comparatione sentiemus. ⁊ maxime quartam scilicet separationem anime a deo et vita beata. quia cum hoc reputabimur suppliciis eternis. quamuis supplicium eternum principaliter consistat in sepatione anime a deo. vt dicit crisо. Quod suppliciuꝫ non incurrimus ex primorum parentum peccato. sꝫ ex propriis peccatis. quia qui solum cū peccato primorum parentum mortui sunt de tali sepatione nullam penam habent. Secundum est vt cum christo moriamur sepeliamur et resurgamus ¶ Primo debemus mori cum christo in cruce penitentie. Matthei. xvi. Si qs vult post me venire abneget semetipsum. id est vitam carnalem. et tollat crucem suam. sꝫ penitentie et sequatur me. Sicut faciebat apostolus qui dicebat christo confixus sum cruci. Gal. ij. Et iterum. Ego enim stigmata domini nostri iesu christi in corpore meo porto. Gal. sexto. Et ad hoc vt penitentia sit facilior debemus de omnibus asperis et duris que christus pro nobis sustinuit facere vnum fascem et in corde nostro ponere. Can. i. Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur. Et tunc omnia amara dulcis vite dulcorantur et omnem passionem patienter feremus. gre. Si passio domini ad memoriā reuocetur. nihil est adeo durum quod nō equo animo toleretur. Quod figuratiue fuit quando filij israel venientes in marath inuenerunt ibi aquas amaras. quas non potuerunt bibere. ⁊ dominus ostendit moysi lignum qđ mittens moyses in aquas statim dulcorate sunt. Exo. xv. ¶ Secundo debemus sepeliri cum christo. vt sicut anima christi ad inferos descendit corpore cū tumulo remanente. ita et nos debemus ad infernum per animi cogitationem ire. Esa. xxxviij. Ego dixi in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi. Debemus enim quotidie cogitare penarum inferni acerbitatez. De qua dicitur. Job. xxiij. Ab aquis niuium transeunt ad calorem nimium. ps. Ignis grando. nix gla. spiritus procellarum pars calicis eorum. Et penarum inferni eternitatē Matthei. xxv. Ibunt hi in supplicium eternum. Et iudiciū vltimi horribilitatez Hiero. Si ue comedam. siue bibaz siue aliud quid faciam semper illa vox horribilis sonat in auribus meis. surgite mortui venite ad iudiciū Eccī. viij. Memora. no. tu. et in eter. si peccaueris. ¶ Tercio debemus resurgere cum christo. id ē in novitate vite gratie ambulare. Ro. vi. Quomodo christus resurrexit a mortuis per gloriam patris ita ⁊ nos in novitate vite ambulemus. Sunt multi qui postꝫ mortui fuerint in peccatis nunꝫ volunt resurgere. Prouer. xxvi. Sicut ostium vertitur in card. suo sic piger in lectulo suo. id ē in concupiscentia carnis sue. Contra quos apostolus ad Ephe. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis. ⁊ illuminabit te christus. Surgamus ergo in triduo cum christo id est in vera contritione. pura confessione. ⁊ pfecta satisfactione. Surgamus ⁊ immortales cū christo. vt non amplius peccatorum mortem patiamur. Ro. vi. Christus resurgens a mortuis iam non moritur. ꝛc.

¶ Tercium qđ debem? accipere vt resur-

rectionem nostram probem⁹ sicut et xp̃s p̃
bauit suam. Probauit autem christus re/
surrectionem suam tripliciter scz per ostē/
sionem vulnerum. Job.xx. Ostendit eis
latus ⁊ manus. Per palpationem carnis.
Luce.xxiiij. Palpate ⁊ videte. Et per cō/
mestionem faui mellis et partis piscis assi.
Ibidem. Habetis hic aliquid qđ mandu/
cetur. at illi obtulerunt ei partez piscis assi
⁊ fauum mellis ¶ Tria enim sunt signa q̃
quis vere surrexit a morte culpe et peccati.
¶ Primum est ostensio vulnerum. i. pec
catorum. Si enim peccata pure ⁊ clare ostē
derimus sacerdoti signum ē q̃ vere resurre
xerimus. i. Jo.i. Si p̃fiteamur peccata no/
stra fidelis ⁊ iustus est. vt remittat nobis
peccata nostra. Prouer.xxviij. Qui abscō
dit scelera sua non dirigetur. qui autem cō
fessus fuerit et reliquerit ea misericordiam
consequetur. ¶ Secundū est palpatio car
nis. quando enim homo permittit se palpa
re a penis in carne sua ⁊ ab aduersis in filijs
⁊ amicis suis. ⁊ ab aduersa fortuna sua ī re
bus suis ⁊ non murmurat. signum est q̃ ve
re resurrexit. In omnib⁹ istis tribꝰ permi/
sit se palpari iob ⁊ in omnib⁹ non peccauit
nec̃ stultum quid contra deū locutus ē
Job.i. Sed quando murmurat in aduer
sis vt filij israel. qui statiz vt defecit eis aq̃
murmurauerunt contra moysen dicentes.
vtinam mortui essemus in egypto. signum
est q̃ non resurrexit ¶ Terciuz ē comestio
quia si comedit fauum mellis. id est verbū
dei quod est cibꝰ anime. Mat.iiij. Non
in solo pane viuit homo. sed in omni verbo
quod procedit ex ore dei. Quod palato sa
no est super mel dulce. p̃s. Quam dul. fa.
m. elo. tu. super mel ori meo. Comedit etiā
piscem assum id est christum assatum in li/
gno crucis scz in sacramento altaris et hoc
digne. signuz est q̃ vere resurrexit. Qui au
tem neutrum digne comedit signum est q̃
non resurrexit. quia nisi is qui de graui sur/
git infirmitate confortetur cibꝰ morit. Et
nota hic de animali non ruminante. ō quo
non poterat fieri sacrificium deo. nec erat ei
bus aptus populo dei. ⁊ significat q̃ iste q̃
verbū dei non masticat sed deglutit. et cor
pus christi non diiudicat nec̃ discernit ab
alijs cibis non est de populo dei. nec potest
deo sacrificare. Et sic patet terciū ¶ Quar
to ostendit sui testimonij ydoneitatem. qz
licet ratione status preteriti suum testimo/
nium non esset efficax. tamen ratione stat⁹
in quo tunc per graciam dei erat suum te sti
monium efficax erat ad credendum. sicut ⁊
aliozum apostolozum quia per graciam dei
erat apostolus sicut ⁊ alij. ⁊ per eandez gra/
tiam multuz profecerat ecclesie. nec vacua
in ipso manserat. Et sic patet totū de epla

Dñica.xij. de euang. Sermo .lxxviij.

Exiens iesus de finibus tyri venit per sydonem ad mare galilee inter medios fines decapoleos Mat.vij. Sicut dic̃ apostolus ad Ro.v. Sicut ex vno homine peccatum ⁊ condem natio processit in multos īmo in omnes p̃/pter quod omnes nascimur filij ire. multo/magis ex vno homine iesu christo iustifica/tio ⁊ salus in omnes abundauit. Ex pecca/to autem primorum parentum gratiam d̃i p̃didimus. ⁊ penas multas incurrimus. nā gratuitis fuimus expoliati ⁊ in naturalibus vulnerati. Filius autem dei veniens in mū dum gratie dei nos restituit ⁊ naturalia no stra membra sanauit in parte. tandem totū corpus ⁊ animam plenarie sanaturus. De hac ergo materia presens euangelium tra/ctat. nam in ipso quoddam christi miracu lum recitatur quomodo scz linguam et au/res cuiusdam sanauit surdi ⁊ muti. p̃ q̃ pec catoris sanatio designat. que fit per gratie dei restitutionem. Circa qđ miraculū euan geli sta tria facit. Primo antecedentia mi/raculum describit ⁊ narrat. In prin. euan. Secundo ipsum miraculum a christo fa/ctū recitat ⁊ exarat ibi. Et apprehendēs eum de turba seorsum misit digitos suos ī au/riculas eius ⁊ expuens tetigit linguaz eius Tercio subsequentia miraculum subnectit ⁊ notat ibi. Et precepit eis ne cui dicerent Quanto autem magis eis precipiebat. tan tomagis plus predicabant ⁊ eo ampli⁹ em mirabant dicentes. bene omnia fec̃ ¶ Cir/ca primum tria ponuntur. Primum est ad uentus saluatoris ad humanam miseriam quia exi. de fin. ty. ac̃. Secunduz est addu/

Tyri augustin. p̃ tibulō seu plasmā p̃ pectando

tio peccatoris ad diuinam clementiam .qz addu.ei sur.et mutum. Tercium ē deprecatio intercessorum pro sanitate recipienda. quia deprecabantur illū vt imponat il.ma.

¶ Primo ergo ponitur aduentus saluatoris ad humanam miseriam. nam filiꝰ dei videns humanam miseriam et seruitutem durissimam qua sub dyaboli imperio omni famulatu viciorum impie premebatur. cōpassus ē ei et descendit de celo vt eam liberaret. et vt ei perfecte compateretur voluit eius miserias experiri. Hebreo. iiij. Non habemus pon. qui non pos. compa. infir. no. temp. a. per omnia. Et ibidem. ij. Debuit enim per omnia fratribus assimilari vt misericors fieret. Et qz in natura diuina nullam penam poterat experiri. ideo factus est homo ⁊ venit per sydonem. id est per tristiciam humane nature. naz sydon venatio tristicie interpretatur. vsqz ad mare. id est ad vsqz amaritudinem crucis. inter medios fines decapoleos. id est. subditus decalogo preceptorum legis. quia legē non venit soluere. sed adimplere. Et nota qꝺ hec decapoleos huius decapoleos vel decapolios idē est quod decapolis. ⁊ ē regio decem vrbium trans iordanem ad orientem posita. in cuius regionis medio tyrus et sydon sunt. Sic ergo angustias nostras assūpsit. amaram mortem gustauit ⁊ legē seruitutis seruauit. vt ō bis omnib nos liberaret. Gal. iiij. Misit deus fi. su. fac. ex mu. fac. sub. le. vt eos qui sub lege. e. redi. Inter miserias autez humane nature ē corporalis infirmitas ⁊ macula peccati. Et ideo filius dei vt ostenderet qꝺ soluz in mundū venerat vt humanam naturam a miseriis liberaret. cepit eaz ab infirmitatis miseria ⁊ a peccati macula liberare. Luce. vi. Virtus de il. exibat et sanabat omnes. Unde istum surduz ⁊ mutum et corporaliter ⁊ spiritualiter sanauit. eo qꝺ quemcunqz sanauit in corpore sanauit ⁊ in anima. quia vt dicit augustin? Dei perfecta sunt opera ¶ Secundo ponit? adductio peccatoris ad diuinam clementiam quia quamuis filius dei venerit in mundū cum sacco gratiarum et virtutum et donorum spiritussancti. paratus omnibus dare gratis. tamen homo induratus et obstinat? in malo. nolebat ad ipsum accedere. vt gratijs ⁊ virtutibus ditaretur. Job. xxi. Qui dixe. deo. recede. a no. sci. vi. ⁊. no. Et ideo deus de exuberanti diuersis modis. adducit eum ad se. Carissimi parabola dicē tempoꝛis instantis Nam filius dei stat ad ostium anime ⁊ pulsat et vult intrare ad nos cum sacco pleno omnium bonorum. Apoc. iij. Ego sto ad ostium ⁊ pulso. si quis aper. mihi introibo ad illum. Et nos miseri obcecati nolumus ei aperire. in luto fecis ⁊ in lacu miserie potius marcescere eligentes. Sed deus in misericordia copiosus non attēdit ad miserias nostras sed diuersis vijs ad se ducere nos conatur. ne tantum bonū quantum nobis vult dare perdamus. ¶ Nam aliquos ducit ad se per verbum predicationis. dum verbo predicatoris dat virtutem compungendi coꝛ. ps. Ecce dabit voci sue vo. vir. ita qꝺ peccatoꝛ in ipso verbo predicatoris compungitur ⁊ ad deum redit. Actus. ij. His auditis compuncti sunt corde ⁊ dixerunt ad petrum ⁊ ad reliquos apostolos Quid faciemus viri fratres? Per subtractionem autem talis virtutis dicitur deus coꝛ peccatoris indurare Exodi. iiij. Ego indurabo coꝛ pharaonis. ⁊ non dimittet populum. Quod ē signum magne ire dei qñ homo in predicatione nullo modo conterꝛitur. Quosdam ducit ad se per graues infirmitates. ps. Multi. sunt infir. postea accesserunt. Quosdam peraduersa et varia tribulationum genera. Osee. vi. In tribulatione sua mane consurgent ad me. Quosdam per prosperas. ps. Confite. tibi cum benefecer?is ei. Quia vt dicit Boecius. Deus facit sicut bonus medicus qui vnicuiqꝫ tribuit sicut sibi expedire cernit. Nam quidam frangunꝰtur in aduersis et quidam dissoluuntur in prosperis. ⁊ quidam in dignitate pereunt. et quidam in dignitate saluantur. et sic deꝰ alijs et ideo per diuersa ⁊ multa ducit ad se saluandos Nam omnes saluandos ducit ⁊ attrahit ad se ex gratia speciali. Jo. vi. Nemo potest ve. ad me nisi pater qui misit me tra. eum. ¶ Tercio ponitur deprecatio intercessorum pro sanitate recipienda. qz deprecabantur eum vt imponat illi manum. id est conferat virtutem ⁊ sanitatem. Vbi notandum qꝺ per istum surdum et mutum peccatoꝛ intelligitur. qui per se ad deum ac

cedere non potest. ideo oportet vt adducat nec per se potest gratiaz impetrare. eo q̄ inimicus dei ē. grāe autez ꝺceduntur amicis ideo oportet vt amici dei pro ipso orent. Job. xlij. Seruus meus iob orabit p vobis. faciem eius suscipiam vt non vobis imputetur stultitia. Et ideo quotidie peccatores conuertuntur recipiunt graciam dei. quia quotidie ecclesia iustorum rogat pro eis deum. Ideo ꝺuersus est paulus. q̄ ste phanus pro eo rogauit vt dicit augustinus Et ideo aug. ꝺuersus ē recepit gratiā dei quia mater eius pro ipso rogauit. Ñ iusti non solum sanitatem anime sed etiaz dilationem sentencie dei impetrant peccatoribus. vt patet in exemplo q̄ christ⁹ posuit de colono. qui impetrauit a domino ne ficulneam isto anno abscinderet. Luce. xiij. Optimum ē ergo habere amiciciam seruorum dei. cum eis habitare quia angeli dei non potuerunt submergere sodomam alias ciuitates donec loth habitauit ī eis. p̄ misit deus parcere omnibꝫ illis ciuitatibus propter decem bonos si ibi fuissent inuenti. vt patet. Genes. xviij. Significatur autez peccatoz per surdum mutum vt dic̄ theophilus. Sic facit dyabolus peccatorez. nā facit eum mutum ne ꝺsilium vel auxiliuz a deo sanctis petat vel peccata ꝺfiteat. Fac̄ eum surdum ne predicationem et verbū dei audiat in quo possit medelam anime sue inuenire. p̄s. Os habent non lo. au. ba. ñ sit. Vere totaliter dyabolus surdū facit peccatorem. quantum ad se Primo quia vocem vniuersitatis creaturarum clamantium vt deus diligatur super omnia ñ audit aug. Domine celuz terra mare omnia que in eis sunt dicunt michi vt amē te. nec cessant hoc dicere omnibꝫ vt sint inexcusabiles. hanc vocem peccator non audit. quia plus amat terrena q̄z deum. Secūdo quia vocem clamoris mie sanguinis xp̄i nō audit quā petre audierūt sciisse sūt vt patet. Mathei. xxvij. Sed vocez clamoris vīdicte sanguinis abel bene audit quia vlcisci vult non miseri. Hebreo. xij. Accessistis ad med. tes. no. ie. sang. asp. melius lo. q̄z abel. Videte ne recuseris loquentem. Sanguis enim abel clamat vindictam quia abscisus est a terra. Hic cadit exemplū istius dñe que recollegit sanguinez in vita. dum interficeret vir eius. quem postea ostenderet filio vt vlcisceret ne faceret pacem cum homicida. id ē dyabolo. sic fec̄ terra de sanguine abel que aperiens se suscepit eum in signum vindicte clamans vindictaz. Genes. iiij. Ecce vox sang. fra. t. abel. c. ad me de terra. Sed sanguis xp̄i non est absorptus a terra sed statim rediit ad corpus clamans misericordiaz in signū q̄ petebat omnibꝫ. Luce. xxiij. Pater dimitte illis quia nesci. quid fa. ¶ Tercio quia illaz tubam horribilem quam mortui audient ideo resurgent ipse non audit. sez Surgite mortui venite ad iudicium quam iusti semper audiunt. biero. Sive comedam sive bibam. sive aliud quid fa. semper vi. resona. in au. me. il. tu. ter. sur. mor. ve. ad iu. Sed sic agit quasi sit in eternuz victurus claudit oculos atq̄ aures. ita q̄ tonitruum dimine comminationis non audit. p̄s. Intonuit de celo dominus al. de vo. s. t̄c. Et iō peccator assimilatur aspidi surde que vt nō audiat vocem incantantis. vnam aurem figit ad terram in aliam figit caudam Sic peccator desiderio occupatione terrenop̄ obturat vnam aurem longitudine vite et vnam spe finalis penitentie ¶ Quarto facit eum surdum ne audiat pauperez clamātem. dum ipse deum in paupere non audit. clamabit ipse ad deum non exaudiet Prouerbio xxi. Qui obturat aures suas ad cla. pau. cla. ip. ad deum non exau. vt patet in diuite epulone Psal. Dormierūt somnum suum nihil inue. o. vi. diui. ī manibus. su. aug. Transit somnus iste. transit vita ista. nihil inuenīt in manibꝫ suis qui nihil posuerunt in manus xp̄i ¶ Quinto ad fratrem veniam petentez. dum ipsi fratri remittere noluerit. nullum sibi peccatum a deo remittitur. Eccle. xxviij. Relinque proximo nocenti te. et tunc deprecanti tibi peccata soluent. homo homini fuat ira a deo querit medelam. in hominez sibi similem non habet misericordiam de peccatis suis deprecatur. Mathei. xviij. Non ne oportuit te misereri ꝺserui tui. sic̄ ego tui misertus sum ¶ Sexto ad legem dei p̄cipientem dum ipse non audit legem dei mandantem deus non audit eum orantem

Prouerbiorum.xxviij. Qui declinat aurem suam ne audiat legem.oratio eius erit execrabilis. ¶ Similiter ipse dyabolus facit peccatorem mutum quantum ad tria. Primo ad dei laudem quia deum pro beneficijs nature fortune ⁊ gratie non laudat Luce.xvij. Nonne decem mundati sunt nouem vbi sunt? ⁊ nō ē inuentus qui rediret ⁊ daret gloriā deo.nisi bꝫ alienigena ¶ Secundo ad peccatorum confessionem. Job tricesimoprimo. Si abscondi ąsi bō peccatum meum ⁊ celaui in sinu meo iniquitatem meam. ¶ Tercio ad necessariorum deprecationem. Cōtra qđ Ecclesiastici.xxxix. Aperiet os suum in oratione. ⁊ pro delictis suis deprecabit. Et sic patet primū ¶ Secundo ponitur ipsum miraculum a xpō factum. In quo miraculo fiendo christus septem seruauit. Nam primo sequestrauit eum a turba. Secundo misit digitos i aures eius. Tercio sputo tetigit linguam eius Quarto ad celū aspexit. Quīto ingemuit. Sexto mandauit aptionem. Septimo ipsum miraculum est secutum perfecte et integre. In quibꝫ omnibus ostendit modum quomodo peccator debet curari. nam q̄ solo verbo omnia creauit.hunc similiter ꝓbo poterat curare. ¶ Primo ergo sequestrauit eum a turba. Simile fecit de filia archisinagogi quā a mortuis suscitauit. Mathei ix. In quo ostendit q̄ peccator qui curari desiderat debet se a mundi tumultibꝫ separare. Hieremie.xlviij. Relīquite ci. ⁊ habitate in petra. In eodem li. Egredimini ō me. babilo.populе meus vt saluet vnusquisq; animam suam. In tumultibus enim lites ⁊ inaudita audiuntur.et aures ad mala inclinant. Sen. Quotiens inter homines fui minor homo redij. Unde arsenius magn? miles romanus petens modum sue salutis sibi reuelari audiuit vocem dicentem sibi. Arseni fuge homines si vis salu? fieri ¶ Secundo misit digitos i aures suas. In quo ostendit ꝑm crisо. q̄ digiti ⁊ totum corpus eius erant vnii diuinitati. ⁊ ideo ꝑ digitos eius exiuit virtus in aures muti eas audire faciens. Itez per digitos dona spiritussancti designantur. quia in digitis manus operatio est Unde operatio christi que fuit virtus ⁊ manus dei in donis spiritussancti fuit

Lu.xi. In digito dei eijcio demonia. Unū autem de donis spiritussancti. vt dicē apostolus.i. Cor.xij. est discretio spirituꝫ vt homo sciat discernere inter bonum ⁊ malū Per hoc ergo q̄ misit digitos in aures eius datur intelligi. q̄ peccatori cōuerso magis necessaria est discretio spiritussancti. p quā eligat discretum moduꝫ viuendi. ⁊ p quaꝫ de verbis scripture eliciat sanum intellectum Quia vt dicit apostolus.ij. Cor.iij. Littera occidit. Propterea multi facti sunt heretici quos littera occidit. quibus malꝰ spiritus falsum ⁊ litteralem sensum de scripturis suggessit.i. Johannis.iiij. Nolite omni spiritui credere sed probate spiritus si ex deo sint. Itē datur intelligi q̄ peccator maxime indiget donis spiritussancti quantum ad auditum quia fides ex auditu habetur. Roma.x. Fides autem ē donuꝫ dei ꝑm apostoluꝫ ad Ephe.ij. Hunc̄ꝫ fides sine dono dei haberi potest. ⁊ per consequens nec salus nec vita cum fides sit fundamentum totius salutis. Per hoc ergo q̄ misit digitos i aures eius dedit intelligi q̄ tota salus peccatoris a spiritussancto ē ¶ Tercio sputo tetigit linguam eius. vt sez ostenderet q̄ omnia membra sacri corporis eius diuina essent ⁊ sancta sint. ⁊ sputum qđ vincula liguę soluit. Est enim omne sputum superfluitas.sed in domino omnia diuina fuerunt. vt dicit theophilus. Itē salua a capite descendit. per quam dei sapientia designatur que ex ore dei procedit. Ecclesiastici.xxiij. Ego ex ore altissimi prodij. Per sapientiaꝫ autez dei omnes sanantur. Sapientie.ix. Per sapientiam tuam omnes sanati sunt. Ideo ergo sputo tetigit linguaꝫ ei⁹ vt ostenderet q̄ omnis sanatio a sapientia dei est. q̄ per sputum christi intelligitur. Per salutā ergo istam q̄ a capite christi processit gratia spiritussan. designatur que a christo capite totius ecclesie procedit in omnia membra ecclesie. Johannis.i. De plenitudine eius o.ac.nos graciam. Inter omnia autē membra lingua magis indiget gratia spis. propter qđ spiritussanctus super apostolos in specie lin. descendit ut ostenderet q̄ peccator indigeret gratia spiritussancti i lingua. Et ideo sputo tetigit linguam eius. vt sez sanaretur in lingua. ⁊ deinde sancta ⁊ sa

na verba proferret. Jacobi.iij. Lingua constituit in membris nostris q̄ maculat totum corpus.inquietum malus est plena veneno mortifero. Item saliua est medium gustus ꝛ ē saporum discretiua. Ideo si corrupta fuerit decipitur gustus in iudicio saporum sicut patet in febricitantibus quibus propter amarum būorem quo palatum infectum est. cibo qui dulcis ē amarus videt. Si autem bene disposita sit saliua bene iudicat gustus. In saliua enim intelligitur gratia quam dominus dat affectui qua effectus sanatur vt sapiant ei res prout sapere debēt sine qua amarum videtur dulce ꝛ econuerso. Palatum sic corruptum habent peccatores quibus spiritualia desipiunt ꝛ carnalia sapiunt. Esa.v. Ve qui dicitis malum bo.et bo.ma-ponentes amaꝝ in dulce ꝛ dulce in ama. ¶ Quarto suscepit ad celum. vt ostenderet q̄ oīe datum optimum ꝛ omne donum perfectum desur. ē descendens. vt dicitur. Jacobi i. Ex nobis enim possumus deficere sed non aliquid facere. Johannis.xv. Sine me nihil potestis facere. ¶ Quinto fleuit vt ostēderet q̄ difficile sit sanare peccatorem quem sanaturus fleuit. aug. Vatius ē facere de impio pium q̄ creare celum ꝛ terram. Idem fecit super lazarum mortuum dum eum a mortuis suscitauit per quem intelligitur peccator. Item fleuit vt ostenderet q̄ peccatori cō patiendum est. eo q̄ ipe sit in magna miseria constitutus. nam omnia mala ꝛ infirmitas propter peccatum ei euenerūt. Item fleuit vt ostenderet q̄ super omnia de morte peccatoris flendum ē. ꝛ de morte anime magis q̄ corporis Hiere. vi. Luctum vni. fac ti. plan. am. Quia mors peccatorum pessima. ps. ¶ Sexto mandauit apertionem di. Effeta q̄ est adapire vt cognoscas deum creatorem tuum ꝛ redemptorem tuum prouisorem tuum. ꝛ glorificatorem tuum. Aperire vt cognoscas statum pessimum in quo eras ꝛ optimum in quo es. Aperire vt cognoscas penas ꝛ mala a quibus te absolui ꝛ gratiam ꝛ bona que tibi feci. Aperire vt cognoscas finem tuum ꝛ exitum tuum vt amplius non pecces. Ecclesiastici. vij. Memo.no.t.ꝛ ineter.n.pec. ¶ Septimo ipsum miraculum perfecte secutum est. quia statim apte sunt aures eius et corporis ꝛ mentis. ꝛ solutum ē vinculum lingue eius. Quemcunq̄ enim christus sanauit. ꝛ in mente. Et ideo postq̄ xp̄s per gratiam soluit eum a peccatis. dyabolus in eum potestatem amisit. ꝛ per cō sequens vinculum quo linguam eius ꝛ aures ligauit ē solutum ꝛ loquebatur recte. quia christ⁹ linguam eius saliua sua tetigerat. id ē sapientiam ꝛ gratiam recte loquendi in lingua ei⁹ posuerat ¶ Vbi notandum q̄ dyabolus peccatorem tenet ligatum quattuor vinculis ¶ Primo vinculo pudoris ne peccata cōfitea tur. Hunc pudorem excludere debet pudor finalis iudicij. Nauz.liij. Reuelabo pudenda tua in facie tua ꝛ ostendam gēti.nuditatem tuam ¶ Secundo vinculo impunitatis peccatorum vt peccare nō timeat. Cōtra q̄ Ecclesiastici.v. Ne dicas peccaui ꝛ quid accidit mihi triste Altissim⁹ enim ē patiens redditor. Ecclesiastici.viij. Quia nō profertur cito cōtra malos sen. filij ho. absq̄ vl. ti. perpema. ¶ Tercio vinculo desperationis ꝺ venia ꝛ diffidentia a peccato cauendi vt peccare non desistat Genes.iiij. Maior ē iniquitas mea q̄ vt ve. mere. ¶ Quarto vinculo stulte spei finaliter penitēdi vt gaudeat bonis mundi Contra q̄ est illud. Ecclesiastici.v. Ne tardes conuerti ad dominum ꝛ ne dif. de. d. in diē. subi. e. ve. ir. il. ꝛ in tē. vin. disp. te. Quia nescit homo finem suum. Ecclesiastici. ix. Omnia vincula ista saliua dei. id ē gratia dei rumpit ꝛ facit hominem recte loq̄ Nam ꝓtra primum vinculum di. istud Ecclesiastici.iiij. Est confusio adducens ad ignominiam. ꝛ ē confusio adducens ad gloriam ꝛ gratiam. Contra secundum dicit augustinus Nullum malum impunitum nullum bonum irremuneratum. ꝛ iō si nō puniat hic. puniat alibi dum⁹ Contra tercium dicit psal. Miserationes eius super omnia opera eius. Et iō maior ē misericordia dei q̄ omnes iniquitates mee. Et maius est resuscitare mor

tuum q̄ conseruare viuum. Qui ergo me a morte peccati suscitauit in vita gratie conseruabit. Contra quartum dicit beatus Bernhardus. Qui tibi promisit veniam de commissis diem crastinaz non spopondit. Et sic patet secundum.

¶ Tercio ponuntur subsequentia miraculum. quia precepit eis ne cui dicerent. Ipsi autem multoplus eum predicabant ⁊ ad amplius admirabantur. scilicet tam de miraculosa operatione et perfecta. ⁊ de humilitate tam profunda Et ideo eius magnalia predicabant dicentes. bene omnia fecit. ⁊ surdos fecit audire. ⁊ mutos loqui. In quibus verbis salubria exempla habemus. ⁊ primo habemus vnum exemplum ex parte christi scilicet opera nostra bona celandi scilicet ne a vento vane glie arescant. Quelibet enim res habet stimulum suū. Stimulus bonorum operum est vana gloria que bonis operibus insidiatur vt pereant. Simile exemplum dedit nobis in transfiguratione. quando mandauit discipulis suis ne alicui dicerent visionem. Mathei. xvij. Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis. Mathei. vi. Ideo lampades quinq̄ virginum fatuarum fuerunt extincte. quia erant plene vento vane glorie. naz in bonis operibus que fecerunt ventum humane laudis quesierunt. Contra quod. Luce. xvij. Cum omnia feceritis que precepta sunt vobis dicite serui inutiles sumus. ¶ Ex parte autem istorum q̄ adduxerūt mutum ad iesum habemus tria exempla. ¶ Primum est vt opera dei magna predicem⁹ quia quamuis christus mādauit eis ne alicui dicerent hoc fecit ad nostrum exemplum. tamen ipse volebat vt dei opera predicarent ad laudem dei ⁊ proximi edificationem. vt gregorius dicit Thobie. xij. Opera dei reuelare et confiteri honorificum est. ps. Annunciate inᵗ gentes opera eius et narrate mirabilia eius ¶ Secundum est vt facta dei non scrutemur sed admiremur. Prouerbiorum xxv. Qui scrutator est maiestatis o ppri-

me. a gloria. Ecclesiastici. iij. In pluribus operibus dei ne fueris curiosus. Admiremur ergo dei potentiam q̄ omnia creauit. dei sapientiaz qua omnia ordinauit. dei clementiam qua pro nobis fieri homo et mori voluit. dei caritatem qua se nobis ad manducanduz dari ordinauit. dei gratiam et dei iusticiam qua electos predestinauit. et qua reprobos presciuit. et nihil horum scrutemur Nā quia primum scilicet dei potentiam circa mundi creationem aristoteles et alij quidam voluerunt scrutari errauerūt dicentes mundum stetisse ab eterno. quia vero secundum scilicet dei sapientiā circa rerum ordinationem quidam voluerunt scrutari. errauerunt dicentes omnia a casu et fortuna euenire. Ecclesiastici. ix. Vidi sub sole nec fortium bellī nec artificum gratiam. nec sapientum pānem. nec velocium cursum. nec potentū divicias. sed tempus casumq̄ in omnibus. Sed quia tercium scilicet dei clementiam circa salutem humanam quidam volunt scrutari in fatuantur et inciduunt in errores reputantes insaniam q̄ deus sit factus homo et mortuus. vt ideo et saraceni. i. Corinthi. i. Nos autē predicamus christum crucifixuz. iudeis quidem scandalum. gentibus autem stulticiam. Quia autem quartum scilicet dei caritatez. qua se nobis voluit ad manducandum dare. quidam volunt perquirere recedunt a fide dicentes. Durus ē hic sermo qui potest eum audire. quomodo potest hic carnez suam nobis dare ad manducandum? Johannis. vi. Quia vero quintum scilicet graciaz circa predestinationem electorum ⁊ prescienciam reproborum quidam volunt perscrutari errantes dicentes omnia de necessitate euenire et predestinata et prescita. et quicunq̄ sunt predestinati ō necessitate saluabuntur. ⁊ similiter prescitī necessario damnabuntur. ¶ Tercium ē vt confiteamur q̄ christus semper bene omnia fecit. ⁊ omnia bene facit. quāuis multa distorta nobis videnē. Boetius Et tu quamuis causam tante disp

sitionis ignores recte fieri cuncta ne dubites. Et sic patet tercium.

De epistola Sermo. lxxxix.

Fiduciam talem habeamus per christum ad deum non q̄ sufficientes simus cogitare aliquid ex nobis .ij. Corinth̄. iiij. Apostolus in hac epistola dirimit quādam controuersiam que maxime erat tēpore suo a fuit etiam tempore christi. scilicet q̄ ministri et discipuli moysi et veteris legis erant maioris intelligentie q̄ ministri noue legis. scilicet discipuli christi. Johannis .ix. Tu discipulus eius sis. nos autem moysi discipuli sumus. nos scimus quia moysi locutus ē deus. hunc autem nescimus vnde sit. Hanc questionem apostolus in presenti epistola soluit. ostendens q̄ ministri noue legis et discipuli christi sunt maioris excellētie q̄ ministri veteris testamenti et discipuli moysi. In qua quidē epistola principaliter tria facit. Primo quia intendebat se commendare cī ministris noui testamenti cuius ipse minister erat. ne credatur q̄ ex supbia hoc diceret. a se presumptionem excludit ostendens q̄ talis excellentia et omne bonum q̄ habebat a grana dei procedebat In principio epistole. Secundo excellentiam ministrorum noui testamē ti respectu ministrorum veteris testamē ti subiungit ibi. Qui ydoneos nos fecit mīstros noui testamēti. Tercio talem excellentiam per duas rationes probat. prima ibi q̄ si ministratio mortis lide. Secunda ibi. Nam si ministratio damnationis. Primo ergo excludit a se presumptionem attribuens omne bonum gratie dei di. Fiduciam talem .id ē talia loquendi habemus ad deum. scilicet intendentes. et hoc per christum id est per merita christi et non propter merita nostra .quia vt dicitur. Biere .xvij

Maledictus vir qui confidit in homine a ponit carnem brachium suum. Benedictus homo qui confidit in domino et erit dominus fiducia eius. Loquimur ergo in virtute christi. quia non sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis. nedum loqui quod vere aliquid sit scilicz bonum tanq̄z a nobis agentibus et mouentibus principaliter. Johannis .xv. Sine me nihil potestis facere. Phil. ij. Qui operatur in nobis velle et perficere pro bona voluntate. Ergo et cogitare et velle perficere quod cogitatum ē deus in nobis operatur Esa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es in nobis domine. mali autem volunt et cogitant et operantur mala absq̄ deo. quia sine ipso factum ē nihil. id est peccatum. sed sufficientia nostra ex deo est. sup. in omni bono. Aduertēdum tamen est hic q̄ per hec verba non aufert apostolus potentiam cogitandi bonum ab homine et a libero arbitrio. sed sufficientiam soluz quasi diceret. Ex sua conditione homo habet potentiam cogitandi bonum sed exire in actum bonum non potest nisi per gratiam dei quod esset a se sufficientiam habere. i. Corinth̄. xv. Non autem ego sed gratia dei mecum. vnumquodq̄ eorum que sunt ordinata ad vitam eternam adipiscendam. scilicet principium et consummatio est a deo. i. Regum .iij. Ego incipiam et ego complebo. Et sic patet q̄ propria virtus hominis nō sufficit ad salutem augustinus. Sine te domine nihil sunt omnes conatus mei Nihilominus tamen homo debet firmiter credere q̄ diuinum auxilium ei non deerit nisi fuerit in culpa. Et ideo debet facere posse suum et laborare q̄ diuinum auxilium ei assit. et debet ideo orare. elemosinas facere. ieiunare. et alia bona facere vt auxilium dei mereatur etiam si sit in peccato mortali. quia nō vult dicere apostolus q̄ sine gratia dei nihil boni possumus facere. cum videamus homines gratia dei carentes multa bona facere. sed vult dicere q̄ nihil boni meritorij vite eterne possum? facere sine

gratia dei. Roma. vi. Gratia dei vita eterna. Sine ergo gratia graum faciente multa bõa possum⁹ facere. Et sine gra gratis data nihil oĩno bõi possum⁹ facere nec eẽ nec subsistere nec viuere Et iõ notandũ qꝫ tripliciter homo deficit ex se ipso ¶ Primo deficit ad subsistendum Secundo ad bene viuendum. Tercio ad suum desiderium implendũ ¶ Primo ergo deficit ad subsistendum. Et hoc patet quo ad tria. ¶ Primum est. quia esse suum conseruare non potest. indiget enim deo conseruante. gre. Omnia eĩ que de nihilo sunt in nihilum tenderent nisi ea omnium auctor manu regiminis teneret. indiget cibo quez deus ei p creaturas suas administrat. ps. Aperis tu manum tuam et imples omne animal benedictione. Ex quo patz magna ingratitudo peccatorum qui cum a deo conseruentur et sustententur ipsum impugnãt et seruos suos molestant propter qõ digne merentur priuari vita et omnibo bonis Exemplum de filijs israel qui cum a deo nutrirentur cibo optimo angelorum murmurabãt et seruos eius. scz moysen et aarõ molestabant. propterea ignis de celo cõsumpsit eos. i. Cor. x. Necz murmuraueritis sicu. qui e. mur. et peri. ab exter. ¶ Secundum ẽ qꝫ personam suam ab hostibus defendere non ꝓtest. imo a demonibus cito pimeretur, nisi auxiliuz angelorum ei adesset. ps. Angelis suis mandauit de te vt custodiant te in omnibus vijs tuis. Ex quo patet magna tu sticitas peccatorum qui angelos non reuerent. Unde philosophus di. qꝫ si qs ignorat an nix sit alba et an parentibus et dijs. id ẽ angelis reuerentia sit exhibenda. indiget sensu vel pena. Unde sicut ignorans an nix sit alba ẽ cecus. ita ignorans an angelis sit reuerentia exhibẽda ẽ verberand⁹. et multomagis qui hoc scit et eos non reuerẽt et maxime qui angelorum dominum in magna reuerentia nõ habet ¶ Tercium ẽ qz bona sua tueri nõ potest. qn ab ipso recedant et ipse ab eis quibo ablatis eius subsistentia remouet boe. Relinquit enim te scz fortuna quã non relicturam se nemo vnqꝫ poterit eẽ securus. Quid igit referre putas sine si lam scz fortunam moriendo deseras an illa fugiendo. i. Thimo. vi. Nihil intu lim⁹ in hunc mundum nec auferre quid possumus. Ex quo apparet magna stulti cia peccatorum. qui in suis bonis confi dunt. Esa. xxxvi. Ecce confidis supba. arun. cui cum innix. fu. homo comminu tus. intra ma. eius et perfo. eam. Bona principia sunt baculus arundineus qui ẽ frondosus extra et vacuus intus. et ita bilitatem non habet. qui ergo innixꝰ ei confringitur ¶ Secundo ẽ homo insuf ficiens et deficit ad bene viuendum. qõ patet quantum ad tria ¶ Primum est quia non potest bonam vitam inchoare Initium enim bone vite ẽ bona cogitatio et bonum propositum. Sed vt dictũ est supra. hoc ex nobis et per nos habere non possumus. Ex quo apparet presumptio multorum dicentium quando voluero mutabo vitam et corrigam me. Ro. ix. Non ẽ volentis necz currentis, sed miserentis dei. Hec est promissio nequissima que multos perdidit, vt dicit Ecclesiastici. xxix. ¶ Secundum ẽ qz postꝫ vitam bonam inchoauerit nõ potest in ea perseuerare. gre. Cito bonum amittitur nisi a largitore custodiatur. augustinus loquens de negatione petri. Hic agnoscitur qꝫ verum sit sine me nihil potestis facere. ecce ad vnĩ⁹ aure impulsum firmissima columna tremuit. Ex quo patet stoliditas quozundaz. qui cũ sint in bono statu. vt eis videtur non ti ment de casu. non attendentes ad illud i. Cor. x. Qui se existimat stare vi. ne. ca. non curant deum et sanctos rogare. vt in bono statu conseruentur. Ubi attendendum qꝫ indiscreta presumptio fit mitatis multis fuit occasio ruine. Ideo petrus vilius ceteris cecidit. quia p ceteris presumpsit. augustinus. Multos impedit a firmitate presumptio firmitatis. ¶ Tercium est quia non potest ex se fructuz bone vite apprehendere. quia quantumcunqꝫ bene agat non sunt condigna opera sua ad vitam eternaz. Romanoruz. viij. Non sunt condigne passi. buius tempo. ad futuram gloriam que

uene. in no. Ex quo apparet audacia multo
tum qui credunt opera sua sufficientia esse
ad vitam. Contra quos apostolus ad Ty
tum. iij. Non ex operibus iusticie que feci
mus nos. sed ꝑm misericordiam suam sal
uos nos fecit. In cuius figura dicit. Ge
nesis. ij. Quō deꝰ posuit hominem in para
disum. ⁊ non dicitur ꝙ homo per se iuerit ī
paradisum. Attende tamen hic ꝙ sicut vi
ta eterna non datur ex operibꝫ nostris. ita
ꝙ non dat sine operibꝫ. est enim medium q̄
fit in medium sine quo non fit. ij. Thymo.
ij. Nemo co. nisi qui leg. cer. ¶ Tercio ho
mo deficit ⁊ ē insufficiens ad suum deside
rium implendum ⁊ sanandum. quod patet
quantum ad tria. ¶ Primum ē quia desi
derium hominis nō sanatur nisi in perfecto
bono. Perfectum autem ē vt dicit philo
sophus cui nihil deest. In mundo aūt isto
nihil inuenitur perfectum cui nihil desit. et
quod omnem perfectionem habeat. nec ī to
ta natura nisi solus deus. et ideo homo nō
potest satiari nisi in solo deo et eius gloria
ꝑs. Sanabor cum apparuerit gloria tua.
¶ Secundū est ꝙ desiderium hominis nō
potest implere quicquid est minoris capa
citatis ꝯ homo. quia minus non ꝛplet ma
nus. homo autem ad imaginem dei factus
est capax ipsius dei. ergo nihil minus deo
potest ipsum implere. Augustinus. Fecisti
nos domine ad te ⁊ inquietum ē cor nostꝝ
donec requiescat in te ¶ Tercium est quia
nihil potest desiderium hominis implere
nisi qđ intrat in animam vbi est desiderium
In animam autem non intrat nisi deus. Et
ideo bona mundi immittunt sitim ⁊ non sa
tiant quia non intrant vbi ē desiderium. Ex
emplum de tenente ciatum in manu. et nō
bibente. In quo sitis augeretur ⁊ non extin
gueret. Solus ergo deus replet desideri
um hominis. ꝑs. Qui replet in bonis de
siderium tuum. Ex quibus omnibus appa
ret stulticia mundanorum qui in bonis mū
di credunt sanari sed econuerso euenit eis.
qꝛ quanto plura habent tanto plus sitiunt.
Et sic patet ꝓmum. ¶ Secundo excluſa
ꝓsumptione ponit excellentiam ministro
rum noui testamen. dicens. Sufficientia
nostra ex deo ē. qui ⁊ ydoneos nos fecꝫ mi
nistros. id ē in sciēcia ⁊ vita perfectos. Die

re. iij. Dabo vobis. pastores ꝛm cor meum
⁊ pascent vos scientia ⁊ doctrina Sic ergo
fecit nos ministros ydoneos. non cuiuscꝫ
operis. sed noui test. De quo dicit. Hiere.
xxxi. Feriam domui israel. ⁊ domui iuda fe
dus nouum test. scꝫ nouum non ꝛm pactū
qđ ꝓpigi cum patribꝫ eorū. De quo. Lu
ce. xxij. Hic ē calix no. te. s. confirmator te
stamenti. Non littera s[illegible] litterali intelli
gentia. sed spiritu. id ē spirituali intelligen
tia. Et sic ministri veteris testamenti solam
litteram docebant obseruare. ⁊ intelligenti
am littere ⁊ significationem non curabant
Matthei. xij. Ecce mater tua dicit christo.
id ē synagoga. et fratres tui. scꝫ iudei foris
stant. sup. intelligentia litterali. non valen
tes penetrare vsꝙ ad spiritualem. queren
tes te id est salutem quam in tali intelligen
tia inuenire non possunt. Sed ministri no
ui testamenti. docent litteram ⁊ intelligen
tiam littere qđ est melius ⁊ vtilius et ho
norabilius. quia littera per se sine spiritua
li intelligentia occidit. de legalibus ⁊ iudi
cialibus ⁊ ceremonialibus verum dē simꝑ
pliciter. quia impossibile erat ea adimple
re. Act. xv. Hoc ē onus qđ neꝙ nos neꝙ
patres nostri portare potuimus. in ipīs au
tem mandatis decalogi littera in scꝫ per se
considerata non occidit simpliciter sed oc
casionaliter. naꝫ prohibitio occasionaliter
inducit culpam ⁊ irritat ⁊ prouocat concu
piscentiā. Roma. v. Lex subintrauit vt ab
undaret delictum. i. Cor. xv. Virtus ve
ro peccati lex Littera etiam occidit. qꝛ occa
sionē superbienti prestat. i. Cor. viij. Scīē
tia inflat. Eccle. i. Qui addit scientiam ad
dit ⁊ laborem. eo ꝙ in multa sapiētia mul
ta sit indignatio. Spiritus autem. id ē spi
ritualis intelligentia que ministratur ī no
uo testa. vinificat. s. animam. Si quis enī
istud. Mat. xvi. Si quis vult post me ve
nire abneget semetipsum. ⁊ similiter. illud
Si quis amat animam suam perdet eā. so
lum litteraliter intelligeret mozereꝫ in ani
ma. sed spiritualiter intellectum dat vitaꝫ
anime. vt. s. hō abneget vitā carnalē in cru
ce pnīe Et nota ꝙ tunc est perfecta ⁊ spūa
lis intellgētia. qñ ē ei adiuncta gratia spiri
tussancti. ⁊ tūc pfecte vinificat. Joban. vi.
Spiritus ē qui vinificat caro aūt nō ꝓdest

quicqꝫ Mortificat enim omnē carnalitatē ⁊ per consequens dat vitā spūs. Ro. viij. Si autem spiritu fac. ca. mor. vi. Spiritꝰ ergo ⁊ gratia spiritussancti vivificat. Et qz per ministros no. te. datur gratia spiritusꝰ sancti. iuxta illud. Act. viij. Tunc imponebant manus super istos ⁊ accipiebant spiritumsanctum. Ideo perfecta intelligentia spiritualis vocetur ⁊ traditur in nouo testamento a ministris ecclesie. Querit̄ ꝟ vtrū lex noua qꝺ idem ē qꝺ testamentum nouū sit lex scripta vel indita. Et dicendū quod vnumquodqꝫ dicitur esse illud qꝺ est i eo potissimum. Illud autem qꝺ est potissimuꝫ in lege noua ⁊ in qua tota eius virtus consistit ē gratia spiritussancti que datur fidelibus per quam iustificantur. Ro. viij. Lex spūs vite liberauit me a lege peccati ⁊ mortis. Unꝺ augustinus. Sicut lex factorum fuit in tabulis lapideis. ita lex fidei scripte ē in cordibus fidelium. Habet autē lex noua quedam sicut dispontia ad gratiā spiritussancti ⁊ ad hunc gratie vsum pertinentia. que sunt quasi secundaria in lege noua De quibꝫ oportet instrui fideles xpi ⁊ verbis ⁊ scriptis. tā circa credēda qꝫ ipa agēda Et iō dicendū qꝺ principaliꝫ ipa lex noua ē idita secūdario ē lex scripta. Itē q̄rit̄ an lex noua iustificꝫ Et dom qꝺ sic dcm ē ad legē euangelij vel nouam duo pertinent. Unū quidem principaliter. s. gratia spiritussancti interius data. ⁊ quantum ad hoc lex noua iustificat. secundario pertinent ad legez euangelij documenta fidei ⁊ precepta ordinantia humanum affectum ⁊ humanos actus. Et quantum ad hoc lex non iustificat. Unde hoc qꝺ hic dī. littera occidit. spiritꝰ autem vivificat. augꝰ exponit dī. qꝺ per literaz intelligitur omnis scriptura extra homines existens etiam moralium preceptorum qualia ptinent̄ in euangelio. Uñ etiaz littera euangelij occideret. nisi esset interiꝰ gratia fidei sanans. Et sic patet excellentia ministrorum no. te. quia docent literaz spiritu intelligi. ⁊ quia donant ministerialiter gratiam spiritussancti p quam peccata dimittuntur. ⁊ fides ⁊ alie virtutes infundūtur. Johānis. xx. Accipite spiritumsanctuꝫ quorum re. pec. re. eis. Et sic patz secundū

¶ Tercio ponit duas rationes ad hanc excellentiam probandam quarum prima est a minori. quia si illud de quo minus videtur debere esse in gloria ē in gloria. ergo idqꝺ magis Dicit ergo qꝺ si ministratio mortis. i. lex mosaica que non implēbꝫ seipsaꝫ mortez inferri precipiebat. et sic occidebat omnes vel plures. qz nullus ipsam implere poterat. vt patet. Exo. xxi. de lege talionis ⁊ p totum leviticum qui fecerit hoc vel istud morte moriatur. Si talis ministratio litteris deformata. i. inhoneste formata pter multa ad literam inhonestatem sonātia que ibi formabantur. vt patet De. xxiij. vbi precipiebaꝫ parillum portare ad fodiendum ⁊ sterco ra ad condendum. deformata dico in lapidibus vili. sez materia. Si ergo talis ministratio fuit in gloria in splendore. sez glorioso in facie moysi relucente. ac si essent quedam cornua. Exo. xxiiij. Ui dentes autem aaron ⁊ filij israel qꝫ cornuta esset moysi facies timuerunt prope accedere. sic ⁊ nunc fit nostris episcopis. posqꝫ facti sūt cornuti quibus qui familiarissimi erant vix audent accedere. Ita vt non possent filij israel intendere. id ē intente respicere in faciem moysi propter gloriam vultus eius sez moysi que evacuatur. In ipso enim inchoauit ⁊ in ipso cessauit. Non enim fuit in iosue nec in alijs successoribus eius. nec cōtinue fuit in moyse. sed cito transijt. quia non erat veritas glorie sed figura. i. Lex. r. Omnia in fi. contin. illis Argumentum est qꝺ omnis gloria mundana que ē gloria mosaica cito transit. Si ergo sic fuit in gloria ministratio ista. quomodo non magis ministratio spiritus ⁊ legis noue que spiritualis est. quia spiritualia vocet. erit in gloria id est in maiori gloria quasi diceret sic Sz hanc gloriam non videmus. In qua ergo gloria erit? Certe i futura ⁊ eterna. De qua psal. Exultabunt san. in glo. Et sic patz prima ratio que est sumpta penes hoc. qꝺ lex nova vocet lēaz spiritualiter intelligi lex autem vet9 non ¶ Secunda rō sumit̄ penes hoc. qꝺ in lege noua dat̄ etiam gratia spūs sancti p mīstros ecclesie. q̄ iustificat hoiez Dicit g̃. Nā si mīstratio damnationis id ē lex mosaica. que damnabat ad mortem ēt pozalem. Et iō qꝺ supza dixit ministratiō mortis. hic dicit mīstrationē damnatiōis.

In gloria est. s. temporali. multo magis mi
nisterium iusticie. i. nouum testamentū ab
undat in gloria. Nota ergo istud qđ dixit
ante ministrationem spiritus. dicit hic mi
nisterium iusticie. quia in nouo testamen
to datur spiritussanctus per quem iusticia
ē in homine. Et q2 nouum testamentū abū
dat i iusticia. abundare debet i gloria ℣ro
uerbioꝝ. xv. In abundanti iusticia virtus
maxima ē. Et sic patet q3 ministri noui te
stamenti sunt magne dignitatis tā ex eo q3
docent litteram intelligi spiritualiter. q̄ ex
eo q3 sunt ministri christi. ꝛ eius instrumē
tum ꝛ dant spiritum sanctum per quem pec
cata dimittunt. ꝛ virtutes infundunt. qđ
ministri veteris testamenti non faciebant.
Et sic patet q3 ministri noui testamenti in
magna reuerentia sunt habendi et ipsi de
bent se in magna sanctitate ꝓseruare. vt tan
to ministerio digni sint quia christi qui salu
tem alios docet ꝛ spiritum sanctum aliis cō
fert ꝛ ipse salutē perdit ꝛ spiritusancto pri
uat. ꝛ per tale ministerium fit dign9 morte
eterna. i. Coꝝ. iiij. Sic nos existi. homo vt
mini. xpi ꝛ dispensa. ministerioꝝ dei. Et
sic patet totum.

¶ Dominica tredecima de euangelio.

Sermo. xc.

Beati oculi qui

vident que vos videtis. Luce. x. Euange
lium presens est valde pulcrum ꝛ magnuz
ꝛ multa in se ꝛtinens nec paucis verbis ex
pediri potest. In quo quidem euangelio q̄
stio apud antiquos philosophos multum
ventilata determinat in quo. s. esset beatitu
do. Quidam enim posuerunt beatitudinē
in bonis corporis vt epicuri. Quidaz i bo
nis mundi. scz diuitijs. honore. potentia et
sic de alijs. Quidam in virtutibz morali
bus. vt stoici. Quidam in virtutibz natu
ralibz ꝛ cognitione creaturarum ꝛ maxime
substantiarum separatarum vt peripatetici. id ē
aristotelici. Christus autem veniens i mun
dum qui ad hoc natus ē. vt testimoniuz p̄
hiberet veritati. ostendit q3 in omnibus su
pradictis vera beatitudo non consistit. sz in
visione ꝛ cognitione dei di. Beati oculi q̄
vi. ꝛē. In quo quidem euangelio princi
paliter tria continentur. Primo enim beati
tudo ab apostolis ꝛ eorum sequacibus i no
uo testamento haberi perhibetur. In prin
cipio euange. Secundo cuiusdam legisperi
ti alta interrogatio. ꝛ christi sapiēs respō
sio subinfertur ibi. Et ecce quidam le. sur
tem. eum. Tercio eiusdem legisperiti alia
interrogatio. ꝛ eius a christo per exemplum
explanatio subiungitur ibi. Ille autem vo
lens iust. seipsum dixit ad iesum Et quis est
meus proximus. Suspiciens autem iesus
dixit. Homo quidam descendebat ab hie
rusalem in iericho ¶ Primo ergo christus
pronunciat beatitudinez apostolorum ꝛ co
rum sequacium. que ab aduentu christi in
nouo testamento habetur. Que beatitudo
siue beneficium antiquis patribus quantū
cunq3 magnis non ē concessum. Dicit er
go beati oculi interiores ꝛ exteriores q̄ vi
dent que vos videtis. ꝛ non soluz vestri sz
omnium qui vident per fidem que vos vi
detis per spem. id est recte cognoscunt ista
sacramenta in me completa que vobis reue
lata sunt. Eandem enim beatitudinez xp̄s
repromittit credentibz ꝛ thome vidēti Jo
hannis. xx. Beati qui non viderunt ꝛ credi
derunt Unde cirillus hic di. q3 videre hic
non sumitur pro actu oculorum. alias herō
des ꝛ pilatus fuissent beati. qui christum vi
derunt. sed sumitur hic pro visu et recrea
tione mentis. sm qđ dicimus. iste vidit bo
na tempora. id ē gauisus ē bonis tempori
bus. Et sic patet q3 hanc beatitudinez nos
habemus qui christi beneficijs gaudemus
ꝛ ipsum per fidem videmus. Patres au
tem ve. te. vsq3 ad illud tempus christi be
neficijs non sunt gauisi. Et ideo nos sum9
magis beati q̄ ipsi. Et hoc est qđ sequitur.
Multi prophete predicentes futura esse q̄
vos videtis presentia. ꝛ similiter multi re
ges voluerūt videre oculo carnali q̄ vos vi
detis. s. me et que per me fiunt ꝛ non vide
runt. ꝛ audire que vos auditis. s. doctrinaz
et predicationem meam et non audierunt.
Sed ꝓtra. Johannis. viij. Abraam pater
vester exultauit vt videret diem meum vi
dit et gauisus est. Responsio illud intel
ligitur de visu spirituali. sed istud decor
porali et spuali sit. Hec g̃ gra antiqs pūbz
non est ꝓcessa. licz multū eaz desiderauerūt

Esa.lxiij. Utinam dirumperes celos et descenderes. Hoc enim ecclesie noui testamenti in apostolis ē pcessum. Antiquis autem patribus in figuris et enigmatibus. Nam alius vidit tres et vnuz adorauit. vt abraā Alius vidit rubum ardētez nō comburi et posteriora domini vt moyses. et sic de singulis. Nos autem reuelata facie gloriam domini speculamur vt apostolus dicit. Ubi nota q̄ hec beatitudo apparet esse in nobis plusq̄ in paribus et hominibus veteris testamenti quantuz ad octo. ¶ Primo quātum ad veri cognitionem quia aperte et non per figuras cognoscimus misterium trinitatis et incarnationis filij dei. Johannis.xvi Uenit hora cum iam non in prouerbijs loquar vobis. sed palam de patre meo annunciabo vobis. Epīe.iiij. Quod alijs generationibus non est agnitum filijs hominum sicut nunc reuelatuz est sanctis apostolis ei? ¶ Secundo quantum ad dei placationez quia immolata ē hostia per quam placati et reconciliati sumus deo. Roma.v. Cū inimici essemus reconciliati sumus per mortē filij eius. ¶ Tercio quantum ad debiti solutionem pro quo omnes in carcere detinebantur.i. Petri.i. Non auro vel ar.re.e.sz precio.san.ag.incon. ¶ Quarto quantuz ad spiritussancti donationem. quia per sacramenta et ministros ecclesie datur spiritussanctus ad robur. et ad vincenduz ex oī parte peccatum. quod in veteri testamento non fiebat. Johannis.xx. Accipite spiritumsanctuz ¶ Quinto quantum ad virtutis emanationem nam ex passione christi magna regula ad bene agendum emanauit Johannis.xij. Ego si exaltatus fuero a terra omnia trabam ad me.id est per virtutez passionis mee trabam ad me hominez qui est quodammodo omnia. ¶ Sexto quantum ad medicinarum preparationem. Nā ex latere christi pendentis in cruce fluxerūt sacramenta ecclesie efficaces medicine contra omnem morbum anime. et per hoc euāgelium omnino datur intelligi in homine sauciato. Fluxerunt etiam inde indulgentie ad peccatorum remissionem. ¶ Septimo quantum ad nobilissimi et virtuosissimi cibi institutionem. Johā.vi. Panis quem ego dabo vobis.ca.m.ē. ¶ Octauo quātum ad regni celestis possessionez. Lu.xxiij Hodie mecum eris in paradiso. Nunc vcem omnes patres vrē.testa. nō audierūt Uere ergo beati sūt oculi nostri. quia vident et audiūt ¶ Moraliter aūt ad edificationem nostram nota q̄ ad bene videndū tria sunt necessaria. sez instrumentum sanū medium aptum. et obiectum solidum. Similiter in visione spirituali hec tria necessaria sunt in qua instrumentum sanum ē cor mundum. Matbei.v. Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. Et tribus autem mundatur cor. Primo quando vis rationalis purgata ē ab errore diaboli. q̄ facit fides. Actu.xv. Fide purificans corda eorum. Secundo quando vis concupiscibilis purgata ē ab amore carnis. quod facit caritas spiritussancti. Augustin⁹. Gustato spiritu dī.om.ca. Tercio quādo vis irascibilis purgata ē ab amore mundi. q̄ facit spes. quoniam qui sperat meliora bona relinquit illa. Matbei.xix. Ecce nos reliquimus omnia. Qui ergo habent fidem rectam et carnalia desideria non sequunt. sed abnegant se et mundanis vanitatibus abrenunciant habent sanum oculum mentis ad videndum christum et eius beneficia. ¶ Medium autem aptum in visione spirituali ē triplex. sez speculū fidei.i. Cor. xiij. Uidemus nunc per speculum sez fidei Speculum creature Roma.i. Invisibilia dei per ea que facta sunt. intellecta conspiciuntur. Et speculum scripture. Johannis v. Scrutamini scripturas isse sunt que testimonium perhibent de me. Et sic patz q̄ in vita ista per tria possumus christum cognoscere verum deum et verum hominem sez per fidem et creaturas. Id est per opera que christus exercuit in creaturis. Johannis.v. Opera que ego facio testimoniuz perhibent ō me. Et per scripturas. Luce. xxiij Nonne sic oportuit christum pati. ¶ Obiectum autem solidum est christus in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Hebreo xij. Aspicientes in autorem fidei et consummatorez iesum. In hoc obiecto tria principaliter viderunt et considerauerunt apli que nos ēcipsiderare debem⁹. s. exempla opm ad imitandū. Jo.xiij Exemplum enim dedi vobis vt. Utabi-

lia virtutum ad regratiandum.i. De. In omnibus gratias agen. deo. Et documenta verborum ad instruendum. Luce.xxiiij. Tunc aperuit illis sen. vt intel. scriptu. Jo. banis. vi. Verba que ego lo. vo. spiritus vi. sunt. Et sic patet primum ¶ Secundo ponitur cuiusdam legispiti alta interrogatio & christi responsio Dicit ergo. Et ecce quidam legisperitus sur. vt ab om. vi. et sicsa. repu. tem. eum. Non ergo causa discendi sed se ostentandi proponit questionem dicens. Magister Doloſa lingua magistrum vocat cuius non vult esse discipulus sed temptator. Quid faciendo vitā eternam possi. At ille dixit ad eum. In lege qd scriptum est. quomodo legis. s. in ipsa lege. Et ille respondens ait Diliges dominum deum tuum tē. Et attende hic q in deu. et in math. non ponuntur nisi tria. lucas autē addit quartum scz ex omnibus viribo tuis Et hoc facit propter quattuor rationes p pter quas diligendus est deus. Prima q creator dans esse Secunda quia conseruator in esse. Tercia quia redemptor & creator in bene esse. Quarta quia glorificator in optimo esse Ergo diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. quia te ad imaginē suam creauit excellentem creaturam. ex tota anima tua. quia te conseruat et tibi fruit per angelicam naturā. Hebre. ij. Omnes sunt administratorij spiritus in minist. missi. Ex omnibus viribus tuis id ē ex omnibus tuis potentijs taz interioribus q̄ exterioribus quia te redemit et exaltauit factus homo in natura humana. Apoc. Redemisti nos domine i sanguine tuo & fecisti no. de. no. regnum id est reges. Et ex omni mente tua. q̄z te resuscitabit in anima & corpre glorioso ad diuinam gloriam Matthei xxv. Venite benedicti patris mei percipite regnum. Augustin⁹ autem sic exponit Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo id est intellectu sine errore. ex tota anima. id est voluntate sine contradictione. ex tota mente. id est memoria sine obliuione. Et dicit hoc non posse impleri in via sz ostenditur per hoc vbi implebitur scilicet in patria. Gregorius autem dicit ex toto corde id est super omnia. et dicit q ē inculcatio verborum. Addit autem & proximum sicut teipsum. qō exponit sex modis ¶ Primo sicut teipsum id est diligas in proximo quod debes diligere in te scz naturā & imaginem dei & virtutem non vicium ¶ Secundo sic sicut teipsum scz ex caritatis affectu et effectu non ex concupicentia carnis. ¶ Tercio sic sic teipsum id est in quo teipsum. s. in deo & non in mūdo ¶ Quarto sic sicut teipsum. id est ꝓpter qō teipsum scz ꝓpter deum & non propter commodum tēporale ¶ Quinto sic sicut teipsum id est ad qō teipsum scz ad gratiam in presenti & gloriā in futuro ¶ Sexto sic sicut teipsum. id est quomodo teipsum. scz supra res temporales & corpus proprium & infra deum. Qui sic diligit proximum legem implevit Et iō sequitur. Dixit illi recte respondisti. hoc fac & vives. Et nota q̄ per nomen proximi intelligitur omnis homo. vt dic̄ Augustin⁹. Et attende q̄ dilectio triplex ē. ¶ Prima — nature & hec proprie fm dyoni. dicit amor quo naturaliter omnia corporis existentia colligantur ad inuicem & communicant sibi alterutrum bonum quod habent. Unde dyonisius. Est autem amor quasi quidam diuinus circulus. ¶ Secunda est amicicie. Et hec vocatur proprie dilectio que est inter creaturas ratione vtentes eo q̄ in dilectione cadat electio que est vtentium ratione. ¶ Tercia est gratie & hec proprie dicitur caritas que includitur in hoc mandato specialiter. Amor ergo respicit naturaz. dilectio rationem. & caritas gratiam. Ponitur autem in mandato vnum pro altero. eo q̄ hec tria sint motiua ad diligendū deum. scz natura. ratio et gratia. Natura ergo respicit creatorem. ratio redemptorem. rationabile est enim vt qui tanta sustinuit p nobis diligatur a nobis Gratia iustificatorem. gratis enim nos iustificat. Excellentiam & virtutez istius mandati hic videam⁹ in quo omnia mandata implentur. et deq dominus speciale mandatum dedit. Joh. xiij. Hoc est p̄ceptū meuz vt dili. inuicem Hec est illa preciosa margarita pro qua hō omnia debet dare. quamuis ergo omnes virtutes sint preciose margarite. tamen caritas siue dilectio est omnibus preciosior. i. Corinth. xiij. Major horuzest caritas / Cuius excellentia & virtus ex tredecim apparz.

Primo ex similitudinis excellentia. naz ca
ritas omnibꝫ optimis in vnoquoqꝫ gene
re similat. In trinitate nanqꝫ dei spiritus
san. vna trium personarum verus deus a
mor est patris ad filium. vnde in diuinis a
mor ē vna de tribus personis per quem de
us ē omnia operatus. Inter angelos vero
supremus ordo scz seraphin ab incendio a
moris nominatur eo qꝫ pre ceteris dei amo
re ferueat. inter luminaria celi sol qui om
nibus preeminet amori comparatur. Naz
sicut sol omnibus se communicat ita amor
omnibus ē cōmunis. quia homines ī quo
cunqꝫ statu loco et conditione amare pos
sunt. Omnia etiā animalia amant alia suo
modo amandi. Inter elementa ignis q̄ no
bilior ē amori comparatur Luce. xij. Ignez
.i. amorem veni mit. in ter. Unde spiritus
sanctus qui ē verus amor in spē ignis sup
apostolos descendit. Inter metalla aurum
quod optinet primum locum amori cōpa
ratur ratione valoris et preciositatis. In
ter virtutes vero ipsa caritas obtinet primū
locum vt dictum ē. Inter omnia fortia mors
ē fortior que amori compa ratur. Can. viij.
Fortis ē vt mors dilectio. ¶ Secunda ex
virtutis efficacia. nam caritas plumbea fa
cit aurea transitoria perpetua. mortua viua
Opera enim de genere bonorum extra cari
tatem facta sunt blumbea ⁊ modici valoris
Sunt etiam transitoria. quia meritum tē
porale et finitum habent Sunt etiām mor
tua. quia vita gratie carent. et ad eternam
vitam ducere nō possunt. que omnia si fie
rent in caritate essent aurea. i. infiniti valo
ris. Essent perpetua quia perpetuum ⁊ eter
num meritum haberent. Essent viua. qz ca
ritas est vita operum. et ad vitam eternam
perducerent. Similiter caritas homines
mortuos in peccatis quotidie vinificat Un̄
de augusti. legimus. Vulnerauerat caritas
xpi cor eius et exempla seruorum dei quos
de mortuis viuos fecerat. s. caritas ¶ Ter
cio ex societatis valētia quia si omnes vir
tutes essent in vno nisi caritas eis socia retur
et cum eis inhereret non facerent eum bo
num nec deo acceptum. Caritas autem si
ne alijs si possibile esset. faceret hominē bo
num et deo acceptum. Aug⁹. Ubi caritas
est q̄d est quod potest obesse. et vbi caritas
non est quid est qd̄ potest pdesse Idez Ca
ritas est gratia gratiarum. alie virtutes sine
ea gratie non sunt. quia gratis non opera
tur. Et quia non sufficiunt reddere deo ani
mam gratam. vel etiam sua opera absqꝫ ca
ritate deo grata facere. Et nota qꝫ in eccle
tate deo grata facere. Et nota qꝫ in eccle
dei omnia fuerūt deaurata. vt parz. iij. Re
gum. vi. Itez in templo dei quod ē anima
omnia debent fieri in caritate et ex caritate.
¶ Quarto ex bonorum abundantia. Naz
qui habet caritatem est diues in omnibus
et abundat. et qui non habet ē pauper peni
tus nihil habens. Cui⁹ ratio triplex potest
assignari ¶ Prima quia caritas thesaurus
ē in agro cordis absconditus. pro quo ha
bendo omnia debent vendi Math. xiij. Si
mile ē regnum celorum thesauro absc̄dito
in agro ¶ Secunda est quia qui habet ca
ritatem. habet deum in anima. in quo sunt
omnia bona. Aug. Aurum habens in area
diues est. deum habens in conscientia di
or est. ¶ Tercia ē. quia caritas aliena bōa
facit sua. Aug. Pensent inuidi quantū bo
num est caritas. que sine nostro labore alie
na bona facit nostra Cuius ratio ē quia vi
dicitur. Mathei. xiij. Uita iustorum que
dam negociatio ē ⁊ societas. qui autem est
in societate particeps est omnium bonorū
societatis. per caritatem autez homo intrat
in societatem sanctorum et iō fit particeps
omnium bonorum que in ecclesia iustorum
fiunt. Psal. Particeps sum ego omnium
timentium te. ¶ Quinto ex penarum ire
gantia que non habenti caritatem infligi
tur. quia excommunicatur et ab omni bo
no separatur. Nam primo separatur a deo. i.
Cor. xvi. Si quis non amat dominum ie
sum sit anathema. glosa. i. separatus. Secun
do separatur ab angelis et a sanctis. Tercio
separatur a merito passionis xpi, ⁊ omniū san
ctorū. Quarto separatur a participatione sa
cramentorum ecclesie. Quinto separatur ab
omnibus virtutibus et donis ⁊ gratia dei.
Sexto separatur ab indulgentijs ⁊ missis. et
ab omni bono qō fit in ecclesia. cuius p ca
ritatem particeps erat. Septimo separat
a bonis propꝫ que vnqꝫ fecit et remanet
nudus sicut ribaldus qui omnia perlusit.
¶ Sexto ex personarum inherentia. naz ce
tere virtutes bonis et malis inesse possūt

caritas autem solum sanctis ꝛ filijs dꝰ inest Augustinus ¶ Caritas dei ꝛ proximi ꝓpria ꝛ specialis virtus sanctorum ē atq; priorum cum cetere virtutes bonis ac malis possint esse communes hec enim sola diuidit ꝛ discernit inter filios regni ꝛ seculi. ¶ Septimo ex perpetuitatis permanentia. quia cuꝫ cetere virtutes excidant. caritas nunq; excidit. i. Corinth. xiij. Haꝫ post mortem animam maxime diligit deum ꝛ seipsam ꝛ proximum. Poeta. Omnia preterent ꝑter amare deum. Homo etiam habens caritatem nunq; potest excidere nisi prius caritatem amittat. Unde sicut anchora tenet firmam nauem. ita caritas animam. ¶ Octauo ex remuneratione premij. Nam ꝑm caritatem premium glorie mensuratur. et non ꝑm aliā virtutem. neq; ꝑm operum multitudinem. quod dominus ostendit cum dixit ꝙ illa vidua que duo era minuta misit ī gazophilatium plus omnibus misit. Luc. xxi Et hoc ideo quia cum maiori amore ꝛ deuotione misit. et ideo plus meruit. Hec miruꝫ quia deus solam caritatem habet caram et sola caritas habet deum carum. Cuius signum est quia qui caritatem non habet pro nihilo dat deum. Aliquando pro vno denario. aliquando pro vno obulo. sed qui ē perfectus in caritate potꝰ vult mori. ꝛ omnia perdere q̄ a dei caritate separari. Roma. viij. Quis nos separabit a caritate christi quasi diceret nihil. ¶ Nono ex virtutum informatione. nam caritas omnes virtutes informat. ꝛ quia omnis actus seu operatio ē a forma. inde est ꝙ caritas omnes virtutes reducit in actum ꝛ facit operari. ꝛ actus omnium virtutuꝫ attribuuntur caritati. i. Corinth. xiij. Caritas pa. ē be. omnia. credit omnia. spe. ꝛc. Inde est etiam ꝙ nullum opus alicuius virtutis sine caritate valet ad vitā vel potest vitam conferre. i. Corinth. xiij. Silin. bo. lo. ꝛ an. ca. au. non ba. fa. suꝫ velut es. so. ꝛc. ¶ Decimo ex fortis vinculi colligatione. nam caritas ē vinculum fortissimum. quo solꝰ deus ligari potuit. Iugo de sancto victore. O caritas q̄ magnū est vinculum tuum quo etiam deus ligari potuit. ꝛ si contra deum fortis fuisti. multo magis contra homines prevalebis. Hoc vinculum traxit deum ad terram. ꝛ reclusit eum in vtero virginali. nullum vinculum potuisset eum ad columnam ligare. nisi hoc nullum ferrum in cruce euꝫ tenuisset nisi caritas affuisset. Caritas etiam hominis tenꝫ deum. Unde angelꝰ ex parte dei dixit loth caritatem habenti. Festina ꝛ saluare ibi qꝛ non potero facere quicq; donec ingrediaris illuc. Genes. xix. Et moysi dixit deus. Dimitte me vt irascatur furoꝛ meus cōtra eos. Exo. xxxi. ¶ Undecimo ex hominis transformatione. Nam caritas transformat hominem in deum. ꝓsal. Ego dixi dij estis ꝛ filij excelsi omnes. scilicet ꝑ caritatem. Subleuat etiam homines a terrenis et ad celum transfert. Est enim ignis subtilians crassa ꝛ omnem terrestreitatem consumens Ezechielis. viij. Eleuauit me spiritus inter celum ꝛ terram. Spiritus amoꝛ dei est Quod figuratum ē in helya. quem currus igneus sublevauit ꝛ in paradisum transtulit. iij. Regum. ij. Currus igneus habens duas rotas. ē amoꝛ dei ꝛ proximi ¶ Duodecimo ex nobili anime vestitione. Est enī caritas vestis nuptialis ꝛ regalis que facit hominem dignum nuptijs regis eterni. ꝛ q̄ cunq; ea caret repellitur tanq; indignus. Mathei. xxij. Amice quomodo huc intrasti ñ habēs vestē nuptialem. Hec vestis ē nobilissima. quia non de pilis animalium est facta. nec de visceribus vermium. sed ꝺ visceribus iesu christi. Hec ē tunica inconsutilis propter quaꝫ christus potius voluit scindi ꝛ perforari q̄ ipsa scinderetur. Hec ē tunica polimita. quaꝫ iacob fecit ioseph filio suo. id ē deus pater filio suo. quam fratres sui tinxerunt in sanguine quia propter caritatem corpus christi sanguine aspersuꝫ fuit. Esaie. lxij. Quare rubrum ē vestimentum tuuꝫ? Hec ē vestis regalis quaꝫ christus omni christiano donat in baptismo qua solum filij regis eterni vtuntur scilicet soli veri christiani ¶ Tredecimo ex suaui eius delinitione. Nam caritas grauia facit levia et aspera suauia. Augustinus Omnia seua ꝛ immania prorsus suauia ꝛ prope nulla facit amoꝛ. Mathei. xi. Jugum enim meum suaue ē ꝛ onus meum leue. scilicet amanti. alijs autem ē ita graue ꝙ ipsum nescitū ba

iulare. qđ bene nouunt qui caritatez nō habent. Exemplum huius patet in iacob qui seruiuit pro rachel.xiiij.annis.7 videbantur ei pauci dies pre amoris magnitudine Genes.xxix. Hoc etiam in amatoribus mūdi apparet.qui pro amore carnali mirabilia sustinent.7 omnia eis leuia videntur. Vere ergo possumus dicere illud. Sapientie.viij. Venerunt mihi omnia bona pariter cū illa. Et sic patet secundum ¶ Tercio ponitur eiusdem legisperiti quedam alia questio ex prioribus extorta 7 eiusdem explanatio. Et hoc ē. Ille autem volens iustificare seipsum id est iustum ostendere putans se ante hominem 7 non ante deum stare dixit ad iesum. Et quis est meus proximus? Suspiciens autem iesus 7c. Hic ponitur christi responsio 7 per exemplum explanatio. Ubi per quandam similitudinem ostendit omnem hominem esse proximum ac etiam inimicum. presumi enim potest q̄ ille qui descendebat ab hierusalem in hiericho fuerit hierosolimita.et per consequens iudeus cuius ille samaritanus qui erat inimicus gentis iudeorum curam egit.pertranseuntibus leuita 7 sacerdote gentis sue.qui dictus est fuisse proximus illi qui incidit in latrones. Suspiciens ergo iesus in celuz vt alios attentos ad audiendum redderet. 7 vt ostēderet q̄ omnis sapientia et doctrina de sursum a deo ē ait. Homo quidam descendit ab hierusalem in hiericho 7c. Littera plana est 7 hystoria. Nam inter hierusalez 7 hiericho est quoddam desertum olim a latronibus frequentatum. Hierusalem autem in monte sita est.7 hierico in campestribus sita q̄ vadens de hierusalem in hierico descēdit. In hoc desertum ductus ē iesus vt tēptaretur a dyabolo. ¶ Mystice autem in ista similitudine tria describuntur. Primo describitur lapsus primi parentis 7 totius generis humani in illo. Et hoc ē. Homo q̄dam. Secundo ostenditur defectus legis 7 sacrificiorum veteris testamenti ad liberationem ipsius ibi. Accidit autem vt quidā sacerdos. Tercio reparatio ipsius per filiuz dei, facta insinuatur ibi. Samaritanus autem 7c. Homo iste adam est 7 totum genus humanuz in eo,qui peccando descendit ab hierusalem.id est paradiso terrestri 7 statu pacis 7 visionis dei. quia anteq̄z peccatum faceret omnia aderant ei in pace.7 pace pectoris 7 temporis 7 omnium creaturarum potiebatur. Hierusalez.n. visio pacis interpretatur. Recedendo ergo ab hierusalem descendit in hierico. id est in defectus multiplices et miserias humane nature et mundi quos quotidie experimur. Et ideo dicit descendebat quod ē verbum preteriti imperfecti temporis 7 signat continuationem preteriti ad presens. Hierico autem luna interpretatur.7 significat mutabilitatem humane nature 7 mundi. Qui incidit in latrones. id est in demonum potestates. quia ab eis devictus ē.ij. Petri.ij. A quo enim quis superatus ē huius 7 seruus est. Qui etiam despoliauerunt eum. scilicz gratuitis donis.nam homo peccando perdidit gratiaz dei. Ubi nota primum hominem 7 nos in illo tripliciter spoliatum fm triplex vestimentum quod per peccatum amisit scilicet innocentie immortalitatis 7 gratie vel virtutis. Job xix. Spoliauit me gloria mea.quo ad primum.abstulit coronam de capite meo.quo ad secundum. Destruxit me vndiq̄z 7 peo.quo ad tercium. Et plagis impositis. quia vulnerauerunt eum in naturalibus. ¶ Omnia enim naturalia et potentias anime et membra corporis vulnerata habemus 7 ad malum naturaliter inclinamur. Genes. viij. Sensus enim 7 cogitatio humani cordis prona sunt in malū ab adolescentia sua. Quod ante peccatum non erat. imo naturaliter inclinabatur ad bonum sicut modo ad malum 7 plus. Ubi nota q̄ homo in naturalibus est tripliciter vulneratus fm tres vires anime naturales. Vis enim rationalis est per veri ignorantiam vulnerata.concupiscibilis per malicia siue concupiscentiam mali. irascibilis q̄ impotentiam boni.7 sic remansit ei nosse obtenebratum. velle maculatum. posse debilitatum. De istis ille tres lancee quas in corde absolon ioab id est dyabolus infixit Et sic abierunt semiuiuo relicto. id est vita naturale tantum relicta 7 illa diminuta 7 penosa. Et ideo talis vita ē quasi mors 7 taliter viuere ē quasi mori. Unde cantam? Ve

dia vita in morte sumus. Vitam autē gra/
tie que est vera vita abstulerunt. Et attēde
q̄ abite dicuntur non cessando a tempta/
tionibus sed insidias occultando. Hā pri/
mum hominem in forma assumpta scilicet
serpentis visibiliter temptauerunt. nos au
tem inuisibiliter temptant. ⁊ insidias inui/
sibiles parant. Accidit autem vt sacerdos
cerdote ⁊ legis in leuita ad curationem ca/
sus humani. quia neq̄ aaron sacerdos cuz
omnibus sacrificijs. neq̄ moyses leuita fra
ter eius cum lege potuerunt hominem cu/
rare. sed soluz ostenderant vulnus. Et hoc
est q̄d di. q̄ viso illo pretertit. imo magis p
transgressionez exuperauerunt. Romanoz
v. Lex subintrauit vt abundaret delictum
Dicit autem pretertit quia lex venit ⁊ ste/
tit q̄sq̄ ad tempꝰ prefixum. deinde nō va/
luit curare abijt scilicet in aduentu filij di
Romanoz. viij. Haz q̄d impossibile erat
legi in quo infirmabatur in carne. deus fili
um suum mittens in similitudinem carnis
peccati. ⁊ de peccato damnauit peccatuz in
carne. Vide etiam q̄ lex non ad hoc data ē
precogitatiue vt hominem curaret. Et ideo
dicit accidit. quod consueuimus dicere in
his que non premeditatiue fiunt. vt dicit
theophilus. Hec immerito sacerdos et le/
uita non potuerunt sauciatum sanare. cum
ipsi essent eodem modo et eodem vulnere
vulnerati Et ideo necesse habebant sicut p
populo ita ⁊ pro se hostias offerre. Hebre.
ij. Et hoc est quod hic dicitur. descēdit ea/
dem via. oportebat enim carere vulnere q̄
posset humanum genus sauciatum curare.
⁊ ideo sequitur. Samaritanus autem qui
dam ꝛc. Hic ostenditur reparatio humana fa
cta per filium dei. quia samaritanus quidā
id est christus qui singularis ⁊ solus inuē/
tus est ad genus humanū liberandū Apo.
v. Et ego flebam multum. quia non ē inuē
tus. neq̄ in celo neq̄ in terra. neq̄ subtus
terram. qui aperiret libruz ⁊ solueret signa
cula eius. Et ideo dicit quidam samarita/
nus. Samaritanus autem custos interpꝰ
tatur qui christus est. de quo ꝓpheta. Nisi
dominus custodierit ciuitatem ꝛc. Dic au
tē iter faciēs q̄si ex ꝓposito veniēs vt nos cu

raret. Vel est aūt in silitudie carnis peccati. ⁊
iō sec⁹ eū venit. q̄ i similitudie. Veniēs au
tem factus est compassionis nostre suscep/
tione finim⁹ ⁊ misericordie collatione vi/
cinus. Unde sequitur. Et videns eum mi
sericordia motus ē. Augustinus. Videns
quidem eum iacentem non volentem. non
currentem. ⁊ ideo misericordia motus est.
q̄ in eo nullū meritū inuenit q̄ curari dig/
nus esset. sed ipse de peccato damnauit pec
catum in carne. Unde sequitur approprias
alligauit vulnera eius infundens oleum et
vinum. Augustinus. Et quid est tam lon/
ginquum. quid ē tam remotum. q̄ deus ab
hominibus. immortalis a mortalibus. iu/
stus a peccatoribus. nō loco ē longe sz dis/
similitudine. ⁊ ideo appropiauit. Cum enī
haberet in se duo bona scilicet iusticiam et
immortalitatem. ⁊ nos duo mala. scz iniq/
tatem ⁊ mortalitatem. si vtrumq̄ maluz no
strum suscepisset parum nobis profuisset ⁊
liberatore nobiscum opus haberet vt ergo
hoc non esset quod nos sed prope nos. nō
ē factus ille peccator sicut nos. sed factus ē
ille mortalis sicut nos. suscipiendo penam
⁊ non culpam. vt ⁊ culpam deleret ⁊ penam
Alligatio autem vulnerum ē cohibitio pec
catorum que per vinum ⁊ oleū compescuit
nam in vino mordente vulnus austeritas
preceptorum significatur. sicut in oleo mi/
sericordia ⁊ remissio peccati. Gregoriꝰ In
vino morsum discretionis adhibet. in oleo
molliciem pietatis. Per vinum mundeñ/
tur putrida. per oleum sananda foueantur.
Miscenda est ergo lenitas cum seueritate
⁊ faciendum ē quoddam ex vtroq̄ tempe/
ramentum. vt neq̄ multa austeritate exul/
cerentur subditi neq̄ nimia benignitate sol
uantur. Hoc figuratum ē in eo q̄ dominus
mandauit simul reponi in arca mānā ⁊ vir/
gam. In manna dulcedo. in virga austeri/
tas designatur. Cris. Vel vinum infundit
id est sanguinem passionis ⁊ oleum chris/
matis. vt indulgentia daretur per sangui/
nem ⁊ sanctificatio conferretur p chrisma/
tis vnctionez. Infuso itaq̄ vino ⁊ oleo im
posuit eum super iumentum. Augustinus.
Jumentum eius ē caro. in qua ad nos ve/
nire dignatus est. Imponi iumento est in

ipsam incarnationem christi credere p cuius fidem sanamur. Ambrosius. Vel iuxta imponit dum peccata nostra portat et p nobis volet. i. Petri. ij. Qui peccata nostra ptulit in cor. suuz super lignum Theophilus. Vel imposuit in iumentum suum. id est in corp⁹ suum. mẽbra sua nanqz nos fecit 7 participes corporis eius Sequitur Et duxit eum in stabulum. id est in ecclesiam Triso. Est enim stabulum ecclesia que in itinere huius mundi lassatos et sarcinis delictorũ depressos suscipit venientes. vbi deposito onere peccatorum viator lassus reficitur 7 refectus salubri pascua repatur Et hoc ẽ qđ dicitur. Et curam illius egit. Totum enim quicquid contrarium et nocens 7 malum est foris ẽ. quia intra stabulum requies omnis 7 salubritas inclusa est. Ambrosius. Sed non vacabat huic samarita no diu in terris tegere. redeunduz enim erat vnde descenderat. Unde sequitur Et altera die protulit duos denarios et dedit stabulario 7 ait. Curam illius habe. Quis est iste alter dies nisi iste dominice resurrectionis de quo dictum ẽ. Hec ẽ dies quam fecit dominus. Duo autem denarij sunt duo testamenta. que imaginem in se habent regis eterni expressam. quorum precio vulnera nostra curantur. que data sunt stabulario. id ẽ ecclesie prelatis 7 doctoribus vt ipsi populum pascant. Augustinus. Vel duo denarij sunt duo precepta caritatis. q̃ per spiritum sanctuz acceperunt apostoli ad euangelizandum ceteris. vel promissio vite presentis 7 future. Sed quia multi prelati obseruant non solum precepta sed etiaz consilia ad que non tenentur. ideo subdit. Et quodcunqz supererogaueris ego cũ rediero reddam tibi. id est cum retribuam singulorum mercedes. His ergo premissis dominus legisperitum interrogat subdens Quis horum videtur tibi proximus esse illi qui incidit in latrones. At ille dixit Qui fecit misericordiam in illum. Necz enim sacerdos. necz leuita factus fuit proxim⁹ patientis. sed ille qui eius misertus ẽ Inutilis enim ẽ sacerdotij dignitas et legis scientia nisi per bona opera confirmetur. Et ideo sequitur. Et ait iesus. Vade et tu fac similiter. Triso. quasi diceret. Si quem vides oppressum non dicas vnqz necz est. sed sive sit gentilis. sive sit iudeus. 7 ope indigeue sit gentilis. sive sit iudeus. 7 ope indigeat non cauilleris. ius habet auxilij quicũqz mala fuerit passus. Augustinus. Ex hoc intelligimus illum esse proximum cui vel exhibendum est officium misericordie vel exhibendum esset si indigeret Ex quo iam cõsequens ẽ vt etiaz ille a quo nobis vicissim hoc exhibendum est. proximus noster ẽ. Proximi enim nomen ad aliquid aliud est. nec quisqz dicitur esse proximus nisi proximo patet nullum exceptum esse cui misericordie tenegetur officium. Quis non videat dicente domino. Benefacite his qui oderunt vos. Ambrosius Non cognatio facit proximum sed misericordia. Et sic patz mistica expositio Moraliter autem ad edificationem nostram exponitur de peccatore Nam iste sauciatus figuram peccatoris tenet propter septem mala que ei per peccatum mortale eueniunt. que in hoc sauciato designantur Primum est descensus vel ponus deiectio scilicet nature. conditionis. 7 loci. Hanc triplicem deiectionem peccatores patitur 7 propter peccatum. Nam trãsfiguratur in bestiam. vt dicit boecius. ij. de consolatione prosa. v. sic inquiens. Humane quippe nature ista conditio est vt tũc tãtum ceteris rebus cum se cognoscit excellat eadem tamen infra bestias redigat̃ si se nolierit. nam ceteris animantibus sese ignorare natura est. hominibus vicio venit. Conditio eius pessima est 7 regioni vmbre mortis deputatur. Hec omnia patenti pri ra eorum bona facta ẽ mala. 7 senserunt se nudos. id ẽ rebellionem in carne. Et cõdilio eorum optima facta ẽ mala. vt qui a nullo poterant pati ab omnibus paterentur. 7 proiecti sunt de paradiso in hanc vallẽ miserie. Hieremie. ij. Vide q̃ malum 7 amarum ẽ dereliquisse te dominum deum tuũ. Hoc denotatur ibi. Descendebat Secundum ẽ amissio pacis pectoris tam presentis 7 eternitatis. Peccator enim in seipso habet bellum quia conscientia remordet. Iob ix. Quis restitit ei 7 pacem habuit. Cum proximo non diligit pacem habere non po-

teſt. Prouer. xiij. Inter ſuperbos ſp̄ iurgia ſunt. Pace eternitatis ſimiliter priuatus ē. Eſa. lvij. Non eſt pax impijs dic̄ dominus Hoc notat ibi. ab hierim q̄ interp̄tatur viſio pacis. ¶ Tercium eſt mutatio ſ̄z libertatis. dignitatis ⁊ pinguitatis Naz qui erat liber fit ſ̄u⁹ peccat̄. Jo. viij. Qui facit peccatum ſ̄u⁹ eſt peccat̄. Qui erat filius regis eterni. fit filius dyaboli. Jo. viij. Vos ex patre dyabolo eſtis. Qui erat diues. i. pinguis vtpote p̄ceps meritī chriſti ⁊ omnium bonoꝝ que fiunt in eccleſia. fit omnino pau⁹ p̄enit⁹ nihil habens. Pro uerbioꝝ. xiij. Eſt quaſi diues cū nihil habeat. ⁊ eſt quaſi pau⁹ cum in multis diuitijs ſit. Hoc notatur ibi. in hiericho. qō interp̄tatur luna que ſp̄ mutat̄. ¶ Quartum ē incurſio maloꝝ. ſ. culpe. pene ⁊ nequicie dēmonum. Nam malum culpe incurrit dēmendo diuinam maieſtatem. malū pene incurrit cum mortem anime et corporis q̄ eſt finis omnium maloꝝ ſubeat ꝑdemnatus. Bap. ij. Vorte turpiſſima cōdemnemus eum. Malum nequicie dēmonum incurrit cum ab eis nequiter tractat̄. ⁊ eoꝝ potestati ſubditur. Hoc notatur ibi Incidit in la. ¶ Quintum ē expoliatio innocē-tie. gratie ⁊ virtutum ⁊ omnium bonoꝝ ſuorum Nam hō p̄ peccatum veſte innocentie cruc̄. quam in baptiſmo induit. gratia dei ⁊ omnib⁹ virtutib⁹ priuatur ⁊ omnia bona ſua auferuntur ab eo. Matth. xxv. Et auteꝝ qui non hz ⁊ q̄ hab. auferet. ab eo. Hoc notatur ibi. Deſpoliauerunt eum. ¶ Sextum eſt vulneratio. ſ. intellectus voluntatis et memorie ac omnium potentiaꝝ anime. naz in fallacijs occupatur tranſitoria bona diligit. ⁊ maloꝝ recordat̄. hoc notat̄ ibi. plagis im. ¶ Septimum ē ꝓſtratio. qz semiuiuus iacebat in terra. Jacet peccator quaſi mortuus in terra. qz non ſentit mala q̄ incurrit. ⁊ bona q̄ perdidit. non ſumit alimentū anime ⁊ non recipit medicinas ſacramentorū eccleſie. Hec enim tria ſunt ſigna hominis quaſi mortui. ſ. non ſentire. non ꝓfortari et non recipere medicinas. Et ſic patet totum totum de euangelio.

De epiſtola Sermo. xci.

xci

Abrahe dicte ſunt ꝓmiſſiones ⁊ ſemini eius Gal. iij. Supius apoſtol⁹ ꝓbauit p̄ ſcripturas q̄ hereditas eterna non datur ex lege ſed ex libera ꝓmiſſione dei. q̄ gratis eam repromiſit abrae ſore vandam in ſemine ſuo. Hoc idem ſupra immediate probauit p̄ conſuetudinē humanam q̄ in teſtamentis ſeruat̄ que eſt. Poſt teſtamentum teſtib⁹ ⁊ inſtrumento ⁊ morte teſtatoris firmatum nemo ſpernit aut aliter ordinat q̄z teſtator ordinauit. ſed ordinatio teſtatoris habet̄ rata ⁊ firma. Hanc ergo cō-ſuetudinem in epl̄a hodierna applicat ad ꝓpoſitum ⁊ ſm eam diſputat. ⁊ per eaz ꝓbat q̄ hereditas eterna dat̄ ex libera ꝓmiſſione dei ⁊ non ex lege. In qua epl̄a quattuor facit. Primo ſupradictam ꝓſuetudinem humanā ad ſuum ꝓpoſitum apta t. ſ. q̄ ex ꝓmiſſione dei quam de⁹ gratis fecit abrae. ⁊ non ex lege moyſi dat̄ eterna hereditas. In principio epl̄e. Secundo oſtendit talem ꝓmiſſionem eſſe ꝓfirmatam a deo. ⁊ ꝓbat q̄ lex non eſt aduerſus talem ꝓmiſſionem. nec cā euacuat ibi. Hoc autem dico teſtamentum ꝓfirmatum a deo. Tercio monet quandaz queſtiōz ⁊ ſoluendo pertractat ibi. Quid ergo lex ꝓpter tranſgreſſionem poſita eſt? Quarto monet quandam aliam queſtionem ⁊ ſoluendo errorem inde eliminat ibi. Lex ergo aduerſus ꝓmiſſa dī abſit? Primo ergo adaptat predictam ꝓſuetudinem humanā ad ſuum ꝓpoſitū dī. Abrae dicte ſunt ꝓmiſſiones. quaſi dī. Si humanum teſtamentū p̄ teſtes roboratum manet ⁊ē ſtabile. multomagis ꝓmiſſio dei qui mentiri non p̄t. Sed abrae dicte ſunt ꝓmiſſiones a deo ⁊ ſemini eius. i. ꝓmiſſum eſt abrae q̄ in illo ⁊ p̄ illum qui de ſemine eius naſcitu rus erat. omnes gentes debebāt benedictōnem gr̄e ⁊ glorie hereditare. Et hoc eſt q̄ ſequit̄. Non dicit i ſemib⁹ quaſi in multis vt p̄ multos deberet eſſe tal̄ bñdictio. ſz ōſi in vno. i. per vnum qui eſt x̄ps. talis bñdictio debet gentib⁹ ꝓuenire. Et fit hic relatio ad rem ſuppoſitā in termino ſeminis. ⁊ ſi ad ſignificatū. Et nota q̄ dicit ꝓmiſſiones qz hoc pluries ſibi deus repromiſit. vt

patz. Gen. xvi. xvij. et xviij. Et sic patz primum ¶ Secundo ondit talem promissionez esse confirmatam a deo. et probat q lex postea data moysi non e aduersus talez promissionem nec eam euacuat. Dicit g Hoc autez sez qd dictum est supza q solum in vno semine abrae. i. xpo benedictio erat futura. dico. i. veraciter affirmo testamentu confirmatum a deo esse eo mo q deus potuit confirmare. qz iurando p seipsum cum non haberet maiorem p que iuraret. Hebre. vi. Abrae promittens deus qz neminez habuit maiorem p quem iuraret. iurauit per semetipm Gen. xxij. Per memetipsum iurauj dic dominus. qz fecisti rem banc zc. benedicentur in semine tuo omnes terre qz obedisti voci mee. Item confirmauit replicando promissionem. Facta e enim abrae repromissio i ysaac iterata. et in iacob repetita. vt sic possent esse testes promissionis diuine. qz in ore duoru vel trium stat omne verbu zc. Postqz probauit talem promissionem esse confirmatam a deo statim probat q lex non e aduersus talez promissionem nec eam euacuat. et ponit ad hoc duas rationes. quaz prima sumitur ex tpe dationis legis. secunda ex ratione et ca promissionis ibi. Haz et si ex lege hereditas Dicit ergo. Si sic confirmatum e a deo et hoc non facit ipsum irritum lex ad euacuandam promissionem. i. ita q promissionem euacuet. q. i. qz illa facta est post quadringentos. et. xxx. annos. suple a promissione facta abrae. a natiuitate enim ysaac fluxerunt quadringenti anni. Et est ro talis. Abrae facta est promissio quam credens iustificat? est vt dr. Ro. iiij. Ergo cum lex tot annis fuerit post promissionem. no potuit iustificare abraam vt fieret promissio propter ipsam. lex ergo postea data non iustificauit abraam nec in ipsa nec p ipsam accepit et meruit repromissionem. Secunda ratio e talis ad idem probandum. Lex non potuit irritare dictum testamentu cum fuerit tanto tpe subsecuta qd si dicat imo ex lege est grana in presenti et eterna hereditas in futuro. hoc non est vez. Nam si ex lege hereditas eterna. et grana in pnti habenda e. ergo non ex repromissione. cum enim abraam non fuerit sub lege sz añ legez sequit q sit frustratus promissione qz ex promissione tm habere debebat. Et hoc est qd subdit. Abrae autem p repromissionem donauit de?. et non p legem. donauit inqua et graciam in pnti et eternam hereditatem in futuro Ro. iiij. Non enim ex lege promissio abrae et semini ei? vt heres esset mundi. In q ostendit q non dat eterna hereditas ex sufficientia meritoz. sed magis ex liberalitate datoris eaz promittentis Et sic patet secundum. ¶ Tercio mouet quandam questionem q talis e. Si lex non iustificat ni fert hereditatez eternam. quid ergo e lex? id est ad quid data e lex et q est eius validitas Et rndet statim dicens. propter transgressiones posita est. s. reprimendas et coercendas Lex enim dr a ligando. vt ligaret feneticaz naturam q ad omnia vicia pna erat Gen. viij. Proni sunt sensus hominis in malum ab adolescentia sua. Vel propter transgressiones puertendas. vt ho qui de suis meritis confidebat acciperet pcepta in quibus aptetis deficeret et sic quereret saluatorem. Et etiam propter transgressiones multiplicandas occasionaliter vt sic videtes manifeste q multiplicarent peccata clamaret p saluatore baptizando propter hoc enim data est lex vt natura non sp sed donec veniret. i. in carne a patre ret semen. s. abrae cui repromiserat dns. q per ipsum esset benedictio. Dicit autez ips semen qz per ipsum e radix et origo omnis boni. Esa. vi. Semen sanctu erit id qd sterit in ea. s. in maria. Si ergo tm debebat durare lex q fuit per angelos ordinata tanq p ministros et fuit data eoz ministerio patet q e tpalis. vel per angelos vt dicit glosa. i. p moysen et alios ministros dei q angeli dicuntur. Malachie. ij. Labia sacerdotis custodiant scientiam et legem requirent de ore eius. qz angelus dnj exercituum e Ordinata dico in manu mediatoris. i. in potestate xpi vt q diu vel let staret lex. vnde non erat stabilita simpliciter. Matb. vi. Dns est filius hominis etiam sabbati. Deutro. xxiij. In textu ei? ignis lex. Iste ergo mediator ips est. qui est deus et homo. io non est vnius nature. sed duas naturas habuit in se. s. diuinam et humanam. et hoc valde pueniens qz ipse debebat inter deu et hominem mediare. ideo cuz vtroqz debuit pueniens habere. Aug?.

Mediatorē inter deum ⁊ hominem opor/
tet aliquid habere simile deo. ⁊ aliquid si/
mile hominib⁹ ne in vtroq⁹ simile homini/
bus longe fieret a deo. aut in vtroq⁹ simile
deo longe fieret ab hominibus. Deus aūt
vnus est. i. quamuis mediator iste sit deus
⁊ homo est tamen vnus deus ⁊ nō sunt plu
res dij. Iste ergo mediator fecit pacem in
ter deum ⁊ homines ⁊ inter diuersos popu
los simul. reducens eos ad vnam fidem
⁊ ad vnam ecclesiam ⁊ ad vnam legem euā
gelij. qui ante diuersas leges habebant. nā
gentiles habebant legem nature ⁊ iudei le
gem moysi. Lex autem euangelij ꝓtinet de
calogum moysi ⁊ legē nature ⁊ vtriusq⁹ mul
ta superaddit multa resecat nā a lege moy/
si resecat ceremonialia. a lege autem gentili
um superstitiones de cultu ⁊ latria deorum
⁊ veneratione creaturarum. Sic ergo me/
diator iste oīa reduxit ad ꝯcordiam. Ephe.
ij. Ipse enim ē pax nostra. qui fecit vtraq⁹
vnum. Et nota hic quomodo debemus eū
reuereri ⁊ honorare cum ipe sit rex noster ⁊
legifer noster. ⁊ iudex noster omnibus his
psueuerunt homines magnam reuerentiaz
exhibere. Nota etiam hic de saracenis quā
tam reuerentiam faciunt machameto. q̄ de
dit eis legez et iudei moysi. ⁊ miseri xp̄iani
non diligunt regem eorum. non honorant
legisex suum. non timent iudicez suum. nō
remunerant aduocatum suum ⁊ non reco/
gnoscunt beneficium mediatoris sui. Et sic
patet tercium ¶ Quarto mouet quandaz
aliam questionem dicens. Lex ergo ad/
uersus promissa dei. quasi diceret. debebat
dari benedictio ⁊ gratia que promissa erat
in semine abrae per quam iustificatio pecca
toris fieret et data est lex transgressionum
multiplicatiua ⁊ maledictionem ⁊ iram di
nō obseruantib⁹ inducens cuius obseruato
res nō inueniebant ergo videtur q̄ lex sit
data ꝓtra id qd̄ deus ꝓmisit abrae. Sed
ipse soluit dicens Absit sez q̄ hoc sit verū.
imo lex est ordinata in promissionem. qd̄
probat. quia si lex data esset que iustifica/
ret vel viuificaret. nunc lex esset ꝓtra ꝓmis/
sionem. quia ipsam euacuaret cum ex lege
nature esset iusticia. sic enim omnes quere
rent legem cum in ea iustificarentur. et sic
posset ꝓdingere q̄ nullus p̄ semen abrae iu
stificaretur vel saltim q̄ multi non iustifica
rentur. Et tunc lex directe esset ꝓtra ꝓmis
sionem. qua dictum est q̄ in semine abrae
omnes debebāt benedici. quia ergo lex non
iustificat sed ꝓclusit scriptura. i. lex scripta
omnia esse sub peccato. i. ostendit omnia es
se sub peccato. ⁊ peccatorem ex hoc lex ordi
nat ad promissionem vt promissio de iusti/
ficatione ⁊ hereditate habenda darek̄ cre/
dentib⁹ non ex operibus legis. sed ex fide
iesu christi. i. i iesu christo habita. et sic nec
promissio legi. nec lex ꝓmissioni aduersak̄.
Et sic patet quartum ¶ Vocaliter autem
ad edificationem nostram nota circa primā
partem epistole vt dicit apostolus q̄ qui fi
lij sunt abrae sez per sanctam imitationē be/
nedicentur cum fideli abraam. ⁊ ideo si vo
lumus hanc benedictionem possidere. imi/
temur opera abrae. quia non filij carnales
abrae benedicentur nisi fuerint eum in fide
⁊ operib⁹ imitati. Mathei. viij. Multi ve/
nient ab oriente ⁊ occidente et recumbent
cum abraam ysaac ⁊ iacob in regno celorum
Filij autem regni ejcientur in tenebras ex
teriores ¶ Imitemur ergo abraam in octo
maximis virtutibus quas habuit. Primo
imitemur eum in perfecta fide quaz de vni
tate ⁊ trinitate dei habuit. quia tres vidit ⁊
vnum adorauit. Genek̄. xviij. Et quaz ha
buit de incarnatione filij dei. Genesis. xv.
Credidit abraam deo ⁊ re. est ei ad iusticiā
Quam fidem ostendit duz fecit eleazar iu
rare ponendo manum sub femore suo. q̄ ac
ciperet ysaac vxorem de cognatione abrae.
In quo ostendit q̄ de femore suo aliquis
maior debebat nasci qui deus erat per ipm
sicut per deum fecit eum iurare. ⁊ quia om
nes saluantur per fidem iesu christi q̄ pri/
mo fuit in pectore abrae. ideo anime sancto
rum dicuntur requiescere in sinu abrae. id
est in luce ⁊ requie visionis quam abraam
ꝓsecutus est per fidem. quia visio succedit
fidei. Luce. xvi. Factum est autem vt mo.
men. ⁊ por. ab an. in si. abrae. Habuit etiā
fidem viuam q̄z ipsam per opera ostendit.
Nostra autem fides ē valde imperfecta. q̄z
si perfecte crederemus non peccaremus. i.
Iohannis. iij. Qui credit in illum nō pec/

Propterea apli petebant dicentes Domine adauge nobis fidem. Luce. xvij. Unde spiritus dicitur mundum arguere de peccato quia nō crediderunt in xpm. vt patz Johannis. xvi. Est etiam fides nostra mortua quia ipsam per opera bona nō manifestam⁹ Jacobi. ij. Fides sine operib⁹ mortua ē. Et sic per fidem quam habem⁹ nec a malis declinamus nec bona operamur. Duo.n. duo facit fides perfecta. scilicet declinare a malo ⁊ facere bonum Hanc fidem habuit abrahā ⁊ ideo reputatum est ei ad iusticiaz

¶ Secundo imitemur eū in vera spe. Cum esset centenarius et similiter sara. non est infirmat⁹ in spe sed veraciter sperauit habere filium quem deus ei promiserat. Ro. iiij. Qui cōtra spem in spem credidit. vt fieret pater multarum gentium. Glo. Spes prior ꝓm naturam fuit dū de iuuencula ꝓm naturam sperauit sobolē. nec tamen habuit modo contrariuz isti spei sperauit scilicet vt vetulus ⁊ vetula ⁊ sterilis de sterili generaret In vera autem spe mirabiliter deficit mundus. Non enim confidit ⁊ dei prouidentia que dat iumentis escam ipsorum et pullis corui. inuo. eum. psal. Et ideo nō abstinet ab iniustis lucris. Item non confidit ⁊ dei misericordia que omnib⁹ offert veniam et iō confiteri non curat. Matthei. xviij. Quotiens peccabit in me frater meus ⁊ dimittā ei vsqz septies? Dicit illi iesus. Non dico tibi vsqz septies sed vsqz septuagies septies. Idem in eodem. ix. Euntes discite qd est misericordiam volo et non sacri. Item non confidit de dei potentia vt sustentet hominem in penitentia facienda ⁊ ideo penitentiam non curat facere. Contra qō Esa. xl. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem ¶ Tercio imitemur eum in abundanti caritate que apparet in eo ꝙ primus cepit peregrinis hospicium exhibere Item in eo ꝙ valde obnixe pro sodomitis orauit ⁊ dicas quomodo orauit incipiens a quinquaginta vsqz ad decem. vt patet. Genes xviij. In caritate mirabiliter deficit mundus. quia omnes que sua sunt querunt. ⁊ ſ inuenitur hodie dilectio in patre ad filium Hodie regnant in mundo duo amores. s. amor inordinatus vsqz ad ꝓemptum dei. ⁊ amor ꝓprius vsqz ad ꝓsummationem xpi. Et ratio huius ē quia quantuz abundauit iniquitas refriguit caritas. Osee. iiij. Maledictum ⁊ mendacium ⁊ homicidiū ⁊ furtum ⁊ adulterium inundauerunt ⁊ sanguis sanguinez tetigit. ¶ Quarto imitemur eū in perfecta obedientia que patet in eo ꝙ ad vnam vocem domini egressus est de terra ⁊ de cognatione sua ⁊ reliquit patriaz ⁊ parentes. Idem patet in eo ꝙ ad mandatum dei voluit vnicum filium immolare. Considerate igitemus quanta obedientia fuit ista ⁊ apparebit imperfectio nostre obedientie ad deum qui tota die clamat vt mundanis renūcie mus. ⁊ mundum fugiamus. quia tot⁹ mundus in maligno positus est. ⁊ nihil ꝓdest. Tota die clamat dominus. Agite penitentiam. Matthei. iij. Tota die clamat vt vitemus consanguineos et parentes. quia inimici hominis domestici eius. Et si aliqui sunt qui mundanis renunciāt et relinquāt patriam ⁊ parentes. faciunt sicut fecit vxor loth que retrospexit ira ꝙ corde semp sunt circa mundana ⁊ consanguineos ⁊ notos. Contra quos dictum est abrae. Egredere de terra tua ⁊ de cognatione tua. Cum tarmen iam esset egressus ⁊ habitaret i charam. In cuius figura mandatum est in lege ꝙ ab animali immolando deberet ꝑpunctari vesicula gutturis ⁊ ꝓfici. quia homo debet dicans se deo debet ꝓficere desiderium mundanorum ¶ Quinto imitemur eum in pacifica conuersatione. Unde ad loth ait Ecce queso sit iurgium inter me ⁊ te. Ecce vniuersa terra coram te est. si tu ad sinistram ieris ego dextraz tenebo tē. Gene. xiij. Hac pacifica conuersatione omnino ⁊ totaliter caret mund⁹ imo continuis guerris hominum consumuntur. ⁊ bona ipsorum deuastantur ⁊ anime perduntur. Cuius ratio ē quia pdita pace anime ad deum nulla pace ꝓuenit homo. Job. ix. Quis restitit ei ⁊ pacez habuit Sed si homo haberet pacem cum deo ⁊ ambularet in via dei. deus daret sibi omnem pacem. Baruc. iij. Si in via dei ābulasses. habitasses vtiqz in pace sup terram

¶ Sexto imitemur eum in spirituali circumcisione que per carnalem eius circumcisionem figurata est. vt scilicet actus ⁊ opa nos

stra circumcidamus. Hiere. iiij. Circūcidi mini dño viri iuda. Hac circūcisione mi/rabiliter indiget mundus quia totus ē dis/solutus ⁊ in vestibus ⁊ in domibus ⁊ in lu/dis ⁊ in omnibus operibꝫ suis. Et iō chri/stus voluit circumcidi vt in eo omnes chri/stiani ꝑitualiter circumcidantur ¶ Sep/timo imitemur eum in humilitate ꝑfunda/quia cum esset ita perfect⁹ ⁊ singularis ami/cus dei. ita vt de eius semine promitteret/ nasciturum filium suum. tamen in nullo su/bmisit. sed magis ē coram deo humiliatus/ dicens. loquar ad dominum meum cū sim/pul. ⁊ ci. Genes. xviij. Peccatoꝝ autem ni/hil penitus habens superbit. Qui enim deū/ non habet qui est omnia omnino nihil ha/bet Ecclesiastici. x. Quid superbis ter. ⁊ ci. ¶ Octauo imitemur eum in plena libera/litate. quia regi sodomoꝝ iniuste expliā/to gratis succurrit cuꝫ vernaculis suis et ex/pauit homines et predam ⁊ de omnibus/ nihil recipe voluit. vt patꝫ Geñ. xiiij. Sic ⁊ nos gratis iuuare debemus violenter op/pressos. ⁊ eripe eos de manu violentoꝝ/ Job. xxix. Conterebaꝫ molas iniqui et de/ dēibꝫ illius auferebā predam. Sed heu/ hodie totus mundus venalis ē. nec inuenit/ qui gratis vel amore dī velit miseris assiste/re. etiam sacramenta ecclesie ⁊ patrimoniū/ crucifixi vendunt pecunia. qđ est maximū/ malum ⁊ pducens ad detrimentum et per/ditionem. Act. viij. Pecunia tua tecū sit ī/ perditionem quoniam donum dei existima/sti pecunia possideri. Et sic patet totum de/ epistola.

¶ Dominica decimaquarta ꝺ euangelio.

Sermo. xcij.

Qvm iret iesus

in hierusalem transibat ꝑ mediaꝫ samariam ⁊ galileam. Luce. xvij. Sicut dī/cit Augustin⁹. Magnus vnꝺq venit medi/cus. quia magnus vbiq iacebat egrotus/ totum qui ꝑpe genus humanum egrotū/ valde iacebat in morte ꝑitualiter ⁊ cor/poraliter. nec aliquis repiebatur qui posset/ ipsum sanare nisi filius dī. ps. Misit ꝺbm/ suum ⁊ sanauit eos. Propterea ecclesia cla/mat dicens. Media vita in morte sumus/ quem querimus adiutorem nisi te domine/ Venit ergo filius dī et sanauit omnes qui/ ad ipsum accesserunt. Luce. vi. Virt⁹ de il/lo exibat ⁊ sanauit omnes. Et sicut tūc om/nes sanauit. ita quotidie sanat omnes qui/ volunt in ipsum credere Denarius quippe/ numerus ē perfectus numerus vltra quē/ non proceditur sed omnē continet nume/rum ⁊ signat ꝙ omnis multitudo hominuꝫ/ per ipsum christum sanata est. qui ꝑ trans/gressionem decalogi sunt infirmi. In hoc/ enim miraculo vniuersitas peccatoꝝ in/telligitur per christum fore sanata. ⁊ corpo/raliter et ꝑitualiter sicut isti vtroq modo/ sunt sanati vt sancti dicunt. Sed pauci/ hoc magnum beneficium recognoscunt. nā/ de decem mundatis soluꝫ vnus rediit gra/tias referens iesu ¶ Circa hoc miraculum/ euangelista quinq ponit ꝙ ordinem Pri/mum est decem leprosoꝝ christo in hieru/salem pergenti occursus ⁊ obviatio In p/ncipio euangelij. Secundum est clamor ip/soꝝ atq postulatio ibi. Qui stete. a lon. ⁊ le. vo. dī. Tercium est ipsoꝝ clamanti/um exaudito et curatio ibi. Quos vt vi/dit. Ite ostendi. vos sacer. Quartuꝫ est/ vnius mandatoꝝ regratiatio ibi. Unus/ autem ex illis vt vi. quia mun. est. Quin/tum ē reliquoꝝ nouem exprobratio ⁊ re/gratiantis commendatio ibi Respondens/ autem iesus dixit. nonne decem mundati/ sunt ⁊ no. vbi sunt? vsq in finem ¶ Dño/ ergo ponit occursus leprosorū ad iesum in/ hierlm ꝑgentes. Et hoc ē. Dum iret iesus/ in hierlm ꝛc. Littera plana ē. Nota ergo ꝺ/ quattuoꝝ loca. s. hierlm ꝙ quaꝫ intelligit ce/lestis patria. interpretat cui visio dei sine/ pacis. Samaria q̄ interpretat custodia. qꝛ/ cu stodire nos debemus a multis. Galilea/ q̄ interpretat rota siue transmigratio. qꝛ ca/ nere nos debem⁹ a rota fortune ⁊ ꝺ vitijs/ ad ꝟtutes. ⁊ de mundo ad celum transmi/grare. Et castellum ꝙ qđ ecclesia militans/ intelligit munita ꝟtutibꝫ ⁊ custodia ange/lor. Debemus ergo transire per samariam/ id ē ꝙ custodiam nri ⁊ sensuum nostroꝝ. et/ ꝑ galileā. i. ꝙ cautelā fortune ⁊ transmigra/tionē de vicijs ad ꝟtutes. ⁊ intrare eccliaꝫ

per fidem ⁊ caritatem. Et tandem ire cum ihesu ad hierusalem. i. ad visionem dei. Et sic patet primum. ¶ Secundo ponitur clamor leprosorum atq; petitio. ¶ Ubi nota q; per leprosos istos signant peccatores volentes a domino curari. qui debent quinq; facere q̄ isti fecerunt si volunt anime consequi sanitatem. ¶ Primo nanq; debent do occurrere ⁊ ei cordis ostium aperire. qz ipe stat ad ost. et pul. volens ad nos intrare. vt dicitur. Apoc. iij. Et quantum debemus ei occurrere? Certe parum. Bern. O bō non oportet te mare transnatare. non transalpinare terram. sed vsq; ad cordis ostium et oris occurrere domino tuo. vsq; ad cordis cōpunctionem et oris cōfessionem. Et hoc notatur ibi. Occurrerūt. ¶ Secundo debent firmum propositum boni habere. q̄ notatur ibi. steterunt. Steterunt enim i p̄positio per boni p̄ceptionem. Hoc enim necessario peccator quertendus debet habere sq; firmum, ꝓpositum abstinend a malo ⁊ faciendi bonum. Exo. xv. Stetit vnda fluēs id ē peccator quasi vnda maris fluens ⁊ efluens. quia tunc stat quando habet firmū propositum abstinendi a malo. ⁊ perseuerādi i bono. ⁊ hoc fit quando ꝓgregati sunt abyssi peccatoris in medio maris. i. amari cordis per consideration em ⁊ compunctiōz. Esa. xxxviij. Recogitabo tibi omnes ānos meos in amaritudine anime mee. ¶ Tercio debent habere de peccatis que fecerunt verecundiam ⁊ confusionez. Et hoc notatur ibi. Alonge, Luce. xviij. Publi. aūt alon. stans no, ocu, ad ce. le. Idem patz de magdalena q̄ stans retro non audebat ante accedere. Eccī. iiij. Est confusio adducens peccatum ⁊ ē confusio adducens graciam ⁊ gloriam. Multi volunt conuerti ad deū ⁊ nullam confusionem d̄ peccatis assumunt imo veniunt ad confessionem ridendo. Hiere. iij. Frons mulieris meretricis facta ē tibi noluisti erubescere. ¶ Quarto debent habere deuotam ⁊ lacrimosam orationem. Hoc notatur ibi. Leuauerunt voce suam. Treñ. iij. Leuemus corda nostra cū manibz Job v. Voca si ē qui au. ⁊ ad aliquem sanctorū conuertere, Augustin⁹. O si possemus homines excitare ⁊ cum illis pariter excitari. vt tales essem⁹ amatores vite permanēdis quales sunt illi vite fugiendis. Si homines tantum desiderarent mundari a lepra spirituali sicut a corporali cito essent mundandi grandia, ꝓ illa facerent. iiij. Regum. v. Et si rē grādem dixisset tibi, ꝓpheta certe facere debueras. Peccator enim valde indigz sanctos orare. cum ipse sit spiritus vadens sq; per seipsum. hz nō rediens sq; per seipm. Uñ nisi p̄cibz sanctoꝝ iuuaretur nunq̄ de peccato exiret. Et iō peccatores q̄die conuertuntur. quia ecclesia quotidie ꝓ eis orat In cuius figura mandatum ē in lege q̄ le prosus p quem peccator intelligitur debet ret clamare ⁊ se immundz dicere. ¶ Quinto debent veram ꝓfessionem habere de ꝓpto debent veram ꝓfessionem ꝓfitentes ⁊ discretam petitionem ad ipsum ꝓfitentes ⁊ dicentes. Jesu p̄ceptor miserere nostri. Quia debent ꝓfiteri q̄ ihesus ē saluator dominum ⁊ p̄ceptor. cui omnis creatura obedit ad nutum a quo nihil aliud debent petere nisi misericordiam ⁊ graciam suam. p̄s Miserere mei deus ſm magnaz misericordiam tuam. Cum enim peccator sit totus plenus malis. ⁊ vacuus bonis. nihil ē magis miserum q̄ peccator. ⁊ nihil est miserius vt dicit Augustinus peccatore non miserante seipsum. ⁊ ideo abyssus misericordie peccatoris debz abyssum diuine misericordie invocare. p̄s. Abyssus abyssum invocat. Quia misericordia d̄i respicit miseriā peccatoris. Et sic patet secundū. ¶ Tercio ponitur ipsorum clamantium exaudicio ⁊ cuius ratio. Ubi nota quattuor verba domini. s. vidit. dixit. ite ⁊ ostendite. Vidit miseram do. dixit precipiendo ⁊ ꝓsulendo. ite obediendo. ostendite vos sacerdotibz peccata cō fitendo. Istis quattuor modis sanat peccator a lepra anime. ¶ Primo enim oportet q̄ de⁹ respiciat p̄ peccatorem cuius respectus penetrat cor. Sicut aspectus basilici penetrat vsq; ad cor ⁊ interficit hominem sic respectus d̄i penetrat vsq; ad cor ⁊ dat vitam anime. Sic respexit dominus petrum. ⁊ ideo statim egressus foras fleuit amarē et reuixit qui erat mortuus. Hoc est primum et optimum in iustificatione peccatoris. quod si hoc deus nō facit peccatori induratur ⁊ nunq̄ ꝓuertitur. ⁊ per hmōi

subtractionez dei vñ cor pctōris indurare. Exo.iiij. Ego indurabo cor pharaōis. Secundo oportet q̄ peccator recipiat consilia ⁊ precepta dei. vt sciat quō ⁊ quid debeat agere. ⁊ a malis cauere. qz vt dicitur. Job. xxxvij. Omnes quippe involuimur tenebris Et iō oportet vt a deo instruatur de salute sua. Et ob hoc filius dei descendit de celo. vt nos veritatem doceret. Jo. xviij. Ego in hoc natus sum ⁊ ad hoc veni in mundū vt testimonium perhibeam veritati. Item cū sine fide impossibile sit placere deo. ad Hebre. xi. Fides autem ex auditu ⁊ per verbū dei habeat. vt dicit. Roma. x. Necessario oportet hominem instrui si vult salutez cōsequi. Et iō christus disperlit apostolos p mundū vt homines docerent. Marc. xvi. Euntes in mundum vniuersum predicate euan. Propterea dicebat apostolus. Act. xx. Non enim subterfugi q̄ minus annūciatem vobis omne cōsilium dei. ¶ Tercio oportet q̄ peccato postq̄ ē instructus obedi ar̄ preceptis dī ea obseruando. Joh̄. xiij. Si hec scitis beati eritis si ea feceritis. Mathei. xviij. Si vis vitam ingredi serua mandata. Eccī. viij. Qui custodit preceptū nō expietur quicq̄ mali. Ergo per obseruationem preceptoz homo consequitur vitam ⁊ gl̄iaz. ⁊ vitat mala ⁊ penas inferni ¶ Quarto oportet vt subiiciat se peccator ministris ecclesie. ⁊ accipiat ab eis ecclesiastica sacramenta. qz quamuis homo esset instructus de fide ⁊ obseruaret precepta legis. nisi acciperet ecclesiastica sacramenta non saluare tur. Joh. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritusancto non potest intrare regnum dei. Hoc xp̄s ostendit i sanciato. quē nec sacerdos nec leuita. i. nec sacrificia nec lex sanare potuerunt sed samaritan⁹. i. xp̄s sanauit eum infundendo, vinum ⁊ oleum. i. exhibendo ecclesie sacramēta. qz quamuis deus aliter posset ⁊ sine sacramentis homines saluare. tñ hoc sibi sic placuit. Ordinauit enī vt nullus sine sacramentis saluetur q̄ efficaciam habent a passione xp̄i. cui⁹ virtus nobis non aliter applicat nisi mediantibus sacramentis. In cui⁹ figura istis leprosis mundatis mandauit vt ostenderent se sacerdotibꝫ. qz peccatores debent se per veram ⁊ puram ꝓfessionez ostendere sacerdotibꝫ et recipere ab eis ecclesie sacramenta. Can. ij. Ostende mihi faciem tuam. i. conscientiam tuam so. vo. tu. in au. m. s. per veram ꝓfessionem. Eccī. iiij. Presbytero humilia animam tuam. Et sic mundat homo a lepra anime. Sed attende q̄ dī. q̄ dum irent mūdati sunt. Ubi notandū q̄ postq̄ peccator recipit respectuz dī ad cor. p quē dolet de peccatis et ꝓponit in posteꝝ abstinere ⁊ bñ agere. ꝓponit etiam recipere ecclesie sacramenta. statim anteq̄ facit in ipō. p posito deus absoluit eum ⁊ mundat a culpa. ⁊ si statim moreretur nō iret ad infernū Et tanta posset in eo esse ꝓtritio q̄ absolueretur a culpa ⁊ a pena sicut fuit in magdalena. nihilomin⁹ oportet q̄ tal' quantūcunq̄ ꝓtritus ꝓfiteatur ⁊ recipiat ecclesie sacrāmenta si assit facultas. quia non fuit ei dimissa culpa. nisi cu⁹ ꝓposito ea recipiendi cū posset. ꝓterea patet q̄ in virtute sacramentorum fuit ei dimissum peccatuz. qz nanq̄ habuit ꝓpositum recipiendi sacramenta. ideo fuit a peccato absolutus. Sed vt dic̄ philosoph⁹ ꝓpter vnumquodq̄ ⁊ ipsum magis Si ergo propter ꝓpositum recipiendi ecclesie sacramenta peccator absoluitur ergo ipsum absoluunt ecclesie sacramenta. ⁊ multomagis in sumptione sacramentoꝝ peccator absoluitur q̄z in ꝓposito ea sumendi Et ideo nisi ea reciperet esset mendax. non faciens q̄d domino in corde promisit. ⁊ propterea si ipse postea non facit q̄d deo ꝓmisit. ⁊ deus revocat q̄d indulsit. quia frangē ti fidem fides frangitur ⁊ eidem. vt dicunt iura. Et nota q̄ in hac peccatoris iustificatione quattuor concurrunt que sunt gratie infusio. motus liberi arbitrij ad bonū. cordis contritio de malo. ⁊ peccati dimissio q̄ ad culpam. p̄s. Commouisti terram scilicz per gratie infusionem. et conturbasti eam scilicet per cordis contritionem. sana contritiones eius. scilicet per peccati remissionem. quia commota ē sez per liberi arbitrij assensionē. Sz si peccator in ipsa cordis contritione absoluit anteq̄ perueniat ad sacerdotem vt hic innuitur quia dum irent mūdati sunt. quid facit postea sacerdos et a q̄ absoluit eum? Ad hoc dicendum q̄ solus

ꝺeus absoluit peccatorem a culpa. in ipsa cordis ꝓtritione. Esa. xlij. Ego sum qui ꝺe leo iniqui. tu. ꝓpter me. Sacerdos autem ostendit eum absolutū. Absoluit ēē eum a ꝑte pene ℞tute clauiū. Hoc sic ꝓmuniter soluit. Sed hoc nullo mō videt sufficienter dictū. qz xp̄s non dixit petro quēcunq; ostenderis absolutum sz quemcunq; solueris. vt ꝺ. Math. xvi. similiter. io. xx. Nō dixit quoꝝ remiseritis penas peccatorū sed quoꝝ remiseritis peccata ⁊c. Item dictum est hic immediate supra q in ℞tute sacramentoꝝ q̄ ꝓferunt a sacerdote tanq; a ꝺei ministro. q̄ etiam in ℞bis a sacerdote ꝓlatis ꝓfiſtunt. que peccator ꝓponit sumere remittit ei peccatuz. Et iō dicendum q sacerdos ministerialiter ⁊ instrumentaliter peccatorem a peccato absoluit ⁊ non solū ostēdit absolutum. Est enim sacerdos minister ꝺei ⁊ eius instrumentū animatum. Et hoc optime ostendit xp̄s in lazari resuscitatōe. ꝑ quem peccator rediens ad ꝺei gratiam ꝺesignat. quem xp̄s solus a mortuis reuocauit. sed apostolis mandauit vt eum soluerent. Et sic patet q lazarus fuit a xp̄o resuscitatus. ⁊ ab aplis absolutus. Similiter est in iustificatione peccatoris. quem solus ꝺe⁹ resuscitat a morte culpe reddens ei gratiam suam. sed sacerdos absoluit eum a catenis peccatoꝝ quib⁹ pro tali culpa ligatus tenebatur. Exemplum ꝛex vel potestas i cōsilio absoluit malefactorem qui tenet i carcere in catenis et ministri regis vadunt ad carcerem ⁊ ex parte regis absoluunt euz a carcere ⁊ catenis. ⁊ remittunt euz in domū eius ⁊ reddunt ei omnia bona sua. Sic facit sacerdos qui tanq; minister ꝺi absoluit peccatorem a catenis peccatoꝝ ⁊ reducit euz in ecclesiam ꝺei. ⁊ reddit sibi bona sua q̄ ante peccatum fecerat ⁊ facit eum participem oīm bonoꝝ q̄ fiunt in ecclesia ⁊ ꝺat ei cibū vite manducare. s. corp⁹ xp̄i ⁊ docet eum q̄ modo ꝺebeat viuere et in via ꝺei ambulare ⁊ stare. Et sic patz q magna ꝺz sacerdos facere in iustificatione peccatoris. ⁊ non solum eum ostendere absolutum Et sic ꝑ ea q̄ dicta sunt. duo errores elidunt. Primus est hereticoꝝ qui dicunt nullum mundari a peccato nisi ꝑ impositionem manꝰ. cū tamen ꝺe⁹ in ipsa ꝓtritione cordis peccata dimittat. Secundus ē paupez ꝺe lugduno dicentium non esse necessarium sacerdoti confiteri quia quilibet bonus xp̄ianus ē sacerdos. Et sic patet tercium ¶ Quarto ponit vnus ꝺe mundatis regratiatio. qz vnus ex illis vt vidit q mundatus essz regressus ē Ubi quattuor notant. ¶ Primum ē beneficij ꝑcepti recognitio. qz vnus vt vidit qz mundatus est. i. cognouit se a xp̄o esse mundatum. Sic peccator ꝺebet ꝓgnoscere immensum beneficium indulgentie peccatoꝝ a peccato ⁊ sup omnia caz tenere. qd̄ nō faciunt q̄ ꝓnihilo ꝓpciunt beneficium tale itez peccando. ¶ Secundum ē festina ad ꝺeum regressio. qz regressus ē. Sic peccator postq; mundatus ē ꝺebet redire ad ꝺeum ꝑ plenaz satisfactionē Sic rediit magdalena de qua greg. ꝺi. q̄ tot habuit in se volcanista virtutum. q̄t ante habuerat oblectamenta peccati. Deut. xxv. Pro mensura peccati erit ⁊ plamo. ¶ Tercium ē beneficij ꝺivulgatio ⁊ ꝺmendatio. qz cum voce magna magnificans ꝺeum. ps. Venite ⁊ audite ⁊ narabo. qui ti. de. q. fe. ani. m. Debet esse homo beneficia narrare ad laudez ⁊ gloriam ꝺei. Luce. viij. Redi in domum tuam ⁊ narra quanta fecit tibi ꝺeus. ps. Narrabo omnia mirabilia tua. Sic narrauerunt illi quattuor viri leprosi. qui stabant iuxta portam samarie quando obsidebatur ciuitas ꝺicentes. Hec ꝺies boni nuncij est Et sequitur. Venite et nunciemus in aula regis. iiij Regum. vij. ¶ Quartum est humilis ⁊ ꝺeuota gratiarumactio. qz cecidit i faciem ante pedes eius gratias agens. psal. Benedic anima mea ꝺomino et noli. obli. om. re. eius Quia vt ꝺicit bernard⁹. Ingratitudo est ventus vrens. siccans fontez pietatis. rorem misericordie. fluenta gratie Debet ergo peccator regratiari ꝺeo q̄ a tot malꝫ eripuit eū. ⁊ tot bona ꝓtulit ei Et notata q̄ boni cadunt in faciē sicut iste qz videt ⁊ ꝓsiderant viā ꝑ quā vadunt in qua ꝑ humilitatem cadunt. Itez ante pedes iesu cadit q̄ beneficiū mundatōis sue ei attribuit Sic faciunt boni. Mali autem cadunt retro sicut beli. i. Regum. iiij. Et iō frāguntur sibi collum. quia non vident. Ad maiorez

commendationem autem istius adiungit. Et hic erat samaritanus: id est alienigena Multi enim seculares magis recognoscūt beneficia dei q̄ domestici ⁊ clerici ⁊ religiosi qui ad graciam maximaz sunt vocati quā non recognoscunt. Et multi saraceni magis recognoscunt beneficia dei q̄ plurimi xp̄iāni qui beneficijs plurimis sunt vocati. De quo dominus conqueritur dicens. Cognouit bos possessorem suum et asinus presepe domini sui. id est homines bestiales sine fide. Israel autem me non cognouit. Esa. i. Et sic patet quartum ¶ Quinto probatur reliquorum nouem exprobratio ⁊ reiectio gratiarum recommendatio. quia respondens ihesus dixit nonne decem mundati sunt ⁊ nouem vbi sunt? Vbi prius commemorat beneficium collatum communiter di. Nōne decem mundati sunt. secundo improperat culpam ingratorum di. Et nouem vbi sūt. Quesit enim nō quasi ignoret. sed vt ostēdat se ingratos tanq̄ incognitos reprobare. Matthei. xxv. Amen dico vobis nescio vos. Tercio commendat gratitudinem recedentis di. Non ē inuentus qui rediret et daret gloriā deo nisi hic alienigena Quare to commendatum licentiat vt vadat proficiendo in beneficio qđ accepit di. Surge scilicet incipiendo. vade proficiendo. p̄s. Ibunt de virtute in virtutem. Fides tua saluum te fecit. scilicet in gratia sanctificando ⁊ tandem ad vitam eternam perducēdo Johannis. x. Ego vitam eternaz do vobis Et sic patet quintum. ¶ Moraliter autez ad edificationez nostrā nota q̄ per lepram intelligitur peccatum ⁊ per leprosum peccator multiplici ratione ¶ Primo ratione originis sicut enim lepra oritū habet ex corruptione quatuor humorum sic peccatum ex corruptione et mala dispositione quatuor affectionum que sunt gaudium vanū. timor seruilis ⁊ mundanus. vana spes ⁊ dolor malus. Propterea dicit boecius Gaudium pelle. pellet timorem spemq̄ fugato nec dolor affit. Quando enim affectiones corrumpuntur ⁊ deordinantur. anima efficitur leprosa. ita vt ab habitatione iustorū quo ad meritum proijciatur Matthei. xxij. Ligatis manibus ⁊ pedibus proijcite eum in tenebras exteriores ¶ Secundo ratione proprietatis ⁊ male operationis. Lepra enim septē malas proprietates habet ⁊ operationes significantes septem peccata mortalia ¶ Prima est quia tumorem generat ⁊ signat superbiam. i. Cor. iij. Et vos inflati estis. ¶ Secunda ē quia visum turbat et signat inuidiam que non potest videre bonum alterius. malum autem videt libenter propter hoc non rectis oculis aspiciebat saul dauid. i. Regum. xviij. ¶ Tercia ē qz vocem aufert. ⁊ in hoc signat iram qz ad litteram homo iratus non potest proferre verba. ⁊ si loquitur talia dicit q̄ videtur insanus. Propter hoc fratres ioseph nō potuerant ei quicq̄ pacifice loqui Genes. xxxvij Et ideo verba irati non sunt attendenda. ¶ Quarta ē quia membra munlia reddit ⁊ detruncat. ⁊ in hoc signat accidiam Accidiosus enim vt piger nihil vult operari. ⁊ omnia spiritualia sunt ei in fastidiū. Prouerbioz. xix. Abscondit piger manum suā sub ascella. In eodem. xx. Propter frigus piger arare noluit. mendicabit ergo in estate. ⁊ non dabitur ei. ¶ Quinta ē. qz sitim generat. ⁊ in hoc signat auariciaz Auarus enim semper sitit ⁊ nunq̄ satiatur. Ecclesiastici. v. Auarus non implebitur pecunia. Prouerbioz. xxx. Tria sunt insatiabilia ⁊ quartum nunq̄ dicit sufficit. Infern? ⁊ os vulue ⁊ terra que nunq̄ satiat' aqua. ignis vero nunq̄ dicit sufficit. Per ignem auaricia designatur. quia sicut ignis ex appositione lignoruz crescit. sic auaricia ex appositione diuitiarum. Et nota q̄ omnibus istis tribus insaturabilioz ē auaricia qz licz modo infernus non satietur. tamen in die iudicij quādo omnes mali et demones ibi recludent' sat' erit. Similiter os vulue. id est concupiscentia carnalis in senectute satiatur. Terra etiam qñ ē magna inundatio aquaz satiat' in diluuio. Quia vt di. hiero. cum cetera vicia senescunt in homine. sola auaricia iuuenescit. Similit' q̄ magnā inundantiam diuitiaruz non satiatur auar?. dato q̄ ei? diuitie cooptant terrā ⁊ vadāt vsq̄ in francia ⁊ vsq̄ vltra mare ad nundias Similiter in iudicio quando infernus erit satur. tunc auarus sitiet omne bonum et ni

bil boni poterit habere. Sic ille diues vnã guttaz aque nunq̃ potuit habere, nec vnq̃ habebit. ¶ Sexta est quia anhelitum fetidum habet siue facit. ⁊ in hoc signat luxuriam. que facit hominem fetere coram deo et hominibus. Job. i. Computruerunt iu. in ster. suo. id ẽ homines carnales. Sic fetuit thamar corã fratre suo postq̃ concubuit cũ ea. ij. Regum. xiij. Econtra virginitas facit homines redolere. cuius odorem sentiens vnicornis capitur in gremio virginis. ¶ Septima est. quia omnes bonos humores consumit. ⁊ malos generat. ⁊ in hoc signat gulam. Gulosus enim omnia bona sua ꝓsumpsit et carnaliter ⁊ spiritualiter. Sic consumit bona sua filius prodigus viuẽdo luxuriose. ⁊ per consequens voluptuose. qz gula deseruit luxurie. nec luxuria insurgit nisi foueatur a gula. Ob hoc etiam esau vẽ diderat primogenita sua. Generantur etiam multa mala desideria in anima gulosi. quia tota die concupiscit ⁊ desiderat Tercio per lepram intelligitur hic peccatum ratione curationis. quia sicut leprosum solus deus potest curare. eo q̃ est corruptio sanguinis in principio ⁊ fonte vite vbi generatur sanguis. scilicet in pulmone. sic peccatum solus deus potest delere. eo q̃ est corruptum principiuz vite anime. scz amor ꝺi quem solus deus potest in anima repare. ¶ Et nota q̃ in scripturis inuenim⁹ tribus modis lepram fuisse mundatam. Quisignant tres modos remissionis peccatorum. ¶ Prim⁹ mod⁹ fuit in ablutione aque. vt lepra naaman. iiij. Reguz. v. Et signat baptismũ in quo omnia peccata mundantur. Sic fuit mundatus constantinus corporaliter ⁊ spiritualiter. Hec fuit illa piscina de qua templorum pontifices habuerunt responsum q̃ in piscina sanguinis puerorum deberet cõstantin⁹ lauari. quia in baptismo ꝟtus sanguinis xp̃i operatur ⁊ in eius virtute mundat baptismus. ¶ Secundus modus fuit in ostensione ad sacerdotes. vt patet hic et signat confessionem in qua et per quam peccata mundantur. Jacobi. v. Cõfitemini alterutrum peccata vestra et orate pro inuicem vt saluemini. ¶ Tercius modus fuit in tactu man⁹ christi. Math. viij. Extẽdens iesus ma. su. te. d. vo. mun. Et signat bonam operationez. Nam si homo in peccato mortali existens non desperat. sed facit bona opera vt oret ⁊ ieiunet ⁊ faciat elemosinas. dominus illuminat eum. et nõ permittit eum perire. sed reducit euz ad penitentiam. Hoc patet in cornelio centurione, de quo dicitur. Actuum. x. Elemosine tue ⁊ ora. tue ascende. in conspectu dei. Et ideo ad euz missus est petrus vt baptizaret eum. Sed si homo negligit bene operari in peccato existens vt multi stulti faciunt vicentes. ad quid mihi prodest bene operari. tunc deus derelinquit eum. Et sic patz tercium ⁊ consequenter totum de euangelio.

¶ De epistola Sermo. xciij.

Spiritu ambulate ⁊ desi. car. non perfi. Gal. v. Secundum q̃ dicunt sancti ⁊ philo. ⁊ ad oculum patet homo cõstat ex anima ⁊ corpore. Et ideo habet in se duas vitas ⁊ naturas. scilicet carnalem spiritualem. In vita autem spirituali ratio est domina que ipsam dirigit ⁊ gubernat. Comitantur etiam eam omnes virtutes ⁊ dona spiritussancti. habitat etiam deus in tali vita per gratiam. ¶ Prouerbioz. viij. Delicie m. es. cum fi. ho. Et quia talis vita est vita diuina rationalis ⁊ ordinata. virtuosa ⁊ gratiosa. oportet necessario q̃ habeat optimos fructus Econtra vita carnalis est sine regimine rationis ⁊ sine virtutibus ⁊ donis ⁊ ideo est vita deordinata bestialis viciosa ⁊ deo ⁊ sanctis odiosa. Et iõ oportet q̃ habeat pessimos fructus. Et ideo apostolus in presenti epistola ad vitam spiritualem nos hortatur carnali repudiata vita cum fructibus. In qua quidem epistola quattuor facit. ¶ Primo ad vitam spiritualem nos hortatur carnali repudiata ⁊ huius rationẽ assignat in prin. eple. Secũdo malos fructus siue opa vite carnalis, per q̃ hõ a regno dei seperatur. enumerat ibi Manifesta autẽ sunt opa carnis q̃ sunt fornic. nc. Tercio vite spiritualis fructus ⁊ eorum vtilitatem recitat ⁊ assignat ibi. Fructus autem spiritus

tus est caritas: gaudiuz par. Quarto ostē
ditur q̄ omnes veri christiani vitam car
nalem abnegant ibi, Qui autem sunt chri
sti car. suam crucifix. Primo ergo aposto
lus ad vitam spiritualem nos hortatur di.
Spiritu ambulate. id ē i doctrina spiritua
li que est apostolica. Et huius rationez as
signat duplicem ¶ Prima ē quia talis am
bulatio valet contra concupiscentiam car
nis que inordinate appetit delectabilia sen
sus. ꝛ hoc ē. Desideria carnis non perficie
tis. vt in peccatum mortale non ruatis. et
non dicit. non habebitis. quia hoc ē impos
sibile. oportet enim desideria carnis habe
re ꝛ in eis saltem venialiter peccare. Eccle
siastici. xviij. Fili post concupiscentias tu
as non eas. Et quia posset aliquis dicere.
est ne aliqua rebellio in homine inter carnē
ꝛ spiritum. Respondet q̄ sic imo magna.
quia caro concupiscit aduersus spiritum.
id est aduersus ea que ratio hominis spiri
tussancti gratia informata ꝛ illuminata di
cit esse facienda. Dicitur autem caro pcu
piscere sicut auris dicitur audire et oculus
videre. Anima ergo vel homo per carnem
concupiscit sicut per oculuz videt. habz au
tem in anima talem malam concupiscenti
am a carne et in carne propterea caro con
cupiscere dicitur. Spiritus autem concu
piscit aduersus carnem. id est aduersus ea
que caro inordinate appetit. ꝛ hec duo ī ho
mine repugnant. et sibiinuicem aduersan
tur nec conueniunt. Et ideo homo non po
test libere agere qd̄ vult. quia si vult agere
opera spiritualia caro retardat et resistit et
offerendo delectationez abducit eū ꝛ retar
dat eum. Si autem vult opari opera car
nis. spiritus ꝛ ratio obsistit ostendens per
rationem q̄ talis operatio ducet eū ad ma
lum finem ꝛ tormenta inferni. Et sic patet
q̄ in natura hominis continua pugna con
sistit. Roma. vij. Video aliam legē in mē.
m. repug. le. men. mee. Videt ergo ex hoc
q̄ deus institutor nature ordinauerit eam
male. Ad hoc dicenduz q̄ deus non sic or
dinauit naturam imo in magna pace crea
uit hominem. Psal. In pace factus est lo
cus eius. Sed statum postea fecit hō guer
ram cum deo. contemnendo mandatum e
ius ꝛ homo sensit hanc guerram in se inter
animam ꝛ carnem. Sensit etiam guerram
cum omnibus creaturis ¶ Secunda ē ra
tio quare sm spiritum ē ambulandum. qz
si spiritu ducemini non estis sub lege. scili
cet timoris que ē lex seruoruz. sed estis sub
lege amoris ꝛ libertatis que ē filiorum dei
Roma. viij. Qui spiritu dei aguntur hi fi
lij dei sunt. ij. Cor. iij. Ubi spiritus domini
ibi libertas. i. Thimo. i. Justo lex non est
posita. Quia vt dictum ē in precedēti epi
stola. lex propter transgressores posita est.
Qui autem ducuntur a spiritusancto non
transgrediuntur et ideo non sunt sub lege.
Primum est ergo sm spiritum ambulare
ex quo homo liberatur a lege seruitutis ꝛ po
nitur sub lege amoris. quia ex hoc magnuz
cōmodum prouenit homini qd̄ est. Nam
ex quo ex amore operatur omnia tempora
sunt ei leuia. quia amor omnia grauia facit
leuia. Matthei. xi. Jugum enim meū suā
ue est scilicet amanti ¶ Moraliter ergo vi
dendum ē circa hoc primum membrum in
quibus consistat vita spiritualis ptra quā
caro pugnat ꝛ in quibus consistat carnalis
contra quam spiritus pugnat ¶ Circa pri D
mum nota q̄ vita spiritualis in duobz con
sistit ¶ Primo in vere fidei receptione Fi
des enim est fundamentuz in vita spiritua
li. i. Cor. iij. Fundamentum autem aliud
nemo potest po. preter id quod positum ē
christus iesus. id ē fides de christo iesu. qz
in christo iesu tota stat fides. Oportet eñ
credere q̄ christus iesus sit verus deus et
verus homo creator celi ꝛ terre. et q̄ sit re.
munerator bonorum. ꝛ punitor malorum
ꝛ omnia alia q̄ fides catholica tenet. He
bre. xi. Credere enim oportet accedentem
ad deum quia est ꝛ inquirentibus se remu
nerator sit. ¶ Secundo consistit in vē fi
dei et aliarum virtutum actione. qz quan
do homini infunditur fides. infunduñ om
nes alie virtutes. Et iō oportet q̄ agat sm
fidez ꝛ alias vtutes quas recepit. alias in
eo fides ꝛ vtutes essent frustra ꝛ melius si
esset habere. Jacobi. ij. Ostende mihi fi
dem tuā ex opib. Item oportet q̄ spe recte
vtatur. quod tunc est quando non in stati
bus ꝛ dignitatibus mundi vel divitijs vel

amicis ponit spem suaz sed in solo do. Hie remie. xvij. Benedictus vir qui confidit i dominoz erit dominus fiducia eius. Item oportet q caritatem habeat ordinatam. qđ tunc est quando deum super omnia diligit sicut dantem sibi esse conseruantem in esse redimentem a malo esse et donantem optimū esse. sc̄t vitam eternam. Luce. x. Dilige dominum deum tuū ex toto corde tuo. Similiter tunc ē quando animam suā post deum super omnia diligit z eius miseretur Ecclesiastici. xxx. Miserere anime tue placens do. Similiter debz diligere proximū sicut seipsum id est ad quod seipsum scilicz ad gratiam in presenti z gloriam in futuro. Item oportet q prudentia vtatur in factis suis. non prudentia carnis que mors ē anime z inimica ē deo z legi dei non ē subiecta Roma. viij. Sed prudentia spirit9 que ē vita z pax. que consistit in memoria preteritoz scilicet malorum que deus intulit peccatoribꝰ z preteritorum bonorum que deus contulit iustis. vt ex malis terreatur z caueat z ex bonis alliciatur z diligat. Cō sistit secundo in dispositione presentiuz vt homo facta sua ordinet ad bonum finem z viuat ꝑm rationez z prudenter dispenset bona sibi collata a deo. Math. xxv. Euge serue bone rc̄. Consistit tercio in cautela futurorum malorum. vt scilicet sic agat ne mala future vite incurrat. quia omnes nos manifestari oportet ante tribunal christi vt referat vnusquisq ꝓpria cor. prout gessit. siue mala siue bōa. q̄. Corinth. v. Et quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur anime vero sue detrimentum patiat. Mathei. xvi. Item oportet q in prosperis que deus homini confert temperantia vtatur. vt in parcitate viuat ne caro lasciuiat z rebellet anime. Et ideo oportet esse temperatum in cibo z potu. Temperate etiam acquirat diuitias z temperate vtatur acquisitis ne ad inopiam vergent. Quia vt dicit Ecclesiastici. xi. Melius ē mori q̄z indigere. Item Prouerbiorum. xxx. Diuitias z pau. ne. de. m. sed tā, vic. m tri. ne. Temperate etiam vtatur honoribus z dignitatibꝰ ne in ipsis superbiat et proximum offendat Quia vt dicitur Ecclesiastici. xxxviij. Ni hi beri tibi hodie. Sicut fecisti mihi fiat tibi. Item oportet q in aduersis que homo patitur fortitudinem assumat. ne prumpatur impatientiam frangatur vt patien ē sustineat diuersitates rerum z persone. que deus permittit homini euenire in bonum suum vt scilicet in ipsis purgetur. i. Petri. i. Modicum licet in ipsis purgetur. i. Petri. i. Modicum nunc si contristari oportet in variis tēptationibꝰ vt probatio fidei vestre multo pretiosioz sit auro quod per ignem probat. Gregorius Qđ fornax auro. quod flagellum grano. qđ lima ferro hec tribulatio viro iusto. Hanc fortitudinem habuit iob in aduersis que deus ei euenire permisit Timo oportet q iuste viuat z quo ad deum z quo ad seipsum. z q̄ ad proximum. Quo ad deum vt mandata eius obseruet. ei debitam reuerentiam exhibeat sicut domino. z omnia ab eo recognoscat. Hec omnia seruare summa iustitia ē. Quo ad seipsuz vt anima dominetur z caro seruiat. quodma gna iustitia ē. vt anima sponsa dei lumine rationis insignita virtutibus illustrata. et donis spiritussancti exaltata dominetur carni ancille neq̄ de luto formata. que ē sacco stercoz. z cibus vermium. z tandem in cinerem reuertura. Magna etiam iustitie est vt homo puniat carnem suam que eum ad malum incitauit. et inimicicias in bello spirituali contra eum exercuit sicut occulte hostis. Quo ad proximum vero vt euz nō decipiat z ei fidem seruet. z breuiter quecunq̄ vellet sibi fieri debet proximo facere. z quecunq̄ nollet sibi fieri non debet proximo inferre. Et hoc ē valde iustum. Matthei. vij. Quecunq̄ vul. ut fa. vo. ho. z vos faci. il. Et sic patet q vita spiritualis consistit in receptione virtutum z bono vsu earum. ¶ Vita aūt carnis in operibus carnis consistit que statim patebunt. Et sic patet primum. ¶ Secundo enumerat malos fructꝰ. siue mala opera vite carnis. Et ponit. xvij. differentias opum carnis. ad quas vult q omnes alie reducant. si plures inueniant. Et attende q̄z vt dicit aug. non hec omnia que hic enumerat esse opa carnis. ad voluptatez carnis ꝑtinent. sed vicia sunt animi vt inimicicie ire rixe z similia. Credere etiā omnia mala accidere anime ex carne error

est. Nō em̄ omnia vicia vite inique attri/
buenda sunt carni. ne ab his omnib⁹ mū/
demus dyabolum. qui carnē nō habet. sed
carnis noīe totū hoiem significauit. Sed
p tāto vicia carnis dicunt̄. q⁹ homo viuē
do ſm carnē in hec vitia īcidit. Numerus
aūt ipoz sic accipit̄. ¶ Primo em̄ ponun
tur quattuoꝛ opa ad q̄ voluptas carnis in
ſligat q̄ sunt maioꝛis īfamie ⁊ minoꝛis cul
pe. ſ. foꝛnicatio. immūdicia. impudicitia.
⁊ luxuria. Foꝛnicatio dic̄ ipm opus luxu/
rie cum femina nō vxoꝛe. Immūdicia di/
cit opus luxurie cū masculo vel quocunq⁹
alio p̄ter mulierē. Impudicitia vero dicit
impudicam vitā q̄ pōt esse inter vir⁹ ⁊ vxo/
oꝛem. vt quādo vir effrenate vtitur vxoꝛe.
Luxuria autem dicit ipm habitū malum.
quē homo p multas foꝛnicationes acqui/
siuit. vñ luxuriosus dr: q̄ ex malo habitu
inclinat vehemēter ad opa carnis ⁊ vult
ea pficere. ¶ Secūdo ponit vndecim a/
lia opa que p̄cedūt a peruersa voluntate.
a dyabolo ſligata ⁊ mota. q̄ sunt minoꝛis
infamie sed maioꝛis culpe. Quoꝛ p̄mus
est ydoloꝛ seruitus ē directe ꝯ deum quā
do. i. honoꝛ soli deo debitus creaturis exhi
bet̄. Alia vero decē sunt ꝯ p̄ximū q̄ sunt ve
neficia vt q̄n moꝛs alicui p venenū p̄cura
tur vel simili mō. Immicitie vt q̄n quis
odit ⁊ p̄sequit̄ aliū. Cōtentiones. i. pugne
verboꝛ Emulatōnes. vt q̄n duo ad inuicē
p̄tendūt Ire. i. subita tempestas animi ⁊
furoꝛ mentis. Rixe vt q̄n ad inuicem se p
cutiūt. Dissensiones vt q̄n fiūt p̄tes in po
pulo vel scisma in eccl̄a. vt fecerūt dathan
⁊ abyrō. Secte q̄ grece dicūt̄ hereses que
sunt in p̄fessione erroꝛ. Inuidie de alie/
nis bonis. Homicidia q̄n iuste homo oc
ciditur. ¶ Tertio ponit duo alia opa ad
que inclīat voluptas ⁊ necessitas. Et ideo
sunt ⁊ minoꝛis culpe ⁊ miꝛis infamie. q̄
sunt ebrietates. i. p̄nue potatōnes: ⁊ co/
mesationes. i. supflue ⁊ assidue comestio/
nes: sicut diues epulo faciebat. quia epu/
labat̄ quotidie splendide. Et dis similia
q̄ p̄dico vobis sicut p̄dixi. i. ad roma. quo/
niam que talia agūt regnum dei nō cōse/
quent̄ sed in infernum dimergentur. Matth. xxv. Discedite a me mal̄. in ignē eternum.
Et sic patet scō m. ¶ Tertio enumerat
fructus vite spūalis ⁊ eoꝛum vtilitatē as/
signat. v. ſ fructus autem spūs ¶ Ubi no
ta q̄ ponit duodecim fructus vite spiritu
alis. quoꝛ p̄mus ē caritas. que put ē pri
mus fructus ē ipa vita spūalis. Est em̄ ca
ritas q̄iunctio anime cum deo que ē vita
anime. sicut sepatio anime a deo ē moꝛs.
Augustinus. Vera moꝛs ē quam hoies
non timent. ſ. sepatio anime a deo. Cantate amāt̄ q̄ amanda sunt que si habeatur
sequt̄ gaudium. ¶ Et ideo scōs fructus
ē gaudium quod ē cōiunctio q̄uenientis
cum conuenīte. ſ. anime cum deo p gra/
tiam ⁊ potentiaꝝ anime cum virtutibus ⁊
donis spūssancti. ⁊ tunc in homine ē vꝝ
gaudium. In peccatoꝛe vo vbi talis con
iunctio non ē. nō pōt esse verum gaudiū.
sed vanum ⁊ malum. Augu. Quid ē se/
culi gaudium nisi nequicia impunita. sez
luxuriari. spectaculis vagari. ebrioſitate ī/
gurgitari. ⁊ turpitudine fetere. ⁊ nil pati
malum. Seneca. Fundamētum bone mē
tis est non gaudere vanis. ad summam p
uenit qui scit̄ quo gaudeat. ¶ Tertius fru
ctus ē pax. ſ. pax pectoꝛis ad deum: ⁊ pax
tp̄is ad p̄ximum. Johā. xiiij. Pacem re/
lin. vo. pac. me. do vo. Ro. xij. Si fieri po
test q̄d ex vo. ē cū om. ho. pacem ha. Sed
pax non adest peccatoꝛibꝫ. quia nec cū deo
nec cum p̄ximo pacem habent. Esa. xlviij
Non ē pax impijs dicit dominus. Et no/
ta q̄ hi tres fructus p̄fecte habebūtur in
patria. In via autem imp̄fecte habentur
Item nota q̄ hi tres fructus p̄ficiūt ani/
mam quantum ad vera mala ⁊ vera bona.
quia vera mala ſez peccata excludūt ab ani/
ma. ⁊ vera bona ſez virtutes ⁊ dona ponūt
in eam. Tres vero fructus sequētes p̄fici/
unt hominem quantū ad malum pene. tri/
bus em̄ gradibus ascendit̄ ad hoc q̄ aliq⁹
p̄fecte se habeat ad malum pene. primus
gradus ē patia. ¶ Et ideo quartus fru
ctus ē patientia que in hoc attendit ur: vt
homo nō labatur in malum culpe. p̄ter
mala pene que deus ei euenire permittit.
Patientia autem potest haberi p̄fecte. iu/
xta illud p̄s. Turbatus sum ⁊ nō sum ꝛc̄.
Pōt etiam haberi minus p̄fecte vt cū q⁹
aliquantulum turbat̄. ¶ Quintus fruc/
tus ē longanimitas q̄ est longa expectatio

amotionis malo⁊ que homo patiꝫ. vel acceptationis bon oꝝ q̄ sperat. Eccli. i. Usq; in tp̄s sustinebit patiēs ⁊ postea redditio iocunditatis. Non pōt ꝓficere patiens q̄ ad hor̄ā sustinet malū pene ex q̄ in hoc non ꝓseuerat. ¶ Sextus ē bonitas que ē quedam dulcedo animi. que facit vt hō non panaꝫ a malis pene. nec deducaꝫ ab eis. ad ꝓsequendum alicui malo. qđ fit quando nō hz dulcedinē spūssancti in corde ira q̄ dulcedine illa quasi quadā salsa dulcoratiꝫ tribulationis. Eccl. xxxiij. Spiritus meus sup̄ mel dulcis. Propter hāc dulcedinem martyres nō senserūt tormenta. sed videbaꝫ eis sup̄ flores ambulare cum incederēt sup̄ carbones vt tyburci⁹. Tres fructus sequentes faciūt vt homo bene se habeat ad ꝓximū suū. ¶ Septimus ergo fructus ē benignitas que ꝓsistit in suorum largitione. Unū. i. Cor. xiij. Caritas pa. ē be. ē. i. larga. di. glo. Et sup̄ illud ad ephe. iij. Estote inuicē benigni. i. de facultatibus vestris largi. di. glo. ¶ Octauus est mansuetudo que attendiꝫ in tractabilitate ipsius ꝓsone vt hō sit tractabiliꝫ ⁊ sciat alijs ꝓuenire. Quidam em̄ sunt facti sicut vitꝫ qđ vix pōt tāgi habentes illud apostema. n oli me tangere. Sed q̄ frequēter tractabilitatem solet comitari ꝓuertibilitas ad malum. Ideo nonus fructus ponit fides que hic in hoc attendiꝫ vt homo talem se exhibeat vt in ipō merito ꝓficaꝫ. vt ꝓfidētem in se nō fallat. vel deserendo eū in aduersis. vel defraudādo eū in cōmissis. vel alio mō. Quātuis glosa alio mō videatur hic accipe fidem vt. s. fides dicaꝫ certitudo de inuisibilibus. Tres vo vltimi fructus faciunt vt homo bene se habeat circa bona transitoria q̄bus vtiꝫ. ¶ Decimus ergo fructus est modestia que in hoc attendiꝫ ne in vsu tpalium eē tū ad quantitatē cureꝫ. vt hō de tpalibo nec nimia possideat nec nimia appetat. i. Thi. vi. Habentes alimenta ⁊ quibus tegamur. ¶ Undecimus fructus est ꝓtinentia que in hoc loco attendiꝫ ne homo qualitate rez̄ sensibilium seducaꝫ vt bibulus seducit dulcedine vini. ⁊ gulos⁹ dulcedine boli, vt vir dulcedine vxoris. Sic fuit seducta mater nostra eua que videns pomū qđ esset pulcher ocul̄is ⁊ ad vescendū suaue accepit ⁊ comedit ⁊ dedit viro. Gen. iij. Dabit eca. Dabitum tuū fames excitet nō sapores. ¶ Duodecimus fructus est castitas que in hoc loco attendiꝫ vt ad sup̄mū finē vsus tpalium referatur. Anima em̄ est sponsa verbi nunciꝫ vero sibi missi a sponso suo sunt boni napūtia ad nunciandum aliquid ei de potentia sapia ⁊ bonitate sponsi sui. vt ꝓ hoc in eius amore ardescat. Aug⁹. Dñe celum ⁊ terra ⁊ mare ⁊ omnia que in eis sunt vndiq; dicūt mihi vt amem te. Anima enim que nuncios amplectiꝫ ꝓ sponso adulterium spūale committit. Unde ꝑ castitatez ⁊ de qua hic agiꝫ facere videtur ¶ Ultimo vero addit quandam vtilitatem. di. Aduersus hmōi non est lex. i. qui talia agunt non sunt sub lege. ergo sunt filij ⁊ si filij ⁊ heredes. Ro. viij. Et sic patet tertium ¶ Quarto oñdit q̄ omnes veri christiani vitam carnalem abnegant vita spūali electa dicens. Qui autez sunt xp̄i ꝛc. Ubi nota q̄ omnes homines sunt xp̄i triplici ratione. scz ratione creationis. rōne ꝓseruationis. et ratione redemptionis. Sed p gratie inhabitationem ⁊ mandatoꝝ impletionem solum christiani veri sunt christi. quia xp̄s in eis sicut in templo suo p gratiam habitat. ⁊ ipi xp̄i mandata obseruant. Ueri em̄ christiani carnem suam in cruce penitēcrucifigunt. In qua crucifixione omnia vicia eneruantiꝫ ⁊ ꝓcupiscentia debilitaꝫ. Sic crucifixit carnem suam beatus benedictus qui p cutis vulnera eduxit a corde vulnus mētis. vt dicit gregorius in dyalogo. In cruce em̄ omnia vicia apparent crucifixa ⁊ omnes vtutes regnāt. Nam ibi crucifixa est superbia ⁊ regnat humilitas. q̄ ibi crucifixus est xp̄s humilis ⁊ abiectus. Ibi crucifixa est auaricia ⁊ regnat largitas. q̄ ibi christus ad vnum verbum dedit regnū eternum latroni. Ibi crucifixa est gula. et luxuria. ⁊ regnat tempantia ⁊ castitas. quia in eo crucifixus est christus famelicus ⁊ sitibundus. Ibi crucifixa est ira ⁊ regnat mansuetudo. quia in ea crucifixus est xp̄s totus mansuetus. di. Pater ig. il. q̄ ne. quid fa. Lu. xxiij. Et breuiter discurre p singula ⁊ inuenies omnia vicia crucifixa in cruce ⁊ oēs vtutes maxie regnare

te vt dī. Augusti. Et quia veri xp̄iani xp̄m sequunt in cruce penitētie. ideo in ea oīa vicia crucifigūt. Gal. ij. Christo confixus sum cruci. Vath. x. Qui nō accipit crucē suā & sequit me nō est me dignus. Et sic patet quartum

¶ Dominica decimaquinta de euāgelio. Sermo. xciiij.

Nemo pōt duobus dñis seruire. Vathe. vi.

Euangeliū hodiernū non est historiale sed est totū doctrinale. & pertinet altam & vtilem & necessariam doctrinam: tam in p̄cipio q̄ in medio & in fine. In quo quidem euāgelio xp̄s tria facit. Primo oīdit q̄ singulare seruitiū quod deo debemus nō possumus deo & alijs creaturis insimul exhibere. In principio euāgelij. Secōdo a nobis superfluam curam retrahalium nitit amouere oīdens p̄ rōnes & exempla q̄ deus in necessarijs nobis non desinet puidere ibi. Ideo dico vobis ne soliciti sitis aīe vestre quid manducetis. Tertio oīdit quid in tota vita nostra querere debemus & ad quē finem opa nostra p̄ncipaliter ordinare ibi. Querite primū regnum dei. & iu. eius. ¶ Primo ergo ostendit q̄ singulare seruitium quod deo debemus nō possumus alicui alteri simul impendere. d. Nemo pōt duobus dominis seruire. s. inter se differentibus. Criso. Duos autem dicit qui ēria iniungūt. Cōcordia eīm multos vnū facit. Aut eīm vnū. s. dyabolum odio habebit q̄ odibilis est. & alterum. s. deum diligit & tunc rectū erit seruitium & dignum vita eterna. Aut vnum. s. dyabolum sustinebit. Aug. Non quidem diliget. nemo eīm dyabolū diligit sed sua cupiditate implicatus pariē eī. vt siquis aliene ancille p̄iunctus p̄pter suam cupiditatem duraz patiaē seruitutē etiam si nō amat illum cuius ancillā diligit. Et alterum. s. deū p̄temnit. Aug. Nunquid deum odio habebit. nullus eīm p̄scia deū odisse pōt. Idē in retractatione eiusdem dicti. sc̄z q̄ nullius p̄scia deū odiat. Non video fuisse dicendū q̄ nullius p̄scia deū odiat. Sunt eīm quidā de quibus scriptum est. Superbia eoz̄ qui te oderunt ascendit semp. Ad hoc dicendum q̄ nulla creatura odit deū affectu & si effectu. nec etiā dyabolus odit deū inquantū deus sed inq̄tum puniens ē. sicut latro nō odit iudicem inq̄tum homo: sed inq̄tū iudex & vindex. Sic ergo sustinēdo dyabolū. i. eius suggestiones & temptamēta recipiendo & faciēdo. & p̄temnēdo deum in p̄ceptis suis. tale seruitium erit puerū & iniquum & dignum morte eterna. Et q̄ hoc dictum generale de duobus dominis de deo & dyabolo sicut expositū ē intelligaē subdit specificās hoc & dicit. Nō potestis deo seruire & mā. Mamona vt dicit glo. ē nomen demonis qui p̄est diuitijs. nō q̄dem q̄ in eius ditione sint. sed q̄ laqueis diuitiaz vtūt ad decipiendum. Criso. Nō solū in hoc nocent diuitie. q̄ latrones p̄ nos armant & intellectū obtenebrāt. sed quia a seruitute dei nos expellūt in suā captiuitatem. Ideo q̄ vult deū amare necessariū est vt odiat diuitias. Et qui vult auaritie mandata facere necesse ē vt p̄temnat mandata dei. Mamona etiā vt dī. hiero. syra lingua diuitie nuncupantur. Audiat ergo hoc auarus qui censet vocabulo xp̄iano nō posse simul diuitijs & p̄ōq̄ seruire. Et tamē nō dixit qui habet diuitias sed qui seruit diuitijs. qui eīm diuitiaz seruus est diuitias custodit vt seruus. qui aūt seruitutis excutit iugū distribuit eas vt dñs. Aug⁹. Qui ergo seruit mammone. i. diuitijs. illi vnicq̄ seruit qui rebus istis terrenis mentis sue p̄auitatis p̄positus princeps huius seculi a dño dr. ¶ Nota aūt circa hoc mēbrum primum. q̄ q̄uis hoc dictū nemo potest duobus dñis seruire principaliē videatur intelligi de deo & diuitijs. tamē potest optime expōi de quatuor. s. de deo et dyabolo. de diuitiaz cupiditate & caritate de anima & cōrpe. & de mundo & de xp̄iana religione. ¶ Primo inq̄ exponit de deo & dyabolo. nemo eīm pōt deo & dyabolo seruire p̄pter quinq̄. ¶ Primo p̄pter ministrum ministroz xp̄i p̄ciositatem. Omēs eīm ministri dei hñt p̄ciosissimas vestes aīe. Prouer. vlt. Stragulatā vestē fe. si. bis. & pur. in. eius. Vestis stragulata. i. varia ē vestis & tuā & donoz̄ spūssancti q̄ xp̄ian⁹ induit in baptismo. p quā fit innocens et

mundus ⁊ virtus sanguinis xp̄i tunc ei applicat̄. Et hoc ē quod sequit. Bis. ⁊ purpura indu. eius. Bissus ē alba ⁊ munda ⁊ purpura rubea sanguine cōche tincta. Can. v. Dilectus meus candi. ⁊ rubi. Hoc figuratum est exo. xxviij. Ubi dñs mandauit moysi ⁊ Aaron qñ ministrarēt deo debebant induere vestes p̄ciosas in quibus lapides erant p̄ciosi sculpti ⁊ sic omnes leuite deo ministraturi in tabernaculo debebant vestib⁹ p̄ciosis indui. Dyabolo autem nullus potest seruire in veste preciosa anime. quia statim q̄ incipit aliquis dyabolo seruire exuit eum p̄dicta veste ⁊ induit vestem pannosam ⁊ vitupabilem ⁊ efficitur vir p̄fusus valde. Delectat̄ essi dyabolus in luto sicut porcus. ⁊ non vult vt apis in floribus commorari. Cū etiam in porcos rogauit mitti expulsus ab homine vt patet Mathei. viij. Hoc fuit figuratum in ambasiatoribus ⁊ nunciis Dauid qui iuerunt ad p̄solandum regem Amon sup mortem patris. quib⁹ fecit medias barbas radi ⁊ p̄scidi vestes vsq; ad nates ⁊ fuerūt viri p̄fusi turpiter valde. ij. Regū. x. Similiter fratres ioseph statim vt peruenit ad eos exuerunt eū tunica polimita ⁊ talari. Sic faciunt demones seruitoribus suis.

¶ Secundo ꝓpter mundicie ministrorum diuersitatem. Deus essi requirit in ministris suis solam mundiciam cordis ⁊ mētis. Psal. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat: ⁊ de mundicia corporis non curat. Hic cadit exemplum de galla filia consularis que nisi acciperet virum haberet barbam in dyalogo est. Dyabolus autē in ministris suis vult immūdiciam cordis ⁊ mentis. De corporis vero mundicia multum curat. quia per pulchritudinem multos peccare facit. Sapi. xiij. Creature dei in odium facte sunt ⁊ in temptationem anime hominum ⁊ in muscipulam pedibus insipientium. ¶ Tertio ꝓpter ministrorum dei generositatem. Nam omnes ministri dei sunt filij dei regis eterni. i. Joh. iij. Carissimi filij dei sumus sed nondum apparuit quid erimus. Et ideo omnes sunt reges. Propter q̄ dicit Gregor. q̄ seruire deo regnare est. Ministri autem dyaboli omnes sunt spurij ⁊ serui vilissimi peccatorum. In omni essi peccato mortali anima cum dyabolo mechatur ꝓpter quod homo efficitur spurius dyaboli ⁊ seruus peccati. Joh̄. viij. Vos ex patre dyabolo estis. Ibidē. Qui facit peccatuz seruus est peccati. ¶ Quarto ꝓpter materie in qua ministrant diuersitatem. nam omēs ministri dei ministrāt ei in luce ⁊ in operibus lucis sc̄z in operib⁹ virtuosis. ⁊ in iusticia ⁊ sanctitate. Luce. i. Seruiamus illi in sanctitate ⁊ iusticia. Ministri autem dyaboli ministrant ei in tenebris ⁊ in opibus tenebrosis sc̄z in operibus peccatorum que in tenebris fiunt: ⁊ ad tenebras ducunt. quia omnis qui male agit odit lucem. Joban. iij. ¶ Quinto ꝓpter ministrorum christi concordiā ⁊ pacem. Nam omnes ministri dei sunt vnici caritate. ⁊ p̄ consequens humiles ⁊ pacifici. Job. xxv. Qui facit p̄cordiam in sublimibus suis. Psal. Nō habitat in medio domus mee qui facit superbiam. Ministri autem dyaboli non sunt in caritate vnitz sc̄z sunt diuisi ⁊ discordes. Cū ꝓpriis ⁊ speciales ministri dyaboli sunt hoīes partiales sc̄z guelfi ⁊ gebellini. albi ⁊ nigri. Luce xi. Qui non colligit mecū dispergit. Nullum opus est ita dyabolicum sicut scisma in ecclesia ⁊ diuisio in popul̄o. ¶ Secundo expom potest de diuitiarum cupiditate ⁊ caritate: nemo potest essi diuitijs ⁊ caritati seruire ꝓpter quinq;. ¶ Nam ꝓpter quinq; dicitur cupidus vel auar⁹ seruire diuitijs que ad seruum pertinent. ꝓpter quod dicitur diuitiarum que omnia aduersantur caritati. Primum ē quia cupidus custodit diuitias vt seruus. ⁊ non distribuit eas vt dominus. non essi habet super eas potestatem nisi sicut seruus. Ecclesiastes. vi. Est aliud malum quod vidi sub sole ⁊ quidem frequens apud homines vir cui deus diuitias dedit: ⁊ substantiam ⁊ honorem ⁊ nihil deest anime sue ex omnibus que desiderat. nec tribuit ei deus potestatem vt comedat ex eo: sed homo extraneus vorabit illud. Quia vt dic̄ Bern̄. Si interroget̄ suarus. Nonne bonum ē dare diuitias pituras ⁊ recipere inetternum mansuras. dare substantiā temporalem ⁊ recipere regnum eternū. Fides

bit q̄ sic. Et si iterum petatur ab eo quare hoc non facis dicit q̄ nō possum. q̄ non habeo gratiam largiēdi. Auarus em̄ non pōt ꝓpria largiri. Caritas autem benigna est. i. larga egenis et ꝓpria facit communia. vt dicit Aug. ¶ Secundum ē q̄ auarus totum tp̄s suum et totam vitam suaz consumit in ꝯgregatione diuitiarū. sicut seruus in obsequio dn̄i sui. Seruus enīz non laborat sibi sed dn̄o. qui vt dicit philosophus. Seruus non ē causa sui sed domini. Sic auarus no laborat sibi quia homo extraneus vorabit illud. nec est causa sui sed diuinaz. Vñ auarus aranee comparat̄ que se euiscerat vt capiat vnam muscaz. p̄s. Anni nostri sicut aranea me. Caritas autem p̄ omne tempus dispergit et dat pauperibus. p̄s. Dispersit dedit pauperibus. Prouer. xi. Alij diuidunt ꝓpria et ditiores fiunt. alij rapiunt non sua et semp̄ in egestate sunt. In qua dispsione caritas non consumitur sed augeť. ¶ Tertium est q̄ auarus habet diuitias seipō cariores: sicut seruus dn̄m suum seipō reputat cariorem. vñ sicut seruus omnia bona domus et p̄ciosiora que habet dat comedere dn̄o et ipse comedit viliora et bonas vestes emit dn̄o. et ipse induit viles. sic auarus oīa bona vendit vt augeat pecuniam et ipse comedit peiora. et quod peius ē animam suam ꝓ pecunia vendit. Ecclesia. x. Auaro nihil est sceleratius. Hic em̄ aīam suam venalē habet. Caritas aūt nihil pretiosius reputat se. Sapiē. vij. Nec comparatur. il. la. precō. qm̄ omne au. in compar. il. ar. ē exi. Immo omīa aīalia dicit nihil esse et nihil valere sine se. i. Eccl. xlij. Si linguis ho. lo. et an. cari. aūt non ba. nihil sum. ¶ Quartū est: q̄ auarus obedit per omnia diuitijs sicut seruꝰ dn̄o. Matbei. vij. Dico huic vade et vadit: et ꝓuo meo fac hoc et facit. Et magis obedit auarus diuitijs q̄ deo. Nam deus mandat non fenerari nec iniuste lucrari: nec ꝓ pecunia lucranda vel acquirenda falsum dicere vl derogare. Totū aūt ꝑium dicit pecunia ꝯgreganda. Vñ sup̄ hoc loco dicit glo. seruire pecunie deum negare ē. Et ab apostolo auaritia dr̄ ydolor̄ seruitus. q̄ auarus derelicto deo totam spē suam et amorem ponit in pecunia. di. illud ecclia. x. Pecunie obediunt omnia. Caritas aūt sup̄ omnia diligit deum et eius mandatis obedit. nec ꝓ aliqua re a deo separatur. Roma. viij. Quis nos separabit a cari. xp̄i. q. d. nihil ¶ Quintum est quia auarus non est heres diuinaz. sicut seruus non hereditat bona domini sui. Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil se. auf. Caritas autem manet cuz homīe in eternum. i. Cor. xiij. Caritas nūq̄ excidit. Propter hec quandoq̄ nullꝰ potest caritati et diuitijs seruire. Et attē de q̄ licet homo non possz diuitijs seruire caritatem habendo. potest tamen eas cum caritate possidere vt abraham dauid. Sō potest fieri tripliciter. Primo quando homo tenet diuitias ad honorem dei. vt pontifices et p̄lati qui magnas diuitias habēt et augent patrimonia ecclesiarum. Psal. Gloria et diuitie in domo eius. Secūdo quando homo tenet et ꝯgregat diuitias sibi et posteritati sue. ne furetur et mendicet sed viuat ad honorem dei ꝑm statum suū et deinde ip̄is pauperibus benefacit ꝑm q̄ꝺ potest sicut abraham et alij patriarche suis filijs thesaurizauerunt. Tertio quādo homo omnes diuitias suas distribuit pauperibus: et ad pias causas. Et iste modus est p̄fectorum. Matbei. xix. Si vis p̄fectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus. ¶ Tertio potest exponi de anima et carne. nemo em̄ potest animae et carni insimul seruire. quia vt dicit apostolus ad Gal. v. Caro concupiscit aduersus spīm et spūs aduersus carnez. Hec em̄ sibi inuicem aduersantur. et ideo cum sint contraria sicut opera vtriusq̄. vt in p̄cedenti epistola patuit nullius pōt vtriq̄ seruire. Caro em̄ est ancilla nequam que statim q̄ ei aliquātulum seruitur. p̄teruit in dominam suam scz in animam. Hoc fuit figuratum in agar ancilla Sare. que statim q̄ sara seruiuit ei dans eam viro suo vxorem et ꝓcepisse se videns despexit dominā suam. vt patet Gen̄. xvi. ¶ Quarto pōt exponi de mundo et xp̄iana religione. multi em̄ credunt se posse seruire mundo et vt veri xp̄iani viuere. quod falsum ē. iij. Regum. xviij. Vsq̄quo claudicatis in duas p̄tes? Eccl. ij. Ne petōri terrā ingredienti

duabus vijs. Jundus em̃ sibi requirit
seruiri in gaudio ⁊ leticia ⁊ honoribꝫ ⁊ di-
uitijs ⁊ ꝓsperitate multa. ⁊ qui hec nõ hꝫ sp
me ⁊ abijcit. Christiana vero religio vult
sibi seruiri in lamẽto penitẽtie. in ꝑtemp-
tu honor. in diuisione diuitiarꝫ. in infirmi
tate ⁊ aduersitate. Quia vt di. hiero. Nõ
xpiane dignitatis in tpalibꝫ ꝓspari. Et q̃
hec tpalia spnunt xpiana religio recipit le-
ta facie dicẽs eos beatos esse. Matxi. v.
Beati pauꝑes spũ. Et sic patet ꝓmum.

Secundo removet a nobis supfluã cu-
ram rerꝫ tpalium ondens ꝓrationes et ex
empla q̃ deus in necessarijs nobis ꝓuide-
bit. v. Ideo dico vobis ne solliciti sitis ani.
vr. quid mã. Crisо. Nõ hoc dicit q̃ aĩa in
digeat cibo. incorporea em̃ ẽ. sed ꝑm com
munem ꝯsuetudinem loquutus ẽ. Anima
enim non põt morari in corpe nisi eo ciba
to. Vel anima ꝑ animali vita posita ẽ. vt
dicit Aug⁹. ꝑm illud. Anima eius in sang.
uine ẽ. i. vita animalis. Necꝫ solliciti sitis
corpori vestro quid induamini. Principi
um em̃ temptationis auaritie ẽ esse solici
tum de necessarijs corporis. quia vt dicit
Greg. Primo dyabolus solicitat quere-
re necessaria. postea supflua. Hiero. Re
cipitur ergo nobis ne solliciti simus q̃d co
medamus vt. s. ne cura tpalium retrahaꝫ
mur ab eternis. sed quia in sudore vultus
ꝑparamus nobis panem. ergo labor exer-
cendus ẽ solicitudo tollenda que mentez
ꝑturbat dum timet ne aut possessa depere
ant: aut elaborata non ꝓfingant. Nõne a-
nima plus ẽ q̃z esca ⁊c. Hic ꝓbat intentũ
suum q̃ deus necessaria nobis ꝓuidebit.

G Et ponit ad hoc quatuor rationes. Pri
ma ẽ a maiori ad minus ascendens. quia
si deus quod magis ẽ nobis tribuit. s. ani-
mam et corpus. multomagis quod min⁹
ẽ tribuet. s. escam et vestimentum. sicut q̃
donat equum donat et frenum. Hieron⁹
Qui maiora ꝑstitit vnicꝫ minora ꝑstabit.
et in ꝓmissis veritatis nemo dubitet quia
si nõ sumus digni talia accipere tamẽ de-
cet deum talia dare. Hic cadit exemplum
alexandri qui petenti sibi dari vnam do-
mum dedit ciuitatem dicens. Et si nõ de-
cet te talia accipe. tamẽ decet me talia dare
Respicite volatilia celi. Hec ẽ secun-
da ratõ de minori ad maius ascendens.
quia si pater pascit animalia et aues de do
mo sua. multomagis credendum ẽ q̃ pa-
scat et nos. Sic deus et pater noster cum
pascat volatilia celi que nõ laborant necꝫ
metent. necꝫ cõgregant in horrea que de-
us etiam in seruitutem hominum ꝓdurit.
multomagis pascet nos qui sumus valde
cari ei. vtpote care empti. Sumus etiam
sine comparatõne maioris et pluris pre-
cij et reputatõnis q̃z illa apud deum. Cris
Omnia animalia deus ꝓpter hominem
fecit. hominem autem ꝓpter se. Quanto
autem ꝓcliosior ẽ hominis creatio. tanto
maior est domini solicitudo de ipo. Si er-
go aues nõ laborantes inuenĩt escas ho-
mo nõ inueniet cui deus dedit et operãdi
scientiam: et fructificandi spem. Est etiam
hec ratõ exemplum. quia in exemplo vo-
latilium generat nobis spez de necessarijs
vite. Quis autem vestitũ cogitãs adij
cere põt ad staturam suam cubitũ vnum.
Hec ẽ tertia ratio que talis est. Qui dat
alicui rem aliquam dat ei illa sine quibus
res illa nec haberi nec in vsu esse põt: sicut
deus qui dat oculum homini dat ei lucez
solis sine qua oculus nõ videt. Omnis
autem esca ordinat ad incrementum cor-
poris acquirendum vel ꝯseruandum. Si
ergo ꝓuidentia diuina ꝑ singulos dies in
crementa corporis nostri nobis nõ intelligẽ
tibus operatur. et ad tale incrementum ꝑ
omnem nram solicitudinem nihil possu-
mus addere vel minuere. credendum est
omnino et firmiter sperandũ. q̃ eadem ꝓ
uidentia nobis necessaria ꝓpabunt sineq̃
bus ad tale incremẽtũ corporis nõ possum⁹
puenire. Glo. Illi curã regẽdi corporis reli
quite. q̃d ad hanc mensurã fecit puenire.
Vel põt dici q̃ hic ꝓbat q̃ talis solicitu-
do supflua est. qz sicut ad tale corporis in
crementũ ad quod vite necessaria ordinat
p nostrum cogitatum ⁊ solicitudinem ni-
hil possumus addere vel diminuere. ita ꝑ
nostrum cogitatum vel solicitudinem non
possumus necessaria ꝓcurare. quia nisi de
us daret opibus nostris effectũ ⁊ benedi-
ctionem suam infundendo aquam. solem
⁊ ventos. ⁊ alia hmõi faciendo. terra pen-
tus nihil fructificaret. ergo ipe facit abun

dantiam ⁊ caritatem. ¶ Et de vestimẽto quid solliciti estis. Hec est quarta ratio sive exemplum quod nõ debemus esse solliciti de vestimentis sicut nec de cibis. q̃ in vtroq̃ nobis deus prouidebit. Que talis ẽ. Si in vilibꝫ rebus que modico tpe durãt diuina prouidentia mirabiliter opaꝫ p̃ferẽ do eis pulcherrimum vestimentũ: ⁊ p̃ducendo ad debitũ incrementũ que tñ nõ laborant vt homines neq̃ nent neq̃ filãt vt ipse ꝯtomagis eadem prouidẽtia nobis nobilibꝫ creaturis vrpote ad imaginẽ dei factis ⁊ in eternum victuris vestes necessario p̃ferens. Crisostomus. Hoc aũt dicens non opus p̃hibuit sed sollicitudinem sicut ⁊ supra cum de seminatore loqueretur. Est ergo hec quarta ratio etiaꝫ exemplum quia docet nos p̃ spe habenda vestimentorum lilia agri p̃siderare que deus mirabili candore vestit sine sui sollicitudine ⁊ labore ita q̃ salomon qui fuit sup̃ omnes reges gloriosus. tamẽ in omni gloria sua tam potẽtie ⁊ sapientie ⁊ diuitiarum nunq̃ fuit sic gloriose ⁊ pulchre vestitus. Glosa. Que purpura regum. que pictura texticũ põt floribus comparari? Item ipe candor dicit̃ ornamentum florum sicut dicimus operuit illum robur. Si ergo fenum quod hodie est ⁊ cras. i. in futurum in clibanum mittit̃ id est in acervum qui habet similitudinem clibani ꝯgregatur deus sic vestit. ꝯtomagis vos modice fidei. Glo. Parvomodica fides est que nec de minimis certaẽ. Caritatis hoc vestimentũ nondum apparet in nobis sed apparebit in gloria resurrectõis q̃n corpa nostra induent cãdorem sicut sol. Matth. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol. Ultimo ꝯcludit dicens. Nolite ergo ꝯ. ¶ Et ad hoc oñendum duas rationes adducit. ¶ Prima est ex pte nostra que est. quia nos nõ sumus vt gẽtes que dei prouidentiam in rebus humanis nõ credunt: sed omnia credunt a casu ⁊ fortuna euenire. Et ideo sunt sollicita necessaria inquirere ⁊ recipe plus de ito. Cris. Quia in rebus humanis fortunam credunt esse non prouidentiaz. neq̃ iudicio dei vitas ipas gubernari estimant. sed incerto duci eventu. ideo merito timent ⁊ desperant q̃si qui neminem habeant gubernatorẽ. Nos autem credimus diuina prouidentia omnia gubernari. Boe. O qui pp̃etua mundum rõne gubernas. Immobilis stabilisq̃ manens dans cuncta moueri. Et ideo in manu dei nos ⁊ nostra committere debemus Crisos. Qui autem dei iudicio credit se gubernari escam suam in manu dei committat. ¶ Secunda ratio est ex pte dei: quia cum ipe sit pater noster: ⁊ sciat nos omnibus indigere nõ poterit nos deserere. Criso. Non autem dixit scit deus. sed scit pater vester. vt eos in maiorem spem ducat. Si eñ pater est non poterit despicere filios. cum nec homines patres hoc sustineant. qualis eñ est pater qui sustinet etiaꝫ necessaria vite filijs non dare. Si autem essent supflua non ita oporteret confidere Et ideo dixit quia his omnibꝫ indigetis: vt magis sollicitudinem abijciamus ¶ Notandum autem q̃ p̃ omnia ista ꝙba christus ad duo nos inducit. s. vt curam supfluam tpalem abijciamus. ⁊ vt de dei prouidentia p̃fidamus. ¶ Et ideo sciẽdum q̃ duplex est solicitudo tpalium. vna necessaria ad vitam humanam q̃ permittit̃ immo p̃cipit̃. q̃ nisi homo esset solicitus ferere tpe suo mendicaret ⁊ moreret Prouer. xx. Propter frigus piger arare noluit. mendicabit ergo estate ⁊ non dabitur ei. Eccl. iij. Tempus spargẽdi ⁊ tpus colligendi. Quedam eñ deus dispposuit ⁊ ordinauit p̃ nostram sollicitudinem fieri. Gen. iij. In sudore vultus tui ves. pa. tu. Psal. Labo. manuũ tua. q̃ mã. bea. es tu. Omnia ergo q̃ certa ⁊ determinata tempora requirũt. debemus solicite suis temporibꝫ facere ⁊ gubernare. Eccls. iij. Oĩa tps habent ⁊ suis spacijs trãseũt vniversa. Alia ẽ solicitudo supflua ⁊ que ad nos nõ p̃tinet sed ad deũ. Vñ glo. dic hic. Est alia sollicitudo supflua ex vitio hominum q̃n fructus ⁊ pecuniã plusq̃ necessariũ est reservant ⁊ dimissis spũalibꝫ illis intenti sunt quasi de bonitate dei sperãtes. ⁊ hec p̃hibet. Si aũt aliquis esset certus sicut ioseph q̃ terra in sequẽti ãno vel vsq̃ ad certum tps nõ fructificaret. tũc hõ posset esse solicitus p illo tpe ⁊ vsq̃ ad illud tps fructũ seruare sicut ioseph fecit. Dicit̃ de oleo in sequentẽ annũ reservare. q̃ oliue vt in

plurimū vno anno ferūt fructū ⁊ alio anno nō. Sed cū terrā deus omni anno faciat fructificare. supfluū est de sequenti anno cogitare. ꝙ ergo hō dimittat spūalia vt ire ad eccl̄az. audire missam ⁊ p̄dicationē ⁊ hmōi ꝓpter opa manualia. qz timet media z̄ sumi nisi sic faceret. ista ē supflua cura de dei bonitate diffidēs. Debet em̄ homo sperare ꝙ sicut deus dat sibi pacē hoc anno ⁊ sanitatē. sic in sequēnb⁹ dabit. ¶ Termo oñdit quid in tota vita nr̄a p̄cipaliter q̄rere debemus. ⁊ ad quē finē omnia opa nr̄a p̄cipaliter ordinare debem⁹. d. Querite p̄mū regnū dei. s. principaliter oib⁹ terrenis id p̄ponēdo. ⁊ omīa ꝓpter illud faciēdo. ⁊ iusticiā eius. s. regni q̄. s. ducit ad regnū. qz nō oīs iusticia ducit ad regnum. Matb. v. Nisi abundauerit iusticia vra plusq̄ scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ nō intra. in re. ce. Justicia vo regni ē omīa que xp̄s docuit obseruare. Et hec com. adi. vobis. Glo. Aliud ē qđ p̄cipaliter datur. Aliud quod supaddit. qz eternitas dz eē in intentōne. temp̄alitas vo in vsu. Alia glo. Oīa sunt filioꝝ. Et ideo hec oīa adicient vobis nō querēnb⁹. Quibus si subtrahunt̄ est ad ꝑbationem. vt. s. per patientiam coronentur. Si vero dantur est ad gr̄arum actiones ⁊ vt p bonaz dispē sationem mereantur. Matb. xxv. Euge fue bone ⁊ fide. quta su. pau. fu. fi. sup multa te constituam. ¶ Nota ergo ꝙ dominꝰ in verbis istis vitam nostram ordinare intendit vt ordinate viuamus. i. Cor. xiij. Omnia honeste ⁊ fm ordinem fiāt in vobis. Hic autem ē rectus ordo vite nostre vt p̄mum ⁊ super omnia deum quer̄amus qui est regnum dei. Luce. xvij. Regnum dei intra vos est. Secundo quer̄amus facere opera iusta ⁊ esse virtuosi propter quod peruenimus ad regnum dei. Matb. xi. Regnum celoꝝ vim patit̄ ⁊ violenti. id est iusti ⁊ virtuosi rapiunt illud. Bona autem temp̄alia non debem⁹ querere ꝓpter se sed ꝓpter bona gratie vt in grā dei viuamus. ⁊ tandem ad bona glorie perducamur. Non em̄ possumus sine vita meteri. Vita em̄ sine bonis temporalibus conseruari non potest. Et sic patz ꝙ bona temp̄alia ordinant̄ ad bona gratie ⁊ ad bona glorie. Et per consequēs patet quod hic dicitur. scilicet ꝙ querentib⁹ p̄mum regnum dei ⁊ iusticiā eius omnia temp̄alia adiciuntur. Quod tripliciter ostenditur ¶ Primo quia qui habet principale habet accessoriuz. sicut qui habet agrum habet fructum eius. ⁊ qui habz vxorem habet dotes eius. Cū ergo virtutum ē bona temp̄alia ad bona gratie ordinentur ⁊ bona gratie ad bona glorie. sequitur ꝙ qui habet bona glorie habet bona gratie. Est em̄ gloria gratia consummata. ⁊ qui habet bona gratie habet bona temporalia. Matb. xix. Centuplum accip. ⁊ vitam eternam possidebit. ¶ Secundo. quia qui querit regnum dei ⁊ iusticiam eius ē filius dei. filius autem est hēres patris in omnibus bonis suis. omīa ergo bona dei habent filij dei. cum igitur omīa bona sint dei ⁊ a deo sequitur ꝙ omnia bona sint filiorum dei. Sed in datione bonorum temporalium deus facit sicut bonus medicus qui subtrahit infirmo multa que ipse vult. quia sunt ei nociua. solum autem ei concedit illa que sunt ei proficua. sic similiter deus facit. Augustinus. Scit celestis medicus quid nobis datus est ad consolationem. ⁊ quid subtracturus est ad exercitationem. Non enim homo sine causa iumento suo cibaria subtrahit. multomagis deus filijs suis non sine causa temporalia subtrahit. Idem. Cum petitis temporalia cum modo petite ⁊ cū timore illi cōmittite vt si prosint det. si autem scit obesse non det. Quid autem prosit ⁊ obsit melius nouit ⁊ non egrotus. ¶ Termo dicus quia qui querit p̄mum regnum dei ⁊ iusticiam eius militat deo ⁊ fit miles eius. sed nemo militat suis stipendijs vnq̄. i. Corinthio. ix. Cum enim deo militare sine bonis temporalibus non possimus. manifestum est ꝙ nobis ea prebebit. Ambrosius. Indecorum est homini curare de cibo vel veste qui militat regno. nouit ter quomodo militiam suā pascat alat ⁊ vestiat. Sic deus pauit populum suum in deserto quadraginta annis. sic pauit Helyam per corui multo tempore. vt patet. iij. Regum. xvij. Sic etiam modo inuisibiliter pascit omēs seruos suos. Et quis pascit p̄dicatores ⁊

minores ⁊ alios multos nihil habentes. nisi ipe qui mouet homines ad benefaciendum eis. ¶ In fine nota q̄ circa hanc vitam ordinatam mundus triplicit̄er errat. ¶ Primo quia principaliter ⁊ summoopere bona temporalia querit. scz sanitatem. diuitias. honores ⁊ delicias. ⁊ secundario ⁊ quasi per accidēs querit bona gratie scilicet iusticiam regni. Totus em̄ mundus ⁊ clerici ⁊ layci videntur ad p̄dicta bona defluxisse ⁊ in eis bonum suum constituunt. Psalmis. Beatum dixerunt populum cui hec sunt. ¶ Secundo quia regnū dei vltimo querit scilicet in morte. Quando em̄ peccator non potest plus viuere vel quando credit mortem imminere. tunc q̄rit regnum dei ⁊ accipit exemplum a latrone in cruce. sed non a Johanne baptista q̄ a cunabul' fuit sanctus. Contra quod nota exemplum de quinq̄ virginibus fatuis que petierunt oleum media nocte. id ē imminente morte ⁊ non habuerunt. ⁊ sic lampades earum sunt extincte. ⁊ ipse excluse sunt a regno. ¶ Tertio quia querit regnū dei sed non iusticiam eius. Omnis enim homo vult esse beatus. Quia vt dicit boetius. Mentibus hominum naturaliter cupido summi boni inserta est. Sed opera beatitudinis non curat facere. tota die fabricat domum in inferno: ⁊ vult habitare in paradiso. Contra quod nota exemplum de filijs zebedei qui petierunt p̄sedere christo in gloria. sed non laborare cum eo in pena. Et ideo dictum est eis. Nescitis quid petatis. Mathei. xx. Et ideo nullus confidat se habere regnum siue iusticiam regni cum isticonsobrini christi non potuerunt regnum aliter habere seu obtinere. Luce. xxij. Vos estis qui pmansistis mecum in temp. m. ⁊ ego dispono. vo. sicut disposuit mihi pater meus regnū. Et sic patet tertium m ⁊ consequenter totum.

De epistola. Sermo. xcv.

SI spíritu vivimus spiritu ⁊ ambulemus. Gal. vi. Duplex ē vita. s. spūalis ⁊ corpalis. Vita corpalis p̄sistit in vnione aīe ⁊ corpis. Vita spūalis p̄sistit in vnione aīe cū deo. Unit em̄ deus aīe p̄ gratiaz suā in p̄nti ⁊ in futuro vnet̄ p̄ glaz. q̄ vnio vitā causabit. Dis em̄ xp̄ianus regeneratus p̄ baptismū in filiū dei dz hac vita viuere. ad quā vitā in p̄nti ep̄la apl's nos hortat. In q̄ quidem ep̄la q̄ttuor facit. Primo hortat oēs q̄ p̄ viā spūssancti. q̄ē via virtutū. via viciorū dimissa debēāt ambulare. In p̄in. ep̄le. Secdo oñdit q̄liter superiores respectu inferiorū in hac vita teneant incedere ⁊ manere ibi. Frēs ⁊ si p̄occ. fuerit hō in ali. deli. ⁊c. Tertio oñdit quō inferiores in hac vita respectu superiorū debeant se habere. ibi. Communicet autem bis q̄ catheziz atur ⁊c. Quarto hortatur omnes superiores ⁊ inferiores in hac vita perseuerare ibi. Bonum autem facientes non deficiamus. ¶ Primo ergo hortatur oēs non distinguendo maiores a minoribus vel aliquem gradum in hominibus ponēdo vt ambulent p̄ viam virtutum ⁊ viaz viciorum dimittant ibi. Si spiritu viuimus spiritu ⁊ ambulemus. id est si spiritussanctus intus nos viuificat per gratiaz manifestamus talem vitam per opera exteriora faciēdo opera spiritussancti. Roma. viij. Qui vero fm̄ spiritum sunt que spiritus sunt sentiunt. Et nota q̄ apostolus enumerat se cum eis ne sit de quibus dicit Matb. xxiij. Alligant onera grauia ⁊ īportabilia. ⁊ imponunt in humeros hominū digito aūt suo nolūt ea mouere. Econtra iobānes baptista q̄ p̄miaz p̄dicabat vitam penitentie agebat. Et q̄ ex bū agere p̄sueuit frequēter vana gl'a oriri q̄ p̄cedens bonū euacuat. ideo subdit. Nō efficiamur inanis gl'e cupi. nō appetam? in bonis op'ib' vanā gl'az hoim. sed solidā gl'az dei. ij. Corinth. x. Qui gloriat̄ in dño glorier. Innicem p̄uocātes sup. ad p̄tentiones ⁊ lites malū. s. improperando vel p̄iudicādo. Invicē inuidētes bonū. s. alterius odiendo. Philī. ij. Nihil p̄ p̄tentionē neq̄ p̄manē gl'az. sed in humilitate supiores sibi inuicē arbitrātes. Nec aūt mala facit inanis gl'a quā si hō nō appeteret nulli inuideret. Moraliter autem ad edificationē nostraz nota q̄ apostolus in hac prima parte ad q̄ tuor nos hortatur. s. ad ambulandum fm

ſpm̃ ad vitandā vanā glāz. z cauendū p̄ uocationē p̄rimi. z ad mundiā fugiendam

Primo nos hortaf vt ſm ſpm̃ ambulemus qđ p̄ter q̄t tuor facere debem?

Primo vt p̄miſſiones q̄s in baptiſmo p̄miſimus obſeruemus. Ibi em̃ p̄miſim? abrenūciare diabolo z pompis ei? z in deum credere qđ ē ſm ſpm̃ ambulare. Hec eſt via triū dier̄ quā filij iſrael egredientes de egypto z de ſeruitute pharaonis petebant facere. Exo. iij. Viam triū dier̄ ibimus in ſolitudinē vt immolemus dnō deo noſtro. Filij iſrael ſunt x̄piani q̄ in baptiſmo egrediunf de egypto. i. de mūdo z ſeruitute diaboli. Egyptus em̃ interp̄tat tenebra z p̄fuſio que competit mundo. qz excecat z p̄fundit amatores ſuos. Egredimur ergo x̄piani in baptiſmo de tenebris peccator̄. de p̄fuſione mūdi z ſeruitute diaboli.

Deūo vt p̄imitationem filij dei efficiamur. qz qui non ex ſanguinib⁹ neq; ex uolūtate carnis viuūt ſz ſm ſpm̃ vt x̄ps vixit efficiunf filij dei. Joh̄. i. Dedit eis poteſtatem filios dei fieri. qui nō ex ſ. nē. ſz ex deo nati ſunt. Si autem filij z hēredes. Ro. viij. Magnus honor z reuerētia ē eē filium dei. z magnus fructus z affluentia eſſe hēredem. Propter iſta aūt duo omnis bō opaf. ſed p̄ter veritatem iſtor̄ veri chriſtiani opantur. quia volunt z verum honorem z verum fructum z affluentiam. Fundam autem vmbram iſtorum querunt. Nam omnia bona mundi ſunt vmbra futurorum bonorum.

Tertio vt rationabiliter z non beſtialiter viuamus nobilitatem nature noſtre in ſuo honore obſeruantes. qui em̃ ſm carnem ambulāt beſtialiter viuunt z ordinem nature peruertunt z nobilitatem humane nature p̄dunt. Pſal. Homo cum in ho. eſ. non intel. cōparatus eſt ꝛc. Qui autem ſm ſpiritum ambulant rationabiliter viuunt. z ordinem nature ſeruant. que ſic inſtituta eſt vt ſpiritus carni dominetur. z nobilitatem humane nature tenent que eſt ꝛ quia angelis aſſimilaf z in omnibus creaturis dominatur. Homo em̃ ſm ſpm̃ viuēdo trāſſertur ad angelos z nō ipis creaturis. ſed omnes creature ſeruiēt ei. Pſal. Ego dixi dij eſtis id eſt angeli.

Quarto vt viliſſimā ſeruitutem p̄ccatorum ꝛ mortem eternam euadamus. Qui ergo ſm carnem z non ſm ſpiritum ambulant efficiunf ſerui omnium vitiorum que in ipis regnāt z mortem culpe nature z gehenne incurrūt. Roma. viij. Si em̃ ſm carnem vixe. mor. ſ. p̄dicta triplici mor. qui autem ſm ſpiritum ambulant fiunt liberi. Gall. v. Ergo fratres non ſumus an. fi. i. carnis. ſed libere. id eſt anime. Qui aūt ſm ſpiritum ambulant fiunt liberi z effugiunt omnem mortē Joh. xi. Omnis qui viuit z credit in me non morietur in eternum. quia mors naturē mutatur in gloriam. Et ideo non debet dici mors ſed vita. cū nobilior forma īduatur z ignobilior abijciatur. ſ. vita mortalis. Joh. v. Transiet de morte ad vitā.

Secundo nos inducit vt in bonis que facimus vanā glāz nō queramus. Lu. xvij. Cum fe. om. q̄ p̄re. ſ. vo. di. ſe. inuti. ſum? Et hoc p̄ter tria.

Primo ne bona nra que cum tāto labore facimus z q̄ vigna ſunt vita eterna p̄damus. Matth. vi. Amen dico vobis rec. mer. ſuam.

Secundo q̄ ſi p̄temnimus vanam gloriā habebimus veram gloriam a deo z a ſanctis Et quis queret glāz a beſtijs. ſed apud magnos homines vult gloriari z in quo loco certe nō in camera ſed vbi eſt multitudo. Multitudo autem p̄maxima eſt in celo. vbi eſt gloria noſtra. p̄s. Celi enarrant gloriam dei. z honorem eiꝰ dñi.

Tertio quia ſi querimus vanam gloriam erimus in p̄petuum p̄fuſi manentes ſuſpenſi ad furcas inferni. Et q̄ poteſt eſſe maior p̄fuſio q̄z ſtare ſuſpenſus ad furcas. Hieremie. xx. Confundent ſe hēmēter. q̄ nō intellexerūt opprobriū ſempiternum. Et attende q̄ hoc vltimū valde difficulter cauet. Greg. Quātas vires habet inanis glorie amor neſcit niſi qui ei bellum indixerit. quia z ſi facile ē eam nō appetere dum negaf. difficile tamen ē eā repuere dum offerf.

Tertio nos inducit ne p̄rimū p̄uocemus ad iram. p̄uiciādo vel mala impcando vel culpas quas cōmittit vel penas z iniurias quas recepit ei ad memoriam reducendo. Dcc em̃ ſōa valde p̄uocāt ad iram. A qua p̄ter tria cauere debemus.

Primo p̄ter peccan grauitatem. Tales enim ex p̄pria malicia peccant

quod grauius peccatū est q̄ qđ ex ignorā/
tia vel ex impotētia p̄cedit. vñ tales assi/
milant̄ p̄uis pueris q̄ ponunt obicez in
viā vt eūtes offendant̄. & q̄ si scūt aliquē
habere vlcus in aliq̄ p̄te appodiāt se sup il/
lud. Sic tales adeo sunt puersi q̄ ea liben
tius dicūt hoibꝫ vñ sciunt eos āplius scā/
dalizari. ℙ Prouer. x. Labia iusti ꝓsiderant
placita & os impioꝝ puersa. ¶ Secūdo ꝓ/
ter templi dei vastitatē. Hā tales templū
dei vastāt & ꝟburūt igne tracūdie. Et ideo
sunt incendiarij tēpla dei spūalia incendē/
tes. i. Cor. iij. Templū dei sanctū est qđ
estis vos. Vñ tales officium dyaboli sibi
vsurpāt ignē infernalē incēdētes. Tales
filiā dyaboli mortuā suscitant. s. irā q̄ filia
dyaboli ē. Vñ p̄ oīa tales demonibꝫ assi/
milant̄. Quia vt di. Aug. Nihil simlius
actibꝫ demonū q̄ litigare ¶ Tertio ꝓter
pene acerbitatē tales em̄ gehēna infernali
damnabunt̄. Matth. v. Qui dixerit fra/
tri suo fatue reus erit gehenne ignis. Hic
cadit exēplū de illa sanctimoniali de q̄ di.
Grego. in dyalo. q̄ habebat carnis p̄tinē/
tiam sed lingue p̄cacitatē nō declinauit. et
dū post mortē in ecclia sepeliret̄. de nocte
custos ecclie vidit eā exhumari & añ alta/
re afferri & p̄ mediū secari. & media ps ig/
ne cremata ē alia p̄te intacta remanētē.
Quarto nos inducit vt inuidiā fugiam⁹.
Et hoc ꝓter tria. ¶ Primo q̄ inuidia ē
peccatū inexcusabile. Exē. Dū cetera pec/
cata aliquē colorem excusationis habeāt i/
uidia nullū habet. cū non habeat talem de
lectationem qualem alia peccata; sed potiꝰ
cruciatum. Horatius. Inuidia seculi non
inuenere tyranni. Maius tormentum ¶
Secundo ꝓter nocumentum ꝑsonale.
Inuidia em̄ non nocet vt plurimum nisi
inuido. Magna est stultitia seipm̄ consu
mere. & inimico cui inuidet ml mali facere
Horatius. Inuidus alterius marcescit re/
bus opimis. ℙ Prouer. xvij. Spiritus tri/
stis exiccat ossa. Inuidꝰ em̄ tristat̄ ō bois
prim. Ex quo patet q̄ inuidia super om
nia peccata turpiorem materiam habet.
Inuidia nanq̄ miseros homines amat.
Miserorum enim est felicibus inuidere.
Unde super illud Job. v. ℙ Parvulum oc
cidit inuidia. dicit gregorius. ℙ Parvulus
inuidia occiditur. quia nisi infelicior esset
de bono alterius non doleret. ¶ Tertio
quia inuidia est peccatum nimis durabi/
le. Cyprianus. Scelus istud modum nō
habens permanet iugiter sine fine cū scele/
ra alia finiantur. Quantum em̄ ille cui in
uidetur successu meliori profecerit. tanto
inuidus in maius incendium liuoris ig/
nitus exardescit. huic vultus minax. tor/
uus aspectus. pallor in facie. in labrꝭ tre/
mor. stridor in dentibus. verba rabida. et
effrenata conuicia. manus ad violentiam
ꝓmpta. & si gladio interim vacua. odio ta
men furia mentis est armata. Inuidia est
fera pessima que occidit abel. vendidit Jo
seph. & tandem ꝑ̄ unum filium dei sanctum
sanctorum cruci affigi fecit. Matthei. xxvij
Sciebat em̄ q̄ per inuidiam tradidissent
eum. Et sic patet p̄mum. ¶ Secundo
ostendit quomodo superiores respectu in/
feriorum. id est ꝑlati respectu subditorum
debent in via spiritus ambulare. Unde
glosa dicit. Hactenus vniuerse ecclesie ē
loquutus. modo ad ꝑlatos loquitur speci/
aliter docens quomodo tractent subditos
Dicit ergo. Fratres si p̄occu. fu. homo.
id est imprudenter lapsus per errorem vel
impotentiam in aliquo delicto non i mul/
tis. sed in aliquo quasi non vsu quotidia/
no peccans. vos qui spirituales estis. id ē
esse deberetis. Aliter em̄ non competeret vo
bis iudicare & corrigere. i. Corinthioꝝ. ij.
Spiritualis iudicat omnia & ipse a nemi/
ne iudicatur. Gregorius super illud. ij. re
gum. vij. Non edificabis mihi domum.
scilicet ꝑdicando & corrigendo. quia vir
sanguinum es dicit. Hordes tergere non
valet manus que lutum tenet. Vos igi/
tur spirituales huiusmodi sic peccantem
instruite & corripite. non in spiritu ira cun
die sed in spiritu lenitatis. ℙ Psalmi. Cor/
ripiet me iustus in mi. & increpabit me. Idem
Quoniam superueniet mansuetudo: et
corripiemur. Esaie. xi. Egredietur virga
id est correctio de radice yesse. id est de in
cendio amoris. Quia si aliter fieret pec/
cans non pateretur se argui. sed excusa/
ret et defenderet culpam suam. Seneca.
Vicia animi sicut et vicia corporis leni/
ter sunt tractanda maxime quando homo

ex ignorãtia vel infirmitate pccat. Ex malicia cũ peccãtes durius sunt puniẽdi vt hic di. glo. Considerãs teipm ne & tu tẽptẽris. i. talẽ correptionẽ dz platus facere humiliter & cũ timore dei. qz põt & ipe sili cadere. Eccli. xxxi. Intellige q̃ sunt primi tui ex teipo. i. Cor. x. Qui se existimat stare vi. ne ca. Aug. Nihil ad misericordiaz sic incliat q̃z pxi piculi cogitatio. Dic ergo pz q̃ platus spũalis dz esse humilis et timoratus. Dz etiã esse ꝑpassiuus & pius vt supportet alioz infirmitates. & hoc ẽ qđ addit. Alter alteri⁹ onera portate. & sic adim. legẽ xpi. Lex xpi ẽ lex pietatis & misericordie. Matth. xij. Eũtes discite quid ẽ misericordiam volo & nõ sacri. Roma. xv Debemus nos firmiores imbecillitates infirmoz sustinere & nõ nobis placere. Et qz platus in dignitate status existens frequẽter surgit in elationem mẽtis se magnum reputando. & ideo onus primi non vult portare. & iõ hoc remouet. d. Nam si quis existimat se aliqđ esse cũ tñ nihil sit. s. ex se sed ex gratia dei ipe se seducit. i. a veritate cadit. vt phariseus se seduxit. Et qz platus non solum surgit in elationem mẽtis ꝑsiderando & putando se aliquid magni sed etiam p ꝑsiderationem alterius qñ sez putat fratrem peccantem impfecum in compatione supius. ideo hoc remouet. d Opus autem suum ꝓbet vnusquisq̃. Cõsideratio eñ ꝓpria multum valet ad humiliationem. Mich. vi. Humiliatio tua in medio tui ẽ. Nihil eñ homo inuenit in se quod sit ex se nisi malum & culpam. sed quicquid boni habet aliunde est. i. Cor. iiij. Quid habes quod non ac, Et ideo sic homo considerans defectus suos habebit gloriam tantum in seipso. id est intus in conscientia vbi se humiliauit. Gaudet eĩ quia cognoscit morbum suum quem sanare deliderat. Psalmista. Omnis gloria eius filie regis ab intus & non in altero. id est non in alterius eloquio vel opinione. id est per hoc q̃ aliquis considerat se defectuosum. & per consequens se humiliat habet gloriam a deo. que est gloria pxia intus in anima manens. & non habet gloriam in altero. id est in opinione & gloria alterius. quia se non credit aliqđ magni reputari ab altero. ij. Cor. i. Gloria nostra hec est testi. con. no Et iustum est q̃ vnusquisq̃ seipsum probet. quia vnusquisq̃ onus suum portabit. onus. s. ꝓ delictis suis debitum. Et ideo non efferẽ de gmẽdatiõe alioz. Psal. Tu reddes vni. s. o. s.

¶ Moraliter aũt nota q̃ hic in tota hac secunda pte monet nos apl̃s vt alter alt. one. portemus. Ad quod faciendum quatuor nos inducũt. ¶ Primum ẽ excellentia saluatoris qui cum sit infinite potentie & excellentie inclinauit se vsq̃ ad terrã: vt nobiscum onera nostra portaret. & factus ẽ infirmus & egenus vt ꝓ experientiam faceret nobis compateri. & ab oĩ miseria nos liberaret. Heb. iiij. Non habemus pont. q̃ non pot. compa. infir. no. temp. aũt ꝓ oĩa. Erubescat ergo hõ non compati fri suo, & eius onus nõ portare. cũ diuina maiestas voluit infirmari vt nobis compateretur & ab onere subleuaret. Nonne etiam diuina maiestas quotidie nos supportat a malis que meremur protegendo & necessaria vite conferendo & moras nostros graues sustinendo & ad penitentiam nos expectãdo Certe sic. Esa. xlvi. Audite me domus iacob qui portamini a meo vtero. ¶ Secũdum ẽ angelorum benuolentia qui nobiscum onera nostra portant. sin pugna spirituali assistendo. orõnes nras coram deo ferendo & ad nutritionẽ & vitam nostram corpa celestia mouẽdo. & animas nras ad celum portando. Hebreo. i. Omnes sũt administratorij spiritus. in ministerium missi. Si ergo angeli qui in curia celesti coram deo assistũt descendũt vsq̃ ad nos vt onera nostra portent. quanta confusio ne digni sumus qui onera fratrum nostrorum portare recusamus. Nonne confunderemur si fratres minores venirẽt ad seruiendum fratribus nostris quibus nos seruire nollemus? Certe sic. ¶ Tertium est ministerium omnis creature. nam omnis creatura supportat & iuuat infirmitatem nostram. quia cecitatem nostraz sol fugat aerem illuminando. famem nostram reficit terra fructus producendo. immunditias nras aqua abstergit nos lauãdo. frigus nrm ignis depellit nos calefaciendo. Et breuit oĩs creata onera nra supportat

In quo dat nobis exemplū vt alter alte/rius onera portemus. ¶ Quartū ē mag̃a indigēcia nāe ⁊ communis vicissitudo. q̃ q̃cunq̃ onera quis sustinet hodie ⁊ q̃cunq̃ infirmitate detinet. q̃cūq̃ alius q̃/cunq̃ dignitate fulgeat. p̄ cras eadē onera sustinere. ⁊ eandē infirmitatē pati. Eccl. xxxviij. Memor esto iudicij mei: sic enim ⁊ tuū. mihi heri. tibi hodie. Nota q̃/nime q̃ die ⁊ velocissime vertit ⁊ mundus q̃die mutat. Et hoc est q̄ hic dr. Consi/derās te ipm ne ⁊ tu tēpteris. Multū em̄ hō mouet ad onus p̄mi suscipiendū: si ipe cito se crederet in sili casu esse. ¶ Et nota q̄ onus p̄mi q̄ portare debem⁹. in quarto⁹ spē diuidit. s. in onus iniurie q̄ debemus patiēter portare ⁊ ei pcere. In onus infirmitatis. nā infirmitates ⁊ defec/tus naturales p̄mi patiēter tolerari de/bemus. Ambro. Cū magna pietate porta/di sunt q̃ increpari p̄ sua infirmitate non p̄nt. In onus necessitat⁹. q̄ necessitates p̄mi nostris bñficijs ⁊ elymosinis suble/uare debemus ac etiā obsequio corpali. ex emplo xp̄i q̃ pedes discipulo⁹ lauit. Et in onus penitentie p̄ peccatis debite. in quo frēs nros iuuare debemus. exemplo xp̄i q̃ penam peccato⁹ nostro⁹ p̄tulit sup̄ lignū in corpe suo. Et p̄cipue illos qui sūt in pur gatorio q̃ inciderūt in manus dñi ⁊ com/plent ibi penitentiā. Job. xix. Miseremi/ni mei miseremini mei saltē vos ami mei. q̄ manus dñi tetigit me. Quos p̄pter quinq̃ iuuare debemus. ¶ Primum est grauitas penar⁹. Aug. Vtro mō ē grauis ignis iste. Supat em̄ oēm penā quam ali q̃s in mundo isto p̄pessus ē. Nō p̄t nūe rari pene alterius vite. Liberius q̃ dat ⁊ dari debet elymosina in multis penalitati bus q̄ structis. Quis differt subuenire ai coluo quē videt in ignē cecidisse. Et ideo valde sunt culpandi qui bñt testamenta dispēsare ⁊ alia suffragia facere ⁊ differūt. cum p̄pter illa citius ab illis pems liberen tur. Hic cadit exemplum de illo qui misit equum cognato suo vendendum ⁊ in elymosinas erogandum p̄ anima sua qui nō secit. cui ipe post aliquot tempus apparēs dixit. Expectabam elymosinas equi mei: propter quas citius fuissem liberatus a pe nis. Nunc autem ad deum vado ⁊ cito re coram eo parere oportebit. Qui statim ce cidit mortuus. ¶ Secundum est artissi/ma paupertas in qua sunt cui nulla pau/pertas mundi comparari potest. quia pau pertati sue nullo modo consulere possunt. nec laborando nec mendicando: nec mu/tuo acquirendo. Ecclesiastes ix. Quecun q̃ potest manus tua. facere instan. opera. quia nec opus nec ratio nec sapientia nec scien tia erunt apud inferos quo tu properas. Magis autem indigentibus libentius de bet elymosina dari. ¶ Tertium est: quia non possunt nobis sua necessaria indicare ⁊ a nobis sua suffragia postulare. Liben/tius autem fit elymosina parvulis expo/sitis: quia nō possunt querere nec habent seruitorem qui p̄ eis petat. ¶ Quartum est quia nos ⁊ nostra ab eis habemus. ipi em̄ nos genuerunt ⁊ diuitias parauerūt. Valde ingratus est ille parentibus qui se mel in anno non facit p̄ eis vnam missam cantari. cum ipi nos. xx. seu. xxx. annos nu triuerint. Vultum poterunt conqueri de nobis apud deum cū liberati fuerint a car cere ⁊ penis purgatorij. ¶ Quintum ē magnum emolumentum nostrum: quia cum ipi p̄pter nostra suffragia fuerint li berati in conspectu dei p̄o nobis orabunt ⁊ veniam peccatorum nobis impetrabūt. Justo etiam dei iudicio fiet vt cum nos fuerimus mortui alij nobis sua suffragia largientur. si nos dum viuimus alijs be/ne facimus. ⁊ si nos alijs non benefacim⁹ nec nobis ab alijs bene fiet. Et sic patet se/cundum. Terno ostendit quomodo in/feriores respectu suorum p̄elatorum in via spiritus debent ambulare. dicens. Com/municet autem bis qui catheçizatur verbo id est instruitur ei qui se catheçizat. id ē in/struit in omnibus bonis. Quod p̄t duo bus modis intelligi. Vno modo sic. In omnibus bonis communicet. i. doctrinam eruditionis p̄la⁹ in oīb⁹ q̃ docēt imple/at et communem se doctori faciet recipiē do q̃ ille dic: vt sic p̄dicato⁹ et docto⁹ fruc/tū quem querit et desiderat p̄sequat. alio mō intelligit ad lām de communione bo/no⁹ tpaliū. i. Cor⁹. ix. Si vobis bona spūa/lia seminamus non est magnum si carna/

lia vña metamus. Sed qz subditi possent dicere quõ facimus qp dic̃ nobis ꝓlatus cũ ipe sit malus nolo facere. Ideo hoc remouet. d. Nolite errare dicẽdo. s. quõ faciam qõ dicit mihi ꝓlatus cũ ipe sit malꝰ. quia non est dictũ vobis vt faciat q̃ faciũt: sed que dicũt. Math. xxiij Que di. fa. q̃ autez fa. no. fa. Lu. Qui vos audit me audit. ꝛ q̃ vos spnit me spnit. Et hoc q̃tũ ad primã expositionem. Quãtum aũt ad scdam sic dixi. vt cõicens bona tpalia ministrantibꝫ spũalia. Nolite tamẽ errare vt ab hoc excusetis vos dicendo. Nõ habemus quod magistris debemus. Hay. Quicunqz es nõ te excuses vt dicas te sumptus nõ posse ministrare mgrõ. Noli te decipe quasi deũ possis fallere. Cũ tu viuis inde magistrũ tuũ sustẽta. Quãtum aũt ad vtrunqz subiungit rationẽ communẽ. d. Deus non irridet. Glo. Scit enim corda. ꝛ ideo nõ irridet tanqz ignorãs. qz q̃ seminauerit homo hic in pñti opando. hec ꝛ metet i futuro ꝓmiũ recipiendo. i. Cor. iij. Unusqsqz ꝓpriã mer. re. se. s. la. Et hoc explificat i malis. ꝛ in bonis di. Qm̃ qui seminat in carne. i. opa carnalia in carne existens fac de carne. i. de suo carnali semine metet corruptionem. i. corruptionis ꝛ passionis pe nam. Job. iiij. Qui seminãt dolores metent eos. Qui aũt eꝫ seminat in spũ. s. manens in spũ sancto seminãti ꝓsentiens de spũ. i. de ope spũali metet vitã eternã. i. cõsequet eternam beatitudinez. Prouer. xi. Seminãti iusticias merces fidelis. ¶ Quarto indistincte monet oms supiores ꝛ inferiores ad pseuerandũ in via spũs ꝛ bonitatis. d. Bonum aũt facientes nõ deficiamus sz finaliter pseueremus. qz tpe suo metemus nõ deficientes. Glo. Si hõ non imponit finẽ opi nec deus imponit finẽ remunerationi. Jac. v. Ecce agricola ꝓcios fructũ terre patienter expectat donec accipiat tpaneum ꝛ serotinũ. i. gram in pñti ꝛ gl'am in futuro. vel corpis stolã ꝛ aie gl'am. ¶ Ultimo ꝓcludit dicẽs. Ergo dũ tps habemus operemur bonũ ad oẽs quicũqz ꝛ q̃lescũqz sint. i. Cor. ix. Omnibꝫ oia factus sum vt oms saluos facerẽ. Maxie aũt ad domesticos fidei. i. ad fideles eccle. i. Thi. v. Si q̃s autẽ suoꝝ ꝛ maxie domesticorum curã nõ hz. fidẽ negauit ꝛ ẽ infideli deterioꝛ. Canti. ij. Ordinauit in me caritatem. Ut primo mihi posit domesticis ꝛ ꝓximis extraneis. Et sic patet totũ de epla.

¶ Dominica decima sexta de euangelio. Sermo. xcvi.

Erat iesus in

ciuitatem que vocat̃ na. Luce. vij. Sic dicit iobã. Christus ad hoc venit vt vitam habeamus. Ego inquit veni vt vitam habeãt. Eramus enim mortui in delictis ꝛ peccatis nostris. Epte. ij. Propter ni. ca. s. qua dilexit. n. de. cum es. mor. pec. conui. nos xpo. cuius gratia estis saluati ꝛ cõresuscitauit ꝛ ꝓsedere fecit in celestibus in christo iesu. Ubi apostolus oñdit qp triplicem vitam consecuti sumus ꝓpm. s. vitam gratie. q̃ in xpo nos viuificauit. vitam nature in q̃ cum xpo nos resuscitauit. ꝛ ponit̃ ꝓteritũ ꝓ futuro. quia causa resurrectionis nostre i. resurrectio xpi iam erat facta. ꝛ vitã gl'e. in qua nos cum xpo ꝓsedere in celestibus fecit. i. faciet. Habet enim xps qui ẽ vita triplicem mortem fugare ꝓ triplicẽ vitã quã ꝓfert. Nam ꝓ vita gr'e expellit mortem culpe. ꝓ vitã nature expellit mortẽ nature ꝛ ꝓ vitã gl'e expellit mortẽ pene eterne. In hoc aũt euangelio agit̃ de morte ꝛ vita nature. s. quomõ christus quendã mortuum ad sepulchꝝ dũ portaret reuocauit ad vitam. In q̃ quidem euãgelio quinqz ordinate describunt. Primũ ẽ xpi cũ discipulis suis in ciuitatem nayn deambulatio. In principio euãgelij. Secõm ẽ defuncti cũ matre vidua xpi obuiatio. ibi. Cũ appꝛopꝛi. Tertiũ ẽ sup̃ matre defũcti xpi cõpassio ibi. Quã cum vi. domi. mi. mo. ꝛc. Quartũ ẽ defuncti resuscitatio ibi. Et ace. Quintũ ẽ ex visione miraculi ce. s. ꝛ te. lo. Quintũ ẽ ex visione miraculi ꝓpli edificatio ꝛ diuine maiestatis laudatio ibi. Accepit aũt oms timor ꝛc. vsqz ad finem. ¶ Primo ergo ponit̃ xpi cũ discipulis suis in ciuitatẽ nayn ambulatio. Ita plana ẽ. Nayn ciuitas est galilee secũdo miliario mõtis thabor vt di. beda. ad quã xps iuit cũ discipul' suis. ꝛ dũ appꝛopinquaret porte ciuitatis ecce def. effe.

Moraliter aūt ad edificationē nostrā nota q̄ p̄ istū mortuū peccatoꝝ significat̄ qui mortuo compat̄. q̄ ea que mors īfert hoī peccatū īfert peccatori. ¶ Peccator aūt homini mortuo ꝓpat̄ ⁊ assimilat̄. ⁊ peccatū mori quantū ad decē. ¶ Primo q̄ mors priuat hoīes vita nature sic peccatū ꝑuat animam vitā gr̄e que deus ē. Hā sic aīa ē vita corpis que recedit p̄ mortē. ita deus ē vita aīe q̄ recedit p̄ pctm̄. Esa. lix. Iniq̄tates ve. diuidunt inter vos ⁊ deum vēm. Et iō q̄nto deus ē melior aīa. tāto magis dolendū est de recessu dei ab aīa q̄ꝫ de recessu aīe a corpe. Et q̄nto aīa est melior corpe. tāto magis est dolendū de morte aīe q̄ꝫ de morte corpis. Sed vt di. Aug. Miserabil̄ miseria in hominibus apparet q̄ cum moritur hō fm corp̄ oēs amici ꝓueniūt ⁊ plorant. sed cū moritur fm aīaz nullus dolet nullus plorat a corpe mortuo nō recedūt dolent nec sepulture tradat̄. aīe vo mortue null̄ assistit. nullus p̄curat eā ad vitā reducere. Utinā tot facerēt amici p̄ aīa resuscitāda quot facerēt si possent mortuū ad vitā revocare. Aug. O si possem̄ homines de morte excitare ⁊ cū ipis piter excitari. vt tales essemus amatores vite p̄manētis. quales sunt illi vite fugiētis. ¶ Secō sepat eum ab amicis. sic pctm̄ sepat aīaz a sanctis et ab angelis veris amicis nostris. Tren. i. Omnes amici eius sp̄euerunt eam. ¶ Tertio priuat eum omnibus bonis suis. sic peccatum priuat animam omnibus bonis spiritualibus. Ezech. xviij. Si auerterit se iust. a iust. ⁊ fe. iniqui. om. iust. eius q̄s op. est non recordabuntur. Uathei. xxv. Et autem qui non habet id quod videtur habere auferetur ab eo. ¶ Quarto priuēt eum lucro societatis. quia mortuo homine lucrum societatis statim auferetur ab eo. Sic peccatum priuat hominem lucro meritī quod fit in ecclesia. q̄ peccatoꝝ nullius boni ecclesie est particeps nec in meritis passionis christi. In cuius figura dicitur Leui. xxi. Homo de semine aaron q̄ maculatus fuerit lepra non vescetur his que sanctificata sunt mihi. i. non habebit p̄tem bonoꝝ q̄ fiunt in ecclesia. Econtra di cit̄ ps. de iusto. Particeps. e. f. o. n. te. ¶ Quinto priuat eū hereditate p̄is hūda. Sic peccatum priuat hereditate p̄is celestis hūda. s. regno dei. Uath. xxi. Auferet̄ a vobis regnum dei. ¶ Sexto priuat eum sensu. sic peccatum facit hominez insensibilem. quia non sentit dyabolum se trahentem. non sentit lutum in quo iacet non sentit vulnera peccatoꝝ. non videt penas sibi paratas. nō audit tubas dei clamantes. Transit mundus ⁊ concupiscentia eius. Et penitentiam agi. appropin. est re. ce. Prouerbio. xxiij. Traxerunt me et non sensi. verberauerunt me ⁊ non dolui. ¶ Septimo priuat eum motu. sic peccatum ponit hominem in talem foueam de qua non poterit exire. nisi p̄ misericordiam dei inde retrahatur. Exodi. xv. Fiant immobiles quasi lapis. Est enim homo spiritus vadens. s. in peccatum ⁊ non rediens. s. a peccato. Psal. ¶ Octauo facit corpus fetere. sic peccatū facit hominē fetere coram deo ⁊ sanctis. Joxlis. i. Computruerunt iumēta in ster. suo. Jobe. xj. Ascēdit fetor ⁊ putredo ei⁹. q̄ superbe egit. Sic cadit exē plum de angelo q̄ obturauit sibi nares q̄si obuiauit cuidam ornate mulieri di. q̄ fetet coram deo. ¶ Nono aufert pulchritudinem ⁊ armoniam ⁊ facit hominē nō eē hominē. Sic peccatū aufert totā pulchritudinem ⁊ armoniā virtutū: ⁊ facit hominem bestiaz. Eccls. iij. Dixi in corde meo de filijs hominū vt p̄barem eos silēs esse bestijs. ¶ Decimo facit corpus sub terra sepeliri. sic peccatū facit animaz in inferno sepeliri. Lu. xvi. Mort. ē di. ⁊ se. ē in infer. Et sic p̄z p̄mū ⁊ secōm. ¶ Terno ponit̄ sup mīe defuncti xp̄i cōpassio. q̄ videns eā ihesus compassus est ei ⁊ miser. mo. sup ei⁹ affli. Et attende q̄ multis feminis xp̄s cōpassus est. Nam compassus est adultere turpiter accusate ⁊ liberauit eam. Joh̄. viij. Mulier vbi sunt q̄ te accusa. Cōpassus ē chananee anxie afflicte. ⁊ exaudiuit eam. Uath. xv. O mulier magna est fides tua fiat ti. si. vis. Cōpassus ē mulieri emorroisse p̄ sanguinis fluxum multū debilitate ⁊ sanauit eā. Uath. ix. Ecce mulier que sanguinis fluxū pa. xij. an. Cui xp̄s dixit. Confide. fi. fi. t. sal. te fecit. Compassus ē socrui petri magnis febribus estuanti ⁊ verbo curauit eam. Luce. iiij. Socrus

aūt symonis tene.ma.febri.ꝛ stās sup illā
scz iesus impauit febri ꝛ di.eā.Cōpassus
ē marie magdalene a pluribus ꝛ pluries
molestate ꝛ defendit eam. Matbei.xxvi.
Quid mo.estis huic mu. Cōpassus ē sil
marie ꝛ marthe sup̄ morte fratris multuꝫ
plorantibꝰ ꝛ resuscitauit eū. Job.xi. Laza
re veni foras. Cōpassus ē mīi derelicte ꝛ
angustiate ꝛ eā iohanni recommendauit.
Job.xix. Ecce mater tua. Compassus est
tribus matrib⁹ ad monumentū eum q̄rē
tibus ꝛ mente consternatis ꝛ apparuit eis
Matb.xxviij. Auete. Multis eīm feminis
ꝛ multotiēs etiam est compassus. Quia
eīm mulieres multipliciter affligunt. ideo
multis indigent ꝓsolationibus. Compas
sus est ergo huic vidue sup̄ morte vnici fi
lij sui multum afflicte ꝛ eius filiū resuscita
uit. ¶ Vbi nota q̄ mestitia illius femi
ne ex trib⁹ causabat. s. ex natura feminea.
ex viduitate viri.ꝛ ex morte vnici filij.
Primo causabat ex natura feminea. Na
turaliter eīm magis femine patiūtur ꝛ cō
patiunt q̄ viri.eo q̄ habent animum ma
gis mollem. Vnde mulier quasi moll' aer
dicta ē. Vñ philosophus dicit in libro de
animalib⁹. Ad in omni genere animaliū
femine sunt molliores q̄ masculi. p̄ter vr
sam ꝛ leopardam. Et ideo mulier seuera
ꝛ non compassibilis nō potest dici femina
sed versa ꝛ leoparda. Mulier quidem na
turaliter ē frigida ꝛ humida. ꝛ ideo de fa
cili compassibilis ꝛ passibilis. Vir aūt na
turaliter ē calidus ꝛ siccus: ꝛ ideo nō sic de
facili patit ꝛ compatit. Ideo in filij mor
te ꝛ aduersitate naturaliter plus dolet ma
ter q̄ pater eo q̄ est magis mollis ꝛ com
passibilis. In filij aūt honore ꝛ sublimita
te ē econuerso. quia naturaliter plus gau
det pater q̄ mater. quia ē magis magna
nimus. Hoc apte innuit ꝓuerb.x. vbi dr.
Filius sapiens letificat patrem. filius ve
ro stultus ē mestitia matris sue. De filio
igit sapiente ꝛ bono pater habet leticiam.
ꝛ mater vanam gloriā. De filio vo stul
to ꝛ malo. mater habet tristiciam ꝛ pater
irā. Prouer.xvij. Ira patris. filius stul
tus. ꝛ dolor matris que genuit eū. ¶ Se
cundo causabat eius dolor. ex eo q̄ vidua
erat. Vidue eīm sunt sine ꝓsolatione ꝛ ad
iutorio destitute. Et ideo frequēter mole
stant ꝛ decipiunt. ꝛ ꝓsequens sepe sūt in
tristicia. Et ideo magnū peccatū ē eas mo
lestare ꝛ ꝓtristare. Hiere.xxij. Viduā no
lite ꝓtristare. Et magnum meritū ē eas cō
solari ꝛ adiuuare. Jaco.i. Religio mun
ꝛ imma. apud deum. ꝛ pa. hec ē visit. pu.
ꝛ vi. in tri. eoꝝ. Et ideo q̄n vidue filios a
mittunt multū dolent remanserant enim
eis loco viri ꝓsolatis ꝛ defendētis. Vul
tis tñ expediret viro ꝛ filijs carere. quia li
berius possent deo seruire. Mulier eīm nu
pta cogitat quō pl. vi. ꝛ vtinam tñ cogi
taret placere deo. Et etiam multū solicita
est thesaurizare filijs ꝛ vtinam sic esset so
licita ꝓ anima sua. Et ideo pluribꝰ expedi
ret viro ꝛ filijs carere. Vñ Hiero. dicit
epistola ad paulinum. Sancta melanita
calescēte adhuc viri corpusculo: necdum
humato duos filios suos pdidit. que ad pe
des dñi aduoluta ait. expeditius nibi ser
uitura sum dñe. quia a tanto onere me li
berasti. ¶ Tertio causabat eius dolor eo
q̄ vnicum filium amiserat. Nō eīm remā
serat ei alius qui eam ꝓsolaret et defende
ret. nec aliū generare expectabat quia vi
dua erat. Naturaliter eīm plus diligit ma
ter filium q̄ pater. et ideo plus de eius mor
te tristatur. De amissiōe eīm rei quā mag
me diligimus maxime tristamur. Qua
re autem mulier plus diligit filium q̄ pa
ter quinq̄ possunt cause assignari. Pri
ma est quia mulier habet plures defectus
q̄ vir. qui quidem releuant et tollunt q̄n
filios generat. Vñ multe ꝓpter filios a vi
ris diliguntur que alias odirent. Propte
rea Lya quam despiciebat iacob stanim q̄
pepit ait. Nūc amabit me vir meus. Ge
nes. xxix. Et ideo mulier sciens se ꝓpter gene
rationem filioꝝ in suis defectibus tolerari
et a viro plus diligi vehemēter eos amat
¶ Secunda ē. Id in quo plus laborāmꝰ
et cum maiori labore acquirimus plus di
ligimus vt dicit philosophus. Mater au
tem plus laborat circa filium q̄ pater. nā
in portando q̄ in pariendo et etiam in nu
triendo. ¶ Tertia est quia illam rem plꝰ
diligimus quam magis ꝓ certo esse nouā
scimus. mater autez de certo scit q̄ filius
natus ē de se. Vir autem si credat. certus

tamen non est. ¶ Quarta est quia illam rem plus diligimus in qua maius ius habere nos scimus. sed ſm philosophū. maior portio est de substãna matris in corpe filij q̄ de substãtia patris. ¶ Quinta est. q̄ amicitia ꝓhĩ ex ꝓsuetudine cohabitãdi colloquẽdi ⁊ ꝓuersandi. Matres autẽ magis cũ filijs habitãt colloquunt⁊ ꝓuersant. Quãuis aũt mater plus diligat filium q̄ pater. tñ filius plus diligit patrem q̄ matrẽ ⁊ ꝓsanguineos ex ꝑte patris q̄ ex ꝑte matris. Et ad hoc tres cause possunt assignari. ¶ Prima ē. q̄ ꝑncipiũ effectiuũ ⁊ formale in filij generatione est pater vt dicit philosophus. ¶ Secunda est: q̄ filius. dz patrez in omnib⁹ bonis succedere. ¶ Tertia quia partus sequit matrẽ quo ad libertatem ⁊ seruitutem ita q̄ natus de ancilla matre ⁊ libero patre erit seruus in honorib⁹ aũt et dignitanb⁹ partus sequit patrem. q̄ si rex ꝓhat cũ aliqua populari filius qui nascit erit rex. ¶ Pater autem et mẽ naturaliter plus diligũt filios q̄ a filijs diligantur. Cuius rõ est. q̄ ꝑntes de natura sua ꝓpria dederũt filijs corpus ꝓprium. filij aũt in generatione sua parentibus nihil dederunt. Et ideo parentes diligunt filios vt opa sua ⁊ carnem suam et vt membra sua. Videmus etiã q̄ humor arboris fluit a radice in ramos et nõ econuerso. Similiter amor parentũ fluit in filios tanq̄ a radice in ramos. et nõ econuerso. Et sic patet tertiũ. ¶ Quarto potuit defuncti resuscitatio. Et q̄ ꝑ hunc defunctum peccator designat vt dictũ est. et ꝓhmõi defuncti resuscitationẽ peccatoris resuscitatio a peccato significat mystice exponẽdo ideo ad edificationẽ nr̃am circa huius defuncti resuscitationem tria videmus. que in suscitatione peccatoris ꝓtingunt que sunt locus vbi suscitatus ē. q̄ in porta ciuitatis modus resuscitatõis q̄ accessit et tetigit loculũ et signa resuscitationis q̄ resedit qui erat mortuus. Primum ergo qđ ꝓsiderare debemus est locus vbi suscitatus est. q̄ in porta ciuitatis. Circa qđ nota q̄ ciuitas ista est homo cuius porte sunt sensus corpis. Vñ ſm glo. porta qua peccator effert mortuus est aliquis de sensibus corpis. quo peccator in peccatum ruit vt qui videt mulierem ad concupiscendum eam et qui aurem turpibus et nephandis verbis accomodat. et q̄ linguam blasphemijs mendacijs et detractionibus exercet. ꝓ predictos sensus sicut per portam extrahit mortuus. Sic tractus fuit dauid ꝓ oculoꝝ porta⁊ mortuus quando vidit bersabee. ij. re. xi. Hiere. ix. Ascendit mors ꝑ fe. no. Appropinquat autem dominus porte ciuitatis quãdo gratia christi ꝓhibet ne ꝓ aliquem sensum tẽptatio ad effectum ꝓueniat. Suscitat autem iste coram multitudine cum tamẽ in suscitatione puelle filie archisynagogi turbam ejecerit quia mortuus hic significat peccatorem publicum cuius peccatũ publicum fuit. quia penitentia sua populum edificare debet sicut ipsum malo exemplo corrupit. i. Thi. v. Peccantes autem scilicet publice coram omnibus argue. Filia vero archisinagogi signat peccatorem occultum quia in domo fuit mortua. et ideo occulte debet puniri ꝓpterea non coram turba sed in domo resuscitata fuit. Insinuat etiam in hoc q̄ in penitentia turba quedã est ejcienda scilicet salutem impediens. Et hec est turba tumultuans. Marthei. ix. Cum vidisset turbam tumultuantem dicebat recedite. Alia est turba non rejcienda scilicet coadiuuans et compatiens. et ad penitentiam inducens de qua habetur hic. Talis turba est congregatio sanctorum ad quam homo libenter debet accedere et ei affabilem se ꝓbere. Eccle. iiij. Congregationi pauperum affabilem te fac. Ecce quod considerare debemus est modus suscitationis. Nam primo accessit. secundo loculum tetigit ꝓ quod portatores stare fecit et mortuo imperauit vt surgeret. Primo ergo accessit quod facit deus peccatori ꝓ gratiam ꝓuenientem nõ tamen gratum facientem. vt quando dat ei desiderium ꝓprie salutis. et facit ei displicere malum. cogitare de penis inferni et de morte sua. et cetera alia dispositiua dat ei ꝓ que cor eius pulsat. Apocal. iij. Ego sto ad ostium et pulso. Secundo loculum tetigit. Lectus iste in quo iacet iste defunctus. i. aĩa existens in peccato mortali est duplex. ¶ Primus est corpus ꝓ

ꝓium cuius pedes sunt quatuor elementa ex q̄bus ꝓcedunt quatuor portatores animam ad sepulchr̄ inferni portātes. Nā ex terra ꝓcedit auaritia. ex aqua luxuria. ex aere superbia. ex igne ira. Hę sunt ille quatuor bestie quas vidit daniel. q̄ portāt peccatorē ꝑ abrupta mūdi. z tandē ad inferni demergūt. Hunc lectū. s. corpus tāgit xp̄s ꝑ infirmitates z alias tribulationes ꝑ quas portatores stant. q̄ nec auaricia nec luxuria nec superbia nec ira impedūt quin peccator q̄rat deū ꝑ contritionem z confessionem z satisfactionē: z sic a peccato suscitat̄ ꝑs. Imple. fa. eo. ig. z q̄. no. tu. do. ¶ Secundus lectus ē mens hoīs z ocupiscētia eius. cui⁹ portatores sunt quattuor. s. pudor confitendi. timor satisfaciendi. dulcedo peccādi. z spes finaliter penitēdi. Omnes istos portatores dñs facit stare cū tangit mentē hoīs diuersis cōsiderationibꝫ z cogitationibus. Nā primū portatorē q̄ est pudor confitendi dñs facit stare cū tangit mentē hoīs tribus cōsiderationibus ꝑm; tres nodos vnius digitor. ¶ Prima cōsideratio est. q̄ quādiu hō est in peccō aspicit ab omnibus sic suspēsus hō in furcis dyaboli. Iz p confessionē deponit. Eccle. iiij. Nō cōfundaris ꝓdere tua dicere voꝫ. Est enī cōfusio adducēs ignominiā. z ē cōfusio adducens grāz z glāz. Illi in peccādo debuit esse pudor z rubor z nō in cōfitēdo. Hic cadit exēplum de q̄dam heremita qui simulauit se velle peccare cū vna peccatrice in platea. Lui meretrix. Nō in platea. q̄ videmur ab hoīb⁹ sed in camera. Ad quā heremita. Ira z videmur in camera a tota curia celi sicut in platea. ¶ Secunda ē. q̄ vulnus q̄d nō aperit̄ totum corpus putrefacit. Sic peccatū putrefacit aiaz nisi cōfitear. Et si aperit̄ totus hō sanat̄. ¶ Tertia ē q̄ ista cōfessio nō infert mortē sicut cōfessio latronis sed indulgentiā z iustificationem Esa. xliij. Dic tu iniq̄tates tuas vt iustificeris. ¶ Secundū vero portatorē q̄ ē timor satisfaciendi facit stare. cū tāgit mentē tribus aliꝭ cōsiderationibus ꝑm tres alios nodos alterius digiti. ¶ Prima ē q̄ in penitētia xp̄s nos adiuuat. q̄d figuratū est in eo q̄ xp̄s portauit vnū latus crucis per quā penitētia designat. z symō cyrenęus portauit aliud. Psal. Cū ipo sum in tribulatione. Et ideo sperandū est in dño z oīa poterimus. Phil. iiij. Oīa possum in eo qui me cōfor. Esa. xl. Qui sperant in dño. mutabūt fortitudinē. Hic cadit exemplū de tragea quā beata ygo dando ibat pro fectorū fratr̄. z cū venisset ad quendam qui erat medicus nō dedit ei. q̄ cōfidebat in medicinis suis. ¶ Secūda ē q̄ est valde breue tp̄s penitētie z adducit ad magnam requiē. Eccle. vlt. Modicū laborauī z inuenī mihi magnā requiē. Nā tp̄s penitētie aliq̄n est quinq̄ annor̄ z finē habet. tp̄s aūt quieꝭ z supplicior̄ ē sine fine. Matth. xxv. Ibūt hi in suppliciū eternū. iusti aūt in vitā eter. ¶ Tertia ē q̄ pena hic voluntarie assumpta in centuplū plus valet q̄m pena in alio mundo inflicta. z tamen illa ē sine compatiōne maior. Propterea pe tebat Aug. d. Dñe hic vre hic seca zc. ¶ Tertiū portatorē qui ē dulcedo peccādi facit stare cū tangit mentē tribꝰ aliꝭ cōsideracionibꝰ ꝑm tres alios nodos alterius digiti. ¶ Prima est. quia hic non ē locus gaudij sed meroris. Aug. In valle miserie sumus in qua eo magis est flendum q̄ minus flemus. Similiter nō est tempus ꝓgruum: quia nullus facit festum nisi prius in vigilia ieiunet. sed oīa requirunt debitum locum z tempus. Eccl. xxx. Omnia tempus habent. ¶ Secunda ē q̄ delectatio carnis z gaudium mundi multis amaritudinibꝰ sunt respersa. Boe. Amaritudines est humanor̄ cōditio bonor̄ q̄ nunq̄ tota ꝓueniunt. huic census exuberat: sed est pudori degener sanguis. Hunc nobilitas notum facit sed angustia rei familiaris incluſus mallet eē ignotus. Ille vtroq̄ circumfluxus vitam celibem deflet. Ille felix nuptijs orbatus liberis alieno censu nutrit heredem. Alius ꝓle letatus filie de delicijs meſtꝰ a lacrimis. Idcirco nemo facile cuiꝰ fortune sue cōditione ꝓcordat. Est etiā gaudium mundi valde breue. Job. xx. Gaudium ypocrite. i. mūdi q̄ ꝓ omnia est ypocrita ad instar puncti. ¶ Tertia ē q̄ gaudium mundi ad finē dolorosum adducit. Prouer. xiij. Extrema gaudij luctꝰ occupat. Quia vel homo dimittit bona mundi q̄d fit ꝑ mortē. vel bona mūdi dimittūt ho

minem qđ fit ꝓ aduersam fortunam. Et vtiqꝫ doloꝛosum ẽ. De primo eccli. xli. O moꝛs ꝯ amara ẽ mẽoꝛia tua hoī pacẽ hñti in substantijs suis. Hic cadit exẽplũ regis frantie qui ita flebat in moꝛte: qꝫ tot bona ꝛelinq̃bat. ⁊ nihil poterat secũ poꝛtare. De secundo boe. Infelicissimum genus infoꝛtunij est fuisse felicẽ. ¶ Quartũ vero poꝛtatoꝛem q̃ est spes finaliter penitẽ di facit stare cũ tangit mentem boīs tribꝫ ꝯsiderationibus ꝑm alios tres nodos vltimi digitoꝝ. ¶ Prima est qꝛ vt di. bernꝫ. qui ꝓmittit boī dare veniã de cõmissis diem crastinum nõ spopondit. Matth. xxiiij. Et vos esto. pa. qꝛ qua ho. nõ pu. fili. ho. ven. ẽ. Exemplũ de illis quinqꝫ vꝫginibus fatuis que in media nocte. i. in hoꝛa moꝛtis iuerũt emere oleũ. ⁊ sic exclusę sũt a nuptijs. ¶ Secũda est: qꝛ sp peioꝛaf ꝯditio pctoꝛis ⁊ plus sp indurat in pctis. ⁊ hoc ẽ quod hic innuit cuꝫ dicit. Adolescẽs tibi dico surge. Q. d. Ho dico seni ⁊ ĩdurato in pctis qꝛ illi nõ de facili surgunt. ⁊ ad hoc significandum qñ xps suscitauit lazarum ꝓ quẽ peccatoꝛ putrefactus ꝓ ꝯsuetudinez peccatoꝝ designat fortissime clamauit di. Lazare veni foꝛas. ⁊ ipum soluere apostolis mãdauit. Vñ xps ⁊ omnes apli ⁊ martha ⁊ maria ⁊ fere totus mundus laboꝛauerunt in suscitatione lazari. ¶ Tertia est ꝙdiu hõ stat in peccato stat in carcere ⁊ potestate dyaboli quod ẽ pessimũ. ⁊ inde est qꝫ qñ peccatoꝛ vult se ꝑare in moꝛte ⁊ disponere facta sua. dyabolus nõ ꝓmittit: sed faciet eum omnia obliuisci. Habet etiam in moꝛte multa impedimenta ꝓpter q̃ obliuiscit suiipius. Greg. Hac animaduersione pcutit peccatoꝛ vt qui dum viueret oblitus est dei in fine obliuiscat sui. ¶ Et nota hic quãqꝫ tactus quibus deus tangit boiez in vita sua. ¶ Primus est tactꝰ tentationis q̃ deus tangit hominez ꝑ flagella coꝛpis ⁊ damna rez. Ecclesi. xxvij. Accede huc vt tangam te ⁊ ꝓb. vtꝫ tu sis filius meus esau. Sic tenigit Job ¶ Secũdus est tactꝰ instructõis q̃ deus instruit boiem per reuelationem ⁊ locutionem. Hiere. i. Misit dñs ma. s. ⁊ te. os m. Et post. Ecce dedi ꝛba m. in oꝛe tuo. ¶ Tertius est tactus cõpunctionis quo tãgit boiez per memoriam moꝛtis ⁊ supplicij eterni. Can. v. Venter meus intremuit ad tactum eius. Venter sponse est affectus anime eius Quartus est tactꝰ curatõis ⁊ purgatõis quo deus purgat aiam ab amoꝛe mundi ⁊ ab erroꝛe dyaboli. Math. viij. Tetigit eũ dicens volo. mundare. ¶ Quintus est tactus viuificationis de quo habet hic quo deus viuificat aiam hic per grãm ⁊ in futuro per gl'am. ps. Grãm ⁊ gl'iam da. do. Tertiũ quod cõsiderare debemus sunt signa vere resuscitationis que sunt tria. s. cõtritio coꝛdis. cõfessio oꝛis. ⁊ satisfactio operis. ⁊ hoc est quod dicit. Et resedit. s. per firmũ ꝓpositũ a malo quiescendi. quod fit per contritionem. ⁊ cepit loqui. s. per cõfessionem. ⁊ dedit illum matri sue. s. ecclie. s. per satisfactionem. Tunc. n. peccatoꝛ restituit matri eccle: ⁊ fit membꝝ ei⁹. qñ satisfac. Vñ de zacheo dicente. Ecce di. bo. m. d. pau. ⁊ si quem defraud. red. qua. Christꝰ dixit. Hodie hu. do. sa. a de. sa. ẽ Et sic patet quartũ. ¶ Quinto ponit ex viso miraculo populi edificatio. ⁊ diuine maiestatis laudatio. Sunt essi ex viso miraculo quatuoꝛ subsequuta in populo. s. timoꝛ. laus diuine excellẽtie: quia magnificabãt deũ. confessio aduẽtꝰ ꝓmissi ꝓphete: qꝛ magnus ꝓphꝛa surrexit in nobis. ille. s. de quo dixit moyses. ꝓphetam suscitabit tibi de⁹ de gente tua. Deute. xviij. Et gaudiũ visitationis plebis israelite. quia deus visitauit plebem suam. Et nota qꝫ christꝰ fuit magnus ꝓphꝛa quia habuit vꝛba magne sapientie. Joh. vij. Nunqꝫ sic loquutus est homo. Habuit miracula magne potentie. Luce. vi. Virtus de il. ex. ⁊ sa. om. Habuit exempla magne sanctitatis ⁊ vite. Matth. xi. Discite a me: qꝛ mitis sum ⁊ humilis coꝛde. Fuit etiam noster visitatoꝛ. Luc. vi. Visitauit nos oriens ex alto In cuius figura dixit ei deus pater. Frẽs tuos visitabis si recte agant ⁊ cum q̃b⁹ oꝛdinati sunt disce. i. Reg. xvij. Officiũ nãqꝫ visitationis est inq̃rere de vita. ⁊ ideo dicit si recte agant. Inq̃rere de fama. ⁊ iõ subdit cuꝫ q̃bus oꝛdinati sunt disce. Christus igit ad nos visitãdos venies ⁊ inquirens de vita inuenit in nobis opera mala.

Job.iij. Erant enī eoꝝ mala opa. Inquirens vero de fama inuenit q̄ eramus de monib⁹ sociati. Job.xlj. Frater fui draconum t socius strutionum. Ideoq̄ iste visitator opa mala dissoluit.i. Jo.i.j. In h° apparet filius dei vt dissoluat opa dyaboli. Jpm vero dyabolū nobis sociatū de mūdo eiecit. Jo.xij. Nunc pnceps huj⁹ mūdi eiciet foras ⁊c. Et sic patet totū de euāgelio.

¶ De epistola. Sermo.xcvij.

Obsecro vos

One deficatis in tribu.m.p.v. Eph.iij. Beatus paulus gentium apls in fide t veritate. t in carcere positus t vinct⁹ t catenatus. non cessat fideles xpi docere eplas eis scribēdo t mittendo: qz verbum dei nō est alligatū: vt ipse dicit.ij. Thi.ij. Erat autem paulus positus in carcere rome: qñ hanc epl̄az scripsit epc̄is.i. asianis. q̄s apostol⁹ licet nō quertent ad fidem tamen eos in fide confirmauit. Et ideo in fidei xpi eruditōe filij sui erant. Sicut autem pater est solicitus ne filij sui pereant. sic apls erat solicitus de istis t in carcere manens eos docere non cessat t deum p eis rogat vt in hac epl̄a patet. In qua quidez epl̄a apostolus tria facit. Primo orat ipoz epc̄siop in fide accepta ꝯfirmationez vt ꝓpter nihil ab ipa deficiāt. In prin. epl̄e. Secdo orat iporum in bono ꝓfectū vel ꝓficiennā ibi. In caritate radicati t fundati. Terno subiūgit p collatis bñficijs granarū actōes ibi. Ei aūt qui potens est oia facere abundanter. ¶ Primo ergo apls orat ipoz epc̄siop in fide accepta ꝯfirmationem. d. Obsecro vos sūp. ꝓpter deū ne deficiat⁊. i. a veritate fidei in tribulationib⁹ meis. id ē qz vinctus sum t alligatus. Solēt enī hoies cito deficere t turbari in tribulatōe pastoris. Zach.xiij. Percute pastorē t dispgēt̄ur oues gregis. Pro vobis. i. q̄s p vobis sustineo. ij. Cor.i. Sive tribulamur p vestra exhortatōe t salute. sive ꝯsolamur pro vra ꝯsolatione. sive exhortamur p vra exhortatione t salute. Que ē gl̄a nr̄a vel vra i. q̄ vos nō deficiatis sed pseueretis in bono est gloria vestra. est etiam gloria nr̄a. Gloria enī pastoris ē cōfirmato t stat⁹ gregis.ij. Cor.i. Gl̄a vr̄a sumus sicut vos nostra. Sequit. Huius rei grā. i. p hac vestra pseuerāntia t cōfirmatōe flecto genua mea ad pr̄ez dñi nostri iesu xpi. Est enī deus pater dñi nostri iesu xpi p naturā t nostri p grāz: qz nos p grāz in filios adoptauit. Ex q̄ ois paternitas in celo t in terra nominat. siue p modū bñficij. siue sit naturalis siue spūalis. In terra q̄tū ad patres t p̄latos. in celo q̄tū ad angelos nos custodientes t ꝑseruātes. Et nota q̄ dicēdo nominat. qz nec homo nec angelus ꝓprie dr̄ pater sed solus deus. Matth.xxiij. Et patrem nolite vobis vocare sup terram. vnus enī est pater vester qui in celis ē. Damas. Principalius dicit deus pater noster: qz de nō esse ad esse nos duxit. q̄ qui nos genuerunt. Ut det vobis sm̄ divitias gloriesue. i. sicut dives est in gloriose operando t gloriosa munera largiendo. det vobis in quam virtutem corroborari. i. ad corroborandum vt in eius virtute sitis corroborati. Et hoc p spm̄sanctum eius t vbi? in interiori homine. i. in anima t spiritu mentis. De quo. ij. Cor. Scimus qñ si is q̄ tis est noster homo corrumpat. tamē is qui intus renouat de die in diem. Sed ad quid sitis roborati in interiori hoīe? Certe ad habitandum xpm in cordibus vestris Unde habitare. i. ad habitandum. t hoc p fidem. vt. s. fides iesu xpi habitet in cordibus vestris. i. Johā. iij. Qui manet in caritate in deo manet. Abacuc.ij. Justus ex sua fide viuet. Christus enī dupliciter in nobis habitat. s. p fidem q̄tū ad intellectum. t p caritatem q̄tū ad affectū. Et sic pater primū ¶ Secundo apls orat epheziorum in caritate ꝓfectum dicens. Huius rei gratia flecto genua mea vt vos radicati t fundati in caritate possitis comp̄hendere cum omnibus sanctis. Compat autem caritas radici t fundamento. Radix enī arboz est fundamētum edificioz. ex radice fructus ꝓcedit. ex fundamēto vero rectus surgit edificiū quod ꝓtegit. t hec duo caritas in nobis facit. ii. Iam fructificare nos facit ac etiam ꝓtegit. Col.ij. In xpo amabulate radicati t superedificati in ipo. Sic

ergo radicati possitis comprehendere cū om nibus sanctis.i.sicut oēs sancti q̄ sit latitu do.i. q̄ta debeat esse latitudo caritatis. q̄ debet vsq̄ ad inimicos extendi. z cum hila ritate bñ opari. quia qui tristis dat. pdit quod dat. Opus ē ergo latitudine caritatis ne pdamus quod facimus bonū. Sed quia abundante iniquitate refrigescit ca ritas multor̄. ideo opus ē longitudine ca ritatis. z ideo subdit. que sit lōgitudo caritatis hoc est pseuerandi lōganimitas. In caritate em̄ stādo pseuerat. Et que sit sub limitas. s. caritatis qua sursum cor̄ dirigit ad celeste p̄miū. Aug. Hec est sublimitas caritatis qua sursum cor̄ dirigit vt deus ī p̄miū expectet. Nā si bñ oparis etiā ad in imicos etiā hilariter tribuis habes latitu dinem. z si in his vsq̄ ad finem pseueraue ris habes longitudinē sed si oīa hec nō p̄ pter mercedem supnā facis altitudin ēnō habes. z ille amor nec lōgitudo erit nec la titudo. Si ergo amas ipe sit merces quē amas. Si amas gratis ama. Et quod sit p̄fundū. s. caritatis. i. vt possitis intellige re occultū dei iudiciuz esse. quare isti dat z illi nō dat. Nec hoc dicit vt possim⁹ dei iudicia comprehendere que efficiūt oīa hec sed vt comprehendamus ipa esse incomp̄ hensibilia. Aug. De occulto em̄ iudicio ī comprehensibilia video. Quare aūt illi det z illi nō det nihil ad me. abyssus ē z p̄fun dum. Idem. Nūc ergo ipa caritas exerce tur in bonis op̄ib ad subueniendū alijs. z vsq̄ ad inimicos porrigit. z hoc latitudo ē. Hūc longanimitate aduersa tolerat in eo q̄ veraciter pseuerat hoc longitudo est. Hoc aūt totū p̄pter adipiscendā vitam sa cit que illi p̄mittit in excelso. z hoc est al titudo. Cristit vo in alto ipa caritas. z h⁹ est p̄fundum: p̄funda em̄ est volūtas dei. cuius causse nō inuestigant. cuius grā su mus saluati. Et quia duplex est sciētia. s. speculatiua z practica. Speculatiua autez p̄practicam pficit. ideo apostolus nō so lum rogat vt habeant scientiā speculatiuā de caritate. sed etiā p̄ticam vt. s. p opa ca ritatem sciant sicut xp̄s sciuit. Et hoc ē q̄d subdit. Scire etiā c̄. i. rogo etiā q̄ de⁹ det vobis scire exp̄imētali scia caritatē xp̄i su pemmentē sciētie vestre exp̄imētali. Nul lus em̄ in se tantaz pōt sentire caritatē q̄z ta fuit caritas xp̄i. Tanta em̄ fuit vt seip̄m daret etiā p̄ inimicis. Multa em̄ est cari tas cū se aliq̄s dat p̄ amicis. Jo. xv. Ma iorem hāc dilectionem nemo hz. Sed su peminet z maxima tunc est caritas q̄n q̄s etiam dat se p̄ inimicis. sicut christus fe cit. Ro. v. Commendat aūt caritatē suaz deus in nobis. q̄m cum inimici essemus re conciliati sumus deo p̄ mortem filij eius. Excedit etiam caritas christi sciam nraz speculatiuā. q̄ nullus posset simplici cogni tione apprehendere tantam abundantiaz caritatis. Habacuc. i. Aspicite in gētibus z videte z admiramini z obstupescite. quia opus factum est in diebꝫ nostris quod ne mo credit cum narrabit̄. z ad quem finez debemus scire p̄ experientiam caritatē chri sti supemnētem? certe vt p̄ficiamus in il la z ad beatitudinem p̄ueniamus qua de⁹ plenus est. in quo omne bonum continet. ero. xxxiij. Ostendam tibi omne bonum. z hoc est. Ut impleamini. s. caritate z bonis alijs tendentes p̄ hoc in omnem plenitu dinem dei. i. in illam plenitudinem dei q̄ deus eos replebit in patria. i. seipso ī quo omnis boni plenitudo p̄tinet. Plenitudo eius vie qua homo caritate est plenus que est plenitudo gratie ducit ad plenitudi nem patrie que est plenitudo glorie. Jo. ¶ Petite vt gaudium vestrum sit plenū. Et hic patet secundum. ¶ Tertio apostolus subiungit p̄ collatis beneficijs grārū actiones dicens. Ei autem sit gloria q̄ po tens est omnia facere que petij z p̄ quibus petij z ad hoc genua flecto z supabundā ter q̄ petimus aut intelligimus. i. magis abundanter tribuit nobis deus q̄ petā mus aut intelligamus. Hic patet in salo mone qui petijt scientiam tm̄ z dedit illi cū scientia diuitias z gloriam quas non co gitabat nec petebat. iij. Reg. iij. Ecce feci tibi f̄m sermones tuos z dedi tibi cor sapi ens. sed z que nō postulasti dedi tibi. i. Co rinth. ij. Oculus nō vi. nec au. au. ne. in cor ho. ascen. que p̄pa. de. b. qui di. illum. Et hoc facere nobis potens est deus f̄m vir tutem que op̄at in nobis. i. ita potest deus hoc in nobis facere sicut iaz fecit in nobis aplis: q̄ eius virtute sumus in fide rob

tati ⁊ in caritate fūdati. ⁊ oīa i ipo possum⁹ Philij. iiij. Omnia possum in eo q̄ me confortat. Ipi ergo sit gl'a ⁊ vbiq; certe in eccl'a iustoꝝ. Alibi eñ nō valet grāꝫ actio. Augu. Nō ē locus veri sacrificij in toto mundo extra catholicā eccl'am. ⁊ hoc totū i xpo iesu. i. per iesum christū. Ipse eñ ē altare aureū quod est añ oculos dei super quod offerendū ē. vt dr apo. viij. Et nō oēs orōnes per iesum christū terminant. Et q̄to tempore fiet hoc? certe in oēs generatiōes seculi omniū seculoꝝ ꝓtenniū amen.

Moralitas. Sicut ex dictis ptz aplus in hac epl'a ad tria nos hortat. Primo vt ꝓpter nullas tribulationes. vel ꝓpter q̄cunq; mala euentia a vera fide deficiamus sed simus corroborati itus in aīa fide christi. Secundo vt simus radicati ⁊ fundati in caritate ꝑm q̄tuoꝝ dimēsiones caritatis ⁊ habeamus experimentalē sc̄iam christi q̄ per opera caritatis manifestat. ⁊ hoc vt impleamur oī plenitudine christi. s. gr̄e ⁊ glorie. Tertio vt in eccl'a deo ꝓ bñficijs grās referamus. Circa p̄mum nota q̄ tria sunt q̄ debent nos in fide christi firmiꝫ stabilire. s. fidei veritas ⁊ bonitas. fidei virtus. ⁊ fidei meritū siue utilitas. Primum ergo est fidei veritas ⁊ bonitas. Nulla eñ alia fides ē bona ⁊ va nisi fides christiana. quod ꝓz ex tribus. Primo ex miraculoꝝ factione. In nulla eñ alia fide fiunt miracula nisi in nr̄a. q̄ ab initio mundi fuit miraculis ꝓfirmata. ⁊ maxīe tempore ꝓphetaꝝ q̄ eam ꝓphetabant. ⁊ tempore aplorum qui eaꝫ predicabāt ⁊ in cordibꝫ hominū plantabāt. Mar. xvi. Signa autem eos q̄ cre. hec se. in no. me. de. ei. Deus autem nō cooperat malis. Cū igit mirabilia per solam potentiam dei fiant. liquet fidē ad quam ꝓfirmandum mirabilia fiūt esse bonā. Ipsi etiā saraceni ꝓfitent̄ q̄ machomet nullum miraculū fecit. Secundo ex tyrannoꝝ persecutione. oē nanq; regnū apparet esse ꝓsumptū ab inimicis ꝓpter eorum potentiā. Exemplū de regno assyriorum ⁊ grecoꝝ ⁊ romanoꝝ. Fideles aūt ꝓpter fidem christi quā tenebant maximas ⁊ generales persecutiōes ⁊ multo tempore ab imperatoribꝫ romanis ⁊ principibꝫ mūdi passi sunt. vt di. Augu. ⁊ non potuerunt eā extirpare. immo ipsa semper crescebat ⁊ ydolatria ⁊ imperiū deficiebat. ⁊ quando vnus interficiebaṫ decem credebant. Hec autē nullo modo potuissent fieri nisi deus sustentasset eam: qui mittebat angelos qui interficiebant inimicos. vel convertebant eos. vt ꝓz in constantino ꝓuerso. ⁊ in tarquino ab osse piscis suffocato. Cum ergo deus sustentauerit eam liquet eam esse bonam. Tertio et maloꝝ factorū ne que in fide christiana fiunt que tot sūt ꝙ ꝓpter ea omnino christianismus ⁊ xpi ꝙ ꝓpter ea omnino christianismus ⁊ xpiani extirpari deberent. ⁊ tamen fides semꝑ stat ⁊ defendit christianos. Nulla natio ifi offendit contra fidem ⁊ legem suam sicut christiani ⁊ maxime vbi deberet eē fōs sanctitatis. s. in clero ⁊ in ecclesia romana. vbi est viciosa sentina. ꝑ quod maxime ꝓz ꝙ in fide christiana operaṫ virtus diuina. aliās deficeret si esset mala. cum malus se sustentare non possit. bonum autē seipsum sustētat. Hic cadit exemplum cuiusdam iudei de hyspania qui anteq; baptizaretur voluit venire ad curiam pape. qui videns ibi tot mala fieri dixit. vere fides ista sustēt̄atur a deo. Hoc etiam patet in iudeis qui tamdiu sustentati sunt quādiu bonam fidem sustinuerunt. ⁊ statim postquam fidem christi bonam non receperūt exterminati sunt Secundum q̄o in fide christi deber nos stabilire est fidei vtilitas. que quantum ad tria mirabilis apparet. Primum est quia fides facit homines filios dei. Johan. i. Dedit eis potestatem fi. dei fieri. Et eripit de seruitute dyaboli. Omnes eñ nascimur filij ire et serui dyaboli. sed ꝑ fidem que i baptismo recipiṫ ab eius potestate eripimur. Col. i. Qui eripuit nos de potestate tene. i. dei monum. Hoc figuratum fuit in occisione agni p cuius fidem. i. ꝑ fidem illius q̄z agni quius figurabat filij israel liberati fuit de seruitute pharaonis. Hebreo. xi. Fide moyses celebrauit pascha. ⁊ sanguinis effusionem. id ē. habuit fidem ꝙ illius agni moꝝ figurabat mortem incontaminati filij dei. ꝑ quam fidem erepti sunt de manu pharaonis. Matth. xvi. Porte inferi non p. aduer. eam Secōm est: quia fides nostra liberat nos a triplici morte. sc̄z nature

culpe. ꝙ pene. Jo. xi. Qui credit in me etiã si mor. fu. vi. cõ. Nam mortem nature mutat in resurrectionẽ glẽ. Et ideo qui fideli ter morif nõ debet dici ꝙ moriatur: sed ꝙ gloriosam vitam incipiet. i. Thef. iij. Si eſſ cre. ꝙ ihesus mortuus est ꝙ resurr. ita ꝙ deus eos qui dor. p ie. ad. cum eo. Au. Tã tam grãm deus fidei pſtitit vt mors quaz eſtat vite esse ꝺriam. instrumẽtum fieret ꝙ quod transiret ad vitam eternam. Hebre. xi. Fide enoch translatus est ne videret mortem. ¶ Tertium est. quia fides facit nos ꝓtemnere mundum ꝙ bonũ eius. que sunt tria. s. honores. delicie. ꝙ diuitie Hebr. xi. Fide moyses grandis effectus. negauit se esse filium filie pharaonis. Ecce honores. Magis eligens affligi cũ populo dei qꝫ terrene iocunditatis peccatum habere. Ecce delicie. Maiores diuitias existimans thesauris egyptioꝝ improperiuz xpi. Ecce diuitie. Omnis eſſ homo sancꝰ ista tria ꝓtemnit ꝓpter fidem quam habet de futura gloria. Quia vt dicit apostolus i. Cor. xi. Si in hac vita tm̃ in christo sperantes sumus miserabiliores sumus ĩ oĩbus hominibus. Hoc fuit figuratũ in capione hiericho. Hiericho luna interꝓtat. ꝙ significat mundum. qui vt luna mutat. que mandata fuit capi p. xiij. circuitus. vt patet Josue. vi. Qui signant tredecim articulos fidei quibus muri hiericho fundi tus corruerunz. quia qui pfectam fidẽ habent totus mundus ante eos cadit. Heb. xi. Fide muri hiericho corruerunt. ¶ Tertium quod nos in fide christi debet stabilire ẽ fidei meritum siue vilitas. Fides eſſ nostra est valde ardua ꝙ ad credendum ꝙ ad exequendum. ꝙ ideo habet magnũ meritum. Quod patz quantum ad tria. ¶ Primo quantum ad peccatorum remissionem. quia per fidei meritum peccata dimittũf. Luc. v. Quorum fidem vt vidit ihesus dixit. Homo remit. ti. pec. t. ¶ Secundo quantum ad salutis ꝙ gratie consecutionem. quia ꝓ fidem homo meref salutem anime ꝙ gratiam dei. Luc. vij. Fides tua. sal. te fe. Per fidem saluata ẽ raab meretrix. Heb. xi. Fide raab meretrix non periit cum incredulis. ¶ Tertio quantum ad vite eterne possessionem. Per fidẽ. n. homo meref vitam eternam. Johan. vi. Qui credit in me ha. vitam eternam. Roma. iij. Ei autem qui non opaf. credenti autem in eum qui iustificat impiũm reputaf fides eius ad iusticiam fm̃ ꝓpositũ gratie eius. Exemplum de latrone crucis qui ꝓpter fidem quam habuit in xpm. cum tamen nihil boni fecerit. hec tria ẽ consequutus. s. remissionem peccatorum. salutẽ animeque per gratiam hic habetur. ꝙ vitaz eternam. vel paradisum. Luce. xxiij. Hodie mecum eris in paradiso ꝛc̃. ¶ Secũdo nos hortaf. vt simus radicati ꝙ fundati in caritate. ¶ Ubi nota ꝙ septem ponit ꝓditiones quas circa caritatem habere debemus. ¶ Primo eſſ in caritate debemus esse radicati. vt sicut a radicis virtute ꝓcedunt omnes fructus. ita omnia opera nostra ꝓcedunt a caritate. Alie enim facta perdunf. i. Corinf. xiij. Si distri. in ci. pau. om. fa. ꝙ si. tra. cor. me. ig. it. vt ar. car. autem non ha. nihil mihi ꝓdest. ¶ Secundo in caritate debemus esse fundati. Unde sicꝫ edificium stabiliꝫ supꝫ fundamẽtum: ita nos ꝙ opa nostra sint stabilita ĩ caritate: vt nullis temptationib ab eius integritate euellamur. s. nec ꝓpf pluuiam carnalis delectationis. nec ꝓpf flumia tribulationum. nec ꝓpf ventos bonoꝝ. Math. vi. Assimilabiſ viro sapienti. qui edi. do. su. su. pe. ꝙ descendit pluuia: ꝙ venerunt flumina: ꝙ flauerunt venti: ꝛ irruerunt in domum illam. ꝙ nõ cecidit. fundata. n. erat supza petram. Sic erat fundatus apls qui dixit. Ro. viij. Quis nos sepe rabit a caritate xpi. q. di. nihil. ¶ Tertio in caritate debemus eẽ lati: vt caritas nostra nõ reducdaf solum ad nos: ꝙ ad nostros: ꝫ extendaf ad extraneos. ac etiam ad inimicos. Math. v. Diligite ini. ve. bene fa. his qui vos ode. Si eſſ diligitis eos qui vos diligunt quã mercedem habebitis. ¶ Quarto debemus esse lõgi in caritate: vt de caritate vie ꝙueniamus ad caritatem pfie. qz caritas nunqꝫ excidit. Sic eſſ aia nostra in infinitũ ẽ longa: qz in infinitum debet durare: ita ꝙ caritas debet esse in infinituz longa. vt sp cũ aia nostra viuat. i. Jo. iij. Qui manet in caritate in deo manet. sed deus ẽ ꝓpetuus: ergo caritas nra

erit ppetua. ¶ Quinto debemus esse sublimes in caritate quod fit ē qñ p opa caritatis nō querimus nisi celeste ꝓmiū ⁊ tēporalia dedignamur. Sublimes ꝓsone vilia dedignant sed magna cogitāt ⁊ magna sperant. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. Vñ ⁊ saluatorē expectamus q̄ reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. ¶ Sexto debemus esse ꝓfundi in caritate. vt ꝓfunda mysteria dei credamus ex magna caritate ꝓcedere. ⁊ ex magna caritate eē q̄ ea nobis occultat. vt. s. magis mereamur. Vltimus ꝓfundi in caritate vt illis q̄ sunt in ꝓfundo terre. s. mortuis compatiamur: ⁊ benefaciamus vt liberent. ita q̄ caritas nostra sit sublimis vsq; ad celum. ⁊ ꝓfunda vsq; ad infernum. ¶ Septimo supexcellētem caritatem xp̄i debemus habere qui cum esset diues in omnib⁹. voluit fieri pauꝑ vt nos ditaret cum esset dñs omnium voluit esse seruus vt nos a seruitute liberaret cuꝫ eēt vita ppetua voluit mori. vt nos a morte ppetua liberaret ¶ Debemus etiam p experientiam scire vt p eius amorē fiamus paupes nostra paupibus largiēdo. Matth. xix. Si vis pfectus esse vende oīa q̄ habes ⁊ da paupibus. Famulos serui iugum religionis salubriter subeundo ⁊ p̄latis ecclesie humiliter obediēdo. i. Corinth. ix. Cū essem liber ex oībus omniū me seruum feci. Et moriamur ꝓ salute ꝓximoꝝ si ē necesse. Hic cadit exemplum paulini epi Nolani qui p filio vidue se tradidit in ppetuā seruitutē. vadens in africam vt filiū vidue a seruitute liberaret. vt di. gregorius in omelia. ¶ Tertio nos hortat ad grāꝝactiones. Debemus esse deo intime regratiari: qz mirabilia nobis fecit. Debemus esse deo regrāri p bonis nature. p bonis fortune. p bonis gratie. Nā naturam excellentem nobis dedit vtpote ad ymaginē suaꝫ factam. Gen. i. Faciamus hominē ad imagi. ⁊ similitudinē no. Sup oīa bona fortune nos ꝓstituit ac etiā sup oēs creaturas īferiores. ps. Oīa subiecisti sub pedib⁹ eius Bona vero gratie sunt innūerabilia q̄ fecit nobis ⁊ quotidie facit. q̄ omnia enumerare nimis eēt longū. ⁊ ideo dimittant ad pūs. Et sic patet de moralitate ⁊ ꝓsequenter totum.

Dominica decima septima de euangelio. Sermo. xcviij

Cum intrasset ihesus in do. cui. pn. pha. sab. cē Lu. xiiij. Hodiernū euāgelium hystoriale ⁊ doctrinale ē. Nā in eo narrat quō xp̄s fuit inuitatus ad quoddā conuiuiū a quodā phariseo. ⁊ ibi quendā ydropicū sanauit. ponit etiā in eo alta doctrīa ⁊ vtilis ⁊ necessaria. Intrauit enī ihesus ad comedendū vt amicus. sanauit vt medicus vocauit vt mgr. Et sm hoc pñs euangelium ꝓncipaliter diuidit in tres ptes. Nam ꝓmo quoddam conuiuium a quodam phariseo xp̄o exhibitum p̄mittit. In principio euange. Secundo miraculum circa quēdam ydropicum a xp̄o sanatum inseritur. ibi. Et ecce q̄dam homo ydropicus. Tertio documentum habende humilitatis subiungit subinferēdo ibi. Dicebat autem ad inuitatos parabolam. inten. quō primos accubitus eligerent dicens ad illos. Cum inuitatus fuerit. ¶ Primo ergo conuiuium a quodam phariseo xp̄o exhibitum p̄mittitur. Et hoc est quod dicit. Cum intrasset ihesus in domum cuiusdam principis pharisei. Et nota q̄ ibi phariseus ⁊ legis ꝑit observabant eum. i. si sabbato curaret. ⁊ hoc faciebant vt accusarēt eū apud pontificem ⁊ apud populū diffamarēt. q̄ legem moysi violaret. Sed nunq̄d fuit inuitatus solum ad manducandū panem? Ad hoc dicendum q̄ mos est scripture sic loqui. Vel forte hoc dicit ex q̄ in dei die sabbati nihil coquebant. sed in precedenti sero comedenda coquebant. ¶ Moraliter autem nota q̄ in hoc euangelio sex cōmendabilia de christo dicunt̄ contra sex vitupabilia que de phariseis notantur. Nam phariseus in hoc conuiuio de sex reprehendi possunt ⁊ merito vituparī. ¶ Primum est eoꝝ falsa amicitia. q̄ oīdebat se amicos xp̄i ⁊ inuitabant eum ad conuiuia sua sicut amicum. ⁊ insidiabant ei ⁊ observabant eum vt possent eum accusare ⁊ vituparē. Lu. xxij. Ecce manus tradentis me mecū est in mensa. Talis ē amicitia multoꝝ qui alios pascūt cibis ⁊ carnibus eoꝝ vescūt. Psalmo xxvij. Noli eē in conuiuijs potatoꝝ: nec

in comessationibus eor qui carnes ad vescendū ꝓsumūt. Glo. Carnes ad vescendum ꝓferre ē in collocutiōe vicissim vicia ꝓximor dicere. Talis ē amicitia ꝓditor. Sic fecit absolon amon fratri suo quem inuitauit ad conuiuiū z ibi fecit eū occidi. ij. Reg. xiij. Talis ē amicitia mundi que cum pecunia dat, ducit hominē ad furcas inferni. Cōtra hoc vitupabile ē ꝯmendabile ex parte xpi. s. vera amicitia. qz ipos infirmos ifirmitate pessima. s. peccati z paupes virtutibus que ē summa paupras non deserit. Prouer. xvij. Omni tpe diligit q amicus est. Propter hec duo amici mundi q̄ sūt amici ficti ꝓsueuerunt recedere ab amico mundi. s. ꝓpter mala que patī z propter paupratem quam incurrit. Prouerbior. Amici diuitū multi. a paupe autez z si q̄s habet recedunt ab eo. Sed xpus vt verus amicus nullo tpe recedit. Lu. xi. Quis vestrum habebit amicum z ibit ad illum media nocte. i. in ꝓfundo tribulationis. quia tunc ē paratus iuuare. Proverbior. Amicus in necessitate ꝓbatur. ¶ Secundum est eor iniquitas. quia ipi pleni iniquitate z peccato querunt transgressionez z peccatum in eo qui peccatum nō fecit. nec inuenit est dolus in ore eius. i. Pe. ij. Contra quod dr matth. vij. Ypocrita ei. pri. tra. de. oc. s. Prouerb. xxiij. Ne insidieris z quieras iniquitatem in domo iusti. Et hoc est quod hic dicitur. Et il. obser. eum. Nota q̄ iudei obseruabant psonam xpi cum docebant. in beelzebub principe demoniorum eiecit demonia. Lu. xi. Item xpi sapientiā cum miserunt discipulos vt caperent eum in sermone. Matth. xxij. Item eius bonitatem vt hic. quia ipi obseruabant eum si sabbato ꝓferat bona sanitatis. Joban. ix. Non est hic homo a deo qui sabbatū non custodit. Contra hoc ex pte christi est summa benuolentia. quia suis obseruatoribꝫ benigne loquit. z rationabiliter se ostendit se irreprehensibilem esse. Johā. viij. Quis ex vobis ar. me de peccato. In eodem xv ij. Si male locut sum te. phi. de ma. Si aūt bene cur me cedis? ¶ Tertiū est eor incōpassibilitas. qz paliticos z alios infirmos qs xps curabat nō compatiebant. sed curatis insidiebant curationem calumniantes. Greg. Vera iusticia cōpassionem habet falsa vero indignationē. Contra hoc ex pte xpi ē vera pietas. qz compassus ē ydropico z in anima z in corpe sanauit eum. Pietas autem mundi est solum circa corpora sed de animabꝫ non curat. Quia vt dicit Augu. Infirmat homo z moritur z omnes amici queruntur z plorant z adducunt medicos. mortē vero fm animā nullus compatit nullus plorat. nullus procurat medicum. ¶ Quartum est eorum insipientia. quia interrogati cum debeant loqui tacuerunt. Et merito vt dicit beda. interrogati tacent qui cōtra se dictū quicqd dixissent vident. nam si dixissent licet sabbato curare. cur ergo obseruabant eum. si autem dixissent non licet. cur sabbato adaquabant z curabant pecora sua cū sit magis seruile opus q̄ sanare infirmum. z iō tacuerunt nescientes quid dicerent. Eccle sia. v. Si est tibi intellectus respondeꝫ proximo. sin autem manus tua sit super os tuū. Contra hoc est ex parte xpi summa sapientia. qz vidit cogitationes eor z eis rndit z ostendit q̄ in ope caritatis sabbatum non soluebat. z ad hoc sabbatum fuit ordinatū vt in eo homo intenderet operibus caritatis z p hoc demonstrauit q̄ ipi legem non intelligebant. z p ꝓsequens non seruabant. ¶ Quintum est eor superstitio z indiscreta religio. quia minima summope obseruabāt. s. baptismata calicum z vrceor z nō manducare nisi lotis manibꝫ z cetera talia. De magnis autem nihil curabant. colantes culicem. camelum autem deglutientes. Matth. xxiij. Ve vos scribe z pharisei qui mundatis quod de foris est calicis z parapsidis. intus autem estis pleni rapina z immundicia. qui decimatis mentā z aneth z cuminum. z relinquitis que grauiora sunt legis misericordiā z iudiciū z fidē Hoc vicio valde tangit religiosos sicut tangebat pharisēos qui habent ꝓsciaz ad modicū camuti extendentes eam z restringentes sicut placet eis. Cōtra hoc ē xpi discreta religio. qz de magnis multū curabat nam in caritate. obedientia. misericordia. z iusticia. z ceteris virtutibꝫ vsq ad mortē firmus stetit. Baptismata aūt calicū z vrceor z nō lotis manibus manducare z ceteras cerimonias que ad rem nihil faciunt

mandauit dimitti. Johā. iiij. Veniet hora qñ nec in monte hoc neq; hierosolimis adorabitis pter sed eos q̄ adorāt eū in spū ⁊ veritate adorare oportet. ⁊ nō in vmbra cerimoniaꝝ. ¶ Sextū ē vana gl̄a eoꝝ qui eligebāt p̄mos accubitus ī cenis ⁊ p̄mas cathedras in synagogis ⁊ vocari ab hoībus rabbi. Cōtra hoc ē p̄funda hūilitas xp̄i qz cū eēt dñs omniū ⁊ verus filius dei. intīm se humiliauit q̄ tanq̄ mēdicus inuitatus ad p̄randiū iuit ⁊ humiliter panem comedit. Phil. ij. Humiliauit semetipm ꝛc.

¶ Secdo miraculū circa quendā ydropicū a xp̄o sanatū inserit. Et hoc ē. Et ecce q̄dam ydropicus erat añ illū. Cyrill⁹. ydropicus metu phariseoꝝ nō postulabat ꝓpter sabbatū curari sed solum astabat vt ex aspectu misertus eius sanaret eū. qđ dñs agnoscēs nō postulabat ab eo si vellet sanari sed ꝓtinus sanauit eū. Glo. ydor aq̄ nominat. Vñ ydropisis morbꝰ aq̄sus est subtercutaneus de vicio vesice natus cuz inflatione turgenti ⁊ anhelitu fetido. Et ē ꝓpriū ydropici q̄ quanto plus biberit tāto plus sitit. Et rñdens iesus. s. insidiosis ob seruatoribꝰ ⁊ cogitationibꝰ eoꝝ q̄s tanq̄ deus videbat. dixit ad legispitos ⁊ doctores. Si licet sabbato curare. i. ē licitū sabbato intendere opibꝰ caritatis sine sabbati violatione. Theop. In sua aūt infrogatōne verebat eos sicut amentes. Deo em̄ benedicente sabbatuz ipi ꝓhibent bona operari in eo. Dies em̄ que bona opera nō admittit maledicta est. At illi tacuerunt. s. tā quam confusi. Ipe vero apprehensum sanauit ac dimisit. Et respondens ad illos. s. cogitationibus obseruatoꝝ ⁊ insidiatoꝝ dī. Cuius vt. a. ꝛc. Exemplo soluit questionem vt ostendat eos sabbatum violare in operibus cupiditatis qui eum arguunt in operibus caritatis violare. q. d. Si vos non creditis sabbatum violare in operibus cupiditatiz quod tamē vere soluitis cum sit opus seruile. quātomagis ego non soluo in ope caritatis cum sit op⁹ dei ⁊ spūale. ¶ Moraliter autem p istū ydropicū intelligit auarus ⁊ luxuriosus. Ista em̄ genera pctoꝝ magnā hūt cū ydropico ꝙuenientiam. ydropicus em̄ vt dictū est habet inflationem ventris ⁊ anhelitū feti-

dum. ⁊ q̄to plus bibit tanto plus sitit. Hec autem tria multum cōueniunt luxurioso ⁊ auaro. Nam luxuriosus habet vētrem inflatum. i. ꝙcupiscentiam accensam ita q̄ ab ipa totus vritur ⁊ ita fortiter vritur q̄ non discernit inter marem ⁊ feminam. quod discernunt bestie. nec aliquando inter ꝙsanguineos. vt patet de amano q̄ concubuit cum thamar sorore sua. ⁊ absolon cum ꝙcubinis patris sui. vt patet Regum. xvi. ¶ Item habet anhelitum feturidum coram deo. quia tota die carnaliaco gitat. carnalia loquit̄. ⁊ carnalia opat̄ que fetent coram deo ⁊ hominibꝰ. Dis em̄ mulier fornicaria abominabilis est vt stercus. Job. i. Computruerūt iumēta in ster. suo. Et eccle. ix. Dis mulier q̄ est fornicaria q̄si stercus in via ꝙculcabit. Vñ pena fornicatoꝝ erit q̄ mittent̄ in stagnū ignis ⁊ sulphuris ferendi. vt sicut in carnalibꝰ fetuerūt ita in fetore crucient̄. Apo. xix. Missi sunt in stagnum ignis ⁊ sulphuris. Unde sup sodomitas dominus pluit ignē ⁊ sulphur vt sicut in voluptatibus fetebant ita ⁊ in fetore ⁊ p fetorem pumrent̄. Apocal. xviij. Sicut fecit vobis facite illi. Hic cadit exemplum de illo angelo qui obuiauit vni mulieri lubrice ⁊ ornate ⁊ obturauit sibi nares dicens q̄ fetebat coram deo ⁊ angelis Et q̄ luxuria sic fetreat p̄z p̄ suū ꝓriū. i. virginitatē q̄ valde redolet. Oratia em̄ ꝓfis operationes hūt. Vñ dr q̄ vnicornis ānal fetrocissimum capit̄ in gremio virginis ꝓpter odorem em̄ venit ad virginem puellaz a venatoribꝰ in desertum ductam ⁊ dormit in gremio eius. ⁊ tunc a venatoribus capitur ⁊ ligat̄. Similiter filius dei sentiens odorem virginis gloriose descēdit ⁊ dormiuit in vtero eius. ¶ Tertio luxuriosus ē cio insatiabilis. Prouer. xxx. Tria sunt insatiabilia. infernus. ⁊ os vulue. ⁊ terra q̄ nunquam saciatur aqua. Potest enim homo in actu carnali deficere sed nunquā satiari. Istum ydropicum. i. luxuriosum dominus sanat dum apprehendit eum pali quam magnam infirmitatem, vel p artaz penitentiam dum ei grā pēitentiā facienti a deo ꝓcedit. Sic apprehendit magdalenā. ⁊ restrinxit ꝙpiscentiā eius. Istis duobus modis hoc vicium sanat̄ sc̄z p in-

firmitatē ⁊ p̄ artā penitētiā. De p̄mo eccl'. xi. ¶ Malicia. i. infirmitas hoīe vni⁹ oblitio nē facē luxurie maxīe. De scdo. ij. Lo. iij. ¶ Mortificationē iesu xp̄i in corp̄ibꝫ nostrꝫ circūferētes vt. s. ꝓcupiscētia extinguat sup. ad libidinē. ¶ Propterea vt di. Augu. Car nē vrām domate ieunijs, Silr hec tria cō uenīūt auaro. ¶ Nō effi auarus hz ventrē inflatū. Plēter auari sunt cellaria ⁊ horrea. q̄ sp̄ sunt plena. q⁹ expectat maiorē caristiā ⁊ nō nō vendit vetera. donec supueniāt no ua. ps. ¶ Promptuaria eoꝝ plēa. ¶ Prouer. x. Qui abscōdit frumēta maledicet. Itē venter auari ē inflatus: q⁹ diuitias comita tur supbia. Ubi supillud. i. Thi. vi. Diui tibꝫ huiꝰ seculi p̄cipe nō sublime sape. di. Aug. Uermis diuitū supbia. Sapiē. iij. Diuū per illos iflatos. s. diuites ⁊ auaros dīna ira sic̄ maleus ꝓterens petras ꝓteret eos. Et tūc vificabit illud iob. Di uitias q̄s deuorauit euomet. de ventre ei⁹ extrahet eas de⁹. ¶ Scdo auarus fetet. q⁹ ad lucrum auarus vt augeat pecuniā come dit panē allia cepas ⁊ malas carnes emit ⁊ oīa putrida comedit. ⁊ bibit vinū corru ptū ⁊ acetosum . ꝓpter qđ os ei⁹ fetet. ps. Sepul. pa. ē. g. e. ¶ Portat etiā vestes mu cidas ⁊ vnctuosas ⁊ totā familiā facē viue re in miseria. puer. xv. Conturbat domū suaꝫ qui sectat auaricia. Fetet etiā spūaliter auaritus coram deo ⁊ hoīb⁹. Quia vt di. hoe. Lar gitas sp̄ caros facit. auaritia vo odiosos. Uñ auarꝰ oēs maledicūt ⁊ abominant tan qm̄ rem feridā. ¶ Multū fetet auarus q̄ deū negat ⁊ crucem numi adorat ⁊ aiam suā vendit dyabolo. ⁊ corpus ꝓsumit ⁊ familiam ꝓturbat ⁊ ꝓximo non compatitur. Ec cle. x. Auaro nihil est scelestius. ⁊ nihil est iniquius qm̄ amare pecuniam. Hic enim ⁊ animam suam venalem habet. i. Thi. vi. Radix omnium malorum est cupiditas. ¶ Tertio auarus semper sitit ⁊ nunquam satiatur. Ecclesiastes. v. Auarus non im plebitur pecunia. ¶ Prouerbio. xx. Sangui sugę due sunt filie dicentes affer affer. Sanguisuga est dyabolus qui sitit sangui nem humanum. cuius due sunt filie. scz concupiscentia ⁊ auaricia. que dicūt sem per affer affer ⁊ nunqm̄ satiantur. ¶ Qua tuor aūt sunt rōes q̄re auarus bonis mun di sanari nō pōt. ¶ Prima ē. bona mūdi nō intrāt ad aiam vbi ē desiderium hūdi. Et ideo homo qui incipit ditari magis si tit. quia bona sibi appropinquant nō tamē intrant vbi est desiderium habendi. ¶ Poe ta. Crescit amor nummi quantū ipa pecunia crescit. Exemplum si quis haberet magnā sitim ⁊ teneret ciatum vini in manibus qm̄ tomagis approquaret ad os. tantomagis sitiret si non biberet. ¶ Secunda est. quia diuitie sunt materia in qua auaricia nutritur. Unde non habent auariciam ex pellere sed nutrire: Exemplū si quis mul ta ligna ꝓiciat in fornacem non extinguunt fornacem sed accendunt. Sic qui plura cō gregat. plus accenditur ad habendū. Se neca. Dicis pecuniam pdidi o te felicem: si cum illa auariciam pdidisses. adhuc es felicior. quia tante rei malicia est subtrac ta. ¶ Tertia est. quia diuitie nullam quie mentiam habent cum anima, quia anima ē spūs. ⁊ diuitie sunt res materiales. Un de nec implere nec euacuare eam possunt Exemplum si quis vellet implere vnā ve getem sapiētia vel virtutibus non posset. quia in nullo conueniunt. ¶ Quarta est quia anima facta ad imaginem dei est ca pax ipius dei. ⁊ per consequens pfecti boni Omnia autem bona mundi nec perfecta sunt. nec aliquid sunt respectu capacitatis anime. ⁊ ideo ipam implere non possunt. Exemplū si quis vnam domū iplere vellꝫ vno grano tritici sancta ficus eēt. Sic aīa si totū mundū haberet non posset impleri. Solus aūt deus qui ē pfectū bonū. ⁊ om nia bona ꝓmens replet capacitatē anime. Aug. Fecisti nos dñe ad te. ⁊ inq̄etū ē cor nostrꝫ donec requiescat in te. ps. Qui re plet in bonis desiderium tuum. Jsti ydro picum. i. auarum dominus sanat dum ap prehendit eum. i. cob. bet ⁊ tenet appetitū eius ne tēporalia appetat sed supna. Ubi nota q̄ circa diuitias triplex defectus i ho minibus contingit. ¶ Primus est. in male acquirendo. ⁊ talis vocatur cupido. Cupidus est qui semper inhiat haben dis. ⁊ nunquam satiatur habitis. ¶ Ta lis habet manum porrectam ad accipien dum. ⁊ per omnem modum nititur pecu niam extorquere. nihilominus tamē talis

expẽdit. Tales sunt oĩs romani z flozẽti
ni qui mirabiliter sunt cupidi in acq̃rẽdo
p̃ phas z nephas sed multa expẽdũt. Iste
sanaꝫ vt dicti ẽ cuz dñs p̃ grãm suã cobi
bet appetitũ eius ne terrena ꝓcupiscat.
Scds defectus ẽ in nimis tenaciter reti
nendo quẽ quis hz licet nõ in debito z ma
lo mõ lucreꝫ talis vocaꝫ auarus. In q̃ ge
nere sunt oĩs mulieres qz oĩs sunt tena
ces z auare. De hmõi sunt etiã q̃dã hoĩes
quic ordis qui nõ q̃runt magna lucra: sed
qd̃ hñt tenaciter tenẽt. In hoc etiã gene
re sunt quidã hoĩes senes quibus defic̃ ca
loz naturalis. z iõ sunt sicut miluus dicẽ
tes myo myo. Talis curaꝫ p̃ manus apri
onem dãdo elemosynas. qz ꝑria ꝑrijs cu
ranꝫ. Exemplũ de zacheo qui sic fuit curat9
qui ait. Ec. di. b. m. Lu. xix. Et talis signi
ficaꝫ p̃ illũ q̃ hẽbat manũ aridã cui xp̃s dic̃
Extende ma. tu. Lu. vi. Sup quo dic̃ glo
sa. Nil plus valet tali curationi q̃z elemo
synarum largitio. ¶ Tertius defectus est
in male expẽdendo cum quis ꝓsumit sub
stantiam suaz in symbolis z tabernis z cũ
meretricibus. Prouerb. xxiij. Vacant es
ponibus z vantes symbola ꝓsumenꝫ. Et
talis vocaꝫ ꝑdigus. sic ꝓsumpsit substan
tiam suam filius ꝑdigus. vt patet Lu. xv
Tales raro curanꝫ nisi postq̃z omnia con
sumpserunt. Unde ille filius ꝑdigus po
stq̃z omnia ꝓsumpserat reuersus ad se di
xit. quanti mercẽnarij in do. pa. me. a. pa.
Et sequiꝫ. Surgam z ibo ad patrem meũ
Vade z tu fac similiter. Põt etiam ꝓtin
gere q̃ aliquis sit cupidus z auarus z p̃
digus simul. non quia ꝑdigalitas z aua
ritia sunt ꝑria que eidem simul inesse nõ
possunt. Et sic patet scd̃m. ¶ Tertio do
cumentũ humilitatis hĩde axp̃o salubri
ter subinferꝫ. Circa quod q̃tuoz facit. Pri
mo ꝓponit ꝑabolam de nuptijs ibi. Dice
bat autem ad inuitatos ꝑabolam istã. Se
cundo docet quid fugiendũ sit in nuptijs
qz primus locus ibi. Non discum. in pri.
lo. Tertio quid eligendum quia locus no
uissimus. Quarto subdiꝫ communis sen
tentia z iõ vtriusq̃z ibi qz oĩs qui se hu. ex
altabiꝫ. ¶ Primo ergo ꝓponit ꝑabolã de
nuptijs. Et hoc ẽ. Dicebat aũt ad inuita
tos ꝑabolã istã. Glo. aliq̃d mystice signifi
cantem intendẽs quõ ꝛc. i. intelligẽs z vi
dens quõ ad p̃mos accubitus laborarent.
Vl intendẽs p̃suadere in doctria sua quõ
debent accubitꝰ in eccl̃a eligi. Lr̃a plana ẽ
Mistice aũt nota q̃ nuptie iste non rat
vel significant nuptias spũales quas dñs
in p̃ti celebrat cum anima fideli. p fidez
eiꝰ z dilectionem anime cum deo despon
saꝫ quod in baptismo fit. Osee. ij. Spon
sabo te mihi in fide. In his ergo nuptijs
coniungit deus anime p̃ fidem z dilectio
nem. Ex qua coniunctione triplex bonum
puenire debet qd̃ in matrimonio carnali
esse silr debet. s. bonum fidei. bonum ꝓlis.
z bonum sacramẽti. Bonũ fidei ibi dz ee
ne dyabolũ adultez itez suscipiat vltriꝰ
Sic eiꝰ ꝓmisit in baptismo dum fuit xp̃o
desponsata. s. abrenuncio dyabolo z omni
bus pompis eius. Sed aĩa peccatrix fran
git fidem z omni die dyabolum adulterũ
admittit. z xp̃s sponsus pulsat ad ostium
z intrare nõ potest. Apoc. iij. Ego sto ad
ostium z pulso. Quidam aũt faciũt sicut
mala vxor que recipit viz z adultez. Ita
rales volunt recipe xp̃m z dyabolũ qd̃ esse
non põt. quia lectus ꝓscientie nostre ẽ val
de angustus. ita q̃ ibi deus z dyabolus re
quiescere non possunt. Et similiter pallius
amoris est breue z vtrunq̃z cooprire nõ po
test. Esaie. xxviij. Coangustatum est stra
tum ita vt alter decidat. z pallium breue
vtrunq̃z opire non potest. Bonũ ꝓlis de
bet ibi esse vt anima sponsa xp̃i bona ope
ra pariat. quia maledicta sterilis que non
parit. i. Thi. ij. Saluabiꝫ autem p̃ filioz
generationem. i. bonoz opez ꝓductionẽ
Bonũ sacramẽti debet esse ibi, vt inf spon
sum xp̃m z sponsam aĩam diuisio nunq̃z
fiat. Hã in matrimonio carnali est triplex
vnio. Una fm ꝓsensum aioz q̃ fit p amo
rem. Alia fm ꝓmixtionem corꝑum. Tertia
p̃ individuã cohabitatiõez amboz. Sic z i
isto mrimonio spũali xp̃s nobis triplr co
pulaꝫ. s. per amorem. Hier. xxxi. In carita
te ꝑpe. dilexi te. iõ attraxi te miserãs. Scdo
te ꝑpe. dilexi te. iõ attraxi te miserãs. Scdo
p̃ nature ꝓformitatẽ. Hebr. ij. Nusq̃z em
angelos apprehendit. sed semen abrahe. Tertio per perpe
tuã nobiscũ hĩtationẽ. Matth. xxviij. Ecce
ego vobiscum sum die. vsq̃z ad ꝓsum. seculi. Et
nota q̃ ab his nuptijs tripliciter homines

expellunt. ¶ Primo ꝓpter defectum pietatis sicut ille quinq; ꝙgines q̄ nō sumpserunt oleū secū ꝙ quod pietas designat. Mathei. xxv. Esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare. Et sequit. Discedite a me maledicti in ignē eternū. ¶ Scdo ꝓpter defectū caritatis. Math. xxij. Amice quō huc intrasti nō habens vestem nuptialem. per quam caritas designat. Et subdit. Ligatis manibus ⁊ pedibus mittite eum in tenebras exteriores. ¶ Tertio ꝓpter defectū humilitatis vt patet in hoc euangelio. qz illequi vult primum locum tenere perdit eam alijs se ꝓponendo dicitur. ꝙ teneat nouissimum locum ⁊ infimum. Infimus locus ē infern⁹ ¶ Scdo docet q̄d fugiendū sit in nuptijs. qz primꝰ locus. Et hoc ē. Nō discūbas in pri. lo. ¶ Ubi nota q̄liter discūbit in primo loco tripliciter. Primo in corde suo alijs se ꝓponēdo. Et hoc ē qđ hic dr. Nō discūbes in ꝓmo loco. i. nō extollaris in corde tuo de meritis ⁊ sciētijs alijs te ꝓponēdo. Sic discūbebat phariseus in ꝓmo loco. d. Nō sum sic cetera hoīm. Lu. xviij. Nō sic faciebat abrahā d. Loquar ad dñm meū cum sim pul. ⁊ ci. Ubi dic̄ greg. Apte cernimus in quo loco se posuerat qui se puluerē ⁊ cinerē etiā cuz deo loquerer existimabat. Qua ergo pēa feriendi sunt illi q̄ ad summa nō ꝓficiunt ⁊ de minimis se extollūt. ¶ Scdo ꝓprium ambiēdo sic lucifer. Esa. xiij. Similis ero altissimo. Quod ē valde ītuū primatū ambire. qz vt dic̄ augu. Quāto aliquis ē in loco supiori tanto in piculo maiori ꝙsist. ¶ Tertio primatū vsurpando sic chore achor dathā ⁊ abyrō. vt patet Nu. xvi. Istud ē magnū pcm̄ ⁊ multum displicet deo vt patet ibidē ꝓ penam subsequutā. nam chore cū complicibꝫ suis igne diuino ꝓsumpti sunt. Dathā ꝺo ⁊ abyron cū tabernaculis suis ⁊ oī familia sua. absorbuit terra ⁊ descenderūt in infernuz viuentes. ¶ Tertio docet quid eligendū est. qz locus nouissimus. Et hoc est. Recumbe in nouissimo loco. ¶ Ubi nota ꝙ locus infimus vel nouissimus ꝓpter tria ē eligēdus. ¶ Dño ꝓpter securitatē. Aug. Humilitas in imo ē. ⁊ iō nō hz q̄ cadat Secūdo ꝓpter pacē. pflāt em̄ venti in alto. locus vero inferior nō est ita exposit⁹ ventꝰ Esa. xxxij. Erit q̄si vir qui abscōdit se a vento ⁊ celat se a tēpestate. ¶ Tertio ꝓpter exaltationem sequentē. quia deus exaltat cū ⁊ facit ipm ad locum superiorem ascendere. ⁊ hoc est quod dicit. Amice ascende superius. Facit autem deus humilem quin tupliciter ascendere. ¶ Primo mūdum ꝙtemnendo ⁊ obliuiscendo. Philipp. iij. Que retro sunt obliuiscens ad ea que priora sunt extend. Ibidem. Omnia ar. sum. vt ster. ¶ Secundo carnem spiritui subiciendo. i. Cor. ix. Castigo cor. m. ⁊ in seruitute. ¶ Tertio animum ad sui ꝙsideratiōē colligendo. humilis em̄ solum se ꝙsiderat Hiere. xxxi. Statue tibi speculam. Discipuli receperunt spm̄sanctū dum essent i superiori pte cenaculi. vt patet act. ij. vbi solum se ꝙsiderabāt. ¶ Quarto habitum ꝓfectionis assumēdo. Math. v. Estote pfecti sicut ⁊ pa. ve. ce. pfe. ē. ¶ Quinto supna ꝓtemplando ⁊ apprehendēdo. Esa. lvij. Sustollam te sup altitudinem terre. ⁊ cibabo te hereditate iacob patris tui. ¶ Quarto subdit rationem vtriusq;. s. superbie ⁊ humilitatis vel dep̄ssionis ⁊ exaltationis que est. qz omīs qui se exaltat aliquo supdictoꝝ modoꝝ se alijs ꝓponēdo vel ꝓmatum ambiendo vel vsurpādo humiliabit a deo. i. in oculis dei erit abiect⁹ ⁊ vilis in hac vita. ⁊ tandē humiliabit valde ī penis inferni. Qui aūt se hūiliat nihil se reputādo ⁊ pompas mūdi ꝙtemnēdo. ⁊ dignitates renuēdo. exaltabit coz̄ deo ⁊ hic p̄ gratiā ⁊ in futuro ꝙ gloriā. Est ergo humilitas mēsura ⁊ regula exaltatōis vt qui multū se humiliat multū exaltet ⁊ qui minus minus. Exempla hoꝝ patent in xp̄o ⁊ in beata vgine ⁊ iohanne bapt. qui ītm gradus humilitatis sic sunt exaltati vt xp̄s sup oīs ⁊ post ipm beata vgo ⁊ inde Johannes bap. qui ait nō sum dignus vt soluam corrigiā calciamēti eius. ⁊ intelligimus totū q̄tū ad deū. quia q̄tū ad mundum non sic semper euenit immo aliquādo qui se nititur exaltare exaltatur. ⁊ qui se dep̄mit nō ingerens se mundanis nō exaltatur sed vilipenditur. Et sic patet tertium. ¶ Si vis breuius procedere nota ꝙ tria dominus in hoc euangelio fecit scz

intrauit.curauit,z ꝑdicauit, intrauit do/
mum principis pharisęoꝝ,curauit ydro/
picum.ꝑdicauit ꝙuuantibus.spirituali/
ter intrat ad nos dominus vt amicus.cu/
rat vt medicꝰ.docet z ꝑdicat vt magister.
In primo nota tria. ¶ Primo cuius do
mum intrauit:quia principis pharisęoꝝ.
i.illoꝝ qui principant z dominant carn z
vitijs.qui ꝑ amorem z desiderium diuisi
sunt a mundo. Sap.i. In malivolā aiam
nō intrabit sapientia:nec ha.in co.sub.pec.
¶ Secundo qñ intrauit.qz sabbato quā/
do.s.anima quiescit a mundi tumultibus
z vacat sanctis cogitationibus z operibus
Job.iij. Qñ solet sopor occupare homi/
nes spiritus me pñte transiuit. Joban.xx
Cum esset sero vna sabbatoꝝ venit Jesus
¶ Tertio ad quid intrauit.qz ad mandu/
candum panem,de quo iob.iij. Deus ci
bus est vt faciam vo.e.qui mi.m. ¶ In
secundo similiter nota tria que fecit in cu
ratione illius ydropici: quia apprehendit
eum.apprehensum sanauit.z sanatum di/
misit. In quibus intelligitur triplex gra/
tia per quam peccatoꝝ curatur. Apprehen/
dit em deus peccatorem per gratiam pre/
uenientem mouendo liberum arbitrium
ejus ad conuersionem. Sanat ꝑ gratiam
subsequentem infundendo contritionem.
Sanatum dimittit ꝑ gratiam ꝑficientez
vt ꝑficiat in bonis operibus quousqꝫ per/
ueniat ad ꝑfectionem. Et hec triplex gra/
tia petit in oratione pñtis dominice. Lua
inquit nos domine quesumus gratia sem/
per z ꝓtegat. Ecce prima. Et sequat. Ec/
ce secunda. Ac bonis operibus iugiter pre/
stet esse intentos. Ecce tertia. Vel appre/
hendit per gratie infusionem. Sanat ꝑ pec
cati dimissionem. Dimittit ꝑ plenam sa/
tisfactionem. ¶ In tertio similiter nota
tria scꝫ tria que docuit de humilitate.
Primum ē gratia ꝑfectionis ipius humi
litatis que est in omnibus nouissimū lo/
cum tenere. z se minorem omnibus repu
tare.quod docetur ibi.Cum inuitatus fu.
ad nupti.non discumbas in primo loco.
Eccl.iij. Quanto maior es humilia te in
omnibus. ¶ Secundum est defectus hu/
militatis ꝓuationis q̄ est rubor z dejectio se
quens superbiā qđ notat ibi. Ne forte.to.te sit
inui. Ad quod refert quod dr. qz ois q̄ se
exaltat humiliabit. ¶ Tertiū ē fructus z
vtilitas hūilitatis positionis.q̄ ē ascensio z
exaltatio qđ notat ibi. Sed cū vocatus fuerit
vade z recumbe in nouissimo loco. Ad qđ
refert quod dicitur Quia qui se humili.
at. Et sic patet totum.

¶ De epistola. Sermo.xcix.

OBsecro vos ego vin. in domino, vt di.am.
voca.qua voca.est. Epłe.iij.
Hec est secunda ps totius epłe ad epłe.
In qua ꝓmissa gratiarum actione ꝙ bonis
acceptis subiungit exhortatio vt in bonis
acceptis ꝓficiant. Diuidit aūt pñs epła
in ąttuor ptes. Primo hortat apłs epłe/
sios z nos in illis vt de bono in melius ꝓ/
cedendo digne debeant ambulare. In pn
cipio epłe. Secdo oñdit modū digne am/
bulādi in multiplici virtute ꝙsistere ibi, Cū
oī humilitate z māsuetudine. Tertio hor
tat vt sint solicīti vnitatē spūs z caritatis
seruare ibi. Solicīti seruare vnitatē spūs in
vin.pacis. Quarto tōez ąre debent i vni/
tate spūs ambulare assignat ibi. Unus do
minus. vna fides. vnū bapłsma ¶ Do
mino ergo hortat vt ꝓficiant de bono in me
lius dicens. Obsecro vos ego vinc.in do.
ego vinctus obsecro vos in domino.i.ꝓ/
ter dominum vt ambuletis z nō steteris:qz
in via nō ꝓficere deficere est. vt dicit gre/
go. Ambuletis digne vocatione euange/
lica qua vocati estis.sicut dignum est am/
bulare vocatos ad gratiam z fidem chri/
sti. Jobił.i. Digne euangelio christi con
uersamini. Vel ambuletis digne vocatio
ne qua vocati estis id est sicut competit vo
cationi vniuscuiusqꝫ.i.Coꝝ.vij. Unusqꝫ/
qꝫ in ea vocatione:qua vocatus est ma.
Nō em omnes ad eandem ministerij gra
tiam vocati sunt. Et hoc est quod infertur
dicit. Unicuiqꝫ vestrum data est grā sm
men.do.xpi. Et sic patet primū. ¶ De cū
do determinat modū quo ambulandū sit:
q̄ ꝙsistit in ąttuoꝝ.s. in humilitate.māsue/
tudine.patia.z caritate. Dicē ergo. Ambu/
leris cū oī humilitate voluntice subijcien/

do. Eccl. iij. Quāto maior es humlia te ī oībus. Quia deus supbis resistit. humlibus aūt dat gram. Ja. iij. Et māsuetudine. i. cū humilitate interius. ⁊ māsuetudine exterius. Math. xi. Discite a me q̄ mi. s. ⁊ hu. cor̄. Cū patia. Lu. xxi. In patia vra possi. aīas vras. Supportātes inuicez in caritate. Ro. xv. Debem⁹ aūt nos firmio res imbecillitates ifirmor̄ sustinere. Gal. vi. Alter alterius onera portate. Et sic p̄z scom. ¶ Tertio monet vt sint soliciti vnitatem spūs ⁊ caritaz seruare. d. Sic ambulate vt diligenti soliciti seruare vnitatē spūs Eccl. iij. Multitudinis credenti ū erat cor vnū ⁊ aīa vna. Unitatē dico exīstem ī vīculo pacis. i. q̄ existit ⁊ p̄seruat in vinculo pacis. Pax eīm vnitatē tenet ⁊ p̄seruat sic vinculū rem quā tenet ⁊ vinculat. Propter hoc dicebaz supp. q. ca. Ipa ē pax nra. q̄ fecit vtraq̄ vnū. s. corpus. Et sic sitis soliciti seruare vnitatē spūs vt sitis vnū corpus q̄tū ad opus exterius. Ro. xij. Multi vnū corpus sumus in xp̄o. i. Co. xij. Sicut aūt multa mēbra vnū corpus cū sint. nō p̄t dicere oculus manui ope tuo non indigeo. Et sitis vnus spūs interius. idez sentiendo q̄tū ad effectū. i. Co. i. Idipsum dicatis omes ⁊ nō sint in vobis scismata. Sicut vocati estis. i. sic sitis vnū corpus ⁊ vnus spūs sicut vocati estis nō ad diuersa: sed in vnā spem vocationis vre. i. ī vnā spem speratam. s. ad vitam eternam. q̄ vna est. quia numus q̄ est merces vnus ē omnium. Psal. Unā petij a dño hāc ⁊ requiram vt inhabi. in do. dōi. Et sic patet tertiū. ¶ Quarto reddit rōnem quare debent vnitatē seruare. d. Una domin⁹ una fides ⁊c. Q. d. Sic debetis ⁊ potestis vnitatē seruare. quia vnus est dns vester cui seruitis. ⁊ nō estis diuisi p multos quod eēt causa vnitatis scindende. Math. vi. Nemo potest duobus dominis seruire. i. Cor. viij. Unus dominus iesus christus per quem omnia ⁊ nos per illum. Similiter vna est fides vobis inspirata ab illo in q̄ei seruite debetis. fides incē formata. ⁊ vnū ē baptisma. qđ suscipe debetis ad deletōez peccati ⁊ infusionē virtutū. q̄ non iteraz ꝓpter caracterē quē imꝑimit. ⁊ q̄ in virtute passionis xp̄i daz q̄ no iteraz. Sed potior rō est q̄ est ꝯ morbū originalis culpe que nō redijt. i. Co. xij. Omēs nos in vno spū ī vnū corpus baptisati sum⁹ siue iudei siue gētiles siue liberi siue serui. Unus deus ⁊ paz oīm. Hic oñdit q̄ ille dns cui seruire debemus ē vnus in essentia ⁊ trin⁹ in p̄sonis Et hoc ē. Unus deus. Q. d. Iste dominꝰ cui seruire debetis est vnus deus qui ē pater omnium omnia creando ⁊ gubernando ⁊ p̄seruando qui est super omēs quod appropriatur patri qui a nullo est. ⁊ p omnia quod appropriatur filio qui est sapientia p omnia discurrens ⁊ attingens. Sapien. viij. Attingit ergo a fine vsq̄ ad fi. for. ⁊ dis. omnia sua. Et in omībus nobis quod appropriatur spiritui sancto qui operatur omnia in nobis. Esaie. xxvi. Omia opa nra operatus ē in nobis. Est ergo iste dns cui seruire debem⁹ de⁹ p̄ qui ē supomnes p potētiam p̄sidendo. ⁊ est deus filiꝰ qui ē p oīa p sapiam oīa ꝓgnoscēdo. ⁊ est deus spūssanctus qui ē in oībus nobis p bonitatem nobis grām infundendo. ⁊ sic est vnus deus in tribus p̄sonis. Romano. xi Ex quo omnia: ⁊ per quem omnia. ⁊ in q̄ omnia ipi gloria in secula. ¶ Moralitas ep̄le. Hic patet ex dictis. ad duo nos ī hac epistola hortaz apostolus vt. s. digne ambulem⁹ vocatōe q̄ vocati sum⁹. ⁊ vt ꝓservemus vnitatē spūs in vinculo pacis. ¶ Primo ergo nos hortaz vt digne ambulemus vocatōe q̄ vocati sumus ⁊ dirigētem viam ad id ad quod vocati sumus dicit in q̄ttuor p̄tes. s. in humilitatē. mansuetudinē. patientiā ⁊ caritatē. Cuius rō est. q⁹ nos sumus ad quattuor vocati. ¶ Primo ⁊ p̄cipaliter ad regnū dei quod ē ipe deus. Quia vt di. Aug. Ad hoc creata est humana natura vt cognosceret deū: cognoscendo amaret. amando possideret. ⁊ possidendo frueret. Lu. xiij. Homo quidam fecit cenā magnā ⁊ vocauit multos Heb. iij. Frēs facti vocatōis celestis p̄ticipes. Propter hoc etiā descēdit filiꝰ dei. vt. s. ad illā vitam beatā nos duceret. Jo. x. Ego veni vt vitā habeāt. Et breuit oīa que fecit filius dei ⁊ in vita ⁊ in morte. ꝓpter hoc fec̄ vt. s. ad regnum dei iremus ⁊ vitā eternā haberemus. Job. iij. Sic de⁹ dilexit mundum vt filiū suū vnigenitū da-

ret vt om. qui cre. in ip. non pe. sed ha. vi. eter. ¶ Sola aũt humilitas ẽ via puenĩdi ad vitã seu ad regnũ dei. et qui aliter vadit potius cadit q̃z ascẽdit. Aug. Ambula p xp̃i humilitatẽ si vis puenire ad ei⁹ eternitatem. Job. xxij. ¶ Qui humiliat⁹ fuerit erit in gl̃a. Prouer. xxix. ¶ Humilẽ sp̃m suscipit gl̃a. ¶ Sic ergo q̃ ambulat ĩ humilitate digne ambulat vocatiõe qua vocatus ẽ ad regnum dei. ¶ Secundo sumus vocati ad iusticiã regni. Math. vij. ¶ Querite p mũ regnũ dei z iusticiam eius. i. q̃rite primũ regnũ dei tanq̃z finẽ. secõdario iusticiam eius tanq̃z id qđ ducit ad illũ finẽ. ¶ Quia ad regnũ puenire nõ possumus sine iusticia regni. ¶ Mathei. xvi. ¶ Si quis vult post me venire. s. ad regnũ abneget semetip̃m id est vitã carnalẽ. z tollat crucẽ suã. i. penitentiam in qua homo crucifigit mũdo. z mundus ei. Gall. vi. ¶ Per quẽ mi. mũdus crucifixus ẽ z ego mũdo. z sequat me. s. opibꝫ virtuosis. Et hec ẽ iusticia regni. vñ filijs zebedei petẽtibꝫ p̃sedere in regno dei interrogati sunt an possent facere hanc iusticiam. s. calicẽ passionis z penitẽtie bibere. vt patet math. xx. ¶ Quasi. d. xp̃s. Si vultis in regno sedere oportet mõ primo iusticiam regni habere qđ est calicem passionis xp̃i bibere. Ergo ad hoc sumus vocati vt carnẽ cũ vitijs z concupiscentijs crucifigam⁹. Gal. v. ¶ Qui autem xp̃i sunt carnem suam crucifixerũt cũ vitijs z concupiscẽtijs. Et vt opa virtuosa exerceamus. ¶ Perfecto aũt horũ duorũ operũ est mansuetudo. q̃ si quis in furore z superbia domaret carnem z faceret opa de genere bonorũ sicut multi faciũt nõ p̃ter hoc peruenire ad regnum celorum ¶ Hic cadit exemplũ de illo qui ieunabat omni sabbato ad honorẽ virginis z ex hoc efficiebat melancolicus z impatiẽs p̃ter qđ totã familiã p̃turbabat. Cui apparens beata virgo dixit. Facias die sabbati aliquã elymosinã z nõ ieiunes. q̃ hoc ieiunium nõ placet mihi. ¶ Similiter cadit exemplũ quod narrat greg. i dya. de illis duabꝰ monialibꝫ que seruitorem suũ nimis molestabãt z post mortẽ sepulte sunt in eccl̃a z dũ dya conus clamaret qui est excõmunicatus exeat eccl̃az. videbanẽ p̃dicte de sepulchris exire q̃si essent excommunicate.

¶ Oportet em̃ q̃ opa ducẽtia ad regnũ sint opa in mansuetudine facta. Eccle. iij. ¶ In mansuetudine opa tua p̃fice. ¶ Mathei. xi. ¶ Discite a me q̃z mitis sum. i. mãsuetus ĩ opibꝫ exterius z humilis corde interius. ¶ In eodem. v. c. ¶ Beati mites q̃m ipi possidebunt terrã. s. viuentiuz. ¶ Cuius rõ est. q̃z opa ducentia ad regnũ s̃p̃ sanctus opat in nobis. qui est totus benignus z mãsuetus. Bap. i. ¶ Benignus est em̃ sp̃us sapietus. ¶ In eodem. xij. ¶ Quam bonus z suauis est ip̃us tu. do. in no. ¶ Homo em̃ q̃ opat bona. habet sp̃m sanctũ q̃ facit eũ benignũ z mansuetum. ¶ Sic ergo q̃ ambulat in mansuetudine digne ambulat vocatione q̃ vocatus est ad iusticiam regni. ¶ Tertio sumus vocati ad tolerandum aduersa p̃ntis vite. Luc. x. ¶ Ecce ego mitto vos sicut ag. inter lu. ¶ Ut p patientiam aduersorum probemur z purgemur z p̃ficiamur z coronemur. Jac. i. ¶ Beatus vir q̃ suf. temp. quia cum p̃batus fuerit ac. co. vi. Luc. xxi. ¶ In patientia vestra possi. animas ve. ¶ Dicergo qui ambulat in patientia digne ambulat vocatione qua vocatus est ad tolerandum mala p̃ntis vite. ¶ Quarto cũ fm aplm oñs sumus ad inuicem mẽbra corpis mystici quod ẽ eccl̃ia. sumus vocati vt supportemus vnus alterꝫ. z seruiamus vnus alteri in officio z statu suo in q̃ deus eum vocauit. ¶ Sicut membra corpis naturali dilectione mutuo sibi seruiũt z supportant. nam oculus seruit pedi ofendendo eum: z pes oculo portando eum. z stomachus ceteris membris sumendo cibum p̃ omnibꝫ. z sic de alijs. ¶ Deus autem posuit nos in eccl̃esia eius tanq̃z membra vt dicit apl̃s vt vnus doceat p̃ doctrinã. alius sustentet p elemosynam. alius regat p disciplinam. ¶ Unusquisq̃z ergo in gratia ministerij q̃ vocatus ẽ debet ministrare alijs. Ro. xij. ¶ Sicut em̃ in vno corpe multa mẽbra habemus. omnia aũt mẽbra nõ habent eundem actũ. Et sequit. ¶ Habentes autez donationes fm̃ gratiam. que data est nobis differentes siue p̃phetiã fm̃ rationẽ fidei. siue ministerium in ministrãdo. siue q̃ docet in doctrina. ¶ Sic ergo q̃ ambulat in hac mutua caritate z supportatione vt in gratia quam accepit seruiat alijs. digne

ambulat vocatione qua vocatus ē ad vnitatem corpis mystici, quod est eccla cuius caput est xp̄s. Ephe. i. Ip̄m dedit caput sup̄ omnem eccl̄az que ē corpus ip̄i⁹. Vana est gratia esse membr̄ vnū talis corpois cuius caput ē ip̄s. Et sic p̄z q̄ hec diuina ambulatio in quatuor p̄sistit. ¶ Et nota q̄ hec similitudo dilectōnis membror̄ corpōris naturalis ad mēbra eccl̄e qua se invicē debent diligere, supportare, et seruire, sicut mēbra corpis naturalis, attendit q̄z ad octo. ¶ Primo attendit in hoc q̄ vnū membr̄ nō inuidet alteri licet excellat vnū alter̄ et operatione et situ. Sic nō debemus p̄mo inuidere in quocūq̄z statu quis sit, Aug. Auertat deus pestē inuidie ab animis omniū hominū. vicium dyaboli est inuidēria. sed habet matrē suā. s. superbiam, suffoca matrē et nō erit filia. ¶ Secū do in hoc q̄ vnū membr̄ officiū suum sibi nō appropriat sed oib⁹ cōmunicat. Sic homo debet communicare grām quā h̄z p̄ximo suo. Ro. v. Necessitatibus sanctorum communicantes. ¶ Tertio in hoc q̄ vnū membr̄ ab alio lesum nō se vindicat. Sic debemus p̄cere et nō reddere malū p̄ malo. ¶ Quarto in hoc q̄ infirmiora mēbra amplius honoramus. i. Co. xij. Que putamus ignobiliora mēbra eē corpōris hic honorē abundantiorē circūdamus. Sic et nos nō debemus infirmiores despicere sz honorare. Ro. xij. Honore inuicē p̄uenientes. ¶ Quinto in hoc q̄ vnū membr̄ alteri compatit et gaudet. i. Cor. xij. Siq̄dem vnū patit membr̄ cōpatiunt omnia membra. Sic et nos facere debemus. Ro. xij. Gaudere cū gaudentibus et flere. cum flen. ¶ Sexto in hoc q̄ vnū membr̄ reputat sibi fieri quod fit alteri siue malum siue bonum, quia si ledit pes lingua cōqueritur si sanat manus os regratiat. Sic vnus fidelium debet sibi reputare fieri quod fit alteri, exemplo illius qui ait quod vni ex mi. m. fe. Matth. xxv. ¶ Septimo in hoc q̄ vnum membr̄ p alio lesioni se exponit vt manus p capite vel oculo. Sic et nos facere debemus exemplo xp̄i capitis nostri qui ictū quem humanū genus merebatur accepit in cruce sustinuit. Esa. liij. Propter iniquitatem populi mei p̄cussi eum. ¶ Quarto in hoc q̄ cibum quē vnum membrum recipit oibus communicat. Sic et nos bona nostra spalia communicare debemus. Act. iiij. Erant illis oīa communia. et di. sin. put cu. op. e. Et sic patet primum. ¶ Secundo nos hortat vt oī studio vnitatem sp̄us et corpis mystici quod est eccl̄ia in vinculo pacis ꝓseruemus. ¶ Sibi nota q̄ in hanc vnitatem ꝓseruandā sex nos inducere debent. ¶ Primum est xp̄i imitatio. Boni enī filij debent patrem in bonis opibus imitari. Et omnes boni xp̄iani debent xp̄m patrem suum imitari. Eap. ij. Imitant autem illum qui sunt ex p̄te illius. Christus autem ad hoc venit in mundum vt filios dei qui erant dispersi ꝓgregaret in vnum. Joh. xi. s. in vnam fidem. in vnam eccl̄esiam. et in vnā gloriā. ¶ Proprium enī est xp̄o vnire. sicut p̄priū ē dyabolo diuidere. Qui ergo diuisiombus intēdunt dyabolum imitantur et non christū. Ip̄e enī dyabolus p̄mam diuisionem inter creatorem et creaturam p̄ peccatum fecit. Esaie. xiij. Ponam sedem meam in aquilonem. Ip̄e diuisit animaz a corpore et homines ab inuicem per diuersa litigia. per diuersos errores et cultus. Sic ergo q̄ christum imitant in vnitate consistunt.

¶ Secundum est spiritus sancti influxio. quia vt dictum est nos sumus membra corpis mystici quod est eccl̄esia, cuius caput est christus. Hec autem membra vniuntur capiti in caritate sp̄us sancti, que est vinculum p̄fectionis. vt dr̄ ad Collo. iij. Sicut autem se habet membr̄ in corpe naturali, quia membrum diuisum a corpore nō potest recipe influxum virtutis a capite, ita se habet mēbrum in corpe mystico. quia homo diuisus ab vnitate eccl̄esie per peccatum nō potest recipe influxum sp̄us sancti qui a filio dei p̄cedit. quia est sicē mēbrum abscisum. Et ideo p̄uatur in fluxu omnis boni quod fit in eccl̄esia, ac etiā merito passionis xp̄i. et omnes virtutes et sacramēta eccl̄e in eo frustrant. Et ad hoc significādum sp̄us sanctus descēdit sup̄ apostolos dum ip̄i erant corpe et corde ꝓgregati, vt p̄z act. ij. ¶ Tertiū est boni ꝓseruatio. Quia vt di. we. Oīs res. oē bonū. et oīs xp̄us in vnitate ꝓseruat. et tādiu su-

stulit q̄diu ē vna. deficit aūt cū diuidit. Exemplū in ciuitatibꝫ ꝛ domibꝫ ꝛ animalibus q̄ oīa rādiu subsistūt q̄diu in vnitate ꝓseruant. Quia vt di. Boe. Oīne qđ est ideo est: qz vnū nūero est. Nā di. philosophus q̄ vnū ꝛ ens ꝙuertunt. Si ergo volumus bona gr̄e. ꝛ dona spūssancti. q̄ nobis deus ē largitus ꝓseruare. oportet q̄ in vnitate animoꝝ viuamus ꝛ vnū simus oēs in xp̄o. Act. iiij. Multitudis aūt credentiū erat. c. v. ꝛ. a. v. s. in dño. ¶ Quartū ē hostilis impugnatio. ꝛ de hostibꝫ triūphatio. Nobis ēm grande bellū instat cū diabolo mūdo ꝛ cū carne. Job. vij. Militia est vita hoīs sup̄ terrā. Ephe. Non est nobis colluctatio ad. car. ꝛ sanguinez sup̄. tm̄ sed aduersus p̄ncipes tenebraꝝ ꝛc̄. Omīs aūt victoria in vnitate ꝓsistit. Et ideo milites in acie fortitudīe vniunt ꝛ ꝓstringūtur. Et ꝓpterea antiqui dixerūt q̄ palma est signū victorie qz bz folia vnita simul. Et vincens etiā ꝓpter victoriaz cū palma p̄miat. Si ergo volumus de hostibꝫ triūphare oportet nos in vnitate manere alīs succūbemus oīo. Cuius ratio est. quia qui manet in vnitate eccl'e manet in caritate. quia vt dictū est. caritas est vinculū omnes fideles vniens. qui aūt manet in caritate in deo manet. i. Jo. iiij. Et ideo tales pugnāt nō in virtute sua sed dei in q̄ omnia p̄nt. Phil'. iiij. Omnia possum in eo qui me ꝓfortat. Sic pugnauit dauid ꝛ nō vicit goliam. i. Reg. xvij. Dic hystoriam. ¶ Quintum est meritoꝝ ꝛ gl'e augmētatio. omnia ēm opa nostra bona non merent eternam gloriam. nisi inquantum innitūt merito xp̄i ꝛ gratie spiritussancti cui p caritatem vnimur. Et ideo si volumus gloriam eternam mereri. oportet nos per caritatem ꝛ gr̄am spūssancti manere ī xp̄o alias nichil gl'ie eterne possumus mereri. nec aliquem fructum in vita eterna ꝓgregare. Joh̄. xv. Manete in me. qz sine me nichil potestiz facere qui manet in me ꝛ ego in eo. hic fert fructum multum. Ūñ opera illoꝝ qui sunt ab hac vnitate diuisi nichil merent̄ glorie eterne. Job. xv. Sicut palmes nō potest afferre fructum nisi manserit in vite. sic nec vos nisi in me manseritis ¶ Tertū est malorꝝ incursio. Nam qui extra hanc vnitatem moriunt. omnia mala incurrunt. Incurrunt ēm mortale odiū dei Psal. Iniquos odio ha. Incurrūt pdito nem bonoꝝ q̄ fecerunt. Incurrunt detestatem demonum ꝛ vilissimam seruitutem viciorū ꝛ tandem incurrunt penas infernī. Et hoc est quod ait cayn. Ecce ejcis me hodie a facie tua: ꝛ ero vagus ꝛ profugus sup̄ terram. omnis qui inuenerit me. occidet me. Ge. iiij. Propter hoc ergo in vnitate spūssancti vt simus mēbra xp̄i in vno corpore qđ est eccl'a manere debem⁹. quod fit q̄n pacem habemus ad deum ꝛ primum. Et ideo in vinculo pacis hoc vnitas ꝓseruare. Hebreo. xij. Pacem ꝛ sanctimoniaz sequimini cū oībꝫ sine qua nemo videbit deum. Et sic patet secundum ꝛ consequenter totum.

Dominica decima sexta de euangelio.
Sermo. C.

HAudiētes pharisei q̄ ihesus silentium imposuisset saduceis que. ꝛc̄. Matth. xxij. De hac insidiatione pharisеoꝝ ꝛtra xp̄m loq̄t̄ ꝓphet̄a in ps̄ona xp̄i. d. In laqueo isto quem absconderunt comprehensus est pes eoꝝ. Et ita factū ē qz pharisei volētes xp̄m illaqueare verbis ꝛ arguere ignorantiam eius ipi sunt illaquean ꝛ ignorantia redarguti ꝛ recto iudicio dei ī furcis quas amon pauerat mardochēo suspēsus ē ipe. Hester. vij. Tria xp̄o in hoc euangelio describunt. Primū est q̄rētus pharisеoꝝ malignantiū ꝯ xp̄m insidiatio. In p̄n. euā gc. Scōm est eorundē de primo mādato interrogatio. ꝛ xp̄i de eodē tm̄sio ibi. Et interrogauit eū vnus ex eis. Tertū ē xp̄i interrogatio ad eosdē cuius filius xp̄s eēt. ꝛ rñsionis eoꝝ ip̄probatio ibi. Cōgregatis aūt pharisеis dixit eis iesus qđ videt vobis de xp̄o cuius filius ē. ¶ Primo ergo p̄mittit q̄rētus pharisеoꝝ malignantiū ꝯ xp̄m insidiatio. Et hoc ē. Audiētes pharisei q̄ silentium imposuerat in vnū. Crisp. Cōuenerūt in vnū vt in multitudine vincerēt quē rōne superare nō poterāt. a vitate se nudos ee. p̄fessi sūt. q̄ se multitudine armauerūt. ¶ Nota aūt

q̄ vt habet in hystoriis scolasticis inter iu
deos tres erāt secte a communi vita aliop
distātes. s. pharisei. saducei. z essei. de pri
mis duabo fit mētio in euangelio hoc. z in
pluribo locis scripture. Pharisei cultu au
stero. z q̄bo parco vtebant̄ z habebāt q̄s
dam superstitiosas obseruātias. Nā defere
bāt cartas in frōte z i sinistro brachio. in q̄
bus decalogus scriptus erat. q̄ vocabant̄
philacteria. In fimbriis etiaz z in angulis
palliop habebāt spinas insertas: vt ipsis
puncti dū incederēt fierēt mēores mādā
top dei. ꝓpositis suis z natu maioribo nū
q̄ ꝓria rndebāt. Opa vero opa sua faciet
bāt vt viderent̄ ab hoibo z boni reputarēt̄
Et q̄a a communi habitu aliop diuisi erāt
ideo dicebant̄ pharisei a phares q̄d ē di
uisio. De quop secta paulus fuit. Act. xxi
iij. Ego phariseus sum filius phariseoꝝ.
Contra istos multoties p̄dicauit xp̄s z ip
sos reprehensibiles multiplicit̄er oñdit. Sa
ducei aūt negabāt resurrectionē corpm fu
turā. aīas cum corpibo mori asserētes. nec
angelos esse dicebāt. solum quinq̄ libros
moysi recipiebāt. Hi seueri nimis erant.
nec inter se sociales. ob quam causam sa
duceos. i. iustos se nomiabant. His dñs
silētium imposuit q̄uemēti rñsione. vt supꝰ
in hoc euangelio ptz in eodem ca. Ubi dr
q̄ ipi quesierunt a christo dicentes. Ma
gister moyses dixit. Deutr. xxv. Si quis
mortuus fuerit nō habens filiū ducat fra
ter eius vxorem illius z suscitet semē fra
tri suo. Erant autem apud nos septē fra
tres. Et primus vxore ducta defunctus ē
sine filijs. z nō hns semen reliquit vxorez
fratri suo. Similiter secundus tertius z
quartus vsq̄ ad septimū. Nouissime au
tē omniū z mulier defuncta est. In resur
rectione ergo cuius erit de septē vxoroēs
eā habuerūt. Rndens aūt iesus ait
illis. Erratis nescientes scripturas neq̄ vir
tutem dei. In resurrectōe eē neq̄ nubent
s. viri. i. nō accipient vxores. neq̄ nubent
s. mulieres. i. non tradent̄ nuptui. sed sunt
sicut angeli dei. De resurrectione autem
mortuop nō legistis quod dictum ē a deo
dicēte vobis. Exo. iij. Ego sum de⁹ abrahā
deus ysaac deus iacob. Nō est de⁹ mortuo
rū seq viuentū. Sic ergo patet q̄ xp̄s ex
uop ignorantia ꝓfutauit saduceos i hoc
errore q̄ anima moriat cū corpe. z q̄ mor
tui nō resurgant. ¶ Primo ex ignorantia
scripture. Et hoc est. De resurrectione au
tem mortuorum nō legistis quod dictum
est a deo dicēte vobis. Ego sum deus abra
ham z deus ysaac z deus iacob. Exod. iij.
Nō est deus mortuorum sed viuentium.
Quia si dixit deus moysi. Ego sum deus
id est dominus abraham ysaac z iacob. er
go ipi erant serui eius. quia seruus z domi
nus sunt relatiua. z vno posito ponitur re
liquus. Illius autem quod nō est. nullus
potest esse dominus. Et hoc est quod dic.
Non eē deus mortuop. i. illop qui nullo
modo sunt sed viuentium. ergo abraham
ysaac z iacob in animabus suis viuebant.
Similiter moyses videt innuere q̄ resur
rectio corporum sit futura. dicit eē q̄ ho
mo ante peccatum erat immortalis: z per
peccatum est morti adiudicatus. z postea
dicit q̄ abrahe facta est ꝓmissio q̄ in semi
ne eius omnes gentes benedicende erant
Si ergo resurrectio mortuorum non erit.
quomodo omnes gentes in semine abra
he benedicent̄. quod eē bonum homines
defuncti ante aduentum christi ꝓsequen
tur q̄ christum? certe non potest assignari
aliquod bonum quod q̄ aduentum semi
nis abrahe. scilicet christi omnes ꝓsequen
tur. nisi resurrectio mortuop que bonis ac
malis pueris z adultis communis erit. i
Cor. xv. Omēs quidem resurgemus sed
nō omēs immutabimur. Similiter qua
re ioseph moriens fide de ossibo suis mā
dauit vt asportarent ea in terram ꝓmis
sionis. Heb. xi. Et moyses ea cuz magna
diligentia asportauit. nili quia credebat. q̄
resurgente christo ipe etiam resurgeret cū
eodem si placeret. Matthei. xxvij. Multa
corpa sanctop qui dormierāt surrexerunt.
¶ Secundo ꝓfutauit eos ex ignorantia
virtus dei. Christus eē est virtus dei.
Ro. i. Virtus eē dei est in salutem omni
credenti. i. Cor. i. Nos autem p̄dicamus
xp̄m crucifixū dei virtutē z dei sapiaz. Chri
stus aūt ē resurrectio corpm z vita aiarū.
Jo. xi. Ego sum resurrectio z vita. Hu
ic. s. xpo oēs scripture testimoniū ꝓhibēt
s. q̄ ipe ē natural filius dei z tota virtus dei.

Joh. v. Scrutamini scripturas ille sunt q̃ testimoniũ phibent de me. Et ideo ꝓpm aĩe viuunt ſp̃ z ꝓpm corpa resurgent. i. Cor. xv. Per hoiez mors: z ꝑ hoiez resurrectio mortuor. Ergo saducei errabant qz nesciebant virtutẽ dei. i. xpm. Essei vo fere in oĩb monasticã ducebãt virã. nuptias fastidiẽtes. z oĩa cõia hñtes. vnguentũ z oleũ opprobriũ reputabãt. In vsſte candida eẽ volebãt. Et sic ꝑ ꝓmũ. Deinde ponit phariseor de primo mãdato dei interrogatio. z de eodẽ xpi rñsio. Et hoc est. Et interrogauit eũ vn⁹ ex eis legisdoctor. Crisso. Decebãt em̃ apud se. vnus loquat̃ proĩb. z oĩs loquant̃ ꝑ vnũ vt siqdẽ vicerit. oĩs videant̃ victores. Si aũt ficte fuerit solus videat̃ ꝓfusus. Temptãs eũ. i. volens experiri an doctus mgr̃ eẽt. Mar. autez. rñ. dr qz dñs cõmẽdauit eũ. d. Nõ lõge es a regno dei. qz ipe xpo rñdenti dixit. Bene magr̃ in veritate dixisti. qz ẽ vnus deus z non ẽ alius ꝑter eum. z vt diligat̃ ex toto corde z ex toto intellectu. z ex tota aĩa. z ex tota fortitudine. z diligere ꝓximum tanq̃ seipm. maius ẽ omnib holocaustom anbz z sacrificijs. Aug. Nõ moueat aliquem qz math. hic dicit temptantem fuisse a q̃ dñs interrogatus ẽ. Marcus autem hoc tacet z in fine ꝓcludit: qz dominus ei sapienter rñdendo dixit. non longe es a regno dei. Fieri em̃ potuit vt q̃uis temptans accesserit. domini tamẽ rñsione correctus sit. aut certe ipam temptatõnem non accipimus malam sicut decipe volentis inimicu m: sz potius tanq̃ experiri amplius volentis ignotum. Dgr̃ quod ẽ magnum mandatũ in lege? Ait illi ihesus. Diliges deum tuum ꝛc. Dilige inquit nõ time: qz diligere magis ẽ q̃ timere. timere em̃ seruor. diligere vero filior. timere sub necessitate. diligere in libertate est. qui em̃ in timore seruit deo penã qdem euadit. mercedẽ vero iusticie nõ habet. quia inuitus fecit bonũ ꝓter timorem. Nõ vult ergo deus vt timeat̃ seruiliter ab hominibus. quasi dñs sed vt diligat̃ quasi pater qui adoptionis spm̃ donauit hominibus. Crisos. Diligere deũ ex toto corde ẽ vt cor tuum nõ sit inclinatum ad alicuius rei dilectionẽ magis q̃ ad deum diligere aũt deũ ex tota aĩa ẽ certissimũ animũ habẽre in veritate z firmum esse in fide. Diliges dominum omnia potentem cui timor. omnia ꝓsiderantem cui bonor ẽ totum se tibi dantem cui amor. deum qui ꝓte est hõ factus. tuum quia ꝓ te tot⁹ ẽ ex pẽsus. toto corde vt omnes cogitatiões in deum reflectas. tota aĩa vt omnes affectiones in deum ꝙuertas. tota mente vt oĩs sensus deo vacent. Alius ẽ em̃ amor cordis. z alius amor aĩe. Amor cordis quod animõ carnalis ẽ vt etiã carnaliter deum amemus. qđ facere nõ possumus. nisi recesserimus ab amore mundi aliũ rex. Cordis em̃ amor sentit̃ in corde: amor vo animo nõ sentit̃ sed intelligit̃ qz in iudicio animo ꝓsistit. Qui em̃ credit apud deum eẽ bonum omne: z nihil boni esse extra ipum hic diligit deum ex tota anima. Tota vero mente diligere deũ est vt omẽs sensus nri deo vacent. cuius em̃ intellectus deo mnistrat. cuius sapientia circa deum ẽ. cuius cogitatio ea que de dei sunt tractat. cuius memoria ea que bona sunt recordat̃. tota mẽte diligit deum. Glo. Vel ex toto corde. i. intellectu. aĩa. i. voluntate. mente. i. mẽoria vt nihil ei cõtrarium velis. sentias. aut recorderis. Hoc ẽ maximum. s. dignitate. quia de re excellentissima. z primum mandatum non ꝓlatione scripture sed dignitate virtutis. vt dicit origen. Secundum aũt simile ẽ huic. non. di. par sed simile. Et dicit simile quia de re simili. s. de dilectiõe ꝓximi. Et hoc ẽ. Diliges ꝓximũ sicut teipm. In his duobus mãdatis tota lex pẽdet z ꝓphete. quia ad hec duo referetur totus decalogus. z monita ꝓphetarũ ibi habent finem. nam tria mandata prime tabule ad dilectionem dei ptinent. Alia vero septem secunde tãbule ad dilectionẽ ꝓximi. Unde quadrupliciter dicitur ꝓximus. ꝓximus natura: quia eandem naturam habet cum alio. ꝓximus origine. quia ab vno cũ alio natus est. ꝓximus hereditate. cui eadem hereditas cum alio ꝓmittit̃. ꝓximus lege. quia eadem intentio ligat omnes. lex z ꝓphete in his duobus mandatis pẽdet. quia ea que lex z ꝓphete ꝑcipiunt quasi in radice fundantur in caritate z dilectione. Videtur tamen qz in altero solum horum mandatorum tota lex pendeat. pm illud ad

Gal.v. Omnis enī lex in sermone vno ī/
plet diliges ꝓximū tuū sicut teipm. Ro.
xiij. Qui diligit ꝓximū legē impleuit. Ad
hoc dicendū q̄ in dilectōe ꝓximi intelligi
tur dilectio dei. Qui enī diligit ꝓximū de
bito mō diligit eum ꝓpter deum ⁊ in deo.
Sed vt dicit philo. ꝓpter quod vnūquod
q̄ tale ⁊ illud magis. Ergo q̄ diligit ꝓxi/
mum ꝓpter deum multomagis diligit de
um. Et sic patet q̄ debemus diligere deū
sup omnia ⁊ ꝓximum sicut nos. Debem⁹
etiam diligere ꝓximum sicut christ⁹ di/
lexit nos. Joh.xv. Hoc ē ꝑceptum meum
vt diligatis inui.si. dile. vos. ¶ Quattu/
or hic videnda occurrūt. Primo quare
deum sic ꝑfecte ⁊ sup omnia diligere debe
mus. Secūdo quare sic specialiter deus
dedit mandatum de amore. Tertio quo/
modo ꝓximum diligere debemus sicut et
christus dilexit nos. Quarto quō ꝓximū
sicut ⁊ nosip̄os diligere debemus. ¶ Cir/
ca ꝓmum nota q̄ ꝓpter decem maxīa be/
neficia que deus nobis contulit debemus
ipm sup omnia diligere ex toto corde ⁊ a/
nima. ¶ Primum ē beneficium creatio/
nis quia ad imaginem suam nos creauit.
Bern. Cogita qualem te fecit. Nempe se/
cundum corpus egregiam creaturam fm
animam magis imagine creatoris insignē
rationis participem. beatitudinis eterne
capacem. Porro ambo coherere sibi fecit
incomp̄hensibili sacrificio sapientia inue/
stigabili. nec ante ꝓmeruit qui necañ fuit
nec spes retributionis affuit. quia bonorū
nostror̄ non eget. Carissimi si quis nobis
recuparet oculos ꝓdiros q̄tū ipm dilige/
remus quare ergo nō diligimus deū q̄ ani
mam ⁊ corpus nobis dedit. Prouerbiū ē
Quia omne maximū seruitiū ꝓdit. Cui⁹
ratio ē: quia homo desiderat libertatem. q̄
autem maximū seruitiū recipit estimat se
seruum eius a quo recipit. ⁊ ideo fugit eū
⁊ sic accidit de nobis circa deū. ¶ Secun
dum ē beneficiū eruditionis q̄ nos docu/
it ⁊ docere nō cessat. Nam posuit intus in
anima lumen rōnis. ꝑ quod omnia possu/
mus ꝯgnoscere creatorē ⁊ creaturas ⁊ bo
na ⁊ mala. Job.xxxv. Qui docet nos sup
iumenta terre. ps. Multi dicunt q̄s ost/
dit no. bona. Et sequitur. Signatuz ē sup
nos lu. vul. tui dñe. Docuit etiā nos exte
rius p. ꝓphetas suos in sacra scriptura ⁊
ad vltimum venit ipe vt nos omnem ver
tatem doceret. Joh.xvi. Docebit vos om
nem veritatem. Joh.xviij. Ego ad hoc na
tus sum ⁊ veni in mundum. vt testimoni
um phibeam veritati. ¶ Tertium est bene
ficium administrationis ⁊ gubernationis
quia nobis omnem creaturaz subiecit ad
ministeriū nostrum ⁊ vitam. ps. Omnia
subie. s. pedibus eius oues ⁊ boues. Et ꝯ
sicut feudatarij faciunt omagium dño ita
⁊ nos omni die ⁊ omī hora facere debem⁹
i. Thessa.v. Sine intermissione orate. in
omni. grās agite. Ipe enī omnia bona sua
tradidit nobis cum filio suo ac etiā seipm
Ro.viij. Quō nō etiam cum illo oīa no/
bis donauit. Item cum magna diligentia
nos p. suos angelos gubernari mandauit
Nam statim a natiuitate vni cuiq̄ ꝓpriū
angelum deputauit vt eū illuminet adiu
uet dirigat. dēfendat. ⁊ custodiat. ps. Angel'
suis māda. de te. vt cu. te. ꝛc. Heb.i. Om
nes sunt admi. spi. Celū etiā monet ⁊ to/
tam creaturā disponit ad seruitiū nostrū.
Sap.xij. Cū magna reuerentia disponis
nos. ¶ Quartū ē bñficium nature nostre
assumptōnis. Nostrā enī naturā assump/
sit ⁊ nō angelicā. Heb.ij. Nusq̄ enī āge.
appre. sed semen abrahe. In q̄ appreheēsio/
ne in immensum exaltati sumus. nā deus
factus ē homo ⁊ homo ē deus. p. quā exal
tationem angeli qui primum erant nobis
superiores facti sunt nobis eq̄les. ⁊ deīceps
recusauerūt adorari ꝓ nobis. vt ptz apoc.
xix. vbi volente iohanne angelum adorare
ait angelus. Vide ne feceris ꝯseruus enī
tuus sum ⁊ fratr̄ tuor̄. Christus ergo ⁊ be
ata ꝝgo sup omīs angelos exaltati sunt in
gloria. ¶ Quintū ē beneficium redempti
onis: q̄ nos venditos carissime redemit.
Et ideo valde caros nos habet. i. Pet.i.
Non auro vel argen. redem. estis. sed pre
cio. sang. ag. inconta. Hoc sup omnia ad
amorem dei allicere nos debet. Ber. Tu
p. oīa te mihi reddit amabilem. o bone ihesu
calix quē bibisti opus redemptōis nostre
Hoc oīo amorē nostrū facile vendicat sibi
Multū quippe in me laborauit saluator. et
nec in oī mundi fabrica tm̄ fatigatōis au/

ro2 assumpsit. In dictis suis sustinuit ꝯdi
ctiones. in factis obseruationes. in tormē
tis illusiones. ⁊ in morte exprobrationes
¶ Sextū ē bñficium lotionis ⁊ vestitio/
nis, nā nobis maculis pctoꝝ oīo turpissi/
me fedatis quas maculas nullus vnquā
abstergere potuit. balneū ipe delectabile ⁊
efficax id ē baptismū ꝓpauit. Ezech. xxxvi
Effundā sup vos aquā mundā ⁊ mun. ab
oī. inquina. vrīs. Apo. i. Lauit nos a pctō
no. in. s. suo. Job. xix. Cōtinuo exi. san. et
aqua. Sanguis redemptōis ⁊ aqua lotio
nis. Non em̄ aqua tales maculas posz ab
stergere nisi in virtute sanguinis xpi. Et
post ꝯ nos sic lauit vestē polimitā ⁊ stragu
latam id est variaz virtutū ⁊ donoꝝ spūs/
sancti p quā nuptijs regis eterni digni ef/
ficimur nos induit. ¶ Septimum ē bñfi
cium sanationis qui nobis ad mortē infir
mis ꝑ oēz morbum medicinas efficacissi
mas ꝓpauit quas in sanguine suo ꝓfecit.
Psal. Qui sanat oēs infirmi. tu. Et vide
magnam clementiam. quia vt nobis ī no
stris infirmitatibus compateret voluit in
firmari. Heb. iiij. Nō habemus ponti. qui
nō pos. compa. infir. no. temp. aūt p omīa
Vñ recte ipe assimilat se galline q̄ ex amo
re pullos infirmat. vt ptz math. xxiij. Cla/
memus ergo si aliquid patimur q̄ ipe oīa
ē exp̄tus. Carissim non ē desperabilis pla/
ga nēa immo ē susceptibilis medicīe: ideo
deus locū ⁊ tps penitētie nobis dedit in q̄
bus he suscipiuntur medicine. Job. xxiij.
Dedit eis deus locū penitentie. Totū hoc
nō dedit nec fecit angelis: q̄ nec locū nec
tps deus ad has medicinas sumēdas ꝓ/
parauit: sed statim peccātes in infernum
demersit. Propter q̄ omnia dicit Dauid
Quid retri. dño ꝓ om. q̄ re. m. q. d. Nihil
dignum. Exemplum. Multi miseri faciūt
sicut fecit serpēs homini qui extraxit eum
de sublapide sub quo crepabat ⁊ postea ser
pens voluit eum toxicare dicens q̄ omne
fermitium erat pditū qui sunt siles viperꝝ.
que matrē interficiūt. Matth. iij. Genimi
na viperaꝝ ⁊c. ¶ Octauum est bñficiū
adoptionis q̄ ꝑ spūmsanctum nos in dei fi
lios ⁊ fratres xpi adoptauit. i. Joh. iij. Vi
dete qualem dilectionē dedit nobis deus
vt filij dei nominemur ⁊ simus. ¶ Nonū
est bñficiū glorie ꝓpationis quia nobis
gloriam ineffabilem ꝓpauit. i. Cor. ij.
Quod oculus non vi. n. aur. a. ⁊c. Esaie.
lxiij. Oculus nō vidit deus absq̄ te. q̄ p̄
pa. exp̄. te. Et nota q̄ maiorem gloriā p̄e
parauit hominib⁹ q̄z angelis. q̄ in anima
⁊ corpe. Job. xij. Ego veni vt vitā habeāt
⁊ abundātius habeant sup. q̄z angeli. Esa
xxi. In terra sua duplicia possidebunt. ¶
Decimum est bñficiū corpoꝝ resurrectō
nis. quia corpa nostra ꝓpter peccatum pu
trefacta victura semper resuscitabit. Osee
iij. Reformabit corpus humi. non confi.
cor. cla. sue. Ideo bene dicit per esaiaz. v.
Quid vltra debui facere vbi ⁊ non feci ¶
Secundo videamus quare sic specialiter
dedit mādatum de amore. Et dicendum
q̄ quadruplex est causa huius mādati fin
quatuor que in amore p̄sideranī. ¶ Pri/
ma est ꝓpter facilitatem. quia nihil est taz
facile sicut amare. ⁊ nihil ita libeꝝ ⁊ in hoꝝ
minis pote state sicut amor. Vñ nemo po
test se excusare a mādato amoris. Deute.
xxx. Mandatū quod ego tibi p̄cipio ho/
die nō sup te ē neq̄ ꝓcul positum nec ī ce
lo situm vt diligas dominum deum tuum.
¶ Secunda ē propter suauitatem. quia
amor omnia suauia reddit. Bern. Amanti
ti nihil est difficile. Matthei. xi. Jugū em̄
meum suaue est ⁊ onus meum leue scilicz
amanti. Figura huius patet gene. xxix. de
iacob ⁊ rachel. Si em̄ amor mundi tantuz
alleuiat vt omnia grauia homo sustineat.
quantomagis amor dei. ¶ Tertia est ꝓ/
pter gratiositatem quia amor omnia opa
reddit gratuita ⁊ gratiosa. deus autem nō
vult seruitia coacta quia non sunt mento
ria: sed gratuita ⁊ voluntaria quod facta a/
more. i. Cor. xiij. Si distri. in ci. p. om. fa.
me. cari. autem non ha. nih. mihi ꝓdest ¶
Quarta est ꝓpter virtuositatem. Est em̄
amor sursum erigens animam. quia ē pō
dus anime inclinans eam ⁊ ducens ad lo
cum ꝓprium qui est deus. Augustinus. Amor
meus pondus meum eo feror q̄cunq̄ fe/
ror. Unde q̄ anima inferius inclinatur ad
mutabilia hoc est ꝓpter violētiam vitij ⁊
ꝯ naturam. Est em̄ amor spūalis ignis ātē
cuius ē naturaliter sursum agere. ¶ Ter
tio videamus quō ꝓximum diligere debe

mus. ¶ Debemus enī ꝓmum diligere sicut chr̄ist⁹ dilexit nos que similitudo attendit̄ ꝝtum ad sex. ¶ Primo quia chr̄istus nos amauit amore gratuito. non ex meritis nostris vel ex amore ei a nobis ꝑsō. i. Joh̄ā. iiij. In hoc apparuit caritas dei non quasi nos dilex. deum: sed quoniā ipe ꝓior dilex. n. Sic amare debem⁹ ꝓximum. Quod est ꝫ multos qui nunquam amant nisi eos quos se credunt amare. ꝓ dentem mercedem amoris. Matth. v. Si diligitis eos qui vos diligūt quā mer. ha. Nonne etiā publicani et ethnici hoc faciūt ¶ Secundo amauit nos amore recto siue vero. non ꝓter vtilitatē suā sed nr̄az. q̄ vocat̄ amor amicitie siue honestus. noster autem amor vt plurimū ē amor ꝓcupiscētie. siue vtilis q⁹ solū illū amamus q̄ ē nobis vtilis a q̄ bona speramus. Vera aūt amicitia nō ē pēsanda rp̄alibꝫ cōmodis ꝫ gratuito amore porranda. vt di. Seneca. Et q⁹ veram amicitiam nō habemus facili es/ ficimur amici et inimici. Boe. Quē felicitas facit amicum infortunū faciet immicum quia talis non amat ꝑsonam sed res ꝑsone. Et ideo remota causa remouet̄ ⁊ ef/ fectus ¶ Tertio nos amauit amore discreto qui ē q̄n ꝑsonā amamus ⁊ vicia ꝑsequimur ⁊ odimus. nec ꝑsonis ꝓdescendimus vt vitijs implicemur. Jo. iij. Dilectō ꝓximi malum non opat̄. Tulius. Nulla e excusatio si causa amicitie peccaueris. sanctā lex amicitie vt nec rogem⁹ res turpes. nec faciamus rogati. ¶ Quarto nos amauit amore vere mentis. Job. xv. Maiorē hanc dilectionem nemo habet. Sic ⁊ nos facere debemus ꝓximo si necesse fuerit. i. Jo. iij. In hoc cognouimus caritatē dei. q̄m sicut ille ꝓ nobis animā suā posuit ⁊ nos debemus ꝓ fratribus aīas ponere. Sic fecerunt martyres. ij. Cor. xij. Ego aūt libentissime impēdā ⁊ superimpendar ipe ꝓ aniabus. ¶ Quinto nos amauit amore fructuoso ⁊ reali ⁊ non vocali tm̄. Jo. iij. Sic de⁹ di. m. vt fi. f. vni. da. vt omis qui cre. in e. non pe. sed ha. vi. e. Sic ⁊ nos facere debemus. Joh. iij. Filioli non di. nr̄. ne ling. sed ope ⁊ vr̄i. In quibusdam autem caritas habet linguam magnam ⁊ manū nullam. Greg. Probatio dilectionis exhibitio est opis. Quidam enim sunt sicut virꝫ qui de omnib⁹ volunt eleuare. ⁊ si quis aliquid vult eleuare ab eis statim frangun tur. Contra quod dr̄ ꝓuer. xij. Qui negligit damnum ꝓter amicum iustus est. ¶ Sexto nos amauit amore ꝑseueranti. Joh̄ā. xiij. Cum dilexis. suos in finem di. eos. i. vsq̄ ad mortem. Quidam autē solum amant tempe ꝓsperitatis. Eccles. vi. Est amicus ⁊ socius mense ⁊ non ꝑmanebit in die necessitatis. Contra quod ꝓuerbio. xvij. Omni tempe di. qui ami. e. st Secundo debemus ꝓximū amare sic̄ nos ipos. ⁊ ideo qui nescit diligere se. nec ꝓximum diligit recto mō. Aug⁹. Elide si nosti diligere te ⁊ ꝓmitto tibi ꝓximū quē diligas sicut te. Si aūt non nosti: timeo ne decipias ꝓximū sicut te. Idem. Si te diligis ergo non diligis iniquitatem que te odit: nam si diligis iniquitatem odis te. ꝑs. Qui diligit iniquitatem odit animam suam. Qui ergo diligis iniquitatem quō volebas tibi committi ꝓximū tuum quez diligeres tanꝫ te homo qui pdis te. sicut enī tuipe diligis te vt perdas te sic ꝑfecto pditurus es eum quem diligis sicut te. Debemus ergo ꝓximum diligere sic̄ nos quod sex modis exponit̄. quere sup̄ dominica tredecima. ibi hoc mandatum ponitur sicut hic in euangelio. Beati oculi. in secundo membro. Et sic patet secundum. ¶ Tertio ponit̄ interrogatio chr̄isti ad pharisēos cuius filius esset chr̄istus ⁊ responsionis eoꝝ improbatio. Et sic patz ꝙ in hac ꝑte tria facit. ¶ Primo interrogat eos. Et hoc est. Congregatis autem pharisēis qui scilicet ad temptandum quenerant occasionem, dantes sue confusionis. vel si voluissent credere sue instructionis. Manifeste enī ꝓbauit eis ꝙ ipe erat filius dei. Interrogat ergo eos Jesus dicens. Quid vobis videtur de chr̄isto siue creditis eum venisse. siue venturum eē quez vos purum hominem asseritis. vt dic̄ glosa. id est quid videtur vobis de illo ꝓphēta magno. s. messia vobis ꝓmisso per moysen. Deutero. xviij. Qui debet vos saluare ⁊ liberare. qui debet esse chr̄istus id ē totus vnctus gratia ⁊ virtute dei. vt rex vester ⁊ sacerdos, cuius filius est. s. secun/

dum carnem .id est cuius filius debet esse secundum legem vestram. ¶ Secūdo ip si respondent. Et hoc est. Dicunt ei Da/uid.i. debet esse filius dauid solum. quia messiam purum hominem expectabāt na/sciturum de progenie dauid. ¶ Tertio christus improbat opinionem eorū. quā de messya habebant ostendens q̄ debet eē de us ⁊ homo: ⁊ non solum homo filius da/uid. Et ideo vt dicit glos. Non replendit eos de eo q̄ dicūt eum filium dauid. sed q̄ filium dei non credunt. Et hoc est ait il lus, Quō ergo si purus homo sit dauid in spū. s. sancto qui mentiri nō pōt vocat eū dominum qui ꝑm vos ante eum non fuit. vt glo. dicit. Dixit dominus domīo meo. Istud dicere est equalem filiū m sibi gene rare. Psal. Dominus dixit ad me. Dixit ergo dñs. s. deus pr̄ dño meo. s. deo filio q̄ erat dñs dauid. nō ꝑm quod de eo carnē sumere debebat sed ꝑm q̄ de deo patre sp̄ fuit. Dixit ergo dñs pr̄ dño filio sede a de xtris meis. i. in eqlitate deitatis ꝑm qō de? ⁊ in potentijs bonis patrī ꝑm quod homo donec ponā inimicos ⁊c. Et attende q̄ istō donec nō tenet hic exclusue sed inclusiue. Unde non ponit continuationem act? ses/sionis vsq̄ ad subiectionē inimicoꝝ tāñ. sed ponit eternam ꝓtinuationem. Simile est istud quod dr̄ matthe. i. Non cognouit eam donec pepit filium suum primogeni/tum. Aduertendū ergo hic q̄ xp̄s inq̄ntū homo fuit in magnis laboribus in mundo isto donec dictum ē ei a patre. Sede a de xtris meis do. po. ini. tu. ⁊c. i. donec tibi re/belles subijciam. vel subiectione voluntā/ria vt credant volentes. Esa. vi. Et ado/rabunt scabellum pedum tuoꝝ qui terra. ri bi. Uel subiectione coacta vt in iudicio pu niantur ⁊ subsint ei. Oportet autem illuꝫ regnare donec ponat inimicos sub pedib⁹ eius. Si ergo dauid in hac auctoritate vo cat eum dominum quod ē ꝑm diuinitatē quod non posset esse si esset purus hō quō filius eius est. q. d. Istud est impossibile q̄ ꝑm eandem naturam sit filius ⁊ domi/nus. Secundum ergo vestrū intellectum ista sunt oīo repugnantia. Relinquit ergo q̄ sit filius dauid ꝑm humanā naturam ⁊ sit dñs dauid ꝑm diuinā naturā: ⁊ ꝓ ꝑse/quens patet q̄ sit deus ⁊ hō. Et ideo nēo poterat trūdere ei verbum. neq; ausus fuit quisq̄ ex illo die eū amplius interrogare Et sic patet tertium.

De epistola. Sermo. ci.

Gratias ago deo meo sp̄ ꝓ vo. i. Cor. i. Hic incipit prima epla ad Cor. In qua ꝓmissa salu/tatione ponit exordiū in q̄ vt capiat beni/uolentiam auditor. ꝓmēdat bonos q̄ erāt inter corinthios ⁊ regratiat deo de multis bonis q̄ eis ꝓtulerat. Et ꝑm hoc hec epla di uidit̄ in tres ptes. Primo eī agit gratias deo ꝓ gr̄a data eis gratū faciente q̄ deus eos gratificauit. In pn. ep̄le. Secūdo agit gratias ꝓ gratijs gratis eis datis, ꝓt̄ q̄s coram hominibus gratiosi sunt facti ibi. Quia in omnibus di. fac. es in il. Tertio agit gratias ꝓ certitudine glorie. quam in futuro recepturi erant dei gratā possiden/tes ibi. Expectantib⁹ reuelationem domi/ni nostri iesu xp̄i. Dicit ergo primo. Gra tias ago. s. ore. corde ⁊ ope deo meo. Deo? est omnium ꝓ creationem ⁊ gubernationē sed eius specialiter ꝓ specialem cultū ⁊ di/lectionem. Semp̄ ꝓ vobis. i. bonis debit̄ ⁊ tempib⁹ ꝓstitutis. Sic intelligendum ē illud. i. Thessa. v. Sine intermissione ora te in omnib⁹ gratias agite. In gratia dei. i ꝓpter gratiam dei que data est vobis. per quam scilicet grati facti estis deo ⁊ in fili/os eius adoptati. ⁊ hoc in christo iesu. Et sic patet primum. Secundo agit gratias ꝓ diuersis gratijs gratis eis datis di. Et gratias ago sup̄. quia in omnib⁹ diuites facti estis in illo. i. in christo ꝙ christum. in omni verbo. id est in omni genere ling/uarum vel in omni modo p̄dicandi. s. me/diocribus minoribus ⁊ ꝑfectis ⁊ in omni scientia. i. in intellectu omnium scriptura/rum. ⁊ his ita estis ditati q̄ ita teneatis si/cut testimonium christi. hoc est de christo datum a ꝓphetis confirmatum est in vo/bis. s. ꝓmeam p̄dicationem. i. ita ista ver/ba ⁊ scientiam teneris de eo quod de chri/sto p̄dicaui sicut testimonijs ꝓphetaꝝ con firmaui. hoc est sicut illa que de christo vo

bis predicauí illum testificantia testificata a ꝓphetis sunt firma in vobis. Sic ille gratie fortissime confirmate sunt in vobis Vbi notandum ꝙ predicatores confirmant suam predicationem testimonio scripturarum de christo a ꝓphetis dictarum. Confirmant etiam eam ꝙ bonam ⁊ perseuerantem viam. Ecclesiastici .xxix. Confirma verbum tuū ⁊ fideliter age. Deus autem confirmat per miracula. Marci. xvi. Domino coopante ⁊ ser. confir. sequenti. si. Et ita diuites facti estis in illis gratijs confirmati. ita vt nihil vobis desit in vlla gratia quin totum habeatis quod ad salutem spectat. Quia vt dicit Augustinus. Vultuz est diues religio christiana que in christo omnia in possessore omnia possidet. Hanc autem abundantiam meretur abundans humilitas. Jaco. iiij. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. Et sic patet secundum ¶ Tertio agit gratias ꝓ certitudine glorie quam habebant dicens. Et gratias ago supp. ꝙ vobis expectantibus reuelationem domī nostri iesu christi. i. quia firmiter expectatis eius apertam visionem que post mortem fidelibus christi prestatur. Vel reuelationem dicit que erit in die iudicij. quam impij timent sed iusti expectant. Job .xiij. Cunctis diebus quibus nunc militio expecto donec veniat immutatio mea. Hanc reuelationem omnis creatura expectat. Qui confirmabit. Hic ostendit ꝙ secure possunt reuelationem filiorum dei expectare. Omnis enim in ꝑseuerantia confirmatus secure expectat sed ipsos dicit proculdubio ꝓfirmandos. ergo secure expectare possunt. Vel aliter illis qui ex ꝓsumptione vel ex ignorantia talem reuelationem expectāt. Amos v. Vae desiderantibus diem domini. Dicit ergo. Qui confirmabit vos scilicet super hoc quod dat sperare in bono faciendo ⁊ certa spe sine crimine mortali. faciens vos esse in cauendo a malo ⁊ non sine peccato veniali ⁊ hoc vsqz in finem. Et exponit se scilicet in diem aduentus domini nostri iesu christi. id est quando christus venit in morte vnuscuiusqz. Nota ergo ꝙ electi confirmantur a deo in bono faciendo ⁊ in cauendo malum. Confirmat aūt eos vsqz in finem. quia mali. ⁊ si ad tempus videnī confirmati cito ruunt. Proverbi. xxiij. Septies in die cadit. ⁊ resurgit. Impij autem corruent in malum. Et sic patet tertium. ¶ Moralitas. Sicut patet ex dictis in tota epistola apostolus insistit gratiarū actioni. agens gratias deo ꝓ gratia gratum faciente. ⁊ ꝓ diuersis alijs gratijs coruscantibus a deo datis. Duo ergo videamus in hac epistola. Primo quid nos inducit ad exhibendum deo gratias. Secundo de q̄ ⁊ ꝓ quibus maxime regratiari debemus. Circa primum nota ꝙ sex nos inducūt ad regratiandum deo. ¶ Primum est admonitio ⁊ exempla sanctorum. Nam sicut dicit philosophus vnicuiqz experto credendum est in sua arte sicut medico in medicinis. iudici in contractibus. Ars autem sanctorum fuit ⁊ ē in cognoscere vera bona ⁊ cognita amare. Matthei. xiij. Simile est regnum celorum homini negociatori querenti bo. marga. Sancti autem multum insteterunt gratiarum actioni. ⁊ nos monuerunt vt similiter insisteremus. quia hoc ē vnum magnum bonum. ꝓpter quod nos insistere debemus ⁊ eis credere sicut expertis in gratiarumactione. Bernar. Discere in gratias referendo non esse tardus ⁊ segnis. discere ad singula bona grās agere diligenter ꝓsidera que tibi apponunt vt nulla dei dona gratiarumactōne frustrent. Lbo. iij. Omni tempore benedic deū. In duo diuiditur vita contemplatiua sanctorum scilicet in oratione ⁊ gratiarumactionē. quia sancti considerant ⁊ ꝓuident bona et mala. ꝓ bonis ꝓsonat gratiarumactio. et vox laudis. ꝓ malis sequitur oratio vt a/moueantur si melius ē. Col. iiij. Oratōni instate vigilantes in ea in gratiarumactione. ¶ Secundum est manna dei beneficia que nobis contulit. Decem enī maxia beneficia contulit nobis deus de quibus supra dictum est in euangelio hodierno. q̄ re sermone. c. Pro quorum quolibet nedum ꝓ omnibus debemus semp gratias exhibere nec vnq̄z a grāzactōe cessare. Et attēde q̄z nobis deus fecit. Nam factus ē seruus vt nos liberaret. Factus ē paup vt nos ditaret. Factus ē humilis vt nos exaltaret. Factus ē hō vt nos deos faceret

Mortuus est vt nos viuificaret. Descē/dit ad inferos vt nos extraheret. Resurre/xit a mortuis vt nos resuscitaret. Ascēdit ad celos vt nos secū duceret. O aīa misē/ra cogita hec dei bñficia. ⁊ consurge tota ī/ deuotas dei laudes. Psal. Lauda anima mea dominum. Idem. Quid retribuam domino ꝓ oīa. que. ⁊. cē. Si de his vis ꝑ/dicare quere in primo sermone de natiui/tate dñi. xxij. dominica. ¶ Tertium ē tempus in quo deus nos nasci ⁊ venire fe/cit quod est tempus gratiarum ⁊ miseri/cordie ⁊ virtute plenum. ij. Cor. vi. Ecce nunc tempus acceptabile ec. n. d. s. Nam scriptura est apta. ⁊ clare videmus opera christi. Christus est incarnatus ⁊ passus. ex cuius passione mirabilis virtus nobis emanauit. celum est apertum. dyabolus re/ligatus est in inferno. ꝓter quod diminu/ta est eius potestas contra nos. medicine efficacissime contra omnem morbum sunt parate. indulgentie magne dant ⁊ gratie mirabiles largiuntur. Aperta est ergo bul/la summi pontificis. Carissimi hec omnia ante aduentum christi non fuerunt. Et iō mirabiliter christiani moderni tempis ad gratiarumactiones tenentur ꝙ omīa hec possident. nec tyrannorum ꝓsecutiones pa/tiuntur. Psal. Non fecit taliter omni na/tōi. ¶ Quartum est obsequium omnium creaturarum. Nam angelos. celum sidera quatuor elementa. terrena scentia ⁊ omīa alia deus ordinauit in seruitium nostrum ac etiam filius dei ad laudandum nobis pe/des venit. Psal. Domine quid est homo: ꝙ memor es eius. Et sequitur. Omīa sub iecisti sub pe. ei. Que omnia considerans dauid ait. Adhereat lingua mea faucibus meis ⁊c. Habemus etiā exemplum ab ani/malibus regratiandi deo. Nam canis est mirabiliter fidelis dñō suo. ⁊ lingit eū ⁊ stat ad pedes eius ꝓpter cibum solū quem ab eo recipit. Hic cadit exemplum de leone beati hieronymi. ⁊ de leone ō quo habetur in esopo. cui quidam extraxit spi/nam de pede qui postea adductus romam positus est cum aliis leonibus ad cōdem/natos homines deuorandum. ⁊ dictus ho/mo ꝓiectus leonib⁹ ad deuorandū defen/sus e a leo. ¶ Quintū ē fructus magnus

Nam recognitio bñficiorū dei ⁊ gratiarū/ actio ꝑ eisdem. ꝓuocāt deū vt acceptā cō/seruet ⁊ largiat maiora. Prouerb. xi. Alia que benedicit impinguabit. Bernā. Ad lo/cum vnde exeunt flu. gratiarum reuertūt. id est reuerti debent vt iterum fluant. Dertū est triplex damnū qō ex ingratitu/dine ꝓuenit. ¶ Primū ē q⁹ bona recep/ta auferri facit. Ro. i. Qui cum deum cog/nouissent non sicut deum glorificauerunt. aut gratias egerunt. ⁊ ideo euanuerunt ⁊ obscuratum est insipiens cor eorum. Un/de dicit Aug. Quod deus dederat grans tulit ingratis. ¶ Secundum est quia im/pedit ne bona gratie vlterius recipiantur. Ere. Non ē dignus dandis qui nō agit gratias de datis. Bernā. Ingratitudo est/ ventus vrens siccans fontem pietatis. ror/rem misericordie ⁊ lumen gratie. ¶ Ter/tium est quia ingrati non solum priuant/ bonis: sed etiam pena multiplici feriuntur vt patet in filijs israel. qui magna benefi/cia dei non recognoscentes in penas vari/as inciderunt. Sic etiam videmus mo/do in hominibus accidere qui diuersas pe/stilentias patiuntur frequenter ꝓter igra/titudinem beneficiorum dei. Et sic patet ꝑ/mum ¶ Secundo videamus ꝙ quibus beneficijs maxime deo regratiari debem⁹. Circa quod nota ꝙ ⁊ si ꝓ pluribus deo re/gratiari debeamus. maxime autem ꝓ bo/nis gratie. scilicet ꝓ collatione virtutum deo debemus assurgere cū multiplici gra/tiarum actione. quia illa sunt vera ⁊ opti/ma bona. Et hoc ē quod apostolus hic di/cit. Gratias ago deo meo ꝓ gratia dei que data est vobis. ¶ Vbi attende ꝙ virtu/tes excellunt omnia alia bona quantū ad esse. ¶ Primo q̄tum ad situm. Nā virtu/tes omnes locant intus in anima. Sunt em̄ oēs virtutes in potentia anime. Naz fides est in intellectu. spes ⁊ caritas in vo/luntate. iusticia ⁊ prudentia in rationabi/li. fortitudo in irascibili. ꝑtantia in ꝙcupi/scibili. Alia vō bona mūdi sunt extra aīaz Et ideo qui non hñt virtutes sunt oīo va/cui nihil hñtes. quia non hñt bona in se. Nō custodiūt bona vt canis bona dñi sui. Nō hñt bona sua sed aliena ⁊ ideo nihil habēt Exemplū de vectorib⁹ ⁊ villicis qui nihil

habēt q̄tuis habeāt p̄ manib⁹ multa bona Apo.iij. Dicis q⁹ diues sum ⁊ nullis egeo ⁊ nescis q⁹ tu es miser ⁊ miserabilis. pau per ⁊ nudus. ¶ Secdo q̄tū ad ꝓprietatem bonoꝝ. Quedā em̄ sunt bona nāa vt virtu tes. q̄dā creaturaꝝ vt diuitie. Sole em̄ v tutes sunt ꝓpriū bonū hoīs. ⁊ iō ab eo auferri non ꝑ̄t. sicut nec calor ab igne. nec splē dor a sole. Ulī oēs ꝓncipes mūdi nō po tuerūt a sanctis auferre v̄tutes cum omni bus tormentis suis. Ro. viij. Quis nos sepabit a caritate xp̄i? Et sequit. Certus sum em̄ q̄ neq̄ mors neq̄ vita neq̄ instan. ne q̄ fu. ne. cre. aliqua po. nos se. a ca. dei. Et ideo naturalis philoso. qui euaserat de in cendio ciuitatis sue in q̄ oīa eius bona fue rant combusta. ⁊ vxor ⁊ filij interrogatus a rege q̄re ꝓdidisset. rñdit nihil. oīa em̄ mea bona mecū habeo ⁊ intra me sūt. Hi lo ergo mō v̄tus pōt separi ab hoīe. sicut ꝓprium bonum eius. Statim em̄ q̄ sepat ab eo efficit bestia. p̄s. Hō cū in honore es set. s. v̄tutis nō intellexit. q⁹ honor est re uerentia exhibita in testimoniū virtutis. cōparatus est iumentis insipientibꝫ. Boe. lib. iij. ꝓsa. ij. Ita fit vt quē videris vitijs transformatum hominem non iure voca re possis. Et idcirco diuites in virtute sem p̄ ⁊ vbiq̄ sunt diuites quia sp̄ ⁊ vbiq̄ ha bent bona sua secum. Diuites vero mun di non semp̄ ⁊ vbiq̄ sunt diuites quia di uitias suas post mortem auferre non pos sunt. Job. xxvij. Diues cum dormierit ni hil secum auferet. ¶ Tertio q̄tum ad ef ficaciam virtutum. Sola em̄ virtus est q̄ facit bonum hominem ⁊ opus eius bonuz reddit vt inquit philoso. in ethicis. Et vt dicit Aug. Uirtus est qua recte viuit̄ qua nullus male vtitur. Alia vero bona vt di uitie ⁊ dignitates ⁊ huiusmodi non soluz bonum non efficiūt possessorem sed potius eius maliciam manifestant. Boe. li. iij. p sa. iij. Dignitas collata improbis non lo lum non efficit dignos sed potius ꝓdit et ostentat indignos. Non ita patuisset nec cia neronis nisi imperator fuisset. Et nota hic detestabile malum. Quia vt dic̄ aug. Omnis homo oīa vult habere bona ⁊ bo nam domum ⁊ bonas vestes ⁊ sic de alijs. Animam vero solā non curat habere bonā propter quod deberet ꝓspui. Hic cadit exemplū socratis qui cū a rege fuisset inui tatus ad prandiū ⁊ videret oīa circūstātia picta ⁊ deaurata spuit in faciē regis. di. q̄ eius facies turpior locus esset in domo sua ¶ Quarto q̄tū ad societatem: q⁹ v̄tutes sine alijs bonis mundi sunt p̄ se sufficien tes ⁊ p̄fectū bonū. Sed oīa alia bona sine virtutibꝫ penitus nihil valent. Boet. vbi sup̄. Quid in oībꝫ illis. s. in bonis mundi nisi ꝓbitas vtentium laudat̄ id est bonus vsus qui a virtute ꝓcedit. ita q̄ non ex di gnitate virtuti sed ex virtute dignitati bo nor accedit. Immo omnia alia bona sine virtute cedunt habentibus in malū ⁊ me lius esset eis non habere. Matth. xxvi. Bo lus ei esset si natus non fuisset homo ille. ¶ Quinto quantum ad ꝑmanentiam. q⁹ sole virtutes ꝑmanēt cum homine. nec in vita nec in morte nec in ꝓsperis nec in ad uersis ip̄m derelinquunt. Sapiē. x. Hec scz virtus venditum iust. non dereli. descē. q̄ cum il. in foueam. Apoca. xviij. Opera enim illorum sequunt̄ illos. Omnia vero alia bona derelinquunt hominem in mor te. ⁊ frequenter in vita ⁊ diuitie ⁊ delicie ⁊ honores ⁊ amici ⁊ consanguinei. ¶ Sexto quantum ad meritum. sola em̄ virtus dei que a gratia dei ꝓcedit facit nos mere ri vitam eternam. Omnia enim opera no stra de genere bonorum nisi sint facta in v tute non merent̄ vitam eternam. Matthei vij. Multi dicent mihi in illa die domine nonne in nomine tuo ꝓphetauimus. ⁊ in no mine tuo demonia eiecimus. ⁊ virtutes multas fecimus. id est multa opa de gene re bonor. Et dicet illis. Amē dico vobis. Nescio vos. Et sic ꝓz totū de epistola.

¶ Dominica. xix. de euangelio. Sermo. cij.

Ascendens ie sus in nauiculam transfretauit ⁊ venit in ciuitatem suā. Ma thei. ix. Sicut dicit Johan nes crisosti. Creator rerū orbis terre dñs. postq̄ se ꝓpter nos nostra angustauit car ne cepit habere humanam patriā. cepit ci

uitatis iudaice esse cuius ptes habere cepit parentū oīm ipe parēs. vt attraheret caritas qs diffunderat mens. Et iō vt verꝰ hō nauē intrans mare mūdi transiuit ⁊ vt verus deus palitricū in aīa ⁊ corpe sanauit. Et sic in hoc euāgelio qdā magnū miraculum xpi recitaf. Circa qd euāgelista sex narrat. Primū est xpi ad ciuitatē suā trāsfreratio. In ptn. euan. Scdm ē cuiusdam palitrici ad xpm adductio ibi. Et ecce offere. ei pali. iacē. in lec. Tertiū ē peccatoꝝ palitrici relaxatio ibi. Videt aūt ie. fi. il. di. pa. confi. fi. remit. ti. pec. tua. Quartū ē scribarum ⁊ phariseoꝝ ꝯ iesum mala cogitatio. ibi. Et ecce quidam de scri. di. intra se. hic blas. Quintū ē male cogitationis eoꝝ reprobatio. ⁊ palitrici in corpe sanatio ibi. Et cum vidisset ie. co. e. di. vt quid cogi-ma. in cor. ve. quid est fa. dic. di. ti. pec. ⁊c. Sextum est ex miraculo facto dei glorificatio ibi. Videntes autem tur. ti. ⁊ glo. eum.

¶ Primo ergo ponit christi ad ciuitatem suam transfreratio ibi. Ascendens iesus in naviculam transfretauit. s. de tecta gerese/norum ⁊ venit in ciuitatem suam. scilz capharnaum. vt haberur in marc. Crisо. Ciuitatem suam hic capharnaum dicit. Alia eīm eum suscepit nascentem scz bethleem. Alia autem nutriuit. s. nazareth. Alia vero habuit continue habitantem. s. capharnaū Capharnaum ergo iesus ꝓdicatione inhabitatione ⁊ miraculis ꝯplurimis illustrauit. propter que omnia ciuitas iesu dicta est. Luce. iiij. Quanta audiuimus facta ī capharnaum ⁊c. ¶ Mistice autem per naviculam istam quam christus ascendit. ⁊ in qua transfretauit mare. i. amaritudines huius mundi. ad redeundum in ciuitatem suam. s. capharnaum celestem crux christi designaf. p quam ⁊ in qua christus transiuit de hoc mundo ad celum. p quam crucē penitentia designaf. Matthe. xvi. Si quis vult venire pr̄ me abneget semetipz ⁊ tollat crucem suam. i. penitentiam. Et ideo si volumus ad ciuitatē nostrā redire. s. capharnaū celestē. que nostra dicitur. qz iure patris nostri christi nobis debetur. oportet q̄ intremus naviculam istam. s. penitentiam ⁊ in ipa transeamus mare mundi. ¶ Significat autem p̄ naviculam crux christi ⁊ penitentia multiplici ratione. ¶ Primo ratione indigentie. quia sicut necessario existēs in mari si vult ad portū venire indiget navi. ita nos existentes in hoc mundo: qui ē mare tempestuosum indigemus cruce penitentie si volumus ad portum quietis p uenire. alias in mari pibimus. Luce. xiij. Nisi penitentiam habueritis omnes simil peribitis. Et ideo iohannes baptista qui vocabat ad regnum dicebat. Penitentiā agite appropin. enī reg. ce. Matth. iij. Secundo ratione figure. Est enī nauis aperta ⁊ lata supius ⁊ stricta ⁊ clausa inferius Sic crux penitētie debet esse stricta ⁊ clausa versus terram. quia ex terra resoluūtur vapores. i. mala desideria que corrumpūt affectum: ⁊ nebule que obnubilant intellectum: ⁊ frigus quod constringit effectū. Volum in puncto debet crux penitētie tangere terram sicut crux christi infixa est terre in modico foramine: quia penitens solū vite necessaria debet recipe. i. Thi. v. Habentes alī. ⁊ quibus te. his contenti. simus. Debet autem esse apta ⁊ lata superius versus celum vt homo celestibus inbiet. ⁊ de celo adiut orium expectet. quia cum penitētia sit plium valde durum nisi homo iuuetur a deo succūbit. Et ideo vna ꝺr̄ principalis penitētie ponit spes p quā hō penitēs spat in deo oīa vincere. Philī. iij. Oia possum in eo qui me confortat. Job. xvi. Cōfidite. i. ī me. Sic ꝓfidit david ⁊ vicit golyā. i. Re. xvij. Tertio rōe exīntie: qz sic navis stat sup aqs ⁊ ferī ab aqs. ita crux penitētie dz stare sup aqs baptismi ⁊ ferri ab aqs lachrymaꝝ. i. lā extere nationes faciūt penitentiā suā: ⁊ qz nō faciunt eā super aquas baptismi nō perueniūt ad portū regni salutis. Joh. iij. Nisi quis renatꝰ fuerit ex aqua ⁊ spūsan. nō pōt intra. in reg. dei. Debet etiā ferri ab aquis lachrymaꝝ. ps. Lauabo per singulas noctes. i. p singla peccata. lectum meum. id est conscientiā meā In penitentia enim mūdantur peccata lachryme aūt melꝰ abstergūt peccata ꝙ aliqd aliud: sicut lachryme petri ⁊ magdalene abstersерūt peccata eoꝝ. Lu. xxij. Egressus foras fleuit amare. ¶ Quarto rōe obedientie. In nullo enim loco ita obedientia obſuaf. sicut in naui. pl. Quia ipe vi-

A

rit ⁊ facta sunt. Q̃d necessariuꝫ ē in cruce penitenti, qꝛ cū in penitēcia vita gre q̃ ꝓfuit in obseruātia mādatoꝝ dei acq̃rat. iux ta illud math. xix. Si vis ad vitā ingredi: serua mādata. opꝛtet q̃ penitens obediat deo ⁊ mīstꝛis eiꝰ. Lu. x. Qui vos audit me audit. ⁊ q̃ vos spnit me spnit. ¶ Quinto B rōe iacture. Vbi nota q̃ nauis in mari ex multis patit iacturā. ⁊ maxīe ex q̃tuoꝛ. s. ex malo regimine. ex subintratione aq̃. ex mu ltia oneratione. ⁊ ex ventoꝝ tēpestate. ¶ Sermo ex malo regimine naucleri. qꝛ si nō ē bñ doctus submergit nauis, sic ēt pe nitentia. Opꝛtet em̄ q̃ clericus ⁊ penitēs tur. Math. x. Estote ergo pruden. si. ser. multa discretione ⁊ multa prudētia vtan Ūñ illa sancta aīalia de q̃bꝰ dꝛ in ezech. i. ⁊ in apoca. iiij. c. q̃ penitens designat̄ di cunt esse oculis vndiq̃ plena. Aug. Vita sti grandia caue ne obꝛuaris arena. Vul ra impediunt penitentē nisi sciat sibi caue re. ¶ Secō ex subintratione aq̃. qꝛ si aq̃ nimis subintrat nauis submergit. Sic pe nitens si in penitentia recipit carnalia desi deria ⁊ facit opa carnis que p aquam de signantur statim submergitur. ¶ Tertio ex nimia rerum oneratione. Sic est in pe nitentia. ⁊ ideo opꝛtet q̃ penitens omnia onera deponat. s. onus peccati. Hebꝛe. xij. Deponentes omne pondus ⁊ circumstās nos peccatum p patientiam curramus ad ꝓpositum nobis certamen. Et onus tem ꝓralium rerum. Math. xix. Ecce nos re om. ⁊ se. su. te. Vbi dicit Bern. Bene pe rre. ⁊ non ad insipientiam tibi. Sciebas esti q̃ christum sequi nō poteras oneratus Et ideo in primatiua eccla q̃q̃t habebant agros ⁊ domos vendebant ⁊ ponebant p cia eoꝝ añ pedes apl̄oꝝ. Ut patet Act. iiij Et ad hoc significandum q̃ñ ascendit cru cem expoliauit se ⁊ nudus in cruce pepen dit. ¶ Quarto ex ventoꝝ tempestate a q̃ bus submergit. silr ⁊ penitēs. Hā quattu oꝛ venti. i. q̃tuoꝛ affectiones pugnāt in a nima hoīs vt submergant eam. Quia fm terrā. Timēt q̃ nō opꝛtet. sperant q̃ nō de cent. gaudēt vane. dolētq̃ vanus. Deop terea di. hoc. Gaudia pelle. pelle timoꝛem spēq̃ fugato. Nec doloꝛ assit. nubila mēs ē vindicta frenis: hec vbi regnāt. Isti sūt

illi quatuoꝛ venti de quibꝰ dꝛ dañ. vij. Ec ce inquit quatuoꝛ venti pugnabant in ma ri. i. in coꝛde peccatoꝛis. Et sic pꝛ. primū. ¶ Secō potīt cuiusdā paltici ad chꝛistū adductio. Et hoc ē. Et ec. of. ei pa. ia. in lec to. Mar. ij. dꝛ. q̃ a quatuoꝛ portabat. Lu. v. dicitur q̃ nō inuenientes qua pte illuꝫ inferrēt ante iesum p̄ turba ascenderūt su p̄ tectum ⁊ p̄ tegulas submiserunt eum an te iesuꝫ in quo exprimīt magna fides ⁊ de uotio eoꝝ. Et ideo tertio sequitur para litici in anima curatio. Videns em̄ Jesus fidem illoꝝ dixit paralitico. Cōfide fi. re. t. p. tua. Glo. Non fidem paralitici. qꝛ sensu carebat. Hieronymus. Non fidem illius qui offerebatur. sed fidem illoꝝ qui offerebant eum. Vbi manifeste patet q̃ in fide ⁊ p̄ fidem alterius remittīt pec catum. Beda. Quantum valet apud deū fides ꝓpria apud quem sic valuit aliena. vt intus ⁊ extra sanaret hominem. Quod est contra hereticos qui dicunt puulis nō remitti peccatum, quia non habent moruꝫ liberi arbitrij. nō ꝓfidentes ipōs munda ri in fide parentum vel ecclesie. Quod est manifestum falsum. quia magis esi deus ꝓnus ad misericoꝛdiam ⁊ venā q̃ꝫ ad vin dictam. Si ergo pueri p̄ peccato paren tum damnantur. quare non multoma. in fide parentum saluantur. ¶ Sed que ritur hic cum peteretur curatio coꝛpis qua re dominus pꝛius adhibuit curationē mē tis. Responsio dicendum est q̃ hoc fec. p pter tria. ¶ Pꝛimo ꝓpter benignitatem li beralitatis sue. que plus dat in munere q̃ꝫ petit in p̄ce. ¶ Secundo vt daret intelli gi q̃ peccatum in anima erat causa moꝛbi in coꝛpe. Vñ beda. Pꝛo culpa anime etiā in coꝛpe infirmabatur. Et ideo tanq̃ bo nus medicus pꝛius causam ⁊ radicē moꝛ bi remouet. ⁊ postea illum moꝛbum expel lit. ¶ Tertio vt ex hoc daret occasionem scribis ⁊ phariseis sic cogitare de se: vt ipi cogitauerunt de ipo. ac per hoc ostenderet manifeste q̃ erat filius dei. ⁊ sic crederent q̃ ipe non erat solum homo sed ⁊ deus. et p̄ sequens nō blasphemaret dimittendo peccatū. Et hoc ē quod quarto sequit. Et ecce q̃dam de scribis dix. in se. h. blasphe. Vbi nota q̃ tribus modis blasphematur

deus. Primo dū quis attribuit deo vl' im
pcaē ei qđ sibi nō ꝓuenit vt sit mal⁹ z ma
ledictus. Scđo dū ꝙs remouet a deo qđ
sibi ꝓuenit vt dicēdo ꝙ nō ē omps vel mi
sericors z cetera talia. Tertio dū ꝙs sibip
si attribuit qđ ē ꝓpriū dei. s. pcā dimittere
z creare. Et isto tertio mō dicebāt isti: ꝙ
christus blasphemabat. quia quod erat ꝓ
prium dei. s. peccata dimittere sibi attribue
bat. Isti erant zelatores ficti dei. Reduc
autem eos deus ad cognitionem veritatis
ꝑ simile dum cogitationes eorum se nos
cere ostendit, quod silr solius dei est. Et
hoc est quod quinto sequit. s. cogitationuz
eorum reprobatio. Ihs ait. Et cum vidis
set ie sus cogitationes eoꝝ dixit. vt quid
cogitatis mala in cordibus vestris. q. d. ex
hoc ꝙ cogitationes vestras video ꝓpendi
te quia deus sum. Unde z peccata dimit
to. Sed quia nec istud suffecit ad remotō
nem cecitatis cordis eoꝝ venitur ad mag
num miraculum. vt vel sic obstruaē os lo
quentium iniqua. Unde sequit. Quid est
facilius dicere remittunt tibi peccata tua.
i. dicto facere vt dimittantur tibi peccata.
glo. quod solus qui dimitto noui. an dice
re surge z ambula. glo. quod z vos videre
poteritis. q. d. Apud me vtrumꝫ equali
ter facile est. sed quia ego solus illud noui
istud autem etiaz homines vident. z ideo
ꝑ maiori reputant. ꝓbetur inuisibile ꝑ vi
sibile. Et hoc est quod sequitur. Ut autez
sciatis quia filius hominis habet potesta
tem dimit. pec. in terr. Sed non videt be
ne argumentari. quia ꝑ minus videtur ꝓ
bare maius. Minus enī est sanare parali
ticum in corpe: qꝫ peccata dimittere in ani
ma. Aug. Plus est iustificare impium qꝫ
creare celum z terraz. Et ideo nota ꝙ opꝰ
dei potest habere triplicem considerationem
Considerari enī potest in opifice. z ideo oē
opus est equaliter facile. quia opifex ē eq
liter in omnibus potens. Secūdo potest
considerari in seipo. z sic vnum opus pōt
in se habere maiorem difficultatem qꝫ aliō
Et sic iustificare impium plus z maius ē
qꝫ creare celum z terram: eo ꝙ in hoc ē re
sistentia peccati. in illo vero nulla ē resistē
tia. z ꝑm hoc intelligitur dictum Augusti.
Tertio quantū ad illos quibus opus ap
paret. z sic cum homines que magis videt
estimant maiora. potest aliquid existima
ri esse maioris vel minoris difficultatis qđ
maius z minus videtur. Si ergo conside
remus opus ꝑm primam considerationē.
scilicet ꝓut consideratur in opifice: sic erit
argumentum a simili. quia si potest facere
vnum potest facere aliud cum vtrunqꝫ po
tentiam solius dei requirat. Simile ergo
ꝓbatur per simile. z inuisibile ꝓbatur ꝑ vi
sibile. Hieronymus. Utrum sint parali
tico peccata dimissa. solus nouerat qui di
mittebat. surgere autem z ambulare omni
bus manifestum erat qui videbant. fit er
go visibile signum vt ꝓbet inuisibile. Si
autem consideraē ꝑm vltimam ꝓsideratō
nem. s. ꝓut ꝓsideratur in iudicio hominū.
sic erit hoc argumentum a maiori quia ma
ius videbatur eis sanare dicto paraliticuz
qꝫ dicere remittuntur tibi peccata tua. Et
ideo si poterat quod maius erat etiā quod
minus erat. Et hoc est quod sequit. Ut au
tem scia. quia fi. lo. ha. po. di. pec. in terra.
tunc ait paralitico tibi dico surge vt mani
festum fiat quod sanus es. tolle lectū tuuz
z ambula. Et statim tu. lectum z ambula
uit coram illis vt ꝙverterent z ꝓfunderen
tur. Et sic patet secundum tertium quartū
z quintum. ¶ Modalitas. Circa hoc mira
culum quinqꝫ ꝓsideranda occurrūt. Pri
mo quid ꝑ hunc paliticum designet. Se
cundo que sint portatores ipius palitici ad
ꝙm. Tertio que est turba impediens ne
palitic⁹ ponaē ante iesum. vt habet Lu
ce. v. Quarto que faciunt ad dimissionez
peccati. quia iste in fide illoꝝ dimissus ē a
peccato. z ꝙt modis infirmitates ꝓtingūt
quia iste ex peccato videt infirmus fuisse.
Quinto quō peccatores sanatus debet tolle
re lectum suum z ire in domum suā. ¶ Cir
ca primum nota ꝙ ꝑ hunc paraliticū pec
catores designatur. z ꝙ ꝑ palisim peccatum. Et
hoc dupliciter. s. ratione originis: z ratiōe
effectus. ¶ Primo ratione originis. Ad
tribus enī modis causatur palisis. scilicet
ex frigiditate neruos ꝓstringēte. vel ex hu
more neruos opilante. vel ex vulnere ner
uos incidente. Ex his enim impedit tran
situs spiritus ad instrumenta sensuum: et
fit priuatio sensus z motus secundū plus

ꝛ minus aliqñ in toto. ꝛ aliqñ solū in vno membro. Anima igit auari palisim incurrit ex nimia frigiditate. Est enī ꝓgelata. qz ignē diuinū. s. caritatē dei ꝛ ꝓximi nō hz. ꝛ hoc ē. qz plena iniquitate nihil enī iniq̄us q̄ amare pecunias. Sarb. xxiij. Qui ab undabit ini. re. cari. multoꝝ. Calor autem facit hominem largum. ꝓpterea iuuenes naturaliter sunt largi ꝛ senes auari. Et qz auarus nō habet calorem dei in se. ideo habet coꝛ congelatum ꝛ nihil largit. Et ideo christus ignem venit mittere in terraz vt hoc frigus depelleret. Nam dum se ꝛ sua nobis gratis dedit ignem magnum. id ē amoꝛem in coꝛdibus nostris accēdit. Roma. viij. Quomodo nō etiam cū illo omnia nobis donauit. Que cogitans ꝓphe ta dicit. Concalui coꝛ meum intra me: ꝛ in me. mei exard. ig. Ideo etiam spiritus sanctus in specie ignis apparuit vt auaricie frigus depelleret. Luxuriosus autem paralisim incurrit ex nimia humiditate. que causat ex nimia comestōne. ꝛ maxime ex potatione vini. Propterea dicitur ad ephe. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Si enim luxuriosus abstineret ꝛ macераret abstinentia cibi ꝛ potus carnē suam nō efficeretur paraliticus. Ad hanc paralisim depellendam christus ordinauit ꝛ pdicauit penitentiam ꝛ abstinentiā. Luce. xxi. Videte ne grauentur coꝛda vestra crapula ꝛ ebrietate. Et ob hoc etiam sancti patres ordinauerunt religiones ꝛ heremitoria. ꝛ sancta ecclesia ordinauit quadrageſimam ꝛ alia ieiunia. Superbus vero incurrit paralisim ex incisione ꝛ seperatione. Superbia enī seperat animā a deo. ꝛ ideo influxus spiritussancti ad coꝛ eius transire nō potest. Eccl. x. Initium superbie hominis est a deo apostatare quoniam ab eo qui fecit illum recessit coꝛ eius. Ad hāc paralisim expellendam christus vsq; ad terram se humiliauit formam serui accipiens. Ista est pessima paralisis. quia omnem influxum gratiarū impedit. Jac. iij. Deus superbis resi. hu. aūt d. gra. Luz autē ad ista tria pcā. auariciā. luxuriā. ꝛ superbiā oīa pcā reducunt. vt ꝛ. i. Jo. ij. ꝛ hec tria paralisis designāt ꝑm diuersas causas vt dictū ē. manifestū ē q̄ ꝓphetico oīs peccatoꝛ pōt intelligi rōe oꝛignis vñ causat.

¶ Deōo significat pctōꝛ p paliticū rōe effectus. Quatuoꝛ enī mala sequunt in coꝛpoꝛe ex palisi. s. tremoꝛ. insensibilitas. imobilitas. ꝛ mollicies. Hec eadē q̄tuoꝛ ꝙseqūtur pctōꝛ ex pctō ꝓpter qđ merito p palisim peccatum. ꝛ per paralitcum peccatoꝛ designatur. ¶ Primum malum est tremoꝛ. Tremet enī peccatoꝛ ꝛ timet que timenda non sunt. scilicet ista mundana q̄ sunt falsa bona. ꝛ multa mala continēt. ꝛ ad doloꝛosum finem adducunt. Psalmista. Illic trepi. tn. vbi non erat ti. Et non timet que multum timenda sunt scilicet pdition̄em virtutum ꝛ gratie dei. ꝛ abscisionem ab ecclesia. ꝛ priuationem gloꝛie celi. Et ideo qui timoꝛem non habet domini. non timet mala facere. quia timoꝛ domini expellit peccatum. Eccl. i. Nec curat bona agere. nam qui timet deum faciet bona. Ecclesia. xv. ¶ Secundum malum est insensibilitas. nam in palitico fit priuatio ꝛ diminutio sensus. ex supdictis tribus causis Sic est in peccatoꝛe. non enī sentit peccatoꝛ grandia vulnera anime. Moꝛsum autem vnius canis vel vnius pulicis bñ sentit. Prouer. xxiij. Verberauerūt me: ꝛ nō dolui. traxerunt me ꝛ non sensi. ¶ Ubi nota q̄ triplex est insensibilitas peccatoꝝ. ¶ Prima est quia non sentit ꝓpios defectus quam facit superbia. Sic phariseus ille cognoscebat defectus suos sed se meliorem omnibus reputabat. non sum inquit sicut ceteri homines. Luce. xviij. Ecōtra facit humilitas. que bonam facit animam Grego. Bonarum mentium est ibi cognoscere culpam vbi culpa non est. ¶ Secūda est quia non sentit miserias ꝓximoꝝ. Amos. vi. Bibentes in phialis vinum ꝛ optimo vnguento delibuti ꝛ nihil patiebantur super contritione ioseph. Hanc facit auaricia ꝛ immisericoꝛdia. Luce. xvi. Erat quidam mendicus nomine lazarus cupiens saturari de. Econtra facit pietas. quia alienas miserias facit suas. ij. Coꝛ. xi. Quis infirmat ꝛ ego nō infir. quis scandalizatur ꝛ ego non uroꝛ. ¶ Tertia est. quia nō sentit dulcedinem spūssan. bñ sentit dulcedinē phiale ꝛ cantilene. sed dulcedinē verbi dei sup mel dulcioris nō sentit

Hic facit immūdicia carnis. que facit homine quasi porcū. vt ei sapiant stercora. Vñ treno. Qui nutriebant in croceis amplexati sunt stercora. Ecōtra facit mūdicia que facit dei suauitatē sentire. & oculis mētis sentire. Math. v. Beati mundo corde qm ipi deum vi. ¶ Tertium malum ē immobilitas. sicut em in ptracto ꝓpter frigꝰ vel opilato ex humiditate. vel ceso neruo: priuat ps paralitica motu. vel in toto. vel in parte. similiter est in peccatore. fit enim immobilis & piger ad omne bonū. Prouer. xxi. Desideria occidunt pigrum. noluerunt em qui cōgari manus eius. ¶ Quartum est mollicies quedam. dissoluitur em peccator in aquis deliciarum sicut glacies ad ignem. Hier. xxxi. Usqꝫquo deliciis dissolueris filia vaga? Et attendi tur hec mollicies in peccatore. in hoc ꝙ cedit omni duro. nihil em graue nec vnam temptationem pot est sustinere & vincere. immo omni temptationi & omni duro cedit. Prouerbio. xviij. Qui mollis est & dissolutus in opere suo frater est sua opa dissipantis. Dissoluit em peccator in igne tribulationis. sicut & in aquis deliciarum.

D ¶ Circa secundum. s. qui sunt portatores qui portant peccatorem ante iesum. nota ꝙ sunt quattuor. quia Marcus dicit ꝙ a quattuor portabat. Primus est consideratio vilitatis & noxietatis peccati. qꝫ vile & qꝫ noxium sit. Infinita em bona aufert. s. deum cum omnibus bonis gratie. & infinita mala infert. s. dyabolum cum omnibus vitijs. Hec autem cogitare multum facit ad ꝙuersionem. Psalmis. Cogitaui vias meas & conuerti pedes meos. Secundus est memoria mortis. quando em quis cogitat ꝙ de omnibus bonis suis temporalibus nihil secum portabit. & ꝙ ipe a vermibus comedetur & sub terra recondetur. ab omnibus derelinquendus. defacili ꝓtemnit omnia & ad deum redit. Hiero. Facile contemnit omnia qui sp. se. co. e. mo. Ecclesia. vij. Memorare nouissima tua. &c. Tertius est recogitatio beneficiorum dei. Si quis em cogitat quomodo deus fecit eum pulcherrimam creaturam vtpote ad imaginē suā. & quomodo omnia subiecit ei. & quomodo vt eum redimeret voluit mori & alia excellentia beneficia que ei deus ꝓtulit multum allicitur ad amorem dei. atqꝫ ad eum redire ꝓcurat. Psal. Quid retribuam domino ꝓ omni. que re. mi. calicem salutaꝝ accip. quo per penitentiam ad deum redit in qua salus anime consistit. Quartus est timor supplicij eterni & spes premij. horrēdum est em incidere in manus dei viuentis. Hebreo. x. Si quis em considerat ꝙ ipe est obligatus supplicijs eternis. & paratus glorie paradisi. & si redeat ad deum absoluetur a penis & glorie restituet, certe nisi sit omnino fatuus festinabit ad deum redire. Esa. xxviij. Ego dixi in dimidio die. meo. vadam ad portas inferi. Duri non videbo. dominum in ter. vi. Et sequitur recogitabo tibi omnes an. me. in amaritudine anime mee. Quod fit in penitentia. dum homo ad deum redit. ¶ Circa tertium. s. que est turba impediens ne peccator ꝓtetur ante iesum. Nota ꝙ quadruplex est turba impediens. ¶ Prima est turba viciorum. Qui em ē inuolutus multis malis & peccatis impeditur ne ad deum redeat. Roma. i. Qui cum iusticiam dei cognouissent non intellexerunt. qm qui talia agunt sunt digni morte. Sicut em qui multas & grias infirmitates habent non defacili curantur. sic qui multa peccata. Peccata em clamant ꝯ eum in curia celi. Gen. iiij. Ecce vox sanguinis fratris tui cla. ad me de terra. ¶ Secunda est turba solicitudinum mundanorum. que suffocāt verbum dei & omne bonum cogitatum. Luce. viij. Aliud cecidit inter spinas & simul exorte spine suffocauerunt illud. Solicitudines mundi recte sunt sicut spine. vt si quis in eis fuerit inuolutus non poterit exire illesus. Propter quod dicitur eccliastici. xi. Fili ne in multis sint actus tui. ¶ Tertia est turba ꝯ sanguineoꝝ qui omnino salutem anime impedire conantur. ꝓter quod dictum est abrahe. Egredere de terra tua & de cognatione tua & de domo patris tui. Gene. xij. Quia inimici hominis domestici eius. Luce. xiiij. Si quis venit ad me & non odit pa. s. & ma. &c. non potest meus esse discipulus. ¶ Quarta est turba demonum qui non dormiunt. sed semper cōsumunt animam peccatoris ipis peccatis.

ita q̄ nō habet vires redeundi ad dēū. per
omne eīm peccatū q̄ facīūt perpetrari in
durat aīa. ⁊ aptitudo ad dēū redeūdi pau
latim cōsumit. Job. xiij. Qui me come
dūt nō dormiūt a multitudine eo⁹ consu
mit vestimentū meū. Vestimentuz aīe
sunt bona naturalia. que per peccatū dēua
stant. Lu. x. Qui etiā dispoliauerūt eū et
plagis impositis abierūt. Demōes aufe
rūt gratuita. ⁊ vulnerāt naturalia. ¶ Cir
ca quartum sciēdū q̄ faciūt ad dimissio
nē peccati ⁊ quot de causis infirmitates ⁊
pene ꝓtingūt nota q̄. iiij. facīūt ad dimissi
onē peccati. ¶ Primū est oratio bona q̄
habilitat ⁊ disponit ad gratiā sicut medi
cus disponit vt medicina bene operet. Gre
Interim fac quicq̄d boni potes vt dēus il
lustret co⁹ tuū ad pniam. Unde stulti sūt
illi qui post⁹ sūt in peccato mortali nihil
boni facere volunt. ex quo nō ꝓdest eis ad
vitam eternā. ꝓdest tñ eis vt de peccato
exeant ⁊ ad dēū reuertāt. ¶ Secundū est
elemosina. Dan. iiij. Peccata tua elemo
sinis redime. Exemplū huius habemus ī
cornelio centurione de quo d⁹ Act. x. Ele
mosine tue ascenderūt in memoriā in con
spectu dei. Et ideo ad eū missus est petrus
vt a peccatis absolueret eū. ¶ Tercīū est
venia concessa alteri ꝓ iniuria facta sibi.
Math. vi. Si eīm dimiseritis hoīb⁹ pecca
ta eo⁹ d⁹. vo⁹ pater vester celestis peccata
vestra. ¶ Quartū est meritū ⁊ oratio sanc
to⁹ vt hic p3. q2 ꝓpter fidem portantium
dimissa sunt ei peccata. i. Re. xv. Nota q̄
so peccatū meū. Exemplū de beato Augu.
qui ꝓpter merita ⁊ orationes matris con
uersus est. ⁊ paulus ꝓpter orationem ste
phani ꝙuersus est. vt d⁹. Aug. Propterea
d⁹ Job. v. Voca si est qui te audiat ⁊ ad
aliquē sanctō⁹ conuertere. ¶ Circa aliud
sc3 quot de causis infirmitates cōtingunt
Nota q̄ vt di. beda. quinq̄ de causis con
tingunt. ¶ Primo vt meritū iustis ꝓpati
entiā augeatur. vt iob ⁊ thobie. Secūdo
ad custodiam virtutis ⁊ hūilitatis. nā vir
tus in infirmitate pficit. ij. ad co⁹. xij. Ne
magnitudo reue. extol. me datus est mihi
stimulus carnis mee. an. sa. vt me colla.
Tercio ad purgandū peccata vt lepra ma
rie ⁊ huic ꝓphetico. Quarto ad gloriā dei
vt lazaro. Quinto ad initiū pene vt hero
di quatenus hic perpendat quid in futuro
sequat. ¶ Circa quintū. sc3 quō peccato⁹ H
sanatus debet resurgere ⁊ tollere suū lectū
⁊ ire in domū suam. nota tria q⁹ debet sur
gere ꝓ culpe fugā ⁊ detestationē. debet tol
lere lectū suū ꝓ penitentie assumptionē. ⁊
debet ire in domū suam ꝓ ꝓfectum bono⁹
⁊ exercitationē. ¶ Circa primū nota q̄ pec
cato⁹ sanatus quatuo⁹ debet detestari. sc3
peccatū quod fecit. dyabolū qui peccatum
suggessit. mundū qui delectabilia sua ad
peccatū ꝓpetrandū obtulit. ⁊ carnem que
ad peccatū allexit. q̄ homo passus ē vnuz
magnū malum oīm qui fuerūt in culpa
psequit. Dyabolus aūt ⁊ mundus ⁊ ca
ro sunt in culpa peccati. ideo merito perse
quendi. ps. Confundant⁹ ⁊ reuer. qui vo
mi. ma. ¶ Circa secundū nota q̄ peccato⁹
debz tollere lectū suū. i. corpus suū in quo
prius ꝓ peccatū suū iacebat. ipsum ꝓ disci
plinā pnie macerando. sed ꝓ abstinentiaz
cibi ⁊ potus. ꝓ disciplinas ⁊ vigilias. ꝓ pe
regrinationes ⁊ infirmo⁹ obsequia. Heb.
xi. Circūierūt in melotis. in pel. cap. egen
an. affli. in so. er. in mō. ⁊ in spe. ⁊ in caue.
¶ Circa tercīū nota q̄ peccato⁹ sanatus d̄ I
bet ire in quadruplicē domū proficiendo.
¶ Prima est ecclesia ad quā debet ire ꝓ sa
cramento⁹ pceptionē. ps. In domū dñi
ibimus. Debet eīm se munire sacramētis
in quibus operatur virtus passionis xp̄i. vt
ꝓseruet⁹ a malo ⁊ ꝓficiat in bono. ¶ Se
cūda est ꝓscientia ꝓpria in quā debet ire ꝓ
suā frequentē discussionē. Bap. viij. In
trans in domū meā cōquiescam cum illa.
Quando extractus est ignis in aliqua do
mo diligenter querit⁹ an remanserit ignis
in aliqua faūlla ⁊ dein ceps maio⁹ caute
la adhibetur. Sic d⁹ peccato⁹ facere in cu
ius ꝓscia extinctus est ignis peccati. Ter
cia ē sepulcrū. Job. xxx. Scio q⁹ morti tra
des me vbi ꝓstituta est domus oī viuēti.
Ad hanc d⁹ ire bō ꝓ iugē memoriā ⁊ ex
pectationē. Job. xvij. Cūctis diebus quib⁹
nūc mi. exp̄e. do. v. Qñ hō stat ad pensio
nē in aliqua domo in q̄ modicū d⁹ stare.
nō curat de ea sz multū curat de ea in qua
semp debet habitare. In hoc autē mundo
oīs stamus ad pensionē ⁊ modico tpe.

H

In illa aũt vita in ꝑpetuũ ſtabimus. Hebre.xiij. Non hẽmus hic manentẽ ciuitatẽ ſed futurã inqui. Et iõ modicũ eſt curãdum de iſta ⁊ multũ de alia. ¶ Quarta ẽ celum ad qđ debet ire ꝑ deſiderũ ⁊ affectionẽ. Phil.iij. Noſtra ꝙuerſatio in celis ẽ Ibi eñ eſt pater noſter. ibi ſunt ꝓdeceſſores noſtri. ibi eſt offie bonũ noſtrũ. ⁊ ideo ibi debet eſſe cor noſtrũ. Matth.vi. Vbi ẽ theſaurus tuus ibi eſt ⁊ cor tuũ. ¶ Sexto ⁊ vltimo ponit ex miraculo facto dei glorificatio. qua videntes turbe miraculũ factum timuerũt. ſ. timore reuerentie ⁊ filiali ⁊ glorificauerũt deũ qui dedit poteſtatẽ talem hominibꝫ. i. qui dedit, ꝓphetam magnum hñtem prãtem talem faciendi. ſ. ſanandi hoies in anima ⁊ in corpe. Et ſic ꝑz ſextum, ⁊ ꝙſequenter totum.

De epiſtola. Sermo.ciij.

Renouamini

ſpiritu mentis veſtre. Ephe. iiij. Apls in hac epla ad quatuor nos hortatur. Primo vt mente renouemur nouũ hoiem induentes. In principio epiſtole. Secundo vt mendatiũ deponamus veritatẽ loquentes. ibi. Propter qđ deponentes mẽ. loqui. veri. Tercio nos hortatur ad iram per zelum in ira ſimpliciter non peccantes ibi, Iraſcimini ⁊ no. pec. Quarto vt furtuz declinemus labores manuũ exercentes. ibi, Qui furabat iam nõ furet. Primo ergo nos hortat. vt mente renouemi di. Renoua. ſp, mẽ. v. i. renoua. nõ extra tñ vt multi faciũt in pannis ⁊ hmõi. ſed intus ſcz ſpũ mentis veſtre. in trãſitiua eſt cõſtructio, i. ſpũ qui eſt mens veſtra. vel ſpũſancto mentis veſtre habitatore. Et attende qꝫ di. Renouamini. qz quãtũcũqꝫ homo ꝑfectus ſit ſemꝑ debet reputare de nouo inchoare. Ecc. xviij. Cum cõſumauerit homo tunc incipiet. ps. Et dixi nunc cepi. Et ad cuius inuitationẽ dẽt eſſe hec renouatio. oſtendit cũ ſubdit. Et induite. cqtum ad cõuerſationẽ exteriorez ꝑ imitationẽ. nouum hoiem. i. xpm nouo mõ cõceptum ⁊ natũ. Ro. xiij. Induimini do, ie. xpum. Hunc induit quicũqꝫ virtutes induit. Gal. iij. Quicũqꝫ in xpo baptizati eſtis xpum induiſtis. Sic mulier illa quã Joh. in apoc. vidit indura erat ſole. Induite dico nouũ hoiem. qui ſm deum creatus eſt. nõ ſm carnẽ. i. Cor. xv. Primus adam de terra terrenus. ſecũdus de celo celeſtis. quia virtus formatiua corpis xpi fuit celeſtis ⁊ diuina ⁊ nõ terreſtris ⁊ humana. Et in quo debet eſſe hec renouatio facta ad imaginem xpi: oſtendit cũ ſubdit. In iuſticia ſcz operis ⁊ ſanctitate veritatis. i. in vra ſanctitate mentis. vt ſitis iuſti in opere ⁊ ſancti in mente. Vel in iuſtitia in opere ⁊ ſancti in mente. Vel in iuſticia ꝙtum ad alios. ⁊ in ſanctitate veritatis ꝙtum ad vos. vt ſcz ſitis ſine ſimulatione ypocriſis. Leuit. xx. Sanctꝫ eſtote qꝫniam ego ſanctus ſum. Et nota qꝫ duplex eſt renouatio. ſcz mentis que fit in preſenti ꝑ virtutũ opera. ⁊ corpis que fit in futuro in corpoꝝ reſurrectione. De prima loquit hic aplus. Itẽ nota qꝫ nouus hõ eſt xps ⁊ vetus homo dicit adam. Item nouus homo dicit aia. qz de nouo creata. ⁊ vet⁹ homo dicit caro. qz a vetere adam traducta.

¶ Vbi nota qꝫ anĩa dicit ſeneſcere ꝑ peccatũ. ꝑ ſilitudinẽ. ⁊ hoc ꝑz ꝙtũ ad quatuor. ¶ Primo qz ſicut ſenũ incuruat aiam ad terrena pus. ita peccatũ incuruat aiam ad terrena ita qꝫ celeſtia nõ poteſt reſpicere. Nam terrena cogitat. deſiderat. loquitur ⁊ opatur. ps. Miſer factus ſum ⁊ curuatus ſũ vſq; ps. Oculi ſu. ſta. decli. in ter. in fi. Idem. Oculos ſu. ſta. decli. in ter. ¶ Secũdo qz ſicut ſenũ debilitat viſum ⁊ qñqꝫ excecat. vt ꝑz in yſaac. Sic peccatũ aiaz. Nõ ei videt peccator gladiũ dei ſuſpenſe euaginatũ. nec videt diaboli ſe tralxentem ad furcas inferni. ne videt ſe expoſitum in omnibꝫ bonis ſpoliatũ ⁊ vere ꝑ omnia ⁊ totaliter eſt cecus. ps. Oculos habent. ⁊ nõ vi. Et nota hic de bely de quo dr qꝫ nõ poterat videre lucernã dei anteqꝫ extingueretur. i. Reg. iij. Sic peccator nihil claruz poteſt videre. ſed ſi quid eſt male fumigatũ illud videt. Peccator eſt ſicut noctua que nihil videt niſi in tenebris. Joh. iij. Dile mi. ma. te. cqꝫ lu. ¶ Tercio ſicut ſenũ debilitat auditum ⁊ oĩs potentias anime ligatas alligaras. ſic peccatum aiam ⁊ oĩs potentias eius ad omne opus bonũ ligat qꝫ nec audire verba dei nec amare vera bo nec recordari beneficiorꝫ dei. nec ire ad ſancta loca. nec opari virtuoſa poteſt. imo

omnia hec fastidit sicut homo satur cibū. Hu.xxi. Anima nostra nauseat super cibo isto leuissi. ¶ Quarto q̄ sicut sola auaricia inuenescit in sene. sic solum peccatū inuenescit in peccatore. Esa.lxv. Puer centanus. Peccator habet multa tpa in hac etate. sed in sensu est valde puer. Cōtra qđ dr. i. Cor. xiij. Nolite pueri effici sensibus sed malicia puuli estote. Ab hac ergo vetustate hortatur nos apl's vt renouemur dicens. Renouamini spū mentis vestre. ¶ Moraliter autē exponendo nota q̄ renouari debemus sm sex species renouationis que in creaturis inueniunt. Prima renouatio fit p ignem sicut ferrū renouatur ab erugine et aurū et argentū p ignem. p banc et renouāt. sic renouat homo in igne tribulationis. Sap. iij. Tanq̄ aur in fr. ac. Tribulatio vocatur ignis. q̄ sicut auro et arg. purgat. sic'es vero palee incinerat et denigrat. quidā aūt vident argenta et non sunt. et ideo ignem tribulationis nō sustinent. Hiere. vi. Frustra p̄flauit malicie eorū nō sunt p̄sumpte argentū reprobū vocate eos. q̄ dñs p̄iecit illas. Melior p̄ba que posset fieri de argento fit p ignem. Sic est in hoibus qui optime p̄bant in tribulatōe Ecc. ij. In igne p̄batur aur et argentū. homines vero in camino hūliationis. Job. ij. Mitte manū tuā et tange os eius et carnem. et tunc videbis q̄ in faciem bñ dicat tibi. Nota hic q̄ deus facit sicut aurifex et campsor qui aliq̄n fortiter p̄bat aur. sc̄z p ignem. aliq̄n leniter. sc̄z ad pagonē. sic facit deus. q̄ quosdam acriter p̄bat p multas tribulationes. vt p̄fectos. quosdam leniter. i. p paucas tribulationes vt imp̄fectos. ¶ Secūda renouatio fit in serpente qui cū senuerit et p̄pter duriciē pellis nō p̄t se bñ vertere abstinet. xl. diebus. deinde ingrediēs p artū foramē pellē veterē ibi relinquit. Ad hanc p̄udentiā xp̄s nos hortat. Matth. v. Estote inquit p̄u. si. ser. Debemus aūt in hoc serpentis p̄udentiam imitari. vt carnem nostram p abstinentiā esce et potus macerantes. in artū foramen p̄me ingrediamur. q̄ arta est via que ducit ad vitam. Matth. vij. Ubi totam pellem veterem peccatorū deponentes. in nouā creaturam transeamus. q̄ nisi quis renatus fuerit denuo nō potest videre regnū dei. Jo. iij. Et sicut mō geniti infantes lac puritatis bibamus sapidū plusq̄ manna. Dañ. v. Bibite carissimi et inebriamini. i. Pet. ij. Sicut mō geniti infantes sine dō. lac. cōcu. ¶ Tercia renouatio fit in aquila. p̄s Renouabit vt aquile iuuentus tua. Ubi dicit glo. Aquila dū senio grauatur vnco rostri imoderate crescente nō potest os aperire et cibum capere. Unde languescit. Sed quodā naturali mō collidit rostrum ad petrā. et exunit onus rostri quo cibū capere impediebat. et tunc redit ad cibum et oīa repant ei vt fiat iuuenis. In quo dat nobis exemplū vt rostrū nostr̄. i. aspectus mentis nostre qui est totus incuruatus et reflexus ad terram. ita q̄ celestia ei nō sapiant. p̄cutiamus ad petram xp̄m. i. p̄sideremus ip̄m quāta et qualia nobis dedit. et tunc ex tali p̄cussione p̄siderationis ad patrem xp̄m accendit ignis diuini amoris in nobis. p̄s. In meditatione mea exar. ig. Et talis ignis sp̄ūm mentis nostre renouabit. p̄s. Emitte sp̄ūm tuū et creabuntur q̄ ignis diuinus est. et renouabis faciem terre. i. anime. et tunc anima cibū suū sp̄ualem sumet et omnia carnalia renuet. Aug. Gustato sp̄ū desipit. oīs caro. ¶ Quarta renouatio fit i ceruo. p̄s. Sicut cervus desi. ad fon. aquar̄. Ubi di. glo. Ceru? dū grauatur senio crescentib̄ pilis et cornib̄ serpentem haurit naribus quo hausto veneno estuat. vnde fontē ad bibendū ardentissime desiderat. et cū multū biberit pilos et cornua deponit. In q̄ datur nobis exemplū. q̄ dū grauamur pilis. i. passionibus carnis. que ex carni veteri oriunt. et cornibus. i. dignitatib̄ mundi que valde grauant aiam. et ad terrā deprimūt et suis p̄tionibus vulnerant. debemus respicere serpentē in palo crucis suspensum et ei? venenū. i. venenosa obp̄robria et tormenta haurire et bibere. p iugem m̄oriā ex cuius hausu in nobis virtus calefactiua generabit. et quedā virtus q̄ desiccabit in nobis omne desiderium carnaliū et mūdanor̄. et sic desiccatis carnalib̄ sitiemus et bibemus a quā diuine gratie salutaris. Job. vij. Si quis sitit. ve. ad me et bi. Et tūc abrenūcia bim? cornib̄ et dignitatib̄ mūdi. q̄ si q̄s

bene cõsiderat crucifixũ ppendet quoniã dignitas mundi est ꝓtemnẽda. Hau cui prius clamatũ est vt deo osanna in excelsis. nunc maledicẽ vt seductori. Matth. xxviij. Vach qui dest. rẽ. d. tẽ. Et cui prius pternebant vestimẽta in via. ecce suis exuitur ⁊ sors super ea mittit. ⁊ multa alia ꝓsiderant in cruce. ꝓpter que honor ⁊ dignitas mundi sunt penitus ꝓtẽnenda. ꝑ talem etiã aspectũ pili. i. vicia carnalia ⁊ cornua. i. superbia ⁊ vicia spualia deponunt. qz de cruce manat virtus oẽm morbum peccati sanãs. dũ triacã in cruce facta sumimus. q̃ omne venenũ peccati expellit. Et tunc sic renouari ⁊ in crucifixum translati incipiem⁹ habere vero cornua. i. vez honorẽ. qui consistit in possessione ⁊ tutum. Quia vt di. pbs. Honor est reuerentia exhibita in testioniũ ⁊rutis. Hõor vero mundi est in panno ⁊ in equis. Hoc figuratũ est Nu. xxi. vbi dñs mãdauit ꝙ quicũqz grauaret punctione alicuius veneni deberet respicere serpentẽ eneũ in palo suspensum. qui figurabat xp̃m. ¶ Quinta renouatio fit in accipitre. que fit singulis annis. de qua dr Job. xxix. Nunquid ꝑ sapientiã tuã plumescit accipiter expandens alas suas ad austrũ. In quo datur nobis exemplũ. ꝙ frequenter debemus expandere alas nostras ad austrũ. i. gratias ⁊ bñficia data nobis a deo debemus ad bonitatem dei referre. a qua oia bona pceduunt. quia auster est ventus pductiuus ⁊ generatiuus bonoꝝ. Jac. i. Omne datum optimũ. ⁊ om. do. perfe. desur. est. Et in tali renouatione flat in nos auster. i. spũsanctus. qui omnes pennas. i. gratias renouabit. eas meliorando ⁊ nouos effectus producere faciendo. Matth. xxv. Omni habẽti dabitur ⁊ abundabit. Quando aũt homo gratias quas habet ad dei bonitatẽ nõ refert. nec de eis deo regratiaẽ perdit pennas veteres ⁊ nõ recipiet nouas. ⁊ nõ renouabitur vt accipiter. Sic pdidit eas lucifer qui ad deum nõ retulit bona sua. tẽ.

¶ Sexta renouatio fit in fenice q̃ i nido suo ligna arida ⁊ aromatica ꝙgregat. ⁊ alis suis ignem cõcutiens seipm cõburit ⁊ ex eius cinere ⁊ auis sue speciei ꝓcreatur. In quo significaẽ renouatio que in resurrectione fiet. qz si in nido nostre carnis in quo habitamus cõgregauerimus ligna aromatica. i. opera sancta que redolent coram deo. in quib⁹ est accẽsus spũssancti ignis. tunc ex cineribus illis. i. ꝑ virtutem illoꝝ opeꝝ resurgent gloriosa corpora nostra. i. Cor. xv. c. Seminaẽ in ignobilitate surget in gloria. Ad idem vadit renouatio que fit in seminibus que in terra mortificanẽ ⁊ virentia resurgũt. qz si in cruce penitentie mortificauerimus mẽbra nostra ⁊ mortui fuerim⁹ mundo. resurgemus in magna gloria ꝙ omnia feliciter renouari. Phil. iij. Saluatorẽ expectamus do. no. ie. xp̃m qui reformabit cor. bum. no. configu. cor. cla. sue. Et sic ꝑ primũ. ¶ Secũdo nos hortaẽ vt mendaciũ deponam⁹ veritatem loquentes di. Sicut dixi ꝙ nouꝰ homo assumendus est ⁊ ꝙ ꝓsequens veritatem deponendus. ꝓpter quod deponentes mẽdacium. quod ad veterẽ hominem pinet loquimini veritatẽ vnusquisqz ꝓximo suo id est oẽs. ⁊ huius ratio est. qm̃ sumus ẽ inuicem mẽbra. i. omnes sumus fratres ⁊ filij vnius dei ⁊ maxime xp̃iani sunt membra vni⁹ capitis ihesu xp̃i. ⁊ ideo eis maxime ꝓhibetur ne seipsos ꝙ mendaciũ fallãt ad inuicem. Debemus aũt cauere a mendatio ⁊ loqui veritatem. maxime ꝓpter tria.

¶ Primo quia mendaciũ totam societatem bũanam deuastat ⁊ mercationes ⁊ iurgia ⁊ punitiones ⁊ pmia. Quia ꝙ mendaciũ emptores decipiunt. iudices veritatem nõ possunt inquirere. ⁊ ꝑ dñs insontes plectunt. ⁊ rei euadũt. Per veritatem aũt fidelitas societatis bũane cõseruatur nullus decipit. veritas indagat ⁊ vnicuiqz ꝯm opa sua retribuit. Propter qđ dicitur Prouer. viij. Veritatẽ meditabit⁹ guttur meũ ⁊ labia mea detestabunt impiũ. pbus. Duob⁹ existẽtibus amicis sanctũ est honorare veritatem. Dicit de sarracenis q̃ supoia detestant mendaciũ. Saracenis etiam multũ sunt reales in verbo.

¶ Secũdo quia mendaciũ reddit hoiem odiosum deo ⁊ hoib⁹. Ecc. xv. Tres spẽs odiuit aia mea. ⁊ aggrauor valde aie illoꝝ pauperẽ superbũ. diuitem mendacẽ ⁊ senem fatuũ ⁊ insensatũ. In eodẽ ir. Terribilis ẽ in ciuitate sua homo linguosus. hõ

linguosus multa mendacia loquit. Ter cio q3 mendaciū occidit aīam ⁊ sepat a do Sap.i. Os qđ mentit occidit aīam. Ecō tra vitas a morte liberat. Jo.viij. Cognoscetis veritatē ⁊ veritas liberabit vos. Consequenter hortat nos ad iram p zelum. et ne p iram offendamus dī. Irascimī supra peccatis. Glo. In hac em ira est pfectio. Unde de moyse dr Exo.xxxij. q cū appropinquasset ad castra ⁊ vidisset vitulū ⁊ choros iratus sc3 valde piecit de mānu tabulas ⁊ cōfregit eas. i. Mach.ij. dr d matharbia q cū vidisset iudeum īmolantem. accensus est furor eius fm legis zelum ⁊ trucidauit eū. Similiter pbinces videns scor rantē cū madianitide ingressus est lupanar ⁊ pfodit ambos simul vir ⁊ mulierez in locis genitalibus. Nu.xxv. Sacra ira tus fuit xp̄us qn facto flagello de funiculis eiecit ementes ⁊ vendentes de tēplo. vz Job.ij. Hec vocat ira per zelum. In tali aūt ira excedit homo frequenter in nimis aspere reprehendendo ⁊ corrigēdo. Et ideo subdit. Et nolite peccare modū sc3 in ira cūdia excedendo. q3 in teipso peccas quez cōturbas. ⁊ in alio quē īmoderate exaspe/ras. Ecc.viij. Non incēdas carbones pec catoz arguens eos. Et si p tingat irasci aliquādo īmoderate tū sol nō occidat supra cundiam vestram. i. cito deponatis. Gen. xlix. Maledictus furor eoz q3 pinax. ⁊ in dignatio eoz quia dura. Vel aliter vt dicamus q3 hic phibet apls ne in ira offendamus dī. Irascimini et nolite peccare. quasi diceret. Intus toleres quod vitari nō potest. Sed de ira nō veniatis in actuz peccandi. Si ergo surgit motus animi q iam pter penā peccati nō est in ptāte nra saltem ei nō p̄sentiat ratio. pmittit quidez aplus irasci qđ est hūana tēptatio sed phibet iram ad effectū ducere in quo est peccatū ⁊ maius est peccatū si sol sup ira cundiā occidat. i. si diu teneat. Et hoc est qđ dr. i. Cor. i. Temptatio vos nō apprehendat nisi hūana. Et qui sic tenet iram cor dyabolo aperit et dat ei locū intrandi ad se et secū habitandi. Nolite ergo locū dare dyabolo in ira manendo. Et sic p3 q ad iram p zelum nos hortat et ne in ira peccemus dehortat. Et sic p3 secundū et tercium ⁊c.

¶ Quarto nos hortat vt furtū nō faciamus sed laborem manuū exerceamus dī. Qui furabat iam nō furet qualicūcq3 generē rapine. Exo.xx. Non furtū facies. Magis aūt laboret operando manibus suis. Et q opa faciet? mala lucra. certe nō. sc3 qđ bonū ⁊ iustum est operetur. Sicut ipse paul? faciebat. ij. Thes.iij. Non inquieti fuimus apud vos nec gratis panez māducauim? ab aliquo sed in labore ⁊ fatigatiōe die ac nocte operantes ne quēq3 vestrum grauaremus. Act.xx. Scitis quoniā ad ea q̄ opus mihi erant ⁊ his qui mecū sunt ministraverūt manus iste. Et ad quē finem dēm? laborare? certe vt habeamus vnde tribuamus sc3 sustentationē necessitatē patienti Et ideo si patimur necessitatē. primo nosipsos sustentare debemus. deinde pauperes Luc.xiij. Noli vocare vicinos diuites et cognatos tuos ne ⁊ ipsi te remunerent. Sz voca pauperes, debiles. cecos ⁊ claudos. Tria ex supradictis patent. Primo de q facienda est elemosina. q3 de iusto acquisito. Tho.iij. Ex tua substantia fac elemosinā. Secūdo cui facienda est q3 indigenti. Tercio quid sit dandū quia qđ sufficiuet necessitatē nō qđ ꝓuocet ad libidinez Gen.xviij. Ponā buccellam panis ⁊ cōfortetur cor vestrū. Hic cadit exemplū de illo calcifice de quo dicit Gre. in dyalo. q omni die sabbati totū lucrū septimane dabat paupibus apud sanctū petrū rome excepto victu quotidiano. ⁊ quoddam magnū palatium mire pulcritudinis cōstruebatur ei omni die sabbati vt revelabat q dam qui raptus fuit ad aliū mundū. In fine nota q a furto cauere debem? ꝓpter duo. ¶ Primo ꝓpter piculū persone et vituperiū. Qui enim furtis assuescit vix vnq3 euadit quin capiat et suspendatur ⁊ sic vituperat totā pgeniem suā. ¶ Secūdo ꝓpter periculū anime. q3 furtū ⁊ rapina est pessimū peccatū. de quo homo vix vnq3 exit nisi in morte, quia nimis est durū reddere aliena. De alijs peccatis pōt hō absolui per solā ptritionē. sc3 de illo nō nisi restituat. Restitutio aūt ⁊ marie furtorum vel nūq3 fit. vel pessime fit. Secus est de vsuris q3 hoīes sunt curiales in reaccipiendo. Si aūt totum reaccipent nunq3

vsure redderent. Hic cadit exemplū illi⁹ demoniace que fuit interrogata a quibus peccatis hoīes magis difficulter recedunt. q̄ rñdit duo esse. scz infidelitas ⁊ alienum nō reddere. Et sic patet quartum ⁊ consequenter totum de epistola.

¶ Dominica. xx. de euangelio.

Sermo. cuij.

"Simile est re-gnum celoꝝ homī regi qui fecit nup. fi. s. Math. xxij. Propter duo xp̄us in p̄dicationib⁹ suis parabolis frequēter ⁊ libenter vtebatur. Primo ꝓpter ꝓpli facilem instructionē, quia vt dicit pb̄s. Nihil possumus intelligere sine fantasmate, i. sine imaginatione sensibiliū rerum. vt scz in aliquo sensibili speculem̄. quod dr ꝓpterea vt ipse dicit. ij. Phisi. qui caret vno sensu. caret vna scientia. sicut cecus nō habet scientiā de coloribus. Et ideo ppl̄s audiens xp̄m p̄dicantē. ⁊ exempla ⁊ parabolas ꝓponentem facilius intelligebat Secundo q⁹ in talibus parabolis xp̄s occulte tangebat iudeos. ⁊ ostendebat q⁹ propter maliciaz eoꝝ pditio eoꝝ appropinquabat. ⁊ ipsi exp̄ctabant salutem. hec aūt si dixisset eis palam exarsissent magis in eū ⁊ accelerassent occidere. Et hoc patz in multis locis. quia q̄n ipsi intelligebant parabolam cōtra se dictam. volebant eū apprehendere vt pz in parabola de locatione vinee agricolis. Math. xxi. In hoc ergo euangelio xp̄s quandā parabolam loquit in qua ostendit quō iudei erant ej̄ciendi ⁊ gentes introducende. In quo quidē euangelio quatuor ꝓtinent̄. Primū est clementia diuīe caritatis in nuptiaꝝ celebratione ⁊ nūciorum multiplici missione. In princi. euangelij. Secundū est negligentia humane salutis que p̄tenditur in negocioꝝ mundi multifaria actione ibi. Illi aut̄ ne. ⁊ abi. ali. in vill. suam. Terciū est iusticia diuine equitatis. in iudeoꝝ reprobatione ⁊ gentiū vocatione ibi. Rex aut̄ cū au. ira. est. Quartū est sententia rōnabilis seueritatis in malos xp̄ianos ꝓ nō habentem vestem nuptialem significatorū. finali condemnatione ibi. Intrauit aūt rex vt v. dis. ¶ Primo ergo ponitur clementia diuine caritatis in nuptiarū celebratione. Vbi nota q⁹ totum hoc euangelium mystice est exponendū. q⁹ totum est in parabolis. Et attēde quia vt dicit glo. de inuitatis ad nuptias solū matheus narrat. Aliud simile aperte dicit lucas. sed de cena. i. de eterno cōuiuio. de qua nemo ingressus repellitur sicut de p̄senti ecclesia. Unde fm glo. lucas agit de statu ecclesie triūphantis. ⁊ ideo vocat eam cenaz. Matheus vero de statu ecclesie militātis. Per has ergo nuptias intelliguntur ad litteram nuptie sacramentales. in quibus vecum humana natura matrimoniū cōiunxit dum factus est homo ⁊ eam sibi in spōsam accepit. Possunt etiā intelligi nuptie spirituales in quibus anima deo ꝓ fidem copulatur. Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Dicit ergo. Simile factū est regnuz celorū. i. ecclesia p̄sens ⁊ militans que dicitur regnū celoꝝ ꝓpter quatuor. ¶ Primo quia sicut deus habitat in celo ꝓ gloriam ita habitat in ecclesia ꝓ gratiā. Math. xxviij. Ecce ego vobiscum s. om. di. v. a. c. se. ¶ Secūdo quia sicut celum est eleuatum a terra. ita ecclesia iustorū ꝓ contemptū mundanoꝝ. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. ¶ Tercio quia sicut in celo sunt quedaz corpa magis ⁊ minus clara ⁊ vnū illuminat aliud. ita in ecclesia iustorū vnus est maioris meriti q̄z alius. ⁊ vnus illuminat alium ⁊ quidam sunt illuminātes ⁊ q̄dam illuminari ⁊ quidam magis lucent ⁊ quidam minus. Dan. xij. Qui docti fuerunt ful. qua. s. fir. Ecce minus lucentes. Et qui ad iustici. eru. mul. qua. stel. in perpe. eterni. Ecce magis lucentes. ¶ Quarto quia sic̄ omnis virtus corpalis ꝓcedit a deo in hec inferiora per celum ⁊ corpora celestia. ita omnis virtus diuina ꝓcedit a deo ꝓ ecclesiam iustorum in omnes hoies Ideo christus dicit eis Matthei. v. Vos estis lux mundi. ⁊ Job. xx. Accipite ipsum sanctū quoꝝ re. pec. re. eis. Hec ergo ecclesia iustorum similis est homini regi. i. negocium ecclesie simile est tali negocio q̄d fuit vel esse potuit. Similis est homini regi. i. patri qui hic noīatur homo ab hūanitate ⁊ caritate sicut aliq̄n dr leo a ferocitate

punitionis aliqñ ouis ⁊ agnus a mansue
tudine ⁊ patiẽtia. ℭ Ex magna eñ caritate
ꝓcessit ꝙ deus pater fecit tales nuptias fi
lio suo, i. ipsum hoiem fieri ꝓstituit ⁊ ei ec
clesiam sicut sponsam copulauit. ℭ Per in
carnationis ergo mysteriũ ei sanctã eccle
siam copulauit in vtero virginali. Greg.
℣ Tunc aũt deꝰ pater deo filio suo nuptias
fecit qñ hunc in vtero virginis bñane na
ture cõiunxit. ℭ Sed qꝛ ex duabus ꝓsonis fi
eri solet nuptarũ cõiunctio. absit hoc ab ĩ
tellectibus nostris vt ꝓsonam redempto
ris nostri ex duabus ꝓsonis credam⁹ esse
vnitã. ℭ Ex duabꝫ quippe atqꝫ in duabꝫ hũc
naturis existere dicimus, sed ex duabꝫ ꝓ
sonis credere cõpositum vt nephas vita
mus. ℭ Securius ergo dici potest, ꝙ in hoc
ter pater filio suo nuptias fecit, quoniã ei
ꝓ incarnationis mysteriũ sanctam ecclesiã
sociauit. ℭ Uterus aũt genitricis virgis bu
ius sponsi thalamus fuit. ℭ Ubi nota ꝙ
incarnatio filij dei assimilatur matrimonio
quantũ ad septem. ℭ Primo ꝓpter con
sensum qui requiritur in matrimonio q̃ si
militer fuit ibi. Unde nisi beata virgo que
gerebat psonã totius humani generis cõ
sensisset di. Ec. an. do. rẽ. Filius dei nõ fu
isset incarnat⁹. ℭ Secũdo ꝓpter maximũ
amorẽ, qui est in matrimonio, qui sicut ho
mo relinquit patrẽ ⁊ matrẽ, patriã ⁊ parẽ
tes, adhꝛeret vꝛori vel marito. sic filius dei
descendit de celo in terram ⁊ in laboribus
plurimis cũ sponsa sua diu vixit ⁊ tandeꝫ
ꝓ ea redimenda mortu⁹ est in cruce. Die
te. xij. Reliqui domũ meam ⁊ dimisi hꝛe
ditatem meam dedi dilectam aiam meaꝫ
in manus inimicoꝝ eius. Unde amoꝛ fi
lij dei ad humanã naturã oẽm aliam amo
rẽ excellit. ℭ Tercio quia sic vꝛor maximũ
et vltimũ honoꝛeꝫ ꝓsequitur in matrimo
nio, sic humana natura in vnione ⁊ incar
natione filij dei, quia tunc summe exalta
ta fuit. Que enim maioꝛ potest esse exalta
tio qꝫ ꝙ homo sit deus. Et ꝓterea extunc
angeli recusauerũt ab hominib⁹ adoꝛari.
vt patꝫ Apoc. xxij. Quia angelus iohãni
volenti se adoꝛari ait. Uide ne feceris.
ℭ Quarto quia sicut duo conueniũt ad
vnum hominẽ generandũ, qui erunt duo
in carne vna sꝫ generanda. Sic ad gene
rationem spualem filioꝝ dei cõueniunt cri
stus ⁊ ecclesia. ⁊ ꝓ baptismũ in vtero eccle
sie fit talis generatio. ⁊ ideo baptisatus ex
tunc dicit xpianus. i, filius xpi ⁊ ecclesie.
quia baptisati xps est pater. ⁊ ecclesia est
mater. ℭ Quinto sicut spõsus donat spõ
se mlta donaria, sic deus postꝫ assumpsit
humanam naturam maxima donaria sibi
donauit. ij. Pe. i. Per quẽ maxima ⁊ pci
osa nobis, promissa donauit. ℭ Sexto quia
sicut nullus potest ad vitam nature venire
nisi ꝓ marem ⁊ feminaꝫ generet ⁊ nascat
sic nullus potest venire ad vitaꝫ gratie nisi
per baptismũ in christo ⁊ ecclesia renascat
Jo. iij. Nisi quis renat⁹ fu. de. rẽ. ℭ De
primo quia sicut vꝛor inseparabiliter adhꝛe
ret viro, ne vnqꝫ ab eo separi debꝫ sic fili⁹
dei ab humana natura nũqꝫ fuit separatus.
nec in vita nec in morte. Ad has nuptias
id est ad fidẽ incarnationis filij, iudei fue
runt principaliter inuitati. qꝛ de hoc eius
promissio facta est. Geñ. xxij. In semĩe tuo
benedicentur omnes gentes. Et ad ipsos
ꝓphete missi sunt, vt per fidẽ venirent cre
dendo. Et hoc est. Misit seruos suos. sꝫ
pphetas ⁊ nũcios incarnationis vocare in
vitatos sꝫ iudeos, quibus hoc in patriar
chis promiserat, vt dictum est. Crisᵒ. Inui
tati sunt hoies a tempe abrae cui incarna
tio xpi est promissa ⁊ nolebant venire sꝫ cre
dendo, quia nõ crediderũt ꝙ xpus esset fi
lius dei. Iterum misit alios seruos sꝫ apo
stolos ⁊ discipulos quos misit, vt di. Cri
so. cum eis dixit Mat. x. In viam gentiũ
ne abieritis, sed ite potius ad oues que pe
rierũt do. is. di. Ecce prandiũ meũ parau i,
id est introitũ regni in fide incarnationis
vt di. glo. Thauri m. ⁊ a. occi. sunt. Greg.
Per thauros autẽ patres ve. te. figurant
qui ex promissione legis inimicos suos co
nu virtutis corpore feriebant. Altilia vero
saginata dicimus ab eo quod est alere, vñ
altilia quasi alita vocamus. Per altilia er
go patres no. te. figurantur qui dũ gratiã
pinguedinis interne dulcedinis capiunt
a terrenis desideriis ad sublimia contem
plationis sue penna sublenant. Tha. ergo
m. ⁊ al. oc. sunt. q. d. Patres ve. te. ptesta
ti sunt hanc fidem ⁊ in ea mortui sunt. Si
militer altilia. i. apostoli ⁊ patres no. te. ꝙs

ego ad mensam meam alui ⁊ impingua/ui pinguedine gratiarū spiritussancti. hāc fidem ꝓtestantur ⁊ in ea ⁊ ꝓ ea mortui ⁊ occisi sunt ⁊ omnia parata sunt que ad hanc fidem faciunt. venire ad nuptias. id est hanc incarnationem ⁊ mortem filij dei credite ⁊ opibus dignis ad ipsam accedi/te. quia parata sunt omnia q̄ ad hoc faciūt Nam parate sunt medicine contra omnē morbum vt nullus per impotentiam non accedat. De nuptie publice p̄dicantur vt nullus per ignorantiam se excuset. Unde spiritussanctus in magna copia in linguis igneis est donatus. vt nullus frigiditate pigrescat. Caritas dei in cordibus nostris feruētissime est diffusa que omnia facit le/uia vt nullus propter difficultatem lente/scat. Diabolus est in inferno religatus ⁊ virtus peccati est diminuta. vt nullus p/pter impugnationem tremescat. Celum ē apertum ⁊ locus est paratus vt nullus est q̄ ꝓpter impossibilitatem diffidat. Indul gentie dantur ⁊ peccata relaxantur vt nul/lus ꝓpter onus debitorum subsistat. Re/cte omnia sunt parata vt ad has nuptias venire debeamus. Et sic patet primum.

¶ Secundo ponitur negligentia huma/ne saluris que p̄tenditur in negocioꝝ mū/di multifaria actione. quia ad istas nupti as venire neglexerunt. sed abierunt. alius in villam suam. alius vero ad negociatio/nem suam. ꝛc. ¶ Ubi nota q̄ prout hic apparet quadruplici de causa inuitati ad istas nuptias venire cōtemnunt. ¶ Pri/ma est defectus cognitionis. ad quod per tinet id quod dicit. Nolebant venire. scili cet p fidem has nuptias cognoscere. quia enim intellectus per bonum cognitū mo/uet voluntatem. ⁊ voluntas mota a bono cognito mouet cetera membra ad opandū. inde est q̄ quidā nō cognoscūt bonū. ideo nō pergunt ad illud. Et ideo isti nolebant venire. quia non cognoscebant. Cognosce re autem nolebant quia nolebant intelle/ctus suum humiliare ad credendum ea q̄ per rationes naturales ꝓbari non possunt Contra quod di. aplus. j. Cor. ix. In ca/ptiuitatem redigentes omnem humanū intellectum in obsequium christi. ¶ Se/cunda est defectus amoris veri boni. ad qđ pertinet illud. Isti autem neglexerūt. Cau satur autem hec negligētia ex pauco amo re veri boni. Non enim amant vera bona. scilicet virtutes que sunt ꝓpria ⁊ vera bona hominis que solum faciūt hominem bo nū ⁊ cum ipso perpetuo perseuerant et ad vitam eternam perducūt. cōtemnunt etiā celum ⁊ celestia. p̄s. Ꝓ nihilo habue/rūt terram desiderabilem. Hec autem ne/gligentia apparet multuꝝ reprehensibilis ex tribus. ¶ Primo q̄ ꝓ salute humana mi rabilia sunt facta. Nā deus factus est ho/mo ⁊ mortuus ⁊ thauri ⁊ altilia. id est pa/tres ve. te. ⁊ noui test. occisi sunt vt homo ꝓueniat ad salutem. ⁊ homo nihil curat ⁊ nihil vult operari vt hanc salutem conse/quatur. ¶ Secundo quia in hoc tempe gratie omnia sunt parata vt dictum est. nō sic autem fuit in veteri te. Et ideo nihil ali ud restat nisi vt manus lauemus ab ope/ribus mortuis ab omni inquinamēto nos mundāres. ꝓterea isti qui vndecima ho ra. id est vltima mundi etate. scꝫ tempo/re gratie in quo nos sumus negligētes ⁊ oci osi fuerint inuenti a patrefamilias multū sūt reprehensi. Quid inquit hic statis tota die ociosi? ite ⁊ vos in vineā meā. Jath. xx. Exemplum de ficulnea que tribus an/nis non fecit fructum. scꝫ tempe legis na/ture. tempore legis scripte. ⁊ tempore legis gratie. Et iō dominus mandauit eā absci/di. Luc. xiij. ¶ Tercio ex bonitate ⁊ perfe/ctuitate bonoꝝ nuptiarum istaꝝ. de quibus dicitur. i. Cor. ij. Oculus nō vidit nec au/audi. nec in c. h. as. que p̄p. de. his qui di/il. ¶ Tercia causa est nimis amor boni trā sitorij. nimis enī amant bona transitoria. scꝫ honores dīnia ⁊ diuitias. ⁊ hoc est. Et abierūt. alius in villam su. ꝓ quā dīnatio ⁊ honor intelligitur. aliꝰ vero ad negocia tionem suam. per quam diuicie acquirūt/Plus enī amant numū q̄ deū. plus mun dū q̄ celū. plus corpus q̄ aiaꝫ. plus ami cos q̄ sanctos. plus possessiones q̄ virtu tes. plus laudem hominū q̄ gloriam dei. Job. xij. Dilexerūt gloriam hoīm magis q̄ dei. ¶ Quarta cā est appetitus alieni ma li. ⁊ hoc est. Reliqui vero tenuerūt ser. eius ⁊ ꝓtu. aff. occi. Tales hoīes dyabolici sunt peiores oīb⁹ supradictis. qui detrahunt et

psequunt seruos dei pdicantes veritatem
z corrigentes vicia z ad regnū dei vocan/
tes nec se patiūt argui de malis suis. Exo.
iij. Quis te pstituit iudicē sup nos? amos.
v. Odio habuerūt corripientem in porta.
loquentem pfecte abominati sunt. Ad litte
tam tales fuerūt iudei qui ex magna prau
tate xpm occiderūt. z eius aplos z nunci/
os qui veritatem pdicabant z eox vicia ar
guebant psecuti sunt. Nam stephanū la/
pidauerūt. iacobum decollauerūt. petrum
incarceraverūt. paulum lapidauerūt z vir
gis ceciderūt z ceteros apostolos cōtume
lijs affectos de suis finibus eiecerūt. Vat
xxij. Hierusalem hierusalem que occidis
pphetas z lapidas eos qui ad te missi sunt
Actuū. vij. Quem pphetarū nō persecuti
sunt patres vestri z occiderūt eos q de ad/
uentu iusti pnunciabāt. Et sic pz secundū

¶ Tercio ponitur iusticia diuine equita/
tis in iudeox reprobatione z punitione z
gentium vocatione. z hoc est. Rex aūt cuz
audisset scz vocem sanguinis seruox suox
Geñ. iiij. Ecce vox san. frat. tui abel. clamat
ad me de ter. Apoc. vi. Vidi subtus alta/
re dei animas interfectox z cla. voce ma.
di. vsqz quo domine non vin. san. no. Ira
tus est. Irasci dicitur deus perfactum quā
do ad modum irati se habet. Hiero. Qñ
inuitabat ad nuptias z agebat opera pieta
tis z caritatis hominis nomen apponitur.
nunc autem quādo ad vltionem venit ho/
mo siletur z rex tantum dicitur. Sequit.
Et missis exercitibus suis perdidit homici
das istos z ciuitatē istox succendit. Hie/
ro. Per hos exercitus romanos intelligi
mus. sub duce tyto vespesiano. qui occisis
iudee populis puaricatricem incenderunt
ciuitatem. Cris. Romanus autem exerci/
tus dicitur exercitus dei. quia domini est
terra z plenitudo eius. Nec etiam venis/
sent romani hierusalem nisi dominus eos
excitasset. Grego. Vel angelox agmina
sunt exercitus regis nostri. Missis ergo
exercitibus extinxisse homicidas dicitur.
quia in hominibus omne iudicium per an
gelos exercetur. Homicidas ergo perdit.
quia persequenter interimit. ciuitates eox
igni succendit. quia istorum nō solum ani
me. sed z caro in qua habitauerunt eterne
gehenne flāma cruciatur. Reprobatis er/
go iudeis. deinceps gentium vocatio innu
itur. Vnde subditur. Tunc ait rex ser. su.
Orig. scz aplis aut angelis. qui prepositi
erāt in vocationem gentium. Nuptie qui
dem parate sunt. Remigius. i. omne sacra
mentū hūane dispensationis iam pactum
atqz cōplerum est. Sed qui inuitati erant
scz iudei qui principaliter ad hoc inuita
ti fuerūt. nō digni fuerūt. quia iusticiā dei
ignorantes z suā statuere volentes indig/
nos se iudicauerūt eterne vite. Reproba/
to ergo iudayco pplo ad has nuptias gen
tilis pplus est susceptus. Vnde sequit. Ite
ergo ad exitus viax z quoscūqz veneritis
vocate ad nuptias. Hiero. Gentū pplus
nō erat in vijs. sed in exitibo viax quia di
uersos errores habebāt in quibo z p quos
a via fidei z virtutū exitur. Cris. Vel vie
sunt omnes pfessiones huius mūdi. vtpo
te plebie militie z hmōi. Jubet ergo ire ad
exitus viax. i. ad ipsas vias. vt cuiuscūqz
pditionis hoies vocent ad fidem q nō est
deus plonax acceptor. Addit sicut castitas
est via que ducit ad deum. ita fornicatio ē
via que ducit ad dyabolū. z sic de alijs vir/
tutibus z vicijs. Jubet ergo vt cuiuscūqz
quersationis hoies inuitent ad fidem. Et
hoc ē qđ sequit. Et egressi serui eius in vi/
as cōgregauerunt omes quos inuenerūt
bonos z malos. Orige. Egredientes ser/
ui siue de iudea z hierusalem aplī xpi siue
ab interioribo angeli sancti z venientes ad
vias diuersas diuersox morū. cōgregaue
rūt quoscūqz inuenerūt z cōgregabunt vs
qz ad finem mundi z nō curāt vtrū aliqñ
ante vocationē mali fuerint an boni. Bo
nos aūt hic intelligere simpliciter quenit
būliores z rectiores ex eis q veniebant ad
cultū dei. Quibo queniebat qđ aplus ait.
ad Ro. ij. Cū gentes que legem nō habēt
naturaliter ea q legis sunt faciūt ipsi sibi
sunt lex. Hiero. Inter ipsos gentiles ē di
uersitas infinita cū alios sciamus pclinio
res esse ad vicia. alios ad honestates mox
virtutūqz deditos. Sequitur. Et implete
sunt nuptie discumbentium z crediderūt
quotqt erant pordinati ad fidez. ¶ Nota
peccatores qui ad has nuptias vocat ve/
nire pretenunt a tribo exercitibo pdemnant.

Primus est exercitus viciorum quia ex quo homo non vult virtutes induere et venire ad nuptias sed in peccato manet de necessitate exercitum magnum viciorum incurrit a quibus pditur. Cuius ratio est duplex. Prima est magnū pondus peccati quod trahit aiam ad pfundum peccatorum. Greg. Peccatum quod per penitentiā nō delet mox suo pondere ad aliud trahit. Secunda est indefensio peccatoris. sumus enim in duriss̄imo prelio spūali. cuius prelij arma nō sunt carnalia sed spūalia. scz virtutes et dona. ij. Cor. x. Peccator aūt per peccatum ligatur a dyabolo. Prouer. v. Funibus peccatorum suorum quisq; constringitur. Et exuitur omnibus armis spūalibus. Lu. x. Qui etiam despoliauerūt eum. Si quis autez nudus et ligatus staret in duriss̄imo prelio necessario cōtinuo vulneraret vsq; ad mortē. sic accidit peccatori. Secundus est exercitus demonū qui peccatorem ingrediunt. et in anima et in corpore eum perdunt. Unde ille demon quē xp̄us expulit interrogatus ab eo quod essz ei nomen respondit legio. quoniā multi sumus. vt patz Lu. viij. In eodem. xi. Tunc vadit et assumit septem alios spūs nequio. ꝛc. Unde de magdalena dicit q; xp̄us expulit ab ea septem demones. vt pz in eodem. viij. Ille exercitus fortis est viribus et expertus in bello. Job. xli. Non est potestas sup̄ terrā que ei valeat ꝓparari. Qui nunq; dormit sed semp pugnat donec aiam ad carcerem inferni ducat. Lu. xix. Venient inimici t. et circūdabunt te vallo et coangustabunt te undiq; et ad terram ꝓsternēt te. Tercius est exercitus cōsanguineorum et negociorum mūdi. Peccator enim īmergitur in negocijs mundi et ꝓsanguineorum et amicorum que oia pugnant valde ꝓtra salutem aīe. ꝓpterea dicit Ecc̄. xi. Fili ne in multis sint actus tui Appoc. xviij. Exite de illa populo meus. et principes ne fitis delicias eius. Quia vt dr. Job. v. Totus mū. in ma. po. est. Et ideo qui tetigerit picem. i. mundū coinquinabitur ab ea. Ecc̄. xiij. Isti sunt tres illi quinquagenarij cū quinquaginta suis. qui venerunt ad capiendū helyam sup̄ quos tuos rogauit helias ignem de celo descendere. et eos cōsumere. nam exercitū viciorum et demonū debemus rogare vt deus destruat et repellat a nobis. Et sic patet tercium.

Quarto ponitur sententia rationabilis seueritatis in malorum christianorum condemnatione per non habentem vestem nuptialem designatorum. et hoc est. Intrauit autem rex vt vi. dis. id est vt videret faceret Dañ. vij. Judi. s. et li. ꝛc. id est conscientie singulorum. Crisost. Non qz alicubi. ipse nō est sed vbi vult per iudicium aspicere ibi videtur presens. vbi autem non vult absens videtur. Dies autem aspectionis dicitur dies iudicij quando visitaturus est christianos. qui super mensam scripturarū accumbūt. Vel vt videret. id est approbaret dignos et iudicaret indignos. Orig. Quoniam autem bonos et malos oportuit vocari. nō autem vt mali pmanerent mali. sz vt deponerent vestimenta contraria nuptijs. et induerent nuptialia vestimenta. id est viscera benignitatis et misericordie. ideo rex ingreditur vt videat discūbentes post q̄s eis apponitur prandium vt teneat habentes nuptialia vestimenta atq; delectet. cōdemnet autem contrarios. Unde Origene. Ingrediens autem inuenit quendam qui non mutauerat ꝓprios mores. et hoc est. Et vidit ibi hominem non vestitū veste nuptiali. Singulariter autem dicit. qz vnius generis sunt omnes qui seruant malitiam post fidem quam habuerūt ante fidem. Greg. Quid autem debemus intelligere per vestem nuptialem nisi caritatē. quia hanc in se dominus habuit dum ad sociande sibi ecclesie nuptias veniret. Dicitur autem caritas vestis nuptialis. quia nuptie christi et ecclesie specialiter caritatē requirunt. Sicut enim matrimonia fieri solent ad amicicias acquirendas. vel augendas. sic matrimoniū filij dei in incarnatione cōtractum factum est ad dilectionem di et hominis augendam. Filius enim dei factus est in incarnatione amabilis nimis. Bern̄. loquens de filio dei incarnato. Non hoc loco inquit predicatur magnus dominus sed paruulus dominus amabilis nimis. Paruulus vnq; quia natus est nobis. qui prius erat pater factus est frater. et qui pri? erat deus factus ē socius. ipse ē et in nobis oē amabile. Intrat ergo ad nu

ptias, sed sine veste nuptiali qui in eccl'ia fidem habet sed nō caritatem qui a domino corripit. Et hoc est. Et ait illi. Amice q̄ modo huc intrasti nō hīs vestem nuptialem. Hiero. Amicū vocat quia inuitatus est ad nuptias, quasi sit amicus p̄ fidem arguit autem impudentie q̄ veste sordida mūdicias polluerit nuptiales. Orige. Et quoniā qui peccat & nō induit dīm ihesuz xp̄m. nō habet excusationem aliquam. Et ideo sequit. Ar iste obmutuit. Hiero. In tempe enim illo nō erit negandi facultas cum omnes angeli & mundus ipse testes sint peccatorū. Greg. Omne negociū excusationis cessat quippe, quia ille foris increpat qui testis p̄scientie intus aīam accusat. Hiere. xix. Ego sum iudex & testis dīt. Notandū autem q̄ āmiratiue dīs loquitur cum dī. Amice quō huc intra. Huius aūt āmirationis tres possunt esse cause. ¶ Prima est quia xp̄us ita care hanc vestem emit. & tot & tanta p̄ ea sustinuit. & eam gratis homini baptisato contulit. et ipse p̄ nihilo eam tedit q̄ñq̄ p̄ vno denario. Alie vestes fiunt de pilis animalium vel de corticibus berbarum. puta de lino. de visceribus vermiū. puta de serico. Huiusmodi autem vesti christus materiā ministrauit de viscēribus suis. quando cum latetis sui apertione amorem suū nobis ostendit. Bern̄. Clauis penetrans. clauis resetrans factus est mihi vt videam voluntatē domini patz archanū cordis p̄ foramē corporis. ¶ Secūda est quia hec vestis sum me sup̄ omnia placet deo. Unde xp̄us elegit mori sed vestem incōsutilem que erat figura huius vestis nullo modo diuidi permisit. & potius voluit mori q̄ñ diuideretur & peccator p̄ nihilo habet eam & frequenter diuidere & p̄fcere nō curat. Augu. Tunicam hominis iam iudicati in cruce pendentis. carnifices pylati nō sunt ausi conscindere. & tu niteris caritatem dei siue caritatem que deus est separare. ¶ Tercia quia hec vestis sup̄ omnia valet & super omnia est vtilis habenti, hec enim operit multitudinem peccatorū. 1. Pet. iv. Universa delicta operit caritas. Et facit hoiem filiū dei & in deo manere. i. Jo. iiij. Qui manet in caritate in deo manet &c. Facit etiam hominē dignum nuptijs regis eterni & sine ea nullus potest intrare. Si enim nō licebat intrare aulam assueri induros sacco. multomagis aulā celestis regis. ¶ Moraliter autem ad edificationē nostram nota q̄ p̄ istum hominē nō habentē vestem nuptialem intelligitur omnis malus christianus qui habet fidem sed nō opa caritatis de quo tria dicunt. Primo eius ficta amicicia demonstratur ibi. Amice. Secundo eius p̄sumptio reprehendit. ibi. quō huc intrasti. Tercio eius pena subiungit. ibi ligatis ma. & p. Dicit ergo. Amice quō huc intrasti, p̄ quo tanta feci. tanta dixi. tāta sustinui, feci creaturas. dixi scripturas. sustinui penas. feci mirabilia docui vtilia. sustinui crudelia. ergo vero amicus fui tibi. sed tu fuisti mihi amicus fictus & verbalis. Quod patz quantū ad tria que ad veram amicicia requirunt. ¶ Primū est quia amicorū est idem velle & nolle. vt d. Tullius. Sed tu in nullo voluntatē tuaz mee cōformasti. imo mihi in omnibus rebellasti. Job. xv. Cucurrit aduersus deuz erecto collo. ¶ Secundū est quia amici hūt oīa cōmunia. ego autē tibi oīa mea bona cōmunicaui. & bōa nature. & bona gratie & glorie. Ro. viij. Quō nō cū illo. o. nobona. Tu autem bona tua mihi nō cōmunicasti. quia nudus fui & nō opuisti me. hō. spes fui & non collegisti me. & sic de alijs. Ira dicet impijs xp̄us in die iudicij. vt p̄z Math. xxv. ¶ Tercium est q̄ inter amicos est ita feruens dilectio q̄ ad inuicem trāsformant. Nam amor habet transformare amantē in amatū. vt dī. Hug. de sancto victo. Et ideo aug⁹. dī. de quodaz amico suo q̄ intīm erat in ip̄m transformatus q̄ credebat vnā aīam in duobz esse. Ego autē te intīm dilexi q̄ sum trāsformatus in te & factus sum homo. tu aūt nō es transformatus in me, neq̄ factus es deus neq̄ filius dei sicut illi qui me diligūt p̄fecte. p̄s Ego dixi dij estis & fi. exc. o. Et sic p̄z q̄ tu es amicus fictus. ¶ Secūdo p̄sumptio ei⁹ redarguit. Quō inquit huc intrasti nō hīs vestem nuptialem. i. quō nomē christianitatis vsurpasti. & rē nō hūisti. q̄ caritatē in qua religio xp̄iana vnit ad inuicez & cū deo nō habuisti. qd̄ Exod. xx. p̄hibet

Non ass. inquit no. dei. tu nua. Talis est sicut ficulnea que habebat solū folia cui xps maledixit que statim aruit. Matb. xxi. Et nota hic q̄ super tunicā xpi incōsutilem q̄ hāc vestem significabat milites pilati miserunt sortem. sic multi ꝓpter banc vestez ꝑciosam mittūt sortes. dū exponūt eā fortune dicentes. Si vere saluari saluabor. statutū est eīm quid debeat esse ō me. Quidam aūt banc vestem furant. sic dr q̄ pilatus furatus est tunicā incōsutilem xpi. t hi sunt ypocrite t hereici qui veniūt in vestimentis ouiū. intrinsecus aūt sunt lupi rapaces. vt dr Matb. vij. Qui habent vocem iacob. sed manus esau. Hi sunt vulpes sampsonis qui incendūt totā messem ecclesie. Vulpes aūt habent optimā pellez t pessimas carnes. t ideo decoriari debent Item nota q̄ xps banc questionē ꝑcise facit ꝓlatis ecclesiaꝝ in morte. Querit eīm ab eis tria. Prīo quo huc ītrasti. vtꝝ itroduxit te mun⁹ tempale vel ꝓmodū. an ōs t bonum anime. Secūdo quo vxisti an sicut homo vel pec⁹. Tercō quomodo rexisti te vtꝝ sez habueris te vt pastor vel sicut ydolū depictuz. At ille obmutuit. q̄ de his omnib⁹ male respōdere potuit. nō eīm ꝓuidit sibi quo respondere deberet. ¶ Tercio pena eius subiūgitur. q̄ ligatis ma. t pedib⁹ mit. eū in te. ext. Ligātur eīm man⁹ peccatoris in inferno. q̄ nihil potest opari. Eccl. ix Quodcūq̄ pōt man⁹ tua facere instanter opare. q̄ nec o. nec rō. nec sapia. nec scīa. er. ap. infe. q̄ tu ꝓpe. Ligāt t pedes q̄ nihil boni desiderat. imo hz volūtatez obstinatā in malo t vellet oēs damnari. nec dolet de malis ꝙ fecit msi inq̄ntū sentit penam. sz nō dolet de malo. q̄ malū. Desnaturaliq̄ aīe est affect⁹ aime vt di. aug. Q̄ eīm pctōr habuit dū viueret man⁹ ligatas ad bona opa. t pedes ad desideria verorū bonoꝝ dignuz est vt in alia vita sibi man⁹ t pedes ligētur. vt sicut ligatus hic exiuit ita ligatus ꝑpetuo maneat. Sic ergo ligatus peccator mittitur in tenebras exteriores inferni vt q̄ habuit dum viueret tenebras mētis interiores habeat post mortē tenebras corpis exteriores. Et sic de tenebris trāseat ad tenebras q̄ lux venit ī mūdum t dilexerūt hoīes magis tenebras q̄z lucem. Job. iij. Et in tenebris illis erit fletus ꝓpter vehemētiam ignis t stridor dentiū. ꝓpter vehemētiaz frigoris. Job. xxiij Ab aquis niuiū transeunt ad calorem nimiuz. Greg. Illic dentes strideant q̄ hic de edacitate gaudebāt. illic oculi defleāt q̄ per illicitas ꝓcupiscentias versabant. q̄ tenus singla mēbra supplitio subiaceāt q̄ hic singlis quibusq̄ vicijs subiecta seruiebant. Dz si ē ibi ignis quomodo sunt tenebre. Et dicendum quod ab igne illo abscinditur lux t splendor. vt di. glo. super illud. ꝑs. Clor domini intercidentis fla. ignis. ¶ Ultimo respondet tacite cuidam questioni. quia ex quo solum vnus ꝓiectus ē de nuptijs ergo multi sunt electi pauci vero damnati. Hoc christus soluit dicens. Multi sunt vocati pauci vero electi. i. multi sunt vocati sz ad fidem t multi veniunt sed pauci sunt electi sz ad regnum glorie q. d. Et si de vno dicitur qui est ꝓiectus de nuptijs. de multis tamen est intelligendum. quia per illum vnum omnis multitudo malorꝝ intelligitur. quia omnes vna catena dyaboli catenātur. t ideo oēs sunt quasi vnus homo. Bap. xvij. Una enim catena tenebrarum omnes erant colligati. Hic cadit exemplum illius cancellarij parisiensis qui post mortem apparuit t interrogatus si damnati scirent diem iudicij Respondit omni die videtur nobis q̄ fulminatur mundus. quia tot descendūt ad infernū. Pauci ergo sūt electi. ozig. Timēdum est christianis ne eo numero intret in regnū celorꝝ quo filij israel intrauerunt in terram ꝓmissionis. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola. Sermo. cv.

Videte quo modo caute ābuletis. Eph v. Tota vita p̄sens est quedam via p̄ quam itur ad vitam t ad mortem. Quia si homo ambulat per viam christi t virtutum pergit ad salutem. t vitam. Joban. x. Per me si quis introierit saluabitur. Si autem ambulet per viam dyaboli t viciorum. pergit ad perditionem t mortem. Mat. vij. Lata et

spacioſa, eſt via que ducit ad perditionez Talia dyaboli dr spacioſa qz permittit hoiez facere quecūqz vult. z ideo mlti ambulāt in ea qz oēs stulti. Stultoz aūt infinitus est numerus. Ecc. i. In hac aūt epla beat? pau. hortat oēs fideles vt in via vite p? sentis caute ambulent quatenus puenīāt ad salutem vt sapientes z nō pergāt ad dānationē vt insipientes z stulti. In qua q? dem epla quatuor facit. Primo nos hortat vt in via pūtis vite caute ambulemus vt sapientes. qm impedimēta multa sunt In p?n. epl'e. Secundo hortat nos vt di voluntatē cognoscamus. qm tenebre mlte sunt ibi. Propterea nolite fieri imprudentes. Tercio hortat vt ab ebrietate cauemus z vinis spūssancti impleamr. qm vana multa sunt ibi. Et nolite inebriari vi. ī q est luxuria. sz implea. spūsa. Quarto nos hortat q. p vinis z in vinis spūssan. deo sp gratias referamus qm superbia z vana gl̄ia multa est ibi. Gratias agentes semper. p oībus ?c. ¶ Primo ergo nos hortat vt in via pūtis vite caute ambulem?. dicens. Vide. i. oculo rationis diligēter cōsiderate quō caute ambuletis. i. q̄ moderamīe z qua cautela. Prouer. iiij. Dal pedes tue pcedant gressus tuos. Animalia ista sctā. de quib? dr Ezech. i. plena erant oculis ante z re. per q̄ viri sancti designāt Ambulandū est ergo sūma cautela z moderamine. ppter quā tuor. ¶ Primo propter vie obscuritatē. p. v. Posuerūt me in tene. z in vmbra mor. ¶ Secundo ppter vie lubricitatē. ps. Fiat via ip̄orum tenebre. et lu. Valde em facilit̄ bō cadit in via penitentie qz multa sunt lubrica. ¶ Tercio propter laqueoz multiplicitatem. Ecc. ix. In medio laqueoz ingredieris. Tota em vita pūs est plena laqueis. ps. In via hac qua amb. absco. la. m. ¶ Quarto ppter latronū insidiationē. Job. xix. Simul venerūt latrones z fecerūt sibi viam per me. Greg. In pūti vita quasi in via sumus. demones aūt quasi quidam latrūculi iter nostrū obsident Luc. x. Homo quidā descendebat ab hierusalē in hiericō. qui incidit in latrones qui etiā despo. e. z plagis ip̄o. ab. semiui. reli. Sic ergo caute ē ambulandū nō vt insipientes qui nihil cogitant de futuris. nec p̄sentia ordinant. sed quasi sapientes qui p̄siderāt finē et ordinant ad bonū finem. sapientis est em considerare finē. et oīa ad finez ordinare. Sic ergo vt sapientes ambuletis redimentes tp̄s sup. q̄d pditū est. in quo debuistis seruire deo et non seruiuistis. qm dies mali sunt. i. hoīes istius tp̄is et dieꝝ istoꝝ mali sunt. et ideo supplete z recupate illud tp̄s q̄d ppter malicia hoīm et ppter multa impedimenta q̄ occurrerūt pdidistis. Vel redimentes tp̄s. i. date et obmittite de vestro vt beatis tp̄ibus liberū z quietū ad vacandum deo z spū alib?. qm dies mali sunt. i. homines istoꝝ dierū qui molestant vos litigijs z alijs occupationib?. ppter q̄d vacare deo nō potestis. Aug. Dies mali dicunt p duabus rebus sc̄z malicia z miseria hoīm cetez dies isti quantū pertinēt ad spacia horaꝝ ordinati sunt. ducūt em vices agunt tpa. oritur sol z occidit. transeūt tpa Cur molesta sunt tpa si hoīes sibi nō sunt molesti?. Dicunt ergo dies mali vt diri ppter maliciam hoīm z miseriā. Sed miseria hoīs cōmunis est. nō autez malicia debet esse cōmunis. Ex quo enim lapsus ē adam. z de paradiso depulsus. nunqz fuerunt dies nisi mali. quod ostendit puer q̄ nascit. qui a ploratu incipit. nec ridere potest. statim natus plorat. pl̄xta sue calamitat. Lacrime enim testes sunt miserie nōdum loquitur z iam pl̄xerat. z quid in labore sit futurū vel timore. etiam si iustus fuerit certe in medijs temptationib? posit?us semper timebit. Redimamus ergo tē pus. Quid est tempus redimere? Redimit ille tempus qui perdit. i. dat de suo vt vacet deo. z nō limbus. numū ergo das vt emas tibi aliquid. sic perdas de tuo vt emas tibi quietem. hoc est tēpus redimere vt dns ait. Math. v. Si quis vult tecū in iudicio cōtendere z tunicam tollere tibi mitte ei z pallium. vt habeas quietū cor ne perdas tempus vacādi deo tuo a quo mali homines volūt te reuocare damno z litigijs. Vel redimentes tempus. id est q̄ minus fecistis in vno tpe restituite in alio dimidiātes dies quos ip̄i nō dimidiāt. alij em dimidiant. alij cōplent dies. Alij vo incipiūt. i. alij moriūt in egipto. alij

in deserto. alij in terra sctā. Hec oīa aug.

¶ Moraliter aūt ad edificationē nostrā nota q̄ prudens viator octo debet attendere ¶ Primū ē vt sit sanꝰ et fortis robore q̄tenus iter inceptū pficere possit. sic vadens p̄ viā dei dz esse sanus in mente p̄ gram di z dz hīe virtutes q̄ faciūt aīam fortē z oīa potentē. Phil. iij. Oīa pos. in eo q̄ me cōfor. Qui aūt hanc fortitudinē nō hīt lassantur z deficiūt in via. Et ꝓpterea filij isrl lassati p̄strati sunt in deserto z nō puenerūt ad terrā promissionis. ¶ Secundū ē. vt cōpetentē sibi societatē eligat cum qua cōmode possit ad locū destinatū ire. sic vadēs p̄ viā dei dz eligere socios qui velint ad paradisum ire z nō associet se eunt ibꝰ ad infernū. z qui vadūt fm modū suū. q̄ vnꝰ vorat ñ dz se sociare vni religioso vel hēremite q̄ꝫ vtercꝫ p̄gat p̄ viam dei. z ad eundū locū. tū modus eundi nō est equalis īvtroq̄ꝫ. Tunc ergo cōpetens societas eligitur q̄n ad eundē locū vadit z eodē modo Ecc. xtj. Vitiosi te ne socius fueris. Ūñ de aug. dō q̄ iuerat ad simplicianū. seruū xp̄i vt p̄ferret quis esset aptus modus viuendi sic affecto vt ipse erat ad ambulandū in via dei in qua alius sic alius sic ibat In cuiꝰ figura mandatū est in lege ne q̄s araret in boue z asino. vt patz Deut. xxij. ¶ Tercīū est vt piculum viaꝫ declinet. sic vadens p̄ viam dei dz picula q̄ sunt quasi infinita declinare. via em̄ plñis vite ē plena piculis z insidijs ꝓpter q̄ oportet caute ambulare. vt dictum est. ij. Cor. xi. Periculis. in ma. pi. in ter. pi. in ci. pi. in so. pi. ex ge. pi. ex gen. pi. ex fal. fr. Oīa hec oportz vitari. Prouer. xv. Qui cauet laqueos securus erit. ¶ Quartū est vt rebꝰ gratuitis z supfluis se nō oneret sz solū necessaria portet. Sic vadens p̄ viā dei nō debz nimia possidere. q̄ grauāt z destruūt mentē eius. Animus enim q̄ diuidit ad multa minor fit ad singula. vt di. Gre. Solū ergo necessaria sunt portāda. i. Thi. vi. Habentes alimenta z quibus tegamur hīs cōtenti. ¶ Quintū est vt a scientibꝰ viam petat. sic vadens p̄ viā dei dz libenter z frequenter audire p̄dicationē z exēpla sanctoꝝ in quibꝰ via vite docet. ps. Luc. pe. me dirige. tc. ¶ Sextū est vt cū indigentis nō litiget sz ab eis libenter iurias sustineat. sic vadens p̄ viā dei non debet cū hoīb huius mūdi litigare q̄ colūt mundū z inhabitant sicut ꝓpriā ciuitatem q̄ sicut canes p̄tra canē alienū p̄surgūt. ita oēs p̄surgent p̄tra eū. Job. xv. Si me p̄se. sūt z vo. p. Et hoc est q̄d hic dz. Redimē tes tps quo. di. mal. sunt. Ro. xij. Cū omnibꝰ pa. ha. ¶ Septimū est vt ludis z choreis terrigenaꝝ nō immisceat se. q̄ de facili illaqueare amore. sic vadens p̄ viā dei vana gaudia mundi z carnalia desideria dēbet penitus declinare. i. Pe. ij. Obsecro vos tanq̄ aduenas z pegrinos abst. a car. desi. q̄ mi. ad. aī. Sic xp̄us vadens hierlm videns gaudiū z tripudiū ciuitatis nō se immiscuit. sed fleuit sup illam. vt p̄z. Lu. xix. Quia extre. ga. luc. oc. Prouer. xiij. Propterea dicebat sara filia raguelis. Nunq̄ꝫ cū ludentibꝰ miscui me. Tho. iij. ¶ Octauū est vt ita moderet gressus suos q̄ peruenīat ad ciuitatē de die añ q̄ꝫ porta claudatur. sic seruus dei donec dies gratie lucet dz fortiter ambulare añ q̄ꝫ porta celi claudatur. que claudit hoī dū nor culpe occupat mentē eius. Joh. xij. Ambulate dum lu. ha. vt non vos te. cōprehen. Señ. Fallaciam? quod in itinere fieri solet. vt q̄ tardius exierūt celeritate moras cōpensant. Et ideo si tarde incepimus fortiter ambulemus. Quidā ita lente ambulant in via dei. q̄ nūq̄ꝫ perueniūt ad ciuitatē. Cōtra q̄s dr Apoc. iij. Utinā frigidus esses aut calidus. sed q̄ tepidus es z nec frigidus nec calidus incipiā te euomere de ore meo. z sic p̄z primū. ¶ Decīmo nos hortat vt dei voluntatē cognoscam? di. Propterea nolite fieri imprudentes. i. q̄ dies sunt mali. ꝓpterea oportet vt nō sitis imprudentes nō attendentes quid placeat deo. alias p̄ibitis in diebꝰ malis. q̄ dies mali suggerūt mala. Et ideo nisi homo sit prudens. z sciat quid sit bonū z malū. z quid placeat deo z displiceat nō cauebit a malis. z p̄ñs pibit in ipsis. Sitis ergo intelligentes q̄ sit voluntas dei. Ro. xij. Ut probetis q̄ sit voluntas dei bo. bñpl. z p̄fe. Est ergo voluntas dei bona q̄ bonū nostꝝ vult eternam salutem. i. Thi. ij. Qui vult oēs homīes saluos fi. Et bñ placens. q̄ omnes boni z omia bona sibi placent. z ipse placet oībꝰ bonis

Est ꝛ pfecta qꝫ sibi nihil deest. ps. Omnia quecū. vo. dñs fe. in ce. ꝛ in ter. Cū etiaꝫ in reprobis voluntas dei impleꝫ. qꝫ sicut iustum vult ꝓmiari. ita vult peccatorē cō burī. ꝛ sic pz secundū. ¶ Tercio hortatur nos vt ab ebrietate caueamus ꝛ donis eꝰ spūssan. repleamur. Principalis aūt intē tio apli est hic hortari vt impleamī spūsan. ꝛ donis eius. Sed hec duo vicia carnalia ꝯgula ꝛ luxuria maxie impediūt spūssa. gratiam ꝛ dona. ꝛ ideo solum de ipsis hor taꝫ nos hic. Leu. x. Vinū ꝛ omne qđ inebri are potest nō bibetis tu ꝛ filij tui. qñ intra bitis tabernaculū testionij. ꝛ Aug. di. q in actu venereo spūssanctus nō tangebat coꝛ da ꝓphetaꝫ. Nolite ergo inebriari vino ī quo est luxuria sicut effectus in causa Exē plum ꝺ loth qui inebriatus iacuit cū filia bus. vt pz Gen. xix. Sed impleamini ait spūsan. qui mentes sanctificat. in quo ꝛ ꝓ quē dona eiꝰ ꝓcipietis. que sunt loqui lin guis ꝛ psallere ꝛ interꝓtari ꝛ docere. Act. ij. Repleti sunt oēs spūsan. ꝛ ceperūt lo qui. Et hoc est. Loquentes vobismetipsis id est vosmetipsos interius instruētes vel vobismetipsis. i. sic impleamī ꝛ post ipleꝫ tionē eritis loquētes vobismetipsis. i. vn9 aliū instruet. in psalmis qui ad bonā opaꝫ tionem cōmouent ꝛ hymnis qui de lauꝺ dibus dei agūt ꝛ canticis spūalibꝰ que de eterno gaudio sūt in quibꝰ canteris ꝛ psal letis in coꝛdibus vestris. i. ex interioꝛi voꝫ luntate totū ꝓcedat. dño. i. ad laudeꝫ dñi ꝛ hōrē. Et sic pz terciū. Quarto nos hoꝛ taꝫ vt ꝓ his donis spūssancti deo patri sp gratias referamus. ꝺ. Gratias agentes ꝓ donis ꝛ donis acceptis a deo nō credētes illa habere a vobis. Agatis ergo gras deo qui vos creauit. patri qui vos regenerauit Et hoc in noīe dñi nostri iesu xp̄i. in quo ꝛ ꝓquē oīa donauit. i. vt in tali gratiarūaꝫ tione nomē dñi nostri iesu xp̄i exaltetur ꝛ dilatetur. Ad hoc eīm debet tendere nostra actio vt ille exaltet ꝑ quē tot ꝛ tanta doꝫ na recepimus. qꝫ vt di. glo. ꝓ eū cogꝫ noꝫ scimus deū datorē oīm bonoꝝ. Job. xvij. Pater ma. no. t. ꝛc. subiecti iquit inuicem q. ꝺ. Non vos solum habeatis hūiliter ad deū. imo subiecti sitis inuicem. Et hoc nō in hūano timore sed in timore xp̄i vos ad hoc impellente. Phil. ij. In hūilitate supi oꝛes sibiūuicē arbitrantes. Et de hoc ipe aplus dedit nobis exemplū di. Cū essem liber ex omnib9 oīm me seruū feci. i. Coꝝ. ix Et sic pz quartū ꝛ ꝓsequenter totum.

¶ Dñica. xxi. de euangelio. Sermo. cvi.

Erat quidam

regulus cuius filius infirmabaꝫ capharnaū. Joh. iiij. Sicut dicit Gre. Hoc habet ꝓmium diuina scriptura. qꝫ dū narrat gestum ꝓdit misterium qđ optime in hoc euāgelio pz. Namdum in eo quoddā nostri saluatoris miraculū enarratur ostenditur vnde infirmitas anime oꝛitur ꝛ vnde ꝛ quō sit eius sanitas requirenda. In quo quidem euangelio quinq; continent. Primū est cuiusdam reguli ꝓ filio ad mortē infirmato de ꝓcatio. In ꝓm. euā. Secundū est christi ad regulum increpatio ꝛ ꝓ sanando filio exaudi tio ibi. Nisi signa ꝛ ꝓdigia videritis ꝛc. vade filius tuus viuit. Terciū est reguli credulitas ꝛ iussionis sibi facte executio ibi. Credidit homo sermoni quem dixit illi iesus. Quartū est sanati filij nūciatio ꝛ facti miraculi examinatio ibi. Jaꝫ eo descendente serui occurrerūt ei. ꝛc. Interrogabat autē horam ab eis in qua melius habuerit. Quintū est ex facto miraculo fructus fidei consecutio ibi. Et credidit ipse ꝛ do. eius to. Primo ergo ponē cuiusdā reguli ꝓ filio ad mortem infirmato ꝺe ꝓcatio. ꝛ hoc est. Erat quidā regulus xp̄oso. Regulus autē dicebatur. aut qꝫ de genere regali exīstens. aut qꝫ aliquā dignitatem principatus obtinebat. aut qꝫ sic vocabaꝫ. Huius filius febribꝰ decūbens capharnaum que est ciuitas metropolis in galilea. in extremis laborabat. littera plana est. ¶ Mystice loquendo iste regulus significat primū hoīem qui fuit regulus respectu magni regis dei. Huius filius. i. tota ꝓgenies posteroꝝ infirmata est capharnaū. i. in paradiso terrestri. Capharnaum interꝓtatur ager pinguedinis vel villa cōsolationis que duo optime competūt paradiso illi. Erat enim locus amabilis valde. et locus voluptatis et diuitiarum et deliciarum. Itē et omnis consolationis.

Primo em̃ hoīe peccante infirmatum est totū genus humanum in eo in quo oēs peccauerūt. vt dr Rozitj. Nam deus fecerat tres ordines scz inter aīam z deum. inter aīam z corpus. i. inter rationē z vires inferiores z inter homines z alias creaturas. Statim autem q aīa rebellauit deo. corpus rebellauit aīe. vel vires inferiores rōni. z omnis creatura rebellauit hoī. ita q homo ꝓpter peccatū est valde infirmus z debilis viribz. Sed in aduentu filij dei erat ita grauiter infirm9 q incipiebat mori. quia nullum opus ad regem vel ad rectorem ptinēs faciebat. nō em̃ seipsum regebat nec vicijs impabat. sed vicia ipsum regebant z impabant ei. Et intantū in aduētu filij dei homo erat infirmatus q creaturas adorabat quibz ꝓpositꝰ erat. dñm aūt deū creatorē. z ꝓseruatorē suū nō cognoscebat. passionibz etiam carnis fortiter erat subiectus. ac etiā demonū potestat. et breuiter ꝓ omnia in extremis iacebat. ita q nō erat in eo alit9 alicuius boni. z iō ds mia motus sup isto egroto misit filiū suū in mundū sicut medicū vt plenarie hunc infirmū. i. totuz humanū genus saluaret. Aug. Magnus vtiqz venit medic9. q3 magnus vbiqz iacebat ergo egrotus. ꝑ. Mi. ꝛ. su. z sa. om. Regulus ergo iste in persona adam. cū audiret q iesus veniret a iudea. i. natus esset de populo iudaico in galileam. i. in transmigrationē mortalitatis nostre. galilea em̃ interꝓtatur transmigratio. rogauit eum vt sanaret filium suū. id est genus humanū. z xp̃us mia motus sanauit eum septima hora. que est inter sextaz z nonā. q3 illa hora xp̃s in cruce pendebat ꝓcuius morte sanatū est genus humanū.

¶ Moraliter ad edificationē nostram nota q ꝓ pistum febricitantē significatur peccator. z ꝓ febrem peccatū. ¶ Significatur aūt ꝓ febrem peccatū ꝓpter quinqz. Prio rone originis siue materie. Origo em̃ febris siue materia est abundantia quatuor humoꝝ. nam ex abūdantia sanguinis generat cōtinua. ex abūdantia colere tercia. na. ex abūdantia flegmatis quotidiana. ex abūdantia melancolie quartana. Sic ex abūdantia sanguinis peccant luxuriosi. gulosi. dissoluti. z vani. Ex abūdantia colere iracundi. superbi. z furiosi. Ex abūdantia flegmatis desidiosi z pigri z negligentes. Ex abūdantia melancolie. inuidi timidi z tristes. Secūdo rone exñtie siue substantie. Est em̃ febris calor innaturalis suppgrediens naturā ledens suoqz effectū. Sic pem̃ est amor innaturalis. Amor em̃ in spūalibus idē ē q calor in naturalibz. Est ergo peccatū amor innaturalis q3 oīe peccatū est ꝓtra naturā bene institutā. Nam q hō diligit creaturas plus cōꝑ creatorē z corp9 z tpalia plus cōꝑ aīam z q creatura nō obediat creatori est ꝓtra naturā. In his autē omne peccatū ꝓsistit. q3 vt di. Aug. Duo amores duas ciuitates ꝓstituūt. nā amor dei vsqz ad ꝓtemptū hoīs ꝓstituit ciuitatē celi. Amor vero ꝓprius vsqz ad ꝓtemptū dei ꝓstituit ciuitatem babilonis. Est enim amor habendi qui est cupiditas. Amor luxuriandi qui est carnalis concupiscentia. Amor vñandi qui est superbia. z sic de singulis. Et sicut febricitās nunc habet frigoris tremorē. nunc calorē. Sic peccator habet inordinatū timorē boni trāsitorij. Nā em̃ timet ꝓdere terrā cōꝑ celum z q minus sunt amanda amat plus. Vñ aug9. di. q duo sunt res. scz cupiditas z timor omnia peccata ꝓducunt in hoīe. Et ꝓpterea peccator duas penas hēbit. scz ignem z frigus. bis duabus radicibz peccatoꝝ scz inordinato amori. z inordinato timori correspondēntes. Job. xxiij. Ad calorem nimiū trāsibis. ni. ¶ Sunt etiā septem genera febriū septē genera peccatoꝝ significantia. Prima ē quotidiana. z signat peccatū gule ꝓpter cōtinuā exactionē. Esa. lvi. Venite sumamus vinū z impleamꝰ ebrietate z erit sicut hodie sic z cras. z multo amplius. Secūdo de febris est effimera. q3 dr ab effimero pisce marino. qui eodē die quo natus scit moritur. z signat subitū ire motū qui cito finit qui si duret trāsit in odiū. Eph. iiij. Sol nō occidat sup iracundiā vestrā. Tercia est teuratica que nō accidit certis horis. z signat peccatū in uidie. que q3 ꝙs laudatur vel ꝓsperat accedit. q3 aūt virtute ꝓperatur vel infortuniū parit recedit. z nō habet horas determinatas. Quarta est terciana. z signat illos qui satisfacere nolunt Contra quos Exod. viij. Iam triū dier

pergemus in solicitudinem. Quinta est cō
tinua et signat auariciam. quia auarus q̄t
tidie sitit et maxime vsurarius. Sexta est
quartana et significat superbiaz. q̄ in quat
tuor speciebus consistit. Quattuor spēs
timoris sunt. vt vel cum aliquis bonum
quod habeat a se habere, existimat. vel pro
suis meritis datum sibi putat. vel cum ia
ctat se habere quod non habet. vel cum de
spectis ceteris appetit singulariter habere
quod habet. Superbia sicut quartana dif
ficulter sanatur p̄s. Superbia eo. qui. od.
te. as. sp. Potest etiam quartana significa
re luxuriam. que in corpore regnat quod q
ex quattuor humoribꝫ cōponitur in quibꝫ
luxuria radicatur. Hec etiam sicut quarta
na difficulter sanatur. Septima est febris
ethica que est in venis et membris radica
ta. in quibus naturalis hūiditas cōsumit
et signat accidiam et tristiciam mentis. q̄
exiccat ossa. puer. xxvij. Spiritus tristis ex
siccat ossa. ¶ Tercio febris signat peccatū
ratione ꝓcessus. Processus enim febris ta
lis ē. Primo enī fit collectio humorum.
secundo distpantia. tercio actualis febris
quarto extensio eius ad membra. Similit
in peccato primo colliguntur male cogita
tiones in corde. secundo superuenit male
cogitationis distemperantia. in qua inci
pit esse peccatum cui maxime resistendum
est. Tercio sequitur p̄ consensum peccatū
actuale. Quarto peccatum diffunditur p̄
opus extrinsecum et euidentiam facti. esa.
lxj. Peccatum suum quasi sodoma p̄dica
uerunt nec absconderunt. De illis quat
tuor dicitur iac. i. Unusquisq̄ temptatur
a concupiscentia sua quo ad primum De
inde concupiscentia cū conceperit pit pec
catum quo ad secundum. Peccatum vo
cum consummatum fuerit quo ad tercium
generat mortem quo ad quartū. ¶ Quar
to rōe effectus. nam febris habet effectum
oīm peccatoz. quod ptz quantum ad octo
effectus febris. nam febris eleuat et depri
mit pulsum sic facit peccatū superbie. esa.
xiij. In celum conscendam. supra astra ce
li exaltabo solium meum. Et sequitur De
rum tamen ad infernum detraheris in pro
fundū laci. Lucē odit sic facit peccatū inui
die que de luce aliene ꝓsperitatis tristatur
Auarus. Invidus alterius marcescit re
bus opimis. Quietem tollit. sic facit pec
catum ire. quia homo iratus non inuenit
requiem. sed semper satagit ad vindictaz
Appetitum turbat. sic facit peccatum acci
die. que omnia spūalia facit desipere et in nau
seam venire. nu. xxi. Anima nostra nauseat
super ci. isto. Calefacit corpus sic facit pec
catum luxurie iob. xvij. Ignis est vsqz ad
consummationem deuorans. Unde spūa
liter ꝓ febrem significatur peccatū luxurie
aug. Melius est estuare febribus q̄z arde
re libidinibus. Ardor luxuriosorum mani
festus est. Inbelitum fetidum et corruptū
reddit, sic facit peccatū gule. Os enim gu
losi ex nimia potatione et cibo valde fetet et
corpaliter et spūaliter. p̄s. Se. pa. est gut.
e. Facit hominē valde sitire. nec saciat po
tu. sic facit peccatum auaricie et cupiditatis
quia auarus quāto plus bibit de pecunia
tanto plus sitit. Eccle. v. Auarus non im
ple. pec. Unde spūaliter per febrem pecca
tum auaricie designatur. quia auarus sp
sitit. vsuarius autem habet febrez continu
am. quia continue male acquirit. nec de
fert alicui sancto. Constipat ventrem. sic
facit peccatum obstinationis et impēnie qō
indurat animam. vt non emittat peccatuz
possessum per confessionem. geñ. xlij. Ma
ior est iniq̄. me. q̄z. cē. ego. vij. Induratum
est cor pharaonis. Et sic patet q̄ octo ef
fectus febris assimilatur peccatum febri. ¶
Quinto assimilatur peccatum febri ratōe
curationis. Quattuor enim modis sanat
febris et similiter peccatum. Sanatur enim
febris aliqñ sudore. similiter peccatum per
contritōnez et lacrimarum effusionē Sic
fuit sanata magdalena. Aliqñ vomitu. et si
gnificat confessionem ꝓ quam homo ma
la que habet in anime stomacho reiicit p̄ os
dum confitetur. p̄s Dixi confi. aduer. me
iniu. me. do. Sic fuit sanatus dauid. q̄ ait
Ego sum qui peccaui ego inique egi. cē. ij
reg. xxiij. Aliqñ minutōne et significat ele
mosinarum largitōem et alienoz restituti
onem ꝓ quam homo minuit de substātia
temporali. Sic fuit sanatus zacheus qui ait
Dñe ecce dimidium bonorum meorum pauperibus et si qñ
defrau. red. qua. Lu. xix. Aliqñ somno et si
gnificat contēplatōz p̄ deuotā oratōz Sic

fuit sanatus publicanus. luce. xviij. De/
scendit hic iustificatus in domum suam.
In fine ꝫt istū primi mēbri nota q̄ duo ꝺ
illo febricante dicunt. scz q̄ erat filius re/
guli. et q̄ infirmabatur capharnaū. quod
interpretatur ager pinguedinis. Hec aūt
duo scz nobilitas generis et pinguedo re/
rum sunt frequentissime causa et occasio
febris peccati Filij enī magnorum vt no/
biliter et magnifice viuant multa iniuste
et per violentiam extorquent. Et sic est in
eis peccatū superbie et rapine. Item delici
ose nutriuntur ꝓpter quod magis ad luxu
riam incitantur. et sic est in eis peccatū lu/
xurie et gule. Similiter pinguedo rerū est
multis occasio spūaliter infirmandi. ps.
Prodijt q. exadi. iniq. eo. ezech. xvi. Hec
fuit iniquitas sodome superbia abundantia
ocium ⁊c. Plures infirmantur in ꝓsperis
q̄z in aduersis. ps. Cadent a lat. t. mil. ⁊ ꝺ.
m. a. de. t. Et plures pficiunt in aduersis
q̄z in ꝓsperis. Et ideo tpe persecutionis
ecclesie quasi omnes pontifices erant san
ti. sed tpe pacis et pinguedis ecclesie pau
ci reperiunt sancti. Propterea abundātia
rex nō est petēda. gre. Cū omnis fortuna
timenda sit magis est timenda ꝓspera q̄z
aduersa. Hec enī seruēdo erudit. illa blā
diendo seducit. et sic pz primū. ¶ Scdo
notatur xpi ad regulū increpatio. qua nisi
signa et ꝓdigia videritis. i. maiora ⁊ mino
ra miracula non creditis. vel signa terrena
et ꝓdigia celestia Sed quomodo nō cre
ditit. qui ꝓ impetranda filij salute venit.
Et ideo dicendū vt ꝺ. Beda. Fides eius
triplicem habuit gradum sicut ⁊ quelibet
alia virtus scz initiuz incrementum et pfecti
onem. habuit enī initium q̄n ipm rogauit
vt ꝺescenderet ⁊ sanaret filiū eius tunc eī
et credidit et dubitauit. Credidit et dubi/
tauit. Credidit q̄ filium sanare posset. sed
n̄ credidit q̄ ipm sanare posset nisi pn̄s eēt
et corpe. Deinde fides eius accepit incre
mentum q̄n credidit sermoni que dixit. fi/
lius tuus viuit. tandē accepit pfectiōez q̄n
seruus nunciantibus filij sanitatem. credidit
ipe et tota domus eius ¶ Circa hoc autez
notandū q̄ fides nra debuit oīno ꝓ miracu
la cōfirmari alis hoies nllo mō credidissēt
sicut hic ꝺ. nisi signa ⁊ ꝓdigia videritis n̄
creditis ⁊ hoc pz multiplici rōe. Primo rōe
eius q̄ de xpo credere debebant. scz q̄ ipe es
set naturalis filius dei. verus deus et ver9
hō q̄z hoies nō tenebantur credere xpo q̄
esset filius dei nisi miracula excedētia oēm
naturā ⁊ omnem rationem fecisset. Medi
um enī et conclusio debēt eē eiusdez gene
ris et valoris. cum conclusio sit virtute in p̄
missis. vt ꝺi. phūs. Et ideo sicut hoc scz q̄
xps esset filius dei oēm rōem ⁊ oē ingenii
et naturā excedit. sic ad hoc ꝓbandum de
bebant fieri miracula totam naturam sup
antia et omnem penitus rōz. Et hoc ē qđ
xps ꝺi. iob. xv. Si opa non fecissem q̄ nēo
alius fecit peccatū non haberent Nunc aūt
excusationem non hūt de peccato suo Cū
aūt opatio demonstret rem vt ꝺi. phūs et
ipe professiue vt deus et non in virtute
orationis vt alij sancti fecerit opera. q̄ isto
modo solus de9 facere potest. liquet q̄ ipe
erat deus ioban. v. Opera que ego fa/cio
que te. phi. ꝺ. m. Secundo ratione fidei ā
tiquate. Romani enim et sapientes mū
di videntes per viam nature procedere a
corporibus celestibus oēm virtutem ⁊ vi/
tam ⁊ bonam dispōez in hoies. et in omia
inferiora. colebant corpora celestia tanq̄z
deos scilicet solem et lunam ⁊ stellas. Ju
dei etiam ab antiquo receperunt legem ꝑ
moysen cui locutus fuerat deus ore ad os
qui dicebant deum esse vnum. et esse spm̄
et non carnem. Unde in datione legis mo
yses nihil supra naturam et incomprehē/
sibile precepit eis credere. sed soluz ea que
phi naturaliter probant. scilicet. q̄ est vn9
deus et sic ꝺia a consuetis aut̄ recedere. et a
fide in qua scz quis natus est et nutritus
nō potest fieri sine diuino miraculo ad mi/
nus quantum ad homines vel maiorē par
tem existentium in illa fide. et maxime si fi
des nativa est facilis ⁊ alia difficilis sicut ē
nostra fides. Hic cadit exemplum de qua
dam demoniaca que interrogata que eēnt
peccata que hō magis difficulter relinque
ret. Respondit q̄ duo scz accipe alienum
et q̄ maxime difficulter erat q̄ homo reli/
queret fidem in qua natus est ⁊ nutritus.
Huius exemplum videmus in omnibus
nem q̄ aliquis a iuuentute nutritus in de

licijs et in viuicijs in senectute relinquat eas et subeat penitentie iugum non ē possibile sine diuino miraculo. propterea xp̄s ait. Facilius est ca. per fo. ac. tran. cū di. intra. in re. ce. mat. xix. Propter quod dicit trenor. iij. Bonum est vi. cum pta. iu. ab ado. s. Sed qñ videbant homies xp̄m et ap̄los talia facere dicebant p certo isti verum dicunt. et ideo credendū est eis. Tercio ratione p̄secutionis tyrānor et vilitatis et indefensionis ap̄lor et alior p̄dicantium hāc fidem. orthodoxorū enī fides et catholica ecclesia maximas p̄secutiones passa est a principibus mūdi vt di. august. Et conati sunt pluries romani principes per potentiā et oēm modum hanc fidez exterminare Ap̄li aūt et eor sequaces erant viles persone et vilis conditiōis Et ex mādato dñi erant sicut oues in medio lupor̄um nullam defensionem facientes math. x. Ecce ego mitto. v. sicut o. in me. lu. Exē plum de legione thebea. Similiter xp̄us fuit coram iudeis. qz nulla defensione vsus est. sed tanq̄ o. ad oc. du. Si ergo miracula non fuissent facta. stante fides defecisset Sed quando boies videbant alia miracula fieri quando vnus interficiebatur decem credebant. et qñ decem interficiebantur centum credebant Et ideo in persecutionibus tyrānor fides multum creuit. Unde sicut pisces crescit in aqua sic ecclesia in p̄secutiōib⁹ crescit vt appareat manifeste q̄ hec fides est a deo. ad cuius confirmationē tot miracula oñdit Et sic patet q̄ re modo non fiunt miracula. quia fez fides est confirmata. Et si obijcias de lege machameti. que tantū durauit. Dicendū est q̄ sec⁹ ē de ista. quia lex ista leuis est valō et facilis ad tenendum. imo in multis delectabilis. vñ non subsistit in virtute boniratis. sed in virtute facilitatis. sicut visu re semper durāt. non qz bone sed qz vtiles Durat etiam ista lex. qz mandatur in ista. q̄ sub pena capitis nullus dubitet de illa vnde quasi per potentiam armor̄um sustētatur. Et p̄pterea sacerdos saracenoruz qñ p̄dicat semper tenet ensez euaginatū vt nullus ōdicat legi. Si quis enī posset dubitare de ea. manifeste falsa demonstraretur. Ponitur etiam in hac secunda parte reguli pro filio exauditio. qz vade filius tuus viuit. Uiuit vita nature. et vita gratie. qz dei perfecta sunt opera. et ideo quē xp̄s sanauit in anima sanauit et in corpore Ubi pensandum est quantū valeat virtus fidei. qz si fides imperfecta et informis in regulo. potuit filio salutem mentis et corporis impetrare. quod pōt perfecta et formata. certe mirabilia pōt. mat. xix. Si potes credere oīa possibilia sunt credenti vñ etiā alexander per fidem filiorum israel in clusionem obtinuit. vt in histo. scol. habet Ubi di. iosephus. Nō facturus est deꝰ pro fidelibus si tantum pro infideli fecit. mat. xvij. Si habueritis fidem vt granuz sinapis dice. mō. h. tran. h. et tran. Et attē de q̄ exauditus est regulus ad vilitatem et si non ad voluntatē. Nam petebat xp̄z personaliter descendere ad filiū quod xp̄s non fecit sed quod magis erat ei vile. qz in hoc q̄ absens curauit. fidez eius q̄ dīnuta erat perficit. et sic eum ad vilitatem exaudiuit aug. Non est magnuz a deo exaudiri ad voluntatem. sed ad vilitatē. nam dyabolus exauditur petēs iob ad temptādum. et non exauditur paulus petens stimulum amouendum. Exaudiuit quippe eum ad vilitatem. Nam eger petit multa a medico que ei medicus non p̄cedit. Nō exaudit ad voluntatem vt exaudiat ad salutem. Habemus etiam hic exemplum a xp̄o magne būilitatis. quia ad filium reguli noluit ire. etiam rogatus Ad seruum vero centurionis se ire p̄misit non rogat⁹ vt p̄z mat. viij. In quo superbia confundi tur. qui viles et pauper visitare dedigneñ nobiles aūt et diuites importune etiaz nō rogati visitamus. Et sic p̄z fm. ¶ Tercio ponit reguli credulitas siue fides. et iussionis executio. Jam eius fides sumpserat incrementū. qz quem p̄io non putabat nisi p̄ñs esset posse sanare mō credit q̄ absēs sanauerit. Et iō credens ibat sicut xp̄s p̄ceperat Jn quo duo exempla ab isto regulo habemus. Primū est fides nostra per interualla tēporū suscipiat incrementū Qui dā aūt solumin corpore crescunt sz in virtutibus nunq̄z crescunt. et semper sunt pueri esa. lxv. Puer cē. an. mo. Contra quod. i. cor. xiij. Nolite pueri effici sensibus. sed

malicia. p. es. Boies vero mundi sunt totū ꝛrium. quia in malicia sunt valde exp̄ti ⁊ senes. sed in sensu spūalium sunt ita stoli/di ⁊ pueri q̄ nesciunt se signare. nesciūt cō fiteri. nesciunt orare. et breuiter de spūali/bus nihil sciunt. sed quod peius est quidā non solum non ꝓficiunt in fide et in bonis operibus. sed deficiunt et in fide quā acce perant non stant vt heretici. vtinā media ps xp̄ianoꝝ in fide et gratia quas in bap. accepērunt starent q̄ꝫ uis idem sit in fide et via dei non proficere ⁊ deficere grego. In via dei non proficere deficere est Amor ei dei nunq̄ꝫ est ocios⁹. operatur enim magna si est. Si aūt opari renuit amor non est. et ideo compatur igni qui semper est in mo tu ¶ Secundum est vt credamus xp̄um absentem oīa opari tanq̄ꝫ p̄sentem. sm enim humanitatē assumptam xp̄s non ē vbiq̄ꝫ sed sm diuinitatem xp̄s est vbiq̄ꝫ vt verus deus per potentiam p̄nciam et essentiaꝫ vt di. aug. Et ideo multum d̄emus erubesce re peccare. et multū nitū bene agere cuꝫ de us vbiq̄ꝫ sit p̄ns boe. in fi. li. quinti. Ma/gna vobis si dissimulare non vultis neces sitas indita probitatis cuꝫ ante oculos agi tis iudicis cuncta cernentis. Hic cadit erē plum cuiusdaꝫ heremite qui simulauit se velle peccare in platea cum vna meretrice quod illa p̄reverecundia dixit se nullo mō facturam sed in camera erat parata facere in in qua a nullo videbatur. Cui heremita O stulta deus videbit te. et beata virgo ⁊ sancti angeli Cur ergo non verecundaris. Quod ista audiens conuersa est. Et quia per fidem homo liberatur a duplici morte scꝫ nature et culpe. sm illud iohan. xi. Qui credit in me etiaꝫ si mor. fu. vi. Ideo quar to sequitur q̄ postq̄ꝫ crediderat sermoni ie su dicentis. filius tuus viuit ⁊ ibat. serui occurrebant ei dicen. q̄ filius eius esset vi uus ⁊ facta examinatōe inuenit q̄ tūc reui xit qñ xp̄s dixit. Filiꝰ tuꝰ viuit. In q̄ hēmꝰ exemplum ab istis seruis bona celeriter nū ciandi quia nunq̄ꝫ bona nunciātes indui debent. iij. reg. vij. Hec dies boni nunciꝰ est. sit acuerimus ⁊ noluerimus nunciare vsq̄ꝫ mane. sceleris arguemur. Malū aūt tacere ⁊ occultare debemus ecc. xix. Audisti verbum aduersum proximum tuum com moriatur in te. fidens qm̄ non te disrum/pet Et alludit dicto quo dr. Ipe creparet nisi diceret. Et sic p̄z terciū ⁊ quartū Qui to fructus ex facto miraculo consecutus. qr credidit ipe ⁊ domus eius tota. Circa quod moraliter exponendo. nota q̄ homo domus est ⁊ templum dei viui. Tota er go domus dei est homo cuꝫ omnibus po tentijs anime. Tunc ergo tota domus dei credidit. qñ homo cum omnibus potētijs anime fidem xp̄i p̄ opera manifestat. ⁊ pro testatur et primo qñ in intellectu est vera fi des de deo de creaturis de in inferno ⁊ pa/diso. et de omnibus credendis. Sed qñ in intellectu non sunt nisi leges. et scientie seculares ⁊ modi ⁊ vie luctandi ⁊ dñandi tunc hō cum tota domo sua non credit dō quia non cum intellectu. Secundo qñ in voluntate est verus amor dei et proxim. et ordinatus vt deum diligat super omia ⁊ proximum sicut seipm. Sed qñ in volū/tate est solum amor carnalis ⁊ mundanus vt qñ homo afficitur solum ad bona tran sitoria et illa super omnia diligit tunc hō non credit cum tota domo sua quia non cū voluntate. Tercio qñ in memoria sunt di beneficia sunt etiam ibi p̄p̄ defectus ⁊ ma la que fecit ⁊ vilitas condicionis hūane. et memoria mortis Sed qñ in memoria sūt solum iniurie recepte. et non recordatur be neficioꝝ dei nec malorum. que fecit et sui ipius. obliuiscitur tunc non credit cuꝫ tota domo. qua non cum memoria. Quarto quando in corde ⁊ potentia cogitatiua est bona cogitatio. vt qñ cogitat vilitatē pecca ti et nobilitatem virtutū. vanitatē mundi et penas et gauda eterna. Sed quando in cogitatione est quidam discursus malorum vt quando cogitat homo carnalia opa. ma la lucra. strages inimicorum ⁊ talia. tūc nō credit cum tota domo. qr non cum cogita/tione cordis. id est cum toto corde qd deus principaliter requirit. puer. xxiij. Debe f. c. t. m. Quinto quando in potentia audi/tiua sunt dei verba ⁊ audit libenter. que spectant ad dei laudem ⁊ morū instructio nem Sed quādo homo tota die audit va na et mala et mundi rumores tunc non cre dit cum tota domo. sua. quia non cum au/ribus. Sexto quando in visiua potentia ē

quedam clausura. vt homo non videat la/
scuias z vanitatē. ps. Auerte oc. m. ne vi
deant vanitatem. Sed qñ homo videt
turpia et inhonesta. vt mulieres cōptas z
choreas que vt basiliscus inficiunt solo vi
su. tunc non credit cum tota domo sua. q3 ñ
cum visu. Sic infectus fuit dauid viden
do bersabee vxorem vrie. ij. reg. xi. Septi/
mo qñ in potentia gustatiua est magnum
tpamentum cibi z potus sz qñ homo to/
ta die vacat cōmessationibus z ebrietatib⁹
sicut animal brutum. nec obseruat diem z
horas tunc non credit cum tota domo sua
q3 non cum gustu. Octauo qñ in potentia
tactiua que diffundit p totū corpus est q̄
dam asperitas penitentie vt membra mor
tificentur. ne caro rebellet anime et vicia re
gnent sicut fecit iob. bap. cuius totum cor
pus in asperitate penitenne fuit. i. cor. ix.
Castigo corpus meum. z in ser. r. Sed qñ in toto
corpe est mollicies et delectatio. et qñ hō
de corpore facit deum et seruit ei ad nutuz
et caro est dña et anima ancilla. et vicia re
gnant tunc non credit cuz tota domo. imo
cum tota domo se credere non ostendit q3
ita delectatur transitoriis bonis ac si non
essent eterna et p consequens oīa puertunt
puer. xxx. Per tria mouet terra. z quartū
quod non pōt sustinere. p seruum cum re/
gnauerit. p stultum cum saturatus fuerit
cib o. p odiosam mulierem. cum in matri/
monio assumpta fuerit. et per ancillam cū
fuerit heres dñe sue. Iste stult⁹ et iste ser
uus est corpus. z odiosa mulier z ancilla ē
caro. que si saturatur infatuatur. si regnat
omma peruertit si assumatur in matrimo/
niuz ꝯtrabat totam domum si fuerit heres
bonoꝝ hominis consumit omnia bona et
ad inopiam conuersa comeditur a vermi
bus. et eius eius dña ineternuz mendicat
Et sic patet totum.

De epistola. Sermo. cvij.

Confortamini in dño et in potētia virtutis ei⁹
eph. vi. Inter alia que ad capi/
taneum exercitus pīnēt tria sunt. Debet
eni milites ꝯfortare. milites facere seipos
armare. et milites bona arma docere. Hec
tria apl's sicut capitaneus milicie xp̄iane i
bac epl'a docet omnes milites xp̄i. Primo
ergo confortat eos in potentia saluatoris.
In p̄in. epl'e. Secundo monet eos vt dī
armaturam induant z huius causam sub
iungit. que ē nequicia luctatoris ibi. ac. ar.
z̄. qñ non est no. col. Tercio ostendit que
sunt arma quibus in spirituali bello debēt
esse accincti milites creatoris ibi. State er.
suc. lū. ve. Primo ergo apl's confortat mi
lites xp̄i vi. Confortamini in dño qui ē da
tor omnis roboris et in potētia virtutis ei⁹
vt sz non credatis in bello spirituali p̄p̄ijs
viribus pugnare et vincere sed in potētia
virtutis dei. Prelium ei spūale est ita du
rum et forte vt infra patebit q̄ nullus in
eo proprijs viribus nisi per virtutem dei
pōt resistere Et hoc patuit in apl'is qui tpe
passionis xp̄i qñ fuerunt dimissi p̄p̄ijs vi
ribus omnes succubuerunt. lu. xxij. Simō
ecce satha. expē. v. vt. cribra. sicut triticum.
Ego aūt rogaui z̄c. Quando autē postea
fuerunt adiuti et confortati virtute dī om
nia vicerunt Et ideo nullo mō est pugnā/
dum nisi prius virtus dei habeatur. luce.
xxiij. Sedete in ciui. donec indua. virtute
ex alto. Hoc figuratuz ē in golia et dauid.
i. reg. xvij. Nam golias magnus gygas ag
gressus est dauid in fortitudine corporis
sui Dauid aūt pugnauit contra goliā vir
tute dei. Et ideo puer inermis vicit gigan
tem magnum armatum. Gigas iste arma
tus dyabolus est lu. xi. Cum for. ar. cus. a.
s. Omnis ergo puer quicunq̄ pugnat in
in virtute dei vincit ipm. q3 in deo oīa pōt
quisq̄. phi. iiij. Omnia pos. in eo qui me
confortat. iob. xvij. Pone me iuxta te z cu.
v. ma. pug. contra me. Debet ergo pugnās
in hoc prelio primo confidere in dño. Se/
cundo debet respicere ad premiū habendū
si bene dimicz. et ad suppliciuz sustinenduz
si succumbat. quia si homo vincat corona a/
bitur et regnum perpetuū possidebit. ij. th.
ij. Nemo co. ni. qui z̄c. Omnis aūt qui le
gitime certat. vincit. Unde d alexandro dici
tur q̄ dum semel deberet cōmittere bellū
cum quodā rege p̄diuite cuius milites erāt
omnes auro et argento ornati confortans
milites suos ait. Si bene pugnauerimus
bac vice ditissimi erimus Quod attendē
tes milites fuerunt oēs animati z ꝯfortati

et fortiſſ dimicauerũt ⁊ vicerũt. Si aũt hõ succũbat ligabit̃ in carcere inferni ibiõ in p̃petuum cruciandus. ſicut xp̃s fecit dyabolo cum quo pugnauit. io. xij. Nunc princeps huius mũdi e. f. Unde et de alexandro dicit̃ q̃ dum quadam vice paratus eſſet ad bellum et fortiſſimi milites ex aduerſo aſtarent confortans milites ſuos ait. Chariſſimi fratres. hoc ſero omnes cenabimus in inferno. niſi valenter pugnemus. Propt̃ quod oẽs milites animati fuerunt ⁊ valẽter pugnãtes vicerunt ¶ Tercio debet eẽ bene armatus. Et hoc eſt quod ſequitur in ſecundo membro Et ſic patet p̃mum. ¶ Secundo monet aplus xp̃i milites vt dei armaturam aſſumant dicens. Induite vos armatura dei quia conſiſtit in virtutibus aĩe que dicuntur armatura dei quia a ſolo deo militibus ſuis dantur. aug. Virtus eſt bona qualitas mẽtis quam deus ſumme nobis infundit. ij. cor. x. Arma militie noſtre non ſunt carnalia ſed ſp̃ualia. potentia deo ad deſtructionem inimicor̃. Et ſic patet p̃ciolitas et bonitas iſtorum armorum cuj a ſolo deo dantur. Omnia alia bona deꝰ cõmiſit dãda vt ſoli lucere igni calefacere. et ſic de aliis Sola vero iſta arma ſcilicet virtutes ⁊ dona tanq̃ optima reſeruauit danda ad manum ſuam. ia. i. Omne datum op. ⁊ o. d. p. deſur. eſt. Sunt etiam arma lucida ⁊ bene terſa. ro. xiij. Abi. op. te. ⁊ induat. ar. luci. Et diſtinguit inter milites xp̃i et ſatellites dyaboli. q̃ iſti ſunt induti arma tenebraꝝ et mortis. Sunt etiam arma nobilia q̃ ſolis filijs regis eterni dantur et ab ipo ſolo rege vt dictum eſt Si ergo bonor eſt accipere enſem a rege mundi. quanto magis a rege celi. Sunt etiam arma virtuoſa valẽ quia defendunt hoiem ab omni morte et mortali vulnere Hoc. Talia tibi contuleramus arma que niſi pror abieciſſes inuicta firmitate tuerentur te. conferunt etiaꝫ virtutem maximam ipi homini ad pugnãdum. vt in virtute ipor omnia vincat et ad regnum celor̃ pueniat Sunt ergo lucida p̃ciosa nobilia et virtuoſa. Conſequenter oñdit cãm et rationem quare hec arma ſint induenda di. Ut poſſitis ſtare. ſcilꝫ ſecuri aduerſus inſidias dyaboli. i. aduerſus dyaboli machinationes occultas. occulte enim nobis inſidiatur. ia. iij. Reſiſtite dyabolo ⁊ fugiet a vobis. ⁊ quia poſſet quis dubitare an aduerſus dyabolum inſtaret nobis bellum dei. di. q̃ ſic Et ideo hic reddit cauſam cauſe. ſcꝫ huius quare debem? ſtare aduerſus inſidias dyaboli. Et cauſa hꝰ eſt neceſſitas aſſiſtendi. Quoniam nõ eſt no. col. i. p̃elium ſp̃uale aduerſus carnez et ſagninem ſup. tantum. Non enim per hoc excludere intendit bellum carnis. ſed ei bellum dyaboli aſſociare. Caro autem ⁊ ſanguis non ſonat hic in naturam. ſed magis in corruptelam nature contractã ex p̃nis p̃ntibus et ex prava conſuetudie Uñ pro concupiſcentia carnis accipitur. i. cor. xv. Caro et ſanguis regnum dei non poſſidebunt. ecc. xvij. Quid nequius q̃ qꝺ excogitauit caro et ſanguis. Sed eſt luctandum aduerſus p̃incipes et demones qui ſibi ſubiectas continent multitudines. nec tantum demonium continent multitudines. ſed etiam hominum malorum. p q̃s pugnant. Propter quod lucifer dicit̃ p̃nceps huius mundi. io. xiij. Uenit enim p̃nceps huius mundi. Et poteſtates propter fortitudinem quaꝫ habet vnuſquiq̃ ex natura. Job. xli. Non eſt poteſtas ſuper terram que ei valeat compari. qui factus eſt vt nullum timeret. Et ideo non ſolum aduerſus carnem et ſanguinem et aduerſus demones eſt nobis bellandũ. ſed etiã aduerſus mundi rectores. id ẽ homines mundanis delectationibus corruptos et mundi amatores aug. Quotiens mundi nomen in mala ſignificatione ſumitur nõ oñdit niſi mundi amatores. i. ioh. v. Totus mundus in ma. po. eſt. Rectores dicotenebrarum harum. i. hoĩm excecatorum tẽbris ignorantie et culpe epbe. v. Eratis aliq̃n te. Tales autem demones cum quibus bellare habemus ſunt ſp̃uales. i. inuiſibiles et ſunt nequiſſimi. Et hoc eſt quod di. ꝺ ſp̃ualia nequicie. i. contra demones q̃ ſunt ſp̃us neq̃. qui hãrant in celeſtibus. i. in iſto aere caliginoſo prope noſ qui relicti ſint ibi. vt nos in pugna exercitent. vel in celeſtibus. i. pro celeſtibus que nituntur auferre non enim pro modica re nobiſcum pugnant ſed pro ipa hereditate paterna ⁊ eterna. Ultimo concludit di. quia ergo ꝺ tales ⁊ tãto

310

hostes hēis pugnare propterea accipite armaturā dei vt possitis resistere in die malo. i. in tota vita pñti. ¶ Quia vt dic. aug. Ex quo adam lapsus est ⁊ de paradiso expulsus. oēs dies fuerūt mali. et hoc p miseria naturali. et p malicia hoīm vt dictuz est supra in precedenti epistola. Et non solum per hanc armaturam dei homo pōt resistere hoibus. sed etiam pōt esse pfectus in seipo et proficere de bono in melius. et hoc est. Et in omnib pfecti stare. tam in prosperis qz in aduersis Matth. v. Estote p. sicut pat. ve. ce. pf. est. vj. cor. vi. Per arma iusticie a de. et a sini. Sola enī predicta arma faciunt hominem pfectū ⁊ bonum. et ideo super omnia sunt querenda. ⁊ habita retinenda. apo. iij. Tene quod habes. Et attende q vt ex supradictis pz hoc bellum spūale quod nobis instat est valde durum et forte ꝓpter viij. ¶ Primo quia per insidias pugnatur in eo ꝓpterea di. aduersus insidias diaboli ¶ Secundo quia ibi est proditio. nam caro que deberet esse ꝓ homine sicut pars eius, pdit eum. ⁊ sic intus in homine est proditio. ꝓpter quod d. aduersus carnem et sanguinem ¶ Tercō quia est bellum valde ordinatum. nam in hoc bello sunt principes ordinātes demones ad bellum diuidentes eos per singulas potentias anime. Nam quidaz ponuntur ad cor vt mala cogitet quidam ad voluntatem vt mala velit. quidam ad memoriā vt malorum recordetur. ⁊c. lu. xij. Tūcva. et as. se. s. ne. se. ⁊ ingres. ba, ibi. Ponunt etiam nequiores ad magis perfectos ⁊ ex parte debiliori pugnant ꝓpter qd di. principes ¶ Quarto quia pugnatores sunt potentissimi ⁊ robusti vt dictum est propter quod di. potestates ¶ Quinto qz non solum contra demones ⁊ carnem pugnare debemus. sed etiam contra malos homines mundi qui bonos psequuntur io. xv. Si me pse. sunt ⁊c. Qui sunt obtenebrati in mente. ⁊ lucem veritatis non agnoscūt. sz tñ sic obtenebrati regunt mūdū ⁊ ad ipōz impium disponitur ⁊ iō ⁊ rectores ⁊ recti i precipicium vadunt mat. xv. Si cecꝰ ce. du. ⁊c. Propter quod di. ꝯ mundi rectores te. b. ¶ Sexto quia hostes nri sunt inuisibles ⁊ ab ipsis ledi possumus sed ipos ledere nequimus. quia spūs sunt sed solum possumus nos defendere sub armatura dei qz talem armaturā habentes tangere nequeunt. Quod figuratum est ezec. ix. Ubi viro debenti pcutere homines ciuitatis dictuz est ne signatos thau tangeret. ¶ Septimo quia hostes nostri sunt neqssimi ⁊ in anima ⁊ in corpe volunt nos perdere ⁊ nulli parcunt ⁊ nullius miserentur et nullo tpe dormiunt vel quiescunt. iob. Qui me. comedunt non dormiūt. gre. Nihil se fecisse estimat cum animas non saluciat. Propter ista duo d. ꝯ spūalia nequicie ¶ Octauo quia hoc bellum non agit pro modica re sed pro regno eterno quod demones pdiderunt. Et ideo totis viribus nituntur ne ipm possideamus. Propter quod di. in celestibus id est ꝓ celestibus et sic pz secundum. ¶ Tercio que sunt ista arma quibus milites xpi debent esse accincti. et facit tria Primo di. proditorem prelij esse religandum. Secundo ponit arma ad defendendū. Tercio ponit arma ad offendēdū Dicit ergo State. Postqz enīz bellum est ita durum non est fugiendum. sed viriliter standum ad pugnam. Et quia vt dictum est pugna hec est in carne ⁊ per carnem. et iō lumbi carnis in quibus ꝑcupiscentia viget. iuxta illud iob. xl. Fortitudo eius in lumbis eius sunt succingendi per carnis macerationem ne defluant ad carnalia sicut cingulū conseruat vestez ne defluat in lutum ꝓuer. xxxi. Accinxit fort. lum. su. i. continentia fort. lu. xij. Sint lū. ve. p. Non enī ꝯ carnem aliter pugnare debemus qz p continentiam ⁊ macerationē ipius. aug. Carnem vestrā domate ab esciis et potibus. Primo enī debet, pditor castri religari antequz ꝓcedatur ad bellum ⁊ iō primo oīm in bello spūali caro est religanda p, disciplinam. cum sit proditor ec. xxxiij Seruo maliuolo tortura ⁊ compedes caro aūt est seruus maliuolus ⁊ nequz qz prodit aiam dnam suam Et di. in veritate vt scz sit vera continentia non sicara. glo. vt vere ꝓpter xpm ꝑtinentiam seruetis mat. xix. Sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus vt sunt ypocrite. qui ꝓpter hoies continēt et sunt eunuchi qui seipos castrauerunt, p pter regnum celorum ¶ Consequenter scdo

seclusō ūmico ꝙ ꝑ disciplinā ꝺbilitato. aīe armaturā ponit dī. Induti lozicaꝫ iusticie intransitiua est constructio. i. induti iusti/cia. que est lozica anime Compatur aūt iu stitia lozice propter duo ¶ Primo qz sic lozica ex multis murenulis vel malgis vl rotulis cōtexitur. ita iusticia multas virtu tes complectitur que sunt insimul cate/nate. Eaꝑ. v. Induet pro thorace iu/sticiam. Secundo qz sicut lozica inter ho/stes nunq̄ est deꝑponenda sic nec iusticia. ꝑs. Beati q̄ custodiūt iudiciū et faci. iusti. in oī ipe. Aliam armaturam ponit dī. Et cal/ciati pedes. i. affectiones et desideria hō/tes munitas virtutibus et sanctorum exem plis. que sm aug. sunt pedes aīe ne a spi/nis viciorꝫ et luto mundanorꝫ pungantur et maculentur Cantico. vij. Quam pul/cri sunt gressus tui in calciamētis filia prin cipis Et hoc est in p̄paratione euāgelij pa cis sup. ad implēnda. i. vt sitis ꝑate ad pre dicandum euangeliū quod nunciat pacez inter deum et homines factā. vel ad com plenda p̄cepta euangelij Hmōi calciam/ta dīt habere predicatores ne terrenis su is deliciis terrena tangunt vel ꝓpter terrena predicent Hac significatōne mar. vi. apl̄os sandaliis vel soleis calciari vt ꝑ eiusdem. vi. Debemus ergo parati eē ad predicandum euangelium pacis. Aliā ar/maturam ponit dī. In omnib⁹ sc̄z p̄liis spūalibus sumentes scutum fidei. intransi tiua constructio est. i. fidem que est scutum qz sicut scutū est vnum et habet tres angu los sic fides est de vna essenna diuina in qua sunt tres ꝑsone. i. ioh. v. Tres sunt q̄ test. dant in ce. pa. v. ss. et hi tres vnū sunt Item sicut substantia scuti est coopta co/rio aīalis mortui. ita fides est de substātia dīna vestita carne mortalitatis nr̄e. io. i. ver. ca. f. est. Item sicut scutum suspendit ad guttur et stat supra corꝑa ita fides dz esse in corde et ꝓferri per os. ro. x. Corde cr̄e. ad iust. ore aūt confes. fit ad sa. In quo scuto fi dei dī. ꝙ possumus oīa tela ignea nequissi mi hostis nīi extinguere. Ipa enim fides dz primo omnib⁹ temptatōib⁹ et telis dy aboli opponi ne ꝓueniant ad lozicam iusti cie. Prudenti⁹. Prima petit campum du bia sub sorte duelli pugnatura fides. Ig/nea aūt d. tela dyaboli quia suggestiōe dy aboli ignea. carnales. concupiscentie igni untur vt plus possint nocere sicut tela ma terialia de igne. ecc. ix. Quasi ignis ꝙcupis centia ex ardescat. Nequissima aūt dī. quia eius nequicia omnib⁹ supfertur. Sicut ei scutum defendit boiem et oīa arma eius qz doctus miles omnes ictus recipit in scuti ta fides defendit boiez et omnes virtutes quia omnes ictus dyaboli in scuto fidei re cipiendi sunt. Omnes enim tēptationes ꝑ veram fidem repellimus Quia si habe mus veram fidem de gaudijs paradisi et penis inferni nec ꝑspera mundi desidera/mus. nec formidamus aduersa. de quib⁹ omnis temptatio infertur habendi veram fi dem. nisi sit temptatio de ipa fide. que ꝑ fi dem nostrā repellitur sicut lumen expellit tēbras Aliam armaturā ponit dī. Et gale am. i. specie saluris eterne assumite ad ca/put mentis ꝓtegendum Dicitur aūt spes galea saluris. Quia dicitur. ro. viij. Spe salui facti sumus. esa. lix. Galea saluris in capite eius. Si aūt queratur. quare nō fe cit mentionez de charitate cū sit melioꝛ nō tuosioꝛ armatura spūs q̄z oēs alie. Dicen dū est ꝙ ipe fecit mentionem de fide foꝛ/mata que ꝑ dilectōez operat in qua oīa te la dyaboli extinguuntur. et per quā oēs tentationes sive a carne sive a mūdo. sive a dyabolo supamus. non enī per fidē mor tuam et informem vincim⁹ temptationes Et iō in ipa fide intellexit charitatem oīa te la dyaboli extinguentem. et oēs tēptatōes vincentem. quia fides in virtute charitatis operatur cū sit forma fidei et omnis op̄atio sit a forma Consequenter tercio posuit arma ad defensionem ponit arma ad impugnandum dicens. Et assumite gla/dium spūs q̄d est verbum dei. non enī de bemus solum nos defendere a dyabolo sz debemus ipm impugnare. Instrumentū aūt ad dyabolū impugnandū est solū verbuz dei quod debemus habere in ore et in manib⁹. in ore predicando. et in manib⁹ adim plendo. apoc. i. De ore eius gladius ex vtra q̄z parte acutus exibat. Gladius ex vtraq̄z pte acut⁹ egredit de ore p̄dicatoris. qñ id quod p̄dicat ope implet et tūc ex vtraq̄z pte dyabolū impugnat. Debemus ergo dyabo

lū impugnare facto ⁊ verbo. Quidā vero impugnant ipm solū verbo ꝟbū aūt taliū ē mortuū et ideo ñ ē gladius spūs qz gladi⁹ spūs ē verbū dei viuū. hebr. iiij. Viu⁹ ē sermo dei et efficax et penetrabilior omī gladio ancipiti et pertīgens vsqz ad diuisionē aīe ⁊ spūs cōpagū qz ⁊ medullaꝝ. Hūc gladiū xps venit mittere in terram mat. x. Non veni pacē mittere sed gladiū. Veni enī separare hoīez aduersus patrē suū. et filiā aduersus matrē suā ⁊c. sicut enī gladius separat et diuidit. sic verbū dei separat et diuidit hoīem a carnalibus et terrenis. Et q̄ sol⁹ gladius verbi dei sit armatura ad dyabolum impugnandū sic pz. Dyabolus enim pugnat aduersus peccatorē ¶ Primo ipm oculis mentis excecando. Sed ꝟbū dei fugat tenebras mentis ⁊ illuminat eā qz lucerna est. ps. Lucer. pe. m. ꝟ. t. Secundo ipm vinculis peccatoꝝ ligando ⁊ in seruitutem peccati redigendo. iob. viij. Qui facit peccatum seruus est peccati. Sed verbū dei liberat hoīez ab oī vinculo ⁊ ab oī seruitute io. viij. Si manseritis in sermone meo cognoscetis ⁊ veritas liberabit vos. Tercio ipm mōdi pspera et vana gaudia super oīa q̄rere faciēdo. io. xvj. Dilexerunt gloriam hoīm magis q̄z gloriam dei Sed verbū dei oīa pspera mundi facit cōtemnere. Et apli ad verbū xpi oīa reliquerunt. mat. xix. Ecce nos reliquimus oīa et secuti sumus te. Quarto ipm per mōdi aduersa frāgendo. Sed verbū dei facit hoīem fortē et nō bil aduersi formidantem. Unde apli post q̄z pfecte audierunt verbū xpi dicebant. i. cor. iiij. Maledicimur et benedicimur pse cutionem patimur et sustinem⁹. blasfemamur et obsecramus Quinto per voluptates corpis ipm dissoluendo. sap. j. Non fecit pratum quod pertranseat. lu. no. Sed ꝟbū dei constrīgit ad lamentū pīe di. mat. iij. Penitentiā a. ap. e. re. ce. Sexto ipum infirmitatibus peccatoꝝ detinendo. et ei⁹ appetitū conturbando ita q̄ dulcia videnť ei amara et amara dulcia aug. Palato nō sano pena est panis qui sano ē suauis Ex verbum dei sanat hoīem. ps. Misit ꝟb. suū et sanauit eos. Et reddit ei appetitum rectum vt ei dulcia sapiant et amara desipiant. Et iō sic sanatus dauid dicebat. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua supra mel ori meo Septimo ipm ad mortem eternam ducē do. Sed verbuz dei ab oī morte liberat. io viij. Si quis ser. m. ser. ⁊c. Et breuiter in omni temptatione per quam dyabolus pcutit hominem verbum dei obstat et repcutit eum. Unde verbum dei dicitur inimicus et aduersarius peccatoris qz in omnibus contradicit ei que peccator instiga⁹ a dyabolo cupit facere mat. v. Esto consentiens aduersario tuo cito dum es in via cū eo Quod exponens beatus aug. d. q̄ iste aduersarius cui consentire debemus ē sermo dei quia in omnibus que male cupim⁹ aduersatur nobis et prohibet. Vis enī capere alienum. sermo dei di. non furtum facies. Vis cōcumbere cum vxore aliena sermo dei di. non mechaberis. Et sic de omnibus alijs. Sic ergo patet q̄ in pugna spūs primo dēmus proditorem. s. carnē per continentiam et abstinentiam restringere ⁊ refrenare que quidem religatio quedam dī armatura est Secundo dēmus animam virtutibus armare scilicet lozica iusticie. scuto fidei mundicia desideriorum. vt pure predicemus et impleamus euangelium pacis. per quam mundiciaz sunt pedes anie muniti et preparati. et galea eterne salutis Tercio debemus accipere verbum dei tanq̄z gladium ad dyabolum impugnanduz Et hic patet tercium et consequenter totuz

Dominica. xxij. de euangelio.

Sermo. cviij.

Simile est regnum celo. homini. regi qui voluit ra. po. cum seruis suis Matth. xviij. Supra hoc euangelium dominus immediate dixerat beato pet. q̄ ex parte dei fratri peccāti et veniam petenti non solum deberet dimittere vsqz septies sed vsqz septuagies septies. id est qualia⁊cunqz et quantumcunqz peccata committeret. In quo ostenditur maxima largitas et clementia dei. Et quia deus est ita clemens et misericors circa nos. vult q̄ nos adinuicem misericordes simus. alias ipse a nobis suam misericordiam reuocabit. ¶ Et hoc est quod in hoc euangelio

sub quadaz similitudine demonstrat In quo euangelio tria principaliter continentur Primo enim sub quadam similitudine inducitur exemplum diuine pietatis i debitoꝝ ꝛ debiti dimissione In principio euangelij. Secundo ponitur reatꝰ humane malignitatis in conserui suffocatione ibi Egressus aũt seruꝰ ille inuenit vnũ de conser. su. ꝛc. Tercio concluditur intentum ꝓpositi similitudinis in gestoꝝ adaptatiõe ibi. Sic et pater m. ce. fa. v. In prima ergo parte inducimur sub quadam similitudine in exemplum ibi. Qui voluit ra. po. cum seruis suis. In qua quidem pte quattuoꝝ facit. Primo sub quadam similitudine oñdit diuinam potentiam ibi. Simile est regnum ce. homi. regi. Secũdo diuinã sapientiam. ibi. Qui voluit rõz po. cum ser. suis. Tercio diuinam iusticiã ibi. Et cum cepisset rõ. po. ob. est ei vnus ꝛc. Quarto diuinam clemẽtiã ibi. Procidens autẽ ꝑ. ille ro. e. ꝛc. In his enim quattuoꝝ ostenditur regia dignitas atq; bonestas que in hoc consistit. scz in potentia ad coercendum. sapientia ad gubernandum. iusticia ad puniendũ clemẽtia ad miserãdum Debet enim rex per potentiam aduersarios coercere. ꝑ sapientiam sibi subditos gubernare. ꝑ iusticiam delinquẽtes punire. ꝛ vnicuiq; quod suuz est reddere ꝛ ꝑ clementiam pauꝑm personarum et miserabilium miꝛere Di. ergo. Simile ẽ re. celoꝝ. i. eccle. militans homini regi. i. filio dei qui factus est homo et ẽ rex omnis creature. i. simile est negocium ecclesie ad xp̃m regem ꝛ xp̃i regis ad ecclesiaz huic negocio quod fuit vel esse potuit inter quendam regem ꝛ eius seruos. Dicitur autem ecclesia militans regnum celoꝝ propter quattuoꝝ vt patet supza in euan. dñice. xx. Litrera plana est secundũ ꝛalem intelligẽtiam ꝛ iõ ꝓm sensum mistricum exponatur. Nam pñs euangeliuz continet quandam silitudinẽ que negocio dei ꝛ eccle adaptari oz. Rex ergo deus ꝓtinue cum suis seruis ponit rationem ꝛ in vita ꝛ in morte. In vita ponit rationẽ per conscientie illuminationem qñ scz homo cogitat multa bona que a deo recepit. ꝛ multa mala que cõmisit. ꝛ tps quod amisit. ꝛ multa bona q̃ omisit Ponit etiã talem rõem ꝑ scripturas et predicatoꝛes et confessoꝛes, qñ ꝑdicatoꝛ vel confessoꝛ oñdit hoi supzadicta. et ꝑ scripturas pzobat esa. xxxviij. Recogitabo. r. o. ã. m. in am. a. m. Remi. Christus examinatoꝛ meritoꝝ iam ꝑ scriptas cum seruis suis rationem ponit In morte aũt rõnem talem ꝑ cunctoꝝ ante oculos reductionem dã. vij. Judiciũ se ꝛ li. ap. sunt. i. ꝓcãe singulorum. Sunt enĩ demones tunc cõstanter accusantes eum et oĩa facta dicta cogitata ꝛ omissa replicant super eũ Et hoc est quod hic dicitur. Et cum cepisset rationez ponere. i. facta singuloꝝ examinare. oblatꝰ est ei vnus qui debebat decem milia talenta Talẽtũ ꝓm ysiõ est quoddã pondꝰ apũd pysanos. Est aũt triplex talentum. scilicet minus quod est quinquaginta libraꝝ medium quod est septuaginta libraꝝ et maximum quod est. cxx. libraꝝ ꝑ istum vnum qui tale debitum debebat ꝛ tantum tẽbat intelligitur q̃libet peccatoꝛ in peccato moꝛtali existens sicut per istum qui non bẽbat vestem nuptialem. intelligitur quilibet, ñ bñs charitatem qui est obligatus deo in d̃bñs charitatem qui est obligatus deo in decem milibus talentis ꝓ decem maximis beneficijs que deus homini fecit que sunt Beneficiũ creationis. beneficiũ eruditõis bñficiũ mĩstratõis ꝛ gubernatõis. bñficiũ nature nostre assumptõis. bñficiũ redẽptionis. bñficiũ lotionis ꝛ vestitõnis. bñficium sanationis. bñficiũ adoptionis, beneficium glorie ꝓpationis et bñficiũ coꝛpm resurrectõis Di vis de his bñficijs p̃dicare q̃as ea sup̃dñica. xviij. ꝓmone. c. sub. rr

Et iõ ista talenta dñ intelligi d̃ auro cũ non determinetur de quo fuerint. q; ꝑ talibꝰ ꝛ tãtis bñficijs hõ tẽtur deo in meliori bꝰ ꝛ ꝓciosioꝛibꝰ q̃ hz ꝛ bñe posset ꝛ in ꝑsona ꝛ in rebꝰ. Ber. O si cognouisses aĩa mea q̃ mꝛa ꝛ q̃ mꝛis dẽas videbis qđ nihil ẽ quod facis. Primo enim debes ꝛpo totaz vitam tuã. q; ipe ꝓ tua posuit suã Secũdo exigunt ꝑterita peccata mea. totã vitaz meã. vt faciã dignos fructus pñie. et recogi. ti. o. ã. m. in. am. a. m. Quid si rerũ debitoꝛẽ oñdã q̃ eã vendicat sibi totã puto qꝝ desideres gloriã quã oculus non vidit nec auris audiuit nec in coꝛ ho. ascen. Nonne ad banc emendam totum te et quecunq;

poteris dare oportebit ꝛ cum oīa cōpleueris
non sunt ꝑdig. pas. huius rēpo. ad. f. g. ꝛc.
Quarto debitori debes quod es a quo to
tum habes. qui te fecit ꝛ reficit ꝛ cuncta mi
strat cui hoc quod debes reddere ꝓponis.
Est etiam homo obligatus deo in. x. mil
bus talentis ꝓ transgressionem decem pce
ptoꝝ. qz qui regis preceptū transgreditur
regi tenetur ad penam soluendā. Et rex ꝑt
exigere et reus tenetur soluere si sit ei iuste
inflicta. Vel decemilia talenta debat qui
de innumerabilibꝫ peccatis erat rōe ꝯdi
turus vt di. remi Innumerabilia enim pec
cata et quasi infinita cōmittit hō in peccato
manendo. Si aūt queratur quare in trās
gressione precepti tam magna pena debe
quia decem milia talenta est aut innume
rabile Dicendū q in maleficio magis pē
satur persona que offenditur qꝫ ipm male
ficiū. ꝛ qz in transgressione precepti offen
dit ds. q est bonum infinitū ideo sic punit
Aggrauatur etiā pena ex pte psone offen
dentis. ꝓpter multas circūstantias qz offē
dit suum creatorem suum eruditorē suum
redemptorē. Et centūmilia sunt circūstan
tie ꝓpter quas aggrauat pena offendentis
deum. ꝛ transgredientis eius mandatū et
ideo pena insolubilis ei debetur. Et hoc ē
quod sequitur. Cum aūt non bēret vnde
redderet glo. i. ꝓpriis viribus penā exol
uere Est enī peccatoꝝ spūs vadens ꝛ nō re
diens ps. qz pōt incidere in penam. sed si
pōt ꝓpriis manibus exoluere penam. Si
aūt aliqñ gratie dei restitutus exoluat pe
nam hoc facit in virtute passiōis xpi. cuius
pena fuit ꝛ est sufficiens ad oēm penā ex
oluēdā. io. xv. Sine me ni. p. f. Peccatoꝝ
enī ꝓ pena exoluenda in oīb ꝛ cum omni
bus suis obligat deo et hoc est qđ sequitur.
Quia iussit eū venūdari ꝛ vxorem ꝛ filios
et oīa que bēbat i reddi. Punitur ergo in
se ꝛ in psona sibi ꝯiuncta scz in vxore et in
psona a se genita scz filijs ꝛ in substantia ex
teriori Vel punit quo ad se ꝛ suos scz vxo
rem ꝛ filios ꝛ quo ad sua. Vxor spēalia ob
sequia dz viro suo et silr filij patri. Pmua
tur enī ꝓterea oī obsequio quod ei vndecūq
dētur. et iō vxor et filij iubentur vendi. i.
oē cōmodū ꝛ oē obsequiū sibi auferri vnd
cuncq ei dēatur Vel punit ipe quantū ad
aiam. et hoc in se. et quantum ad corpus.
ꝛ hoc in vxore que est vnum corpus cum
viro. et quantum ad potentias anime ꝛ
hoc in filijs que originantur ab anima sic
filij a patre. et coniunctione anime ad cor
pus potentie originātur ab anima. Et quā
tum ad bona exteriora Et sic cum omnib
et in omnibus suis peccatoꝝ punitur ꝛ ob
ligatur ad penā. Et merito in his peccatoꝝ
punitur. Punitur enim in anima quia ani
mam sponsam dei facit cum dyabolo adul
terari Animaz filiā regis eterni facit seruā
dyaboli. animā imagine dei insignitā ma
culis peccatoꝝ fedauit. Animam veritatis
luce coruscantem erroꝝ tenebris excecā
uit. Punitur in corpore quia corpus deuz
suum constituit. iurta illud phi. iij. Quoꝝ
deus venter est Corpus quod debuit fa
mulari fecit dominum anime. Corpus qđ
non manet in domo in eternum sed ꝓiciē
ad foueas a vermibus ꝓmedēdū fiat bere
dem oīm bonoꝝ herede legitimo reprobā
to scilicet anima. ecc. vi. Omnis labor ho
minis in ore eius. iob. xxiij. Pauit enī fe
rulem. scilicet carnem que non pturit et vi
due scilicet anime non benefecit. Punitur
in omnibus potentijs anime. quia cū oī
bus inque peccauit vt cum voluntate fal
sa bona desiderando. et cum intellectu er
roris et falsitates addiscendo. et cum me
moria malorum ꝛ iniuriarum recordando
et corde falsa et lasciuia cogitando. et cum
oculis inhonesta videndo. et cum auribꝫ
mala verba audiendo. et cum manibꝫ pra
ua operando. Et breuiter cum omnibus
potentijs anime et cum omnibus membris
corporis incessanter peccauit. et ideo in om
nibus et cum omnibus debet puniri. Pu
nitur etiam in vxore qz ipa sicut equus ab
usus est. non seruato ordine rōnis ꝛ pe⁹
qꝫ equus non seruato ordine nature. Et ip
sam a vanitatibus non refrenauit. imo vt
ipsam in vanitatibus conseruaret multa
lucra iniusta fecit. Ipsam iniuste ꝛ sine cā
pluries molestauit et amaram vitam ei fe
cit. quod prohibet apls ad col. iij. di. Vi
ri di. vx. vel. et nolite amari esse ad illas.
Notandum q quinqꝫ modis cognoscit vir
vxorem suam aut causa prolis procreande
et tunc nullum est peccatum. xij. q. ne tui

Aut cā reddendi debitū tunc nō solum ñ peccat sed ꝛ mereꝫ .xxxiij.q.v. si dicat Aut cā incontinentie vitāde. scilicet cā ꝓueniente a voluptate. et tunc est veniale peccatum ſm quosdam. ego aūt nullus credo esse peccatum ꝓpter autoritatem apli. i. ad cor. vij. Unusquisq; habeat suam vxorez ꝓpter fornicatiōz .sc. vitandā. et vnaquęq; suum habeat vir. Aut cā explende libidinis vt cum vtiq; calidis cibis aut incēnuis vt potentior sit in actu. vel cum conatur facere licet non multū appetat. et tunc credo ip̄z mortaliter peccare .xxxij.q.iij. origo. aug. Cognoscit vxorez suam ꝑ naturam ꝛ tunc mortalissiē peccat .xxxij.q.vij. adulteriū malum. Punitur etiā in filijs. qz ipos nō ad dei cultum sed ad mundū et ad infernum nutriuit ipis mala ablata reliquit ꝛ ipsos plusq; deum et aiam suam dilexit. Punitur et in bonis tēpalibus quia ipa iniuste acquisiuit male expendit et imprudenter reliquit. quia ergo sic peccator ꝺz omnibꝰ bonis expoliari. et sic in omnibus puniri nihil restat ei. nisi vt pcidat in terram di. Patientiam habe in me. i. ꝓcede mihi spacium penitendi et gratie tue me restitue et omnia reddam tibi. s. aiam et corpus. ꝛ potentias aīe vxorem ꝛ filios et bona tpalia quia oīa hec tuo deinceps obsequio mācipabo. Et sic peccator dicat et sic facere ꝓponat statim deus ad eū magna clementia inclinatur et plus vult illi misereri et facere q̄z petatur qz ip̄e potit dilationē et dē dat plenam remissionē. qz eum dimittit liberū qui erat in catenis ꝺyaboli. et pcit ei totū debituz peccatoꝝ aug. Erubescat būana miseria. plus vult illi deus misereri q̄z nos a miseria liberari. cris. loquens de dño iubente seruum vendi. terrere vult vt ꝑmptius in supplicationem ducat. Ex magna enī liberalitate ꝓcedit q̄ deus nos sic vult punire. vt nos mīam petamus. Sic terruit dauid qui fecit adulterium ꝛ homicidium. et venit ad eum ex pte dei nathā ꝓphera ꝛ cōminatus est ei multa mala. et dauid ait. pccaui et statim deus transtulit peccatum eius vt pz. iij. re. xij. Plene ergo deus remittit peccatoꝛ quicquid deliquit si dicat. peccaui. Et hoc est qđ subditur Misertus aūt dās serui illius Ubi tria oñdunt. Primo ex pte dei affectꝰ mie quia misertus. Secundo remissio culpe. quia dimisit eum. Tercio relaxata pene. qz debitum dimisit ei. Remig. Peccatoꝛ rogans accipit donum decēmilium talentoꝝ. i. veniam suoꝝ cōmissoꝝ De hoc autem hēmus in multis exemplum. Nam petrus cum iuramento negauit ꝛp̄z et fleuit postea et deus pepcit ei et restituit eum in gradum ꝓstinum. Io. xxij. Pascite o. m. Magdalena [redacted] accessit verecunda ꝛ cum magna fide ad christum et saluata est luce. vij. Fides tua te sal. f. Paulus persecutus est ecclesiam dei et stephanum lapidauit. ꝛ ꝓ ea dixit dñe quid me vis facere? act. xi. et magnus sanctus effectus est. Latro de arce multa latrocinia et scelera cōmisit et ꝓ ea dixit Memento m. dñe. et christus ꝓ q̄z petierat vel sperauerat fecit Hodie inquit mecum eris in paradiso. Luce. xxij. Carissimi imitemur istos sanctos et nō simus sicut iudas qui desperauit et laqueo se suspendit quod dñus ꝓ peiori habuit q̄z ꝓditionem quam ei fecit Non etiā simus sicut cayn qui ait Maior est iniq̄. m. tē. geñ. iiij. Dicamus ergo filio ꝓdigo q̄ dixit Pater peccaui in celum et coram te et nō sum dignus voca. fi. tē. lu. xv. Nunc enim curia misericordie sedet et causas audit et curia iusticie facit ferias In alia vero vita erit econuerso. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratie eius vt misericordiam conseq uamur. et gratiam inueniamus in auxilio oportuno. Hebre. iiij. Et sic patz primum scilicet dei potentia. dei iusticia ꝛ dei clemencia. ¶ Secundo ponitur reatus humane malignitatis i ꝓserui suffocatiōe et hoc sub similitudine serui suo conserui nolentis misereri. ¶ Circa quod quattuor notantur. Primum est serui absoluti crudelitas ibi. Egressus autem seruus il. tē. Secundum est serui neq̄z a conseruis apō dominum accusatio ibi Uidentes autem conserui eius que fie. Tercium est contra seruū neq̄z a domino obiurgatio ibi. Tūc vocauit illum dñs suus Quartum est ip̄ius serui neq̄z condemnatio. ibi. Et iratꝰ dñs eius. t. e. roꝝ. Iste processus per omnia fit in peccatore nō penitēte neq̄z ꝓcēte

Primo enī ꝑpetrat nequiciam coram deo et primo. Secundo accusatur coram deo ab angelis qui nobiscum morantur Tercō obiurgatur in extremo examine. mat.xxv. Discedite a me ma.in ig.ēt.qui pa.ē dya. zō. Quarto condemnatur ineternum Dicō ergo egressus aūt seruus ille scilicet de carcere dyaboli et seruitute peccatoꝝ in libertatem filiorum dei inuenit vnum de conseruis suis qui debebat ei centum denarios Talis autem inuentio non est intelligēda spūalis sed aliqñ imaginaria. Inuenit ergo homo debitorem suum quando in aīa per memoriam et imaginationem recordatur iniurie ciuium suorum aliquando sibi illate. Contra quod dicitur Leuit. Ne memoris iniurie ciuium tuorum Hec tale debitum debet intelligi pecuniale quia tale debitum potest repeti si adest debitor sī facultas cū moderamine tñ nec creditor tenetur parcere Sed debitum de offensis Remi. Centum denariorum debitor erat quem d aliquibus cōmissis satisfacere oportebat. Hiero. Quod vt manifestius fiat dicam? sub exemplo. Si quis nostrum cōmiserit adulterium. homicidium. sacrilegium ceꝛtera maiora crimina. decēmilia talenta roganti dimittuntur. si et ipe dimittit minora peccantibus Ari. Tāta ē differentia peccatorum que cōmittuntur in deum. et que cōmittuntur in hominem. quanta est dā decēmilium talentorum et centum denariorum. magis autem et multo plus Sequitur. et tenens suffocabat eum. Hic ista tentio non spūaliter intelligenda est personalis. sed animalis vel animositatis. Quando enīz quis exardescit in proximum et vellet eum destruere vel occidere vel destrui vel occidi. tunc tenens suffocat eum. Remi Conseruum suffocare est in fratrem ꝓ vindictā exardere. Contra quod ro.xiij. Noli vi.a. ma. sed vin. in b.m. Et frequēter peccator palliat odium suum et irā di. Ipe iniuste offendit me. et ideo iuste irascor ī eum et vindictam experto. Et hoc est quod sequit Redde quod debes. i. tu teneris ad emendam. et ideo volo eam aīte expetere. i. reqiiō. Nunc dabis alioquin tolliam vi in quo ostenditur ſilata in ſticia peccatoris Justicia esse videt sua repetere. sed hoc est ꝓm in pecunia vt frequenter. non aūt in vindicanda iniuria. quia mihi vindictā et ego retribuam d. dñs ro.xij. Sequitur Et ꝓcidens conseruus ille ro. e. di. Patientiam ha. in me. et o. re. t. At ille noluit. Ecce crudelitas istius. quia a seruo suppliciter rogatur non vt dimittat sed solum vt differat et noluit. Et misit eum in carcerez donec redderet debitum vniuersum. Multi sunt hodie sic crudeles qui ꝓ modico in carcerant homines Et sic ꝓ crudelitas seruit Secundo ponitur serui neqꝫ apud dñm a conseruis accusatio. et hoc est. Videntes aūt conserui eius que fiebant scilz angeli qui deo referunt gesta hominum qui hominum conseruī sunt iuxta illud. apoc. xix. Conseruus tuus ego sum et fratrum tuoꝝ dixit angelus iohanni Vel isti ꝓserui sūt viri spūales. Remi. Spūales qui oīa iudicant talia videntes contristantur. et nunciant dño ad corrigendum implorantes auxilium Tercio ponitur serui neqꝫ a dño obiurgatio et hoc est. Tunc vocauit eum dñus eius et ait illi serue neqꝫ id est ineqꝫ lis non equus quia misericordiam a me accepisti et tuo conseruo non fecisti. et sic fuit ingratus quantum ad deum qui condonauerat magna et inmisericors quo ad proximum. cui non dedit spacium ad reddendum minima Et hoc ē. Omne debitum dimisi tibi. i. oēs preuaricationes. qm̄ rogasti me. Nōne ergo oportuit et te misereri conserui tui sicut et ego tui misertus sum q. d. sic debuisti parcere et ei? misereri Et nota ꝙ ꝓpter tres nequicias seruꝰ neqꝫ vocat Pena fuit odiū cordis magna ē neqcia et mala odiū tenere in corde suo. augu. Tenere odiū in corde sile est sic tenere gladium in vētre et ignez in pectore Cui quātum ad primū ait scz aug. Qui alīj nocere desiderat sibi ē illi qui gladio se transuerberat et tunicā alteri scīdat. Quātū ad ām ait Sic puta maliciā esse quō ignē. si incēdere vis aliqd illō qd apponi ꝓpter igne ardet nisi enī ardeat ñ incēdit Vel bi gratia cū faculā apponis alicui igni. ꝓpius facla ardet vt illud posset incēdere Ira ergo malicia tua ꝓcedit et te. et quid vastat anteqꝫ te. malicia tua vt alteri non noceat fieri ꝓ ꝙ aūt tibi nō noceat fieri nō pōt. Ille igit

qui odium tenet seipm occidit ⁊ incēdit. ⁊ ideo neq̄ appellatur ¶ Secunda fuit crudelitas operis. quia tenens suffocabat eū non rogauit eum. nec monuit. nec citauit sed statim cucurrit ad gurgulam eius Tales sunt multi furiosi. qui feruntur impetu ire sue. sicut canes puer. xxvij. Ira non hz miam in. nec erumpens furor. et impetū cōcitati spūs quis poterit ferre In eodē. xv. Os fatuorum ebulit stulticiā. Et attende q̄ pulcra comparatio. sicut enim olla bullies nimis quattuor mala facit. sic os fatui et irati. ¶ Primum est q̄ olla nimis bulliens aquam frequenter emittit. et circumstantia aduret. sic os iracūdi ignita ⁊ contumeliosa verba proicit et audientes inflammat. et ad scandalum prouocat Sic puocabat vror iob ipm vi. Benedic deo ⁊ mori. ¶ Secūm est q̄ ignem extinguit. sic os irati ignē zeli istoz. qui ex charitate corrigerent eum extinguit. Nullus enī eū audet reprehendere ex quo vident eū ira ad contumelias patū Sic iudei irati dicē. p tumelias aplis extinxerūt in eis ignē correctionis quantū ad se. Et ideo dixerunt. Vobis oportebat primū loqui verbū dei. hz quoniam repellitis illud ecce conuertimr ad gentes. act. xiij ¶ Tercium est q̄ pinguedinē emittit. sic os irati pinguedinē gratie et deuotōis emittit ⁊ cuz ira sit peccatum mortale. tanta pōt esse ira q̄ emittit omia interiora anime. s. dona et virtutes. Sic emisit saul spm̄sanc. et arripuit eū spūs ne q̄ p̄ter irā et odiū quod hēbat ad dauid. vt pz. i. reg. xvi. ¶ Quartū est q̄ nisi in olla sit multū de aqua frequēter ad magnuz ignē frangitur. sic irat⁹ nisi sit valde plen⁹ aqua gratie ad motum ire ita frangitur vt vix ad tranquillitatez reintegret. Sic fractus est absolon contra amon fratē suum quem occidi fecit. vt pz. ij. reg. xiij. Tercia nequicia fuit ingratitudo bñficij recepti. q̄ tantum bñficiū non cognouit. dum enī ei oia libere sunt remissa. tñ conferri noluit misereri quod eum facere oportuit ⁊ hoc est. Nōne oportuit et te misereri conser. tui. ¶ Ubi nota q̄ ingratitudo valde magnū peccatū est. et quinq̄ mala facit ¶ Primū est q̄ peccata prius remissa reuocat. aug. Dicit tibi deus. dimitte ⁊ dimitteretur tibi Sed si ego p⁹ dimisi. dimitte tu postea nam si non dimiseris reuocabo te. et quic quid tibi dimiseram replicabo tibi ¶ Secundū est q̄ oia merita dissipat. terū. Ingratitudo inimica est anime. exinanitō meritoz. virtutū dispsio. et beneficioz pdito ¶ Tercium est q̄ fontē diuine gratie exiccat ter. Ingratitudo est ventus vrēs siccans sibi pietatis fontē ¶ Quartū est q̄ viā gre claudit ne ad aiam intrare possit terū. Ingratitudo viā obstruit gratie. et vbi illa fuerit gratia accessum non inuenit Accipiens igitur indignus est qui fuerit acceptis ingratus ¶ Quintū est q̄ pontē mie fragit. aug. Ne festines alium punire si ipe te lesit. sicut punire velles ab alio rogante illum quez lesisti noli subuertere pontē mie quē transisti. Quarto ponit ipius serui neq̄ condēnatio. et hoc est. Et iratus dns eius tradidit eum tor. i. demonibz. eccl. xxiij. Seruo maliuolo tortura ⁊ cōpedes. Deus aūt dz irasci cuz vindicat mala ad mod⁹ irati. quo adusq̄ redderet vniuersum debitū. glo. i. imperpetuū. Non enī reddet aliqñ. cuius rō est q̄ homo damnatus cū sit in termio vie non est in statu merendi sed p̄ merita recipiendi. et sic a nulla culpa pō. tabsoluit et nihil lucrari. vt satisfaciat debito. Sed nunquid peccata dimissa redeunt? Sup hoc diuersimode loquuntur multi. Ham prepositus et quidā alij dicunt q̄ peccata dimissa redeunt in quattuor casibus. scilz propter odium fraternum. p̄ter apostasiā a fide. propter contemptum confessionis et p̄ter dolorez de penitentia habita Unde versus. Fratrem odit apostata fit. spernitq̄ fateri. Penituisse piget pristina culpa redit. Sed tene pro veritate q̄ duplici ter dicuntur peccata redire ¶ Primo nō q̄ redeant quantum ad maculam vel reatum. sed quantum ad ingratitudinē Quia enim post acceptam remissionem ad peccatum redit magis satis delinquit quia ingratus tanto beneficio existit. et ista ingratitudo peccatum recidiuantis aggrauat ita q̄ penam preteritorum peccatorum videtur secum reducere. ¶ Secundo dicunt redire quantum ad penam substantialem sicut enī in celo vnus est denari⁹. i. vna beatitudo substantialis. Licet vnus magis

altero ꝓpiat. sicut stella differt a stella in claritate vt dicit apls. sic et in inferno. ē vna pena substicialis per modum damni scilz carentia visionis diuine. alia per modum sensus. s. ignis et vermis. et vtraqz pena deberet ꝓ quolibet peccato mortali licet sim plus et minus. Dicuntur ergo peccata redire, quia reciduanti eadem pena debet in genere que prius licet sit maior. sicut d. beatus iacobus qui offendit inquit in vno fac. ē omnium. ¶ Sed nunquid iustū est vt homo ꝓ vno peccato mortali quod in modico tpe egit tot z tātas pēas in ꝑpetuū patiat. Et dicendum qꝫ iustū est ꝓpter tria. ¶ Primo ꝓpter personam offensam que deus est. q̄ est bonum infinitum vt dictū ē. Bene aūt pensanda est ex parte persone offense. Aliter enim punitur occidens papam qꝫ ep̄m. et regem qꝫ scz comitem. Et quia peccator offendit infinitum bonum. ideo infinita pena debet puniri extensiue et non intensiue quia hoc sustinere non posset. ¶ Secundo ꝓpter perpetuitatē malevolūtatis. Voluntas enim apud deum ꝓfacto reputat. Et quia peccator cum voluntate semp peccandi decedit et in eadem semp manet. dignum est vt nunqꝫ careat supplicio qui nūqꝫ voluit carere peccato vt dicit gre. ¶ Tercio ꝓpter statum in quo peccator est. q̄ nō est in statu merendi vt dictum est. z ideo nil potest de debito soluere manente autē debito ipse in carcere manere debet. Debitum aūt semper manet. z ideo ipe semp manebit ibi. Et sic patet secundū. Tercō concluditur intentum ꝓpositе similitudinis. in gestoꝝ adaptatōe. et hoc est Sic et pater meus cele. fac. vo. si. ei remi. Ubi nota qꝫ quantum ad tria que hic tanguntur similiter faciet nobis. Primo quantum ad subtile examen iusticie in debitorum petitione. ex quo multuz timere dēm? Secundo quantū ad largā indulgentiā si rogauerimus in peccatoꝝ remissiōe. ex quo non despare dēmus. sed multum confidere possumus. Tercio quantū ad dimissorum repetitōz. si nos ꝓmo non remiserimus. ex quo omnibꝫ indulgere dēm? Sic ergo similiter ꝓ̄o faciet nobis quo ad subtile examen iusticie in debitoꝝ repetitione multa bona nobis deus cōmisit. et bona nature et fortune et gratie. z posuit nos in nundinis ꝫmundi ad negociandum matth. xxv. Homo quidē pe. ꝑfi. vo. ser. su. z tra. il. cō. vsqꝫ secundum ꝓpriam virtutē. Et cui plus datur plus requirit ab eo. Qui vadam ens vero cū talentis dei bene lucrātur et duplicant. Quidam abscondunt et nihil opantur in eis. Quidam cum ipis impugnant deum. duz bonis z gratijs que receperunt a deo in vituperium dei et ad dānum proximi vtuntur. Secundo similiter faciet nobis quantum ad largam indulgētiam in peccatorum remissione si supplicit er rogauerimus. quotcunqꝫ enim mala fecerimus z quotcunqꝫ debita contraxerim? si eum cum lacrimis humiliter rogauerimus totum parcet et bona tribuet vt dictum est supra Basilius. Per orationes purissimas vtilia tribuuntur et noxia amouent. Non simus ergo pigri remissionem petere. quia ipe est semper paratus remittere. Tercio similiter faciet nobis quantū ad dimissorum repetitionem si alijs nō remiserimus. quia sicut deus non sanat habentem ferrum iracundie in anima donec proiciat ferrum. sic redeunte ferro redit infirmitas. Posita enim cā ponitur effectꝰ et remota removetur. eccl. xxviij. Homo homini seruat iram et a deo querit medelam. quasi di. Nihil prodest. Tota enim cā quare peccata non dimittuntur est odiuz qō hō habet vel ad deum vel ad proximū vel ad animam suam. quod homo facit dū iniquitatē opatur z diligit. ps. Qui diligit iniq. o. aiam suam Sic tota cā remissiōis peccatorum est dilectio dei et proximi. prouer. x. Universa delicta opit charitas. lu. vij. Dimi. ei. pec. mul. q. di. mul. Extrahamus ergo ferꝫ odij ab aīa als recidiuabim? i peiores infirmitates qꝫ pri? lu. xi. Et fiūt no. h. il. pe. p. Et sicz terciū z ꝓfit totū

De epistola. Sermo. cix.

Confidimus in dño iesu qz q̄ cepit in vobis opꝰ bonū pficiet. vsqꝫ in diem iesu xpi. phi. i. In persona apli loquitur ecclesia omnibꝫ fidelibus vt confidant i dño iesu quia ipse qui incepit opus bonum in eis perducet ad bonum finē. Et iō di. confidim?. cū in

tertu originali dicatur confidens hoc ipz q2 qui incepit in vo.op.bo.tē. In hac enī epla ostendit aplus suam charitatē ⁊ affectionem ad phi.siue macedones.et in persona aplī ecclesia omnibus fidelibus gal. iiij. Filioli mei quos iterꝝ pturio donec formetur xps in vobis. Sic enim mater desiderat filios suos honeste ambulare.ita ecclesia fideles xpi in cuius psona dī.ioh.in canonica sua tercia Gaiozē hozꝝ nō habeo gratiam.q3 vt audiam filios meos in vitate ambulare.i.thessa.iij. Tanq3 si nutrix foueat filios suos ita desiderantes nos cupide volebamus tradere vobis non solū exemplum xpi.sed ⁊ animas nostras qm̄ carissimi facti estis nobis. Quattuoz ergo facit apls in hac epistola fm quattuoz per que exprimit suam charitatem ad illos. Primo enim exprimit confidentiam quā habet in christo de profectu eozum bone operationis. In prin.epis. Secundo ostēdit rationem sue confidētie et sue dilectionis ibi. Sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis. Tercio innuit modum sue dilectionis ibi. Testis enī mihi est deus quomodo cupiam vos omnes. Quarto demonstrat effectum sue charitatis et affectiōis ibi. Et hoc oro vt cari.vta m.ac.m.a. ¶ Primo ergo ponitur confidentia quā apls in eccl'ia habet in dño de pfectu fidelium Et hoc est. Confidimus in dño.i.confidenter spamus.quia qui in cepit in vobis opus bonum per gratiam opantem donando.s.voluntatē bene opandi.perficiet cooperādo dando effectū opi. aug. Coopando enī deus in nobis perficit quod opando incipit.q2 ipe vt volumus opatur incipiens qui volentibꝫ coopatur perficiens ¶ Et ergo velimus opatur Cum aūt volumus ⁊ sic volumus vt faciamus nobis coopatur Infra.iij.ca. Qui opatur in nobis et velle et pficere pro bona voluntate.apoc.i. Ego sum alpha et o prin. ⁊ fi. Principiū p gratiaz opantē.⁊ p finis grāz psicientem. Perficiet ergo vsq3 in diem iesu xpi.i. vsq3 in diē vite nostre qm̄ videbitur xps iesus Qui dies dr dies glorie quem facit iesus xps.io.xvij. Hec est vita eterna vt cog.t.so.ve.tē. Uel vsq3 in diē iesu xpi id ē vsq3 in diē iudicij.qui dr dies iesu.q2 pater oē iudiciū dedit filio.io.v. Et sic exponendo respicit nō singulas personas eorum.sed totā vniuersitatē.sicil.mat.xxviij Ecce ego vo.sum.o.d.vsq3 ad cō.se. ¶ Et nota q3 dī.opus bonū.i.opus fidei ⁊ virtutis ¶ Dicitur aūt opus virtutis opus bonuz ꝓpter septē ¶ Primo q2 a bono.s. ē Et hoc p3 q2 ē a do optimō ⁊ summō bono.esa.xxvi. Oia opa enī opa.eis in no. v. Opa mala sunt a dyabolo instigante, et a mala voluntate opante.io.viij. Uenit dax est et pa.e. ¶ Secdo q2 pcedit de loco bono.s.de celo.iac.i. Omne datū op.⁊ oē do.p.desur.est. Item pcedit de corde bono.mat.xij. Bonus homo de bono thesauro cordis sui pfert bonū Malū aūt op? de malo loco procedit sc3 de regione demonum.de concupiscentia carnis.de malicia mundi.i.ioh.v. Totus mun.in ma.po.est ¶ Tercio quia facit hominē bonum nihil enim est quod facit hominem bonum nisi opus virtutis.neq3 dignitas.neq3 diuicie neq3 scientia.nec aliqd aliud.phūs. Uirtus est que bo.fa.habentē ⁊ opus eius ꝓbo.re. Malum aūt opus malum facit hominez qui naturaliter bon? est.ose.ix. Facti sunt abominabiles sic ea que dilexerūt Quarto quia est circa congruā ⁊ bonā materiaz sc3 circa contemplationē diuinorum circa amorem dei et primi et circa opa pietatis iac.i. Religio mū.et īma.ap.de pa.tē.est īmaculatuz se custodire ab hoc seculo Mala aūt opera sunt circa malam et incōgruā materiam.sc3 circa furta ⁊ adulteria homicidia et silia. ¶ Quinto quia bonū opus omnibus sapit habentibꝫ rectū ⁊ non infectum gustum. Nam bonū est quod omīa appetunt vt d.phūs. Etiam ipis malis bonum opus videtur bonū.q3uis interdum ꝓpter corruptionē gustus eis non sapiat. Deo ergo et hominibꝫ placet.ecc.xlv. Dilectus deo et hominibus moyses. q2 scilz bonus erat.malum aūt opus omnibꝫ displicet ac etiam malis.qui ratione vtuntur et redeunt ad seipos.boe. Quoz sc3 malorum appetenna plena est anxietatis. facietas vero penitentie.sap.v. Nos insensati vitam illoz estimabamus insaniam ⁊ finē illoz sine honore ecce quomodo nunc computati sunt inter filios dei Secto

qz ad bonum locum ducit. s. ad celum locū beatoz. Apoc. xiiij. Immō iam dicit spiritus vt requiesc. a laboribz suis. Matth. xxv. Venite be. pa. me. po. xc. Mala aūt opa ad malum locum ducunt. s. ad infernum locū tormentoz. Lu. xvi. Mortuꝰ est autem dives ꝛ sepul. est in infer. ¶ Septimo qz habet ꝓprietatez boni q̄ est seipsum effundere Nam cum bonū sit suiipsius diffusiuū. bonum opꝰ gre facit diffundere bonū glorie in aīa operantis bonum qz cꝫtuz fuit bonū opꝰ grāe tm̄ erit diffusiuuz glorie in aīa. ꝛ multo plus. Lu. xvi. Mensuraz bo. ꝛ p. ꝛ coa. xc. Malum aūt opꝰ culpe faciet diffundere malum pene in animam operantis Apoc. xviij. Quantum glori. se. ꝛ in de. futā. d. xc. Tale g̃ opꝰ sup̄ omnia debemꝰ diligere qz tot modis dr̄ bonum ꝛ debemꝰ ipsum sūme a bo flagitare ꝛ sperare qz ipe incipiet ꝛ pficiet. Et sic patz primū. Secundo ponitur rō sue ꝓfidentie ꝛ dilectionis. ꝛ hoc est. Sic est mihi iustum hoc sentire. id est sic sentio ꝛ ꝓfido de vobis sic est iustum qd̄ ego sentiam. qz de omnib vobis debeo bñ sentire ꝛ bñ opinari. nisi videam ꝓtrariuz. Et ē argumentū qz d̄ oib bene sentire debemꝰ nisi ꝓtrariū videam? Et reddit cāz huius. quare iustum ē vt sic sentiat de eis di. Eo qz habeam vos non in labijs tm̄ sed in corde ꝛ in intimo affectu caritatis et habeam vos socios ꝛ ꝓformes in opib meis scz in patia ꝛ doctrina ꝛ in gaudio ee vite qd̄ spero. Habeo ergo vos socios in vinculis meis. quasi mecū vinctos qz mihi cō patimini. Hebre. x. Nam ꝛ vinctis cōpassi estis. Et bēo vos socios in defensione ꝛ cō firmatione euangelij. i. in defendenda ꝛ confirmanda fide ꝛ vitate euangelij. qz me vestris orationib in tali defensione ꝛ ꝓfirmatione adiuuatis. Et est sensus Memor vī sum ꝛ vos desidero ꝛ socios habeo siue sim vinct. sciens quoqz vos vinctos mecū ee p compassionē. siue sim ꝓfirmans ꝛ defendens euangeliū qd̄ ꝛ vos facitis mecū per vras orōnes. Vel ad ītam sic erat. Isti em̄ philippenses multa sustinuerunt ꝛ sustinebant ꝛ multi coz vinculati erant ꝓpter euangeliū. Et qz socij mei inqt estis in tribulatōne. sit ꝛ ꝓsolationis eritis. ꝛ iō socios gaudij mei vos habeo ꝛ desidero. s. in remuneratōne vite eterne. Consequenter ponit modꝰ sue dilectionis. qz non diligit neqz desiderat eos carnaliter. vel mundane vel superficialiter sz in viscerib iesu xpi. Et hoc ē Testis ē mihi deꝰ qui corda nouit quō. i. cꝫ intenso mō ꝛ affectu cupiam oēs vos sup. ee in viscerib iesu xpi. i. in intimo ꝛ pfecto amore iesu xpi. vt ipsum intime diligatis et ab eo intime diligamini. Prouerbio. viij Ego diligen. me dili. ¶ Consequenter q̄rto ponit effectus sue dilectionis. qz p ita eos diligat patet p effectum. nam q̄tidie ꝓ eis orat ꝛ imprecat eis bōa. Et hoc ē Hoc oro vt cari. v. ma. ac. m. a. i. crescat et ꝓficiat in scia. cꝫtuz ad intellectū. vt. s. sciatis q̄ sunt diligenda ꝛ q̄ non. Et sciatis qz quedaz sūt paz diligenda. s. bona fortune ꝛ quedā magis. s. bona nature ꝛ quedā maxime vt bōa gre. ꝛ sciatis quō sit diligendꝰ deꝰ ꝛ quō ꝓximꝰ. et quō omnia alia. Crescat ee caritas vra in omni sensu. cꝫtuz ad affectū ꝛ opꝰ vt caritas vra non soluz sit in affectu. sed ext̄ē dat ad omnes sensus. i. ad oīa opa p sensus corpis facta vt habeatis sciam exprimētalem d̄ caritate ꝛ nō solum speculatiuā vt s. ꝓtis ponora opa caritatis. i. altiora puta ꝓsilia. Et sitis sinceres. i. sine corruptiōe mentis ꝛ corpis cꝫtuz ad vsiꝑos. haymo. Sinceris materia est integra solida et firma q̄ nullius varietate maculat. i. Thess. v. Ipe deꝰ sanctificet vos p omni. vt inte. s. v. et ani. coz. xc. Sitis ee sine offēsa. q̄ ad proximū. ij. Coz. vij. Capi. nos ne. le. xc. i. Coz. x. Sine off. es. iu xc. Et hec oia sitis vsqz in diē xpi. i. vsqz ad diem mortis vre Et qz non sufficit abstinere a malo nisi q̄s faciat qd̄ bonum est. vt dicit aug. iō addit di. Repleti fructu iusticie. i. non solū sitis sinceres q̄ ad vos et sine offēsa q̄ ad ꝓximū sed sitis repleti fructu iusticie. i. bonis opibus q̄ a iusticia ꝓcedunt. et dicunt fructꝰ iusticie. sm qd̄ iusticia est vtꝰ generat. omnia opa bona in se ꝓtinens et omnes vtutes circuit. Et talib opib sitis repleti per iesum xpm sicut p cām efficientē. qz ipe omnia opatur in vobis. et hec omnia habeatis ad hunc finem. s. in gloriam et laudez di et non hoim vel vt in vobis laudet et glorificetur deus ab alijs. et dicat mirabil deus in sanctis su. Et sic patz secundus et terciū

P

ꝙ quartū ¶ Moraliter aūt ad edificatiōē nr̄am nota ꝙ in hac vltima ꝑte epl̄e tria bona apl̄us ꝑ philipēsibꝫ orat. ꝙ ecclesia similiter q̄tidie ꝓ fidelibꝫ orat. s. vt sint sinceres ꝙ sine offensa ꝙ repleti fructu iusticie. ꝙ ꝓ eisdem nos ꝑ nobis ipsis orare debemus. vt hec tria possideamus. ¶ Primo ergo debem⁹ orare et niti vt sim⁹ sinceres. i. puri ꝙ mundi a corruptione mētis et ab opibus mortis. i. a peccatis q̄ sepant animam a deo ꝓpter qđ anima moritr̄ ꝙ ꝑ plequens fetz coram dō ꝙ sanctis. sicut res mortua et putrefacta. ¶ Matb. v. Beati mū. cor. q. dē. Et attende qđ hoc est summū ꝙ maximum bonū qđ possum⁹ habere in vita ista. s. eē mūdos a peccato. ꝙ hoc patet ex septem. q̄ circa pctm̄ ꝑsiderare debem⁹? ¶ Primum ē peccati pena. ¶ Nam statim dyabolo peccante ꝑ iectus ē in infernum cum tota comitiua sua. ¶ Quis ergo pt dicere q̄z tuz ꝙ quale malum sit pctm̄. qđ ita punit. s. pena eterna. ¶ Idem etiā patz si respiciam⁹ penā tpalem. nam ꝓpter pctm̄ pentes nōi fuerunt de paradiso expulsi. ꝙ adiudicati morti ꝙ in infinitis miseriis ꝓstituti cum tota posteritate sua. ꝙ ꝓpt pctm̄ factum est diluuiū ꝙ ꝓeter octo animas omnes hoīes sunt suffocati. ꝓpter peccatū eē submerse sunt ille quinq̄ ciuitates s. sodoma gomorra dē. ¶ Propter eē peccata translata sunt regna et ciuitates destructe. vbi est niniue ꝙ babilon. vbi est troya ꝙ roma? ¶ Certe destructe sunt. Eccli. x. Regnuz a gen. in gen. transfer. ꝓpter iniusticias. iniurias. ꝓtumelias. ꝙ diuersos dolos. ¶ Apoc. xviij. Cecidit cecidit babilon illa magna: et facta ē habitatio demonioꝝ ꝙ serpentum ꝙ omnis volucris immunde. Et breuiter omne malum qđ est in mundo ꝓpt peccata eueit. ¶ Prouer. xiiij. Miseros facit ꝑplos pctm̄. Secundū ē peccati corruptio. q̄ tanta ē. vt in vnum hoīem intrans ipsum corrūpēs. ꝑ illum omnes alios corrumpit. iob. Oēs nascimur filij ire. Ro. v. In q̄ omnes peccauerunt. ¶ Nulla res in mundo nec aliqua infirmitas est ita infectiua sicut pctm̄ ꝙ maior ē infectio peccati q̄z ignis infernalis. qz nobilissimas creaturas. s. angelos ꝙ homines ad nihil redigit. aug. ¶ Nihil fuit hoies cum peccant. ¶ Tercium ē peccati tenacitas. nam pctm̄ ita fortissime adheret aīe. vt ab ea nunq̄z separari possit nisi ꝑ so. deum. Esa. xliij. Ego. s. qui. de. iniq̄. tu. ꝓpter me. Nulla lotura. nulla herba nulla re ꝑt pctm̄ ab anima remoueri nisi ꝑ sanguinem xp̄i. Apoc. i. Lauit nos a pec. no. in san. s. Et iō deꝰ factus est hō vt moreret in carne ꝑ cuius sanguinem pctm̄ abstergeret. ¶ Quartū ē peccati irrecomprehensibilitas tm̄. enim maluz est pctm̄q̄ nullus hō. imo oēs hoies sil nō poterunt ꝑ ipso recompensando. Apoc. v. Ego flebam multū qz nemo dign⁹ inuent⁹ est. neq̄z in ce. neq̄z in terra. neq̄z subtus terram q̄ posset aprire libꝝ ꝙ soluere sep. sig. eius. Liber clausus septem signacul' est homo ligatus. vij. peccatis mortalibꝫ. ¶ Prouer. v. Funibꝫ peccatoꝝ quisq̄z ꝑstringit. Fuit ergo necesse q̄ filius dei sumeret carnem et in ea pnāz ageret vt deo ꝑ peccato satisfaceret ꝙ de seipo in cruce hostiā pacificam faceret ꝑ quam pacificaret ꝙ reconciliaret nos deo. Colo. i. ¶ Pacificans ꝑ sanguinem. e. s. q̄ in. dē. ¶ Quintum ē peccati odiū. nam deus tm̄ odit nihil odit nisi pctm̄. Sap. xiiij. Similiter o. s. t. im. ꝙ impietas eius. ꝙ intimo vult pctm̄ q̄ vt ipm̄ deleret transfuerberauit eum ipso filiū. s. ꝙ si ipsuz inueniret in angelis vel apl̄is vel in quocunq̄z sancto ac etiā in matre eius ejceret eos de paradiso ad infernum sicut lucifer ꝙ angelos eius. Similiter omnes angeli ꝙ sancti nihil odiunt nisi pctm̄. ¶ Sextum est peccati nocumentum. Nam pctm̄ priuat hominez infinitis bonis. ¶ Priuat em̄ eum gra dei vt deus ꝑ gratiam in ipso non habitet. Et ꝓ sequens q̄ erat tabernaculum dei fit habitaculum dyaboli. Exuit eum veste nuptiali. s. virtutuz q̄ facit hominez dignū ꝓmio eterno. ¶ Priuat eū merito passionis xp̄i ꝙ oim sanctoꝝ. Deprerat eum a societate electoꝝ ꝙ facit eum exptem oim bonoꝝ q̄ fiunt in ecclesia ac eē ꝓpria bona ei aufert ꝙ tandem priuat euz regno dei. ꝙ gloria. sa resurrectione. Et sic priuat eum infinitis bonis. sic adijcit eū infinitis malis. ¶ Incurrit. n. cecitatem mentis insipiditatem palati spūalis. impotentiā resistendi malis. fuitutē dyaboli. ꝙ vincula peccatoꝝ. ꝙ tandem patibulum infernale. ¶ Septimū est peccati psecutio. Omnia em̄ plequunt pctm̄. ꝙ deus ꝙ sancti ꝙ celū ꝙ terra. ꝙ omnia elementa ꝙ oīs creatura. Naz

si homo non peccasset. nulla eum creatura lesisset .et adhuc hoī sine peccato mortali existenti nihil ꝑt nocere. imo omnia cedūt ei ī bonū. Ro. viij. Diligē. deū. o. co. i. bo. glo. etiam mala ꝓ occasionē. Et sic omnia sunt ꝫ pctm̄ ita pctm̄ est ꝫ omnia .ꝫ ꝫ deum .ꝫ sanctos .ꝫ omnē creaturam. Hoc figura/ tum est. Geñ. xvi. Ubi angelus dixit ō ysmabele. Hic erit ferus hō man⁹ eius ꝓtra oēs. ꝫ manus oīm ꝫ eum. ysmabel natus ō agar pctm̄ natum de ꝓcupia qō est ꝫ oīa. ꝫ omnia sunt ꝓtra ipm̄ Prouer. xxvij. Fer rum ferro acuit. Sed duꝝ est ꝓtra stimu/ lum calcitrare Stultissimus est em̄ q a tā/ to malo non satagit liberari. ꝫ postꝫ libera tus fuerit te incidere non formidet Dic er go patr q sup omnia debem⁹ petere ꝫ roga re. vt simus sinceres a corruptione peccati Secundo debemus orare ꝫ niti vt sine offē sa ꝓximi viuamus. Debemus. n. ꝓximum edificare. iuuare. ꝫ ꝓfortare. ꝫ non offēdere Math. vij. Quecūꝫ vul. vt fa. vo. h. nō. ¶ Et attende q ad non offendendum fra/ trem septem nos inducunt. ¶ Primum ē lumen rōnis. qō deus vnicuiꝫ indidit in q cernimus q illud ꝓximo facere non debe/ mus qō nobis ab eo fieri nollem⁹. Et ta/ le lumē deus omnib⁹ voluit ꝯicare vt nul/ lus se excusset a ꝓximi offensione. vnde sem per hoc hꝫ ꝓhibitionū secum ne ꝓximum offendat. Eccī. xvij. Unicuiꝫ manda. di. ꝓxor. s. ¶ Secundū est ꝓformitas in natu ra. Omnes. n. filij vnius patris sumus in carnalis ꝫ spūalis Math. xxiij. Unus ē. n. pater vr qui in celis est. Et maxime. xp̄iani sunt oēs adinuicem membra vnius capitis ihesu xp̄i vt di. apostolus. Insani aūt hoīs ē vt manu eruat sibi oculū imo si quid pati vnum membꝝ compatiunt oīa membra vt apostolus di. Freneticus ergo et insa/ nus est ille xp̄ianus qui fratrem suū offen/ dit cui vinculo nature ꝫ grē ꝫ fidei ē colli/ gatus ¶ Terciū est ꝓputatio iniurie. quia quicqd ꝓximo facimus siue bonū siue ma/ lum deus reputat sibi fieri. Mat. xxv. Amē dico vo. qō vni ex mi. me. fe. m. fec. Act. ix. Ego sum ie. na. q. t. pse. Insanus aūt repu taret ille qui offendet illuꝫ in q ꝑsona impa torꝭ offēderet vel regis ¶ Quartū ē mā sio in gloria. omnes. n. debemus manere in vna domo glorie. Ad hoc em̄ facti sumus. Molestum aūt valde ē litigium habere cū bis cuꝫ quib⁹ q̄die habitamus Prouer. xxvij. Tecta ꝑstillantia in die frigoris ꝫ liti giosa mulier ꝓpanꝫ ¶ Quintū est ꝓximum nocumentum. nullus em̄ ꝑt ꝓximum of/ fendere nisi prius seipsum offendat stultus aūt est qui vt alterꝫ occidat seipsum occidit aug. Et nemo non prius in se q̄ in alterum peccat Dextum est illatio pene eterne. qz pro offensa fratris hō ad infernum damna tur. Math. xviij. Ue homini illi p q. scan da. ve. Qui aūt scandalizauerit vnū ō pu sillis istis. ꝛc. Hic cadit exemplum qō gre. di. in dyalogo ō illo heremita de lyppare q vidit theodericum imꝑatorem discinctum ꝫ discalciatum ferri in morte inter iohannē ꝓphetam ꝫ symachum patriciū q̄s ipe ī/ iuste occidi fecerat. ꝫ ꝓiecerunt in feruentē ollam. ¶ Septimuꝝ ē priuatio glorie. qz ꝓ offensa fratris hō priuat vita eterna. i. Jo. iij. Qui odit fra. su. homici. est. Et scitis q niam omnis homicida non ha. p. in re. xp̄i ꝫ dei. ¶ Tercio debemus orare ꝫ niti vt si/ mus pleni fructu iusticie qui ē fructus opti mus ꝫ sup omnia dulcis. Can. iij. Fructus eius dulcis gutturi meo. Qui est faciens sine fastidio ꝑsistens ꝫ nunqꝫ deficiens Jo hannis. iiij. Qui bi. ex aqua quaꝝ ego da. e. non sitiet in eternū. Qui est melior māna ꝫ querūtur ad quodcunqꝫ voluerit. qui est xp̄s filius dei qui ē tota merces ꝛc.

Dñica. xxiij. de euange. Sermo. cx.

Abeuntes pharisei consiliuꝫ inierunt vt caperent ie sum in ꝛmone. Math. xxij. Pharisei ī ma gno odio hītes xp̄m qz erat ꝓtrarius mal' opib⁹ eoꝝ. ꝫ frequenter ꝓtra eoꝝ mala opa predicabat. vt mali qui correctionem non su stinent. sed in correctorem insurgunt in sidiabant̄ xp̄o. et euꝝ in vita ꝫ doctrina ob seruabant. Ipe aūt xp̄i erat quedaꝝ q̄stio valde ꝑplexa ꝫ pclosa ī ꝑplo iudeoꝝ ꝓpter quam multi mortui fuerant. vt di. crisꝰ. Eo enim tpe quō cesar augustus vniuersuꝝ or/ bem describi fecit ꝫ censum capitis ab oīb⁹ solui iussit. vt patꝝ. Lu. ij. Judea quoqꝫ tri butaria facta est magna de hoc ꝑplo iudeo questio erat. vt di. hiero. Quidam em̄ di/

tebāt q̄ p̄ securitate ꝛ quiete p̄ qua roma/
ni p̄ omnib̄ militabant tributa p̄terant ꝛ
debebant ab omnib̄ solui. ¶ Phariſei autē
p̄trariū asserebant. ſ. q̄ p̄ncs dei qui decī/
mas ꝛ primicias ꝛ alias oblationes solue/
bat non tenebaī alia tributa soluere. ꝛ p̄ꝓ
hanc questionē plures sunt interfecti a mi
litib̄ romanoꝝ vt dictum est. illi. ſ. qui asse
rebant tributa solui non debere Et q̄ hero
des tetrarcha illo tpe sc̄z primis diebꝫ añ
pasca venerat hierlm vt festiuitati interes/
set qui erat p̄stitutus dñs p̄r romanos et ī
partib̄ illis iura romani imp̄ij tuebaī. iue
runt phariſei ad eius milites vt eos secū
adducerent ad ie. vt de hac p̄troversia que
rerent. Et hoc est q̄ p̄ñs euangelium con/
tinet. In quo quattuor p̄tinent ¶ Primū
est phariſeoꝝ iniquum p̄silium q̄ habue/
runt. In principio euang. ¶ Secundū ē
dolosa questio quam a xp̄o quesierunt. ibi.
Magister sci. q̄ vē. es ¶ Tercium ē redargu
tio quam meruerūt ibi. Cognita aūt ie. ne.
eo. dixit. quid me temp. yp̄ ¶ Quartum est
sn̄iosa responsio quam a xp̄o audierūt ibi.
Reddite er. cē. Primo ponitur phariseo/
rum iniquum p̄silium q̄ fecerunt. ꝛ hoc est
Abeūn. pha. i. a xp̄o coꝛpaliter recedentes
et accedentes ad herodianos milites. ſ. he/
rodis qui illis diebꝫ hierosolymis erat vt
dictum est. p̄silium inierunt pariter cū eis/
dem vt caperent iesum in sermone. Ecce
iniquum consilium. q̄ illum volebant ca/
pere qui a catenis peccatorū opm dyaboli
nos venerat soluere. i. Jo. iij. In hoc appa
ruit filius dī vt opa dyaboli dissoluat. Il
lum volebāt capere et occidere qui venerat
nobis vitam dare. Jo. x. Ego veni vt vitā
hab. ꝛ abun. h. Illuz volebant capere q̄ nos
in filios dī venerat adoptare. i. Jo. iij. Vi/
dete qual. cari. de. no. de? vt filij de. no. ꝛ
si. Illum volebant capere qui ꝺ tenebris p̄/
sentis miserie ad celeste regnū venerat nos
transferre. Col. i. Qui eripuit nos de p̄te
state te. ꝛ tran. in ē g. cē. Et q̄ iniquū cōsi/
lium volebant facere. iō ad iniquos p̄silia/
rios se p̄tulerunt. Non essī iuerunt ad sapi
entes et timentes deum. crix. Abierunt ad
herodianos. Quale p̄silū tales et p̄siliato
res. Unito autem p̄silio sic videntur ī cōsi
lio dixisse. vt di. crix. Nam vnus eoꝝ sur/
gens ait. Iste homo perfectus est in offi
vita sua solum enim in verbo poterim? eū
capere. Et ideo proponamus ei quandam
questionem que vertitur inter nos perple/
xam valde et periculosam scilicet an liceat
iudeis censum soluere cesari an non Quic
quid .n. dixerit erit cōtra se. Naz si dixerit
q̄ liceat accusabimus eum plebi q̄ cōtra
libertatem populi dei locutus est. qui mi
nistris dei decimas et primicias soluit. et
ideo nulli terreno domino est in aliquo ob
noxius. Johannis. viij. Semen abrae su
mus et nemini seruiuimus vnq̄. Si autē
dicet q̄ non licet. hoc magis desideram?.
quia herodiani capient eum et occidēt Et
hoc est vt caperent iesum in sermone. Se
cundus surgens aut Bene dictum ē p̄ ist
quantum est de questione proponenda. sz
non eamus nos. et hoc propter tria ¶ Pri
mo qnia ille homo est valde sapiens et si
contingit eum bene soluere questionem eri
mus confusi. Mittamus ergo discipulos
nostros. vt siquidem vicerint. nobis victo
ria imputabitur. Si autem victi fuerint ve
recundia erit solum eorum. ꝛ habeant sibi
¶ Secundo quia nos reputamur doctī et
magistri legis verecundia ergo esset nobis
q̄ peteremus ab eo. Tercio quia a nobis
sibi caueret ꝛ crederet nos velle eum tem/
ptare. a discipulis autem nostris sicut mi/
nus notis non sibi cauebit sed credit eos
simplici animo iuisse. vt discant et non vt
decipiant. Et hoc ē. Mittunt ei discī. su.
Tercio surgēs dixit. Sñ victū est p̄fectos
ꝛ de q̄one ꝛ de nobis nō ituris. Naz si ipse
loquaī p̄tra cesarē de tributo q̄s capiet eū
ꝛ si loquaī p̄tra nos ꝺ tributo soluendo q̄
erunt testes. Nobis. n. nō credeī q̄ ipse ē
inimic? nr̄. omnes essī sciunt q̄ inuidemus
ei. Mar. xv. Sciebat essī pi. q̄ p̄ inui. tra.
eum sum. pon. Et iō mittam? herodianos
cum discipulis nr̄is. vt si dixerit ꝯ cesarem
capient eū Si ꝯ nos sint testes ad plebem
Et hoc est. Cum herodianis. Quare? sur/
gens dixit. Bene dictum est p̄ eos sed
ituri sic bñt facere. sc̄z placare ipsum verbis
ꝛ commendare eum valde ꝛ de vita et de
doctrina et ostendere q̄ solum causa discē
di venerunt ꝛ non causa temptandi vt per
hec omnia non caueat sibi ab eis. Et hoc ē

Magister scimus qr vrax es. Quia ea q̄ discipuli dixerūt a magistris hūerūt. Dia supradicta vba d. Crisf. eos dixisse. Et sic pz q̄ prudētia carnis t mūdi q̄ ē inimica deo voluit dei sapiam cōprehendere t deuorare sed mentita est iniquitas sibi. qr sapiētia dei prudentiā carnis t mundi deterit. t cōfundit sicut virga moysi in serpentem cōuersa deuorauit virgas magorr egypti similiter in serpentes cōuersas. vt pz ero. vij. Job. v. Qui dissipat cogitationes malignorr ne possint implere manus eorr q̄d ceperant qui cōprehendit sapiētes in astutia t cōsilium prauorr dissipat. sic dissipauit concilium achitophel cōtra dauid. ij. re. xvij. t sic pz primū. Secūdo ponit dolosa q̄stio quā a xp̄o quesierūt d. Magister scimus qr vrax es. Qui vult aūt capere laqueum tegit. sic isti volentes xp̄m decipe blanda loquunt. p̄s. Volliti sunt sermones eorr super oleū t ipsi sunt iacula. Criso. Hec est ypocritarr prima potentia simulata laudatio. sicut qui nō potest thaurum viribus subiugare. manibus fricat eius ceruicē. Magistrum ergo eū vocant vt eius benivolentiā capiant t vt ab eis laudatus mysteriū sui cordis eis aperiat. Dicūt ergo Magister scimus qr vrax es. scz vitate vite quo ad teip̄m. t veritate doctrine quo ad deum. qr viam dei in veritate doces. t veritate iusticie quo ad primū qr nō respicis personam hoīs. Et aptē de q̄ attribuūt ei quattuor q̄ excessiue t sup omnes hoīes ei cōuenūt.

¶ Primū est magister. Ipse enī singulariter est magister qui docet in celo t in terra. qui illūinat oēm hoīem venientem in hunc mūdum qui oēm disciplinam adinuenit. t antequā nasceret habuit. cuius primū est docere Job xvij. Ego ad hoc natus sum t ve. in mū. vt tē. Secundū est qr vrax es. Ipse enī singulariter est vrax. sicut singulariter est bonus. qr bonū t verū cōuertunt. vt d. pbs Luce. xviij. Nemo bonus nisi solus deus. Omnis enī res t oīs creatura hz aliquem defectum in se. t iō nulla res pfecte est bona. t p cōsequens nec vera. p̄s. Ego dixi in excessu m. o. hō mē. Item sicut oīs res pficitur a bonitate quā habet vt oīs hō a virtunbus q̄ faciūt ip̄m bonū. sic oīs res est vera a veritate quā hz. t iō nihil bonū t verū p eēntiam. sed p pticipationē nisi solus deus q̄ ē p essentiā t nō pticipatione bonus t verus. t est ipsa bonitas t veritas. Jo. xiiij. Ego sum via ve. t vita. Est ergo primo vrax. qr pfecte t sine aliquo defectu. Secūdo est vrax. qr ē ipsa veritas. t nō p aliqd quod faciat ip̄m verum. Tercio est vrax qr non fictus sed talis intus qualis foris. qd de hoīb raro verificat. Hebr. ix. Quis frater supplantans supplantabit t omnis amicus fraudulenter incedit. Terciū est qr viam dei in veritate doces. ¶ Ubi nota q̄ tripliciter via dei in veritate docetur. Primo qñ vera t non falsa via docet. Et ideo extra veram fidē via dei nō in veritate sed in falsitate docetur. sicut docēt iudei t sarraceni t oēs qui veram fidē non hūt que est fundamētū t primus gradus vie dei sicut hētur ad Heb. xi. Credere oportz accedentē ad deū. Et iō qui in vera fide nō docent nūq̄ p̄fit viam in veritate docere. Christus aut̄ est tota fides in qua doceri oportet quā credere necessariū est. Et iō xp̄s vere docuit viam dei. dū seip̄m docuit esse ostiū t viā p quā ad deū itur. Joh. x. Ego sum ostiū p me. si q. int. sal. ¶ Secūdo qñ id qd docet ope implet. vt si p̄dicator p̄dicat mūdana cōtemni dz ipse hoc facere. si p̄dicat p̄niam dz p̄niam agere. si predicat virtutes haberi. dz ipse virtuosus esse. et sic de oīb. t erit doctor verbo t ope t lucerna lucens t ardens. vt Joh. bap. Sic docuit xp̄us. Act. i. Cepit Iesus facere t docere. Sic docuit apls di. ad Ro. xv. Non enī audeo aliud loqui eorr q̄ nō p me effecit xp̄us. ¶ Tercio qñ doctrine que docet de? phibet testimoniū. Mar. xvi. Illi aut̄ pfecti p̄dicauerūt vbiq̄ dño coopante. t ser. q̄firmante. si. Sic doctrine xp̄i deus testimoniū reddidit t verbo t signo. De primo math. xvij. Hic est filius meus dilectus ip̄m audite. De secūdo Job x. Opa que ego facio in nomine patris mei hec testimonia perhibent de me. ¶ Quartū qd ei attribuūt ē qr nō est tibi cura de aliquo. imo ipse est cui ē cura de oīb quantū ad p̄ductionē t gubernationē. vt dr Sap. vi. Quia oīa p ip̄m facta sunt. Job. i. Sed nō est ei cura de aliq̄ vt p̄pter potentiā diuitias vel dignitatez vel quodcūq̄ aliud nō dicat verū t faciat qd̄ bonū t iustū est. ij. Re. xiiij. Est enim

dñs sic̃ angel⁹ dei q̃ nec bñdictiõe nec male dictiõe mouet mala. iij. Ego do. ⁊ n. mu. ⁊ hoc ẽ qđ subdunt. Non em̃ respicis psonã hoīs. i. indistincte dicis veritatẽ maioribꝫ ⁊ minoribꝫ sine acceptione psonaꝝ. Verissime ꝯ dicunt. Non em̃ respicis personam hoīs. Non em̃ respexit dignitatem angelice nature. quin eos de celo ꝓpter superbiã ad infernuꝫ ꝓiceret nec respexit paucitatẽ humane nature. qñ duos. s. viꝝ ⁊ vxorẽ ꝺ paradiso eiiceret ⁊ morti ꝓdemnaret ꝓpter inobedientiam atq; gulam. nec respexit multitudinem hoīm. qñ oẽs ꝓter octo aīas ꝓpter luxuriam in diluuio deleret. nec respexit ꝓmitatem generis sui qñ gentẽ suam ꝓpter incredulitatem reprobaret ⁊ in locum eaꝝ gentium ppl̃m substitueret. Et iõ recte dicunt. Nõ em̃ respicis psonã hoīs. quasi dicant. Tu non times psonam cesaris neq; diuitias vel dignitatem eius attẽdis. Oz habes oculũ solum ad deũ ⁊ ad id qđ vꝝ ⁊ iustum ẽ. Et iõ de hac qõne veritatem dices. Licet censum cesari dare an non

Glo. Triplr ꝓtingit aliquem veritatez nõ dicere ¶ Primo ex pte ipsius docentis. qz s. veritate non nouit vel non amat. Et ꝓtra hoc dicunt. scim⁹ qz verax es. Secundo ex pte dñi cuius timore ꝓpositio quidã veritatẽ de deo quã nouerũt nõ pure annunciãt. Et ꝯ hoc dicunt. Et viam dei in veritate docens. Tercio ex pte ꝓximi ex cui⁹ timore vel amore aliquis veritatez non tacet. Et ꝓtra hoc dicunt. Non ẽ tibi cura de aliq̃. s. homine. non em̃ respicis psonaꝝ hoīs. Cũ ergo sis verax veritate vite q̃ ad teipm̃ et veritate doctrine q̃ ad deum ⁊ veritate iusticie q̃ ad proximũ. dices nobis de hac questione veritatẽ. s. si licet censum dare an non ⁊ sic patz secundũ ¶ Tercio ponit digna redargutõ quam meruerũt. ⁊ hoc ẽ Cognita aũt iesus neq̃cia eoꝝ ait. Quid me temp. ypo. Crisost. Non ꝑm ꝑmones eoꝝ pacificos blande respondit sed ꝑm ꝓsciam eoꝝ crudelẽ aspa dixi. qz voluntatibꝫ tñdit nõ vbis. Prouer. xxvi. Rñde stulto iuxta stulticiam suã. ne sibi sapiens esse videat. Hiero. Prima vt⁹ respondentis ẽ interrogantium mẽtes cognoscere ⁊ nõ discipulos. sed temptatores vocare qui non discendi cã sed temptandi quẽrunt. Crisost. Dicit ergo eis ypocrite. vt ꝓsiderantes eum humanoꝝ cordiũ inspectorem qđ facere cogitabant ꝑficere nõ auderent. Vide ergo q̃ pharisei blandiebãt vt ꝑderent. sed iesus ꝓfundebat vt saluaret. qz vnusq̃isq; est hoi de⁹ iratus q̃ hõ ꝑiculosus. Prouer. xxvij. Meliora sunt vulnera diligentis q̃ fraudulenta odientis oscula. In eodem. xxix. Nam qui blandis fictisq; sermonibꝫ loquit amico suo rete expandit gressibꝫ suis. Et iõ iesus aspere eis respondit ypocritas eos vocans. ypocrita dicitur qui aliud ẽ ⁊ aliud simulat quasi diceret ie/sus. Exquo ego non respicio personam hominis. sed dico de omnibꝫ veritatem et iõ iustum est vt ꝓmo de vobis annuncie veritatem Et hec est veritas de vobis. qz vos estis ypocrite ⁊ tota vita vestra ypocrisis ẽ ⁊ ventosa. nam mundatis qđ deforis est calicis ⁊ perapidis. intus autem pleni estis rapina ⁊ immundicia. qui dilatatis phylacteria vestra ⁊ magnificatis fimbrias. qui cũ ieiunatis exterminatis facies vestras vt appareatis hoibꝫ ieiunantes. qui amatis in angulis plateaꝝ stantes orare. vt videamini abhominibus. qui cum facitis elemosinaz tuba canitis ante vos. vt boni reputemini. et ideo similes estis sepulcris dealbatis. q̃ aforis apparent hominibꝫ speciosa int⁹ autem sunt ple. os. mor. ⁊ oi spur. Item estis crudeles et ostenditis vos misericordes. qz alligatis onera grauia et importabilia ⁊ imponitis super humeros hominum. digito autem vestro non vultis ea tangere. deglutientes camelum in factis ꝓpꝛijs. et in alienis culicem colantes. Item estis auari qz comeditis domos viduaruꝫ similantes lõgas orationes ⁊ dei. mẽ. et ci. et anetum. ⁊ relin. que gra. sunt legis misericordiaz et iudicium. et irri. fe. mã. dei propter traditiones vestras. Quia ergo ypocrite estis vocatis me vẽracem magistrum sicut velletis discipuli mei fieri cum aliter sit. Quia vero estis crudeles adduxistis herodianos. vt si vtero contra cesarem occidant me Quia estis auari. et vultis decimas et primicias integre vobis solui. mouistis q̃stionem de censu cesari soluendo. timentes ne vtrumq; possint homines facere. scilicet decimas et censum soluere. ⁊ hec est veritas de vobis ⁊ hec vobis habeatis

Ad questionē aūt vēaz sīl'r rñdebo. Oñdi te mihi numisma cēsus hoc est genus numi q̄ p̄ censu soluebaf. Erat aūt num⁹ qui p̄ decē numis cōputabatur ⁊ hēbat imaginē cesaris et in litteris nomē eius scriptū hiero. Pēs reges romani a p̄ncipio gayo cesare q̄ impium arripuit cesares appellabātur. Numisma ꝓp̄rie est ipa exaratio imaginis regie et supscriptio noīs regis. et iō imp̄roprie ponif hic numisma. magis aūt ꝓp̄rie ponif denarius. Et hoc est qđ sequitur At illi obtulerunt ei denariuz. ſ. q̄ p̄r censu soluebatur Nō aūt xp̄s fecit sibi oñ di denariū Et de imagine et supscriptōe ipos interrogauit. quasi ipm nō cognosceret qui corda eoz cognouerat Ez vt ex cō cessis ab eis ꝓferret sententiā veritatis vt dicit glo. Et hoc ē quod sequif Cuiꝰ ē imago hec et supscriptio. Dicūt ei cesaris. ſ. tyberij cesaris p̄nuigni octauiani augusti sub q̄ passus est dñs. Jā natus ē sub octauiano et passus sub tyberio. Et sic p̄z tercium. Quarto aūt sequif sentētiosa rñsio quā a xp̄o audierunt Et hoc est. Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari. ſ. censum ⁊ tributa. et q̄ sunt dei deo. ſ. decimas p̄mitias. et oblationes. ro. xij. Reddite omnib⁹ debitū cui tributum tribu. cui vectigal vectigal cui honorem honorem Unde nulli q̄dm⁹ aliquid nisi ex caritate ⁊ ad honorē dei Uñ dñis tpalib⁹ dēmus tributū ⁊ vectigal. qz mīstri dei sunt ad ꝓseruandū iusticiā. Ro. xiij. Minister. n. dei est vindex in iram ei q̄ male agit. Et iō in autoritate p̄dicta subdit apl's Nemini quicq̄ dēatis nisi vt invicem di. i. census et tributa ex charitate dēbent solui vt iusticia seruef. qz si dñs iusticiam non seruaret nec id faceret ꝓ quo tributum ē impositū tūc hoīes p̄dicta solueē nō tenerenf Sic ergo bona tpalia vt boni dispensatores dei tribus psonis dispensare dēmus p̄mo nobis ⁊ familie nře necessaria tribuendo. sc̄o dñis tpalib⁹ tributa soluendo vt pax et iusticia conseruef. tercō sacerdotib⁹ et religiosis et miserabilib⁹ psonis decimas et elemosinas dādo. vt orēt ꝓ nobis et bono statu nr̄o. et in tabernacula eīna nos recipiāt Jp̄i ei sunt p̄ quos sit a tus bon⁹ et pacificus terratūl ꝓseruaf Sic cadit exemplū illius sancti ludouici regis francie. q̄ dū reꝓhenderef a baronib⁹ frācie quare oīa daret religiosis et paupibus dixit Jpsi sunt milites regni mei ꝓ q̄b⁹ stātus et pacificus regni mei hētur et ꝓseruaturq̄ pugnant oratiōib⁹ fortissimo armo tū genere. Et iō nullus rex tāta pace potif vt ego. Propterea ꝓpter tributa et collectas non sunt elemosine subtrahēde. qđ q̄dam faciūt q̄ de elemosinis eleuāt q̄nde collectas et alios sumptꝰ soluant Dēbent enī potius malas expēsas quas faciūt mo derat Hic cadit exēplū cuīdā aurige. q̄ cū hēret currū nimis onustū. ꝓpter qđ boues nō poterāt bñ currū trahere. incepit eū sercuri eleuare de rotis currus et nō d̄ onere ꝓpter qđ currus fractus ē. et remānsit ī sceno. Religiosi enīz alīj boni pauperes sunt rote currus totum mundū trahentes. Et iō nō de rotis. sed de pondere dñt eleuari alīs dictū verificabif augustini q̄ ait. qđ nō dat xp̄o datur fisco. Uñ de tali subtractōe nunq̄ aliquis ditatus et gauisus fuit. Jō patres nr̄i antiq̄ bonis tpalib⁹ abūdabant q̄z decimas et elemosinas dabant. Sic ergo faciendo sententiā xp̄i implebimus. vt deo sua et cesari sua soluamus. Moraliſ ad edificationē nr̄am hec questio cuius est imago hec et supscriptio tripliciter potest intelligi Primo vt sit de imagine naturali anime ꝓm quam ad dei imaginē ē creata. Gen̄. i. Creauit deus ho. ad ima. ⁊ silī. suam. Naz sicut vnus est deus et tres persone ita est vna essentia aīe in qua sunt tres potētie scilicet memoria intelligentia ⁊ voluntas. tres psonas diuinas rep̄resentantes Nam psona patris est p̄ modū memorie omnia continentis ⁊ conseruātis Persone filij est p̄ modum intelligentie omnia dirigentis. ipa enī est sapiētia patris Persona spūssancti est p̄ modū voluntatis oīa bona amātis. qz ipa est amor patris ad filium et econuerso. Pater ergo dz quiescere in cella memorie per iugē recordationē beneficiorꝰ dei. filius in cella intelligēte p̄ veram fidē diuinitatis et humanitatis sue spūssanctus in cella voluntatis p̄ amorem pfectorꝰ bonorꝰ Hec ergo imago indubitāter est dei. Et ideo indubitanter anima debet reddi deo Superscriptio aūt dei apparet in corpe. Nam in facie habet homo

scriptū. Homo dei Nam duo oculi sunt vt duo o. Supcilia vero vt vnū. m. auris vero vt vnum d. nares autem sunt vt v/ num .e os vero vt vnum .i. Et sic habes homo dei. Est autem imago dei in anima et supscriptio in corpe. et p ꝑñs homo est denarius dei et sic homo est dei in anima et corpe et per ꝑñs aiam et corpus dēmus reddere deo. Res aūt tpales dēmus tri/ pliciter diuidere vt dictum est supra, hern. Deo dēmus totū et aiam et corpus q; to tum fecit et refecit ¶ Secundo vt sit que/ stio de anteriori imagine vicioꝝ acquisita Nam scom diuersa vicia homo in diuersa aialia transfiguratur Boe. li. iij. ꝓsa. iij. Euenit igitur vt quē trasformatū vicijs vi deas, hoiez estimare non possis Auaricia feruet alienarum opuz violentus ereptor, lupis similem dixeris Feroxatqz inquies linguam litigij exercet, cambus compabis Insidiator occultus fraudibus subripuis le gaudet, vulpeculis exequetur. Ira in rē pans fremit, leonis animū gestare credat Pauidus et fugax non metuenda formi/ dat, cerui similis habeat Segnis ac stu pidus torpet asinine viuit. Leuis atqz in constans studia ꝓmutat, nihil ab auibus differt Qui fedis immundisqz libidinibus imergitur sordida suis voluptate detinet Ita fit vt q; probitate deserta hō ee desierit cum in diuinā conditionē transire non pos sit, vertatur in beluā. ꝑs. homo cū in ho. es. nō ꝛc. Pctōr enī est illa bestia quam vidit ioh. apo. xiij. d. Vidi de mari bestiā ascen/ dētē ha. capi. sep. et. cor. de. Septē capita habz peccatoꝝ, qñ ei septē pecata mortalia dñantur. Decē vero cornua habet, q; per elationem decem ꝓcepta ꝓcutit ꝛ frangit Admirās ergo deus de imagine dyaboli et vicioꝝ polita in templo suo et d sua ima gine sic turpiter fedata et transformata ait. Cui? est imago hec? Tre. iij. Denigrata est super carbones facies eorum. Hau. ij. Facies oīm sicut migredo olle. q. d. In pec catore nihil apparet de imagine mea, sed ē ibi imago dyaboli tenebrosa. Et ido in te nebras ad dyabolū ꝓiciatur mat. xxij. Li gatis ma. et. pe. mit. e. in te. exte. ¶ Tercio vt sit questio de exteriori imagine supin/ ducta, mulieres enī supinducunt sibi di/ uersas imagines in facie ī capillis et in ve stimentoꝛ in toto corpe. q. d. dñs. O mu lier vana cuius est imago hec quā iaz tibi feci sti. Certe non mea, quia feci te brunaz et tu feci sti te albam feci te palidā et tu fe/ ci sti te rubeam, fecit te capillis nigris, ꝛ tu portas glaucos, feci te nudam, ꝛ tu hēs ve stem stragulatā, et gēmis ꝛ auro ornatam In quibꝫ oibꝫ magnū peccatū ē crī. Mu lier si se ornauerit et aspectu hoīs in se, puo cauerit, ꝛ si nullu dānum intulerit vel pla gam, vindictā tñ exoluet extremā, ꝛ si nul lus inuentus fuerit qui biberit venenū tñ infundit ibidem. Quid dicemus de femi nis que coloribus et supscriptionibus cor rumpunt facies suas in pniciē inconmen tiu m iuuenū Cipian?. Serico et purpura indute xp̄m induere non p̄nt. auro ꝛ mar/ garitis ornate ornamenta cordis et pecto/ ris ꝓdiderunt. Primam aūt imaginē qua ad dei similitudinē facti sumus diligēter dēmus attendere ꝓpter quinqz ¶ Primo vt cognoscētes nos ad imaginē di factos vehementer eum diligam? ꝓpter quā ima ginem facti sumus fil ꝙ dei, quod alijs cre aturis ꝓeter angelos non competit, ioh. i. Dedit eis pot. fi. dei. fi. Et vide immēsaz gratiā ꝛ dei caritatē, q; primo fecit nos ad imaginē suam Et quia ꝓ hanc imaginem non eramus ei similes nisi in aīa voluit ip se totam naturam nr̄am assumere et aīam et corpus vt ꝓ oīa similes ei essemus. phi. ij. In si. ho. fa. ꝛ ba. inuē, vt hō ioh. i. Cler bū ca. fa. ē Sed ovt ī ipa imagie vina opa speculem q; ī ipa ē lumē diuinū et lumē ra tōis. ꝑs. Signat. est sup n. lu. vul. i. d. In quo diuina opa speculari et contemplari debemus Ex qua contemplatione inducī mur ad gratiarum innumerabiles actiones quia innumerabiles gratias videbim? no bis factas et futuras. ¶ Tercio vt cogno/ scentes ipam esse imaginem di, in qua to ta nobilitas nostra consistit et summū bo num nostrum ipaz mundā ꝛ immaculatā seruemus et ei debitam reuerentiā facia/ mus Exemplum sicut pulcra mulier vxor magni dñi summopere studet suā pulcri/ tudinem seruare ne ꝓtemptui hēatur. Sic oīa sponsa xp̄i dz facere Si enī nephas est imaginem virginis et crucifixi mortuaz in

lutum ꝓfcere quantomagis imaginez di viuam.eccl.x. Fili in manſuetudine ſerua animam tuam et da illi honorem ſecundū meritum.i.dignitatem ſuam. ¶ Quarto vt in ipa omnes defectus noſtros ſpecule mur et amoueamus Ipa enī eſt ſpeculuz omnia repzeſentans.quia in ipa eſt regu/ la rationis per quam oīa moderare debe mus.biere.xxxiij. Statue tibi ſpeculā.ero xxv. Omnia fac ſecunduz exemplar quod ti in mō.mō.ē ¶ Quinto vt in ipa cogno ſcentes deo nos eſſe ſimiles in natura.ſtu deamus ei ſimiles in glo.i.ioh.iij. Cariſſi mi nunc filij dei ſumus. ſed nondum ap/ paruit quid erimus.cum autē apparuerit ſimiles ei erimus. Hoc aūt deſideriū ē ſu per oīa naturaliter nobis inſitum Natura liter enim deſideramus ſummū et perfe/ ctum bonum quod tunc erit.nec vnq̄ niſi illo habito quieſcere poſſumus.aug. Feci ſti nos dñe ad te.z inquie.eſt cor.no.do.re. in te. ¶ Scdaz imaginem ſcz et dyaboli d bemus diligenter attendere vt ipaz de ani ma noſtra ſcz camera trītatis omnino ꝓfi/ ciamus.alias erimus confuſi in ꝑpetuum et eternis ſupplicijs deputati. Exemplum ſicut ſapiens mulier habens amaſium in cella mittit eum emittere ne deprehenda tur et confundatur et comburaf Sic aīa ſponſa xpi dyabolum amaſium ſue anime debet foras mittere cum ydolis viciorum Benignus eſt enī deus vt recipiat animā ſponſam ſuā poſtq̄ mechata fuerit.Hiere. iij. Tu fornicata es cū ama.mul.tñ.reuer. et ego ſuſci.te. ¶ Terciam imaginem ſcīz exteriorem ſuperinductam dēmus diligē ter attendere q̄ ſit contemptibilis et abie/ cta. Nonne contemptibilis eſt illa pulcri/ tudo que expellibꝫ muriū et ſtercoribꝫ ver mium conſurgit et ex quibuſdā loturis ſi/ milatur In quo facto homo oſtendit pau pertatem et confuſionem ſuam.quia que rit a creaturis iuuari in pulcritudine tan/ q̄ ipam a ſe non habeat. Veſtes enī date ſunt hoī poſt peccatum ad confuſionē ſuaz qui primo erat nudus et veſtiebatur can/ dore vt liliū.ber. Qui gloriatur de veſte ſi milis eſt furi qui de cauterio gloriaf. Red dit etiam mulier ſe ſuſpectaz in ſuperfluo ve ſtium ornatu.quia non videtur hoc facere vt a viro amef.ſed z ab alijs.quia per to/ tam ſeptimanam in qua ab alijs non vide tur ſed ſolum a viro.non curat ſe ornare. Hic cadit exemplū de galla filia cōſularis de qua grego.di.in dya.q̄ dū moleſtaref a parentibus vt acciperet virum dicentibꝫ medicis q̄ niſi hoc faceret barbam eſſet ha bitura rñdit. Propter barbam nec placeo nec diſpliceo ſponſo meo chriſto et ideo d ipa non curo. Et ꝓpterea que intendit ſolo viro placere non curat ſe ornare ¶ In fine autem nota.q̄ cum homo ſit denarius di vt dictum eſt.ea que ad bonum denariuz requiruntur ad bonum hominem requirū tur. Sunt aūt ſex que ad bonum denariū requiruntur. ¶ Primum eſt ſignum ſiue imago.quia denarius non curatur niſi ſit ſignatus ſic hō non habens dei imaginez memoriam ſcilicet beneficiorum dei.intel ligentiam verorum et amorem dei et ꝓ/ ximi in voluntate.non curaf in eccleſia dei nec aliquid valet. Secundum eſt ſupſcri ptio. Debet enim in anima hominis eſſe ſcripta lex nature vt quod tibi vis ne fiat alijs feciſſe cauero.z quecunq̄ vult.vt fa. v.h.z vo.fa.il.Matbei.vij. Item precep/ ta decalogi et articuli fidei.quia vt dicit i.cor.xiij. Qui ignorat ignorabitur. ¶ Tercium eſt pondus. Nam ille denarius bonus eſt.qui i ſtatera deſcendit Hoc pō dus facit humilitas in anima.Luce.i. Re ſpe.hu.an.ſu.ps. Reſpe.in ora.humi. ¶ Quartum eſt inflexibilitas Non enim bo nus eſt denarius qui d facili plicatur z frā gitur.ſic nec homo inſtabilis qui vertitur ad omnem ventum et per omnem tribula tionē frangitur. Contra quod dr eccle.xv. Firmabitur in illo z nō flec.mat.vij. De/ ſcendit pluuia.venerunt flumina flauerūt venti.et irruerunt in domū illam z nō ceci dit. Quia nec pluuia carnalis ꝓcupiſcen tie nec flumina tribulationū nec vēti bono rum ꝓpoſitum conſtantem euellere. ¶ Quintum eſt dulcis ſonus.ſic et hō qñ lo quif ꝓba dei.i.pe.iij. Si qs loquif quaſi ſer.dei. Qr vt dr.i.cor.xv. Corrūpūt bo. mo.col.pza. ¶ Sextum eſt integritas ōna rij.q̄ nō placet deo qui diuiſus ē z ꝓtem de ſe dat dyabolo et mundo et ꝓtē deo.i ij reg.xviij. Uſq̄quo claudicatis i d.p optz

ergo q̄ hō sit integer totus dei ⁊ in fide ⁊ in opib̄. Ja. ij. Si q̄s totā legē ser. of. aūt in vno fac. ē om. re. ¶ Itē in hoc euāgelio quīq̄ exēpla salutaria hēm? Primū ē vt oēs ⁊ marīe sui dei vndiq̄ sibi caueant: et ab oīb̄ q̄ filiū dei q̄ pcīm nō fec̄ fuit mltipliciter obſuat? et īfamat?. Ūñ illa sancta aīalia p̄ viri sancti designāf: de q̄bus dr ezech. i. Habebāt oculos añ et retro. et vn. e. ple. epb. v. Vide. q. cau. am. ¶ Secundū ē vt ꝺba nīa potissime moderemur q̄ ꝺbū dei q̄d errare nō pōt in verbo conati sunt cape. ps. Posui or meo cu. cū consi. pec. aduer. me. Sen̄. Taciturnitas boī stulto pro sapīa ē ¶ Tertiū vt adulatorib̄ dure et aspere rñdeam?. Ipi em̄ sunt syrene q̄ facīūt submergi nauem. Ipi sunt apes q̄ portāt mel ī ore et retro pūgūt: q̄ vt scorpiōes nos venenare volūt Aug. Duo sūt genera psecutor vitnperātiū et adulātiū. Pol? psecef̄ lingua adulatoris q̄ gladius interfectoris. ¶ Quartū ē vt nec timore nec amore: pce l' mūerib̄ a veritate declinemus: q̄ xps dixit de oīb̄ et pro oībus veritatē. Gal. i. Si adhuc boī. pla. f. xpi nō es. exo. xxiij. Nō seq̄ris turbā ad faciendum malū ¶ Quintū est vt imaginem regis et superscriptōem diligenter attendamus atq̄ de ipa sentenciem?. q̄ deus sol? intuetur cor. Nos aūt iudicare hēmus fm ea q̄ foris patent. Et iō iudices fm allegata iudicare dēnt vt di. aug. Et sic p̄ totū de euangelio.

De epistola. Sermo. cxi.

Imitatores mei

estote fratres et obseruate eos qui ita ambulant sicut habetis formā nīam. phi. iij. Hec est scōa ps totius narratōis istius epl̄e ad phi. In qua postq̄ inuitauit phi. ad p̄stantiā ꝙ puersitatē doctrine pseudo apl̄orum subiungit instructōr ad p̄stantiā contra puersitatē vite. ne sc̄z exemplo illor corrumpantur De his enī duob̄ dr docere populus. s. de doctrina fidei et bonitate opis In hac igit̄ epl̄a apl̄us quattuor facit Primo enī inuitat phi. ⁊ nos cū illis ad sui et sibi sil'ium imitationē. In p̄in. epistole Scōo reuocat eos ab imitatiōe vite pseudo apostolor oñendo eor malam conuersationem. ibi. Multi enī ambulant q̄s sepe dicebam vobis. Tercio vt ipsum seq̄nt oñdit sui et suor celestem conuersatōem ibi. Nostra aūt q̄uersa: in ce. est. Quarto quasi ꝙcludendo exhortatur eos in dño ad bonor opm pseruantiā ibi. Itaq̄ frattes mei charissimi ⁊ desi. rē ¶ In p̄ima ergo parte inuitat apostolus phi. ⁊ nos cū illis ad sui ⁊ sibi similiū imitationē di. O frēs estote imi. m. s. in p̄fecta fide et bonis opibus. i. cor. xiij. Imitatores mei esto. sicut et ego chr̄isti. Et obseruate. i. diligenter inspicite. vt imitemī eos q̄ ita ambulāt sicut et nos sc̄z in fide ⁊ dilectione. i. non solum me imitemī. sed et eos q̄ ita ambulāt sicut et ego. Sicut hēt̄is formam no strām. id ē sicut habetis formā vite nr̄e impressaz in vobis sicut imaginē ⁊ exemplar. Nolan enī dñt esse forma et exemplar subditor. i. tbi. iiij. Esto exemplum fidelū in verbo et conuersatione. in caritate. in fide. in castitate ¶ Ubi nota q̄ apostolū et sibi similes imitari dēmus in septē ¶ Pmo ī fidei veritate. ⁊ viuacitate vt. s. verā fidez ⁊ viuaz hēam? q̄d tūc est q̄n fidē quā credim? per opera oñdim?. Est enim verū vt d. phūs adequatio rei ad intellectū. iac. ij. Oñdas mihi fi. r. ex opib̄ ioh̄. xiiij. Qui credit in me opa q̄ ego fa. ⁊ ip. fa. Oñ enī fides sine opibus est. tunc est mortua ⁊ falsa. iac. ij. Fides sine op. mor. est. Fidem veram ⁊ viuā hūit apostolus qui. d. ad gal. ij. q̄ āt tunc viuo in carne in fide viuo filij dei Il le viuit in fide qui opa viua in fide facit q̄ aūt mortua opa facit ī fide. i. pcīa n̄ viuit i fide ¶ Secundo in vere spei firmitate vt sc̄z firmiter ꝙfidamus in deū ⁊ n̄ in bonis mundi nec in p̄ncipib̄ viribus. nec in consanguineis ⁊ amicis q̄ oīm istor spes vana est. esa. xxxvi. Ecce confidis sup̄ baculū arūdineum super egiptū cui cum innixus fuerit homo cōminutus intrabit manum eius et perforabit eam. Egiptus que interpretatur tenebra et confusio signat mundum et ea que sunt in mundo. Spem veraz habebat apostolus qui di. ad phi. iiij. Omnia possum ī eo qui m. con. Et ad Hebre. vi. Quam sicut anchoram hēmus firmā. Si cut enī anchora tenet nauem nec p̄cellis submergat. ita spes tenet nauē penitēt ie

ne a tribulationib⁹ submergatur. Quia vt dī. gre. Spe illius boni ad q̄d intendimus quicquid in via pr̄git gaudere debemus. ¶ Tercio in pfecta dī & primi caritate. vt s. deū super omnia diligam⁹ & proximū sic nos. Lu. x. Dili. do. d. t. tē. & pri. t. si. teip. Hanc pfectaz caritatez habebat apostol⁹ q̄ ait ad Ro. viij. Quis me sepabit a caritate xp̄i. tribu. an. an. tē. Certe nihil. Cert⁹ eī sum. q̄ neq̄ mors neq̄ vita tē. Item. ij. Cor. xi. Quis infir. & ego nō infir. q̄s scā. tē. ¶ Quarto in magne prudentie pspicuitate. Matb. x. Estote pru. s. ser. Sicut eī serpēs in vno arto foramine se ponit vt veterem pellē deponat. sic & nos. debem⁹ in arto foramine pn̄e ponere & pellez veteris cōuersationis deponere. beb. Deponite vos pristinā q̄uersationē veterē hoīem. Item sic serpens vnam aurē cauda obturat & aliam in terraz figit ne audiat vocez incātantis ita nos ne psuasiōez dyaboli audiamus. dēm⁹ vnā aurē cauda. i. memoria mortis obstruere & aliā terre. i. mēmorie & pfidratōi p̄ pne fragilitatis infigere. pfidrādo ex q̄t & q̄ntis p̄t bō pire. qui eī cast⁹ suuz lutenz lenit nō p̄sumit guerrā mouere. Hāc prudentiaz pfecte būit apls. Nam i arto foramine pn̄e se pfixit. Gal. vj. Xp̄o pfix⁹ sum cruci. Et sp̄se mortalē & fragilez p̄sidera uit. vj. tbi. iiij. Ego eī iaz delibor & tps resolutōnis mee instat. Ro. vij. Vide al. le. in mē. m. re. le. mē. mee. ¶ Quīto in fortitudinis firmitate. scz nullis frangamur aduersis nec tēptatōe aliqua a xp̄i integritate vellamur sz oī aduersitate. siue contra nos. siue cōtra nr̄a. siue cōtra nr̄os erūpat. fortē obsistam⁹. sicut iob q̄ hāc triplicē aduersitatez sustinuit & in omnib⁹ nō pcāuit Jac. i. Strūs vir q̄ suffert temp. quo. cū. pba. fu. ac. co. vi. tē. i. pet. i. Modicū autem nunc si oportet pr̄istari in varijs temptationib⁹ vt pba. s. vr̄e. mul. p̄cio. sit au. q̄d p̄. i. pba. inueniat⁹ in lau. dī. Hanc fortitudinem & patiam habuit apls. q̄. d. i. Cor. iij. Vale. et bñdi. pse. pa. et subst. blas. et obsec. Et itez. i Cor. xi. Ter vgis cesus sum semel lapidatus sum. ¶ Sexto intēpantie pcitate ne. s. p̄speris mundi dissoluamur. s. diuitijs delicijs & honorib⁹ si adueniant pce & tpate vtamur vt succedēnob

prospis nunq̄ dī & fideiussoris nr̄i iesu xp̄i oblīuīscamur & sic trā. p bō. tpa. vt fi amit. ec. i. Cor. vij. Qui ba. vx. tā. fi ba. sint & q̄ ga. tā. tc. & qui vtunt hoc mūdo tanq̄ non vtant Hanc pcitatē & tpantiā būit apls q̄ d. i. Phi. vi. Nihil tulim⁹ in hūc mōm sed nec auf. q̄d pos. ba. ali. & quib⁹ te. bis ptē. si m⁹. ¶ Septimo i iusticie equitate. vt. s. iusticiā ad dēū & primū & ad nosipos & quem⁹ Ro. viij. Reddite offitib⁹ debitū cui tributū tributū. cui vectigal vectigal. cui ho. ho. Matb. xxij. Reddite q̄ sūt cesa. cesa. Deo eī debemus obedientiā & honorez. Act. v. Obedire oport deo. Proximo compassionem animi & subuentionez opis vt patz in pabola de sauciato. Lu. x. Samaritanus aūt iter fa. & vi. e. mīa motus ē et appro. all. vul. eius infun. oleū & vi. Vade & tu similiter fac. Nobis aūt punitionē sceleris ne a dño iudicemur. i. Cor. xi. Si nosmet ipos diiu. nō vti. iu. Eze. xviij. Justicia iusti super eū erit. i. De. iij. Tps ē vt incipiat iudiciū a domo dei. Domus dei ē quilibet fidelis. Hanc iusticiā pfecte habuit apls & q̄ ad dēum & q̄ ad primuz & q̄ ad seipm Primo q̄ ad dēū. i. Thi. i. Regi aūt seculoruz immortali. inuisibili soli deo honor & gloria. De secūdo. ij. Thi. ij. Dia su. ppē ele. vt & ip. sal. pse. De tertio. i. Cor. ix. Casti go corpus meum & in ser. re. De imitatione autem pfiliorum que ipse implenit non pcepit ipse apostolus. quia non est de necessitate salutis et ideo non prosequamur de ea. Imitatio autem de omnibus supra dictis est de necessitate salutis et sic patet primum. ¶ In secunda parte reuocat apostolus phi. ab imitatione vite pseudo apostolorum ostendendo malam vitam eoruz dī. Multi enim ambulant scilicet aliter q̄z nos. a quibus cauete quos sepe dicebam vobis scilicet quando eraz apud vos & nūc flens dico scilicet pre compassione miserie eorum & deceptione pusillorum quos ipsi seducunt. quos dico esse inimicos crucis christi. Primo quia crucem reputant stulticiam vt sapientes mundi. Secūdo quia nituntr predicationem crucis xp̄i extingue re sicut iudei. i. Cor. i. Nos autem predicamus xp̄m crucifixum iudeis quidē scā. gen. au tē stul. Illi aūt pseudo gētiles & iudei erāt

Tercio q2 eo2 cõuersatio est ꝺria cruci q2 in delicijs viuũt. quales sunt gulosi z luxurioſi. Sap. ij. Dissimilis est alijs vi. il. Quarto quia carnales obseruãtias iuducunt. Qui enĩ carnales obseruantias inducũt qualeꝫ erant in lege veteri supfluã asserunt crucem xpi cũ aliunde salutẽ exꝑ crant. Omis enĩ salus in cruce exiſtit. Et vide q oĩa hec cõpetunt mundanis z malis xpianis qui crucifixũ z crucem sequentes veridem. ꝓdicationem nõ curant sz extirpare nituntur dum crucis ꝓsequuntur ꝓdicatores. Eo2 conuersatio z vita est totaliter ꝺtraria cruci. q2 est in delicijs in luxurijs z multis iniũsticijs q̃ oĩa contrariantur cruci. Et aliunde salutẽ quã a cruce sperant z q̃runt sz a ꝓstellationibꝫ z a demonibus p maleficia z facturas. Omis isti sunt inimici crucis xpi quo2 finis est vel erit interit? sz eternus qñ qui talia agunt digni sunt morte. Ro. i. Nam finis illo2 mors est. Stipendia enĩ peccati mors sz triplex nature culpe z pene eterne. Job. xxi. Ducũt in bo. d. z in puncto ad infer. vel. Sequit Quo2 deus vẽ. est. Hic cõsequẽter determinat in quo z quõ vita isto2 cõtraria tur cruci xpi. Nam in cruce xpi sunt tria scilicz asperitas magna vilitas nimia. z paupꝛtas summa. Econtra in vita isto2 tria contraria tangit. Quo2 primũ est voluntas asperitatẽ q2 colunt ventrem sicut deũ. Ecc. vi. Dis labo2 hois in ore ei?. Ro. xvi. Hmõi nõ dño seruiũt sed ventri. Secundũ ẽ gloria ꝓtra vtilitatem que gloria est ipsis sz in cõfusionẽ ipso2. q2 in quo debuerant cõfundi. z est causa cõfusionis ipsi glorãtur. Gloria enĩ peccato2 ex malo cãtur qꝺ deberet esse causa cõfusionis. q2 letant cũ male fece. z ex. in re. vel. Prouer. ij. i. mach. ij. Gloria peccatoris sterc? z vermis est. Jtẽ gl'ia peccato2 est in confusionẽ eo2. q2 eos ad eternã ꝓfusionẽ ducit. Osee. iiij. Gloria eo2 in ignominiã cõmutabo. Terciũ ẽ sapo2 terreno2 cõtra pauꝛtatẽ. Tales enĩ dicunt terrena sape. q2 nihil nisi terrenũ z carnale sapiũt. ps. Inimici eius terrã lingent. Idẽ. Substantia mea in inf. t. q. d. aplus. Deus peccato2 est venter. i. concupiscentia carnis aut gloria mũdana. i. superbia vite aut substantia terrena. i. cõcupiscẽtia oculorũ. Isti sunt dij quos mundus adorat. i. Joh. i. Omne qꝺ est in mũd. ꝛc. exo. xxxij. Isti sunt dij tui israel qui eduxte de ter. egi. Et p ꝑs tales sunt inimici crucis xpi. q2 reuerentiã que deberet fieri crucifixo z nulli alteri. exhibẽt dijs alienis Esa. xlij. Gloriã meã alteri nõ dabo. Notandum q gloria eo2 qui terrena sapiunt z ventri seruiũt recte est in cõfusionem eorũ. Et hoc pz q̃ctum ad septem. Primũ est ordinis diuini peruersio. Nam deus nature institutor z rector ordinauit q caro tã q̃ ancilla seruiret z aĩa sicut dña imperet Tales añt hunc ordinẽ peruertũt. z per ꝑs ꝓfundunt. qꝺ nullo modo est ferendum. Prouer. xxx. Per tria mouet terra z quartũ sustinere nõ pot. p seruũ cũ regnauerit. p stultũ cum saturatus fuerit cibo. p odiosam mulierem cũ in matrimonio fuerit assumpta. z per ancillam cũ fuerit heres dñe sue. Corp? z caro ẽ ista quatuo2. q2 est seruus z stult? z odiosa mulier z ancilla nequã. Quia ergo tales diuinũ ordinẽ peruertunt z cõfundũt merito ꝓfundentur z ipsi Prouer. xiij. Impius cõfundit z ꝓfundet

Secundũ est hostis intranei nutrimio. Caro enĩ est hostis noster intraneus z mortifera quasi salutifera cõsulit. Eal. v. Caro cõcu. aduer. s. Sed cum vt d. Grego. nullus hostis est efficatior ad nocendũ q̃ familiaris inimicus. z ideo qui ventri seruiũt. nutriũt efficacissimũ hostem suũ. z iõ ꝓfundunt z pdunt in ꝑlio spũali. Hoc fuit figuratũ in samsone qui nutriuit validã q̃ significat carnem. z dormiuit in gremio eius que tradidit eũ inimicis suis. qui exocula uerũt eũ z steterit impetuũ cõfusus.

Terciũ est iudicio2 deceptio. Caro enĩ est infecta cõcupiscentia antequã nata. z naturaliter ẽ corrupta iudicat dulcia amara z amara dulcia. sicut febricitãs. aug. Palato nõ sano pe. est pa:q. s. est su. z ocu. e. o. est lux que pu. est an. Et ideo nõ est ei credendum neqũ que appetit tribuenda. Sicut frenetico z febricitanti non sunt danda que petunt. Qui ergo ventri seruiunt decipiuntur in iudicijs. quia carnaliter iudicant. z per consequens confundunt. Et ideo dicunt dulce amarum. z econuerso. Esa. v. Ve qui di. ma. bo. ꝛc. Quartũ ẽ

accumulatio debitoꝝ. nos enim multis ꝛ in multis sumus obligati ꝛ magna debita habem⁹ exoluere. ꝓpter qđ ꝗtidie petim⁹ Dimitt. no. de. n. cē. Qui aūt fuiūt ventri nihil dē debitis soluunt. sed ꝗtidie augēt debitum supra debitu. Qui aūt auget debitum supra debitum ꝓfundit. qz cito consumit substantiam suam ꝛ postea miserrime viuit. vt patet đ filio ꝓdigo qui postꝫ cōsu. s. cus. por. ꝛ cu. imple. ven. su. đ sil. Prouer. xiij. Vocam po. ꝛ dā. sym. ꝓsum. Confundit ecē talis qz frequenter expellitur de terra sua ꝛ aliqñ vinculat ꝛ carcerat qz nō pōt debitum soluere. Sic accidit bis qui ventri seruiunt ¶ Quintum ē impossibilitas fiendoꝝ. qui eñi ventri seruiunt quandam impossibilitatem incurrunt ꝓpter qđ ꝓfundunt. qz impossibile ē q ventri satisfaciant. quanto eñi ei plura impendunt tāto plura requirit ꝛ nunꝗ saciat. Prouer. xxx Tria sunt insaciabilia ꝛ quartum nunꝗ dicit sufficit. Infern⁹ ꝛ os vulue ꝛ terra que nunꝗ saciat aqua et ignis q nunꝗ d. suffic Ignis iste ē ꝓcupia carnis. imo q ꝑius ē dum caro delicate nutrit ꝓterit in dñam suaz aiaz. Prouer. xxix. Qui delicate a pu. s. nu. set. s. post sen. eum ꝓtu. Hoc fuit figuratū in sara ꝛ agar. q ꝓcepisse se videns despectui habuit dñaz suam ꝛ tñ dña sua deprecat eam in vxorē viro suo. vt patz Geñ. xvi. Qui ergo ventri seruiunt quandaz rebellionē et inordinationē in seipsis videt. propter qđ merito ꝓfundi debent. Occurrit ecē quedā alia impossibilitas eis qui ventri seruiunt ꝓpter qđ eternaliter ꝓfundent qz eis ipossibilia vident opa pñie ꝛ desperant eam posse facere. ¶ Sextum ē assimilatio iumentoꝝ. Hō. n. dignissima creatura sic ē ordinatus q si ꝝ spñm et ꝝtuose viuit transfert ad deos. i. ad angelos. si autez ventri fuiat in bestias redigit. ꝓpter qđ merito ꝓfundit. Geñ. Quosdam ventri seruientes. loco animaliuz non đm sumeremus ¶ Septimū est incursio multoꝝ malor. qñ qui ventri seruiūt infinita mala incurrunt ꝓpter qđ merito ꝓfundunt. Nam oia bona puertunt eis in malū. ꝛ baptism⁹ ꝛ fides ꝛ passio xpi. ꝛ bona nature ꝛ fortune ꝛ gre. ita q ve de eis pōt dici qđ dictum ē đ iuda. Heli⁹ erat il. s. na. n. fu. bo. il. mar. xiij. Incurrunt eē mortem eternā ꝛ priuationē gloria đi Propter q omnia tales cōfundunt ꝛ ꝓfundent. Hiere. xx. Con. xe. qz non intellexerunt obprobriuz sempiternuz qđ nunꝗ delebitur. Et sic patet secundum ¶ Tercio apls qui dixit. Imitatores mei estote. Ostendit suam ꝛ suoꝝ bonam ꝛ altam vitam d. Nostra puer. in celis ē. q. d. Sicut illi viuunt nō imitemini eos. sz nos qz nostra puer. in celis est. s. ꝑ spem ꝛ amorem. qz ibi est thesaur⁹ noster. s. xpūs. ꝛ ibi sunt omnia bona nra. Mat. vi. Ubi est thesaurus tu⁹ ibi est ꝛ cor tuum. Uñ ꝛ salu. expec. i. merito huius puersationis saluatorem expectamus. Uel vnde localiter. i. de q loco saluatorem expectamus dñm no. ie. christū qui ꝝm nomen suum nos saluabit quantum ad aīas. mat. i. Ipse eñi saluū faciet ꝑplm suuz a peccatis eoꝝ. Et similiter qđtuz ad corpa. qz corpus būilitatis nostre id ē corp⁹ humiliatū ꝛ incineratū reformabit ꝛ reintegrabit ad meliorem statū qz cōfiguratum corpi claritatis sue. i. simile corpori suo in claritate glorie licet suum sit magis claꝝ vt di. apls. i. Coꝝ. xv. Stella differt a st. in cla. Et hoc veraciter pōt facere. qz sua potentia est infinita ꝛ omnia pōt sibi subijcere. Et iō ꝝm potentiam suā qua pōt sibi omnia subijcere ꝓgregabit cineres corporis nūi ꝛ ex eis reformabit corpus nostꝝ in similitudine claritatis corpis sui. Et tūc sz in resurrectione erunt sibi oīa subiecta ꝛ aīe ꝛ corpa ꝛ boni ꝛ mali ꝛ omnis prelatio cessabit. i. Coꝝ. xv. Deinde finis cū tradiderit regnū deo ꝛ pri cū euacuauerit omnē principatū ꝛ potestatē ꝛ virtutem Nūc autem vt dicit apls non videm⁹ oīa subiecta ei. Uñ ꝝm illam eandē operationē qua in resurrectione reformabit corp⁹ humilitatis nostre subijcit sibi omnia. Si ergo volumus saluari in aīa ꝛ glorioſi in corpore resuscitari puersemur cum apostolo in celestibo eleuemur a terrenis ꝑ desiderium ꝛ amorem qz illa est ciuitas nostra. Hebreo. xiij. Non habem⁹ hic. m. cē. Tria eñi sunt signa per que aliquis ꝓgnoscitur esse đ aliqua patria. s. loquela habitus ꝛ mores Loquela celestis patrie est laudare. benedicere. ꝛ predicare. Habitus autem est tet⁹ honestus Mores aūt sunt sancti ꝛ compositi,

Unusquisq; ꝙ videat si hmõi figurã gerat in se ⁊ tũc ꝓgnoscet vñ sit ¶ Quarto aplꝰ quasi ꝓcludendo hortaꝫ eos vt in dño perseuerẽt di. Itaq; frẽs karissimi. i. de q̃ eos amabat ⁊ desiderabat in xpo. Gaudiũ meum. i. causa gaudij mei iu pñi ꝓpter bona opa q̃ facitis. ⁊ corona mea. s. futuro expectata. sic state in dño. s. sicut docui vos stare. ⁊ addit kmĩ ad maiorẽ expressionẽ amoris. Deinde exhortaꝫ aliquas psonas specialiter di. Euchodiã rogo ⁊ sinthicen deprecor idipsum sape in dño. Due femine erant q̃ predicatores recipiebant. Quaꝝ rogo ⁊ te germane; ꝙpriꝝ nomen ẽ qui es: scꝫ ꝙpar mihi in euangelio pdicando. adiuua illas. s. feminas pdictas ꝓfortando. ⁊ supportando cum clemente. i. vt clemens ⁊ ceteri adiutores mei adiuuent illas. quarum nomina scripta sunt in li. vite. i. pdestinatõne diuina. Et sic patꝫ quartum ⁊ ꝓsequenter totũ de epistola.

Dñica. xxiij. de euãgelio. Sermo. cxij

Lequẽte ihesu ad turbas. ecce princeps vn⁹ adorauit eũ dicens. Dñe filia mea mõ defunct̃. Math. ix. mar. v. lu. viij. Sicut dr̃ Jo. xi. xps est resurrectio ⁊ vita. q̃ et corpa mortua facit resurgere ad vitam nature et aias mortuas ad vitã gre. ⁊ homines infirmos pristine restituit sanitati. Quia vt d. aug. xps in hũc mundũ vt magnus medicus venit. qui solo vbo oĩa sanauit. ps. Misit vbum. s. ⁊ sanauit eos. Cuius mirabilis vt⁹ in pñi euangelio declaraꝫ. In q̃ quidem euangelio quattuor summarie ꝓponẽt ¶ Primũ est principis synagoge ꝙ filia mortua depcatio ad quaꝝ xps prexit. In prin. evange. ¶ Secundũ est cuiusdã mulieris emorroisse ad xpm accessus. et fimbrie vestimẽti ei⁹ tactus cuius vbum eam sanauit ⁊ erexit ibi Et ecce mul. que sang. fluxerat pa. xij. annis accesserat re. ⁊ teti. fim. vesti. eius ¶ Terciũ est aduentus xpi ad domum principis ⁊ manus puelle a xpo tentio ad quaꝝ puella mortua surrexit ibi. Et cum venisset ihesus in domuꝝ princi. ⁊ vi. tyb. ⁊ turbaꝝ tumul. di. recedite. ¶ Quartũ est facti miraculi noticia. cuius fama in vniuersam terrã exiit ibi. Et exla. hoc in vni. terr. ¶ Primo ergo ponitur principis synagoge ꝙ filia mortua deprecatio. ad quaꝝ xps prexit. Et hoc est. Loquente. ad turbas. i. dum xps predicaret turbis. ecce princeps vn⁹ archisinagogus noie iaire vt dr̃ in lu. accessit corde ⁊ fide ac mẽtis devotione ⁊ adorauit eum ⁊ cecidit ad pedes eius. vt dr̃ in mat. d. fi. m. mo. def. est. Sꝫ ptra mar. v. dicit. Fi. m. mo. in extremis ẽ. Et lu. viij. dicit. Et hec moriebatur. ergo non erat mortua. Nñ deo qñ iayrus recessit de domo nondũ erat mortua sed erat in extremis. vt di. mar. Qñ autẽ peruenit ad xpm iam erat mortua ꝛm iayri estimationẽ taliter enim dimisit eaꝫ ꝙ putabat eã mortuam. Qñ mar. et lu. posuerunt vba iayri, math. vo posuit cordis credulitatẽ et estimationem. vt dicunt raban⁹ ⁊ aug. Unde di: glo. Utrunq; ẽ a dño petitũ. vt vel morientem sanaret vel mortuaꝫ suscitaret Revera mortua erat tunc. quia dum pater venit ad iesum illa decessit. vt ipse estimabat Qñ nuncius obuians cunti iesu retulit ipsam mortuã. vt dr̃ in luca. Unde ergo di. Fi. m. mõ. d. est. sed veni impone manuꝫ tuam super ipsam et viuet. s. sanata ⁊ resuscitata. Et qr iesus ad hoc venerat in mundũ vt vitam daret corporibꝫ ⁊ animabꝫ. iõ statim surgens sequebaꝫ eum et discipuli eius cum eo. vt essent testes ⁊ principes miraculi Et nota ꝙ lucas di. ꝙ erat vnica illi. ⁊ erat vere annoꝝ. xij. Et sic patet primuꝫ ¶ Secundo ponitur cuiusdã mulieris emorroisse ad xpm accessus ⁊ fimbrie vestimenti eius tactus cuius virtus eã sanauit et erexit. Et hoc est. Et ecce mulier. scilicet quando iesus ibat in itinere cum principe. hec mulier venit que flu-sang. pa. id est infirmitatem emorroidoꝝ. xij. annis. In mar. et lu. ꝺ dicit. ꝙ in medicos erogauerat et ꝙsumpserat omnem substantiam suam ⁊ a nullo poterat curari. Et nota hic ꝙ mundus consumit substantiam suam in quattuor. scilicet in guerras et brigas. aduocatos. et causas in ludos et vanitates. in meretrices et tabernas. Aliter di. quidam sapiens. qui ait quattuor sunt que destruunt totũ mundũ. s. reuma medicoꝝ. opinio iudicum. legalitas mercatoꝝ. ⁊ pscia religiosorum. medici omnem infirmitatẽ attribuunt reumati iudices de oĩ q̃stione dicũt eẽ opinionẽ. mer

catores volunt oia sibi credi sub legalitate religiosi di. ō omnib ego habeo pscias. hec ergo mulier accessit retro ppter humilitatez et verecundiā. indignam se iudicans pūtare coram facie eius. sic magdalena stetit retro. Et te. fi. v. e. non reputans se dignam tāge re pedes vel vestimentuz. sed tm fimbriam quam ips more iudeor habebat fm precep tū legis. vt patet. Nu. xv. Fimbrie ponebant in angulis palliorū q erant quedā vitte iacinctine. quas pharisei magnas facie bant. Dicebat enim intra se in secreto cordis. Si tetigero tm fimbriā vestimēti salua ero Glo. Credidit. dixit tetigit. qz bis tribus. s. fide. verbo. et ope oia sal' acquirit. Et qz perfecte credidit pcaritatem tetigit. fides effi perfectionem opat. iō iesus querit eius est ad eam et videns eam oculo cordis et pietatis et cōpassiōis d. Con. fi. fiat. te. sa. f. Quia vt dr in mar. mulier hec timebat et tremebat. et iō dixit. Confide filia. Et causa huius timoris tangit in mar. et lu. vbi dr qz postq tetigit statim stetit fluxus sanguinis eius. et tunc dicente iesu. Quis me tetigit et negantib omnib dixit petrus et q cum illo erant. Turbe te cōprimunt et tu dicis qs me tetigit. Et dixit iesus. tetigit me aliquis. nam ego cognosco virtutem de me exisse. Videns aūt mulier qz non latuit tremens venit et cecidit afi pedes dñi et indicauit ob cām tetigerat eum et quō psestim sanata est. Vz querit quare dns istam mulierem ppalauit et fecit eam pfiteri infirmitatem suam coram omnib. Triso. Cur nō permisit eā latere. nunqdd gloriā suā q̄rebat quā q̄rere prohibebat Rñsio dicendū qz hoc fec ppter quattuor. Primo vt timorez ab alijs accedendi ad eū excluderet. Secūdo vt fidem illius patefaceret q̄ non fuisset cōmendata nisi mulier fuisset ppalata. Tercō vt se oīa scire monstraret. Quarto vt archisinagogus p cuius filia suscitanda ibat pfortaret ne de virtute eius diffideret dum coraz se miraculū fieri videret. ¶ Et vide qz quantuz ex dictis colligere possumus in hac muliere sex magne virtutes fuerūt et iō nō imerito in anima et corpe sanata fuit. q̄s peccator debet habere si vult ab infirmitate peccati liberari. ¶ Primo fuit in ea verecundia. et iō non afi faciem sed retro accessit. sic peccator debet pfundi et verecundari de vilissimo statu in q̄ est. qz de filio regis factus est seruus dyaboli. de statu virtutum positus ē in carcere et catenis pcōr. Ecci. xlij. Est pfusio adducens pctm. et est pfusio adducens gloriam et gram. ps. Dixit dns ex basan conuertam. Basan interpretat pfusio. ¶ Secundo fuit in ea fides. nam dicebat intra se si tetigero tantū. Sic peccator debet credere filium dei p salute hoīm passum. et iō libenter recipit peccatorem. et propterea debet secure accedere ad eū. Heb. x. Accedamus cum vo corde in plenitudine fidei. ¶ Tercio fuit i ea timor. mar. Mulier aūt timens ac tremens venit. Sic peccator debet timorem filialem recipe p quem declinet a malo. Prouer. xv. Per timorez dñi declinat homo a malo. Nam qui sine timore est non poterit iustificari. vt Ecci. i. dicit. ¶ Quarto fuit in ea dilectio. qz sicut credidit in corde sic gessit in ope. Fides effi p dilectionē operatur. vt dr ad Gall. v. Et iō tetigit fimbriam vestimenti eius. Sic peccator debet amorez dei et primi implere vt opa virtutū circa deū et primuz facilius opere et tam in prosperis q̄ in aduersis firmiter maneat in deo. Nam caritas facit magna et fortia faciliter operari. vt di. gre. et omnia aduersa tolerat patienter. i. Cor. xiij. Caritas patiens est be. ē non ir. non cogi. m. Jō omnia credit. omnia sperat. omnia sustinet. ¶ Quinto fuit in ea būilitas qz non reputauit se dignam pedes tangere vel vestimētum. sed solum fimbriam. Sed pecator debet habere humilitatem. que habet omnes virtutes custodire. gre. Qui ceteras virtutes sine humilitate congregat quasi qui puluerem in ventum portat. Idem. Illa veraciter in nobis virtus manet q̄ i radice būilitatis pseuerat. ¶ Sexto fuit in ea confessio veritatis. quia venit et coraz omnib cōfessa est infirmitatē suam et sanitatē quam recepit. vt dr in mar. Sic peccator debz habere pfessionez veritatis vt peccata sua veraciter cōfiteatur. Johannis ix. Da gloriā deo et pfitere peccata tua. Esa. lxij. Dic tu iniq. t. vt iustificeris. In fine nota qz amb. videtur velle qz ista mulier fuerit martha. Vñ in sinone de saluatore inter beneficia christi que enumerat subdit. Dum lan

guidū sanguinis fluxum sanat in martha. dū demones expulit de maria. dū corpa re diuinū spūs calore restrinxit in lazaro. Eusebius autem in ecclesiastica hyst. li. vij. d. q postq̄ hec mulier sanata ē. fecit statuam ad imaginez xp̄i in curia sua q̄ vestes z fimbrias hēbat sculptas vt vidit xp̄m habere z hāc hēbat in magna reuerētia. Verbe autem crescentes subt9 q̄ prius nullius virtutis erant. cum ad fimbrias attigissent tante virtutis erant vt inde multi infirmi sanarēt/ tur. Hiero. ec. d. in hist. tripta. li. vi. q cū iulian9 apostata cognouisset in cesarea philippi esse simulacra q̄ sanguinis liberata p fluuio femina destruxerat eo deposito suaz ibi imaginez collocauit. q̄ fulminis ictu fracta est. Ex his igit patet q ista mulier non fuit martha z forte potuit esse q due fuerit liberate ab ista infirmitate. s. ista mulier et martha. Et sic patz secundū ¶ Tercio post/ mit aduentus xp̄i ad domū principis z manus puelle a xp̄o tenuo. ad quā puella mortua resurrexit. Et hoc ē. Cū ve. ie. in do. prī. z vi. ti. i. carmen lugubre. cū tibia cantantes Antiquitus em̄ tales ad exequias mortuorum vocabant vt suo carmine alios ad luctū prouocarent. Hiere. ix. Vocate lamentatrices vt veniant. Nō non cōpatit xp̄ianis licet p̄trarium in multis pūb obseruetur, i. Thes. iij. Non cōtristemini vt ceteri qui spem non hūt. Cum ergo vidisset ihesus hostibicines z turbaz q̄ uenerat ad exequias tumultuantē. i. cum tumultu plangentem. Luce. viij. Flebant aūt omnes z plangebāt illam Dicebat. Recedite fi est em̄ mortua puella sz dormit. reuera mortua erat vt dī in luca. Eis ergo mortua erat. deo aūt qui suscitare p̄t dormiebat vt dic glo. In cuius dispositione z aīa recepta viuebat z caro resuscitanda quiescebat vt dic bed. Et deridebant eū qz nō credebant scientes q mortua erat. Et iō non merent ad resuscitationem admitti sed eiici. Mathei. viij. Nolite fan. da. ca. neq̄ mit. marg. ve. ante por. Et hoc ē q̄d sequit. Et cū eiecta esset turba. s. de domo intrauit ihesus cū petro z iacobo et iohanne z p̄e z mre puelle vt dī in luca et tenuit manum eius z exclamauit d. Puella surge vt dicit in luca Ad cuius vocem z tactū statim surrexit puella z iussit illi dare manducare. vt dī in luca. Et sic patz expositio litteralis euangelij ¶ Nota mulier illa emorroissa de qua hic agitur dicitur fuisse gentilis z ciuis in vrbe cesarea philippi q̄ est ciuitas in terra gentilium z signat populum gentilem. ¶ Moraliter autem ad edificationem est hic requirenda expositio allegorica z moralis. Nota ergo q̄ p̄m allegoriam per istam mulierez emorroissam gētilis populus qui nunc ē sancta ecclesia designatur. Per filiaz vero archisinagogi iudaicus populus qui dicit sinagoga. Et vide q eo tempore quo hec mulier dicitur infirmata. hec puella nata fuit. cum. xij. annis passa fuerit z filia principis. xij. annos dicatur habere etatis. Quando enim gentil9 populus circa deorum culturas infirmari cepit. tunc deus elegit sibi populum acceptabilem z dixit abraam. Egredere de t̄ra tua z de cognatione tua. z faciam te crescere in gentem magnam. Et di. q patiebatur fluxum sanguinis. quia ad litteram sanguinez suum ad honorem ydolorum fundebat vt patet in sacerdotibus baal tempore helye q̄ cum lanceolis se percuciebant. et perfundebantur sanguine. iij. Regum. xviij. z quod peius erat filios z filias suas demonijs immolabant. ps. Immo fi. su. z fi. su. de. et d. q erogauerat omnem substantiaz sedicz in medicos. quia ad litteraz sacrificabant res suas temporales ydolis pro liberatione infirmitatum z periculorum suorum vt patz de bel. Dañ. xiij. Cui multa omni die impendebantur. Vel cōsumpserat omnē substantiam suam in medicos quia in adiscendo scientias liberales z mundanas. ingenium z tempus z omnia naturalia consumebant gentiles in quibo nō inueniebant virtutē vel salutem. qz ibi nō erat. Ne sunt ille muse. i. scie z sirenes dulces q̄ non soluz infirmū nō sanant. sed in supdulci veneno alunt z infructuosis spinis vberem segetez rōnis z intellect9 necant vt di. boe. li. i. pla. i. Vñ g̃ hec mulier fuit infirmata. hec puella fuit nata et qñ hec mulier fuit sanata hec puella fuit mortua. Grande misteriū Naz in passiōe christi. gentilis popul9 ē electus et p̄pter incredulitatem iudaycus reprobatus. Et vide q in. xij. anno ista puella īfirmata ē et est mortua in qua etate mulieres

1. ra. 41.

debent fructum afferre et filios procreare quia tempus quo christus venit erat etas legittima. in qua ipsum debebat recipere pro messia secundum prophetam iacob. dicētis. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore eius. ꝛc. Tunc enim regebat herodes alienigena. Et similiter secundum prophetiam dan. dicentis. Post septuaginta duas hebdomadas occidet christus. Et in illo tempe mortui sunt mētaliter. Cristus autem venit principaliter populo iudaico salutem dare. propter quod hic dicit ꝙ ibat ad puellam istam suscitandam. Et sequebantur eum discipuli eius. quia eodē modo discipuli prio predicabāt iudeis. Et quia ipi noluerunt recipere verbum dei incarnatum et predicatum cōuerterunt se ad gentes vt paulus et barnabas Act. xiij. dixerunt. Vobis inquit pri. oportet loq. ver. dei sed quoniam repellitis illud et indignos vos iudicastis vite eterne ecce conuer. ad gent. Salutem enim quaz christus afferebat iudeis gētilis populus subintrans a tergo per tactuz fimbrie et vestimenti christi accepit. id est per fidem incarnationis et passionis eius. Nam deitas est induta humanitate. quasi quodam vestimento. Et nota ꝙ venit a tergo. quia christum non vidit sed post mortem credidit. Et ideo christus vertit faciem suaz ad eum. ipsum erigendo et confortando et virtutem sue passionis ei conferēdo. per quā est ab omni infirmitate sanatus. et vertit tergum ad iudeos ipos reprobando et reliquendo et virtutem sue pasionis ab eis auferendo. et tunc mortua est puella. Matthei. xxi. Auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius. Ultimo tamen christus uit ad suscitanduz puellam. quia in fine mundi synagoga iudeorum saluabitur. Hiere. xxiij. In diebus illis saluabitur iuda. Et tūc eijciet tibicines id est sapientes iudeorum carmen cantātes lugubre. quod est expecta expecta. quia dicunt christum venturum. spes autem ꝙ differtur af. animam. Prouer. xiij. Et ipōrum carmen est lugubre et mortale. quod tunc eijcietur. quia cognoscent ipsum venisse. et tunc saluus erit omnis homo. et puella et emorroissa scz. Item alia allegoria.

Nam per mulierem istam antiquaz significatur caro inueterata. que vscz ab adam descendit. Per puellam autem illam virginē aīa mūda significatur de nouo a deo creata. Quando ergo puella fuit nata mulier fuit infirmata. quia quādo anima creatur et infundit corpori tūc caro infirmatur et subijcitur penalitatibus humane nature. Et quando mulier fuit sanata tunc puella fuit mortua. quia non prius caro liberatur a penalitatibus sensitiuis humane nature nisi quando anima per mortem recedit a carne. Et nota ꝙ dicit puella habebat. xij. annos etatis. quibꝫ in hac vita vixerat. quia anima habet. xij. potentias quibus et per quas omnia opera vite agit dū est coniuncta corpori. Tres habet non affixas organis. que sunt intellectus voluntas et memoria. Quincz habet exteriores affixas organis que sunt visus auditus gustus odoratus et tactus. Quattuor habet interiores affixas circa cerebrum. que sunt sensus communis. imaginatio siue fantasia. existimatio siue estimatio. et memoria sensibiliuz. Et vide quia īi illa etate in qua puella debebat nubere et filios procreare mortua est. quia anima īi illa etate in qua debet incipere mereri tūc moritꝫ p peccatū qđ est mors aīe. quia comuniter homines peccare incipiunt a xij. anno et supra. Et dicitur ꝙ patiebatur fluxum sanguinis. xij. annis quia homo in peccatis consumitur. Et dicitur ꝙ erogauerat in medicos omnem substantiam suam et nihil proficiebat quia homo existens in fluxu sanguinis. id est in peccato mortali omnia opera sua nihil proficiunt sibi ad vitam glorie. i. Cor. xiij. Si distri. in ci. pau. omnem sa. me. ꝛc. Necz oia bona sua taz nature cz̄ fortune sibi ad salutem prosunt. Christus autē principaliter ibat ad puellam suscitandā. et duxit in via sanauit emorroissam. quia christus principaliter venit in mundum ad saluandum animam ꝛ beatificandum. quia beatitudo in anima consistit. scz in cognitō ne dei. et consequenter venit ad corp⁹ glorificandum. Job. x. Ego veni vt vitaz habeāt scz in anima et abundantius habeant sup. cz̄ angeli. quia in anima et corpore. Sed quid contingit quia mulier. i. corpus

primo accepit salutem. quia ãtecq̃ xps beatificaret animas. et de limbo traheret, multa corpora in vita ista sanitatem receperũt et a mortuis surrexerunt. et hoc per tactum vestimenti xpi. id est per fidem incarnatõnis eius. In fine autem et mulier et puella salutẽ receperunt. quia in fine mũdi et anima et corpus per xpm saluabuntur. Et sic patet allegoria. ¶ Mora aliter autem exponendo nota q̃ per filiã archisinagogi mortuam in domo significatur peccator occultus vel peccator qui mortuus intus pscia aie p malã cogitationẽ. nam p tres mortuos a dñ o fuscitatos significant tria genera peccatorũ vt di. aug. q̃ p hanc filiam in domo mortuã significat peccatũ cordis. p filiũ vidue q̃ extra ciuitatẽ mortuus ferebat peccatũ oris vel operis significat. Ihesus enim corporis et mẽbra sũt fenestre et pte aie. Cuz ergo aliq̃s p aliquẽ sensuz vl mẽbrũ corporis peccat p portã illã aia extrahit mortua. Per lazarũ vo quadriduanũ in monumẽto significat peccatũ operis p psuetudinẽ inueterati et putrefacti. qui enim cogitat malum et psentit et operatur. et p cõsuetudinẽ in ipo pdurat et senescit in sepulcro cõscie. vt lazarus quadruan9 fetet. Mr ergo p hãc puellam peccatorẽ occult9 designat. Io secrete in domo eã suscitauit. et pcepit matri et patri ne cui dicerẽt. q̃ peccator occult9 secrete corrigi debz. Mat. xviij. Si peccauerit te frater tuus vade et reconciliare inter te et ipsum solum. Quia etiam per lazarũ publici peccatores designant. io eos cora mlt̃itudine suscitauit q̃ peccator publicus publice debet argui et publice debet satisfacere. Und̃ sicut corrupit peccato. ita edificet pnia. i. Thi. v. Peccantez scz publice cora omib9 argue vt et ceteri timorẽ habeant. ¶ Nota ergo q̃ i suscitatõe illi9 puelle xps septẽ obseruauit. quenos breuem debem9 si nos volumus ab ipo a morte pctí suscitari. ¶ Primũ e. q̃ xps p ea a Jayro prẽ suo rogat. Jayr9 at interpretat illũians vel illũiatus q̃ signat cetũ sanctor qui illũiati a deo alios illũiant. Peccator nãq̃ e spũs vadẽs et nõ rediẽs. Gladẽs p seipm in peccatũ. scz cũ peccatũ sit pfundissima fouea vsq̃ ad infernũ nõ pot inde exire nisi iuuet. et io indiget orõne sctor aduuari. Job. v. Voca ergo si ẽ q̃ tibi ñdeat. et ad aliquẽ sctor q̃uertere. Ad orõez stephani deus q̃uertit paulũ vt d. aug. et ad orõnez matris augustini. dns q̃uertit ipm. Propter ea pctores q̃tidie cõuertunt. q̃ ecclia q̃tidie p eis rogat. Ipi ei nec pñt nec merent cõuerti. q̃niaz q̃ talia agũt digni sunt morte. Ro. i. Quidã at sic sũt pfundati et obdurati in pctis q̃ nec pces nec vba nec pdicatores. nec sctor orõ aliq̃d eis valet. Hier. xv. Si steterit moyses et samuel cora me. nõ est aia mea ad pplm istum. eij ce illos a facie mea. ¶ Scdm ẽ q̃ tibicines. i. carmẽ lugubre cãtantes remouentur. Tibicines sunt adulatores mundi. aures audiẽtiũ delectantes. Carmẽ lugubre ẽ vanũ gaudiũ mũdi q̃ de rebz lugẽtibz ẽ. Prouer. xij. Letã cũ malef. et exu. ꝛc. Prou. xiiij. Extrema gaudii occupant. Amos. viij. Cõuertã ciuitates vãe in luc. et oia cãtica vra i plãc. Sic ergo qui vult conuerti et suscitari a pctõ debet fugere adulatores p sanguineor et amicor q̃ nõ sapiũt q̃ dei sunt. sz carnalia et ppria bona ad phi. ij. Omes q̃ sua sunt q̃rũt non q̃ ihesu xpi. Propterea ihesus dixit abraã. Egredere de terra tua. et de cognatione tua et de domo patris tui. Gen. xij. Debz etiã vanũ gaudiũ mundi expellere. q̃ verum gaudiũ dei in pte ee vbi e falsuz gaudiũ mundi. Boe. li. i. metro. vlti. Gaudiũ pellat pelle timorẽ. spẽq̃ fugato. Nec volor assit. nubila mẽs e. victaq̃ frenis hec vbi regnant. ¶ Tertiũ ẽ q̃ turbã tumultuãtẽ de domo eiecit. et ñ emorroissaz cora mlt̃itudine sanauit et filiũ vidue i porta cora mlt̃itudine resuscitauit. Ex q̃ dat intelligi q̃ ẽ quedã turba coadiuuãs ad salutẽ. s. fba bonor i quadebet libenter stare. ps. Ecce q̃ bo. et q̃ ꝛc. Est et alia fba impedies salutẽ. et hec e duplex scz interior malar cogitationũ et solicitudinũ mũdanor q̃ a xpo assilat spinis. q̃ suffocat fructũ. Lu. viij. Qd̃ at in spinis cecidit hi sũt. Et exterior scz fba mlt̃iplicium negotior et hoim mdanor a q̃bz cauendũ e. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Fili ne in mlt̃is sint actus tui. In eodem xviij. Ne oblecteris i turbis. Quid̃ pbs interrogat9 q̃d eet inimicissimũ hoi nisi dicit. alter hõ. Ben. q̃ties inter boues habitauit mus. nor hõ redij. gre. Impossibile ẽ q̃ lingua secularium mẽtem ñ inq̃nat quam rangit. ¶ Quartũ ẽ q̃ secũ ad suscitatõez puelle admisit petrũ iacobũ et iohẽz. bos enim ad

admisit petrū iacobū et iohēz hos etiā ad mīsit sue gl'ose trāfiguratōi. In qua signi ficaf qp q vult a morte pcti suscitari ꝛ gl'ie dei īter eē. dēt hrē pfectā fidē ꝛ fidei cōfes sionē. sicut petr⁹ habuit. Mat. xvi. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Quia sic ōr ad hebr. xi. Sine fide impossibile ē placere deo. Dēt etiā fortiter ꝓtra oīa īpedimēta sue salutis luctari. nā iacobus lucrator interpretatur Hoc figuratum est in lucta iacob, qui lu ctatus ē cū āgelo p totā noctē vsqz ad ma ne. ꝛ statī ortus ē ei sol. fuerūtqz ei obuiaz angeli. Hō ei dēt luctari p totā noctē pre sentis vite cum pīsperis ꝛ aduersis vsqz in mane alteri⁹ vite. in quo pñs vita finit, et tūc oriet ei sol gl'ie ꝛ āgeli dei venīēt ei ob uiā aīam ei⁹ ad celū portātes. Luc. xvi. Fa ctū ē vt moreref mēdic⁹ ꝛ ꝓta. ab an. in sin. abrae. Dēt etiā grām dei recipe q̄ p iohēz qui īterptaf in q̄ ē grā dei designaf. q⁹ sine grā dei nec in fide p̄t manere. nec ꝓtra im pugnātes pugnare, nec aliq̄d boni facere. i. Cor. xv. Grā dei sum id qd̄ sum. Job. xv. Sine me ni. p. f. ¶ Quīrū ē q⁹ p̄em ꝛ ma trē puelle a suscitatōe ñ excluſit. īmo admi sit. In q̄ daf intelligi qp qui vult a peccato suscitari. multū dēt cogitare ortū suū tanqz patrē. morte tanqz mrēz. De vili em̄ sper mate nati sum⁹ ꝛ tādē a vermib⁹ comede mur Job. xvij. Putredini dixi. pa. m. es ma. m. ꝛ so. xv. Hec ei cogitādo bēm⁹ mate riā magne hūilitatis ꝛ nō supbiēdi Ecc. x. Quid su. f. ꝛ ci. ber. q̄d sum⁹ lace⁹ sterco⁹ ꝛ cib⁹ vermiū memēto vñ venisti ꝛ erubes. ꝛ vbi sis īgemisce. q̄ vadis et ꝓtremis. Itē hec cogitādo de facile oīa ꝓtēnim⁹. biero. Facile ꝓtēnit oīa qui sp se cogitat moritu rus. Ad q̄d ei diuicīs et bonoribꝫ ꝛ amicī curare dēm⁹ cū de eis nihil nobiscū deꝓ tare possum⁹ et in tēpe maxīe necessitatis scz in morte oīa nos derelinquāt. ¶ Sex dī ē q⁹ tenuit manū ei⁹ et excl. di. Puella surge. In q̄ daf intelligi qp q̄ vult suscitari a morte pcti dēt se pmitti tāgi a disciplina dei. q̄ p manū dei designaf q̄ vocat hoiem ad mīta bōa. q⁹ quē ds diligit corrigit ꝛ ca stigat. fla. āt o. fi. quē recipit. Habz ei disci plina ser bōa ī nobis efficere ¶ Prio ei ex citat iacentē et dormientē in pctis Act. xij. Percussoqz la. pr. ex. e. d. s. ve. Petrus in catenis pctōr in vīculis. Sc̄do lēte ābulā tē facit currere sic̄ calcaria equū. gre Mala q̄ nos hic p. ad d. e. ir. cō. Osee. vi. In tri. sua m. cō. adm. ve. ꝛ re. ad dñm q⁹ ipe te. et sa. nos. pcu. ꝛ cu. nos. Tercio erudit de agēdis. biere. Per oīe flagellū et dolorē erudieris hīrlm. Prou. xij. Stul. col. ē in cor. pu. et v. disci. fu. eā. Quarto purgat a pcīs. gre. Qd̄ lima ferro. qd̄ flagellū gra no. qd̄ fornax auro hoc tribulatō viro iusto Quīto demōstrat nos filios dei eē. hc. xij. q⁹ si extra disciplinā estis cui⁹ pticipes fa cti sūt omnes. ergo adulteri et ñ filij estis. Quē diligit dñs corrigit et castigat. fla. āt oēm fi. quē recipit. Et iō oīs fili⁹ acceptus deo. disciplina dei tāgit q̄ p manū dei de signaf. tho. xij. Quoniā accept⁹ eras d̄o ne cesse fuit vt tēptatio ꝓbaret te. Sexto fac nos dignos corona glie. Jac. i. Btūs vir qui suf. tē. q̄niā cū p. fu. ac. co. vi. Sic fuit tact⁹ iob in rebꝫ et p̄sona. Quidā āt hēnt illd̄ apostema noli me tāgere. q̄ ad tactum disciplīe statī frāgunt. Septimū ē q⁹ ius sit ei dare māducare. In q̄ daf intelligi qp postqz hō surrexit a morte pcti dēt panē vi te māducare scz corp⁹ xp̄i et v̄bū dei ī qbꝫ aīa viuit. Mat. iiij. Hō in so. pa. vi. hō sed in oi v. q⁹ pc. d̄o. ei⁹. s. dei Sicut ei corp⁹ indiget ꝓtinuo alimēto. sic aīa indiget suo cibo ꝓterea q̄tidie petim⁹ d. Panē no. q̄. da n. hodie. Matth. vi. Et sic patz terciū Quarto ponit patrati miracli noticia cui⁹ fama i vniuersaz terrā exijt. Et hoc ē q̄d d̄r Et exijt fama scz de iesu qp emoroissaz sa nauerat et puellā suscitauerat p vniuersaz regionē illā Et sic patz quartū. In fine no ta qp cū p hāc puellā pcōr occult⁹ designa tur maxīe p eā religiosus designaf q̄ secre te morif. infra claustruz q̄si in tomo. Mali aūt religiosi secrete in quartuor m oriunt. ¶ Prio in īpaciētia ꝛ murmure. Hō enī pauꝓtatē castitatē ꝛ obediētiā paciēter su stinēt scz murmurāt in eisdē dicētes cū iu deis vtinā mortui essem⁹ ī egypto cū sede su. ol. car. ero. xvi. Dūt ei mēte in egypto. id ē ī mōdo tenebraꝝ. Contra ḡs v. xp̄c. Ne mores estote vtoris loth. Lu. xvij. Et ne mo mit. m. ad arat. ꝛ resp. retro. ap ē reg. dei In eodē. ix. Tales significanf p symonez cire neū q̄ nisi cū āgaria tulit crucē post ie

ſuz. Oia eī onera religiōis mali nō libēter faciūt. z iō crepāt sub ipis. qz amoz q̄ gra/uia faciet leuia tollitur a coꝛde eoꝝ. ¶ Se/cundū ē odiū: quia oduūt et p̄sequunt̄ pre/latū qui cogit ipos religiose viuere. et alios bonos qui ipos obseruant et accusant. pri/ma. Jo. iij. Qui odit fratrē suū homicida est. Sic discipuli sancti bñdicti odiebāt eū et volebant eū venerare. vt di. btūs Gre. in dyalogo. ¶ Tercīū est inuidia. qz inui/dent gratijs alioꝝ z ipas anihilāt. Job. v. Paruulū occidit inuidia. Sic inuidebāt phariseī. q̄ vt religiosi haberent̄ grās xp̄i depꝛauabāt dicētes. In beelzebub prīci/pe demonio. ei. dmo. Luc. xi. ¶ Quartuz est negligēcia' quia omīa p̄ꝛeter comedere z bibere z cetera coꝛpis cōmoda negligent̄ agūt p̄sertim tamē hoꝛas suas z diuinum officiū. Cōtra quos hiere. xl viij. Valedi/ctus qui facit opus dei fraudu.

De epistola. Sermo. Cxiij.

Non cessamus

pro vobis oꝛantes et postu. vt impleamī agnitōe voluntatis eius. Col. i. Sicut pater et mr̄ erga carna/les filios sūt solicit̄ sic et ap̄ls multoplus de filijs suis spūalibus in xp̄o regeneratis solicitat̄ z q̄tidie īdefessis p̄cib9 deū p̄ eis et ipos p̄ ep̄las monebat. Illos aūt colo/senses qui sunt asiani ap̄ls. nō conuerterat nec eis p̄dicauerat. sed quidā eius disci/pulus noīe archippus. istis ergo colosensib9 ap̄ls ab epheso scribit et ostendit maximā caritatē suam ad eos. quia quotidie cū so/cijs suis pro eis rogauit. In hac ergo ep̄la ostendit q̄ rogat deuz vt eis tria maxima bona largiat̄. Primo em̄ rogat vt sapien/tia dei et. intellectu spūali repleant̄ ad dei voluntatē recognoscendā. In princi. ep̄le Scdo rogat vt digne in via ambulent ad fructū boni operis ac dei sciētiam augmē/randi ibi. Ut ambuletis dig. deo p̄mia placētes. Tercō rogat vt i omī vtute ani/me confoꝛtent̄ p̄ dei potentiā. aduersa pa/cienter z longanimit̄ tolerandū ibi. In oī vtute cōfoꝛtati fm̄ potē. clari. eius in om/ni pa. ¶ Primo ergo ap̄ls rogat vt colo/senses et nos in illis sapia dei z intellectu spūali impleamur ad dei volūtatē cogno/scendā. Et hoc est. Nō cessam? sup. in omī oꝛōe quā facim? ego z q̄ mecū sunt frēs p̄ vobis instare ap̄d deū oꝛātes. z postulan/tes Act. xij. Oꝛō aūt fiebat sine itermissiōe ab eccl̄a ad deū p̄ eo. Ut impleamī ñ ven/tosa z vana doctria. sed agnitōe volūtatis dei. hoc est vt īpleamī spūsancto. q̄ doceꝛ voluntatem dei. qz vt dr. i. Coꝛ. ij. Sicut nemo scit que sunt hois nisi spūs homis qui in ipo est. ita nemo scit que sunt dei ni/si spūs dei. z cui voluerit spiritꝰ reuelare. Unde idem ap̄ls spūsancto plenus di. i. thes. iij. Hec est vo. do. sci. vestra. Et spe/cificat hanc cognitionem p̄ duo quoꝝ pri/mū p̄tinet ad vitā actiuam. scdum ad vitā cōtemplatiuā. Et hoc est. Impleamī ag/nitione sup. exñ te in omī sapientia quātū ad ista que respiciunt vitam actiuā. z intel/lectu spūali quantū ad illa que respiciunt vitam cōtemplatiuā. Magnū est valde q̄ ap̄lus hic petit. scz scire que deus hic velit in actiua et cōtemplatiua vita. Sed nun/quid pōt hoc sciri. Quis em̄ scit quantū oporꝛet eū carnem suā macerare. z an expe/diat ei beremū intrare. quia qō vni ē val/de salubre. alteri est mortiferum. Unde de beato bern dr q̄ prope mortē con stitu/tus cepit se accusare eo q̄ se indiscrete affli/xisset. p̄ter quod nimis debilitatus erat. et multa bona facere non poterat que al's fecisset. Responsio. Non petit ap̄ls q̄ in omnib9 plene sciant voluntatem dei. sed in necessarijs ad salutem. Sic ergo patz q̄ ap̄lus oꝛat z petit q̄ sciamus que p̄tinent ad vitam actiuā. z que ad vitaz cōtempla/tiuam. Et ideo sciendū q̄ ad vitam actiuā pertinent. xij. opera pietatis. quoꝝ sex sūt coꝛporalia. scz vestire nudos. potare et ci/bare pauperes. recipere hospicio peregri/nos. redimere captiuos. visitare viduas et oꝛphanos. et tribulatas personas. mor/tuos sepelire. Alia sex opera sunt spūalia ad animā p̄tinentia. que sunt potenti oꝛa. vt p̄sulere. z docere ignoꝛātes. castigare et corrigere delinquēntes. cōsolare meretes remittere iniurias. ferre infirmitates. z de fectus' alioꝝ. z p̄ iniustis et peccatoꝛibus oꝛare. Ad vitam aūt cōtemplatiuā p̄tinet in caritate dei et p̄ximi feruere ab omnib9 negocijs mundi se suspendere et solvesi/

derio creatori inhererē: ⁊ cū magdalēa ad pedes crucifixi inclinata fīte māere. ei⁹ ma iestatē bonitatē et caritatē exorando et cō templando ac eius voluntatē et ꝟba audi re. qđ fit sacrā scriptrā legendo. ¶Nam cū legim⁹ deus nobis loquit. Sed cū orām⁹ loquimur nos deo. Talis autem vita est potio⁹ simpliciter ⁊ maioris meriti q̄z vita activa. Luc. x. Maria optimā p. ele. q̄ non auferret ab ea. Activa vita significatur per martham. ⁊ cōtemplativa p magdalenā. Li cet in casu activa posset esse maioris meri ti q̄z cōtemplativa. vt cuz quis videret ali quem seduci ab hereticis, vel fame mori, melius esset isti subuenire q̄z orare et deū contemplari Et ē tercia vita mixta ex activa ⁊ cōtemplativa. activa ⁊ cōtemplativa melior. vt cū q̄s ex vehemētia diuini amo ris et post cōtemplatōez diuine claritatis flectit se ad primū docendo, cōsulendo. et seruiendo. Sicut lucere ⁊ illumīare meli⁹ est q̄z solū lucere. Talis fuit vita xpi ⁊ apo stoloz qui de nocte in orōne pnoctabant ⁊ meditabant ⁊ de die hoies docebāt eoz cōmodis spūalibus intendentes. Ro. ix. Optabā ego ipe anathēa esse a xpo p fra meis. i. vitā activā a xpo diuisus primi cō modo intrēdendo. In cōtemplatōe enī hō cōiungit mēte deo. In actiōe vero ad exte rioza se spgit. Talis fuit vita beati dñici et beati petri martyris q̄ tota nocte legebant et orabāt. ⁊ de die intendebant cōmodis animaz. Talis vita debz eē omniū religio soz ⁊ doctoz. et silr eoz. Et ideo vita eoz si recte agat oēm aliā vitā transcendit et heremitarū et labozantiū. Scdo apls rogat vt digne in via dei ābulem⁹ ⁊ fructi ficemus ⁊ crescam⁹ in scia dei, Et hoc est. vt ambuletis digne deo. i. sicut diuini ho noris cui⁹ serui estis, dignitas req̄rit. Cū essim⁹ filij dei. vt filij dei ābulare debe m⁹ Ephe. v. Imitatozes mei estote sicut filij kīssi. Seneca. Cōpositus miles cōpo sitā dēt brē familiā. Et specificat in specia li digne ābulare. Tūc ei digne ābulamus q̄n deo in oibus intēdim⁹ placere. ⁊ i omī ope bono fructificam⁹ ⁊ crescim⁹ in scientia dei. Et hoc est p omīa pla. deo. Ambule/ tis ergo p omnia placentes deo. i. intendē tes placere deo. ⁊ non hominibus. Gal. i. An que. bo. pla. Si adhuc ho. pla. xpi ser. non es. Et nota q̄ d. per omnia non p par tes. Quidam enīz in vno deo placere vo lunt ⁊ in altero hominib⁹. Cōtra quod dr iij. Reg. xvij. Usq̄z quo claud. in duo. p. Et non solum sit rectitudo in voluntate sed ⁊ pfectus in bono opere. Et hoc est. In om ni opere bono fructificantes. id ē in omni genere bonoz operum scz spūalium et coz poralium ⁊ in omni opere omniuz vir tutū. Et crescentes in scientia dei. ¶ Alio/ raliter ad edificationem nostram vide q̄ tria in hac parte rogat apostolus p nobis. ¶ Primo vt in omni opere nostro rectaz intentionem habeamus scz placendi deo. Scdo vt in omni ope bono fructificemus. Opus bonū est opus virtutis. Quia vir tus est que bo. fa. h. et opus e. bon. red. vt di. phūs. Fructificare ergo debem⁹ in ope re omniū virtutum. Tunc ergo in ope bo/ no fructificam⁹ q̄n in ope septē ꝟtutū fru ctū fecerim⁹. ¶ Primo in ope fidei ⁊ ꝟaci ter omīa que sunt fidei credam⁹. ⁊ ea p di gna opa pteste mur Jaco. i. Oīdas m. fi. ex op. Peccatoz es aūt moriunt in fide et non fructificāt in ea. In fide enim exīstes nō faciunt opa fidei sed opa infideliū sara cenoz. ¶ Scdo in ope spei in solo deo et mentis sanctoz confidendo. Hiere. xvij. Btūs vir qui cōfi. in do. ⁊c. In deo enī cō fidēdo mirabilia faciem⁹. Esa. xl. Qui spe rant in dño mutabūt fortitudinē assumēt pēnas sicut aquile. Ps. xxxij. Omīa pos. ī eo q̄ me cōf. Peccatoz vo cōfidūt ī ami cis ⁊ bonis mūdi, ⁊ ideo pfundunt ⁊ nihil pūt. Esa. xxxvi. Ecce cō. f. ba. arū. cōfractū super egyptum. i. mundū. cui si. in. fu. h. ī. m. e. ¶ Tercio in ope caritatis deū super omīa diligendo ⁊ p̄rimū sicut nos. Lu. x. Dili. do. d. t. ⁊c. Tunc enī multū fructifi/ cabim⁹. Quia vt di. greg. Amoz dei nūq̄z est ociosus. opatur enīz magna si est. Ro. xij. Qui diligit p̄rimū le. adimp. Thi. i. Finis p̄cepti est ca. de cor. pu. Peccato res aūt diligunt seipos et mūdana et ideo nihil fructificant. sed dissipant bona dei. Math. xvi. Homo qui. erat diues. qui h. vil. ⁊ hic dic. ē. ap. il. qua. dic. bo. il. Exq̄ enī deū nō diligūt, nihil boni pūt operari cū caritas dei sit forma et perfectio omnis

boni opis ¶ Quarto in ope prudentie vt preteritoꝝ recordemur. scilz p̄teritoꝝ beneficioꝝ seruis dei collatoꝝ. vel p̄teritarū penarum inimicis dei inflictarum. vt p̄ beneficia inciteꝫur ad bonum et per penas retrahamur a malo. p̄sentia disponam⁹ z ordinemus ad nostre salutis finem. z futura mala caueamus. Quod tunc faciemus dū semp̄ finis noster erit in memoria nostra eccl. vij. Memento nouissima tua z in eternum non peccabis fuerit animus tuus tribus tpibus dispensetur. Preterita memorare. p̄nia dispone. et futura p̄caue. Peccatores comp̄antur bestijs. que nec preteritoꝝ memorant. nec p̄nia disponunt nec futura p̄cauēt Ecc. iij. Dixi in cor. meo. filij. vt p. e. de. z. o. si esse bestijs ¶ Quinto in opere temp̄antie vt nec diuicijs nec delicijs nec honoribus dissoluamur. sed abstrahamꝰ a vlicijs carnem nostrā ne spiritui dñetur Quia vt dr puer. xxix. Qui deli. nu. ser. su. in. z. Peccatores aūt bonis tpalibus nō tpate vtunt sed delectamentis carnis et mundi dissoluuntur et sine freno vtunt. sa. ij. Non sit p̄. quod non per. lux. n. Sic dissolutus est il. di. epl. q̄ indu. pur. et pis. et ep. quoti. spl. lu. xv. In delicijs ergo diuicijs z honoribus constituunt finem suū. sap. ij. Mecest ps nostra et nō est refrigeriū in fine hois. ¶ Sexto in opere fortudinis vt nullis aduersis frangamur nec p̄pter rerum vel bonoꝝ dispendia. vel p̄pter p̄inquoꝝ subtracta solatia. nec p̄pter corporuꝫ tormēta a dei charitate p̄impatienniā sepemur. ro. viij. Quis nos seperabit a ca. xp̄i. q. d. nihil Sic iob non fuit per omnia supradicta fractus nec a deo p̄impatientiam seperatus. Peccatores aūt statim frangunt nec dispendia rerū vel honoꝝ. nec subtractionem p̄pinquoꝝ nec penas corp̄m possunt aliqualiter sustinere. sed murmurant et blasphemant z ad figmenta dyaboli se cōuertunt Et sic per aduersa et p̄spera a deo recedunt. ps. Ca. a. la. t. mil. et de mi. a. d. t. ¶ Septimo in ope iusticie. vt q̄ sunt dei reddamus deo. et que sunt ce. ce. ro. viij. Reddite omnib⁹ debituꝫ. cui honorē ho. cui. tri. z. Peccatores aūt non reddūt deo honorē debitum z p̄mo subtrahunt bona sua. iob. xij. Abundant tabernacula p̄e

donum. et audacter p̄uocant deū ¶ Tercio rogat apostolus. vt crescamus in scia dei. Ubi sciendū q⁹ duplex est scientia dei. scz speculatiua z practica. Speculatiua scientia dei est qua ab eterno omnia scit que nō crescit. nec descrescit in deo. In hac scia non multuꝫ curat aplus q⁹ crescamus. quia vt ipe. i. Cor. viij. di. Scia inflat z qui vult in ea p̄ficere frequenter deficit. In hac scientia voluit crescere adam z eua z ideo turpiter dfecerunt. In hac scientia voluerūt multi phariſei p̄ficere et in stulticiā sunt conuersi. dicentes em̄ se esse sapientes stulti facti sunt vt dr ad Ro. i. In hac scientia tantū debem⁹ p̄ficere quantū sufficit ad salutē z non plus. Ro. xij. Non plus sapere q̄z oportet. Est z alia scientia dei practica siue experimentalis. quaꝫ filius dei indutus carne humana. didicit per experientiam z in ea p̄fecit. Hebre. v. Didicit ex his que passus est obedientiam. Luc. ij. Jesus aūt p̄ficiebat sapientia z etate a. de. z b. Hec aūt tota consistit in vsu vtutuꝫ. Et quia xp̄s in cruce fortissime et excellenter est virtutib⁹ vsus. ideo hec scientia potissime in cruce xp̄i consistit. siue in xp̄o crucifixo. In quo sunt omnes thesauri sapientie z scientie absconditi vt dr Col. ij. ppter quod aplus dic. i. Cor. ij. Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos nisi xp̄m et hunc crucifixum. Orat ergo apostolus vt in sciencia crucis crescamus. In qua xp̄us pendens multum p̄fecit ¶ Primo ergo ibi p̄ficit. in perfecta caritate. Nam iustus p̄o iniustis moritur amicus. p̄o inimicis. Ro ma. v. Vix enim p̄o iusto quis moritur. sed p̄o impijs z peccatoribus quis audeat mori. ibidem. Commendat autem deus suam caritatem in nobis. quoniaꝫ cum inimici essemus reconciliati sumus deo per mortem filij eius. ¶ Secundo in magna penalitate. quia a planta pedis vsq̄ ad verticem non fuit in eo sanitas. Esaye. i. Treno. i. O vos q̄ trā. p̄ vi. at. z. ¶ Tercio in inestimabili largitate. quia ad vnuꝫ xp̄ū totū regnū suū latroni dedit. Lu. xxiij Ho. m. e. ī pa ¶ Quarto in artissima paupertate q⁹ ipa abūdātia oīs bōi z fons aque viue nudus z sitibūd⁹ mor̄. Jo. xix. Sitio. Tre. iij. Recor. pau. z trā. in abl. z fel.

¶ Quinto in infima hūilitate. q2 abiectissimā mo2tē sustinuit. nā cū iniqs ipijs deputatus ē. phil. ij. Hu. semetip. ex. ob. vs. ad m. ¶ Sexto in mīa ⁊ benignitate. q2 p interfecto2ibꝫ suis rogauit. d. Pater d. illu. xxiij. Lōgino etia pfozāte sibi latus redidit lumē vt in ecclesiastica narrat hist. ¶ Septō in mirabili sapīa. q2 in cruce raz sapiēt lucifez decepit. ⁊ fecit sicut pisca2 qui hamū sub ꝛme abscondit. sic xp̄us diuinitatē sub hūanitate. Et dyabol9 dū credidit ipm capē captus ē iob. An extrahe2e potentiatā. h. ⁊ fune ligabis linguā eius.

¶ Octauo in pfecta obedientia. mat. xxvi Non qđ ego vo. sed qđ tu. phil. ij. Ex. obe. vs. ad mo2. ¶ Nono sūma patientia. q2 debilitatus cōsputus collaphizatus ligat9 ꝛberatus. falsē accusatus. mo2te iniuste condēnatus. cruci affixus. ⁊ mortuus ⁊ nō aperuit os suū. ita vt miratē pses di. nō rūdes quicqꝫ vides in quantis te accusant. Mar. xv. Ūñ. ppter nimiā eius patiam hꝛrodes spꝛeuit eū sicut insanum indutū ve ste alba. vt pz Lu. xxiij. esa. liij. Sicut ouis ad oc. du. ⁊ quasi agnus co. tō. se obmutuit. ⁊ nō aperiet os suū. ¶ Decimo in pcoꝛdiali cōpassione. q2 in tāta pena ꝓstitutus cōpassus est matri ⁊ cōmendauit eā iohānī Jo. xix. Ecce mater tua. Cōpassus ē petro se neganti ⁊ respexit eū. vt pz Lu. xxij. Cōpassi9 ē toti generi hūano. ⁊ iō clamoꝛe validō ⁊ lacrimis offerens seipm exauditus est p̄ sua reuerentia. heb. v. ¶ Undecimo in totali victoꝛia. q2 in cruce omia vicit ⁊ dyabolū ⁊ mundū. Joh. xvi. Confidite q2 ego vici mundū. aug. Manu inermi ⁊ affixa cruci debellauit a. po. ¶ Duodecimo in oīm bonoꝝ ꝓsūatione ⁊ cōplemone. q2 in cruce oīa ꝓsūmauit ⁊ cōpleuit. iō in cruce pendens ait. ꝓsūmatū est. Jo. xix. Consūmata est scriptura. ꝓsūmata est natura. cōsūmata est pena. ꝓsūmata est gratia. ꝓsummata est glia. Omia hꝛc in cruce sunt consūmata. i. cōpleta ⁊ pfecta. Qꝛat ergo apl's vt crescamus in scīa experimentali haꝛ virtutū. quaꝛ scientia pꝛactica in cruce fuit in qua xp̄s pfecit in cruce pendens. ⁊ ideo dꝛgat apl's vt in oī virtute aie ꝓfozemur ad aduersa p̄ dei potentiā patienter ⁊ longanimiter tolerandū. ⁊ hoc est. In oī virtute cōfozati. Qꝛat em apl's in hac tercia pte. vt in bono ꝓfozemur ꝫ malū. ⁊ q2 duplex est malum. scz culpe ⁊ pene. iō ꝓfozatio est duplex. Prima cōtra malū culpe. secūda contra malū pene. ibi. In oī patientia. Uel pꝛima cōfozatio est in agendo bonū. secunda sustinendo malū. Di. ergo oꝛam9 vt sitis placentes ꝓfozati in oī virtute ꝫ malum culpe. vel ad agendū bonū. q2 virtūqꝫ in ꝛvirtute dei possumus. scz maluꝫ vitare. ⁊ bonū opari. ⁊ hoc est fm potentiā. s. dei ⁊ non nostrā virtutē em hꝛe ⁊ in ea ꝓfozari vt p eū malo resistamus ⁊ agamus. nō est nīm sed claritatis eius. i. eius qui sua claritate nobis eā infundit. Aug. Uirtus est bona qualitas mentis quā deus dedit nobis sine infudit. Uel fm potentiā claritatis ei9. i. fm potentiā filij. qui est claritas patris p quē ꝓfozamur in bono. ad Hebꝛ. i. Qui cū sit splendoꝛ glie ⁊ figura substantie ei9. Et nota q9 quidā solū cōfozant in vna ꝛvirtute scz in fide credentes p̄ solam fidē salvari. Contra quod Jac. ij. Fides si. o. m. ē. Sequit. In oī patia. Hic ponit ꝓfozatio ad sustinendū malū pene. Ad cui9 pfectionē tria cōcurrunt. Primo patia vt malum pene. scꝫ aduersa sine murmure sustineat ⁊ hoc ē. In oī patia sup. sitis ꝓfozati. Secūdo longanimitas. vt diu aduersa toleꝛrent. Et hoc ē. Longanimitate. Tercio gaudiū qđ totū ꝓsūmat ⁊ pficit. Et hoc est. Cū gaudio. scz sustineatis aduersa. Jac. i. Omē gau. exis. frēs cū in tē. va. unc. Ro. v. Sed ⁊ glia in tri. Act. v. Ibant apli gau. a. cō. consi. q. d. h. ⁊c.

Dñica. xxv. de euangelio. Sermo. cxiiij.

QUm subleuasset oc. ieſus ⁊ vi. q2 multitu. maꝛvenit ad eum. Joh. vi. Nota q9 quater legimus iesum oculos subleuasse. Primo turbam pasturus. vt hic. Secūdo rūsum legispito datꝛus Lu. x. Suspiciens iesus dixit hō quida ⁊c. Tercio surdū ⁊ mutū sanaturus. mar. vij. Suspiciens iesus in celū ait. Effeta qđ est adapire. Quarto lazarū suscitaturus. vt pz Jo. xi. Attende ergo q9 hec quatuoꝛ hñt verbū dei efficere in aia. Primo em aiam pascit

q2 cibꝰ est eius. deut. viij. Nō in so. pa. vi. ho. Secūdo eā docet 2 rūdet ei? cogitatio nibꝰ 2 cōmibꝰ. Prouer. i. Parabole salo/ monis 2 ceta. Sequit. Ad sciendū sapiaz et disciplinā et ad intelligē. verba prudentie. Tercio aīam surdā ad audiendū cū effectu verbū dei 2 mutā loquendū verba vite facit audire 2 loqui. Ihū pdicante iesu a postoli cū effectu audierūt verbū dei 2 reli ctis oibꝰ secuti sunt eū. mat. iiij. Et matrona cepit loqui dicēs, Beatus vē. q te por. Lu. xi. Quarto aīam mortuā 2 fetentē in pccatis resuscitat 2 reducit ad vitam gre ¶ Ihū loquēte petro 2 pdicante cōpuncti sunt corde. ce. s. s. su. oēs q au. vr. act. x. Ut ergo verbū dei ista quatuor in nobis effici at. sz abet doceat. faciat ꝓbū dei audire et loqui 2 etiā resuscitet ad vitā gratie oc'os ad ce. leuātes rogemus xc̄. ¶ Ihū suble. o. ie. Hoc euāgeliū bis in anno legit. Primo quarta do. quadrage. q2 isto tpe illō mira/ culū legit fore factū. s. ppe pascha iudeoꝝ. Secūdo vltia do. añ aduentū. 2 hoc ppt vltimū ꝓbū euāgelij. sz Hic ē vere ppha ta qui vēturus ē in mundū. Hō essi ūstat xps istius ppte qui vēturus erat in mū dū. Duo aūt principaliter in hoc euange/ lio cōtinent. Primū est ꝓpius xpi virtuo/ sū ꝓuiuiū. Secundū est fructus cōsecutus ex cōuiuio copiosus. ibi. Illi hoies cū vi. q fe. si. di. q2 hic est vere ppte qui vē. ē in mū. ¶ Primo ergo ponit xpi cōuiuiū magnū 2 virtuosum. Ad cuius virtutē de mon strandā xps oculos sublenauit quasi aliqd valde magnū esset factur?. Et q2 sm pbm. iij. ethicoꝝ. ōnia iuxta se posita magis eluescūt. Ideo vt virtus est magnificen/ tia illius cōuiuij magis eluescat. reduca/ mus ad mēoriā quoddā aliud cōuiuiū ma gnū. huic tñ dissile valde. s. ꝓuiuiū balthā sar filij nabuchodonosoꝝ. de q hēt Dañ. v vbi dr Balthasar rex fecit cōuiuiū grande optimatibꝰ suis mille. 2 vnusq̄sq̄ sm suaz bibebat etatē. Precepit ergo rex temulē/ tus vt afferent vasa aurea 2 argētea que asportauerat nabuchodonosoꝝ pater ei? de tēplo qđ fuit in hierusalē. vt in eis biberēt rex 2 optimates eius 2 vxores 2 cōcubine eius 2 bibentes laudabāt deos suos aure/ os 2 argenteos. In eadē aūt hora apparue rūt digiti quasi manus hois scribētis con/ tra candelabꝝ in superficie parietis aule re/ gie. 2 rex aspiciebat articulos quasi manus hois scribentis. Tūc facies regis cōmutata est. 2 cogitatiōes ei? ꝓturbabāt eū 2 cōpa ges renū eius soluebant 2 genua eius ad se inuicem collidebant. Exclamauit itaq̄ rex fortiter vt introduceret magos calde/ os 2 aruspices. introductus ē etiā daniel q̄ scripturā. que dicebat mane thetel phares legit 2 exposuit. Et sicut dixit eadē nocte euenit ei. q2 eadem nocte interfectus est 2 darius rex medoꝝ in regnū eius suscepit. Uterq̄z ergo et xps 2 balthasar fecit cōui/ uiū 2 oculos sublenauit. sed tā cōuiuiū q̄z oculoꝝ leuatio in multis differūt. ¶ No/ ta q cōuiuiū xpi in quinq̄z differt a ꝓuiuio balthasar. Primo q2 illud fuit cōuiuium cōcupiscentie. q2 in vasis aureis 2 optimo vino 2 multis ferculis factū fuit. que oīa ꝓuocant ꝓcupias. ex o. xxij. Sedit po. mā/ cē. Talia sunt ꝓuiuia in ūdi q̄ ad maluz ꝓ uocant. ꝓpterea dr Eccl's. viij. Melius ē ire. ad do. lu. q̄z. 2c̄. Sz illud fuit magne so/ brietatis 2 tpantie q2 solum fuit ibi panis ordeace? 2 pisces 2 aqua. Talia debent esse cōuiua seruoꝝ dei. q2 vt di. bern. Cibi ꝓuo rū dei debent esse olera 2 legumia 2 piscicu los paucos si inserant debent ꝓ sūmis de/ licijs cōparare. Nunc aūt nō sic est. Idem ꝓuitiū vite hois panis 2 aqua 2 dom? ꝓ/ tegens turpitudinē. Nūc aūt nō sufficiunt fruct? arboꝝ nō genera legumiū. nō radi ces herbaꝝ nō pisces maris. nō bestie terre. nō aues celi. hinc ē q̄ ḡunt pinguia. emū rur aromata. nutriunt altilia. vnd grauat stomachus. turbat sensus. cōprimit intel/ lectus. Inde nec salus nec sanitas sz mor bus 2 mors. ¶ Secūdo q2 illud fuit supa bundantie nō enim illud indigentibꝰ fe/ cit. sed mille barombꝰ suis. Talia sunt cō/ uiuia mūdi q̄ solis magnis 2 abūdantibꝰ fuit 2 nihil ꝓfuit pietatis. 2 ꝓ ōnibꝰ nec alt qđ meritū. sz illud fuit magne necessitatis 2 indigentie. q2 fecit ihū pauperibꝰ 2 alijs. q̄ nō poterāt hre alūde. Talia debēt esse cō uiuia ꝓuoꝝ dei. Lu. iiij. Cū feceris cōuiuiū noli vocare amicos 2 nec cog. 2. ne vi. di. sz voca pauperes cecos. claudos 2 beatus eris ¶ Tercio q2 istud ꝓuiuiū fuit ꝓuocantie

nam ꝓuocauit deū cōtra balthasar. vt de/ponere et cū ꝓpter multa indecentia que si/bi fiebant. vñ vidit in pariete scribi sniam cōtra se. Talia sūt vt plurimū cōuiuia mū di qz frequenter deus iudicat cōuiuantes ꝓpter multa peccata q̄ cōmittunt. Sic fu/it iudicatus iste tarquin⁹ qui dum esset in cōuiuio os piscis versatū ē in gutture suo z suffocatus interijt. vt in legenda beati sil uestri hētur. Sed illud ꝓuocauit hoīes ad faciendū xp̄m regē. vñ voluerunt xp̄m rapere z facere regem. vt post hoc euange/liū pz. Talia sunt cōuiuia fuoꝝ dei qz indu cunt deū vt ipsos in terra z celo magnifi/cet. Exemplū de beato Gre. qui q̄ die in/uitabat paupes z peregrinos ad mensam z vno die. vidit inter eos q̄ mō appebat iuuenis. modo senex qui erat angelus dei Qui interrogatus ab eo quis esset. rñdit Ego sū iste naufragus cui cuppā argenteā dare fecisti. ex tūc deus sniauit q̄ tu es pa pa. z q̄ oīa q̄ petieris fient tibi. qz nūq̄ ali quem pauperem vacuū abire permittis. ¶ Quarto quia istud fuit cōuiuiū impfectio nis z deficientie. nā cibaria istius cōuiuij nō fuerūt pfecta. z generarūt multos ma/los hūores. Talia sunt cibaria, conuiuioꝝ mundi q̄ sunt valde impfecta z cū nause/at faciāt solū corp⁹. generāt etiā malos hu mores in corpore z mala desideria in aīa z frequenter faciūt corpus z aīaz obire. ecc. xxxvij. ꝓpter crapulā multi pierūt. Non effi ꝓ bñdictionē z orōem sanctificant nec cuz gr̄arū actione sumunt. Sed cibaria illi⁹ cō uiuij fuerūt pfecta. qz corpus z aīam refe cerūt. nā cū bñdictione dei sūpserūt cibū et in timore comederūt z ordinate. Vñ ius/sit eos super fenum sedere. Per fenum intelligitur caro. Esa. xl. Omis caro fenuz. Tunc ergo sup fenū sedemus qñ aīa car/ni dñat. z tunc oīa ordinate ꝓcedūt. z iō generauerūt bonos hūores. i. bona deside ria. qz aīa dū carni dñatur multa bona co/gitat z desiderat. Talia eī debent esse ꝓui/uia fuoꝝ dei. q̄ scz cū bñdictione sumāt et in timore dei z ordinate. ita q̄ aīa dñetur carni. z aures esurient verbū dei. Hic ca/dit exēplū istius monialis de qua di. gre. in dyalogo. q̄ ablq̄ signo crucis lactucaz comedit z statim a dyabolo est inuasa.

Vñ in hoc ꝙuiuio multe reliquie manse/rūt. i. multa bona exempla q̄ imitari debe/mus ꝓpter qđ iussū est ap̄lis vt reliquias colligerent vt de ipsis possent posteri satu rari. ¶ Quīto qz illud ꝙuiuiū fuit vane apparētie. nā fuit factū in palatio regali su/p tapeta deaurata z tobaleas z vasa aurea z argentea sz istud fuit factū sub diuo sup terram in mōte ad significandū q̄ expecta bant aliud cōuiuiū in celo. Sed istū nihil vlterius expectabāt. sz tota eoꝝ spes infra tectū palacij claudebat. ps. Oculos suos sta. d. ꝛc. Hec est ergo differentia cōuiui/oꝝ mundi z fuoꝝ dei. q̄ serui dei transeūt de cōuiuio ad ꝙuiuiū. serui vero mūdi trā seūt de ꝙuiuio ad esurie sempiternā. Esa. lxv. Serui mei. co. z v. esurient. sic transiit iste diues epulo q̄ de ꝙuiuijs trāsiuit ad trā tam miseriā q̄ vnā gutta aque hre nō po/tuit. vt dz Lu. vi. Propterea cōuiuia mū di cōuertunt in cultū z penā. Job. xxi. Du cūt in bo. di. s. ꝛc. Sic fuit terminatū cōui uiū absolō. in q̄ interfici fecit fratē suū. ij. Re. xiij. Prouer. xiij. Extrema gau. luc. oc. Sz ꝙuiuia fuoꝝ dei ad magnā le iciaz terminant. sicut hoc ꝙuiuiū terminatū fu/it. Et ad hoc significādū xp̄s postq̄ come/dit cū ap̄lis ascendit in celū. Act. i. ¶ Sic et eleuatio oculoꝝ balthasar differt ab ele/uatione oculoꝝ xp̄i in quinq̄. ¶ Primo qz iste eleuauit oculos ad videndū va/na scz pōpas principū. vasa aurea. z facies mulieꝝ. Propter ista eleuant oculos co/medentes in cōuiuijs mūdi. z stant ad fe nestras z frequēter, ꝓpter talē oculoꝝ leua tionem peccantes grauiter a dyabolo capi untur. sic eleuauit dauid oculos z sic pec/cauit z fuit captus. vt pz. ij. Re. ij. Sed xp̄us eleuauit oculos ad videndū paupe res z miserias eoꝝ z grauamen turbe. Et ꝓpter hoc debent serui dī oculos in suis cō uiuijs leuare. scz vt videant pauperes ad uenientes z elemosinas petentes. Quī/dam autem claudunt hostia z pauperes expellūt. Contra quod di. Job. Si come di huc. ꝛc. Idem. Ostiū meū viatori pa tuit. Job xxi. ¶ Secūdo quia balthasar leuauit oculos ad superbiam ꝓpter quam ac etiam irreuerentiā quam habuit ad va sa templi domini deposita est de regno

Sic ꝙuine mūdi eleuāt oculos ad supbiā ad videndū bona. ⁊ diuitias suas quas ipsi vel pentes ipsoꝝ inuste acquisierūt ⁊ nō reuerenť. neq; curant de filijs dei quib⁹ ea abstulerūt. Et ideo filij eoꝝ post eos mendicant. ps. Nutantes transl. fi. e. ⁊ mendi. Eccls. Generauit filiū qui in sūma egestate erit. Christus aūt ex būilitate oculos leuauit nō dedignans psonas miserabiles intueri. ppter qđ exaltatus est valde p hil' ij. Hūiliauit semetipm ⁊c. ppter qđ et d. exalta. il. Sic serui dei debent in cōuiuꝝ oculos leuare vt cōsiderēt se indignos tot bñficijs q̄ cōtulit illis deus ⁊ q̄ multi meliores se nō sic abūdant. imo multā penuriā patiunť. Heb. xi. Circūierūt in me. i pe. ca. egē. an. o. Quidā vo hñt oculos ad illos q̄ abundāt ⁊ reputāt eos indignos. Lu. xv. Quanti mer. in do. pať. m. abun. p. e. a hic fa. peo. ¶ Tercio quia balthasar leuāt oc'los vidit nūerari ⁊ ponderari regnū suū qz mane. i. numerus thxtel. i. appensio. naz regnū eius numerauit deus ⁊ appendit in statera. ⁊ inuentū est minus habens. quia peccata pponderauerunt sic accidit gaudētib⁹ ⁊ cōuiuantib⁹ in hoc mūdo. qz facta eoꝝ cōꝝ deo exaīanť ⁊ ponderanť. ⁊ inueniunť valde grauia. ⁊ intm ponderant q̄ eos ad infernū trahunt. esa. xiij. Ad infer. de. in ꝓf. la. Sed xps eleuās oculos vidit pōderari regnū suū. scz eccl'iam militantē et inuenta est satis bñs. ⁊ meritū xpi pponderauit omib⁹ pctis eiꝰ ⁊ intm pponderauit. q̄ omnes qui erāt in limbo trāsmittit et ꝓiecit ad celū ⁊ pōdus illius meriti q̄tidie ad celum transmittit animas defunctoꝝ quibuscūq; applicatur. Quicūq; ergo ad celū vadūt. Jo. xiij. Ego si exal. f. o. t. ⁊c. ¶ Quarto qz balthasar eleuans oc'los vidit regnū suū diuidi a se ⁊ inimico suo dari. s. dario regi medoꝝ ⁊ pharum, sic accidit gaudentib⁹ ⁊ cōgaudentib⁹ in mūdo. qz subito regnū ⁊ bōa eoꝝ ⁊ glia ab eis auferūť et pdunt regnū. ⁊ vitā ⁊ oīa sil'. diuitias ⁊ honores. Job. xxvij. Diues cū dor. ⁊c. Sz xps vidit regnū suū dispsum et a se diuisū vniri sibi et a dyabolo inimico suo auferri Jo. xij. Nūc princ. hui⁹ me. e. fo. Et sic factuz est vnū ouile et vnus pa. Sic fuit dei duz oculos p fidē et dilectionē leuant eripiūť de ptāte dyaboli et vniūť et regnū dei qđ est ipse xps eis dať Lu. xvij. Regnū dei intra vos est. ¶ Quinto qz balthasar eleuāt oculos cōtristatus et cōsternatus ē valde et cepit tremere ⁊ collidebanť genua eiꝰ. ⁊ cōpages renū dissoluebanť. Sic etiā gaudentib⁹ et cōuiuantib⁹ in hoc mūdo. qz eleuant oculos sc'z in flagellis. alias essi nūq; leuāt. Lu. xvi. Eleuans aūt oc'los dī es. in tor. Et tremūt etiā valde et totaliť dissoluunť et collidunť in pœnis Sap. v. Videntes turbabūť timore horribi. apoc. vi. Luc di. mō. et pe. ca. sup no. et col. op. n. Sed xps eleuās oculos gauisus ē et cōfortatuꝰ ē qz vidit quasi infinitos in virtute sua saluari. Si em gaudiū ē in celo sup vno pectore pniam agente q̄nt̄ū gaudiū fuit xpo sup hūana natura ad viā veritatis reducta. ⁊ suo sanguine redēpta. Sic serui dei dū eleuant oculos mentis valde gaudent et cōfortanť. qz vident se in manu dei et in virtute sua se sperāt saluari. Sap. iij. Justoꝝ aīe in manu dei sunt. Job. x. Oues m. v. m. au. et ego vitā eternā do eis. ⁊ nō rapeas. quisq; de manu me. In fine isti⁹ mēbri nota q̄ multis in locis euāgelū loquit de sublevatione oculoꝝ ie su ⁊ multoties recitat ipm oculos ad celuz eleuasse. In q̄ instruim q̄ oculis mentis ad celū respicere dēmus. ⁊ ad ipm anbelare. Et hoc ppter q̄ tuor. ¶ Primo qz cuntas nostra est vbi p̄petue manere dēmus. Heb. xiij. Non hē mus hic ma. ci. Aug. In hostili terra vulcis ē recordario p̄ie. ps. Heu mi. qz inco. me. p. est. Exemplū de illis q̄ in aliena te morantť quō hñt coꝝ ad terrā suā si illuc tendere intendāt. aliaš nō hñt ibi coꝝ suū. sz in terra in qua hitant edificāt. Qui ergo ad celū nō hñt oculos sz in hoc mūdo edificāt signū est q̄ illuc redire nō curāt nec vnq; redibūť. ¶ Secūdo qz ibi est paťr noster ⁊ mater nostra ⁊ frēs nostri. sc'z xps beata vgo ⁊ alij sancti. qui āplius nos diligunt q̄ pentes carnis. Ibi etiā sperare debem⁹ q̄ sint aie oīm pdecessoꝝ nroꝝ qui in fide xpi mortui sunt. Oia ista trahūt desiderium hoīs ad se. Exemplū de iacob qui audiēs q̄ ioseph filius suus in egypto esset sublimatus totū desideriū suū hñt ad ipm, ⁊ festinauit illuc descendere. vt p3 Gen. xlv.

Omēs aūt supradicti valde sunt sublimati et ideo festinemus ad eos ascēdere. ps. Fuerūt mi lacryme m. pa. d. ac no. duz dr mihi quotidie vbi est de. t. ami. t vbi sunt predeces. tu. ¶ Tercio quia ibi est thesaurus noster scz merces operū nostroz et meritū xpi et omniū sanctoz qui est thesaur? indeficiens omnē sufficiencia habēs quia nec aufert nec corrumpi potest. Magnus aūt thesaurus multum trahit cor homis. Matb. vi. Vbi ē thesaurus tu. ibi ē et cor tu. ¶ Quarto quia ibi est curia magni regis. t ibi examinanf et ventilantur omnia facta nostra. t aduocatus noster xps fortiter interpellat pro nobis. Et vide quia in hac curia currūt res t persone. Et ideo multum deberemus oculos mentis illuc dirigere. t aduocato nostro exenia orōnū mittere. quia causa facile depit quādo aduocatus nō exeniatus est. t maxime si causa non sit iusta. Causa aūt nostra multū iniusticie habet t pauz de iusticia. Jaco. iij. In multis quidē offendim? omēs Et sic patz primū. ¶ Secdo ponitur fructus ex conuiuio secutus copiosus. scz vera confessio fidei de iesu. quia hic est vere propheta qui venturus ē in m. Hic est ille pphēta cui? aduentū in sequenti dñica recolimus. ppter quod hoc euangeliū recitaf hodie. quia iudeus carne hūana venturus erat in mūdum. sed modo iam venit. Vere ergo hic ē ille pphēta magnus de q moyses t omēs pphete pphetauerūt quē iudei expectāt venire. qui tū iam venit. qui ē verus deus et verus hō. Deu. xviij. Prophetā de gēte tua t de patribz tuis suscitabit tibi deus ipm sicē me audies. t quis alius post moysen surrexit ei similis. qui facie ad faciē cuz deo loqref et legē ferret et pplm dei d māu pharaonis. i. dyaboli eriperet. t māna cibū angeloz daret pplo comedere t mirabilia faceret et traz dei ptra pplm placaret. Certe nullus nisi xps. nec vnqz surrecturus est et ideo hec est vera cōfessio fidei. hic ē vere pphēta qui venturus est in mundū. Et sic patet secdm. Cetera alia ad hoc euangeliū spectantia require supra dñica quarta quadragesime p totū euāgeliū. ¶ Est puer vnus hic qui bēt quinqz panes. tē. Hoc ita q iste puer a q quinqz panes efflagitare debemus est xps. ¶ Primus panis ē intelligēcie vt diuinā scripturā recte intelligamus. Eccli. xv. Ciba. il. pa. vi. t intelle. ¶ Secdus panis est penitētie vt pniam faciam? ps. Fuerūt mi. la. m. pa. die ac no. ¶ Tercius panis est eukaristie vt corpus xpi digne sumam?. Jo. vi. Panis q. e. d. vo. ca. m. ē, ¶ Quartus panis ē grē vt dei grām habeam?. Bap. xvi. Panē de celo prestitisti il. ba. in se. o. del. t om. sa sua. ¶ Quintus ē panis gle vt regni gloria gaudeamus. Luce. xiiij. Btūs q manducabit panem in regno dei.

¶ De epistola. Sermo. Cxv.

Ecce dies veniunt d. dñs t suscitabo da. ger. iust. Hie. xxiij. Quia in seqnti do. aduētū filij dei in mōm recolere debem?. idō in hac dñica loco eple pphetam hieremye legim?. qui ipm venturū eē predixit. vt in pphetia pcedēte. t facto post modum subsecuto ipm. iā venisse firmit credamus t ei deuota t pura mēte fidelit occuramus. Ut ecclia cātat. Ecce venit rex occurram? saluatoi nostro. In hac aūt pphetia hieremyas spūsancto inspiratus. quattuoz de xpo pdicit. Primū ē natiuitas temporalis. ibi. Suscitabo da. ger. ius. Secdm ē xpi excellētia t operatio virtualis ibi. Et reg. rex et sa. erit t fa. iu. t ius. Tercium est fructus aduentus xpi et effectus specialis ibi. In di. ill. sal. iu. Quartū est xpi aduentus fructus et effectus generalis ibi. Propter hoc ecce dies ve. di. do. Et non d. vl. vi. d. tē. ¶ Primo ergo prenunciat hieremyas xpi natiuitatem temporalem di. Ecce dies. ve. Ecce nota est admirationis et magni facti. Incarnatio enim filij dei omnia opera mundi excessit. Quid enim maius q̄ deus fieret homo. et recluderet se in vtero virginali dives pauper. dominus seruus. immortalis mortalis. t beatus miser. Hieremye. xxxi Novum faciet dominus super terram femina circumdabit virum et cetera. Esaye. vij. Ecce virgo concipiet et pariet filiū. Et vere xps in quo xps est et stetit in mundo fuit dies t non nox. quia totum fuit plenū grē t mie. t inūerabilib bñficijs Lu. vi. Virg? d il. exi. t sa. om. Act. x. Qui

ptrāsijt bñ faciēdo ⁊ sa. infi. ⁊ oppꝛes. a dya. In tpe ergo pleno pacis mie grē ⁊ totalit luminoso deus pater suscitauit iustū germen dauid. Sicut em̄ suscitare mortuum solus ds pt facere. sic incarnatio filij dei solius dei opus fuit Lu. i. Spūs. super. in te Germē aūt dr illd qđ pullulat ex radice et quia xps sumpsit carnē ex radice dauid. i. de xgine maria q̄ fuit de radice dauid. iō dicit germē dd. Esa. xi. Egre. xv. de ra. ⁊c. Et q̄ corpus xpi fuit de purissimo sanguie xginis generatū. ⁊ nō de sanguie in q̄ cō cupiscēcia carnis viget. ⁊ pꝛ ꝑs non fuit in pctō cōceptū. idō addidit iustū. Suscitabo inq̄t germē iustū dō. i. ō radice dauid. et sic dauid ē genitiui casus. Pōt etiā esse accusatiui casus. q̄ fm̄ iterp̄tatōez xps fuit suscitat⁹. vt alter dō. q̄ iterp̄tat manu fortj qui occidit goliā. Christus aūt vt di. aug. Manu inermi ⁊ affixa cruci de bellauit aereas ptātes. pōt etiaz esse casus datiui. q̄ deus pater su. iu. ger. ipi dauid. i. domui ⁊ regno dauid. i. ad vtilitatē ⁊ pfectū eius Esa. ix. Sup solū dauid sedebit ⁊ sup regn. e. Principalit ei xps venit ad gentē et regnū dō saluandū. Mat. xv. Nō sum missus ni. ad o. q̄ pie. d. is. Sic g⁹ ex his xbis dēmus verā ⁊ purā fidē recipe de xpo. scz q̄ ipe fuit verus deus ⁊ verus hō ⁊ fm̄ di uinitatē fuit equalis deo. fm̄ vero hūanitatē fuit a spūsancto suscitatus ⁊ generatus de purissimis sanguibꝫ virginis: q̄ fuit de pgenie ⁊ semine dō. sine virili semine: ⁊ sine corruptione xginis. Non ergo attulit de celo corpus. nec xgo maria fuit angel⁹. vt heretici dicunt. Et q̄ hec sit vera fides oñdūt miracla et opa q̄ in eius xtute fiūt. deus aūt nō coopat malis. vñ si hec fides esset mala ds ad eā cōfirmandā mirabilia nō fecisset. Quia xo a dño cōfirmata ē iō sic patet ⁊ frequēter mō miracula non fiūt Et sic patz primū ¶ Secō hieremyas xpi excellentiā ⁊ pfectionē ⁊ xtualē operationē p̄edi. dic. Et regnabit rex ⁊ sapiens erit.

E ¶ Ubi quattuor de xpo p̄dicit. scz q̄ regnabit rex. ⁊ regnū sapienter gubernabit. ⁊ iudiciū gentibus pfert ⁊ iusticiā in omib⁹ exequet. ¶ Primo d. q̄ regnabit rex. Ipe em̄ natus ē rex ⁊ fuit pfectus rex in omib⁹ ⁊ excessit omēs reges q̄ regnauit ⁊ regnabit in celo ⁊ in terra ⁊ in inferno. Phi. ij. Donauit. i. no. q̄ ō est su. o. no. vt i no. ⁊c In celo em̄ regnat p totalē ⁊ vniuersalem brōrū subiectōez q̄ ei omēs ad nutū obediunt. ⁊ in oib⁹ subijciunt. qđ quottidie patimus in nobis fieri d. Fiat vo. t. si. i ce. ⁊c. Mat. vi. Regnabit etiā in celo p sue glorie ostensionē ⁊ beatā visionē. q̄ ibi ei⁹ maiestas ⁊ gl'a demōstrat q̄ beatos facit videntes. In mūdo aūt isto xps oñditur vestit⁹ sacco ⁊ affixus ligno. ⁊ iō nec nmē nec bona nat nec de ipo curat. In terra aūt regnat p patiēcie ⁊ misericordie assumptōez. Naz in magna patiēcia ⁊ mia regnat. sup omēs pcōres paciēter em̄ expectat eos vt quer tant. ⁊ misericorditer recipit si cōuertant. Esay. iij. Propterea ex n. d. mi. no. biere. Tu fortes cū ama. ml. ⁊c. Uñ xpus posuit exēplū de prē filij pdigi in cui⁹ receptione pater occidi fecit vitulū saginatū ⁊ chorꝫ ⁊ symphoniā cantari ⁊ in eius amplexum ruit vt patz lu. xv. Sic de⁹ facit peccatori. Sed multi miseri patiam et mīam ei⁹ cōtemnunt eo ipo āplius peccāt. Roma. ij. Ignoras q̄nā benignitas dei ad pniam te adducit. fm̄ duriciā aūt tuā ⁊ cor impenitēs thesaurisas tibi irā i die ire. Ecc. viij Quia non cito p. ō ma. se. fi. b. ⁊c. Super ius stos autez regnat. in magnificis gratijs specialiter habitās in eis et ipos dirigēs et pꝛegens ⁊ gubernans. Ipsi sunt templum dei spūale et spūssancꝰ habitat in eis. vt dicit. i. Cor. iij. Ipi etiā sunt regnum dei q̄ p bonore dei q̄tidie certāt. de hostibus triūphāt et ad dñm redeūt coronādi. Un de ecclia militās vocant Mat. xi. Regnū ce. vim pa. et vio. ra. illd. i. cū violentia p liātes rapiūt illd. In inferno aūt regnat p iusticie executōez. q̄ effectū iusticie scilcet punitōez ⁊ vidictā in dānatos exercere iubet Deut. xxxij. Reddam vltionem hostibus meis. Quod opus deus inuite et cū dolore facit quia punire alienum est a do et contra naturam dei sed misereri secundum naturaz. Esa. i. Heu heu vindicabor ego de inimicis meis. Et quia inuite facit. ideo semper punit eos citra condignum. id est punitioni misericordiam admiscet. In inferno etiam cognoscent impij christum scilz esse regem omnipotentem qui

hic noluerunt eū cognoscere regē clemētē ¶ Scdo dic q regnū suū sapīa gubernabit q sapiēs erit. Sapiētis.n.op⁹ ē ordīare vt dicit phūs Et q xps oīa ad debitū finez ordinat ⁊ nihil īordīatū relinqt. ido sapiēs ee pnūciat. Ipe em ordīauit ⁊ ordīat oēs creas ad obseqū dos vt ad salutē puenīat. Ordīat dos ez ad deū vt ipm cognoscat. cognoscēdo amet. amādo possideat. ⁊ possidēdo fruat vt di. au. Ordīat bona opa ad pmiū ⁊ peccata ad tormētū. nō.n. possūt pcā ad aliū ordīez reduci. dū ordiez ratois ⁊ rectitudis egrediūt nisi ad ordinez iustīe ⁊ vīdicte vt di. aug. Ordīat etiaz mala ad bonū iqntū ō mal' elegit mlta bōa sicut de psecutōe tyrānox eligit patiēciaz ⁊ meritū martyrū exaltatōez fideiquersiōz infideliū ⁊ destructōez ydolox. qz vt d. au. Deus est adeo potēs q nūqz pmittit fieri malū. nisi ide eliceat bonū. Nā occasio pecoris ē vita leōis. Ipe igit ē xp̄s dū prīs. cui sapīa ꝑduti sum⁹ ⁊ ꝓuidentia guberna/mur. q ꝓstituit oīa i numero pōdere ⁊ mēsura. sap. vij Attigit ergo a fi. vsqz ad fi. ⁊c Et iō qz nos i tenebris sedētes hūc ordinez ⁊ dispositōez rectā videre nō valeā⁹ sicut noctua solē. tñ oīa ordinate ꝓcedere ꝯbigere nō dēm⁹. Boe. li. iij. ꝓsa. v. Et tu qz cuis cāz tāte dispositois ignorel. tñ q̄niaz bon⁹ rector mūdū tpat recte fieri ūcta ne dubitel. ¶ Tercō dī. q iudiciū gentibus ꝓfert. qz faciet iudiciū. Jo. ix. In iudiciū ego in hūc mūduz veī vt qui non vidēt videant. ⁊ q vident ceci fiāt. Sed timēdum est nobis valde ne hmōi iudiciū nobis inferat. Sicut em iudei ꝓpter īcredulitatē ⁊ mala opa fuerūt reꝓbati. ⁊ nos ex dei mīa electi ita timere debem⁹ ne ꝓpter pcā q̄ q̄ die neq̄ operamur reꝓbemur a deo ⁊ eius grā in gentē aliā trāsferat Mat. xxi. Auferetur a vobis regnū dei ⁊ dabit gēti faciēti fructū eius. esa. vi Excreca cor ꝓpli hui. ⁊ aures eius aggraua. ⁊ oculos eius claude ne forte oculis suis videat. Lu. viij. Ut videtes. i. videre se putātes non videāt. Dicētes.n. se esse sapientes stulti facti sūt vt dr Ro. i. Tales sunt mali xp̄iani. q ꝓfitent se nosse deum. factis aūt negant. babētes spēz pietatis xp̄iani ⁊ virtutes eius abnegātes vt dr ad thi. i. ¶ Ultimo aūt illud generale iudiciū ꝓferet q̄n dicet. Ueīte bene pa. mi. ⁊c Discc. ma. in. ig. ek. ⁊c. Matb. xxv. Et sic i pūti ⁊ in futuro iudiciū ꝓferet. Jo. v. Pater om. iud. de. f. Sz ptra. Non misit deus filiuz suuz in mundū vt iudicet mundum sed vt saluef mund⁹ ꝑ ipsuz. Rñsio deus venit principalit ad relaxandū pcā ad dāndaz salutez mūdo. ⁊ non venit ad ipm cōdemnanduz sicut in futuro veniet. Sed q nolūt hāc salutē recipere deus reliquet eos in fecibus suis. ⁊ grām suaz alijs conferet. Et sic dr eos iudicare. i. a bonis discernere sic iudicauit iudeos. Job. xij. Hoc est aūt iudiciuz q lux venit in munduz. ⁊ dilexer homines ⁊c. q̄z lucez. Luciferū aūt serpentez āntiquuz ⁊ hūani generis inimicū iudicauit ⁊ condēnauit ⁊ de mūdo expulit. ⁊ in īferno reclusit. Job. xxj. Nūc iudiciū ē mūdi. i. principis mūdi. nunc prin. hui⁹ mū. e. fo. q in ydolis ꝑ totū mundū colebaf q̄ omīa ꝓpi aduētū sūt dstructa. Quarto d. q iusticiā in oībus exequef. qz faciet iusticiā in terra Magnaz q̄ppe iusticiaz redēptor noster in reparatōe hūana est exequt⁹. ad quā ipse venerat faciendā. q̄a sicut homo superbiendo de hōrat. ita xp̄s se būiliando satisfecit. ⁊ sicut homo voluit esse ds ita deus factus ē homo ⁊ sicut hō peccādo i oēs posteros mortem trāsmisit. ita xp̄s morīendo omnib⁹ īmortalitatez ꝓtulit ⁊ mortez dstruxit. Et sicut peccatuz hoīs fuit infinitū. ita merituz xp̄i fuit infinituz Et sicut dyabol⁹ seduxit euā in pomo vetito mortē abscondēdo. ita xp̄s decepit dyabolū sub būanitate deitatē ⁊ vitam eternaz abscondēdo. ⁊ fecit sicut piscator. ad hamum qui sub vme hamū abscondit quez dum piscis credit capere capitur ipe. Job Nūquid extrahere potes leuiathā hamo. Et sicut per lignum ⁊ in ligno dyabolus vicit hominem ita in ligno victus est a xp̄o. Et sicut dyabol⁹ ꝑ superbiam expulit homines de paradiso. ita xp̄s ꝑ humilitatē reduxit q̄z ꝓtraria ꝓtrarijs curantur. Et ideo cātamus Hocopus nre salutis ordo depoposcerat. ⁊c. Docuit etiam iusticiam facere. dum dixit. Reddite que sunt ce. ce. ⁊ que dei deo. Mat. xxij. Act. i. Cepit iesus facere ⁊ docere. Et sic ptz scdm ¶ Tercō hic adueīet⁹ xp̄i effectū ꝓnūciat spāle d. In die illus. i. i aduētu xp̄i saluabif iuda. i. ꝓpulus

iudayeus et israel hītabit cōfidenter .i. tdē ꝓl's saluabiť et confidenter hītabit . Ubi sciēdū ē ꝙ vt xp̄s d. mat. xv. ipe p̄cipalit venit ad saluādas oues q̄ pierūt dom⁹ isrl' tū nō oēs de ꝓlo isrl' saluati sūt p̄xp̄i aduē tū imo vt dictū ē. mlti sūt repbati sc̄z illi q̄ in illū credere noluerūt. nec ipi verū deuz cōfessi sūt. Solū ergo illi p̄xp̄i aduētū saluati sūt de ꝓlo iudayco. q̄ ipz verū deū et hoiez ꝓfessi sūt. z ipm vt messiā in lege eis ꝓmissū receperūt. Et hoc ē qđ hic dr. In diebꝫ illis sal. iu. Judas iterp̄tať ꝓfitens Israel iterp̄tať videns deū. Illi ergo soluz de ꝓlo iudayco i xp̄i aduētu sūt saluati q̄ ipm ꝓfessi sūt vt verū deū. q̄ videŕt eū hūa nitate vestitū z tales vocauerūt eū dns iu stus nē. i. p messia sācto z iusto q̄ de gente eoꝝ erat nascitur⁹ eū receperūt. Deu. xviij Prophetā de gēte tua z de frībꝫ tuis sus. t. do. Sic ergo patz ꝙ spūalis fruct⁹ z effe ctus aduēt⁹ xp̄i ē sal⁹ iudeoꝝ i ipm creden nū z ipz ꝓfitentū. Q⁹ vt dr ad ro. ix. Non oēs q̄ sūt ex isrl' israelite sūt. neq̄ q̄ semē sūt abr̄ae: oēs sūt filij abr̄ae. sz i ysaac vocabiť tibi semē. Pōt etiā hoc intelligi ꝺ vltimo aduētu xp̄i ꝓpe ei finē mūdi oēs iudei ꝙuer tenť. ps. Cōuertentť ad vesp. s. mūdi. In diebꝫ ergo illꝭ. s. in fine mūdi saluabiť iuda. idē ꝓl's iudayc⁹. z isrl'. i. idē ꝓl's hītabit ꝫ fidēter. i. ꝫfideri xp̄o z in ipo spabit sic in saluatore eis p moysen ꝓmisso . Et iō xp̄z vocabāt dnz iustū suū. sc̄z q̄ dēt eos regere z iustificare z ad trā ꝓmissiōis. s. hierl'z cele stē introducere. ro. ix. Si fuerit nūer⁹ filioꝝ israel q̄si arena maris reliq̄e salue fiēt. Si mile ē mō de xp̄ianis. q⁹ nō oēs p̄xp̄i aduē tū saluanť. sz solū isti q̄ xp̄m videŕt p veraz fidez i corde. z p ipm sperāt saluari. tāq̄ fi lij israel. z q̄ ꝓfitenť in ore z ope tanq̄ fi lij iuda. Et sic patz terciū. ¶ Quarto hie remyas effectū et fructum generalē aduē tus xp̄i p̄nunciat d. Propter hoc ecce dí es veniūt ⁊c. Circa quod sciendū ꝙ ds an te aduentū suū in carne ꝓpm israel sibi p elegit p oībus alijs. vñ ꝓl's dei dicebatur quē magnificis beneficijs z miraculis mlt is ē ꝓsecut⁹. Nā p manū validam eduxit eos ex egypto ꝺ seruitute dura pharaonis et aperuit eis mare z cibū de celo dedit eis ꝙ quadragīta ānos in quib⁹ nō defuit co lūna ignis p noctē. z colūna nubis p diem et vestimēta eoꝝ non sunt inueterata. nec calciamēta attrita. Et ꝓterea iurabant iu dei ante aduentū xp̄i. Viuit dns qui edu xit nos de egypto quasi magnū bñficium dei recolentes. Christ⁹ autē in suo aduētu maiora sine cōpatiōe fecit z plura siñ nūe ro bñficia attulit non solū ꝓlo israel. sz om nib⁹ ꝓlis de toto mūdo. q⁹ de aquilone z de oībus ptibus mūdi adunauit z addu xit ad vnā ecclesiā. z vnā fidē. z vnū bapti smū. z ad cultū vn⁹ veri z sūmi dei q̄ erāt dispersi in toto mūdo z loco z fide z mo ribꝫ z cultura. qui diuersis viciꝭ z temo ribꝫ seruiebāt q̄s xp̄s in suo aduētu ꝺ suis erroribꝫ z viciꝭ eduxit z adduxit ad eccle siā dei militārē. z fecit eos in ea hītare p fi dē z meritū. vt noīe z re de eccl'ia cēlerenť. Et iō mō nō iuram⁹. Viuit dns qui edu xit israel de egypto q⁹ mai⁹ z cōtus bñficiū supuenit qđ ds ꝓtulit toti mūdo. q⁹ se z sua dedit mūdo. dū filiū suū dedit. dādo enim nobis filiū suū oīa bona nobis cum illo do nauit. Ro. viij. Quō ñ etiā cū illo oīa no. do. Jo. iij. Sic ds dilexit mūdū vt filium suū vni. daret. Oīa ār hec bōa ī euāgelio cōtinenť z narranť. Et iō nos iuram⁹ per euāgelū xp̄i. i. p illa magnifica bōa que i euāgelio ꝓtinenť. q⁹ singillatī vix explicari possent. Et q⁹ vt dr ad hebr. vi. Noies per maiorē sui iurāt. z hec bñficia sine ꝓpatōe sūt illis maiora. iō p hec z ñ p illa ē mō iu rādū. z hocē. Ecce dies veniūt sc̄z i aduē tu xp̄i. z ñ dicēt. i. nō iurabūt. Viuit dns q̄ eduxit filios isrl' de tra egypti. Sz viuit do min⁹ qui eduxit nos de viciꝭ et erroribus z dyaboli fuirute. z adduxit filios isrl'. i. q̄ deū p fidē videŕt ab aq̄lone z ꝺ oīb⁹ ptibus mūdi ad vnitatē fidei z disciplīe. vt sit om niū vnū ouile. vnū pabulū. z vn⁹ pastor. z tādē faciet eos hītare ī tra sua. sc̄z i hierlīm celesti. In qua sedebūt ī multitudīe pacis et in requie opulēta. et vita brā. ad quam vitā ipe nos ꝓducat ibꝰ xp̄s dns nē. q̄ cuz patre et spūsancto vn⁹ deus et verus re gnat et imperat in secula seculorum

¶ Explicium sermones dnicales super euangelia et epistolas p totū annum fra tris bugonis de prato ordinis ꝓdicatorū

Fabr Gomuncy

Anno Dni

Anno Dni Lxxxvi

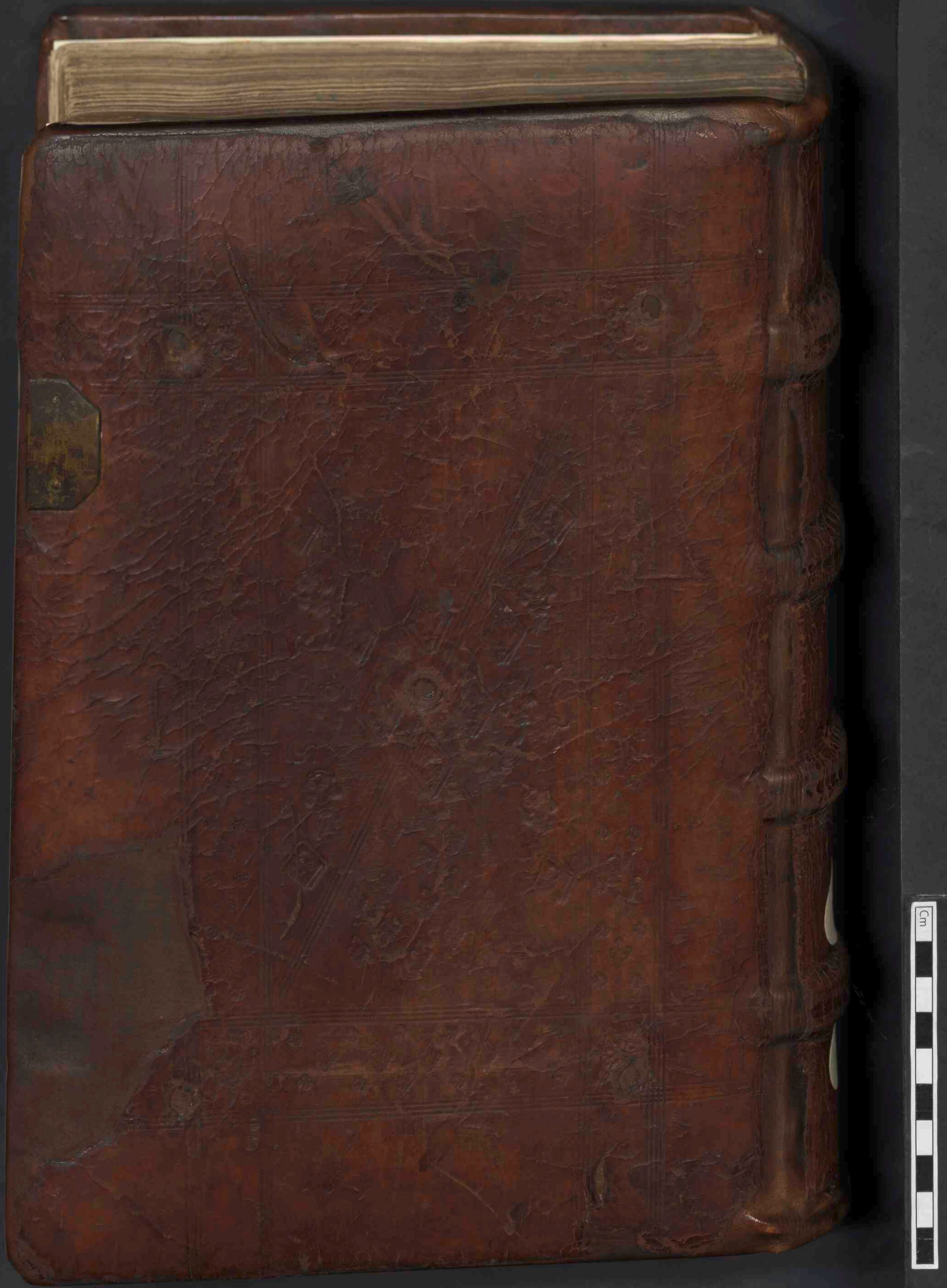

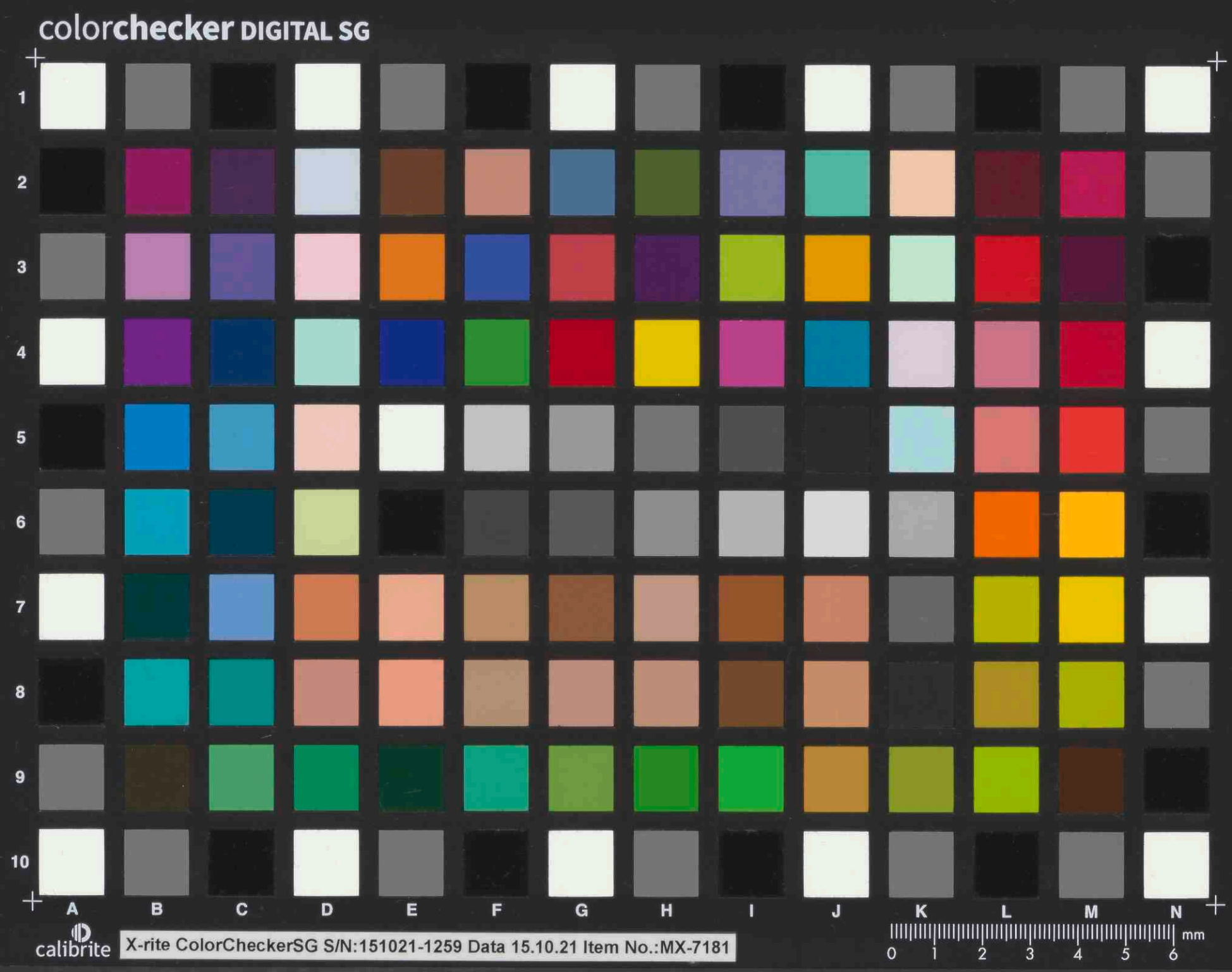
colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6